

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

V Ý R O Č N Á S P R Á V A

**o činnosti
Regionálnych úradov verejného
zdravotníctva v
Slovenskej republike**

rok 2012

Obsah správy

Hygiena životného prostredia a zdravia	3
Preventívne pracovné lekárstvo	184
Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov	252
Hygiena detí a mládeže	345
Epidemiológia	400
Objektivizácia faktorov životných podmienok	638
Lekárska mikrobiológia	722
Podpora zdravia	732
Ochrana zdravia pred žiarením	781
Kontrola, sťažnosti a petície	921
Zdravotnícka informatika a bioštatistika	926
Publikačná a prednášková činnosť	938

HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

I. Analýza životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

Pitná voda je zdravotne bezpečná, ak neobsahuje žiadne mikroorganizmy, parazity ani látky, ktoré v určitých množstvách alebo koncentráciách predstavujú riziko ohrozenia zdravia ľudí akútnym, chronickým alebo neskorým pôsobením, a ktorej vlastnosti vnímateľné zmyslami nezabraňujú jej požívaniu alebo používaniu a spĺňa limity ukazovateľov kvality pitnej vody podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z.“). Zdravotná bezpečnosť pitnej vody sa hodnotí a kontroluje podľa § 17 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“). V nariadení vlády SR č. 354/2006 Z. z. je prebratá európska Smernica Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (ďalej len „Smernica Rady 98/83/ES“). V porovnaní so Smernicou Rady 98/83/ES sa v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z. z. nachádzajú aj ďalšie ukazovatele, ktorých prítomnosť v pitnej vode je žiaduca a odporúča ich Svetová zdravotnícka organizácia; sú to napríklad ukazovatele vápnik a horčík.

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov na Slovensku predstavovalo v roku 2012 88,37 % (tab. č.1.1). Napriek rozširovaniu sietí verejných vodovodov a budovaniu nových prípojok je to mierny vzostup v porovnaní s minulým rokom o 0,28 %. Pripojenie obyvateľstva na verejný vodovod v roku 2012 najviac stúplo v Trenčianskom kraji a to o 1,1 % (z 89,3 % na 90,4 %) a taktiež mierny vzrast bol zaznamenaný v ďalších krajoch a to v Nitrianskom kraji o 0,81% (z 88,85% na 89,66%), v Košickom kraji o 0,79 % (z 82,12% na 82,91%), v Prešovskom kraji o 0,52 % (z 78,31 na 78,83%), v Trnavskom kraji o 0,46 % (z 88,67% na 89,13 %), v Bratislavskom kraji o 0,45 % (z 97,75% na 98,20%), v Žilinskom kraji o 0,39 % (z 89,47 % na 89,86%). Mierny pokles v pripojení na verejný vodovod bol zaznamenaný v roku 2012 oproti roku 2011 len v Banskobystrickom kraji o 0,75 % (z 86,06 % na 85,31 %).

Z výročných správ regionálnych úradov verejného zdravotníctva na Slovensku vyplýva, že aj keď čoraz viac obyvateľov sa z ekonomických dôvodov odpája od verejných vodovodov, resp. ak sa aj v obci nachádza novovybudovaný verejný vodovod, obyvatelia sa nepripájajú a radšej využívajú ako zdroj pitnej vody vlastnú studňu, nenastala v roku 2012 negatívne výraznejšia zmena v pripojení na verejný vodovod. Ďalej je evidentný pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov, kde sa predpokladá, že obyvatelia využívajú ako doplnkový zdroj vody, vodu z vlastnej studne alebo uprednostňujú kupované balené vody.

V obciach, kde nie je vybudovaný verejný vodovod, sú obyvatelia odkázaní na zásobovanie vodou z domových studní, u ktorých kvalita vody často krát nezodpovedá požiadavkám nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. Kvalita vody nevyhovuje najmä v mikrobiologických ukazovateľoch všeobecného i fekálneho znečistenia a fyzikálno-chemických ukazovateľoch (najčastejšie zákal, dusičnany, dusitany, amónne ióny, železo, mangán atď.).

Na Slovensku bolo v roku 2012 v rámci monitoringu vyšetrených 6155 vzoriek pitnej vody, z toho v rámci prevádzkového monitoringu 998 vzoriek a kontrolného monitoringu 5157 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 935 vzoriek (15,19%) nevyhovujúcich. Z celkového počtu nevyhovujúcich vzoriek bolo 569 (9,24%) vzoriek nevyhovujúcich vo

fyzikálno-chemických ukazovateľoch a 442 (7,18%) vzoriek v mikrobiologicko-biologických ukazovateľoch (tab.č.1.2). Rádiologické ukazovatele vo všetkých vyšetrovaných vzorkách vyhovovali.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2012 na Slovensku vyšetrených 1024 vzoriek pitnej vody. Z tohto počtu bolo 279 (27,25%) vzoriek nevyhovujúcich; z toho 125 (12,21%) vzoriek vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch a 176 (17,19%) vzoriek v mikrobiologicko-biologických ukazovateľoch (tab. č. 1.3). Rádiologické ukazovatele vo všetkých vyšetrovaných vzorkách vyhovovali.

Na Slovensku predstavujú prevažnú časť vodárenských zdrojov verejných vodovodov kvalitné zdroje podzemných vôd (pramene, vŕtané a kopané studne).

Povrchovým zdrojom pitnej vody je vodná nádrž Turček v Trenčianskom kraji, ktorá zásobuje vodou skupinový vodovod Prievidza a vodovod Handlová. Najrozsiahlejším povrchovým zdrojom je vodárenská nádrž Nová Bystrica v Žilinskom kraji, z ktorého je zásobovaný skupinový vodovod Nová Bystrica – Čadca – Žilina. Obce Klokočov, Makov, Vysoká nad Kysucou a Čierne využívajú záchyty miestnych povrchových tokov. Zákamenné má časť vodovodu zásobovaného z povrchového vodného toku. Povrchový odber je riešený pre vodovod Demänovská Dolina, kde je zdrojom vody povrchový tok Zadná voda. Voda z tohto zdroja slúži na zásobovanie pitnou vodou rekreačných objektov v Demänovskej Doline.

Košický skupinový vodovod je zásobovaný povrchovou i podzemnou vodou z niekoľkých lokalít: vodárenskej nádrže Starina, vodárenskej nádrže Bukovec, Čermel'ských prameňov, Studní pri Hornáde a potoka Čierna Moldava (povrchová voda dodávaná cez ÚV Medzev).

V Banskobystrickom kraji v okrese Žiar nad Hronom je z povrchového vodného zdroja (Prochotský potok) zásobovaný vodovod v obci Prochot. Mesto Kremnica je zásobované vodou zo Zvolenského potoka cez úpravňu vody „Pod Čerešňou“ a z vodnej nádrže Turček. V okrese Banská Štiavnica je z povrchového toku – z vodnej nádrže Veľké Richňavské jazero zásobovaná obec Štiavnické Bane.

Hygienické zabezpečovanie vody (dezinfekcia) vo verejných vodovodoch je na Slovensku väčšinou riešená prípravkami s obsahom chlóru (chlórnan sodný, plynný chlór, chlórdioxid) a UV žiarením, ojedinele je zavedená ozonizácia.

V Bratislavskom kraji v roku 2012 bolo evidovaných celkom 24 verejných vodovodov a 73 zásobovacích oblastí. Z toho v okrese Malacky ide o 11 verejných vodovodov zásobujúcich pitnou vodou spolu 24 zásobovacích oblastí (obcí), v okrese Pezinok sú to 3 verejné vodovody zásobujúce spolu 17 zásobovacích oblastí (obcí, pričom 1 vodovod presahuje z okresu Senec) a v okrese Senec bolo evidovaných 6 verejných vodovodov zásobujúcich celkom 27 zásobovacích oblastí (obcí, pričom 1 vodovod presahuje z okresu Pezinok). V okresoch Bratislava I-V sú evidované 4 verejné vodovody zásobujúce 5 zásobovaných oblastí.

Mesto Bratislava (okresy Bratislava I-V) je zásobované zdrojmi podzemných pitných vôd, ktoré sa nachádzajú na území mesta a sú v správe Bratislavskej vodárenskej spoločnosti a.s. Podzemnou vodou z 3 vodných zdrojov bolo mestským vodovodom v roku 2012 pokryté zásobovanie približne 99,71 % obyvateľov Bratislavy (17 mestských častí).

Zdravotné zabezpečenie pitnej vody zo všetkých vodných zdrojov pre hromadné zásobovanie obyvateľstva Bratislavy a ostatných okresov Bratislavského kraja sa zabezpečuje chlórdioxidom a chlórnanom sodným.

V roku 2012 v okrese Malacky sa zlepšila lokálna situácia v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou najmä v súvislosti s predĺžením vodovodov v Lozorne, Malackách, Perneku, Plaveckom Štvrtku, Stupave, Borinke, Zohore, Sološnici a Marianke.

V okrese Pezinok v hodnotenom roku došlo k vylepšeniu v hromadnom zásobovaní pitnou vodou lokálnym rozšírením, resp. predĺžením vodovodov v Limbachu, Svätom Jure, Šenkviaciach, Modre, Dubovej, Viničnom, Častej.

V okrese Senec k lokálnym zlepšeniam v zásobovaní obyvateľstva došlo v súvislosti s realizáciou nových vetiev verejných vodovodov v Senci, Zálesí, Miloslavove, Bernolákove, Chorvátskom Grobe, Malinove, Blatnom, Veľkom Bieli, Malom Bieli, Hrubom Šúre, Hrubej Borši, Nových Košariskách, Kaplnej, Tomášove, Reci, Moste pri Bratislave.

Na základe výsledkov hydrogeologického prieskumu je v štádiu dlhodobého schvaľovacieho konania revízia PHO II. stupňa vodného zdroja Sihot', ktorého navrhovaná redukcia má v záujme ochrany kvality podzemných vôd zabrániť nežiaducim aktivitám v pásme (stavebná činnosť, vŕahovanie cyklotrasy do pásma).

Pásma hygienickej ochrany okolo všetkých VZ v Bratislavskom kraji sú stanovené v súlade s platnou legislatívou.

V Trnavskom kraji v roku 2012 celkový podiel zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov bol 89,13 %. Najvyšší podiel zásobovaných obyvateľov je v okresoch Hlohovec (94,16 %) a Galanta (95,66 %), naopak najnižší v okrese Trnava (84,94%) a Senica (86,67%). Uvedené hodnoty sú porovnateľné z predchádzajúcim obdobím, neboli zaznamenané výrazné zmeny v počte zásobovaných obyvateľov. Do prevádzky bol uvedený vodovod v obci Zeleneč a Trstín. Voda je dodávaná zo skupinového vodovodu Dobrá Voda – Dechtice – Trnava. Na území kraja je celkovo 95 vodovodov.

Spôsob dezinfekcie vody dodávanej do vodárenského systému sa oproti minulému roku nezmenil, voda vo všetkých zdrojoch je zdravotne zabezpečená dezinfekciou plynným chlórrom, chlórnanom sodným, chlórdioxidom.

Úprava vody je zabezpečená vo vodovodnom systéme Drahovce (okres Piešťany), Siladice (okres Hlohovec), Kúty (okres Senica), Holíč (okres Skalica), Bodíky, Baloň a Sáp (okres Dunajská Streda) pre zvýšený obsah mangánu a železa. Pre nadlimitný obsah dusičnanov vo vodnom zdroji je zriadená úpravňa vody v obci Majcichov.

V Nitrianskom kraji v roku 2012 nedošlo v zásobovaní pitnou vodou k zásadným zmenám. Na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou sú využívané iba podzemné zdroje vody. V roku 2012 sú verejné vodovody vybudované v 316 obciach, 38 obcí nemá zatiaľ prístup k pitnej vode z verejných vodovodov, čo tvorí 12 % obcí v rámci kraja. Najviac obcí bez verejného vodovodu je v okrese Levice – 21 obcí, v okrese Topoľčany je bez verejného vodovodu 6 obcí, v okrese Zlaté Moravce sú to 4 obce, v okrese Nitra Komárno a Nové Zámky po 1 obci a v okrese Šaľa sú všetky obce napojené na verejný vodovod.

Prevažná časť obcí v kraji je napojená na diaľkovodný vodovodný systém z Gabčíkova, diaľkovod Jelka - Galanta – Nitra, časť okresov Nitra a Topoľčany je napojená na Ponitriansky skupinový vodovod, Skupinový vodovod Radošina, Skupinový vodovod Koliňany - Vráble, Nové Sady – Sila, Skupinový vodovod Nitra, Skupinový vodovod Nitra-Šaľa, Skupinový vodovod Komárno, skupinový vodovod Číčov - Trávnik. Vo viacerých obciach sú pre verejné vodovody využívané vlastné vodárenské zdroje. V okresoch Komárno, Levice a Nové Zámky podzemná voda má zvýšený obsah železa, mangánu a amónnych iónov. V okresoch Komárno a Levice sú v prevádzke úpravne vody na zníženie obsahu železa a mangánu (pre vodovod v obciach Vrbová nad Váhom, Kameničná, Tupá, Hontianska Vrbica, Pastovce, Sikenička), ďalej na odstraňovanie arzenu v pitnej vode (v obci Santovka). V roku 2012 v okrese Nitra bol skolaudovaný vodovod v obci Štefanovičová – prepojenie vodovodu v časti Horný Taráň.

Vo všetkých vodovodoch sa voda dezinfikuje – predovšetkým plynným chlórom, chlórnanom sodným a chlórdioxidom, v prípade potreby plynným chlórom, resp. kombináciou chlóru a chlórdioxidu.

Prevádzkovateľmi vodovodov sú Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Nitra, OZ Komárno, OZ Levice, OZ Nové Zámky, OZ Nitra, OZ Galanta, OZ Topoľčany, KOMVaK, a. s. Komárno, MsVaK Hurbanovo, Vodostav Zlaté Moravce, Ekostaving Nitra, Staveko Rišňovce, Ing. Novotný Nitra, spoločnosť Cedron s.r.o. Mojmírovce ale i obecné úrady.

V rámci kraja v obciach, kde nie je vybudovaný verejný vodovod, sú obyvatelia odkázaní na zásobovanie vodou z domových studní, u ktorých kvalita vody nezodpovedá požiadavkám nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. Ide najmä o nevyhovujúce mikrobiologické ukazovatele všeobecného i fekálneho znečistenia a fyzikálno-chemické ukazovatele (zákal, dusičnany, dusitany, amónne ióny). V Nitrianskom kraji používa približne 75 000 obyvateľov vodu s nesledovanou kvalitou resp. z vlastných vodných zdrojov, čo predstavuje viac ako 10 % obyvateľstva kraja.

V Trenčianskom kraji je 88 skupinových a miestnych vodovodov, 1 diaľkový vodovod; v priamej správe obcí je 36 miestnych vodovodov. Z verejných vodovodov je zásobovaných 90,4 % obyvateľov z celkového počtu obyvateľov kraja.

V roku 2012 bolo skolaudované prepojujacie vodovodné potrubie medzi mestom Nemšová a obcou Horné Srnie, čo výrazne pomohlo k zlepšeniu kvality pitnej vody (najmä znížením hodnoty v ukazovateli dusičnany) vo vodovodnej sieti Nemšová pitnou vodou z vodárenského zdroja Stará Rieka – Horné Srnie.

V rámci územného konania bola posudzovaná revitalizácia vodárenského zdroja Šáchor, ktorý slúži pre zásobovanie verejného vodovodu v obciach Lúka a Modrovka.

V Trenčianskom kraji rozvoj verejných vodovodov počas roku 2012 možno pozorovať v rámci rozširovania vodovodnej siete pre bytovú výstavbu. Rekonštrukčné práce prebiehajú plánovane len na skupinových vodovodoch v správe väčších vodárenských spoločností. Miestne a obecné vodovody riešia iba opravy a rekonštrukcie spôsobené havarijnými stavmi na vodovodnom potrubí.

Zdravotné zabezpečovanie vody vo verejných vodovodoch v roku 2012 je riešené permanentnými chlorátormi. Na dezinfekciu sa používa kvapalný chlórnan sodný, plynný chlór a v jednom prípade ako doplnenie aj lampa s UV žiarením. Zdravotné zabezpečenie pitnej vody sa nevykonáva vo vodovode Košecké Podhradie – Kopec, z dôvodu výroby balenej pitnej vody "Šivarina" na základe dlhodobu vyhovujúcich výsledkov kvality vody v mikrobiologických ukazovateľoch.

Povrchová voda z VN Turček je pred filtráciou chemicky upravovaná (flokulácia) a na vodárenskom zdroji Selec je v skúšobnej prevádzke úpravňa zákalu.

Od júla 2012 bola uvedená do trvalej prevádzky úpravňa vody na odstraňovanie zvýšeného zákalu na prameni IV., ktorý je súčasťou VZ Selec – SKV Trenčín. Inštalované technologické zariadenie rieši úpravu vody gravitačnou pieskovou filtráciou s predradenou koaguláciou. Dávkovanie koagulantu pred gravitačnou filtráciou je prevádzkované len v čase zvýšenej hodnoty zákalu v prameni IV.

V Banskobystrickom kraji hromadné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou je zabezpečované z podzemných aj z povrchových vodných zdrojov.

V okresoch Banská Bystrica, Zvolen, Krupina, Revúca sa na hromadné zásobovanie využívajú výlučne podzemné zdroje vody. V okresoch Žiar nad Hronom, Žarnovica, Banská Štiavnica prevláda zásobovanie pitnou vodou z podzemných zdrojov, niektoré sídla v týchto okresoch využívajú na zásobovanie povrchové toky resp. vodárenské a vodné nádrže (VN Turček, VN Rozgrund, Veľké Richňavské jazero).

V Banskobystrickom kraji bolo v roku 2012 z celkového počtu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov 85,31 %. Najvyšší podiel zásobovaných obyvateľov je v okresoch Banská Bystrica (99,54 %), Brezno (98,04 %), Zvolen (93,18 %), Banská Štiavnica (94,94 %) a najmenej zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov je v okresoch Rimavská Sobota (66,25%), Lučenec (68,51 %) a Poltár (72,94 %).

V roku 2012 bol zaznamenaný nárast v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica, Veľký Krtíš a Brezno, v ostatných 9 okresoch došlo k poklesu v počte zásobovaných obyvateľov. V okresoch Zvolen, Lučenec, Krupina, Detva, Rimavská Sobota a Žiar nad Hronom došlo k zvýšeniu celkového počtu obyvateľov, ale nie všetci obyvatelia sa napojili na verejný vodovod. V okresoch Revúca a Poltár v porovnaní s rokom 2011 došlo k zníženiu v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Na základe týchto skutočností možno konštatovať, že napriek nárastu celkového počtu obyvateľov v Banskobystrickom kraji takmer o 6 000 oproti roku 2011 sa eviduje pokles v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Z 516 sídiel nachádzajúcich sa v kraji v 117 nie je možnosť napojiť sa na verejný vodovod. Najviac obcí bez verejného vodovodu sa nachádza v okresoch Rimavská Sobota (42) a Lučenec (31). Len v 2 okresoch v kraji (Banská Bystrica a Brezno) je vybudovaný verejný vodovod v každom sídle.

V okrese Veľký Krtíš bolo skolaudované predĺženie verejného vodovodu v obci Záhorce – časť Selešťaň a nové potrubie rozšíreného vodovodu HLF privádza vodu do obcí Vinica a Príbelce.

V okrese Žiar nad Hronom sa od novembra 2012 opätovne začal využívať povrchový vodný zdroj – VN Rozgrund pre zásobovanie časti mesta Banská Štiavnica, časti obce Štiavnické Bane – Horná Roveň a pre obec Ilija ako doplnkový vodný zdroj. V roku 2012 bol odstavený verejný vodovod v obci Veľká Lehota – časť Ihrisko (okres Žarnovica), obyvatelia obce sú zásobovaní z verejného vodovodu Veľká Lehota – obecný. Vodovod vybudovaný v obci Počúvadlo je v skúšobnej prevádzke, zatiaľ nebol skolaudovaný. Úpravňa vody v obci Štiavnické Bane je naďalej len v skúšobnej prevádzke.

V okrese Rimavská Sobota bol do prevádzky uvedený verejný vodovod v obci Rimavské Brezovo, do Rimavskosobotského skupinového vodovodu bol po kolaudácii začlenený verejný vodovod v obci Širkovce. V okrese Revúca bola skolaudovaná rekonštrukcia vodovodu v obci Rákoš.

V okrese Lučenec sa začal využívať vrt HG 38 v obci Ľuboreč, ktorý zásobuje pitnou vodou obec Ľuboreč. Ďalej boli skolaudované vodovody v obciach Dobroč a Ľuboreč.

V okresoch Brezno a Banská Bystrica boli prevádzkovateľmi verejných vodovodov zrealizované rekonštrukcie, výmeny resp. výstavby častí vodovodných potrubí v sídlach Čierny Balog - Fajtov, Jarabá, Polomka, Pohorelá, Hiadeľ. V mestskej časti Brezno – Podkoreňová bol daný do prevádzky nový vodovod a vodojem.

Z VN Turček je okrem časti mesta Kremnica zásobovaných ďalších 6 sídiel v okrese Žiar nad Hronom. V okresoch Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš a Detva je väčšina obyvateľov zásobovaná skupinovými vodovodmi so zdrojmi vody z vodárenských nádrží. Voda z nich je upravovaná na úpravniach vody v obciach Hriňová, Málinec a Klenovec.

Úprava pitnej vody využívaná vo verejných vodovodoch Beňuš – časť Filipovo a Gašparovo, Bystrá – Podbrezová – Valaská – Brezno sa zabezpečuje znížením obsahu druhotného železa vo vode. V októbri 2012 bola dokončená výmena technológie úpravy vody vo vodojemoch verejných vodovodov Lom nad Rimavicou – Drábsko a Lom nad Rimavicou, ktorá zabezpečuje zníženie obsahu železa a radónu v pitnej vode.

Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody Pohronský Bukovec (okres Banská Bystrica), Jasenie - Predajná - Nemecká a v obci Podbrezová (okrese Brezno).

Na úpravni vody v obci Slaská (okres Žiar nad Hronom) sa upravuje tvrdosť vody, v obci Prestavky - časť Horná Trnávka (okres Žiar nad Hronom) sa na úpravni vody odstraňuje resp. znižuje obsah železa a mangánu. Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie.

Z dôvodu zvýšeného množstva obsahu radónu v pitnej vode v obciach Šumiac, Lom nad Rimavicou, Sihla, Telgárt sa zabezpečuje úprava vody tzv. prevzdušňovaním cez prevzdušňovacie resp. stripovacie veže.

Úprava na zníženie obsahu železa na princípe galvanickej úpravy vody systémovými jednotkami „ISB ION SCALEBUSTER“ spolu s filtračným zariadením je využívaná pre vodovod v obci Rimavská Seč (okres Rimavská Sobota).

V Banskobystrickom kraji sa dezinfekcia pitnej vody chlórdioxidom, chlórnanom sodným resp. plynným chlórnom doplnená UV žiarením vykonáva na viacerých úpravniach vody verejných vodovodov.

V Banskobystrickom kraji sa monitoruje kvalita vody v 351 verejných vodovodoch, najviac verejných vodovodov je v okresoch Banská Bystrica (53), Brezno (48) a Žiar nad Hronom (42).

V Banskobystrickom kraji medzi významné verejné vodovody patria skupinové vodovody HLF, Málinský a Klenovský. Medzi významné verejné vodovody je potrebné zaradiť aj Muránsky skupinový vodovod, Behynský skupinový, Levársky skupinový vodovod, skupinový vodovod Plachtince, Žiarsky skupinový vodovod, Turčekovský vodovod, vodovod Bystrá-Valaská-Podbrezová-Brezno, Jasenie-Predajná-Nemecká a vodovod Brezno-Trangoška.

V Žilinskom kraji je počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov 89,86%. Okres Martin má 100% zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov, okres Turčianske Teplice 99,75%, okres Liptovský Mikuláš 97,29%, Ružomberok 97,08%, Tvrdošín 96,32%, Žilina 92,11%, Dolný Kubín 90,28%, Kysucké Nové Mesto 84,78%, Námestovo 80,15%, Čadca 75,50%. Najmenej obyvateľov napojených na verejný vodovod je v okrese Bytča, iba 68,78%.

V okresoch Žilina a Bytča, Čadca a Kysucké Nové Mesto je prevádzkovateľom verejných vodovodov spoločnosť Severoslovenské vodárne a kanalizácie a.s. Žilina, ktorá spravovala v roku 2012 v Žiline 43 vodovodov, v Bytči 8 vodovodov, v Čadci 19 vodovodov a 12 vodovodov v Kysuckom Novom Meste.

V Žilinskom kraji sa nachádzajú vodovody zásobované zo zdrojov pramenitej podzemnej vody, zo studní a aj povrchovou vodou z VN Nová Bystrica.

V roku 2012 naďalej pokračovalo rozširovanie vodovodných sietí v rámci kraja a jednotlivých okresov a rekonštrukcia existujúcich vodovodných sietí. V rámci prípravných prác je budúce prepojenie skupinových vodovodov Belá, Gbeľany. V štádiu prípravy je projekt na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a odkanalizovanie okresu Bytča. V roku 2012 sa riešili aj vlastné vodné zdroje, ich ochrana a zdravotné zabezpečenie.

V okrese Ružomberok je verejný vodovod vybudovaný vo všetkých 25 obciach okresu. Prevádzkovateľmi vodovodov sú Liptovská vodárenská spoločnosť, a.s., Liptovský Mikuláš (17 vodovodov), Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a.s., Ružomberok (14 vodovodov), 10 vodovodov je v správe obcí, resp. iných spoločností.

V okrese Martin je 100% zásobovanosť obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov, t.j. verejné vodovody sú vybudované v každej obci. Jedná sa o 15 verejných vodovodov, z toho je 6 skupinových. Pitná voda je dodávaná zo 47 vodných zdrojov podzemnej vody a 1 zdroja povrchovej vody.

V okrese Dolný Kubín do užívania boli dané nové časti vodovodov (Dolný Kubín, Párnica, Pucov, Oravský Podzámok, Vyšný Kubín) a v okrese Námestovo (Breza, Hruštín, Námestovo, Novot' a Zákamenné). Na verejný vodovod sú napojené všetky obce Oravy, okrem obce Beňadovo (vodovod je vo výstavbe). Vodovody sú v správe Oravskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Dolný Kubín (OVS a. s.). Vodovody v obciach Zákamenné, Krušetnica, Rabčice a Oravské Veselé majú v správe obce - obecné úrady. V obci Rabča, je vodovod v správe Rabčan, s.r.o., Rabča.

V okrese Námestovo v roku 2012 bolo 15 vodovodov – počet sa znížil o 2 vodovody, nakoľko 2 obce sa napojili na vodovod Orava (zostalo 24 zásobovaných oblastí), v okrese Tvrdošín je 6 vodovodov (16 zásobovaných oblastí) a v okrese Dolný Kubín je 6 vodovodov (24 zásobovaných oblastí).

V okrese Dolný Kubín je 25 vodovodov (20 v správe OVS, a.s., Dolný Kubín, 4 vodovody sú v správe obcí - Zákamenné, Krušetnica, Oravské Veselé a Rabčice) a 1 vodovod prevádzkuje prevádzkovateľ Rabčan, s.r.o., Rabča.

V Žilinskom kraji zdravotné zabezpečenie a dezinfekcia sa vykonáva chlórnanom sodným, chlórdioxidom a plynným chlórom a UV žiarením.

V Prešovskom kraji v roku 2012 je evidovaných 314 vodovodov a aj keď stav zásobovania obyvateľstva pitnou vodou mierne stúpol možno ho hodnotiť ako stagnujúci. Na verejné vodovody je napojených 78,83 % obyvateľov kraja. Najvyššie napojenie je v okrese Poprad (94,15 %), naopak naďalej veľmi nepriaznivá situácia pretrváva v okresoch Sabinov (60,57 %) a Vranov nad Topľou (62,64 %). Relatívne dobrá situácia nad 80% je v okrese Bardejov, Humenné, Levoča, Snina, Stará Ľubovňa. Ostatné okresy majú napojenie na verejný vodovod v rozsahu od 70 – 80 %.

Pre zásobovanie pitnou vodou verejných vodovodov slúžia povrchové a podzemné zdroje vody. Tie sa väčšinou vo vodovodných systémoch zmiešavajú. V Prešovskom kraji je prioritne využívaná voda z VN Starina, ale využívajú sa aj povrchové odbery z potokov, infiltračné studne pri riekach, zachytené pramene v lesných oblastiach. Voda je upravovaná v úpravniach vôd a dezinfekcia je zabezpečovaná väčšinou vo vodojemoch. Zdravotná bezpečnosť pitnej vody je zabezpečovaná prevažne plynným chlórom a chlórnanom sodným, ale aj chlórdioxidom. Bez dezinfekcie sa nachádzajú v Prešovskom kraji 2 vodovody (Spišská Belá a Lendak). Zmena vodárenskej úpravy pitnej vody nastala pre spotrebisko Medzilaborce – Vydraň – Krásny Brod a spočíva v zmene spôsobu dezinfekcie vody, s prechodom na zabezpečovanie dezinfekcie UV žiarením. Doterajší spôsob dezinfekcie vody chlórom ostáva naďalej funkčný pre prípady údržby zariadenia a prípadných porúch.

V roku 2012 vydal KÚ ŽP v Prešove rozhodnutie, ktorým povolil užívanie časti vodnej stavby „Svidník – Medzianky, prívod vody z VN Starina“. Účelom je prívod pitnej vody vodárenskou sústavou z VN Starina do Svidníka a Stropkova s možnosťou napojenia okolitých obcí. Do prevádzky boli uvedené verejné vodovody v obciach Rudlov, Čierne nad Topľou, Uzovský Šalgov, Svinia, Župčany, Kamenica, Červenica pri Sabinove - Pod Briežkami, Šarišské Sokolovce, nová vetva vodovodu v Červenej Vode. Došlo tiež ku rekonštrukcii a rozšíreniu existujúcich vodovodov.

V Košickom kraji v roku 2012 sa situácia v pripojení na verejný vodovod oproti roku 2011 mierne zlepšila, z verejných vodovodov je zásobovaných 82,91 % obyvateľov. Najvyššie percento (96,85 %) zásobovaných obyvateľov Košického kraja je v meste Košice (okresy Košice I, II, III, IV) a najnižšie percento (59,62 %) zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je v okrese Košice – okolie.

V roku 2012 pribudli v Košickom kraji 2 nové skolaudované vodovody, a to v okrese Košice – okolie v obciach Chrastné a Hrašovík, kde zdrojom pitnej vody pre tieto vodovody je vodárenská nádrž Starina.

V roku 2012 sa v okrese Košice – okolie nevyužívali vodné zdroje z týchto lokalít: Peder (1, 2, 4, 5, 6, 7), Žigard (II), Host'ovce (I, III, V), Turnianska Nová Ves, Chemika, Sokol' I (A-HG 1,2), Tepličany (vrt HG 11, 11A, 12), Hatiny (IV, V).

Mesto Košice a okres Košice – okolie majú evidovaných 6 skupinových vodovodov a 37 verejných vodovodov so samostatnými vodárenskými zdrojmi. Sú to skupinové vodovody: Košický skupinový vodovod (1 zásobovaná oblasť (ZO), 39 spotrebísk), skupinový vodovod Nižná Myšľa–Ždaňa (1 ZO, 2 spotrebiská), skupinový vodovod Bidovce-Ďurkov-Ďurďošík-Ruskov-Trst'any (1 ZO, 5 spotrebísk), skupinový vodovod Kechnec-Seňa-Milhosť (1 ZO, 3 spotrebiská), skupinový vodovod Vyšná Myšľa-Bohdanovce (1 ZO, 2 spotrebiská), skupinový vodovod Sokol'any-Bočiar-Gyňov-Haniska (1 ZO, 6 spotrebísk - okrem obcí je zásobovaná aj rekreačná oblasť Čaňa a areál U. S. Steel Košice, s. r. o.).

Košický skupinový vodovod je zásobovaný povrchovou i podzemnou vodou z niekoľkých lokalít: Vodárenskej nádrže Starina, Vodárenskej nádrže Bukovec, Čermeľských prameňov, studní pri rieke Hornád a vodárenských zdrojov z lokality Družstevná pri Hornáde (ČS Sokol', ČS Tepličany), sústavy vodárenských zdrojov Turňa – Drienovec – Košice, potoka Čierna Moldava.

Okres Košice – okolie je v prevažnej miere zásobovaný podzemnou vodou, vodou z povrchových zdrojov sú zásobované obce Bukovec, Malá Ida, Baška, Budimír, Nová Polhora, Chrastné, Hrašovík, Kráľovce, Rozhanovce, Ploské, Herľany, Poproč a časť mesta Medzev.

V okresoch Michalovce a Sobrance sa nachádza celkovo 17 vodovodných systémov, ktoré zásobujú pitnou vodou 20 zásobovaných oblastí. Šesť vodovodných systémov má svoje vodné zdroje na území okresu Michalovce, 8 v okrese Sobrance, 1 v okrese Trebišov (skup. vodovod Boťany) a 2 vodovodné systémy sú napojené na Východoslovenskú vodárenskú sústavu (Starina). V správe VVS, a. s., závod Michalovce je 14 vodovodných systémov, v správe VVS, a. s., závod Trebišov sú 2 vodovodné systémy a 1 vodovodný systém je v správe obce Podhorod'. Okres Rožňava zásobuje pitnou vodou 47 vodovodov, z toho sú 4 skupinové. U Rožňavského skupinového vodovodu je významný podiel pitnej vody, privádzanej do mesta Rožňava cez dve príľahlé obce - Betliar a Gemerská Poloma, povrchový tok - Súľovský potok. Ostatných 7 využívaných zdrojov pitnej vody je podzemných - prameň Pistrang a vrty v krasovej oblasti Slavec. Okres Spišská Nová Ves je zásobovaný pitnou vodou väčšinou z podzemných vodných zdrojov, okres Gelnica využíva veľa povrchových zdrojov (Bystrý potok, Lacimberský potok, Perlový potok, Slovinský potok, Veľká Biela voda, Veľký Hutný potok, Zimný potok, Zlámaný potok a Žakarovský potok a Hrelíkov potok). Nedostatok kvalitnej pitnej vody má okres Trebišov. Podzemné vody na území okresu nie sú vhodné pre využitie na hromadné zásobovanie obyvateľov pre nadlimitný obsah najmä dusičnanov, železa a mangánu. Pre hromadné zásobovanie obyvateľov okresu slúži skupinový Boťansko – Pobodrožský vodovod, kde sú využívané zdroje infiltrovanej vody v náplavoch Latorice. Skupinový vodovod Sečovce – Trebišov využíva ako hlavný zdroj vody z vodárenskej nádrže Starina a zdroje Dargov s úpravňou vody (filtrácia + dezinfekcia). Zo zdrojov v Slovenskom Novom Meste je čiastočne zásobované mesto Trebišov – južná časť. V 9-tich obciach okresu sú pre zásobovanie obyvateľov využívané vlastné zdroje obecných vodovodov prevažne v správe obcí (7) bez úpravy, so zabezpečením dezinfekcie.

Dezinfekcia pitnej vody sa v Košickom kraji vykonáva najmä plynným chlórom a chlórnanom sodným. V úpravni vody Lekárovce v okrese Michalovce je zavedená ozonizácia vody.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V Bratislavskom kraji z dlhodobého hľadiska možno dodávku pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva charakterizovať ako kontinuálnu a kvantitatívne dostatočnú, bez potreby regulačných opatrení. V roku 2012 v hlavnom meste SR v Bratislave bolo z verejného vodovodu zásobovaných približne 99,71 % jej obyvateľov. V ostatných okresoch Bratislavského kraja bolo z verejných vodovodov zásobovaných od 88,44 % (okres Senec), 90,55 % (okres Malacky) až 95,73% (okres Pezinok) obyvateľov.

V Trnavskom kraji v roku 2012 problémy s nedostatkom vody neboli zaznamenané, voda z verejných vodovodov je dodávaná kontinuálne, bez potreby jej regulácie z dôvodu nedostatku.

Náhradné zásobovanie z dôvodov odstavenia časti vodovodného systému a regulovania dodávky pitnej vody bolo na čiastkovom vodovode v obci Zeleneč v okrese Trnava zásobujúcich novú IBV.

Na základe oznámenia a doručenia výsledkov vody od prevádzkovateľa vodovodu (Obec Zeleneč) z odberného miesta - studňa HGZ-1 v k. ú. Zeleneč, zásobujúcich cca 200 obyvateľov IBV na uliciach Nezábudková a Ružová bolo zistené prekročenie v ukazovateli tetrachlórétén (34,8 µg/l).

Z uvedeného dôvodu bol vydaný zákaz používania pitnej vody, v ktorej bol prekročený limit tohto ukazovateľa a opatrením bolo uložené prevádzkovateľovi zabezpečiť náhradné zásobovanie pitnou vodou v dotknutej lokalite, informovať obyvateľov o nevyhovujúcej kvalite vody a zakázať používanie na pitné účely, prípravu stravy a zabezpečiť kontrolný monitoring na verejnom vodovode IBV na uliciach Nezábudková a Ružová v k. ú. Zeleneč v organických ukazovateľoch podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z.

Opakované analýzy nepotvrdili nadlimitné hodnoty organických ukazovateľov vo vzorkách v lokalite IBV na uliciach Nezábudková a Ružová Zeleneč a vydané opatrenie na zákaz používania pitnej vody, bolo zrušené.

V Nitrianskom kraji v roku 2012 bolo z verejných vodovodov zásobovaných 89,66 % z celkového počtu obyvateľov kraja.

Najviac obyvateľov napojených na verejný vodovod je v okrese Šaľa až 97,64 % obyvateľov – vodovod je vo všetkých obciach okresu, okres Topoľčany s 95,28 % obyvateľov, okres Nové Zámky s 91,13 % obyvateľov, okres Nitra s 91,16 % obyvateľov a okres Levice s 86,09 % obyvateľov. Najnižšie percento počtu obyvateľov napojených na verejný vodovod majú okresy Komárno 83,45 % a Zlaté Moravce 84,55 %.

V roku 2012 neboli v Nitrianskom kraji zaznamenané dlhodobé prípady regulovania spotreby vody, neboli vyhlasované žiadne regulačné stupne a nebolo zabezpečované ani náhradné zásobovanie pitnou vodou počas mimoriadnych udalostí.

Zistené nedostatky v kvalite vody boli operatívne riešené s prevádzkovateľmi vodovodov.

V okrese Nitra v obci Martin nad Žitavou vykazovala voda z vodovodu kolísavú kvalitu v chemickom ukazovateli dusičnany, kde dochádzalo k prekročovaniu medznej hodnoty. Zo strany ZsVs a.s. OZ Nitra boli prijaté opatrenia, po ich zrealizovaní a overení voda z vodovodu vykazuje vyhovujúcu kvalitu. V súčasnosti je v štádiu projektového spracovania prívod vody Martin nad Žitavou - Host'ovce z vodného zdroja Gabčíkovo do obcí v ochrannom pásme JE Mochovce.

Vzhľadom na opakované sťažnosti obyvateľov mesta Levice na žltú vodu tečúcu z vodovodu, boli uložené ZsVS a.s. opatrenia na zlepšenie kvality pitnej vody v sieti vodovodu, ktorá vykazovala zvýšené hodnoty železa a farby .

V obci Uhliská bol riešený podnet vzhľadom na prechlórovanú vodu vo vodovode. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že po nesprávnom nastavení chlorátora zo strany prevádzkovateľa vodovodu na maximum bolo do siete nadávkované veľké množstvo dezinfekčného prostriedku, pričom boli zaznamenané 10 – násobne vyššie hodnoty voľného chlóru. V záujme ochrany zdravia obyvateľov obce, bolo na mieste uložené opatrenie – zákaz používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná, do doby preukázania vyhovujúcej kvality pitnej vody. Zo strany prevádzkovateľa boli prijaté opatrenia – upozornenie obyvateľov, odpúšťanie vody zo siete, zabezpečené náhradné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou cisternou do doby zlepšenia kvality pitnej vody.

V okrese Nové Zámky bola v roku 2012 jedna výluka v hromadnom zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou, a to z dôvodu poruchy na prívodnom potrubí diaľkovodu Kolta-Štúrovo v úseku Belá-Mužla. Bolo zabezpečené náhradné zásobovanie cisternami. Po oprave prívodného potrubia a jeho prepláchnutí bol vodojem napustený a spustená bežná prevádzka.

V Trenčianskom kraji ani v roku 2012 neboli zaznamenané výrazné zmeny v spotrebe vody z verejných vodovodov. Na základe údajov od prevádzkovateľov verejných vodovodov nižšia spotreba vody z verejných vodovodov u maloodberateľov súvisí s efektívnejším využívaním pitnej vody a tiež s využívaním vlastných vodných zdrojov, často napriek nevedomosti obyvateľov o kvalite vody z tohto vodného zdroja. Ďalším podstatným faktorom je súvis s obmedzovaním výroby, zavádzaním nových výrobných technológií a využívaním vlastných zdrojov úžitkovej vody u veľkoodberateľov.

Dlhodobé problémy súvisiace so zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov neboli zaznamenané ani hlásené zo strany prevádzkovateľov. Zo strany prevádzkovateľov boli orgánu verejného zdravotníctva nahlásené a riešené len krátkodobé odstávky vodovodov z dôvodov zistených porúch na vodovodnej sieti. Po vykonaných opravách bola vždy prevádzka verejných vodovodov plynule obnovená aj na základe vyhovujúcej kvality pitnej vody. Zistené nedostatky pri monitoringu pitnej vody u spotrebiteľa súvisia hlavne s technickým stavom vodovodných prípojok (staré potrubia, nečistené prípojky najmä v objektoch rodinných domov). V prípade objektov základných škôl, materských škôl a podnikateľských subjektov sú zabezpečované opatrenia na dosiahnutie vyhovujúceho stavu.

V Banskobystrickom kraji v roku 2012 v okrese Veľký Krtíš sa vyriešil dlhodobý problém v kvalite vody z vodovodu HLF v ukazovateľoch železo a farba výstavbou vodovodu v 28 obciach v rámci zabezpečenia zásobovania južnej časti okresu pitnou vodou a výmenou starého skorodovaného potrubia z Ľuboreče do Veľkého Krtíša.

V okresoch Banská Bystrica a Brezno počas obdobia bez zrážok došlo k poklesu výdatnosti vodárenských zdrojov a z uvedeného dôvodu bolo nutné zabezpečovať dovoz vody v cisternách do vodojemov verejných vodovodov v obciach Beňuš Lom nad Rimavicou, Pohorelá, Braväcovo, Čierny Balog – Fajtov, Horná Lehota a Môlča.

V zimných mesiacoch bolo riešené zásobovanie obce Lučatín z doplnkového vodárenského zdroja (vrt) a prevádzkovateľ vodovodu StVPS a.s. zabezpečoval dovoz vody do vodojemu v obci Môlča.

Regulácia v dodávke pitnej vody v letných mesiacoch z dôvodu jej nedostatku bola vyhlásená na vodovode Brezno–Rohozná.

Zvýšený obsah železa vo vodovode v obci Jarabá je prevádzkovateľom odstraňovaný technickými opatreniami (nepretržité odpúšťanie vody na konci vodovodného potrubia). V roku 2012 bola zrealizovaná výmena časti rozvodného potrubia v obci spolu s rekonštrukciou miestnej komunikácie, vo výmene potrubia by sa malo pokračovať aj v roku 2013.

Problémy s obsahom vysokých hodnôt železa sú vo verejnom vodovode v obci Bacúch, v skupinových vodovodoch Bystrá-Podbrezová-Valaská-Brezno, Jasenie-Predajná-Nemecká a vo vodovodoch v sídlach Čierny Balog–Dobroč, Čierny Balog-Medveďovo, Beňuš-Filipovo a Gašparovo, Sihla, Lom nad Rimavicou, Braváčovo), Ponická Lehôtka, Čerín, Badín, Oravce, Podkonice a Turecká. Zníženie obsahu síranov v skupinovom vodovode Bystrá-Podbrezová-Valaská-Brezno je riešené miešaním vody z vodárenského zdroja Trangoška a úpravou hodnoty reakcie vody.

Prekročenie limitnej hodnoty arzénu v skupinovom vodovode Jasenie-Predajná-Nemecká bolo spôsobené poruchami na kompresoroch v úpravni vody. Pre zlepšenie kvality vody sa začiatkom roku 2013 zrealizuje doplnenie technológie na úpravu vody o ďalší stupeň filtrácie. V roku 2012 bolo vydané opatrenie rozhodnutím na zákaz používať zdraviu škodlivú vodu z verejného vodovodu Dekýš a Dekýš Nikolaj pre nevyhovujúcu kvalitu v mikrobiologických ukazovateľoch, po odstránení nedostatkov bol zákaz zrušený.

V sídlach, ktoré sú zásobované z Turčkovskej vodárenskej nádrži sa vykonávalo časté odkalovanie vodovodných potrubí z dôvodu zvýšeného obsahu železa vo vode.

Nevyhovujúca kvalita vody v obci Čierny Balog v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch v roku 2012 bola zapríčinená poruchou ozonizátora v úpravni vody.

V sídlach, ktoré sú zásobované z Turčkovskej vodárenskej nádrži sa vykonávalo časté odkalovanie vodovodných potrubí z dôvodu zvýšeného obsahu železa vo vode.

V letnom období 2012 z verejných vodovodov v obciach Dražice, Dubno, Padarovce a Teplý Vrch (okres Rimavská Sobota) bolo dočasné obmedzenie užívania pitnej vody z dôvodu jej nedostatku. Taktiež bolo zabezpečené náhradné zásobovanie – dovozom vody v cisternách z dôvodu porúch na prírodných potrubíach vodovodov v sídlach Tornaľa (okres Revúca) a Rimavská Seč (okres Rimavská Sobota), v obciach Chanava, Lenartovce, Číž, Vlkyňa, Rimavská Seč a Rumince a v obci Muránska Dlhá Lúka (okres Revúca).

V Žilinskom kraji v roku 2012 kvalita pitnej vody z verejných vodovodov oproti minulému roku sa výrazne nezmenila, občas boli zaznamenané mierne prekročené hodnoty v mikrobiologických ukazovateľoch, čo bolo spôsobené hlavne nedostatočným zdravotným zabezpečením pitnej vody (dezinfekcia). V Žilinskom kraji v roku 2012 žiadny verejný vodovod nevykazoval dlhodobu nevyhovujúcu kvalitu vody v konkrétnom ukazovateli.

Ku krátkodobému senzorickejmu zhoršeniu kvality vody v roku 2012 došlo v skupinovom vodovode Východná – Hybe z dôvodu modrého sfarbenia pitnej vody vo vodovode. V priebehu dvoch dní pri kontrole prevádzkovateľom ako aj v rámci štátneho zdravotného dozoru vodovodu, vodárenských objektov ako aj senzorickejmu vyšetrením pitnej vody na spotrebisku neboli zistené žiadne nedostatky. Opakovane odobraté vzorky vody na minimálnu analýzu ako aj úplnú analýzu preukázali vyhovujúcu kvalitu vody vo verejnom vodovode. Neboli hlásené žiadne zdravotné problémy príp. ochorenia v súvislosti s uvedenou situáciou. Vzorky „modrej“ vody boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Žiline. Laboratórnym vyšetrením bola vo vode stanovená prítomnosť potravinárskeho farbiva E131 Patentná modrá. Ostatné vyšetrené ukazovatele vyhoveli požiadavkám nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. Prevádzkovateľ sa snažil zistiť príčinu vzniknutej situácie a bol pripravený zabezpečiť náhradné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Vzhľadom na skutočnosť, že na druhý deň po zistení výskytu „modrej vody“ už nebola zistená prítomnosť tejto látky vo vode možno predpokladať, že množstvo látky, ktoré vniklo do siete, nebolo veľké a čas infiltrácie bol krátky. Preto nebolo potrebné vykonať náhradné zásobovanie obce pitnou vodou. Príčinu a zdroj kontaminácie sa nepodarilo objasniť.

V mesiacoch august až september 2012 v dôsledku nevyhovujúcich klimatických podmienok (dlhotrvajúce sucho) došlo k nedostatku pitnej vody vo vodovode Malé Borové. Vzniknutá situácia sa riešila regulovaním dodávky pitnej vody. Zároveň ako zdroj úžitkovej vody bola

využívaná jestvujúca verejná studňa, ktorej kvalita nebola laboratórne overená. Vo februári 2012 v okrese Námestovo vyhlásili obce Mútné, Novot' a Babín I. regulačný stupeň a obec Oravská Polhora II. regulačný stupeň pre odber pitnej vody z dôvodu nedostatku pitnej vody, ktorá bola zapríčinená poklesom výdatnosti prameňov. Regulačné stupne v priebehu marca boli vo všetkých obciach zrušené.

V Prešovskom kraji v zimných mesiacoch roku 2012 bola prerušená dodávka pitnej vody vodovodom pre obec Stráne pod Tatrami z dôvodu zamŕznania vody v potrubí. Do obnovenia zásobovania vodou bola zabezpečovaná prevádzkovateľom vodovodu Podtatranskou prevádzkou vodárenskou spoločnosťou, a. s. pitná voda cisternami.

Prerušená bola dodávka vody do rímskej osady Kufajka v Liptovskej Tepličke v októbri 2012. Prevádzkovateľ zabezpečil obnovenie zdravotne bezpečnej pitnej vody v tejto lokalite v priebehu toho istého mesiaca.

Z dôvodu zamrznutia časti vodovodu bolo prerušené zásobovanie pitnou vodou vodovodom pre rómsku komunitu na Staničnej ulici v Poprade, časť Matejovce. Mestským úradom v Poprade boli prijaté opatrenia zabezpečením náhradného zdroja vody na 3 odberných miestach v Matejovciach. Ako rezervný zdroj pitnej vody pre verejný vodovod Šuňava v čase poklesu výdatnosti ostatných vodných zdrojov slúži vrt HŠ2 – Šuňava. V okrese Poprad v obci Vydrník, ktorá bola doposiaľ zásobovaná vodou z verejných studní a individuálnych vodných zdrojov s kolísavou a miestami nevyhovujúcou kvalitou vody, bola začatá výstavba verejného vodovodu s pripojením sa k vodovodu (Popradsko – Kežmarsko - Spišskonovoveská skupinovú vodovodnú sústavu) so zdrojmi vody v Liptovskej Tepličke.

Z dôvodu nedostatku vody vo vodovodnom systéme skupinovú vodovodu Stará Ľubovňa (extrémne mrazy) bola riešená mimoriadna situácia v meste Stará Ľubovňa a v obciach Chmeľnica a Plavnica. Počas mimoriadnej situácie boli využívané na zásobovanie pitnou vodou doplnkové vodárenské zdroje v lokalite Hniezdne a Chmeľnica. Do vodovodnej siete (Stará Ľubovňa, Chmeľnica) bola zabezpečená regulovaná dodávka pitnej vody podľa vypracovaných harmonogramov a zabezpečený rozvoz balenej pitnej vody. Kvalita dodávanej vody do vodovodnej siete bola RÚVZ a prevádzkovateľom vodovodu priebežne sledovaná. V uvedenej obci bol zabezpečený rozvoz balenej pitnej vody. Z dôvodu poklesu výdatnosti podzemných vodárenských zdrojov bola regulovaná dodávka pitnej vody vo verejných vodovodoch v obciach Orlov, Lesnica a Mníšek nad Popradom – Kače. Problémy sa vyskytli s prevádzkou verejných vodovodov v správe obcí (vodovod Hajtovka, Údol, Sulín).

V okrese Sabinov kvôli výraznému suchu došlo k nedostatku pitnej vody vo vodných zdrojoch, výrazné problémy nastali v obci Šarišské Sokolovce, kde bol regulovaný príjem vody, ako aj v obci Milpoš, kde bol tiež regulovaný odber vody a zabezpečené aj náhradné zásobovanie balenou pitnou vodou

V Košickom kraji v roku 2012 zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov bolo bez väčších problémov. K regulácii dodávky pitnej vody v Košickom kraji došlo aj v roku 2012 na sídlisku Luník IX. a sídlisku Ťahanovce – lokalita Demeter z dôvodu z dôvodu vykonávania rekonštrukčných prác na vodovodnom a kanalizačnom potrubí. V okrese Košice – okolie bolo z dôvodu nedostatočnej výdatnosti vodárenského zdroja aj naďalej nutné regulovať dodávku vody v obci Kecerovce, Rudník a Štós. Podobná situácia bola na vodovode Vyšný Klátov. Kvalita takto dodávanej, resp. regulovanej pitnej vody nebola negatívne ovplyvnená. V dôsledku dlhotrvajúceho sucha a porúch na rozvodnej sieti bol aj v okrese Rožňava nedostatok pitnej vody, a to v obciach: Bôrka, Dlhá Ves, Gočovo, Hanková, Kečovo, Lipovník, Plešivec, Rozložná, Rudná a Vlachovo. Vo všetkých obciach, okrem obcí Plešivec a Rozložná, prevádzkovateľ verejného vodovodu dovážal vodu z RSV do vodojemov cisternami - dodávka vody nebola prerušená.

V mesiaci február 2012 bola v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica vyhlásená mimoriadna situácia z dôvodu prerušenia dodávky pitnej vody z verejného vodovodu pre obyvateľov viacerých miest a obcí, ktorá vznikla v dôsledku silných mrazov (teplota pod -20 až -27°C). Vykonávalo sa náhradné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou, robili sa mimoriadne odbery vzoriek na zisťovanie ich kvality. Po skončení silných mrazov až do prechodu na normálny stav, boli na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou používané cisterny. Počas tejto mimoriadnej situácie neboli hlásené žiadne

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

Výnimky sú udeľované na chemické ukazovatele uvedené v prílohe 1 časti B Smernice Rady 98/83/ES. Maximálna limitná hodnota stanovená pre ukazovateľ, na ktorý sa vzťahuje výnimka nepredstavuje hrozbu pre zdravie obyvateľov. Platnosť výnimiek je obmedzená – nesmie presiahnuť tri roky a na konci tohto obdobia sa uskutoční kontrola za cieľom zistenia stavu kvality pitnej vody. Výnimka môže byť udelená aj druhá, avšak za podmienky informovania Európskej Komisie.

Na Slovensku v roku 2012 sú evidované 2 výnimky na používanie pitnej vody nespĺňajúcej hygienické limity, ktoré boli udelené ešte v roku 2011 (tab.č.1.4). Je to v Trnavskom kraji a v Nitrianskom kraji.

V Trnavskom kraji v dôsledku pretrvávajúcich zvýšených hodnôt ukazovateľa dusičnany v obci Pastuchov (okres Hlohovec) bola udelená ešte v roku 2011 výnimka, ktorá je v platnosti do roku 2014. Povolené bolo prekročenie medznej hodnoty obsahu dusičnanov do maximálnej hodnoty 65 mg.l^{-1} . Prevádzkovateľ vykonáva zvýšený monitoring kvality vody v distribučnej sieti.

V Nitrianskom kraji bola udelená ešte v roku 2011 výnimka v okrese Nové Zámky na tri roky do roku 2014 pre vodovod v obci Sikenička pre ukazovateľ dusičnany v dodávanej vode (priemerná hodnota $51,22 \text{ mg/l}$). Povolené bolo prekročenie medznej hodnoty obsahu dusičnanov do maximálnej hodnoty 75 mg.l^{-1} . Obec by sa mala v budúcnosti napojiť na diaľkovod Kolta – Želiezovce.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Výskyt verejných studní je v jednotlivých krajoch rôzny. Verejné studne sa využívajú najmä v obciach bez verejného vodovodu, v rekreačných oblastiach, prípadne pri poklese výdatnosti domových studní.

V Bratislavskom a Žilinskom kraji sa verejné studne nenachádzajú.

V Trnavskom kraji sa nachádza niekoľko hygienicky významných individuálnych vodovodov, ktorých kvalita vody bola a je sledovaná v rámci výkonu ŠZD.

V okrese Dunajská Streda v rekreačnej oblasti pri Šulianskom jazere a pri Vojčianskom jazere boli uvedené do prevádzky vodárenské zdroje a vodovody určené na zásobovanie týchto rekreačných oblastí pitnou vodou. V oboch prípadoch sa jedná o zdroje podzemných vôd s vyhovujúcou kvalitou vody. Pre areál Slovakiaring v k. ú. Orechová Potôň sú v evidencii dva vodárenské zdroje, ktoré zásobujú predmetný areál pitnou vodou. Pri ubytovacom zariadení „Hotel Ring“ vedľa areálu Slovakiaring v Orechovej Potôni je prevádzkovaný ďalší vodárenský zdroj. Kvalita vody na základe predložených laboratórnych analýz v uvedených vodárenských zdrojoch vyhovuje požiadavkám na pitnú vodu.

V Trnavskom kraji sa nachádzajú 2 verejné studne. Jedna sa nachádza priamo v obci Dolná Streda, druhá studňa je situovaná v extraviláne katastra obce Kajaľ, Kaskády-Únovce. Obe studne sú voľne prístupné, okolie je upravené s možnosťou odberu vody do

malospotrebitel'ských obalov. Kvalita vody vo verejnej studni nachádzajúcej sa v lokalite Kaskády - Únovce spĺňa v sledovaných ukazovateľoch hygienické limity kvality pitnej vody stanovené nariadením vlády SR č. 354/2006 Z. z. Verejná studňa v obci Dolná Streda nespĺňa požiadavky uvedeného nariadenia vlády z dôvodu nevyhovujúcich fyzikálno-chemických ukazovateľov (Fe, Mn, farba).

V Nitrianskom kraji zásobovanie vodou z verejných studní sa uplatňuje iba v menšej miere. Verejné studne sa využívajú v každom okrese kraja hlavne v obciach bez verejného vodovodu, prípadne pri poklese výdatnosti domových studní.

V Nitrianskom kraji sa nachádza 42 artézskych studní a to v okresoch Komárno, Nové Zámky, Nitra a Šaľa. V roku 2012 bola z každej artézskej studne preverená kvalita vody.

Kvalita vody je väčšinou v mikrobiologických ukazovateľoch vyhovujúca, nevyhovujúci je občas zvýšený obsah amónnych iónov, absorbancie resp. železa, ktoré sú primárneho pôvodu.

V artézskej studni v Šali na Hornej ul. bolo zaznamenané prekročenie limitu najvyššej medznej hodnoty v ukazovateli ortuť, z toho dôvodu sledovaniu kvality vody bola venovaná zvýšená pozornosť v tejto artézskej studni. V priebehu roka došlo k zníženiu hodnoty v ukazovateli ortuť pod stanovený limit.

V okrese Nitra boli odobraté vzorky z prameňov nachádzajúcich sa v mestskej časti Nitra-Zobor a v obci Nová Ves nad Žitavou, zo studničky v obci Horné Lefantovce, verejného vodného zdroja v obci Alekšince časť Lahne a vrtanej studne autokempingu Remitáž v obci Jelenec. Celkovo bolo odobratých 18 vzoriek, z ktorých 9 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody po stránke mikrobiologickej a 3 vzorky po stránke chemickej pre prekročenie limitu v ukazovateľoch arzén, dusičnany a mangán. V okrese Levice na základe podnetu bol vykonaný koncom roka 2012 štátny zdravotný dozor v obci Drženice, pričom sa zistilo, že na obecnú studňu je napojených približne 70 obyvateľov a prevádzkovateľom je obec Drženice. Na základe výkonu štátneho zdravotného dozoru a vzhľadom na nevhodné podmienky prevádzkovania vodného zdroja, bol uložený obci Drženice na mieste – zákaz používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná, do doby preukázania jej vyhovujúcej kvality. Zo strany obce bola zabezpečená dezinfekcia a vyčistenie okolia studne, kvalita pitnej vody však potvrdila vysoký výskyt dusičnanov, čo umožňuje jej využitie len ako úžitkovej vody. V obci Lontov, v ktorej nie je vybudovaný verejný vodovod, bol pre obyvateľov obce umožnený odber pitnej vody do vlastných nádob, z vodného zdroja materskej školy, po jej úprave na filtračnom zariadení LIFE ENERGY. Vzhľadom na nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody po úprave na uvedenom zariadení, bolo uložené v obci Lontov zákaz používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná.

V okrese Komárno sú prevádzkované individuálne vodovody v 3 lokalitách - Zariadenie sociálnych služieb (ZSS) MAGNÓLIA v k. ú. Hurbanovo, Penzión a reštaurácia ZLATÁ RYBA v k. ú. Zlatná na Ostrove a ZSS OAZIS v k. ú. Kameničná-Balvany. Vodné zdroje sú riadne zabezpečené, vykonáva sa nepretržitá dezinfekcia. Podľa výsledkov laboratórnych analýz v roku 2012 vyšetrované vzorky vody sú v súlade so stanovenými hodnotami mikrobiologických ukazovateľov kvality vody podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. V lokalite Zlatná na Ostrove a Kameničná sa zistilo prekročenie limitu ukazovateľov amónne ióny a mangán.

V okrese Zlaté Moravce v roku 2012 bola vykonaná kontrola verejných vodných zdrojov a to prameňov v obci Kostolany pod Tribečom – Vaškopecký I. a II., Barinská a prameňa v obci Hostie a Ladice, vrtanej studne DSS Olichov a vrtanej studne Arboréta Mlyňany – Vieska nad Žitavou. Celkovo bolo odobratých 13 vzoriek. U vodného zdroja v DSS Olichov – Svetlo bola v roku 2012 overovaná kvalita vody z dôvodu možnosti využitia tohto zdroja na pitné účely. Laboratórnymi rozbormi sa zistilo, že voda je po mikrobiologickej stránke

nevyhovujúca. Uvedené zariadenie je zásobované vodou z verejného vodovodu obce Volkovce.

V okrese Nové Zámky je sledovaný vodovod spoločnosti Novofruct SK s.r.o. Nové Zámky, okrem uvedenej spoločnosti sú na tento vodovod napojené aj spoločnosti Waloon s.r.o., DELTA NZ TRANS spol. s r.o., A.M.I. spol. s r.o., Koppert s.r.o., Motory International s.r.o. a Neckermann. V roku 2012 bola odobratá 1 vzorka z každého vodného zdroja a jedna vzorka z výrobných priestorov spoločnosti Novofruct SK s.r.o. Nové Zámky. Vyšetrené vzorky vody vyhovovali požiadavkám podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z.

V okrese Topoľčany bolo aj v roku 2012 evidovaných 8 verejných studní v obciach Ardanovce, Lipovník, Malé Ripňany, Práznovce, Závada a Orešany, ktorých vodu odoberá približne 100 obyvateľov. Verejné studne sú označené a obyvatelia sú informovaní o vhodnosti používania vody. Kvalita vody vo všetkých 8 verejných studniach nevyhovovala vo vyšetrovaných ukazovateľoch požiadavkám podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. (po stránke mikrobiologickej a zároveň po fyzikálno-chemickej stránke – v ukazovateľoch enterokoky, *Escherichia coli*, koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C a 22 °C, abiosestón, dusičnany, zákal, farba a železo).

V Trenčianskom kraji sa nachádzajú hygienicky významné individuálne vodné zdroje (studne kopané, zarážané) a vodovody (vodovodné prípojky), ktoré zásobujú objekty ako sú bytové domy (3 vodné zdroje), rekreačné a ubytovacie zariadenia (29 vodných zdrojov), domovy sociálnych služieb (4 vodné zdroje) ako aj verejne studne (62) prístupné v obciach pre obyvateľov. Vodné zdroje sú lokalizované v obciach a územiach bez vybudovaných verejných vodovodov. V roku 2012 bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 45 odberov vzoriek vôd na analýzu pitnej vody. Prekročenie limitných hodnôt bolo zaznamenané najmä v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, *Escherichia coli*, enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy) a chemických ukazovateľoch (dusičnany, železo). Prevádzkovatelia vykonali doporučenú dezinfekciu vodných zdrojov, preplachy a dezinfekciu vodovodného potrubia. V prípade, že bolo zistené opakované prekročenie limitných hodnôt, prevádzkovatelia vodných zdrojov pristúpili k náhradnému zásobovaniu pitnou vodou (balená pitná voda), do doby doriešenia odstránenia nevyhovujúceho stavu.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne aj v roku 2012 vykonával v rámci štátneho zdravotného dozoru v rámci prevencie ochorení kojencov na methemoglobinémiu a na základe požiadaviek detských lekárov odber vzoriek podzemnej vody z individuálnych zdrojov zásobovania v oblastiach, kde nie je zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov. Vyšetrených bolo celkovo 25 studní. Odporúčaný obsah dusičnanov na prípravu stravy pre kojencov (do 10 mg/l) nevyhovoval v 14 studniach. V mnohých prípadoch pri vyhovujúcich chemicko-fyzikálnych ukazovateľoch však voda zo studní mala nevyhovujúce mikrobiologické, prípadne biologické ukazovatele. V týchto prípadoch sa vykonávali opatrenia pre znovu získanie vyhovujúcej kvality pitnej vody (vyčistenie, dezinfekcia, odstránenie okolitých zdrojov znečistenia a pod.).

V Banskobystrickom kraji sa nachádza 31 významných individuálnych vodovodov resp. vodných zdrojov. Počet evidovaných verejných studní je 24 ale len 12 z nich sa využíva na pitné účely. Kvalita vody v týchto zdrojoch je sledovaná prevádzkovateľmi, v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru resp. na základe objednávok od užívateľov. Na základe vyšetrených vzoriek vody je možné konštatovať, že vo väčšine prípadov voda z týchto zdrojov nevyhovovala požiadavkám na kvalitu vody využívanéj na pitné účely a museli byť vykonané opatrenia na zlepšenie kvality vody zo strany prevádzkovateľov.

V okresoch Rimavská Sobota, Revúca, Lučenec, Poltár, Banská Bystrica, Brezno a Žarnovica nie sú evidované vodné zdroje, ktoré majú charakter verejných studní a tam, kde sa nachádzajú, nie sú určené hromadného zásobovania.

V okrese Žiar nad Hronom sa nachádza 1 verejná studňa a to v Žiari nad Hronom časť Šašovské Podhradie a 4 individuálne vodovody (Kremnica, Vyhne, Dolná Ždaňa). V okrese Banská Štiavnica sa nachádzajú 2 verejné studne v obciach Beluj a Štiavnické Bane a 8 vodovodov, ktoré zásobujú vodou ubytovacie zariadenia jazerách Počúvadlo a Richňava.

V okrese Žarnovica sa sleduje kvalita vody z vlastného vodného zdroja pre ubytovacie zariadenie v obci Ostrý Grúň.

V okrese Veľký Krtíš sa nachádza 5 verejných studní s rozvodmi vody. V okrese Zvolen sú z verejných studní zásobovaní obyvatelia v obciach Bacúrov a Dubové. V okrese Detva sa v obci Horný Tisovník využíva na pitné účely voda z vrtu, ktorý v budúcnosti chce obec využiť pre výstavbu obecného vodovodu. V okrese Detva sa nachádza 7 hygienicky významných vodovodov (1 pri ZŠ, 1 pri MŠ a 3 pri ubytovacích zariadeniach).

V okrese Krupina sa verejné studne, ktoré sú v správe príslušného obecného úradu nachádzajú v obciach Sudince, Domaniky a Žibritov. Kvalita vody z týchto vodných zdrojov je naďalej nevyhovujúca, okrem vody vo vrte v obci Žibritov.

V okrese Rimavská Sobota a Revúca, kde nie vybudovaný verejný vodovod boli dané do užívania vodné zdroje v 4 obciach.

V okrese Brezno sa kvalita vody sleduje vo vodovode pre Hotel Partizán na Táloch a vo vodovode v rekreačnej oblasti Krpáčovo. Obec Staré Hory (okres Banská Bystrica) prevádzkuje 3 vodovody v miestnych častiach Polkanová, Horný a Dolný Jelenec.

V Žilinskom kraji nie sú využívané žiadne verejné studne. Individuálne hygienicky významné vodné zdroje zásobujú zariadenia CR v lokalite Terchová – Hotel Boboty, Hotel Rozsutec, Chata Vrátna, Chata Sokolie, v obci Belá Hotel Bránica, v Rajeckých Tepliciach Hotel Skalka.

Verejné studne v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú evidované. Počas roka 2012 boli vykonané analýzy kvality pitnej vody z vlastných vodných zdrojov v zariadeniach cestovného ruchu– Hotel Marlen Oščadnica (vrtaná studňa so zabezpečením dezinfekcie vody na báze chlóru), Hotel Severka Zákopčie (kopaná studňa so zabezpečením dezinfekcie vody chlórnanom sódnym), Hotel Solisko Oščadnica (kopaná studňa so zabezpečením dezinfekcie vody chlórnanom sódnym), Horský hotel Hájnica v Hornom Vadičove (pramene so zabezpečením dezinfekcie chlórnanom sódnym) a taktiež v rekreačných zariadeniach v oblasti Makov Karlovice-Hotel Fran, Bačkárka, Hájenka so zabezpečením dezinfekcie vody na báze chlóru, ktoré sú napojené na vrtané studne. Uvedené zariadenia sú využívané celoročne a kvalita vody spĺňala stanovené limity podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z.

V okrese Liptovský Mikuláš a Ružomberok medzi individuálne hygienicky významné vodovody patria vodovody Demänovská Dolina – Staré Koliesko, vodovod Podbanské, vodovod Kúpele Lúčky a vodovod Korytnica. V roku 2012 bolo odobratých 5 vzoriek pitnej vody z týchto vodovodov. Všetky odobraté vzorky vyhovelí limitom podľa nariadení vlády SR č. 354/2006 Z. z.

V regióne Liptova je 67 ubytovacích zariadení cestovného ruchu, 1 materská škola a 12 reštauračných zariadení, ktoré sú zásobované pitnou vodou z vlastného vodného zdroja. Kontrolu kvality pitnej vody v týchto zariadeniach vykonávajú prevádzkovatelia uvedených zariadení.

V okrese Martin a Turčianske Teplice je evidovaných 14 hygienicky významných individuálnych vodovodov.

V okrese Dolný Kubín obyvatelia využívajú na pitné účely vodu zo svojpomocne vybudovaných vodovodov, ktoré sú zo zdravotného hľadiska nedostatočne zabezpečené

a technicky nevyhovujúce. V okrese sa nachádza 30 hygienicky významných individuálnych vodovodov v zariadeniach cestovného ruchu.

V Prešovskom kraji sa nachádza 327 významných individuálnych vodovodov. Významnejšie individuálne vodovody sú evidované v ubytovacích zariadeniach, zdravotníckych zariadeniach, zariadeniach sociálnej starostlivosti a zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Individuálne zásobovanie pitnou vodou školských, predškolských, potravinárskych, poľnohospodárskych a priemyselných zariadení je gestorované príslušnými oddeleniami RÚVZ, a preto aj informácia o počte individuálnych vodovodov môže byť nepresná. Odoberatých bolo 92 vzoriek vôd, z toho 30 bolo nevyhovujúcich.

V Prešovskom kraji sa nachádza 22 verejných studní. Odoberatých bolo 26 vzoriek vôd, z toho 22 bolo nevyhovujúcich. V obci Lomnička z dôvodu nespĺnenia požiadaviek zdravotnej bezpečnosti pitnej vody bol vydaný zákaz používania pitnej vody z 2 verejných studní. Vybudovaný je tam verejný vodovod s napojením 78,07% obyvateľov.

Z 20 minerálnych prameňov bolo odoberatých 18 vzoriek na laboratórne vyšetrenie, z ktorých 16 nevyhovelo z dôvodu prekročenia limitov fyzikálno – chemických ukazovateľov (vyplýva to však z chemického zloženia minerálnej vody), ale aj mikrobiologických ukazovateľov.

V Košickom kraji k hygienicky významným individuálnym vodovodom patrí vodovod pre Zoologickú záhradu Košice-Kavečany.

V okrese Košice - okolie je evidovaných 9 verejných studní z toho 4 studne v obci Boliarov, Bunetice, Rankovce a Vtáčkovce sú označené informatívnou tabuľkou „Nepitná voda“.

Okrem prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody bol vykonávaný aj štátny zdravotný dozor, ktorý bol zameraný na technický stav vodných zdrojov, úpravu okolia, zdroje znečistenia v prvom ochrannom pásme a kontrolu kvality vody. V roku 2012 bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru odoberatých 11 vzoriek pitnej vody, z toho 6 vzoriek prekročilo limitné hodnoty podľa nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z. (po mikrobiologickej stránke nevyhoveli 4 vzorky, v 2 vzorkách bola prekročená limitná hodnota dusičnanov).

V okrese Michalovce sa nachádza 6 verejných studní. V obci Jovsa sa nachádza 1 verejná studňa prístupná pre širokú verejnosť, využívaná aj na zásobovanie pitnou vodou pre materskú a základnú školu v obci. Päť verejných studní sa nachádza v rekreačných oblastiach Zemplínska Šírava (4 studne) a Vinianske jazero (1 studňa), využívajú sa len počas letnej turistickej sezóny a slúžia na zásobovanie pitnou vodou ubytovacích a hygienických zariadení.

V okrese Rožňava sú evidované 3 verejné studne a 41 hygienicky významných individuálnych vodovodov. V roku 2012 boli v rámci ŠZD vykonané 2 kontroly voľne prístupných studní. Z verejných studní boli odoberaté a analyzované 4 vzorky pitnej vody, z čoho v 2 vzorkách bola zistená nadlimitná hodnota v mikrobiologických ukazovateľoch.

V okrese Trebišov sa nachádza 8 verejných studní v 4 obciach. Zdravotné zabezpečenie – ochrana, technický stav, dezinfekcia a kvalita pitnej vody sú nevyhovujúce. Náprava tohto stavu je možná len vybudovaním vodovodov v týchto obciach a postupným vyradovaním verejných studní.

Z 18 vzoriek odoberatých z individuálnych zdrojov (studní) školských a predškolských zariadení a rekreačných zariadení bolo 6 vzoriek nevyhovujúcich, prekročené boli limity mikrobiologických ukazovateľov (koliformné baktérie, *Escherichia coli*, enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C z fyzikálno-chemických ukazovateľov – Fe a Mn).

Verejné studne sú prevažne situované v rímskych osadách, pričom najčastejšie nedostatky sú zisťované v udržiavaní ich funkčnosti, v znečisťovaní bezprostredného okolia studní, čo sa prejavuje na kvalite vody. Pri väčšine verejných studní je zákaz používania zdraviu škodlivej

vody na pitné účely, nakoľko kvalita vody nevyhovuje najmä v mikrobiologických ukazovateľoch. Mnohé verejné studne v rímskych osadách boli zrušené, nakoľko kvalita vody bola nevyhovujúca. Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou v týchto lokalitách je zabezpečené z verejného vodovodu na obecných úradoch alebo z individuálnych vodných zdrojov.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

V Bratislavskom kraji v rámci monitoringu bolo vyšetrených celkom 356 vzoriek. Z nich v rámci preverovacieho monitoringu (úplný rozbor) sa vyšetrilo 41 vzoriek a kontrolného monitoringu (základný rozbor) 315 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek nevyhovelo 37 vzoriek (10,39 % vzoriek).

V hlavnom meste SR v Bratislave z celkového počtu 164 vzoriek pitnej vody v rámci monitoringu nevyhovelo 11 vzoriek (6,71 % vzoriek) – z toho vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch 7 (63,64 %) vzoriek, v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch 4 (36,36 %) vzoriek.

V okresoch Malacky, Pezinok a Senec bolo v rámci monitoringu vyšetrených celkom 192 vzoriek, z toho kontrolný monitoring predstavoval 160 vzoriek a preverovací 32 vzoriek.

V okrese Malacky bolo z verejných vodovodov (vrátane obecných) vyšetrených celkom 68 vzoriek, z ktorých hygienickým limitom nevyhovelo 7 vzoriek (t.j. 10,29 %). Z hľadiska fyzikálno-chemického boli príslušné ukazovatele prekročené u 4 odobratých vzoriek (t.j. 57,18 %), po stránke mikrobiologickej a biologickej nevyhoveli 3 vzorky (t.j. 42,85 %).

V okrese Pezinok bolo odobratých 41 vzoriek, z toho 3 (t.j. 7,32%) nevyhovelo. Z fyzikálno-chemického hľadiska nevyhovela 1 vzorka (t.j. 33,33%) a z mikrobiologického a biologického 2 vzorky (t.j. 66,66%).

V okrese Senec bolo odobratých spolu 83 vzoriek, z ktorých 16 (t.j. 19,28%) nevyhovelo. Z hľadiska fyzikálno-chemického nevyhovelo 12 vzoriek (t.j. 75%) a z hľadiska mikrobiologicko - biologického nevyhovelo 5 vzoriek (t.j. 31,25%).

V rámci štátneho zdravotného dozoru - podnety, sťažnosti na kvalitu vody z verejného vodovodu bolo vyšetrených celkom 9 vzoriek. Z toho bolo nevyhovujúcich 5 vzoriek, t.j. (55,56%) v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch.

Výsledky laboratórnych rozborov po vykonaných nápravných opatreniach preukázali, že kvalita vody dodávaná do bytov prostredníctvom vymeneného potrubia v objekte vyhovela vo vyšetrovaných ukazovateľoch požiadavkám nariadenia vlády SR č.354/2006 Z. z.

V Trnavskom kraji v rámci monitoringu bolo odobratých 482 vzoriek. V rámci preverovacieho monitoringu bolo odobratých 48 vzoriek, v rámci kontrolného monitoringu 434 vzoriek. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 41 vzoriek.

Z celkového počtu analyzovaných vzoriek bolo 52 (10,79 %) nevyhovujúcich vzoriek, z toho 35 (7,26%) vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch, 17 (3,53%) v mikrobiologických ukazovateľoch a biologických ukazovateľoch v rámci monitoringu.

V rámci štátneho zdravotného dozoru z celkového počtu analyzovaných vzoriek bolo 9 (21,95%) nevyhovujúcich, z toho 8 (19,51%) vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch a 1 vzorka (2,44 %) v mikrobiologických ukazovateľoch a biologických ukazovateľoch.

Pre porovnanie s rokom 2011 je percento nevyhovujúcich vzoriek mierne vyššie, pokles bol zaznamenaný len pri mikrobiologických ukazovateľoch a zvýšenie pri fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Najväčšie zastúpenie nevyhovujúcich vzoriek vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch majú senzorické ukazovatele (mangán, železo). V mikrobiologických hlavne koliformné baktérie, v menšej miere živé a mŕtve organizmy. Pri zistení nadlimitných hodnôt

v mikrobiologických ukazovateľoch bol vykonaný opakovaný odber. Po vykonaných opatreniach hlavne v oblasti dezinfekcie vody a opakovanej analýzy výsledky vyhovovali hygienickým limitom.

V Nitrianskom kraji v rámci monitoringu bolo odobratých 971 vzoriek. V rámci preverovacieho monitoringu bolo vyšetrených 213 vzoriek vôd a v rámci kontrolného monitoringu 758 vzoriek pitných vôd. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek bolo nevyhovujúcich 169 vzoriek t. j. 17,4 %, z toho 145 (14,93%) vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch, 36 (3,71%) v mikrobiologických ukazovateľoch. V biologických ukazovateľoch nebola zistená ani jedna nevyhovujúca vzorka.

Najviac nevyhovujúcich vzoriek bolo zistených v okrese Komárno – 29,25 % z celkového počtu vyšetrených vzoriek (prekročenie medznej hodnoty v ukazovateľoch amónne ióny, mangán, železo, dusičnany, kultivovateľné mikroorganizmy), v okrese Šaľa - 17,65 % nevyhovujúcich vzoriek vo fyzikálno-chemických a mikrobiologických ukazovateľoch, v okrese Nitra – 16,76 % nevyhovujúcich vzoriek (fyzikálno-chemické a mikrobiologické ukazovatele), v okrese Levice – 15,61 % nevyhovujúcich vzoriek (fyzikálno-chemické ukazovatele – zvýšený obsah železa, mangánu a farby a zvýšený počet kultivovateľných mikroorganizmov), v okrese Nové Zámky – 13,04 % (fyzikálno-chemická ukazovatele – zvýšený obsah železa, nasýtenie vody kyslíkom a dusičnany). V okrese Zlaté Moravce 10,34 % nevyhovujúcich vzoriek, v okrese Topoľčany 8,57 % nevyhovujúcich vzoriek (2 vzorky kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C a 4 vzorky vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch - obsah voľného chlóru, farba mierne zvýšený obsah mangánu).

V rámci štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou bolo v roku 2012 v jednotlivých okresoch Nitrianskeho kraja odobratých a vyšetrených spolu 152 vzoriek pitných vôd – z uvedeného počtu bolo nevyhovujúcich 39 vzoriek, čo je 25,66 % vzoriek. V ukazovateľoch fyzikálno-chemických bolo zistených 16,45 % nevyhovujúcich vzoriek, v mikrobiologických ukazovateľoch bolo 9,87 % nevyhovujúcich vzoriek, v biologických ukazovateľoch nebola nevyhovujúca ani jedna vzorka.

Oproti predchádzajúcemu roku došlo k zvýšeniu počtu nevyhovujúcich vzoriek odobratých v rámci štátneho zdravotného dozoru (v roku 2011 bolo zistených 24,69 % nevyhovujúcich vzoriek).

V Trenčianskom kraji v rámci monitoringu bolo odobratých celkovo 777 vzoriek pitnej vody. Prekročenie limitných hodnôt bolo zistené v 76 vzorkách čo predstavuje 9,78 % odobratých vzoriek. Z uvedeného počtu nevyhovujúcich vzoriek boli prekročené fyzikálno-chemické ukazovatele v 26 vzorkách (3,35 %), mikrobiologické a biologické ukazovatele v 64 (8,24 %) vzorkách. Rádiologické ukazovatele boli vyhovujúce.

V rámci štátneho zdravotného dozoru na verejných vodovodoch bolo odobratých 369 vzoriek vody. Prekročenie limitných hodnôt bolo zistené v 114 vzorkách (30,89 %) z celkového počtu vzoriek. Z uvedeného počtu nevyhovujúcich vzoriek boli prekročené fyzikálno-chemické ukazovatele v 41 (11,11 %) vzorkách, mikrobiologické a biologické ukazovatele v 85 (23,04 %) vzorkách.

Nevyhovujúce boli hlavne ukazovatele zákal, železo, farba a z mikrobiologických ukazovateľov koliformné baktérie, *Escherichia coli*, enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy.

Nevyhovujúce vzorky vody boli počas sledovaného obdobia v roku 2012 v mnohých prípadoch len vo vodovodných prípojkách spotrebiteľa (stagnácia vody v potrubí, nedostatočný odber pitnej vody), pričom dodávaná pitná voda vo verejnom vodovode vykazovala vyhovujúcu kvalitu. V ostatných prípadoch bola príčina najmä v nedostatočnom chlôrovaní vody dodávanej do vodovodnej siete, poruchami chlôrovacích zariadení,

poruchami na zásobovacom potrubí, nedostatočným prepláchnutím nových vodovodných prípojok. Okamžitými opatreniami boli odstránené zistené nedostatky a prečistením vodovodnej siete, resp. domových prípojok a zvýšeným chlórovaním sa dosiahla úprava vody tak, aby vyhovovala požiadavkám na kvalitu pitnej vody.

V Banskobystrickom kraji z verejných vodovodov bolo odobratých v rámci monitoringu pitných vôd 1087 vzoriek. V rámci kontrolného monitoringu bolo odobratých 893 vzoriek vody, v preverovacom monitoringu to bolo 194 vzoriek. Z uvedeného počtu 1087 vzoriek bolo 287 (26,40 %) nevyhovujúcej kvality. Oproti roku 2011 je zaznamenaný pokles v nevyhovujúcich vzorkách o 10,38 %.

Najvyšší počet nevyhovujúcich vzoriek z monitoringu bol zaznamenaný v okresoch Poltár 9 vzoriek z celkového počtu 26 vzoriek (56,25 %), Detva 22 vzoriek z celkového počtu 51 vzoriek (43,14 %) a Banská Štiavnica 14 vzoriek z celkového počtu 37 vzoriek (37,84 %).

Najnižší podiel nevyhovujúcich vzoriek je z okresov Banská Bystrica (15,61 %), Zvolen (16,28 %), Žarnovica (18,33 %), Revúca (18,42 %) a Krupina (18,58 %).

Na základe laboratórnych analýz odobratých vzoriek vody je možné konštatovať, že došlo k zlepšeniu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v celom kraji, najmä čo sa týka kvality vody vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. K miernemu zhoršeniu došlo v kvalite vody v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch.

Zvýšenie nevyhovujúcich vzoriek po stránke mikrobiologickej a biologickej možno pripísať zníženiu výdatnosti vody v niektorých vodárenských zdrojoch počas suchého obdobia a dlhému zdržaniu vody vo vodovodnom potrubí v jednotlivých objektoch z dôvodu poklesu spotreby vody.

Z fyzikálno – chemických ukazovateľov najčastejšie bola prekračovaná medzná hodnota železa, farby, zákalu, mangánu, chemickej spotreby kyslíka, voľného chlóru a aj arzenu vo vodovodoch Pohronský Bukovec, Jasenie-Predajná-Nemecká.

Po stránke mikrobiologickej a biologickej z celkového počtu 1087 vzoriek bolo 127 (11,68 %) nevyhovujúcej kvality. Najvyšší počet vzoriek s prekročením medzných hodnôt resp. najvyšších medzných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov bol zaznamenaný v okresoch Brezno (24 vzoriek), Banská Bystrica (18), Žiar nad Hronom (14) a Zvolen (14).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 65 vzoriek, z ktorých 21 bolo nevyhovujúcej kvality (32,31%). Najvyšší podiel nevyhovujúcich vzoriek odobratých v rámci ŠZD bolo zistených v okresoch Brezno (5) a Detva (3).

V rámci ŠZD v okrese Rimavská Sobota v obci Studená bolo zaslané oznámenie, aby obec zabezpečila informovanie obyvateľov obce, že voda z verejného vodovodu nie je vhodná na pitie a prípravu stravy pre dojčatá z dôvodu zvýšeného obsahu dusičnanov.

V Žilinskom kraji bolo odobratých 91 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu, v rámci kontrolného monitoringu 636 vzoriek, z tohto počtu sa preukázala nevyhovujúca kvalita v 37 vzorkách, čo predstavuje 5,09%. Nevyhovujúca kvalita vzoriek fyzikálno-chemickej analýzy bola preukázaná v 13 vzorkách, čo predstavuje 1,79%, v mikrobiologickej a biologickej ukazovateľoch v 25 vzorkách, čo predstavuje 3,44%.

Nevyhovujúcimi boli fyzikálno-chemické ukazovatele hlavne železo, voľný chlór, zákal, z mikrobiologických ukazovateľov koliformné baktérie, enterokoky, *Escherichia coli*.

V Žilinskom kraji bolo vyšetrených 16 vzoriek v rámci štátneho zdravotného dozoru, z toho 1 vzorka nevyhovovala po mikrobiologickej stránke, čo je 6,25 %.

V Prešovskom kraji bolo vyšetrených v rámci monitoringu celkom 959 vzoriek, z toho 162 v rámci preverovacieho monitoringu a 797 v rámci kontrolného monitoringu. Z celkového

počtu vzoriek bolo 150 nevyhovujúcich, čo predstavuje 15,64%. Pre nevyhovujúce fyzikálne a chemické ukazovatele bolo nevyhovujúcich 63 vzoriek (6,57 %), pre mikrobiologické a biologické ukazovatele 100 vzoriek (10,43 %). V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 91 odberov pitných vôd, z toho 29 bolo nevyhovujúcich (31,87 %), a to 9 vzoriek nevyhovovalo vo fyzikálnych a chemických ukazovateľoch (9,89%) a 22 v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch (24,18 %).

Vo väčšine prípadov išlo o prekročenie limitných hodnôt, ktoré boli z hľadiska zdravotného nevýznamné a opakovane vyšetrené vzorky vôd boli vyhovujúce. Na prekročenie limitnej hodnoty v ukazovateli voľný chlór boli prevádzkovatelia vodovodov upozornení hneď po odbere vzorky vôd a následne bola vykonaná opakovaná kontrola. Opakovane nevyhovujúce vzorky v ukazovateli bór boli vo verejnom vodovode Kurima – Dubinné. Väčšinou u obecných vodovodov bol zvýšený obsah železa a mangánu kvôli dlhým vodovodným prípojkám alebo nízkemu odberu vody.

Z dôvodu nezabezpečenia zdravotnej bezpečnosti dodávanej pitnej vody boli uplatnené zákazy používania pitnej vody z verejných vodovodov v obciach Hajtovka, Údol, Sulín, Kyjov, Podolíne, Litmanová, Jakubany a Čirč.

Terénne šetrenia technického stavu vodárenských zdrojov a vodojemov, kontrola dodržiavania hygienických režimov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov boli RÚVZ vykonané za prítomnosti prevádzkovateľov vodovodov. Vykonanými kontrolami boli zistené nedostatky v ochrane vodárenských zdrojov verejných vodovodov v obciach Jarabina, Malý Lipník, Legnava a Starina (boli vydané pokyny na odstránenie nedostatkov).

V Košickom kraji bolo v rámci monitoringu verejných vodovodov vyšetrených 796 vzoriek, z toho bolo v rámci preverovacieho monitoringu vyšetrených 104 vzoriek a v rámci kontrolného monitoringu bolo vyšetrených 692 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo nevyhovujúcich 127 vzoriek, t. j. 15,95 %. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 281 vzoriek pitnej vody, nevyhovelo 61 vzoriek, t. j. 21,71 %.

V okresoch mesta Košice a okrese Košice – okolie neboli zaznamenané významné prekročenia limitných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch. V Košickom skupinovom vodovode sa zhoršila kvalita pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch a zlepšila vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. V okrese Košice - okolie bolo zistené zlepšenie kvality pitnej vody, najmä vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch. Najvyššie percento zdravotne nevyhovujúcich vzoriek pitnej vody odobratých v rámci monitoringu sa v roku 2012 vyskytlo v okresoch Rožňava, Trebišov a Košice – okolie.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek vôd v okrese Rožňava, Gelnica a Košice – okolie.

Nedostatky pretrvávajú vo vodovodoch v správe obcí (nedostatky v dezinfekcii, vyšší obsah dusičnanov, a pod.). Vo veľkej väčšine odobratých vzoriek z verejných vodovodov v správe obcí išlo z hľadiska mikrobiologických nálezov o výskyt nadlimitných hodnôt zdravotne menej významných ukazovateľov kvality vody, najmä nadlimitné hodnoty kultivovateľných mikroorganizmov pri 22⁰C a 37⁰C, sporadicky výskyt nadlimitných hodnôt indikátorov fekálneho znečistenia, zmeny v senzoričných vlastnostiach vody – vyššia hodnota železa, mangánu, zvýšený zákal. Opakované odbery nepotvrdili pretrvávajúce nedostatky v kvalite dodávanej pitnej vody.

1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Kvalitu vody v roku 2012 priamo vo vodárenských zdrojoch sledujú prevádzkovatelia verejných vodovodov podľa vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z. z. a podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z.. Prevádzkovatelia vodovodov majú spracované programy prevádzkovej

kontroly kvality vody pre príslušný kalendárny rok, v ktorých sú uvedené miesta prevádzkovej kontroly, počet odberov vzoriek vody a druhy rozborov, metódy prevádzkovej kontroly a evidencia a uchovanie výsledkov prevádzkovej kontroly kvality vody.

V Bratislavskom kraji bola v roku 2012 vykonávaná prevádzková kontrola kvality vôd z vodných zdrojov a z distribučných sietí zo strany BVS a.s., ktorá bola na veľmi dobrej úrovni, pričom táto vodárenská spoločnosť výsledky svojich rozborov pravidelne a priebežne zasiela na RÚVZ Bratislava hlavné mesto v súlade so schváleným plánom, resp. harmonogramom odberov. V roku 2012 bolo evidovaných 8 verejných vodovodov v správe obcí, a to v Gajaroch, Lozorne, Závode a Jakubove (okres Malacky), Jablonci (okres Pezinok), Blatnom, Hurbanovej Vsi a Hrubom Šúre - Kostolnej pri Dunaji (okres Senec). Prevádzková kontrola kvality pitnej vody u daných vodovodov svojím rozsahom nie je celkom dostatočná, a preto naďalej musela byť čiastočne suplovaná monitoringom zo strany RÚVZ Bratislava hlavné mesto.

V Trnavskom kraji má dominantné postavenie vodárenská spoločnosť TAVOS, a.s., ktorá ovláda väčšinu distribučnej siete, vrátane vodných zdrojov. Ostatnými prevádzkovateľmi sú obecné úrady a menšie súkromné vodárenské spoločnosti.

Prevádzková kontrola kvality vody v roku 2012 bola odsúhlasená začiatkom roka s príslušnými prevádzkovateľmi verejných vodovodov. Harmonogram odberov bol predkladaný v stanovených intervaloch a taktiež boli hlásené mimoriadne situácie vo vývoji zdravotne významných ukazovateľov.

Prevádzkovú kontrolu kvality pitnej vody dodávanej verejnými vodovodmi v okrese Dunajská Streda zabezpečovali prevádzkovatelia jednotlivých vodovodov, a to v prípade skupinových a obecných vodovodov: Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., Nitra, odštepny závod Dunajská Streda, Obecný úrad Veľká Paka, Obecný úrad Holice, Obecný úrad Vrakúň, Obecný úrad Ohrady a Obecný úrad Potônske Lúky, v prípade diaľkového vodovodu Gabčíkovo: Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., Nitra a diaľkového vodovodu Šamorín: Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., prevádzková správa Bratislava - vidiek. Verejné vodovody v okrese Senica a Skalica spravuje Bratislavská vodárenská spoločnosť. V obciach Chropov a Mokry Háj prevádzkujú obecné vodovody obce. Prevádzkovatelia verejných vodovodov v okrese Galanta prevádzkovú kontrolu kvality pitnej vody zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Nitra, ostatní prevádzkovatelia dodávateľsky – organizáciami, ktoré majú akreditované laboratória. Neboli zaznamenané výrazné odchýlky vo výsledkoch kvality vody sledované prevádzkovateľom s výsledkami monitoringu ani nedostatky v podmienkach prevádzkovania verejných vodovodov. Výsledky prevádzkovej kontroly prevádzkovatelia predkladajú v pravidelných intervaloch.

V Nitrianskom kraji sú vodovody v správe ZsVS, a.s. Nitra, ktorá analýzy vykonáva prostredníctvom svojich laboratórnych pracovísk v regiónoch a pracoviskom Bratislava. Pokiaľ sú prevádzkovateľmi obecné úrady, kontrolu kvality vody zabezpečujú objednávkami buď v závodoch vodárenskej spoločnosti alebo na RÚVZ. V hodnotenom roku nebolo zistené nedodržiavanie programu prevádzkovej kontroly. Výsledky prevádzkovej kontroly prevádzkovatelia predkladajú v pravidelných intervaloch.

V okrese Levice u vodovodov prevádzkovaných obcami boli riešené problémy s prechlórovaním vody v obci Uhliská. Vzorky vody po úprave v Tupej, Hontianskej Vrbici a v Pastovciach ojedinele prekročovali limity v ukazovateli mangán.

V Trenčianskom kraji boli počas roka 2012 zo strany prevádzkovateľov predložené laboratórne rozbor vykonávané na verejných vodovodoch. Pri porovnaní výsledkov kvality vody od prevádzkovateľov verejných vodovodov s výsledkami monitoringu pitnej vody u spotrebiteľa neboli zistené odchýlky. V prípadoch zistenia nevyhovujúcej kvality pitnej vody, bola táto skutočnosť vždy odstránená (prepláchnutie vodovodného potrubia s dodatočnou dezinfekciou, vyčistenie a dezinfekcia vodojemu, odstránenie porúch na zariadeniach zabezpečujúcich dezinfekciu pitnej vody). Negatívne ovplyvňovanie koncepčného rozvoja v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou je možné pozorovať najmä u obecných vodovodov a menších verejných vodovodov. Obce, v majetku ktorých sú vybudované vodohospodárske diela, nemajú dostatočné množstvo finančných prostriedkov na ich rozvoj, resp. rekonštrukciu.

V Banskobystrickom kraji v roku 2012 Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica (StVPS a.s.) bola prevádzkovateľom 266 verejných vodovodov a Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice (VsVS a.s.) prevádzkovala 4 vodovody v okrese Revúca. V roku 2012 správe obcí bolo celkom 56 vodovodov a 25 vodovodov bolo v správe iných prevádzkovateľov. Spolupráca s prevádzkovateľmi verejných vodovodov StVPS a.s., Banská Bystrica a VsVS a.s., Košice vo väčšine okresov je na dobrej úrovni. Predkladajú na schválenie „Plány odberov vzoriek – Programy kontroly kvality vody“ a zabezpečujú odber vzoriek a laboratórne analýzy v súlade so schválenými návrhmi. Obecné úrady resp. mestské úrady a iné organizácie, ktoré prevádzkujú v kraji verejné vodovody si dôsledne neplnia svoje povinnosti vyplývajúce z predpisov na ochranu verejného zdravia. Určité zlepšenie na základe výkonu ŠZD sa zaznamenali v sledovaní kvality pitnej vody, kde si obecné úrady prostredníctvom súkromných akreditovaných laboratórií, laboratórií vodárenských spoločností alebo prostredníctvom laboratórií RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici zabezpečujú prevádzkovú kontrolu kvality pitnej vody.

V Žilinskom kraji väčšina verejných vodovodov je v správe SeVaK a.s., závod Žilina. Ďalšími prevádzkovateľmi vodovodov obecné úrady. Prevádzková kontrola kvality pitnej vody u spravovateľov OÚ, MÚ a iných organizácií je vykonávaná objednávkovým systémom u organizácií na to oprávnených.

Väčšina vodovodov okresu Liptovský Mikuláš je v správe Liptovská vodárenská spoločnosť a.s., Liptovský Mikuláš, 1 vodovod prevádzkuje Obchodná vodárenská spoločnosť Liptovské Matiašovce. Väčšina vodovodov okresu Ružomberok je v správe Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a.s., Ružomberok, ďalšie vodovody sú v správe obcí.

V okrese Martin a Turčianske Teplice prevádzkuje verejné vodovody Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s., Martin a v dvoch obciach (Folkušová, Čremošné) - obec prostredníctvom odborne spôsobilej osoby – AQUASPIŠ spol. s r.o. Spišská Nová Ves. Z celkového počtu 141 odobratých vzoriek z rozvodnej siete prevádzkovateľom Turčianska vodárenská spoločnosť a.s. Martin, 10 vzoriek nevyhovelo požiadavkám kvality vody na ľudskú spotrebu, z toho v 4 vzorkách sa jednalo o prekročenie mikrobiologických ukazovateľov, v 6 vzorkách boli prekročené limity v ukazovateli železo. Prevádzkovateľ riešil opatrenia na obnovenie vyhovujúcej kvality pitnej vody a to vypustením vodojemu, dezinfekciou, prepláchnutím potrubí. V pláne opráv sú zapracované postupné rekonštrukcie vodovodov, kde sa vyskytuje zvýšená koncentrácia železa. Rádiologické ukazovatele sú priebežne sledované v súlade s platnou legislatívou. Vo vzorkách z obecných verejných vodovodov nebolo zistené prekročenie limitov ukazovateľov kvality pitnej vody.

V okresoch Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo zabezpečuje prevádzkovanie verejných vodovodov Oravská vodárenská spoločnosť, a.s., Dolný Kubín, ďalej sú v správe Rabčan, s.r.o., Rabča a v správe jednotlivých obcí. Laboratórne analýzy boli pravidelne predkladané

a vyhodnocované v spolupráci s príslušným orgánom verejného zdravotníctva. Obecné úrady si dávali vzorky pitných vôd analyzovať v akreditovanom laboratóriu Štátnej veterinárnej a potravinovej správy v Dolnom Kubíne, príp. v laboratóriách OVS, a.s. v Dolnom Kubíne, INGENIO – ENVILAB, s.r.o. v Žiline. Rozdiely a odchýlky výsledkov prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody oproti výsledkom vodárenskej spoločnosti neboli zistené.

V Prešovskom kraji prevádzkovanie a zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou zabezpečujú v prevažnej miere Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Poprad a Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Obe spoločnosti zabezpečujú prevádzku verejných vodovodov a kontrolu kvality vody v rozsahu, ktorá im vyplýva zo zákonných ustanovení. Ďalšími prevádzkovateľmi verejných vodovodov sú spoločnosť W-Control s.r.o. Poprad, AQUASPIŠ spol. s r.o. Spišská Nová Ves, Ing. Peter Leško, VODANAŠA – združenie obcí Vít'az, EKOLAB s.r.o. Košice a obce. Kvalita vody je monitorovaná podľa vopred stanoveného harmonogramu. Programy prevádzkovej kontroly boli predložené a odsúhlasené prevádzkovateľmi verejných vodovodov.

Vodárenské spoločnosti v stanovených (v trojmesačných, v polročných alebo v ročných) intervaloch predkladajú výsledky laboratórnych rozborov kontrolných vzoriek.

U verejných vodovodov prevádzkovaných obcami absentujú prevažne úplné rozborové, niekedy aj minimálne rozborové, a to z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Neboli však zaznamenané výrazné odchýlky vo výsledkoch kvality vody sledovaných prevádzkovateľmi s výsledkami monitoringu.

V Košickom kraji aj v roku 2012 prevádzkujú verejné vodovody Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., závod Košice, závod Trebišov, závod Michalovce, závod Rožňava a závod Prešov, ďalšími prevádzkovateľmi sú AQUASPIŠ, s. r. o., Spišská Nová Ves, W - Control, s. r. o., Poprad, U. S. Steel Košice, Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s., Poprad a príslušné obce.

Prevádzkovú kontrolu kvality vody v rozvodnej sieti vykonávajú prevádzkovatelia vodovodov v zmysle nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. na základe odsúhlasených programov prevádzkovej kontroly kvality vody. Výsledky laboratórnych analýz sú predkladané na príslušné RÚVZ v Košickom kraji v stanovených intervaloch. Prípadne prekročenie limitných hodnôt je prerokované s jednotlivými prevádzkovateľmi verejných vodovodov, resp. sú overované následnými spoločnými odbermi vzoriek vôd.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2012 nebola zaznamenaná žiadna epidémia vodou prenosných ochorení, výskyt infekčných ochorení a taktiež neboli hlásené ochorenia v dôsledku požívania nevyhovujúcej pitnej vody.

V okrese Banská Bystrica bol zaznamenaný 1 prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobinémie v obci Rimavská Seč (okres Rimavská Sobota) aj napriek tomu, že v obci je zavedený verejný vodovod.

V Nitrianskom kraji v okrese Levice boli hlásené 2 prípady ochorenia detí na dusičnanovú alimentárnu methemoglobinémiu po konzumácii vody z individuálneho vodného zdroja v obci Farná s obsahom dusičnanov 291,1 mg/l a v obci Preseľany nad Ipľom s obsahom dusičnanov 200,2 mg/l.

V ostatných krajoch nebolo hlásené ochorenie na dusičnanovú alimentárnu methemoglobinémiu.

2. Voda na kúpanie

Kontrolu kvality vody na kúpanie a prevádzky kúpalísk vykonávali RÚVZ v SR počas roku 2012 v súlade s platnými predpismi. Do 15. októbra to bolo *nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská* a *vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská*. Dňa 15. októbra nadobudli v oblasti vody na kúpanie platnosť nové legislatívne predpisy: novela č. 306 zákona č. 355/2007 Z. z. *o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*, *vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie* a *vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku*. Úprava predpisov v oblasti vody na kúpanie bola vykonaná na základe pripomienok Európskej komisie k transpozícii *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS* z roku 2011. V súlade s povinnosťami, vyplývajúcimi Slovenskej republike z citovanej smernice, zabezpečovali RÚVZ aj monitoring kvality vody na kúpanie na prírodných lokalitách, zaradených pre kúpaciu sezónu 2013 do *Zoznamu vôd vhodných na kúpanie* (ďalej len „VVK“; v súčasnosti podľa platnej legislatívy „*vôd určených na kúpanie*“) aj podľa európskych požiadaviek.

Monitoring a výkon štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“) sa sústredil najmä na *letnú turistickú sezónu* (ďalej len „LTS“), trvajúcu cca od 15. júna do 15. septembra. Premennivé počasie ovplyvňovalo sezónu iba v severnejších regiónoch a na netermálnych kúpaliskách, kde bolo prevádzkovanie zariadení prerušované z dôvodu nepriaznivého počasia najmä v mesiaci august. Vzhľadom na pretrvávajúce pekné a teplé počasie v septembri bola sezóna niektorými prevádzkovateľmi predĺžovaná.

Situácia v prevádzkovaní kúpalísk zostáva nezmenená – k rozvoju dochádza na väčších, najmä termálnych a celoročne prevádzkovaných kúpaliskách a v zariadeniach a objektoch, ktoré sú súčasťou hotelových zariadení a relaxačných areálov. Rozvoj sa zameriava na dobudovanie doplnkových služieb, interiérového vybavenia, výstavbu atrakcií príp. modernizáciu technologického zariadenia. Prevádzka prírodných kúpalísk už niekoľko rokov stagnuje a ich návštevnosť sa napr. v Banskobystrickom kraji neustále znižuje. Niektoré z prírodných vodných plôch zaznamenali v poslednom období problém s poklesom hladín, čo sťažuje ich možnosti pre využívanie na rekreáciu. V ich okolí tiež pretrvávajú problémy s nekontrolovaným využívaním rybármi, neorganizovanosťou rekreácie a nedostatkom vybavenosti.

Začiatok prevádzky prírodných aj umelých kúpalísk bol podmienený vydaním súhlasného rozhodnutia príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) na základe preukázania vyhovujúcej kvality vody, pripravenosti kúpaliska a vypracovaného prevádzkového poriadku. Počas sezóny sa sledoval hygienický režim prevádzky ako aj kvalita vody na kúpanie. RÚVZ vykonávali odbery vzoriek v rámci ŠZD, ale aj v rámci platených služieb prevádzkovateľom. Odber vzoriek a ŠZD bol na kúpaliskách vykonávaný v pravidelných intervaloch, ale aj náhodne a počas víkendov. Prípady nevyhovujúcej kvality vody a nedostatky v stabilite kvality bazénovej vody na kúpaliskách sa riešili okamžitým nariadením opatrení a opakovaných odberov; pri závažnejších nedostatkoch a pri opakovanom porušení povinností boli uložené zákazy kúpania a finančné pokuty. Príčiny zistených nedostatkov sa na umelých kúpaliskách každoročne opakujú: nedostatočné dopúšťanie čerstvej vody, nedostatočná, resp. nadlimitná dezinfekcia bazénovej vody,

nedostatočné praktické skúsenosti personálu a zanedbávanie povinností vyplývajúcich z prevádzkových poriadkov príp. vplyv nepriaznivého počasia. Zisťované nedostatky v prevádzke kúpalísk s výnimkou prírodných kúpalísk obyčajne nevedli k dlhodobým prerušeniam prevádzky. V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie na prírodných kúpaliskách bez prevádzkovateľa boli obce, na území ktorých sa nachádzajú vodné plochy, upozornené na povinnosť označiť tieto plochy výstražnými tabuľami o nevhodnosti vody na kúpanie zo zdravotných dôvodov. V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality na VVK boli na túto skutočnosť upozornené aj príslušné KÚŽP.

Cieľom monitoringu a výkonu ŠZD je včas identifikovať možné zdravotné riziká, informovať o nich verejnosť a eliminovať tak ochorenia a zdravotné problémy, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody na kúpanie a pobytom na kúpaliskách. RÚVZ preverovali aj viaceré podnety občanov na zdravotné problémy, ktoré dávali do súvisu s pobytom na kúpaliskách. Niektoré podnety boli vyhodnotené ako opodstatnené (*Kongresovo-informačné a poradenské centrum Sládkovičovo, Plaváreň Prievidza, TK Vieska Turčianske Teplice*) a pri kontrole zariadení boli zistené nedostatky v kvalite vody na kúpanie alebo pri ich prevádzkovaní. V prípade kúpalísk *Zátvor v Trnave* a *Eva Piešťany* boli podnety vyhodnotené ako neodpodstatnené. Podnety na nedostatky v kvalite vody a v hygienicko-prevádzkovom režime riešili príslušné RÚVZ aj na *Plavárni Sunny Martin, Plavárni Fit KLUB s.r.o. Martin, v Hoteli Victória, Aquaparku SLK Turčianske Teplice* a na *Kúpalisku Rosnička* v Bratislave. Napriek zisťovaným problémom nebol v roku 2012 nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení, pri ktorých by bola faktorom prenosu voda na kúpanie.

Informácie o stave kúpalísk a výsledky rozborov vôd boli v priebehu celého roku vkladané do *Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie*, ktorý je dostupný aj pre verejnosť na webovom sídle ÚVZ SR (www.uvzs.sk). Pred zahájením sezóny bola vypracovaná správa *Pripravenosť prírodných a umelých kúpalísk na LTS 2012*. Počas LTS boli vždy pred víkendom zverejnené pre verejnosť *Aktualizácie stavu kúpalísk*. Informácie boli okrem informačného systému poskytované aj prostredníctvom tlače, rozhlasu a televízie. Po ukončení LTS bola v októbri 2012 na základe podkladov RÚVZ vypracovaná *Správa o sledovaní hygienickej situácie na prírodných a umelých kúpaliskách v roku 2012*. Údaje získané v rámci monitoringu vodných plôch, zaradených v roku 2012 do Zoznamu VVK boli spracované v *Správe Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie pre EK*.

2.1. Prírodné kúpacie oblasti

Do hodnotenia za rok 2012 bolo zaradených 84 najvýznamnejších prírodných vodných plôch, ktoré sú využívané verejnosťou pre rekreačné účely (Tabuľka č. 2.1.). Na 23 lokalitách prebiehala organizovaná rekreácia a prevádzka prírodného kúpaliska (ďalej len „PK“) bola povolená rozhodnutím RÚVZ. Na niektorých lokalitách obce alebo prevádzkovatelia okolitých zariadení vykonávali určitú starostlivosť o vodnú plochu a pláž a zabezpečovali prevádzku hygienických zariadení, likvidáciu odpadov (*Zelená voda - pláž Bolt, Nové Mesto nad Váhom, Komárno – Apáli, strediská Veľkej Domaše, banskoštiavnické jazera*). Frekvencia sledovania kvality vody na najvýznamnejších lokalitách bola dvojtýždňová. V prípade prevádzkovaných kúpalísk zabezpečoval sledovanie kvality vody prevádzkovateľ. RÚVZ zabezpečovali pravidelný monitoring prírodných vodných plôch bez prevádzkovateľa, ktoré sú zaradené do európskeho sledovania. Monitoring lokalít s víkendovou rekreáciou vykonávali RÚVZ len orientačne (1 až 2-krát za LTS). Do hodnotenia prírodných kúpalísk boli zahrnuté aj tzv. biokúpaliská, ktorých kvalita vody je sledovaná podľa požiadaviek na prírodné kúpaliská.

Počas sezóny bolo na prírodných kúpaliskách odobratých celkove 503 vzoriek vôd, v ktorých sa vyšetrilo 7 211 fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov (Tabuľka č. 2.2.). Medzná hodnota (ďalej len „MH“) ukazovateľov bola prekročená v 191 vzorkách a v 342 ukazovateľoch, čo je 38 % z celkového počtu vzoriek (v porovnaní s minulým rokom, kedy bolo nevyhovujúcich 33 % vzoriek, ide teda o mierny nárast). Pri hodnotení na ukazovatele, predstavujú nevyhovujúce ukazovatele len 4,75 % (v roku 2011 to bolo 3,57 %) z celkového počtu vyšetrených ukazovateľov, nakoľko takmer vždy sa pri nevyhovujúcej vzorke jednalo o prekročenie jedného ukazovateľa kvality vody. Zistený bol nárast najmä nevyhovujúcich biologických ukazovateľov (na cca 17 %) a mikrobiologických ukazovateľov kvality vody. 70 % nevyhovujúcich ukazovateľov predstavovali zdravotne nevýznamné fyzikálno-chemické ukazovatele: priehľadnosť, farba, celkový fosfor (ďalej len „celkový P“), reakcia vody (ďalej len „pH“), nasýtenie vody kyslíkom (ďalej len „nasýtenie vody O₂“), zápach a fenoly. Z nevyhovujúcich mikrobiologických ukazovateľov predstavovali najväčší počet črevné enterokoky, menej *Escherichia coli* (ďalej len „*E. coli*“) a koliformné baktérie. Vo väčšine prípadov išlo o krátkodobú kontamináciu v dôsledku zrážkovej činnosti a opakované odbery nepotvrdili pretrvávanie kontaminácie. Na lokalitách, na ktorých boli aj v minulosti zaznamenávané pravidelné problémy s výskytom cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet (ďalej len „cyanobaktérie“), sa i v tomto roku potvrdil ich výskyt.

V Bratislavskom kraji mali počas LTS celkovo vyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie 3 prírodné kúpaliská s organizovanou rekreáciou - *Zlaté piesky*, *Kuchajda*, *Slnčné jazerá Senec*, ale aj 8 neprevádzkovaných prírodných vodných plôch - *Vajnorské jazerá*, *Ivanka pri Dunaji*, *Rusovce-Candell*, *Čunovo*, *Veľký Draždiak*, *Nové Košariská*, *Malé Leváre* a *Plavecký Štvrtok*. Z mikrobiologických ukazovateľov došlo len k prekročeniu črevných enterokokov a to, v *Ivanke pri Dunaji* a na *Kuchajde*. Z dôvodu opakovaného potvrdenia zhoršenej mikrobiologickej kvality vody na *Kuchajde* bol na PK na konci júla vydaný aj krátkodobý zákaz kúpania. Z biologických ukazovateľov boli jednorazovo prekročené MH pre riasy na *Slnčných jazerách Senec* a MH pre cyanobaktérie na jazere *Veľký Draždiak*. Kontrolná vzorka povrchovej vody z jazera *Veľký Draždiak* pre stanovenie akútnej ekotoxicity nevykazovala toxický účinok a bola v súlade s požiadavkami na vodu na kúpanie. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli opakovane prekročené MH pre ukazovatele farba (*Kuchajda*) a priehľadnosť (*Malé Leváre*).

Vyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie vykazovalo v Trnavskom kraji *Šulianske jazero*, kde prebieha divoká rekreácia bez vybudovaných pláži a hygienických zariadení. Naopak, problematická bola opätovne prevádzka kúpalísk na *Záhori*. Zákaz kúpania tu bol od konca júla vydaný pre prítomnosť vodného kvetu v *RO Šaštín Stráže - Gazarka*. Ekotoxikologické skúšky potvrdili toxicitu vodného kvetu aj povrchovej vody a vysoký obsah cyanobaktérií pokračoval až do konca sezóny. Opakovane boli prekračované aj MH ukazovateľov farba, celkový P, priehľadnosť a nasýtenie vody O₂. V *RO Kunovská priehrada - Sobotište* bol z rovnakého dôvodu vydaný zákaz používania vody na kúpanie v polovici augusta. Ekotoxikologické skúšky potvrdili toxicitu vodného kvetu. V ďalšom období bola potvrdená aj mikrobiologická kontaminácia (*E. coli*, koliformné baktérie). Orientačne boli počas LTS odobraté vzorky vody na kúpanie aj z ďalších vodných plôch na *Záhori* s neorganizovanou rekreáciou: *Štrkovisko Gbely - Adamov* a *Štrkovisko Sekule* mali vyhovujúcu kvalitu, *Šaštín Stráže - Gazarka* a *Jazero 5* nevyhovelo požiadavkám na kvalitu vody v ukazovateľoch: cyanobaktérie, riasy, chlorofyl a pri prevahe rias v planktóne a farba. V júli boli jednorazovo odobrané vzorky aj na lokalitách s neorganizovanou prímestskou rekreáciou v okrese Galanta (8 odberných miest): *VD Kráľová*, *Čierna Voda (bagrovisko)*, *Sereď - Horný Čepeň (mŕtve rameno Váhu)*, *Sereď - Horný Čepeň (štrkovisko)*, *Šintavské bane (bagrovisko)* a *Tomášikovo - bagrovisko*. Prítomnosť mikrobiologického a biologického znečistenia bola zistená na

všetkých 3 odberových miestach *VD Kráľová* (pláže *Váhovce*, *Kaskády* a *Šoporňa*); štrkovisko *Sered' - Horný Čepeň* vykazovalo iba nevyhovujúcu farbu.

V Nitrianskom kraji vykazujú všetky vodné plochy nedostatky v kvalite vody na kúpanie, vybavenosti areálov a sú bez prevádzkovateľa. 2 z nich sú hradené viacúčelové vodné nádrže (*VN - Duchonka a VN Lipovina - Bátovce*), 3 sú štrkoviská (*TONA Šurany*, *Kava Komárno a Hurbanovo – Bohatá*) a jedno je rameno Váhu (*Komárno - APÁLI*). Zo sledovaných ukazovateľov boli prekročené MH mikrobiologických ukazovateľov *E. coli*, koliformných baktérií a črevných enterokokov a v 1 prípade aj cyanobaktérií. Zisťované bolo tiež prekročenie MH fyzikálno-chemických ukazovateľov: priehľadnosť, farba, fenoly, pH, celkový P a nasýtenie vody O₂. Väčšie množstvo návštevníkov využíva najmä *VN Duchonka*; povolená je tu však len prevádzka autocampingu. Problematickými ukazovateľmi boli v nádrži počas celej sezóny najmä farba a priehľadnosť; v auguste pribudlo aj prekročenie MH črevných enterokokov a cyanobaktérií. V roku 2012 bolo zaznamenané opätovné zhoršenie kvality vody aj na štrkovisku *TONA Šurany* a to hlavne v mikrobiologických ukazovateľoch. Zistená bola 67 % závadnosť vzoriek (prekročenie MH črevných enterokokov a *E. coli*), nevyhovujúca bola aj farba a nasýtenie vody O₂). V okrese Komárno bola kvalita vody nevyhovujúca v lokalitách *Komárno - Apáli* a *Hurbanovo - Bohatá* (prekročenie MH pre *E. coli*, koliformné baktérie a črevné enterokoky). Štrkovisko *Kava* malo vyhovujúcu mikrobiologickú a biologickú kvalitu vody. Lokality v okrese sú využívané najmä na športový rybolov.

Na rekreačné kúpanie sú v Trenčianskom kraji najviac využívané 2 pláže *Zelenej vody Nové Mesto nad Váhom: Pláž Perla a Pláž Bolt*. *Pláž Perla* je prírodným kúpaliskom s prevádzkovateľom, *Pláž Bolt* má stále neorganizovanú rekreáciu. Počas LTS dochádzalo k negatívnemu ovplyvňovaniu mikrobiologickej kvality vody na kúpanie (v ukazovateli *E. coli*) len vplyvom prívalových dažďov, kedy sa do vody dostávali splachy z okolitých plôch a dochádzalo k rozvirovaniu dnového sedimentu. Zvýšené hodnoty nemali stúpajúci trend v čase, kopírovali vývoj počasia a kontrolné odbery potvrdili vyhovujúcu kvalitu. Počas extrémne teplých dní bola zaznamenaná aj podlimitná hodnota v ukazovateli nasýtenie vody O₂. Počas sezóny bol vykonaný aj odber vody (júl a august) na menších vodných útvaroch, využívaných obyvateľstvom na kúpanie na vlastné riziko: *VN Dubník - Stará Turá*, *VN Stará Myjava*, *VN Opatová*, *VN Prusy - Bánovce nad Bebravou* a štrkovisko *Horná Streda*. Na základe vykonaných analýz boli zistené najmä prekročenia MH hodnôt ukazovateľov (farba, zákal, priehľadnosť, zápach, povrchovo aktívne látky), ktoré však nepredstavovali ohrozenie zdravia obyvateľstva. Na *VN Stará Myjava* a *VN Dubník - VN Stará Turá* bolo ako v minulom roku zistené po zrážkach aj jednorazové prekročenie v mikrobiologických ukazovateľoch koliformné baktérie a črevné enterokoky. Vo všetkých vzorkách odobratých z *VN Nitrianske Rudno* boli zaznamenané striedavo nadlimitné hodnoty v ukazovateľoch farba, priehľadnosť, nedostatočné nasýtenie O₂, koliformné baktérie a riasy. Kúpanie v nádrži bolo aj v tomto roku na vlastné riziko.

Vyhovujúcu kvalitu mali počas kúpaciej sezóny vodné plochy s neorganizovanou rekreáciou v Žilinskom kraji. Odobraté vzorky vôd z viacerých odberných miest nádrže *Oravská priehrada* v okresoch Námestovo a Tvrdošín boli vyhovujúce. Orientačné vzorky vody na kúpanie z jazera v *Kraľovanoch - Rieke*, z vodného toku *Orava* (pri *Kopačke* v Dolnom Kubíne) aj *Vodného diela Žilina* boli rovnako vyhovujúce. V kraji bolo prevádzkované ako prírodné kúpalisko len *Plážové kúpalisko v Liptovskom Trnenci* na Liptovskej Mare. V regióne sa nachádzajú aj menšie vodné plochy, ktorých kvalita nie je sledovaná vzhľadom na ich sporadickú a nízku návštevnosť a využívanie ako lovné rybníky (*Ontáριο Biele brehy Sučany*, štrkovisko *Lipovecké jazerá* a *Rybník Ďanová*).

V Banskobystrickom kraji boli na prírodných vodných plochách z mikrobiologických ukazovateľov prekračované najmä črevné enterokoky a koliformné baktérie. Z biologických

ukazovateľov bola prekročená na konci sezóny MH cyanobaktérií a chlorofylu a pri prevahe siníc vo VN Teplý Vrch – pláž Drieňok a rias vo VN Zelená voda - Kurinec. Pred sezónou boli prekročené mikrobiologické ukazovatele (*E. coli* a črevné enterokoky) na PK Rimavská Sobota - AREÁL ODDYCHU. Prevádzkované boli aj PK na Teplom Vrchu - pláž ORMET a pláž DRIEŇOK, problémy boli zaznamenané v dôsledku zníženej hladiny vody v nádrži o cca 2 – 3 metre so vstupmi do vody. Na VN Ružiná bolo prevádzkované iba Ružiná - pri obci Divín; aj tu poklesla hladina vody v priemere o 2,6 metra. Voda v nádrži nebola počas sezóny ohrozená cyanobaktériami a ich priemerný obsah sa oproti predchádzajúcemu roku niekoľkonásobne znížil. Z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie bol počas sezóny vydaný zákaz využívania vody na kúpanie v jazere na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici. Analýzy tu preukázali nesplnenie požiadaviek na kvalitu vody na kúpanie v ukazovateľoch: koliformné baktérie, črevné enterokoky, riasy a priehľadnosť. V júni boli informatívne odobraté vzorky vôd aj z ďalších prírodných vodných nádrží, ktoré sú počas letných mesiacov využívané na kúpanie a to: Hodruša Hámre – Kopanice, Banská Štiavnica - Klinger, Štiavnické Bane – Evičino jazero, Belianske jazero v k. ú. Banská Štiavnica a Nová Baňa - Tajch. Výsledky vyšetrení boli vyhovujúce. Možno konštatovať, že v kraji sú prírodné vodné plochy navštevované hlavne počas víkendov a že ich návštevnosť sa stále znižuje.

Najvýznamnejšou kúpacou oblasťou v Prešovskom kraji je Veľká Domaša so strediskami Dobrá, Poľany, Holčíkovec, Nová Kelča a Nová Kelča - poloostrov v okrese Vranov nad Topľou a strediskami Valkov a Tišava v okrese Svidník, ktoré boli prevádzkované ako prírodné kúpaliská. Počas roku 2012 bol v strediskách opätovne zaznamenaný pokles vodnej hladiny, v dôsledku čoho došlo v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi k poklesu návštevnosti. Vybavenie kúpalísk bolo na pomerne dobrej úrovni. Prevádzkovatelia stredísk v okrese Vranov nad Topľou opätovne neprejavili záujem o prevádzkovanie vodných plôch. Kvalita vody na kúpanie vo vodnej nádrži bola vyhovujúca až na jednorazovú prítomnosť črevných enterokokov. V prevádzke bolo počas LTS s vyhovujúcou kvalitou vody PK Kokošovce – Sigord a biokúpalisko RO Sninské rybníky (iba prekročenie MH rias). V priebehu sezóny sú príležitostne na kúpanie využívané aj rybníky v Slovenskej Volovej a Chlmci (okres Humenné) a vzdutie rieky Laborec v Humennom. Vzorky vôd odobraté z toku Laborca nevyhovovali požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie pre prekročenie MH mikrobiologických ukazovateľov; vzorky odobraté z rybníkov vykazovali aj zvýšený obsah rias, nedostatočné nasýtenie vody O₂ a celkový P.

Aj v Košickom kraji patrili na prírodných vodných plochách k nevyhovujúcim najmä fyzikálno-chemické ukazovatele. Strediská na Zemplínskej Šírave boli (s výnimkou strediska Biela Hora) prevádzkované a prekročené boli len ukazovatele celkový P a nasýtenie vody O₂. Problémová bola prevádzka PK Vinianske jazero. Všetky vzorky vôd na kúpanie v dôsledku charakteru podložja nevyhoveli v ukazovateli priehľadnosť a opakované prekročenie MH črevných enterokokov viedlo počas sezóny k vydaniu dočasného zákazu kúpania. Na konci LTS bolo zaznamenané aj prekročenie MH ukazovateľa cyanobaktérií a chlorofylu a pri prevahe siníc v planktóne. Priehľadnosť a zvýšený celkový P boli problémom aj na prevádzkovanom Plážovom kúpalisku Jazero v okrese Košice. Na VN Pod Bukovcom s neorganizovanou rekreáciou bola zaznamenaná okrem opakovane nevyhovujúcej pH aj prítomnosť črevných enterokokov, ktorú spôsobila pravdepodobne znížená hladina vody a vysoká návštevnosť. VN Ružín bola v okrese Košice - okolie opätovne z dôvodu rekonštrukčných prác uzavretá. Nádrž je v okrese Spišská Nová Ves využívaná obyvateľmi blízkeho okolia na kúpanie napriek tomu, že kúpanie nie je povolené. Odobraté vzorky s výnimkou odberov na začiatku LTS okrem nedostatkov vo fyzikálno-chemických ukazovateľov vykazovali aj nedostatky v mikrobiologickej kvalite (črevné enterokoky, *E. coli* a koliformné baktérie). Znížená priehľadnosť, zvýšené množstvo rias a črevné enterokoky opätovne potvrdili nevyhovujúcu kvalitu na štrkovisku Čaňa v okrese Košice - okolie.

Odobraté vzorky vody z jazera *Izra*, banských jazier *Úhorná* a *Gelnica Thurzov* a zo štrkoviska *Geča* (aktívne banské dielo), ktoré je využívané na windsurfing, boli vyhovujúce. Informatívne boli vyšetrené boli aj vzorky vody z rybníka *Hrušov*, *VN Dedinky - Priehrada* a *VN Palcemanská Maša v k.ú. Dedinky*. Preukázali súlad s požiadavkami na kvalitu vody na kúpanie s výnimkou ukazovateľa zápach.

Prehľad prírodných kúpalísk a kvality ich vody v SR uvádzajú tabuľky č. 2.1. a č. 2.2..

2.2. Umelé kúpaliská

Kontrolné odbery vody na umelých kúpaliskách, vykonávané v rámci ŠZD, boli zamerané hlavne na mikrobiologickú kvalitu. K najčastejšie prekračovaným ukazovateľom patrili voľný a viazaný chlór (ďalej len „Cl₂“), pH, zápach, amónne ióny, zákal a teplota. Prekročenie ukazovateľov farba, amónne ióny, zákal, priehľadnosť, pH na termálnych kúpaliskách je však prípustné vzhľadom na prirodzené fyzikálno-chemické vlastnosti termálnej vody pre napúšťanie bazénov. Z mikrobiologických ukazovateľov bola zisťovaná prítomnosť *Pseudomonas aeruginosa* (ďalej len „*P. aeruginosa*“) a *Staphylococcus aureus* (ďalej len („*S. aureus*“), prekročenie MH črevných enterokokov, *E. coli* a koliformných baktérií. Zisťované nedostatky v mikrobiologickej kvalite vody boli aj najčastejším dôvodom nariadenia opatrení na zlepšenie kvality vody a vydávania zákazov používania vody na kúpanie.

2.2.1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

V roku 2012 bolo na Slovensku evidovaných celkovo 267 kúpalísk (535 bazénov) s celoročnou prevádzkou so 121 termálnymi a 414 netermálnymi bazénmi. Ide o kryté plavárne, aquaparky, ale aj účelové zariadenia s celoročnou prevádzkou, kde okrem možnosti kúpania je poskytovaný široký sortiment ďalších doplnkových služieb. V rámci tejto kategórie sú kontrolované i bazény, ktoré sú súčasťou hotelových, kúpeľných a liečebných komplexov a slúžia pre uzatvorenú spoločnosť hotelových hostí a pacientov. Časť kontrol bola zameraná na poskytovanie relaxačných a rekondičných služieb v menších ubytovacích zariadeniach, ktoré majú pre klientov k dispozícii relaxačné bazény a vírivky.

V priebehu roka bolo odobratých z kúpalísk s celoročnou prevádzkou 4 727 vzoriek vôd, z ktorých 1 429 (30,2 % - pokles oproti minulému roku o 1,2 %) nevyhovelo vo fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľoch požiadavkám platnej legislatívy. Zo 69 982 vyšetrených ukazovateľov prekročilo MH platnej legislatívy 2 074 ukazovateľov (3 %). K najčastejšie prekračovaným patrili fyzikálno-chemické ukazovatele: viazaný Cl₂, pH, teplota, amónne ióny a chemická spotreba kyslíka manganistanom (ďalej len „CHSK_{Mn}“). 1 667 nevyhovujúcich ukazovateľov fyzikálno-chemických ukazovateľov predstavovalo 80 % z celkového počtu nevyhovujúcich ukazovateľov. Mikrobiologickú závadnosť zastupovali *P. aeruginosa*, *S. aureus*, *E. coli*, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C (ďalej len „KM pri 36 °C“), koliformné baktérie, menej črevné enterokoky. Ojedinele bola zistená aj nadlimitná prítomnosť *Legionella species*. Kvalita vody na kúpanie sa v zariadeniach s celoročnou prevádzkou pohybovala na úrovni predchádzajúcich rokov. Nevyhovujúca mikrobiologická kvalita je zisťovaná najmä hlavne vo vírivkách a v bazénoch ubytovacích, relaxačných a iných zariadení, ktoré neposkytujú len možnosť kúpania.

V Bratislavskom kraji sú pre verejnosť dostupné 4 plavárne: *Pasienky Bratislava - Nové Mesto*, *Aquatermal Senec*, *Mestské plavárne v Pezinku a Malackách* a bazény, slúžiace pre uzatvorenú spoločnosť hotelových komplexov *Crowne plaza*, *Danube*, *Holiday Inn v Bratislave*, *Albrecht*, *Marrols*, *W Hotel (Bratislava)*. Plavecký bazén vo *FIT CENTRE v Devínskej Novej Vsi* bol zrušený. V hoteli *Devín* sa v tomto roku uskutočňovala rekonštrukcia bazéna. Pre

verejnosc' je pristupne aj *Wellness centrum Nivy (Bratislava II)* s 8 bazenmi a relaxacne centra *Agro Partner v Plaveckom Podhradí* a *Wilisport v Stupave*. Najvyssiu navstevnost' ma rekreačne zariadenie *Aquatermal Senec* s doplnkovymi sluzbami (detske atrakcie, saunovy komplex, solaria, masaze, virive kúpele). Zistené zhoršenia kvality vody v mikrobiologických ukazovateľoch, ktoré boli operatívne riešené, predstavovala najmä prítomnosť *P. aeruginosa*, menej *S. aureus* a prekročenie MH pre KM pri 36°C. Počas roka nebolo potrebné v prevádzkovaných zariadeniach vydat' zakaz kupania.

V Trnavskom kraji patria k zariadeniam s celoročnou prevádzkou okrem krytých plavární a bazénov v ubytovacích a rekreačných komplexoch aj viaceré aquaparky. K najväčším zariadeniam patria *Termál Centrum Galandia Galanta*, *Thermalpark Dunajská Streda*, *Termalpark Veľký Meder* a *Agroturistický areál Horné Saliby*. Mimo prevádzky boli počas LTS *Kúpalisko EVA Piešťany* (z dôvodu havarijného stavu) a *RKC Jaslovské Bohunice* (z dôvodu odpredaja zariadenia). Rozsiahla prestavba s rekonštrukciou vonkajšieho sezónneho detského, rekreačného a sedacieho bazéna, tobogánu, studne úžitkovej a studne geotermálnej vody, rozvodov termálnej a netermálnej vody a vybudovaním úpravne vody pre vnútorný rekreačný bazén bola v uplynulom období vykonaná na kúpalisku *Thermalpark Dunajská Streda*. Počas LTS boli uvedené do skúšobnej prevádzky 3 bazény, ktoré boli na základe vyhodnotenia skúšobnej prevádzky na konci roka 2012 skolaudované. Významnými zdrojmi celoročných kúpalísk v kraji sú termálne zdroje s vysokým obsahom amónnych iónov, ktoré spôsobujú prekračovanie fyzikálno-chemických ukazovateľov: amónne ióny, zápach príp. teplota. Opatrenia pre zlepšenie mikrobiologickej kvality vody vykonávali prevádzkovatelia v *Agroturistickom areáli Horné Saliby* a *Termál Centre Galandia Galanta* (prítomnosť *Legionella species*). Na základe telefonického podnetu (občan poukazoval na ochorenie svojej rodiny v súvislosti s pobytom na kúpalisku), bol začiatkom roka 2012 vykonaný ŠZD v *Kongresovo-informačnom centre a poradenskom centre Sládkovičovo*, ktoré je vybudované s prepojením na areál *TK Vincov les Sládkovičovo*. Výsledky poukazovali na porušenie prevádzkového poriadku (nedostatok dezinfekčných prípravkov na plošnú dezinfekciu, pokazené automatické chlórovanie detského bazéna, nedostatky vo vybavení miestnosti 1. pomoci, chýbajúce informácie o kvalite vody na kúpanie) a odobrané vzorky vôd nespĺňali požiadavky na kvalitu vodu na kúpanie, za čo bola prevádzkovateľovi uložená pokuta vo výške 200 €. Sankcie (pokuty vo výške 200 € a 165 €) za nepredkladanie výsledkov laboratórnych analýz o kontrole kvality vody boli uložené aj prevádzkovateľom *Hotela Orchide vo Veľkom Mederi* a *Hotela Legend v Dunajskej Strede*. Ako neopodstatnený bol vyhodnotený podnet na zdravotné problémy v súvislosti s kúpaním na plavárni *Zátvor v Trnave*, kde na základe výkonu ŠZD neboli zistené žiadne nedostatky v prevádzke kúpaliska a kvalita bazénovej vody bola vyhovujúca.

Aj v Nitrianskom kraji sa nachádza väčší počet termálnych kúpalísk (cca 40 %), ktoré sú vybudované v okresoch Komárno, Nitra a Nové Zámky. Najvýznamnejšou zmenou v kraji bolo ukončenie výstavby wellness centra na *TK Podhájska*. V objekte boli do prevádzky uvedené rekreačný, integrovaný vírivý, detský, vírivý, turecký, sedací bazén vonkajší detský a vonkajší ochladzovací bazén a bazén jaskyňa. Okrem bazénov sú k dispozícii sauny, priestory na odpočinok, regeneráciu, zimná záhrada a sociálne zázemie pre návštevníkov. Z celkového počtu nevyhovujúcich ukazovateľov 95,1 % predstavovalo prekročenie ukazovateľov amónne ióny, farba, zákal a priehľadnosť, čo je v zariadeniach s termálnou vodou spôsobené prirodzeným zložením termálnej vody a vysokou mineralizáciou (spôsobuje tiež prevádzkové problémy). Zisťované bolo nedodržanie obsahu voľného a viazaného Cl₂ a nedostatky v teplote vody. Najvyššie % nevyhovujúcich vzoriek bolo zaznamenané v *Penzióne ENERGY I. Podhájska* (100 %), *TK Podhájska* (67 %), *Penzióne Thermal Kesov* (80 %) a na *TK Komárno*. Vyhovujúcu kvalitu vody vykazovali vzorky bazénov v *Kaštieli Mojmirovce*, v *Relaxačno-športovom areáli v Kalnej nad Hronom*, v *Hoteli Guest Centre* a v *Krytej*

plavárni Dusla Šaľa. Zo zdravotného hľadiska sa za najrizikovejšie považuje vzhľadom na vysokú návštevnosť a početné zastúpenie klientely vyšších vekových kategórií *TK Podhájska*. Prekročené MH v Trenčianskom kraji (celkovo 36 zariadení) bolo zistené opakovane najmä v chemických ukazovateľoch voľný a viazaný Cl_2 a to najmä pri bazénoch hotelového typu, kde nie je zavedená dostatočná prevádzková disciplína ohľadom technológie a prevádzkovania bazénov. Prevádzkovanie bazénov tu nie je prioritou prevádzky, ale len doplnková služba v rámci poskytovaných služieb. V prípade prekročenia MH v mikrobiologických ukazovateľoch bola prevádzka bazénov prerušená a vykonaná komplexná výmena bazénovej vody s čistením a dezinfekciou bazénov. Až po následnom overení vyhovujúcej kvality bola prevádzka opätovne obnovená. Okrem uvedeného prevádzkovateľa zariadení riešili aj drobné nedostatky v čistote (šatne a sprchy, plochy okolo bazéna, zatekanie stien v bazénových halách). Na základe oznámenia, že v kolektíve plaveckej triedy sa vyskytli zápalové ochorenia, ktoré by mohli byť v priamej súvislosti s návštevou *Plavárne Prievidza*, bol vykonaný v tomto zariadení ŠZD. Aj keď vzorka vody odobratá pri ŠZD bola negatívna, 2 následne odobraté vzorky vykázali mikrobiologickú závadnosť a bol vydaný zákaz využívania vody na kúpanie. Počas roku 2012 sa zrealizovali rekonštrukčné práce v bazéne zariadenia *LRS ZVJS v Omšeni*. Na konci roku sa zahájili práce na *Mestskom krytom kúpalisku Myjava*.

1/3 kúpalísk s celoročnou prevádzkou sa v Žilinskom kraji nachádza v regióne Liptova. Medzi najvýznamnejšie patrí *Aquapark Tatralandia, Thermal Park Bešeňová, Kúpele Lúčky a Kryté plavárne v Liptovskom Mikuláši, Ružomberku a Liptovskom Jáne*. Medzi najnavštevovanejšie bazény v hotelových a rekreačných zariadeniach patria bazény v *Grand Hoteli Permon Podbanské* a bazény v Demänovskej doline. Z hľadiska kvality patria k najčastejšie nevyhovujúcim ukazovateľom amónne ióny a zákal, čo je dôsledkom prirodzeného zloženia vody, ďalej viazaný a voľný Cl_2 a pH. Na konci roku 2012 boli v *Aquaparku Tatralandia* do skúšobnej prevádzky uvedené nové priestory kúpaliska, v rámci ktorých bolo vybudované prekrytie jestvujúcich bazénov s oddychovými priestormi a nová budova *Tropic Paradise*. 4 bazény prešli zásadnou rekonštrukciou (dobudovanie atrakcií) a pribudol šnorchlovací bazén s kulisami útesov a s dvoma podvodnými akváriami. Z dôvodu potreby overenia podmienok prevádzky, kvality vody na kúpanie vody v bazénoch, napúšťaných slanou pitnou vodou ako aj mikroklimatických podmienok v hale *Tropical Paradise* boli priestory uvedené do skúšobnej prevádzky. V mesiaci december 2012 bolo vydané aj záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby „GINO Paradise Bešeňová I. etapa (I. Časť)“ v *Thermal Park Bešeňová*, v rámci ktorej bolo vybudovaných viacero objektov (prekrytie vodnej plochy, toboganová veža, strojovňa, sociálne zariadenia, vlnový bazén, detský bazén, bazénová technológia, technológia úpravne vody, strojovňa vzduchotechniky, areálové osvetlenie atď). Bezproblémová bola aj prevádzka kúpalísk v okresoch Žilina, Martin, Turčianske Teplice a Dolný Kubín a zisťované drobné nedostatky boli odstraňované v termínoch. Opatrenia na zlepšenie kvality vody boli nariadené v prípade prekročenia MH ukazovateľa KM pri 36°C (*Krytá plaváreň SUNNY Martin, Hotel Victória*) a prítomnosť *S. aureus* (*Hotel Victória, Plaváreň FIT KLUB s.r.o. Martin*). ŠZD bol preverený podnet na mikrobiologickú kvalitu vody v krytých bazénoch v Martine (*Plaváreň Sunny Martin, Hotel Victória a Plaváreň Fit KLUB s.r.o. Martin*) a bazénov v *Aquaparku SLK Turčianske Teplice*. Z vykonaného dozoru nevyplývalo ani v jednom prípade uloženie opatrení ani nebolo zistené prekročenie MH ukazovateľov kvality bazénovej vody a podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený. Po ukončení LTS bola na *TK Oravice I* vykonaná rekonštrukcia dna a stien malého bazéna.

V Banskobystrickom kraji bolo počas roka uvedených do prevádzky 9 nových bazénov (5 termálnych) v nasledovných zariadeniach: *Štiavničky sauna Banská Bystrica, Relax štúdio ERIKA Banská Bystrica, Plavecký bazén v budove Finančnej správy v Banskej Bystrici*,

Penzión ENCIÁN Donovaly, Hotel Termal Vyhne, Lučenec - NOVOLANDIA - Rapovce. Z mikrobiologických ukazovateľov bola prekračovaná MH hodnota najmä týchto ukazovateľov: KM 36°C, *P. aeruginosa*, koliformné baktérie, črevné enterokoky a *S. aureus*. Veľký počet nevyhovujúcich vzoriek po fyzikálno-chemickej stránke bol zapríčinený prekročením resp. nedosahovaním MH voľného Cl₂ a prekročením MH viazaného Cl₂, či pH z dôvodu nedostatočného resp. nadmerného zdravotného zabezpečenia vody, nesprávnej úpravy a dávkovania chemikálií. Ďalej boli prekračované aj hodnoty amónnych iónov, CHSK_{Mn}, zápachu, teploty a zákalu. V rámci ŠZD bol vykonávaný aj odber sterov z povrchov a plôch zariadení. Bol zistený nález patogénnych mikroorganizmov: *Enterobacteriaceae* a nález plesní. Prevádzkovatelia zariadení boli upozornení na dodržiavanie mechanickej očisty a dezinfekcie povrchov v uvedených priestoroch. Prítomnosť *Legionella species* a améb kultivovateľných pri 36 - 44°C bola potvrdená v prípade *Wellness centre hotela Bystrá* a *Rekreačného areálu Predná Hora*. Celkovo bolo vydaných počas roka 8 zákazov na využívanie vody na kúpanie pre bazény v týchto zariadeniach: *Hotel Mýto, Mýto pod Ďumbierom, KP Štiavničky, KP Banská Bystrica, NRC Kováčová, Penzión Mlynárka, Dudince - rekreačný bazén, vírivý bazén, ochladzovací bazén, Hotel Hviezda, Dudince - vnútorný bazén, Kúpele Dudince a.s. a Kúpele Kováčová* za prekročenie MH mikrobiologických ukazovateľov: koliformné baktérie, *P. aeruginosa*, *E. coli*, črevné enterokoky a *S. aureus*. Boli začaté aj 3 správne konania o uložení pokuty za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva a následne vydané 3 rozhodnutia o uložení pokuty v celkovej výške 2 300 € pre zariadenia: plavecký bazén na *KP Štiavničky Banská Bystrica* (nedostatky vo frekvencii vypúšťania bazéna), *Wellness centrum v Šport hoteli na Donovaloch* (chýbajúca lekárnička, informácia o teplote vody v bazéne, nedostatky v čistote, nevyhovujúca kvalita vody na kúpanie) a *Hotel Royal Látky* (okres Detva).

V Prešovskom kraji sa nachádzajú najmä netermálne bazény. Počas roka neboli z ekonomických dôvodov využívané *Bazén SŠ L. Podjavorinskej a Bazén SPŠ strojníckej v Prešove*. Najvyššia závadnosť (80 %) bola v kraji dosiahnutá vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Zákaz kúpania do doby dokladovania vyhovujúcich vzoriek vôd bol vydaný počas roka vo *Wellness SPA Bardejovské Kúpele* (opakovaná prítomnosť *Legionella species*), v bazéne *Hotela Canyon - Lipovce* a v relaxačnom bazéne *Aquaparku Delňa - Prešov* (prekročenie KM pri 36 °C) a v relaxačnom centre *Golem Sabinov* (prítomnosť *P. aeruginosa*). Z dôvodu prevádzkovania bazéna v *Hoteli Canyon - Lipovce* počas nefunkčnosti úpravne vody a úniku chlórnanu sodného do bazéna počas prevádzky bola prevádzkovateľovi uložená aj pokuta. V zariadeniach okresu Poprad sa prekročenie MH (9,8 %) týkalo najmä ukazovateľov voľného a viazaného Cl₂. V menších bazénoch, ktoré sú súčasťou wellness stredísk v ubytovacích zariadeniach, bol počet nevyhovujúcich vzoriek vyšší – cca 29 % (prekročenie sa týkalo aj producentov). Opatrenia súvisiace s prekročením MH pre voľný a viazaný Cl₂ a zápach boli uložené aj prevádzkovateľovi *Kúpaliska na ZŠ ul. 8. Mája Svidník* a *Kúpaliska ZŠ ul. Konštantínova Stropkov*. Na základe zistených nevyhovujúcich nálezov v rámci prevádzkovej kontroly kvality vody (prekročenie MH v ukazovateľoch voľný a viazaný Cl₂, zápach a amónne ióny) zahájil prevádzkovateľ *Kúpaliska v Humennom* úpravu vody aplikáciou ozónu, kombinovanou s prostriedkom GUAA, ktorý zamedzuje rastu rias a zaisťuje baktericídny a bakteriostatický účinok. Uvedený spôsob zabezpečovania dezinfekcie vody bol vzhľadom na finančnú náročnosť ukončený koncom roka s prechodom na klasickú dezinfekciu chlórnanom sodným. V okrese Stará Ľubovňa neboli prekročené MH mikrobiologických a biologických ukazovateľov ani v jednej vyšetrenej vzorke vody.

Z 27 celoročných zariadení nie je v Košickom kraji ani jedno termálne. Mimo prevádzky boli bazény v *Hoteli Šírava na Zemplínskej Šírave* a *Penzióne Sivec Košická Bela* a od 1. septembra aj *Mestská krytá plaváreň Trebišov*. V kraji z celkove 6 148 vyšetrených ukazovateľov prekročilo MH 3 %, čo je presne v zhode s národnými výsledkami. MH pre fyzikálno-

chemické ukazovatele boli prekročené v *Penzióne Barca* a v *Rímskom dome v Košiciach* (zápach a CHSK_{Mn}) aj v *Hoteli Bankov* (zápach a viazaný Cl_2). *Bazén na ul. Milosrdenstva v Košiciach* a *Relax centrum pri Penzióne Lesanka v Košickej Belej* mali problémy iba so zápachom. Opakované problémy s prekročovaním MH ukazovateľov zápach a viazaný Cl_2 a množstvom organických látok v bazénových vodách riešil prevádzkovateľ kúpaliska *MKP v Košiciach* (zakúpenie UV lampy). Na nedostatky pri dodržiavaní MH fyzikálno-chemických ukazovateľov bol upozornený aj prevádzkovateľ *Hotela Poštár Michalovce*. Nevyhovujúca kvalita vody v mikrobiologických ukazovateľoch, ktoré predstavovali cca 12% z celkového počtu nevyhovujúcich ukazovateľov, bola aj v tomto kraji zisťovaná hlavne vo vírivých bazénoch. Po vykonaní opatrení vyhoveli kontrolné vzorky požiadavkám na vodu na kúpanie. Vysoké % (74) nevyhovujúcich vzoriek, aj v mikrobiologických ukazovateľoch (*P. aeruginosa* a *S. aureus*) a oneskorené predkladanie výsledkov laboratórnych analýz, zvyčajne až spolu s následne odobratými vzorkami boli riešené s prevádzkovateľom *RZ Zlatá Idka*. Rovnaké mikrobiologické ukazovatele boli prekročené aj v *Hoteli Yasmin* (celkovo 54 % nevyhovujúcich vzoriek). Prekročenie MH mikrobiologických ukazovateľov bolo potvrdené v bazéne v *RZ Jahodná* (celkovo 64 % nevyhovujúcich vzoriek), vo vírivom bazéne *Hotela Ambassador* (celkovo 62% nevyhovujúcich vzoriek) a v zariadenia *City wellnes* (celkovo 67 % nevyhovujúcich vzoriek). Uzatvorenie prevádzky bolo pre nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie nariadené pre hydromasážny bazén v *Penzióne Hradbová* (*P. aeruginosa*, zápach a amónne ióny) a v relaxačnom zariadení *FORMA CLUB* (koliformné baktérie, KM pri 36°C, *P. aeruginosa*, zápach, amónne ióny, viazaný Cl_2 , pH, CHSK_{Mn}). Menší počet nevyhovujúcich vzoriek vykazovali indické ajurvédské kúpele v *Hoteli Golden Royal Košice* (celkovo 31 %). Na *Mestskej krytej plavárni v Trebišove* nevyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie 2 vzorky v biologických ukazovateľoch. Bezproblémová bola naopak prevádzka bazéna *pri Hoteli Hrádok* v okrese Rožňave, kde ani v jednej vzorke nebolo zistené prekročenie MH ukazovateľov.

Prehľad celoročných umelých kúpalísk a kvality ich vody uvádzajú tabuľky č. 2.3. a č. 2.4..

2.2.2. Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

Do hodnotenia sezónnych kúpalísk za rok 2012 bolo zaradených 161 sezónnych kúpalísk. Celkový počet sezónnych bazénov bol 400 (99 termálnych a 301 netermálnych). Z 1 443 odobratých vzoriek vôd z tohto typu kúpalísk boli MH fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov prekročené v 385 prípadoch (26,7 % - čo je cca na úrovni minulého roku). Z 22 080 vyšetrených ukazovateľov kvality vody nevyhovelo požiadavkám platných predpisov 532 ukazovateľov, čo predstavuje len 2,4 %. Z celkového počtu nevyhovujúcich ukazovateľov predstavovali tak, ako aj v minulých rokoch 77 % fyzikálno-chemické ukazovatele, z ktorých väčšina nemá priamy zdravotný dopad. V mikrobiologických ukazovateľoch bola kvalita vody na väčšine kúpalísk počas sezóny vyhovujúca. Z mikrobiologických a biologických ukazovateľov sa väčšinou jednalo o jednorazové potvrdenie prítomnosti *P. aeruginosa*, menej *S. aureus* a prekročenie MH koliformných baktérií, črevných enterokokov, *E. coli* a producentov.

V hodnotenom období bolo v Bratislavskom kraji v prevádzke 11 letných netermálnych umelých kúpalísk; v porovnaní s minulým rokom nebolo v prevádzke *Kúpalisko Summer Club Incheba Bratislava*. *LK Častá* zostalo vyradené z prevádzky v dôsledku havarijného stavu z roku 2011. Aj v tomto kraji boli najčastejšie (96 %) prekročené fyzikálno-chemické ukazovatele - voľný a viazaný Cl_2 , amónne ióny, pH a zápach. Zo zdravotne významných mikrobiologických ukazovateľov boli prekročené *P. aeruginosa* a *S. aureus*. V júni 2012 bol riešený podnet na nedostatky v hygienicko-prevádzkovom režime *Kúpaliska Rosnička* (údajný výskyt hrubej nečistoty na dne bazénov a masťného nánosu na stene veľkého bazéna).

Vykonaným ŠZD bolo zistené, že k uvedenému stavu došlo v dôsledku nefunkčnosti ponorného vysávača a nedostatky boli operatívne odstránené.

V Trnavskom kraji predstavujú cca 1/3 sezónnych zariadení termálne kúpaliská. Mimo prevádzky bolo počas sezóny kúpalisko *Slávia Trnava* a *Mestské kúpaliská v Skalici* a *Senici*. Kvalita vody nevyhovovala najmä vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (85 %), menej po stránke mikrobiologickej (*P. aeruginosa*, ČE, *Legionella species*) a jednorazovo v biologickom ukazovateli producenty. Nevyhovujúce ukazovatele na *TK Topoľníky* (zákal a amónne ióny) súvisia s termálnymi zdrojmi vody s vysokou mineralizáciou, ktorá sa používa na plnenie bazénov. Aj voda na kúpanie na *TK Vincov les Sládkovičovo* je napr. charakteristická svojím zápachom a vysokým obsahom amónnych iónov. Zaznamenané nedostatky v kvalite vody sa týkali nedodržania limitu voľného alebo viazaného Cl₂ a v jednom prípade aj mikrobiologickej kvality, čo viedlo k udeleniu blokovej pokuty 45 €. Voda na kúpanie na *TK Horné Saliby* (termálna voda zo zdroja je charakteristická vyšším obsahom amónnych iónov) počas sezóny nevykazovala stabilnú mikrobiologickú kvalitu v bazéne pre deti do 15 rokov a v bazéne neplaveckom (talianskom), kde bolo zisťované aj prekračovanie hodnôt viazaného Cl₂. Vo všetkých bazénoch sa vyskytovali problémy s teplotou vody. Vzhľadom na problémy so zabezpečením plavčíka bola prerušovaná prevádzka *Kúpaliska Modrá perla Veľké Úľany*. Počas LTS bol riešený jeden podnet na kvalitu poskytovaných služieb na kúpalisku *EVA Piešťany*, ktorý bol však na základe výkonu ŠZD vyhodnotený ako neopodstatnený.

V roku 2012 bolo v Nitrianskom kraji v prevádzke 13 zariadení a 4 zaradenia boli mimo prevádzky: *Bazén Penziónu Fortuna Jelenec*, *Kúpeľ Margita Levice*, *Rekreačný areál TONA Šurany* a *Chľaba - Kováčov*. Na *TK Patince* boli do prevádzky uvedené 3 tobogany s jedným dojazdovým bazénom. Na *TK Štúrovo I* bola realizovaná rekonštrukcia bazénu „Hviezda“, (nový prívod vody a atrakcie) a na *TK Nové Zámky* bolo vybudované zázemie pre plavčíkov a nová miestnosť 1. pomoci. Až 89 % nevyhovujúcich ukazovateľov v kraji predstavovali fyzikálno-chemické: amónne ióny, farba, priehľadnosť, ojedinele zákal, prekročenie MH v ukazovateľoch voľný a viazaný Cl₂, pH, CHSK_{Mn} a teplota. Prekročenie MH na termálnych kúpaliskách v kraji bolo spôsobené tiež hlavne prirodzeným zložením termálnej vody (vysokou mineralizáciou, ktorá spôsobuje aj prevádzkové problémy - usadeniny, problematické čistenie bazénov, znižovanie účinnosti dezinfekcie vody). Medzi najčastejšie prekračované ukazovatele na niektorých kúpaliskách patrí teplota (*TK Vadaš Štúrovo I a II*), nakoľko k jej zvyšovaniu prevádzkovatelia pristupujú na základe sťažnosti návštevníkov. V prípade ojedinelej závadnosti vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, KM pri 36 °C, *P. aeruginosa*, *S. aureus*) bola táto prerokovaná s prevádzkovateľmi kúpalísk s upozornením na nutnosť prijatia takých prevádzkových opatrení, aby sa závadnosť neopakovala. V rámci výkonu ŠZD boli zistené nedostatky v *Krytej plavárni Komárno*, ktorá si v súčasnosti vyžaduje rekonštrukciu prevádzkovej budovy (poškodenie strechy a následné problémy technického charakteru v zariadeniach na osobnú hygienu návštevníkov). K rizikovým kúpaliskám so sezónnou prevádzkou možno zaradiť okrem *TK Podhájska* aj *TK Tvrdošovce* pre zlý technický stav kúpaliska a vzhľadom k vysokej návštevnosti aj *TK Štúrovo I*.

V Trenčianskom kraji o prevádzkovanie nepožiadali prevádzkovatelia 3 letných kúpalísk. Prevádzka *LK Nemšová* bola povolená až v druhej polovici sezóny. Väčšina letných kúpalísk v kraji sa v posledných rokoch nerozvíja z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Rekonštrukčné práce boli pred sezónou realizované len na kúpalisku *Pažiť - Bánovce nad Bebravou*. Zisťované nedostatky počas sezóny súviseli s dodržiavaním vyhovujúcej kvality vody na kúpanie, čistením bazénov a čistotou súvisiacich priestorov bazénov a boli okamžite riešené. Príčiny nevyhovujúcich stavov sa každoročne opakujú: nedostatočné dopúšťanie čerstvej vody, nedostatočná, resp. nadlimitná dezinfekcia bazénovej

vody, nedostatočné praktické skúsenosti personálu a zanedbávanie povinností, vyplývajúcich z prevádzkových poriadkov príp. vplyv nepriaznivého a nestáleho počasia. Zistené nedostatky boli riešené blokovými pokutami. V porovnaní s predchádzajúcim rokom možno konštatovať pokles počtu nevyhovujúcich vzoriek bazénovej vody. Prekročenie MH bolo zaznamenané najmä v ukazovateľoch viazaný Cl_2 , amónne ióny, koliformné baktérie, črevné enterokoky a *P. aeruginosa*.

Počet využívaných netermálnych a termálnych bazénov je v Žilinskom kraji počas LTS cca rovnaký. Počas sezóny neboli v prevádzke bazény pri *Hoteli Severka pri obci Zákopčie* a ďalej bazény pri *Hoteli Studnička, Hoteli Altis* a *Penzióne Slanický Dvor* na Oravskej Priehrade. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek prekročilo MH len 13 %; z celkového počtu vyšetrených ukazovateľov len 1 %. Na kúpaliskách v okrese Žilina nevyhovovala v mikrobiologickej analýze len 1 vzorka (prekročené koliformné baktérie). Na *TK Vieska Turčianske Teplice* prevádzkovateľ riešil pred zahájením prevádzky problémy s obmedzením množstva termálnej vody pre napúšťanie bazénov, ktoré sa týkali aj funkčnosti filtračnej stanice. Počas sezóny bola schválená zmena v prevádzkovaní kúpaliska, ktorá sa týkala doplnkového dopúšťania pitnej vody do plaveckého bazéna. Na základe prekročenia MH mikrobiologických ukazovateľov (koliformné baktérie a *E. coli*, *S. aureus*) v detskom bazéne bola prevádzkovateľovi uložená úplná náhrada nákladov. V súvislosti s *TK Vieska Turčianske Teplice* boli prijaté aj 2 podnety týkajúce sa: kvality vody v plaveckom bazéne a zranení detí v dôsledku nedostatočnej povrchovej úpravy dna detského bazéna. Podnety boli na základe ŠZD vyhodnotené ako opodstatnené.

Väčšina kúpalísk v Banskobystrickom kraji je netermálnych. Mimo prevádzky bolo počas LTS 7 kúpalísk (17 bazénov) z dôvodu rekonštrukcie alebo zlého technického stavu. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek malo nevyhovujúcu kvalitu 28,77 %. Z mikrobiologických ukazovateľov boli prekračované najmä limitné hodnoty črevných enterokokov, koliformných baktérií, *P. aeruginosa* a *S. aureus*. Z biologických ukazovateľov bola prekročená limitná hodnota konzumentov a producentov. Tak ako pri bazénoch s celoročnou prevádzkou, aj v tomto type bazénov bola v odobratých vzorkách najčastejšie prekračovaná resp. nedosahovaná MH hodnota voľného a viazaného Cl_2 . Príčinou bolo neodborné dávkovanie chemikálií na zdravotné zabezpečenie a úpravu vody v bazénoch. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli ďalej prekračované MH teploty, pH, zákalu a amónnych iónov. Pre prekročenie MH mikrobiologických ukazovateľov boli vydané 2 zákazy na využívanie vody na kúpanie: pre vonkajší bazén v *Kúpeľoch Diamant v Dudinciach* a pre bazén na *Kúpalisku Detva*. Správne konanie bolo začaté a pokuta bola uložená prevádzkovateľovi *25 m bazéna Kurinec – Zelená voda* pre zahájenie prevádzky bez kladného posudku na uvedenie priestorov do prevádzky. Počas sezóny bola uložená blokova pokuta aj za nedostatky v predkladaní výsledkov kontroly kvality vody na kúpanie a oznamovaní opatrení pri nevyhovujúcej kvalite vody (*LK Lučenec*) a za nepredloženie evidencie denných meraní (*Kúpaliska v Detve*).

V Prešovskom kraji sa nachádzajú len 4 kúpaliská s termálnou vodou. V prevádzke neboli počas LTS *UK Hermanovce* a *UK Pavlovce*. Prevádzka väčšiny kúpalísk bola bezproblémová; napr. na *LUK Vranov nad Topľou* nezistilo 6 vykonaných previerok porušenie platnej legislatívy a ani 20 odobratých sterov z prostredia (sprchy a šatne) nepotvrdilo výskyt patogénnych druhov z LTS 2011. Na kúpaliskách v okrese Bardejov išlo vo všetkých prípadoch mikrobiologickej a biologickej závadnosti len o jednorazové a veľmi nízke prekročenie MH. Z chemických ukazovateľov nebol dodržaný na *LK Lipany* ukazovateľ voľný Cl_2 (1 vzorka) a na *Kúpalisku Solivar v Prešove* ukazovatele viazaný a voľný Cl_2 (celkovo 7 vzoriek). Prekračovanie MH na kúpaliskách v okrese Humenné bolo zisťované tiež iba v ukazovateľoch voľný Cl_2 a zápach (prevádzkovatelia z obavy pred mikrobiologickou kontamináciou v čase zvýšenej návštevnosti spravidla zvýšia aj dávkovanie chlórnanu

sodného). Opatrenia vykonával pre nevyhovujúcu mikrobiologickú kvalitu vody na kúpanie (*P. aeruginosa* a *producenty*) prevádzkovateľ TK vo Vyšných Ružbachoch.

V roku 2012 bolo v Košickom kraji v prevádzke 19 zariadení. 5 kúpalísk: ŠKP v Košiciach, Kúpalisko pri hoteli Hrabina na Bukovci, bazén v Hoteli Dargov, nekrytý bazén pri hoteli EUROBUS na Zemplínskej Šírave, Mestská plaváreň na Rumanovej ulici v Košiciach, Kúpalisko Zlatník v Košickej Belej a LK v Sobranciach bolo mimo prevádzku. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že úroveň zariadení tohto druhu je priemerná a v kraji úplne chýbajú zariadenia aquaparkového typu alebo kúpalisko s bazénmi a vybavením zodpovedajúcim požiadavkám súčasnosti. Z celkového počtu vyšetrených ukazovateľov nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy 13 %. Prekročenie MH mikrobiologických ukazovateľov bolo jednorazovo zistené MKP v Košiciach (*P. aeruginosa*) a v Nekrytom letnom bazéne SO 03a Palkov, Zemplínska Šírava (črevné enterokoky). Biologické a fyzikálno-chemické ukazovatele boli prekročené na ATC „Mária“ Veľaty a AVŠ Trebišov. Zápach bol jediným nevyhovujúcim ukazovateľom na Mestskom kúpalisku v Moldave nad Bodvou, na kúpalisku pri Hoteli Garden Košická Belá, v bazéne pri RZ vo Vyšnej Slanej, na Kúpalisku Gemerskej Hôrke, zákal naopak na Kúpalisku v Gemerskej Hôrke. Viaceré fyzikálno-chemické ukazovatele boli prekročené na LK v Medzeve (zápach a voľný Cl₂), Kúpalisku v Bretke (zápach, viazaný a voľný Cl₂) a na Kúpalisku v Rožňave (zákal a amónne ióny). 100 % kvalitu dosiahli vo všetkých ukazovateľoch Kúpalisko TRITON, Kúpalisko RYBA a LK Spišská Nová Ves. Ani v jednom prípade nebolo nariadené opatrenie ani uložená pokuta za priestupok alebo sankcia za iný správny delikt. Taktiež neboli riešené sťažnosti týkajúce sa prevádzkovania nekrytých letných kúpalísk a bazénov.

Prehľad sezónnych umelých kúpalísk a kvality ich vody uvádzajú tabuľky č. 2.5. a č. 2.6..

3. Čistota ovzdušia

3.1. Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia

Kvalita vonkajšieho ovzdušia je významným faktorom vplyvujúcim na zdravotný stav populácie. Zodpovednosť za sledovanie a hodnotenie kvality vonkajšieho ovzdušia podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší má Ministerstvo životného prostredia SR, ktoré túto úlohu zabezpečuje prostredníctvom poverenej organizácie – Slovenským hydrometeorologickým ústavom. SHMÚ zabezpečuje monitorovanie kvality ovzdušia na celom území SR v súlade s platnými právnymi normami, najmä so zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhláškou MP, ŽP a RR SR č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia.

Vývoj emisií hlavných znečisťujúcich látok na území Slovenskej republiky sa sleduje prostredníctvom databázy Registra emisií a zdrojov znečistenia ovzdušia (REZZO), ktorá sa od roku 1985 spracováva na SHMÚ v Bratislave. Vývoj a stav emisnej situácie sledujú okrem SHMÚ, aj Obvodné úrady životného prostredia, ktoré spolu so Slovenskou inšpekciou životného prostredia - inšpektorátom ochrany ovzdušia sledujú aj technologický stav jednotlivých zdrojov znečisťovania.

Veľké zdroje znečisťovania ovzdušia boli postupne opätovne posudzované podľa zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia. Nové zdroje znečisťovania ovzdušia prechádzajú posudzovaním vplyvu na životné prostredie a sú povoľované na základe overenia súladu s platnými právnymi predpismi.

Zo zdravotného hľadiska sú považované za najzávažnejšie emisie z dopravy, najmä jemné prachové častice PM₁₀, PM_{2,5}, ďalej PCB, polyaromatické uhľovodíky (karcinogén benzo-a-pyrén) a prchavé uhľovodíky (osobitne karcinogény benzén a 1-3 butadién). Chýba však dôslednejšie monitorovanie koncentrácií dokázaných ľudských karcinogénov benzénu a 1-3 butadiénu.

Na území Bratislavského kraja prevádzkuje SHMÚ 3 automatické meracie stanice v Bratislave a jednu dopravnú v Malackách. Okrem toho 3 ďalšie požadované meracie stanice prevádzkuje a.s. Slovnaft. RÚVZ Bratislava dostáva zo SHMÚ informácie o smogových situáciách „upozornenie“ a „varovanie“ a na požiadanie všetky priebežné výsledky meraní znečistenia ovzdušia. Všeobecne pozitívny vplyv na znečistenie ovzdušia v Bratislave má vysoká veternosť (ročný priemer nad 5 m/s), ktorá zabezpečuje dostatočný rozptyl škodlivín a minimálny rozsah inverzných situácií so zhoršením rozptylových podmienok. V roku 2012 bolo evidované oznámenie o prekročení limitných hodnôt jemných prachových častíc PM₁₀ na stanici Trnavské mýto v júli 2012. Iné smogové situácie na území Bratislavy a Bratislavského kraja neboli hlásené. K najvýznamnejším znečisťovateľom na území mesta Bratislavy patrí a.s. Slovnaft, Paroplynový cyklus a.s., Bratislavská teplárenská a.s., Spaľovňa odpadu OLO, Duslo-Istrochem a.s. a Volkswagen Slovakia a.s. Z emisií prevládajú prachové častice, oxidy dusíka a oxid uhoľnatý. Zdrojom oxidov síry je najmä prevádzky Slovnaftu. Najvýznamnejším zámerom, ktorý riešil veľký zdroj znečisťovania ovzdušia a prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie i posúdením dopadov na verejné zdravie bolo rozšírenie výrobných kapacít a.s. Volkswagen Bratislava. Podľa výsledkov meraní SHMÚ na križovatkách sa prejavovalo prekročovanie limitov PM₁₀. K prekročovaniu limitných hodnôt iných škodlivín prakticky nedochádzalo.

V Trnavskom kraji na území okresu Trnava, Piešťany, Hlohovec patria medzi najväčších producentov znečisťujúcich látok spoločnosti Amylum Slovakia, Wienerberger Slovenské tehelne v k.ú. Boleráz. Pre mesto Trnava je spracovaný program riadenia kvality ovzdušia pre prekročované imisné hodnoty znečisťujúcich látok a vydaný akčný plán na zlepšenie kvality ovzdušia. Rozsah sledovania je určovaný aktuálnymi potrebami a zväčša zahŕňa stanovenie prašného spádu a polietavého prachu s určením obsahu ťažkých kovov v týchto kontaminantoch, oxidu siričitého, oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, pH, 1% výluhu prašného spádu. Okres Galanta ani žiadna lokalita v okrese nie je zaradená do oblasti vyžadujúcej osobitnú ochranu. Celkovo v evidencii je 170 prevádzkovateľov a 270 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Nakoľko z roku 2012 nie sú k dispozícii kompletné výsledky merania znečisťujúcich látok vo voľnom ovzduší z automatických monitorovacích staníc prevádzkovaných SHMÚ, z dôvodu technickej poruchy, nebolo možné komplexne zhodnotiť stav kvality voľného ovzdušia v Banskobystrickom kraji.

V rámci sledovaného regiónu v Trenčianskom kraji je možné okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou, Púchov, Považská Bystrica a Ilava hodnotiť ako málo až stredne znečistené, vďaka absencii veľkých zdrojov priemyselnej výroby. Hodnotenie kvality ovzdušia vyžaduje vhodné monitorovanie koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší. Vyhláškou MŽP SR č. 112/1993 bolo vymedzených 12 oblastí v rámci Slovenska s veľkým zaťažením znečistenia ovzdušia. Patrí k nim aj oblasť Hornej Nitry. Kvalita ovzdušia je tu ovplyvňovaná činnosťou veľkých priemyselných zdrojov ENO Zemianske Kostolany, NCHZ Nováky, Hornonitrianske bane, Porobetón Nováky patriace k najväčším znečisťovateľom ovzdušia aj v rámci Slovenska. Priemyselné zdroje znečistenia sú situované a naviazané bezprostredne na súvislé obytné zóny a tým je ich dopad na zdravotný stav obyvateľstva závažnejší. Okrem základných znečisťujúcich látok (SO₂, NO_x, polietavý prach) je územie negatívne ovplyvňované špecifickými škodlivinami a to arzénom, ortuťou, chlóróm a vinylchloridom monomérom. VCM a arzén sú dokázané karcinogény a ich výskyt je spájaný so zvýšeným výskytom hemangioendotheliómie pečene a rakovinou pľúc a kože. Vo vykonaných zdravotných štúdiách bol dopad znečistenia ovzdušia na zdravotný stav relevantný u obyvateľov obcí Zemianske Kostolany, Bystričany a Nováky (cca 7800 obyvateľov). Na základe zistených negatívnych dopadov znečistenia ovzdušia na zdravotný

stav obyvateľstva boli u znečisťovateľov vykonané zmeny technológií, ktoré sa pozitívne prejavili na kvalite voľného ovzdušia. Možno konštatovať, že po vykonaní uvedených zmien je kvalita ovzdušia stabilizovaná, nie sú zaznamenávané podstatné zmeny v emisno-imisnej situácii v sledovanom území a zmeny, ktoré sú zaznamenávané v jednotlivých rokoch sú spôsobené len vplyvom zmien meteorologickej situácie (použité výsledky meraní SHMÚ). V zmysle §9 zákona NR SR č. 478/2002 Z.z. je okres Prievidza v rozsahu jeho administratívnych hraníc zaradený ako zóna vyžadujúca osobitnú ochranu. Na zlepšenie kvality ovzdušia bol vypracovaný a schválený Integrovaný program na ochranu kvality ovzdušia a v rámci tohto uvedený do prevádzky Varovný a regulačný smogový systém, ktorý bol v roku 2005 novelizovaný. V rámci sledovaného regiónu v Trenčianskom kraji je možné okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou hodnotiť ako málo až stredne znečistené, vďaka absencii veľkých zdrojov priemyselnej výroby. Hodnotenie kvality ovzdušia vyžaduje vhodné monitorovanie koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší. V súčasnosti sa v sledovanom regióne nachádza 6 monitorovacích staníc, z toho dve patria do národnej monitorovacej siete SHMÚ a 3 meracie miesta patria NCHZ Nováky. Bolo odobratých a vykonaných 201 analýz obsahu vinylchloridu s minimálnou hodnotou menej ako $0,4\mu\text{g}/\text{m}^3$ (pod hranicou citlivosti metódy), maximálnou hodnotou $61,5\ \text{}\mu\text{g}/\text{m}^3$ a priemernou hodnotou $9,096\ \mu\text{g}/\text{m}^3$. V zmysle § 9 zákona NR SR č. 478/2002 Z.z. je okres Prievidza v rozsahu jeho administratívnych hraníc zaradený ako zóna vyžadujúca osobitnú ochranu. Na zlepšenie kvality ovzdušia bol vypracovaný a schválený Integrovaný program na ochranu kvality ovzdušia a v rámci tohto uvedený do prevádzky Varovný a regulačný smogový systém, ktorý bol v roku 2005 novelizovaný. V roku 2012 nebolo vyhlásené varovanie ani regulačný stupeň z dôvodu zvýšenia koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší nad povolené hygienické limity. Krajský úrad životného prostredia v Trenčíne aktualizoval a vypracoval v roku 2012 Všeobecne záväznú vyhlášku Krajského úradu životného prostredia v Trenčíne č. 3/2012, ktorou sa vydáva Akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia v meste Trenčín pre znečisťujúcu látku PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$. V Nitrianskom kraji je životné prostredie zaťažené hlavne exhalátmi z kúrenia, zvýšeným prášnym spádom a hlučnosťou z dopravy. Kvalitu ovzdušia v okrese Levice ovplyvňujú zdroje znečisťovania ovzdušia, z nich najmä veľké a stredné zdroje. Za posledných 5 rokov došlo k zníženiu emisií produkovaných zdrojmi znečisťovania ovzdušia v dôsledku plynofikácii viacerých obcí v okrese Levice, plynofikácii kotolní v meste, útlmu výroby v niektorých závodoch a zrušení spaľovni odpadu. V roku 2012 bol posúdený projekt na prístavbu kotolne na biomasu k existujúcej kotolni v Tlmačoch, ku ktorému bol priložený odborný posudok vo veci ochrany ovzdušia. Na území okresu Nové Zámky je evidovaných 8 zdrojov veľkého znečistenia a 188 stredných zdrojov znečistenia. Z hľadiska emisií, za posledné roky dochádza k poklesu produkcie väčšiny hlavných znečisťujúcich látok. V okrese Topoľčany je podľa údajov Obvodného úradu životného prostredia evidovaných 246 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Z toho bolo 24 veľkých a 222 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. V zóne Nitriansky kraj bola na základe hodnotenia kvality ovzdušia vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia pre územie mesta Nitra. Hodnotenie kvality ovzdušia dotknutého územia sa vykonáva prostredníctvom monitorovania na monitorovacích staniciach a modelovaním. Pracovná skupina na KÚŽP Nitra v spolupráci s RÚVZ Nitra sleduje pravidelne dodržiavanie limitných hodnôt uvedených škodlivín, imisií z dopravy. V spolupráci so SIŽP Nitra bola vykonaná spoločná kontrola v Duslo a.s. Šaľa a v MESSER Tatragas s.r.o., stredisko Šaľa, k prevencii vzniku závažných priemyselných havárií. V Žilinskom kraji počas roka nezaznamenali žiadnu sťažnosť na zhoršenú kvalitu ovzdušia príp. zápach v meste. V okrese Žilina je evidovaných 17 znečisťovateľov, ktorí sú kategorizovaní ako veľkí znečisťovatelia a 289 stredných znečisťovateľov. V meste Žilina ostáva najväčší problém z imisného hľadiska len PM_{10} . Denne sa monitorujú NO_2 , PM_{10} a

ozón. Nebola vypracovaná štúdiá, ktorá by vyhodnocovala závažnosť znečistenia ovzdušia na zdravie obyvateľov mesta alebo okresu Žilina. Kvalita ovzdušia sa v meste Žilina v roku 2012 zlepšila v ukazovateli PM_{10} . V hodnotenej lokalite nenastali významné zmeny u hlavných zdrojov znečistenia ovzdušia. Stav čistoty ovzdušia v dotknutej lokalite nemá zásadný vplyv na chorobnosť populácie. Rok 2012 bol charakteristický trendom využívania pre účely vykurovania súkromných objektov médium plyn, drevo, drevné štiepky, uhlie a návrat ku uhoľným kalom. V predchádzajúcom období boli posudzované podania charakteru ovplyvňujúce ovzdušie v rámci integrovaného povoľovania stavieb. Na webovej stránke úradu je uverejnená informácia „Ochrana obyvateľstva pri zhoršení rozptylových podmienok – smogová situácia“. Program zlepšenia kvality ovzdušia sa týka v regióne Liptova k.ú. mesta Ružomberok a obce Likavka pre znečisťujúcu látku PM_{10} . V zóne Žilinského kraja bolo územie mesta Ružomberok a obce Likavka vymedzené ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM_{10} . Vymedzené územie je charakteristické ako priemyselná oblasť, v ktorej majú zastúpenie priemyselné podniky–tepláreň, výroba celulózy a papiera, malé lokálne zdroje a tiež automobilová doprava. Okrem prachu je ovzdušie v meste Ružomberok a blízkom okolí znečistené aj ďalšími škodlivinami, ako sú oxidy síry, oxidy dusíka a zápachajúce organosírne zlúčeniny. V meste Ružomberok stále pretrváva nepriaznivá situácia v kvalite ovzdušia, ktorá je vyjadrovaná počtom prekročení limitnej hodnoty pre tuhé časti PM_{10} . V súvislosti s prekračovaním povolenej dennej limitnej hodnoty tuhých častíc do veľkosti $10\ \mu m$ v ovzduší (PM_{10}), ktorý bol dosiahnutý v počte 35 krát ku dňu 1.3.2012, vyhlásil dňa 8.3.2012 KÚŽP v Žiline, odbor starostlivosti o životné prostredie, reguláciu s požiadavkou na uplatňovanie a plnenie krátkodobých opatrení v trvaní do konca kalendárneho roka 2012 s požiadavkou na obmedzovanie úletov tuhých znečisťujúcich látok do ovzdušia najmä pri stavebnej činnosti, odstraňovanie znečistenia z cestných komunikácií a udržiavanie čistoty územia mesta Ružomberok a obce Likavka. V priebehu roka sa posudzovala skúšobná prevádzka a neskôr uvedenie do prevádzky stavby Spaľovne nebezpečných odpadov, v areáli bývalých Kožiarskych závodov Liptovský Mikuláš. Išlo o rekonštrukciu a modernizáciu bývalej spaľovne nebezpečných odpadov. Prevádzkovateľ počas skúšobnej prevádzky zdokladoval dodržanie výsledkov a neprekročenie predpísaných emisných limitov znečisťujúcich látok. V roku 2012 bol riešený v okrese Ružomberok podnet obyvateľov rodinného domu na znečisťovanie ovzdušia v obci Bešeňová, ktorý sa týkal prašnosti z činnosti dočasného štrkového parkoviska vybudovaného pre návštevníkov Thermal parku Bešeňová. Podľa výsledkov je zrejmé, že chorobnosť na akútne respiračné ochorenia v rokoch 2004–2012 je v okrese Ružomberok vyššia v porovnaní s okresom Liptovský Mikuláš. Potvrdený bol vyšší výskyt komplikácií v Ružomberku po akútnych respiračných ochoreniach ako v Liptovskom Mikuláši, najmä v roku 2012 bol tento výskyt výrazne vyšší. Uvedené skutočnosti síce nie je možné dať do priamej súvislosti vplyvom znečisteného vonkajšieho ovzdušia, avšak poukazujú, že aj častice PM_{10} a menšie môžu ako jeden z faktorov ovplyvňovať chorobnosť populácie na dýchacie cesty. Územie miest Martin a Vrútky je v rámci Žilinského kraja vymedzené ako Oblasť riadenia kvality ovzdušia. V roku 2012 boli denné limitné hodnoty $PM_{10} - 50\ \mu g \cdot m^{-3}$ prekročené 27 krát, čo je o 42 prekročení menej ako v predchádzajúcom roku. V rámci „Programu na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia pre územie miest Martin a Vrútky“ sú navrhnuté opatrenia s cieľom dosiahnuť zníženie podielu spaľovania pevných palív, inštaláciou účinnejších elektroodlučovačov, inštaláciou automatizovaných monitorovacích zariadení, čistením a skrápaním komunikácií, ako aj realizáciou technologických opatrení v prevádzkach, ktoré sú významnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia. V roku 2012 bolo RÚVZ so sídlom v Martine vydané nesúhlasné záväzné stanovisko na územné konanie stavby „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov Sučany“ s ohľadom na jeho predpokladaný podiel na ďalšom zhoršovaní kvality a znečistení ovzdušia v lokalite obce Sučany a jej okolia.

Na území Prešovského kraja je monitorovacia sieť SHMÚ a stanice sú v Starej Lesnej, na Starine, v Ganovciach, Prešove, Vranove nad Topľou, Humennom a v Kolonickom sedle a sledujú: oxid uhličitý, oxidy dusíka, ozón, tuhé častice PM₁₀ a oxid uhoľnatý. K 31.12.2012 bola koncentrácia tuhých častíc PM₁₀ prekročená na automatickej monitorovacej stanici v meste Prešov 51 krát. Tento limit bol prekročený už v mesiaci marec a Krajský úrad životného prostredia v Prešove dňa 19.3.2012 (kedy došlo k 30. prekročeniam LH určenej pre PM₁₀) vyzval zodpovedné orgány a inštitúcie, aby začali uplatňovať krátkodobé opatrenia uvedené v prílohe č. 4 VZV KÚŽP v Prešove č. 3/2010 z 2. 12. 2010. Hoci počet prekročení bol menší oproti roku 2011 o 38, nehodnotíme zistený stav ako zlepšenie. Rozsah významných zdrojov znečistenia ovzdušia v kraji sa oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenil a vymedzenými oblasťami riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM₁₀ sú: územie mesta Prešova a územie obce Ľubotice, územie mesta Vranov n/T a územie obcí Hencovce, Kučín, Majerovce a Nižný Hrabovec. Objektívne hodnotenia zdravotnej závažnosti doterajšieho znečistenia neboli zatiaľ vykonané.

V Košickom kraji je navrhnutých 19 oblastí riadenia kvality ovzdušia v ôsmich zónach a v dvoch aglomeráciách. Aglomerácia Košice, s vymedzeným územím mesta Košice, bola vybraná pre oxid siričitý, oxid dusičitý, oxidy dusíka, olovo, častice PM₁₀, častice PM_{2,5}, benzén a oxid uhoľnatý. Pre znečisťujúcu látku PM₁₀ bola v aglomerácii/zóne: Košice/Košický kraj vymedzená oblasť kvality ovzdušia pre územie mesta Košice a obcí Bočiar, Haniska, Sokolany, Veľká Ida, s celkovou plochou 302 km² a počtom obyvateľov 246 931. Na území mesta Košice sú dlhodobo umiestnené 3 automatizované monitorovacie stanice prevádzkované SHMÚ. V okrese Košice - okolie stav čistoty voľného ovzdušia pravidelne monitoruje SHMÚ stabilnou automatizovanou meracou stanicou v obci Veľká Ida (PM₁₀, PM_{2,5}, CO, ťažké kovy – As, Cd, Ni, Pb, polyaromatické uhľovodíky). V Košickom kraji bola prekročená denná limitná hodnota na ochranu zdravia ľudí pre PM₁₀ na stanici Veľká Ida. Na monitorovacej stanici v roku 2011 dosiahol počet prekročení 24-hodinovej limitnej hodnoty PM₁₀ na ochranu zdravia v roku 118, čo je tretia najväčšia hodnota na Slovensku. Najväčší podiel na znečistení prízemnej vrstvy atmosféry v meste Košice má doprava a ťažký priemysel, najmä strojárstvo, hutníctvo a metalurgia, ktorý je umiestnený v južnej časti mesta a ovplyvňuje aj ovzdušie okolitých obcí Bočiar, Haniska, Sokolany, Veľká Ida. Mesto Košice má vypracovaný Program na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorý je spracovaný pre vymedzenú oblasť riadenia kvality ovzdušia, ktorú tvorí katastrálne územie mesta Košice a katastrálne územie obcí Bočiar, Haniska, Sokolany a Veľká Ida, kde dochádza k prekračovaniu limitnej hodnoty znečisťujúcej látky PM₁₀. Územie mesta Strážske (okres Michalovce) bolo SHMÚ na základe hodnotenia kvality ovzdušia v zónach a aglomeráciách v roku 2011 podľa § 9 ods. 3 zák. č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov navrhnuté do oblasti riadenia kvality ovzdušia SR na rok 2012, znečisťujúca látka – PM₁₀. Významným zdrojom znečisťovania ovzdušia v oblasti Rudňany – Markušovce bol závod 06 Rudňany š.p. ŽELBA Spišská Nová Ves s úpravou železnej rudy, vyťaženej v Rudňanoch a s výrobou ortuti. Zdravotná závažnosť znečistenia ovzdušia sa v minulosti prejavila najmä v lokalite Rudňany, kde došlo k nariadeniu likvidácie obce Oľšo. Mesto Krompachy, s dlhoročným extrémnym znečisťovaním všetkých zložiek životného prostredia z výrobných aktivít závodov Kovohuty, SEZ a Železoruďné bane v Slovinkách, sa nachádza v oblasti silne narušeného životného prostredia, osobitne sledovaného i v rámci Slovenskej republiky. Túto oblasť negatívne poznamenala banská činnosť s následným komplexným spracovaním železných a medených rúd. Toxicita prostredia mala tiež vplyv na zdravie obyvateľstva. Oblasť ochrany voľného ovzdušia na území okresu Rožňava je sledovaná priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania a návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí do užívania.

3.2. Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

V roku 2012 sa sledovanie kvality ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru realizovalo na základe žiadosti obyvateľov bytov o odborné posúdenie podmienok bývania z hľadiska výskytu ohrozenia zdravia, najmä z dôvodu nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok, výskytu vlhkosti a plesní a z dôvodu neadekvátneho využívania bytu jeho obyvateľmi. Výskyt mikrobiologických a biologických znečisťujúcich látok sa objektivizoval v rámci úloh súvisiacich so zisťovaním kvality vnútorného ovzdušia budov. Kvalita vnútorného prostredia bola posudzovaná v zmysle vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. V tabuľke č. 3.1 je uvedený prehľad meraní koncentrácie znečisťujúcich látok v interiéroch objektov.

V Bratislavskom kraji bolo v roku 2012 vykonaných celkom 11 meraní kvality ovzdušia v bytoch a nebytových priestoroch ako platené služby. V 6 prípadoch merania v bytoch išlo o objektivizáciu výskytu pachových látok, najmä uhlíkovodíkov, amoniaku, styrénu a sírovodíka. Všetky výsledky však preukázali koncentrácie týchto znečisťujúcich látok v súlade s prípustnými hodnotami podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z., resp. odporúčaniami WHO. Výsledky merania znečisťujúcich látok (viď tabuľka č. 3.1.) v nebytových priestoroch s dlhodobým pobytom osôb nepreukázali prekročovanie prípustných koncentrácií .

V Banskobystrickom kraji, na základe žiadosti obyvateľa bytu v bytovom dome v meste Banská Bystrica o odborné posúdenie výskytu vlhkosti a plesní, bola vykonaná miestna obhliadka v danom byte. V byte bola zistená viditeľná prítomnosť vlhkosti a plesní, ktoré poukazovali na možný zdroj vlhkosti a prítomnosť vhodných mikroklimatických podmienok pre rast a šírenie plesní. Užívateľia bytu boli upozornení na reálne riziko ohrozenia zdravia obyvateľov a to najmä detí, chronicky chorých ľudí a ľudí s alergickým alebo astmatickým ochorením v dôsledku viditeľnej prítomnosti plesní v prostredí bytu. Žiadateľovi bolo odporúčané zhodnotenie technického stavu bytového domu a vykonanie potrebných technických opatrení za účelom odstránenia resp. vylúčenia možných príčin tvorby plesní v stavebných konštrukciách, ktoré je potrebné riešiť v spolupráci so správcom bytového domu, resp. s príslušným stavebným úradom, ktorý ak stavba nezodpovedá základným požiadavkám na stavby a ohrozuje zdravie užívateľov, je v zmysle zákona č. 50/ 1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z. kompetentný vo veci konať. Na základe podnetu bol riešený prípad prítomnosti cudzopasného hmyzu v ubytovacej časti ubytovania v súkromí. Následne bol vykonaný ŠZD s odberom vzoriek. Laboratórnymi testami bola potvrdená prítomnosť ploštice postelnej (*Cimex lectularius*). Z tohto dôvodu bol vydaný zákaz ubytovacej činnosti podľa § 12 ods. 2 písm. písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadená regulácia živočíšnych škodcov podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z. Po vykonaní regulácie živočíšnych škodcov a následnom kontrolnom odbere vzoriek, bola potvrdená dostatočná účinnosť vykonaných opatrení s následným vydaním rozhodnutia o zrušení zákazu. Na RÚVZ Veľký Krtíš sa v roku 2012 sledovanie kvality ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru realizovalo na základe 4 žiadostí obyvateľov bytov o odborné posúdenie podmienok bývania z hľadiska možného výskytu rizík ohrozenia zdravia najmä z dôvodu nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok, výskytu vlhkosti a zanedbania údržby v bytových domoch, ale aj neadekvátneho užívania bytu jeho obyvateľmi. Kvalitu ovzdušia v uzatvorených priestoroch bola subjektívne hodnotená iba v jednom byte na základe žiadosti o stanovisko, kde vlastníčkovi bytu vlnú steny. V jednom byte boli vyšetrené roztoče, kde nájomníčka trpí rôznymi druhmi rozsiahlych ekzémov a má potvrdenú alergiu na roztoče.

Výsledok potvrdil nízku prítomnosť alergénov roztočov a vo vzorke neboli nájdené živé roztoče.

V Trenčianskom kraji bolo roku 2012 zistené znečistenie ovzdušia v uzatvorených priestoroch v útulku Myjava a v Zariadení núdzového bývania Myjava z dôvodu viditeľného nárastu plesní na stenách v ubytovacích miestnostiach. Bol šetrený podnet na výskyt plesní v šatniach rekondičného zariadenia, ktorý však bol neopodstatnený.

V Nitrianskom kraji boli v okrese Komárno zabezpečené 2 vyšetrenia kvality ovzdušia bytových priestorov v ktorých bol evidovaný viditeľný rast plesní na vnútorných povrchoch stien a predmetov (cca 40 % vyšetrenej plochy) ako aj viditeľná prítomnosť vlhkosti (cca 30 % vyšetrenej plochy). V okrese Topoľčany sa v sledovanom roku sporadicky riešil výskyt plesní v bytoch. Merania ukazovateľov kvality vnútorného prostredia realizované neboli.

V Žilinskom kraji boli podané písomné podnety na prešetrenie vnútorného prostredia v bytoch s výskytom plesní na stenách a stropoch. V obchodnom centre v Žiline bola potvrdená prítomnosť plesní. Výsledky kvantitatívnej analýzy neprekročili legislatívne povolené limity. V jednom zariadení suchej prístrojovej pedikúry zisťovali výskyt plesní v ovzduší. Meranie bolo doplnené zisťovaním prítomnosti patogénnych mikroorganizmov sedimentačnou metódou. Ich prítomnosť nebola zistená. Na požiadanie boli vykonávané obhliadky bytových priestorov zamerané na zdravé bývanie v bytoch alebo v bytových domov.

V Košickom kraji bola kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov budov posudzovaná na zistenie prítomností plesní formou odberu, viditeľnú prítomnosť plesní a vlhkosti. V okrese Rožňava boli prijaté dva podnety na ovplyvňovanie pohody bývania, zápachom šíriacim sa z chovu hospodárskych zvierat.

V Trnavskom a v Prešovskom kraji sa nevykonávalo sledovanie stavu kvality voľného ovzdušia.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1. Zdroje hluku v životnom prostredí

Hluk ako jeden z významných faktorov ovplyvňujúcich kvalitu životného prostredia a zdravia obyvateľov je v súčasnosti jednou z najčastejších a najfrekvencovanejších tém riešených na pracoviskách regionálnych úradov verejného zdravotníctva na Slovensku.

Veľmi rozmanité podnety pracovníci RÚVZ riešia pri prešetrovaní podnetov a sťažností obyvateľov na hluk zo stacionárnych zdrojov. Popri tradičných podnetoch na hluk pochádzajúci z priemyselných areálov rozličných podnikov a závodov situovaných v blízkosti zástavby s obytnou a rekreačnou funkciou či podnetov na hluk z technologických zariadení budov (vzduchotechnické zariadenia, výťahy, kotolne a pod.) riešia RÚVZ na Slovensku čoraz častejšie podnety súvisiace s prevádzkou veľkých nákupných centier a hypermarketov vrátane zásobovania, športových areálov a ihrísk, veterných parkov, bioplynových staníc či hromadných kultúrno-spoločenských podujatí. Súčasný trend budovania moderných kostolov situovaných priamo na sídliskách, v blízkosti fasád vyšších obytných budov, prináša aj mnoho podnetov na hluk zo zvonov používaných pri ohlasovaní cirkevných obradov (Sládkovičovo, Stará Turá).

Najvýznamnejším zdrojom hluku na Slovensku však i naďalej zostáva doprava, predovšetkým cestná, ktorej negatívne pôsobenie vďaka rastúcemu trendu individuálnej automobilovej dopravy (Bratislava, Banská Bystrica, Nové Zámky, Senica, Spišská Nová Ves, Trnava, Trenčín) ako aj kamiónovej dopravy smerujúcej k montážnym závodom a logistickým centráram (Komárno, Nitra, Žilina) či hraničným priechodom (Čadca, Dolný Kubín, Námestovo, Trstená, Tvrdošín) v posledných desaťročiach vzrástlo. Vďaka priestorovému riešeniu komunikácií a obytných domov nie je možné vo väčšine prípadov odstraňovať resp.

znižovať účinky hluku technickými opatreniami, ale len zmenou smerovania dopravného systému (obchvaty obcí a miest). I napriek budovaniu obchvatových komunikácií presmerujúcich tranzitnú dopravu mimo obytných zón a centier miest a obcí tento problém v mnohých lokalitách pretrváva a naďalej sa stupňuje.

Nemenej významným zdrojom hluku je aj doprava železničná (železničné trate na území hlavného mesta Bratislavy, železničný ťah medzinárodného významu Štúrovo - Nové Zámky - Bratislava a ďalšie významné vnútroštátne trate, napr. v okrese Spišská Nová Ves). Situácia sa v niektorých oblastiach postupne zlepšuje pri modernizácii traťových úsekov s realizáciou protihlukových opatrení, ale tiež vďaka postupnej modernizácii vozňového parku, najmä osobnej dopravy. Zlepšenie v Bratislave sa očakávalo aj v súvislosti s realizáciou medzinárodného projektu prípravy koridoru TEN-T, však výstavba však bola zatiaľ odložená.

Letecká doprava ovplyvňuje hlukovú záťaž v blízkosti letísk (napr. východná časť Bratislavy a priľahlé obce v okolí Letiska M. R. Štefánika) Vojenské letisko je zdrojom hluku v obci Kuchyňa v okrese Malacky, najmä počas vojenských leteckých cvičení.

4.2. Opatrenia na zníženie hlučnosti

V snahe eliminovať a predchádzať vzniku nových problémových situácií v súvislosti s environmentálnym hlukom sú jednotlivými RÚVZ na Slovensku pri posudzovaní územných plánov a územných konaní pri umiestňovaní stavieb, ktoré by mohli byť zdrojom nadmerného hluku, ako aj pri umiestňovaní nových chránených objektov v hlukom zaťažených lokalitách vyžadované hlukové štúdie dokumentujúce existujúcu a predikovanú situáciu s návrhom protihlukových opatrení s následným zapracovaním príslušných záverov a odporúčaní do projektovej dokumentácie týchto stavieb. Následne je týmito úradmi v procese kolaudácie požadované aj zdokladovanie účinnosti protihlukových opatrení meraním.

Požiadavka na spracovanie hlukových štúdií a návrh vhodných protihlukových opatrení sa uplatňuje aj pri posudkovej činnosti vo forme záväzného stanoviska k zámerom, oznámeniam o strategických dokumentoch a správam o hodnotení zámerov a strategických dokumentov zámerov v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov.

Pri povoľovaní nových prevádzok v obytných objektoch sa vyžadujú údaje o nepriezvučnosti konštrukcií, ktorá je často nedostatočná a neumožňuje umiestnenie ani pomerne málo hlučných aktivít.

Pri eliminácii hluku z dopravy okrem dôslednej údržby povrchov vozoviek a budovania obchvatových komunikácií výrazne pomáha aj realizácia kruhových objazdov, kde znížením rýchlostí a zabezpečením plynulosti v doprave dochádza k zníženiu hladín hluku.

Podnety na rušenie nočného klľudu boli jednotlivými RÚVZ odstupované na riešenie obciam, resp. miestnym úradom mestských častí rovnako ako žiadosti o skrátenie prevádzkového času rušivých prevádzok.

V Bratislavskom kraji negatívne pôsobia areály podnikov v okolí existujúcej, resp. približujúcej sa obytnej zástavby (Kraft Food – Figaro, a.s., Palma, a.s. a Slovenská Grafia, a.s., Volkswagen Bratislava), v ktorých sa vzhľadom na väčší počet zdrojov hluku každoročne vykonávajú protihlukové úpravy s preukázaním ich účinnosti a postupným znižovaním hlukovej záťaže, najmä v nočnom čase. Problémom je aj hluk z rôznych hromadných podujatí. Rekonštruovaný objekt Zimného štadióna Ondreja Nepelu mal povinnosť monitorovania hluku počas týchto podujatí, pričom z výsledkov merania vyplynulo, že hluk z vlastných podujatí neprekračuje prípustné hladiny. Negatívne sa však prejavuje nočná demontáž techniky po ukončení podujatia a pohyb návštevníkov. V tomto zmysle bude potrebné prijať účinné riešenia. Špecifickým problémom sezónneho rušenia sú podujatia

a festivaly organizované v letných mesiacoch spravidla na otvorenej scéne (napr. Zlaté piesky, Senecké jazerá, vrátane regionálnych festivalov v menších obciach a pod.). Vzhľadom na evidované oprávnené podnety obyvateľov zasiahnutých hlukom z hudobnej produkcie pri týchto podujatiach bude potrebné zlepšiť súčinnosť s miestnou samosprávou – magistrátom hl. mesta, mestskými časťami ako i s mestskou a štátnou políciou pri povoľovaní, umiestňovaní a organizovaní týchto podujatí.

Aspekty týkajúce sa environmentálneho hluku boli posúdené vo viacerých investičných zámeroch (napr. rozšírenie výrobných kapacít a. s. Volkswagen Bratislava, revitalizácia tlačiarne Slovenská Grafia a. s., mobilná betonáreň v Devínskej Novej Vsi, pripravovaná prestavba autobusovej stanice Mlynské nivy, bioenergetický komplex v Ružinove a i.). Požiadavky na ochranu obytného prostredia boli uplatnené v procese schvaľovania výstavby nového Národného futbalového štadióna.

Pri stacionárnych zdrojoch hluku dominovali podnety na hluk z mimopracovných aktivít ľudí (hudobná produkcia, hluk z wellness a fit centier, tanečné štúdiá, motokáry). Za prekračovanie prípustných hodnôt hluku boli v 2 prípadoch vydané rozhodnutia s uložením pokuty podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v sume 1065 €.

Ako pozitívum v oblasti dopravného hluku sa hodnotí spojzdenie križovatky diaľnic D2 a D4 v Stupave, ktorá umožňuje napojenie prevádzkovej dopravy a.s. Volkswagen a zníženie prejazdov v okolí obytných zón. Na území hlavného mesta je významným zdrojom hluku električková trakcia mestskej hromadnej dopravy, najmä v nočnom čase. Osobitne bol riešený podnet na vysokú hlučnosť výjazdov električiek z tunela na strane Starého Mesta i nábrežia s vydaním rozhodnutia, ktorého termín plnenia bol odložený v dôsledku havarijného stavu v tomto tuneli. Posudzovalo sa tiež umiestnenie novej koľajovej trate v Petržalke, pričom boli stanovené podmienky pre realizáciu z hľadiska ochrany územia pred hlukom. Osobitným problémom, ktorý sa bude pravdepodobne prejavovať v budúcnosti je výstavba zatiaľ nevyužívaných heliportov na strechách niektorých developerských projektov a hotelov (Kempinski, Zimný štadión), ktoré sú umiestnené v obytnej zástavbe a podľa hlukových štúdií spĺňajú požiadavky na max. 1 - 2 vzlety, resp. pristátia za deň / noc, čo bude v praxi len ťažko kontrolovateľné.

Vzhľadom na súčasný stav hlukovej expozície obyvateľstva, stav a vyťaženosť cestnej siete v mestských častiach Bratislavy treba pre zlepšenie situácie v budúcnosti všestranne podporovať predovšetkým projekty súvisiace s medzinárodným prepojením dopravných koridorov TEN-T, diaľničnými obchvatmi mesta zo severnej aj južnej strany, zefektívňovania systému verejnej dopravy (integrácia MHD a prímestskej dopravy v celom regióne), projekty rozširovania cyklotrás v meste a v regióne s vytvorením hromadných parkovísk pre bicykle pri dopravných uzloch s MHD, rozvoja elektromobilov a postupnej modernizácie vozidlového parku verejnej dopravy s dôrazom na hlukové a emisné parametre vozidiel. Dôležitá je aj postupná výmena a obnova koľajových tratí električkovej dopravy s dôrazom na vibroizolačné uloženie koľajiska v súlade s najnovším stavom poznania a dostupnými technológiami. Potrebné je tiež doriešiť aj problematiku prípravy, aktualizácie a uplatňovania strategických hlukových máp a akčných plánov ochrany pred hlukom podľa zákona č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí, vrátane vytvárania tzv. tichých oblastí.

Aj v Nitrianskom kraji bolo v hodnotenom roku spomedzi stacionárnych zdrojov hluku podaných najviac podnetov na hluk z produkcie hudby v pohostinských, reštauračných príp. iných zábavných zariadeniach situovaných v centrálnej zóne miest a obcí, resp. v blízkosti obytnej zástavby. V mnohých prípadoch boli na základe opodstatnených podnetov uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov (napr. Music Bar – Klub 89 a Hotel Golden Eagle (Levice), reštauračné zariadenie „Zora“ (Šurany), kultúrny dom Janíkovce a ďalšie).

Predmetom podaní boli aj iné typy stacionárnych zdrojov hluku (OZ Zatúlané psíky - rušenie brechotom psov, hluk z technologického zariadenia prečerpávacej stanice splaškových vôd). Miestne príslušný RÚVZ riešil podnety na hluk z prevádzky filtračného zariadenia na čistenie emisií spoločnosti Z Industries SK, s.r.o. a chladiaceho zariadenia obchodného centra Lidl v Topoľčanoch. V prvom prípade boli vykonané opatrenia technického charakteru (výmena tlmivcov, úprava osadenia chladiaceho zariadenia na fasáde objektu), v druhom po udelených sankciách došlo k zmene procesu výroby (zastavenie striekania komponentov pre automobilový priemysel, demontáž zariadenia s presunom výrobnnej činnosti mimo územia SR). Riešených bolo aj niekoľko podnetov, ktoré boli po vykonaní merania vyhodnotené ako neopodstatnené.

Spracovanie hlukových štúdií s dôrazom na predikciu hluku z očakávaných zdrojov sa v rámci územného konania alebo pri schvaľovaní zmeny v užívaní stavby požadovalo napr. v prípade parkovacieho domu OC Kaufland (Topoľčany).

Ako dominantný možno vo všetkých regiónoch kraja hodnotiť hluk z automobilovej dopravy prechádzajúcej územím miest a obcí. Opatrenia, ktoré bude potrebné prijať na eliminovanie hluku v životnom prostredí súvisia hlavne s organizáciou dopravy – vylúčenie tranzitnej dopravy z centra miest a jej riešenie mimo sídelných útvarov ako aj budovanie ochranných protihlukových bariér v miestach obytných štvrtí exponovaných zvýšenou hladinou hluku. V roku 2012 bolo v procese územného plánovania vyžadované riešenie zaťaženia územia dopravným hlukom pri posúdení územných plánov niekoľkých obcí v okrese Topoľčany. Podnety sú riešené v súvislosti s hlukom z dopravy na rýchlostnej komunikácii R1. K tejto problematike bolo zvolané rokovanie so zástupcami spoločnosti Granvia, pričom k uvedenej stavbe doposiaľ zo strany RÚVZ nebolo dané kladné záväzné stanovisko. V hodnotenom roku boli na posúdenie predložené tiež správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie „Cesta I/76 Šarovce - Kalná nad Hronom, bezpečnostné opatrenia“, a „Rýchlostná cesta R7 Nové Zámky – Čaka“, v rámci ktorých boli predložené aj hlukové a rozptylové štúdie. Na základe záverov posudzovania boli navrhnuté protihlukové opatrenia.

V rámci územia niektorých miest a obcí sa v záujme zníženia dopravnej hlučnosti realizuje výsadba izolačnej zelene, prípadne stavebno-technické úpravy na konkrétnych objektoch.

Intenzívna doprava zvyšuje počet exponovaných ľudí aj v Trnavskom kraji. V roku 2012 bola odovzdaná do užívania 2. stavba obchvatu mesta Galanta, kde bola vybudovaná protihluková bariéra v lokalite Galanta, miestna časť Nebojsa. V okrese Trnava bola odovzdaná cesta I/51 Trnava – severný obchvat, súčasťou ktorej bola aj výstavba protihlukovej steny a predložené výsledky monitoringu hluku vo vonkajšom prostredí. V okrese Senica sa začala výstavba 1. etapy obchvatu mesta Senica. RÚVZ v tomto kraji riešili vicero podnetov na hluk zo stacionárnych zdrojov, zväčša opodstatnených. Zdrojom hluku tu bola prevádzka na spracovanie dreva v obci Gabčíkovo, krajčírka dielňa v Dunajskej Strede či benzínová elektrocentrála pri tréningoch dobrovoľného hasičského zboru v objekte základnej školy v Senici. Problém s hlukom kompresorov chladiacich zariadení predajne COOP Jednota (Veľké Úľany) začal riešiť RÚVZ v Galante z vlastného podnetu na základe zistení pri kolaudácii stavby. Opatrenia, ktoré prevádzkovateľ vykonal, zatiaľ nepriniesli požadovaný efekt. Prevádzkovateľ v súčasnosti rieši ďalšie možnosti na zníženie hluku. Hluk z kostolných zvonov evanjelického kostola bol predmetom sťažností dvoch rodín mesta Sládkovičovo. Na základe vykonaných meraní prevádzkovateľ musel upraviť dĺžku zvonenia zvonov.

Hladiny hluku v Trenčianskom kraji by mohli významne ovplyvniť stavby, ktoré sú v súčasnosti v projekčnom riešení, najmä modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom – Púchov, rýchlostná cesta R8 Nitra – križovatka R2 a rýchlostná cesta R2 Veľké Bierovce – Pravotice. Súčasťou návrhu rýchlostných komunikácií ako i modernizácie železničnej trate je návrh protihlukových stien pri obytnej zástavbe. V roku 2012 malo Mesto Považská Bystrica zrealizovať vyhodnotenie monitoringu hluku v okolí diaľnice.

O výsledkoch vyhodnotenia monitoringu nebol orgán verejného zdravotníctva doposiaľ informovaný. V roku 2012 boli vydané súhlasné záväzné stanoviská ku kolaudácii 1 kotolne a štyroch bioplynových staníc. Pri kolaudácii obytných domov so spoločnou kotolňou je vyžadované meranie a hodnotenie hluku vzhľadom na najbližšiu chránenú miestnosť. Z riešených podnetov možno spomenúť hluk z pracovnej činnosti v areáli bývalých vojenských skladov v Novom Meste nad Váhom, z klimatizačných jednotiek obchodného domu v Starej Turej, zásobovania supermarketu TESCO a hluk z prevádzky ťažby a triedenia štrkov Holcim v Novom Meste nad Váhom v rekreačnej lokalite Zelená voda. Podnet súvisiaci s hlukom z lietadiel v meste Trenčín bol postúpený na doriešenie MDVaRR SR.

Rôznorodé podnety riešili z hľadiska environmentálneho hluku aj RÚVZ v Banskobystrickom kraji. Petíciu za ochranu zdravia pred hlukom podali obyvatelia žijúci v blízkosti hokejového štadióna "Aréna Barani" v areáli jednej zo ZŠ v Banskej Bystrici, v ktorej bol vybudovaný športový areál bez doriešenej ochrany chránených priestorov pred hlukom. RÚVZ v tomto prípade na základe vykonaného šetrenia a meraní hluku nesúhlasil s kolaudáciou tejto stavby, pri ktorej nebol v procese územného konania vyzvaný na predloženie záväzného stanoviska. Prevádzkovateľ v súčasnosti pracuje na riešení situácie a návrhu opatrení na splnenie požiadaviek na ochranu vonkajšieho prostredia a obyvateľov dotknutej lokality pred nadmerným hlukom. Opakované podnety boli zaznamenané od občanov obce Vlkanová na hlučnosť spôsobovanú prevádzkovaním stavby „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov Badín - kompostáreň“. RÚVZ vydal ako podklad pre rozhodnutie stavebného úradu záväzné stanovisko k návrhu na skúšobnú prevádzku stavby v trvaní 6 mesiacov, počas ktorej bolo požadované zabezpečiť vykonanie objektivizácie hluku vo vonkajšom prostredí, vyhodnotiť hladiny hluku vo vzťahu k okolitému prostrediu a v prípade opodstatnenosti navrhnúť protihlukové opatrenia a ich účinnosť preukázať opakovanými meraniami hluku. RÚVZ v súvislosti s touto stavbou vykonával na základe telefonických oznámení občanov merania hluku v dennom i nočnom čase. Prevádzkovateľ elektrárne počas dočasného užívania stavby realizoval opatrenia v podobe protihlukového tmiča do komína a tlmiačich rohoží v chladiacej veži a realizoval výstavbu protihlukovej steny z pohltivého materiálu. RÚVZ vydal ku kolaudačnému konaniu súhlasné záväzné stanovisko. Z ďalších riešených podnetov na stacionárne zdroje hluku je ešte možné uviesť problematiku hluku zo vzduchotechnických zariadení z prevádzky potravinárskej predajne CBA Slovakia, s.r.o. v Banskej Bystrici, z prevádzky na výrobu palivového dreva a peliet umiestnenej v tesnej blízkosti bytoviek v obci Selce, hluk spôsobený chodom klimatizačných jednotiek nainštalovaných na budove Finančného riaditeľstva SR a sťažnosť na nadmernú hlučnosť v obci Vinica, ktorej zdrojom bol motorový nakladač na nakladanie zeleniny v mraziarni, príležitostne používaný aj v nočných hodinách.

Zintenzívnenie dopravy v niektorých častiach mesta Banská Bystrica spôsobené otvorením severného obchvatu - stavba „Cesta pre motorové vozidlá R1 (I/66) Banská Bystrica – severný obchvat“ bolo tiež zdrojom početných podnetov občanov na nedostatočné riešenie protihlukových opatrení. Na tento zdroj hluku sa sťažovali obyvatelia v lokalite Belveder v Banskej Bystrici, spoločenstvo vlastníkov bytov SEVERKA i obyvatelia Laskomerskej doliny. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydal ako dotknutý orgán v kolaudačnom konaní uvedenej stavby záväzné stanovisko, v ktorom požadoval počas skúšobnej prevádzky zabezpečiť vykonanie objektivizácie hluku spôsobovaného prevádzkovaním stavby v celej dĺžke vo vzťahu ku chráneným priestorom a objektom, na základe meraní vyhodnotiť hladiny hluku vo vonkajšom prostredí a vyhodnotiť účinnosť všetkých 16 vybudovaných protihlukových stien a v prípade potreby navrhnúť ďalšie účinné opatrenia. Národná diaľničná spoločnosť, a.s. ako správca dotknutej komunikácie zahŕňa problémové lokality do pripravovanej aktualizácie strategických hlukových máp, na ktoré budú nadväzovať akčné

plány s novou koncepciou riešenia ochrany pred hlukom v okolí diaľnic a rýchlostných ciest na najbližších 5 rokov.

Ukončená bola výstavba rýchlostnej cesty „R1 Žarnovica – Šášovské Podhradie, II.etapa“, čím došlo k výraznému odľahčeniu intenzity dopravy na cesta I/65 cez obec Ladomerská Vieska. V úseku pod mestom Žiar nad Hronom bola na R1 vybudovaná protihluková stena v tvare oblúka v smere k mestu.

V rámci preventívneho dozoru posudzovali RÚVZ so sídlom v Žilinskom kraji niekoľko hlukových štúdií z dôvodu výstavby obytných a polyfunkčných domov s prevládajúcou funkciou bývania pri rušných mestských komunikáciách, a tiež z dôvodu vplyvu stavieb na okolie (Logistické centrum COOP Jednota v Hornom Hričove, bytový dom v Žiline). Možné zdroje hluku a ich eliminácia boli posudzované v rámci územnoplánovacích podkladov pre mesto Turzovka, obce Raková, Nesluša, Stará Bystrica ako aj územný plán zóny Turzovka – IBV Bukovina.

Na základe hlukovej štúdie vypracovanej k projektovej dokumentácii pre účely územného konania „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov Sučany“ bolo pre jednoznačný negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie verejnosti, vydané nesúhlasné záväzné stanovisko na územné konanie predmetnej stavby.

Prijatých bolo mnoho podnetov na hluk zo stacionárnych zdrojov, napríklad z technického zariadenia, ktorým sa zabezpečuje poskytovanie internetových služieb v priestoroch bytového domu, z prevádzky chladiacich kompresorov pre predajňu CBA v meste Vrútky a prevádzky veľkoskladu v areáli pivovaru Heineken - distribučné centrum Martin.

Zdrojom podnetov na nadmerný hluk v životnom prostredí boli aj hlučné aktivity v rekreačných chatách slúžiacich na poskytovanie ubytovania (pílenie dreva, manipulácia s drevom, manipulácia s kovovým šrotom) v blízkosti objektov s obytnou funkciou, ktoré nemali súhlas orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov do prevádzky. V rámci riešenia 2 opodstatnených podnetov od občanov na hluk z pohostinských a obchodných zariadení boli orgánom verejného zdravotníctva v súčinnosti s miestnymi samosprávami upravené prevádzkové hodiny a režim prevádzok týchto zariadení.

Z opatrení prijatých na rôznych zdrojoch hluku po vykonaní ŠZD a následnom prerokovaní problematiky je možné uviesť osadenie zábran v časti oplotenia rodinného domu, dvojradovú výsadbu rýchlorastúcej zelene, izoláciu stropu, revíziu a úprava vzduchotechniky, presťahovanie prevádzok do inej lokality či rôzne organizačné opatrenia v podobe dodržiavania stanovenej prevádzkovej doby, určenia rozsahu povolených činností.

Dlhodobu sa rieši problematika hluku v lokalite Palúdzka v Liptovskom Mikuláši, kde sťažovateľ od roku 2010 opakovane poukazuje na hluk z prevádzok areálu Izzard, s.r.o. nachádzajúceho sa cca 50 m od jeho rodinného domu. Meranie hluku v tejto lokalite vykonali aj pracovníci ÚVZ SR a NRC pre hluk a vibrácie v Poprade.

Zlepšenie situácie odstránením nežiaduceho stavu bolo potvrdené sťažovateľom - prednostom Ústavu patologickej anatómie JLF UK a UNM v Martine, ktorý sa sťažoval na zdroj hluku v prevádzke Duropack Turpak Obaly, a.s. v Martine. Problémom v tomto prípade bolo vypúšťanie pary z dôvodu poruchy na technologickom zariadení - regulačnom ventile diferenčného tlaku pary orientovanom v smere k UNM.

V súvislosti s preletmi športových lietadiel (výcvik pilotov v rámci Žilinskej Univerzity) sa zrealizovalo niekoľko meraní hluku preletov športových lietadiel v časti obytnej zóny Horný Hričov a Bytča, ktorá je atakovaná hlukom pri štarte týchto lietadiel. Odborní pracovníci uskutočnili meranie v zmysle platnej legislatívy, pričom vždy merali 5 štartov v oboch smeroch. Z následných výpočtov vyplynulo, že posudzovaná hladina A zvuku pri 20 preletoch denne vyhovuje platnej legislatíve, pri 60 preletoch denne je na limitnej hranici a pri počte preletov 200 za deň už požiadavkám platnej legislatívy nevyhovuje.

Prioritným faktorom v regióne ostáva neustále narastajúca intenzita dopravy. Posudzované boli hlukové štúdie pre stavby ŽSR – Modernizácia koridoru, štátna hranica ČR/SR Čadca – Krásno nad Kysucou a obchvat mesta Čadca. Predpokladom ďalšieho zníženia podielu hluku z automobilovej dopravy je vybudovanie rýchlostnej cesty R3 a diaľnice D1 Dubná skala–Turany.

Podnet starostov 8 obcí z okolia Liptovskej Mary na hluk z vyhlídkových letov vrtuľníkov nad ich obcami bol postúpený na riešenie MDVaRR SR.

V Prešovskom kraji sa ani v roku 2012 situácia v expozícii obyvateľstva obťažujúcimi a škodlivými hladinami hluku výrazne nezmenila. Naďalej je výrazným zdrojom hluku doprava, ktorá nie je odklonená z obytných zón. V uplynulom roku boli vykonané merania dopravného hluku na viacerých uliciach v meste Humenné. Pri porovnaní s výsledkami objektívizácie z roku 2007 a 2010 na rovnakých miestach bolo konštatované, že napriek vykonaným opatreniam (presmerovanie dopravných ťahov, kruhové objazdy) sa hluková situácia nezlepšila. Pri riešení podnetov, pri ktorých bolo vykonané meranie hluku a bolo zistené prekročenie prípustnej hodnoty, uložil RÚVZ prevádzkovateľom opatrenia, ktorých účinnosť bude objektívizovaná následnými meraniami. Pri riešení podnetov na hluk v životnom prostredí sa úzko spolupracuje s miestnou samosprávou a konzultuje sa spôsob možného technického riešenia.

Podobná je aj situácia v Košickom kraji. Predmetom podnetov obyvateľov mesta Košice, najmä v jarých a letných mesiacoch, je hluk z hudobnej produkcie, zo vzduchotechnických zariadení obchodných prevádzok a z výrobných prevádzok. Pretrváva problematika hluku z hudobnej produkcie v rôznych pohostinstvách, najmä na vonkajších terasách, resp. pri prevádzke pravidelných diskoték vo vnútornom i vonkajšom prostredí. Významným zdrojom hluku v Košiciach je aj mestská hromadná doprava, zvlášť nepriaznivá je situácia na komunikáciách s koľajovou mestskou hromadnou dopravou.

V Trebišove boli v roku 2012 riešené podnety týkajúce sa hluku z prevádzky obchodného centra Kaufland hluku šíriaceho sa z areálu firmy VENAS, a. s. v Strede nad Bodrogom. Podnet na rušenie hlukom z prevádzky solária s ventiláciou a odvetrávacím zariadením v Michalovciach bol uzatvorený ako neopodstatnený.

Konkrétne protihlukové opatrenia vo vybraných prípadoch spočívali v odhlučnení stropu výťahovej šachty, vetracieho zariadenia sušiacej linky, úprave koľajového zvršku a v technických opatreniach technologického zariadenia. V jednom prípade došlo k zrušeniu prevádzky.

Z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku boli posudzované viaceré návrhy územnoplánovacej dokumentácie a stavieb (Modernizácia energetických technológií – tepelné čerpadlo pre budovu DSS Jasanima a prestavba skleníka na chránené dielne a chránené bývanie DSS Jasanima v Rožňave, návrh na zmenu v užívaní stavby skladu CO na halu výroby brikiet, návrh na umiestnenie splynovacej stanice a OC ARDIS v Rožňave).

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

Regionálne úrady verejného zdravotníctva na Slovensku v roku 2012 evidovali 6450 zariadení rôzneho druhu poskytujúcich ubytovacie služby s celkovou kapacitou 210895 lôžok. Oproti roku 2011 pribudlo 203 zariadení a narástla celková ubytovacia kapacita o 3598 lôžok. Podľa charakteru a účelu využitia sa rozlišujú prevádzky poskytujúce ubytovanie a ďalšie súvisiace služby v objektoch cestovného ruchu a zariadenia poskytujúce hromadné ubytovanie v robotníckych ubytovniach, hosteloch, moteloch a pod. V zariadeniach cestovného ruchu vykonávajú orgány verejného zdravotníctva v zmysle platnej legislatívy iba posudkovú činnosť pri schvaľovaní prevádzok, kontrolná činnosť v týchto zariadeniach je v pôsobnosti rezortu hospodárstva. Úrady verejného zdravotníctva v nich preto vykonávajú len aktuálne hygienické kontroly napr. počas letnej turistickej sezóny alebo pri príležitosti rôznych významných spoločenských a kultúrnych podujatí. Zameriavajú sa predovšetkým na dodržiavanie prevádzkového režimu, hygienického štandardu a kontrolu prevádzkových poriadkov. Prehľad o počte ubytovacích zariadení a ich kapacite spracovaný na základe podkladov RÚVZ na Slovensku podľa krajov je uvedený v tabuľke č. 5.1.

Na území Bratislavského kraja (okresy Bratislava I – V, vidiecke okresy Malacky, Pezinok, Senec) bolo v r. 2012 evidovaných 482 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 36 907 lôžok, čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje nárast o 9 zariadení a 852 lôžok. V skladbe týchto zariadení majú zastúpenie veľké hotelové komplexy so širokou škálou poskytovaných služieb (ubytovanie, stravovanie, wellness, osobné služby, parking, servisné služby), ďalej klasické hotelové zariadenia so základným i vyšším luxusným vybavením, hotely, penzióny, turistické ubytovne, sezónne zariadenia typu kempingy, karavany, stanové jednotky a chatové osady, i zariadenia na krátkodobé ubytovania v súkromí. Z výsledkov štátneho zdravotného dozoru možno tiež konštatovať, že väčšina ubytovacích zariadení postupne zvyšuje svoj hygienický štandard modernizáciou a obnovou hygienického zázemia, maľovky, schodísk, podláh, a interiérového zariadenia a. i.

V Trnavskom kraji v sledovanom období štátny zdravotný dozor v ubytovacích zariadeniach bol zameraný prevažne v objektoch a zariadeniach v rámci letnej kúpaciej sezóny. V rámci rozhodovacej činnosti orgánu verejného zdravotníctva bolo celkovo vydaných 26 rozhodnutia pre prevádzkovanie ubytovacích zariadení podľa Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Celkovo bolo evidovaných 417 zariadení s celkovou kapacitou 16391 lôžok. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru neboli zaznamenané výrazné nedostatky v podmienkach prevádzkovania ubytovacích zariadení okrem 1 prípadu v okrese Dunajská Streda, kde bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty.

RÚVZ v kraji Trenčín v roku 2012 vykonávajú štátny zdravotný dozor v 350 ubytovacích zariadeniach s kapacitou 13 940 lôžok. V roku 2012 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 56 ubytovacích zariadeniach. Vo väčšine ubytovacích zariadení pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené závažné nedostatky týkajúce sa vnútorného prostredia, priestorového usporiadania a funkčného členenia, vybavenia a prevádzky. Medzi drobné nedostatky vyskytujúce sa v niektorých ubytovacích zariadeniach patrilo nedostatok čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, absencia lekárničky v zariadení, resp. jej nedostatočné

vybavenie základným zdravotníckym materiálom. Na základe podnetu klientov bolo jedno ubytovacie zariadenie uzatvorené pri výkone štátneho zdravotného dozoru opatrením na mieste dňa 27.07.2012. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky a k schváleniu prevádzkového poriadku bolo vydaných pre 37 nových ubytovacích zariadení. V roku 2012 bolo k projektom pre územné konanie ubytovacích zariadení vydaných celkovo 14 záväzných stanovísk, ktoré sa týkali hlavne malých ubytovacích zariadení kopaničiarskeho charakteru. Podľa § 12 zák. č. 355/2007 Z.z. boli vydané dve opatrenia na zabezpečenie ničenia živočíšnych škodcov.

V Žilinskom kraji v roku 2012 je evidovaných celkovo 1 810 ubytovacích zariadení s kapacitou 41 941 lôžok, z toho 142 zariadení v kategórii „hotel“ s kapacitou 10 439 lôžok, „motel“ 11 zariadení (280 lôžok), „penzión“ 391 zariadení (8 704 lôžok), „turistická ubytovňa“ 212 zariadení (6 499 lôžok), „kemping“ 21 zariadení (3 100 lôžok), „chatová osada“ 43 zariadení (1 942 lôžok), „krátkodobé ubytovanie v súkromí“ 848 zariadení (6 656 lôžok), „iné“ 142 zariadení (4 411 lôžok). Medzi nové prevádzky patrí Penzión Centrál Park v Žiline, Ubytovanie pre príslušníkov ZVJS, Penzión Marko v Rajeckých Tepliciach, Country club Belá s novým wellness, Penzióny Janošík a Fatra v Terchovej. V 15 prípadoch boli odobraté vzorky pitnej vody z VVZ, príp. verejných zdrojov určených na mimoriadnu analýzu /sezónne zariadenia/, 67 vzoriek z bazénov situovaných v týchto zariadeniach. Ďalej sa vykonalo 26 kontrol v zariadeniach cestovného ruchu.

Počas sledovaného obdobia sa zaznamenal prípad, kedy bolo nutné pristúpiť k sankčným opatreniam. V 1 prípade bola uložená pokuta vo výške 200 eur za vykonávanie činnosti bez rozhodnutia správneho orgánu. Pri kontrolnej činnosti sa neustále zameriavame na zvyšovanie uvedomelosti pracovníkov prostredníctvom vysvetľovania rizík, ktoré hrozia pri nedodržiavaní schválených prevádzkových poriadkov, najmä krížením čistej a nečistej prevádzky, zanedbávaní prevádzkovej hygieny zariadenia a osobnej hygieny obsluhujúceho personálu. Ubytovacie časti zariadení CR v spádovom území RÚVZ Žilina možno za rok 2012 hodnotiť ako zariadenia na dlhodobu hygienicky primeranej úrovni. V spádovom území Kysúc v 7 prípadoch došlo k zmene prevádzkovateľa. Do užívania bolo daných 5 zariadení Ubytovanie v súkromí*** Radôstka, Ubytovanie pod kasárňou Nová Bystrica Vychylovka, Turistická ubytovňa U Tomasa Skalité, Penzión Pod Živčákovou Turzovka, Kempingový areál Tree house Oščadnica. V okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok sa nachádza spolu 627 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 17556 lôžok, z toho 420 rekreačno-ubytovacích objektov s kapacitou 13623 lôžok sa nachádza v okrese Liptovský Mikuláš a 207 objektov s kapacitou 3933 lôžok v okrese Ružomberok. V roku 2012 bolo vydaných 76 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky a schválenie prevádzkových poriadkov. V okrese Martin sa eviduje 145 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou všetkých ubytovacích zariadení v oboch okresoch 4 564 lôžok. V stĺpci „Iné“ ubytovacie zariadenia v tabuľke č.5.1. uvádzajú liečebné domy v Slovenských liečebných kúpeľoch v Turčianskych Tepliciach (Aqua, Malá Fatra, Kollár, Veľká Fatra I., Veľká Fatra II.) a apartmánové domy pri Penzióne Gader v Blatnici, okres Martin (celková kapacita 44 lôžok).

V Nitrianskom kraji v roku 2012 vzhľadom na významnosť rekreačného územia najmä regiónov Nových Zámkov, Komárna, Levíc a Nitry je i naďalej pozorovaný mierny nárast zariadení v oblasti poskytovania ubytovacích služieb a rozvoja agroturistiky s doplnkovými službami – relaxačnými, regeneračnými zariadeniami a wellness centrami - sauna, vírivé vane, masáže a pod. v týchto, ako i v ostatných okresoch. V roku 2012 bolo v kraji 502 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 19 571 lôžok. V roku 2012 pribudlo v kraji 17 ubytovacích zariadení. V okrese Komárno evidujeme 88 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 2770 lôžok. Zaznamenaný bol zvýšený záujem investorov o podnikanie v oblasti poskytovania ubytovacích služieb, ktoré sú v niektorých prípadoch kombinované aj

s poskytovaním relaxačných služieb. V okrese Levice bolo ku koncu roka 2012 v prevádzke 54 ubytovacích zariadení s kapacitou cca 3104 lôžok. V tomto roku bol schválený aj prevádzkový poriadok Ubytovne odsúdených, posilňovne a multifunkčného ihriska pre Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce. V rámci regiónu Nitry evidujeme spolu 133 ubytovacích zariadení s kapacitou 4717 lôžok. V priebehu roku 2012 bola v prevádzke bez zmeny Chatová osada a campingový tábor v Poľnom Kesove a na TK Diakovce a chatová osada v Jelenci. V okrese Nové Zámky bolo v roku 2012 v prevádzke 191 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 6511 lôžok. Najviac ubytovacích lôžok je v kategóriách kemping, hotel, penzión a v iných ubytovacích zariadeniach. V okrese bolo uskutočnených 25 obhliadok priestorov ubytovacích zariadení, z čoho najväčší počet predstavovali ubytovne a penzióny. V chatových osadách a kempingoch okresu bolo vykonaných 7 inšpekcií. V okrese Topoľčany bolo v sledovanom roku v prevádzke 38 ubytovacích zariadení s 2 469 lôžkami. V sledovanom roku pribudli 4 penzióny a 2 turistické ubytovne.

V Banskobystrickom kraji bolo v roku 2012 evidovaných 704 ubytovacích zariadení, ktoré sú zaradené do kategórií uvedených v tabuľke 5.1. RÚVZ Banská Bystrica (okresy Banská Bystrica a Brezno) v roku 2012 vydal 50 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Jednalo sa o nové zariadenia, zmenu prevádzkovateľa, ubytovacej kapacity, schválenie zmeny v prevádzkovom poriadku. Vydaniu rozhodnutia predchádzala obhliadka priestorov. Štátny zdravotný dozor (okrem obhliadky na základe žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky) bol vykonaný v 22 zariadeniach. Závažné nedostatky boli zistené v 2 prípadoch. V prvom prípade išlo o turistickú ubytovňu. V kúpeľni jednej izby sa v rohu na stene nachádzali viditeľné stopy plesne, v kúpeľniach dvoch izieb bola na strope opadaná vlhká omietka a znečistené sprchové kúty, v troch izbách boli na stenách a strope pavučiny a v spoločnej kúpeľni bol znečistený sprchovací kút. Sklady čistej a špinavej bielizne boli znečistené, nachádzali sa v nich pavučiny a prevádzkový poriadok ubytovacieho zariadenia nebol sprístupnený na vhodnom a viditeľnom mieste prevádzky. Na základe zistení bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt podľa § 57 ods. 7, § 57 ods. 8 zákona č. 355/2007 Z. z. s následným vydaním rozhodnutia o uložení pokuty vo výške 500 €. V druhom prípade išlo o prešetrovanie podnetu výskytu cudzopasného hmyzu v zariadení kategórie ubytovanie v súkromí, kde sa potvrdila prítomnosť ploštice posteľnej (*Cimex lectularius*). V tomto zariadení bol vydaný zákaz ubytovacej činnosti podľa § 12 ods. 2 písm. písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadená regulácia živočíšnych škodcov podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z.

RÚVZ Veľký Krtíš v roku 2012 vydal 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky a 12 záväzných stanovísk. V prevádzke bol iba jeden kemping s chatovou osadou pri termálnom kúpalisku v Dolnej Strehovej. Jednému prevádzkovateľovi ubytovania v súkromí bola uložená pokuta 165 € za prevádzkovanie zariadenia bez kladného posudku regionálneho hygienika, ktorú zaplatil. RÚVZ Zvolen (okresy Zvolen, Detva, Krupina) v roku 2012 vydal 13 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, z toho tri rozhodnutia boli vydané v súvislosti so zmenou prevádzkovateľa už existujúceho zariadenia a štyri posudky na uvedenie sezónneho zariadenia do prevádzky. RÚVZ Lučenec (okresy Lučenec, Poltár) v roku 2012 vydal 3 rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky z dôvodu zmeny prevádzkovateľa zariadenia. RÚVZ Rimavská Sobota (okresy Rimavská Sobota a Revúca) v roku 2012 vydal 10 rozhodnutí, z toho 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane schválenia prevádzkových poriadkov ubytovacích zariadení a 3 na schválenie zmeny prevádzkových poriadkov. V jednom prípade bolo konanie vo veci zastavené. V rámci ŠZD bolo v roku 2012 vykonaných 30 kontrol a za zistené závažné nedostatky boli uložené 2 pokuty (Robotnícky dom v Hnúšti a ubytovňa na ul. Gorkého v Rim. Sobote). RÚVZ Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica) v roku 2012 vydal 17

rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky a schválenie prevádzkových poriadkov. Pred vydaním rozhodnutí boli v týchto prevádzkach vykonané kontroly.

V Košickom kraji v roku 2012 boli poskytované ubytovacie služby v 510 zariadeniach s celkovou ubytovacou kapacitou 18 671 lôžok. Počet zariadení sa oproti minulému roku zvýšil o 6, taktiež sa zvýšila ubytovacia kapacita o 846 lôžok. Najviac zariadení je v kategórii krátkodobé ubytovanie na súkromí (155), pričom najvyšší počet zariadení tohto druhu je v okresoch Spišská Nová Ves a Rožňava. Ubytovacie zariadenia zatrieduje prevádzkovateľ podľa klasifikačných a fakultatívnych znakov do príslušných kategórií a tried v súlade s vyhl. MH SR č. 277/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zatriedovaní do kategórií a tried. Na základe rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva sú toho času poskytované ubytovacie služby v 67 hoteloch (+4 zariadenie oproti roku 2011), 2 motelloch (bez zmeny), 125 penziónoch (-3), 79 turistických ubytovniach (-1), 9 kempingoch (bez zmeny), 29 chatových osadách (+2) a 155 ubytovaniach na súkromí (+17). Celkovo je to 466 zariadení s kapacitou 14 763 lôžok. Do kategórie „iné“ sú zaradené ostatné ubytovacie zariadenia – napr. „robotnícke“ ubytovne. Takýchto zariadení je v Košickom kraji 44 (+4) s kapacitou 3908 lôžok. Celkovo bolo v roku 2012 orgánom verejného zdravotníctva vydaných 42 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky (prevažná väčšina zariadení bola uvedená do prevádzky po zmene prevádzkovateľa) resp. na schválenie prevádzkových poriadkov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo uskutočnených 238 kontrol. Počas výkonu ŠZD neboli v roku 2012 zistené žiadne významné zmeny v zimných ani letných rekreačných strediskách. Ubytovacia prevádzka v Rekreačnom zariadení Izra bola zatvorená. V zimnom stredisku Zlatá Idka je stále mimo prevádzky bývalé Rekreačné zariadenie Hutné stavby, ktorého prevádzkovateľom je od roku 2003 Gama, s.r.o. Pri výkone ŠZD boli zistené aj menšie nedostatky, a to v skladovaní bielizne, v likvidácii komunálneho odpadu, ktoré boli odstránené počas výkonu ŠZD.

V Prešovskom kraji v roku 2012 oproti minulému roku nenastali podstatné zmeny. Prehľad ubytovacích zariadení v hodnotenom roku je uvedený v tab. č. 5.1. V rekreačnej oblasti Domaša stále nie sú doriešené problémy súvisiace so zásobovaním ubytovacích zariadení pitnou vodou a likvidáciou tekutého odpadu. Za zistené nedostatky bolo v Prešovskom kraji uložených celkovo 10 blokových pokút v celkovej hodnote 256,- €. Za nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody RÚVZ Prešov v ubytovacom zariadení voči prevádzkovateľovi bolo v predmetnej súvislosti začaté konanie vo veci úhrady nákladov spojených s výkonom štátneho zdravotného dozoru (v čase písania správy rozhodnutie nenadobudlo právnu moc). Pri výkone ŠZD boli zistené nedostatky v ubytovacích zariadeniach v Kúpeľoch Vyšné Ružbachy, a. s. Vyšné Ružbachy a na odstránenie nedostatkov vydal RÚVZ Stará Ľubovňa 2 pokyny.

- **Zariadenia v ktorých sú vykonávané epidemiologicky závažné činnosti**

V hodnotenom období v roku 2012 bolo v Slovenskej republike spolu 16 511 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čím sa počet zariadení zvýšil oproti roku 2011 o 2098 zariadení (tab. 5.2). Za problém možno považovať skutočnosť, že nie všetci prevádzkovatelia oznamujú orgánu verejného zdravotníctva zatvorenie prevádzky, preto niektoré ostávajú v evidencii až do najbližšieho výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD).

Problematika služieb v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo je veľmi dynamická, pričom v ponuke poskytovaných služieb začínajú dominovať neinvazívne služby s využitím rôznej prístrojovej techniky a procedúr. Vo väčšine prípadov ide o služby starostlivosti o ľudské telo, ktoré majú charakter zdravotných výkonov a vyžadujú odborný dohľad kvalifikovaným zdravotníckym pracovníkom (napr. všetky možné druhy masáží, ručné lymfodrenáže, procedúry zamerané na redukciu hmotnosti, ošetrovanie celulitídy, prístrojové ošetrovanie pleti

a tela – pomocou rôznych nových špeciálnych techník, postupov, pomôcok a prístrojov atď.). Uvedené však nie je právne doriešené a v súčasnosti sa realizuje len na báze dobrovoľnosti, a to v prípade ak prevádzkovateľ akceptuje odbornú argumentáciu zo strany pracovníkov RÚVZ.

Pri posudzovaní jednotlivých prevádzok, ako aj pri výkone ŠZD, v uvedených zariadeniach sa využíva metodický manuál „Katalóg služieb“ (spracovateľ RÚVZ Bratislava), ktorý predstavuje register na trhu identifikovaných služieb starostlivosti o ľudské telo, pričom stanovuje hygienické požiadavky a kritériá na ich schvaľovanie. Katalóg má odporúčací charakter, pričom slúži pre potreby orientácie odbornej i laickej verejnosti v danej problematike avšak v tých častiach, ktoré nemajú priamu oporu v zákone č. 355/2007 Z. z..

V každom novom zariadení bol pred začatím prevádzky vykonaný ŠZD zameraný na dispozičné usporiadanie zariadenia, podmienky dodržiavania prevádzkovej hygieny, dezinfekcie a sterilizácie pracovných nástrojov, zdravotnú a odbornú spôsobilosť zamestnancov, vypracovanie prevádzkového poriadku, kontrolu dokumentácie k prístrojovému vybaveniu používaného v jednotlivých zariadeniach a certifikátov na kozmetické výrobky. Z poznatkov ŠZD možno konštatovať, že prevádzky osobných služieb sú najčastejšie situované v účelových priestoroch bytových, nebytových i polyfunkčných objektov, v obchodných centrách, v rodinných domoch a ich prístavbách, pričom povoleniu prevádzok často predchádzala rekolaudácia posudzovaných priestorov. Hygienické podmienky posudzovaných prevádzok sú z hľadiska stavebno-technického a dispozičného riešenia spravidla vyhovujúce. Najčastejším problémom zostáva umiestňovanie pracovísk do zón s nedostatočným denným osvetlením (najmä v obchodných centrách), príp. v neúčelových nebytových priestoroch, čo je riešené uplatňovaním kompenzačných opatrení podľa vyhl. MZ SR č. 541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci. Pri zriaďovaní nových prevádzok najväčšie problémy spôsobuje dodržanie požiadavky § 2 ods. 1 vyhlášky č. 554/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, a to aby zariadenie starostlivosti o ľudské telo tvorilo uzatvorený celok, stavebne a prevádzkovo oddelený od iných priestorov a aby v každej prevádzkovej miestnosti bolo k dispozícii umývadlo s výtokom pitnej vody a teplej vody.

V súvislosti s oznámením hlavného hygienika SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v EÚ nahlásených v systéme RAPEX boli v roku 2012 vykonané vo všetkých krajoch preverky v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo zamerané aj na kontrolu používania zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených systémom rýchleho varovania (RAPEX v Európskej únii) s negatívnym výsledkom.

V súvislosti s uvedením do platnosti novej STN EN 60335-2-27, vydal Úrad verejného zdravotníctva dňa 12.4.2012 odborné usmernenie pre postup RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií. Nakoľko prevádzka solária predstavuje zvýšené riziko ohrozenia zdravia klientov z ÚV žiarenia, pri uvedení nových priestorov do prevádzky bola každá nová prevádzka uvedená do skúšobnej prevádzky na dobu max. 6 mesiacov s tým, že prevádzkovateľovi bola uložená povinnosť vykonať kvantitatívne meranie ÚV žiarenia solárneho prístroja.

Frekvencia ŠZD sa stanovuje podľa charakteru prevádzky a podľa možných zdravotných rizík vykonávanej epidemiologicky závažnej činnosti. Zariadenia sú zatriedené podľa kategorizácie do príslušných tried a následne je v stanovenej frekvencii vykonávaný aj ŠZD. Kontrolná činnosť v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bola zameraná na celkovú hygienickú úroveň, dekontamináciu prostredia, dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, ako aj dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

V Bratislavskom kraji bolo evidovaných 2649 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čo predstavuje oproti r. 2011 nárast o 318 prevádzok. V rámci kraja bolo vydaných 447 rozhodnutí k otvoreniu nových prevádzok, vlastných pracovných miest i potvrdeniu

jestvujúcich prevádzok pri zmene prevádzkovateľov, schvaľovali sa aj chránené pracoviská. V mnohých prípadoch sa vydávali rozhodnutia k rozšíreniu služieb v rámci už existujúcich prevádzok. V skladbe a počte zariadení stále dominujú samostatné prevádzky klasických služieb - najviac kaderníctva 816 (30,8%), kozmetiky 579 (21,8), klasické masáže 412 (15,5%). Najmenej samostatných prevádzok sa vyskytuje so zameraním na piercing, nastreľovanie náušnic, erotické salóny a tetovanie. Celkovo sa vykonalo 264 hygienických kontrol, pri ktorých sa zisťovala vyhovujúca úroveň poskytovaných služieb. Sporadicky zisťované nedostatky sa týkali najmä používania čistiacich a dezinfekčných prostriedkov po ich expirácii, uplynutia doby platnosti zdravotných a odborných osvedčení a neúplnosti prevádzkových poriadkov. Situácia bola priebežne riešená zápisničným ukladaním nápravných opatrení, ktoré boli plnené. V poslednom období sú často riešené podnety občanov na prevádzky zariadení starostlivosti o ľudské telo na znížený hygienický štandard prevádzok. Vo viacerých prípadoch sa sťažnosti týkali uplatňovania neodborných postupov pri poskytovaní služieb, ktorých riešenie nespadá do našej kompetencie. Za zistené hygienicko-prevádzkové nedostatky boli v tomto roku uložené 3 blokové pokuty v celkovej sume 90 €. Sťažnosti, ktoré boli opodstatnené boli sankcionované priamo pri previerke v predmetných zariadeniach

V rámci Trnavského kraja je v evidencii celkovo 2181 prevádzok. V roku 2012 bolo vydaných spolu za kraj 337 rozhodnutí na nové prevádzky, v ktorých sa súčasne schvaľovali aj návrhy prevádzkových poriadkov zariadení a rozhodnutia pre schválenie prevádzkových poriadkov. V rámci výkonu ŠZD neboli zaznamenané výrazné nedostatky v podmienkach prevádzkovania, okrem 1 prípadu v okrese Dunajská Streda, kde bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty.

V kraji Trenčín je v prevádzke celkovo 2091 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Spolu bolo vydaných 301 rozhodnutí k uvedeniu nových priestorov do prevádzky a k schváleniu prevádzkových poriadkov. ŠZD bol v roku 2012 vykonaný v 102 zariadeniach. Najčastejšie zistené nedostatky boli: prevádzkovatelia zariadení starostlivosti o ľudské telo nepredložili orgánu verejného zdravotníctva na posúdenie návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkového poriadku a do času kladného posúdenia sa nezdržali vykonávania činnosti, nedodržiavali schválený prevádzkový poriadok, stery odobraté z materiálov, ktoré by mali byť sterilné, vykazovali prítomnosť patogénnych a podmienené patogénnych mikroorganizmov, nedodržiavanie správnych sterilizačných postupov a nesprávna manipulácia so sterilným materiálom, prevádzky neboli vybavené lekárničkami s požadovaným zdravotníckym materiálom v zmysle prílohy č. 1 vyhl. MZ SR č. 554/2007 Z.z., kríženie manipulácie s čistým a použitým prádlom, nevyhovujúce odstraňovanie odpadu v zariadení, nezabezpečený prívod teplej tečúcej vody pri umývadle v zariadení, absencia dezinfekčných prostriedkov. Za zistené nedostatky – iný správny delikt podľa §57 zák. č. 355/2007 Z.z. bola prevádzkovateľom uložená pokuta v 19 zariadeniach v celkovej sume 4 000 €. Blokové pokuty boli uložené 17 prevádzkovateľom v celkovej sume 615 €. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s termínom odstránenia závad boli uložené v 18 prevádzkach. V rámci oznámenia o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v Európskej únii zo systému RAPEX bolo vykonaných 132 kontrol na preverenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov.

V Nitrianskom kraji bolo v roku 2012 v prevádzke 2125 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Vydaných bolo 303 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky. V rámci pravidelnej kontroly hygienickej úrovne pracovného prostredia prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo bolo uskutočnených 520 výkonov ŠZD. Na základe výsledkov dozoru možno konštatovať, že hygienická situácia v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo je v okresoch kraja na vyhovujúcej úrovni. V rámci dozoru nezaevidovali ohrozenie resp. poškodenie zdravia návštevníkov uvedených zariadení. V prevádzkach kozmetiky a tetovania bolo

požadované vydokladovanie spôsobu zneškodňovania nebezpečných odpadov - použitých ostrých predmetov a odpadov, ktorých zneškodnenie podlieha osobitným požiadavkám, z hľadiska prevencie nákazy. Zmluvy o odbere nebezpečných odpadov boli prevádzkovateľmi v stanovenej lehote predložené. V prevádzkach solárií bola zabezpečená kontrola v 10 prevádzkach, pričom na základe predloženej dokumentácie bolo preukázané plnenie limitov v zmysle STN EN 60335-2-27. V Zlatých Moravciach bol šetrený podnet, ktorý sa týkal nedostatkov v hygienickom zabezpečení prevádzky kozmetiky – porušovanie prevádzkového poriadku. Išlo o opodstatnený podnet. V rámci správneho konania bol uložený sankčný postih vo výške 200 €. a uložené nápravné opatrenia.

Celkový počet zariadení starostlivosti o ľudské telo v Žilinskom kraji je 2071, čo je nárast oproti minulému roku o 164 zariadení. V zariadeniach bolo vykonaných 336 kontrol, pričom bolo odobratých 124 sterov z nástrojov a prostredia na mikrobiologickú analýzu s občasným výskytom podmienene patogénnych mikroorganizmov, jedným výskytom patogénneho mikroorganizmu, 1 x výskyt plesní. Boli uložené opatrenia a po ich splnení boli vykonané opakované kontrolné stery s negatívnym výsledkom.

V roku 2012 bolo v Banskobystrickom kraji evidovaných 1628 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Najčastejšie zistené nedostatky pri výkone ŠZD sa týkali najmä doplnenia, resp., zmeny prevádzkového poriadku podľa platnej legislatívy, doplnenia obsahu lekárnice, doplnenia čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, vymaľovania priestorov, nesprávnej manipulácie s čistou a použitou bielizňou. Blokové pokuty za opakované zistené nedostatky boli uplatnené v spádovom území RÚVZ Zvolen (185 €), RÚVZ Lučenec (123 €), RÚVZ Žiar nad Hronom (80 €). V spádovom území RUVZ Lučenec bola uložená pokuta za prevádzkovanie solária s 2 opaľovacími zariadeniami UV žiaričmi bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a schváleného prevádzkového poriadku vo výške 165.00 €. Kontrola mikrobiálnej kontaminácie povrchov a predmetov bola vykonávaná sterovou metódou v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica (20 sterov), RÚVZ Veľký Krtíš (v 19 prevádzkach), RÚVZ Lučenec (244 sterov). Výskyt patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov bol zistený v 15 zariadeniach v spádovom území RÚVZ Lučenec. Po vykonaných opatreniach boli výsledky odobratých sterov negatívne. V 182 prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo bola vykonaná kontrola zistenia výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov, ktoré boli nahlásené zo systému RAPEX v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica. Nebezpečný kozmetický výrobok nahlásený zo systému RAPEX – tetovacia farba bol zistený len v 1 prípade. Celková hygienická úroveň zariadení starostlivosti o ľudské telo bola v roku 2012 vyhovujúca, prevádzky zodpovedajú hygienickým požiadavkám na ochranu verejného zdravia.

V Prešovskom kraji bolo v hodnotenom roku 2071 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Za nedodržanie hygienických požiadaviek na pracovné prostredie bolo uložených 16 blokových pokút v celkovej hodnote 227 €. Osobitná pozornosť bola venovaná výkonu ŠZD v prevádzkach solárií. Kontroly boli zamerané na dokumentáciu o UV zariadeniach, o trubiciach (UV žiaričoch) a na splnenie normy STN EN 60335-2-27.

V Košickom kraji bolo v roku 2012 v prevádzke 1695 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čo je navýšenie oproti predchádzajúcemu roku o 72 zariadení. V roku 2012 bolo vykonaných 808 kontrol v rámci výkonu ŠZD. Pri kontrolách boli zistené nedostatky rôzneho charakteru - porušenie schváleného prevádzkového poriadku, nezabezpečenie umývadla s tečúcou teplou a studenou pitnou vodou, používanie dezinfekčných prostriedkov po dátume minimálnej trvanlivosti, nevybavenie lekárnice v súlade s vyhl. č. 554/2007 Z. z.. Za zistené nedostatky boli uložené 4 sankcie v celkovej sume 900 €, 7 blokových pokút a taktiež bol vydaný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov. Prevádzkovatelia za zistené nedostatky uhradili pokuty v celkovej výške 1167 €. Zvýšená pozornosť bola venovaná problematike solárií. Prevádzkovateľom solárií bol zaslaný list, v ktorom bolo požadované predloženie údajov o

aktuálnom počte a type solárnych prístrojov v zariadení, častí technickej dokumentácie, dokladov o poslednej výmene solárnych trubíc s uvedením odporúčaných maximálnych opaľovacích časov pre jednotlivé typy pleti. Zároveň bolo požadované poskytnutie informácie, či je plánovaná výmena starých trubíc za trubice spĺňajúce limit 0,3 W/m² a či je plánované meranie UV žiarenia, na základe ktorého by boli presne upravené opaľovacie časy. Výsledky budú spracované v roku 2013.

- **Zariadenia sociálnych služieb**

V Slovenskej republike sa prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb (ďalej ZSS) všetkých druhov v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Celkovo je evidovaných spolu 1212 zariadení, prehľad je uvedený v tab. č. 5.3. Oproti roku 2011 pribudlo 114 zariadení. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach bol vykonávaný v súlade so štandardnými postupmi podľa zák. č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. Pri výkone ŠZD sa zameriava aj na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V Bratislavskom kraji sa prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb (ďalej ZSS) všetkých druhov v zmysle zákona NR SR č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách. V r. 2012 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 250 ZSS pobytových foriem (zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby – ďalej ZOS, rehabilitačné strediská, domovy sociálnych služieb – ďalej DSS, zariadenia špecializovanej starostlivosti, zariadenia podporovaného bývania a denné stacionáre). Tento počet však zohľadňuje aj zariadenia kombinované, takže fyzicky je ich menej (110). Ďalej ide o zariadenia určené na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb, ako sú nocľahárne, útulky, domovy na polceste a nízkoprahové denné centrá, zariadenia núdzového bývania v celkovom počte 34. Denných centier (býv. kluby dôchodcov) je 30 a ostatných zariadení (mobilná opatrovateľská služba, podporné služby, pracovne, strediská osobnej hygieny) je 92. Z nich cca 20 % je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja, cca 20 % v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a cca 60 % prevádzkujú neverejní poskytovatelia. Na úseku hygieny zariadení sociálnych služieb sa v r. 2012 sa vydalo celkom 19 záväzných stanovísk a ďalej 48 rozhodnutí k začatiu / zmene v prevádzkovaní, zmene prevádzkovateľa alebo funkčnej reprofilácii jednotlivých zariadení a 2 rozhodnutia k prevádzkovým poriadkom. Zabezpečilo sa 95 iných akcií (miestne obhliadky, kolaudácie, konzultácie, odborné stanoviská a pod). Prevažovalo posudzovanie zariadení neziskových organizácií a súkromných subjektov. Veľká väčšina zariadení sociálnych služieb v kraji vykazuje vyhovujúci až veľmi dobrý hygienicko-prevádzkový štandard. Všetky sledované zariadenia sú napojené na verejné vodovody, veľká väčšina z nich je napojená na verejnú kanalizáciu. U niektorých starších zariadení však býva problémom ich priestorová stiesnenosť, a to najmä v korelácii s tlakom verejnosti aj samospráv na umiestňovanie ďalších klientov do týchto zariadení. Plnenie hygienických plošných kritérií na 1 ubytovacie lôžko je často na hranici predpísaného limitu. Preto sa mnohé prevádzky snažia riešiť svoje dispozično-priestorové i prevádzkové problémy rôznymi prestavbami, dostavbami, rekonštrukciami, korekciami lôžkovej kapacity alebo aj reprofiláciami zariadení (alebo ich častí) v intenciách platnej legislatívy (vyššie uvedený zákon č. 448/2008 Z.z.). Trendom je zriaďovanie zariadení podporovaného bývania pre malé society (3 až 12 osôb), väčšinou na báze prenajatých / odkúpených bytov v bytových alebo polyfunkčných domoch. Osobitnými typmi ustanovizní, na ktoré nie je možné úplne aplikovať požiadavky platných právnych predpisov, sú zariadenia pre bezdomovcov (útulky, nocľahárne, strediská osobnej hygieny). V Bratislavskom kraji ide o celkom 19 stabilných prevádzok tohto typu. V nich sa poskytuje možnosť vykonania

úkonov osobnej hygieny, 1 teplý pokrm denne (dovoz) a v časti z nich nocľah za symbolický poplatok a tiež aj lekárske ošetrovanie. Ich hygienický štandard je vcelku uspokojivý. Režim manipulácie s posteľnou i ostatnou bielizňou je riešený tak, aby nedochádzalo ku krížovej kontaminácii. Časť zariadení disponuje vlastnými práčovňami, sušiarňami i žehliarňami, veľké zariadenia majú tento komplex doplnený aj o pracoviská na opravu bielizne. Stravovanie klientov v pobytových zariadeniach sociálnych služieb je riešené väčšinou prostredníctvom vlastných kuchýň s jedálenskými časťami. V denných centrách a i. nepobytových zariadeniach prevažujú výdajne stravy - s jej dovozom riešeným z vývarovní najbližších ZSS, zdravotníckych či školských zariadení alebo cirkevných a charitatívnych organizácií. Zdravotnícka starostlivosť o klientov sa poskytuje buď v zariadeniach prostredníctvom vlastného alebo zmluvného zdravotníckeho personálu alebo v blízkych zdravotníckych zariadeniach. V zariadeniach sociálnych služieb sa v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonalo celkom 18 previerok zameraných na problematiku hygieny životného prostredia - bez zistenia závažnejších nedostatkov. V r. 2012 v rámci Bratislavského kraja neboli evidované, resp. riešené žiadne sťažnosti na hygienicko-prevádzkový štandard týchto zariadení.

Celkovo na území trnavského kraja je 101 zariadení sociálnych služieb. Výkon ŠZD bol zameraný na dodržiavanie platnej legislatívy vrátane kontroly nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov. Prevádzková hygiena a úroveň týchto zariadení je dobrá. Pri ŠZD, v už povolených zariadeniach, neboli zistené závažnejšie nedostatky prevádzkového charakteru. Sankcie v povolených zariadeniach neboli uložené. Nové prevádzky boli povolené v okrese Trnava – 3 prevádzky, v okrese Senica – 1 zariadenie, v okrese Dunajská Streda – 2 zariadenia, v okrese Galanta – 2 zariadenia.

RÚVZ v kraji Trenčín vykonávajú štátny zdravotný dozor v 107 zariadeniach sociálnej služby. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 53 zariadeniach. Rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky boli vydané pre jestvujúce zariadenia, kde došlo len k preklasifikovaniu lôžok bez navýšenia celkovej kapacity. V zimných mesiacoch v mestách Trenčín, Považská Bystrica a Nová Dubnica sú zriadené nocľahárne pre ľudí bez domova. V meste Brezová pod Bradlom a Myjava je v prevádzke útulok pre obyvateľov bez domova s celoročnou prevádzkou a denným stacionárom. V roku 2012 vznikajú nové zariadenia sociálnych služieb, ktoré sú orientované hlavne na vytvorenie denných stacionárov, ktoré sú využívané klientmi v dôchodcovskom veku ako i klientmi s mentálnym postihnutím. Problémom zariadení sociálnych služieb je prekročenie stanovenej kapacity a nárast požiadaviek klientov na prijatie. V niektorých zariadeniach nie je dodržiavaná plocha 8 m² na ubytovaného klienta. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli zistené hlavne nedostatky týkajúce sa zlého technického stavu prevádzok, plesne na stenách, nezabezpečený prívod teplej vody resp. nevykonávaná pravidelná likvidácia odpadu zo zariadenia.

V roku 2012 celkový počet zariadení v Žilinskom kraji je 112. Vyjadrovali sme sa k zmene kapacity, zmenám prevádzkového poriadku, projektovej dokumentácie, vykonávali sa kontroly. V zariadeniach, kde sú poskytované sociálne služby pre deti aj dospelých sa ŠZD vykonáva v spolupráci s oddelením HDM. V spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Žiline v roku 2012 eviduje 27 funkčných zariadení tohto typu /20 zariadení v okrese Žilina, 7 v okrese Bytča/. Nové zariadenia vznikli v Bytči, Tepličke nad Váhom a v Petroviciach. Jedná sa najmä o domovy pre seniorov, domovy sociálnych služieb pre dospelých a domovy dôchodcov, klub dôchodcov, ďalej útulok pre bezdomovcov s nocľahárňou v zimnom období, denné azylové centrum, geriatrický stacionár, chránené bývanie pre opustené matky s deťmi. V hodnotenom roku sa vykonalo v uvedených zariadeniach 12 kontrol so spísaním záznamov. V troch prípadoch došlo k zriadeniu nových zariadení v okresoch Žilina a Bytča. Celková hygienická situácia je v týchto zariadeniach primeraná daným podmienkam. Veľa zariadení sa modernizuje, budujú sa bezbariérové prístupy aj v zariadeniach pre osobnú hygienu. Úroveň

zariadení sociálnych služieb je primeraná. V spádovom území RÚVZ so sídlom v Čadci je situovaných 17 zariadení sociálnej starostlivosti. V uplynulom období bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 5 kontrol zariadení. Nebolo potrebné uplatniť sankčné opatrenia. Na RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši bolo v roku 2012 do prevádzky uvedené nové Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Golden Age, Mincova 5, Liptovský Mikuláš a schválený prevádzkový poriadok tohto zariadenia. Kapacita zariadenia je 120 miest, z toho 90 miest pre zariadenie pre seniorov a 30 miest pre domov sociálnych služieb. V RÚVZ so sídlom v Martine eviduje 35 zariadení sociálnych služieb, z toho je 33 zariadení v okrese Martin a 2 zariadenia v okrese Turčianske Teplice. V roku 2012 boli uvedené do prevádzky 3 nové zariadenia sociálnych služieb.

V roku 2012 bolo v Nitrianskom kraji prevádzkovaných 146 zariadení sociálnej služby, pričom najviac zariadení (103) je v kategórii „zariadenia na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodov ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dosiahnutia dôchodkového veku“. Najviac zariadení sociálnej služby (33) je v okrese Nové Zámky, najmenej (8) v okrese Zlaté Moravce. Aj v roku 2012 bolo dané do prevádzky zariadenie sociálnych služieb – nocľaháreň pre bezdomovcov na dobu určitú v Šali na Partizánskej ul. Bude slúžiť ako ubytovacie zariadenie s časovo obmedzeným ubytovaním s nižším štandardom s kapacitou 15 lôžok s poskytovaním prístrešia na prenocovanie a sociálneho poradenstva. Na území regiónu Komárna bolo v roku 2012 prevádzkovaných celkom 29 zariadení sociálnych služieb. Do kategórie zariadení na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb bola zaradená prevádzka Útulku a strediska osobnej hygieny pre bezdomovcov v Komárne, prevádzka Nízkoprahového denného centra v Imeli a prevádzka Domova na pol ceste vo Veľkých Kosihách. V roku 2012 bolo zabezpečených 15 výkonov štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach sociálnych služieb. Pri výkone ŠZD v prevádzke ZSS a DSS Váh v Patinciach, boli v prevádzke zistené nedostatky v dodržiavaní správneho hygienického režimu zariadenia ako i nedostatky pri manipulácii s bielizňou, za ktoré bola zodpovednej osobe uložená v blokovom konaní pokuta 90,-€. Nedostatky boli na prevádzke v stanovenom termíne odstránené. V dvoch zariadeniach (ZSS Magnólia v Hurbanove a ZSS Dafné Komárno-Nová Stráž) boli evidované stavebno-technické nedostatky, súvisiace hlavne so zatekaním strechy, ktorých odstránenie je plánované v nasledujúcom roku. V ostatných sledovaných zariadeniach nedostatky v očiste priestorov a zariadení, ako ani iné závažné nedostatky evidované neboli. Prevádzkovatelia zariadení sociálnych služieb s poskytovaním ubytovania osôb boli v rámci kontroly upozornení aj na dôsledné plnenie povinností podľa zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve. Ku koncu roka 2012 bolo v okrese Levice v prevádzke 21 zariadení sociálnych služieb. V roku 2012 bolo uvedené do prevádzky nové Zariadenie pre seniorov - SENIOR GARDEN v Hornej Seči s kapacitou 28 lôžok.

Zariadenia, ktoré poskytujú sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon 448/2008 Z.z.) sú zapísané do centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý vedie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. K 31.12.2012 bolo v evidencii odborov a oddelení HŽP jednotlivých RÚVZ Banskobystrického kraja celkovo 167 zariadení sociálnych služieb, z toho: RÚVZ Banská Bystrica eviduje 79 prevádzok, RÚVZ Zvolen eviduje 22 prevádzok, RÚVZ Lučenec eviduje 18 prevádzok, RÚVZ Rimavská Sobota eviduje 26 prevádzok, RÚVZ Žiar nad Hronom eviduje 18 prevádzok, RÚVZ Veľký Krtíš eviduje 4 prevádzky zariadení sociálnych služieb. Rozhodnutia na uvedenie priestorov zariadení sociálnych služieb do prevádzky, na zmenu v ich prevádzkovaní a schválenie prevádzkových poriadkov: RÚVZ Banská Bystrica (5), RÚVZ Zvolen (3) RÚVZ Lučenec

(4), RÚVZ Rimavská Sobota (4), RÚVZ Veľký Krtíš (1), RÚVZ Žiar nad Hronom (6). Závažné stanoviská: RÚVZ Rimavská Sobota (2) Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka 2012 neboli v zariadeniach sociálnych služieb Banskobystrického kraja zistené závažné nedostatky v porušovaní hygienicko-epidemiologického režimu. Zistené nedostatky boli prevažne technického charakteru (napr. výmena okien, maľovanie priestorov a pod). Možno konštatovať, že štandard poskytovania služieb v zariadeniach sociálnych služieb sa postupne zlepšuje uvádzaním do prevádzky nových resp. rekonštruovaných priestorov a odstraňovaním nedostatkov v súvislosti s určovaním kapacity zariadenia (je zabezpečované formou postupného ukladania nápravných opatrení tak, aby sa docielila podlahová plocha v ubytovacej izbe 8m² na jedného ubytovaného).

V Košickom kraji sme v roku 2012 evidovali 22 zariadení na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb, 2 zariadenia na podporu rodiny s deťmi a 70 zariadení na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dovŕšenia dôchodkového veku. Podporné služby sú poskytované v 27 zariadeniach. Celkovo je v prevádzke, na základe rozhodnutia príslušného orgánu verejného zdravotníctva, 121 zariadení sociálnych služieb. V rámci preventívneho dozoru bolo v hodnotenom roku uskutočnených 23 obhliadok. V Košiciach bolo uvedené do prevádzky kombinované zariadenie núdzového bývania, domova na pol ceste, útulku a krízového strediska DORKA na Hemerkovej 28, Denné centrum na Hlavnej ulici, Charitný sklad šatstva na Alžbetinej ulici a kombinované zariadenie sociálnych služieb LUX na Opatovskej ulici. Do prevádzky boli ďalej uvedené IDEA - Domov sociálnych služieb v Matilda Hute a Denný stacionár pre seniorov v Gelnici. IDEA – Domov sociálnych služieb v Matilda Hute, po rekonštrukcii zariadenia, poskytuje služby - celoročná, týždenná a denná pobytová forma sociálnej služby klientom s telesným postihnutím, duševnými poruchami a poruchami správania sa a zmyslovým postihnutím alebo kombináciami postihnutí. Kapacita zariadenia je 47 klientov. Zariadenie poskytuje svojim klientom aj služby – vodoliečbu a fyzioterapiu (parná sauna, bazén, vírivka, masážne vane, masáže masážne lôžko CERAGEM a telocvičňa). Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi vydal aj predbežný súhlas na prevádzkovanie Oddelenia sociálnych lôžok v priestoroch bývalého lôžkového doliečovacieho oddelenia vo Všeobecnej nemocnici Gelnica. Zriadenie zariadenia opatrovateľskej služby a zariadenia pre seniorov je jedným z cieľov k dosiahnutiu funkčnej sociálnej siete v regióne. V zariadení sa bude poskytovať sociálna služba v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách v platnom znení klientom, vyžadujúcim si starostlivosť v zariadení v prípade zlyhania starostlivosti poskytovanej rodinnými príslušníkmi, príp. opatrovateľskou službou, pre klientov po hospitalizácii a nutnosťou 24-hodinovej starostlivosti, pri sústavnom zvyšovaní ochrany ich základných ľudských práv a právom chránených záujmov na národnej i celoeurópskej úrovni. Klientom budú poskytované služby – pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, žehlenie a tiež údržba bielizne a šatstva a vytvorenie podmienok na úschovu cenných vecí. Zároveň bude v zariadení ponúknutá a zabezpečená nepretržitá 24-hodinová zdravotná a ošetrovateľská starostlivosť. V okrese Rožňava boli uvedené do prevádzky Zariadenie pre seniorov Rožňava - časť Rožňavská Huta, Zariadenie opatrovateľskej služby a stredisko osobnej hygieny v Rakovnici, Útulok a Nízkoprahové denné centrum pri CHCS v Rožňave. Došlo k premiestneniu zariadenia podporovaného bývania z Dobšinej do Rožňavy a bolo zrušené zariadenie opatrovateľskej služby v meste Rožňava. V roku 2012 bolo v zariadeniach sociálnych služieb uskutočnených v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru 66 kontrol, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky v prevádzkovej hygiene. Pri ŠZD v predmetných zariadeniach bola vykonávaná aj kontrola dodržiavania č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov. Pracovníci oddelenia hygieny zložiek životného prostredia na RUVZ Košice riešili anonymný podnet na nedostatočnú prevádzkovú hygienu v zariadení sociálnych služieb na Garbiarskej ulici v Košiciach, počas rekonštrukcie ubytovacej časti zariadenia. Prevádzkovateľ zariadenia zintenzívnil frekvenciu upratovania a taktiež pracovníci RÚVZ zvýšili frekvenciu štátneho zdravotného dozoru. Koncom roka boli stavebné práce ukončené a stavba bola skolaudovaná.

V Prešovskom kraji v roku 2012 je evidovaných – posúdených 208 prevádzok zariadení sociálnych služieb. Prehľad zariadení je uvedený v tab. č. 5.3. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach bol vykonávaný v súlade so štandardnými postupmi podľa zák. č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.. V prevádzkach neboli zistené nedostatky, vrátane porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

- **Zdravotnícke zariadenia**

Podľa údajov Bratislavského samosprávneho kraja sa v kraji ku koncu r. 2012 evidovalo celkom 2173 zdravotníckych zariadení (bez lekární). Z nich 15 je lôžkových (vrátane zariadení mimo rezort zdravotníctva), 5 je liečební, ďalej ide o 18 polikliník, 15 stacionárov, 164 zariadení spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, 55 zariadení jednodňovej zdravotnej starostlivosti, 26 agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, 3 domy ošetrovateľskej starostlivosti, 2 zariadenia biomedicínskeho výskumu a 1870 ambulancií. Po započítaní kliník, oddelení, polikliník a SVALZ-ov ústavných zariadení (ako samostatných prevádzkových jednotiek) v Bratislavskom kraji evidujeme celkom 2343 zdravotníckych zariadení. S výnimkou veľkých nemocníc (Univerzitná nemocnica Bratislava - ďalej len „UNB“, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava - ďalej len „DFNsP“, Národný onkologický ústav v Bratislave a Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela v Pezinku) sú všetky zdravotnícke zariadenia neštátne. Zriaďovateľom Nemocnice s poliklinikou Malacky je Bratislavský samosprávny kraj (prevádzkovateľom je súkromná právnická osoba), Národný ústav srdcových a cievnych chorôb na Ul. Pod Krásnou hôrkou a Nemocnica sv. Michala v Bratislave fungujú ako štátne akciové spoločnosti a Nemocnica Modra sa prevádzkuje ako nezisková organizácia. Z väčších plne privátnych nemocníc treba spomenúť Onkologický ústav Sv. Alžbety, s.r.o., Univerzitnú nemocnicu s poliklinikou Milosrdní bratia, s.r.o., Gynekologicko-pôrodnú nemocnicu KOCH - GPN, s.r.o., Špecializovanú nemocnicu clinica orthopedica, s.r.o., Nemocnicu s poliklinikou Medissimo - SI Medical, s.r.o. a Nemocnicu NOVAPHARM, s.r.o. - všetky v Bratislave. Na úseku hygieny zdravotníckych zariadení sa v r. 2012 v rámci preventívnej časti štátneho zdravotného dozoru na území Bratislavského kraja vydalo celkom 192 rozhodnutí. Odvolanie dotknutých účastníkov konania bolo riešené v 1 prípade, a to v konaní o súhlase k uvedeniu do prevádzky priestorov zariadenia SVALZ v odbore rádiológia privátneho poskytovateľa – situovaných na 1.NP polyfunkčného domu na Vyšehradskej 12-18 v okrese Bratislava V; odvolací orgán kladné prvostupňové rozhodnutie vydané RÚVZ Bratislava hlavné mesto potvrdil, t.č. vec je podaná na Krajskom súde v Bratislave. V neštátnej sfére sa v r. 2012 v rámci Bratislavského kraja odsúhlasilo uvedenie do prevádzky priestorov celkom 183 zariadení. Šlo prevažne o zmeny prevádzkovateľov (dobiehajúce transformácie fyzických na právnickú osobu, prevzatie zariadení inými firmami, rozšírenie činnosti alebo priestorov existujúcich pracovísk); významný podiel v uvedenej agende však predstavovali aj pracoviská novovybudované (novostavby, zmeny v užívaní). Aj v priebehu r. 2012 bola hygienicko-prevádzková situácia v štátnych zdravotníckych zariadeniach negatívne ovplyvnená nepriaznivou finančnou situáciou v rezorte – a to obdobne, ako v predchádzajúcich rokoch. V sledovaných štátnych zdravotníckych zariadeniach sa nepriaznivá finančná situácia prejavuje rôznymi chronickými nedostatkami na úseku technickej údržby a maľovania, rekonštrukcie budov, ako aj v bežnej

prevádzke jednotlivých pracovísk. Ak dochádza k rekonštrukciám, ide iba o parciálne obnovy na úrovni jednotlivých pracovísk alebo oddelení, ktoré sú financované väčšinou sponzorsky a iba sporadicky aj rezortom. Viaceré ústavné zdravotnícke zariadenia v Bratislavskom kraji sa naďalej prevádzkujú v priestoroch, ktoré sú priestorovo stiesnené, stavebno-dispozične nevyhovujúce, resp. vyžadujú rozsiahlu modernizáciu. Toto konštatovanie sa týka predovšetkým starších nemocničných zariadení prevádzkovaných Univerzitnou nemocnicou Bratislava. Ide o prevažnú časť pracovísk Nemocnice Staré Mesto na Mickiewiczovej ul. (Bratislava I), niektoré kliniky a oddelenia Nemocnice Ružinov na Ružinovskej ul. a Špecializovanej geriatrickej nemocnici Podunajské Biskupice na Krajinskej ul. (Bratislava II), ako aj Nemocnice akad. L. Déreza na Limbovej ul. (Bratislava III). Neuspokojivý je aj stav operačných traktov v značnej časti z nich, v ktorých príslušná vzduchotechnika s filtráciou vzduchu a klimatizáciou, určená na zabezpečenie čistých priestorov buď chýba, alebo jestvujúca je poruchová, resp. afunkčná (Nemocnica Staré Mesto a čiastočne aj Nemocnica akad. L. Déreza na Kramároch – obe UNB). Takisto na týchto pracoviskách (najmä však v Nemocnici Staré Mesto) prevláda zastarané stavebno-dispozičné riešenie priestorov. Pri previerkach neštátnych ambulantných i ústavných zdravotníckych zariadení bývajú závažnejšie hygienické nedostatky zisťované pomerne ojedinele. Občasným problémom je pretrvávajúca snaha niektorých neštátnych subjektov kumulovať v priestoroch jedného pracoviska formou dodatočného prenájmu viac druhov odborných činností, pričom niekedy ide o špecializácie, ktorých kombinácia (z titulu rizika akvizovania nozokomiálnej infekcie pacientom) je kontroverzná alebo neprípustná. Taktiež sa stretávame s neochotou poskytovateľov rešpektovať zásady priestorového alebo časového členenia pacientov v čakárňach z hľadiska ich infekčnosti a ďalej aj s nechuťou zabezpečovať tvorbu čistých priestorov v zdravotníctve v prevádzkach (napr. jednodňovej zdravotnej starostlivosti), kde to je potrebné (hlavne z titulu finančnej nákladnosti budovania vzduchotechnických systémov zabezpečujúcich čistenie a úpravu privádzaného vzduchu). Častý problém predstavuje snaha prevádzkovateľov súkromných zdravotníckych zariadení o vyhotovovanie interiérových povrchov (podláh a stien miestností), resp. vybavovanie ich priestorov mobiliárom, ktorých povrchy / materiály nevyhovujú kritériám ľahkej čistiteľnosti a odolnosti voči dlhodobému pôsobeniu roztokov chemických dezinfekčných prípravkov (drevo, textil, „umývateľná“ maľovka, laminátové parkety). Občas sa stretávame aj s neochotou žiadateľov dostatočne vybavovať jednotlivé pracovné priestory potrebnými zostavami zariadení zdravotníckej techniky (umývadlá, drezy, výlevky). Dôvody sú rôzne – ekonomické, nedostatočná znalosť pravidiel dekontaminácie. V štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadeniach sa na overovanie predpísaného priestorového a prevádzkovo-technického vybavenia, ako aj na dodržiavanie zásad správneho hygienicko-epidemiologického prevádzkového režimu z aspektu hygieny životného prostredia vykonalo celkom 48 previerok - týkajúcich sa najmä nakladania s odpadmi, dezinfekcie a deratizácie i priestorového riešenia a vybavenia zariadení, a to aj v spolupráci s oddelením prevencie nozokomiálnych nákaz odboru epidemiológie. Na odstránenie zistených nedostatkov boli vydané 3 pokyny. Na základe externých podaní bolo v r. 2012 riešených celkom 10 podnetov týkajúcich sa zdravotníckych a veterinárnych zariadení – z nich 5 na nevyhovujúci hygienický štandard zdravotníckych zariadení, 2 na porušovanie zákona NR SR č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov a 3 na údajné prevádzkovanie zdravotníckych zariadení bez povolenia orgánu verejného zdravotníctva. Jeden podnet (ohľadne II. gynekologicko-pôrodnicej kliniky Nemocnice Ružinov) bol na základe prešetrenia veci vyhodnotený ako opodstatnený (riešený vydaním 2 pokynov na odstránenie zistených hygienických nedostatkov), ostatných 9 podnetov bolo neopodstatnených, resp. podaných nepatrične. V oblasti dozoru nad kvalitou vody určenej na kúpanie sa v r. 2012 z rehabilitačných bazénov prevádzkovaných zdravotníckymi zariadeniami odobralo celkom 31 vzoriek vody; z nich 7

nevyhovelo požiadavkám vyhl. MZ SR č. 72/2008 Z.z., resp. vyhl. MZ SR č. 308/2012 Z.z. – a to v 5 prípadoch pre nevyhovujúce koncentrácie voľného a viazaného chlóru (4 x v nemocniciach prevádzkovaných UNB a 1 x v Špecializovanej nemocnici pre ortopedickú protetiku na Záhradníckej ul. v Bratislave II) a v 2 prípadoch pre zhoršenú mikrobiologickú kvalitu (Nemocnica Staré mesto UNB na Mickiewiczovej ul. v Bratislave I a Nemocnica akad. L. Dérera UNB na Limbovej ul. v Bratislave III). Opakované odbery (po vykonaní príslušných opatrení) vykázali vyhovujúcu kvalitu. V rámci kontroly dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov sa v zdravotníckych zariadeniach vykonalo celkom 183 kontrol, nedostatky zo strany prevádzkovateľov boli zisťované iba ojedinele (chýbajúce označenie prevádzok ohľadne zákazu fajčenia); sankcie sa v tejto súvislosti neuplatnili. V rámci štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami veterinárnej starostlivosti sa vydalo 5 záväzných stanovísk k stavebným akciám a 6 rozhodnutí o súhlase k uvedeniu ich priestorov do prevádzky a zabezpečilo sa celkom 20 iných výkonov. Najvýznamnejšou posudzovanou akciou bola kolaudácia stavby privátnej veterinárnej kliniky v Dúbravke (Bratislava IV).

Zdravotnícke zariadenia v okrese Trnava, Piešťany, Hlohovec, Senica a Skalica dozoruje oddelenie epidemiológie. V okrese Dunajská Streda na základe podaných žiadostí poskytovateľov zdravotnej starostlivosti bolo vykonaných spolu 49 hygienických vyšetrení v ambulantných, lôžkových zdravotníckych zariadeniach, lekárňach, stanicích rýchlej lekárskej pomoci a laboratóriách. Bolo spracovaných 51 rozhodnutí k uvedeniu zdravotníckych zariadení do prevádzky vrátane schválenia prevádzkového poriadku zariadenia. V prevažnej väčšine prípadov sa jednalo o vydanie rozhodnutia k prevádzke zariadenia z dôvodu presťahovania sa do nových, ďalej z dôvodu transformácie právnej formy prevádzkovateľa a k novozriadeným ambulanciám vrátane jednej lekárne, jedného zubného laboratória a jednej očnej optiky, CT pracoviska. V spolupráci s oddelením epidemiológie bol v roku 2012 vykonaný štátny zdravotný dozor v operačnom trakte a na oddelení chirurgie NsP DS a.s. v Dunajskej Strede, kde bolo odstránenie zistených hygienických nedostatkov uložené formou nápravných opatrení. Bolo zistené, že časť nedostatkov bola odstránená a finančne náročnejšiu časť nedostatkov majú odstrániť začiatkom roka 2013 (maľovanie priestorov, výmenu podlahovej krytiny a presťahovanie ortopedickej operačnej sály do nových priestorov).

V Trenčianskom kraji odbor HŽP a zdravia vydáva záväzné stanoviská v rámci projekčnej prípravy pre zdravotnícke zariadenia a rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky. Štátny zdravotný dozor počas prevádzky týchto zariadení vykonáva odbor Epidemiológie. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 141 zariadeniach z dôvodu vydania rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky. V rámci zmeny v užívaní časti stavieb boli posudzované projekty pre vytvorenie ústavnej lekárne Trenčín, zubných ambulancií, vytvorenie kardiologickej, hematologickej a gastroenterologickej ambulancie. V rámci projekčnej prípravy boli posudzované priestory pre vytvorenie urgentného príjmu vo Fakultnej nemocnici v Trenčíne, vytvorenie nových priestorov pre ortopedickú ambulanciu v areáli FN Trenčín, rozšírenie priestorov geriatrického oddelenia vo FN Trenčín. V Novom Meste nad Váhom bola kolaudovaná stavba – rekonštrukcia podkrovia na lôžkové oddelenie, kde boli vytvorené priestory pre 3 odborné ambulancie.

Na RÚVZ Žilina, Dolný Kubín a Liptovský Mikuláš rieši problematiku zdravotníckych zariadení oddelenie epidemiológie. Oddelenie hygieny životného prostredia bolo v niektorých prípadoch pozývané na konzultáciu s pracovníkmi odd. epidemiológie, hlavne pri odsúhlasovaní projektových dokumentácií, odberov vzoriek pitných vôd a kolaudačných konaní. K nešťátnym zdravotníckym zariadeniam v spádovom území Kysúc bolo zaradených na základe posudkov orgánu verejného zdravotníctva 7 ambulancií odborného charakteru. K verejným lekárňam pribudli štyri zariadenia v Čadci 2 x, Oščadnici a Turzovke. V regióne

Kysúc je registrovaných na oddelení hygieny životného prostredia a zdravia celkom 279 neštátnych ambulancií. Celkovo bolo vydaných pre zdravotnícke zariadenia 14 rozhodnutí. V roku 2012 bola pracovníkmi odd. HŽPaZ RÚVZ Martin vykonávaná posudková činnosť v ambulatných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach, najmä v zariadeniach jednotňovej zdravotnej starostlivosti, zariadení SValZ a lekárni pred uvedením do prevádzky. V spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie boli v prevádzkach zdravotníckych zariadení riešené pracovné podmienky v zdravotníckych zariadeniach tak, aby sa znížila expozícia zamestnancov a iných pracovníkov faktorom práce a pracovného prostredia. Pri uvádzaní priestorov neštátneho zdravotníckeho zariadenia „ Prístavba zdravotníckeho zariadenia Sanatórium Helios “ do skúšobnej prevádzky bolo prevádzkovateľovi uložené predložiť na Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) so sídlom v Martine výsledky objektivizácií preukazujúcich požadovanú triedu čistoty vzduchu v jednotlivých priestoroch . Vyhláška MZ SR č. 553/2007 Z.z., ktoré budú realizované počas skúšobnej prevádzky. Do času predloženia uvedených protokolov na RÚVZ v Martine nebudú v operačnom trakte vykonávané laparoskopické zákroky. Zároveň bol prevádzkovateľ upozornený na povinnosti vyplývajúce z § 52, ods.1, písm. d), § 30 a § 31 zákona č. 355/2007 Z.z., pričom do času vyhodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície faktorom práce a pracovných podmienok zabezpečiť opatrenia, ktoré znížia expozíciu zamestnancov rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia na najnižšiu dosiahnuteľnú úroveň. Pri uvádzaní priestorov klinickej biochémie v Žiline, Medicínske laboratórium Martin do skúšobnej prevádzky boli účastníkovi konania uložené opatrenia podľa príslušných ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. a súvisiacej platnej legislatívy na úseku ochrany a podpory verejného zdravia a verejného zdravotníctva, najmä objektivizovať a hodnotiť všetky faktory, vrátane rizík a nebezpečenstiev pracovného prostredia a práce a plniť ďalšie podmienky vyplývajúce z platnej legislatívy Slovenskej republiky na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, preventívneho pracovného lekárstva a verejného zdravotníctva;- riešiť technicko – prevádzkové podmienky (osobitný výťah pre transport vzoriek, nútenú výmenu vzduchu v prevádzkových priestoroch,...) v rozsahu požiadaviek na priestorové riešenie a vybavenie posudzovaného zdravotníckeho zariadenia v súlade s požiadavkami platnej legislatívy na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, verejného zdravotníctva, epidemiológie a pracovného lekárstva (Výnos MZ SR č. 09812/2008-OL z 10.09.2008 o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálno – technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v platnom znení, vyhláška MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v platnom znení, NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení, NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom ...), -posudzovať zdravotnú spôsobilosť pracovníkov na výkon konkrétnej činnosti podľa § 30 zákona č. 355/2007 Z.z., v súlade s Odborným usmernením Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o náplni lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, číslo 10525/2010-OL, zo dňa 22.02.2010, uverejneným v osobitnom vydaní Vestníku MZ SR zo dňa 01.03.2010, v návaznosti na §1, ods. 3, vyhlášky MZ SR č.292/2008 Z.z. o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť v platnom znení. Nadalej pokračuje tendencia kombinovať v jednom ambulatnom zariadení, resp. v zariadení jednotňovej zdravotnej starostlivosti poskytovanie zdravotnej starostlivosti v dvoch a viac zdravotníckych špecializačných odboroch. Takýto postup kladie zvýšené nároky na vypracovanie prevádzkových poriadkov a HER, zabezpečenie vyhovujúcich tried

čistoty priestorov, v niektorých prípadoch aj na priestorové riešenie. V roku 2012 bolo vykonaných 41 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach – pred ich uvedením do prevádzky. Štátny zdravotný dozor sa týka aj ostatných liečebných bazénov a liečebných domov v rámci areálu Slovenských liečebných kúpeľov v Turčianskych Tepliciach. Spolu bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru počas vyhodnocovaného roka 9 kontrol poskytovania služieb v areáli SPA a AQUAPARK a v liečebných domoch V. Fatra s balneoprevádzkou a Malá Fatra-Kollár. V spolupráci s odd. epidemiológie boli v súvislosti s výskytom hromadného infekčného ochorenia uložené preventívne opatrenia na zabránenie ďalšieho šírenia infekčného ochorenia. Zároveň boli odobraté vzorky z vodoliečebných zariadení navštevovaných klientmi, u ktorých bolo hlásené infekčné ochorenie v počte 3, ktorých výsledky nepreukázali súvislosť s výskytom ochorení. V jednom prípade sa výkon ŠZD týkal oznámenia o nevyhovujúcich mikroklimatických podmienkach vo vodoliečebných zariadeniach v objekte Veľká Fatra. Prevádzkovateľovi boli uložené nápravné opatrenia na elimináciu dôsledkov vysokých teplôt v priestoroch vodoliečebných zariadení. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli odobraté vzorky z vonkajších bazénov, vzorky z liečebných bazénov v areáli SPA a AQUAPARK, Veľká Fatra, vrátane víriviek v celkovom počte 16 vzoriek, z toho počas letnej turistickej sezóny 3 vzorky. V jednom prípade boli uložené nápravné opatrenia pri prekročení limitov mikrobiologických ukazovateľov v smaragdovom bazéne – bazén s dennou výmenou vody (Kultivovateľné mikroorganizmy pri 36⁰C (1200 KTJ/100ml), Escherichia coli (24 KTJ/100ml), Črevné enterokoky (160 KTJ/100ml) a Pseudomonas aeruginosa (20 KTJ/100ml). Zároveň bol požadovaný kontrolný odber vzorky prevádzkovateľom po vykonaní opatrení. Výsledok kontrolného odberu, ktorý zabezpečil prevádzkovateľ preukázal, že prijaté opatrenia boli účinné.

V Nitrianskom kraji v spádovom území RÚVZ Komárno, Levice, Nové Zámky a Topoľčany sa na výkone štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach podieľa aj oddelenie epidemiológie. V regióne Nitra boli aj v roku 2012 zdravotnícke zariadenia v dozore oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ, zamestnanci oddelenia HŽP sa podieľali na posudzovaní v rámci prípravy nových zariadení na úseku zásobovania vodou, odkanalizovania, režimu prania a pod. V okrese Komárno bolo v roku 2012 oddelením HŽPZ vydaných 28 rozhodnutí k uvedeniu priestorov neštátnych zariadení do prevádzky. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa orientuje na celkové hodnotenie priestorovo - dispozičných daností prevádzky. Súčasne sa posudzuje aj prevádzkový poriadok na činnosť konkrétnej prevádzky, vypracovaný podľa náležitostí vyhl. MZ SR č.553/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. Pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov oddelenie úzko spolupracuje s oddelením epidemiológie a s oddelením preventívneho pracovného lekárstva (expozícia chemickým faktorom pri práci). V okrese Levice bolo v roku 2012 v prevádzke 300 zdravotníckych zariadení, z toho 4 lôžkové – nemocnice v Leviciach, Šahách, Hronovciach a Oddelenie dlhodobo chorých v Želiezovciach. Z uvedeného počtu bolo v prevádzke 57 ambulancií všeobecného lekára pre dospelých, 33 ambulancií všeobecného lekára pre deti a dorast, 61 zubných ambulancií a 21 gynekologických ambulancií. V roku 2012 bolo uvedených do prevádzky 26 zdravotníckych zariadení, z toho 4 ambulancie všeobecného lekára pre dospelých, 3 ambulancie všeobecného lekára pre deti a dorast, 3 zubné ambulancie, 7 lekární a ďalších 9 iných zdravotníckych zariadení. Okrem toho boli uvedené do prevádzky dve veterinárne ambulancie. V roku 2012 bola uvedená do prevádzky JIS gynekologicko – pôrodnického oddelenia v areáli nemocnice v Leviciach, bola zrealizovaná prestavba rodinného domu v Želiezovciach na zdravotné stredisko so 4 ambulanciami a prestavba časti polyfunkčnej budovy v Kalnej nad Hronom na zdravotné stredisko tiež so 4 ambulanciami. Bol posúdený projekt na novostavbu dialyzačného strediska v meste Šahy.

V rámci ústavných zariadení sú v okrese Topoľčany zdravotnícke služby poskytované v jednej nemocnici, ktorej prevádzkovateľom je od 1.3.2010 organizácia Nemocnice s poliklinikami n. o. Nitra. V roku 2012 v rámci ambulantných zariadení pribudla jedna geriatrická ambulancia, tri stomatologické ambulancie v Topoľčanoch a jedna ambulancia dentálnej hygieny v Jacovciach. V sledovanom roku vydal RÚVZ v Topoľčanoch 20 rozhodnutí a 2 záväzné stanoviská pre zdravotnícke zariadenia a lekárne, v 16-tich prípadoch išlo o zmenu prevádzkovateľa z fyzickej osoby na právnickú osobu alebo o zmenu prevádzkovateľa. V okrese Nové Zámky vykonáva oddelenie HŽP posudkovú činnosť v spolupráci s oddelením epidemiológie. Štátny zdravotný dozor bol v roku 2012 vykonaný v 15-tich zariadeniach ambulantnej zdravotníckej starostlivosti, inšpekcia v jednom. Bol vydaný 1 pokyn na odstránenie zistených nedostatkov. Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch bol vykonaný ŠZD na 4 oddeleniach. V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 15 obhliadok ambulantných zdravotníckych zariadení, 3 obhliadky lekární a jedna obhliadka nemocničného oddelenia. Bolo vydaných 13 rozhodnutí na uvedenie ambulantných zdravotníckych zariadení do prevádzky, 3 rozhodnutia na uvedenie lekární do prevádzky, 7 rozhodnutí na zmenu jej prevádzky a 12 rozhodnutí k zmene prevádzkovateľa ambulantného zdravotníckeho zariadenia.

Posudková činnosť a štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach je na RÚVZ Banskobystrického kraja zabezpečovaná odborními HŽPaZ a odborními epidemiológii v závislosti od miestnych podmienok. Na RÚVZ Banská Bystrica štátny zdravotný dozor a posudkovú činnosť v zdravotníckych zariadeniach zabezpečuje odbor epidemiológie. Oddelenie HŽPaZ RÚVZ vo Zvolene vykonáva v zdravotníckych zariadeniach posudkovú činnosť aj štátny zdravotný dozor. V roku 2012 vydal 77 posudkov (z toho 41 kladných na uvedenie priestorov do prevádzky, 13 posudkov na schválenie prevádzkových poriadkov, 23 posudkov vo veci návrhu na nakladanie s nebezpečným odpadom, ktorý produkujú zdravotnícke zariadenia, v jednom prípade bolo konanie zastavené, pričom v 7 prípadoch predchádzalo vydaniu rozhodnutia prerušenie konania resp. výzva na doplnenie podania. V rámci ŠZD bolo vykonaných 40 kontrol na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Porušovanie zákona nebolo v zdravotníckych zariadeniach zistené. Oddelenie HŽPaZ RÚVZ vo Veľkom Krtíši v roku 2012 vydal 2 záväzné stanoviská a 5 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky, vrátane schválenia prevádzkových poriadkov. Štátny zdravotný dozor v ambulantných zariadeniach vykonáva na RÚVZ vo Veľkom Krtíši oddelenie epidemiológie. Oddelenie HŽP RÚVZ v Žiari nad Hronom eviduje v spádovom území 3 nemocnice, 203 neštátnych zdravotníckych zariadení, Liečebné termálne kúpele, a.s. Sklené Teplice a Kúpeľno-liečebný dom Relax Thermal, Sklené Teplice. Oddelenie vykonáva posudkovú činnosť v spolupráci s oddelením epidemiológie. V roku 2012 bolo vydaných 30 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Oddelením HŽP RÚVZ v Lučenci sú posudzované len zariadenia pre zubnú techniku, očné optiku a verejné lekárne. V roku 2012 bolo vydaných 8 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Pri vydávaní rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkových poriadkov o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci spolupracovali s oddelením PPLaT. V rámci spolupráce na RÚVZ oddelenie HŽP vydalo 2 konzultačné vyjadrenia pre oddelenie hygieny výživy a epidemiológie. Oddelenie HŽP RÚVZ v Rimavskej Sobote zo zdravotníckych zariadení dozoruje len dve zariadenia: Prírodné jódové kúpele Číž a Odborný liečebný ústav psychiatrický na Prednej Hore. V rámci posudkovej činnosti bolo vydané 1 záväzné stanovisko.

Štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach v košickom kraji vykonáva odbor epidemiológie. Problematikou zdravotníckych zariadení sa na odbore hygieny životného prostredia a zdravia zaoberajú len zamestnanci RÚVZ v Košiciach a v Rožňave. Posudzujú zadania stavieb zdravotníckych zariadení, vyjadrujú sa k projektovým dokumentáciami a zaoberajú sa prípravou podkladov k vydávaniu rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky jednotlivých zdravotníckych zariadení. V roku 2012 bolo vydaných RÚVZ so sídlom v Košiciach 139 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky rôznych nemocničných zariadení, ambulancií a lekární v meste Košice. Ďalej bolo vydaných 7 vyjadrení k projektovým dokumentáciami a 10 stanovísk k zmene v užívaní stavby alebo ku kolaudácii stavieb. V okrese Košice – okolie bolo vydaných 12 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky nových ambulancií a lekární. V okrese Rožňava oddelenie HŽP vykonalo v NsP sv. Barbory a.s. Rožňava dve kontroly zamerané na nakladanie s nebezpečným odpadom a kontrolu priestorov a chladiaceho zariadenia na uloženie ľudských pozostatkov. Žiadne nedostatky neboli zistené. Pre uvedené zariadenie bolo vydané súhlasné stanovisko k žiadosti o zúženie vykonávaného rozsahu a početnosti kontroly kvality pitnej vody z areálového vodovodu. Voda do vodojemu NsP je dodávaná z verejného vodovodu v správe VVS.

Štátny zdravotný dozor z pohľadu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach je vykonávaný v Prešovskom kraji odborom epidemiológie. Odbory hygieny životného prostredia sa podieľajú na výkone štátneho zdravotného dozoru, ak sa jedná o zdravotnícke zariadenie s vlastným zdrojom pitnej vody a pri posudzovaní zdravotníckych zariadení z hľadiska územného konania, zmenou využitia priestorov a kolaudačného konania.

- **Telovýchovné zariadenia**

V Bratislavskom kraji v hodnotenom období bolo k dispozícii 254 športovo- relaxačných zariadení. Predmetné zariadenia majú najmä lokálny charakter a sú určené na telovýchovné a športové činnosti, ale aj relax a zotavenie obyvateľov v rámci krátkodobej rekreácie a pestovania životného štýlu.

Na tento účel sú využívané rôzne ihriská, telocvične, viacúčelové športové haly a areály, štadióny, mobilné ľadové plochy, tenisové kurty, motokárové dráhy, nafukovacie haly. Ďalej sú k dispozícii obyvateľmi s obľubou vyhľadávané fitnesscentrá, ktorých spravidla primárne športové zameranie (posilňovne, squashové a tenisové sály, slender technika, aerobik, pilates) je často kombinované s osobnými službami vhodne dopĺňajúcimi charakter vykonávaných športových aktivít. V poslednej dobe je veľmi obľúbené a vyhľadávané cvičenie pri hudbe – zumba, vznikajú tanečné štúdiá. Hygienický štandard a vybavenie týchto prevádzok je rôzny, všeobecne kvalitnejšie služby sú poskytované v prevádzkach podnikateľských subjektov. Naopak, hygienická situácia u športových objektov a zariadení v správe obcí je nepriaznivejšia, pretože je priamo závislá od finančných možností samosprávy obcí.

V Trnavskom kraji celkovo je evidovaných 43 telovýchovných zariadenia (5 v okrese Hlohovec, 15 v okrese Piešťany a 23 v okrese Trnava). Významné nedostatky oproti minulému roku neboli zaznamenané. V roku 2012 boli vydaných 5 rozhodnutí na nové prevádzky, v ktorých sa súčasne schvaľovali aj návrhy prevádzkových poriadkov zariadení. Medzi najvýznamnejšie patria futbalový štadión Spartak Trnava a zimný štadión. Najvýznamnejšie zariadenia sú zimný štadión v Senici a Skalici, krytá plaváreň v Senici, futbalový štadión v Senici, športová hala v Senici a golfové ihriská v Senici a Skalici uvedené do prevádzky v roku 2012. V okrese Dunajská Streda je v prevádzke 52 športových areálov, z toho významné sú nasledovné: štadión DAC Dunajská Streda, umelá ľadová plocha

Dunajská Streda, krytá športová hala vo Veľkom Mederi, futbalový štadión Veľký Meder, futbalový štadión v Gabčíkove, Klub šermu Šamorín, Kajak canoe klub Šamorín, krytá tenisová hala a Czajlik ranch (jazdecký areál) v Dunajskom Klátove. V tomto roku bolo skolaudované jedno telovýchovné zariadenie a to „Rekreačno – športové a oddychové centrum v Hornom Bare“ s umelou ľadovou plochou. V spádovom území okresu Galanta je v evidencii spolu 16 relaxačno-rekondičných zariadení, z toho 5 samostatných fitness centier, 4 zariadenia kombinovaného typu s poskytovaním služieb rôzneho druhu (fitness, bowling, jazda na koni, rybolov, squash, vodoliečba, masáže, telocvičňa, elektroliečba), 2 zariadenia typu športovej haly (telocvičňa, univerzálne ihrisko, squash), 1 tanečné štúdio, 1 športovo-relaxačné zariadenie s bowlingovou dráhou, 1 zariadenie starostlivosti o ľudské telo (súčasťou ktorého sú služby zamerané na pohybovú aktivitu formou individuálnych a riadených cvičení s poradenstvom), 1 tenis klub s 3 tenisovými ihriskami, 1 zariadenie s motokárovou dráhou.

V kraji Trenčín sa nachádza cca 149 telovýchovných zariadení, ktoré tvoria futbalové areáli v obciach, kryté zimné štadióny, nové viacúčelové ihriská vybudované za podpory EÚ, tenisové kurty, posilňovne. Záväzná stanoviská ku kolaudácii stavieb boli vydané k fitness v Starej Turej a k športovému klubu STAR CENTER, kde sú vybudované viacúčelové ihriská a tenisové kurty. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 7 zariadeniach, pričom neboli zistené žiadne nedostatky.

V okrese Žilina sú v prevádzke 3 squash-centrá, Zimný štadión s pomocnou krytou halou, Mestský futbalový štadión, 7 fitnesscentier. Do prevádzky bol uvedený futbalový štadión Krasňany, športový areál Divinka a viaceré multifunkčné ihriská miestneho významu. V regióne Kysúc sú v prevádzke v rámci mestských a obecných sídiel otvorené telovýchovné zariadenia (nekryté futbalové štadióny v počte 22 zariadení prístupných verejnosti. K väčším športovým zariadeniam patrí Športová hala v Čadci s vonkajším atletickým, futbalovým štadiónom a tenisovými kurtmi, sezónou ľadovou plochou na prírodnej báze, Krásno nad Kysucou, Kysucké Nové Mesto a Staškov. V uplynulom období boli do prevádzky uvedené 4 zariadenia Fitness centrum Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Čadca a Zborov nad Bystricou. Celkový počet zariadení 26. V okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok sa nachádza 28 telovýchovných zariadení. V roku 2012 boli vydané 4 záväzná stanoviská k územnému konaniu telovýchovných zariadení, 2 záväzná stanoviská ku kolaudácii stavieb a 1 stanovisko ku záverečnému stanovisku pre MŽP SR. Do prevádzky boli uvedené 2 nové zariadenia pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie a 4 rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky po zmene prevádzkovateľa. Vydaný bol pokyn na odstránenie nedostatkov v objekte Zimného štadióna v Ružomberku. V roku 2012 nie sú žiadne zmeny v telovýchovných zariadeniach v okrese Martin. Evidujeme 8 fitnesscentier, ktoré sú umiestnené v meste Martin, jednu krytú tenisovú halu, jednu squashovú halu a jeden zimný štadión. Evidencia vonkajších športovísk v Martine a v obciach regiónu (futbalové ihriská, tenisové kurty a pod.) zatiaľ nie je spracovaná. V rámci územného konania boli posúdené 3 projektové dokumentácie k športovému areálu (tenisové, kurty, bowling, tréningová hala, aerobik, fitness, relax centrum), športovo-rekreačnému zariadeniu (6 tenisových kurtov) a športovo-relaxačnému centru (bowling, tenisový kurt, 3 telocvične). V rámci ŠZD bola vykonaná kontrola v zariadení Fitness Harmónia v Martine s uložením nápravných opatrení na odstránenie nedostatkov, ktoré prevádzkovateľ v stanovených termínoch odstránil. V roku 2012 bola posúdená prevádzka centrálnej posilňovne pre väzňov v ÚVTOS pre mladistvých v Sučanoch. RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sa v roku 2012 vyjadroval k: umiestneniu stavby Tréningová plocha futbalového ihriska pre Mesto Trstená a Multifunkčné ihrisko v Trstenej, Prestavba a prístavba kultúrno-spoločenskej budovy na športovo relaxačný areál /Dolný Kubín – Srňacie/ a Zábavný golf pri Penzióne Oravský háj /Brezovica, okres

Tvrdošín/ a ku kolaudácii stavby Prestrešenie Zimného štadióna v Dolnom Kubíne. Pred letnou sezónou, na základe požiadania Technických služieb mesta Dolný Kubín, bola odobratá vzorka piesku zo skládky piesku, z ktorej mal byť piesok rozvezený do pieskovísk detských ihrísk na sídliskách, v areáloch predškolských a školských zariadení. Vzorka piesku vo všetkých vyšetrovaných ukazovateľoch vyhovovala vyhláške MZ SR č.521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. Ďalšie odbery piesku z pieskovísk zabezpečovalo oddelenie hygieny detí a mládeže. Novým zariadením je Športová hala v obci Mútne /pre detí a dorast/.

Podľa dostupných podkladov bolo v roku 2012 v Nitrianskom kraji dozorovaných cca 260 telovýchovných zariadení. V regióne Nitra sa nachádzajú futbalové štadióny v každej obci – približne sa jedná o 115 zariadení. Okrem týchto boli využívané jestvujúce zariadenia napr. fitnes centrá a relaxačno – regeneračné zariadenia vo všetkých troch okresoch. V roku 2012 bol stavebným úradom daný do predčasného užívania športovo – rekreačný komplex na sídlisku Diely v Nitre z dôvodu objektivizácie hlukových pomerov, rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané pre fitnes Espria v OC Centro v Nitre a iné. V regióne Komárna bolo v roku 2012 dozorovaných celkovo 16 telovýchovných zariadení, v ktorých boli zabezpečené 3 výkony štátneho zdravotného dozoru. Vydané boli 3 rozhodnutia, z toho 2 k uvedeniu priestorov zariadení do prevádzky. Na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru v sledovaných prevádzkach nedostatky evidované neboli, avšak celkovo možno konštatovať, že u väčšiny prevádzkovaných objektov telovýchovných zariadení pretrvávajú problémy opotrebovaného stavebno-technického stavu a investičné akcie v tejto oblasti sú naďalej zabezpečované len sporadicky. V roku 2012 bol v rámci okresu Levice posúdený projekt na prestavbu basketbalového ihriska na multifunkčné ihrisko v obci Kalná nad Hronom, skolaudované viacúčelové ihrisko v obci Sikenica a cyklistická trasa v centrálnej časti mesta Želiezovce. V rámci výkonu ŠZD v Športovej hale v Leviciach neboli zistené žiadne nedostatky, v objektoch na Futbalovom a Zimnom štadióne v Leviciach bola zrealizovaná obnova omietky, hygienických náterov, poškodenej podlahovej krytiny a sedadiel na tribúne. V meste Topoľčany sa nachádza zimný a futbalový štadión, hádzanárska, stolnotenisová, tenisová a squashová hala, 4 fitcentrá a futbalové štadióny v každej obci (57 zariadení). V roku 2012 boli v okrese Topoľčany v rámci ŠZD preverené 2 telovýchovno-športové zariadenia, pričom neboli zistené nedostatky. V roku 2012 bolo vydaných 5 záväzných stanovísk pre športovo-telovýchovné zariadenia a 2 rozhodnutia k prevádzke. V Novozámockom okrese v roku 2012 nedošlo k zmene počtu dozorovaných zariadení, v okrese je 65 telovýchovných zariadení. ŠZD ani inšpekcie neboli vykonané.

V roku 2012 je v Banskobystrickom kraji na jednotlivých RÚVZ evidovaných 221 telovýchovno-športových zariadení. Z toho v spádovej oblasti RÚVZ Banská Bystrica 63, RÚVZ Rimavská Sobota 8, RÚVZ Lučenec 15, RÚVZ Žiar nad Hronom 42, RÚVZ Zvolen 47 a RÚVZ Veľký Krtíš 46. Jedná sa o tieto typy telovýchovno-športových zariadení: zimné štadióny, športové areály, futbalové štadióny, futbalové ihriská, multifunkčné ihriská s umelou trávou, tenisové kurty, squashové ihriská, športové haly, telocvične, kolkárne, bowling, golfové ihrisko, painbalové ihrisko, hokejový trenažér, lezeckú stenu, bedmintonovú halu, strelnicu, fitnescentrá, krytá jazdiareň. V roku 2012 bolo vydaných 11 rozhodnutí na uvedenie priestorov telovýchovno-športových zariadení do prevádzky a schválenie návrhov prevádzkových poriadkov. Bolo vydaných 23 súhlasných záväzných stanovísk. Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach sa vykonáva 1 x za 3 roky. V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly zamerané na dodržiavanie podmienok prevádzky týchto zariadení v súlade s platnou legislatívou, dodržiavanie zásad prevádzkových poriadkov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. V roku 2012 bol na RÚVZ v Banskej Bystrici

zaevidovaný elektronický podnet na prešetrenie hygienických podmienok v spoločných sprchách v zariadení Klub Squash 2000 v Banskej Bystrici. V podnete bolo uvedené, že dlažba pred sprchami je pokrytá súvislou vrstvou špiny a plesne. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že v predmetnom zariadení bola dlažba okolo spŕch v mužskej šatni znečistená „zažratou“ špinou a vyzrážaným vodným kameňom, nenachádzala sa tu však pleseň. Prevádzkovateľ uviedol, že každý deň vykonávajú mechanickú očistu aj dezinfekciu týchto podláh, avšak keďže je podlaha protišmyková, dosiahnutie úplného vyčistenia tejto podlahy je náročnejšie. Po vykonaných nápravných opatreniach boli nedostatky odstránené a podlaha v sprchách bola dôsledne mechanicky vyčistená a následne dezinfikovaná. Za dlhodobop opakované nedostatky RÚVZ Rimavská Sobota uložil pokutu prevádzkovateľovi fitnesscentra „FIT-FUN“ v Rimavskej Sobote.

Celkový počet telovýchovných zariadení v košickom kraji je 229. V roku 2012 bolo orgánmi verejného zdravotníctva vydaných 25 rozhodnutí na uvedenie telovýchovných zariadení do prevádzky. Okrem toho sú takmer v každej obci vybudované miestne športoviská, prevažne futbalové štadióny, s minimálnym vybavením pre návštevníkov. V roku 2012 bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru uskutočnených 26 kontrol telovýchovných zariadení. Posúdená bola projektová dokumentácia stavby „Cyklotrasa Hornád – Pri Vyšnej hati - Madaras“, ktorá rieši cyklistický chodník s celkovou dĺžkou 1 501,86 m. Uskutočnila sa kolaudácia stavby „Prestavba rozostavaného zimného štadióna na multifunkčné športovo – kultúrne zariadenie I. etapa, Krompachy“. Pri kontrolách bolo zistené jedno závažné porušenie právnych predpisov v meste Košice, kde prevádzkovateľ prevádzkoval zariadenie bez súhlasného rozhodnutia Regionálneho úradu so sídlom v Košiciach. Za uvedený správny delikt mu bola uložená pokuta. V okrese Rožňava bol zistený nedostatok taktiež v jednom zariadení, za čo bol prevádzkovateľovi uložený pokyn na jeho odstránenie. V rámci ŠZD bola vykonávaná aj kontrola dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a kontrola plnenia povinnosti prevádzkovateľov na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V Prešovskom kraji v roku 2012 je evidovaných 158 prevádzok telovýchovných zariadení. V rámci štátneho zdravotného dozoru neboli zistené závažné hygienické nedostatky.

- **Pohrebníctvo**

V Slovenskej republike je v prevádzke spolu 369 pohrebných služieb (nárast oproti roku 2011 o 10 pohrebných služieb) a 7 krematórií. Pohrebné služby majú k dispozícii spolu 734 chladiacich zariadení s kapacitou 1699 miest na uloženie ľudských pozostatkov a ostatkov. Pohrebné služby disponujú zväčša upravenými pohrebnými vozidlami (v 297 prípadoch), v 72 prípadoch majú k dispozícii originálne pohrebné vozidlo a 27 pohrebných vozidiel slúži pre miestnu prepravu počas pohrebného sprievodu. V krematóriách je k dispozícii 14 chladiacich zariadení s kapacitou 261 miest. Na území Slovenska je k dispozícii aj 51 mraziacich zariadení s kapacitou 162 miest.

V Slovenskej republike sa vykonáva dozor zameraný na plnenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v prevádzkach pohrebných služieb a v krematóriách. Prevádzkovateľmi pohrebísk sú mestské príspevkové organizácie, rímsko-katolícka cirkev, obce. Výkon pohrebných služieb zabezpečujú fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické subjekty. Regionálne úrady v sídle kraja vydávali osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby a register odborne spôsobilých osôb na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby je zverejnený na internetovej stránke RÚVZ. V roku 2012 bolo skúšobnou komisiou preskúšaných viac ako 135 žiadateľov na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby a pohrebiska a zároveň

vydaných bolo viac ako 135 osvedčení o odbornej spôsobilosti. Boli vydávané rozhodnutia na nové prevádzky. Na jednotlivých regionálnych úradoch boli vydávané vyjadrenia k vykonaniu exhumácie (viac ako v 11 v prípadoch). Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií je uvedený v tabuľke č. 5.4.

V Bratislavskom kraji je v prevádzke 96 cintorínov, 1 krematórium a 30 pohrebných služieb. Pohrebné služby majú k dispozícii spolu 91 chladiacich zariadení s kapacitou 226 miest. Pohrebné služby disponujú zväčša upravenými pohrebnými vozidlami (v 27 prípadoch), v 6 prípadoch ide o vyrobené pohrebné vozidlo a 4 vozidlá slúžia len pre miestnu prepravu. V Bratislavskom krematóriu sa nachádzajú 3 chladiace zariadenia s kapacitou 47 miest a 1 mraziace zariadenie s kapacitou 2 miesta.

V Bratislave je prevádzkovateľom takmer všetkých pohrebísk, krematória a urnového hája mestská príspevková organizácia Marianum – Pohrebniectvo mesta Bratislavy. Cintoríny v Devíne, Devínskej Novej Vsi, Lamači a Záhorskej Bystrici spravuje Rímsko-katolícka cirkev, jednotlivé farnosti. V Jarovciach a v Čunove je správca príslušný Miestny úrad. Vo vidieckych okresoch ich v prevažujúcej miere spravujú mestá a obce, príp. aj farnosti. Výkon pohrebných služieb zabezpečujú v celom kraji len fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické subjekty (napr. PS Memoria, PS Marianum, PS PIETA, PS BOSCO, PS Ecker Malacky ai).

V jednotlivých okresoch trnavského kraja v priebehu roku 2012 nedošlo k žiadnym podstatným zmenám v prevádzkovaní pohrebísk a pohrebných služieb. V okrese Galanta je v evidencii 46 pohrebísk (v správe 36 prevádzkovateľov) a 10 prevádzok pohrebných služieb. V okrese Trnava, Piešťany a Hlohovec je evidovaných 13 prevádzkovateľov pohrebných služieb (3 v okrese Hlohovec, 4 v okrese Piešťany a 6 v okrese Trnave). V okrese Dunajská Streda je 12 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V okrese Senica a Skalica je spolu 10 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V roku 2012 boli predložené 2 žiadosti o vydanie vyjadrenia k exhumácii ľudských ostatkov. Celkovo v rámci kraja je 45 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V rámci kraja je zriadená skúšobná komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prevádzku pohrebných služieb a pohrebísk. Celkovo bolo vydaných 33 osvedčení. V rámci sankčných opatrení boli dané dve pokuty za zistené nedostatky podľa zákona č. 131/2010 Z. z., a v jednom prípade konanie o uložení sankcie ešte nebolo ukončené. V Trenčianskom kraji je v prevádzke 46 pohrebných služieb. V roku 2012 bol posúdený 1 návrh na uvedenie pohrebnej služby do prevádzky. K žiadosti o exhumáciu ľudských ostatkov boli dané 3 kladné vyjadrenia. Na základe skúšok vykonaných na RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli vydané 4 osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a krematória. RÚVZ Trenčín riešil podnet obstarávateľa pohrebu vo veci neoprávnene fakturovaných nákladov vzniknutých pri prevoze zosnulého. Bolo zistené, že prevádzkovateľ pohrebnej služby neoprávnene si účtoval náklady za uloženie telo u pozostalých, ktoré malo uhradiť zdravotnícke zariadenie. Podnet bol vyhodnotený ako opodstatnený a bol doriešený. Zároveň bol riešený anonymný podnet na poskytovanie pohrebných služieb. V predmetnom zariadení bol vykonaný štátny zdravotný dozor, neboli zistené nedostatky ako sa uvádzali v podaní a podanie bolo vyhodnotené ako neopodstatnené. V Žilinskom kraji počet prevádzkovaných pohrebných služieb v kraji je 43. Zvýšil sa celkový počet chladiacich zariadení o 1 s kapacitou 3. Počet používaných vyrobených pohrebných vozidiel sa znížil o 1, zvýšil sa počet upravených pohrebných vozidiel o 1. RÚVZ so sídlom v Žiline riešilo jeden podnet, ktorý bol neopodstatnený. Koncom roka 2012 RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši riešil na základe písomného podnetu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Liptovskom Mikuláši, odboru kriminálnej polície, podnet z podozrenia so spáchania správneho deliktu na úseku pohrebniectva, ako aj na základe televíznej reportáže z TV novín Markíza o praktikách Pohrebnej služby Tomáš Juhásik – ARON, Štúrova 836/32,

Liptovský Mikuláš, ktorá vo viacerých prípadoch po vykonaní pohrebov nezabezpečovala odvoz ľudských pozostatkov do krematórií ihneď, ale ich zhromažďovala niekoľko dní v jednoduchej garáži do času kumulovaného odvozu. Garáž nebola vybavená chladiacim zariadením. Pri zisťovaní potrebných údajov o dovozoch ľudských pozostatkov do krematórií v Banskej Bystrici, Žiline a v Leviciach sme požiadali o spoluprácu RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Žiline a RÚVZ so sídlom v Leviciach. Na základe oznámenia prokuratúry bolo rozhodnuté, že prípad bude vyšetrovať Policajný zbor SR, ktorý aj vypracuje návrh na uloženie príslušného trestného oznámenia v danej veci. RÚVZ so sídlom v Žiline a v Dolnom Kubíne sa v r.2012 vyjadrovali k exhumácii pred uplynutím tlecej doby. K 1. 11. 2007 bola na úrade z odborných pracovníkov odd. HŽPZ zriadená komisia pre Žilinský kraj na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória. V roku 2012 bolo skúšobnou komisiou preskúšaných 56 žiadateľov na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby a pohrebiska, bolo vydaných 56 osvedčení o odbornej spôsobilosti. Oddelenie vedie na webovej stránke úradu register odborne spôsobilých osôb.

V nitrianskom kraji je evidovaných 61 pohrebných služieb a 3 krematória. V roku 2012 bolo vydaných 5 rozhodnutí a to k zmene prevádzkovateľa pohrebnej služby v okrese Topoľčany, k novej prevádzke pohrebnej služby AVE MARIA v meste Nitra so schválením prevádzkových poriadkov, k novému pohrebisku s Domom smútku a chladiacim zariadením v obci Lovce v okrese Zlaté Moravce, k prevádzke dvom predajniam pohrebných potrieb v Leviciach a Šahách. V súvislosti so zvýšením štandardu služieb na pohrebisku bolo vydané ZS ku kolaudácii stavby rekonštrukcie DS na pohrebisku v Bátorových Kosihách v okrese Komárno, skolaudovaný bol Dom smútku v Novom Tekove, posúdená dokumentácia rekonštrukcie a prístavby Domu smútku v obci Iňa v okrese Levice. Na základe predložených podkladov boli vydané 4 posudky k vykonaniu exhumácie telesných ostatkov. Pohrebné služby využívajú chladiace zariadenia aj v domoch smútku na pohrebiskách s celkovým počtom 159 s kapacitou 346 miest a 7 mraziacich zariadení s kapacitou 35 miest na uloženie telesných pozostatkov. V roku 2012 bol zabezpečený výkon štátneho zdravotného dozoru v 11 prevádzkach pohrebných služieb a v krematóriu Levice na základe požiadavky o spoluprácu RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši pri riešení podnetu na pohrebnú službu Tomáš Juhásik ARON, Liptovský Mikuláš. V krematóriu v Leviciach ako aj v preverovaných prevádzkach pohrebných služieb neboli zistené nedostatky v dodržiavaní zákona č. 355/2007 Z.z. a zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve. Vydaný bol 1 pokyn na odstránenie nedostatkov v účele využitia vozidla ako pohrebného – vyznačenie v osvedčení o evidencii. V rámci posudzovania územnoplánovacích dokumentácií, územných plánov miest a obcí, ako aj projektových dokumentácií na umiestnenie stavieb boli prejednávané možnosti dodržania ochranného pásma jednotlivých pohrebísk. Zo strany zamestnancov oddelenia bola prevádzkovateľom pohrebných služieb a pohrebísk naďalej poskytovaná metodická pomoc pri riešení problémov z problematiky pohrebníctva pri aktualizácii prevádzkových poriadkov a príprave nových pohrebísk. V roku 2012 bolo vykonávané preskúšanie pracovníkov v pohrebníctve pre získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti – odbornú spôsobilosť získali 2 pracovníci pre prevádzkovanie pohrebných služieb a pohrebísk.

Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v Banskobystrickom kraji za rok 2012 uvádza tabuľka č.5.4. Všetky pohrebné služby majú schválené prevádzkové poriadky. Vybavené sú účelovými, resp. upravenými pohrebnými vozidlami a chladiacimi zariadeniami. RÚVZ Banská Bystrica (okresy Banská Bystrica a Brezno) k 31.12.2012 evidoval 11 pohrebných služieb. Vykonaná bola jedna kontrola v pohrebných službách z dôvodu anonymného podnetu postúpeného z ÚVZ SR v Bratislave, pričom závery zo ŠZD

nepreukázali porušenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Vykonaná bola aj jedna kontrola v krematóriu v Banskej Bystrici a to v rámci súčinnosti spolupráce s RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši. Na RÚVZ Banská Bystrica je zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória. V roku 2012 boli doručené 3 žiadosti o vykonanie skúšky odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, všetci žiadatelia boli preskúšaní a následne im boli vydané osvedčenia. Register odborne spôsobilých osôb podľa § 16, ods. 30), zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória podľa § 15, ods. 3), písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. je zverejnený na internetovej stránke RÚVZ Banská Bystrica. RÚVZ Zvolen (okresy Zvolen, Detva a Krupina) k 31.12.2012 evidoval 7 pohrebných služieb. V roku 2012 boli vydané 4 kladné rozhodnutia v súvislosti so zmenou v prevádzkovaní už existujúcich pohrebných služieb. RÚVZ Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica) k 31.12.2012 evidoval 8 pohrebných služieb. V roku 2012 boli schválené upravené prevádzkové poriadky podľa zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve 5 pohrebným službám. RÚVZ Veľký Krtíš k 31.12.2012 evidoval 5 pohrebných služieb, v ktorých boli vykonané 4 kontroly. RÚVZ Lučenec (okresy Lučenec a Poltár) k 31.12.2012 evidoval 9 pohrebných služieb. V roku 2012 bolo vydané 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky z dôvodu rozšírenia priestorov pre pohrebnú službu. RÚVZ Rimavská Sobota (okresy Rimavská Sobota a Revúca) k 31.12.2012 evidoval 13 pohrebných služieb, v ktorých bolo vykonaných 12 kontrol. Opatrenia na základe zistených drobných nedostatkov boli prevádzkovateľom týchto zariadení uložené priamo do záznamov pri výkone ŠZD. *Pohrebiská v Banskobystrickom kraji* sú prevádzkované prevažne obcami, majú schválené prevádzkové poriadky a zamestnanci spĺňajú požiadavky na odbornú spôsobilosť. V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je prevádzkovaných 111 pohrebísk, RÚVZ Zvolen 81 pohrebísk a RÚVZ Žiar nad Hronom 67. RÚVZ Rimavská Sobota, Lučenec a Veľký Krtíš počet prevádzkovaných pohrebísk neuvádzajú. RÚVZ Banská Bystrica vydal jedno súhlasné záväzné stanovisko k zámeru činnosti spracovanému podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie vo veci „Rozšírenie centrálného cintorína v Kremničke“.

V Košickom kraji evidujeme za rok 2012 spolu 48 pohrebných služieb s frekvenciou kontroly 1 x ročne. V oblasti pohrebníctva bolo vykonaných 75 výkonov ŠZD, pri ktorých neboli zistené žiadne závažnejšie hygienické nedostatky. Opatrenia na odstránenie nedostatkov menšieho charakteru boli nariadené v zápise. Schválených bolo 15 prevádzkových poriadkov pre zariadenia pohrebných služieb. Priebežne boli vydávané osvedčenia o odbornej spôsobilosti. Výkon ŠZD bol zameraný na plnenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. V roku 2012 bol riešený jeden anonymný podnet v okrese Michalovce na nefunkčnosť chladiaceho zariadenia v dome smútku, ktorý je súčasťou pohrebiska prevádzkovaného obcou. Po prešetrení bolo zistené, že podnet bol neopodstatnený. Za prevádzkovanie pohrebnej služby bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva bola prevádzkovateľovi, obci Plešivec v okrese Rožňava, uložená pokuta. Následne bolo vydané obci, na základe podaného návrhu, súhlasné rozhodnutie na uvedenie pohrebnej služby do prevádzky. V rámci ŠZD bola vykonávaná aj kontrola plnenia povinností prevádzkovateľov na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby, ako aj plnenie ustanovení zákona o nefajčiároch.

V Prešovskom kraji v roku 2012 je evidovaných 43 prevádzok pohrebných služieb a ich prehľad zariadení je uvedený v tab. č. 5.3. V okrese Vranov n/T bol šetrený správny delikt na úseku pohrebníctva v obci Medzianky, za čo bola uložená a zaplatená pokuta 300 eur.

V priebehu roka 2012 boli preskúšaný štyria žiadatelia, ktorí splnili požiadavky na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebísk a na prevádzkovanie pohrebnej služby podľa zákona č.355/2007 Z. z..

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pracovníci odborov HŽP na RÚVZ SR poskytovali informácie verejnosti rôznymi formami. Najčastejšie využívanou formou sú osobné a telefonické konzultácie, zverejňovanie informácií prostredníctvom webových stránok RÚVZ, písomnou formou ako aj prostredníctvom regionálnych médií. Tie sú využívané najmä pri príležitosti významných dní určených svetovou zdravotníckou organizáciou. Medzi najvýznamnejšie patrí svetový deň vody, v rámci ktorého bola ponúknutá možnosť bezplatného vyšetrenia vzoriek vody na vybrané ukazovatele a zároveň bola poskytnutá možnosť konzultácie.

Informácie sa poskytujú aj prostredníctvom environmentálnych poradní, ktoré sú zriadené na RÚVZ v SR.

O mimoriadnych situáciách v regiónoch je obyvateľstvo informované aj prostredníctvom webových stránok ako súčasť epidemiologickej situácie a iných závažných situácií v životnom a pracovnom prostredí. Na webových stránkach sú pravidelne aktualizované informácie o kvalite vody vo verejných vodovodoch, kvalite vôd na kúpanie, základné hygienické požiadavky na ochranu zdravia po záplavách, informácie o podkladoch pre rozhodovacia činnosť orgánov verejného zdravotníctva, zoznam odborne spôsobilých osôb a skúšobný poriadok skúšobných komisií.

V rámci poskytovania informácií verejnosti prevahu tvorili otázky hlavne v oblasti pohrebništva, kvality vody vo vodovodoch, spôsobov dezinfekcie individuálnych zdrojov vody, informácie na zradenie a prevádzkovanie pohrebísk a krematórií, problematike riešenia stavieb podľa spracovaných projektových dokumentácií, k problematike bývania a zariadení starostlivosti o ľudské telo, zložiek životného prostredia, o zdravotných rizikách spojených s používaním solárií,

Jednotlivé RÚVZ SR vykonávali aj konzultačné činnosti, ktoré využívali najmä projektanti, dodávatelia technologických zariadení, investori stavieb, k problematike zariadení starostlivosti o ľudské telo, ubytovacích zariadení, zdravotníckych zariadení, ovzdušia, hluku, taktiež v rámci územných a kolaudačných konaní a pod.

Pracovníci RÚVZ taktiež participovali v rôznych televíznych a rozhlasových reláciách, kde poskytovali rozhovory a informovali verejnosť v rôznych problematikách.

IV. Prednášková a publikačná činnosť pracovníkov OHŽP za rok 2010

Prednášková činnosť

- MUDr. Holíková, J.: Životné prostredie a zdravie. SZU Bratislava, 21.02.2012
- MUDr. Duba, S., MUDr. Böhmová, E.: Poznatky a problémy pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach. Odborná konferencia pri príležitosti osláv 60.výročia prijatia zákona o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti, 15.03.2012, Bratislava
- Ing. Mihalčík, L., PhD., Ing. Dvořáček, D., Petrák, P., Zaťko, P.: Review of directive 2002/49/EC based on noise measurements in Bratislava. EURONOISE 2012 – medzinárodná konferencia EAA, 10.-13.06.2012, Praha, Česká republika
- MUDr. Holíková, J.: Hodnotenie vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 08.10.2012, Banská Bystrica

- MUDr. Holíková, J.: Hodnotenie zdravotných rizík. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 08.10.2012, Banská Bystrica
- MUDr. Holíková, J.: Hodnotenie vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 17.10.2012, Banská Bystrica
- MUDr. Holíková, J.: Hodnotenie zdravotných rizík. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 17.10.2012, Banská Bystrica
- Ing. Mihalčík, L.: Štatistické hladiny hluku – príspevok k tvorbe metodík MZ SR. Hodnotenie kvality prostredia 2012 – konferencia pod záštitou hlavného hygienika SR, 24.-25.10.2012, Košice
- MUDr. Holíková, J.: Hodnotenie vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 14.11.2012, Trnava
- MUDr. Holíková, J.: Hodnotenie zdravotných rizík. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 14.11.2012, Trnava
- MUDr. Holíková, J.: Legislatívne zabezpečenie HIA. Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR, 14.11.2012, Trnava
- MUDr. Holíková, J.: Základy právnej úpravy starostlivosti o zdravie ľudí. Odborná príprava fyzických osôb na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie, 15.11.2012, Banská Bystrica
- Koppová, K.: Biologická hodnota pitnej vody, Konferencia “Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou”, Kúpele Nový Smokovec, 25.-26.04.2012
- Koppová, K.: Kvalita pitnej vody/Problematika pitnej vody a vody na kúpanie, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 15.máj 2012
- Koppová, K.: Kvalita pitnej vody/Problematika pitnej vody a vody na kúpanie, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 17.máj 2012
- Koppová, K.: Legislatívne zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 28.08.2012
- Koppová, K.: Hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 28.08.2012
- Koppová, K.: Prípadové štúdie hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 28.08.2012
- Koppová, K.: Legislatívne zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 12.09.2012
- Koppová, K.: Hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 12.09.2012
- Koppová, K.: Prípadové štúdie hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 12.09.2012
- Koppová, K.: Legislatívne zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 24.10.2012
- Koppová, K.: Hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 24.10.2012
- Koppová, K.: Prípadové štúdie hodnotenia zdravotných rizík, Odborný kurz SAŽP „Analýza rizika znečisteného územia“, 24.10.2012
- Koppová, K.: Klimatické zmeny a zdravie, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 02.10. 2012
- Koppová, K.: Soláriá a zdravie, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 02.10. 2012

- Koppová, K.: Doprava, hluk a zdravie, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 02.10. 2012
- Koppová, K.: Kvalita pitnej vody/Problematika pitnej vody a vody na kúpanie, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 03.10. 2012
- Koppová, K.: Legislatívne zabezpečenie HIA, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 08.10. 2012
- Koppová, K.: Prípadová štúdia, HIA pre spaľovňu TKO v Košiciach, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 08.10. 2012
- Koppová, K.: Legislatívne zabezpečenie HIA, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 17.10. 2012
- Koppová, K.: Metodológia HIA, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 17.10. 2012
- Koppová, K.: Prípadová štúdia, HIA pre spaľovňu TKO v Košiciach, Odborný seminár „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, 17.10. 2012
- Adamčáková, Z. – Pilarčíková, D.: Zariadenia sociálnych služieb z pohľadu verejného zdravotníctva, „Celoústavný seminár VŠ“, 27.3.2012
- RÚVZ Rimavská Sobota
- Milecová, K.: Svetový deň vody, Celoústavný odborný seminár, RÚVZ Rimavská Sobota, 14.3.2012
- Kosnová, M.: Katalóg služieb a vzor prevádzkového poriadku, Celoústavný odborný seminár, RÚVZ Rimavská Sobota, 14.6.2012
- Milecová, K.: Sinice vo vodných nádržiach, Celoústavný odborný seminár, RÚVZ Rimavská Sobota, 14.12.2012
- Mgr. Denisa Kačmárová: „Kozmetické výrobky a hraničné výrobky“; odborný seminár pracovníkov RÚVZ Michalovce; 25.4.2012
- Ing. Božena Kováčová, Mgr. Mária Gimerová; „Informačné systémy používané na oddelení HŽPaZ“; odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce; 20.6.2012
- Jozefína Šoltésová, Ján Ciberej; „Solária a zdravotné riziká“; odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce; 26.9.2012
- MUDr. Daniela Kniežová, Ing. Božena Kováčová; „Klimatizácia – komfort, alebo hrozba?; odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce; 26.9.2012
- MUDr. Daniela Kniežová, Ing. Božena Kováčová; „Klimatizácia – komfort, alebo hrozba?; seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ Košice; 4.10.2012
- MUDr. J. Stašková, MPH, Ing. B. Kováčová: „Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch,“ príspevok uverejnený v zborníku referátov „XVI. Okresné dni vody Michalovce“. Príspevok odprednášaný na XVI. Okresných dňoch vody Michalovce dňa 29.3.2012

Publikačná činnosť

- DIETZOVÁ, Z. - BRATSKÁ, Z. Odhad zdravotného rizika z konzumácie vody z voľne prístupného prameňa v Košiciach. In Zborník referátov z XVI. medzinárodnej vodohospodárskej konferencie Voda Zlín. Zlín 2012. ISBN 978-80-260-1468-3, str. 47-52.
- DIETZOVÁ, Z. - LABANCOVÁ, J. Skúsenosti s riešením problematiky chovu psov a hospodárskych zvierat v obytných zónach z hľadiska ochrany verejného zdravia. In Zborník publikácií z XII. ročníka odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou „Manažment miest a obcí - právne aspekty súvisiace so spoločenskými, domácimi a voľne žijúcimi živočíchmi“. Vysoké Tatry-Stará Lesná. 2012. ISBN 978-80-89385-20-1. str. 90-94.
- DIETZOVÁ, Z.- LABANCOVÁ, J.- BRATSKÁ, Z. Je zdravotné riziko z arzenu vo voľne prístupnom minerálnom prameni v Košiciach prijateľné? In Zborník referátov

z konferencie Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia. Košice. 2012. ISBN 978-80-7097-985-3, str. 32-37.

- VRÁBEL, V.- BRATSKÁ, Z. - DIETZOVÁ, Z. - HUDÁK, A – JALČOVIKOVÁ, V. Rádioaktivita alebo obsah arzénu ? – limitujúci faktor doporučenej dennej spotreby minerálnej vody. In Zborník referátov z konferencie Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia. Košice. 2012. ISBN 978-80-7097-985-3, str. 23-31.

- RIGANOVÁ, N. - BRATSKÁ, Z. Zariadenia na domácu úpravu pitnej vody áno alebo nie? Dvojmesačník Vodohospodársky spravodajca č. 3–4, 2012. ISSN 0322-886X str.9- 11.

ADC Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

ADC 01 Hrubá, F. - Strömberg, U. - Černá, M. - Chunying, Ch. - Narari, F. - Harari, R. - Horvat, M. - **Koppová, K.** - Kos, A. - Krsková, A. - Krsnik, M. - Laamech, J. - Li, Y.-F. - Löfmark, L. - Lundh, T. - Lundström, N.-G. - Lyoussi, B. - Mazej, D. - Osredkar, J - Pawlas, K. - Pawlas, N. - Prokopowicz, A. - Rentschler, G. - Spěváčková, V. - Spiric, Z. - Tratnik, J. - Skerfving, S. - Bergdahl, I. A.: Blood cadmium, mercury, and lead in children : an international comparison of cities in six European countries, and China, Ecuador, and Morocco. In: Environment international. - ISSN 0160-4120. - Vol. 41, May (2012), s. 29-34. [<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22257910>]

AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

AED 01 **Adamčáková, Z. - Fabiánová, E. - Kráľ, P. - Nedelová, G. - Kačšáková, A. - Grendár, M.:** Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku ESNAP - prvé výsledky [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 81-87.

AED 02 **Adamčáková, Z. -Koppová, K. - Bartová, P. - Bobáľová, P. - Hrubá, F.:** Obsah kadmia, olova a ortuti v krvi žien : 2. fáza projektu PHIME v SR - prvé výsledky [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 17-23.

AED 03 **Koppová, K. - Gajdošová, E. - Bartová, P. - Slotová, K. - Bakošová, M. - Ďateľová, M. - Hrubá, F.:** Medzinárodný projekt PHIME - obsah kadmia, olova a ortuti v krvi detí žijúcich vo vidieckej, mestskej a priemyselnej oblasti [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 24-30.

DAI Dizertačné a habilitačné práce

DAI 01 **Adamčáková, Z.:** Etiologické aspekty rakoviny pankreasu : dizertačná práca. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2011. - 120 s.

V. Ďalšie činnosti odboru

Úlohy hlavnej odborníčky HH SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia

- plní MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD. na základe opakovaných menovaní od roku 1995, posledné menovanie menovacím dekrétom č. OOD/8529/2012 zo dňa 21.11. 2012

Odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽP RÚVZ v SR

- Organizovanie a vedenie **poradného zboru hlavného hygienika SR** pre odbor HŽP, ktorého sa zúčastňujú krajskí odborníci odboru HŽP. V roku 2012 boli zorganizované tri pracovné stretnutia.

- Organizovanie a odborná náplň **celoslovenských porád** vedúcich odborov a oddelení HŽP, ktoré sú poriadané pravidelne od roku 1995, v roku 2012 bola zorganizovaná 1 celoslovenská porada

V poradných zboroch boli riešené nasledovné odborné oblasti:

Zasadnutie poradného zboru 3. máj 2012, Banská Bystrica

- Uplatňovanie odborného usmernenia ÚVZ SR, hlavného hygienika SR v posudkovej činnosti a pri výkone štátneho zdravotného dozoru v soláriách
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016 v systéme verejného zdravotníctva – návrh prioritizácie oblastí na riešenie
- Príprava celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení HŽP

Zasadnutie poradného zboru 22. máj 2012, Oščadnica

- Návrhy na novelizáciu predpisov v odbore hygiena životného prostredia a zdravia a ich zaradenie do Plánu legislatívnych úloh MZ SR, vrátane časového harmonogramu
- Vyhláška MZ SR o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody v prírodnom kúpalisku a v umelom kúpalisku, kontrolu kvality vody v prírodnom kúpalisku a umelom kúpalisku, požiadavky na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. Stav prípravy, pripomienky.
- Problematika riešenia podnetov na hluk vo vonkajšom prostredí zo špecifických zdrojov, postup pri riešení, objektivizácia hluku meraním, protokoly z doteraz vykonaných meraní hluku z kostolných zvonov.

Zasadnutie poradného zboru 18. októbra 2012, Banská Bystrica

- Uplatňovanie odborného usmernenia na výkon posudkovej činnosti a ŠZD v soláriách
- Stav prípravy legislatívnych úprav, konkrétne: vyhláška MZ SR č. 549/2008 Z.z., vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z.z., vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z.z.

Celoslovenská porada 23. – 24. máj, Oščadnica, v programe porady boli riešené nasledovné odborné okruhy:

- Problematika solárií, výkon štátneho zdravotného dozoru a posudkovej činnosti vo vzťahu k výsledkom meraní UV žiarenia
- Stav prípravy legislatívnych úprav na úseku vody na kúpanie
- Aktualizácia účinných pesticídnych látok vo vodách v SR
- Výsledky plnenia úlohy ÚVZ SR č. 1.7 Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch
- Možnosti vynechania dezinfekcie vody vo vybraných vodovodoch v Podtatranskom regióne
- Skúsenosti pri posudzovaní a prevádzkovaní bioplynových staníc z pohľadu verejného zdravotníctva
- Uplatňovanie HIA v praxi

Príprava legislatívnych úprav (MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.)

a) práca na **novelizácii zákona č. 355/2007 Z.z.** v časti týkajúcej sa hodnotenia dopadov na verejné zdravie, a príprava vykonávacieho predpisu – **vyhlášky MZ SR Hodnotenie dopadov na verejné zdravie**

b) **príprava návrhu novelizácie vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z.** – návrh vyhlášky je v súčasnosti po medzirezortnom pripomienkovom konaní, prebiehajú rozporové konania k zásadným pripomienkam

Príprava odborných koncepčných materiálov a usmernení (MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.)

- **spolupráca pri spracovaní odborného usmernenia ÚVZ SR HH SR – Postup RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v soláriách**

Uplatňovanie procesu HIA v praxi

V oblasti hodnotenia dopadov na verejné zdravie boli aktivity v rámci odboru v roku 2012 zamerané dvomi smermi a to na uplatňovanie HIA v praxi v zmysle platnej legislatívy vrátane prípravy návrhu novej vyhlášky o HIA a na edukáciu pracovníkov RÚVZ v rámci projektu Vzdelávanie. Vydanie novej vyhlášky o HIA je závislé od procesu novelizácie zákona 355/2007 Z.z. nakoľko až táto novela bude obsahovať ustanovenie na vydanie vyhlášky. Legislatívny proces novelizácie zákona však nebol z dôvodov mimo odboru HŽP ukončený a tým aj vydanie vyhlášky sa posúva na rok 2013.

Významnou aktivitou pre posilnenie kapacít pre HIA na Slovensku bola realizácia medzinárodného vzdelávacieho kurzu organizovaného aj plne financovaného zo zdrojov WHO. 5 dňový kurz v Rige (Estónsku) absolvovalo 9 účastníkov zo Slovenska (1 z odboru HŽP ÚVZ SR, 1 RÚVZ Rimavská Sobota).

Ďalšia oblasť týkajúca sa činností v oblasti HIA je skúšanie odbornosti pre hodnotenie dopadov na verejné zdravie. V roku 2012 členovia skúšobnej komisie preskúšali s pozitívnym výsledkom 7 osôb, ktorí následne obdržali príslušné osvedčenie.

V procese HIA bol uplatnený pre-skrining v 48 prípadoch z 56, vyžiadaná HIA bola v 6 prípadoch a v 3 prípadoch bola HIA ukončená.

V tabuľke č. 6.1 je uvedený prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi v jednotlivých RÚVZ v SR za rok 2012.

Mimoriadne udalosti

V 6. až 10. kalendárnom týždni roku 2012 bola zaznamenaná mimoriadna situácia v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou v okresoch Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves a Gelnica. Situácia vznikla v dôsledku zamrznutia povrchových zdrojov pitnej vody pri dlhodobom poklese vonkajších teplôt v týchto oblastiach na - 20°C až - 27°C. Prerušenie dodávok pitnej vody z verejného vodovodu postihlo približne 16 000 obyvateľov miest a obcí uvedených okresov. Najväčším problémom bol nedostatok vyhrievaných cisterien na dodávku a rozvoz pitnej vody. Pracovníci OHŽP situáciu monitorovali, konzultovali s dotknutými RÚVZ v zasiahnutých oblastiach a spracúvali údaje pre týždennú aktualizáciu Informácií o mimoriadnych epidemiologických situáciách a výskyte havarijných a iných mimoriadnych situácií v SR v časti Životné a pracovné prostredie.

Ďalšie aktivity OHŽPZ na RÚVZ

Medzi ďalšie aktivity zamestnancov OHŽP na RÚVZ patrili okrem iného tiež:

- organizovanie a vedenie poradného zboru hlavného hygienika SR a celoslovenských porád vedúcich odborov a oddelení HŽP,
- príprava legislatívnych úprav a odborných koncepčných materiálov a usmernení,
- účasť v špecializovaných pracovných skupinách a komisiách pre mimoriadne situácie, napr. v povodňových komisiách,
- aktívna účasť na konferenciách a rôznych odborných podujatiach,
- pedagogická činnosť, v rámci ktorej boli spracovávané posudky k záverečným prácam, a tiež boli zabezpečené stáže a odborná prax v rámci pregraduálnej a postgraduálnej výučby, (nástupná prax lekárov, predateštná prax lekárov, stáže študentov SZÚ Bratislava, Vysokiej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety a Trnavskej univerzity)
- spolupráca s miestnou samosprávou a štátnou správou pri riešení podnetov a sťažností občanov a pri príprave všeobecne záväzných nariadení. Podnety sa týkali nepriaznivého vplyvu hluku z prevádzok, výskytu plesní v bytoch, hlodavcov, prevádzkovanie obchodných prevádzok bez súhlasu organu verejného zdravotníctva a pod.,
- činnosti vyplývajúce z požiadaviek civilnej ochrany pri riešení mimoriadnych situácií, hlavne pri povodniach. Pracovníci RÚVZ Trenčín sa zúčastnili na cvičení Havran, v rámci

simulácie situácie ohrozenia jadrového zariadenia SE-EBO V2 Jaslovské Bohunice spojenej s únikom rádioaktívnych látok,

- komplexné vybavovanie platených služieb a expertíz z oblastí pitných vôd, vôd nakúpanie, kontroly účinnosti sterilizátorov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, kvality vnútorného prostredia budov, pričom na základe každej objednávky je vypracovaná zmluva, cenová ponuka, zabezpečený podpis objednávateľom, overenie vykonania finančnej úhrady, odber vzoriek, sumarizácia výsledkov laboratórnych analýz z jednotlivých laboratórií, vyhodnotenie výsledkov podľa platnej legislatívy, vypracovanie expertízneho posudku a jeho odposlanie,
- spracovávanie údajov do Informačného systému o pitnej vode a do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie, spracovávanie správ o pripravenosti zariadení CR na LTS a hodnotiacich správ o situácií v okresoch,
- posudková a dozorná činnosť, zabezpečovanie štátneho zdravotného dozoru nad konanými hromadnými podujatiami v mestách napr. v Trenčíne Motoristická akcia MAD autopoľahy Power fest 2012, Hudobný festival Pohoda, Slávnosti bratrstva Čechov a Slovákov na Holubyho chate, 15. Ročník Chocholanskej western rodeo show Pod Tlstou Horou,
- aktivity pri príležitosti Svetového dňa vody – konzultácie, poradenstvo, vyšetrenie vzoriek vody zo studní. V rámci konania Dni zdravia 2012 v mestách Trnava a Hlohovec bola poskytnutá možnosť analýzy vzoriek pitnej vody na stanovenie obsahu dusičnanov, dusitanov a amónnych iónov,
- komplexné vybavovanie platených služieb a expertíz v oblasti pitných vôd, vôd na kúpanie, kvality vnútorného prostredia budov, pričom na základe každej objednávky je vypracovaná zmluva, cenová ponuka, odber vzoriek, overenie vykonania finančnej úhrady, vyhodnotenie výsledkov podľa platnej legislatívy a vypracovanie expertízneho posudku,
- vykonávanie dozoru nad dodržiavaním zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v predajňach, v športových zariadeniach, v zariadeniach soc. služieb, v kinách, v divadlách, v galériách a vo verejných budovách,
- pracovníci RÚVZ v SR vykonávali školenia a v rámci Komisií preskúšavanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažnej činnosti na úseku starostlivosti o ľudské telo, odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska a na prevádzkovanie pohrebnej služby a krematória, odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne využitie
- vykonávanie prednáškovej a publikačnej činnosť, poskytovanie príspevkov do médií napr. Rádio Frontimus, Žilinský večerník, STV a pod.

VI. Tabuľky**Tab. č. 1.1** Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v SR
v roku 2012

Kraj	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Banskobystrický	656 150	559 738	85,31
Bratislavský	1 060 204	1 041 103	98,2
Košický	771 672	639 815	82,91
Nitriansky	696 973	624 926	89,66
Prešovský	812 704	640 634	78,83
Trenčiansky	594 100	537 050	90,4
Trnavský	546 551	487 159	89,13
Žilinský	698 514	627 670	89,86
Spolu:	5 836 868	5 158 095	88,37

Tab. č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch v SR podľa výsledkov monitoringu za rok 2012

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banskobystrický	194	893	287	26,4	187	17,2	127	11,68	0	0
Bratislavský	41	315	37	10,39	24	6,74	14	3,93	0	0
Košický	104	692	127	15,95	76	9,55	59	7,41	0	0
Nitriansky	213	758	169	17,4	145	14,93	36	3,71	0	0
Prešovský	162	797	150	15,64	63	6,57	100	10,43	0	0
Trenčiansky	145	632	76	9,78	26	3,35	64	8,24	0	0
Trnavský	48	434	52	10,79	35	7,26	17	3,53	0	0
Žilinský	91	636	37	5,09	13	1,79	25	3,44	0	0
Spolu:	998	5 157	935	15,19	569	9,24	442	7,18	0	0

Tab. č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch v SR podľa výsledkov štátneho zdravotného dozoru za rok 2012

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banskobystrický	65	21	32,31	11	16,92	13	20	0	0
Bratislavský	9	5	55,56	0	0	5	55,56	0	0
Košický	281	61	21,71	31	11,03	34	12,1	0	0
Nitriansky	152	39	25,66	25	16,45	15	9,87	0	0
Prešovský	91	29	31,87	9	9,89	22	24,18	0	0
Trenčiansky	369	114	30,89	41	11,11	85	23,04	0	0
Trnavský	41	9	21,95	8	19,51	1	2,44	0	0
Žilinský	16	1	6,25	0	0	1	6,25	0	0
Spolu:	1 024	279	27,25	125	12,21	176	17,19	0	0

Tabuľka č. 1.4 Výnimky na používanie pitnej vody vo verejných vodovodoch udelené / pretrvávajúce v roku 2012

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m ³	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolených výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
Pastuchov	obec Pastuchov	Pastuchov	978	0	Dusičnany (NO ₃)	mg/l	50	65	53,94	25.05.2011 - 24.05.2014	1
Sikenička	ZsVS, a.s.	Nové Zámky/Sikenička	437	0	dusičnany (NO ₃)	mg/l	50	75	70,6	25.6.2011 - 24.6.2014	1.

Tabuľka č. 2.1. Prehľad prírodných kúpalísk v SR

Kraj						
Okres						
Obec						
Názov kúpaliska	Typ vody	Plocha kúpaliska a pláži [m ²]	Štatút	Rekreácia	Dátum začatia sezóny	Dátum ukončenia sezóny
Banskobystrický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici						
okres Banská Bystrica						
Banská Bystrica, plážové kúpalisko - jazero	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	29.6.2012	5.9.2012
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci						
okres Lučenec						
Ružiná - pri obci Divín	Vodná nádrž	7000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	21.6.2012	31.8.2012
Ružiná - pri obci Ružiná	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote						
okres Rimavská Sobota						
Plážové kúpalisko Rimavská Sobota	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	27.6.2012	3.9.2012
Zelená voda - Kurinec	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	21.6.2012	9.9.2012
Drieňok	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná	21.6.2012	9.9.2012
Pláž ORMET	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná	21.6.2012	9.9.2012

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši						
okres Veľký Krtíš						
Aréna otvoreného kúpaliska KRTKO	Vodná nádrž	2230	Štatút nevyhlásený	Organizovaná	1.6.2012	3.9.2012
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom						
okres Banská Štiavnica						
Počúvadlianske jazero	Vodná nádrž	122600	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľké Kolpašské jazero	Vodná nádrž	97800	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľké Richňavské jazero	Vodná nádrž	75220	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Vindšachtské jazero	Vodná nádrž	44600	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
okres Žarnovica						
Dolno Hodrušské jazero	Vodná nádrž	47800	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Bratislavský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave						
okres Bratislava II						
Zlaté piesky	Odkrytá podzemná voda	332000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	26.5.2012	15.9.2012
okres Bratislava III						
Kuchajda	Odkrytá podzemná voda	74000	Štatút nevyhlásený	Organizovaná	16.6.2012	31.8.2012
Vajnorské jazero	Odkrytá podzemná voda	140000	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

okres Bratislava V						
Čunovo	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Veľký Draždiak	Odkrytá podzemná voda		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Rusovce-Candell	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Malacky						
Malé Leváre	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Plavecký Štvrtok	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Senec						
Ivanka pri Dunaji	Odkrytá podzemná voda		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Nové Košariská	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Slnéčné jazerá	Odkrytá podzemná voda	1180000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	1.6.2012	31.8.2012
Košický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach						
okres Košice IV						
Plážové kúpalisko JAZERO	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	11.6.2012	24.8.2012
okres Košice - okolie						
Pod Bukovcom	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Štrkovisko Čaňa	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		

Ružín	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach						
okres Michalovce						
Zemplínska Šírava - Medvedia hora	Vodná nádrž	9700	Štatút vyhlásený	Organizovaná	1.7.2012	20.8.2012
Zemplínska Šírava - Kamenec	Vodná nádrž	102000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	18.6.2012	3.9.2012
Zemplínska Šírava - Paľkov	Vodná nádrž	22500	Štatút vyhlásený	Organizovaná	1.7.2012	31.8.2012
Vinianske jazero	Vodná nádrž	37700	Štatút vyhlásený	Organizovaná	18.6.2012	31.8.2012
Zemplínska Šírava - Biela hora	Vodná nádrž	48000	Štatút vyhlásený	Organizovaná		
Zemplínska Šírava - Hôrka	Vodná nádrž	44000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	18.6.2012	31.8.2012
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi						
okres Gelnica						
Ružín	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Ružín - prítoky	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Turzovské jazero	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Jazero Úhorná	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		

Nitriansky kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne						
okres Komárno						
štrkoviskové jazero Bohatá	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
APÁLI - mŕtve rameno Váhu	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
štrkoviskové jazero Kava	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach						
okres Levice						
Lipovina - Bátovce	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch						
okres Nové Zámky						
TONA Šurany	Odkrytá podzemná voda		Štatút zrušený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch						
okres Topoľčany						
Vodná nádrž Duchonka	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Prešovský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom						
okres Snina						
RO Sninské rybníky	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	1.6.2012	17.9.2012

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove						
okres Prešov						
prírodné kúpalisko Sigord	Odkrytá podzemná voda	2100	Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku						
okres Stropkov						
Veľká Domaša - Tíšava	Vodná nádrž	12000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	31.5.2012	31.8.2012
Veľká Domaša - Valkov	Vodná nádrž	13500	Štatút vyhlásený	Organizovaná	31.5.2012	31.8.2012
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou						
okres Vranov nad Topľou						
Veľká Domaša-Holčíkovce	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Poľany	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Dobrá	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Nová Kelča	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-polostr.KRYM	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Trenčiansky kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi						
okres Prievidza						
VN Nitrianske Rudno	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne						
okres Bánovce nad Bebravou						
Vodná nádrž Prusy	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Myjava						
Vodná nádrž Brezová pod Bradlom	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Vodná nádrž Stará Myjava	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Nové Mesto nad Váhom						
Štrkovisko Horná Streda	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Zelená voda	Odkrytá podzemná voda	120000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	1.7.2012	31.8.2012
Vodná nádrž Dubník	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Trenčín						
Trenčín - Opatová - nádrž	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Trnavský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede						
okres Dunajská Streda						
Šulianske jazero	Odkrytá podzemná voda	53750	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Vojčianske jazero	Odkrytá podzemná voda		Štatút zrušený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante						
okres Galanta						
bagrovisko Čierna Voda	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
VD Kráľová, Kaskády	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Horný Čepeň - mŕtve rameno Váhu	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Horný Čepeň - štrkovisko	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Šintavské bane	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
VD Kráľová, Šoporňa	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
bagrovisko Tomášikovo	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
VD Kráľová, Váhovce	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici						
okres Senica						
RO Kunovská priehrada	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná	22.6.2012	17.8.2012
RO Gazarka	Odkrytá podzemná voda		Štatút vyhlásený	Organizovaná	22.6.2012	30.7.2012

Žilinský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne						
okres Námestovo						
Vodné dielo Orava - Slanica	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Tvrdošín						
Vodné dielo Orava - Stará Hora	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši						
okres Liptovský Mikuláš						
Liptovská Mara - Liptovská Sielnica	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná		
Liptovská Mara - Liptovský Trnovec	Vodná nádrž	30000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	29.6.2012	2.9.2012

Tabuľka č. 2.2. Prehľad o kvalite prírodných kúpalísk v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Vzorky			Ukazovatele				
Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické

Banskobystrický kraj								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, plážové kúpalisko - jazero	4	4	100	73	9	2	1	6
okres Lučenec								
Ružiná - pri obci Divín	9	1	11,11	146	1			1
Ružiná - pri obci Ružiná	8	2	25	119	3	1		2
okres Rimavská Sobota								
Plážové kúpalisko Rimavská Sobota	7	4	57,14	115	9	2	1	6
Zelená voda - Kurinec	6	5	83,33	97	12		3	9
Drieňok	9	2	22,22	146	4		2	2
Pláž ORMET	10	2	20	149	5		2	3
okres Veľký Krtíš								
Aréna otvoreného kúpaliska KRTKO	9	1	11,11	75	2			2
okres Banská Štiavnica								

Počúvadlianske jazero	8	1	12,5	144	1			1
Veľké Kolpašské jazero	9	1	11,11	146	1	1		
Veľké Richňavské jazero	8	2	25	144	2			2
Vindšachtské jazero	8	3	37,5	144	3			3
okres Žarnovica								
Dolno Hodrušské jazero	8	2	25	144	2			2
Sumárne údaje za kraj	103	30	29,13	1642	54	6	9	39

Bratislavský kraj								
okres Bratislava II								
Zlaté piesky	24	4	16,67	258	4	1		3
okres Bratislava III								
Kuchajda	18	5	27,78	192	5	2		3
Vajnorské jazero	7		0	78				
okres Bratislava V								
Čunovo	3		0	38				
Veľký Draždiak	7	1	14,29	71	1		1	
Rusovce-Candell	2		0	23				

okres Malacký								
Malé Leváre	7	2	28,57	77	3			3
Plavecký Štvrtok	4	1	25	44	1			1
okres Senec								
Ivanka pri Dunaji	10	3	30	91	5	3		2
Nové Košariská	4	2	50	44	3			3
Slnéčné jazera	16	1	6,25	173	2	1	1	
Sumárne údaje za kraj	102	19	18,63	1089	24	7	2	15

Košický kraj								
okres Košice IV								
Plážové kúpalisko JAZERO	13	13	100	216	17			17
okres Košice - okolie								
Pod Bukovcom	21	10	47,62	309	11	2		9
Štrkovisko Čaňa	2	2	100	36	5	1	2	2
Ružín	3	3	100	51	4	2		2
okres Michalovce								
Zemplínska Šírava-Medvedia hora	8	2	25	135	3			3

Zemplínska Šírava - Kamenec	8	2	25	135	3			3
Zemplínska Šírava - Paľkov	8	2	25	135	3			3
Vinianske jazero	22	20	90,91	315	34	4	7	23
Zemplínska Šírava - Biela hora	8	2	25	132	2			2
Zemplínska Šírava - Hôrka	8	2	25	135	3			3
okres Gelnica								
Ružín	8	7	87,5	122	12	4	2	6
Ružín - prítoky	2	2	100	28	3	2		1
Turzovské jazero	3	1	33,33	42	1			1
Jazero Úhorná	4		0	61				
Sumárne údaje za kraj	118	68	57,63	1852	101	15	11	75

Nitriansky kraj								
okres Komárno								
štrkoviskové jazero Bohatá	3	3	100	32	8	3	1	4
APÁLI - mŕtve rameno Váhu	4	2	50	38	5	3		2
štrkoviskové jazero Kava	3	3	100	39	8			8

okres Levice								
Lipovina - Bátovce	3	3	100	41	8	1		7
okres Nové Zámky								
TONA Šurany	9	6	66,67	165	7	3		4
okres Topoľčany								
Vodná nádrž Duchonka	9	9	100	156	27	1	1	25
Sumárne údaje za kraj	31	26	83,87	471	63	11	2	50
Prešovský kraj								
okres Snina								
RO Sninské rybníky	8	4	50	114	4		3	1
okres Prešov								
prírodné kúpalisko Sigord	4	2	50	70	2			2
okres Stropkov								
Veľká Domaša - Tíšava	8	1	12,5	153	1		1	
Veľká Domaša - Valkov	8	1	12,5	152	1		1	

okres Vranov nad Topľou								
Veľká Domaša-Holčíkovce	7		0	101				
Veľká Domaša-Poľany	7	1	14,29	98	1			1
Veľká Domaša-Dobrá	7		0	99				
Veľká Domaša-Nová Kelča	7	1	14,29	99	1	1		
Veľká Domaša-polostr.KRYM	7		0	98				
Sumárne údaje za kraj	63	10	15,87	984	10	1	5	4

Trenčiansky kraj								
okres Prievidza								
VN Nitrianske Rudno	6	6	100	81	13	1	2	10
okres Bánovce nad Bebravou								
Vodná nádrž Prusy	2	2	100	30	2			2
okres Myjava								
Vodná nádrž Brezová pod			0					

Bradlom								
Vodná nádrž Stará Myjava	2	1	50	29	1	1		
okres Nové Mesto nad Váhom								
Štrkovisko Horná Streda	2	1	50	30	3		1	2
Zelená voda	17	4	23,53	241	5	1		4
Vodná nádrž Dubník	3	2	66,67	35	6	1		5
okres Trenčín								
Trenčín - Opatová - nádrž	2	1	50	30	2		1	1
Sumárne údaje za kraj	34	17	50	476	32	4	4	24
Trnavský kraj								
okres Dunajská Streda								
Šulianske jazero	11		0	136				
Vojčianske jazero			0					
okres Galanta								
bagrovisko Čierna Voda	1		0	14				
VD Kráľová,Kaskády	1		0	14				

Horný Čepeň - mŕtve rameno Váhu	1		0	14				
Horný Čepeň - štrkovisko	1	1	100	14	1			1
Šintavské bane	1		0	14				
VD Kráľová, Šoporňa	1	1	100	14	1		1	
bagrovisko Tomášikovo	1		0	14				
VD Kráľová, Váhovce	1		0	14				

okres Senica

RO Kunovská priehrada	9	5	55,56	123	14	2	6	6
RO Gazarka	11	11	100	141	39		19	20
Sumárne údaje za kraj	39	18	46,15	512	55	2	26	27

Žilinský kraj

okres Námestovo

Vodné dielo Orava - Slanica	2		0	21				
--------------------------------	---	--	---	----	--	--	--	--

okres Tvrdošín

Vodné dielo Orava - Stará Hora	2		0	21				
--------------------------------------	---	--	---	----	--	--	--	--

okres Liptovský Mikuláš								
Liptovská Mara - Liptovská Sielnica	1	1	100	15	1			1
Liptovská Mara - Liptovský Trnovec	8	2	25	128	2			2
Sumárne údaje za kraj	13	3	23,08	185	3	0	0	3

Sumárne údaje za SR	503	191	37,97	7211	342	46	59	237
----------------------------	------------	------------	--------------	-------------	------------	-----------	-----------	------------

Tabuľka č.2.3. Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR

Kraj						
Okres						
Obec						
						Bazény
Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu	

Banskobystrický kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

okres Banská Bystrica

Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	28.3.2002	15	0	1	1	
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7.12.2006	20	0	2	2	

Banská Bystrica, Krytá plaváreň Štiavničky	1.1.1970	400	0	4	4
Banská Bystrica, Relaxačné štúdio ERIKA	30.1.2012	10	0	1	1
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	14.2.2012	12	0	1	1
Banská Bystrica, UMB - krytá plaváreň	2.11.2009	35	0	1	1
Banská Bystrica, plavecký bazén v budove Finančnej správy	1.3.2012	10	0	1	1
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	9.5.2011	10	0	1	1
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	18.8.2003	16	0	1	1
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	10.4.2007	24	0	1	1
Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum	7.5.2012	10	0	1	1
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	19.12.2007	10	0	1	1
Donovaly, Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	25.8.2008	6	0	1	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	1.4.2008	21	0	1	1
Selce, Hotel Fuggerov dvor - Wellness	18.6.2009	21	0	2	2
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	7.2.2005	12	0	1	1
okres Brezno					
Brezno, Krytá plaváreň	9.2.2005	92	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	17.3.2011	74	0	4	4
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	4.4.2006	15	0	2	2
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	1.1.2002	20	0	1	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	28.11.2011	56	0	5	5

Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	1.6.1995	15	0	2	2
Vírivá vaňa v AD Tále	28.4.2011	4	0	1	1
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	3.2.2010	4	0	1	1
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	27.9.2001	20	0	3	3
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej - Krpáčovo	2.3.2010	15	0	1	1
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	14.10.2004	20	0	1	1
Závodka nad Hronom, Krytá plaváreň	2.7.2007	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci					
okres Lučenec					
bazén AQUASPOOL	24.11.2010	150	0	1	1
NOVOLANDIA Lučenec - Rapovce	4.7.2012	303	3	0	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote					
okres Revúca					
Vodný a vitálny svet Predná Hora	17.1.2008	37	0	4	4
okres Rimavská Sobota					
Balneoterapia PJK Číž,a.s.	4.2.1988	11	0	1	1
Saunový svet Číž	23.10.2007	7	0	2	2
Krytá plaváreň Rimavská Sobota	1.1.1987	174	0	2	2
Bazén SEV SAŽP Drieňok	1.1.1998	50	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši					
okres Veľký Krtíš					
Wellnes-Aquatermal	5.8.2011	100	2	1	3
Krytá plaváreň Veľký Krtíš	1.1.2000	100	0	2	2

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene					
okres Detva					
Horský hotel Poľana	30.6.2003	30	0	1	1
Hotel Royal	9.3.2006	13	0	1	1
Penzión Kerametal Látky	17.2.2004	18	0	1	1
okres Krupina					
Hotel Flóra	2.4.2004	43	0	2	2
Hotel Hviezda	30.3.2005	100	0	1	1
Hotel Jantár	21.9.2004	90	0	1	1
Hotel Prameň Relax centrum	28.1.2010	48	0	2	2
Kúpele Dudince	30.10.2006	50	1	2	3
LÚ Diamant	2.12.2004	58	1	3	4
Penzión Mlynárka	18.3.2009	50	0	3	3
okres Zvolen					
Kúpele Kováčová	26.3.2007	23	1	0	1
LRS ZVJS a OO Kováčová	17.2.2010	42	1	0	1
NRC Kováčová	26.2.2004	88	3	1	4
Špecializovaný liečebný ústav Marína	2.4.2003	35	2	2	4
Hotel Kaskády	11.7.2007	480	4	0	4
Kúpele Sliach	9.4.1996	38	1	1	2
Hotel Tennis	20.6.2011	58	0	1	1
Mestské kúpele Zvolen	3.10.2005	125	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom					
okres Banská Štiavnica					
Plaváreň - kúpele Banská Štiavnica	11.2.2005	90	0	2	2
okres Žiar nad Hronom					
Hotel Golfer, Kremnica	28.7.2008	10	0	1	1
Viacúčelová hala pohybovej rekreácie, Kremnica	18.8.2008	36	0	3	3

Hotel Sitno, Vyhne	24.8.2006	30	1	1	2
Hotel Termál, Vyhne	21.9.2004	10	2	0	2
Krytá plaváreň Žiar nad Hronom	10.6.2002	81	0	4	4
Sumárne údaje za kraj		3605	22	93	115

Bratislavský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave

okres Bratislava I

Hotel Albrecht	22.2.2010	10	0	1	1
Hotel CROWNE PLAZA	1.12.2006	15	0	1	1
Hotel DANUBE	16.6.2008	15	0	2	2
Hotel DEVÍN	7.6.2004	20	0	2	2
Hotel Marrols	14.4.2003	6	0	1	1

okres Bratislava II

Hotel Holiday Inn	10.4.2006	45	0	2	2
Wellness centrum - NIVY	20.8.2008	180	0	8	8

okres Bratislava III

Plaváreň Pasienky	1.1.1974	600	0	4	4
-------------------	----------	-----	---	---	---

okres Bratislava IV

MAX FIT s.r.o.	2.4.2007	20	0	1	1
W Hotel	5.8.2008	7	0	1	1

okres Malacky

Krytá plaváreň-Malina	1.5.2004	50	0	2	2
Agro Partner	6.8.2007	8	0	3	3
Wilisport	28.5.2007	8	0	2	2

okres Pezinok

Krytá plaváreň, Pezinok	17.9.2001	30	0	2	2
-------------------------	-----------	----	---	---	---

okres Senec

Aquathermal Senec	15.9.2008	1200	0	10	10
-------------------	-----------	------	---	----	----

Sumárne údaje za kraj	2214	0	42	42
------------------------------	-------------	----------	-----------	-----------

Košický kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach

okres Košice I

Košice, RŠS Jahodná	24.8.2007	60	0	1	1
Košice, FORMA CLUB, Žriedlova 11	21.10.2010	13	0	2	2
Košice, Hotel Ambassador	20.10.2009	3	0	1	1
Košice, Hotel Bankov	17.12.2002	16	0	1	1
Košice, Hotel Bristol	24.4.2006	15	0	2	2
Košice, Hotel Doubletree by Hilton	19.2.2009	6	0	1	1
Košice, Hotel Golden Royal - Indické ajurvedske kúpele Rasajana SPA	10.8.2011	14	0	2	2
Košice, Hotel Yasmin	11.9.2009	4	0	1	1
Košice, Mestská krytá plaváreň	12.1.2006	630	0	2	2
Košice, Penzión Hradbová	10.5.2010	10	0	1	1
Košice, Rímsky dom SPQR	11.3.2008	14	0	2	2

okres Košice II

Košice, Regeneračno - relaxačné centrum Via Vitae	16.5.2006	20	0	2	2
--	-----------	----	---	---	---

okres Košice IV

Košice, Pension Barca	7.6.2001	20	0	1	1
Košice, CITY WELLNESS, Krivá 25	5.11.2010	6	0	1	1
Košice, Spoločensko-relax.centrum na ul. Milosrdenstva 4	14.7.1998	18	0	1	1

okres Košice - okolie

Košická Belá, Penzión Sivec	2.1.2006	23	0	2	2
Košická Belá, Relax centrum pri Penzióne LESANKA	5.12.2011	29	0	2	2

Zlatá Idka, RZ Zlatá Idka	5.4.2007	16	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach					
okres Michalovce					
Bazén v ORS Chemes na Zemplínskej Šírave	22.11.1999	25	0	1	1
Bazén v hoteli Poštár	9.7.2010	16	0	1	1
Bazén v Hoteli Šírava, Zemplínska Šírava	21.8.1998	25	0	1	1
Bazén v hoteli Mousson	31.1.2011	10	0	1	1
Krytá plaváreň	24.5.1999	115	0	1	1
Bazén v Penzióne STEFANIE	7.8.2006	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave					
okres Rožňava					
Bazén hotel Hrádok SMZ Služby, a.s.Jeľšava	5.2.1997	50	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi					
okres Spišská Nová Ves					
Krytá plaváreň Krompachy	21.8.2007	128	0	2	2
Krytá plaváreň Spišská Nová Ves	8.11.2005	108	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		1414	0	38	38

Nitriansky kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne					
okres Komárno					
Krytá plaváreň	1.1.2008	120	0	2	2
Termálne kúpalisko Komárno	26.2.2008	1500	5	3	8
Wellness centrum	1.7.2006	250	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach					
okres Levice					
Hotel PARK	22.5.2002	90	0	3	3
Relaxačno-športový areál Kalná nad Hronom	9.11.2009	55	0	1	1

Krytá plaváreň	24.11.1998	100	0	2	2
Relaxačné centrum	11.3.2004	24	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre					
okres Nitra					
Kaštieľ Mojmírovce	31.5.2006	80	0	1	1
Krytá plaváreň Nitra	22.6.1994	137	0	2	2
RELAX FANTASY NITRA	16.8.2005	10	0	1	1
Penzión Thermal Kesov	22.4.1996	40	1	0	1
okres Šaľa					
Krytá plaváreň Duslo Šaľa	10.10.2003	300	0	2	2
okres Zlaté Moravce					
Hotel Tartuf Beladice	28.12.2006	40	0	2	2
Hotel ViOn Zlaté Moravce	28.12.2006	16	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch					
okres Nové Zámky					
SOŠ Dvory nad Žitavou	31.5.1999	250	0	1	1
Hotel Hubert Nové Zámky	22.3.2010	8	0	1	1
Plavecké jasličky Žabka,Nové Zámky	5.12.2011	10	0	1	1
Relax komplex-Krytá plaváreň, Nové Zámky	27.4.2007	100	0	2	2
Penzión ENERGY I Podhájska	6.6.2011	55	1	0	1
TK Podhájska	18.11.2002	5500	4	7	11
Wellness centrum Aquamarin,Podhájska	27.3.2012	300	2	7	9
Hotel Guest Centre Štúrovo	1.7.2011	30	1	0	1
TK I Štúrovo	2.3.1999	12300	10	0	10
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch					
okres Topolčany					
Wellness centrum hotela Chateau Appony	1.10.2011	30	0	2	2
Krytá plaváreň Topolčany	13.9.1992	160	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		21505	28	44	72

Prešovský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove					
okres Bardejov					
bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov	17.8.2004	40	0	2	2
krytá plaváreň, Bardejov	21.2.1994	60	0	1	1
rehabilitačný bazén, Bardejovské Kúpele	9.3.1994	17	0	1	1
Vírivé vane Whirpool, Bardejovské Kúpele	12.1.2006	8	0	2	2
Wellness Spa, Bardejovské Kúpele	20.1.2012	120	0	1	1
školský bazén, Raslavice	21.6.2005	12	0	1	1
Bazén v penzióne Slniečny majer, Stebnícka Huta	3.4.2007	27	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom					
okres Humenné					
Kúpalisko Humenné	18.12.1981	150	0	2	2
okres Snina					
Hotel Kamei	1.4.2004	5	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade					
okres Kežmarok					
Hotel Eland Spišská Stará Ves	15.12.2003	30	0	1	1
Hotel Kontakt Stará Lesná	16.6.2009	80	0	1	1
Termálne kúpalisko Vrbov	18.6.2010	5000	8	2	10
okres Poprad					
Kúpalisko Aquaspa Gánovce	19.9.2011	125	1	0	1
AquaCity Poprad	6.7.2004	2200	9	2	11
Krytá plaváreň Svit	11.2.2008	120	0	2	2
Hotel Kolowrat Tatranská Javorina	16.7.2004	35	0	1	1
Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec	6.3.2007	40	0	1	1

Hotel Hutník Tatranské Matliare	19.1.1993	30	0	1	1
Hotel Patria Štrbské Pleso	11.2.2002	100	0	1	1
Hotel Titris Tatranská Lomnica	1.10.2006	100	0	2	2
Hotel Trigán Štrbské Pleso	11.7.2012	39	0	1	1
Hotel Urán Tatranská Lomnica	1.8.1987	25	0	1	1
Wellness hotel Borovica Štrbské Pleso	5.12.2008	25	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove					
okres Prešov					
plavecký bazén v hotely CANYON	3.1.2001	10	0	1	1
Aquapark Delňa	6.7.2012	347	0	3	3
krytý bazén pri MŠ Bajkalská 31	1.1.1998	10	0	1	1
krytý bazén pri Prešovskej univerzite , 17.novembra 1	8.11.1994	100	0	1	1
krytý bazén SPŠ-strojnícka	1.1.1989	100	0	1	1
mestský bazén, SŠ, Ľ.Podjavorinskej 22, Prešov	27.2.2007	1000	0	1	1
školský bazén Májové námestie 1	1.9.1986	100	0	1	1
ZŠ Nešpora 2	19.12.1985	200	0	1	1
Šariš Park relaxačný bazén	25.3.2008	12	0	1	1
okres Sabinov					
kryté kúpalisko Drienica	5.2.2007	600	0	1	1
ZTS Golem Klub	21.9.2006	14	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni					
okres Stará Ľubovňa					
Ľubovnianske kúpele, Hotel Sorea "Ľubovňa"	9.5.1994	42	0	1	1
Stará Ľubovňa, Krytá plaváreň	1.3.2000	200	0	2	2
Vyšné Ružbachy, Krytý bazén Izabela v areáli Termálneho kúpaliska Vyšné Ružbachy	15.1.2007	180	1	0	1

Vyšné Ružbachy, Penzión San André	10.3.2005	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku					
okres Stropkov					
Stropkov, ZŠ Konštantínova	9.12.2002	74	0	2	2
okres Svidník					
Bazén pri ZŠ 8.mája	9.1.2003	71	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		11508	19	49	68

Trenčiansky kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi					
okres Partizánske					
Kúpele Malé Bielice	9.1.2009	150	4	0	4
okres Prievidza					
Hotel Kaskáda	27.11.2007	15	0	1	1
bazén Hotel Remata	17.7.2006	30	0	1	1
Plaváreň mesta Handlová	16.1.2009	165	0	1	1
Relax club HUTIRA	14.2.2006	20	0	1	1
Národné centrum vodného póla Nováky	22.5.2006	311	0	1	1
Plaváreň Prievidza	27.5.2005	75	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici					
okres Ilava					
Dubnica n/Váhom,SALUS-relaxcentrum s.r.o.	17.10.2007	5	0	1	1
Penzión Adelka	28.11.2012	8	0	2	2
Krytá plaváreň Nová Dubnica	11.10.2012	150	0	1	1
okres Považská Bystrica					
Papradno,Hotel Podjavorník	10.5.2005	10	0	1	1
MŠK Považská Bystrica s.r.o.	19.10.2004	150	0	2	2
NsP Považská Bystrica - rehabilitačné	6.12.2006	15	0	1	1

oddelenie					
SWIM CLUB wellness	12.12.2011	20	0	2	2
okres Púchov					
Belušské Slatiny, Stredisko rekondičných služieb	26.8.2009	8	0	1	1
Lazy pod Makytou, Hotel František	16.2.2012	15	0	1	1
Kúpele Nimnica, Rehabilitačný bazén	29.5.2009	15	0	1	1
MŠK Púchov s.r.o.	19.4.2004	200	0	1	1
Púchov, Hotel Alexandra	22.1.2010	4	0	1	1
Sports & Training Centre, s.r.o.	29.11.2012	5	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne					
okres Bánovce nad Bebravou					
Mestské kryté kúpalisko Bánovce nad Bebravou	25.9.2004	80	2	0	2
okres Myjava					
Mestské kryté kúpalisko Myjava	1.10.1988	125	0	2	2
Krytý bazén - Agropenzión Adam, Podkylava	23.6.2005	16	0	1	1
okres Nové Mesto nad Váhom					
Krytý bazén - SOŠ Nové Mesto nad Váhom	1.9.2007	35	0	1	1
Krytý bazén - ŠKM Stará Turá	1.5.2006	60	0	1	1
okres Trenčín					
Krytý bazén - Justičná akadémia, Omšenie	31.3.2008	11	0	1	1
Krytý bazén - LRS ZVJS Omšenie	1.1.2009	40	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Flóra, Trenčianske Teplice	7.8.2006	43	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Most Slávy, Trenčianske Teplice	15.2.2010	10	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	10.10.2005	24	0	1	1

Krytý bazén - Parkhotel Baračka, Trenčianske Teplice	10.9.2001	25	0	1	1
Krytý bazén - ZŠ Trenčianske Teplice	1.9.2009	30	0	1	1
Nekrytý bazén - Grand, Trenčianske Teplice	19.1.2009	68	0	2	2
Krytý bazén - DSS DEMY Trenčín	13.6.2006	10	0	1	1
Krytý bazén - FNsP Trenčín	24.5.2005	2	0	1	1
Krytý bazén - IX. ZŠ Trenčín-Juh	1.9.2007	20	0	1	1
Krytý bazén - SOŠ stavebná Trenčín	1.9.2007	50	0	1	1
Mestské kryté kúpalisko Trenčín	1.12.1999	200	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		2220	6	42	48

Trnavský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede

okres Dunajská Streda

Hotel Legend	19.4.2011	16	0	1	1
Hotel Therma	6.8.2007	50	0	1	1
THERMALPARK DS	15.1.2008	4000	8	1	9
Betty Pension	21.9.2007	54	0	1	1
Hotel Orchidea	9.7.2009	40	0	2	2
Termalpark Veľký Meder	24.6.2005	5000	10	0	10
Hotel Amade Chateau	15.7.2010	100	0	4	4

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante

okres Galanta

Krytá plaváreň pri Gymnázium s vyuč.jazykom maďarským Galanta	14.11.2005	70	0	1	1
Penzión a relaxačné centrum Viktória	25.3.2009	9	0	2	2

Galanta					
Termál centrum GALANDIA Galanta	30.7.2007	887	0	8	8
Agroturistický areál - Relaxačno-rehabilitačné centrum Horné Saliby	13.1.2005	168	3	1	4
Krytá plaváreň Základnej školy J.Fándlyho Sereď	2.2.2005	40	0	1	1
Kongresovo-informačné a poradenské centrum Sládkovičovo	18.3.2010	52	0	2	2
Penzión GRAND Sládkovičovo	24.9.2009	3	0	1	1
Rekondičné sanatórium Šoporňa-Majšín	24.8.2006	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici					
okres Senica					
Krytá plaváreň, plavecký bazén	1.1.1981	100	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave					
okres Piešťany					
EVA Piešťany	1.1.1934	50	1	0	1
Hotel Sĺňava	1.1.1980	80	0	1	1
okres Trnava					
RKC Jaslovské Bohunice	15.4.2003	10	0	1	1
Plaváreň Prednádražie	1.1.1980	80	0	1	1
Plaváreň Zátvor	1.1.1995	50	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		10879	22	32	54
Žilinský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci					
okres Čadca					
Krytá plaváreň	4.11.2003	150	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne					

okres Dolný Kubín					
Aquarelax Dolný Kubín	28.1.2010	600	0	6	6
okres Tvrdošín					
Krytá plaváreň	1.1.1992	120	0	1	1
Oravice I.	18.5.2001	1000	2	0	2
Oravice II.	31.5.2005	1200	6	0	6
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši					
okres Liptovský Mikuláš					
Hotel Družba	15.2.2007	10	0	3	3
Hotel F.I.M	10.7.2002	10	0	2	2
Hotel Fis Jasná	23.12.2008	10	0	2	2
Hotel Grand Jasná	7.5.2007	20	0	1	1
Hotel Junior Jasná	26.1.2009	22	0	1	1
Hotel Repiská	3.7.2000	20	0	1	1
Wellness Hotel Chopok	7.12.2009	47	0	2	2
Hotel Grand Castle	8.10.2010	15	0	1	1
Hotel Alexandra	29.9.2011	61	0	2	2
Krytá plaváreň Liptovský Ján	18.5.2000	80	2	0	2
Liptovský dvor	13.9.2005	13	0	1	1
Penzión Una	8.11.2010	5	0	1	1
Relax hotel Avena	10.12.2004	20	0	1	1
Aquapark Tatralandia	31.5.2006	5000	2	12	14
Hotel Jánošík	14.10.2008	10	0	2	2
Krytá plaváreň Liptovský Mikuláš	6.8.1999	120	0	2	2
Relax hotel Sojka, Malatíny	22.12.2009	48	0	2	2
Hotel Kriváň	11.5.2009	12	0	1	1
Hotel Permon	13.11.2009	200	0	5	5
okres Ružomberok					
Thermal park Bešeňová	29.12.2003	4500	8	8	16

Kúpele Lúčky	22.8.2008	800	2	1	3
Hotel Áčko	23.12.2009	24	0	1	1
Krytá plaváreň Ružomberok	11.8.1971	100	0	1	1
Penzión Gejdák	29.4.2009	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine					
okres Martin					
Krytá plaváreň SUNNY Martin	27.5.1998	30	0	1	1
Krytá plaváreň v Hoteli Victoria	11.2.2008	20	0	1	1
Plaváreň FIT KLUB s.r.o.	27.9.2004	30	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline					
okres Žilina					
Belá, Hotel Bránica	14.3.2005	5	0	1	1
Penzión VILLA, Kinská	9.2.2009	8	0	1	1
Hotel Diplomat, Rajecké Teplice	6.8.2009	50	0	1	1
Rajecké Teplice, KD Afrodite	3.7.2001	74	2	0	2
Relax. - informačné centrum Terchovec	11.7.2008	74	0	1	1
Terchová-Štefanová, Hotel Boboty	21.4.2006	17	0	1	1
Mestská krytá plaváreň	9.1.1997	333	0	1	1
Michal Janovec - OAZIS	27.6.2008	7	0	1	1
Žilina, Hotel Holiday Inn	4.5.2007	10	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		14895	24	74	98
Sumárne údaje za SR		68240	121	414	535

Tabuľka č. 2.4. Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR

Kraj		
Okres		
Obec	Vzorky	Ukazovatele

Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno- chemické
-----------------	--------------------	------------	---------------------	--------------------	------------	-----------------	------------	------------------------

Banskobystrický kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

okres Banská Bystrica

Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	4	3	75	63	3			3
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	6	4	66,67	94	5	1		4
Banská Bystrica, Krytá plaváreň Štiavničky	19	8	42,11	302	11	4	1	6
Banská Bystrica, Relaxačné štúdio ERIKA	1		0	12				
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	3	1	33,33	47	1			1
Banská Bystrica, UMB - krytá plaváreň	2	1	50	18	1			1
Banská Bystrica, plavecký bazén v budove Finančnej správy	4	4	100	62	4			4
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	3	1	33,33	23	2	1		1
Donovaly, Apartmánový dom	2	1	50	29	1			1

ALMET - bazén - relaxačné stredisko								
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	2	1	50	33	1			1
Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum	4	4	100	64	7			7
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	3	1	33,33	47	2			2
Donovaly, Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	3	2	66,67	46	2			2
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén-relaxačná časť	5	4	80	82	7	2	1	4
Selce, Hotel Fuggerov dvor - Wellness	8	5	62,5	128	10	2		8
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	5		0	67				
okres Brezno								
Brezno, Krytá plaváreň	10	6	60	148	7	1		6
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	10	6	60	140	8	2	1	5

Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	7	7	100	102	11	1		10
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	4	3	75	64	4			4
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	13	2	15,38	213	2			2
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	8	7	87,5	130	8	1		7
Vírivá vaňa v AD Tále			0					
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	2	2	100	30	3			3
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	9	8	88,89	139	14	3		11
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej - Krpáčovo	4	3	75	63	3			3
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	1		0	17				
Závodka nad Hronom, Krytá plaváreň	4	2	50	64	3	1		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci okres Lučenec								

bazén AQUASPOOL	2		0	35				
NOVOLANDIA Lučenec - Rapovce	39	23	58,97	631	29	3		26
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote								
okres Revúca								
Vodný a vitálny svet Predná Hora	24	12	50	303	20	4	1	15
okres Rimavská Sobota								
Balneoterapia PJK Číž,a.s.			0					
Saunový svet Číž			0					
Krytá plaváreň Rimavská Sobota	22	4	18,18	358	6	1	2	3
Bazén SEV SAŽP Drieňok			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtiši								
okres Veľký Krtíš								
Wellnes-Aquatermal	69	32	46,38	1043	47	18		29
Krytá plaváreň Veľký Krtíš	16	3	18,75	153	4	1		3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Horský hotel Poľana			0					
Hotel Royal	3	3	100	47	5			5
Penzión Kerametal Látky	7	2	28,57	117	2			2
okres Krupina								
Hotel Flóra	14	9	64,29	205	12			12
Hotel Hviezda	13	3	23,08	199	4	3		1

Hotel Jantár	6	2	33,33	86	4	2	1	1
Hotel Prameň Relax centrum	24		0	375				
Kúpele Dudince	38	17	44,74	466	26	6		20
LÚ Diamant	36	14	38,89	456	22	4		18
Penzión Mlynárka	18	13	72,22	283	26	3		23
okres Zvolen								
Kúpele Kováčová	24	3	12,5	350	10	7		3
LRS ZVJS a OO Kováčová	4	1	25	42	1	1		
NRC Kováčová	5	4	80	64	6	3		3
Špecializovaný liečebný ústav Marína	66	7	10,61	936	9	2		7
Hotel Kaskády	35	5	14,29	500	5			5
Kúpele Sliač	23	7	30,43	329	7	1		6
Hotel Tenis	1		0	15				
Mestské kúpele Zvolen	8	4	50	121	5			5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Banská Štiavnica								
Plaváreň - kúpele Banská Štiavnica	29	5	17,24	414	5			5
okres Žiar nad Hronom								
Hotel Golfer, Kremnica			0					
Viacúčelová hala pohybovej rekreácie, Kremnica	36	16	44,44	568	18	4		14
Hotel Sitno, Vyhne	24	9	37,5	388	16			16

Hotel Termál, Vyhne	22	13	59,09	316	19	5		14
Krytá plaváreň Žiar nad Hronom	34	7	20,59	491	7			7
Sumárne údaje za kraj	788	304	38,58	11518	435	87	7	341

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava I								
Hotel Albrecht	4	1	25	35	1			1
Hotel CROWNE PLAZA	6	1	16,67	51	1			1
Hotel DANUBE	4	1	25	35	1			1
Hotel DEVÍN			0					
Hotel Marrols	9	1	11,11	71	2			2
okres Bratislava II								
Hotel Holiday Inn	5	3	60	45	4			4
Wellness centrum - NIVY	36	18	50	328	21	3		18
okres Bratislava III								
Plaváreň Pasienky	14	12	85,71	156	22	3		19
okres Bratislava IV								
MAX FIT s.r.o.			0					
W Hotel	8	2	25	67	3			3
okres Malacky								
Krytá plaváreň-Malina	10	6	60	76	8			8
Agro Partner	9	4	44,44	72	4			4
Wilisport			0					
okres Pezinok								

Krytá plaváreň, Pezinok	21	15	71,43	278	21	1		20
okres Senec								
Aquathermal Senec	64	21	32,81	715	25	5		20
Sumárne údaje za kraj	190	85	44,74	1929	113	12		101

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, RŠS Jahodná	14	9	64,29	225	14	2		12
Košice, FORMA CLUB, Žriedlova 11	30	17	56,67	440	35	4		31
Košice, Hotel Ambassador	13	8	61,54	203	10	1		9
Košice, Hotel Bankov	11	6	54,55	174	8			8
Košice, Hotel Bristol	22	1	4,55	349	1			1
Košice, Hotel Doubletree by Hilton	13	7	53,85	190	7	1		6
Košice, Hotel Golden Royal - Indické ajurvedske kúpele Rasajana SPA	29	9	31,03	468	9	2		7
Košice, Hotel Yasmin	13	7	53,85	161	9	3		6
Košice, Mestská krytá plaváreň	50	20	40	784	26			26
Košice, Penzión Hradbová	5	3	60	68	4	1		3
Košice, Rímsky dom SPQR	23	5	21,74	360	7			7
okres Košice II								

Košice, Regeneračno - relaxačné centrum Via Vitae			0					
okres Košice IV								
Košice, Pension Barca	14	6	42,86	208	6			6
Košice, CITY WELLNESS, Krivá 25	13	8	61,54	186	9	2		7
Košice, Spoločensko- relax.centrum na ul. Milosrdenstva 4	10	3	30	162	3			3
okres Košice - okolie								
Košická Belá, Penzión Sivec			0					
Košická Belá, Relax centrum pri Penzióne LESANKA	22	2	9,09	352	2			2
Zlatá Idka, RZ Zlatá Idka	23	17	73,91	353	27	4		23
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
Bazén v ORS Chemes na Zemplínskej Šírave	7		0	71				
Bazén v hoteli Poštár	9	3	33,33	137	3			3
Bazén v Hoteli Šírava, Zemplínska Šírava			0					
Bazén v hoteli Mousson	12	1	8,33	174	1			1
Krytá plaváreň	10		0	162				

Bazén v Penzióne STEFANIE	14		0	205				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Bazén hotel Hrádok SMZ Služby, a.s.Jeľšava	14		0	226				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Krytá plaváreň Krompachy	6	2	33,33	98	2			2
Krytá plaváreň Spišská Nová Ves	26	1	3,85	392	1			1
Sumárne údaje za kraj	403	135	33,5	6148	184	20		164

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Krytá plaváreň	6	1	16,67	86	1			1
Termálne kúpalisko Komárno	40	27	67,5	614	51	2	1	48
Wellness centrum	34	5	14,71	515	6	3		3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Hotel PARK	23	1	4,35	367	1			1
Relaxačno-športový areál Kalná nad Hronom	15		0	215				
Krytá plaváreň	18	2	11,11	186	2			2
Relaxačné centrum	14	1	7,14	126	1			1

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Kaštieľ Mojmirovce	24		0	364				
Krytá plaváreň Nitra	48	4	8,33	734	4			4
RELAX FANTASY NITRA	2	1	50	29	2	1		1
Penzión Thermal Kesov	50	40	80	745	50	6		44
okres Šaľa								
Krytá plaváreň Duslo Šaľa	48		0	726				
okres Zlaté Moravce								
Hotel Tartuf Beladice	15	2	13,33	196	2			2
Hotel VIOn Zlaté Moravce	26	2	7,69	326	2	2		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
SOŠ Dvory nad Žitavou	7	2	28,57	111	2	1		1
Hotel Hubert Nové Zámky			0					
Plavecké jasličky Žabka,Nové Zámky	14	7	50	198	8	3		5
Relax komplex-Krytá plaváreň, Nové Zámky	16	2	12,5	248	2	2		
Penzión ENERGY I Podhájska	26	26	100	422	31	2		29
TK Podhájska	123	82	66,67	1995	152			152
Wellness centrum Aquamarin,Podhájska	114	47	41,23	1799	93			93

Hotel Guest Centre Štúrovo	9		0	141				
TK I Štúrovo	99	16	16,16	1643	16			16
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch								
okres Topolčany								
Wellness centrum hotela Chateau Appony	39	16	41,03	625	21			21
Krytá plaváreň Topolčany	52	20	38,46	828	24			24
Sumárne údaje za kraj	862	304	35,27	13239	471	22	1	448

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov	3	2	66,67	51	2			2
krytá plaváreň, Bardejov	12	2	16,67	180	2	2		
rehabilitačný bazén, Bardejovské Kúpele	13	1	7,69	184	1	1		
Vírivé vane Whirpool, Bardejovské Kúpele	11	8	72,73	143	12	8		4
Wellness Spa, Bardejovské Kúpele	46	20	43,48	554	21	12		9
školský bazén, Raslavice	1		0	17				
Bazén v penzióne Slniečny majer, Stebnícka Huta	3	1	33,33	51	2			2

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Kúpalisko Humenné	9	7	77,78	127	8			8
okres Snina								
Hotel Kamei	5	4	80	70	7			7
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Kežmarok								
Hotel Eland Spišská Stará Ves			0					
Hotel Kontakt Stará Lesná	3		0	44				
Termálne kúpalisko Vrbov	72	14	19,44	1042	36	8	6	22
okres Poprad								
Kúpalisko Aquaspa Gánovce	3		0	46				
AquaCity Poprad	67	5	7,46	988	9	1		8
Krytá plaváreň Svit	6		0	90				
Hotel Kolowrat Tatranská Javorina	1	1	100	12	2			2
Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec	4		0	57				
Hotel Hutník Tatranské Matliare	4	2	50	59	3			3
Hotel Patria Štrbské Pleso	4	1	25	57	2			2
Hotel Titris Tatranská Lomnica	6	2	33,33	90	2			2
Hotel Trigan Štrbské	2		0	27				

Pleso								
Hotel Urán Tatranská Lomnica	3		0	47				
Wellness hotel Borovica Štrbské Pleso	2		0	28				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
plavecký bazén v hotely CANYON	6	4	66,67	83	4	1		3
Aquapark Delňa	21	17	80,95	275	23	3		20
krytý bazén pri MŠ Bajkalská 31	2	2	100	30	2			2
krytý bazén pri Prešovskej univerzite , 17.novembra 1	5	5	100	71	5			5
kryty bazén SPŠ- strojnica			0					
mestský bazén, SŠ, Ľ.Podjavorinskej 22, Prešov			0					
školský bazén Májové námestie 1	3	3	100	37	5			5
ZŠ Nešpora 2	4	3	75	52	3			3
Šariš Park relaxačný bazén	11	10	90,91	157	14	2		12
okres Sabinov								
kryté kúpalisko Drienica	9	1	11,11	137	1			1
ZTS Golem Klub	10	9	90	129	18	2		16
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								

okres Stará Ľubovňa								
Ľubovnianske kúpele, Hotel Sorea "Ľubovňa"	6	3	50	85	5			5
Stará Ľubovňa, Krytá plaváreň	7	5	71,43	94	9			9
Vyšné Ružbachy, Krytý bazén Izabela v areáli Termálneho kúpaliska Vyšné Ružbachy	7	7	100	99	13			13
Vyšné Ružbachy, Penzión San André	3	1	33,33	45	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
Stropkov, ZŠ Konštantínova	20	12	60	279	17	1		16
okres Svidník								
Bazén pri ZŠ 8.mája	8	5	62,5	114	5			5
Sumárne údaje za kraj	402	157	39,05	5651	235	41	6	188

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
Kúpele Malé Bielice	40	5	12,5	488	9	9		
okres Prievidza								
Hotel Kaskáda	9		0	89				
bazén Hotel Remata	10	4	40	104	6	1		5
Plaváreň mesta Handlová	14	4	28,57	157	4	1		3

Relax club HUTIRA	14	3	21,43	152	6	5		1
Národné centrum vodného póla Nováky	12	1	8,33	174	1	1		
Plaváreň Prievidza	13	6	46,15	126	9	9		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Dubnica n/Váhom,SALUS-relaxcentrum s.r.o.	17	3	17,65	265	4			4
Penzión Adelka	4		0	51				
Krytá plaváreň Nová Dubnica	8		0	124				
okres Považská Bystrica								
Papradno,Hotel Podjavorník	8	2	25	124	2			2
MŠK Považská Bystrica s.r.o.	31	4	12,9	485	4			4
NsP Považská Bystrica - rehabilitačné oddelenie	3		0	48				
SWIM CLUB wellness	21	8	38,1	330	8			8
okres Púchov								
Belušské Slatiny, Stredisko rekondičných služieb	18	3	16,67	274	3			3
Lazy pod Makytou, Hotel František	7	1	14,29	110	1			1
Kúpele Nimnica,Rehabilitačný bazén	18	3	16,67	278	3	1		2

MŠK Púchov s.r.o.	15		0	230				
Púchov,Hotel Alexandra	3	1	33,33	39	1			1
Sports & Training Centre, s.r.o.	1		0	11				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Mestské kryté kúpalisko Bánovce nad Bebravou	19		0	308				
okres Myjava								
Mestské kryté kúpalisko Myjava	15	2	13,33	241	2	1		1
Krytý bazén - Agropenzión Adam, Podkylava	9	1	11,11	148	1			1
okres Nové Mesto nad Váhom								
Krytý bazén - SOŠ Nové Mesto nad Váhom	8		0	132				
Krytý bazén - ŠKM Stará Turá	10	1	10	161	1			1
okres Trenčín								
Krytý bazén - Justičná akadémia, Omšenie	11	1	9,09	161	1			1
Krytý bazén - LRS ZVJS Omšenie	7	1	14,29	111	1			1
Krytý bazén - Hotel Flóra, Trenčianske	12	3	25	170	4	1		3

Teplice								
Krytý bazén - Hotel Most Slávy, Trenčianske Teplice	9	2	22,22	144	2			2
Krytý bazén - Hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	10		0	162				
Krytý bazén - Parkhotel Baračka, Trenčianske Teplice	11	2	18,18	165	2	1		1
Krytý bazén - ZŠ Trenčianske Teplice	11	2	18,18	163	3	3		
Nekrytý bazén - Grand, Trenčianske Teplice	29	3	10,34	300	3	3		
Krytý bazén - DSS DEMY Trenčín	9	1	11,11	145	1			1
Krytý bazén - FNŠP Trenčín			0					
Krytý bazén - IX. ZŠ Trenčín-Juh	9	2	22,22	128	2	1		1
Krytý bazén - SOŠ stavebná Trenčín	8	3	37,5	105	3	1		2
Mestské kryté kúpalisko Trenčín	18		0	281				
Sumárne údaje za kraj	471	72	15,29	6684	87	38		49

Trnavský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede

okres Dunajská Streda								
Hotel Legend	7	2	28,57	106	4	4		
Hotel Therma	1	1	100	16	2			2
THERMALPARK DS	107	15	14,02	1715	16	8		8
Betty Pension	4		0	68				
Hotel Orchidea	4		0	60				
Termalpark Veľký Meder	107	35	32,71	1764	63	56		7
Hotel Amade Chateau	42	3	7,14	674	6	6		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Krytá plaváreň pri Gymnázium s vyuč.jazykom maďarským Galanta	15		0	174				
Penzión a relaxačné centrum Viktória Galanta	17	4	23,53	269	11	9		2
Termál centrum GALANDIA Galanta	85	7	8,24	1403	7	2		5
Agroturistický areál - Relaxačno-rehabilitačné centrum Horné Saliby	67	2	2,99	813	2	2		
Krytá plaváreň Základnej školy J.Fándlyho Sereď	10	2	20	156	2	1		1

Kongresovo- informačné a poradenské centrum Sládkovičovo	19	4	21,05	297	5	2	3
Penzión GRAND Sládkovičovo			0				
Rekondičné sanatórium Šoporňa- Majšín	16	1	6,25	215	2		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici							
okres Senica							
Krytá plaváreň, plavecký bazén	1		0	16			
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave							
okres Piešťany							
EVA Piešťany			0				
Hotel Sĺňava	8	6	75	119	6		6
okres Trnava							
RKC Jaslovské Bohunice			0				
Plaváreň Prednádražie			0				
Plaváreň Zátvor	5	4	80	72	4		4
Sumárne údaje za kraj	515	86	16,7	7937	130	90	40
Žilinský kraj							
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci							
okres Čadca							
Krytá plaváreň	12		0	184			

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Dolný Kubín								
Aquarelax Dolný Kubín	48	8	16,67	754	13	10		3
okres Tvrdošín								
Krytá plaváreň	29	3	10,34	428	4	4		
Oravice I.	75	17	22,67	1149	26	19		7
Oravice II.	76	6	7,89	1263	11	10		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Hotel Družba	30	5	16,67	456	7			7
Hotel F.I.M	12		0	179				
Hotel Fis Jasná	6	1	16,67	88	1			1
Hotel Grand Jasná	5		0	85				
Hotel Junior Jasná	9		0	144				
Hotel Repiská	9		0	141				
Wellness Hotel Chopok	20		0	304				
Hotel Grand Castle	13	6	46,15	197	10			10
Hotel Alexandra	13	3	23,08	185	3			3
Krytá plaváreň Liptovský Ján	17	9	52,94	252	10	2		8
Liptovský dvor	11		0	169				
Penzión Una	7	2	28,57	119	2	1		1
Relax hotel Avena	11		0	175				
Aquapark Tatralandia	172	108	62,79	2660	193	8		185
Hotel Jánošík	22	1	4,55	354	1			1
Krytá plaváreň	20		0	315				

Liptovský Mikuláš								
Relax hotel Sojka, Malatíny	10		0	162				
Hotel Kriváň	7	2	28,57	115	4			4
Hotel Permon	59	6	10,17	955	6	5		1
okres Ružomberok								
Thermal park Bešeňová	240	65	27,08	3486	75	12		63
Kúpele Lúčky	40	25	62,5	600	28	2		26
Hotel Áčko	12		0	187				
Krytá plaváreň Ružomberok	10	2	20	167	3	1		2
Penzión Gejdák	8		0	128				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Krytá plaváreň SUNNY Martin	12	2	16,67	187	2	1		1
Krytá plaváreň v Hoteli Victoria	14	2	14,29	226	3	2		1
Plaváreň FIT KLUB s.r.o.	24	1	4,17	398	1	1		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Žilina								
Belá, Hotel Bránica	6	2	33,33	88	2	1		1
Penzión VILLA, Konská	5	1	20	77	1			1
Hotel Diplomat, Rajecké Teplice	5	1	20	77	1			1
Rajecké Teplice, KD Afrodite	2		0	29				

Relax. - informačné centrum Terchovec	3	2	66,67	48	3			3
Terchová-Štefanová, Hotel Boboty			0					
Mestská krytá plaváreň	5	1	20	79	1			1
Michal Janovec - OAZIS	9	1	11,11	141	1			1
Žilina, Hotel Holiday Inn	8	4	50	125	7	4		3
Sumárne údaje za kraj	1096	286	26,09	16876	419	83		336
Sumárne údaje za SR	4727	1429	30,23	69982	2074	393	14	1667

Tabuľka č. 2.5. Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Dátum					Bazény		
Názov kúpaliska	začatia sezóny	ukončenia sezóny	Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu

Banskobystrický kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

okres Banská Bystrica

Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	1.6.2012	5.9.2012	nie	nie	6000	0	6	6
Strelníky, Obecné kúpalisko	13.7.2012	31.8.2012	nie	nie	100	0	2	2

okres Brezno

Braväcovo, penziön SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	11.7.2012	2.9.2012	nie	nie	25	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - vonkajšie bazény				áno	20	0	2	2
Podbrezová, Letné kúpalisko	29.6.2012	31.8.2012	nie	nie	700	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
Letné kúpalisko Lučenec	22.5.2012	12.9.2012	nie	nie	600	0	2	2
okres Poltár								
verejné kúpalisko Poltár	1.6.2012	7.9.2012	nie	nie	600	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote								
okres Revúca								
Letné kúpalisko Revúca	29.6.2012	2.9.2012	nie	nie	500	0	2	2
Plážové kúpalisko Tornaľa	18.6.2012	2.9.2012	nie	nie	3500	0	2	2
okres Rimavská Sobota								
Vodný svet Číž	30.5.2012	17.9.2012	nie	nie	850	0	4	4
Letné kúpalisko Hnúšťa	18.6.2012	9.9.2012	nie	nie	375	0	2	2
Letné kúpalisko Klenovec	26.6.2012	2.9.2012	nie	nie	350	0	2	2
Bazén Kurinec	12.5.2012	17.9.2012	nie	nie	432	0	1	1
Letné kúpalisko Tisovec	2.5.2012	19.9.2012	nie	nie	67	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Kúpalisko TERMÁL s.r.o, Dolná Strehová	18.5.2012	16.9.2012	nie	nie	2000	6	0	6
Koprovnica				áno	500	0	2	2
Kúpalisko VINICA				áno	500	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								

okres Detva								
Kúpalisko Detva	4.7.2012	24.8.2012	nie	nie	420	0	3	3
okres Krupina								
Kúpalisko Dudinka	11.6.2012	23.9.2012	nie	nie	1085	1	3	4
Vonkajší rehabilitačný bazén KD Rubín	2.4.2012	31.10.2012	nie	nie	590	0	1	1
Vonkajší rehabilitačný bazén pri LÚ Diamant	11.5.2012	30.9.2012	áno	nie	300	0	1	1
Kúpalisko Krupina-Tepličky				áno	380	0	2	2
okres Zvolen								
Letný bazén v LSR ZVJS a OO Kováčová	28.6.2012	2.9.2012	nie	nie	260	2	0	2
Termálne kúpalisko Kováčová				áno	3580	4	0	4
Vonkajší rehabilitačný bazén pri ŠLÚ Marina	31.5.2012	1.10.2012	nie	nie	60	0	1	1
Termálne kúpalisko Sliač	3.5.2012	15.9.2012	nie	nie	478	2	0	2
Aqua beach Orlík	6.6.2012	12.9.2012	nie	nie	250	0	3	3
Kúpalisko Neresnica	26.6.2012	2.9.2012	nie	nie	2125	0	4	4
Športcentrum EKOMA rekreačno športový areál	28.6.2012	29.9.2012	nie	nie	40	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Žarnovica								
Kúpalisko Hodruša - Hámre				áno	150	0	2	2
Kúpalisko Nová Baňa				áno	515	0	3	3
okres Žiar nad Hronom								
Termálne kúpalisko Katarína	8.6.2012	12.9.2012	nie	nie	2000	4	0	4
Termálne kúpalisko Sklené Teplice	25.5.2012	16.9.2012	nie	nie	300	3	0	3
Hotel Sitno Vyhne - dva	25.5.2012	1.10.2012	nie	nie	30	0	2	2

vonkajšie letné bazény								
Vodný raj Vyhne	26.5.2012	28.9.2012	nie	nie	912	6	0	6
Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom	16.6.2012	3.9.2012	nie	nie	2000	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					32594	28	66	94

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava II								
Kúpalisko Delfín	25.5.2012	31.8.2012	nie	nie	2000	0	3	3
okres Bratislava III								
Tehelné pole	25.5.2012	31.8.2012	nie	nie	3600	0	3	3
Krasňany	8.6.2012	31.8.2012	nie	nie	1300	0	2	2
Zbojnička Rača	8.6.2012	31.8.2012	nie	nie	2000	0	2	2
okres Bratislava IV								
Rosnička	25.5.2012	15.9.2012	nie	nie	2900	0	4	4
Kúpalisko Lamač	25.5.2012	15.9.2012	nie	nie	500	0	3	3
okres Bratislava V								
Kúpalisko MŠK ISKRA Petržalka	28.6.2012	15.9.2012	nie	nie	4000	0	4	4
Summer Club-INCHEBA				áno	600	0	1	1
okres Malacky								
Letné kúpalisko Malacky	1.6.2012	15.9.2012	nie	nie	1200	0	2	2
okres Pezinok								
Letné kúpalisko Častá				áno	200	0	2	2
Letné kúpalisko Modra	15.6.2012	15.9.2012	nie	nie	300	0	1	1
Letne kúpalisko Pezinok-Sever	1.6.2012	15.9.2012	nie	nie	600	0	4	4
okres Senec								
Aquathermal Senec	15.6.2012	15.9.2012	nie	nie	1800	0	15	15

Sumárne údaje za kraj	21000	0	46	46
------------------------------	--------------	----------	-----------	-----------

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, Plážové kúpalisko RYBA - ANIČKA	29.6.2012	5.9.2012	nie	nie	1100	0	3	3
Košice, Letné kúpalisko ŠKP				áno	1500	0	3	3
Košice, Letné kúpalisko, ul. Rumanova				áno	1700	0	2	2
Košice, Letný areál MKP	21.6.2012	9.9.2012	nie	nie	1200	0	1	1
okres Košice IV								
Košice, Letné kúpalisko TRITON	15.6.2012	2.9.2012	nie	nie	1565	0	4	4
okres Košice - okolie								
Bukovec, Hotel Hrabina				áno	100	0	1	1
Košická Belá, Hotel GARDEN	26.6.2012	6.9.2012	nie	nie	400	0	2	2
Košická Belá, kúpalisko Zlatník				áno	350	0	2	2
Medzev, Letné kúpalisko	27.6.2012	2.9.2012	nie	nie	300	0	3	3
Moldava n/Bodvou, Letné kúpalisko	29.6.2012	1.9.2012	nie	nie	300	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
INekrytý bazén pri hoteli Eurobus, Zemplínska Šírava				áno	9	0	1	1
Nekrytý letný bazén SO 02 Kaluža, Zemplínska Šírava	17.6.2012	3.9.2012	nie	nie	500	0	1	1
Nekrytý letný bazén SO 03 Klokočov, Zemplínska Šírava	16.6.2012	3.9.2012	nie	nie	250	0	1	1

Nekrytý letný bazén SO 03a Paľkov, Zemplínska Šírava	4.8.2012	31.8.2012	nie	nie	155	0	1	1
Nekryté letné kúpalisko Malé Raškovce 59	13.7.2012	31.8.2012	nie	nie	40	0	1	1
Nekryté letné kúpalisko Strážske	1.6.2012	6.9.2012	nie	nie	595	0	2	2
okres Sobrance								
Nekryté letné kúpalisko Sobrance				áno	550	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Kúpalisko Bretka	12.7.2012	27.7.2012	nie	nie	300	0	4	4
Veronika Gemerská Hôrka	16.6.2012	31.8.2012	nie	nie	300	0	2	2
Kúpalisko Rožňava	23.6.2012	2.9.2012	nie	nie	1500	0	4	4
Kúpalisko Vlachovo	3.7.2012	2.9.2012	nie	nie	400	0	2	2
Kúpalisko Vyšná Slaná	6.7.2012	31.8.2012	nie	nie	120	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Spišská Nová Ves, letné kúpalisko	8.6.2012	4.9.2012	nie	nie	1850	0	4	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Hotel Dargov				áno	50	0	2	2
AVŠ Trebišov	15.6.2012	31.8.2012	nie	nie	2200	0	3	3
ATC Mária	16.6.2012	2.9.2012	nie	nie	1000	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					18334	0	55	55

Nitriansky kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne

okres Komárno								
Letné kúpalisko Čalovec	15.6.2012	3.9.2012	nie	nie	300	0	1	1
Termálne kúpalisko Patince	8.6.2012	3.9.2012	nie	nie	3150	6	0	6
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Kúpeľ Margita				áno	120	1	0	1
Rekreačné zariadenie Margita-Ilona	15.5.2012	6.9.2012	nie	nie	3500	4	0	4
Wellness Santovka	5.6.2012	17.9.2012	nie	nie	3000	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Penzión Fortuna Jelenec				áno	20	0	1	1
Letné kúpalisko Nitra	15.6.2012	2.9.2012	nie	nie	3000	0	6	6
TK Poľný Kesov	22.5.2012	30.9.2012	nie	nie	400	3	0	3
okres Šaľa								
Termálne kúpalisko Diakovce	28.6.2012	16.9.2012	nie	nie	1600	2	0	2
okres Zlaté Moravce								
Letné kúpalisko Zlaté Moravce	28.6.2012	31.8.2012	nie	nie	720	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
Chľaba-Kováčov				áno	450	0	1	1
TK Nové Zámky	26.5.2012	13.9.2012	nie	nie	3500	2	4	6
Penzión Lagáň	17.7.2012	12.9.2012	nie	nie	100	0	1	1
TK II Štúrovo	1.6.2012	2.9.2012	nie	nie	250	1	0	1
RA TONA Šurany				áno	240	0	3	3
TK Tvrdošovce	1.6.2012	9.9.2012	nie	nie	140	1	0	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch								
okres Topolčany								
Letné kúpalisko Topolčany	8.6.2012	2.9.2012	nie	nie	2500	0	4	4

Sumárne údaje za kraj	22990	24	24	48
------------------------------	--------------	-----------	-----------	-----------

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
Kúpalisko Bardejovské Kúpele				áno	415	0	1	1
Kúpalisko Bardejovské Kúpele, a. s.	4.6.2012	15.9.2012	nie	nie	520	0	2	2
Letné kúpalisko na Družstevnej ul., Bardejov	27.6.2012	2.9.2012	nie	nie	580	0	3	3
Letné kúpalisko Makovica, Nižná Polianka	27.6.2012	2.9.2012	nie	nie	1000	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
MH Bystrá				áno	100	0	1	1
Letné kúpalisko Humenné	28.6.2012	10.9.2012	áno	nie	1500	0	2	2
okres Snina								
DRZ Sninské rybníky	14.6.2012	3.9.2012	áno	nie	58	0	1	1
Barnova Rika	28.6.2012	27.8.2012	áno	nie	520	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Levoča								
Kúpalisko Spišský Hrhov	22.6.2012	31.8.2012	nie	nie	170	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
LK sídl. III v Prešove	7.6.2012	11.9.2012	nie	nie	1700	0	2	2
LK Solivar	12.6.2012	14.9.2012	nie	nie	800	0	3	3
okres Sabinov								
LK Lipany	22.6.2012	31.8.2012	nie	nie	1000	0	1	1

LK Sabinov	30.5.2012	5.9.2012	nie	nie	1200	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Vyšné Ružbachy, Letné termálne kúpalisko "Izabela" vo Vyšných Ružbachoch	29.6.2012	2.9.2012	nie	nie	1500	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
LK Stropkov	2.7.2012	2.9.2012	nie	nie	1250	0	2	2
okres Svidník								
LK Svidník	26.6.2012	9.9.2012	nie	nie	2000	0	5	5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou								
okres Vranov nad Topľou								
LK Hermanovce				áno	250	0	1	1
LK RAGLENG Pavlovce				áno	200	0	2	2
LK Mesta Vranov nad Topľou	30.6.2012	31.8.2012	nie	nie	800	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					15563	4	35	39

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
DÚHA	31.5.2012	31.8.2012	nie	nie	1500	0	5	5
Plaváreň Malé Bielice				áno	150	1	0	1
okres Prievidza								
Čajka	8.6.2012	2.9.2012	nie	nie	4215	4	0	4
Plážové kúpalisko	21.6.2012	31.8.2012	nie	nie	3600	0	4	4
Kúpalisko Chalmová	13.6.2012	7.9.2012	nie	nie	800	4	0	4

Kúpalisko Remata	28.6.2012	2.9.2012	nie	nie	310	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Letné kúpalisko, Dubnica nad Váhom	4.7.2012	14.9.2012	áno	nie	228	0	1	1
Letné kúpalisko, Košeca	3.7.2012	7.9.2012	áno	nie	150	0	1	1
Letné kúpalisko(plaváreň), Nová Dubnica				áno	150	0	1	1
okres Považská Bystrica								
Letné kúpalisko, MŠK Pov.Bystrica	18.6.2012	14.9.2012	áno	nie	1800	0	2	2
okres Púchov								
Letné Kúpalisko, LEDROV spol.s.r.o.	31.5.2012	7.9.2012	áno	nie	600	0	1	1
Letné kúpalisko- Podskalie	6.7.2012	31.8.2012	áno	nie	200	0	1	1
Letné kúpalisko, MŠK Púchov s.r.o.	19.6.2012	7.9.2012	áno	nie	1200	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Letné kúpalisko Pažiť Bánovce nad Bebravou	11.6.2012	5.9.2012	nie	nie	1700	3	0	3
okres Myjava								
Letné kúpalisko - Brezová pod Bradlom	4.7.2012	2.9.2012	nie	nie	300	0	2	2
Letné kúpalisko SAMŠPORT Myjava	29.6.2012	2.9.2012	nie	nie	750	0	2	2
okres Trenčín								
Letné kúpalisko Nemšová	6.8.2012	2.9.2012	nie	nie	1000	0	2	2

Letné kúpalisko Trenčín-Sihoť	30.6.2012	2.9.2012	nie	nie	2500	0	3	3
Letné kúpalisko Trenčín-Zámostie				áno	500	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					21653	12	30	42

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Termálne kúpalisko Topoľníky	12.6.2012	15.9.2012	nie	nie	900	3	0	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Termálne kúpalisko Horné Saliby	5.6.2012	15.9.2012	nie	nie	1021	4	0	4
Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo	30.5.2012	15.9.2012	nie	nie	3500	2	3	5
Kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany	28.6.2012	3.9.2012	nie	nie	410	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Mestské kúpalisko Senica	22.6.2012	20.9.2012	nie	nie	1500	0	1	1
okres Skalica								
Mestské kúpalisko Holíč				áno	3000	0	1	1
Kúpalisko Zlatnícka dolina	14.6.2012	20.9.2012	nie	nie	3000	0	2	2
Mestské kúpalisko Skalica				áno	2000	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Hlohovec								
Zámocká záhrada	5.6.2012	30.8.2012	nie	nie	1100	0	2	2
okres Piešťany								

Kúpalisko EVA	1.6.2012	30.9.2012	nie	nie	2000	2	0	2
okres Trnava								
Pác - Kopánka	22.5.2012	9.9.2012	nie	nie	300	0	2	2
Dobrá Voda	2.7.2012	31.8.2012	nie	nie	300	0	1	1
Castiglione	23.5.2012	2.9.2012	nie	nie	1500	0	4	4
Kamenný mlyn	12.6.2012	1.9.2012	nie	nie	2500	0	1	1
Kúpalisko Slávia				áno	1500	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					24531	11	22	33

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Hotel Severka				áno	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Námestovo								
Bazén pri Penzióne Slanický dvor				áno	60	0	1	1
Bazény pri hoteli Studnička				áno	120	0	3	3
okres Tvrdošín								
Bazén pri hoteli Altis				áno	120	0	2	2
Oravice II.	29.5.2012	21.9.2012	nie	nie	600	3	0	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Termálne kúpalisko Liptovský Ján	21.6.2012	5.9.2012	nie	nie	1900	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								

okres Martin								
Letné kúpalisko SUNNY	29.6.2012	31.8.2012	nie	nie	3000	0	2	2
Letné kúpalisko Vrútky	14.6.2012	15.9.2012	nie	nie	750	0	3	3
okres Turčianske Teplice								
Kúpalisko v ŠRZ Drienok	4.7.2012	26.8.2012	nie	nie	1430	0	4	4
AQUAPARK - SLK	31.8.2007	19.9.2012	nie	nie	426	0	3	3
TK Vieska	13.6.2012	2.9.2012	nie	nie	2430	2	0	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Bytča								
Mestské kúpalisko Bytča	29.6.2012	31.8.2012	nie	nie	380	0	1	1
okres Žilina								
Termálne kúpalisko Veronika Rajec	11.6.2012	31.8.2012	nie	nie	4000	7	0	7
Termálne kúpalisko LAURA	8.6.2012	11.9.2012	nie	nie	3500	2	0	2
Termálne kúpalisko Stráňavy	4.7.2012	12.9.2012	nie	nie	2500	2	0	2
Mestská krytá plaváreň Žilina	5.6.2012	13.9.2012	nie	nie	3000	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					24276	20	23	43
Sumárne údaje za SR					180941	99	301	400

Tabuľka č. 2.6. Prehľad kvality umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Vzorky			Ukazovatele				
Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické

Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	20	10	50	290	16	1	7	8
Strelníky, Obecné kúpalisko	5	4	80	77	6	1		5
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	4	2	50	68	2			2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - vonkajšie bazény			0					
Podbrezová, Letné kúpalisko	7	3	42,86	110	5	3		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
Letné kúpalisko Lučenec	15	7	46,67	208	9			9
okres Poltár								
Verejné kúpalisko Poltár	13		0	205				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote								
okres Revúca								
Letné kúpalisko Revúca	3		0	51				
Plážové kúpalisko Tornaľa	11	3	27,27	187	4	2	1	1
okres Rimavská Sobota								
Vodný svet Číž	27	2	7,41	444	4	4		
Letné kúpalisko Hnúšťa	3	1	33,33	51	2			2

Letné kúpalisko Klenovec	4		0	68				
Bazén Kurinec	10	9	90	159	26	5	4	17
Letné kúpalisko Tisovec	4	1	25	68	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Kúpalisko TERMÁL s.r.o, Dolná Strehová	37	16	43,24	627	24	5		19
Koprovnica			0					
Kúpalisko VINICA			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Kúpalisko Detva	3	1	33,33	49	1	1		
okres Krupina								
Kúpalisko Dudinka	22	5	22,73	364	8	2		6
Vonkajší rehabilitačný bazén KD Rubín	8		0	130				
Vonkajší rehabilitačný bazén pri LÚ Diamant	9	2	22,22	129	2	1		1
Kúpalisko Krupina- Tepličky			0					
okres Zvolen								
Letný bazén v LSR ZVJS a OO Kováčová	4		0	60				
Termálne kúpalisko Kováčová			0					
Vonkajší rehabilitačný bazén pri ŠLÚ Marína	6	1	16,67	90	2	1		1
Termálne kúpalisko Sliač	13	3	23,08	195	6			6

Aqua beach Orlík	13	5	38,46	148	12	7	1	4
Kúpalisko Neresnica	16	5	31,25	267	5			5
Športcentrum EKOMA rekreačno športový areál	2		0	22				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Žarnovica								
Kúpalisko Hodruša - Hámre			0					
Kúpalisko Nová Baňa			0					
okres Žiar nad Hronom								
Termálne kúpalisko Katarína	10		0	171				
Termálne kúpalisko Sklené Teplice	28	7	25	406	7	1		6
Hotel Sitno Vyhne - dva vonkajšie letné bazény	7		0	127				
Vodný raj Vyhne	38	9	23,68	594	9			9
Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom	9	5	55,56	153	5			5
Sumárne údaje za kraj	351	101	28,77	5518	156	34	13	109

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava II								
Kúpalisko Delfín	13	3	23,08	175	6			6
okres Bratislava III								
Tehelné pole	12	1	8,33	163	1			1
Krasňany	8	5	62,5	118	8			8

Zbojnička Rača	9	4	44,44	119	7			7
okres Bratislava IV								
Rosnička	11	3	27,27	125	3			3
Kúpalisko Lamač	9	6	66,67	101	10			10
okres Bratislava V								
Kúpalisko MŠK ISKRA Petržalka	11	3	27,27	148	5			5
Summer Club-INCHEBA			0					
okres Malacky								
Letné kúpalisko Malacky	8	1	12,5	84	1			1
okres Pezinok								
Letné kúpalisko Častá			0					
Letné kúpalisko Modra	4	2	50	51	2	1		1
Letne kúpalisko Pezinok- Sever	17	11	64,71	229	15			15
okres Senec								
Aquathermal Senec	68	15	22,06	776	18	2		16
Sumárne údaje za kraj	170	54	31,76	2089	76	3		73

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, Plážové kúpalisko RYBA - ANIČKA	9		0	153				
Košice, Letné kúpalisko ŠKP			0					
Košice, Letné kúpalisko, ul. Rumanova			0					
Košice, Letný areál MKP	4	2	50	62	2	1		1

okres Košice IV								
Košice, Letné kúpalisko TRITON	12		0	206				
okres Košice - okolie								
Bukovec, Hotel Hrabina			0					
Košická Belá, Hotel GARDEN	6	3	50	102	3			3
Košická Belá, kúpalisko Zlatník			0					
Medzev, Letné kúpalisko	13	3	23,08	213	3			3
Moldava n/Bodvou, Letné kúpalisko	9	2	22,22	151	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
INekrytý bazén pri hoteli Eurobus, Zemplínska Šírava			0					
Nekrytý letný bazén SO 02 Kaluža, Zemplínska Šírava	6		0	104				
Nekrytý letný bazén SO 03 Klokočov, Zemplínska Šírava	9		0	155				
Nekrytý letný bazén SO 03a Paľkov, Zemplínska Šírava	4	1	25	70	1	1		
Nekryté letné kúpalisko Malé Raškovce 59	2		0	34				
Nekryté letné kúpalisko	11		0	187				

Strážske								
okres Sobrance								
Nekryté letné kúpalisko Sobrance			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Kúpalisko Bretka	10	1	10	170	3			3
Veronika Gemerská Hôrka	6	4	66,67	102	4			4
Kúpalisko Rožňava	11	1	9,09	184	1			1
Kúpalisko Vlachovo	5		0	85				
Kúpalisko Vyšná Slaná	3	1	33,33	51	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Spišská Nová Ves, letné kúpalisko	16		0	264				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Hotel Dargov			0					
AVŠ Trebišov	10		0	170				
ATC Mária	6	2	33,33	103	2		2	
Sumárne údaje za kraj	152	20	13,16	2566	22	2	2	18
Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Letné kúpalisko Čalovec	1		0	16				

Termálne kúpalisko Patince	19	2	10,53	297	2	2		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Kúpeľ Margita			0					
Rekreačné zariadenie Margita-Ilona	37		0	420				
Wellness Santovka	29	14	48,28	289	15			15
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Penzión Fortuna Jelenec			0					
Letné kúpalisko Nitra	28	11	39,29	453	11	2		9
TK Poľný Kesov	37	33	89,19	567	50	6		44
okres Šaľa								
Termálne kúpalisko Diakovce	20	3	15	320	3			3
okres Zlaté Moravce								
Letné kúpalisko Zlaté Moravce	29	1	3,45	436	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
Chľaba-Kováčov			0					
TK Nové Zámky	20	8	40	349	11	1		10
Penzión Lagáň	3		0	49				
TK II Štúrovo	6	5	83,33	102	5			5
RA TONA Šurany			0					
TK Tvrdošovce	8	8	100	136	19	2		17
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								
okres Topoľčany								

Letné kúpalisko Topoľčany	32	3	9,38	531	3	1		2
Sumárne údaje za kraj	269	88	32,71	3965	120	14		106

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
Kúpalisko Bardejovské Kúpele			0					
Kúpalisko Bardejovské Kúpele, a. s.	9	4	44,44	153	4	1		3
Letné kúpalisko na Družstevnej ul., Bardejov	9		0	153				
Letné kúpalisko Makovica, Nižná Polianka	6	3	50	102	3		1	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
MH Bystrá			0					
Letné kúpalisko Humenné	5	1	20	75	2			2
okres Snina								
DRZ Sninské rybníky	3	1	33,33	45	2			2
Barnova Ríka	3	1	33,33	45	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Levoča								
Kúpalisko Spišský Hrhov	1		0	15				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
LK sídl. III v Prešove	6	1	16,67	90	1			1

LK Solivar	9	7	77,78	135	8			8
okres Sabinov								
LK Lipany	3	1	33,33	45	1			1
LK Sabinov	7	1	14,29	105	1	1		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Vyšné Ružbachy, Letné termálne kúpalisko "Izabela" vo Vyšných Ružbachoch	15	5	33,33	225	10	1	2	7
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
LK Stropkov	6		0	108				
okres Svidník								
LK Svidník	17		0	305				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou								
okres Vranov nad Topľou								
LK Hermanovce			0					
LK RAGLENG Pavlovce			0					
LK Mesta Vranov nad Topľou	9	1	11,11	154	1			1
Sumárne údaje za kraj	108	26	24,07	1755	34	3	3	28

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
DÚHA	22		0	352				
Plaváreň Malé Bielice			0					

okres Prievidza								
Čajka	21	5	23,81	328	8	7		1
Plážové kúpalisko	15	3	20	240	4	2		2
Kúpalisko Chalmová	21	5	23,81	269	9	9		
Kúpalisko Remata	5	1	20	80	2	1		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Letné kúpalisko, Dubnica nad Váhom	4		0	66				
Letné kúpalisko, Košeca	3	1	33,33	49	1			1
Letné kúpalisko(plaváreň), Nová Dubnica			0					
okres Považská Bystrica								
Letné kúpalisko, MŠK Pov.Bystrica	10	2	20	166	2			2
okres Púchov								
Letné Kúpalisko, LEDROV spol.s.r.o.	5		0	83				
Letné kúpalisko-Podskalie	3	1	33,33	50	1		1	
Letné kúpalisko, MŠK Púchov s.r.o.	9		0	147				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Letné kúpalisko Pažiť Bánovce nad Bebravou	11	4	36,36	141	4	3	1	
okres Myjava								

Letné kúpalisko - Brezová pod Bradlom	6	1	16,67	87	2	2		
Letné kúpalisko SAMŠPORT Myjava	4		0	68				
okres Trenčín								
Letné kúpalisko Nemšová	3	2	66,67	49	2	1		1
Letné kúpalisko Trenčín-Sihoť	6		0	102				
Letné kúpalisko Trenčín-Zámostie			0					
Sumárne údaje za kraj	148	25	16,89	2277	35	25	2	8

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Termálne kúpalisko Topoľníky	6	6	100	101	8			8
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Termálne kúpalisko Horné Saliby	27	9	33,33	385	12	3		9
Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo	46	7	15,22	733	10	3		7
Kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany	5	2	40	76	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Mestské kúpalisko Senica	2		0	26				

okres Skalica								
Mestské kúpalisko Holíč			0					
Kúpalisko Zlatnícka dolina	8		0	103				
Mestské kúpalisko Skalica			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Hlohovec								
Zámocká záhrada	6	6	100	96	6			6
okres Piešťany								
Kúpalisko EVA	5	1	20	84	1			1
okres Trnava								
Pác - Kopánka	8	8	100	128	10	2		8
Dobrá Voda	4	4	100	64	5		1	4
Castiglione	10	9	90	160	10	1		9
Kamenný mlyn	4	4	100	64	4			4
Kúpalisko Slávia			0					
Sumárne údaje za kraj	131	56	42,75	2020	68	9	1	58

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Hotel Severka			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Námestovo								
Bazén pri Penzióne Slanický dvor			0					
Bazény pri hoteli Studnička			0					

okres Tvrdošín								
Bazén pri hoteli Altis	2		0	34				
Oravice II.	19	1	5,26	325	2	2		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Termálne kúpalisko Liptovský Ján	27	6	22,22	428	8	6		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Letné kúpalisko SUNNY	8		0	136				
Letné kúpalisko Vrútky	6		0	102				
okres Turčianske Teplice								
Kúpalisko v ŠRZ Drienok	6		0	102				
AQUAPARK - SLK	11	3	27,27	188	4			4
TK Vieska	16	3	18,75	270	5	3		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Bytča								
Mestské kúpalisko Bytča	2	1	50	32	1			1
okres Žilina								
Termálne kúpalisko Veronika Rajec	5	1	20	80	1	1		
Termálne kúpalisko LAURA	4		0	64				
Termálne kúpalisko Stráňavy	4		0	65				
Mestská krytá plaváreň Žilina	4		0	64				
Sumárne údaje za kraj	114	15	13,16	1890	21	12		9

Sumárne údaje za SR	1443	385	26,68	22080	532	102	21	409
---------------------	------	-----	-------	-------	-----	-----	----	-----

Tab. č. 3.1. Prehľad kvality uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru v jednotlivých krajoch na Slovensku

Kraj	Priestor – účel využitia	Celk. počet vyšetrení	Ukazovatele kvality vnútorného prostredia											
			Viditeľná prítomn.		Viditeľná prítomn.		Mikrobiologické faktory		Z toho nevyhovujúce		Chemické faktory		Z toho nevyhovujúce	
			počet	%	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%	škodlivina	počet mera ní	počet	%
Žilinský	Nebytový	11	0	0,00	0	0,00	Plesne, kvasinky, baktérie	11	0	0,00	0	0	0	0
Trenčiansky	Bytový	7	7	100	0	0	0	0	0	0	0	0	7	100
	Nebytový	1	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Banskobystrický	Bytový	1	1	100	1	100	–	–	–	–	–	–	–	–

		1					Ploštica posteľná	49*	9	18,4	-	-	-	-
		1	0	0	1	50	-	-	-	-	-	-	-	-
		1	-	-	-	-	roztoče	1	0	0	0	0	0	0
Nitriansky	Bytový	2	1	40	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nebytový	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bratislavský	Bytový										amoniak	7	0	0
											oxid uhoľnatý	5	0	0
											oxid uhličitý	3	0	0
											sírovodík	2	0	0
											uhlíkovodíkové plyny	7	0	0
											oxidy dusíka	3	0	0
											formaldehyd	5	0	0
											styrén	3	0	0
											PM10	2	0	0
											TSP (celková prašnosť)	2	0	0
											formaldehyd	8	0	0
											2-fenoxyethan-1-ol	2	0	0
											org. prchavé látky	3	0	0
											oxid uhoľnatý	6	0	0
											oxid uhličitý	6	0	0
											oxid dusičitý	6	0	0
											benzínové uhlíkovodíky	6	0	0
											PM10	6	0	0
											TSP	6	0	0
											ozón	3	0	0
											amoniak	1	0	0

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD za rok 2012

Kraj		Zdroj hluku										
		Doprava			Stacionárne zdroje						Nezaradené	SPOLU
		cestná	železničná	letecká	priemysel, výrobné prevádzky	pohostinské zariadenia, obchodné prevádzky a pod.	stavebná činnosť	technologické zariadenia, vzduchotechnika a pod.	mimopracovné aktivity ľudí	Iné stacionárne zdroje		
BA	Počet podnetov spolu:	9	5	1	11	6	4	17	30	8	0	91
	<i>z toho: opodstatnených</i>	9	5	1	10	3	4	14	30	3	0	79
	<i>neopodstatnených</i>	0	0	0	1	3	0	3	0	5	0	12

	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NR	Počet podnetov spolu:	1	0	0	0	8	0	5	1	1	0	16
	<i>z toho: opodstatnených</i>	0	0	0	0	8	0	1	0	0	0	9
	<i>neopodstatnených</i>	1	0	0	0	0	0	4	1	1	0	7
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TT	Počet podnetov spolu:	0	0	0	7	2	0	14	0	2	0	25
	<i>z toho: opodstatnených</i>	0	0	0	2	0	0	9	0	1	0	12
	<i>neopodstatnených</i>	0	0	0	5	1	0	5	0	0	0	11
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
TN	Počet podnetov spolu:	1	0	1	3	1	0	3	1	2	14	26
	<i>z toho: opodstatnených</i>	1	0	1	3	1	0	3	1	2	0	12
	<i>neopodstatnených</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	14
BB	Počet podnetov spolu:	5	0	0	4	0	1	5	1	1	0	17
	<i>z toho: opodstatnených</i>	5	0	0	3	0	0	2	1	0	0	11
	<i>neopodstatnených</i>	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	3
ZA	Počet podnetov spolu:	4	0	2	5	9	0	3	1	3	0	27
	<i>z toho: opodstatnených</i>	4	0	1	2	5	0	2	0	3	0	17
	<i>neopodstatnených</i>	0	0	0	3	4	0	1	0	0	0	8
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
PO	Počet podnetov spolu:	2	0	0	9	8	0	3	2	1	0	25
	<i>z toho: opodstatnených</i>	2	0	0	5	3	0	1	0	0	0	11
	<i>neopodstatnených</i>	0	0	0	4	5	0	2	1	1	0	13
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
KE	Počet podnetov spolu:	3	0	0	4	7	2	2	2	2	0	22
	<i>z toho: opodstatnených</i>	2	0	0	2	3	0	2	2	0	0	11
	<i>neopodstatnených</i>	1	0	0	2	3	2	0	0	2	0	10
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
RÚVZ v SR	Počet podnetov spolu:	25	5	4	43	41	7	52	38	20	14	249
	<i>z toho: opodstatnených</i>	23	5	3	27	23	4	34	34	9	0	162

	<i>neopodstatnených</i>	2	0	0	15	16	2	18	2	9	0	64
	<i>nevyhodnotených</i>	0	0	1	1	2	1	0	2	2	14	23

Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení v SR v roku 2012

Kraje	DRUH UBYTOVACIEHO ZARIADENIA																	
	Hotel		Motel		Penzión		Turistická ubytovňa		Kemping		Chatová osada		Krátkodobé ubytovanie v súkromí		Iné		Spolu	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita
Bratislavský	121	13460	6	220	87	2785	34	1387	3	560	16	596	41	324	174	17575	482	36907
Trnavský	89	5584	6	195	95	2275	53	3025	9	527	9	984	134	1791	22	2010	417	16391
Trenčianský	69	5273	5	274	107	2486	48	2640	8	702	7	270	66	609	39	1686	350	13940
Nitrianský	66	3823	4	61	141	3248	31	1161	16	4030	18	1349	32	257	194	5642	502	19571

Žilinský	142	10439	11	280	391	8704	212	6449	21	3100	43	1942	848	6656	142	4411	1810	41941
Banskobystrický	79	5971	5	192	159	3878	118	4627	10	1672	37	1173	243	1965	55	4001	704	23479
Prešovský	121	13463	9	204	260	7103	114	3744	11	2227	16	1493	1074	9126	72	2392	1675	39995
Košický	67	4367	2	48	125	2958	79	3042	9	1546	29	1516	155	1286	44	3908	510	18671
SPOLU :	754	62380	48	1474	1365	33437	689	26075	87	14364	175	9323	2593	22014	742	41625	6450	210895

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v SR v roku 2012

Kraje	Druh zariadenia														Spolu
	Kaderníctva	Holičstvá	Kozmetiky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Solária	Tetovacie salóny	Klasické masáže	Etoucke Masáže	Sauny	Piercing	Myostimulácie	Nastreľovanie ušnic	Iné	
Bratislavský	816	26	579	202	264	106	23	412	15	39	2	35	12	118	2649
Trnavský	785	7	422	160	219	128	24	246	7	74	7	6	3	93	2181
Trenčiansky	834	42	411	131	173	111	35	217	12	40	7	17	2	59	2091
Nitriansky	792	15	395	127	249	111	15	268	7	37	4	3	4	114	2125
Žilinský	729	15	379	100	157	96	20	280	8	131	6	8	8	131	2071

Banskobystrický	603	38	245	68	146	89	15	191	6	64	5	0	3	151	1628
Prešovský	805	119	377	108	191	99	12	178	10	102	5	3	6	56	2071
Košický	720	17	292	64	132	92	15	194	9	59	1	5	0	95	1695
SPOLU:	6084	279	3100	960	1531	832	159	1986	74	546	37	77	38	817	16511

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnej služby v SR v roku 2012

Kraj	Druh zariadenia						Spolu
	Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	Zariadenia na podporu rodiny s deťmi	Zariadenia na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií	Zariadenia poskytujúce podporné služby	Iné zariadenia	
Bratislavský	34		114		10	92	250

Trnavský	7	4	72	0	17	1	101
Trenčianský	17	5	75	0	9	1	107
Nitrianský	21	5	103	0	11	6	146
Žilinský	18	5	75	0	10	4	112
Banskobystrický	20	1	111	1	27	7	167
Prešovský	28	19	115	1	42	3	208
Košický	22	2	70	0	27	0	121
Spolu	167	41	735	2	153	114	1212

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2012

KRAJ	Počet prevádzkovaných pohrebných služieb	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet pohrebných vozidiel			Počet krematórií	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet mraziacich zariadení s kapacitou
			Vyrobené pohrebné vozidlo	Upravené pohrebné vozidlo	Vozidlo len pre miestnu prepravu			
Bratislavský	30	91/226	6	27	4	1	3/47	1/2
Trnavský	45	80/188	4	47	2	0	0	0
Trenčiansky	46	61/124	16	26	2	0	0	6/12
Nitriansky	61	159/346	4	57	3	3	1/30	7/35
Žilinský	43	62/128	5	37	7	1	1/40	1/15
Banskobystrický	53	148/267	9	38	1	1	8/34	5/11

Prešovský	43	46/166	11	33	5	0	0	22/73
Košický	48	87/254	17	32	3	1	1/110	9/14
Spolu v SR	369	734/1699	72	297	27	7	14/261	51/162

Tab. č. 6.1 Prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi za rok 2012

Tab. č. 6.1 Kraj: Bratislavský

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Bratislava	-	-	-	-	-	-

Tab. č. 6.2 Kraj : Trnavský

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Galanta	„DL Garant s.r.o. – Prevádzka na spracovanie opotrebovaných autoplášťov v Seredi“	áno	áno	nie	-	MŽP SR však do správy „Rozsah hodnotenia navrhovanej činnosti“ našu požiadavku na spracovanie HIA nezpracovalo
	„Zhodnocovanie odpadových plastov katalytickou depolymerizáciou Sered“	-	-	-	-	Súčasť zámeru
	Strategický dokument „Zmeny č. 1/2012 Územného plánu obce Horné Saliby“	áno	áno	nie	-	Po dohode s Obvodným úradom životného prostredia boli preformulované požiadavky na hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia na verejné zdravie tak, aby boli v súlade s určeným

						rozsahom a štruktúrou podľa zákona č. 24/2006 Z. z.
	Strategický dokument „Územný plán obce Dolná Streda – Zmeny a doplnky č. 04/2012“	-	-	-	-	Po dohode s Obvodným úradom životného prostredia boli preformulované požiadavky na hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia na verejné zdravie tak, aby boli v súlade s určeným rozsahom a štruktúrou podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Tab. č. 6.3 Kraj: Trenčiansky

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Trenčín		7x áno	nie	nie	Ing. J. Bustinová, MPH	Strategické dokumenty
Považská Bystrica	Bioplynová stanica 1, 2, 3 Horovce	áno	áno	áno	MUDr. J. Holíková	
Prievidza		4 x áno	nie	nie	Ing. J. Baška, MPH	Územné plány obcí

Tab. č. 6.4 Kraj: Nitriansky

Okres	Názov HIA	Pre-skrining	Vyžiadaná HIA	Ukončená HIA	Spracovateľ	poznámky
Komárno	-					
Topoľčany	Plán odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2011 - 2015	áno	nie	nie	RÚVZ Topoľčany RNDr. Škodová	z procesu pre-skriningu nevzišla požiadavka na spracovanie HIA
	Stratégia cestovného ruchu v okrese Topoľčany					
	Koncepcia rozvoja mesta Topoľčany v tepelnej energetike – aktualizácia č. 1					
	Územný plán obce Tovarníky					
	Bitúnok pre príležitostnú porážku Tvrdomestice					
	Výkup druhotných surovín a zber odpadu Solčany					
Nové Zámky	Upravené zmeny a doplnky 2/2011 Územného plánu sídelného útvaru Nové Zámky		áno	áno		

Levice	-					
Nitra	-					

Tab. č. 6.5 Kraj: Žilinský

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Čadca	ČS PHM Raková	áno	nie	-	-	-
	ŽSR trasa Krásno nad Kysucou-Svrčinovec	áno	nie	-	-	-

Tab. č. 6.6 Kraj: Banskobystrický

RÚVZ	Názov návrhu	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
RÚVZ Banská Bystrica	Ťažba stavebného kameňa - Šalková - Kiare	Áno	Nie	Nie	KARTIK s.r.o. B. Bystrica	Vyžiadaná hluková štúdia, predkladateľ nedoplnil >nesúhlasné záväzné stanovisko
RÚVZ Banská Bystrica	Areál kompostárne Senica	Áno	Nie	Nie	Záhradnícke a rekreačné služby mesta B. Bystrica	Vyžiadaná hluková štúdia - nebola doplnená=> konanie zastavené
ÚVZ SR + RÚVZ Banskobystrického kraja	Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja banskobystrického samosprávneho kraja 2007-2013	Áno	Áno Žiadal ÚVZ SR	Nie	KÚŽP B. Bystrica	KÚŽP B. Bystrica rozhodol, že materiál sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z.z.

ÚVZ SR + RÚVZ Banskobystrick ého kraja	Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Banskobystrického kraja	Áno	Nie Návrh nebol aktuálny	Nie	KÚŽP B. Bystrica	Požiadavka na aktualizáciu návrhu bola zapracovaná do záverečného stanoviska KÚŽP B. Bystrica
RÚVZ Banská Bystrica	Územný plán mesta Banská Bystrica	Áno	Nie	Nie	Mesto Banská Bystrica	Obstarávanie ÚP začalo v r. 2004, v poslednom štádiu nebolo možné spracovanie HIA požadovať
RÚVZ Žiar nad Hronom	Protipovodňová ochrana obce Kosorín mimo vodného toku	Áno	Nie	Nie	Obec Kosorín, Kosorín č. 117	
RÚVZ Žiar nad Hronom	Vodné dielo Rudno nad Hronom	Áno	Nie	Nie	HYDROENER GIA, s.r.o., Račianska 30/A, 831 02 Bratislava	
RÚVZ Žiar nad Hronom	Agroturistický areál	Áno	Nie	Nie	Latifundia s. r. o., Bratislava	
RÚVZ Žiar nad Hronom	Zber a výkup druhotných surovín, prevádzka Banská Štiavnica	Áno	Nie	Nie	Jozef Mýta Malé Trhovisko 1152/18, 01 Banská Štiavnica	

Tab. č. 6.7 Kraj :Prešovský

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Bardejov	-	-	-	-	-	V rámci posudkovej činnosti nebolo požadované HIA
Humenné	Územný plán obce Brestov, okr. Humenné	Áno	Nie	-	-	
	Pokračovanie dobývania výhradného ložiska nevyhradeného nerastu v dobývacom priestore Brekov	Áno	Nie	-	-	
	ÚPN obcí Kamenica nad Cirochou a Kamienka	Áno	Nie	-	-	
	Skládka Janov dol Udavské – obnovenie prevádzky	Áno	Nie	-	-	
	Zriadenie bitúnku, parc.č. 388/1, k.ú. Vyšný Hrušov	Áno	Nie	-	-	
	Bitúnok a rozrábka na farme Anna Kondrátová, k.ú. Vít'azovce	Áno	Nie	-	-	
	Zariadenie na zhodnocovanie odpadov z plastov	Áno	Nie	-	-	
	Recyklačné centrum – plasty – protipovodňový múr	Áno	Nie	-	-	
	Zmeny a doplnky č.2 ÚPN obce Belá nad Cirochou	Áno	Nie	-	-	
	Zmeny a doplnky č.2 ÚPN obce Snina	Áno	Nie	-	-	
Výrobné haly – areál firmy Beky Snina	Áno	Nie	-	-		
Poprad	-	-	-	-	-	
Prešov	-	-	-	-	-	
Stará Ľubovňa	Zmena a doplnok č. 15 ÚPN – SÚ					

	Stará Ľubovňa – IBV Vabec	Áno	Nie	-	-	
		nie	nie	áno	MUDr.Martin Kapasný PhD., MPH	HIA bola súčasťou zámeru
		áno	áno	-	-	Proces ukončený
		áno	nie	-	-	Iba preskríning
		-	-	-	-	

Tab. č. 6.8 Kraj: Košický

RÚVZ	Názov HIA	Pre- skríning Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
RÚVZ Košice	„Termovalorizátor – Linka na úpravu popolčeka“, KOSIT a.s. Košice - zámer	áno	nie	-	-	-
	Zariadenie na zber a zhodnocovanie odpadov v areáli US Steel Košice - zámer	áno	nie			
	Výrobná hala s prevádzkovou budovou Rozhanovce - zámer	áno	nie			
	Rozšírenie mletia a sušenia uhlia v areáli US Steel Košice - zámer	áno	nie			
	Košice – ČOV KokšovBakša – úprava a spracovanie kalu fluidným splyňovaním - zámer	áno	nie			
	Stredisko na zber a spracovanie elektroodpadu Košice - zámer	áno	nie			
RÚVZ Michalovce	Elektrárň Strážske PPC 70 MWE - zámer	áno	nie			

PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

1. Analýza stavu pracovného prostredia

Na Slovensku sa naďalej prejavovali dôsledky pretrvávajúcej ekonomickej krízy, následkom čoho sa zvyšovala nezamestnanosť. Mnohé subjekty ukončili svoju činnosť, u väčších podnikateľských subjektov dochádzalo k reorganizácii, a znižovaním počtu zamestnancov aj ku kumulácii ich pracovných činností. Tiež sa menila štruktúra zamestnanosti a mnohí zamestnávateľa využívali také pracovnoprávne formy, ktoré prenášali zodpovednosť v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci na fyzické osoby. Aj v r. 2012 platilo, že úroveň ochrany zdravia zamestnancov sa v rade prípadov odvíjala predovšetkým od ekonomických možností zamestnávateľa.

Uspokojivo bola táto problematika riešená predovšetkým vo veľkých podnikoch a v podnikoch so zahraničnou účasťou. Pre väčšinu zahraničných, predovšetkým európskych majiteľov, je ochrana zdravia zamestnancov súčasťou podnikovej kultúry, venujú jej dostatočnú pozornosť a vyžadujú dôsledné dodržiavanie bezpečných postupov a opatrení na ochranu zdravia aj od svojich zamestnancov. Medzi odvetvia, ktoré si dlhodobo udržujú vyhovujúci hygienický štandard, patrí najmä automobilový priemysel, pozitívne tendencie v obmedzovaní pôsobenia rizikových faktorov sú zrejmé aj v prosperujúcich podnikoch strojárenského a elektrotechnického priemyslu. Na druhej strane v týchto prevádzkach pribúdajú práce vykonávané dlhodobo v nepriaznivých polohách (práce vykonávané v stoji) s vynúteným pracovným tempom.

Na základe skúseností zo štátneho zdravotného dozoru je možné konštatovať, že pozornosť venovala problematike ochrany zdravia pri práci väčšina zamestnávateľov, čo možno označiť ako dôsledok komplexného zdravotného dohľadu, poskytovaného pracovnými zdravotnými službami (PZS).

Odlíšna situácia bola v mnohých stredných a malých podnikoch, ktoré zápasili predovšetkým s existenčnými problémami a na riešenie problematiky nemali dostatočné finančné prostriedky.

Za pozitívum možno považovať vzostup spolupráce zamestnávateľov s pracovnými zdravotnými službami, ktoré pre zamestnávateľov zabezpečovali odborný dohľad nad pracovnými podmienkami zamestnancov z hľadiska ochrany ich zdravia. U niektorých zamestnávateľov však naďalej pretrváva skôr negatívny postoj k PZS vzhľadom na to, že táto legislatívna povinnosť predstavuje pre nich nadmernú finančnú záťaž.

K zlepšeniu pracovných podmienok prispel aj efektívny výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva, lepšia komunikácia s podnikateľskými subjektmi, ale aj rešpekt zamestnávateľov pred sankciami.

Podobne ako v minulých rokoch, aj v r. 2012 boli z hľadiska zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov problematické najmä subjekty, ktoré vykonávali svoju činnosť v prenajatých objektoch, najmä z dôvodu neúčelovosti týchto priestorov, neznalosti platnej legislatívy vrátane prevádzkovania bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, častej migrácie, neochoty zainvestovať do zlepšenia pracovných podmienok a pod.

Aj keď v oblasti informovanosti sa situácia postupne zlepšuje, stále ešte pretrvávali nedostatky v informovanosti zamestnancov o výskyte škodlivých faktorov na pracoviskách a ochrane zdravia zamestnancov zo strany zamestnávateľa, a nerealizovanie povinností, ktoré zamestnávateľovi vyplývajú z platnej legislatívy (zdravotná a odborná spôsobilosť zamestnancov, osobné ochranné pracovné prostriedky, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, posudky o riziku a i.). Ani samotní zamestnávateľa v mnohých prípadoch nemali dostatočné znalosti v oblasti ochrany zdravia, nesledovali zmeny v legislatíve a o svojich povinnostiach nevedeli alebo ich neboli schopní zabezpečiť vlastnými silami (napr. posúdenie rizika).

Nadalej u zamestnávateľov pretrvával trend prepúšťať vlastných kmeňových zamestnancov a nahrádzať ich samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO). Spôsob ochrany zdravia pri práci je v tejto skupine aj napriek legislatívnym úpravám v praxi málo účinný, čo predpokladá možné zvýšenie počtu profesionálnych poškodení zdravia v budúcnosti.

Ochrana zdravia pri práci je u SZČO dlhodobým problémom. Títo pracovníci v mnohých prípadoch vykonávali práce na rôznych pracoviskách, často na pracoviskách s rizikovými prácami, pričom ich informovanosť o možných škodlivinách na pracovisku bola nedostatočná a závisela od serióznosti objednávateľa výkonu práce.

V tejto skupine pretrváva absencia hodnotenia zdravotných rizík a zabezpečovania preventívnych lekárskeho prehliadok vo vzťahu k práci. Ani SZČO, ktoré vykonávali rizikové práce, nežiadali RÚVZ o ich vyhlásenie a nezúčastňovali sa lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. K nepriaznivej situácii prispievala aj neochota, resp. finančné limity v možnostiach zlepšiť vlastné pracovné podmienky. Problém bol tiež v neujasnenosti vzájomných kompetencií zmluvných partnerov pri riešení problematiky pracovného prostredia a ochrany zdravia pracovníkov. Preto tieto kategórie pracovníkov, najmä u robotníckych profesií, sú dlhodobo vystavené najvyšším zdravotným rizikám a ich výkon je v rámci SZD ťažko kontrolovateľný. Svoju činnosť vykonávali hlavne v strojárskom priemysle, stavebníctve, doprave a i lesnom hospodárstve. Rovnako problematrická je aj ochrana zdravia zamestnancov, zamestnávaných cez pracovné agentúry.

Problémom je výkon zdravotného dohľadu u zamestnancov zaradených do kategórie prác 2 a to aj napriek tomu, že v tejto skupine zamestnancov je priznávaných najviac chorôb z povolania.

Aj v r. 2012 sa zriaďovali nové pracoviská pre zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou a pracoviská s už priznaným štatútom chránených dielní rozširovali počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Pracovníci odborov a oddelení PPL pri posudzovaní takýchto pracovísk spolupracovali s ÚPSVaR a s ostatnými odbormi a oddeleniami RÚVZ.

Pretrvávajúcim problémom zostávajú zmeny územných plánov v súvislosti s rozširujúcou sa individuálnou výstavbou rodinných domov, ktoré často spôsobovali, že výrobné a poľnohospodárske podniky, pôvodne umiestnené v extraviláne, sa ocitli v intraviláne obcí a opakovane sa stávali zdrojom sťažností obyvateľov novopostavených rodinných domov.

Nadalej pretrváva nízke právne povedomie týkajúce sa uvedenia nových pracovísk do prevádzky, mnohé zistené nedostatky vyplývajú z neznalosti nových predpisov. Tieto problémy sú evidentné predovšetkým u malých a stredných podnikateľov.

Poľnohospodárska výroba je ďalej v útlme. Pokračoval trend znižovania objemu rastlinnej a živočíšnej výroby, čo malo za následok ďalšie znižovanie počtu zamestnancov v tomto odvetví.

Investície v poľnohospodárstve boli v r. 2012 zamerané predovšetkým na rekonštrukcie objektov a modernizáciu strojového parku nákupom novej mechanizácie, čo postupne vedie k zlepšovaniu celkovej úrovne poľnohospodárskej výroby a súčasne aj k zlepšovaniu pracovných podmienok. Výraznou mierou sa na tieto účely využívali predovšetkým prostriedky z fondov Európskej únie.

Poľnohospodárske družstvá vykonávali chemickú ochranu rastlín v minimálnej miere, zväčša dodávateľským spôsobom zazmluvnením špecializovaných firiem, čo prispelo k výraznému zníženiu počtu skladov chemických prípravkov na ochranu rastlín a tiež ku zníženiu počtu exponovaných zamestnancov. V dôsledku rušenia stredísk ochrany rastlín došlo aj k postupnému preradovaniu pracovníkov z kategórie 3 do kategórie 2. Novým fenoménom je ekohospodárstvo bez používania prípravkov na ochranu rastlín, čo tiež prispieva k znižovaniu počtu zamestnancov vykonávajúcich v rizikové práce.

Nadalej pokračoval trend prenajímania nevyužívaných poľnohospodárskych objektov iným podnikateľským subjektom. To má za následok jednak vytváranie nových prevádzok v neúčelových stavbách a jednak výraznú zmenu charakteru pôvodne poľnohospodárskych areálov.

Aj v r. 2012 sa zvýšil počet samostatne hospodáriacich roľníkov a vznikali nové subjekty, ktoré sa okrem poľnohospodárskej činnosti zaoberajú aj inými aktivitami (agroturistika). Podobne ako u SZČO v priemyselných odvetviach, je problematická ochrana zdravia aj v prípade samostatne hospodáriacich roľníkov. Ich informovanosť je obvykle nízka, vo väčšine prípadov nedodržiavajú povinnosti pri ochrane vlastného zdravia.

V lesnom hospodárstve pokračoval trend poklesu počtu zamestnancov v trvalom pracovnom pomere a ich nahrádzanie SZČO so všetkými dôsledkami, ktoré takáto zmena prináša. Ťažba dreva a ďalšie súvisiace činnosti sa vykonávali predovšetkým dodávateľským spôsobom – živnostníkmi. Bolo zaznamenané nielen zníženie celkového počtu zamestnancov, ale aj pokles zamestnancov zaradených do kategórie rizikových prác. Vznikajú problémy s neplnením povinností zo strany SZČO v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, neboli vykonávané opatrenia na znižovanie, resp. eliminovanie škodlivých faktorov pri práci, pracovníci nemali zabezpečený zdravotný dohľad ani režim práce a odpočinku. Sťažené bolo aj prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania, neboli k dispozícii objektívne údaje o vykonávanej činnosti.

2. Rizikové práce

Rizikové práce sú práce, pri ktorých je zvýšené riziko poškodenia zdravia zamestnancov pri práci. Ich vyhlásenie je pre zamestnávateľa spojené s celým radom povinností v oblasti ochrany zdravia pri práci, ako je napríklad vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci, zvýšený zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou vrátane zabezpečenia cielených lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci u zamestnancov.

ÚVZ SR v súlade s kompetenciami vyplývajúcimi zo zákona č. 355/2007 Z. z. vedie centrálny register rizikových prác, t.j. sumarizuje a spracováva údaje o rizikových prácach evidované v jednotlivých RÚVZ v SR za príslušný okres a región, ktoré sú vyhlásené rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva.

Z predchádzajúcich rokov vyplýva zrejmy trend znižovania počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (tab. č. 1). Tento pokles bol okrem iného ovplyvnený aj súčasnou hospodárskou situáciou a tiež zmenami v pracovnoprávných vzťahoch, ktoré viedli k znižovaniu počtu kmeňových zamestnancov a ich nahrádzaniu SZČO alebo agentúrnymi zamestnancami. Rizikové práce v r. 2012 vykonávalo 94 100 zamestnancov (z toho 21 150 žien). Mierny nárast celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v r. 2012 oproti r. 2011 (o 858 zamestnancov) bol spôsobený prechodom na nový program evidencie rizík ASTR_2011, ktorý si vyžiadal nové vkladanie údajov a s tým spojenú novú „inventarizáciu“ rizikových prác v jednotlivých regiónoch. Najviac zamestnancov v riziku bolo v kategórii 3 (85 081 zamestnancov, z toho 20 403 žien).

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý faktor pracovného prostredia v r. 2012 dominoval hluk. Nadmernému hluku bolo exponovaných 72 053 zamestnancov, t.j. 76,6 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, čo oproti r. 2011 predstavovalo nárast o 440 zamestnancov. Pokles celkového počtu zamestnancov exponovaných hluku oproti r. 2011 bol zaznamenaný v kategórii prác 4. Poradie ďalších faktorov práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov bolo nasledovné: chemickým látkam bolo exponovaných 24 589 zamestnancov (26,1 %), ionizujúcemu žiareniu 5 822 zamestnancov (6,2 %), vibráciám 4 774 zamestnancov (5,1 %), fyzickej záťaži 4 409 zamestnancov (4,7 %)

a záťaži teplom a chladom 3 255 zamestnancov (3,5 %). Počet exponovaných zamestnancov podľa jednotlivých faktorov je uvedený v tab. č. 2.

U väčšiny uvedených faktorov bol oproti r. 2011 zaznamenaný mierny vzostup počtu exponovaných zamestnancov z vyššie spomenutého dôvodu prechodu na novú evidenciu rizík. Pokles počtu exponovaných zamestnancov bol evidovaný pri záťaži teplom a chladom a pri optickom žiarení.

Vo faktore psychická pracovná záťaž vykonávalo v r. 2012 rizikové práce 2 958 zamestnancov (z toho 2 281 žien). V porovnaní s r. 2011 sa zvýšil počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v tomto faktore o 338 (z toho 105 žien). Vysoké zastúpenie žien vykonávajúcich rizikové práce v tomto faktore vyplýva zo skutočnosti, že najviac rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž je v zdravotníctve, v oblasti sociálnej pomoci (činnosti nemocníc, činnosti sociálnej starostlivosti s ubytovaním) a v školstve (základné, stredné technické a odborné školy). Počet rizikových prác vyhlásených z hľadiska faktora psychická pracovná záťaž zaznamenal v uplynulých desiatich rokoch kolísavý trend mierneho stúpania a klesania v približne dvojročných intervaloch. Je to spôsobené frekvenciou prehodnocovania vyhlásených rizikových prác, ktorá súvisí aj s činnosťou pracovných zdravotných služieb u zamestnávateľov (tab. č. 3).

Pri sledovaní exponovaných zamestnancov podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo v r. 2012 najviac zamestnancov vystavených riziku v priemyselnej výrobe (66 191 zamestnancov, z toho 12 266 žien) a v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci (8 414 zamestnancov, z toho 6 786 žien) – tab. č. 4. Vo veľkej časti ekonomických odvetví bol oproti r. 2011 zaznamenaný pokles počtu exponovaných zamestnancov s výnimkou odvetvia priemyselná výroba, odvetvia veľkoobchod a maloobchod, motorové vozidlá, odvetvia odborné, vedecké a technické činnosti, odvetvia umenie, zábava a rekreácia a odvetvia administratívne a podporné služby a vzdelávanie, v ktorých bol v r. 2012 evidovaný mierny vzostup počtu exponovaných zamestnancov.

Najvyšší podiel rizikovej práce žien (80,7 % z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v danom ekonomickom odvetví) zostal podobne ako v minulých rokoch v zdravotníctve, čo vyplynulo zo zamestnaneckej štruktúry tohto odvetvia.

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike
v rokoch 1995 až 2012 podľa kategórie rizikového faktora
(vyhlásené rezortom zdravotníctva)**

Rok	Počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
1995	121 644	37 118	33 253	5 255	154 897	42 373
1996	122 586	36 376	33 133	5 370	155 719	41 746
1997	117 825	33 568	31 493	4 972	149 318	38 540
1998	114 134	31 022	29 669	4 659	143 803	35 681
1999	109 684	29 039	26 935	4 053	136 619	33 092
2000	104 610	27 548	23 488	3 198	128 098	30 746
2001	109 147	29 424	26 072	4 386	135 219	33 810
2002	107 143	28 310	25 198	4 363	132 341	32 673
2003	103 344	26 974	23 007	3 873	126 351	30 847
2004	101 448	25 439	21 249	3 594	122 697	29 033
2005	99 374	24 538	18 762	3 159	118 136	27 697
2006	98 863	24 568	17 480	2 403	116 343	26 971
2007	100 216	24 474	16 081	2 247	116 297	26 721
2008	99 739	24 706	16 086	1 835	115 825	26 541
2009	92 854	23 087	13 716	1 531	106 570	24 618
2010	90 930	22 112	12 121	1 291	103 051	23 403
2011	83 532	20 273	9 710	784	93 242	21 057
2012	85 081	20 403	9 019	747	94 100	21 150

Poznámka:

Skutočný počet zamestnancov (fyzických osôb). Jeden zamestnanec môže byť exponovaný niekoľkým rizikovým faktorom.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

Tabuľka č. 2

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v rokoch 2007 až 2012
podľa druhu a kategórie rizikového faktora
(vyhlásené rezortom zdravotníctva)**

Faktor	Počet exponovaných zamestnancov v 3. kategórii, 4. kategórii a spolu																	
	2007			2008			2009			2010			2011			2012		
	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu
Biologické faktory	3 489	0	3 489	3 219	0	3 219	3 195	0	3 195	2 733	0	2 733	2 420	0	2 420	2 578	0	2 578
Elektromagnetické polia	23	0	23	19	0	19	116	0	116	147	0	147	182	0	182	216	0	216
Fyzická záťaž	3 422	277	3 699	3 541	255	3 796	3 174	312	3 486	3 473	100	3 573	3 973	152	4 125	4 331	78	4 409
Hluk	76 046	12 373	88 419	76 015	12 285	88 300	71 035	9 925	80 960	70 513	8 457	78 970	65 238	6 375	71 613	66 195	5 858	72 053
Chemické látky a zmesi	35 734	4 659	40 393	33 091	4 721	37 812	28 062	4 512	32 574	25 868	4 573	30 441	20 823	3 765	24 588	20 788	3 801	24 589
Ionizujúce žiarenie	7 172	3	7 175	7 582	3	7 585	6 721	2	6 723	6 210	2	6 212	5 676	2	5 678	5 820	2	5 822
Záťaž teplom a chladom	2 420	0	2 420	3 393	0	3 393	3 363	0	3 363	3 603	0	3 603	3 535	0	3 535	3 255	0	3 255
Optické žiarenie	1 220	0	1 220	1 288	0	1 288	924	0	924	803	0	803	675	0	675	645	0	645
Psychická pracovná záťaž	2 608	0	2 608	2 710	0	2 710	2 459	0	2 459	2 767	0	2 767	2 620	0	2 620	2 958	0	2 958
Tlak vzduchu	21	0	21	21	0	21	21	0	21	51	0	51	45	0	45	50	0	50
Vibrácie	4 339	943	5 282	3 431	1 471	4 902	2 945	1 415	4 360	3 586	1 015	4 601	3 544	982	4 526	3 925	849	4 774

Poznámka: Počet zamestnancov exponovaných chemickým látkam a zmesiam vyjadruje počet zamestnancov exponovaných všetkým chemickým látkam vrátane karcinogénnych, mutagénnych, alergénnych a dermatotropných látok.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce vo faktore psychická pracovná
záťaž v Slovenskej republike v rokoch 2000 – 2012**
(vyhlásené rezortom zdravotníctva)

Rok	Počet zamestnancov	
	celkom	žien
2000	381	126
2001	1 102	845
2002	1 239	1 005
2003	1 570	1 269
2004	1 811	1 451
2005	1 783	1 444
2006	2 491	2 072
2007	2 608	2 075
2008	2 710	2 271
2009	2 459	2 032
2010	2 767	2 234
2011	2 620	2 176
2012	2 958	2 281

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

Tabuľka č. 4

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v r. 2012
podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórií
 (vyhlásené rezortom zdravotníctva)

Prevládajúca činnosť		Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		Spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2 146	234	249	22	2 395	256
B	Ťažba a dobývanie	3 199	49	805	13	4 004	62
C	Priemyselná výroba	59 296	11 662	6 895	604	66 191	12 266
D	Dodávka elektr., plynu, pary, studeného vzduchu	5 397	343	535	24	5932	367
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd	850	45	62	0	912	45
F	Stavebníctvo	976	33	109	2	1 085	35
G	VO a MO, motorové vozidlá	621	152	21	0	642	152
H	Doprava a skladovanie	1 056	128	151	10	1 207	138
J	Informácie a komunikácia	52	14	1	0	53	14
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	1 006	350	75	1	1 081	351
N	Administratívne a podporné služby	742	50	19	3	761	53
O	Verejná správa a obrana, povinné soc. zabezpečenie	281	84	7	2	288	86
P	Vzdelávanie	457	320	0	0	457	320
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	8 341	6 720	73	66	8 414	6 786
R	Umenie, zábava a rekreácia	581	181	2	0	583	181
S	Ostatné činnosti	80	38	15	0	95	38
S p o l u:		85 081	20 403	9 019	747	94 100	21 150

VO – veľkoobchod, MO – maloobchod

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

3. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby zamestnávateľmi

Zásadnú zmenu v oblasti povinného zabezpečovania pracovnej zdravotnej služby zamestnávateľmi priniesol zákon č. 470/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1. januára 2012 je povinnosťou zamestnávateľa zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu len pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 3 alebo 4. Pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 1 alebo 2, zamestnávateľ nie je povinný zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu. Zrušením povinnosti zamestnávateľa zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 1 alebo 2 však neboli dotknuté povinnosti zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia pri práci, ani jeho zodpovednosť za zabezpečenie ochrany zdravia pri práci pre všetkých zamestnancov.

Od novembra r. 2011 bol v legislatívnom procese návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V návrhu zákona sa komplexne upravovala problematika ochrany zdravia pri práci, obsahoval povinnosti zamestnávateľa a fyzickej osoby – podnikateľa, ktorý nezamestnáva iné fyzické osoby súvisiace s ochranou zdravia pri práci, povoľovanie činností pracovnej zdravotnej služby Úradom verejného zdravotníctva SR, náplň činnosti pracovnej zdravotnej služby vrátane posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu a výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. Návrh obsahoval aj postup pri uznávaní chorôb z povolania a činnosť Celoslovenskej komisie na posudzovanie chorôb z povolania a regionálnych komisií na posudzovanie chorôb z povolania. Dôvodom tejto komplexnej úpravy problematiky týkajúcej sa ochrany zdravia pri práci a pracovnej zdravotnej služby v novele zákona č. 355/2007 Z. z. bolo pomôcť zamestnávateľom lepšie sa orientovať v ich povinnostiach v tejto oblasti. ÚVZ SR a MZ SR návrhom zákona presadzovali, aby sa celá legislatívna úprava problematiky pracovnej zdravotnej služby presunula zo zákona č. 124/2006 Z. z. do zákona č. 355/2007 Z. z.

Návrh zákona okrem problematiky súvisiacej s ochranou zdravia pri práci upravoval aj problematiku vody na kúpanie z dôvodu implementácie príslušnej smernice Rady do právneho poriadku SR. Legislatívny proces tohto návrhu zákona bol po vyhodnotení pripomienok z medzirezortného pripomienkového konania dočasne pozastavený z dôvodu zmeny vlády SR. Následne legislatívny proces návrhu zákona pokračoval na základe rozhodnutia MZ SR len v časti týkajúcej sa vody na kúpanie. Dňa 15. októbra 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 306/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje problematiku vody na kúpanie.

30. októbra 2012 bol schválený v gremiálnej porade ministerky zdravotníctva nový návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Účelom návrhu zákona je upraviť povinnosti zamestnávateľa týkajúce sa ochrany zdravia pri práci súvisiace so zabezpečením pracovnej zdravotnej služby ako aj podmienky zriadenia pracovnej zdravotnej služby a jej činnosť obsahujúcu zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami a posudzovanie zdravotnej

spôsobilosti na prácu vrátane výkonu lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci v jednom právnom predpise. Návrhom zákona sa podarilo presunúť právnu úpravu pracovnej zdravotnej služby v celom rozsahu zo zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do zákona č. 355/2007 Z. z.

Tento návrh zákona obsahuje okrem zmien v zákone č. 355/2007 Z. z. aj novelizáciu ďalších zákonov súvisiacich s pracovnou zdravotnou službou a s uznávaním chorôb z povolania.

Aktuálny stav v Slovenskej republike

Úrad verejného zdravotníctva SR vydal od 1.7.2006 do 31.12.2012 fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám 125 oprávnení na vykonávanie činnosti PZS dodávateľským spôsobom, z toho v r. 2012 vydal 3 oprávnenia. K 31.12.2012 ÚVZ SR odobral oprávnenie 39 právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom z dôvodu neplnenia určených podmienok, na základe ktorých im bolo vydané oprávnenie na výkon činnosti PZS, z toho v r. 2012 odobral 3 oprávnenia (tab. č. 5).

V r. 2012 väčšina zamestnávateľov v SR využívala na zabezpečenie PZS dodávateľský spôsob uzavretím zmluvy s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou – podnikateľom, ktorá má tím odborných zdravotníckych pracovníkov a získala oprávnenie na výkon PZS. K 31.12.2012 vykonávalo v SR činnosť PZS dodávateľským spôsobom na základe oprávnenia vydaného ÚVZ SR 86 právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov prostredníctvom tímov PZS. Vedúcimi tímov sú u 70,9 % tímov PZS klinickí pracovní lekári a u 29,1 % tímov PZS preventívni pracovní lekári (tab. č. 6a-b).

Podľa údajov od fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú PZS na základe oprávnenia dodávateľským spôsobom, bolo k 31. 12. 2012 pokrytých v SR pracovnými zdravotnými službami dodávateľským spôsobom cca 553 tis. zamestnancov, čo predstavuje približne 25,2 % zo všetkých ekonomicky činných osôb (v SR je cca 2 194 tis. ekonomicky činných osôb). Oproti roku 2011 nastal pokles, pretože k 31. 12. 2011 bolo pokrytých v SR pracovnými zdravotnými službami dodávateľským spôsobom cca 715 tis. zamestnancov, čo predstavovalo približne 35,8 % zo všetkých ekonomicky činných osôb. Ešte výraznejší pokles nastal oproti roku 2010, pretože k 31. 12. 2010 bolo pokrytých v SR pracovnými zdravotnými službami dodávateľským spôsobom cca 756 tis. zamestnancov, čo predstavovalo približne 37,8 % zo všetkých ekonomicky činných osôb.

Počet zamestnancov pokrytých pracovnými zdravotnými službami je však o niečo vyšší vzhľadom na činnosť PZS vykonávanú u niektorých zamestnávateľov vlastnými odbornými zamestnancami.

Najvýznamnejšou skupinou zamestnancov, u ktorých PZS vykonáva zdravotný dohľad, sú zamestnanci vykonávajúci rizikové práce. K 31.12.2012 PZS pokrývala svojou činnosťou cca 69 tis. zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (63 355 zamestnancov vykonávajúcich prácu v kategórii 3 a cca 5 684 zamestnancov vykonávajúcich prácu v kategórii 4), teda približne 73,4% zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce k 31. 12. 2012 (94 100 zamestnancov).

Pokrytie zamestnancov v SR pracovnými zdravotnými službami sa v r. 2012 v porovnaní s údajmi z r. 2011 znížilo o 10 % (zo 715 tis. zamestnancov k 31.12.2011, na 553 tis. zamestnancov k 31.12.2012); v porovnaní s údajmi z r. 2010 sa znížilo o 12 % (zo 756 tis. zamestnancov k 31.12.2010, na 553 tis. zamestnancov k 31.12.2012).

U zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sa pokrytie PZS znížilo o 5,7 % (73 777 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce pod dohľadom PZS k 31.12.2011, 69 039 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce pod dohľadom PZS k 31.12.2012). Od roku

2009 je to prvý pokles pokrytia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce pracovnými zdravotnými službami - tab. č. 7.

ÚVZ SR v zmysle svojich kompetencií kontroluje plnenie podmienok, na základe ktorých vydal oprávnenia na výkon činnosti PZS dodávateľským spôsobom právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom. ÚVZ SR vykonal od septembra 2007 do 31.12.2012 kontrolu u 103 právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, z toho v r. 2012 vykonal 15 kontrol. Vedenie ÚVZ SR dňa 28.9.2012 pozastavilo s účinnosťou od 1.10.2012 vykonávanie kontrol plnenia podmienok výkonu pracovnej zdravotnej služby.

V r. 2012 boli kontroly PZS vykonané u týchto právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov: Univerzitná nemocnica Bratislava – 24.1.2012; MEDINET, s.r.o., Senec – 25.1.2012; TeamPrevent, s.r.o., Bratislava – 29.2.2012; Euromed solutions s.r.o., Bratislava – 2.3.2012; UNIPHARMA – 1. slovenská lekárska spoločnosť, Prievidza – 16.3.2012; Duslo, a.s. Šaľa – 4.4.2012; Zdravie pri práci s.r.o., Nitra – 4.4.2012; Nemocnice s poliklinikami n.o., Nitra, prevádzka Poliklinika Levice – 9.5.2012; Profimed s.r.o., Lučenec – 30.5.2012; Medicentrum MUDr. Pavel Slanina s.r.o., Rimavská Sobota – 31.5.2012; MEDICHEM, s.r.o., Bratislava – 4.7.2012; MEDISON, s.r.o., Košice – 10.7.2012; Ergomed Poliklinika, s.r.o., Košice – 11.7.2012; NOVAPHARM, s.r.o., Bratislava – 4.9.2012; Vranovská nemocnica, n. o., Vranov nad Topľou – 27.11.2012 (mimoriadna kontrola na základe podnetu).

Kontrola u 4 právnických osôb ukončená zápisnicou nepreukázala závažné nedostatky pri výkone činnosti PZS, u 11 kontrolovaných subjektov bol záverom protokol o zistených nedostatkoch. Všetky zistené nedostatky uvedené v protokoloch z kontroly činnosti PZS boli prerokované s ÚVZ SR za účasti konateľov jednotlivých spoločností vykonávajúcich PZS a vedúcich tímov PZS. Zároveň bol dohodnutý spôsob a termín odstránenia týchto nedostatkov. Najčastejšie nedostatky zistené ÚVZ SR pri kontrole plnenia podmienok na výkon činnosti PZS dodávateľským spôsobom v r. 2007 - 2012 uvádza tab. č. 8.

Kontrolu rozsahu činnosti PZS u zamestnávateľa vykonávali priebežne v r. 2012 aj RÚVZ v SR v rámci ŠZD (tab. č. 9, 10a-c). Zistili, že v 4 347 dozorovaných organizáciách bola zabezpečená PZS dodávateľským spôsobom a v menšej miere, v 460 organizáciách – vlastnými odbornými zamestnancami. Počet zamestnancov u zamestnávateľov, u ktorých bolo pri výkone ŠZD zistené, že nemajú PZS, bol cca 106 tis., t.j. 28,8 % zamestnancov všetkých dozorovaných organizácií.

**Prehľad oprávnení ÚVZ SR vydaných a odobraných od 1.7.2006 do 31.12.2012
podľa krajov**

Kraj	Počet vydaných oprávnení ÚVZ SR	Počet odobraných oprávnení ÚVZ SR
Bratislavský	38	15
Trenčiansky	18	7
Košický	17	6
Zilinský	13	2
Banskobystrický	11	3
Prešovský	11	1
Nitriansky	13	4
Trnavský	4	1
Spolu:	125	39

Zdroj: ÚVZ SR

Vedúci tímov PZS a ich špecializácie k 31.12.2012

Špecializácia lekárov	Počet lekárov
Hygiena práce a pracovné lekárstvo:	(55)
- prax klinické pracovné lekárstvo	36
- prax preventívne pracovné lekárstvo	19
Hygiena práce a choroby z povolania:	(6)
- prax klinické pracovné lekárstvo	4
- prax preventívne pracovné lekárstvo	2
Pracovné lekárstvo	9*
Klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia	1
Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia	1
Služby zdravia pri práci	11
Hygiena a epidemiológia	3
Spolu:	86

* Poznámka: 3 špecializácie lekárov získané v Českej republike a 1 špecializácia lekára získaná v Rakúsku, uznané rozhodnutím MZ SR ako špecializácia v odbore pracovné lekárstvo.

Zdroj: ÚVZ SR

Vedúci tímov PZS – lekári so špecializáciami, na základe ktorých môžu vykonávať lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci (k 31.12.2012)

Špecializácia lekárov	Počet lekárov
Hygiena práce a pracovné lekárstvo: - prax klinické pracovné lekárstvo	36
Hygiena práce a choroby z povolania: - prax klinické pracovné lekárstvo	4
Pracovné lekárstvo	9
Klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia	1
Služby zdravia pri práci	11
Spolu:	61

Zdroj: ÚVZ SR

Tabuľka č. 7

Počet zamestnancov zmluvných zamestnávateľov, u ktorých PZS vykonávali zdravotný dohľad (t.j. dohľad nad pracovnými podmienkami a výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci)

	Počet tímov PZS v SR	Počet zamestnancov zmluvných zamestnávateľov	z toho v kategórii	
		Spolu	3. kat.	4. kat.
k 31.12.2009	84	691 254	59 354	5 556
k 31.12.2010	84	756 030	65 328	6 499
k 31.12.2011	86	715 255	67 118	6 659
k 31.12.2012	86	553 332	63 355	5 684

Zdroj: PZS v SR

**Najčastejšie nedostatky zistené Úradom verejného zdravotníctva SR
pri kontrolách PZS v rokoch 2007 – 2012**

Najčastejšie nedostatky zistené pri kontrolách PZS	Počet	%
Počet kontrol PZS od r. 2007 do 31.12.2012	103	100,0
- z toho výsledok kontroly – ZÁPISNICA	18	17,5
- z toho výsledok kontroly – PROTOKOL O NEDOSTATKOCH	85	82,5
chýbajúci zápis činnosti PZS v obchodnom registri	8	7,8
chýbajúce živnostenské oprávnenie na výkon PZS	18	17,5
Tím PZS		
nedostatočný počet členov tímu PZS	41	39,8
- lekár na dohľad nad pracovnými podmienkami	30	29,1
- lekár na výkon LPP vo vzťahu k práci	18	17,5
- sestra	11	10,7
- verejný zdravotník (v tíme nemusí byť do 31.12.2011)	4	3,9
chýbajúce doklady o vzdelaní členov tímu PZS	9	8,7
chýbajúce pracovné zmluvy členov tímu, bez vyznačeného úväzku	9	8,7
Výkon LPP vo vzťahu k práci – zdravotná dokumentácia náhodne vybraných zamestnávateľov		
chýbajúci výkon LPP vo vzťahu k práci u náhodne vybraných zamestnávateľov	13	12,6
chýbajúce/nepredložené posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu	16	15,5
zdravotné záznamy bez pracovnej anamnézy	14	13,6
pečiatka bez vyznačenej špecializácie lekára	19	18,4
LPP vykonával lekár bez špecializácie, oprávňujúcej na výkon LPP	22	21,4
LPP vykonával lekár, ktorý nebol členom tímu PZS	39	37,9
chýbajúce náplne LPP vo vzťahu k práci (do 1.3.2010)	4	3,9
chybné posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu	28	27,2
chýbajúce povolenie na prevádzkovanie ambulancie	11	10,7
nedostatky v archivácii zdravotnej dokumentácie	32	31,1
Dohľad nad pracovnými podmienkami – dokumentácia náhodne vybraných zamestnávateľov		
chýbal dohľad nad pracovnými podmienkami u náhodne vybraných zamestnávateľov	7	6,8
chýbali posudky o riziku	8	7,8
chýbala informácia o rizikových prácach	9	8,7
nesprávne hodnotenie psychickej pracovnej záťaže	7	6,8
nedostatky v archivácii o dohľade nad pracovnými podmienkami	4	3,9

Zdroj: ÚVZ SR

**Prehľad zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby
zisťovaný v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2012**

Zamestnávateľa	PZS u zamestnávateľov					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
	počet previerok	počet zamestnancov	z toho žien	počet previerok	počet zamestnancov	z toho žien
ktorí zabezpečujú PZS vlastnými odbornými zamestnancami	114	3 885	2 528	346	25 492	7 521
ktorí zabezpečujú PZS dodávateľským spôsobom	2 193	71 255	36 585	2 154	160 995	49 911
ktorí zabezpečujú PZS samostatne lekármi alebo verejným zdravotníkom	49	1 050	735	-	-	-
Spolu zamestnávateľa, ktorí zabezpečujú PZS:	2 356	76 190	39 848	2 500	186 487	57 432
ktorí nemajú PZS	19 048	101 575	52 670	175	4 881	1 418
S p o l u :	21 404	177 765	92 518	2 675	191 368	58 850

Zdroj: RÚVZ v SR

Prehľad zisťovania PZS u zamestnávateľa v priebehu ŠZD v rozdelení podľa RÚVZ v SR uvádzajú nasledujúce tabuľky.

PZS u zamestnávateľa – vlastnými odbornými zamestnancami – zisťované v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2012						
kde nie sú vyhlásené rizikové práce				s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnanco v	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnanco v	z toho žien
Banská Bystrica	4	162	137	12	3625	826
Bardejov	-	-	-	-	-	-
Bratislava	4	94	79	105	949	529
Čadca	2	47	41	-	-	-
Dolný Kubín	-	-	-	-	-	-
Dunajská Streda	-	-	-	-	-	-
Galanta	-	35	33	-	-	-
Humenné	1	35	27	1	498	421
Komárno	-	-	-	-	-	-
Košice	48	1421	499	91	12929	1039
Levice	20	534	423	2	534	423
Liptovský Mikuláš	-	19	11	-	-	-
Lučenec	-	-	-	-	-	-
Martin	2	5	5	120	1744	1404
Michalovce	1	41	32	-	-	-
Nitra	-	-	-	1	1995	387
Nové Zámky	-	-	-	1	1233	887
Poprad	-	-	-	1	1168	913
Považská Bystrica	-	-	-	1	41	35
Prešov	1	85	71	-	-	-
Prievidza	-	-	-	-	-	-
Rimavská Sobota	24	813	667	4	31	28
Rožňava	-	-	-	-	-	-
Senica	-	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	1	22	18	-	-	-
Svidník	1	23	19	-	-	-
Topoľčany	-	-	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	5	79	64
Trenčín	-	-	-	-	-	-
Tnava	-	-	-	-	-	-
Veľký Krtíš	1	17	16	-	-	-
Vranov nad Topľou	-	-	-	1	592	505
Zvolen	-	-	-	-	-	-
Žiar nad Hronom	1	407	346	-	-	-
Žilina	3	125	104	1	74	60
S p o l u	114	3 885	2 528	346	25 492	7 521

Zdroj: RÚVZ v SR

PZS u zamestnávateľa – dodávateľským spôsobom – zisťované v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2012						
RÚVZ	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	410	3550	4325	106	4012	1012
Bardejov	60	141	77	21	2514	1002
Bratislava	303	12201	6226	85	6054	3324
Čadca	42	509	228	27	6672	2375
Dolný Kubín	6	79	18	91	4599	601
Dunajská Streda	24	2768	800	13	733	231
Galanta	53	5645	2835	55	3730	914
Humenné	9	251	160	35	3290	1475
Komárno	55	1189	510	115	1829	887
Košice	103	2939	1398	84	4238	314
Levice	8	329	231	63	11756	3538
Liptovský Mikuláš	27	1221	675	32	4076	1257
Lučenec	15	903	354	47	2712	874
Martin	72	3123	2172	138	12604	3827
Michalovce	95	6103	2275	35	5325	1448
Nitra	5	2842	938	101	2116	732
Nové Zámky	-	-	-	17	298	69
Poprad	64	425	182	31	2136	558
Považská Bystrica	-	-	-	95	16967	5153
Prešov	132	896	628	82	1699	463
Prievidza	-	-	-	61	12421	3467
Rimavská Sobota	51	4137	2031	90	1200	53
Rožňava	117	1643	1199	50	3283	1053
Senica	-	-	-	25	8381	3783
Spišská Nová Ves	85	1320	1084	157	2293	322
Stará Ľubovňa	48	1892	794	10	537	65
Svidník	14	752	471	15	1497	750
Topoľčany	28	1258	862	63	1491	452
Trebišov	28	331	79	14	310	59
Trenčín	36	4771	2461	72	10975	3583
Trnava	88	3321	1234	32	8935	2240
Veľký Krtíš	74	601	258	8	732	112
Vranov nad Topľou	11	73	20	17	1470	428
Zvolen	15	230	130	38	1166	184
Žiar nad Hronom	67	3175	1499	97	4895	1825
Žilina	48	2637	431	132	4049	1481
Spolu:	2 193	69 353	35 088	2 048	152 467	49 687

Zdroj: RÚVZ v S

PZS – zamestnávateľ nemá zabezpečenú – zisťované v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2012						
kde nie sú vyhlásené rizikové práce				s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnanco v	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnanco v	z toho žien
Banská Bystrica	715	7732	2820	6	87	-
Bardejov	48	258	175	-	-	-
Bratislava	1681	9076	4862	15	115	73
Čadca	1138	5579	4195	13	124	40
Dolný Kubín	28	16547	2991	18	571	98
Dunajská Streda	62	1423	543	15	604	152
Galanta	112	1507	1600	9	706	87
Humenné	103	357	265	-	-	-
Komárno	2423	6849	5434	-	-	-
Košice	1789	5339	3946	-	-	-
Levice	1978	6032	4118	2	315	174
Liptovský Mikuláš	12	523	248	5	122	53
Lučenec	232	667	340	6	44	12
Martin	1716	3376	2655	4	29	6
Michalovce	580	3715	1761	2	297	186
Nitra	425	593	231	4	11	3
Nové Zámky	-	-	-	-	-	-
Poprad	1467	8562	4325	3	32	3
Považská Bystrica	-	-	-	1	79	31
Prešov	132	896	628	4	16	0
Prievidza	-	-	-	13	164	70
Rimavská Sobota	382	1666	1287	-	-	-
Rožňava	168	741	484	-	-	-
Senica	-	-	-	21	847	288
Spišská Nová Ves	1195	6199	3940	4	12	2
Stará Ľubovňa	47	220	180	-	-	-
Svidník	878	4965	2058	-	-	-
Topoľčany	-	-	-	2	15	-
Trebišov	3	54	7	-	-	-
Trenčín	-	-	-	16	543	107
Trnava	125	1115	567	-	-	-
Veľký Krtíš	50	248	63	-	-	-
Vranov nad Topľou	87	300	185	1	19	5
Zvolen	498	1289	487	1	44	11
Žiar nad Hronom	697	3280	1847	7	82	17
Žilina	277	2467	428	3	3	0
S p o l u	19 048	101 575	52 670	175	4 881	1 418

Zdroj: RÚVZ v SR

4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Dôležitou špecializovanou úlohou orgánov verejného zdravotníctva je prešetrovanie podozrení na choroby z povolania u zamestnancov podľa § 11 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania u zamestnancov vykonávajú odborní pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR na požiadanie pracovísk klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Výsledky prešetrenia pracovných podmienok slúžia ako podklad pri priznávaní chorôb z povolania.

V r. 2012 prešetrili odborní pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR spolu 750 podozrení na chorobu z povolania (tab. č. 11). Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom takmer nezmenil (v r. 2011 bolo prešetrených 747 podozrení na chorobu z povolania). Z uvedeného počtu bol preukázaný súvis s vykonávanou prácou v 408 prípadoch. Súvislosť s vykonávanou prácou sa nepotvrdila v 279 prípadoch. V 33 prípadoch nebol vzťah ochorenia s prácou a pracovnými podmienkami jednoznačný a 30 prípadov bolo ku koncu r. 2012 nedoriešených (v niektorých prípadoch nebol záver stanovený z dôvodu zániku podniku, pracoviska v zahraničí alebo úmrtia osoby).

Najčastejšie prešetrovanou položkou zo zoznamu chorôb z povolania bola rovnako ako v minulých rokoch položka č. 29 (ochorenia končatín z DNJZ). Druhou najčastejšie prešetrovanou položkou bola položka č. 28 (choroba z vibrácií). Ďalšími často prešetrovanými položkami boli položka č. 38 (porucha sluchu z hluku), položka č. 24 (infekčné a parazitárne choroby) a položka č. 47 (iné poškodenia zdravia z práce). V niekoľkých prípadoch bola posudzovaná pracovná záťaž u jedného pracovníka vo vzťahu k viacerým faktorom pracovného prostredia. Najčastejšie išlo o kombináciu podozrenia na ochorenie horných končatín z vibrácií (položka č. 28) a lokálneho preťaženia končatín z DNJZ (položka č. 29).

Najviac položiek zo zoznamu chorôb z povolania bolo prešetrených v Košickom kraji (235), nasledoval Trenčiansky kraj (153) a Banskobystrický kraj (146).

V Košickom kraji sa podozrenie na chorobu z povolania najčastejšie prešetrovalo v profesiách pilar, zámočník, strojník, elektrikár a v bankých profesiách. Najviac prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania bolo v spoločnostiach U. S. Steel Košice, s.r.o., Košice a to u 17 zamestnancov, v spoločnosti ZEKON, a.s., Michalovce, kde bolo prešetrených 12 prípadov a v spoločnosti Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o., Michalovce, kde bolo prešetrených 7 prípadov. V r. 2012 bolo vykonaných 13 šetrení u samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO), najmä v profesii pilar.

V Trenčianskom kraji bolo najviac prešetrení vykonaných v bankých profesiách a to konkrétne u zamestnancov spoločnosti Hornonitrianske bane, a.s., Prievidza (30 prípadov).

V Banskobystrickom kraji sa najčastejšie prešetrovalo podozrenie na chorobu z povolania v profesiách pri výrobe skla (brusič, lisiar, hladinár) v spoločnosti Slovglass, s.r.o., Poltár, v bankých profesiách (lamač, baník) v spoločnostiach Slovmag, a.s., Lubeník a Baňa Dolina, a.s. a u rôznych profesií spoločnosti SMZ, a.s., Jelšava.

V ostatných krajoch sa prešetrovali podozrenia na chorobu z povolania v rôznych profesiách, často boli prešetrované v profesiách šička, operátor výroby, zvarač a v zdravotníckych profesiách.

Pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sa pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR opakovane stretávajú s niektorými problémami. Medzi najčastejšie problémy v r. 2012 patrili:

- nedostupnosť potrebnej dokumentácie (najmä v zaniknutých prevádzkach),
- absencia niektorého z dotknutých subjektov pri prešetrovaní choroby z povolania napriek výzve (zamestnanec, zástupca zamestnávateľa pre BOZP, štatutárny zástupca zamestnávateľa a zástupca PZS),

- zatajovanie zdravotných problémov zamestnancami pred zamestnávateľom alebo lekárom PZS (z obavy zo straty zamestnania),
- rozpory v tvrdeniach zamestnanca a zamestnávateľa o vykonávaných činnostiach a expozícií,
- časté zmeny zamestnania u prešetrovaného zamestnanca,
- výkon prác v zahraničí zamestnancami spoločností registrovaných v SR,
- nedostatok objektívnych vyšetrovacích metód (najmä pri posudzovaní ochorení z DNJZ),
- neochota a nedostatočná spolupráca zo strany zamestnávateľov kvôli obavám z následkov priznania choroby z povolania v prevádzke,
- chýbajúce hodnotenia zdravotných rizík, posudky o riziku na pracoviskách,
- zánik pracoviska alebo celej organizácie,
- nedostačujúce alebo chýbajúce údaje o vykonanej objektivizácii zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia,
- nemožnosť objektivizácie údajov od SZČO,
- nespokojnosť zamestnancov s výsledkom prešetrenia.

Tabuľka č. 11

**Prešetrovania podozrení na chorobu z povolania pracovníkmi
odborov PPL RÚVZ v SR v r. 2012**

Kraj	Počet*	Súvisí/Nesúvisí	Nejednoznačné (sporné)	Nedoriešené
Košický	235	130/105	0	0
Trenčiansky	153	83/70	0	0
Banskobystrický	146	74/49	23	0
Žilinský	63	39/18	5	1
Prešovský	63	25/18	1 ^{RKD}	19
Trnavský	41	26/10	3	2
Bratislavský	38	23/7	1	7
Nitriansky	11	8/2	0	1
S p o l u:	750	408/279	33	30

Zdroj: RÚVZ v SR

* Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrení podľa položiek zoznamu chorôb z povolania (nezhoduje sa s počtom fyzickým osôb, u ktorých bola prešetrovaná choroba z povolania, vzhľadom na to, že u jednej fyzickej osoby bolo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania, ktorá zahŕňa viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

^{RKD} – položka bude došetrená na regionálnom konzultačnom dni.

5. Choroby z povolania

V r. 2012 bolo v Slovenskej republike hlásených 344 prípadov chorôb z povolania a profesionálnych otráv, pričom z celkového počtu novozistených prípadov sa ženy podieľali 41 % (t.j. 141 prípadmi) – tab. č. 12.

V porovnaní s r. 2011 s celkovým počtom 373 hlásených novopriznaných chorôb z povolania došlo v r. 2012 k poklesu hlásených chorôb z povolania o 29 prípadov, čo reálne predstavuje

pokles o 9 %. V porovnaní s údajmi v minulých rokoch prezentujú najnižší počet hlásených chorôb z povolania.

Podobne ako v minulých rokoch, najväčší podiel na chorobách z povolania v r. 2012 má choroba kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z dlhodobého, nadmerného, jednostranného zaťaženia horných končatín s celkovým počtom 168 hlásení, čo predstavuje 48,3 % celkového počtu hlásených profesionálnych ochorení. V porovnaní s rokmi 2006 až 2011 pozorujeme naďalej stúpajúci trend v zastúpení najčastejšie hlásených chorôb z povolania.

Na druhom mieste v r. 2012 sa pri celkovom počte 49 hlásených prípadov, na rozdiel od r. 2011, umiestnilo ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené pri práci s vibrujúcimi nástrojmi (položka č. 28 prílohy č. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.), ktoré v r. 2012 predstavuje 14,2 % z celkového počtu chorôb z povolania na Slovensku.

Závažnosť pretrvávajúceho problému vysokého podielu výskytu profesionálnych chorôb postihujúcich podporno-pohybový systém, cievny a nervový systém zamestnancov vystavených v práci dlhodobému, nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín a škodlivému vplyvu vibrácií podčiarkuje skutočnosť, že tieto sa podieľajú v r. 2012 na 63,08 % z celkového počtu chorôb z povolania. V porovnaní s r. 2011, kedy bolo hlásených 202 prípadov (t.j. 54,2 % z celkového počtu) zaznamenávame opäť stúpajúci trend relatívneho zastúpenia z celkového počtu hlásených chorôb z povolania.

Treťou najčastejšou chorobou z povolania, s odstupom od ochorenia podporne pohybového systému, s celkovým počtom 37 hlásených prípadov je porucha sluchu z hluku. Pri poklese o 8 prípadov oproti r. 2011 tvorí v r. 2012 z celkového počtu 10,7 % hlásených chorôb z povolania.

V porovnaní s r. 2011 došlo k poklesu hlásených infekčných a parazitárnych chorôb vrátane chorôb prenosných zo zvierat na ľudí (položky č. 24 a 26 prílohy č. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.) s celkovým počtom 28 hlásených chorôb z povolania, z ktorých na rozdiel od predchádzajúcich rokov najčastejšie boli hlásené antropozoonózy (57,14 %).

Profesionálne pneumopatie, ktoré vrátane respiračnej tuberkulózy (3) a bronchopneumónií (1), zaradených pod položku 24 (infekčné choroby a parazitárne choroby) predstavujú v r. 2012 s celkovým počtom 32 prípadov viac ako 9 % hlásených chorôb z povolania a zaradzujú sa na 4. miesto po ochoreniach podpornopohybového systému a poruche sluchu z hluku. Pri miernom vzostupe diagnostikovaných silikóz, v porovnaní s r. 2011, je aj napriek zvyšujúcej sa prevalencii alergických ochorení alarmujúci pokles hlásených profesionálnych prieduškových astiem s celkovým počtom 7 prípadov (v r. 2011 hlásených 12 prípadov), ktorý predstavuje, podobne ako v r. 2010, najnižší počet hlásený za posledných 10 rokov.

Najčastejšie boli chorobou z povolania, podobne ako v období od r. 2009, postihnutí pracujúci medzi 50. – 59. rokom života, s miernym posunom do vyšších vekových skupín v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, čo predstavuje 46,8 % hlásených chorôb z povolania.

Najvyšší výskyt chorôb z povolania podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností v r. 2012 bol v priemyselnej výrobe – 177 hlásení, v ťažbe a dobývaní – 56 hlásení, v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve - 43 hlásení. Po r. 2007 v poradí ďalším odvetvím je zdravotníctvo, po ktorom nasledovalo stavebníctvo.

Najvyšší výskyt chorôb z povolania a ohrození chorobou z povolania v celkovom počte 64 bol hlásený u pracovníkov v hutníctve a strojárstve.

Pri hodnotení organizácie, kde choroba vznikla, bol v r. 2012 najvyšší výskyt chorôb z povolania v Košickom kraji (93 hlásení), v Banskobystrickom kraji (77 hlásení) a Trenčianskom kraji (64 hlásení).

V r. 2012 bolo hlásených 54 prípadov ohrození chorobou z povolania, najčastejšie hlásených v Žilinskom (22) a Košickom (18) kraji.

Vývoj chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia z práce v rokoch 1995 – 2012

Č. *	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	Choroba z olova alebo z jeho zlúčenín	2	6	3	4	4	4	3	3	7	2	1	2	1	1	1	2	-	-
2.	Choroba z fosforu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
3.	Choroba z fluóru alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Choroba z ortuti alebo z jej zlúčenín	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Choroba z arzénu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Choroba z mangánu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Choroba z kadmia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Choroba z vanádia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Choroba z chrómu alebo z jeho zlúčenín	-	-	1	-	1	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-
10.	Choroba zo sírouhlíka	3	5	4	3	3	17	12	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3
11.	Choroba zo sírovodíka	1	2	2	1	-	-	-	1	-	1	-	-	3	-	1	-	-	1
12.	Choroba z oxidu uhoľnatého	6	54	23	6	-	1	1	3	2	2	2	4	3	1	2	-	1	-
13.	Choroba z kyanovodíka alebo z kyanidov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

Č. *	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
14.	Choroba z benzénu alebo z jeho homológov	3	1	1	-	1	5	2	2	-	2	1	-	4	-	-	-	2	1
15.	Choroba z nitrozlúčenín a z aminozlúčenín benzénu alebo jeho homológov	1	-	1	1	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Choroba z halogenizovaných uhľovodíkov	2	6	5	20	5	4	6	7	8	1	4	15	3	6	-	-	1	-
17.	Choroba z esterov kyseliny dusičnej	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
18.	Choroba z bojových látok alebo z chemických látok s rovnakým účinkom aký majú bojové látky	6	2	3	-	4	32	4	1	5	2	3	3	2	2	2	1	3	1
19.	Choroba z ionizujúceho žiarenia a zo žiarenia s obdobným účinkom	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-
20.	Choroba z elektromagnetického žiarenia vrátane laseru	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Rakovina kože	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby	104	124	92	60	82	79	43	65	49	46	54	40	27	35	24	21	21	23
23.	Rakovina pľúc z rádioaktívnych látok	11	9	6	9	4	6	9	6	3	3	3	4	3	4	1	3	-	2
24.	Infekčné choroby a parazitárne choroby okrem tropických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb a chorôb prenosných zo zvierat na ľudí	82	76	58	66	48	55	50	31	39	36	27	29	20	24	37	26	38	12

Č. *	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
25.	Tropické prenosné a parazitárne choroby	2	5	2	1	-	-	1	2	4	3	-	-	-	-	1	-	-	-
26.	Choroby prenosné zo zvierat na ľudí buď priamo, alebo prostredníctvom prenášačov	81	116	79	97	77	57	55	43	51	64	42	14	19	15	14	14	12	16
27.	Choroba vyvolaná prácou v hyperbarických alebo hypobarických podmienkach	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciami	64	62	80	118	114	115	122	141	120	124	71	91	156	79	84	79	40	49
29.	Choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín	95	107	164	191	174	158	145	188	154	215	122	230	261	195	209	197	162	168
30.	Choroba laktového nervu z mechanických vplyvov	5	8	11	17	10	16	7	3	7	8	6	4	9	7	18	16	13	2
31.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc spôsobená hliníkovým prachom z hliníkových zliatin (zaprášenie pľúc hliníkom – fibróza pľúc)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Choroba z berýlia a z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý (silikóza, silikotuberkulóza), vrátane (uhl'okopskej) pneumokoniózy a) s typickými rtg. znakmi s prihliadnutím	34	25	35	44	30	22	33	37	28	24	11	9	16	16	13	12	6	10

Č. *	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	na dynamiku choroby																		
	b) v spojení s aktívnou tuberkulózou	5	1	2	-	-	2	4	2	-	1	2	3	-	-	-	6		1
34.	Choroba zaprášenia pľúc azbestovým prachom (azbestóza)																		
	a) s typickými rtg. znakmi	1	3	1	8	7	-	-	1	1	1	3	2	-	1	-	-	-	1
	b) v spojení s pľúcnou rakovinou	-	-	-	-	-	1	-	2	2	2	3	-	-	-	2	4	-	2
35.	Choroba pri výrobe tvrdokovov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc z Thomasovej múčky	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Bronchiálna astma (záduch)	26	33	23	20	33	22	15	13	15	22	18	10	11	11	13	7	12	7
38.	Porucha sluchu z hluku	49	67	80	56	64	47	47	26	39	31	26	26	27	17	36	37	45	37
39.	Sivý zákal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Nystagmus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Rozdutie pľúc fúkačov skla a hudobníkov na dychové nástroje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
42.	Ťažká hyperkinetická dysfónia a ťažká fonasténia	4	4	5	4	3	3	-	3	3	2	-	2	-	1	-	2	-	-
43.	Bronchopulmonálne choroby spôsobené prachom z bavlny (byssinóza), ľanu, konope alebo sisalu	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Č. *	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
44.	Vonkajšie alergické alveolitídy a ich následky spôsobené vdychovaním organických prachov typu farmárske pľúca	1	-	5	3	3	4	6	3	4	1	2	1	1	1	1	2	2	-
45.	Alergické choroby horných dýchacích ciest s dokázanou precitlivosťou na alergény z pracovného prostredia poškodeného**										9	3	2	1	7	2	3	8	4
46.	Nádorové choroby vznikajúce následkom práce s dokázanými chemickými karcinogénmi v pracovnom prostredí poškodeného a prejavujúce sa u neho v príslušných cieľových orgánoch, ktoré nie sú uvedené v tomto zozname**										3	2	6	3	2	1	2	1	-
47.	Iné poškodenie z práce. Ide o poškodenie zdravia z práce, ktoré nie je ani pracovným úrazom, ani chorobou z povolania uvedenou v tomto zozname	9	9	9	9	2	6	5	4	4	5	7	3	4	4	7	2	5	3
	Spolu	601	726	697	740	672	660	577	609	551	613	413	504	575	429	470	436	373	344

* Číslo zoznamu chorôb z povolania (príloha č. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

** Položky zaradené do zoznamu chorôb z povolania od 1.1.2004

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií

6. Toxické a veľmi toxické látky a zmesi

V r. 2012 boli kontroly v rámci štátneho zdravotného dozoru zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. najmä na skladovanie a používanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí, používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z. z., na schválenie používania toxických a veľmi toxických látok a zmesí a schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami, zabezpečenie evidencie veľmi toxických látok a zmesí, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, na likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a na zaobchádzanie s nebezpečným odpadom.

Toxické a veľmi toxické látky a zmesi sa používajú najmä v poľnohospodárskych a výrobných prevádzkach, v chemických laboratóriách, vedecko-výskumných spoločnostiach, v predajniach, obchodných spoločnostiach, zdravotníckych zariadeniach a v lekárňach.

RÚVZ v SR vydali v r. 2012 celkom 105 rozhodnutí k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín, čím sa počet vydaných rozhodnutí oproti r. 2011 zvýšil o 39.

Veľký počet previerok bolo vykonaných v lekárňach, v ktorých dochádza k častému striedaniu majiteľov a prevádzkovateľov, čo si vyžaduje nové posudzovanie orgánmi verejného zdravotníctva. Nové lekárne vznikajú väčšinou v nových obchodných centrách a v budovách poskytujúcich zdravotnú starostlivosť ambulantnou formou. Napr. v Trenčianskom kraji z celkového počtu vydaných rozhodnutí (38) na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami bolo 26 rozhodnutí vydaných pre verejné lekárne, u ktorých sa zmenili prevádzkovatelia. Najviac z nich bolo vydaných pre spoločnosti MIRAKL, a.s. Bratislava a MIRAKL a.s. Košice, ktoré prevádzkujú jednotlivé lekárne Dr. Max. V lekárňach bolo v rámci ŠZD kontrolované najmä uskladnenie veľmi toxických látok (uzamknuté trezory resp. police, ktoré sú súčasťou reagenčných aparátov laboratórií lekární).

Osobitná pozornosť bola naďalej venovaná manipulácii a skladovaniu toxických a veľmi toxických látok a zmesí na základných a stredných školách, kde dochádza k manipulácii žiakov s toxickými, veľmi toxickými látkami a zmesami, s chemickými karcinogénmi a mutagénmi pri riešení chemických olympiád.

Nedostatky zistené pri výkone ŠZD sa najčastejšie týkali manipulácie bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, nepreukázania odbornej spôsobilosti zamestnancov, nedostatočného vybavenia na likvidáciu mimoriadnych situácií, lekárničiek prvej pomoci, atď.

V priebehu r. 2012 bolo na RÚVZ v SR doručených celkom 2 088 oznámení o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov, pričom najviac oznámení obdržali RÚVZ v Trenčianskom kraji (441), Trnavskom kraji (373) a v Prešovskom kraji (364). Z dôvodu neplnenia si oznamovacej povinností uložili RÚVZ v Košickom kraji 3 sankcie. Jedna z týchto sankcií bola uložená Strednej odbornej škole veterinárnej v Košiciach, ktorá vykonávala podnikateľskú činnosť zameranú na dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov bez schváleného prevádzkového poriadku pre prácu s chemickými faktormi.

Komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti a vydávanie osvedčení na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (tab. č. 13) zriadené v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. na RÚVZ v sídle kraja vykonávali svoju činnosť v súlade s ustanoveniami vyhlášky

MZ SR č. 520/2007 Z. z. V r. 2012 RÚVZ vydali celkom 357 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, čo je o 53 menej ako v r. 2011. Na základe skúšky pred komisiou bolo vydaných 79 osvedčení a na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky) bolo vydaných 278 osvedčení. Najviac osvedčení vydali RÚVZ v sídle Trnavského kraja (72), Bratislavského kraja (62) a Košického kraja (53).

Odborníci RÚVZ so sídlom v Bratislave aj v r. 2012 pokračovali v činnosti pracovnej skupiny pre skupinu odborov Technická a aplikovaná chémia k riešeniu problematiky bezpečnosti práce s chemickými faktormi na základných a stredných školách v SR, ktorej členmi boli zástupcovia MŠVVŠ SR, Štátneho inštitútu odborného vzdelávania, Štátneho pedagogického ústavu, Prírodovedeckej fakulty UK, Fakulty práva Paneurópskej VŠ, ZŠ, SŠ, IUVENTY v Bratislave, ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Bratislave s cieľom zosúladiť systém práce s chemickými faktormi na školách s platnou legislatívou. Pracovnou skupinou bol vytvorený metodický materiál „Bezpečnosť pri práci s chemickými faktormi na základných a stredných školách“.

Tabuľka č. 13

Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami v r. 2012

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami		
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu
Trnava	33	39	72
Bratislava	16	46	62
Košice	4	49	53
Nitra	7	42	49
Banská Bystrica	8	39	47
Prešov	0	29	29
Žilina	7	17	24
Trenčín	4	17	21
Spolu	79	278	357

Zdroj: RÚVZ v SR

7. Karcinogénne a mutagénne faktory

V r. 2012 bol výkon ŠZD sústredený na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a z nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

RÚVZ v SR v r. 2012 pri výkone ŠZD kontrolovali najmä prevádzky a pracoviská s významnou expozíciou zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom - v odvetví zdravotníctva sa zameriavali najmä na manipuláciu s cytostatikami, v drevospracujúcich prevádzkach najmä na spracovanie rôznych druhov tvrdého dreva. Ďalej sa zamerali na výrobné spoločnosti s chemickým zameraním, obchodné spoločnosti, chemické laboratória, farmaceutické prevádzky a lekárne. Preverovali najmä vypracovanie hodnotenia zdravotných rizík pri práci - posudkov o riziku s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, vypracovanie prevádzkových poriadkov, manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov, realizované opatrenia na zníženie expozície zamestnancov, poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, vymedzenie a označenie kontrolovaného pásma, dodržiavanie zákazu fajčenia, vedenie a archiváciu zoznamov exponovaných zamestnancov (uchovávanie 40 rokov) a zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

Pri výkone ŠZD použitím dotazníkov informovanosti RÚVZ v SR zisťovali u zamestnancov informovanosť o rizikách pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a o realizovaných opatreniach na ochranu zdravia (vrátane individuálnych opatrení). Na základe hodnotenia kontrolných listov RÚVZ v SR zistili dobrú znalosť v oblasti ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, zamestnanci sa pravidelne zúčastňujú školení, zamestnávateľa poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

V r. 2012 počet exponovaných zamestnancov (expozícií) pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi bol 5 107 (z toho 1 957 žien). Najčastejšie sa vyskytujúce karcinogénne a mutagénne faktory a počty exponovaných zamestnancov (expozícií) v SR v r. 2012 sú uvedené v tab. č. 14. Poradie najčastejšie sa vyskytujúcich karcinogénnych a mutagénnych faktorov je rovnaké ako v predchádzajúcom roku.

V r. 2012 v SR najčastejšie sa vyskytujúcim karcinogénnym faktorom boli cytostatiká. Počet exponovaných zamestnancov v 76 zdravotníckych zariadeniach bol 1 586 zamestnancov (z toho 1 420 žien). Najviac exponovaných zamestnancov bolo v Bratislavskom kraji - 595 zamestnancov (napr. v DFNSP, Bratislava a NOÚ Bratislava), v Banskobystrickom kraji - 248 zamestnancov (napr. vo FNSP F.D.Roosevelta, Banská Bystrica), v Košickom kraji - 221 zamestnancov (napr. v Univerzitnej nemocnici L. Pasteura, Košice a vo Východoslovenskom onkologickom ústave, Košice) a v Žilinskom kraji - 216 zamestnancov (napr. v Univerzitnej nemocnici Martin).

Druhým najčastejšie sa vyskytujúcim karcinogénnym faktorom boli polycyklické aromatické uhľovodíky (PAU) s počtom exponovaných 904 zamestnancov (z toho 54 žien). Najviac exponovaných zamestnancov tomuto faktoru bolo v Košickom kraji - 596 zamestnancov (napr. v U. S. Steel Košice, s.r.o., Košice), v Banskobystrickom kraji - 164 zamestnancov (napr. v SZM a.s. Jelšava) a v Trenčianskom kraji - 80 (napr. NCHZ, a.s., Nováky).

Ďalším najčastejšie sa vyskytujúcim karcinogénnym faktorom bol prach z tvrdého dreva (exponovaných 896 zamestnancov, z toho 93 žien). Najviac exponovaných zamestnancov tomuto faktoru bolo v Košickom kraji - 246 zamestnancov, ďalej v Banskobystrickom kraji - 224 a v Prešovskom kraji - 196 zamestnancov.

RÚVZ v SR na zistenie účinkov mutagénnych faktorov v pracovnom prostredí na ľudský organizmus v r. 2012 realizovali genotoxické vyšetrenia u exponovaných zamestnancov na vybraných pracoviskách (napr. v spoločnosti FORTISCHEM a.s., Nováky; U. S. Steel Košice, s. r. o., Košice; Ebster, s.r.o., Michalovce; NsP sv. Barbory Rožňava, a.s., Rožňava).

ÚVZ SR vedie centrálny register rizikových prác v SR (práce v kategórii 3 a 4), v rámci ktorého sumarizuje a spracováva údaje o rizikových prácach o.i. v riziku karcinogénnych

a mutagénnych faktorov a pracovných procesov s rizikom chemickej karcinogenity na základe zaslaných údajov z jednotlivých krajských RÚVZ v SR. Databázu rizikových prác RÚVZ v SR pravidelne aktualizujú na základe oznámení zamestnávateľov a objektivizácie expozície zamestnancov v pracovnom prostredí.

V r. 2012 v súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov s obsahom azbestu zo stavieb ÚVZ SR, v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súvislosti s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, vydal fyzickým osobám - podnikateľom a právnickým osobám 39 oprávnení na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Z toho bolo vydaných 6 oprávnení na odstraňovanie azbestových materiálov bez obmedzenia, činnosť odstraňovania azbestových materiálov bola obmedzená u 8 oprávnení len na exteriér, u 7 oprávnení na bytové jadrá (do 10m³) a u 18 oprávnení na exteriér a bytové jadrá (do 10 m³) (tab. č. 15).

ÚVZ SR vedie zoznam fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb, ktorým vydal oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb a zverejňuje ho na svojej internetovej stránke.

V r. 2012 RÚVZ v SR podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci posúdili 928 návrhov na začatie činnosti odstraňovania azbestových materiálov alebo materiálov s obsahom azbestu. Počet návrhov na začatie činnosti stúpol oproti predchádzajúcemu roku o 185 oznámení. Najvyšší počet oznámení v r. 2012 bol v Prešovskom kraji (268), ďalej v Bratislavskom kraji (177) a v Košickom kraji (112).

RÚVZ v SR v r. 2012 následne po oznámení o začatí činnosti odstraňovania azbestu alebo materiálov s obsahom azbestu oprávnenými fyzickými osobami – podnikateľmi a právnickými osobami vykonali 168 kontrol na mieste výkonu odstraňovania (tab. č. 16). Oproti prechádzajúcemu roku počet kontrol (ŠZD) stúpol o 43. Najvyšší počet kontrol v r. 2012 vykonali RÚVZ v Nitrianskom kraji (40), ďalej v Banskobystrickom kraji (39), v Bratislavskom kraji (32).

Pri výkone ŠZD sa pracovníci RÚVZ v SR zameriavali o.i. na dodržanie opatrení na ochranu zdravia, najmä na dodržiavanie schválených pracovných postupov, vymedzenie a označenie kontrolovaného pásma, pridelenie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a absolvovanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. V rámci ŠZD RÚVZ v SR overovali pomocou dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“ dodržiavanie požiadaviek na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci zo strany zamestnávateľov. Hodnotenie dotazníkov poukázalo na dostatočnú informovanosť zamestnancov o vplyve pracovných podmienok na ich zdravie pri práci s azbestom.

RÚVZ v SR v r. 2012, ako aj v predchádzajúcich rokoch, sa na základe oznámení stretávali s problémom odstraňovania azbestu alebo materiálov s obsahom azbestu fyzickými osobami bez splnenia príslušných opatrení na ochranu zdravia ľudí, najmä z ekonomických dôvodov (vzhľadom na finančnú náročnosť odstraňovania azbestu oprávnenou spoločnosťou).

V r. 2012 RÚVZ v SR v rámci správneho konania riešili viaceré porušenia právnych predpisov na ochranu zdravia v súvislosti s odstraňovaním azbestu alebo materiálov s obsahom azbestu, za porušenie uplatnili RÚVZ v SR u fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb viaceré sankčné postihy (napr. RÚVZ Bratislava - 5, RÚVZ Prešov - 2, RÚVZ Trnava - 2, RÚVZ Košice - 1).

**Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR
- najčastejší výskyt v r. 2012**

Karcinogénny a mutagénny faktor	Počet organizácií	Počet exponovaných zamestnancov (expoziícií)	
		Celkom	žien
Benzén	36	438	173
Cytostatiká	76	1 586	1 420
PAU	16	904	54
Prach z tvrdého dreva	110	896	93
Trichlóretylén	28	170	71
Vinylchlorid	2	131	8

Zdroj: RÚVZ v SR

**Zoznam právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov, ktorým bolo vydané
oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb v r. 2012**

P.č	Názov firmy	Adresa	Číslo oprávnenia	Dátum vydania	Činnosť*
1.	Regena ES s.r.o. Strážske	Mierová 142 072 22 Strážske	OPPL/1492/2012- Fe	13.2.201 2	BJ
2.	Okresné stavebné bytové družstvo Levice v skratke OSBD	Ku Bratke 3 934 01 Levice	OPPL/1359/2012- Fe	14.2.201 2	BJ
3.	Jozef Csorba	049 44 Hrhov 311	OPPL/1652/2012- Fe	16.2.201 2	EXT
4.	Jaroslav Maľa - BB-špeciál	974 01 Čerín 14	OPPL/1572/2012- Fe	28.2.201 2	INT
5.	PAMI-mont s. r. o.	Mlynská 6 082 21 Veľký Šariš	OPPL/1653/2012- Fe	2.3.2012	EXT, BJ
6.	BAREX STAV s.r.o.	Priemyselná 2 917 01 Trnava	OPPL/1737/2012- Fe	5.3.2012	BJ
7.	EBA, s.r.o.	Rusovská cesta 1 851 01 Bratislava	OPPL/2067/2012- Fe	15.3.201 2	EXT
8.	M-GAS s.r.o.	Rybárska 1993/3 911 01 Trenčín	OPPL/2062/2012- Fe	19.3.201 2	EXT, BJ
9.	AQUAKOR, s.r.o.	Partizánska 4 966 81 Žarnovica	OPPL/2065/2012- Fe	19.3.201 2	EXT, BJ
10.	Dušan Šály	Mierová 833/11	OPPL/2246/2012-	26.3.201	EXT, BJ

		966 81 Žarnovica	Fe	2	
11.	AMELLA, s.r.o.	Hurbanova 3808/22 036 01 Martin	OPPL/2390/2012- Fe	30.3.201 2	EXT, BJ
12.	CLEANTRANS s.r.o.	Humenská 5 040 11 Košice	OPPL/2584/2012- Fe	3.4.2012	EXT, BJ
13.	Eduard Mittelham	Do parku 448/8 010 03 Žilina	OPPL/3137/2012- Fe	19.4.201 2	EXT, BJ
14.	EKOMA TATRY s.r.o	Ludvíka Svobodu 2499/64 Poprad	OPPL/3358/2012- Fe	24.4.201 2	EXT, BJ
15.	Dušan Chaban	976 34 Tajov 12	OPPL/3251/2012- Fe	26.4.201 2	BJ
16.	Poľnohospodárske družstvo vo Vrábľoch	Levická 886 952 80 Vrábľa	OPPL/3250/2012- Fe	9.5.2012	EXT
17.	Petr Březina - APB Plzeň	Losiná 303 332 04 Nezvěstice (Organizačná zložka podniku zahraničnej osoby - Jašíkova 2 821 03 Bratislava)	OPPL/2582/2012- Fe	9.5.2012	INT
18.	TechNick s.r.o.	Lachova 4 851 03 Bratislava	OPPL/3360/2012- Fe	10.5.201 2	BJ
19.	INERT Slovensko, s.r.o.	Petzvalova 21 917 01 Trnava	OPPL/3494/2012- Fe	16.5.201 2	INT
20.	Vladimír Chamula	M.R. Štefánika 910/51 962 12 Detva	OPPL/3904/2012- Fe	24.5.201 2	EXT, BJ
21.	ČOPA, s.r.o.	Tehelná 573/23 082 04 Drienov	OPPL/3905/2012- Fe	24.5.201 2	EXT, BJ
22.	SPOLBYT, s.r.o. Poprad	Tomášikova 2940/2 058 01 Poprad	OPPL/4030/2012- Fe	31.5.201 2	EXT
23.	STABIL spol. s r.o.	Priemyselná 5 917 00 Trnava	OPPL/4647/2012- Fe	20.6.201 2	INT
24.	Ján Kožík	053 14 Dravce 121	OPPL/4807/2012- Fe	25.6.201 2	EXT, BJ
25.	Štefan Dvorčák - Š A D A	053 14 Dravce 157	OPPL/5352/2012- Fe	23.7.201 2	EXT
26.	Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. v skratke HBP, a.s.	Matice slovenskej 10 971 01 Prievidza	OPPL/5554/2012- Fe	2.8.2012	EXT

27.	MD PROJECT s.r.o.	Horný Val 8/17 010 01 Žilina	OPPL/5436/2012- Fe	7.8.2012	EXT
28.	BTK - bývanie, teplo, klimatizácia s.r.o.	Hradská 1/a 821 07 Bratislava	OPPL/5649/2012- Fe	21.8.201 2	INT
29.	TULIS STRECHY, s.r.o.	Duklianska 38 052 01 Spišská Nová Ves	OPPL/5650/2012- Fe	21.8.201 2	EXT, BJ
30.	STAVOTREND MI, s.r.o.	Masarykova 60 071 01 Michalovce	OPPL/6027/2012- Fe	6.9.2012	EXT, BJ
31.	Peter Turanský	Bočná 5948/26 917 02 Trnava	OPPL/6570/2012- Fe	25.9.201 2	BJ
32.	JUVE plus s.r.o.	Osloboditeľov 933 963 01 Krupina	OPPL/6727/2012- Fe	2.10.201 2	EXT
33.	FRIVAN, s.r.o.	Komenského 758/28 083 01 Sabinov	OPPL/6846/2012- Fe	5.10.201 2	EXT, BJ
34.	ZIPP BRATISLAVA spol. s r.o.	Mlynské nivy 61/A 820 15 Bratislava	OPPL/7226/2012- Fe	26.10. 2012	INT
35.	Bohumil Supek	Brusno 592 972 32 Chrenovec - Brusno	OPPL/7692/2012- Fe	6.11.201 2	BJ
36.	bptech, s.r.o.	Štúrova 72 949 01 Nitra	OPPL/7627/2012- Fe	9.11.201 2	EXT, BJ
37.	DEKONTA Slovensko, spol. s r.o.	Odeská 49 821 06 Bratislava	OPPL/7561/2012- Fe	12.11. 2012	EXT, BJ
38.	Vokup k l i m s.r.o.	Šebastovská 4 080 06 Prešov	OPPL/8607/2012- Fe	11.12. 2012	EXT, BJ
39.	Bytové družstvo Prešov	Bajkalská 30b 080 01 Prešov	OPPL/8606/2012- Fe	17.12. 2012	EXT, BJ

Zdroj: ÚVZ SR

*) - INT - oprávnenie bez obmedzenia - oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb zahŕňajúci odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím podtlakového systému vrátane zabezpečenia opláštenia fasády budov slúžiacich na pobyt ľudí + EXT a BJ

- EXT - oprávnenie len na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb v exteriéroch bez súvisu s vnútornými priestormi budov slúžiacimi na pobyt ľudí, v ktorých nie je možné z technického hľadiska vytvoriť kontrolované pásmo s podtlakovým systémom (napr. odstraňovanie zo striech)

- BJ - oprávnenie len na odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov (v uzatvorených priestoroch do objemu 10 m³) s použitím priemyselných vysávačov (napr. odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách v budovách na bývanie).

**Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci
v r. 2012 (vykonávanom rezortom zdravotníctva)**

Nebezpečné chemické látky a prípravky podľa NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	928
Výkon ŠZD po oznámení činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	168

Zdroj: RÚVZ v SR

8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore

V rámci štátneho zdravotného dozoru orgány verejného zdravotníctva v r. 2012 vykonali u 21 385 podnikateľských subjektov (9 990 fyzických osôb – podnikateľov a 11 395 právnických osôb (tab. č. 17) 20 183 kontrol – miestnych zisťovaní, ukončených záznamom (tab. č. 18) a vydali 829 pokynov a opatrení na odstránenie zistených nedostatkov (tab. č. 19). V rámci rozhodovacej činnosti (§ 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.) bolo vydaných 13 899 rozhodnutí, z toho 9 nesúhlasných. Najviac rozhodnutí bolo vydaných k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a k návrhom na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky; orgány verejného zdravotníctva vydali 8 702 rozhodnutí (z toho 6 nesúhlasných). Ďalej bolo vydaných 1 634 rozhodnutí (z toho 3 nesúhlasné) k návrhom na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhom na ich zmenu. K návrhom na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác bolo vydaných 790 rozhodnutí a k návrhom na zrušenie rizikových prác bolo vydaných 125 rozhodnutí. Orgány verejného zdravotníctva vydali 644 rozhodnutí k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. K návrhom na nakladanie s nebezpečnými odpadmi a na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov bolo vydaných 481 rozhodnutí.

V zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. orgány verejného zdravotníctva vydali 2 530 záväzných stanovísk k územným plánom a k návrhom na územné konanie (853) a k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb (1 667). Medzi záväzné stanoviská sa zahrnuli stanoviská (55), ktoré boli vydané podľa § 3 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tab. č. 19).

Výkon štátneho zdravotného dozoru v r. 2012 bol zameraný na kontrolu povinností fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb ustanovených v zákone č. 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov (tab. č. 18). Vykonaných bolo 20 183 kontrol, 33 prešetrení sťažností, šetrená bola 1 petícia obyvateľov Bratislavy mestskej časti Devínska Nová Ves proti výstavbe výrobné betónovej zmesi v blízkosti obytnej zóny. Ďalej bolo prešetrovaných 366 podnetov, ktoré sa týkali nedostatkov v pracovnom prostredí (nadmerný hluk, prach,

chemické faktory, nevyhovujúce mikroklimatické podmienky v mimoriadne teplých dňoch a v chladnom období), nedostatky pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu, negatívne ovplyvňovanie životného prostredia (hluk, prach) z prevádzok, prevádzkovanie bez súhlasu rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a nedodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Pri výkone ŠZD boli za účelom zisťovania informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci použité kontrolné listy. Spolu bolo vyplnených 6 169 kontrolných listov, najviac dotazníkov informovanosti bolo použitých na pracoviskách s rizikovým faktorom hluk (2 175) - (tab. č. 20). Z analýzy dotazníkov informovanosti zamestnancov vyplynulo, že zamestnanci väčšinou majú informácie o rizikových faktoroch na pracoviskách a o ochrane zdravia pri práci. V niektorých prípadoch však zamestnanci nevedeli v dotazníkoch uviesť, akému rizikovému faktoru sú exponovaní (napr. pri práci s karcinogénnymi faktormi v drevospracujúcom priemysle), aké opatrenia vykonal zamestnávateľ na ochranu ich zdravia a nepoznali výsledky meraní faktorov v pracovnom prostredí.

Kontrola plnenia povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami (ZJ) pracovníkmi odborov a oddelení RÚVZ v SR sa v r. 2012 vykonávala v rámci ŠZD. ŠZD sa vykonával najmä u poskytovateľov právnych, bankových, poštových, poisťovacích služieb, služieb v oblasti vedenia a správy informačných systémov, ekonomického a marketingového poradenstva, redakčnej a vydavateľskej činnosti, reklamnej a propagačnej činnosti v štátnej správe, vo veľko a maloobchode (predaj náhradných dielov pre nákladné a osobné automobily), v prevádzkach autoservisov a pneuservisov. Kontroly boli zamerané najmä na posúdenie rizík pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľa prostredníctvom PZS, používané zariadenia, priestorové podmienky pracoviska, požiadavky na pracovné miesto (pracovnú polohu, sedadlo), celkové a miestne osvetlenie, vhodný svetelný kontrast medzi obrazovkou a jej pozadím, na predchádzanie rušivým jasom a svetelným odrazom na obrazovke, na odrazy svetla a slnenie, vybavenie okien vhodnými nastaviteľnými clonami tlmenia slnečného svetla, na hluk, mikroklimatické podmienky (teplota a vlhkosť vzduchu, prúdenie vzduchu), režim práce a odpočinku zamestnancov, individuálne prestávky z hľadiska záťaže zraku a podporno-pohybovej sústavy a psychickej pracovnej záťaže, vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so ZJ. Celkovo bolo vykonaných 1 379 kontrol ukončených záznamom. Vydaných bolo 12 pokynov a opatrení na odstránenie nedostatkov, ktorými bolo nariadené vykonať opatrenia zamerané najmä na objektivizáciu umelého osvetlenia na pracovisku, ergonomické úpravy pracovísk a vybavenie pracovného miesta ergonomickými pracovnými pomôckami, preukázanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so ZJ. Pri výkone ŠZD sa využívali dotazníky informovanosti zamestnancov. Na pracoviskách so ZJ bolo vyplnených 1656 kontrolných listov, z ktorých vyplynulo, že zamestnanci boli informovaní o ochrane zdravia pri práci so ZJ, majú možnosť prerušiť prácu so ZJ podľa potreby a stanoviť si individuálne prestávky v práci. Pretrvávajúcim nedostatkom boli chýbajúce podložky pod chodidlá. (tab. č. 21)

Objektivizácia fyzikálnych, chemických a biologických faktorov v pracovnom prostredí bola vykonaná v rámci posudkovej činnosti orgánov verejného zdravotníctva alebo výkonu štátneho zdravotného dozoru, požiadaviek fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb. Uskutočnených bolo 10 927 meraní, v rámci ktorých bolo sledovaných 32 792 ukazovateľov a vykonaných 78 914 analýz sledovaných faktorov (tab. č. 22). Objektivizáciu faktorov v pracovnom prostredí pre potreby ŠZD realizovali laboratórne pracoviská, vrátane pracovísk na objektivizáciu fyzikálnych faktorov, ktoré sú v ôsmich RÚVZ v sídle kraja a na ÚVZ SR v spolupráci s pracovníkmi odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva.

Za nesplnenie povinností vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci boli fyzickým osobám oprávneným na podnikanie a právnickým osobám uložené sankčné opatrenia, napr. pokuta, náhrada nákladov, výkon rozhodnutia (tab. č. 23). V r. 2012 boli sankčné opatrenia najčastejšie uložené za:

- uvedenie priestorov do prevádzky bez vydania súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva,
- nezabezpečenie kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania (objektívneho merania) zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia,
- porušenie povinnosti vypracovať prevádzkový poriadok, predložiť ho na schválenie alebo návrh na jeho zmenu príslušnému orgánu verejného zdravotníctva,
- opomenutie povinnosti hodnotiť zdravotné riziká a vypracovať posudok o riziku,
- odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bez vydaného oprávnenia ÚVZ SR na výkon tejto činnosti,
- odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb oprávneným subjektom bez súhlasného rozhodnutia príslušného RÚVZ a nedodržanie schválených pracovných a technologických postupov a prevádzkového poriadku,
- neposkytnutie súčinnosti pri výkone ŠZD a zmarenie jeho výkonu.

Opatrenie podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. – nariadenie uzatvorenia prevádzky na potrebné obdobie, ak sa pri výkone kontroly zistí také porušenie právnych predpisov, ktoré môže mať bezprostredne za následok riziko vážneho poškodenia zdravia ľudí, uplatnil RÚVZ Čadca za používanie lepidiel a tvrdidiel s obsahom chemickej látky izokyanát na pracovisku s nedostatočným núteným vetraním, v prevádzke sa vyskytlo aj poškodenie zdravia pracovníkov.

RÚVZ Bratislava uložil predbežné opatrenie podľa § 43 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1967 Zb. správneho poriadku vo veci začatia správneho konania - zákaz manipulácie so stavebným materiálom obsahujúcim azbest na stavbe v existujúcich objektoch BCT – Páričkova-Svätoplukova- Košická ul. Bratislava. Následne bola uložená pokuta za správny delikt nepredloženie návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb na schválenie príslušnému RÚVZ.

Prehľad o počte podnikateľských subjektov kontrolovaných v roku 2012

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR	868	3577	783	4	-	5232
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR	1321	2866	373	43	-	4603
FO – slobodné povolanie	6	38	6	-	-	50
FO – poľnohospodárska výroba	17	75	11	2	-	105
Fyzické osoby spolu	2212	6556	1173	49	-	9990
Verejná obchodná spoločnosť	-	5	10	14	1	30
Spoločnosť s ručením obmedzeným	88	4599	2954	901	188	8730
Komanditná spoločnosť	-	5	13	8	-	26
Nadácia	-	12	4	1	3	20
Nezisková organizácia	1	37	3	12	9	62
Akciová spoločnosť	5	357	483	392	234	1471
Družstvo	1	50	204	99	7	361
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	-	8	6	4	-	18
Štátny podnik	-	11	21	21	2	55
Národná banka Slovenska	-	-	1	-	-	1
Banka – štátny peňažný ústav	-	7	11	4	7	29
Rozpočtová organizácia	-	17	41	48	5	111
Príspevková organizácia	-	10	20	46	73	149
Obecný podnik	-	4	3	-	-	7
Fondy	-	-	-	1	1	2
Verejnoprávna inštitúcia	-	2	-	1	1	4
Zahraničná osoba	-	3	2	1	-	6
Sociálna a zdravotné poisťovne	-	5	4	4	-	13
Odštepny závod	-	3	19	4	2	28
Združenie (zväz, spolok)	1	29	18	-	-	48
Politická strana, hnutie	-	-	-	-	-	-
Cirkevná organizácia	-	6	8	-	-	14
Organizačná jednotka združenia	-	-	4	2	-	6
Komora (s výnimkou profesných komôr)	-	-	-	-	-	-
Záujmové združenie právnických osôb	-	11	-	-	-	11
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	-	97	75	7	-	179
Krajský a obvodný úrad	-	-	5	2	-	7
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	-	-	5	2	-	7

Právnické osoby spolu	96	5278	3914	1574	533	11395
S p o l u :	2308	11834	5087	1623	533	21385

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 18

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2012

Štátny zdravotný dozor	P o č e t
Kontrola - miestne zisťovanie (ukončená záznamom)	20 183
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	33
Šetrenie petícií	1
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	366
Odborné stanoviská (expertízy)	3 390
Konzultácie	26 795
Poradenstvo (individuálne, skupinové)	9 349
Iné činnosti*)	1 571

*) napr. šetrenie fyzickej záťaže, psychickej pracovnej záťaže, odbery vzoriek vôd a pod.
Poznámka: v štatistickom výkaze sa používa výraz „kontrola“

Zdroj: RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2012

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia kladné / záporné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	8702/6	-	8702/6
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	1634/3	-	1634/3
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia a na činnosti, ktoré môžu mať za následok vystavenie zamestnancov biologickým faktorom	33	-	33
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a prípravkami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	105	-	105
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	62	-	62
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	644	-	644
- o návrhoch na nakladanie s nebezpečnými odpadmi a na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov	481	-	481
- o návrhoch na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác / o zrušení rizikových prác	790/125	-	915
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	-	-	-
- ostatné	1314	-	1314
S p o l u:	13890/9	-	13899
B. Rozhodnutia – pokyny – opatrenia	129 700	-	829
C. Vydané / odobraté oprávnenia na činnosti pracovnej zdravotnej služby	-	3/3	6
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb	-	39	39
E. Záväzné stanoviská : § 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.	2530*	-	2530*

- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	853*	-	853*
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	1667*	-	1667*
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou	8	-	8

* do stanovísk bolo zahrnutých 55 stanovísk (§ 13 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z. z., zák. č. 24/2006 Z. z., a zák. č. 245/2003 Z. z.)

Zdroj: RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Tabuľka č. 20

Použitie kontrolných listov pri výkone ŠZD v r. 2012

RÚVZ	Počet kontrolných listov										
	A	B	C	H	K	M	N	P	R	V	Z
Banská Bystrica	6	-	22	39	19	-	-	-	75	14	298
Bardejov	4	-	53	42	8	-	-	2	7	4	33
Bratislava	65	16	107	46	61				10		146
Čadca	-	-	27	285	-	-	-	-	-	-	-
Dolný Kubín	-	-	-	-	-	-	-	42	-	-	-
Dunajská Streda	11	-	63	48	-	-	-	-	-	-	39
Galanta	9	-	15	78	-	-	-	4	-	5	38
Humenné	23	-	123	192	4	-	-	96	9	45	17
Komárno	11	-	-	10		-	-	-	-	-	9
Košice		-	5	209	34	-	-	-	-	9	40
Levice	7	-	10	63	4	-	-	-	-	8	10
Liptovský Mikuláš		-	27	-	-	-	-	-	17	-	26
Lučenec	10	-	47	92	-	-	-	-	-	4	33
Martin	-	16	80	63	22	-	-	51	46	-	29
Michalovce	-	-	17	59	-	-	-	-	50	-	9
Nitra	-	-	31	123	-	-	-	-	-		44
Nové Zámky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Poprad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Považská Bystrica	4	-	12	45	-	-	-	-	52	-	44
Prešov	7	-	19	33	7	-	-	54	-	4	36
Prievidza	8	-	33	157	-	-	-	-	-	-	123
Rimavská Sobota	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80
Rožňava	-	-	23	44	-	-	-	-	-	-	-
Senica	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	7
Spišská Nová Ves	3	7	19	82	-	-	-	-	-	32	25
Stará Ľubovňa	-	-	17	15	-	-	-	-	-	-	73
Svidník	-	-	56	58	2	-	-	42	3	5	40
Topoľčany	7	-	-	52	-	-	-	-	-	-	26
Trebišov	3	-	7	33	-	-	-	-	15	-	3
Trenčín	-	-	38	142	-	5	-	151	1	32	166
Trnava	5	2	8	3	6	-	-	12	8	-	42
Veľký Krtíš	-	-	19	12	-	-	-	-	-	-	35

Vranov n/Topľou	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Zvolen	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	18
Žiar n/Hronom	15	-	9	81	21	-	-	104	-	-	106
Žilina	-	-	3	30	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	201	41	890	2 175	188	5	0	558	293	162	1 656

Zdroj: RÚVZ v SR

A – azbest

H – hluk

N – neionizujúce žiarenie

V – vibrácie

B – biologické faktory

K – karcinogénne a mutagénne faktory

P – psychická pracovná záťaž

Z – zobrazovacie

C – chemické faktory

M – záťaž teplom a chladom

R – bremená

jednotky

Tabuľka č. 21

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami v r. 2012

Kraj	P o č e t			
	Kontrola ukončená záznamom	Kontrolné listy	Pokyny / opatrenia na odstránenie nedostatkov	Sankčné opatrenia
Bratislavský	37	146	11	-
Trnavský	20	126	-	-
Trenčiansky	18	333	-	-
Nitriansky	71	122	-	-
Žilinský	323	55	-	-
Banskobystrický	490	570	1	-
Košický	55	77	-	-
Prešovský	365	227	-	-
Spolu	1 379	1 656	12	-

Zdroj: RÚVZ v SR

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonaná ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja v r. 2012

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	2 738	5 287	18 535
Biologický materiál	1 580	3 704	6 913
Genetická toxikológia	135	135	13 500
Hluk	3 009	11 126	18 950
Vibrácie	41	187	262
Optické žiarenie ²⁾	1 113	2 601	5 535
Elektromagnetické pole	231	3 682	5 330
Mikroklimatické podmienky	1 125	5 029	8 272
Ionizujúce žiarenie	955	1 041	1 617
S p o l u :	10 927	32 792	78 914

¹⁾ chemické faktory, prach

²⁾ lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

Poznámka: Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná v spolupráci s laboratórnymi pracoviskami, vrátane pracovísk na objektívizáciu fyzikálnych faktorov ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja v spolupráci s odborními. Preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie.

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2012

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie	6	188 €
Pokuty za priestupky – pokuty do 1 659 € okrem blokových (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	-
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 46 zákona č. 355/2007 Z. z.)	125	63 584 €
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)	1	-
Trestné oznámenie	-	-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)	5	705,97 €
Zvýšenie poistného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)	-	-
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)	1	600 €

Zdroj: RÚVZ v SR

9. Spoločné dozorné aktivity s inými orgánmi dozoru

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi Úradom verejného zdravotníctva SR a Národným inšpektorátom práce v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci realizovali RÚVZ v sídle kraja a príslušné Inšpektoráty práce spoločné porady. Predmetom týchto spoločných porad, ktoré sa realizovali štvrťročne, bol výber riešiteľských organizácií pre európsku kampaň SLIC Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci a následné zhodnotenie priebehu previerok v rámci tejto kampane, ako aj plánovanie a zhodnotenie spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce.

Špecifické zameranie spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce na r. 2012 nebolo určené. Orgány verejného zdravotníctva sa osobitne zamerali na zdravotné riziká a dodržiavanie povinností zamestnávateľov, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci. S týmto zameraním bolo vykonaných 15 spoločných previerok v rôznych prevádzkach (napr. strojárka výroba, montáž nábytku, požičovňa textílií, výroba pekárenských výrobkov) (tab. č. 24a). V 8 kontrolovaných organizáciách boli vyhovujúce pracovné podmienky a neboli zistené nedostatky, ktoré by boli v rozpore s platnou legislatívou. Organizáciám, v ktorých boli zistené nedostatky, bolo nariadené ich odstránenie a následne boli prekontrolované počas ŠZD. Najčastejšie zistené nedostatky boli:

- nezabezpečenie kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania (objektívneho merania) zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia (napr. hluku, fyzickej záťaže),
- opomenutie povinnosti hodnotiť zdravotné riziká a vypracovať posudok o riziku,
- nezabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce.

Orgány verejného zdravotníctva a orgány inšpekcie práce spolupracovali aj pri riešení aktuálnych problémov v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci v jednotlivých regiónoch, ako aj pri realizácii programu Bezpečný podnik. RÚVZ v SR vydali 7 súhlasných stanovísk pre žiadateľov o udelenie certifikátu Bezpečný podnik. Certifikát „Bezpečný podnik“ bol v r. 2012 vydaný spoločnostiam SVAMAN spol. s r.o., Myjava; SaarGummi Slovakia, s.r.o., Dolné Vestenice; BOZPO, s.r.o., Prievidza; Obec Lenartov, Lenartov; Holger Christiansen Production Slovakia, s.r.o., Bernolákovo; Slovenské elektrárne, a.s., závod 3. a 4. blok Elektrárne Mochovce, Mochovce; Scheidt&Bachmann Slovensko s.r.o., Žilina.

**Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce
vo vybraných organizáciách v r. 2012**

Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce		
Kraj	Počet	Organizácia (firma)
Bratislavský	2	TOWER AUTOMOTIVE, a.s., Malacky KOMANDOR Slovensko a.s., Bratislava
Trnavský	2	HAVI Logistics s.r.o., Trnava Lindström, s.r.o., Trnava
Nitriansky	2	ZF SACHS Slovakia, a.s., Trnava (prevádzka Levice) ENPAY TRANSFORMER COMPONENTS, s.r.o., Krškany
Banskobystrický	2	LIND MOBLER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina IRONAL, spol. s r.o., Banská Bystrica
Trenčiansky	2	Myjavská pekáreň, s.r.o., Myjava Daejung Europe s.r.o., Dubnica nad Váhom
Prešovský	2	EGE, spol. s r.o., Bardejov POLYFORM, s.r.o., Podolíneec (závod Proficentrum STAVBA)
Košický	2	BWE, spol. s r.o., Smižany KORBEN s.r.o., Kráľovský Chlmec (prevádzka Veľký Kamenec)
Žilinský	1	ALUPRINT, s.r.o., Vrútky
Spolu:	15	

* Vykazujú vybrané RÚVZ so sídlom v Bratislave, Trnave, Nitre, Banskej Bystrici, Trenčíne, Prešove, Košiciach a Žiline
Zdroj: RÚVZ v SR

Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vykonané v r. 2012 v rámci európskej kampane SLIC - Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci

ÚVZ SR bol v spolupráci s Národným inšpektorátom práce v rokoch 2011-2012 gestorm európskej kampane Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC Štokholm) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“. ÚVZ SR a NIP spolupracovali na základe vzájomnej Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi Národným inšpektorátom práce a Úradom verejného zdravotníctva SR. Riešiteľmi kampane boli regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v spolupráci s inšpektorátmi práce, ktoré konzultovali spoločný postup na vzájomných štvrtročných stretnutiach v zmysle dohody.

Cieľom kampane bolo na základe spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva poukázať na psychosociálne riziká pri práci a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci.

Kampaň mala jednotný medzinárodný metodologický protokol, hodnotiace nástroje a výstupy v Slovenskej republike, aj v celej Európskej únii. Realizácia kampane prebiehala v roku 2012 v malých a stredných podnikoch v troch odvetviach: zdravotníctvo (vrátane sociálnych služieb), hotely a reštaurácie (služby) a podniková doprava tovarov.

ÚVZ SR upravil na základe prevažne dánskych a finských podkladov ku kampani slovenské verzie dotazníkov pre zamestnávateľa a pre zamestnancov vybraných podnikov v troch uvedených odvetviach/sektoroch. Úpravami sa dosiahla väčšia zrozumiteľnosť dotazníkových materiálov, jednoduchosť a jednoznačnosť formulovaných otázok, oddelenie otázok od opatrení. Eliminovali sa medzikultúrne rozdiely a vplyvy. V porovnaní s EÚ Úrad verejného zdravotníctva SR navyše kvantifikoval subjektívne pociťovanú psychickú záťaž zamestnancov vyplývajúcu z práce.

Vybraným podnikom bol zaslaný spoločný list predstaviteľov orgánov dozoru (zástupcov riešiteľov) - hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa NIP - oznámenie zamestnávateľovi o realizácii kampane v podniku s informačnými materiálmi. V marci 2012 ÚVZ SR vyškolil riešiteľské tímy z RÚVZ. V priebehu apríla až septembra 2012 regionálne úrady verejného zdravotníctva viedli kampaň vo vybraných podnikoch, v spolupráci s inšpektorátmi práce. ÚVZ SR v spolupráci s NIP spracoval z jednotlivých riešiteľských správ z previerok národnú správu za SR, ktorá bola odoslaná do SLIC Štokholm.

Podľa predbežného vyhodnotenia správ z previerok zaslaných riešiteľskými tímami z RÚVZ v SR boli dodržané základné požiadavky SLIC na veľkosť a proporcionalitu hodnoteného súboru. Bolo vykonaných 99 previerok v prevažne malých a stredných podnikoch (39 malých podnikov a 60 stredných podnikov), spolu u 2012 zamestnancov v 3 odvetviach:

- zdravotníctvo a sociálne služby (33 previerok, 865 zamestnancov)
- služby - hotely a reštaurácie (34 previerok, 535 zamestnancov)
- doprava tovaru (32 previerok, 612 zamestnancov).

Do kampane bolo zapojených 72 zamestnancov v riešiteľských tímoch z 29 RÚVZ.

Kampaň podľa krajov:

- Bratislavský: 12 previerok, spolu 263 zamestnancov;
- Trnavský: 12 previerok, spolu 184 zamestnancov;
- Trenčiansky: 12 previerok, spolu 220 zamestnancov;
- Nitriansky: 12 previerok, spolu 288 zamestnancov;
- Žilinský: 15 previerok, spolu 333 zamestnancov;
- Košický: 12 previerok, spolu 213 zamestnancov;
- Prešovský: 12 previerok, spolu 151 zamestnancov;
- Banskobystrický: 12 previerok, spolu 360 zamestnancov.

Prehľad podnikov, v ktorých bola realizovaná európska kampaň SLIC Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci je uvedený v tab. č. 24b.

**Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce
vykonané v r. 2012 v rámci európskej kampane SLIC
Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci**

Kraj	RÚVZ	Preverka v podniku v rámci kampane	Odvetvie
Bratislavský	Bratislava	Onkologický ústav sv. Alžbety, s.r.o., Bratislava	Zdravotníctvo
	Bratislava	Špecializovaná nemocnica pre ortopedickú protetiku (ŠNOP) Bratislava, n.o.	Zdravotníctvo
	Bratislava	ARCHA Domov Seniorov, Bratislava	Zdravotníctvo
	Bratislava	Domov jesene života, Bratislava	Zdravotníctvo
	Bratislava	HOTEL SENEK a.s., Bratislava	HORECA
	Bratislava	ROJAX GASTRO, spol. s r.o., Bratislava	HORECA
	Bratislava	MAC-GASTRO spol. s r.o., Bratislava	HORECA
	Bratislava	POLUSKA a.s., Bratislava	HORECA
	Bratislava	C.S. CARGO Slovakia, Bratislava	Doprava
	Bratislava	Duvenbeck Slovensko s.r.o., Bratislava	Doprava
	Bratislava	KLACSKA s.r.o., Bratislava	Doprava
	Bratislava	CEDULA s.r.o., Senec	Doprava
	Trnavský	Trnava	Alzheimercentrum Piešťany, n.o., Piešťany
Dunajská Streda		Zariadenie pre seniorov, Dunajská Streda	Zdravotníctvo
Galanta		Domov dôchodcov Patria, Galanta	Zdravotníctvo
Senica		Domov penzión pre dôchodcov, Senica	Zdravotníctvo
Trnava		Hotel ESPLANADE, Slovenské liečebné kúpele Piešťany, a.s.	HORECA
Dunajská Streda		THERMA, a.s., Dunajská Streda	HORECA
Senica		APROXIMA, s.r.o., Skalica	HORECA
Galanta		Hotel Tevel, Sládkovičovo	HORECA
Trnava		VELKOPEK a.s., Piešťany	Doprava
Dunajská Streda		FORNETTI SLOVAKIA, spol. s r.o., Dunajská Streda	Doprava
Senica		Senické a skalické pekárne, a.s., Senica	Doprava
Galanta		Mraziarne, a.s., Sládkovičovo	Doprava
Trenčiansky		Trenčín	Sociálne služby mesta Trenčín, m.r.o.
	Prievidza	Domov dôchodcov Prievidza	Zdravotníctvo
	Považská Bystrica	Centrum sociálnych služieb – NÁDEJ, Dolný Lieskov	Zdravotníctvo
	Považská Bystrica	Domov sociálnych služieb Púchov-Nosice	Zdravotníctvo
	Trenčín	Hotel Štefánik Myjava	HORECA
	Trenčín	Kúpele Trenčianske Teplice a.s.	HORECA
	Prievidza	Hotel Vyšehrad Nitrianske Pravno	HORECA
	Prievidza	Hotel Pod zámkom, Bojnice	HORECA
	Považská Bystrica	ALEXANDRA HOTEL, s.r.o., Púchov	HORECA
	Trenčín	Partners s.r.o., Častkovce	Doprava
	Prievidza	Prievidzské pekárne a cukrárne a. s., Prievidza	Doprava

	Považská Bystrica	Púchovský mäsový priemysel, a. s., Púchov	Doprava
Nitriansky	Nitra	Zariadenie pre seniorov ZOBOR, Nitra	Zdravotníctvo
	Topoľčany	„Môj domov“ Zariadenie sociálnych služieb Topoľčany	Zdravotníctvo
	Komárno	Zariadenie pre seniorov – SMARAGD, Hurbanovo	Zdravotníctvo
	Nové Zámky	Domov Jesienka, Šurany	Zdravotníctvo
	Nitra	Best Western Hotel Dituria, Nitra	HORECA
	Topoľčany	Hotel Chateau Appony Oponice I&P Slovakia, a.s., Oponice	HORECA
	Komárno	Prestige M s.r.o., Komárno	HORECA
	Nové Zámky	Eurest spol. s.r.o., prevádzka Závodná kuchyňa Osram a.s., Nové Zámky	HORECA
	Nitra	INCAR, s.r.o., Lužianky	Doprava
	Topoľčany	Topoľčianske pekárne a cukrárne a.s. skrátený názov TOPEC a.s., Topoľčany	Doprava
	Komárno	MIRKOM s.r.o., Marcelová - Krátke Kesy	Doprava
	Nové Zámky	Kornélia Dimičová, prevádzka Pekáreň NELA, Nové Zámky	Doprava
Žilinský	Čadca	Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Čadca	Zdravotníctvo
	Liptovský Mikuláš	Liečebňa pre dlhodobu chorých Štiavnička, Ružomberok	Zdravotníctvo
	Dolný Kubín	Domov sociálnych služieb a zariadenie núdzového bývania, Dolný Kubín	Zdravotníctvo
	Martin	Psychiatrická liečebňa Sučany	Zdravotníctvo
	Žilina	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Synnómia, Žilina	Zdravotníctvo
	Čadca	Hotel Lipa, Čadca	HORECA
	Liptovský Mikuláš	Hotel Grand Jasná, Tatry mountain resorts, Liptovský Mikuláš	HORECA
	Dolný Kubín	Hotel Orava – Srňacie, Infinity relations a.s., Bratislava	HORECA
	Martin	Hotel Turiec, Martin	HORECA
	Žilina	Ján Hlucháň – verejné stravovanie, s.r.o., Dolné Rudiny, Žilina	HORECA
	Čadca	Kysucké pekárne, a.s., Čadca	Doprava
	Liptovský Mikuláš	CBA Verex, a.s., Liptovský Mikuláš	Doprava
	Dolný Kubín	COOP Jednota Námestovo SD, Námestovo	Doprava
	Martin	Hypermarket Martin TESCO, Obchodné centrum Turiec, Martin	Doprava
	Žilina	COOP Jednota, Žilina	Doprava
	Košický	Košice	Arcus – špecializované zariadenie pre seniorov a DSS, Košice
Rožňava		JASANIMA - DSS Rožňava	Zdravotníctvo
Rožňava		SUBSÍDIUM - Špecializované zariadenie pre seniorov a DSS Rožňava	Zdravotníctvo

	Michalovce	LIDWINA – DSS, Strážske	Zdravotníctvo
	Rožňava	WAGON TRADING, spol. s.r.o. prevádzka Hotel Kras, Rožňava	HORECA
	Rožňava	EMPRESS - Rožňava, s.r.o. prevádzka Hotel Empress, Rožňava	HORECA
	Michalovce	Hotel Jalta, Michalovce	HORECA
	Michalovce	Hotel Mousson, Michalovce	HORECA
	Košice	Labaš, s.r.o., Košice	Doprava
	Košice	UND-03 a.s., Košice	Doprava
	Košice	Vamex, a.s. Košice	Doprava
	Michalovce	ZAGRO Michalovce, s.r.o.	Doprava
Prešovský	Prešov	Detský domov, Prešov	Zdravotníctvo
	Humenné	Zariadenie sociálnych služieb Slniečny dom, Humenné	Zdravotníctvo
	Humenné	Dom Sociálnych Služieb, Jabloň, Humenné	Zdravotníctvo
	Poprad	Kúpele Nový Smokovec, a.s., Starý Smokovec	Zdravotníctvo
	Humenné	Hotel Karpatia, Humenné	HORECA
	Humenné	Alexander Černega – DREAL, Eurohotel Laborec, Medzilaborce	HORECA
	Poprad	Hotel Patria Štrbské Pleso TATRA HOTEL SLOVAKIA	HORECA
	Poprad	Wellness hotel, Stará Lesná	HORECA
	Prešov	MED ART s.r.o., veľkodistribúcia liečiv,, Malý Šariš	Doprava
	Prešov	AUTOTRANSPORT s.r.o. Prešov	Doprava
	Prešov	MILK AGRO s.r.o. Prešov	Doprava
	Poprad	CHEDOS, a.s., Svit	Doprava
Banskobystrický	Banská Bystrica	Nemocnica s poliklinikou, n.o. Brezno	Zdravotníctvo
	Žiar nad Hronom	Psychiatrická nemocnica prof. Matulaya, Kremnica	Zdravotníctvo
	Žiar nad Hronom	Domov dôchodcov a DSS Žiar nad Hronom	Zdravotníctvo
	Rimavská Sobota	Nemocnice a Polikliniky, n.o., Všeobecná nemocnica, Rimavská Sobota	Zdravotníctvo
	Banská Bystrica	Hotel Partizán Tále, Bystrá – Tále	HORECA
	Rimavská Sobota	Hotel Zlatý býk, Rimavská Sobota	HORECA
	Zvolen	G. L. Hotely a.s., Zvolen	HORECA
	Veľký Krtíš	AQUATERMAL Strehová	HORECA
	Banská Bystrica	STD DONIVO, a.s., o.z. Banská Bystrica	Doprava
	Rimavská Sobota	Tauris, a.s., Rimavská Sobota	Doprava
	Lučenec	Penam Slovakia, a.s. , Lučenec Výroba a distribúcia pekárenských výrobkov	Doprava
	Lučenec	Mecom Group s.r.o., závod Lučenec	Doprava
	Spolu previerok		99

Zdroj: RÚVZ v SR

Vysvetlivka: HORECA = hotely, reštaurácie, catering

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách podľa zákona č. 261/2002 Z. z.

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali orgány verejného zdravotníctva v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia aj spoločné koordinované kontroly podľa zákona č. 261/2002 Z. z. (tab. č. 25). RÚVZ v SR v r. 2012 uskutočnili v rámci štátneho zdravotného dozoru kontroly celkom v 33 spoločnostiach, z toho 9 spoločností bolo zaradených do kategórie A a 24 spoločností do kategórie B. Najviac kontrol vykonali RÚVZ v Košickom kraji (8), v Banskobystrickom kraji (7) a v Trnavskom kraji (5).

Plánovaná kontrola v spoločnosti JP foam manufacturing s.r.o. Lučenec sa neuskutočnila, nakoľko bola vyradená z kategórie z dôvodu ukončenia výroby. Po spoločnosti JP foam manufacturing s.r.o. prevzala všetky výrobné procesy a prevádzkovanie vybraných nebezpečných látok spoločnosť Johnson Controls Lučenec, s.r.o.

Kontrolu vo Vojenskom opravárenskom podniku Nováky, a.s., ktorý patrí do pôsobnosti Ministerstva obrany SR, vykonala Vojenský ústav hygieny a epidemiológie.

Orgány verejného zdravotníctva uložili v kontrolovaných spoločnostiach celkom 8 opatrení, z toho 3 opatrenia boli uložené v Banskobystrickom kraji a v Žilinskom kraji a 1 opatrenie v Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji. Opatrenia v Banskobystrickom kraji sa týkajú aktualizácie prevádzkového poriadku a posudku o riziku, aktualizácie posúdenia a hodnotenia chemických faktorov ako potenciálnych zdravotných rizík (karcinogénov) vyskytujúcich sa na pracovisku a doplnenia kategórie prác v posudku zamestnancov o zdravotnej spôsobilosti.

V Žilinskom kraji uložené opatrenia súviseli s vypracovaním posudku o riziku pre expozíciu pracovníkov chemickým faktorom, s vypracovaním a doplnením prevádzkového poriadku pre pracovné činnosti s expozíciou chemickým faktorom o nový používaný chemický prípravok (amoniak) a s predložením návrhu rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickou látkou (kyanidom draselným).

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách (podľa zákona č. 261/2002 Z. z.) v r. 2012				
Kraj	Previerka vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu	Počet uložených opatrení
Bratislavský	Bratislava	Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. Bratislava , prevádzka -Etylénová jednotka	B	
		SLOVNAFT, a.s. areál Bratislava, prevádzka – Hydrogenačná rafinácia reformingu 4	B	
		VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. Bratislava	A	
		LAMPOGAS.sk s.r.o. Bratislava -prevádzka: Stáčacie miesto propán-butánu	A	
Trnavský	Trnava	Ekolas, s.r.o. Paderovce	A	
		AIR LIQUIDE SLOVAKIA, s.r.o., prevádzka Trnava	A	
		Slovnaft, a.s. Bratislava, organizačná jednotka Terminál a produkt. Kľačany	B	
		Zväz pre skladovanie zásob, a.s. Terminál Kľačany	B	
		Slovenské elektrárne, a.s. AE - závod Jaslovské Bohunice	A	1
Trenčiansky	Považská Bystrica	KONŠTRUKTA – Defence, a.s., Prevádzka špeciálneho skúšobníctva Lieskovec, Dubnica nad Váhom	B	
		ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom	B	
	Prievidza	Novácke chemické závody, a.s. Nováky (FORTISCHEM a.s. Nováky), prev. – výroba etylénchlóhydrínu	B	1
Nitriansky	Nitra	DUSLO, a.s. Šaľa, prac. KD2 a KD3, sklady KD, SBÚ-A VJ ZCH	B	
Žilinský	Liptovský Mikuláš	Mondi SCP, a.s. Ružomberok	B	1
	Čadca	INA Kysuce, a.s. Kysucké	A	2

		Nové Mesto		
	Martin	PROBUGAS, a.s. Bratislava - prevádzka Martin	B	
Banskobystrický	Banská Bystrica	Evonik Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča, prevádzky: Čpavková stanica, Laboratória a Skladové hospodárstvo	B	
	Lučenec	Johnson Controls Lučenec, s.r.o. Lučenec	B	
	Žiar nad Hronom	CMK, s.r.o. Žarnovica	B	3
	Rimavská Sobota	TRANSPETROL, a.s. PS č. 3 Rimavská Sobota	B	
		Slovenské magnezitové závody, a.s. Jelšava – prevádzka Olejové hospodárstvo	A	
	Zvolen	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o. Zvolen	A	
		Zväz pre skladovanie zásob, a.s., Bratislava, prevádzka Terminál Stožok	B	
Prešovský	Humenné	ORICA Slovakia, s.r.o. Humenné – prevádzka Výroba priemyselných trhávín	B	
	Vranov nad Topľou	BUKOCEL, a.s. Hencovce	B	
Košický	Košice	U.S. Steel Košice, s.r.o. – prevádzka Kyslíkové konvertory oceľiarne 2	B	
	Košice-okolie	PROBUGAS, a.s., Haniska pri Košiciach, areál SH Trade	B	
		TRANSPETROL, a.s. Bratislava – PS2 Moldava nad Bodvou	B	
	Michalovce	SWS, spol. s r.o. Vojany	B	
		Light Stabilizers, s.r.o. prevádzka Strážske	A	
		DIAKOL Strážske, s.r.o. Strážske – prev. Stáčanie a skladovanie metanolu	B	
		HNOJIVÁ Duslo, s.r.o. Strážske, prevádzka Váhovňa a stáčanie čpavku	B	

		CHEMKO, a.s. Slovakia Strážske, prevádzka aldehydovej chémie . Fenokol	B	
Spolu:		33		8

Zdroj: RÚVZ v SR

10. Výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s novou chemickou legislatívou

RÚVZ v SR vykonali kontrolu dodržiavania zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) v rozsahu pôsobnosti zákona č. 355/2007 Z. z. Kontroly boli realizované vo vzájomnej súčinnosti s ostatnými kontrolnými orgánmi príslušnými v zmysle chemického zákona.

RÚVZ v SR vydali celkom 1 456 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov týkajúcich sa chemických faktorov. Najviac rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vydali RÚVZ v Banskobystrickom kraji (287), Žilinskom kraji (284) a v Bratislavskom kraji (280) – tab. č. 26a.

Z 287 súhlasných rozhodnutí v Banskobystrickom kraji bolo 22 rozhodnutí vydaných na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov. Košický kraj v rámci všetkých súhlasných rozhodnutí (192) na uvedenie priestorov do prevádzky vydal v 4 prípadoch súhlasné rozhodnutie na používanie chemických karcinogénov a mutagénov. V Trenčianskom kraji bolo uvedené do prevádzky nové pracovisko prácovne, na ktorom sú pracovníci exponovaní karcinogénnym látkam (zmesi s obsahom perchlóretylénu). Tieto zmesi sú na pracovisku používané v stavebne oddelenom priestore s vymedzením kontrolovaného pásma v uzavretom cykle na minimalizovanie expozície.

Sedem rozhodnutí (z 9) vydal RÚVZ v Dunajskej Strede k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V spolupráci so SOI v Bratislave bolo v Bratislavskom kraji riešené uvedenie predajne elektronických inhalátorov, príslušenstva a doplnkového tovaru do prevádzky. Prevádzkovateľ Fresco Group s.r.o. predložil ku kvapalnej náplni do elektronických cigariet E-LIQUID s obsahom nikotínu etiketu s výstražným piktogramom „veľmi toxický“. Pre zmes bola následne vypracovaná KBÚ podľa prílohy 1 nariadenia Komisie č. 453/2010/EC. Vzhľadom k obsahu nikotínu 0,9% sa zmes zaklasifikovala ako škodlivá, H312 a následne bola zmenená etiketa.

V 1 prípade uložil RÚVZ so sídlom v Bratislave predbežné opatrenie – zákaz manipulácie so stavebným materiálom obsahujúcim azbest na stavbe „Asanácia existujúcich objektov BCT“ a RÚVZ Zvolen uložil sankčné opatrenie živnostníkovi SZČO (KREMTEC, Kremnica) za odstraňovanie azbestocementovej krytiny bez potrebných oprávnení (tab. č. 26b).

Začatie vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť oznámilo orgánom verejného zdravotníctva 2 088 fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb. Z celkového množstva oznámení bolo najviac podaných v Trenčianskom kraji (441), Trnavskom kraji (373) a v Prešovskom kraji (364) – tab. č. 26b.

Orgány verejného zdravotníctva v r. 2012 uložili spolu 17 sankčných opatrení za správne delikty v oblasti chemických faktorov v celkovej výške 14 984 € (z toho 14 pokút vo výške 12 995 € uložili za správne delikty podľa § 57 ods. 39 písm. b), c), d) zákona

č. 355/2007 Z. z., 1 pokutu vo výške 1 659 € za správne delikty podľa § 57 ods. 28 písm. e), f), g), h), i) zákona č. 355/2007 Z. z. a 2 pokuty vo výške 330 € za správne delikty podľa § 57 ods. 41 písm. a), b) zákona č. 355/2007 Z. z. (tab. č. 26c).

Tabuľka č. 26a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov a mutagénov v r. 2012

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov, látok reprodukčne toxických a látok vzbudzujúcich veľké obavy § 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z.z.	P o č e t súhlasných/nesúhlasných rozhodnutí
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov, látok reprodukčne toxických a látok vzbudzujúcich veľké obavy) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	1 456/23

* Týka sa prevádzok, u ktorých orgán verejného zdravotníctva schválil prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou je posudok o riziku pri práci s chemickými faktormi.
Zdroj: RÚVZ v SR

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov v r. 2012

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	2
Oznámenie o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi alebo právnickými osobami (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	2 088
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Nariadenie opatrení v prípade, že hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam, látkam reprodukčne toxickým a látkam vzbudzujúcim veľké obavy. (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z.z.)	-
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia. (§ 26 ods. 3 písm. e) zákona č. 67/2010 Z.z.)	-

Zdroj: RÚVZ v SR

**Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty
v oblasti chemických faktorov v r. 2012**

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z.z.	Počet	V sume
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 22 písm. a), b), c), d), e), f) zákona č. 355/2007 Z. z.		
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 28 písm. e), f), g), h), i) zákona č. 355/2007 Z. z.	1	1 659 €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 39 písm. b), c), d) zákona č. 355/2007 Z. z.	14	12 995 €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 41 písm. a), b) zákona č. 355/2007 Z. z.	2	330 €
Pokuty uložené podľa § 36 zákona č. 67/2010 Z. z. za správne delikty uvedené v §§ 33-35 zákona č. 67/2010 Z. z.		-
Poriadkové pokuty uložené podľa § 38 zákona č. 67/2010 Z.z.		-

Zdroj: RÚVZ v SR

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov v r. 2012

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	18
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 9 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z. z.)	7

Zdroj: RÚVZ v SR

11. Chemická bezpečnosť v Slovenskej republike

Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR

V r. 2012 Komisia zasadala dňa 13.6.2012 a 5.12.2012. Slávnostné júnové zasadanie Komisie bolo venované 15. výročiu presadzovania chemickej bezpečnosti v Slovenskej republike a národného systému manažmentu chemických látok v SR a 8. výročiu činnosti medzirezortnej pracovnej skupiny na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok v r. 2003-2011.

Nakoľko medzirezortná pracovná skupina na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok splnila účel svojho zriadenia, bola Úradom verejného zdravotníctva SR dňa 13.6.2012 zrušená a jej činnosť ukončená.

Z dôvodu personálnych zmien na rezortoch v r. 2012 boli do Medzirezortnej komisie chemickej bezpečnosti v SR menovaní 3 noví členovia.

Na slávnostnom zasadaní Komisie dňa 13.6.2012 odzneli nasledovné prednášky:

- ***15. výročie presadzovania chemickej bezpečnosti v Slovenskej republike a národného systému manažmentu chemických látok v SR***

Aktivity Slovenskej republiky v oblasti chemickej bezpečnosti a zavedenie národného systému manažmentu chemických látok sa začali realizovať v roku 1997, kedy na základe odporúčania hlavného hygienika SR a Medzivládneho fóra chemickej bezpečnosti (IFCS) bola zriadená ministrom zdravotníctva Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR.

Cieľom zriadenia Komisie bolo v zmysle uznesenia vlády SR riadiť a koordinovať všetky činnosti v SR týkajúce sa chemickej bezpečnosti a posilniť národný systém manažmentu chemických látok v zmysle medzinárodného dokumentu UNCED pod názvom: AGENDA PRE 21. STOROČIE. Tento dokument bol odsúhlasený na Konferencii OSN o životnom prostredí a rozvoji v r. 1992 v Rio de Janeiro a jeho programové oblasti kapitoly 19 „Ekologicky vhodné zaobchádzanie s toxickými chemickými látkami vrátane prevencie ilegálnej medzinárodnej prepravy toxických a nebezpečných výrobkov“ vytvorili základy globálnej stratégie na zvýšenie chemickej bezpečnosti. Uvedený dokument v roku 2001 vydalo Ministerstvo životného prostredia SR pod názvom: AGENDA 21 a Trvalo udržateľný rozvoj.

Koordinácia činností Medzirezortnej komisie chemickej bezpečnosti v SR a Národného kontaktného miesta chemickej bezpečnosti v SR, ktorým je odbor preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR, bola vykonávaná v zmysle Medzinárodného programu chemickej bezpečnosti (IPCS), šiestich programových oblastí AGENDY 21 kapitoly 19 a v zmysle požiadaviek, odporúčaní, záverov zasadaní IFCS, SZO, OECD, ILO, SAICM, ICCM, IOMC, UNEP a UNITAR.

Odbor preventívneho pracovného lekárstva v priebehu 15 rokov vypracoval pre IFCS 15 národných správ, za Slovenskú republiku vymenoval 5 odborníkov do štruktúr EK, 4 odborníkov do štruktúr ECHA, 27 odborníkov do štruktúr OECD a po 13 odborníkoch do národných a medzinárodných štruktúr. Zahraničné publikácie v celkovej počte 1000 ks odbor distribuoval príslušným odborným pracovníkom a inštitúciám a archivoval ich v knižnici ÚVZ SR.

Národná koordinátorka chemickej bezpečnosti v SR (pracovníčka odboru PPL) v priebehu 15 rokov koordinovala činnosť Komisie a 5 odborných pracovných skupín a plnila úlohy vyplývajúce z jej členstva v 29 medzirezortných komisiách, pracovných skupinách, výboroch, Radách alebo ako kontaktnej osoby.

- **8. výročie činnosti medzirezortnej pracovnej skupiny na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok v r. 2003-2011**

Za účelom plnenia úloh Medzivládneho fóra chemickej bezpečnosti (IFCS) a na návrh hlavného hygienika SR minister zdravotníctva zriadil v roku 2003 medzirezortnú pracovnú skupinu na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok v SR. Jej činnosť bola koordinovaná v zmysle záverov zasadaní IFCS a Konferencie o rozvoji Strategického prístupu k medzinárodnému manažmentu chemických látok.

V priebehu 8 rokov na zasadaniach uvedenej pracovnej skupiny sa členovia zaoberali legislatívnymi úpravami SR a EÚ v oblasti prepravy nebezpečných chemikálií a ilegálnej prepravy, jednotnými postupmi cestných kontrol v zmysle smernice 95/50/ES, kontrolnými mechanizmami prepravovaných nebezpečných chemických látok, Európskou dohodou o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí (ADR dohoda) a inými medzinárodnými predpismi (RID, ADN), problematikou cezhraničnej prepravy nebezpečného odpadu, dopravným, informačným a nehodovým systémom v SR, stavom implementácie Medzinárodného kódexu o používaní a distribúcii pesticídov v SR, bezpečnostnými opatreniami pri preprave nebezpečných vecí s mimoriadnymi dôsledkami, aktivitami v oblasti prevencie ilegálnej prepravy toxických a nebezpečných výrobkov, atď.

Dňa 13.6.2012 bola Úradom verejného zdravotníctva SR pracovná skupina zrušená a jej činnosť ukončená z dôvodu splnenia účelu jej zriadenia.

Programom zasadania Komisie uskutočneného dňa 5.12.2012 boli nasledovné témy:

- **Informácia o priebehu a záveroch 3. zasadania Medzinárodnej konferencie o manažmente chemických látok (ICCM- 3)**

Medzinárodná konferencia o manažmente chemických látok sa uskutočnila v dňoch 17. – 21.9.2012 v Nairobi, Kenya. Zasadania ICCM-3 sa zúčastnilo viac ako 400 delegátov reprezentujúcich 122 štátov, 19 medzinárodných organizácií a 79 mimovládnych organizácií a priemyslu. Delegáti diskutovali o implementácii SAICM, o jeho pokroku a financovaní, o spolupráci a partnerstve medzi ICCM a WHO, o používaní chemických látok vo výrobkoch, o endokrinných disruptoroch a o nanomateriáloch a nanotechnológiách.

Záverom zasadania ICCM-3 delegáti prijali nasledovné rezolúcie: Olovo vo farbách, Chemické látky vo výrobkoch, nebezpečné látky v elektronických a elektrických výrobkoch, Nanotechnológie a vyrábané nanomateriály, Endokrinné disruptory (chemické, Manažment perfluorovaných chemických látok a prechod na bezpečnejšie alternatívy, Stratégia pre posilnenie zdravotníctva v implementácii SAICM, Predbežný rozpočet na roky 2013-2015. Rezolúcia o vysoko nebezpečných pesticídoch bola v pléne navrhnutá, ale nebola prijatá.

Zo záverov rokovaní „Dialógu na vysokej úrovni“, ktorý bol na zasadaní zvolaný za účelom posilnenia SAICM (Strategický prístup k medzinárodnému manažmentu chemických látok) a jeho efektívnejšej implementácie vyplýva, že do manažmentu chemických látok je nevyhnutné zapojiť čo najväčší počet užívateľov chemických látok, zástupcov zdravotníctva, poľnohospodárstva a práce, zlepšiť spoluprácu na regionálnej, medziregionálnej a medzinárodnej úrovni, podporiť viacodvetvové rokovania, posilniť spoluprácu a koordináciu Programu manažmentu chemických látok medzi organizáciami (IOMC) a vybudovať ďalšiu súčinnosť v manažmente chemických látok.

Delegáti zasadania ICCM-3 dospeli k názoru, že účinná implementácia medzinárodného manažmentu chemických látok a jej praktická realizácia do r. 2020 závisí od snahy všetkých kľúčových sektorov zapojiť sa do manažmentu chemických látok, od prijatia opatrení, ktoré účinne znižujú riziká z chemických látok, od poskytnutia dostatočného

množstva finančných prostriedkov a od toho, či v národných, regionálnych a medzinárodných rozvojových plánoch a stratégiách bude manažment chemických látok uprednostnený a zaradený medzi priority.

- ***Nová stratégia a aktivity v medzinárodnom manažmente chemických látok***

Stratégia SAICM bola prijatá dňa 6.2.2006 na zasadaní ICCM-1 v Dubaji, ktorá bola zvolaná Environmentálnym programom spojených národov (UNEP), Programom pre manažment chemických látok (IOMC) a Medzivládny fórom chemickej bezpečnosti (IFCS). Od tohto dňa sa SAICM stal globálnym záväzkom na ochranu životného prostredia a budúcich generácií pred nebezpečnými chemickými látkami.

Pre účinnú implementáciu SAICM na národnej úrovni je nevyhnutné, aby Národné kontaktné miesto pre SAICM v SR, ktorým je Ministerstvo životného prostredia SR (odbor environmentálnych rizík a biologickej bezpečnosti), vypracovalo Národný Akčný Plán. Podkladovým materiálom Akčného Plánu je Národný profil na hodnotenie národnej infraštruktúry manažmentu chemických látok v SR, ktorý vypracoval odbor preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR (Národné kontaktné miesto chemickej bezpečnosti v SR) na základe požiadavky IFCS, odporúčaní UNITAR-u a podkladov zaslaných členmi Medzirezortnej komisie chemickej bezpečnosti v SR.

Vzhľadom na to, že zdravotníctvo sa zaoberá dôsledkami vplyvov chemických látok na zdravie ľudí a ich expozíciou, hrá v implementácii SAICM dôležitú úlohu. Na základe uvedeného delegáti zasadania ICCM-3 zdôraznili význam zdravotníctva v medzinárodnom manažmente chemických látok a prijali rezolúciu na posilnenie zdravotníctva v implementácii SAICM.

- ***Úlohy Národného kontaktného miesta chemickej bezpečnosti v SR a zdravotného sektora v manažmente chemických látok***

Rezolúcia o budúcich úlohách IFCS v ďalšom období vychádza zo záverov zasadania ICCM-1, ktoré sa uskutočnilo dňa 6.2.2006 v Dubaji, z niekoľkoročnej multilaterálnej úlohy, ktorú IFCS plnilo transparentne, otvorene a flexibilne a z vytvárania a budovania konsenzu medzi vládnymi, medzivládnymi a mimovládnymi organizáciami vrátane súkromného sektora.

Cieľom prijatej rezolúcie bolo zabrániť duplicité v pracovných činnostiach a určených problémových oblastiach, zlepšiť implementáciu SAICM a využiť kontinuitu doterajších úloh IFCS.

- ***Aktivity v oblasti endokrinných disruptorov, nanomateriálov, nanotechnológií a nebezpečných látok v elektronických a elektrických výrobkoch na ďalšie roky***

Účastníci zasadania ICCM-3 prerokovali aktuálne problémy týkajúce sa endokrinných disruptorov, nanomateriálov, nanotechnológií a nebezpečných látok v elektronických a elektrických výrobkoch na ďalšie roky.

Endokrinné disruptory patria medzi látky vzbudzujúce veľmi veľké obavy (SVHC). Najväčšie nebezpečenstvo predstavujú počas prenatálneho a ranne postnatálneho vývoja, keď sa vytvárajú orgány a nervový systém. Európska chemická agentúra (ECHA) v decembri 2011 zaradila do kandidátskeho zoznam SVHC látok pre autorizáciu ďalších 20 látok. Jednou zo zaradených látok je aj 4-tert-octyl phenol, ktorý má schopnosť narušiť činnosť endokrinných žliaz.

Európska Komisia pripravuje niektoré zmeny v prílohách nariadenia REACH, ktoré je najlepším nástrojom pre manažment rizík nanomateriálov v prípade, že sa vyskytujú vo forme látok a zmesí.

Ďalšia činnosť v r. 2012 týkajúca sa problematiky chemickej bezpečnosti a manažmentu chemických látok v SR:

- Plnenie úloh vyplývajúcich z členstva národnej koordinátorky chemickej bezpečnosti v SR
 - v medzirezortnej pracovnej skupine na prípravu „Pozícií MŽP SR“
 - v medzirezortnej pracovnej skupine pre výmenu informácií o presadzovaní nariadenia EP a Rady č. 1907/2006 (REACH) v rámci EÚ
 - v medzirezortnej koordinačnej skupine pracovnej skupine pre oblasť súvisiacu s manažmentom chemických látok
 - v sektorovej pracovnej skupine k návrhu nariadenia EP a Rady o umiestňovaní biocídnych výrobkov na trh a používaní biocídnych výrobkov
 - v medzirezortnej koordinačnej skupine zástupcov orgánov štátnej správy vykonávajúcich kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií
 - v pracovnej skupine pre sporné otázky v oblasti trvalo udržateľnej chémie
- plnenie úloh vyplývajúcich
 - z Dohovoru MOP č. 170 z r. 1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci
 - zo spolupráce s členom Fóra pre výmenu informácií o presadzovaní nariadenia (ES) REACH v SR
 - z Rotterdamského dohovoru
 - pre kontaktnú osobu v problematike prípravkov na ochranu rastlín
 - z pozície konzultanta pri spracovávaní noriem v oblasti chémie
- vypracovanie dotazníka a komentára pre EK týkajúceho sa predpisov v oblasti chemickej bezpečnosti priemyslu a zvyšovania bezpečnosti chemických zariadení
- aktualizácia uplatňovania Agendy 21 kapitoly 19: „Environmentálne vhodné zaobchádzanie s toxickými chemickými látkami vrátane zamedzenia nezákonnej medzinárodnej prepravy toxických a nebezpečných zmesí“ a vyhodnotenie ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja
- vypracovanie súhrnnej správy o spoločných koordinovaných kontrolách, ktoré vykonali RÚVZ v SR podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií v rozsahu pôsobnosti zákona č. 355/2007 Z. z.
- vyplnenie dotazníka pre WHO týkajúceho sa prevencie ochorení v dôsledku účinkov nebezpečných chemických látok, chemickej bezpečnosti a manažmentu chemických látok
- prednáška na seminári ÚVZ SR dňa 31.5.2012 „15. Výročie národného systému manažmentu chemikálií v SR“
- vypracovanie dotazníka a odpovedí na otázky týkajúce sa požiadaviek na ochranu zamestnancov pred expozíciou chemickým látkam, karcinogénnym a mutagénnym látkam a na predchádzanie rizikám z týchto látok pre Národný inštitút pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Nemecku
- vypracovanie stanoviska
 - pre Radu EÚ v rámci pozície SR k potrebe zavedenia koherentnej legislatívy zameranej na zníženie negatívnych dopadov chemických látok používaných v textilnom priemysle na zdravie populácie a životné prostredie.
 - k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov

- k vyhláške MV SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení vyhlášky MV SR č. 445/2007 Z. z.
- k návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 217/2003 Z. z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh
- k návrhu nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 336/2011 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov a zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom
- aktualizácia internetovej stránky ÚVZ SR „Právne predpisy SR a EÚ“.

12. Podpora zdravia pri práci

Podpora zdravia pri práci sa každoročne realizuje vo forme plošného informovania aj cieleného odborného poradenstva; hromadne, skupinovo aj individuálne, na RÚVZ v SR, u zamestnávateľov, na univerzitách; s využitím regionálneho aj celoštátneho mediálneho priestoru; v podobe realizácie intervenčných projektov u zamestnávateľov alebo realizácie informačných kampaní v spolupráci s poradňami zdravia, komunitami a mestami.

V r. 2012 poskytovali ÚVZ SR aj RÚVZ v SR odborné poradenstvo, konzultácie a informácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a fyzické osoby – podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby, ktoré sa týkali predovšetkým ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich implementácie do praxe. V poradenstve k ustanoveniam jednotlivých právnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci prevládali najmä témy týkajúce sa zabezpečenia PZS, vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov pri vystavení rôznym faktorom práce a pracovného prostredia, expozície chemickým a biologickým faktorom pri práci, práce so zobrazovacími jednotkami a problematiky fajčenia na pracovisku. Zamestnávateľom bolo priebežne poskytované poradenstvo týkajúce sa najmä rozsahu podkladov na uvedenie pracoviska do prevádzky, práce s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, vypracovania posudku o riziku, problematiky rizikových prác, rozsahu podkladov pre vytvorenie chránených pracovísk, problematiky búracích prác s výskytom materiálov s obsahom azbestu, chorôb z povolania, používania účinných OOPP, bezpečnej manipulácie s bremenami, zabezpečenia vhodných mikroklimatických podmienok a pitného režimu na pracovisku, fyzickej záťaže pri práci.

Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR realizujú už 19. rok (od r. 1994) program WHO Zdravé pracoviská. Cieľom projektu je dlhodobé udržanie pracovnej schopnosti zamestnancov ovplyvňovaním determinantov zdravia (profesionálnych, environmentálnych, sociálnych a faktorov životného štýlu). RÚVZ v SR, ktoré sa v r. 2012 zapojili do programu Zdravé pracoviská, realizovali analýzy rizík práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky), hodnotili úroveň a účinnosť opatrení na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou, sledovali a hodnotili zdravotný stav zamestnancov pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu (antropometrické ukazovatele, meranie krvného tlaku, vyšetrenie základných biochemických parametrov krvi – cholesterol, triglyceridy, glukóza) a pomocou dotazníkov (behaviorálne ukazovatele).

Výsledkom týchto aktivít boli návrhy a realizácia intervenčných programov, ktoré boli zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov a zvýšenie

motivácie zamestnancov zaujímať sa o ochranu vlastného zdravia pri práci (napr. stratégie boja proti fajčeniu, nefarmakologické ovplyvňovanie tlaku krvi, „súťaž“ o zlepšovanie ukazovateľov zdravia medzi jednotlivými zamestnaneckými skupinami v podniku a pod.). Pracovníci zapojených RÚVZ v SR poskytovali poradenstvo zamestnávateľom a zamestnancom v ochrane zdravia pri práci, vypracovali a poskytovali zdravotno-výchovné materiály a boli organizované výjazdy s poradňami zdravia.

V roku 2012 bol projekt riešený v 10 podnikoch. Pokles počtu podnikov zapojených do projektu o $\frac{2}{3}$ bol spôsobený vrcholiacou ekonomickou krízou, rušením prevádzok a reorganizáciou zdrojov zamestnávateľov. Predpokladáme, že pokles bude dočasný. PZS v podnikoch často aktívne preberajú intervenčné aktivity do svojej réžie, čo je nesporne pozitívny ukazovateľ v rámci ochrany a podpory zdravia pri práci. Realizácia projektu v podniku vždy zvyšuje zaangažovanosť zamestnávateľov aj pracovných zdravotných služieb, podporuje vzájomnú komunikáciu a spoluprácu.

Od roku 2008 prebiehajú súbežne s projektom európske informačné kampane Európskej agentúry pre BOZP zamerané na zdravé pracoviská, ktorých informačný potenciál sa využíva pri realizácii intervenčného projektu Zdravé pracoviská.

Úrad verejného zdravotníctva SR a všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva SR sa už tradične zapojili aj do Európskej informačnej kampane EU-OSHA Zdravé pracoviská – Spolupráca pri prevencii rizík. V rámci kampane boli realizované intervenčné aktivity v podnikoch, mediálne kampane a akcie na regionálnej úrovni a počas Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci boli na odboroch a oddeleniach PPL pre odbornú i laickú verejnosť organizované dni otvorených dverí. V duchu spolupráce orgány verejného zdravotníctva (napr. RÚVZ Topoľčany, Banská Bystrica, Zvolen) spolupracovali s komunitami, mestami a mestskými organizáciami pri organizácii masových podujatí (mestské dni zdravia, letecké dni, Svetový deň zdravia, Svetový deň duševného zdravia a pod.).

Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva SR sa zapojili aj do Európskej informačnej kampane SLIC „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“. Cieľom kampane bolo na základe spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva poukázať na psychosociálne riziká pri práci a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci. Do kampane bolo zapojených 72 zamestnancov v riešiteľských tímoch z 29 RÚVZ. Bolo vykonaných 99 previerok v prevažne malých a stredných podnikoch (39 malých podnikov a 60 stredných podnikov), spolu u 2012 zamestnancov v 3 odvetviach:

- zdravotníctvo a sociálne služby (33 previerok, 865 zamestnancov)
- služby - hotely a reštaurácie (34 previerok, 535 zamestnancov)
- doprava tovaru (32 previerok, 612 zamestnancov).

V rámci uvedených kampaní a programov riešili orgány verejného zdravotníctva u zamestnávateľov aj regionálne projekty zamerané na podporu zdravia, napr. „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ (RÚVZ Trenčín), „Monitoring prídavných látok“ (RÚVZ Považská Bystrica), „Spoločne za zdravím“ (RÚVZ Rožňava) a iné.

Zamestnanci i zamestnávatelia majú každoročne záujem o témy z oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci, preto sa ÚVZ SR a RÚVZ v SR budú aj naďalej aktívne zapájať do európskych kampaní so súvisiacou tematikou.

V r. 2012 vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v spolupráci so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania a Štátnym pedagogickým ústavom metodický materiál

k niektorým právnym a technickým aspektom realizácie školských chemických pokusov „Bezpečnosť pri práci s chemickými faktormi na základných a stredných školách“, ktorý pozostáva zo základných pojmov, legislatívneho rámca, štruktúry prevádzkového poriadku, praktickej časti dokumentu, najčastejšie používaných chemikálií, motivačných laboratórnych prác, kontrolných otázok a odpovedí. Materiál, ktorého spoluautorkami boli odborné pracovníčky odborov HDM a PPL RÚVZ Bratislava, bol poskytnutý školám a odborom HDM a PPL RÚVZ v SR.

Významným nástrojom zdravotno-výchovného pôsobenia sú webové stránky ÚVZ SR a RÚVZ v SR, na ktorých sú zverejňované aktuálne informácie o ochrane zdravia pri práci, súvisiace právne predpisy a odborné zdravotno-výchovné materiály.

13. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť

V rámci inej odbornej činnosti boli aktivity odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR, zamerané najmä na prednáškovú činnosť, pregraduálne vzdelávanie študentov, postgraduálne vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a publikačnú činnosť.

V r. 2012 bolo prezentovaných 97 prednášok na odborných podujatiach, ktoré boli organizované odbornými profesijnými spoločnosťami, úradmi verejného zdravotníctva a NRC.

V rámci pregraduálneho vzdelávania vybrané RÚVZ a ÚVZ SR zabezpečovali teoretickú výučbu odborných predmetov (prednášky) a odbornú prax študentov napr. pre Lekársku fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Fakultu zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Banskej Bystrici, Fakultu verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave, Vysokú školu zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety, Fakultu zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Niektoré RÚVZ a ÚVZ SR sa podieľali aj na postgraduálnom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov, najmä lekárov v príprave na špecializáciu v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo.

Odborné články pracovníkov boli publikované v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch (napr. European journal of cancer, Cancer causes & control, Carcinogenesis, Human molecular genetics, Bezpečná práca, Bezpečnosť práce v praxi). V r. 2012 bolo publikovaných 46 odborných článkov.

Uskutočnilo sa 6 zahraničných pracovných ciest, napr. zahraničná pracovná cesta v súvislosti s aktívnou účasťou na 7. Konferencii EÚ a USA k problematike BOZP (Brusel, Belgicko); aktívna účasť na Konferencii k humánnemu biomonitoringu environmentálnej záťaže (Paríž, Francúzsko); aktívna účasť na Konferencii European Health Examination Survey (prieskum zdravia Európanov) (Brusel, Belgicko), pracovná porada ku kontrole dodržiavania chemickej legislatívy (Helsinki, Fínsko).

RÚVZ v SR a ÚVZ SR zverejňovali aktuálne informácie o ochrane zdravia pri práci a odborné zdravotno-výchovné materiály aj prostredníctvom svojich webových stránok. Odborné informácie z oblasti ochrany zdravia pri práci boli zverejňované aj prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov (rozhlas, televízia, tlač). Niektoré RÚVZ poskytovali informácie aj prostredníctvom regionálnych televízií (napr. RÚVZ Nitra pre RTVS 2, RÚVZ Spišská Nová Ves pre TV Reduta).

Niektoré RÚVZ organizovali v rámci inej odbornej činnosti aj prednášky spojené s besedami pre študentov (napr. RÚVZ Žilina organizoval besedu pre študentov gymnázia na tému Zdravý životný štýl).

V rámci Európskej informačnej kampane Zdravé pracoviská – spolupráca pri prevencii rizík organizovali RÚVZ v SR a ÚVZ SR „Deň otvorených dverí“, počas ktorého boli poskytované konzultácie zamestnancom a zamestnávateľom k problematike ochrany zdravia pri práci.

Niektoré RÚVZ pri príležitosti Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pripravili ku kampani Zdravé pracoviská – spolupráca pri prevencii rizík rôzne aktivity (napr. prednášky, články).

K špecializovaným úlohám verejného zdravotníctva podľa § 11 zákona č. 355/2007 Z. z. patrí objektivizácia, kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov pracovného prostredia, zabezpečovanie činnosti národných referenčných centier, monitorovanie vzťahu determinantov zdravia a verejného zdravia, prešetrovanie podozrení na choroby z povolania, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva vo vzťahu k pracovným podmienkam a spôsobu života a práce.

Iná odborná činnosť odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR je zosumarizovaná podľa krajov v tab. č. 27.

Tabuľka č. 27

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR (podľa krajov) a ÚVZ SR v r. 2012

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť						
Kraj	Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraníčn é pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali - zované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)*
	na odborných podujatiach (počet prednášok)	pre- a postgrad. vzdelávanie (počet hodín)				
Bratislavský	3	174	2	0	0	0
Trnavský	4	284	0	0	1	6
Trenčiansky	4	306	0	0	1	0
Nitriansky	6	0	1	0	1	5
Žilinský	13	507	12	0	2	73
Banskobystrický	21	43	15	6	7	9
Košický	21	172	4	0	0	1
Prešovský	3	40	0	0	1	4
ÚVZ SR	22	24	12	0	5	15
SPOLU	97	1550	46	6	18	113

*napr. - besedy a relácie v rozhlase, v televízii - články v denníkoch, časopisoch a v regionálnej tlači

- besedy so žiakmi ZŠ a so študentmi SŠ a SOU - články (aktivity) na internetových stránkach

- organizovanie dňa otvorených dverí

Zdroj: RÚVZ v SR, ÚVZ SR

14. Nové legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci

Účinné legislatívne úpravy

1. januára 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 470/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon priniesol zásadnú zmenu v oblasti povinného zabezpečovania pracovnej zdravotnej služby zamestnávateľmi, ktorá má znížiť ich finančné náklady. Do 31. decembra 2011 bolo povinnosťou zamestnávateľov zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu pre všetkých zamestnancov. Tento zákon od 1. januára 2012 zúžil povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu len na zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 3 alebo 4. Zamestnávateľ nie je povinný zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 1 alebo 2.

Zákonom č. 470/2011 Z. z. boli z § 26 zákona č. 124/2006 Z. z. vypustené aj ustanovenia, týkajúce sa výkonu zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami samostatne lekárom alebo verejným zdravotníkom s určenou špecializáciou u zamestnávateľa do 50 zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 1 alebo 2. Z uvedeného dôvodu bol z internetovej stránky ÚVZ SR odstránený od 1.1.2012 zoznam týchto lekárov a verejných zdravotníkov. Rovnako bolo vypustené aj ustanovenie týkajúce sa zabezpečenia úloh pracovnej zdravotnej služby poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

Zákonom č. 470/2011 Z. z. bolo v § 63b zákona č. 355/2007 Z. z. predĺžené prechodné obdobie, počas ktorého môžu lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci u osôb vykonávajúcich rizikové práce, vykonávať aj lekári pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou všeobecné lekárstvo, ale pod dohľadom lekára pracovnej zdravotnej služby s určenou špecializáciou zameranou na pracovné lekárstvo a to do 31. decembra 2014.

Zákonom č. 470/2011 Z. z. sa uskutočnili aj zmeny v § 11 zákona č. 124/2006 Z. z., týkajúce sa rekondičných pobytov a rehabilitácie v súvislosti s prácou. Medzi faktory pracovného prostredia, pri expozícii ktorých sa zamestnancom rekondičný pobyt ani rehabilitácia v súvislosti s prácou neposkytujú bol doplnený hluk. Zmenili sa niektoré podmienky účasti zamestnanca na rekondičnom pobyte alebo na rehabilitácii v súvislosti s prácou.

1. januára 2012 nadobudla účinnosť vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 501/2011 Z. z., ktorou sa dopĺňa Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 504/2006 Z. z. o spôsobe hlásenia, registrácie a evidencie choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania. Na základe tejto zmeny vyhlášky pracoviská klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, ktoré uznali chorobu z povolania, zasielajú hlásenie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania aj Národnému inšpektorátu práce.

Pripravované legislatívne úpravy

30. októbra 2012 bol schválený v gremiálnej porade ministerky zdravotníctva návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V návrhu zákona sa upravujú povinnosti zamestnávateľa týkajúce sa ochrany zdravia pri práci súvisiace so zabezpečením pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 3 alebo 4. Ak zamestnanci vykonávajú prácu zaradenú do kategórie 1 alebo 2, zamestnávateľ

im môže zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu fakultatívne podľa miery ich zdravotného rizika pri práci.

Účelom návrhu zákona je upraviť aj podmienky zriadenia pracovnej zdravotnej služby a jej činnosť obsahujúcu zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu vrátane výkonu lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci v jednom právnom predpise. Doterajšia právna úprava pracovnej zdravotnej služby je rozdelená v dvoch zákonoch, a to v zákone č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čo spôsobuje zamestnávateľom problémy v aplikačnej praxi.

Návrhom zákona sa dopĺňa aj právna úprava uznávania choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania, ako aj zriadenie celoslovenskej komisie na posudzovanie obzvlášť zložitých prípadov podozrení na chorobu z povolania. Dopĺňajú sa podmienky zriadenia regionálnych komisií na posudzovanie chorôb z povolania a kožných chorôb z povolania v univerzitných nemocniciach.

Návrh zákona implementuje do právneho poriadku SR ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009/ES o kozmetických výrobkoch. Ďalej upravuje problematiku povinného očkovania, problematiku hodnotenia dopadov na verejné zdravia a zosúladzuje zákon č. 355/2007 Z. z. so zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Návrhom zákona sa v súvislosti s upravovanou problematikou menia a dopĺňajú niektoré iné legislatívne úpravy.

10. decembra 2012 bol schválený v gremiálnej porade ministerky zdravotníctva **návrh nariadenia vlády SR o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci**. V návrhu nariadenia vlády je transponovaná smernica Rady 2000/54/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci. Zároveň sa do právneho poriadku SR prvý krát preberá smernica Rady 2010/32/EÚ, ktorou sa vykonáva Rámcová dohoda o prevencii poranení ostrými predmetmi v nemocničnom a zdravotníckom sektore, uzatvorená medzi HOSPEM (Európske združenie zamestnávateľov v nemocničnom a zdravotníckom sektore - sektorová organizácia zastupujúca zamestnávateľov) a EPSU (Európska federácia odborových organizácií verejnej správy – európska odborová organizácia), ktorú podpísali európski sociálni partneri dňa 17. júla 2009.

Navrhovaná právna úprava ustanovuje požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci a požiadavky na predchádzanie týmto rizikám. Vzťahuje sa na všetky činnosti, pri ktorých zamestnanci sú alebo môžu byť pri práci exponovaní biologickým faktorom.

Návrhom nariadenia vlády sa v súlade so smernicou Rady 2010/32/EÚ rozširujú požiadavky na ochranu zdravia a bezpečnosť zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom a na predchádzanie tomuto riziku na všetky ďalšie osoby vykonávajúce prácu v zdravotníckom sektore vrátane subdodávateľov. Vzťahuje sa na všetky činnosti, kedy môžu byť zamestnanci exponovaní biologickým faktorom alebo osoby môžu byť poranené ostrými predmetmi vrátane injekčných ihliel. Návrhom nariadenia vlády sa poskytuje zamestnávateľom usmernenie ako spracovať posudok o riziku z expozície biologickým faktorom aj vo vzťahu k situáciám súvisiacim s poranením, kontaktom s krvou alebo iným infekčným materiálom. Ak výsledky posúdenia rizika odhalia riziko poranení ostrými predmetmi a riziko infekcie, vystavenie zamestnancov sa musí odstrániť alebo aspoň minimalizovať súborom preventívnych a ochranných opatrení vrátane špecifických opatrení,

ktoré sú v návrhu nariadenia adresne stanovené. Z možných súvisiacich nákaz pri poranení najväčšie riziko predstavuje nákaza vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (HIV) a vírusom hepatitídy typu B a typu C . Musia sa zaviesť bezpečné postupy na zneškodňovanie ostrých predmetov a kontaminovaného odpadu do označených a technicky bezpečných kontajnerov. Jednoznačne sa zakazuje používať opakované nasadzovanie krytu na injekčné ihly (tzv. „recapping“).

Navrhovaná účinnosť nariadenia vlády je 15. apríl 2013. Návrhom nariadenia vlády sa zároveň zruší v súčasnosti účinné nariadenie vlády SR č. 338/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.

15. Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Na odboroch a oddeleniach preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR v r. 2012 pracovalo 203,5 zamestnancov. Oproti r. 2011 je to pokles o 3 zamestnancov.

Pokles počtu zamestnancov oproti r. 2011 bol v Žilinskom kraji o 3 zamestnancov. V Trnavskom kraji, Košickom kraji a na ÚVZ SR bol pokles o 1 zamestnanca.

Bratislavský kraj a Banskobystrický kraj mal nezmenený počet zamestnancov oproti r. 2011.

Vzostup počtu zamestnancov bol v Trenčianskom kraji o 2 zamestnancov a v Prešovskom kraji o 1 zamestnanca.

Počet lekárov oproti r. 2011 zostal nezmenený. Počet zdravotníckych pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo oproti r. 2011 stúpol o 2 a u iných zdravotníckych pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním klesol počet o 1 zamestnanca. U diplomovaných asistentov hygieny a epidemiológie a u asistentov hygieny a epidemiológie došlo k poklesu o 2 zamestnancov. U stredoškolských zdravotníckych a ostatných zamestnancov zostal počet nezmenený.

Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR je uvedené v tab. č. 28

Personálne obsadenie odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR v r. 2012
(podľa krajov k 31.12.2012)

Kraj	Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		Spolu
		zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
Bratislavský	1	6	1	4	2	-	-	14
Trnavský	-	10	3	5	4	-	-	22
Trenčiansky	3	10	3	7	-	-	-	23
Nitriansky	-	3	10	5	4	1	1	24
Žilinský	3	9	3	5	3	-	-	23
Banskobystrický	4	8	11	6	3	-	1	33
Košický	4	7	3	2	16	-	-	32
Prešovský	1	1	8	3	11,5	1	-	25,5
ÚVZ SR	2	3	2	-	-	-	-	7
Spolu	18	57	44	37	43,5	2	2	203,5

Zdroj: RÚVZ v SR, ÚVZ SR

VŠ zdrav. – zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo (Mgr., Bc.)

VŠ iní – iní zdravotnícki pracovníci a iní odborní pracovníci v zdravotníctve s vysokoškolským vzdelaním laboranti diagnostici (podľa NV SR č. 296/2010 Z.z. od 1.7.2010)

DAHE – diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie

AHE – asistenti hygieny a epidemiológie

SŠ zdrav. – zdravotnícki laboranti, sestry

SŠ ostatní – chemickí laboranti, iní odborní pracovníci v zdravotníctve so stredoškolským vzdelaním

HYGIENA VÝŽIVY

I HYGIENA VYŽIVY

1. Personálne obsadenie pracovísk hygieny výživy

Kraj	Celkový počet zamestnancov	VŠ II. stupňa IVŠ	VŠ I. stupňa AHE/DAHE	Úplné stredné vzdelanie	Vyššie odborné vzdelanie
Bratislavský	18	12	2		4
Žilinský	33	19	2	2	10
Trnavský	23	15		7	1
Trenčiansky	12	9	2		1
Nitriansky	32	16		5	11
Banskobystrický	36	22	2	5	7
Prešovský	41	20		8	13
Košický	37,5	17,5	3	11	6
Spolu	232,5	130,5	11	38	53

V roku 2012 na pracoviskách hygieny výživy regionálnych úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pracovalo spolu **232,5** zamestnancov.

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčast. zamestnancov
Porada krajských odborníkov v HV	pracovná porada	31.5 – 1.6. 2012	Štrbské Pleso	ÚVZ SR	3
Porada KO HV	pracovná porada	2.-3.2. 2012	Levice	ÚVZ SR	2
Celoslovenská pracovná porada HV	pracovná porada	7. – 8. 2. 2012	Vyhne	ÚVZ SR	46
Porada krajských odborníkov HV	pracovná porada	21.- 22.11. 2012	Trenčianske Teplice	ÚVZ SR	4
Celoslovenská pracovná porada HV	pracovná porada	12.– 13.12. 2012	Štrbské Pleso	ÚVZ SR	37
Školenie k zberu dát pre potreby EFSA	pracovné stretnutie	27.3.2012	Bratislava	ÚVZ SR	49
Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami	celoslovenská pracovná porada	21-22.3. 2012	Ošadnica	ÚVZ SR	24
Odborné školenie v oblasti štátneho zdravotného dozoru a ochrany	školenie	21.-22.03. 2012	Ošadnica	ÚVZ SR	6
Zaočkovanosť pri pandemickej chrípke v krajinách ELL	odborný seminár	26. 1. 2012	Bratislava	ÚVZ SR	2
Odborný seminár k 60. výročiu prijatia zák. o hyg. a protiepid. starostlivosti	odborný seminár	15.3.2012	Bratislava	RÚVZ Bratislava	12
DG SANCO Training Course on Food Additives	kurz	17.- 20.4.2012	Atény, Grécko	DG SANCO	1
Konferencia k 10. Výročiu založenia EFSA	konferencia	16.5.2012	Bratislava	MPHRV SR	7
Výživa v prevencii ochorení	konferencia	29.5.2012	SZU Bratislava	SZU Bratislava	1

1. Stanovenie metabolitov toluénu v moči	odborný seminár	28.6.2012	Bratislava	ÚVZ SR	1
DG SANCO Training course on Food Contact Materials for Inspectors – Basic	kurz	19.9.- 21.9.2012	Vilnius, Litva	DG SANCO	2
Odborno- vzdelávací seminár pre pracovníkov OHV RÚVZ BB	odbornovo- vzdelávací seminár	26.06. 2012	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Banská Bystrica	23
Životné podmienky a zdravie	vedecko- odborná konferencia	25.9.2012	Nový Smokovec		2
Interný audit v praxi	školenie	30.10. 2012	ŠVPS Bratislava	ŠVPS Bratislava	2
Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2011/2012 Hodnotenie projektu Školské ovocie Účasť ÚVZ SR na medzinárodnom projekte PROMISE Urýchľovače častíc v SR-stav	odborný seminár	27.9.2012	Bratislava	ÚVZ SR	2
Interný audit v praxi	školenie	30.10.212	Bratislava	ŠVPS SR	1
DG SANCO Training course on Baby Foods	kurz	11.11.- 16.11. 2012	Barcelona, Španielsko	DG SANCO	1
DG SANCO Training course – HACCP Principles and Audit Techniques	kurz	19.11. – 23.11. 2012	St. Julians, Malta	DG SANCO	1
Kurz Európskej komisie DG SANCO – Training course HACCP Principles and Audit Techniques	Školenie	17.-21.9. 2012	Malta, St. Julien	DG SANCO	2

DG SANCO Training course on Food Contact Materials for Inspectors – Advanced level	kurz	5.-7.12. 2012	Berlín, Nemecko	DG SANCO	1
Kurz Európskej komisie DG SANCO – Training course on food additives and control of their use and marketing	školenie	4.12.-7.12. 2012	Portugalsko Lisabon	DG SANCO	2
Štátny zdravotný dozor, odber vzoriek, plán úradnej kontroly potravín	odborný seminár	5.3.2012	Bratislava	RÚVZ Bratislava	15
Zmeny v súvislosti s novelou zákona 152/1995, malé množstvá potravín, vysledovateľnosť	odborný seminár	27.6.2012	Bratislava	RÚVZ Bratislava	15
Kontrola liehovín v ZSS	odborný seminár	9.10.2012	Bratislava	RÚVZ Bratislava	14
Spoločná pracovná porada zástupcov RÚVZ Bratislava a RVPS Bratislava	pracovná porada	7.3.2012	Bratislava	RVPS Bratislava	3
Spoločná pracovná porada zástupcov RÚVZ Bratislava a RVPS Senec	pracovná porada	14.3.2012	Bratislava	RÚVZ Bratislava	3
Vedecká konferencia Bezpečnosť a kontrola potravín	konferencia	28.- 29.3.2012	Nitra	SPU Nitra	4
Poľnohospodárstvo 21. Storočia a bezpečnosť potravín	konferencia	19.10. 2012	NSK Nitra	Nitriansky samosprávny kraj, SPU Nitra	1
Workshop „Training on Quality schemes“	workshop	16.-17.9. 2012	Poľsko, Varšava	Executive Agency for health and consumers,	1
Interný audit v praxi	školenie	30.10. 2012	Bratislava	ŠVPS Bratislava	1

Konferencia k 10. výr.	konferencia	16.5.2012	Bratislava	VÚP Bratislava	5
Životné podmienky a zdravie	konferencia	16.-17.10.2012	Starý Smokovec	SLS Bratislava	8
37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	konferencia	16.-17.10.2012	Nový Smokovec	SZU Bratislava	1
Výživy o prevencii ochorení	odborný seminár	29.5.2012	Bratislava	SZU Bratislava	2
Ošetrovatel'stvo a zdravie	konferencia	10.5.2012	EXPO CENTER Trenčín	RÚVZ Trenčín	3
Pracovná porada vedúcich oddelení HV	pracovná porada	04.04.2012	RÚVZ Košice	RÚVZ Košice	6
Vnútroústavné semináre	semináre	Podľa harmonogramu	RÚVZ Michalovce Košice Rožňava	RÚVZ Michalovce Košice Rožňava	72
Vnútroústavné semináre	semináre	Podľa vyprac. harmonogramu	RÚVZ Michalovce Košice Rožňava	RÚVZ Michalovce Košice Rožňava	110
Krajská porada HV	porada	15.02.2012	Lipt. Mikuláš	KO HV ZA kraj	7
Krajská porada HV	porada	12.03.2012	Žilina	KO HV ZA kraj	7
Krajská porada HV	porada	12.06.2012	Martin	KO HV ZA kraj	12
Krajská porada HV	porada	27.06.2012	Žilina	KO HV ZA kraj	7
Zadávanie údajov pre potreby EFSA	školenie	4.7.2012	UVZ SR Bratislava	UVZ SR Bratislava	11
Platná legislatíva v problematike odberu vzoriek	školenie	8.-9.10.2012	RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	4
Senzorické hodnotenie potravín	školenie	11.9.2012	RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	4
Vzdelávanie odborných pracovníkov RUVZ	seminár	podľa harmonogramu	RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	52

Vzdelávanie odborných pracovníkov RUVZ	seminár	21.01., 18.9., 10.10., 16.10., 04.12.	Čadca	RÚVZ Čadca	30
Vzdelávanie odborných pracovníkov RUVZ	seminár	5.4., 10.5., 14.6., 4.10., 8.11., 6.12	RÚVZ Dolný Kubín	RÚVZ Dolný Kubín	37
Vzdelávanie odborných pracovníkov RUVZ	semináre	25.1., 29.2., 28.3., 17.4.	RÚVZ Liptovský Mikuláš	RÚVZ Liptovský Mikuláš	36
Vzdelávanie odborných pracovníkov RUVZ	semináre	24.2.,28.2. 14.3.,20.3. 17.4.,15.5. 29.5.,12.6. 26.6.,4.9.,1 8.9.,2.10.1 6.10.,6.11., 11. 12.	RÚVZ Martin	RÚVZ Martin	87
Školenie v oblasti vybavovania sťažností	odborný seminár	26.9.2012	Bratislava	UVZ SR BA	1
Konferencia „ Výživa v prevencii	konferencia	29.5.2012	Bratislava	SZU BA	2
Ošetrovatel'stvo a zdravie VI	medzinárodná vedecká konferencia	10.5.2012	Trenčín	TU A. Dubčeka, RÚVZ	3
Zvyšovanie právneho vedomia v oblasti prevencie korupcie a boja	seminár	4.12.2012	Bratislava	UV SR	2
Workshop, , Malta, 19. – 23.11.2012	workshop	19. -23.11. 2012	Malta	EU	1
Spoločné rokovanie zástupcov RÚVZ Senica a RVPS Senica	porada	17.09. 2012 07.03. 2012	RÚVZ Senica	RÚVZ Senica	1

Odborní zamestnanci odboru hygieny výživy pripravili celkom **126 prednášok** so zameraním sa na kontrolnú činnosť a výkon auditov v potravinárskych podnikoch, na legislatívne požiadavky na hydinové mäso, na zmeny v informačnom systéme hygieny výživy, na zmeny v aktuálnej legislatíve, na konzumáciu rýb a jej riziká. Zamestnanci oddelení a odboru hygieny výživy sa podieľali aj na školení pracovníkov pracujúcich v potravinárstve, zameraných na legislatívu a skúsenosti s výkonom ŠZD a ÚK - Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami a odber vzoriek kozmetických výrobkov na rok 2012. Prednášky boli zamerané aj na prezentáciu výsledkov kontrol zariadení spoločného stravovania vykonaných pred začatím a počas konania MS v ľadovom hokeji v roku 2012, na

zhodnotenie podnetov podaných v roku 2011 na potravinárske prevádzky alebo činnosti, Bisfenol A v kojeneckých fľašiach; na zhodnotenie výsledkov laboratórnych skúšok vzoriek potravín a pokrmov odobratých v rámci úradnej kontroly v roku 2011, zhodnotenie výsledkov obsahu toxických kovov v rybách a výrobkoch z rýb, aktuálnu legislatívu ÚKP, Escherichia coli v potravinách, nanomateriály v kozmetických výrobkoch, RASFF – oznámenie migrácie formaldehydu z melamínových lyžíc, automaty na surové kravské mlieko, dioxíny v potravinách a ich vplyv na zdravie ľudí, k zákonu o nefajčiároch a o problematike vodných fajok v ZSS, aký je význam vlákniny vo výžive, alergény v potravinách, výkon ÚK nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami, k platnej legislatíve na úseku HV, predaju potravín z vlastnej produkcie, k označovaniu potravín, zavedeniu správnej výrobnjej praxe, k zdravej výžive, sledovanie výživového stavu u vybraných skupín dospeljej populácie, k odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie, k ÚK potravín určených pre celiakov, o skúsenostiach z výkonu ÚK prírodnej, minerálnej, pramenitej vody a balenej pitnej vody, k monitoringu spotreby prídavných látok, monitoringu výrobkov obsahujúcich nanomateriály, k problematike polykarbonátové dojčenské fľaše - legislatíva, k problematike sushi, povinnosti prevádzkovateľov ZSS. K projektu SHARE - štúdia o zdraví, stárnutí a dôchodcovskom veku v Európe, Problematika obalov a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami, o novele zákona o odpadoch, a problematike vedľajších živočíšnych produktov.

Informácie pre médiá: 27 - zdravotno-výchovne boli zamerané aj **vystúpenia v rozhlase** so zameraním (prídavné látky, riziká konzumácie zmrzliny a surového mlieka, metanol v liehovinách, zdravotná neškodnosť potravín v roku 2012, posypová soľ vs. kuchynská jedlá soľ, výsledovateľnosť kuchynského mäsa, ako je to s českým alkoholom a jeho bezpečnosťou?).

Aktivity v médiách: televízna reportáž so zameraním na kontrolu dodržiavania požiadaviek platných právnych predpisov pri príprave pokrmov v zariadeniach rýchleho občerstvenia počas letnej turistickej sezóny.

Publikačná činnosť: Článok s problematikou stravovania počas sviatkov jari v Hospodárskych novinách, článok o „Éčkach“ v denníku „SME“, pre regionálne noviny POKROK článok „Podmienky uvádzania alkoholu vyrobeného v ČR na trh v SR“ a pre denník Nový čas, článok o mimoriadnej kontrole v ázijských reštauráciách.

Iné odborné činnosti:

- konzultačná a poradenská činnosť – **26 591**
- členstvo v skúšobnej komisii pre vydávanie osvedčení odbornej spôsobilosti pre výkon práce v potravinárstve, vrátane iných komisii, v ktorých sú zastúpení odborní zamestnanci: **43**
- členstvo v skúšobnej komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti na nákup, predaj a spracovanie húb: **30**
 - počet vyskúšaných – **3 246**
 - počet vydaných osvedčení odbornej spôsobilosti – **6 491**
- členstvo v skúšobnej komisii pre vydávanie osvedčení odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami: **1** zamestnanec.

3. Rozbor činnosti

3.1. Štátny zdravotný dozor

Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“).

RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave – odbor hygieny výživy zabezpečuje štátny zdravotný dozor (ďalej len „ŠZD“) a úradnú kontrolu potravín (ďalej len „ÚKP“) v 8 okresoch: Bratislava I., Bratislava II., Bratislava III., Bratislava IV., Bratislava V., Pezinok, Senec a Malacky.

Odbor/oddelenia hygieny výživy šiestich RÚVZ v Banskobystrickom kraji zabezpečujú ŠZD a ÚKP v 13 okresoch: **Banská Bystrica**, Brezno, **Lučenec**, Poltár, **Rimavská Sobota**, Revúca, **Veľký Krtíš**, **Zvolen**, Detva, Krupina, **Žiar nad Hronom**, Banská Štiavnica, Žarnovica (zvýraznené je miesto sídla RÚVZ pre jednotlivé spádové oblasti).

RÚVZ v Košickom kraji zabezpečujú výkon ŠZD a ÚKP s následnou územnou pôsobnosťou: RÚVZ so sídlom v Košiciach v rámci okresov Košice mesto a Košice okolie, RÚVZ so sídlom v Michalovciach v okrese Michalovce a Sobrance, RÚVZ so sídlom v Rožňave v okrese Rožňava, RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica a RÚVZ so sídlom v Trebišove v okrese Trebišov.

V Nitrianskom kraji zabezpečuje výkon ŠZD a ÚKP 5 RÚVZ v Nitrianskom kraji v 7 okresoch kraja (okrem okresov Nitra, Nové Zámky, Levice, Komárno a Topoľčany aj v okrese Šaľa a Zlaté Moravce).

V Prešovskom kraji RÚVZ zabezpečujú výkon ŠZD a ÚKP v okresoch Prešov, Sabinov, Vranov Nad Topľou, Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Snina, Poprad, Kežmarok, Levoča, Stará Ľubovňa, Svidník, Stropkov.

V Trenčianskom kraji odbor hygieny výživy RÚVZ Trenčín zabezpečuje ŠZD a ÚKP v štyroch okresoch: Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Myjava, Nové Mesto nad Váhom. RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici v troch okresoch: Ilava, Považská Bystrica, Púchov a RÚVZ so sídlom v Prievidzi v dvoch okresoch: Partizánske a Prievidza.

V Trnavskom kraji zabezpečujú ŠZD a ÚKP nasledovne: RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede v okrese Dunajská Streda, RÚVZ so sídlom v Galante v okrese Galanta, RÚVZ so sídlom v Trnave v okresoch Trnava, Hlohovec a Piešťany, RÚVZ so sídlom v Senici v okrese Senica a Skalica.

V Žilinskom kraji jednotlivé RÚVZ v Žilinskom kraji zabezpečujú ŠZD a ÚKP v okresoch Čadca, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin, Turčianske Teplice, Bytča a Žilina.

3.1.1. Posudzovacia činnosť

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. sa posudzovali a pripomienkovali predkladané projektové dokumentácie v rámci územného konania, poskytovali sa konzultácie o problematike zriaďovania potravinárskych prevádzok pre jednotlivých žiadateľov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich z § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. sa vydalo celkom **1 334** záväzných stanovísk k územnému konaniu, ku kolaudácii priestorov a k zmene využitia schválených priestorov a odborných stanovísk k projektovej dokumentácii a čiastkových posudkov. Posúdených bolo **9 299 návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky**. Spolu bolo poskytnutých **8 051 odborných konzultácií** k uvedenej problematike.

Konzultácie boli zamerané najmä na problematiku zriaďovania jednotlivých prevádzok, na dodržiavanie hygienických požiadaviek a zásad správnej výrobnnej praxe.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulantnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel.

V posudzovanej činnosti je dlhodobou pretrvávajúcim nedostatkom aj naďalej neúplnosť jednotlivých podaní. Súvisí s tým predĺženie a skomplikovanie administratívneho procesu (žiadosti a doplnenie podania, prerušenie konania, predĺženie termínu na vybavenie, opakované kontroly priestorov a projektov a pod.).

Bratislavský kraj

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. sa posúdilo a vydalo 58 záväzných stanovísk k územnému konaniu, 139 záväzných stanovísk ku kolaudáciám a k zmenám účelu využitia priestorov, 380 odborných stanovísk k projektovým dokumentáciám, čiastkových posudkov pre iné odbory a iných odborných výkonov. Uskutočnilo sa 996 odborných konzultácií pre žiadateľov. K uvedeniu zariadení do prevádzky a k prevádzkovým poriadkom sa vydalo 1 322 rozhodnutí.

Z vyššie uvedených posudkov bolo 8 nesúhlasných rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky: 1x zariadenie spoločného stravovania bez zabezpečeného WC pre konzumentov, 1x priestory reštaurácie z dôvodu nezabezpečeného WC pre pracovníkov a opakovane nevyhovujúcich výsledkov laboratórnych analýz vzorky pitnej vody, 1x priestory výroby a predaja zmrzliny bez napojenia na prívod tečúcej studenej pitnej, tečúcej teplej vody a kanalizáciu, 1x priestory reštaurácie z dôvodu nezabezpečenia účinného vetrania prevádzky tak, aby nedochádzalo k negatívnemu ovplyvňovaniu okolitého obytného prostredia, 1x stánok s predajom mäsových výrobkov z dôvodu nezabezpečenia tečúcej teplej vody a šatne pre pracovníkov stánku, 3x zmena v prevádzkovaní nepotravinárskej prevádzky spočívajúca v rozšírení sortimentu o predaj potravín.

Vydané bolo 1 nesúhlasné záväzné stanovisko ku kolaudácii (sezónne občerstvenie bez zabezpečených WC pre pracovníkov a konzumentov s možnosťou umytia rúk) a 1 nesúhlasné záväzné stanovisko k zlúčenému územnému a stavebnému konaniu (sklad ovocia a zeleniny – z dôvodu nevyhovujúcich záverov hlukovej štúdie)

Vydaných bolo aj 170 rozhodnutí o prerušení konania, v 65 prípadoch bolo konanie zastavené.

Z vyššie uvedeného počtu vydaných rozhodnutí bolo podaných 4 odvolania účastníka konania:

- 2x odvolanie voči nesúhlasnému rozhodnutiu k zmene v prevádzkovaní nepotravinárskej prevádzky spočívajúcej v rozšírení sortimentu o predaj potravín, rozhodnutie bolo následne odvolacím orgánom zrušené a podanie bolo vrátené na nové konanie.
- 1x odvolanie dotknutého účastníka konania voči rozhodnutiu k uvedeniu kaviarne situovanej v obytnom dome do skúšobnej prevádzky, rozhodnutie bolo následne odvolacím orgánom zmenené, tým že bola predĺžená doba skúšobnej prevádzky.
- 1x odvolanie dotknutého účastníka konania voči uvedeniu priestorov espressa do skúšobnej prevádzky, rozhodnutie bolo následne odvolacím orgánom potvrdené, po vydaní rozhodnutia k uvedeniu predmetných priestorov do trvalej prevádzky bolo taktiež doručené 1x odvolanie dotknutého účastníka

konania voči tomuto rozhodnutiu, rozhodnutie bolo odvolacím orgánom potvrdené).

Na základe nedostatočných podaní k posúdeniu projektových dokumentácií sa podávali návrhy na doplnenie podania, resp. prepracovanie projektovej dokumentácie.

K významnejším prevádzkarniam, ktorým boli vydané súhlasné rozhodnutia k uvedeniu do prevádzky patria:

Obchodné centrum CENTRÁL, Metodova ul. (24 zariadení spoločného stravovania a 9 predajní potravín), Hotel Saffron, Radlinského ul., reštaurácia Sushi Time, Malý trh, rýchle občerstvenie Subway, Rajska ul., predajňa LIDL, Dunajská ul., predajňa BILLA, Mostová ul., predajňa TESCO, Odborárske nám., supermarket TESCO v Ivanke pri Dunaji, cukrárska výrobná Terty z lásky v Pezinku, výroba vína Repa Winery v Šenkviaciach, nákupné centrum CBA TERNO v Svätom Juri, predajňa SAMOŠKA v Ivanke pri Dunaji, obchodné centrum Malávia v Malackách s viacerými zariadeniami spoločného stravovania, Furmanská koliba v Modre, časť Piesok, Penzión Harmónia v Modre, reštaurácia Harmónia v Modre.

Niektoré prevádzky boli zrekonštruované a vybavené novým technologickým zariadením: zrekonštruovaná a rozšírená stravovacia prevádzka v obchodnom dome IKEA pozostávajúca z reštaurácie, bistra, kaviarne, závodnej kuchyne s jedálňou a predajne potravín, zrekonštruovaná závodná kuchyňa s bistro na Ministerstve sociálnych vecí, práce a rodiny SR, zrekonštruovaná závodná kuchyňa v objekte Sociálnej poisťovne, zrekonštruovaná cukrárska výrobná v Tomášove a cukrárska výrobná v Novej dedinke, zariadenie Husacina u Gálika, Slovenský Grob a iné.

V zariadeniach spoločného stravovania a predajniach potravín dochádzalo k častým zmenám prevádzkovateľov, niektoré prevádzky spoločného stravovania boli zrušené, aj napriek tomu sa počet potravinárskych prevádzok v Bratislavskom kraji sústavne zvyšuje.

V roku 2012 boli naďalej uvádzané do prevádzky mliečne automaty, dochádzalo k častej zmene v ich umiestňovaní (zmena predajného miesta).

Banskobystrický kraj

Odbory/oddelenia hygieny výživy pripravili podklady pre vydanie 163 záväzných stanovísk (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby), všetky stanoviská boli súhlasné, 1 358 rozhodnutí (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, zmenu v prevádzkovaní priestorov a na schválenie prevádzkového poriadku), nesúhlasné rozhodnutie bolo vydané len v jednom prípade (RÚVZ ZV), a to na výrobu a predaj nebalenej zmrzliny studenou cestou z dôvodu nevyhovujúcich technických a priestorových podmienok výroby a predaja zmrzliny. V 106 prípadoch bolo konanie prerušené a v 33 zastavené. Voči nesúhlasnému rozhodnutiu, ani voči rozhodnutiam o zastavení konania neboli podané odvolania.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulantnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel.

K zariadeniam osobitného významu patrí: OC – Kaufland v Banskej Bystrici a obchodné centrum spoločnosti LIDL /posudzované v štádiu územného konania/, ktoré sa bude nachádzať mimo historickej časti mesta Banská Štiavnica, v areáli bývalej pily. Za účelom posúdenia plochy určenej na výstavbu z hľadiska prenikania radónu z podlažia do stavby bol predložený odborný posudok – hodnotenie radónového rizika plochy zástavby.

Košický kraj

Počas uplynulého roka boli priebežne vybavované žiadosti fyzických osôb oprávnených na podnikanie a právnických osôb na posúdenie a vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov potravinárskych prevádzok, zariadení spoločného stravovania a predajní kozmetických výrobkov do prevádzky.

Medzi najčastejšie posudzované prevádzky, čo sa týka vydávania posudkov, odborných vyjadrení a záväzných stanovísk patrili zariadenia spoločného stravovania.

Súhlasných rozhodnutí bolo vydaných v počte 1 219, 36 samostatne schválených prevádzkových poriadkov. Počet vydaných nesúhlasných rozhodnutí bolo 7, nesúhlasných záväzných stanovísk 6, pričom dôvody k nesúhlasnému rozhodnutiu a stanovisku boli: nezabezpečenie napojenia potravinárskej prevádzky (predajne potravín a stánkov určených na) na trvalý prívod tečúcej teplej a studenej pitnej vody) a kanalizáciu (resp. táto bola nefunkčná), nechránené zariadenie pred nepriaznivými vonkajšími vplyvmi, pri stánkovom predaji neboli zabezpečené záchody pre konzumentov a pre zamestnancov, nedokumentované širšie vzťahy posudzovaného objektu k svojmu okoliu z hľadiska hodnotenia vplyvu na budúcu prevádzku, návrh neobsahoval zodpovedajúcu a/alebo dostatočnú technickú dokumentáciu o napojení objektu na nezávadný zdroj pitnej vody a/alebo napojení na vyhovujúcu kanalizáciu, nedokumentované vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu, nerešpektovaná požiadavka na zabezpečenie tečúcej teplej vody na všetkých výtokoch umývadiel a drezov, nevyhovujúce dispozičné členenie priestorov a pod.

V roku 2012 neboli uvedené do prevádzky významnejšie potravinárske prevádzky, len prevádzky lokálneho významu.

Nitriansky kraj

V rámci územného konania bolo vydaných 60 záväzných stanovísk na územné konanie, 89 záväzných stanovísk ku kolaudačnému konaniu a k zmene v užívaní stavieb. Rozhodnutí o schválení prevádzkových poriadkov bolo vydaných 27. Do prevádzky bolo uvedených 1 255 nových potravinárskych zariadení, resp. najčastejšie sa jednalo o zmenu prevádzkovateľa. Najviac sa jednalo o uvedenie ZSS do prevádzky (697), predaj potravín v trvalých prevádzkach alebo ambulatným spôsobom (297) a výrobu potravín (190). V 162 prípadoch bolo prerušené konanie, v 55 prípadoch bolo zastavené konanie a poskytnutých bolo celkom 7 055 odborných konzultácií.

Nadalej pretrvávala pomerne nízka úroveň predkladaných projektov a podaní, ich neúplnosť, nekvalitné vypracovanie prevádzkových poriadkov komerčnými organizáciami a pod., čo viedlo k nárastu vynútených konzultácií, o čom svedčí aj pomerne vysoký počet prerušených a zastavených konaní. Opakovane s tým súviseli administratívne prietahy - prerušenie konania, resp. zastavenie konania. V rámci posudzovacej činnosti bolo podané 1 odvolanie v rámci územného konania.

Medzi najčastejšie nedostatky v rámci posudzovacej činnosti patrilo:

- neukončenie prevádzky po stavebnej stránke resp. jej okolia,
- nevybavenie prevádzok potrebným a hygienicky vyhovujúcim technickým a technologickým zariadením,
- nesúlad medzi sortimentnými požiadavkami a prevádzkovými možnosťami,
- neschopnosť predložiť všetky potrebné doklady k zahájeniu činnosti,
- svojvoľné zmeny v dispozičnom členení pri zahájení prevádzky a v sortimente.

Aj v tomto hodnotenom období boli zaznamenané problémy s tzv. polyfunkčnými objektmi, nakoľko stavebník, resp. nájomník nemal pri výstavbe objektu jasný zámer využitia priestorov a pri zahájení činnosti zo strany nájomníkov t.j. prevádzkovateľov dochádzalo k problémom predovšetkým pri úpravách dispozičného členenia.

V roku 2012 boli ako významnejšie uvedené do prevádzky priestory vyvarujúceho zariadenia pre výdajne stravy Gastrocentrum v okrese Levice. Ďalšou prevádzkou bola novopostavená pálenica a okrem toho bolo otvorených niekoľko prevádzok výroby a predaja pokrmov rýchleho občerstvenia a pizzérie. V priemyselnom parku Levice – Géňa boli skolaudované nové výrobné linky v závode LEAF na výrobu cukríkov, ako aj v závode DeMiclén na výrobu kozmetiky. Z obchodných prevádzok bol uvedený do prevádzky menší typ Supermarketu Tesco v meste Tlmače. V spolupráci s ostatnými oddeleniami boli vydané viaceré záväzné stanoviská k spoločným projektom na prevádzky obchodných centier, hotelov a polyfunkčných objektov.

V roku 2012 boli vo veci umiestnenia nových potravinových technológií (automaty na surové kravské mlieko, automatické čapovacie zariadenie) zaznamenané len 2 žiadosti. V jednom prípade išlo o zmenu umiestnia existujúceho automatu na surové kravské mlieko. Nové automaty na surové kravské mlieko neboli sprevádzkované. V sledovanom období bolo zaznamenané rušenie existujúcich automatov na surové kravské mlieko. V druhom prípade išlo o automatické čapovacie zariadenie – samoobslužný výčapný pult od výrobcu CESK Vybavení restaurací, baru, cukráren, International Business Center, Příkop 6, 604 15 Brno, ktoré bolo, ako nová technológia, odsúhlasené rozhodnutím ÚVZ SR. Predmetné zariadenie bolo uvedené do prevádzky v priestoroch (v interiéri) predajne kníh „KNIHA JAKUB“ v Topoľčanoch.

Pri posudzovaní prevádzok ambulatného predaja pri príležitosti konania jarmokov, kultúrnych podujatí atď. boli prevádzky posudzované individuálne. Zo strany organizátora hromadného podujatia bolo akceptované „ohlásenie hromadnej akcie“, pričom bolo voči organizátorovi požadované plnenie všetkých základných hygienických podmienok (zásobovanie vodou, odpadové hospodárstvo, toalety atď.) v rámci takzvaného „organizačného zabezpečenia“ hromadného podujatia.

Prešovský kraj

V roku 2012 bolo vydaných 1 276 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky, z toho 687 zariadení spoločného stravovania, 76 výrobní potravín, 2 výroby kozmetických výrobkov, 378 predajní potravín, 18 predajní kozmetických výrobkov, 36 skladov, 79 iných prevádzok.

V rámci vydávania záväzných stanovísk bolo vydaných k územnému konaniu 82 záväzných stanovísk (49 ZSS, 15 výroba potravín, 12 predaj potravín, 4 sklady, 2 iné prevádzky), ku kolaudačnému konaniu a ku zmene v užívaní stavieb 136 záväzných stanovísk (58 ZSS, 10 výroba potravín, 52 predaj potravín, 10 skladov, 6 iných prevádzok).

V priebehu správneho konania bolo 88 krát konanie prerušené (46 ZSS, 9 výroba potravín, 30 predaj potravín, 3 sklady) a v 43 prípadoch bolo konanie zastavené (27 ZSS, 2 výroba potravín, 11 predaj potravín, 3 sklady).

Počet nesúhlasov (rozhodnutí, záväzných stanovísk) - 3 (RÚVZ so sídlom v Humennom), z toho 2 v ZSS z dôvodu nevyhovujúceho usporiadania a priestorového členenia a 1 v sklade potravín z dôvodu, že priestory nezodpovedali požiadavkám platnej legislatívy. Podané bolo 1 odvolanie voči zastavenému konaniu ((RÚVZ so sídlom v Humennom) - následne účastník konania požiadal o späťvzatie.

Trenčiansky kraj

Na základe podaní rôznych subjektov bolo prešetrovaných a pripravených 538 rozhodnutí v správnom konaní (v tomto nie sú zahrnuté stanoviská, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutí pripravovaných oddelením preventívneho pracovného lekárstva a životného prostredia). Z celkového počtu bolo k uvedeniu zariadení do prevádzky vydaných 526 rozhodnutí, z toho 314 pre zariadenia spoločného stravovania, 45 pre výrobu potravín, 67

pre predaj potravín, 14 pre predaj kozmetiky, predmetov bežného užívania a iné, 16 pre sklady a 70 pre iné. Záporné rozhodnutie k uvedeniu do prevádzky nebolo vydané.

Závazných stanovísk bolo vydaných celkom 63, v rámci územného konania bolo pripravených 13 záväzných stanovísk a v rámci kolaudačného konania 50. Nesúhlasné záväzné stanovisko nebolo vydané. Prerušených konaní bolo vydaných 95. V 29 prípadoch bolo konanie zastavené. Pri vydávaní rozhodnutí podľa zákona č. 355/2007 Z. z. k uvedeniu priestorov do prevádzky sa prevažne jednalo o zmenu prevádzkovateľa, prípadne o zmenu charakteru prevádzky.

K významnejším prevádzkam, ktorým bolo vydané rozhodnutie v zmysle vyššie citovanej legislatívy patria: Veľkosklad potravín Lídl Nemšová – Prestavba I. etapa, výroba nealkoholických nápojov SAMBARLI, Veľké Bierovce 50, VOLT RACING CENTER – motokárová dráha a zariadenie spoločného stravovania, Fresh - Gril – BAR, Zlatovká 2763, Trenčín, Jedáleň Tamdem, M. R. Štefánika 379/19, Trenčín, Supermarket Billa, Bánovce nad Bebravou, Pekáreň Krásna Ves 96, výroba výživových doplnkov, skladu potravín a skladu výživových doplnkov, Piešťanská 1202/44, Nové Mesto nad Váhom, Rekonštrukcia kuchyne v priestoroch NsP Nové Mesto nad Váhom, Cukrárenská výroba s rozvozom MS Union, s.r.o., Trenčianska č. 17, Nové Mesto nad Váhom, Výroba hlbokozmrazených potravín, Kríž nad Váhom 373, Výroba výživových doplnkov, Košariská, VARO – verejné stravovanie, D. Jurkoviča 419, Brezová pod Bradlom.

Trnavský kraj

V Trnavskom kraji bolo vydaných 884 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov potravinárskych podnikov, vrátane zariadení spoločného stravovania, do prevádzky cestou správneho orgánu. Voči rozhodnutiam boli podané 3 odvolania, 2 rozhodnutia boli ÚVZ SR potvrdené a 1 je v odvolacom konaní. Záväzných stanovísk k územnému konaniu bolo vydaných 40, ku kolaudácii alebo k zmene v užívaní stavby 69. Prevádzkových poriadkov bolo schválených 31. Podľa zákona o správnom konaní bolo vydaných 276 rozhodnutí (171 prerušení a 105 zastavení konania) vo veci uvedenia priestorov do prevádzky a vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

K významnejším novozriadeným potravinárskym zariadeniam, k prevádzkovaniu ktorých bolo vydané rozhodnutie v roku 2012 patria: Pizzéria „PIZZA MAMAPEPE“, Nám. J. Asáda 676/3, Dunajská Streda, Pizzéria, Školská 128, Zlaté Klasy, Supermarket TESCO, Veľký Meder, Výrobná obalov na styk s potravinami, Kúpeľná 31, Dunajská Streda, Reštaurácia „PAŠA“, Vámberyho 5660, Dunajská Streda, Stravovacia prevádzka CSS, Jahodová 17, Veľký Meder, stravovacia prevádzka v Dolnej Strede pri reštaurácii Mlyn, stravovacia prevádzka v kultúrnom dome v obci Pata, pizzéria u Bennára v obci Pata, znovu zrekonštruovaná pizzéria v Sereďi, bagetéria v Šoporni a v Dolných Salibách, baliareň zeleniny Slovatys v Sereďi, výrobná hydinového kebabu v Galante.

Žilinský kraj

V roku 2012 bolo v Žilinskom kraji vydaných 30 záväzných stanovísk k návrhom na územné konanie, 62 záväzných stanovísk k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb, 28 rozhodnutí k návrhom prevádzkových poriadkov a 1432 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky, z toho 5 nesúhlasných rozhodnutí v ZSS z dôvodu ich nevyhovujúceho stavebno – dispozičného riešenia a nevyhovujúceho dispozičného členenia, v predajnom stánku z dôvodu, že nebol napojený na prívod tečúcej pitnej vody a odkanalizovaný, nepovolenie rozšírenia sortimentu o predaj potravinárskeho tovaru v originálnom balení v nepotravinárskej predajni z dôvodu nevytvorenia podmienok pre predaj potravín z hľadiska zachovania kvality a zdravotnej bezpečnosti potravín. Bolo podané 1 odvolanie voči rozhodnutiu, na ktoré bolo vydané nesúhlasné rozhodnutie na rozšírenie

sortimentu o predaj potravinárskeho tovaru v originálnom balení v nepotravinárskej predajni. ÚVZ SR nepotvrdil rozhodnutie. Počet prerušení konania bol 73, a to z dôvodu nepredloženia dokladu o zdravotnej bezchybnosti vody, pre nezrealizovanie stavebno-dispozičných požiadaviek v potravinárskych zariadeniach v stanovených lehotách, nepredloženia prevádzkového poriadku, prebiehajúce stavebné práce, chýbajúcu tečúcu studenú pitnú a teplú vodu, chýbajúca tečúca teplá voda na WC, nevyhovujúci technický stav zariadenia, nedostatky podania – nepredložené požadované doklady.

Zastavených konaní bolo 88, a to z dôvodu odstúpenia od žiadosti, resp. pominutia dôvodu začatia správneho konania na podnet správneho orgánu, neodstránenie nedostatkov v prevádzke, nedoplnené požadované podklady, neúčast' žiadateľov na preskúšanie z odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností, nepredloženie dokladu o zdravotnej bezchybnosti vody.

K významným potravinárskym zariadeniam roku 2012 patria: odsúhlasená stavba obchodného centra Kaufland a vydané povolenie na rekonštrukciu OC Lidl a OC Billa, mliekareň v Pokryvači, mliekareň v obci Blatnica, uvedenie priestorov do prevádzky Sučianskej domácej pálenice, Penziónu Mliečna víla, Penziónu u Martina, Turčianskeho dvora, a Vegetariánskej reštaurácie.

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru je uvedený v tabuľke č. 3.

3.1.2 Kontrolná činnosť

a) kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z.:

Bratislavský kraj

V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. bolo v roku 2012 pracovníkmi odboru hygieny výživy vykonaných 1 604 kontrol. Kontroly boli vykonávané v súvislosti s vydaním rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky, ako aj v rámci štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania. Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný podľa plánu kontrol vyplývajúceho z kategorizácie jednotlivých zariadení (potravinárske prevádzky vrátane zariadení spoločného stravovania sú rozčlenené podľa druhu a stupňa rizikovosti do 5 kategórií).

V roku 2012 bolo evidovaných 4 811 zariadení spoločného stravovania, ktorých kontrola spadá do kompetencie odboru hygieny výživy. Z uvedeného počtu sa vykonalo v 1 224 zariadeniach spoločného stravovania 1 959 kontrol (z toho 1 206 kontrol podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a 753 kontrol podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov).

Kontroly boli zamerané na dodržiavanie požiadaviek platných právnych predpisov týkajúcich sa zariadení spoločného stravovania (prevádzková hygiena, zavedenie systému HACCP, dodržiavanie správnej výrobných praxe, monitorovanie CCP, vysledovateľnosť surovín, dodacie listy, skladovanie potravín a manipuláciu s nimi, ako aj spôsob skladovania a likvidácie odpadov).

Banskobystrický kraj

V prevádzkach verejného stravovania bolo v roku 2012 vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) 2 293 kontrol, vrátane kontrol pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Nezhody, ktoré boli pri kontrolách zistené, boli dôvodom pre uloženie opatrení na mieste podľa § 55 zákona 355/2007 Z. z., blokových pokút, ale tiež pokút za správny delikt, uložených rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

Najčastejšie to boli nezhody v zavedení a dodržiavaní systému HACCP a v monitoringu kritických kontrolných bodov, nedodržiavanie postupov pri výrobe pokrmov a nápojov podľa zásad správnej výrobných praxe, nedostatky pri skladovaní potravín, napr. spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, zmrazovanie surovín dodávaných do zariadení v chladenom stave a zmrazovanie rozpracovaných pokrmov. Bolo zisťované aj skladovanie potravín po uplynutí doby spotreby, resp. minimálnej trvanlivosti, taktiež nedostatky v prevádzkovej hygiene - znečistené steny, stropy, výskyt plesní, znečistené a poškodené dlažby, obklady, opotrebované technologické zariadenie, nezabezpečená teplá voda v umývadlách a drezoch, nedostatočne vedená evidencia o plnení sanitáčného programu. Menej frekventované boli tiež nezhody, týkajúce sa nepreukazovania dokladov o odbornej a zdravotnej spôsobilosti, manipulácie s odpadom, overovania pôvodu potravín, či nedostatky v osobnej hygiene.

V ZSS uzavretého typu bolo vykonaných spolu 149 kontrol, a to na oddeleniach liečebnej výživy a stravovania v nemocniciach (23 kontrol), v domovoch sociálnej starostlivosti a domovoch dôchodcov (55 kontrol), v zariadeniach kúpeľnej a liečebnej starostlivosti (12 kontrol) a v zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie (59 kontrol). Na oddeleniach liečebnej výživy a stravovania v nemocniciach boli zisťované pretrvávajúce nedostatky technického rázu a v jednej nemocničnej stravovacej prevádzke bola za správny delikt, nesplnenie povinnosti uvedenej v § 26 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z. – zabezpečiť pred výdajom stravy odber vzoriek pripravených hotových pokrmov a ich uchovanie, udelená pokuta rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z.. V domovoch sociálnej starostlivosti a domovoch dôchodcov, v ktorých boli nedostatky zisťované len ojedinele, dochádza naďalej k zlepšeniu vo vlastnej kontrole zostavy jedál v jedálnych lístkoch, týkajúcej sa obsahu bielkovín, tukov a cukrov a energetickej hodnoty podľa odporúčaných výživových dávok (§ 26 ods. 4 písm. i) zákona 355/2007 Z. z.). Ukončená bola činnosť DSS, hospicu a LDCH Senior Ľubietová, nové zariadenia DSS alebo DD v priebehu roku neboli uvedené do prevádzky.

Pri výkone ŠZD v zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie boli zisťované nedostatky v zavedení a dodržiavaní systému HACCP. Prevádzkarní poskytujúcich klasické závodné stravovanie naďalej ubúda, buď sa stávajú kombinovanými s otvoreným systémom stravovania alebo ich nahrádzajú výdajne stravy, príp. zariadenia otvoreného typu, poskytujúce aj donáškovú službu.

V uzavretom type zariadení spoločného stravovania je personál stabilnejší, úroveň odborných znalostí sa stále zlepšuje vďaka zvýšenému záujmu o vzdelávanie a nedochádza k takej častej zmene prevádzkovateľov zariadení ako v zariadeniach spoločného stravovania.

Košický kraj

V rámci ŠZD bolo celkovo vykonaných 3 071 kontrol.

Nitriansky kraj

Z celkového počtu 4 410 evidovaných podnikateľských subjektov v sektore služieb bolo vykonaných 5 605 kontrol u 2 521 subjektov. Z uvedeného počtu boli zistené nezhody v 572 zariadeniach. Jednalo sa predovšetkým o nedodržanie prevádzkovej hygieny, porušovanie hygienických predpisov pri manipulácii so surovinami, rozpracovanými a hotovými pokrmami, nedostatky v skladovaní potravín, nedodržiavanie zásad SVP a HACCP.

V rámci výkonu kontrol v zariadeniach dozorovaných oddelením hygieny výživy sa nemalá pozornosť venuje kontrole kvality pitnej vody, hlavne v prevádzkach ktoré sú zásobované pitnou vodou z vlastného vodného zdroja. V prevádzkach napojených na verejné vodovody sú vykonávané kontroly kvality pitnej vody o frekvencii v súlade s § 5 nariadenia

vlády SR č. 496/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, taktiež pred začiatkom sezónneho využívania. Celkom bolo v roku 2012 z potravinárskych prevádzok odobratých 169 vzoriek pitnej vody z ktorých v 41 prípadoch (24,26 %) sa zistil nesúlad s požiadavkami platnej legislatívy (hlavne v mikrobiologických ukazovateľoch). Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení museli prevádzkovatelia vykonať opatrenia za účelom zabezpečenia vyhovujúcej kvality pitnej vody.

Kontrola dodržania sanitačných postupov, osobnej hygieny bola vykonávaná formou odberov sterov z rúk, predmetov ktoré prichádzajú do styku s potravinami ako aj ostatného prostredia. V rámci týchto kontrol bolo odobratých 656 sterov, z čoho 170 bolo nevyhovujúcich (26 %).

Prešovský kraj

V súvislosti s vydaním záväzných stanovísk a rozhodnutí a v rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 4 337 kontrol.

Najčastejšie zisťované nedostatky: nedostatky technického charakteru (poškodené pracovné plochy a podlahy, opotrebované náradie a zariadenie), nedostatky v hygiene prevádzky - nedostatočná prevádzková hygiena, znečistené prevádzkové priestory - steny, stropy, podlahy, nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody do priestorov prevádzky, nezabezpečenie ochrany pred vniknutím škodcov, neodvetranie priestorov (sklady, WC), absencia vyčleneného záchodu pre zamestnancov, nevyhovujúce a znečistené náradie, v odbornej spôsobilosti - nepredloženie dokladov o odbornej spôsobilosti, v skladovaní potravín - nedodržanie podmienok skladovania deklarovaných na obale surovín, skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, skladovanie surovín po dátume spotreby resp. po dátume minimálnej trvanlivosti, čistota skladovacích priestorov, zmrazovanie pôvodne chladených a čerstvých surovín, v dodržiavaní zásad SVP, HACCP – neuplatňovanie vypracovaných zásad HACCP pri výrobe pokrmov v plnom rozsahu, nepravidelná evidencia, nevedenie evidencie v súlade s požiadavkami v príručkách HACCP, nevykonávanie nápravných opatrení a v absencii súhlasného rozhodnutia RÚVZ.

Trenčiansky kraj

Kontrolná činnosť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bola vykonaná v zariadeniach spoločného stravovania. Celkový počet zariadení spoločného stravovania je v regióne 1 570, kde bolo vykonaných 761 kontrol, v rámci ktorých bolo zistených 228 subjektov s rôznymi nezhodami.

Z celkového počtu vykonaných kontrol boli v 147 prípadoch zistené nedostatky v hygiene prevádzky, nedostatky v osobnej hygiene boli zistené 9 x. Nezhoda v dodržiavaní zásad HACCP a v priebežnom vzdelávaní pracovníkov bola zistená nezhoda v 62 prípadoch. Nezhody v označovaní boli zistené v 26 prípadoch. Nezhody v iných kritériách (122) sa týkajú nevyhovujúceho technického stavu priestorov a zariadení, v dokladoch o odbornej spôsobilosti zamestnancov. Nedostatky boli zisťované i vo vnútornom členení a vybavení prevádzkarne, ktoré nezodpovedá sortimentu pripravovaných pokrmov a schválenej činnosti, ktorá je svojvoľne(a bez vybavenia) rozširovaná o rozvoz pokrmov.

Trnavský kraj

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 2 883 kontrol. Najčastejšie zistené nedostatky boli v hygiene prevádzky, v osobnej hygiene, v odbornej a zdravotnej spôsobilosti, v overovaní pôvodu potravín.

Žilinský kraj

V súvislosti s vydaním záväzných stanovísk a rozhodnutí bolo vykonaných spolu 1 494 kontrol. Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vykonaných celkom 3 753 kontrol. Počet evidovaných zariadení je 5 290.

b) kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov

Bratislavský kraj

V roku 2012 pracovníci odboru hygieny výživy vykonali 424 kontrol podľa zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov. Na základe zistených nedostatkov bola v 1 prípade uložená pokuta podľa § 10 ods. 7 zákona č. 377/2004 Z.z. v sume 331 € za porušenie § 7 ods. 1 písm. h) citovaného zákona.

Banskobystrický kraj

V priebehu roka 2012 nebola mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. v zariadeniach spoločného stravovania. Celkom bolo vykonaných 1 346 kontrol, ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie citovaného zákona.

Košický kraj

Kontroly nad dodržiavaním zákona č. 377/2004 Z. z. boli vykonávané priebežne v zariadeniach spoločného stravovania s výrobou prípravou a podávaním pokrmov a nápojov, pričom bolo vykonaných 875 kontrol.

Nitriansky kraj

V zmysle zákona č. 377/2004 Z. z. bolo v roku 2012 vykonaných 1 875 kontrol. V prevádzkach dozorovaných oddelením hygieny výživy nebolo v rámci kraja zistené žiadne porušovanie tohto zákona.

Prešovský kraj

Kontroly podľa zákona č. 377/2004 Z. z. - vykonaných bolo 1 064 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu, uzatvoreného typu, bufetoch a predajniach. Pri kontrolách nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.

Trenčiansky kraj

V roku 2012 boli vykonané cielené kontroly zamerané na dodržiavanie ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z.. Z celkového počtu 91 kontrol nebolo zistené porušenie ustanovení § 7 a § 8 citovaného zákona.

Trnavský kraj

Pri výkone kontroly v rámci ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania, kde je zákaz fajčenia resp. sú stanovené podmienky pre fajčenie sa priebežne kontroluje dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Problémy a podnety na fajčenie sa vyskytujú v kaviarňach v nákupných centrách, avšak fajčenie v nich nie je v rozpore s platnou legislatívou. Bolo vykonaných 830 kontrol.

Žilinský kraj

Podľa zákona č. 377/2004 Z. z. bolo vykonaných 1 935 kontrol, pričom kontroly boli vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru.

c) Kontroly na základe podnetov / sťažností:

Bratislavský kraj

V roku 2012 bolo riešených celkovo 181 podnetov, 70 z nich bolo opodstatnených, 100 neopodstatnených a v 11 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť resp. boli podnety postúpené na iný úrad.

Z uvedeného počtu bolo 161 podnetov poukazujúcich na nedostatky v zariadeniach spoločného stravovania a to najmä: nedostatočnej prevádzkovej a osobnej hygieny, výskyt tráviacich ťažkostí po konzumácii hotových jedál a pokrmov rýchleho občerstvenia, cudzích predmetov v pokrmoch, hluku z prevádzok, prienikov pachov z pripravovaných pokrmov do okolitého obytného prostredia, porušovania zákona o ochrane nefajčiarov č. 377/2004 Z. z.. Z uvedeného počtu bolo 63 podnetov opodstatnených, 96 neopodstatnených, v 2 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť podnetu, resp. bol podnet odstúpený na iný úrad.

Ďalších 20 podnetov sa týkalo nedostatkov v iných prevádzkach ako v zariadeniach spoločného stravovania (výrobcovia, distribútori, hypermarkety, predajne, baliarne). Z uvedeného počtu bolo 7 podnetov opodstatnených, 4 neopodstatnené a v 9 prípadoch nebolo možné dokázať ich opodstatnenosť resp. boli podnety odstúpené na vecne a miestne príslušný úrad.

V opodstatnených prípadoch boli prevádzkovateľom, resp. zodpovedným pracovníkom uložené sankčné postihy a uložené nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Banskobystrický kraj

V roku 2012 bolo spolu šetrených 74 podnetov. Z toho bolo opodstatnených 38 podnetov a 36 bolo neopodstatnených.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo šetrených 65 podnetov, z toho bolo 35 podnetov opodstatnených, vo väčšine prípadov išlo o nedostatky v prevádzkovej hygiene, v osobnej hygiene, o nesprávnu manipuláciu so surovinami a hotovými pokrmami. Ďalej boli vykonané kontroly, spojené s odberom vzoriek hotových pokrmov, na základe podnetov zákazníkov, ktorí udávali žalúdočné ťažkosti po konzumácii pokrmov. Riešené boli aj podnety týkajúce sa zariadení s nadmerným hlukom, najmä v nočných hodinách a nepriaznivého ovplyvňovania obytného prostredia cigaretovým dymom a pachmi z kuchyne.

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov bolo šetrených 9 podnetov, z toho boli 3 podnety opodstatnené, išlo o nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygiene, v manipulácii s potravinami a pri ich predaji.

V prípade opodstatnených podnetov boli udelené blokové pokuty, ale aj pokuty za správny delikt uložené rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z., pri zistení závažných hygienických nedostatkov bolo nariadené uzatvorenie prevádzky opatrením na mieste podľa § 55 ods. 2, písm. g) zák. č. 355/2007 Z. z..

Košický kraj

Celkový počet podaných podnetov bol 130, z toho opodstatnených bolo 36, neopodstatnených 89 podnetov, postúpených z dôvodu vecnej, resp. miestnej príslušnosti 5.

Predmetom podnetov prešetrených podľa zákona č. 355/2007 Z. z. najčastejšie bolo nedodržanie hygienických požiadaviek pri výrobe pokrmov, podávanie pokazených a nekvalitných pokrmov v ZSS, zdravotné problémy po konzumácii pokrmov a nekvalitného alkoholu, nedostatky v prevádzkovej hygiene, nezabezpečenie tečúcej teplej vody k umývadlám a drezom, nedostatky v osobnej hygiene zamestnancov, znečistenia pohárov na nápoje, výskyt škodcov – hlodavcov v prevádzkach, rušenie pohody bývania (produkcia hudby), vykonávanie epidemiologicky rizikových činností bez odbornej a zdravotnej

spôsobilosti, prevádzkovanie potravinárskeho zariadenia bez súhlasného rozhodnutia a bez vytvorenia podmienok, realizovanie hromadného podujatia bez vytvorenia podmienok a oznámenia príslušnému úradu verejného zdravotníctva, nevyhovujúce podmienky pracovného prostredia (nízka teplota).

Predmetom podnetov prešetrovaných podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bola nevyhovujúca manipulácia s potravinami, opakované používanie jednorazových lyžičiek na konzum cukrárenských výrobkov a zmrzliny, nevyhovujúca kvalita rýchlovarnej kanvice.

Nitriansky kraj

Na základe podnetov na prešetrovanie sa v hodnotenom období vykonalo 121 kontrol. Z tohto počtu bolo 13 podnetov odstúpených iným orgánom, 52 podnetov bolo opodstatnených (43 %), 46 neopodstatnených (38 %). V 10 prípadoch (8 %) nebolo možné objektívne preukázať, či ide o opodstatnené podnety. Z celkového počtu podnetov sa väčšina týkala ZSS.

Najviac podnetov sa týkalo nevyhovujúcich hygienických podmienok pri výrobe a podávaní pokrmov, prevádzkovania bez kladného rozhodnutia, nesprávneho označovania potravín, predaja nepovolenej zložky potraviny (sušené výhonky rastliny Stevia cukrová), uvádzania výživových doplnkov na trh v SR bez kladného rozhodnutia ÚVZ SR, hluk šíriaci sa do okolia ZSS, neoprávneného zberu olejov, neoprávnenej stavby, nevyhovujúcej kvality pitnej vody, chýbajúcej odbornej spôsobilosti, zápachu z kuchyne, nekvalitnej strava a zdravotné problémy po jej konzumovaní, predaja alkoholu dovezeného ČR, predaj vodnej fajky deťom.

Za zistené nedostatky na úseku dodržiavania predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia v súvislosti so šetreniami na základe podnetov boli najčastejšie uložené blokové pokuty alebo bolo zahájené správne konanie vo veci uloženia pokuty.

Prešovský kraj

V nadväznosti na zákon č. 355/2007 Z. z. bolo prijatých 81 podnetov, z toho opodstatnených bolo 39, neopodstatnených 31 a 11 podnetov bolo odstúpených vecne a miestne príslušným kontrolným orgánom.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo riešených 50 podnetov (28 opodstatnených, 22 neopodstatnených) týkajúcich sa napr. nevyhovujúceho zásobovania pitnou vodou v ZSS, zvýšenej hlučnosti pri zásobovaní, nedostatočnej hygieny pri príprave a výdaji pokrmov, používania nekvalitných a starých surovín na prípravu kebabu, odbornej spôsobilosti, nezabezpečenia tečúcej teplej vody, nedostatočnej osobnej hygieny, absencie rozhodnutia, neuplatňovania systému HACCP a SVP pri príprave pokrmov, zlej manipulácie s potravinami, nedodržiavania teplotného reťazca pri skladovaní, manipulácie s potravinami bez označenia, zlého technického stavu zariadení (chladničky, strojno-technologické zariadenia a pod).

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo riešených 20 podnetov (11 opodstatnených, 9 neopodstatnených) týkajúcich sa napr. nevyhovujúcich podmienok pri predaji zmrzliny a predaja nekvalitnej zmrzliny, predaja výživového doplnku bez označenia vo fitnes centre, nesprávneho označenia výrobku – potraviny na osobitné výživové účely, nedostatkov v označovaní surovín, nepredloženia nadobúdacích dokladov na mäso, nedostatkov v osobnej hygiene, nedostatkov v skladovaní a v manipulácii s potravinami.

Trenčiansky kraj

V sledovanom regióne bolo prešetrovaných 63 podnetov, z toho opodstatnených bolo 22 podnetov. K ôsmim podnetom nie je vyjadrená ich oprávnenosť, podanie bolo odstúpené na vybavenie vecne a miestne príslušnému orgánu.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo riešených 47 podnetov a podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo riešených 6 podnetov. Predmetom šetrenia bolo oznámenie nedostatkov v prevádzkovej hygiene, zdravotné ťažkosti spotrebiteľov po konzumácii pokrmov v zariadení spoločného stravovania, predaj potravín po dobe spotreby.

Trnavský kraj

V roku 2012 bolo doručených 92 podnetov, ktoré boli zaradené do plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly. Z celkového počtu bolo opodstatnených 42 podnetov, neopodstatnených 31 podnetov, odstúpených 19 podnetov na príslušný správny orgán. Podnety v ZSS sa týkali najmä nedostatočnej prevádzkovej hygieny, nadmerného hluku šíriaceho sa z prevádzok a výskytu hmyzu.

Žilinský kraj

Celkový počet podnetov v roku 2012 bol 174, z toho počet opodstatnených 61 a neopodstatnených 80. 28 podnetov bolo odstúpených a u 5 podnetov nebolo možné dokázať ich opodstatnenosť.

3.2 Úradná kontrola

Úradné kontroly vykonávali pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy podľa aktualizovaného plánu kontrolnej činnosti vypracovaného podľa Plánu úradnej kontroly orgánov verejného zdravotníctva v r. 2012 v súlade s Nariadením (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá a podľa kompetencií uvedených v § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení. Kontrolované bolo splnenie hygienických požiadaviek ustanovených v nariadení ES č. 852/2004 o hygiene potravín, v zákone č. 152/1995 Z. z., v Potravinovom kódexe SR. Vykonávané boli tiež kontroly v súlade s cieľovými úlohami nariadenými hlavným hygienikom Slovenskej republiky.

V zmysle zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov sa úradná kontrola potravín vykonávala nad výrobou, v obchodnej sieti, pri manipulovaní s nimi a pri ich umiestňovaní na trh v prevádzkach verejného stravovania vrátane výroby cukrárskych výrobkov, zmrzliny, a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach, vo vzťahu k epidemiologicky rizikovým činnostiam osôb vo výrobe, manipulácii a umiestňovaní na trh, výživových doplnkov, materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami, potravín určených na osobitné výživové účely, ako aj detskej výživy a dojčenskej výživy, nových potravín, z hľadiska používania zdrojov ionizujúceho žiarenia na ožarovanie potravín a kontroly dodržiavania zákazu pridávania rádioaktívnych látok do potravín a v súvislosti s prídavnými látkami do potravín

3.2.1 Úradná kontrola v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s lahôdkarskými výrobkami, cukrárskymi výrobkami, zmrzlinou, minerálnymi, pramenitými vodami a balenou pitnou vodou, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

Zistené boli nasledujúce počty nezhôd:

- v hygiene prevádzky – 94
- v osobnej hygiene – 21
- v odbornej spôsobilosti – 24

- v zdravotnej spôsobilosti – 6
- v overovaní pôvodu potravín – 31
- v skladovaní potravín – 46
- v manipulácii s potravinami – 62
- v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zaradením – 5
- v priebežnom vzdelávaní zamestnancov – 41
- v dodržiavaní zásad SPV, HACCP – 186

Najviac nezhôd bolo zistených pri výrobe a manipulácii so zmrzlinou (232 nezhôd), s lahôdkarskými výrobkami (146 nezhôd) a s cukrárskymi výrobkami (138 nezhôd). Najväčší počet nezhôd bol zistený v súvislosti s dodržiavaním zásad SPV a HACCP a s hygienou prevádzky.

Najčastejšie sa vyskytujúce nezhody zistené pri výkone úradnej kontroly:

- **v hygiene prevádzky** - steny s popraskanou omietkou; opotrebovaný náter chladiaceho zariadenia; opotrebované regály v skladoch; pleseň na stenách;
- **v osobnej hygiene** - práca so šperkmi na rukách; umelé a nalakované nechty;
- **odbornej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností;
- **v zdravotnej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o zdravotnej spôsobilosti;
- **v overovaní pôvodu potravín** – nezabezpečená vysledovateľnosť výrobkov; neohlásený internetový predaj výživových doplnkov; suroviny s označením iba v cudzom jazyku; suroviny bez nadobúdacích dokladov;
- **v skladovaní potravín** – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín; potraviny nechránené pred kontamináciou; uchovávanie potravín pri nevyhovujúcej teplote; predaj potravín po dobe spotreby resp. minimálnej trvanlivosti;
- **v manipulácii s potravinami** – nevhodná manipulácia s potravinami; nepoužívanie pracovných pomôcok; manipulácia s výrobkami bez použitia ochranných osobných prostriedkov; kríženie čistej a nečistej časti prevádzky; neoznačené pracovné plochy; zamieňanie pracovných plôch;
- **v manipulácii s odpadom** – nevhodné odstraňovanie odpadov; nesprávna kategorizácia odpadu; zhromažďovanie odpadu do nevhodných nádob;
- **v priebežnom vzdelávaní zamestnancov** - nerealizované vzdelávanie;
- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nedodržiavanie stanovených technologických postupov; nevykonávanie monitoringu CCP; nevedenie evidencie o monitoringu CCP; nevedenie evidencie o dennej produkcii výrobkov; dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe; nedostatočne vypracovaná dokumentácia; nevedenie záznamov o technologickom postupe výroby zmrzliny; nevedené záznamy o vykonávanej sanitácii výrobných priestorov; neverovanie zdravotnej neškodnosti vlastných výrobkov.

Úradná kontrola materiálov a predmetov určených na styk s potravinami v roku 2012

Národné referenčné laboratórium (NRL) pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami vykonávalo v roku 2012 laboratórne vyšetrenia materiálov a predmetov určených na styk s potravinami v súlade s plnením viacročného plánu úradných kontrol podľa nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004. Plán úradných kontrol bol cielene zameraný na výrobky dostupné na našom trhu, u ktorých sa definovali špecifické kritériá rizikovosti na základe legislatívnych požiadaviek, hlásení RASFF a našich dlhoročných skúseností s posudzovaním výrobkov určených na styk s potravinami.

Odbery vzoriek boli organizované jednotlivými RÚVZ v SR podľa stanoveného časového harmonogramu. Vzorky odobraté jednotlivými RÚVZ boli cielene laboratórne vyšetrené v možných rizikových ukazovateľoch v závislosti od materiálového zloženia

materiálov a predmetov určených na styk s potravinami. Miesta odberov boli nasledujúce: veľkoobchod, maloobchod, dovozcovia, distribútori, výrobcovia, potravinársky priemysel/prevádzky. Ako prioritné miesta odberov boli určené: dovozcovia a veľkoobchod.

Vyhodnotenie úradných kontrol s odberom vzoriek:

Úradné kontroly s odberom vzoriek boli realizované v súlade s časovým harmonogramom.

a) Chemické vyšetrenie

Celkovo bolo chemicky vyšetrených 218 výrobkov (celkovo bolo vyšetrených 494 vzoriek v 1002 ukazovateľoch a bolo vykonaných 2452 analýz).

Z toho **2 výrobky** laboratórnym vyšetrením nespĺnili požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Materiály a predmety určené na styk s potravinami: *melamínové kuchynské pomôcky(melamínová misa), plastové výrobky určené pre deti (plastový pohár).*

b) Mikrobiologické vyšetrenie

Mikrobiologicky bolo vyšetrených celkovo **10 vzoriek** obalových materiálov, pričom všetky splnili požiadavky prílohy č. 19 k štvrtej hlave druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie.

c) Pôvod výrobkov

Z vyplnených záznamov o úradnej kontrole odobraných výrobkov vyplýva, že z 218 výrobkov malo 122 výrobkov deklarovaný pôvod v krajinách EÚ, 76 výrobkov pochádzalo z tretích krajín a 20 výrobkov nemalo uvedený pôvod.

Vyhodnotenie úradných kontrol bez odberu vzoriek

Úradné kontroly bez odberu vzoriek boli vykonávané v priebehu roka 2012. Celkovo bolo vykonaných 401 kontrol v 356 prevádzkach, z toho 126 kontrol bolo vykonaných v potravinárskych prevádzkach. Je možné konštatovať, že vyhlásenia o zhode a podporná dokumentácia boli preložené v súlade s metodickým pokynom, avšak obsahová stránka vyhlásení o zhode bola v mnohých prípadoch nepostačujúca vzhľadom na legislatívne požiadavky.

Monitoring a odber materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktoré sú použité ako reklamné predmety na podporu predaja potravinárskych výrobkov, časopisov atď.

V priebehu roka 2012 bolo odobratých 5 výrobkov (sklenená šálka, 2 sklenené poháre, keramický šálka, alumíniová fľaša), ktoré boli predávané spolu s potravinami ako darčekové predmety na podporu predaja. Všetky tieto výrobky vyhovelí v sledovaných ukazovateľoch (Cd, Pb, alebo Cd, Pb, Cr, Ni) legislatívnym predpisom.

Monitoring používania aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov

V rámci výkonu ÚK nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami a zároveň potravinami sa monitorovalo možné používanie aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov (napr. vkladanie rôznych vreciek s aktívnou zložkou do balených potravín, nálepky informujúce spotrebiteľa o možných zmenách v potravinách). Počas výkonu ÚK nebolo zistené používanie aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov.

Výkon auditov SVP u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami

V priebehu roku 2012 bolo celkovo vykonaných 6 auditov u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, z toho bolo 5 auditov u výrobcov plastových obalových materiálov a 1 audit u výrobcu kombinovaných obalových materiálov. Vyhodnotenie auditov: 4 prevádzky boli posúdené ako bezpečné a 2 prevádzky ako bezpečné s pripomienkami.

3.2.2 Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach

V roku 2012 bolo evidovaných 40 115 zariadení spoločného stravovania (ZSS), v ktorých bolo vykonaných **19 337** kontrol podľa zákona č. 152/1995 Z. z..

Pri výkone úradnej kontroly v ZSS boli zistené nezhody najmä:

- **v hygiene prevádzky** – vykonávanie činnosti v potravinárskych zariadeniach bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva; nevyhovujúca prevádzková hygiena; nevyhovujúci stavebno-technický stav prevádzky; porušenie povrchov podláh, stien, stropov; znečistené steny, stropy, podlahy, pracovné plochy; plesne na stenách; opotrebovanosť technologického zariadenia; nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody do umývadiel v priestoroch, kde sa manipuluje s potravinami; nefunkčné splachovanie vo WC pre personál; nefunkčné, prípadne znečistené technologické zariadenia; nedostatočne vykonávaná sanitácia prevádzkových priestorov;
- **v osobnej hygiene** – znečistené, neúčelové, prípadne civilné oblečenie; k umývadlám v zariadeniach na osobnú hygienu hostí (WC) a na osobnú hygienu personálu (WC) nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej vody; nosenie ozdôb na rukách; umelé a nalakované nechty; nezabezpečenie základných hygienických potrieb;
- **v odbornej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností, resp. uplynutie platnosti osvedčení; nezdokladovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov;
- **v zdravotnej spôsobilosti** - nezdokladovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov;
- **v overovaní pôvodu potravín** – nedostatočne vedená evidencia príjmu surovín, resp. doklady o pôvode na nenachádzajú priamo v prevádzke; nepredloženie nadobúdacích dokladov k surovinám a polotovarom;
- **v skladovaní potravín** – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín; nezabezpečená čistota skladových priestorov; zmrazovanie potravín dodaných do zariadenia spoločného stravovania v nezmrazenom stave; samovoľné schladzovanie a zmrazovanie hotových pokrmov; nevhodné mikroklimatické podmienky pri skladovaní potravín; skladovanie potravín v nevhodných obaloch; skladovanie potravín po dátume spotreby v chladiacom zariadení; nefunkčné chladiace zariadenie; ukladanie pokrmov v nádobách priamo na podlahu; výrobky vyžadujúce chladiarenské skladovanie uložené mimo chladiaceho zariadenia; chladiace zariadenie bez teplomera; chýbajúce zariadenia na udržiavanie požadovanej teploty pokrmov;
- **v manipulácii s potravinami** – nevhodná manipulácia s pokrmami a surovinami; kríženie čistej a nečistej časti prevádzky; neoznačené pracovné plochy; zamieňanie pracovných plôch; rozmrazovanie surovín nevhodným spôsobom; nedodržanie teplotného reťazca hotových pokrmov; nevedenie evidencie rozpracovaných pokrmov;
- **v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zaradením** – nevhodné odstraňovanie odpadov; zhromažďovanie odpadu v nevyhovujúcich, neuzatvárateľných nádobách; chýbajúce doklady o nakladaní s organickým odpadom; nezdokladovanie zmlúv o odbere prepáleného oleja; nesprávna kategorizácia odpadu;

- **v priebežnom vzdelávaní zamestnancov** - nezabezpečené školenie zamestnancov vo veciach hygieny potravín a v uplatňovaní zásad HACCP;
- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nedodržiavanie stanovených technologických postupov; nevykonávanie monitoringu CCP; nevedenie evidencie; dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe; nedodržiavanie podmienok uchovávania polotovarov, rozpracovaných pokrmov a hotových pokrmov (teplota a čas ich uchovávania); prevádzkovatelia neurčili, nezaviedli a nezachovávali trvalý postup alebo postupy založené na zásadách HACCP a správnej výrobnéj praxe v kontrolovanej prevádzke; nedodržiavanie zásad SVP.

3.2.3 Audity podľa čl. 5 nariadenia (ES) č. 882/2004

V roku 2012 neboli žiadne právomoci pre výkon ÚK delegované na iné orgány. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. oprávnenými orgánmi v oblasti vymedzených kompetencií orgánov verejného zdravotníctva vykonávajúcimi úradnú kontrolu potravín v roku 2012 boli ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v: Bardejove, Banskej Bystrici, Bratislave, Čadci, Dolnom Kubíne, Dunajskej Strede, Galante, Humennom, Komárne, Košiciach, Leviciach, Liptovskom Mikuláši, Lučenci, Martine, Michalovciach, Nitre, Nových Zámkoch, Poprade, Prešove, Považskej Bystrici, Prievidzi, Rimavskej Sobote, Rožňave, Senici, Spišskej Novej Vsi, Starej Ľubovni, Svidníku, Trebišove, Trenčíne, Topoľčanoch, Trnave, Veľkom Krtíši, Vranove nad Topľou, Zvolene, Žiari nad Hronom a v Žiline, prostredníctvom ktorých bolo vykonaných **spolu 802 auditov** (z uvedeného počtu 6 auditov zameraných na materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami).

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

Mikrobiologicky nevyhovujúcich bolo **1 063 vzoriek** potravín (8,59 %) z celkovo vyšetrených 12 375 vzoriek potravín, a to najmä z dôvodu porušenia kritérií procesu výroby.

Vo vyšetrovaných vzorkách potravín boli mikrobiologicky izolované nasledovné mikroorganizmy:

- koliformné baktérie (567 vzoriek: hotové pokrmy, zmrzlina a dezerty, pokrmy rýchleho občerstvenia, cukrárske výrobky, lahôdkárske výrobky, pramenité a balené pitné vody, minerálne vody, nealkoholické nápoje, syry a bryndza zo Slovenska),
- kvasinky (286 vzoriek: zmrzlina a dezerty, pokrmy rýchleho občerstvenia, lahôdkárske výrobky, cukrárske výrobky, hotové pokrmy, nealkoholické nápoje, syry a bryndza zo Slovenska),
- *Escherichia Coli* (62 vzoriek: lahôdkárske výrobky, pokrmy rýchleho občerstvenia, zmrzlina a dezerty, hotové pokrmy, minerálne vody, pramenité a balené pitné vody, syry a bryndza zo Slovenska),
- plesne (61 vzoriek: cukrárske výrobky, zmrzlina a dezerty, pokrmy rýchleho občerstvenia, ovocné a bylinné čaje, hotové pokrmy, cereálie a pekárenské výrobky),
- *Staphylococcus sp.* (34 vzoriek: hotové pokrmy, zmrzlina a dezerty, cukrárske výrobky, pokrmy rýchleho občerstvenia, lahôdkárske výrobky),
- *Bacillus cereus* (28 vzoriek: hotové pokrmy, lahôdkárske výrobky, pokrmy rýchleho občerstvenia, cukrárske výrobky, mäso a výrobky z mäsa),
- *Enterobacteriaceae* (28 vzoriek: zmrzlina a dezerty),

- *Salmonella sp.* (12 vzoriek: vajcia a výrobky z vajec, hotové pokrmy, ovocné a bylinné čaje, pokrmy rýchleho občerstvenia, mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina),
- *Pseudomonas sp.* (6 vzoriek: pokrmy rýchleho občerstvenia, pramenité a balené pitné vody, zmrzlina a dezerty, hotové pokrmy),
- *Campylobacter* (2 vzorky: hotový pokrm, mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina),
- *Cronobacter species /Enterobacter sakazakii/* (2 vzorky: detská a dojčenská výživa),
- *Listeria sp.* (1 vzorka: hotový pokrm).

Z celkového počtu 12 375 vyšetrených vzoriek potravín bolo mikrobiologicky nevyhovujúcich 8,59 % vzoriek potravín, pričom najvyššie percento mikrobiologicky nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s ostatnými vzorkami potravín bolo zaznamenané v prípade pokrmov rýchleho občerstvenia (14,29 %), lahôdkarských výrobkov (13,64 %), zmrzlina a dezertov (11,52 %), cukrárskych výrobkov (9,16 %) a hotových pokrmov (5,34 %).

Lahôdkarské výrobky: celkovo bolo vyšetrených **1 092 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **141** vzoriek (12,91 %), z toho až 138 vzoriek (97,87 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky lahôdkarských výrobkov nevyhoveli najmä pre zvýšený počet koliformných baktérií (64 nevyhovujúcich vzoriek z 1 012 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (60 nevyhovujúcich vzoriek) a *E. Coli* (26 nevyhovujúcich vzoriek). Ojedinele boli zistené *Bacillus cereus* (5 nevyhovujúcich vzoriek) a *Staphylococcus sp.* (3 nevyhovujúce vzorky).

Cukrárske výrobky: celkovo bolo vyšetrených **1 880 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **164** vzoriek (8,72 %), z toho až 156 vzoriek (95,12 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky cukrárskych výrobkov nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (95 nevyhovujúcich vzoriek z 1 703 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (52 nevyhovujúcich vzoriek) a plesní (29 nevyhovujúcich vzoriek). 7 vzoriek nevyhovelo z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Staphylococcus sp.* a 2 vzorky z dôvodu *Bacillus cereus*.

Zmrzlina: v kategórii zmrzlina a dezertov bolo celkovo vyšetrených **3 221 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **341** vzoriek (10,59 %), pričom až 337 vzoriek (98,83 %) nevyhovelo z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky zmrzlina nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (127 nevyhovujúcich vzoriek z 2 924 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (99 nevyhovujúcich vzoriek), *Enterobacteriaceae* (28 nevyhovujúcich vzoriek) a plesní (20 nevyhovujúcich vzoriek). Ojedinele boli zistené *E. Coli* (7 nevyhovujúcich vzoriek) a v 1 vzorke *Pseudomonas sp.*

Hotové pokrmy zo ZSS, pokrmy rýchleho občerstvenia: celkovo bolo vyšetrených **4 255 vzoriek hotových pokrmov**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **206** vzoriek hotových pokrmov (4,88 %), z toho až 205 vzoriek (99,51 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky hotových pokrmov nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (170 nevyhovujúcich vzoriek z 3 839 vyšetrených vzoriek). V 18 vzorkách bola zistená prítomnosť *Bacillus cereus*, v 11 vzorkách *Staphylococcus sp.*, v 9 vzorkách kvasinky, v 6 vzorkách *E. Coli*, v 3 vzorkách bola zistená *Salmonella sp.*, v 2 vzorkách plesne a v 1 vzorke *Campylobacter*, *Pseudomonas sp.*, *Listeria monocytogenes*.

V kategórii **pokrmov rýchleho občerstvenia** bolo celkovo vyšetrených **1 212 vzoriek** pokrmov rýchleho občerstvenia. Z uvedeného počtu nevyhovelo **174** vzoriek (14,36 %), z toho až 171 vzoriek (98,28 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky pokrmov rýchleho občerstvenia nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (101 nevyhovujúcich vzoriek z 1 197 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (60 nevyhovujúcich vzoriek). V 19 vzorkách bola zistená *E. Coli*, v 4 vzorkách plesne, v 3 vzorkách

Staphylococcus sp. a v 2 vzorkách boli zistené *Pseudomonas sp.* a *Bacillus cereus*. V 1 vzorke bola zistená *Salmonella sp.*

Potraviny pre dojčatá a malé deti: celkovo bolo vyšetrených **1 248 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhoveli **2** vzorky (0,16 %) z dôvodu mikrobiálnej kontaminácie. V 2 vzorkách sa zistila prítomnosť *Enterobacter sakazakii* (*Cronobacter species*). Jednalo sa však o potraviny na následnú výživu dojčiat. Pre sušenú dojčenskú výživu a sušené dietetické potraviny na osobitné medicínske účely pre dojčatá do šiestich mesiacov veku je kritérium bezpečnosti potravín podľa nariadenia (ES) č. 2073/2005 pre *Enterobacter sakazakii* (neprítomnosť v 10 g, n = 30, c = 0). Pre potraviny na následnú výživu dojčiat, určenú pre deti staršie ako šesť mesiacov toto kritérium neplatí.

Prírodná minerálna voda, pramenitá voda a balená pitná voda (vrátane vody pre dojčatá a malé deti): všetky odobraté a laboratórne vyšetrené vzorky vody pre dojčatá a malé deti boli vyhodnotené ako vyhovujúce. V kategórii **minerálnych vôd** bolo celkovo vyšetrených **39 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **5** vzoriek (12,82 %), z toho 5 vzoriek z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie a 1 vzorka aj z dôvodu inej kontaminácie. Po 2 vzorky minerálnych vôd nevyhoveli z dôvodu zvýšeného počtu koliformných baktérií a *E. Coli*, v 3 vzorkách boli zistené iné nešpecifikované kmene mikroorganizmov.

V kategórii **pramenitých vôd a balených pitných vôd** bolo celkovo vyšetrených **187 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **24** vzoriek (12,83 %), z toho 22 vzoriek (91,67 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky pramenitých vôd a balených pitných vôd nevyhoveli najčastejšie z dôvodu celkového počtu mikroorganizmov kultivovaných pri teplote 21°C ± 1 °C a pri teplote 37°C (19 nevyhovujúcich vzoriek zo 169 vyšetrených vzoriek), pre zvýšený počet koliformných baktérií (3 nevyhovujúce vzorky), *Pseudomonas aeruginosa* (2 nevyhovujúce vzorky) a *E. Coli* (1 nevyhovujúca vzorka).

V prípade nevyhovujúcich vzoriek sa jednalo najmä o veľkoobjemovo balené (18,9 l vody) určené na dávkovanie prostredníctvom dávkovačov vody, tzv. watercoolerov.

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

Z dôvodu **chemickej kontaminácie** nevyhovelo spolu **45 vzoriek** potravín z celkovo vyšetrených 15 965 vzoriek, t.j. 0,30 %, najmä z dôvodu prekročenia stanovených limitov pre prídavné látky a kontaminanty.

Vzorky potravín, vrátane hotových pokrmov a pokrmov rýchleho občerstvenia boli vyšetrené aj na prítomnosť **prídavných látok**. Pozornosť bola venovaná najmä farbivám, sladidlám a chemickým konzervačným látkam. Celkovo bolo vyšetrených **1 897 vzoriek** na kontrolu **farbív**, pričom z uvedeného celkového množstva nevyhovelo 5 vzoriek z dôvodu nadlimitného množstva syntetických farbív (4 vzorky zmrzliny a dezertov - nadlimitná hodnota farbiva E 124 v 2 prípadoch a E 122 v 2 prípadoch a 1 vzorka cukrárskeho výrobku - nadlimitná hodnota farbiva E 124). V prípade uvedených druhov potravín sa však jednalo len o výrobu a konzumáciu v mieste určitého regiónu, pričom priamo na mieste boli prijaté opatrenia.

Prítomnosť a množstvo **sladidiel** bolo kontrolované najmä vo vzorkách cukrárskych a lahôdkarských výrobkov, výživových doplnkov, nealkoholických nápojov a zmrzliny a dezertov. Celkovo bolo vyšetrených **573 vzoriek**, pričom z uvedeného celkového množstva nevyhoveli 2 vzorky výživových doplnkov z dôvodu prekročenia obsahu sladidla - Acesulfámu K. Jednalo sa o dva druhy výživových doplnkov od toho istého slovenského výrobcu. Výsledky laboratórnych analýz boli prejednané s výrobcom, ktorý sa rozhodol prehodnotiť dávkovanie surovín.

Celkový počet vyšetovaných vzoriek na prítomnosť a množstvo **chemických konzervačných látok** bol **632**, z toho 2 vzorky lahôdkarských výrobkov nevyhoveli z dôvodu prekročenia limitu.

Arómy: celkovo bolo odobratých a laboratórne vyšetrených **39 vzoriek** rôznych druhov potravín s obsahom škoricice na kontrolu obsahu **kumarínu** (mliečne kaše s obsahom škoricice pre dojčatá a malé deti - 23 vzoriek, raňajkové cereálie s obsahom škoricice - 15 vzoriek, sladké pečivo s obsahom škoricice - 1 vzorka). Jedna vzorka – Raňajkové cereálie „škoricové štvorčeky“ nevyhovela z dôvodu prekročenia legislatívou stanoveného najvyššieho prípustného množstva pre kumarín (nameraná hodnota 27,0 mg/kg). Na základe týchto zistení bol predmetný výrobok stiahnutý z trhu v Slovenskej republike.

Z **kontaminantov** vo vyšetovaných vzorkách boli sledované, najmä ťažké kovy (olovo, kadmium, ortuť), dusitaný a dusičnan, polychlóvané bifenyly (PCB), rezíduá pesticídov, benzo(a)pyrén, mykotoxíny a akrylamid.

Na kontrolu obsahu **olova** bolo vyšetrených 1 001 vzoriek potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre olovo. Na kontrolu obsahu **kadmia** bolo vyšetrených 942 vzoriek potravín, pričom nevyhovela 1 vzorka výživového doplnku. Výživový doplnok sa odobral ako posledná vzorka v distribučnej sieti a preto nebolo možné vykonať opakovaný odber. Na obsah **ortuti** bolo vyšetrených **874 vzoriek** potravín, pričom nevyhoveli 2 vzorky jedného výživového doplnku (Himalájsky ayurvédsky čaj - výživový doplnok). Spoločnosť distribuujúca predmetný výrobok v Slovenskej republike prijala dobrovoľné opatrenie – zabezpečila stiahnutie výrobku z trhu v SR.

Na prítomnosť **dusitanov a dusičnanov** bolo vyšetrených celkovo **1 213 vzoriek** potravín. Z toho **539** vzoriek potravín na obsah dusitanov (288 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti) a **674** vzoriek potravín na obsah dusičnanov (z toho 288 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti). Na obsah dusičnanov nevyhovela 1 vzorka minerálnej vody, jednalo sa však o výrobok, ktorý nebol distribuovaný mimo Slovenskej republiky.

Na vyšetrenie **prítomnosti polychlóvaných bifenylov** bolo spolu odobratých a laboratórne vyšetrených **18 vzoriek** potravín na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebol zistený uvedený kontaminant.

Rezíduá pesticídov boli vyšetované v **40 vzorkách** potravín na počiatočnú výživu dojčiat, potravín na následnú výživu dojčiat ako aj výživových prípravkov pre dojčatá a malé deti na mliečnom, cereálnom alebo zeleninovom a ovocnom základe. Prítomnosť sledovaných rezíduí pesticídov, ktoré sa nesmú používať na ošetrovanie plodín určených na výrobu potravín na výživu dojčiat a malých detí (disulfoton, fensulfotion, fentin, haloxyfop, heptachlór, hexachlórbenzén, nitrofen, ometoat, terbufos, dieldrín, endrín) nebola potvrdená v žiadnej z vyšetrených vzoriek potravín. V prípade rezíduí pesticídov, pre ktoré sú ustanovené v legislatíve špecifické maximálne limity a v prípade iných účinných látok a prípravkov na ochranu rastlín (alfa-HCH, beta-HCH, gamma-HCH, 2,4'-DDT, 4,4'-DDT, 4,4'-DDE, 4,4'-DDD, metoxychlór) taktiež nebola potvrdená prítomnosť.

Z uvedeného počtu vzoriek bolo 10 vzoriek potravín spracovaných na báze obilnín určených pre dojčatá a malé deti zaradených do monitorovacieho programu (podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1274/2011 zo 7. decembra 2011 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného programu Únie na roky 2012, 2013 a 2014 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu).

Na **benzo(a)pyrén** bolo spolu odobratých a laboratórne vyšetrených **26 vzoriek** potravín na počiatočnú výživu dojčiat a následnú výživu dojčiat (mliečne výrobky) a ostatných potravín na výživu dojčiat a malých detí (mäsovo-zeleninové výrobky). Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebol zistený uvedený kontaminant.

Mykotoxíny: v roku 2012 bolo v NRC pre mykológiu životného prostredia pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade na prítomnosť rôznych **mykotoxínov** vyšetrených **277 vzoriek** potravín pre dojčatá a malé deti, odobraných regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (RÚVZ). **Patulín** bol stanovovaný v 78 vzorkách, **aflatoxín B₁** v 78 vzorkách, **aflatoxín M₁** v 32 vzorkách, **ochratoxín A** v 17 vzorkách, **deoxynivalenol** v 24 vzorkách, **zearalenon** v 24 vzorkách a **fumonizíny** v 24 vzorkách.

Z celkového počtu analyzovaných vzoriek (277) bolo 239 vzoriek zo zahraničnej (t.j. z členských štátov Európskej únie a z tretích krajín, z toho 35 vzoriek pôvodom z Turecka) a 38 vzoriek z domácej produkcie:

- zo 78 vzoriek, v ktorých bol stanovovaný **patulín** bolo 48 vzoriek zahraničnej a 30 vzoriek domácej produkcie,
- zo 78 vzoriek vyšetrených na prítomnosť **aflatoxínu B₁** bolo 6 vzoriek domácej produkcie a 72 vzoriek zahraničnej produkcie, z toho 17 vzoriek pôvodom z Turecka a 55 vzoriek európskych výrobcov,
- všetky vzorky vyšetrené na obsah **aflatoxínu M₁** (32) pochádzali zo zahraničnej produkcie európskych výrobcov,
- všetky vzorky (17), v ktorých bol zisťovaný obsah **ochratoxínu A** boli zo zahraničnej produkcie (5 vzoriek z Turecka, 12 vzoriek pôvodom z Európy),
- obsah **deoxynivalenolu** bol zisťovaný v 24 vzorkách, 1 vzorka pochádzala z domácej produkcie, 23 vzoriek zo zahraničnej produkcie, z toho 6 vzoriek pôvodom z Turecka a 17 vzoriek európskych výrobcov,
- všetky vzorky vyšetrené na obsah **zearalenonu** (24) pochádzali zo zahraničnej produkcie (4 – Turecko, 20 – Európa),
- z 24 vzoriek, v ktorých bol stanovovaný obsah **fumonizínov** 1 vzorka pochádzala z domácej produkcie a 23 vzoriek zo zahraničnej produkcie (3 – Turecko, 20 – európski výrobcovia).

Všetky vyšetrené vzorky na obsah **aflatoxínu B₁** spĺňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách – t.j. maximálna hodnota obsahu 0,10 µg/kg. V 1 vzorke detských sušienok pôvodom z Turecka bol stanovený obsah aflatoxínu B₁ blízko limitnej hodnoty v koncentrácii 0,098 µg/kg.

Všetky vyšetrené vzorky na obsah **zearalenonu** (24) spĺňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006 – t.j. maximálna hodnota obsahu 20 µg/kg. V 1 vzorke bol stanovený jeho obsah v koncentráciách 2,25 µg/kg. V ostatných vyšetrených vzorkách jeho prítomnosť nebola zistená.

Z 24 vzoriek vyšetrených na prítomnosť **fumonizínov** bol v 2 vzorkách stanovený obsah fumonizínov v koncentráciách 41,0 µg/kg a 27,0 µg/kg, v ostatných vzorkách prítomnosť fumonizínov nebola dokázaná. Všetky vyšetrené vzorky spĺňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006 – t.j. maximálna hodnota obsahu 200 µg/kg.

Prítomnosť **patulínu, deoxynivalenolu, aflatoxínu M₁ a ochratoxínu A** nebola dokázaná v žiadnej vyšetrenej vzorke.

Akrylamid: v roku 2012 bolo spolu vyšetrených **78 vzoriek** potravín na obsah akrylamidu, z toho 61 vzoriek sterilizovaných pokrmov pre dojčatá a malé deti, 8 potravín na báze zemiakov (napr. zemiakové hranolky, zemiaková kaša tvarovaná do guliek a následne vysmázaná), 7 instantných mliečnych a nemliečnych kaší pre dojčatá a malé deti a 2 vzorky sušienok pre dojčatá a malé deti. Vzorky boli odoberané z distribučnej siete. Pre akrylamid platí monitoring v súlade s Odporúčaním Komisie č. 2010/307/EÚ o monitorovaní množstva

akrylamidu v potravinách, limit nie je stanovený v súčasnej platnej legislatíve, existujú len indikatívne hodnoty akrylamidu pre príslušné kategórie potravín.

V prípade kontroly **alergénov** v potravinách bola pozornosť venovaná kontrole obsahu **gluténu** v potravinách označených ako vhodných pri diéte pre celiakov. Celkovo bolo laboratórne vyšetrených **40 vzoriek** potravín (rôznych druhov cestovín, pekárskeho výrobku, zmesi na výrobu pekárskeho výrobku) ELISA testom. Z uvedeného počtu vzoriek boli v 37 vyšetovaných vzorkách namerané hodnoty gluténu od 6,74 mg/kg do 8,11 mg/kg (v priemere 7,36 mg/kg). V 2 vzorkách bolo namerané viac ako 20 mg/kg gluténu. Jednalo sa o palacinky, v ktorých bolo namerané 23,8 mg/kg gluténu a o vzorku potraviny „Bezlepková roláda piškótová“ (namerané množstvo gluténu: 41,2 mg/kg). 1 vzorka potraviny „Bezlepkový makový závin“ nespĺňala ustanovenia Nariadenia Komisie (ES) č. 41/2009 z 20. januára 2009 o zložení a označovaní potravín vhodných pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu (namerané množstvo gluténu: 142 mg/kg; označenie „Bezlepkový makový závin“). V označovaní vyšetovaných potravín prevládalo nesprávne označenie „bezlepkový, bezlepková, bezlepkové“. Uvedené zistenia boli riešené priamo s výrobcami, prípadne distribútormi predmetných výrobkov v Slovenskej republike – uložené boli opatrenia na označovanie výrobkov v súlade s platnou legislatívou.

Potraviny ošetrované ionizujúcim žiarením - celkovo bolo laboratórne vyšetrených **25 vzoriek**. Z toho boli vyšetrené viaceré druhy syrov, ďalej orechy, ako napríklad mandle, arašidy, lieskové orechy. Spolu 10 vzoriek potravín s obsahom tuku. Z nameraných hodnôt a po zohľadnení neistôt merania vo vzorkách nebola dokázaná prítomnosť dvojíc ožiarením vytvorených uhľovodíkov alkánov a alkénov, pri ktorých by boli podiely hmotnostných zlomkov detegované v očakávaných pomeroch (podľa STN EN 1784). Na základe týchto výsledkov vzorky nevykazovali vlastnosti potravín ošetrovaných ionizujúcim žiarením. Taktiež bolo vyšetrených 15 vzoriek potravín bez obsahu tuku, ako napríklad: Kucharek, Vegetable mix, sypké ochucovadlo, 200 g; Fit Line Zmes na šaláty, 200 g; PERFECTA® Ochucovadlo univerzálne, 500 g; KOTÁNYI Provencálske byliny, bylinková zmes, 17 g; Cesnak sušený granulovaný, 100 g; Mikado Korenie na ryby, 30 g; THYMOS Majorán drvený, 20 g; Kania Cesnak sušený - vločky, 45 g; PODRAVKA® NATUR Ochucovadlo, 150 g. Dôkaz ožiarenia predmetných vzoriek potravín rastlinného pôvodu bol negatívny (metodika EN 1788).

3.4. Turistická sezóna

3.4.1. Letná turistická sezóna

Bratislavský kraj

V Bratislavskom kraji sú nasledovné rekreačné strediská: Aquapark Senec, Slnčné jazero v Senci, Rudava v Malých Levároch, Kamenný Mlyn, Zlaté piesky, Vajnorské jazero, Kuchajda, Veľký Draždiak, kúpaliská: Matador, Tehelné pole, Rosnička, Delfín, Lamač, Malacky, Modra. V roku 2012 boli v prevádzke aj pláže pri Dunaji. Okrem lokalít určených na kúpanie sú ďalšie centrá letnej turistickej sezóny: Bratislava Staré mesto, ZOO Bratislava, Hrad Devín, Hrad Červený kameň, hrádza pri Dunaji a iné.

V uvedených strediskách boli kontrolované zariadenia spoločného stravovania sezónneho typu (ambulantné stánky a bufety, prevádzky rýchleho občerstvenia, prevádzky výroby a predaja zmrzliny), reštaurácie, stravovacie prevádzky v hoteloch a penziónoch. Kontroly boli vykonané v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a výkonu úradnej

kontroly potravín podľa plánu kontrol na rok 2012, ako aj na základe žiadostí prevádzkovateľov sezónnych zariadení o uvedenie priestorov do prevádzky.

V rámci letnej turistickej sezóny bolo vykonaných 383 kontrol. Najčastejšími nedostatkami boli: nedodržiavanie prevádzkovej hygieny, nedostatky v skladovaní a manipulácii s potravinami, zistený tovar po dobe spotreby, nedostatočná výsledovateľnosť surovín a polotovarov (zmrazovanie mäsa v prevádzke).

Počas letnej sezóny v roku 2012 bola na nábreží Dunaja realizovaná televízna show „Pláž 33“, súčasťou ktorej bolo zriadenie prevádzky s poskytovaním občerstvenia pre verejnosť. Prevádzkovateľovi uvedeného zariadenia bola uložená pokuta podľa zákona č. 355/2007 Z. z. za nesplnenie si povinnosti podľa § 52 ods. 1 písm. b) citovaného zákona - predkladať opatrenia a návrhy uvedené v § 13 na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do času kladného posúdenia zdržať sa vykonávania posudzovaných opatrení alebo činností.

Banskobystrický kraj

Kontroly pripravenosti stravovacích zariadení na letnú turistickú sezónu 2012 ako aj kontroly počas sezóny boli vykonávané na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici, v areáli Kúpaliska v Podbrezovej, v Ružinej, na termálnom kúpalisku Novolandia v Rapovciach, kúpalisku Poltár - časť Zelené, v rekreačnom zariadení Kurinec – Zelená voda, na súkromnej pláži ORMET Teplý Vrch, na termálnom kúpalisku v obci Dolná Strehová, ako aj v zariadení Vodný svet v Číži, v okolí Banskoštiavnických jazier, Dolnohodrušskom jazere, na kúpaliskách v Kremnici, Sklenených Tepliciach, Žiari nad Hronom, Vyhniach, Počúvadle, kúpalisku v Neresnici, Sliachi, Detve, Krupine a v Dudinciach. Termálne kúpalisko Kováčová bolo pre rozsiahlu rekonštrukciu uzavreté.

V stravovacích zariadeniach poskytujúcich prípravu a predaj pokrmov rýchleho občerstvenia pred zahájením sezóny a počas sezóny bolo v rámci ŠZD a ÚKP vykonaných 131 kontrol. Za nevyhovujúce skladovanie syra bola v jednom prípade uložená bloková pokuta v sume 33 € a v jenom prípade bol udelený sankčný postih za zistené závažné nedostatky vo vedení dokumentácie správnej výrobnjej praxe.

Košický kraj

V jednotlivých okresoch Košického kraja sú nasledujúce významnejšie strediská a lokality využívané na turistiku a rekreáciu v letnom období: na území mesta Košice a Košice - okolie s poskytovaním stravovacích služieb prevažne kúpaliská (Mestské kúpalisko, kúpalisko Triton), oblasť Alpinka, areál Anička, ZOO Kavečany a oblasť Jazera na sídlisku nad Jazerom, Čaña, Geča, Ružín, Bukovec, Medzev, Moldava nad Bodvou. V okrese Michalovce predovšetkým oblasť vodnej nádrže Zemplínska Šírava a Vinianske jazero, v okrese Sobrance Morské oko. V okrese Trebišov ATC Mária Veľaty a areál vodných športov v Trebišove. V okrese Rožňava Betliar, Vlachovo, Dobšiná, Vyšná Slaná, Rejdová, Stratená, Stratená - časť Dobšinská Ladová Jaskyňa, Dedinky, Dedinky - časť Dobšinská Maša, Krásnohorské Podhradie, Soroška, Gombasek, Dmica, Dlhá Ves, Hrádok. V okrese Spišská Nová Ves ide o Národný park Slovenský raj - lokalita Čingov, lokalita Džurkovec, Obec Spišské Tomášovce, Obec Hrabušice, ATC Podlesok Hrabušice, Hrabušice - Kláštorisko, Hrabušice - rekreačné zariadenie Veľká Biela Voda, rekreačná lokalita - Mlynky - Biele Vody, Mlynky - Prostredný Hámor a Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad.

Pred začatím letnej turistickej sezóny boli vykonané v zariadeniach poskytujúcich stravovacie služby kontroly v trvalých zariadeniach a obhliadky v sezónnych zariadeniach v celkovom počte 304, pričom zariadenia boli väčšinou pripravené na začatie vykonávania navrhovanej činnosti, resp. na sezónu. Aj počas letnej turistickej sezóny boli vykonávané

kontroly zamerané na plnenie povinností a dodržiavanie ustanovení vyplývajúcich z platných právnych predpisov.

Z významnejších nedostatkov bolo zistené napr. nevedenie evidencie o uplatňovaní zásad systému HACCP, nepredloženie dokladov o odbornej spôsobilosti, nevyhovujúce uchovávanie civilného odevu a osobných vecí zamestnancov, nedostatočná prevádzková hygiena, nezabezpečené dostatočné množstvo oddelených pracovných plôch so zreteľom na druh suroviny a spôsob jej spracovania, používanie potravín na výrobu pokrmov rýchleho občerstvenia po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti.

Nitriansky kraj

Nie vo všetkých okresoch Nitrianskeho kraja sa nachádzajú rekreačné strediská sústredeného cestovného ruchu. Medzi najznámejšie strediská letnej turistickej sezóny v kraji patria: kúpaliská Nitra, Diakovce, Poľný Kesov a Zlaté Moravce (18 prevádzok), termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove, termálne kúpalisko Podhájska, termálne kúpalisko Štrand v Nových Zámkoch, letné táborisko Komoča na rieke Váh (76 prevádzok), kúpalisko Margita – Ilona Levice, časť Kalinčiakovo, kúpalisko Santovka, vodná nádrž Bátovce – Lipovina (22 prevádzok), termálne kúpalisko v Komárne a rekreačné zariadenia Patince – kúpele (30 prevádzok), rekreačná oblasť Duchonka (18 prevádzok).

Okrem evidovaných stredísk letnej turistickej sezóny, kde sú prevažne ZSS s rýchlym občerstvením, predaj zmrzliny a predaj nápojov, bola pozornosť venovaná aj ZSS typu salaš, motel, občerstveniu a hygienickým podmienkam na čerpacích staniciach pohonných hmôt a ostatným zariadeniam, ktoré sú na trasách cestovného ruchu a na letných kúpaliskách.

Sezónne zariadenia na letných kúpaliskách prešli v prípravnom období na sezónu kompletnou sanitáciou, opravou strojno-technologického zariadenia a maľovaním. Zároveň bola zdokumentovaná kvalita pitnej vody, na ktorú boli stánky napojené. Súhlas na sezónu bol daný až vtedy, keď boli ZSS pripravené na sezónu, vrátane vyhovujúceho vodozásobovania.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli počas sezóny v ZSS preukázané viaceré hygienické nedostatky za porušovanie, ktorých boli ukladané najčastejšie blokové pokuty. Najčastejšie nedostatky boli: nedostatočné vykonávanie sanitácie, nesprávne skladovanie a manipulácia so surovinami, absencia meracej techniky v skladových priestoroch vrátane chladiacich zariadení, nedostatky pri evidencii kritických parametrov v CCP, nebola vedená evidencia o meraní teplôt surovín a hotových jedál.

Zvýšená pozornosť bola venovaná aj prevádzkovým jednotkám na trasách cestovného ruchu ako sú napr. motoresty, občerstvenie na čerpacích staniciach pohonných hmôt, hoteloch a pod. Kontroly boli zamerané aj na overovanie dodržiavania hygienických požiadaviek pri výrobe a predaji hotových pokrmov rýchleho občerstvenia a ostatných potravín.

V rámci letnej turistickej sezóny bolo prevádzkovateľom doporučené vyhnúť sa príprave a podávaniu rizikových potravín typu bryndzové halušky, majonézové šaláty či zabíjačkové špeciality. Kontroly boli vykonávané aj v dňoch osobného voľna – cez víkend.

Na základe pokynu ÚVZ SR boli v auguste vykonané mimoriadne kontroly hygienických požiadaviek v zariadeniach poskytujúcich stravovacie služby na turistickej trase Nitra, Nové Zámky, Dudince na úseku Nitra, Ivánka pri Nitre, Branč. Kontroly boli vykonané zamestnancami RÚVZ so sídlom v Nitre v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Lučenci a Inšpektorátom SOI pre Nitriansky kraj. Nedostatky boli zistené hlavne v oblasti prevádzkovej hygieny.

Prešovský kraj

Významné strediská letnej turistickej sezóny v Prešovskom kraji sú Poprad, Štrbské Pleso, Smokovce, Tatranská Lomnica, Ždiar, Kežmarok, Vrbov, Spišská Belá, Červený Kláštor, Levoča, Levočská dolina, vodná nádrž Domaša, rekreačné strediská Kúpele Vyšné

Ružbachy, Ľubovnianske kúpele, Haligovce a Lesnica, Bardejovské Kúpele rekreačné stredisko Nižná Polianka, RO Domaša na strediskách Dobrá, Poľany, Holčíkovce, Nová Kelča, RO Rybníky. Okrem uvedených lokalít boli kontroly vykonávané aj v zariadeniach spoločného stravovania a rýchleho občerstvenia na kúpaliskách v mestách Prešov, Poprad, Bardejov, Humenné, Svidník, Sabinov, v obci Zemplínske Hámre, vo Vrbove.

V rámci pripravenosti na letnú turistickú sezónu bolo vykonaných 252 kontrol. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny, uchovávanie a skladovanie surovín a overovanie ich pôvodu, na manipuláciu s potravinami, na dodržiavanie zásad HACCP a na odbornú a zdravotnú spôsobilosť.

Pri kontrolách boli zistené nedostatky: nepripravenosť zariadení, nedostatky v prevádzkovej hygieny, neboli predložené doklady o odbornej a zdravotnej spôsobilosti pracovníkov, nedostatočná osobná hygiena, chýbajúce označenie pracovných plôch pracovného náradia, nedodržanie hygienických zásad pri manipulácii s pokrmami, špinavé chladiace a mraziace zariadenia, nedostatky pri spoločnom skladovaní nezlučiteľných druhov potravín, nehody pri dodržiavaní teplotného reťazca. Za zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty v celkovej sume 495 €.

Trenčiansky kraj

V krajskom meste Trenčín ako i v kúpeľnom meste Trenčianske Teplice je v letnom období pomerne silný turistický ruch. Vychádzajúc z toho je v letnom období zvýšená pozornosť venovaná reštauračným zariadeniam. Okrem stabilných prevádzok bola kontrolná činnosť rozšírená o sezónne zariadenia umiestnené na letnej plavárni.

Cestovný ruch v okrese Nové Mesto nad Váhom je sústredený do dvoch rekreačných oblastí Zelená voda v Novom Meste nad Váhom a z dôvodu nedostatočnej návštevnosti obmedzene i na Dubníku v Starej Turej. Ubytovacie a stravovacie služby sú poskytované v rozsahu ako v predchádzajúcich rokoch. Okresné mesto Bánovce nad Bebravou je situované na trase E 50 napájajúcej sa na diaľnicu Bratislava - Trenčín – Žilina. Pozdĺž tejto cesty sú umiestnené navštevované reštauračné zariadenia motorest Eso, motorest Delta. V meste Bánovce nad Bebravou je letné termálne kúpalisko. V regióne Myjava je prevádzkované kúpalisko SAMŠPORT Myjava, v časti Stará Myjava je rekreačné zariadenie Javorina, lokálneho významu je vodná nádrž Stará Myjava.

Pred zahájením letnej turistickej sezóny bolo v regióne vykonaných 29 kontrol. Najčastejšie zisťovanými nezhodami bolo rozšírenie sortimentu pripravovaných pokrmov bez vytvorenia vyhovujúcich podmienok, kríženie čistých a nečistých činností.

Trnavský kraj

V okrese Trnava sa rekreačné zariadenia lokálneho významu nachádzajú v oblasti Smoleníc - Jahodníka a vodnej nádrže Buková Hrudky /vodná nádrž však nie je vyhlásená ako rekreačná a využíva sa najmä na rybársky šport, ale nemá prevádzkovateľa/. Pri vodnej nádrži bol v letnej sezónne 2012 v prevádzke iba jeden bufet s rýchlym občerstvením. Pre miestnu rekreáciu slúži v regióne 6 umelých bazénov. V prevádzke je kúpalisko Eva v Piešťanoch, ktorého súčasťou je aj bufet s prípravou pokrmov z polotovarov a podávanie ohrievaných údenín. Kúpaliská Castiglione v Trnave, v Hlohovci a na Dobrej Vode majú bufety, kde neboli zistené nedostatky. V rámci pripravenosti na letnú turistickú sezónu a počas sezóny bola pozornosť zameraná na jestvujúce zariadenia, ktoré sú v prevádzke počas celého roka a sú umiestnené v zónach prímestskej rekreácie alebo v kúpeľnom meste Piešťany.

Z hľadiska cestovného ruchu v okrese Dunajská Streda sú významné Termálne kúpaliská v Dunajskej Strede, Veľkom Mederi a v Topoľníkoch. Na Termálnom kúpalisku v Dunajskej Strede a v jeho bezprostrednom okolí stravovanie návštevníkov zabezpečili 4

reštaurácie s celoročnou prevádzkou a 14 sezónnych zariadení pokrmov rýchleho občerstvenia. V areáli a v bezprostrednej blízkosti Termálneho kúpaliska vo Veľkom Mederi stravovanie pre návštevníkov bolo poskytované v 8 reštauráciách, 13 zariadeniach pokrmov rýchleho občerstvenia. Stravovanie návštevníkov na Termálnom kúpalisku v Topoľníkoch bolo zabezpečené z 2 predajných stánkov. Pred začatím letnej turistickej sezóny v rámci štátneho zdravotného dozoru osobitná pozornosť bola venovaná kontrole pripravenosti týchto zariadení. Počas celej sezóny bol v nich vykonaný zvýšený dozor. Na základe zistení z kontrol možno konštatovať, že hygienický stav väčšiny kontrolovaných zariadení bol na vyhovujúcej úrovni. Nedostatky boli zistené v 2 zariadeniach rýchleho občerstvenia a v 2 reštauráciách, v ktorých boli 7 zodpovedným osobám uložené blokové pokuty v celkovej výške 525 €.

V regióne RÚVZ Galanta pred začatím letnej turistickej sezóny v rámci štátneho zdravotného dozoru osobitná pozornosť bola venovaná kontrole pripravenosti týchto zariadení. Počas celej sezóny bol v nich vykonaný zvýšený dozor. Na základe zistení z kontrol možno konštatovať, že hygienický stav väčšiny kontrolovaných zariadení bol na vyhovujúcej úrovni. Aj v roku 2012 boli v regióne prevádzkované 4 rekreačné zariadenia zabezpečujúce stravovacie služby: Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo, Letné kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany, Termálne kúpalisko Horné Saliby vrátane rekreačno - rehabilitačného centra s celoročnou prevádzkou a Termálne kúpalisko Galandia v Galante s celoročnou prevádzkou. Vo všetkých prevádzkach okrem Termálneho kúpaliska Galandia sú poskytované aj ubytovacie služby. Cielené kontroly v stravovacích prevádzkach boli zamerané najmä na kontrolu prípravy a manipulácie s teplými pokrmami, vrátane pokrmov rýchleho občerstvenia, kontrolu dokladov o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, kontrolu evidencie vzdelávania zamestnancov v problematike hygieny potravín, kontrolu spotrebiteľsky balených výrobkov (označovanie, dátum spotreby, chladiaci reťazec, manipulácia s tovarom po uplynutí dátumu spotreby - ich odstraňovanie, evidencie), ako aj na kontrolu zariadení pre osobnú hygienu personálu a návštevníkov.

Na Termálnom kúpalisku Vincov les Sládkovičovo poskytovalo stravovacie služby 18 sezónnych zariadení, z toho 15 bufetov rýchleho občerstvenia (pribudol stánok s výrobou a predajom šišiek, dream donutiek, zemiakových špirálok, čerstvých ovocných a zeleninových štiav), 3 predajné stánky zmrzliny, z toho 2 určené na výrobu zmrzliny studenou cestou a jej predaj, 1 stánok určený na predaj priemyselne vyrobenej zmrzliny zn. „ICE N GO“. Na letnom kúpalisku „Modrá Perla“ Veľké Úľany je v areáli kúpaliska prevádzkované iba 1 zariadenie spoločného stravovania vyvarujúce s celoročnou prevádzkou. V areáli Termálneho kúpaliska Horné Saliby boli počas letnej turistickej sezóny v prevádzke 3 sezónne stánky (bufet rýchleho občerstvenia s toboganom, stánok určený na predaj nápojov, hotové jedlá poskytovali 2 reštauračné zariadenia s celoročnou prevádzkou (s 1 sezónnym bufetom rýchleho občerstvenia), 1 bufet podávajúci len nápoje je zriadený v relaxačno-rehabilitačnom centre. Na termálnom kúpalisku „GALANDIA“ v Galante s celoročnou prevádzkou je stravovanie návštevníkov zabezpečované cestou reštauračného zariadenia s barom, počas letnej sezóny 3 bufetmi (2 bufety poskytujúce jedlá rýchleho občerstvenia, 1 stánok predaj priemyselne vyrobenej zmrzliny). Počas letnej turistickej sezóny, vo všetkých zariadeniach poskytujúcich stravovanie sa vykonalo 28 kontrol, z toho v 3 reštauračných zariadeniach s celoročnou prevádzkou, kontroly sa vykonali aj v rámci „predpripravenosti“ na letnú turistickú sezónu, 4 kontroly sa vykonali v stánkoch určených na predaj zmrzliny (osadených v areáli kúpalísk). Kontroly boli vykonávané priebežne, pričom najčastejšie zistené nedostatky boli vo vedení evidencie systému HACCP, v nepreškolení pracovníkov a v skladovaní vzájomne nezlučiteľných druhov potravín, v označení potenciálnych alergénov na jedálnych lístkoch. Spolu bolo vykonaných 28 kontrol, počet sankcií v blokovom konaní: 10/215 eur.

V regióne RÚVZ Senica sa strediská letnej turistiky počas roka 2012 prakticky nezmenili. Pred zahájením letnej turistickej sezóny bola vykonaná kontrola prevádzkarní v súvislosti s ich uvedením do prevádzky a následne boli vykonané námatkové kontroly počas letnej turistickej sezóny. V pôsobnosti RÚVZ Senica evidujú celkom 4 strediská letnej turistiky (RO - Gazárka v Šaštíne-Stražoch, RO – Kunovská priehrada, RO Zlatnícka dolina v Skalici, RO Tomky – Borský Svätý Jur). RO Gazárka má v správe mesto Šaštín-Stráže. Okrem celoročných potravinárskych prevádzkarní (2), sa stravovacie služby vykonávali aj v 4 sezónnych stánkoch. Po niekoľkoročnej prestávke bol otvorený aj autocamping. Stánky sú napojené na riadny rozvod pitnej vody a kanalizáciu. RO Kunovská priehrada majú v správe Rekreačné služby mesta Senica. Počas letnej turistickej sezóny sú stravovacie služby zabezpečované v 1 celoročnej prevádzke a v 3 sezónnych prevádzkarniach. Celá oblasť je napojená na verejný vodovod a kanalizáciu. V RO Zlatnícka dolina sú stravovacie služby zabezpečované v 1 celoročnej prevádzkarni a v 3 sezónnych stánkoch na kúpalisku. Všetky prevádzkarne sú napojené na verejný rozvod pitnej vody a kanalizáciu. Okrajovo boli kontrolované aj ostatné vodné plochy v regióne (Adamovské jazerá, Sekule – Mláky), ktoré majú len miestny charakter a poskytovanie stravovacích služieb tam bolo realizované formou ambulatného predaja.

Žilinský kraj

V regióne RÚVZ Čadca je do zariadení využívaných počas letnej turistickej sezóny zahrnutých 44 objektov. Najviac využívanou lokalitou je oblasť Kysuckých Beskýd, časť Makov, Skalité, Oščadnica – Veľká Rača, Vychylovka – Múzeum kysuckej dediny, časť Ostré – Kysucké Nové Mesto.

V regióne RÚVZ Dolný Kubín medzi lokality v rámci letnej turistickej sezóny patrí Oravská priehrada, Oravice, Roháče, Zuberec, Habovka, Brezovica, Oravský Podzámok, Dolný Kubín, Námestovo, Kral'ovany - Šútovo a Zázrivá. V rámci letnej turistickej sezóny vykonali pracovníci oddelenia 50 kontrol, uložili 11 blokových pokút v celkovej sume 496,- €.

V regióne RÚVZ Liptovský Mikuláš pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali počas letnej turistickej sezóny v rámci štátneho zdravotného dozoru v ZSS v strediskách cestovného ruchu v regióne Liptov (Aquapark Tatralandia Ráztoky, Demänovská Dolina, TK Bešeňová, ATC Liptovský Trnovec) 67 kontrol, pri ktorých uložili 6 opatrení (§ 55 zákona č. 355/2007 Z. z.) a 48 blokových pokút v celkovej sume 1318,- €.

V regióne RÚVZ Martin pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali v rámci letnej turistickej sezóny v rekreačných lokalitách LK Sunny Martin, LK Vrútky, LK Vieska Turčianske Teplice, SPA Aquapark Turčianske Teplice, LK Drienok Mošovce 212 kontrol, uložili 7 blokových pokút v celkovej sume 210,-€, 1 opatrenie podľa § 55 zákona č. 355/2007 Z. z..

V regióne RÚVZ Žilina pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali počas letnej turistickej sezóny 176 kontrol v rekreačných strediskách Terchová – Vrátna – Štefanová – Biely Potok, Čičmany, Rajecká Lesná, kúpaliská – TK Veronika Rajec, TK Laura Rajecké Teplice, TK Stráňavy, kúpalisko Bytča a MKP Žilina. Za zistené nedostatky boli uložené 2 opatrenia, 4 blokové pokuty v celkovej sume 120,- €, 2 pokuty v celkovej sume 400,- €.

K najčastejším zisteným nezhodám patrili: nezdokumentovaná odborná spôsobilosť pracovníkov, nevhodné skladovanie potravín, nedostatky v prevádzkovej a osobnej hygiene.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

Bratislavský kraj

V Bratislavskom kraji sú 3 strediská zimnej turistickej sezóny – Pezinská Baba, Zochova chata a Koliba. Priebežne sa vykonávali kontroly aj na trasách cestovného ruchu (čerpacie stanice, motoresty), v prevádzkach sezónneho charakteru s prípravou a podávaním regionálnych pokrmov (husacina) v Slovenskom Grobe, ako aj v iných stravovacích zariadeniach. Celkovo bolo v zimnom období vykonaných 56 kontrol. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo nedodržiavanie chladiaceho reťazca u surovín a polotovarov určených na prípravu pokrmov (zmrazovanie polotovarov), uchovávanie a podávanie hotových pokrmov po dobe spotreby, nedostatočná prevádzková hygiena.

Banskobystrický kraj

Kontrola pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na zimnú sezónu 2012 ako aj kontroly počas sezóny boli vykonané v Banskobystrickom kraji v najnavštevovanejších zimných turistických strediskách na Donovaloch, Králikoch, Selciach, Bystrej, Tál'och, Mýte pod Ďumbierom, Polomke, v SKI CENTRE Kokava Línia a Háj, Krahuliach, Skalke pri Kremnici, Ostrom Grúni, Hodruši-Hámroch, v Horskom hoteli Poľana, Hriňová, v lyžiarskom stredisku Biele Vody, Hriňová, na Látkach, v rekreačnom stredisku Košútka Hriňová, v lyžiarskom stredisku Lomník, v katastri obce Dačov Lom.

Pri kontrolách boli nezhody zistené v skladovaní potravín a surovín, v uplatňovaní zásad systému HACCP a zistený bol predaj potravín po dátume minimálnej trvanlivosti. Za zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty a za správny delikt bola uložená rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z. pokuta vo výške 250 €.

Košický kraj

Na území Košického kraja sú nasledujúce významnejšie lokality a strediská, ktoré poskytujú možnosť realizácie zimných športov a rekreačného pobytu, v ktorých sa nachádzajú aj zariadenia poskytujúce stravovacie služby: na území okresov Košice mesto a Košice okolie: Rekreačné stredisko Jahodná, rekreačné stredisko Kavečany a rekreačné stredisko Zlatá Idka. Jedná sa o zariadenia s celoročnou prevádzkou. V okrese Rožňava: Stratená, Stratená - časť Dobšinská Ľadová Jaskyňa, Dedinky, Dedinky - časť Dobšinská Maša, Vyšná Slaná. V okrese Spišská Nová Ves a Gelnica predovšetkým Plejsy Krompachy a ďalej v oblasti Spišská Nová Ves - Rittenberg, Poráč – Brodok, Mlynky, Kojšovská hoľa. V okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov nie sú významnejšie strediská.

V roku 2012 bolo v zariadeniach zimnej turistiky v rámci pripravenosti vykonaných celkom 37 kontrol. Počas sezóny boli kontroly zamerané najmä na podmienky manipulácie so surovinami, pôvod potravín a surovín, uplynutie dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti, uplatňovanie zásad systému HACCP alebo správnej hygienickej praxe, uchovávanie potravín a pokrmov, osobnú a prevádzkovú hygienu.

Z ojedinele zistených nedostatkov to bolo najmä nepreukázanie dokladu o odbornej spôsobilosti, neevidovanie uplatňovania zásad systému HACCP, nedodržiavanie zásad prevádzkovej hygieny.

Nitriansky kraj

V pôsobnosti RÚVZ v Nitrianskom kraji nie je evidované žiadne významné stredisko zimnej turistickej sezóny. V okrese Topoľčany je pre zimné športy k dispozícii len oblasť Podhradie, kde býva v prípade priaznivého počasia prevádzkovaná lyžiarska dráha s vlekom. Počas roka 2012 však v prevádzke nebola, nakoľko neboli v tomto období priaznivé snehové podmienky. Okres Nové Zámky taktiež nemá prírodné podmienky pre zimnú horskú turistiku

a lyžovanie. Jediným upraveným priestorom pre zimné športy je malá zjazdovka v obci Čechy s umelým zasnežovaním, kde však nie sú k dispozícii žiadne ZSS počas zimnej sezóny. V rámci termálnych kúpalísk je v čiastočnej zimnej prevádzke časť Termálneho kúpaliska Podhájska a krytý bazén na termálnom kúpalisku Vadaš v Štúrove, kde boli vykonané kontroly priebežne počas celého roka.

V rámci vykonávaných mimoriadnych kontrol rekreačných a stravovacích zariadení určených na zimnú turistickú sezónu boli vykonávané hygienické kontroly vo vybraných čerpacích staniciach a motorekoch. Tieto boli orientované na kontrolu rýchleho občerštenia, na označovanie, kontrolu dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti predávaných pokrmov, dodržiavanie chladiaceho reťazca a pod.. Nedostatky boli zistené hlavne pri skladovaní potravín a v prevádzkovej hygiene.

Prešovský kraj

Hlavné strediská cestovného ruchu v rámci zimnej turistickej sezóny v Prešovskom kraji sú Poprad, Štrbské Pleso, Smokovce, Tatranská Lomnica, Ždiar, Lopušná dolina, Liptovská Teplička, Kežmarok, Spišská Belá, Levoča, Levočská dolina, Sigord, Lipovce a v okrese Sabinov – Drienica, Dubovica, Lipany, lyžiarsky vlek v obci Medvedie v okrese Svidník, Vyšné Ružbachy, Ľubovnianske kúpele a Litmanová, RS Danova, Borov, SKI PARK Chlmec a Parihuzovce, rekreačná oblasť Regetovka, Nižná Polianka, Stebnická Huta a Fričkovce.

Pred začatím zimnej turistickej sezóny a počas nej bolo vykonaných 38 kontrol zameraných na kontrolu vstupných surovín, kontrolu chladiaceho reťazca, dátum spotreby resp. minimálnej trvanlivosti, kontrolu celkovej hygieny a osobnej hygieny, odbornú a zdravotnú spôsobilosť zamestnancov.

Najčastejšie zistené nezhody: nepredložený doklad o odbornej spôsobilosti, nezabezpečená ochrana proti krížovej kontaminácii (na úseku prípravy a krájania nárezov bola zistená manipulácia so surovou hydinou), spoločné uchovávanie nesúrodých potravín.

Trenčiansky kraj

Zimná turistická sezóna je organizovaná len v strediskách lokálneho významu. Jedná sa o nasledovné lokality: Bezovec Nová Lehota (RS BEZOVEC, prevádzkovateľ Zentiva a.s, Hlohovec, Šport chata), Veľká Javorina, (Holubyho chata), Ski centrum Kálnica, kde je bufet a zariadenie verejného stravovania Salaš Kálnica, Stará Myjava (RS Javorina, Stará Myjava), Považský Inovec (chata Inovec), Závada pod Čiernym vrchom (bufet Kazarka, chata).

Trnavský kraj

Typické strediská zimnej turistiky, kde je možnosť realizácie zimných športov sa v regióne Trnavského kraja nenachádzajú. Pozornosť je venovaná ubytovacím zariadeniam s reštauračnou prevádzkou, najmä v kúpeľnom meste Piešťany a v oblastiach prímestskej rekreácie.

Žilinský kraj

V regióne RÚVZ Čadca v rekreačných strediskách Makov, Turzovka, Oščadnica, Skalité, okolie Čadce a región Kysuckého Nového Mesta pracovníci oddelenia HV vykonali 49 kontrol v 38 zariadeniach. Návštevnosť zariadení verejnosťou je veľmi nízka z dôvodu absolútne nevhodných poveternostných podmienok, v dôsledku čoho sú služby poskytovania stravovania oproti minulému roku len v rozsahu cca 20 až 30 %.

V regióne RÚVZ Dolný Kubín pracovníci oddelenia HV vykonali v zimných turistických strediskách Roháče – Spálená dolina, Zuberec, Habovka, Vitanová, Oravice, Kubínska hoľa, Racibor, Malá Lučivná, Zázrivá, Hruštín, Vasiľovská hoľa, Zákamenné,

Oravská Lesná, Oravská Polhora, Sihelné – Grúniky a Brezovica 40 kontrol, odobrali 9 vzoriek hotovej stravy a potravín a 2 vzorky vôd. Za zistené nedostatky uložili 9 blokových pokút vo výške 220,- €.

RÚVZ Liptovský Mikuláš – pracovníci oddelenia HV vykonali v strediskách zimného cestovného ruchu v regióne Liptov (Demänovská dolina, Čertovica, Malinô Brdo) 49 kontrol a za zistené nedostatky bolo uložené 1 opatrenie (§ 55 zákona č. 355/2007 Z. z.) a 24 blokových pokút v celkovej sume 695,- €.

V regióne RÚVZ Martin v okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádzajú 3 zimné rekreačné strediská – Valčianska dolina, Jasenská dolina a Martinské hole. Pracovníci oddelenia HV vykonali 23 kontrol a za zistené nedostatky bola uložená 1 bloková pokuta v celkovej sume 30,- €.

V regióne RÚVZ Žilina v rekreačných strediskách Terchová – Vrátna – Štefanová - Biely Potok, Čičmany, Rajecká Lesná, Súľov bolo vykonaných 88 kontrol. Za zistené nedostatky bolo uložené 1 opatrenie (§ 55 zákona č. 355/2007 Z. z.), 5 blokových pokút v celkovej sume 165,- €, 1 pokuta v sume 400,- €, Návštevnosť zariadení verejnosťou je veľmi nízka, v dôsledku čoho sú služby poskytovania stravovania len v rozsahu 30%.

3.5 Hromadné akcie

Bratislavský kraj

V roku 2012 boli na tunajší úrad v súvislosti s predajom potravín a poskytovaním občerstvenia podľa § 52 zák. č. 355/2007 Z. z. ohlásené nasledovné hromadné akcie, ku ktorým boli vydané povolenia pre usporiadateľa: 18 jarmokov a vinobraní, 7 vianočných trhov a 8 iných hromadných podujatí pri príležitosti festivalov, výročí, súťaží, športových podujatí a pod. Okrem uvedených povolení pre usporiadateľov sa vydávali aj rozhodnutia pre jednotlivých žiadateľov poskytujúcich občerstvenie počas konania týchto hromadných podujatí.

„Vianočné trhy“ sú každoročne organizované v mesiacoch november a december v Bratislave na Hlavnom námestí, Hviezdoslavovom námestí a v areáli Incheby. V roku 2012 sa usporiadali aj pred polyfunkčnými centrami EUROVEA a RIVER PARK, a v Bratislave – Petržalke na Jiráskovej ul. Krátkodobé akcie zorganizovali aj mestá a obce: Pezinok, Svätý Jur, Šenkvice.

Počas konania hromadných podujatí v roku 2012 bolo uskutočnených 184 kontrol, z ktorých v 35 prípadoch boli zistené nedostatky. Medzi najčastejšie zisťované nedostatky patrili: nedodržiavanie chladiaceho reťazca pri skladovaní surovín a polotovarov na prípravu občerstvenia, nedostatočná výsledovateľnosť surovín, polotovarov a hotových výrobkov, nedodržanie teplotného reťazca hotových pokrmov, nedostatočná prevádzková hygiena a nevhodná manipulácia s organickým odpadom a použitými olejmi. Zodpovedným pracovníkom boli v 31 prípadoch uložené blokové pokuty v celkovej sume 1430 €. V 4 prípadoch boli uložené pokuty podľa zákona č. 355/2007 Z.z. v celkovej sume 992 €.

Banskobystrický kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Banskobystrickom kraji bolo podľa § 52 zák. č. 355/2007 Z. z. ohlásených 91 akcií. Išlo o krátkodobé hromadné akcie ako kultúrno-spoločenské a športové podujatia, tradičné jarmoky, veľkonočné a vianočné trhy s prípravou a podávaním pokrmov rýchleho občerstvenia. V okrese Banská Bystrica sa konal napr. gastronomický festival „Griliáda“ v Banskej Bystrici, majstrovstvá vo varení a jedení bryndzových halušiek v obci Turecká. V okrese Lučenec sa konali krátkodobé hromadné akcie charakteru hudobných, folklórnych festivalov a pretekov. V spádovom území RÚVZ

Veľký Krtíš boli prvý raz organizované dva hudobné festivaly Hrkofest v obci Sklabiná a Kvasfest vo Veľkom Krtíši – Babičkin dvor, v obci Hrušov a na prilahlých lazoch sa konala „Hontianska paráda 2012“ ako aj zabíjačkové hody, Jánsky, Banický Katarínsky jarmok, gaštanové slávnosti. V okrese Zvolen k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Medzinárodné letecké dni na Sliachi a Detvianske folklórne slávnosti pod Poľanou v Detve. Vo viacerých mestách Banskobystrického kraja sa konali Vianočné trhy.

V stánkoch s prípravou a podávaním pokrmov bol počas trvania krátkodobých akcií vykonávaný ŠZD a ÚKP. Významnejšie nezhody boli zistené v skladovaní potravín a surovín, v nedodržiavaní osobnej a prevádzkovej hygieny. Za zistené nedostatky boli uložené v 20 prípadoch blokové pokuty v sume 786 €.

Košický kraj

V roku 2012 bolo ohlásených a uskutočnených celkom 50 hromadných podujatí, v rámci konania ktorých bolo zamestnancami RÚVZ vykonaných 359 kontrol.

Najčastejšie zisťované nezhody – skladovanie potravín po dátume spotreby, iné závažnejšie nedostatky neboli zistené.

Nitriansky kraj

V priebehu roka 2012 bolo v rámci Nitrianskeho kraja ohlásených podľa § 52 zák. č.355/2007 Z. z. celkom 122 hromadných akcií (jarmoky, festivaly, obaračkové slávnosti, športové preteky spojené s podávaním občerstvenia, vianočné trhy a iné predajné trhy a pod.). Na hromadných podujatiach boli zistené pri kontrole viaceré nezhody. Medzi najčastejšie nezhody patrili nedostatky v prevádzkovej hygiene, v nezabezpečení výsledovateľnosti surovín a v nedostatku chladiacich a mraziacich zariadení. Hlavne v letnom období dochádzalo najčastejšie k porušovaniu chladiaceho reťazca. Na mieste boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a podľa potreby boli uložené blokové pokuty. Kontroly boli vykonávané v pracovných dňoch ako aj počas víkendov.

K najväčším hromadným akciám v kraji patrili Agrokomplex 2012, Nábytok a bývanie, Autoshow, Strojársky veľtrh, Obaračkové slávnosti v Nových Zámkoch, Levický jarmok, Štúrovský jarmok a pod..

Prešovský kraj

V rámci kraja bolo ohlásených podľa § 52 zák. č. 355/2007 Z. z. 86 hromadných podujatí: jarmoky (Prešovský trojičný jarmok, Jarmok na 49. rovnobežke, Sabinovský jarmok, Humenský jarmok, Sninský jarmok, Stropkovský jarmok, Bardejovský jarmok, Letný jarmok, Hanušovský jarmok, Vranovský jarmok, Soliansky jarmok, Jánsky jarmok), veľkonočné trhy (Veľkonočný gazdovský dvor), vianočné trhy (Vianočné trhy Prešov, Vianočné trhy Lipany, Mikulášske trhy Snina, Humenské vianočné trhy, Ľubovnianske vianočné trhy, Zimný jarmok), iné (Festival dobrej chuti, Fašiangovanie, Prešovské trhy – návrat k tradíciám, Deň otvorených dverí v Pivovare Šariš, 15. rokov BB country, Bažant kinematograf 2012, Pivný festival, Športové podujatie PSK Veľký Šariš, Stretnutie priateľov motocyklov, Festival ROCK pod Sninským kameňom v R.O. Rybníky, EUROFEST 2012 R.O. Snina, Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska, Festival piesní a tancov Kamienska, Dni nemeckej kultúry v Chmeľnici, Furmanské preteky, Sun Dance 2012, Orange Joy Music Summer Domaša), 1 – dňové hromadné podujatia (TATTOO SHOW - Prešov, Deň Pivovaru Šariš, Na švatoho Jana v Jakubanoch, Deň otvorených dverí BGV Hniezdne, Odpustové popoludnie Nová Ľubovňa, Kultúrne leto v obci Ľubotín).

Počet vykonaných kontrol bol 550. Počet zistených nezhôd 22, a to najmä: spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, nedostatky v prevádzkovej hygiene, samovoľné zmrazovanie potravín, nedostatky v osobnej hygiene, neoznačenie cukrovej vaty,

nepredloženia rozhodnutí RÚVZ na konanie hromadných akcií, nepredloženia dokladov o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, nedostatky pri skladovaní potravín a v overovaní pôvodu potravín, manipulácii s potravinami, nedodržaní dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti.

Za zistené nedostatky bolo uložených 14 blokových pokút v sume 555 eur a 4 pokuty v správnom konaní podľa zák. č. 355/2007 Z. z. vo výške 865 eur za absenciu rozhodnutia príslušného RÚVZ.

Trenčiansky kraj

Počet hromadných akcií typu trhy a jarmoky v jednotlivých mestách a toho času i v obciach pri rôznych príležitostiach narastá, nie všetci prevádzkovatelia jednotlivé akcie oznamujú a mnohokrát sú zabezpečované za nevyhovujúcich podmienok, bez zabezpečenia tečúcej pitnej vody. Na 6 jarmokoch boli vykonané štyri kontroly, pri ktorých boli zistené nezhody v príprave pokrmov, nedostatočná prevádzková hygiena, nezabezpečenie stáleho prívodu pitnej vody. Vianočné trhy boli poriadané vo všetkých okresných mestách regiónu.

Na hudobnom festivale Pohoda bolo vykonaných 34 kontrol. Najčastejšie zisťované nedostatky boli v nedodržiavaní schváleného sortimentu, nedostatočnej úrovni prevádzkovej a osobnej hygieny a nedodržiavaní chladiaceho reťazca a podmienok skladovania.

Trnavský kraj

Z akcií s hromadnou účasťou pre obyvateľov regiónu RÚVZ Trnava má význam Tradičný trnavský jarmok, ktorý sa koná pravidelne v mesiaci september v meste Trnava. V centre mesta, vo vyhradených lokalitách býva v prevádzke cca 40 stánkov poskytujúcich služby spoločného stravovania. Jarmok organizuje mesto Trnava, ktoré zabezpečuje rozvod pitnej vody po jarmočisku, pre napojenie stánkov. Väčšia časť prevádzkovateľov je z miestnych zariadení, menšia časť i z iných častí Slovenska. Sortiment na jarmoku je v súlade so zásadami epidemiologickej bezpečnosti prípravy jedál na akciách s hromadnou účasťou. Pri previerkach boli zistené nasledovné nedostatky – chýbajúce dodacie listy, dokladujúce pôvod potravín a jeden stánok, kde sa pripravovali pokrmy nemal zabezpečený prívod teplej tečúcej vody, za nedostatky bola v troch prípadoch uložená bloková pokuta v sume 165 €. Iné závažné porušenia neboli zistené. Organizátor akcie zabezpečuje pre návštevníkov priestor na sedenie s prekrytím, kde zabezpečuje aj údržbu stolov a odstraňovanie odpadu, povinnosť ohlásenia bola splnená.

Akcie Tuning party, TOP - fest a Country dni a iné sa konajú v areáli letiska a Sĺňava I. v Piešťanoch, počas mesiacov jún až august. Na akcii TOP - fest 2012 v Piešťanoch, ktorá sa konala v dňoch 29.6. - 1.7.2012, boli pri kontrole v 8 prípadoch zistené nedostatky, týkajúce sa najmä chýbajúcich nadobúdacích dokladov k potravinám, prevádzkovej hygieny a potravín po dobe spotreby. Za nedostatky boli uložené blokové pokuty na mieste v počte 8 za 270 €.

V meste Hlohovec sa koná pravidelne v mesiaci september alebo október Michalský jarmok. V centre mesta, vo vyhradenej lokalite, býva v prevádzke cca 12 - 15 stánkov poskytujúcich služby spoločného stravovania. V 3 stánkoch boli zistené nedostatky – chýbajúce dodacie listy, nevyhovujúce skladovanie potravín a neoznačenie balených potravín, za tieto nedostatky bola uložená bloková pokuta v počte 3/120 €. Kontroly boli zamerané aj na predaj liehovín vyrobených v ČR, nedostatky neboli zistené.

Vianočné trhy boli organizované v meste Trnava, Hlohovec a Piešťany. V Trnave počet stánkov poskytujúcich pokrmy rýchleho občerstvenia a nápoje je cca 20 stánkov, avšak predĺžilo sa aj predajné obdobie od 30.11.2012 do 31.12.2012. Prekontrolované boli stánky s rýchlym občerstvením na vianočných trhoch v Trnave, Hlohovci a Piešťanoch. Nezhody boli zistené u dvoch prevádzkovateľov, jeden v Trnave a jeden v Piešťanoch. Išlo

nevyhovujúcu prevádzkovú hygienu (skladovanie potravín na zemi), hotové jedlá dodané z vlastnej reštaurácie bez dodacích listov, bez označenia baleného výrobku (oblátok) a bez dodacieho listu. Za tieto nedostatky bola uložená bloková pokuta obom prevádzkovateľom v sume 90 €.

V okrese Dunajská Streda bol v roku 2012 najväčším hromadným podujatím štvordňový Žitnoostrovský jarmok, organizovaný Mestom Dunajská Streda v septembri, na ktorom bolo prevádzkovaných cca 30 stánkov s prípravou a podávaním pokrmov. Organizátor zabezpečil zásobovanie týchto stánkov tečúcou pitnou vodou z verejného vodovodu z odborných miest nachádzajúcich sa za predajnými stánkami, na ktoré prevádzkovatelia napojili svoje stánky. Odpadové vody z umývacích zariadení stánkov a zariadení na vykonávanie osobnej hygieny boli likvidované do verejnej kanalizácie. Organizátor prostredníctvom zmluvnej firmy A.S.A. spol. s r.o. zabezpečil dostatočné množstvo kontajnerov na zhromažďovanie odpadov a ich odvoz denne na skládku tuhého komunálneho odpadu v Dunajskej Strede. Zber odpadových tukov zabezpečovali jednotliví prevádzkovatelia predajných stánkov pokrmov rýchleho občerstvenia individuálne. Spôsob ich uloženia a odsunu bolo priebežne kontrolované poverenými zamestnanci mestského úradu. Pre zamestnancov predajných stánkov a pre návštevníkov jarmoku boli zabezpečené mobilné záchody v počte 10 kusov pre mužov a 10 kusov pre ženy. Predaj potravín a pokrmov rýchleho občerstvenia sa uskutočňoval výlučne do jednorazových, nenávratných obalov. Počas trvania jarmoku zamestnankyne oddelenia vykonávali štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu v 22 predajných stánkoch so zameraním na kontrolu rozhodnutí orgánov verejného zdravotníctva z miesta bydliska prevádzkovateľov, osobnej a prevádzkovej hygieny, vybavenia stánkov, dodržiavania chladiaceho reťazca, nadobúdacích dokladov surovín, manipulácie so surovinami a hotovými pokrmami, dokladov o zdravotnej a odbornej spôsobilosti. Pri previerkach neboli zistené nedostatky ohrozujúce zdravotnú bezpečnosť pokrmov a nápojov, menšie nedostatky prevádzkovatelia stánkov odstránili ešte počas trvania kontroly.

Vianočné trhy boli organizované mestskými úradmi v Šamoríne a v Dunajskej Strede, ďalej podnikateľskými subjektmi v Dunajskej Strede a v Gabčíkove. Príprava a podávanie pokrmov a nápojov sa uskutočňovalo v 1 stánku v Šamoríne a v Gabčíkove. Na trhu organizovanom podnikateľským subjektom pred objektom OZC MAX boli pripravované a podávané pokrmy iba 2 prevádzkovateľmi. Na trhu organizovanom Mestským úradom v Dunajskej Strede iba v 1 stánku bolo pripravované a podávané varené víno. Vykonaných bolo 5 kontrol, pričom nedostatky, ako nesprávna manipulácia so surovinami a porušenie teplotného reťazca pri uchovávaní hotového pokrmu sa zistili v 1 stánku. Prevádzkovateľovi stánku, ktorý bol súčasne aj pracovníkom prevádzky bola uložená bloková pokuta vo výške 45 €.

V regióne RÚVZ Galanta Mesto Sereď usporiadalo v dňoch 22. – 24. júna 2012 tradičný Sereďský hodový jarmok (XIII. ročník). Predaj potravinárskeho tovaru bol realizovaný z 15 stánkov jedál rýchleho občerstvenia a z 10 stánkov balených potravín. Pracovníci vykonali 18 kontrol u všetkých 15 prevádzkovateľov stánkov s rýchlym občerstvením, v 5 prípadoch zistili nedostatky (nepredloženie dokladu o manipulácii s prepáleným olejom, zmrazovanie surovín dodaných v chladenom stave, stánok bez prívodu tečúcej teplej vody), z toho dôvodu uložili sankcie v blokovom konaní 5/55,- eur. V dňoch 9.8. - 12.8.2012 bol organizovaný Mestským úradom v Galante Galantský jarmok (XXVIII. ročník), počas ktorého bol zabezpečovaný predaj jedál rýchleho občerstvenia, nápojov a iného baleného potravinárskeho tovaru: perníky, cukrovinky, medovina, vína ulička - predaj vína. Na Galantskom jarmoku pracovníci RÚVZ vykonali 31 kontrol u 27 predajcov rýchleho občerstvenia. V 10 prípadoch uložili blokové pokuty spolu vo výške 125,- eur (predaj

potravín po DMT, nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody, personál bez zdravotného preukazu)

Počas vianočných trhov pracovníčkami odd. hygieny výživy v meste Sereď bolo u 5 subjektov vykonaných 5 kontrol a v meste Galanta u 4 subjektov tiež 5 kontrol. Všetci prevádzkovatelia predložili rozhodnutia príslušných RÚVZ k uvedeniu priestorov predajných stánkov do prevádzky počas konania krátkodobých podujatí. Zásobovanie vodou bolo zabezpečené donáškou z verejného vodovodu. Zariadenia pre osobnú hygienu pracovníkov, vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť, ako aj konzumentov boli zabezpečené v dostupnej vzdialenosti. Zber a likvidácia komunálneho odpadu bola realizovaná cestou TKO. Pri kontrole liehovín nedostatky neboli zistené. Za zistené nedostatky bola 5 subjektom uložená bloková pokuta spolu 50 eur (3 x nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej vody, voda sa zohrievala v rýchlovarnej kanvici, 1 x nebol k dispozícii doklad o zdravotnej spôsobilosti, 1 x bol zistený predaj nealkoholického nápoja v orig. balení á 0,5 l po DMT). Zásobovanie pitnou vodou bolo počas letných jarmokov zabezpečené rozvodmi pitnej vody tak, aby bola možnosť napojenia sa u každého potravinárskeho stánku, u vianočného predaja v meste Galanta bola pitná voda zabezpečená z verejného vodovodu v dostupnej vzdialenosti, len formou donášky. Organizátori hromadných podujatí vydokladovali kvalitu vody laboratórnymi rozbormi v rozsahu mikrobiologických analýz z odberových miest, z ktorých boli realizované rozvody vody pre prenosné potravinárske zariadenia. Veľká väčšina stánkov, v ktorých sa pripravovali pokrmy bola vybavená umývadlami na umývanie rúk a drezom s prívodom teplej pitnej vody zohriatej na 45°C a s prívodom studenej vody.

Počas konania jarmokov a trhov bolo vykonaných spolu 59 kontrol, pričom boli uložené sankcie v blokovom konaní: 20/230 eur (najmä za nepredloženie dokladu o manipulácii s prepáleným olejom, zmrazovanie surovín dodaných v chladenom stave, stánok bez prívodu tečúcej teplej vody, predaj potravín po DMT, nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody, personál bez zdravotného preukazu).

V priebehu roka 2012 bolo v regióne RÚVZ Senica pod patronátom miest a a obcí organizovaných niekoľko hromadných podujatí. Pravidelné hromadné akcie boli organizátorom riadne písomne ohlásené podľa § 52 zák. č. 355/2007 Z. z.. Hromadných akcií typu jarmoky a trhy pri rôznych príležitostiach prevažne vo väčších obciach regiónu narastá. Organizátori však jednotlivé podujatia neoznamujú včas resp. vôbec. Často sú jednotlivé akcie organizované za nevyhovujúcich podmienok bez zabezpečenia tečúcej pitnej vody, najmä rôzne zabíjačky.

K významným hromadným akciám patrili nasledovné: Trdlofest Skalica, Františkánska záhrada, Skalica, termín 19.5.2012. Celý hudobný festival je organizovaný mestom a situovaný je do Františkánskej záhrady. Počas podujatia prebieha množstvo sprievodných akcií, kde najznámejšou je pečenie Maxitrdelníka.

Cibulafest Holíč, Letisko Holíč, termín 20. - 21.7.2012. Jedná sa o najväčší hudobný festival na Česko-slovenskom pohraničí. Aj napriek nepriaznivému počasiu sa ho zúčastnilo takmer 8000 ľudí. Celé podujatie je organizované Občianskym združením Cibulák v spolupráci s mestom Holíč.

Dožinkové dostihy na hypodróme v Senici – Čáčove, termín 19.08.2012.

19. Slovenskočeský POTLACH, Lopašov, termín 31.8. až 2.9.2012. Jedná sa o tramské podujatie, ktorého sa zúčastnilo cca 1500 ľudí.

Skalické dni 2012, Skalica, termín 21.- 23.9.2012. Podujatie je tradične situované do historického centra mesta, príľahlých uličiek a nádvorí Františkánskeho kláštora. Najväčší počet predajcov potravinárskych a nepotravinárskych výrobkov bol evidovaný cez víkend, kedy sa konal jarmok.

Sekulské remeselné dvory, Sekule, termín 22. - 23.9.2012. Svoje výrobky počas podujatia tradične ponúkalo 12 dvorov – pekársky, cukrársky, mäsiarska a iné. Celé podujatie je situované po uličkách obce.

Martinský jarmok, XXII. ročník, Holíč, termín 10.11.2012, ktorý bol situovaný v okolí Námestia mieru, Námestia sv. Martina a Hviezdoslavovej ulice. V rámci mesta mu predchádzalo niekoľko sprievodných podujatí.

V predvianočnom období boli na Námestí oslobodenia v Senici, Námestí Mieru v Holíči a v historickom centre Skalice vybudované tzv. Vianočné dedinky, kde sa konali vianočné trhy. V prevažnej miere sa tu realizoval predaj nepotravinárskych výrobkov.

Všetky ohlásené hromadné akcie boli konzultované s organizátorom a zároveň boli k týmto akciám vydané odborné vyjadrenia. Organizátori úzko spolupracujú s orgánom verejného zdravotníctva a stanovujú si vlastné podmienky, ktoré sú podnikatelia povinný splniť, aby sa predišlo neskorším problémom. Na uvedených hromadných akciách bolo realizované podnikateľskými subjektmi poskytovanie pokrmov a nápojov a predaj balených potravín. Sortiment na podujatiach je v súlade so zásadami epidemiologickej bezpečnosti prípravy jedál na akciách s hromadnou účasťou. Prevádzkovatelia potravinárskych zariadení mali zabezpečenú možnosť odberu pitnej vody, určený spôsob likvidácie tekutého odpadu, zber a odvoz TKO, možnosť použitia WC, údržbu vonkajších priestorov. Kontrolami neboli zistené závažnejšie nedostatky a nebolo potrebné uplatniť opatrenia o zákaze.

Žilinský kraj

V regióne RÚVZ Čadca sa konajú hromadné akcie takmer vždy pod správou obecného úradu, mestského úradu a jednotlivých zložiek v obci, meste. Najčastejšie boli organizované tzv. hodové jarmoky, počas ktorých bol stánkový predaj poskytovaný v rozsahu 1 – 2 dni. V roku 2012 bolo organizovaných celkom 58 akcií, u ktorých si prevádzkovateľ podľa § 52 zák. č. 355/2007 Z. z. splnil ohlasovaciu povinnosť a zároveň predložil pred konaním akcie zoznam predajcov, ktorí budú vykonávať na jednotlivých akciách poskytovanie pohostinských a reštauračných služieb, predaj potravín a ostatného sortimentu. Každoročne sú konané Turzovské beskydské slávnosti v Turzovke, Jakubovské hody v Kysuckom Novom Meste, Bartolomejský hodový jarmok v Čadci, Vadičovské slávnosti v Hornom Vadičove, Dni otvorených dverí kysuckej kultúry v Čadci, Vianočné a Veľkonočné trhy v okresných mestách i obciach a pod., počas ktorých bolo vykonaných celkom 182 kontrol. Predaj bol uskutočňovaný nielen podnikateľmi SR, ale hlavne prevádzkovateľmi susedných štátov, hlavne z Poľskej a Českej republiky. Najproblémovjšie boli jednania s podnikateľmi z Českej republiky, nakoľko národná legislatíva ČR neukladá podnikateľom odsúhlasenie potravinárskych činností formou rozhodnutia z hľadiska hygieny. K predaju ich oprávňuje iba predloženie živnostenského listu príp. koncesnej listiny. Na tomto úseku najčastejšou nezhodou bol chýbajúci doklad k oprávneniu na podnikanie, ako i evidencia teploty pri preprave a predaji chladených potravín.

Najčastejšie ponúkaným sortimentom bol predaj originálne balených potravín, predaj rýchleho občerstvenia, perníkov, cukrovej vaty, hotových jedál, kozmetiky a darčkových suvenírov. Predaj bol sústredený na tržných miestach, zriadených pri obecných a mestských úradoch, v areáloch telovýchovných zariadení a pri domoch kultúry. K predaju sú vytvorené miesta pešej zóny v centre miest, v blízkosti stabilných potravinárskych zariadení, v ktorých je možnosť využitia vody a sociálnych zariadení na základe písomnej dohody. V roku 2012 nám boli oznámené i konania „zabíjačiek“ spojených s predajom mäsových špecialít. Po dohode s organizátorom akcie, prevádzkovateľom a za účasti zástupcu RVPS boli vždy stanovené podmienky, za ktorých bola daná činnosť vykonávaná a sortiment výrobkov bol vyrábaný v miestnych mäsovýrobniciach. Dozor počas akcií bol vykonávaný v spolupráci s pracovníkmi RVPS a Policajného zboru.

Dlhodobé hromadné akcie od mája do októbra každoročne prebiehajú v Múzeu Kysuckej dediny a organizátorom akcií je Kysucké múzeum v Čadci. Pred lokalitou, v ktorej sa múzeum nachádza, je zriadený orloj v časti Stará Bystrica a táto je navštevovaná vo zvýšenej miere i zahraničnými turistami a návštevnosť má stúpajúci trend, hlavne počas LTS. Z toho dôvodu bol v tomto roku zaznamenaný i stúpajúci počet stánkov s predajom rýchleho občerstvenia, ktoré ponúkajú služby okrem stabilných zariadení.

V regióne RÚVZ Dolný Kubín boli v roku 2012 organizované nasledovné hromadné akcie konané v okresoch Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín: Furmanský deň vo Vitanovej (dňa 11. 2. 2012); Preteky psích záprahov v Zuberici (23. 2. - 26. 2. 2012); Veľkonočné trhy konané v Dolnom Kubíne (2.- 4. 4. 2012); Jarný jarmok v Námestove (20. 4. 2012); Mládežnícke podujatie „Verím Pane“ v Námestove (18. 7. 2012); Akcia „Drevorubač“ v Námestove (3. 8. 2012); XXXVII. ročník Podroháčskych folklórnych slávností v Roháčoch (3.-5. 8. 2012); Hudobný festival Orange Music Summer ORAVA v Námestove (24.-25. 8. 2012); Kubínsky jarmok v Dolnom Kubíne (21.-22. 9. 2012); Šimono Júdsky jarmok v Námestove (26. 10. 2012); Martinský jarmok v Trstenej (9.- 10. 11. 2012); Katarínske trhy v Dolnom Kubíne (23. - 24. 11. 2012). Počas trhových akcií vykonali pracovníci oddelenia hygieny výživy 17 kontrol, pričom nezhody boli zistené najmä v nepredložení dokladov o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností.

RÚVZ Liptovský Mikuláš bolo písomne ohlásených podľa § 52 zákona č. 355/2007 Z. z. 54 hromadných akcií: Fašiangová veselica dňa 18. 2. 2012, Sviatky jari v dňoch 6.-9. 4. 2012, Deň sv. Floriána dňa 6. 5. 2012, Mašinaráda dňa 20. 5. 2012, Medzinárodná výstava psov dňa 26. 5. 2012, Ovčiariska nedeľa dňa 27. 5. 2012, Deň pre deti dňa 10. 3. 2012, Remeslo má zlaté dno dňa 17. 6. 2012, Z liptovskej kuchyne 1. 7. 2012, Urob si s nami v dňoch 3. 7. – 28. 8. 2012, Ako bývali a ako sa obliekali Liptáci v minulosti v dňoch 5. 7. – 30. 8. 2012, Nedeľa rodákov dňa 8. 7. 2012, Z liptovskej kuchyne dňa 15. 7. 2012, V tej liptovskej stolici 22. 7. 2012, Ovečka, ovečka... 29. 7. 2012, Čipkárska nedeľa 5. 8. 2012, Z liptovskej kuchyne 12. a 26. 8. 2012, Včelárska nedeľa dňa 19. 8. 2012, Nedeľa Sv. Huberta 23. 9. 2012, Poďakovanie za úrodu 7. 10. 2012, Od Ondreja do Lucie v dňoch 30. 11.-13. 12. 2012, Vianoce v Liptove dňa 29. 12. 2012, DANCE FOR LIFE dňa 16. 3. 2012, XXVI. Ružomerský jarmok 1. 6. a 2. 6. 2012, Vlkolínec dňa 9. 6. 2012, Street ART happening dňa 28. 4. 2012, EUROPA 2 WELCOME SUMMER dňa 23. 6. 2012, 28. Medzinárodné liptovské slalomy v dňoch 21. - 22. 4. 2012, Sl. pohár dorastu v zjazde a šprinte v dňoch 5. – 6. 5. 2012, 64. Medzinárodný tatranský slalom v dňoch 18. 5. – 20. 5. 2012, Slovenský pohár v raftoch 9. 6. 2012, Teen Cup v dňoch 11. – 12. 8. 2012, Slalom na rozlúčku 15. 9. 2012, Preteky OH nádejí v dňoch 29. -30. 9. 2012, 58.roč.Folklórny festival Východná v dňoch 29. 6. – 1. 7. 2012, Ružomerský pivný fest dňa 14. 7. 2012, Bike fest v dňoch 27. – 29. 7. 2012, Nedeľa vo Vlkolínci dňa 29. 7. 2012, Rozprávková výprava dňa 4. 8. 2012, Bitka pri Vavrišove dňa 11. 8. 2012, Belanské gance dňa 11. 8. 2012, Výstup na Slemä dňa 18. 8. 2012, Skalkovanie a boje o Hradskú horu v dňoch 25. 8. – 26. 8. 2012, XI. Hornoliptovský jarmok v dňoch 23. 9. A 4. 9. 2012, Europa 2 Welcome Summer 2012 dňa 17. 6. 2012, Stoličné dni 2012 v dňoch 21. 6. – 23. 6. 2012, Templárske cesty dňa 1. 9. 2012, Deň banickej obce dňa 8. 9. 2012, Remeselnícky jarmok v dňoch 21. 9. – 22. 9. 2012, II. Hrádocký športový deň dňa 29. 9. 2012, Vlkolínske Vianoce dňa 8. 12. 2012, Mikulášsky jarmok 2012 v dňoch 6. 12. – 8. 12. 2012, Ružomerské Vianoce v dňoch 17. 12. – 21. 12. 2012.

Spolu bolo vykonaných 96 kontrol. Najčastejšie zistené nedostatky: vybavenie (zariadenie) niektorých stánkov a mobilných zariadení opotrebované, aj znečistené, nepoužívanie pracovných odevov.

RÚVZ Martin 2012 pri organizovaní hromadných akcií spolupracoval s obecnými a mestskými úradmi, ktoré oznamovali organizovanie jednotlivých hromadných podujatí. Jednalo sa najmä o jarmoky a rôzne kultúrno-spoločenské a športové podujatia v mestách

Martin, Vrútky a Turčianske Teplice a v ďalších obciach regiónu. Odborní pracovníci oddelenia hygieny výživy spolupracovali s pracovníkmi Mesta Martin aj pri príprave vydania dodatku k VZN o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach na území mesta Martin. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na hromadných podujatiach neboli zistené nedostatky, za ktoré by boli uložené sankcie. Celkovo bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 127 kontrol.

V okresoch Martin a Turčianske Teplice sa v roku 2012 konali nasledovné hromadné podujatia: „Kľačianska Podkova“, konané dňa 07. 01. 2012, „Veľkonočné trhy, Martin“, konané 4. 4.- 9. 4. 2012, „Vrútocký festík, Vrútky“, konané 23. 6. 2012, „Dni Turca – Turčiansky jarmok, Turčianske Teplice“, konané 15. 6. – 16. 6. 2012, „Turčianske slávnosti folklóru v MSD Jahodníky“, konané 16. 6. - 17. 6. 2012, „Majstrovstvá SR vo vytrvalostnom jazdení, Mošovce“, konané 20. 7. -21. 7. 2012, „Vrútocký kotlík 2012“, konaný dňa 11. 8. 2012, „Bukovinské slávnosti, Turčianske Teplice“, konané 25. 8. – 26. 8. 2012, „Sučiansky jarmok 2012“, konané 7. 9.- 8. 9. 2012, „Dni mesta Vrútky 2012“, konané 21. 9. -22. 9. 2012, „Dni turčianskeho vidieka, Blatnica 23. 9. 2012, „Mošovský jarmok, Mošovce“, konané 5. 10.- 6. 10. 2012, „Templárske výpravy, Blatnica“, konané 9. 10. 2012, „Martinské hody, Martin“, konané 9. 11 – 10. 11. 2012, „Vianočné trhy, Martin“, konané 1. 12. 2012 - 6. 1. 2013, „Vianočné trhy, Vrútky“, konané 6. 12. 2012 - 6. 1. 2013.

Pre organizátorov hromadných akcií boli vydané odborné vyjadrenia s uvedením dodržiavania podmienok ambulatného predaja v súlade s platnou legislatívou. Jednotlivým prevádzkovateľom bolo vydaných celkom 14 rozhodnutí na ambulatný predaj potravín, nápojov a pokrmov rýchleho občerstvenia.

RÚVZ Žilina: v roku 2012 bolo v okrese Žilina a Bytča organizovaných 18 hromadných akcií: Carneval Slovakia 2012 – fašiangové slávnosti, Domáca zabíjačka, Hromadné podujatie pri príležitosti konania 2. kola majstrovstiev Slovenska S v Offroad Triale, Majstrovstvá Sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek, Staromestské slávnosti 2012, Rajecké Ladislavské hody, Letné slávnosti Rajecké Teplice, Jánošíkove dni 2012, COUNTRY FEST ROZMARÍN TERCHOVÁ 2012, Terchovský budzogáň 2012, Rajecký jarmok 2012, Obecné slávnosti, Parkúrové preteky v skoku na koni, Deň vidieka Žilinského kraja 2012, Burčiakové dni 2012, XIV. Michalský jarmok, Mikuláš na Námestí, Vianočné trhy 2012, Vianočné trhy v Bytči. Pri organizovaní hromadnej akcie sa postupovalo podľa platnej legislatívy. Každý organizátor podal oznámenie o organizovaní hromadnej akcie. Pred začatím väčších akcií sa v časovom predstihu stretli zástupcovia RÚVZ so sídlom v Žiline a organizátori akcie, kde sa určili konkrétne podmienky počas trvania akcie.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu vydania súhlasného posudku z miesta trvalého bydliska predajcov, osobnú a prevádzkovú hygienu, technologické vybavenie stánku podľa činnosti a ponúkaných služieb predajcov, kontrolu vybavenosti chladiacimi zariadeniami, dodržiavaním chladiaceho reťazca, osobnej hygieny, kontrolu dátumu minimálnej trvanlivosti a dodacích listov pri výrobe epidemiologicky rizikových požívatín, možnosť použitia vyhradených WC pre pracovníkov stánkov s potravinárskym sortimentom. V okrese Žilina v roku 2012 najväčšou organizovanou hromadnou akciou boli: „Jánošíkove dni 2012“ v Terchovej“. Počas konania akcie boli vykonávané kontroly v rámci celého areálu hromadnej akcie. Pri poskytovaní stravovacích služieb bola k dispozícii voda z verejného vodovodu, za čistotu a poriadok celého priestoru kultúrneho podujatia okrem stánkov s rýchlym občerstvením zodpovedala Obec Terchová, komunálny odpad bol riešený na všetkých stanovištiach formou prenosných odpadových nádob, ktoré boli priebežne odnášané do veľkokapacitných kontajnerov, tieto boli likvidované firmou T+ T a.s. Žilina. Vianočné trhy 2012 v Žiline: kontrola bola zameraná na kontrolu predaja a označovania cukrárskych výrobkov a kontrolu prípravy, manipulácie a podávania pokrmov. Pri poskytovaní stravovacích služieb bola k dispozícii voda z verejného vodovodu, komunálny odpad bol

riešený na všetkých stanovištiach formou prenosných odpadových nádob, ktoré boli priebežne odnášané do veľkokapacitných kontajnerov, tieto boli likvidované firmou T+ T a.s. Žilina.

Na hromadných akciách vykonali pracovníci RÚVZ so sídlom v Žiline štátny zdravotný dozor v počte 74 kontrol. V troch prevádzkach boli zistené nezhody: prevádzka bez súhlasného posudku, nedodržanie chladiaceho reťazca, nevyhovujúce uchovávanie polotovarov a hotových pokrmov, nezabezpečená plynulá dodávka pitnej vody a teplej vody, tovar bez dodacieho listu. Za zistené nezhody boli prevádzkovateľom uložené sankčné opatrenia. V roku 2012 počas konania hromadných akcií nebola zaznamenaná žiadna epidémia.

4. Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej zák. č. 355/2007 Z. z.):

podľa § 12 ods.2 písm. i), m), n) bolo vydaných **18 zákazov činnosti** (zákaz prípravy a podávania pokrmov z dôvodu nevyhovujúcich podmienok v priestoroch kuchyne zariadenia spoločného stravovania; nariadená zvýšená dezinfekcia pracovných plôch a účelového zariadenia);

podľa § 55 ods. 2 bolo vydaných **204 opatrení na mieste** – zákaz výroby a uvádzania zdraviu nebezpečných pokrmov a iných potravín **16**;

podľa § 58 bolo **uplatnených 67 náhrad nákladov** v hodnote **3932,17 €**;

podľa § 57 bolo **uložených 327 pokút** v sume **114 333 €**;

podľa § 56 boli v priestupkovom konaní uložené **3 sankcie** v sume **93 €**;

podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo udelených **509 blokových pokút** v sume **16 115 €**;

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení:

uložené opatrenia

- podľa § 19 ods.1, ods. 2 ako i podľa čl. 54 nariadenia EP a Rady (ES) č.882/2004 bolo vydaných **200 zákazov**;

podľa § 28 bolo uložených **76 pokút** v celkovej sume **27 235 €**;

podľa § 29 bolo v priestupkovom konaní uložených **13 sankcií** v sume **887 €**;

v blokovom konaní podľa § 29 zákona o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo udelených **975 blokových pokút** v sume **55 943 €**;

náhrady nákladov podľa § 20 ods. 4 zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách boli uložené v **124 prípadoch** v celkovej sume **9 598,07 €**;

Ďalšie sankčné opatrenia:

podľa § 10 zák. č. 377/2004 Z. z., o ochrane nefajčiarov

v blokovom konaní boli uložené **2 pokuty** v celkovej hodnote **662 €**,

podľa § 45 zák. č. 71/67 Zb. boli uložené **3** poriadkové pokuty v sume **495 €**;

podľa § 84 zákona č. 372/1990 bolo v blokovom konaní uložených **426** pokút fyzickým osobám v sume **14 179 €**.

V zákonom stanovenej lehote bolo podaných **13 odvolaní voči rozhodnutiu** – o pokute, opatrení, zákazu činnosti, úhrade nákladov. Z uvedených odvolaní **7** odvolací orgán zamietol, **1** odvolanie bolo riešené v rámci autoremedúry s tým, že rozhodnutie o pokute bolo zrušené.

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

V roku 2012 bolo celkovo hlásených **25 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémii**, na šetrení ktorých sa podieľali oddelenia hygieny výživy. Väčšinou boli pôvodcom ochorenia *Salmonella enteritidis*, vírus Norwalk a norovírusy.

V **Bratislavskom kraji** bol v roku 2012 zaznamenaný a hlásený **1** výskyt epidemického alimentárneho ochorenia – salmonelovej enteritídy. V dňoch 15.6.2012 – 21.6.2012 boli hlásené hnačkové ochorenia u detí vo veku 18 mesiacov až 5 rokov, ktorí navštevovali dve predškolské zariadenia v okrese Bratislava II. V jednom predškolskom zariadení zo 40 exponovaných ochorelo 9 detí, v druhom zariadení z 20 exponovaných ochorelo 7 detí (spolu 60 exponovaných a 16 chorých). Kultivačným vyšetrením bola *S. enteritidis* potvrdená u všetkých 16 detí, v 2 prípadoch si ochorenie vyžiadalo hospitalizáciu. Obidve predškolské zariadenia dovážali stravu zo zariadenia spoločného stravovania z okresu Bratislava V.. Z uvedeného dôvodu bol prípad riešený v spolupráci s odborom epidemiológie a odborom hygieny detí a mládeže. U 5 zamestnancov stravovacieho zariadenia boli TR negatívne. Laboratórne vyšetrenia na salmonelu u pracovníkov predškolských zariadení boli negatívne. Pri epidemiologickom šetrení pracovníkmi hygieny výživy v predmetnom zariadení spoločného stravovania boli pracovníkmi odboru hygieny výživy odobraté vzorky hotových pokrmov, vzorky slepačích vajec používaných pri príprave pokrmov a vzorky sterov z rúk pracovníkov. Všetky analyzované vzorky potravín vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy, vo vzorkách sterov nebola preukázaná prítomnosť salmonel. Faktor prenosu ochorenia uvedeným šetrením nebol zistený. Pri kontrole však boli zistené nedostatky technicko-prevádzkového charakteru, za ktoré bola prevádzkovateľovi predmetného zariadenia spoločného stravovania uložená sankcia za správny delikt podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v sume 331,- €. Následne bola zo strany prevádzkovateľa predmetného zariadenia spoločného stravovania ukončená činnosť kuchyne, zariadenie je prevádzkované už len ako výdajňa stravy (bez prípravy pokrmov).

V **Banskobystrickom kraji** v roku 2012 nebol zaznamenaný výskyt alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy.

V **Košickom kraji** v roku 2012 bol celkový počet alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách, na šetrení ktorých sa podieľali zamestnanci hygieny výživy 4 (3 na území mesta Košice, 1 v Trebišove), z toho faktor prenosu bol 1-krát potvrdený (epidémia salmonelózy u zamestnancov U.S. Steel Košice). V prvom prípade išlo o epidémiu salmonelózy zamestnancov U.S. Steel Košice (4.9. - 11.9.2012). Spolu v epidémii ochorelo 80 osôb – 76 malo klinické príznaky, u 4 bolo zistené nosičstvo salmonel. *Salmonella enteritidis* bola izolovaná u 55 osôb. Hospitalizovaných bolo 21 osôb. Z kuchynského

personálu závodnej kuchyne bolo infikovaných 9 osôb. Päť pracovníčok ochorelo, z toho u 4 bola izolovaná *Salmonella enteritidis* a u 4 pracovníčok boli zistené bezpríznakové nosičstvá *Salmonella enteritidis*. Faktorom prenosu bol chladený hotový pokrm - bravčové pečené mäso Ural, knedľa, kapusta, vyrobený v závodnej kuchyni Valcovňa dňa 3. 9. 2012, zakúpený v bufetoch v areáli U.S. Steel. Prvé príznaky ochorenia udávali chorí 4. 9. 2012. V klinickom obraze dominovali hnačky, bolesti brucha a teplota do 39°C. Prevádzkovateľom kuchyne bolo SODEXO s.r.o., Bratislava. Vydaných bolo spolu 578 porcií. V rámci šetrenia bolo odobratých 7 odložených vzoriek inkriminovaných pokrmov. Vo vzorke bravčového mäsa Ural bola zistená *S. enteritidis*. Kmene *S. enteritidis* od 7 chorých a z bravčového mäsa boli zaslané do Národného referenčného centra pre salmonelózy na ÚVZ SR na sérotypizáciu. Výsledok - sérotyp salmonely izolovaný z bravčového mäsa Ural bol rovnaký ako u chorých. Pri kontrole výrobných priestorov boli zistené nedostatky v skladovaní surovín a kríženie čistých nečistých úkonov v prevádzke. V zariadení bola nariadená dôkladná dezinfekcia, denná dezinfekcia vo všetkých priestoroch prislúchajúcich k predmetnému stravovaciemu zariadeniu. Prevádzka - závodná jedáleň Valcovňa U.S. Steel bola uzatvorená do doby zjednania nápravy.

V druhom prípade epidémie vznikla u zamestnancov závodu Faurecia Slovakia s.r.o., Airport Industrial park, Pri letisku Košice. V čase od 12. 9. - 15. 9. 2012 bolo zaznamenaných 39 ochorení zamestnancov uvedenej spoločnosti na akútnu gastroenteritídu, z toho 12 bolo hospitalizovaných. Chorí pri epidemiologickom šetrení udávali konzumáciu rôznych druhov potravín o. i. aj konzumáciu potravín zakúpených v bufete výdajne stravy v objekte závodu, ktorú prevádzkovalo SODEXO s.r.o., Bratislava. Kontrolou predmetnej prevádzky neboli zistené nedostatky, v rámci kontroly bolo odobraných 6 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie tých potravín, ktorých konzum udávali chorí, a ktoré sa v čase šetrenia nachádzali v bufete (3 lahôdkárske výrobky, 3 nealkoholické nápoje). Vo výdajni bolo uložené opatrenie o zákaze prevádzkovania, nariadené ďalšie protiepidemické opatrenia a od zamestnancov výdajne (8) boli odobraté výtery. Výtery z rekta u všetkých zamestnancov boli negatívne. Vyšetrené vzorky potravín (6) boli vyhovujúce. Výtery z rekta chorých boli negatívne na patogénne mikroorganizmy. Od 9 chorých hospitalizovaných na Klinike infektológie a cestovnej medicíny bola odobratá aj stolica. V 2 vzorkách boli zistené Norovírusy. U ambulantne ošetrovaných chorých neboli odobraté vzorky stolice. Na základe laboratórnych výsledkov pravdepodobne išlo o vírusové hnačkové ochorenie, ktorého pôvodcom bol Norovírus. Tretí prípad epidémie salmonelózy vznikol u obyvateľov zariadenia Arcus – špecializované zariadenie a zariadenia pre seniorov, Košice. V čase od 30.10.-12.11.2012 bolo zaznamenaných 8 hnačkových ochorení obyvateľov zariadenia Arcus, z toho 2 boli hospitalizovaní (prvé hlásenie až 05.11.2012). U 3 chorých bola vo výteroch z rekta zistená *Salmonella enteritidis*. V rámci protiepidemických opatrení boli vykonané výtery z rekta u všetkých zamestnancov predmetného zariadenia, ktoré boli negatívne. Kontrolou stravovacej prevádzky tohto zariadenia neboli zistené nedostatky. Vzorky stravy z inkriminovaných pokrmov, ktoré boli pripravované stravovacím zariadením neboli odobraté, lebo neboli už k dispozícii, nakoľko ochorenia neboli včas hlásené. Pravdepodobným faktorom prenosu nákazy bola strava podávaná v zariadení.

Štvrtý prípad alimentárneho ochorenia sa vyskytol v okrese Trebišov, ktoré vzniklo po konzumácii pokrmov v zariadení spoločného stravovania u ľudí zúčastnených na rodinnej oslave. Ochoreli 3 z 19 ľudí. U jedného chorého bola vo výtere z rekta zistená *Salmonella enteritidis*, u ostatných dvoch chorých bol výter negatívny. Bol nariadený odber biologického materiálu (výter z konečníka) 3 x za sebou u všetkých zamestnancov zariadenia a dezinfekcia celého zariadenia. Pri ďalšom epid. šetrení boli zistené ešte 2 ochorenia, a to u 1 kuchárky a jej dcéry, ktoré konzumovali cukrárske výrobky donesené domov. Všetky ochorenia vznikli po konzumácii cukrárskych výrobkov donesených do zariadenia spoločného stravovania

organizátorkou oslavy. Z 5 chorých bola *S. enteritidis* zistená u dvoch. Boli vykonané stery z pracovného prostredia a rúk zamestnancov – *S. enteritidis* nebola zistená a cukrárske výrobky už k dispozícii neboli. Vyšetrenia ostatných zamestnancov mimo chorej kuchárky boli negatívne.

V **Nitrianskom kraji** - v okresoch Nitra, Nové Zámky a Topoľčany v sledovanom období nebol zaznamenaný epidemický výskyt žiadneho ochorenia v súvislosti s konzumom potravín. V okrese Levice bol zaznamenaný výskyt 4 epidémií.

V prvom prípade sa jednalo o výskyt hnačkových ochorení na oddelení gerontopsychiatrie v Psychiatrickej nemocnici Hronovce u 19 pacientov a 3 zamestnancov. Odobraté boli vzorky pokrmov a stery z pracovného prostredia. V steroch bol preukázaný výskyt koliformných baktérií. Nariadené boli nápravné opatrenia. Okrem toho bola 1 pracovníkovi uložená bloková pokuta za nevyhovujúcu manipuláciu s pokrmami. Vo vzorkách pokrmov nebola preukázaná mikrobiologická závadnosť. Ďalšia epidémia sa týkala 4 pacientov a 7 zamestnancov na oddelení vnútorného lekárstva nemocnice v Leviciach. Šetrením bolo zistené, že sa jednalo o gastroenteritídu vírového pôvodu. 3. nahlásený bol podnet hnačkových ochorení po konzumácii obeda v reštaurácii. Taktiež boli odobraté stery z prostredia, náradia, náčinia a rúk pracovníkov a boli odobraté aj vzorky stravy. Kontrolou bolo zistené porušenie prevádzkovej hygieny, čo sa preukázalo aj na steroch. Prevádzkovateľovi bola uložená pokuta v blokovom konaní. Posledná epidémia bola hlásená u 6 účastníkov športového sústredu. Celkom bolo na sústredu 39 detí a 10 dospelých. Jednalo sa o srbských hokejistov, ktorí sa stravovali v reštauračnom zariadení. Pri kontrole boli odobraté vzorky stravy, surovín a stery. Nakoľko v odobratých vzorkách a steroch boli prítomné podmienené patogénne mikroorganizmy a pri šetrení bolo zistené porušenie prevádzkovej hygieny, bola prevádzkovateľovi uložená pokuta v blokovom konaní. Šetrením však bolo preukázané, že deti sa počas tréningu na futbalovom štadióne napili vody určenej na zvlahu trávniku.

V okrese Komárno v domove sociálnych služieb bol hlásený epidemický výskyt akútnych gastroenteritíd. Na základe výsledkov šetrenia je možné konštatovať, že pôvodca ochorenia ako aj faktor prenosu ostali neobjasnené. Ďalšie epidemiologické vyšetrenie sa konalo v ZSS s predajom pokrmov rýchleho občerstvenia z dôvodu výskytu ochorenia na campylobakteriálnu enteritídu u zákazníkov po konzumácii gyrosu. Pôvodca nákazy *Campylobacter jejuni* nebol vo vzorke stravy potvrdený ale výsledky sterov z pracovného prostredia zariadenia spoločného stravovania potvrdili prítomnosť *Pseudomonas* sp., *Escherichia coli* a *Enterobacter* sp., čo poukázalo na nedostatky v hygienicko-epidemiologickom režime prevádzky.

V **Prešovskom kraji** boli v roku 2012 v spolupráci s oddelením epidemiológie šetrené 2 epidemické výskyty alimentárnych ochorení. V prvom prípade epidemický výskyt alimentárneho ochorenia v zariadení spoločného stravovania bol po organizovaní hromadného podujatia – svadby v Reštaurácii v Šarišských Michaľanoch. Exponovaných bolo celkom 97 návštevníkov, ochorenie bolo zistené u 17 ľudí, v 2 prípadoch bolo ochorenie potvrdené kultivačne – *Salmonella enteritidis*. Nakoľko ochorenie bolo hlásené dňa 5.10.2012 a uvedené hromadné podujatie sa konalo 26.9.2012 a prevádzka poskytuje služby len počas konania takýchto podujatí, vzorky jedál nebolo možné odobrať. Prevádzkovateľovi bolo nariadené predbežné opatrenie – vykonať účinnú dezinfekciu všetkých priestorov v prevádzke a zabezpečiť odber vzoriek biologického materiálu od zamestnancov za účelom laboratórneho určenia pôvodcov prenosných ochorení u svojho ošetrojúceho lekára. Zamestnancom v počte 4 bolo rozhodnutím nariadené v rámci zvýšeného zdravotného dozoru a lekárskeho dohľadu podrobiť sa u svojho praktického lekára odberu biologického materiálu na bakteriologické

vyšetrenie v 3 po sebe nasledujúcich dňoch a zároveň zakázané do 3 negatívnych výsledkov bakteriologického vyšetrenia stolice manipulovať s potravinami a nápojmi, podieľať sa na ich príprave, distribúcii a podávaní ako aj manipulovať s pomôckami a nádobami, ktoré sa na prípravu stravy používajú. Laboratórnym vyšetrením u jednej pracovníčky – kuchárky bola zistená *Salmonella enteritidis*, opakované odbery v počte 3 boli negatívne. Po písomnom oznámení prevádzkovateľa o vykonaní nariadených opatrení boli dňa 11.10.2012 zamestnancami RÚVZ odobraté stery z pracovného prostredia v uvedenej prevádzke v počte 10. Všetky vyhovelí hygienickým požiadavkám. Zároveň pri šetrení bol zistený ako pravdepodobný faktor prenosu hydínové mäso (kuracie rezne). V druhom prípade bol pôvodcom ochorenia Norwalk vírus. Faktor prenosu pri epidémii – kontakt s chorým.

V **Trenčianskom kraji** v sledovanom období zaznamenali výskyt 7 alimentárnych ochorení (3 v okrese Trenčín, 1 v okrese Nové Mesto nad Váhom, 2 v okrese Myjava, 1 v okrese Bánovce nad Bebravou). V 2 prípadoch epidémií sa jednalo o akútne gastroenteritídy zapríčinené vírusom Norwalk (A 08.1), faktor prenosu nebol zistený, v jednom prípade sa jednalo o enteritídu zapríčinenú vírusom Rotavirus (A 08.0), v 2 prípadoch sa jednalo o salmonelózu (A 02.0), kde bol potvrdený faktor prenosu. U dvoch epidémií faktor prenosu ani pôvodca ochorenia nebol zistený a epidémia bola uzatvorená ako hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A 09).

V **Trnavskom kraji** boli zaznamenané dve epidémie alimentárneho ochorenia vírusového pôvodu. V PCA Slovakia v Trnave sa v období 24.7.2012 – 2.8.2012 vyskytla nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia, počet postihnutých bol 13. Klinický priebeh ochorenia: zvracanie, ojedinele hnačky, bolesti brucha. TR negatívne. Etiologický agens: vírus iný nešpecifikovaný. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia zamerané na vykonávanie celoplošnej dezinfekcie predovšetkým zariadení na osobnú hygienu, denných miestností slúžiacich na stravovanie, šatní zamestnancov prípravkami na báze peroxozlúčenín alebo aldehydov, na dezinfekciu osobného riadu zamestnancov, na dodržiavanie dôslednej hygieny rúk a vylúčenie chorých osôb z pracovného procesu. Na základe inkubačného času a klinického priebehu ochorenia sa predpokladá vírusová etiológia ochorenia s kontaktným spôsobom šírenia nákazy.

V období od 8.11.2012 do 16.11.2012 sa u klientov a zamestnancov SLK a.s., Piešťany vyskytla gastroenteropatia zapríčinená norovírusom. Počet prípadov ochorení: 48 (37 klientov, 11 personál). Klinický priebeh ochorenia: zvracanie, ojedinele hnačky, bolesti brucha. Etiologický agens: Norovírus genotyp 2 (jedna vzorka PCR – Norovírus pozit.). Počet odobratých vzoriek z prostredia / počet pozitívnych: 20 x (kuchyňa, jedáleň)/6. Potvrdené patogény: 5 x kolif. bakt. (4x *Enterobacter* spp., 1x *Citrobacter*), 1x *Enterococcus* species. Počet odobratých vzoriek biologického materiálu od personálu/počet pozitívnych: 50 x TR/19 x stolica /50 x stery z rúk. Potvrdené patogény: TR a stolica -neg. výsledok, stery z rúk – 14 x pozit. (9x *Enterobacter* species, 5x *Enterococcus* species). Chorí sa stravovali v 3 jedálňach BGS, ktoré majú spoločnú kuchyňu, kde sa pripravuje 300 porcií jedál denne. Predpokladaný faktor prenosu: strava kontaminovaná rukami chorých osôb - obslužného personálu (6 čašníkov ochorelo na začiatku epidémie 8.11., 9.11.2012), kontaminované kontaktné plochy, čo nepriamo dokazuje aj prítomnosť podmienenene patogénnej mikroflóry ako indikátora fekálneho znečistenia v prostredí. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia zamerané na vykonávanie plošnej, povrchovej dezinfekcie, dezinfekcie bazénov dezinfekčnými prípravkami na báze peroxozlúčenín, dezinfekciu riadu chlóróvými dezinfekčnými prípravkami, dodržiavanie hygieny rúk, vylúčenie chorého personálu z pracovnej činnosti a chorých osôb z liečebných procedúr.

V **Žilinskom kraji** boli v roku 2012 hlásené 3 prípady epidemického výskytu alimentárneho ochorenia. V spádových územiach RÚVZ Čadca, RUVZ Dolný Kubín a RÚVZ Žilina nebol v roku 2012 zaznamenaný výskyt alimentárnych ochorení v súvislosti s činnosťou potravinárskych zariadení.

V regióne RÚVZ Liptovský Mikuláš bol celkový počet alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách, na šetrení ktorých sa podieľalo oddelenie hygieny výživy 1, a to v hotely Bystrina, Demänovská Dolina - hnačkové ochorenie nejasnej etiológie, faktor prenosu – zmiešaná strava, počet prípadov ochorení: 20. Epidémia hnačkových ochorení nejasnej etiológie u účastníkov školenia, z celkového počtu 30 ochorelo 20 účastníkov. Ako faktor prenosu bola konzumácia jedla 9.5.2012 a 10.5.2012. V klinickom obraze dominovalo zvracanie, hnačky, zimnica, slabosť, bolesť hlavy. Traja účastníci, ktorí sa v zariadení nestravovali, boli bez príznakov ochorenia. Štátnym zdravotným dozorom dňa 11.5.2012 boli zistené hygienické nedostatky v prevádzkovej hygiene, hygiene skladovania, manipulácie s pokrmami. Zároveň bolo odobratých 6 druhov pokrmov a 20 sterov z pracovného prostredia. Výsledky odobratých vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch boli vyhovujúce. Negatívne vyšli aj vzorky výterov z rekta od zamestnancov zariadenia. Za zistené hygienické nedostatky boli uložené na mieste blokové pokuty vo výške 49 € a bolo s účastníkom konania začaté správne konanie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 152/1995 Z. z.. Spolu bola uložená pokuta rozhodnutím vo výške 500 €. Opakovaným dozorom v zariadení dňa 28.5.2012 bolo zistené, že hygienické nedostatky boli odstránené.

V regióne RÚVZ Martin bol celkový počet alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách, na šetrení ktorých sa podieľalo oddelenie hygieny výživy bol 2. V prvom prípade boli ochorenia diagnostikované ako iné nešpecifikované vírusové gastroenteritídy v zariadení Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice. Ochorelo 51 osôb z 800 exponovaných. Jednalo sa o klientov Slovenských liečebných kúpeľov Turčianske Teplice s klinickými príznakmi ako prudké, početné, vodnaté stolice bez prímеси krvi a hlienu, opakované zvracanie, nauzea, kŕčovití bolesti brucha, zimnica. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli odobraté vzorky stravy a stery z prostredia. Výsledky mikrobiologického vyšetrenia odobratých vzoriek neobjasnili etiologické agens. V prevádzkovej hygiene a v manipulácii s potravinami a hotovými pokrmami neboli zistené nedostatky. Boli vykonané protiepidemické opatrenia: nariadenie dezinfekcie stravovacích a ubytovacích priestorov, zdravotná výchova personálu a zákaz vykonávania vodných liečebných procedúr. V druhom prípade boli ochorenia diagnostikované ako hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu v zariadení Volkswagen Martin, a.s., závod BU Martin. Ochorelo 45 osôb z 801 exponovaných. Jednalo sa o zamestnancov závodu, ktorí sa stravovali vo výdajni stravy, prevádzkovej firmou SODEXO. Klinicky sa ochorenia prejavovali prudkými, početnými, vodnatými stolicami bez prímеси krvi a hlienu, opakovaným zvracaním, nauzeou, kŕčovitými bolesťami brucha, v 9 prípadoch zvýšenou teplotou. Klinické príznaky pretrvávali 1-2 dni. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli odobraté vzorky stravy a stery z prostredia. Výsledky mikrobiologického vyšetrenia odobratých vzoriek neobjasnili etiologické agens. V prevádzkovej hygiene a v manipulácii s potravinami a hotovými pokrmami neboli zistené nedostatky. Boli vykonané protiepidemické opatrenia: nariadenie zvýšenej dezinfekcie v priestoroch stravovacieho zariadenia, šatní a sociálnych zariadení prostredníctvom dezinfekčných prostriedkov s baktericídny m účinkom na báze kyseliny peroctovej a aktívneho chlóru. Zároveň bola zabezpečená zdravotná výchova zamestnancov prevádzkovateľa výdajne stravy (firma SODEXO) ako aj firmy Volkswagen Slovakia o dodržiavaní zvýšenej osobnej hygieny, používania dezinfekčných mydiel a jednorazových uterákov.

6. Poradne správnej výživy

V roku 2012 poradenskú činnosť v oblasti zdravej výživy zabezpečovali Poradne správnej výživy, ktoré sú začlenené k odborom zdravotnej výchovy, odborom verejného zdravotníctva, Poradenským centráram správnej výživy a úpravy hmotnosti a Poradniam zdravia zriadeným pri RÚVZ v SR.

Bolo poskytované individuálne, skupinové a hromadné poradenstvo. Pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy jednotlivých RÚVZ v spolupráci s pracovníkmi poradní zdravia taktiež pokračovali v realizácii celoslovenského projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie obyvateľov Slovenskej republiky“, ktorý je súčasťou Aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR. Činnosť a aktivity poradní sa navzájom líšili v jednotlivých regiónoch.

Banskobystrický kraj - poradňa správnej výživy je nadstavbovou poradňou Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Poskytuje klientom odborné poradenstvo na základe retrospektívnej nutričnej anamnézy a dotazov klientov. Konzultácie z oblasti výživy boli poskytované ústne, telefonicky a elektronickou poštou. Išlo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, najmä o informácie o spôsoboch znižovania nadváhy, o zásadách správnej výživy, o nízkocholesterolovej diéte, o redukčných diétach, alternatívnych spôsoboch stravovania a informácie o obsahu vitamínov, minerálov a stopových prvkov v konkrétnych potravinách. Sledovanie výživových zvyklostí bolo vykonávané v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“- konkrétne u 80 ľahko pracujúcich klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno a u 4 klientov poradne zdravej výživy zároveň boli sledované aj výživové faktory – ich denná spotreba. Pracovníčka PSV spolupracuje aj s odborom HDM formou poradenstva v oblasti výživy v projekte Zdravé deti v zdravých rodinách.

Poradňa pre problematiku správnej výživy RÚVZ vo Veľkom Krtíši pracuje v spolupráci s Poradenským centrom podpory zdravia a zdravotnej výchovy a Výchovy k zdraviu. Spolupráca bola zaznamenaná v priebehu celého roka 2012, vo zvýšenej miere opäť pri plnení projektu – Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie. Celkovo bolo pracovníkmi poradne s problematikou správnej výživy oslovených 119 klientov. S každým sa individuálne konzultovalo o zdravotných rizikách z nesprávneho stravovania, o zlých stravovacích zvyklostiach a o možnostiach a náprave jedálneho lístka, čo treba z jedálneho lístka vyradiť a čo naopak uprednostniť na základe výsledkov vyšetrení.

V RÚVZ Lučenec nie je zriadená samostatná poradňa správnej výživy, ale len poradňa zdravia, ktorá vykonáva aj poradenstvo v oblasti zdravej výživy. Súčasne toto oddelenie spolupracuje aj pri realizácii projektu "Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie SR", ktorého sa zúčastnilo 80 respondentov štyroch vekových kategórií ľahkej práce. Niekoľkým respondentom projektu boli poskytnuté konzultácie v oblasti výživy a stravovania.

Oddelenie hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na činnosti Poradni správnej výživy podieľalo naplňaním počtu klientov v rámci zabezpečenia plnenia úlohy „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie“. Poradňa správnej výživy pri oddelení hygieny výživy RÚVZ Zvolen nie je zriadená z personálnych dôvodov. Odborné poradenstvo v otázkach správnej a zdravej výživy sa vykonáva u klientov v základnej poradni zdravia pri RÚVZ Zvolen, predovšetkým u tých, ktorí majú zvýšené hodnoty tukových látok v krvi a preukázané rizikové faktory. Zamestnanci oddelenia hygieny výživy RÚVZ v Žiari nad Hronom sa nepodieľajú na činnosti poradne správnej výživy.

Bratislavský kraj – v rámci plnenia Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR sa v Poradni zdravia pokračovalo v edukačnej aktivite z oblasti zdravej výživy a životného štýlu. Formou osobných a skupinových rozhovorov s klientmi Poradne zdravej výživy a prostredníctvom masmédií sa propagovali hlavné zásady zdravej výživy a životosprávy a upozorňovalo sa na riziká vyplývajúce z možných chýb. V roku 2012 bolo poskytnuté v rámci primárnej prevencie komplexné zdravotno-nutričné vyšetrenie a poradenstvo v Poradni zdravej výživy a na hromadných podujatiach pre 1224 dospelých klientov a 4037 detí a mladistvých, z toho opakované vyšetrenie absolvovalo 325 klientov.

V záujme zlepšenia dostupnosti preventívneho vyšetrenia sa realizovali komplexné vyšetrenia a poradenstvo priamo na pracoviskách. V spolupráci s agentúrami sa realizovali jednorazové preventívne výjazdové akcie kde bolo vyšetrených 950 klientov, pričom rizikovým jedincom bolo poskytnuté opakované komplexné vyšetrenie a poradenstvo v Poradni zdravia. Odbor hygieny výživy sa na poradenskej činnosti Poradne podieľa v rámci riešenia projektu “Sledovanie výživového stavu u vybraných skupín dospelaj populácie SR”.

Košický kraj - vzhľadom na to, že každý RÚVZ v kraji má zriadené poradenské centrá alebo samostatné oddelenia podpory zdravia a nadstavbové útvary, zamestnanci oddelení hygieny výživy dlhodobo spolupracujú s týmito útvarmi pri vykonávaní poradenskej činnosti v rôznom rozsahu. Osobitne spolupracujú pri realizácii projektu sledovania výživového stavu obyvateľov, v rámci ktorého poskytujú poradenskú činnosť s cieľom dosiahnuť u klientov (80 na každom RÚVZ) zmenu v stravovacích návykoch podľa hlavných zásad správnej výživy a ich uplatňovanie v praxi. Individuálne navštívilo poradňu (napr. RÚVZ Košice 81 osôb). Skupinové poradenstvo (napr. RÚVZ Košice) bolo zamerané hlavne na pracovníkov, ktorí pracujú v potravinárskych prevádzkach prednáškovou činnosťou - (celkovo 22 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 587 osôb). Ďalšou používanou formou v propagovaní zásad správnej výživy a životosprávy bola forma „posterov“ (nástenky) a pri výkone dozoru a kontrol v prevádzkach.

V rámci predchádzania otráv z húb bola vykonávaná naďalej ako po iné roky v hubárskej sezóne poradenská služba v mykologickej poradni RÚVZ Košice. Poradenské služby boli realizované v týždenných intervaloch. V tomto roku podmienky pre rast húb boli mimoriadne nepriaznivé, najmä z dôvodu veľmi malého výskytu zrážok, počas sezóny poradňu navštívilo 107 osôb, pre ktorých bolo identifikovaných 186 húb. Pre masmédiá boli 3-krát poskytnuté aktuálne informácie o výskyte húb, podmienkach ich zberu, predaja a spracovania.

Nitriansky kraj - RÚVZ v Nitre, Nových Zámkoch a v Leviciach majú zriadenú poradňu zdravia a nadstavbovú poradňu správnej výživy pri oddelení podpory zdravia. Na RÚVZ v Topoľčanoch je zriadená poradňa zdravia a oddelenie hygieny výživy má v týždni vyčlenený deň. V rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“ oddelenia hygieny výživy a podpory zdravia spolupracovali a pre projekt bolo v kraji spracovaných 400 respondentov z kategórie stredne ťažko pracujúcich. Získané údaje (24 - hodinové jedálne lístky a dotazníky) spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov boli spracované a vyhodnotené v PC pomocou programu „ALIMENTA“. Aktivity poradenskej činnosti boli zamerané na prevenciu neprenosných ochorení súvisiacich s výživou prostredníctvom preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku a vyhľadávania rizikových faktorov uvedených ochorení. Všetky aktivity boli zamerané na formovanie správnych postojov k zdravému životnému štýlu vrátane správnych výživových návykov a k zodpovednosti za vlastné zdravie.

Prešovský kraj - poradňa správnej výživy je zriadená na každom RÚVZ v kraji ako nadstavbová poradňa. Klienti do poradne sú odporúčaní na základe vyšetrení v základnej poradni zdravia - výsledkov biochemického vyšetrenia krvi. V rámci poradne správnej výživy sa realizoval projekt „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“ na každom RÚVZ v rámci kraja, do ktorého bolo zapojených po 80 osôb v určených vekových skupinách, ľahko pracujúci. Stravovacie návyky sa hodnotia prostredníctvom analýzy jednoduchého dotazníka skonzumovaných potravín. V rámci poradenskej činnosti navštívilo poradňu správnej výživy v Prešovskom kraji 962 klientov a opakovaného poradenstva sa zúčastnilo 17 klientov.

Trenčiansky kraj - poradenskú činnosť v oblasti správnej výživy zabezpečuje v rámci iných poradenských aktivít odbor ochrany a podpory zdravia, celkový počet klientov bol 79.

Trnavský kraj - poradňa správnej výživy je súčasťou poradne zdravia, ktorá je pri odbore podpory zdravia RÚVZ Trnava. Táto činnosť je zabezpečovaná bez našej účasti. V spolupráci s týmto oddelením sme realizovali projekt Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie v regióne RÚVZ Trnava. V druhom polroku 2012 bolo v rámci úlohy vyšetrených 80 klientov v dvoch určených vekových skupinách podľa pohlavia a druhu pracovnej záťaže. Pracovníci RÚVZ Trnava sledovali výživové faktory v konzumovanej strave, spotrebu potravín, pohybovú aktivitu a životosprávu, somatometrické a biochemické ukazovatele vybraných vekových skupín dospeléj populácie prostredníctvom dotazníkovej metódy, merania TK, biochemického vyšetrenia zo vzorky krvi. Vybraná populačná skupina – pracovníci v potravinárstve, bola členená nasledovne: ženy - veková kategória 19 – 34 ročné v počte 20 a veková kategória 35 - 54 ročné v počte 20, muži - veková kategória 19 – 34 roční v počte 20 a veková kategória 35 – 54 roční v počte 20. Pred realizáciou projektu bol každý respondent podrobne informovaný o správnom spôsobe vyplňovania dotazníkov. Každá osoba vyplnila 24 hodinový retrospektívny jedálny lístok, ktorý bol pracovníkmi RÚVZ spracovaný v programe ALIMENTA, tým bola vyhodnotená biologická a energetická výživová hodnota skonzumovanej stravy, ktorá sa porovnávala s odporúčanými výživovými dávkami (OVD).

Na RÚVZ v Dunajskej Strede sledovanie rizikových faktorov u obyvateľov vznikajúcich nesprávnou výživou sa uskutočňuje vyšetrením biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu anamnesticky a individuálnym poradenstvom v poradni zdravej výživy. Za rok 2012 bolo vyšetrených 530 klientov a bolo u nich vykonaných 2379 vyšetrení. Mobilnou poradňou bolo v 20 lokalitách okresu vyšetrených 337 občanov. Z celkového počtu vyšetrených bolo u 276 osôb stanovené riziko kardiovaskulárneho ochorenia. U klientov, u ktorých sa zistila vysoká hodnota niektorých ukazovateľov boli vykonané kontrolné vyšetrenia a bolo im poskytnuté poradenstvo, navrhnutá úprava životosprávy a podľa potreby rozdaný zdravotno-výchovný materiál. Klientom s rizikovými hodnotami glykémie bola doporučená návšteva diabetologických ambulancií, s ktorými je nadviazaná dobrá spolupráca. Pre diabetikov sú v pravidelných intervaloch realizované skupinové akcie na ktorých lekár – diabetológ a pracovníčka poradne zdravia edukujú pacientov a zdôrazňujú význam dodržiavania diétného režimu.

V rámci poradenskej činnosti sa permanentne propaguje význam konzumácie pestrej stravy podľa odporúčaní WHO ako aj produktov zdravej výživy. Odborné poradenstvo v tejto problematike bolo okrem klientov navštevujúcich poradenské centrum poskytnuté aj účastníkom dní zdravia, ktoré sa uskutočnili v Dunajskej Strede a v obciach: Trstená na Ostrove, Horná Potôň, Lehnice, Holice, Šipošovské Kračany, Orechová Potôň a v rámci akcie „Deň srdca“ v ZOC MAX v Dunajskej Strede organizovaného v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou. Sledovanie rizikových faktorov vznikajúcich v nadväznosti na nesprávnu výživu sa realizovalo v rámci Projektu sledovania výživového stavu

obyvateľstva SR dotazníkovou formou a vyšetrením biochemických ukazovateľov. Sledovanie sa uskutočnilo u 80 respondentov.

Výchovné a poradenské činnosti vykonávajú aj odborní zamestnanci oddelenia hygieny výživy pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania s cieľom zvyšovania vedomostí personálu o správnej výžive a o vplyve výživy na zdravie, o správnej príprave pokrmov pri zachovaní ich výživovej hodnoty. V zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu kontrolujú jedálne lístky či so svojim zložením vyhovujú zásadám správnej výživy a vedú k vypestovaniu zdravých stravovacích zvyklostí a v prípade potreby upozorňujú personál stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok.

Činnosť poradne na RÚVZ Galanta cestou oddelenia hygieny výživy nie je zabezpečovaná. Zdravotno-výchovná intervencia je zabezpečená najmä pracovníkmi poradni zdravia (v poradni podpory zdravia ako aj mimo budovy RÚVZ), intervencia sa zameriava hlavne: na zmenu stravovacích návykov obyvateľstva s dôrazom na zmenu zvyklostí v spotrebe tukov a soli s cieľom ich zníženie, na zvýšenie spotreby ovocia, zeleniny a strukovín, na zníženie energetickej spotreby so zameraním na redukciu telesnej hmotnosti a na zmenu postoja ľudí k vlastnému zdraviu.

V spolupráci s oddelením podpory zdravia bolo realizované plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“ u 80-tich respondentov ľahko pracujúcich. Vyšetreným klientom bolo poskytnuté individuálne a skupinové poradenstvo zamerané na zdravý spôsob života so zreteľom na pozitívnu zmenu v stravovacích návykoch a ovplyvnenie konzumácie v prospech zdraviu prospešných potravín. Intervenciu pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonávajú pravidelne pri každej kontrole v zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu (v domovoch sociálnej starostlivosti, v závodných kuchyniach), kde kontrolujú jedálne lístky či so svojim zložením vyhovujú zásadám správnej výživy, v prípade negatívnych zistení upozorňujú vedúcich stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok.

Poradňa správnej výživy na RÚVZ Senica samostatne nefunguje, je však súčasťou Centra podpory zdravia, ktoré patrí do kompetencie oddelenie hygieny detí a mládeže a podpory zdravia. Diagnostická činnosť v poradni zdravej výživy je založená na základných vyšetreniach. Stravovacie zvyklosti sú hodnotené individuálnym pohovorom, ale aj formou analýzy trojdňového záznamu skonzumovaných potravín. Poradenské služby sú poskytované všetkým klientom s nadváhou, vysokým krvným tlakom a vysokým cholesterolom. Klienti okrem ústnych odporúčaní dostávajú aj rôzny zdravotno-výchovný materiál, ako sú letáky a brožúry. V roku 2012 navštívilo poradňu zdravej výživy 20 klientov. Z toho boli 2 muži a 18 žien.

Žilinský kraj – na RÚVZ Čadca je Poradňa správnej výživy začlenená k oddeleniu zdravotnej výchovy. Poradenská činnosť je realizovaná prostredníctvom poradne zdravia a na poradenskej činnosti pri plnení hlavných úloh sa podieľajú i pracovníci oddelenia hygieny výživy, napr. zabezpečenie realizácie projektu „Sledovanie výživového stavu u vybraných skupín dospeléj populácie“. Taktiež je spolupráca s oddelením pri poriadaní odborných seminárov a prednášok v sektore potravinárstva vo veci zabezpečovania označovania potravín, uvádzania nových potravín a nových zložiek na trh, podmienkach kladených na výrobu BIO potravín, ako i pri výkone dozoru počas mimoriadnych udalostí, napr. v súvislosti s výskytom zvýšeného množstva metylalkoholu v českých liehovinách. Počet klientov v poradenskej činnosti v oblasti výživy bol celkom 328.

Na RÚVZ Dolný Kubín široké zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na správnu výživu obyvateľov v celom regióne Oravy. Pracovníci RÚVZ oddelenia hygieny výživy sa snažili rozvíjať v priebehu realizácie projektu „Sledovanie výživového stavu u vybraných

vekových skupín dospeljej populácie obyvateľov SR“, ktorého súčasťou je i poradenstvo v oblasti správnej výživy. Cieľom poradenskej činnosti bolo poskytovanie informácií klientom o správnej výžive ako jedného z najvýznamnejších faktorov podpory zdravia a dosiahnutie prevencie rozšírenia viacerých tzv. civilizačných ochorení - najmä srdcovo cievnych so závažnými zdravotnými dosahmi. V roku 2012 bola poskytnutá poradenská služba 80 klientom, 40 mužom a 40 ženám vo veku od 19 do 59 rokov. Pracovníci oddelenia hygieny výživy informovali klientov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín, nových druhoch potravín, o rizikách z nesprávnej skladby potravín i o alternatívnych spôsoboch výživy.

V rámci organizačnej štruktúry RÚVZ Liptovský Mikuláš je poradňa zdravia začlenená do oddelenia podpory zdravia, v rámci plnenia projektu: „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie“ úzko spolupracujú s daným oddelením.

Na RÚVZ Martin je Poradňa správnej výživy súčasťou Poradne zdravia, ktorá je na RÚVZ Martin a zameriava sa na zmenu stravovacích zvyklostí u klientov, ktorí poradňu navštívili a patria z hľadiska somatometrických meraní a biochemických vyšetrení do rizikovej skupiny. Poradňa správnej výživy má pravidelne vyčlenený čas určený na konzultácie na základe záujmu jej klientov. Súčasťou zmeny stravovacích zvyklostí je aj komplexná starostlivosť o klienta - napr. pohybová aktivita, zvládanie stresových situácií.

Plnenie úloh Programu ozdravenia výživy obyvateľstva so zameraním na vybrané skupiny populácie a poradňa zdravej výživy sa realizovali v spolupráci s poradňou zdravia. V rámci možných výstupov z programu ALIMENTA a na základe Programu ozdravenia výživy sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých v okrese Martin a Turčianske Teplice, ktoré poskytujú celodennú stravu aj v roku 2012. Do úlohy boli zapojené zariadenia: Dom Sv. Martina, n.o., Priehradka 6, Martin; Domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, špecializované zariadenie v objekte SED, Diakonické centrum, Partizánska 235, Sučany; Psychiatrická liečebňa Sučany; Zariadenie pre seniorov a Dom sociálnej starostlivosti a SZ, Turčianske Teplice.

Cieľom úlohy bol zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy. Získané hodnoty z jednotlivých zariadení boli spracované do tabuľkovej formy pre porovnanie. Energetický príjem zo získaných hodnôt predstavujú hodnoty v rozmedzí od 79,82 – 138,60 % plnenia k platným OVD. Počas starnutia klesá potreba energie o 2 – 3 % za každé desaťročie. Absolútny denný príjem má byť 7 500 – 8 500, nie viac ako 9 000 KJ, čo v uvedených zariadeniach bolo rešpektované. Zo získaných výsledkov pozitívne hodnotíme príjem sacharidov a mierne zvýšený príjem bielkovín, pretože vo vyššom veku obyčajne stúpa potreba bielkovín. V troch zariadeniach negatívne hodnotíme príjem tukov zo stravy, pretože môžu byť pre seniora škodlivé. Príveľa tuku v organizme zaťažuje srdce a cievy. Vysoká hmotnosť zaťažuje kĺby a kosti, čo má za následok zhoršenú pohyblivosť. Z uvedených výsledkov boli sformulované odporúčania pre správny príjem základných živín - sacharidov, tukov, bielkovín, vitamínov, minerálnych látok a vody, ktoré musí potrava obsahovať, aby organizmu zabezpečila všetko, čo potrebuje. Základné živiny by mal senior prijímať vo vhodných množstvách a vo vhodnom pomere.

Na RÚVZ Žilina pracuje poradňa správnej výživy pri poradni zdravia, ktorú zabezpečuje pracovník oddelenia HV- fyziológia výživy. V poradni správnej výživy bolo vyšetrených 125 klientov. 80 klientov bolo zaradených v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeljej populácie“. Klientom je poskytnuté individuálne poradenstvo a vyhodnotenie rizika KVCH v teste Zdravého srdca.

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Odbory/ oddelenia hygieny výživy sa v priebehu roka 2012 v rámci Programov a projektov pre RÚVZ v SR podieľali na plnení nasledovných úloh:

1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie
2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli
3. Bezpečnosť PET fliaš
4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti
5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov
6. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách
7. Monitoring Bisfenolu A v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Vyhodnotenie Programov a projektov je súčasťou osobitnej správy.

Mimoriadne úlohy

V roku 2012 vyhlásených hlavným hygienikom Slovenskej republiky **9 mimoriadnych cielených kontrol:**

➤ **2 mimoriadne cielené kontroly zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike**

V rámci mimoriadnej cielenej kontroly sa vykonalo spolu 214 kontrol v 176 „ázijských reštauráciách (čínske, indické, kórejské, orientálne a pod.)“ v Slovenskej republike. Nedostatky sa zistili v 134 prevádzkach ázijských reštaurácií (čo predstavuje 76 % prevádzok). Najviac prevádzok ázijských reštaurácií so zistenými nedostatkami bolo v Bratislavskom kraji (31 prevádzok, čo predstavuje 94 %), v Trnavskom kraji (27 prevádzok, čo predstavuje 90 %), v Nitrianskom kraji (21 prevádzok, čo predstavuje 78 %). Najmenej prevádzok ázijských reštaurácií so zistenými nedostatkami bolo v Košickom kraji (8 prevádzok, čo predstavuje 38 %) a v Žilinskom kraji (13 prevádzok, čo predstavuje 54 %).

Najčastejšie zisťované nedostatky pri kontrolách: nedostatky v prevádzkovej hygiene (znečistené chladiace a mraziace zariadenia, znečistené steny, podlahy, chýbajúca sieťka na okne); nedostatky v osobnej hygiene zamestnancov (znečistený pracovný odev a obuv zamestnancov, nepoužívanie pokrývok hlavy, nepoužívanie jednorazových rukavíc); zamestnanci bez dokladov o odbornej spôsobilosti; nevykonávanie kontroly skladovania a evidencie o vstupnej kontrole potravín; zmrazovanie hotových pokrmov ako aj pripravovaných polotovarov na prevádzke (napr. obalované mäso, syr, ryby), zmrazovanie naporciovaneého mäsa, dodaneého do zariadenia ako chladiené, aj bez ochranného obalu; opätovné zmrazovanie mäsa po rozmrazení; nevykonávanie monitoringu a evidencie teplôt chladiacich a mraziacich zariadení a teplého výdajného pultu, chladiace a mraziace zariadenia bez kontrolných teplomerov, teplé pulty bez kontrolných teplomerov; skladovanie nezlučiteľných druhov potravín v chladiacich zariadeniach (surové kuracie mäso a tepelne upravené kuracie mäso, spoločné skladovanie mäsa, zeleniny, polotovarov a hotových pokrmov), skladovanie potravín priamo na podlahe; používanie nádob, ktoré nie sú určené na priamy styk s potravinami; chýbajúce označenie na potravinách v štátnom jazyku; neoznačené alergény v jedálnych lístkoch.

Pri kontrolách bolo uložených spolu 108 blokových pokút s celkovou sumou 8 121,- € a začatých bolo 32 správnych konaní vo veci uloženia pokuty. V troch prípadoch bolo nariadené uzatvorenie prevádzky podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z., a to: Restaurant „Istanbul“, Hlavná 677, Dunajská Streda; HANOI Restaurant, Hlavné námestie 3311, Rimavská Sobota a Ázijské bistro, Alžbetina 1, Košice, z dôvodu zistených závažných nedostatkov v kontrolovaných prevádzkach.

V rámci *opakovanej mimoriadnej cielenej kontroly* sa v termíne od 19. do 28. 11. vykonalo spolu 202 kontrol v 179 „ázijských reštauráciách“ (čínske, indické, kórejské, orientálne a pod.) v Slovenskej republike. Nedostatky sa zistili v 72 prevádzkach ázijských reštaurácií (čo predstavuje 40 % prevádzok). Pri opakovanej mimoriadnej cielenej kontrole sme zaznamenali zlepšenie hygienického štandardu v prekontrolovaných prevádzkach. Vo väčšine prevádzok ázijských reštaurácií boli nedostatky zistené pri predchádzajúcej mimoriadnej cielenej kontrole odstránené.

Pri kontrolách bolo uložených spolu 64 blokových pokút s celkovou sumou 3 775,- € a začatých bolo 17 správnych konaní vo veci uloženia pokuty. V troch prípadoch bolo nariadené uzatvorenie prevádzky podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z., a to: Ázijské bistro „PANDA“, Hlavná ul. (OC TESCO), Dunajská Streda; Ázijské bistro Hanoi, ul. Belanského 192, Kysucké Nové Mesto; Ázijské bistro, Podhora 51, Ružomberok, z dôvodu zistených závažných nedostatkov v uvedených prevádzkach.

Reštaurácia „Istanbul“, Hlavná 677, Dunajská Streda, v prípade ktorej bolo pri prvej mimoriadnej kontrole nariadené uzatvorenie prevádzky podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z., odvtedy nie je v prevádzke. V prípade prevádzky Ázijské bistro, Matičné nám. 1427, Čadca, prevádzkovateľ neodstránil nedostatky zistené pri prvej mimoriadnej kontrole a oznámil ukončenie prevádzkovania.

Na záver možno konštatovať že v porovnaní s výsledkami mimoriadnej kontroly ázijských reštaurácií uskutočnenej v septembri, nastalo zlepšenie celkovej prevádzkovej hygieny prevažnej väčšiny kontrolovaných zariadení, ako aj dodržiavania požiadaviek na výrobu, manipuláciu a skladovanie pokrmov podľa zákona 355/2007 Z. z., a ustanovení zákona č. 152/1995 Z. z., a to najmä v prevádzkach, kde okrem „ázijského“ personálu pracuje aj slovenský personál. Nedostatky sa zistili v menšom počte kontrolovaných ázijských reštaurácií a zistené nedostatky boli menej závažného charakteru.

➤ ***Mimoriadna kontrola čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú alebo podávajú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi***

Cieľom bola kontrola hygienických požiadaviek zariadení pre osobnú hygienu stravníkov podľa § 6 vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania. V rámci mimoriadnej kontroly bolo spolu v Slovenskej republike v termíne od 24. do 27. apríla 2012 skontrolovaných 222 čerpacích staníc.

Najčastejšie zisteným nedostatkom pri kontrolách bolo nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami (v 16 prípadoch), nezabezpečenie oddelených záchodov pre mužov a pre ženy (v 9 prevádzkach) a nezabezpečenie tečúcej teplej vody s teplotou najmenej 45°C v predsieni zariadenia na osobnú hygienu (v 8 prevádzkach). Na 3 čerpacích staniciach nebola zabezpečená čistota zariadení pre osobnú hygienu stravníkov na požadovanej úrovni.

Spolu boli uložené 4 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov podľa § 55 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.. Uložených bolo spolu 15 blokových pokút s celkovou sumou 513,- € (najmä za nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami) a doručených bolo 8 oznámení o začatí správneho konania vo veci uloženia pokuty. Na základe výsledkov vykonaných kontrol uskutočnených pracovníkmi 36 RÚVZ so sídlom v Slovenskej republike možno konštatovať, že pri kontrolách bolo zistené zlepšenie hygienických podmienok poskytovania služieb v zariadeniach osobnej hygieny na čerpacích staniciach pohonných hmôt.

➤ ***Mimoriadna kontrola hygienických požiadaviek v zariadeniach poskytujúcich stravovacie služby na vybraných turistických trasách, ktorá sa uskutočnila v spolupráci s orgánmi Slovenskej obchodnej inšpekcie***

Cieľom kontroly bolo preveriť, či zariadenia poskytujúce stravovacie služby, vrátane čerpacích staníc pohonných hmôt a motorestov dodržiavajú hygienické podmienky pre osobnú hygienu stravníkov podľa § 6 vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, ako aj ostatné hygienické požiadavky na osobnú hygienu zamestnancov, prevádzkovú hygienu a na bezpečnosť pokrmov rýchleho občerstvenia.

V rámci mimoriadnej kontroly bolo v termíne od 30. augusta do 7. septembra 2012 skontrolovaných 218 hygienických zariadení v reštauráciách, motorestoch, kaviarňach, bistrách, hostincoch, bufetoch poskytujúcich samoobslužné rýchle občerstvenie a doplnkové stravovanie, ktoré sa nachádzajú na tranzitných trasách v Slovenskej republike na čerpacích staniaciach pohonných hmôt a odpočívadlách.

Najčastejšie zisteným nedostatkom pri kontrolách bolo nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami (zistené v 21 prípadoch), nezabezpečenie tečúcej teplej vody s teplotou najmenej 45°C v predsieni zariadenia na osobnú hygienu (v 10 prevádzkach) a nezabezpečenie osobitného vetrania (v 6 prevádzkach). V 5 prevádzkach sa zistili nedostatky vo funkčnosti WC pre zákazníkov (napr. poškodená doska vo WC pre ženy). V 3 prevádzkach nebola zabezpečená čistota zariadení pre osobnú hygienu stravníkov na požadovanej úrovni, v predsieni toaliet chýbala nádoba na použité papierové vreckovky alebo zariadenie na osušenie rúk. Niektoré zo zistených nedostatkov boli odstránené ešte v priebehu výkonu úradnej kontroly.

Uložených bolo spolu 23 blokových pokút s celkovou sumou 796,- € (najmä za nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami) a začatých bolo 10 správnych konaní vo veci uloženia pokuty.

➤ ***Kontrola epidemiologicky rizikových činností osôb v prevádzkach supermarketov, hypermarketov a obchodných domov***

V rámci kontroly vykonanej v termíne od 6. 6. do 13. 6. 2012 bolo prekontrolovaných 338 prevádzok supermarketov, hypermarketov a obchodných domov (z toho 63 obchodných reťazcov COOP Jednota, 59 obchodných reťazcov Billa, 44 obchodných reťazcov Tesco, 26 obchodných reťazcov Kaufland a iné). Pri kontrolách boli zistené tieto nedostatky: nedostatky v prevádzkovej hygiene, znečistené pracovné plochy, nedostatočné označenie predávaných cukrárskych výrobkov, nezabezpečená ochrana potravín pred kontamináciou, nedodržovanie používania pracovných plôch, náradia podľa ich určenia označením, nedodržovanie chladiaceho reťazca, predávanie epidemiologicky rizikových potravín po zabalení dlhšie ako 48 hodín, neoznačenie dátumu spotreby u rozvažovaných šalátov, prelepenie etikiet za účelom predĺženia dátumu spotreby a predaj potravín po uplynutí dátumu spotreby, zmiešavanie lahôdkarských výrobkov s rôznymi dátumami spotreby.

V nadväznosti na zistené nedostatky bolo spolu uložených 120 blokových pokút v celkovej sume 4 165,- eur. V 9 prípadoch bolo začaté správne konanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zák. č. 152/1995 Z. z..

➤ ***Kontroly hydínového mäsa v zariadeniach spoločného stravovania;***

V nadväznosti na pretrvávajúce podnety v oblasti spracúvania mäsa, najmä hydínového pri príprave pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, o vykonanie kontrol hydínového mäsa v zariadeniach spoločného stravovania. Kontroly sa vykonali v priebehu mesiacov júl – august.

Celkovo bolo skontrolovaných 1 115 prevádzok zariadení spoločného stravovania. V 452 prevádzkach boli zistené nedostatky vo vzťahu k hydínovému mäsu a v 172 prevádzkach boli zistené iné nedostatky týkajúce sa prevádzkovej hygieny, osobnej hygieny a pod..

Najčastejšie zistené nedostatky boli: nekontrolovanie teploty vstupnej prijímanej suroviny, chýbajúca evidencia vstupnej suroviny, chýbajúca zodpovedná osoba za príjem. V prípade kontroly označenia mäsa a mäsových výrobkov sa v prípade balených potravín vyskytli najčastejšie nedostatky: neoznačenie suroviny v štátnom jazyku, neoznačenie typu chovu, kategória mäsa, fyzikálny stav dodanej suroviny. V prípade kontroly skladovania surovín sú najčastejšími nedostatkami: nedodržovanie chladiaceho reťazca a uchovávanie vzájomne nezlučiteľných skladovaných surovín a potravín. K ďalším závažným zisteným nedostatkom patria: rozmrazovanie a opätovné zmrazovanie suroviny, nedostatky v označovaní výrobkov a nedostatky v sprievodných dokladoch, neoznačovanie alergénov, rozmrazovanie zmrazeného mäsa vo vode alebo v pri izbovej teplote, nevykonávaná evidencia teplôt, nedodržovanie doby spotreby hotových jedál a cukrárskych výrobkov, kríženie čistých a nečistých činností, nezabezpečená ochrana potravín pred kontamináciou, ponúkané pokrmy z tepelne neupraveného mäsa, HACCP nezavedené do praxe, nevhodné skladovanie polotovarov, nevhodná manipulácia s polotovarmi, zmrazovanie surovín, polotovarov a hotových pokrmov v prevádzke, nevyhovujúca prevádzková a osobná hygiena, uchovávanie pokrmov z predchádzajúceho dňa, neoznačenie prvého otvorenia mrazených krémov, uchovávanie hotových pokrmov pri teplote pod 60°C a bez ochrany pred kontamináciou, nedodržovanie doby výdaja hotových pokrmov, zhromažďovanie odpadu v nekrytých nádobách, neoznačenie pracovných úsekov podľa druhu spracovávaných surovín, použitie vlastného zdroja vody, chýbajúce doklady o odbornej a zdravotnej spôsobilosti.

V nadväznosti na zistené nedostatky bolo celkovo uložených 117 blokových pokút v celkovej sume 9 185,-eur. V 93 prípadoch boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov na mieste. V 1 reštaurácii bola zistená ponuka studeného predjedla (tatársky biftek) ako tepelne neopracovaného zdraviu nebezpečného pokrmu s mäsom a vajcom na jedálnom lístku, prevádzkovateľovi bol nariadený podľa § 55 ods. 2 písm. h) zákona 355/2007 Z.z. zákaz výroby a uvádzania do obehu tohto pokrmu. V 1 ázijskej reštaurácii z dôvodu závažných hygienických nedostatkov bolo prevádzkovateľovi nariadené podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z.z. uzatvorenie prevádzky do doby odstránenia zistených nedostatkov (Trnavský kraj).

➤ ***Mimoriadne kontroly v zariadeniach spoločného stravovania v súvislosti so zistením metanolu v liehovinách v Českej republike***

V súvislosti s prijatím mimoriadnych opatrení na ochranu zdravia obyvateľov Slovenskej republiky orgány verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonali v čase od 12. 9. 2012 do 15. 1. 2013 (deň účinnosti odvolania opatrenia ÚVZ SR č. OLP/7356/2012 zo dňa 9. 10. 2012) bolo vykonaných spolu 14 892 kontrol liehovín vyrobených v Českej republike. Spolu bolo od 12. 9. do 12. 10. 2012 vyšetrených 278 vzoriek liehovín – všetky vyhoveli na obsah metanolu.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že za celé sledované obdobie neboli na trhu v SR zistené závažnejšie nedostatky, ktoré by vytvorili riziko pre zdravie a takisto neboli zistené žiadne prípady intoxikácie metylalkoholom u obyvateľov SR, a to najmä z dôvodu, že celková situácia bola zvládnutá promptne a s vysokým nasadením zainteresovaných riadiacich i kontrolných orgánov.

➤ ***Kontroly v zariadeniach spoločného stravovania a v obchodnej sieti v súvislosti s prípadmi neoprávneného používania technickej posypovej soli v potravinách v Poľsku***

V nadväznosti na informácie o prípadoch neoprávneného používania technickej posypovej soli v potravinách v Poľsku, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva so sídlom v SR o zvýšenie pozornosti a kontroly v prípade kuchynskej soli používanej v zariadeniach spoločného stravovania, hlavne v pohraničných oblastiach Slovenska, či nedochádza k používaniu soli, ktorá by sa odlišovala od kritérií pre kuchynskú soľ, najmä v jej farbe (napr. našedlá farba alebo iná netypická farba), väčšej kryštalizácii – zrnitosti, netypického pachu a zápachu a pod. RUVZ v SR boli tiež požiadané, aby venovali zvýšenú pozornosť aj soli nachádzajúcej sa na trhu - v obchodnej sieti, najmä ak sa jedná o soľ pochádzajúcu z Poľska, so zameraním sa na jej vysledovateľnosť a kontrolu ukazovateľov kvality. Zároveň boli pri kontrolách námatkovo odobraté vzorky kuchynskej soli v zariadeniach spoločného stravovania a v obchodnej sieti za účelom ich laboratórneho vyšetrenia.

Celkový počet vykonaných kontrol/počet skontrolovaných prevádzok: 896/896, počet kontrol v zariadeniach spoločného stravovania (vrátane školských jedální a jedální materských škôl): 832. Pri kontrolách v zariadeniach spoločného stravovania nebolo sensorickým posudzovaním zistené používanie soli, ktorá by sa odlišovala od kritérií pre kuchynskú soľ. Používaná soľ bola bez zmyslových zmien, bielej farby, s jemnou primeranou zrnitosťou, bez neprirodzeného zápachu. Vo všetkých prípadoch bol zdokladovaný pôvod soli /dodacie listy/, kontrolované soli boli správne skladované, bez poškodených obalov, nezistila sa soľ po dobe spotreby.

Analyzované vzorky kuchynskej soli odobrané v zariadeniach spoločného stravovania a v obchodnej sieti vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch platnej legislatíve. Hodnotené boli rôzne ukazovatele kvality a zdravotnej bezpečnosti soli, napr. jodid draselný, jodičnan draselný, ferokyanid draselný, chloridy, sírany, sušina, močovina, olovo, kadmium, ortuť. Všetky analyzované vzorky vyhoveli hodnoteným ukazovateľom pre kuchynskú soľ. Viac ako 896 vzoriek soli bolo sensoricky posúdených prevažne v zariadeniach spoločného stravovania, ale aj v obchodnej sieti a veľkoskladoch vyhovovalo v hodnotených sensorických ukazovateľoch pre jedlú soľ a nevykazovali žiadne zmyslové zmeny vo farbe štruktúre a pachu.

➤ ***Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov v Slovenskej republike)***

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v termíne od 12. 12. do 20. 12. 2012 vykonali spolu 490 kontrol (najviac v Prešovskom kraji - 115 kontrol, v Košickom kraji - 80 kontrol a v Žilinskom kraji – 74 kontrol). Spolu skontrolovali 403 zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín (najviac v Prešovskom kraji – 86 zariadení, v Košickom kraji - 72 zariadení a v Žilinskom kraji – 58 zariadení). Z celkovo skontrolovaných zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín sa zistili nedostatky v 41 zariadeniach (čo predstavuje 10,2 %). Najviac zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín so zistenými nedostatkami bolo v Trnavskom kraji (10 zo 43 skontrolovaných zariadení) a v Bratislavskom kraji (9 z 53 skontrolovaných zariadení). Najmenej zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín so zistenými nedostatkami bolo v Nitrianskom kraji - len 1 z 26 skontrolovaných zariadení a v Žilinskom kraji – len 3 z 58 skontrolovaných zariadení. V Banskobystrickom kraji sa nezistili žiadne nedostatky pri kontrole 40 zariadení stánkového a ambulatného predaja.

Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu 31 blokových pokút v celkovej sume 1 004,- € a začatých bolo 10 správnych konaní vo veci uloženia pokuty.

Spolu bolo odobraných a laboratórne vyšetrených 79 vzoriek potravín, polotovarov a pokrmov. Z uvedeného počtu nevyhoveli 3 vzorky - gofre so šľahačkou a kompótom nevyhovujúca v ukazovateľoch - kvasinky a koliformné baktérie, pre prekročenie najvyššie

prípustného množstva kvasiniek a medznej hodnoty koliformných baktérií; pečené grilované jelítko a bravčová cigánska pečienka v žemli – zvýšený počet koliformných baktérií.

SPRÁVA Z VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU NAD KOZMETICKÝMI VÝROBKAMI V ROKU 2012

VŠEOBECNE

Výkon dozoru v oblasti kozmetických výrobkov bol v roku 2012 vykonávaný v zmysle ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon 355/2007), nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov (nariadenie 658/2005) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (nariadenie 765/2008) a zabezpečovaný 2 zamestnancami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR) a 150 zamestnancami regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (RÚVZ), ktorí vykonávali dozor kumulovane s inými prácami vyplývajúcich z ich náplne činnosti. Pri výkone dozoru sa všetky RÚVZ riadili usmerneniami hlavného hygienika SR č. OHVBPKV/6-1/2012/Ko, OHVBPKV/6-2/Ko, OHVBPKV/ 6-3/2012/Ko, OHVBPKV/ 6-4/2013/Ko a OHVBPKV /6-5/2012/Ko. Výkon dozoru bol vychádzal z plánu, ktorý bol prijatý členskými štátmi na pracovnej skupine PEMSAC pri Európskej komisii (EK). Laboratórne analýzy boli vykonávané v laboratóriách RÚVZ Bratislava hlavné mesto, Žilina a Poprad.

Výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami bol v roku 2012 zameraný na:

- **kontrolu kozmetických výrobkov**
- **kontrolu dodržiavania povinností výrobcov, dovozcov, distribútorov a predajcov kozmetických výrobkov**
 - **kontrolu výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu v Slovenskej republike hlásených v rýchlom výstražnom systéme pre spotrebiteľské výrobky RAPEX**
 - **iné činnosti.**

VÝSLEDKY ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU

KONTROLA KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Kontrola kozmetických výrobkov pozostávala z cielených sledovaní, v rámci ktorých sa odoberali vzorky výrobkov a následne analyzovali v laboratóriách. Kontrolovali sa výrobky pre deti a dospelých, vyrábané v Slovenskej republike, distribuované z ostatných štátov Európskej únie (EÚ) a výrobky dovezené z krajín mimo územia EÚ. Vzorky na analýzu do laboratórií boli odoberané u výrobcov, dovozcov, distribútorov, ale i vo veľkoobchode, maloobchode vrátane lekární, v internetových predajniach a v sektore služieb. Celkovo bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru skontrolovaných 4647 druhov výrobkov v znaku označovanie a 599 vzoriek bolo testovaných v laboratóriách. Vzorky boli v závislosti od cieleného sledovania analyzované na prítomnosť a obsah vybraných látok a mikrobiologickú čistotu respektíve úroveň konzervácie. Z celkového počtu 4647 skontrolovaných výrobkov nevyhovelo požiadavkám nariadenia vlády 37 (0,8%), z nich 25 v označení (neuveďenie všetkých použitých látok v zložení, neuveďenie povinných bezpečnostných údajov na obale

výrobku a neuvedenie požadovaných údajov v slovenskom jazyku). Nedostatky v zložení výrobkov boli zistené v 7 prípadoch a týkali sa prekročenia najvyššie prípustného množstva regulovaných látok. Nedodržanie mikrobiologického štandardu bolo zistené v 5 prípadoch. Výsledky kontroly vzoriek sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

kozmetické výrobky	počet			
	kontrolovaný znak			
	označenie	zloženie	mikrobiológia	pravdivosť tvrdení
skontrolované	4647	599	225	15
nevyhovelo	25	7	5	0

Porovnanie výsledkov kontroly podľa rokov

rok kontroly	počet kontrolovaných kozmetických výrobkov - počet nevyhovujúcich výrobkov			
	označenie	zloženie	mikrobiológia	pravdivosť tvrdení
2012	4647 - 5	599 - 7	225 - 5	15 - 0
2011	5881 - 36	524 - 11	210 - 0	1 - 1
2010	2393 - 105	512 - 1	245 - 0	15 - 0
2009	622 - 27	622 - 6	394 - 1	3 - 1
2008	676 - 31	651 - 3	284 - 4	10 - 1

Zámerom cieľných sledovaní v roku 2012 bolo zistiť, či výrobcovia dodržiavajú ustanovenia nariadenia vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov (ďalej nariadenie vlády) a zásady správnej výrobnjej praxe.

V rámci cieľných sledovaní sa vo vzorkách výrobkov kontrolovali:

A ZAKÁZANÉ LÁTKY

Tieto látky sa do kozmetických výrobkov nesmú pridávať a v nariadení vlády sú uvedené v prílohe č. 2. Dôvodom ich zákazu sú ich nepriaznivé účinky na organizmus, najmä ich karcinogénne, mutagénne účinky alebo účinky negatívne ovplyvňujúce reprodukciu. Nariadenie vlády však povoľuje prítomnosť ich stopového množstva s podmienkou, že sa jeho prítomnosti v procese výroby nie je možné technologicky vyhnúť a konečný kozmetický výrobok je bezpečný za bežných alebo racionálne predvídateľných podmienok použitia. V rámci zakázaných látok sa sledovali:

1 hormóny (estrodol, estriol a prodesterón) vo výrobkoch proti starnutiu

2 ťažké kovy (olovo, šesťmocný chróm) vo výrobkoch dekoratívnej kozmetiky pre deti a dospelých

3 farbivá (o-, m-phenylenediamine, 4-methyl-m-phenylenediamine) vo výrobkoch na farbenie vlasov

4 dietylén glykol (diethylenglycol) v zubných pastách a ústnych vodách.

B POVOLENÉ REGULOVANÉ LÁTKY

Tieto látky môžu byť použité v kozmetických výrobkoch iba vtedy, ak spĺňajú požiadavky uvedené v prílohe č. 3, 4, 6 a 7 nariadenia vlády, a to oblasť aplikácie alebo použitia, najvyššiu prípustnú koncentráciu a iné podmienky použitia. Na účely cieľného sledovania boli vybrané látky, ktoré predstavujú riziko pre zdravie ľudí a to z dôvodu legislatívnej zmeny podmienok ich použitia ako i na základe zistení nedostatkov v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predchádzajúcom období. V rámci regulovaných látok sa sledovali:

1 konzervačné látky (p-chloro-m-cresol, chlorxylenol, benzalkonium chloride bromide, saccharinate+, benzetonium chloride, triclosan, chlorbutanol, salicylic acid and its salts+ (Ca, Mg, Mea, K, Na, Teasalicylate) benzylparaben, butylparaben, ethylparaben, isobutylparaben, isopropylparaben, methylparaben, propylparaben, benzoic acid and sodium benzoate,) v čistiacich výrobkoch,

2 ultrafialové filtre (PABA, benzophenone-3, butyl methoxydibenzoylmethane, octyl methoxycinnamate, octyl salicylate, octyl dimethyl paba, benzophenone-5, octocrylene, 4-methylbenzylidene camphor, phenylbenzimidazole sulfonic acid) v detských výrobkoch na ochranu pred slnečným žiarením,

3 fluór (fluorine) v zubných pastách a ústnych vodách

4 vonné látky - potenciálne alergény (eugenol, isoeugenol, coumarin, benzyl alcohol, benzyl benzoate, cinnamyl alcohol, cinnamal, benzyl salicylate, benzyl cinnamate, amyl cinnamal, hexyl cinnamal, geraniol, linalool, citronellol, citral, methyl 2-octynoate, amylcinnamyl alcohol, cinnamyl alcohol, anise alcohol, d-Limonene) vo výrobkoch vonnej kozmetiky

5 farbivá (p-phenylenediamine, o-, m-, p-aminophenol, 2-methylresorcinol, hydroquinone, resorcinol, 4-amino-3-nitrofenol, 4-amino-2-metylfenol, 4-amino-3-metylfenol, 2,5-diaminotoluén sulfát) vo výrobkoch na farbenie vlasov.

6 formaldehyd (formaldehyde) v profesionálnych výrobkoch na vyrovnávanie vlasov

7 kyselina tioglykolová a pH (thioglycolic acid) vo výrobkoch na onduláciu vlasov a depiláciu

8 peroxid vodíka (hydroxid peroxide) vo výrobkoch na bielenie zubov.

C PRAVDIVOSŤ TVRDENÍ

V zmysle právnych predpisov musí výrobca v označení výrobku a jeho prezentácii uviesť len také údaje, ktoré sú pravdivé a ktoré neuvedú spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o jeho vlastnosti. Kozmetický výrobok okrem toho nesmie v zmysle usmernení EK „Hraničné výrobky – kozmetika“ mať primárne liečivé alebo biocídne účinky.

V rámci pravdivosti tvrdení sa sledoval:

1. koenzým Q10 (ubiquinon) vo výrobkoch proti starnutiu pokožky
2. vitamín C vo výrobkoch deklarujúcich jeho použitie.

D MIKROBIOLOGICKÁ ČISTOTA

Kozmetické výrobky uvedené do obehu musia spĺňať mikrobiologický štandard – nesmú obsahovať patogénne organizmy – *Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*, *Staphylococcus aureus* a celkový počet mikroorganizmov nesmie prekročiť stanovený limit.

VÝSLEDKY JEDNOTLIVÝCH CIELENÝCH SLEDOVANÍ

A ZAKÁZANÉ LÁTKY

Na zakázané látky bolo v laboratóriu celkovo analyzovaných 220 vzoriek výrobkov, z toho 45 (20,5 %) výrobkov pre deti a 175 (79,5 %) výrobkov pre dospelých. Požiadavkám nariadenia vlády nevyhovelo 10 (4,5 %) výrobkov, všetky pre dospelých. Nedostatky boli zistené v jednom prípade v zložení (prítomnosť olova nad stopové množstvo), v piatich prípadoch v označovaní (neuvedené povinné údaje) a v štyroch prípadoch v mikrobiologickom znečistení výrobkov (prekročený limit celkového počtu mikroorganizmov).

Výsledky jednotlivých cieľných sledovaní a analýza nevyhovujúcich vzoriek sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

cieľné sledovanie	počet vzoriek				
	analyzované spolu	nevyhovujúce			
		spolu	mikrobiológia	zloženie	označovanie
hormóny	15				
ťažké kovy	55	4		1	3
farbivá	100	6	4		2
dietylenglyk	50				
zakázané látky spolu	220	10	4	1	5

1 hormóny

Hormóny sa sledovali vo výrobkoch pre ženy, určené proti starnutiu pokožky a označené tiež ako anti-age. Na stanovenie hormónov bolo celkovo odobratých 15 vzoriek. Žiadna analyzovaná vzorka neobsahovala zakázanú látku.

2 ťažké kovy

V cieľnom sledovaní na základe skúseností z predchádzajúcich rokov sledovali iba olovo - látka ovplyvňujúca reprodukciu kategórie 1A a chróm⁶⁺- karcinogénna látka kategórie 1A. Tieto látky sa najčastejšie vyskytujú v dekoratívnej kozmetike z dôvodu ich prirodzeného znečistenia použitých surovín. Výrobca pri výrobe takýchto výrobkov musí toto znečistenie brať do úvahy, pretože sa mu pri výrobe nedá vyhnúť a pri hodnotení bezpečnosti zároveň predvídať správanie sa spotrebiteľa. To sa týka hlavne dekoratívnej kozmetiky pre deti. Z tohto dôvodu boli do cieľného sledovania zaradené nielen dekoratívna kozmetika pre deti a dospelých, ale aj dekoratívna kozmetika pre bábiky, ktorá sa uvádza na trh ako hračka. Výrobca musí brať do úvahy skutočnosť, že pri manipulácii prichádza dekoratívna kozmetika do kontaktu s pokožkou detí a zároveň musí výrobca predvídať, že deti môžu jednotlivé druhy výrobkov aplikovať aj na svoju pokožku. Z tohto dôvodu dekoratívna kozmetika pre deti ako hračka musí spĺňať i požiadavky na zloženie a označenie ako kozmetika. Na stanovenie prítomnosti olova a chrómu bolo celkovo odobratých 55 vzoriek, z toho 15 pre deti a 40 pre dospelých. Boli to rôzne sety, ktoré obsahovali rúže a lesky na pery, očné tieňe, ceruzky a linky na oči, ceruzky na pery, púdre a riasenky. Z prevereného množstva vzoriek bolo

vykonaných 83 analýz na prítomnosť olova a 23 analýz na šesťmocný chróm. Z uvedeného množstva nevyhoveli 4 vzorky, z toho 1 vzorka - ceruzka na oči a pery, pôvodom z Číny pre vysoký obsah olova. Pre vysoké riziko ohrozenia zdravia ľudí, bol výrobok nahlásený do rýchleho výstražného systému RAPEX. Ostatné 3 vzorky pôvodom z Číny a Poľska nevyhoveli v znaku označenie.

3 farbivá

Oxidačné a neoxidačné farbivá neboli v nariadení vlády 658/2005 regulované a výrobcovia ich mohli používať do farieb na vlasy v takom množstve, aby konečný kozmetický výrobok bol bezpečný pre zdravie ľudí. Od roku 2003 pristúpila EK k ich regulácii. Spolu s členskými štátmi prijala stratégiu, podľa ktorej sa tie farbivá, ktoré nespĺnia kritéria na bezpečnosť, alebo na ktoré výrobcovia do určeného dátumu nepredložia požadované bezpečnostné údaje, zaradia do prílohy č. 2 - medzi zakázané látky. Na kontrolu zakázaných farieb na vlasy bolo odobratých 100 vzoriek oxidačných a neoxidačných farieb na vlasy, z toho 20 vzoriek na báze heny. Z celkového množstva 100 vzoriek, žiadna vzorka neobsahovala zakázané farbivá.

4 dietylenglykol

Táto látka je v kozmetických výrobkoch povolená v koncentrácii 0,1% za podmienky, že je z prenosu, najčastejšie znečistenia glycerínu alebo propylenglykolov. Na analýzu bolo odobratých 20 vzoriek zubných pást pre deti, 10 ústnych vôd pre deti a 20 zubných pást pre dospelých. V žiadnej z nich nebola zistená prítomnosť zakázanej látky nad stanovený limit.

POVOLENÉ REGULOVANÉ LÁTKY

Látky povolené pridávať do kozmetických výrobkov sú uvedené v prílohách č. 3, 4, 6 a 7 nariadenia vlády 658/2005. Ak sa použijú, len za podmienok uvedených v prílohách. Na povolené regulované látky bolo v laboratóriách celkovo analyzovaných 514 vzoriek rôznych výrobkov a požiadavkám legislatívy nevyhovelo 17 (3,3 %) vzoriek. Nedostatky sa týkali v 6 prípadoch zloženia (prekročenie povoleného limitu kontrolovanej látky), v 6 prípadoch označovania (neoznačenia zložiek v zozname zložiek) a v 5 prípadoch v mikrobiologickej kontaminácii výrobku (prekročenie celkového počtu mikroorganizmov). Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

cieľené sledovanie	Počet vzoriek				
	analyzované	nevyhovujúce			
	spolu	spolu	mikrobiológia	zloženie	označovanie
konzervačné látky	190	1	1		
UV filtre	40	1			1
fluór	50				
vonné látky	73	3			3
farbivá	100	6	4		2
formaldehyd	6				
kyselina tioglykolová	19				
peroxid vodíka	36	6		6	
povolené regulované látky	514	17	5	6	6

1 konzervačné látky

Tieto látky sa pridávajú do kozmetických výrobkov hlavne na účely inhibície vývoja mikroorganizmov vo výrobku. Na konzerváciu možno použiť iba tie látky, ktoré sú uvedené v prílohe č. 6 nariadenia vlády. Niektoré z nich ak sa použijú vo vyššej ako povolenej koncentrácii majú dezodoračné, antimikrobiálne alebo keratolytické účinky. Takéto látky sú v uvedenej prílohe označené symbolom "+" a možno ich pridávať do kozmetických výrobkov aj vo vyšších ako ustanovených koncentráciách, musia byť však použité na špecifické účely zrejme z prezentácie výrobku.

Na cieľné sledovanie sa odoberali čistiace výrobky ako tekuté a tuhé mydlá, výrobky do kúpeľa a na sprchovanie, čistiace mlieka, vody a lotiony, masky, peelingy, dezodoranty, antiperspiranty a čistiace vlhčené utierky. Celkovo bolo odobratých 190 vzoriek výrobkov, z toho 50 (26,3 %) výrobkov pre deti a 140 (73,7 %) pre dospelých. Všetky vyhovelí požiadavkám na označenie ako i obsahu použitých konzervačných látok. Jedna vzorka, vlasový šampón pre dospelých, pôvod Slovenská republika, nevyhovela v mikrobiologickej čistote, z dôvodu prekročenia celkového počtu mikroorganizmov.

2 ultrafialové (UV) filtre

UV filtre sa do kozmetických výrobkov pridávajú za účelom ochrany pokožky pred škodlivými účinkami slnečného žiarenia. Do kozmetických výrobkov možno použiť len tie ultrafialové filtre a za podmienok, ktoré sú uvedené v prílohe č. 7 nariadenia vlády. Na účely cieľného sledovania bolo analyzovaných 40 vzoriek rôznych kozmetických výrobkov pre deti, krajina pôvodu: Nemecko, Česká republika, Francúzsko, Rakúsko, Slovenská republika a Poľsko. Jedna vzorka pre deti, pôvodom z Českej republiky nevyhovela v znaku označovania. Na obale chýbala bezpečnostná veta.

3 fluór

Použitie fluóru vo výrobkoch na starostlivosť o zuby je limitované v prílohe č. 3 nariadenia vlády. Limit sa týka jeho najvyššie prípustnej koncentrácie a u zubných pást i uvedenie povinných bezpečnostných údajov na obale výrobku. Na zabezpečenie vyššieho stupňa ochrany spotrebiteľov a to z dôvodu prevencie vzniku fluorózy zubov u detí sa vyžaduje v označení zubných pást s obsahom fluóru od 0,1 – 0,15% uvádzať upozornenie, že deti si pri použití danej zubnej pasty musia čistiť zuby pod dohľadom dospeléj osoby a na čistenie zubov použiť množstvo pasty vo veľkosti zrna hrachu. Uvedená informácia nemusí byť uvedená len na zubných pastách, ktoré sú určené len pre dospelých. V cieľnom sledovaní sa analyzovalo 50 vzoriek vyrobených v Nemecku, Francúzsku, Veľkej Británii, Poľsku, Slovensku, Bulharsku, Švajčiarsku, USA a Brazílii, z toho 20 zubných pást a 10 ústnych vôd určené priamo deťom a 20 zubných pást pre dospelých. Všetky výrobky v sledovanom znaku a v označovaní vyhovelí požiadavkám právneho predpisu.

4 vonné látky (potenciálne alergény)

Kozmetické výrobky musia mať na obale v zozname zložiek vymenované všetky použité zložky. Zložky sa musia uviesť názvami podľa INCI nomenklatúry, v zostupnom poradí podľa hmotnosti v čase ich pridania v procese výroby. Zložky v množstve menšom ako 1% sa uvádzajú v ľubovoľnom poradí po zložkách, ktorých je v kozmetickom výrobku viac ako 1%. Nakoniec sa v zozname uvádzajú farbivá a to v ľubovoľnom poradí. Vonné látky sa v zozname zložiek nevymenovávajú jednotlivo, ale sa uvádzajú iba skupinovým názvom „parfum“ alebo „aroma“. Výnimku tvoria potenciálne alergény, uvedené prílohe č. 3 časti 1 nariadenia vlády 658/2005 pod referenčnými číslami 67 až 92. Tieto látky okrem toho, že sú označené skupinovým názvom, musia sa uviesť aj v zozname zložiek v prípade, že presahujú koncentráciu 0,01% vo výrobkoch, ktoré sa po aplikácii oplachujú a 0,001% vo výrobkoch, ktoré ostávajú na pokožke dlhší čas. Uvedením týchto látok v zozname zložiek má veľký význam pre skupinu spotrebiteľov, ktorí sú precitlivení na dané látky. Na analýzu bolo odobratých 73 vzoriek rôznych kozmetických výrobkov a to, parfumované, kolínske

a toaletné vody, vody po holení, dezodoranty, antiperspiranty a výrobky do kúpeľa a na sprchovanie, vyrobené v Nemecku, Francúzsku, Českej republike, Slovenskej republike, Turecku, Veľkej Británii, Poľsku, Taliansku a Belgicku. Celkovo nevyhoveli 3 výrobky z Francúzska pre neuvedenie vonných látok v zozname zložiek.

5 farbivá

V nadväznosti na uverejnenie vedeckej štúdie „Používanie trvalých farieb na vlasy a riziko rakoviny močového mechúra“ bola EK a členskými štátmi EÚ prijatá stratégia na prehodnotenie bezpečnosti farbív vo výrobkoch na farbenie vlasov a následné regulovanie všetkých farbív používaných do výrobkov na farbenie vlasov. Farbivá, ktoré po prehodnotení spĺňali požiadavky na bezpečnosť boli zaradené do prílohy č. 3 a môžu byť použité iba za ustanovených podmienok.

Na účely kontroly používania regulovaných farbív a označenia sa odobralo 100 výrobkov na farbenie vlasov, z toho 20 výrobkov na báze heny, vyrobené v Českej republike, Nemecku, Francúzsku, Slovsku, Poľsku a Slovenskej republike. Všetky vzorky vyhoveli požiadavke nariadenia vlády 658/2005 v sledovanom znaku, 2 výrobky nevyhoveli v označení, na obale chýbal povinný údaj o zmiešavacom pomere. Výrobky na báze heny boli skontrolované aj na mikrobiologickú čistotu a zistilo sa, že u 4 výrobkov pôvodom z Českej republiky a Rakúska bol prekročený štandard na celkový obsah mikroorganizmov.

6 formaldehyd

Cielené sledovanie bolo vykonané na základe zistení členských štátov, že sa na trhu Európskej únie vyskytujú výrobky, ktoré obsahujú formaldehyd vo výrobkoch na vyrovnávanie vlasov. Formaldehyd je totiž povolený len na konzervačné účely v maximálnej koncentrácii 0,2 % a do výrobkov na nechťový dizajn v najvyššie prípustnej koncentrácii 5,0%. Výrobci ho však používali do výrobkov na vlasy do tzv. keratínovej kúry. Ako zložku však nepoužívali samotný formaldehyd, ktorý je za normálnych podmienok plyn, ale jeho vodný roztok metylén glykol alebo 37% roztok - formalín. Formaldehyd je pre ľudí vysoko toxický, nezávisle od spôsobu vystavenia. Je vysoko toxický pri vdýchnutí, požití aj pri penetrácii pokožkou. Je karcinogénny a mutagénny, môže spôsobiť dedičné genetické poškodenie. Hoci sú formaldehyd a metylén glykol dve rôzne molekuly z vedeckého a chemického uhlu pohľadu, v dôsledku veľmi blízkeho vzájomného vzťahu vo vodnom roztoku a ich rýchleho vzájomného prevodu v dynamickej rovnováhe, sú obe molekuly schopné tvoriť „voľný formaldehyd“. V zmysle rozhodnutia Vedeckého výboru pre bezpečnosť spotrebiteľa je oprávnené považovať vodnú zmes plyného formaldehydu a metylén glykolu za „voľný formaldehyd“ a množstvá za „ekvivalenty formaldehydu“. Na cielené sledovanie bolo odobratých 6 vzoriek výrobkov z Nemecka, Francúzska, Veľkej Británie a USA. na vyrovnávanie vlasov, no v žiadnom z nich prítomnosť formaldehydu nezistila.

7 kyselina tioglykolová, pH

Podľa ustanovení právneho predpisu sa kyselina tioglykolová môže vyskytovať v spotrebiteľských výrobkoch na onduláciu vlasov v najvyššie prípustnej koncentrácii 8% a vo výrobkoch na profesionálne použitie v najvyššie prípustnej koncentrácii 11% pri dodržaní pH 7 – 9,5. Okrem toho, ak je použitá vo výrobkoch na depiláciu, najvyššie prípustná koncentrácia nesmie presiahnuť 5,0% pri pH 7 – 12,7.

Na cielené sledovanie bolo odobratých 10 výrobkov na onduláciu vlasov, vyrobených v Taliansku, Poľsku, Nemecku a Českej republike, 1 výrobok na onduláciu mihalnic, pôvodom z Rakúska a 8 výrobkov na depiláciu, pôvodom z Francúzska, Talianska, Poľska a Nemecka. Všetky kontrolované výrobky boli v súlade s právnym predpisom.

8 peroxid vodíka

Do 1. novembra 2012 nebolo možné uvádzať na trh Európskej únie kozmetické výrobky na bielenie zubov, do ktorých bol použitý peroxid vodíka alebo látky z ktorých sa peroxid

vodíka uvoľňoval za účelom chemického bielenia zubov vo vyššej koncentrácii ako 0,1 %. Od tohto dátumu je možné uvádzať na trh výrobky na bielenie zubov, ale koncentrácia prítomného alebo uvoľneného peroxidu vodíka nesmie byť vyššia ako 6,0%. Ďalšou podmienkou je, že tieto výrobky nesmú byť prístupné spotrebiteľovi. Prvú aplikáciu môžu vykonať len zubní lekári po zhodnotení zdravotného stavu zubov a ústnej dutiny a zvyšnú časť bieliaceho výrobku dajú danej osobe na dokončenie cyklu bielenia v domácom prostredí. Na kontrolu bolo odobratých 30 zubných pást s bieliacim účinkom a 6 výrobkov na bielenie zubov ponúkaných v internetovom obchode. Všetkých 6 výrobkov na bielenie zubov, pôvodom z USA malo vyšší obsah peroxidu vodíka. Výrobky predstavovali vážne riziko poškodenia zdravia a boli nahlásené do rýchleho výstražného systému RAPEX.

PRAVDIVOSŤ TVRDENÍ

V rámci výkonu dozoru bolo do laboratória odobratých 15 výrobkov, ktoré na obale deklarovali prítomnosť koenzýmu Q10 a prítomnosť vitamínu C. Analýzou sa sledovalo, či výrobca skutočne danú látku použil tak, ako to deklaruje na obale výrobku. Analýzou sa u všetkých výrobkoch potvrdila deklarovaná prítomnosť danej látky.

cieľené sledovanie	Počet vzoriek				
	analyzované	nevyhovujúce			
	spolu	spolu	mikro biológia	zloženie	označovanie
Koenzým Q10	10				
Vitamín C	5				
spolu	15				

KONTROLA DODRŽIAVANIA POVINNOSTÍ VÝROBCOV, DOVOZCOV, DISTRIBÚTOROV A PREDAJCOV KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2012 vykonali zamestnanci RÚVZ kontrolu u 2860 fyzických a právnických osôb za účelom zistenia dodržiavania ustanovení zákona 355/2007, a to schválenie priestorov na uvedenie do prevádzky, zdravotnú a odbornú spôsobilosť na výkon epidemiologických závažných činností, a ustanovení nariadenia vlády 658/2005 a to, kontrolu dokumentácie kozmetických výrobkov u výrobcov a dovozcov a u výrobcov aj dodržiavania správnej výrobných praxe.

Prehľad výkonov je uvedený v nasledovnej tabuľke.

výkon ŠZD	výrobco	dovozco	distribútor ori a predajcovia	sektor služieb	spolu
	via a baliarne				
počet podnikov podliehajúcich ŠZD	4 0	12	9 783	1 0 820	20 655
počet podnikov, v ktorých bol vykonaný ŠZD	2 8	7	1 333	1 492	2 860
počet vykonaných inšpekcií spolu	4 4	3	8 705	2 495	11 247
počet inšpekcií vykonaných ako reakcia na RAPEX	0	0	8 313	2 205	10 518
Dodržiavanie zásad správnej výrobnéj praxe	1 2				12
Kontrola dokumentácie o výrobku	1 3	2			15

Kontrola informačnej zložky o výrobku

V rámci dokumentárnej kontroly sa zisťovalo, či výrobcovia a dovozcovia majú o výrobku povinnú dokumentáciu v rozsahu ako im to ukladá nariadenie vlády 658/2005, a to kvalitatívne a kvantitatívne zloženie výrobkov, špecifikáciu zložiek a konečných výrobkov, hodnotenie bezpečnosti, dokumentáciu o nežiaducich účinkoch a či konečný výrobok alebo jeho zložky boli/neboli testované na zvieratách.

Celkovo bolo skontrolovaných 15 subjektov, z toho bolo 15 výrobcov a 2 dovozcovia a preverila sa informačná zložka 50 vybraných kozmetických výrobkov. Zistili sa nedostatky v dokumentácii 6 výrokov u 3 výrobcov a 2 dovozcov. Ďalej sa z dokumentácie zistilo, že žiaden skontrolovaný výrobok nebol testovaný na zvieratách.

Kontrola správnej výrobnéj praxe

U 12 výrobcov bola skontrolovaná správna výrobná prax. Nedostatky nezávažného charakteru boli zistené u 4 výrobcov.

Kontrola označenia kozmetických výrobkov

Kontrolou označovania výrobkov pri predaji sa ďalej zistilo, že u výrobcov, dovozcov, distribútorov, predajcov ale i v sektore služieb naďalej prevládajú, i keď v menšom množstve, predaj nesprávne označených kozmetických výrobkov, najmä chýbajúce údaje v slovenskom jazyku, nedostatky v označovaní zložiek a bezpečnostných informácií. Zo 4647 skontrolovaných výrobkov nevyhovelo 16.

KONTROLA VÝSKYTU NEBEZPEČNÝCH KOZMETICKÝCH VÝROBKOV NA TRHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

RAPEX - rýchly výstražný systém pre spotrebiteľské výrobky

Slovenská republika sa po vstupe do EÚ zapojila do systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných nepotravinárskych výrobkoch RAPEX. Počas roku 2012 bolo do tohto systému zaslaných 116 hlásení o výskyte nebezpečných výrobkov s vysokým rizikom pre zdravie podľa článku 12 smernice 2001/95 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a 9 hlásení o výskyte výrobkov podľa článku 11 danej smernice. Všetky RUVZ kontrolovali dovozcov, distribútorov a predajcov kozmetických výrobkov a zisťovali výskyt uvedených výrobkov v Slovenskej republike. Vykonali spolu 10 518 kontrol a zistili, že na trhu Slovenskej republiky sa na základe hlásení vyskytovalo 14 druhov – 3364 kusov nebezpečných výrobkov. Uvedené

nebezpečné výrobky boli dobrovoľne stiahnuté z predaja do príchodu kontrolných orgánov a v jednom prípade kontrolný orgán po ich zistení uložil opatrenie na ich stiahnutie z trhu.

V rámci výkonu dozoru bol zistený na území Slovenskej republiky 6 druhov výrobkov na bielenie zubov, v ktorých nebola dodržaná najvyššie prípustná koncentrácia peroxidu vodíka a 1 výrobok dekoratívnej kozmetiky pre vysoký obsah olova. Keďže výrobky predstavovali pre ľudí vysoké riziko poškodenia zdravia, boli nahlásené do rýchleho výstražného systému RAPEX.

INÉ ČINNOSTI

Laboratórna činnosť

Jednotlivé laboratóriá v rámci špecializácie zaviedli a validovali v roku 2012 nové analytické metódy na dôkaz a stanovenie:

RUVZ Bratislava - AHA kyselín –kyselina glykolová, mliečna, vínná a citrónová,

RUVZ Poprad - rýchlo test parafenyléndiamínu,

RUVZ Žilina - dôkaz a stanovenie chrómu ⁶⁺.

RUVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave sa zúčastnilo medzi laboratórneho kruhového testu na dôkaz a stanovenie vonných látok a RUVZ so sídlom v Poprade na dôkaz a stanovenie ftalátov, ktoré organizoval OCCL pri Rade Európy. Testu na ftaláty sa zúčastnilo 11 laboratórií a analyzovali sa 2 vzorky. Iba výsledky štyroch laboratórií vyhoveli stanoveným kritériám a laboratórium RUVZ so sídlom v Poprade bolo medzi nimi. Výsledky druhého testu neboli známe.

Zoznam všetkých zavedených analytických metód zavedených v jednotlivých laboratóriách

Analytická metóda na kontrolu zloženia kozmetických výrobkov	hl. m.		RUV Žilina	RUV Poprad	
	Z	SR		Z	X
Laboratórna príprava vzoriek na analýzu (bez aerosólov)		X	X	X	
Dôkaz a stanovenie voľného hydroxidu sodného a draselného		X	X	X	
Dôkaz a stanovenie kyseliny šťaveľovej a jej alkalických solí vo výrobkoch na starostlivosť o vlasy		-	X	X	
Stanovenie chloroformu v zubných pastách		-	-	X	
Stanovenie zinku		-	X	X	
Dôkaz a stanovenie kyseliny 4-hydroxybenzénsulfónovej		X	X	X	
Dôkaz oxidačných činidiel a stanovenie peroxidu vodíka vo vlasovej kozmetike		X	X	X	
Dôkaz a semikvantitatívne stanovenie určitých oxidujúcich sa farbív vo farbách na vlasy		X	-	-	
Dôkaz a stanovenie dusitanov		X	X	X	
Dôkaz a stanovenie voľného formaldehydu		-	-	X	
Stanovenie rezorcínolu v šampónoch a vlasových lotionoch		X	X	-	
Stanovenie metanolu v pomere k etanolu alebo propán-2-olu		-	X	X	
Stanovenie dichlórmétanu a 1,1,1-trichlóretánu		-	X	X	
dôkaz a stanovenie chinolín-8-olu a bis(8-hydroxychinolínium		X	X	-	
stanovenie amoniaku		X	X	X	
dôkaz a stanovenie kys.merkaptooctovej na onduláciu vlasov, na narovnávanie vlasov a na depiláciu		X	X	X	

dôkaz a stanovenie hexachlorofénu (INN)	-	X	-
stanovenie celkového obsahu fluóru v zubných pastách	X	X	X
stanovenie organoortuťnatých zlúčenín	X	X	X
dôkaz a stanovenie (2,3-dihydroxypropyl)-4-aminobenzoátu	X	-	-
stanovenie chlórbutanolu (INN)	X	X	X
dôkaz a stanovenie chinínu	X	X	-
dôkaz a stanovenie anorganických siričitanov a hydrogensiričitanov	-	X	-
dôkaz a stanovenie chlorečnanov alkalických kovov	-	X	-
dôkaz a stanovenie jodičnanu sodného	-	X	-
dôkaz a stanovenie dusičnanu strieborného	-	-	X
dôkaz a stanovenie sulfidu seleničitého v šampónoch proti lupinám	-	-	X
stanovenie rozpustného bária a stroncia v pigmentoch vo forme solí alebo komplexov	-	-	X
dôkaz a stanovenie benzylalkoholu	X	-	X
dôkaz zirkónia a stanovenie zirkónia, hliníka a chlóru v neaerosólových antiperspirantov,	X	X	-
dôkaz a stanovenie hexamidínu, dibrómhexamidínu, dibrómpropamidínu a chlórhexidínu	X	-	-
dôkaz a stanovenie kyseliny benzoovej a benzoanu sodného	X	X	X
Dokaz a stanovenie ostatných solí a esterov kyseliny benzoovej	-	-	X
dôkaz a stanovenie hydrochinónu, monometyléru hydrochinónu, monoetyléru hydrochinónu a monobenzyléru hydrochinónu,	X	-	-
dôkaz a stanovenie 2-fenoxyetanolu, 1-fenoxypropán-2-olu, metyl-, etyl-, propyl-, butyl- a benzyl- 4-hydroxybenzoátu	X	-	X
hormóny- estradiol, estriol, progesteron	X	-	-
acrylamid	-	X	-
ftaláty	-	-	X
vitamíny	C	A, E, C	
DEG	-	X	X
stanovenie UV filtrov (PABA, benzophenone-3, butyl methoxydibenzoylmethane, octyl methoxycinnamate, octyl salicylate, octyl dimethyl paba, benzophenone-5, octocrylene, 4-methylbenzylidene camphor, phenylbenzimidazole sulfonic acid, homosalat, dietylhexyl butamidotriazon, metylén bis-benzotriazolyl tetrametylbutylfenol)	X	-	-
stanovenie oxidačných farbív (p-phenylenediamine, o-, m-, p-aminophenol, 2-methylresorcinol, hydroquinone, resorcinol, 4-amino-3-nitrofenol, 4-amino-2-metylfenol, 4-amino-3-metylfenol, 2,5-diaminotoluén sulfát)	X	-	-
stanovenie vonných látok (eugenol, isoeugenol, coumarin, benzyl alcohol, benzyl benzoate, cinnamyl alcohol, cinnamal, benzyl salicylate, benzyl cinnamate, amyl cinnamal, hexyl cinnamal, geraniol, linalool, citronellol, citral, methyl 2-octynoate, amylcinnamyl alcohol, cinnamyl alcohol, anisyl alkohol, - d-	X	-	-

Limonen,			
Stanovenie kyseliny 4-hydroxybenzoovej jej s solí a esterov	X	-	-
dôkaz a stanovenie kyseliny sorbovej	X	X	X
dôkaz a stanovenie kyseliny salicylovej	X	X	X
dôkaz a stanovenie 2-phenoxyethanolu	X	-	X
dôkaz a stanovenie 1-phenoxpropan-2-olu	-	-	X
Dôkaz a stanovenie bronopolu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie benzalkónium bromidu a chloridu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie benzetónium chloridu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie 5-bromo-5-nitro-1,3-dioxane	X	-	-
Dôkaz a stanovenie 4-chlor-m-krezolu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie triklosanu a triklokarbanu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie metyldibromoglutaronitrilu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie 4-chlor-3,5-xylenolu	X	-	-
Dôkaz a stanovenie koenzýmu Q10	X	-	-
mikrobiológia	X	X	X
záťažový test	-	X	-
AHA kyseliny (glykolová, mliečna, vínna, citrónová)	X	-	-
Cr ⁶⁺	-	X	-
PPD rýchlotest	-	-	X

Monitoring nano materiálov

V roku 2012 všetky RUVZ vykonali monitoring, organizovaný pracovnou skupinou PEMSAC pri Európskej komisii, cieľom ktorého bolo zistenie, či sa na trhu Slovenskej republiky vyskytujú kozmetické výrobky, ktoré deklarujú prítomnosť látky v nano forme. Úlohou monitoringu bolo zistiť:

- kategórie kozmetických výrobkov obsahujúce nano zložku
- kategórie zložiek v nano forme
- tvrdenia o prítomnosti nano zložky.

Monitoringom sa zistilo, že najčastejšie obsahujú zložku v nano forme čistiace výrobky – koloidné striebro, zlato, meď a platina.

Spolupráca s Finančným riaditeľskom Slovenskej republiky

V zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky na akreditácie a dohľad nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (nariadenie 765/2008), podpísali riaditeľ Finančnej správy SR a hlavný hygienik SR Dohodu o spolupráci, ktorá sa týka kontroly výrobkov na hraniciach. Spolupráca sa v zmysle článku 27-29 nariadenia č. 765/2008 týka kontroly kozmetických výrobkov vstupujúcich na európsky trh z krajín mimo územia Európskej únie. Podľa dohody a článku 27-29 nariadenia 765/2008 môžu colné orgány pri podozrení tovar zadržať a požiadať orgány verejného zdravotníctva o stanovisko, či zadržaný tovar vyhovuje právnym predpisom. Kontaktným bodom pre spoluprácu bolo určené NRC pre kozmetické výrobky pri RUVZ so sídlom v Žiline. Už novembri 2012 bol vypracovaný rizikový profil pre výrobky na bielenie zubov a v decembri 2012 sa uskutočnila cieľená kontrola na dané výrobky. V sledovanom období bol nahlásený dovoz 2 výrobkov spadajúcich pod rizikový profil, a po preskúmaní dokumentácie obidva výrobky splnili požiadavky nariadenia vlády 658/2005 a následne boli prepustené do colného režimu voľný obeh.

NRC pre kozmetické výrobky

V roku 2012 bolo rozhodnutím MZ SR zriadené NRC pre kozmetické výrobky pri RUVZ so sídlom v Žiline, ktoré je v zmysle štatútu okrem výkonu štátneho zdravotného dozoru aj kontaktným bodom pre spoluprácu s Európskou komisiou a Radou Európy v oblasti laboratórnej diagnostiky kozmetických výrobkov.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z VÝSLEDKOV ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU NAD KOZMETICKÝMI VÝROBKAMI V ROKU 2013

Z výsledkov výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2012 vidno, že na trhu Slovenskej republiky dlhodobo vyskytuje nízky počet kozmetických výrobkov, ktoré nevyhovujú požiadavkám právnych predpisov. I napriek tomu však pre zvýšenie ochrany zdravia a ochrany práv spotrebiteľa bude i naďalej potrebné:

1 Pokračovať v cielených úlohách zameraných na bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľov.

2 Spolupracovať pri výkone štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami s ostatnými kompetentnými orgánmi v Slovenskej republike ako i s kompetentnými orgánmi členských štátov Európskej únie.

3 Implementovať a rozvíjať systém trhovej kontroly kozmetických výrobkov v súlade s princípmi politiky Európskej únie.

4 Zaviesť „Cosmetovigilance“ – systém hlásení závažných nežiaducich účinkov v dôsledku používania kozmetických výrobkov.

5 Vychovávať spotrebiteľa formou mediálnych kampaní s cieľom dosiahnutia zvýšenej ochrany zdravia.

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek potravín - RÚVZ v SR (ÚVZ SR/MZ SR) za rok 2012

Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikrobiologická kontaminácia	Iná kontaminácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyhovujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyhovujúcich vzoriek	
1	Syry a bryndza zo Slovenska	2	0	0	0	0	2	39	5	
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	5	0	
3	Vajcia a výrobky z vajec	4	0	0	0	0	4	163	2	
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	3	0	0	0	0	3	65	5	
5	Ryby a morské živočíchy	1	0	0	0	0	1	30	3	
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	1	0	
7	Polievky, bujóny a omáčky	1	0	0	0	0	1	15	7	
8	Cereálie a pekárenské výrobky	2	1	0	0	0	3	110	3	
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	99	0	
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	30	0	
11	Nealkoholické nápoje	5	0	0	0	0	5	56	9	
12	Víno	0	0	0	0	0	0	3	0	
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	233	0	
14	Zmrzlina a dezerty	337	4	0	0	0	341	3221	11	
15	Kakao, kakové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylenných)	0	0	0	0	0	0	78	0	
16	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	32	0	
17	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	8	0	
18	Hotové jedlá	205	1	0	0	0	206	4255	5	
19	Detská a dojčenská výživa	2	0	0	0	0	2	1248	0	
20	Výživové doplnky	0	5	0	0	0	5	279	2	
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	1	0	4	0	5	70	7	
22	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0	0	0	0	17	0	
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	0	5	0	0	0	5	157	3	
24	Lahôdkárske výrobky	138	3	0	0	0	141	1092	13	
25	Cukrárske výrobky	156	1	0	7	0	164	1880	9	
26	Minerálne vody	5	1	0	0	0	5	39	13	
27	Praménité vody a balené pitné vody	22	2	0	0	0	24	187	13	
28	Ovocné a bylenné čaje	8	0	0	0	0	8	298	3	
29	Kuchynská soľ	0	14	0	2	0	15	858	2	
30	Pokrmý rýchleho občerstvenia	171	3	0	0	0	174	1212	14	
31	Ostatné	1	4	0	5	0	7	185	4	
	Spolu	1063	46	327	0	18	0	1122	15965	7

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste – RÚVZ v SR (ÚVZ SR/MZ SR) za rok 2012

Tabuľka č. 2

	Primárni výrobcovia	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	2	177	224	1729	40115	1033	43280
Počet kontrolovaných subjektov	1	98	55	684	18537	781	20156
Počet vykonaných kontrol	1	199	77	1218	39306	1639	42440
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	16	4	56	3693	132	3901
Hygiena (HACCP, školenia)	0	2	0	30	1266	63	1361
Celková hygiena	0	5	0	16	1207	24	1252
Zloženie potravín	0	0	1	1	12	3	17
Kontaminanty (iné ako mikrobiologické)	0	0	0	0	11	2	13
Označovanie	0	2	1	17	599	27	646
Iné	0	9	3	22	2243	69	2346

Prehľad výkonov posudkovej činnosti za rok 2012

Tabuľka č. 3

P.č.	DRUH PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ	počet	ZSS	Výroba potravín	Výroba kozmet., tab., PBU a iné	Predaj potravín	Predaj kozmet., tab., PBU a iné	Sklady	Iné prevádzky	SPOLU
1.	Územné konanie	návrhy	169	56	1	79	1	15	17	338
		odvol.				1				1
2.	Kolaudačné konanie, zmena v užívaní stavieb	návrhy	367	97		164	3	34	41	706
		odvol.								
3.	Schvaľovanie prev. poriadkov	návrhy	413	24	2					439
		odvol.								
4.	Uvedenie do prevádzky, resp. do užívania	návrhy	4914	739	11	2096	206	192	470	8628
		odvol.	6			5				11
5.	Umiestnenie nových potr. a výž. doplnkov na trh	návrhy				1				1
		odvol.								
6.	Prerušenia konania		559	59	5	210	24	23	27	917
7.	Zastavenia konania		286	23	1	106	4	14	16	450
8.	Odborné konzultácie		16042	2294	97	3968	438	406	2134	28738
9.	Iné výkony		3692	1018	49	1693	179	133	417	7228

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxikogénne mikroorganizmy za rok 2012

Tabuľka č. 4

P. č.	Komodita	Celk. vyš.	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI														POČET VZORIEK S IZOL. KMEŇMI					
			Sal	Shi	Ca m	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	Bhe m	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Ent Sak	Iné	
1	Syry a bryndza zo Slovenska	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	163	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	47	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárenské výrobky	88	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Byliny a koreniny	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
12	Víno	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	2924	0	0	0	0	1	0	0	10	20	99	0	0	0	127	7	28	0	0	156	
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylinných)	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

16	Cukrovinky	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Orechy a výrobky z orechov	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Hotové jedlá	3839	3	0	1	0	1	0	1	11	2	9	0	0	0	170	6	0	18	0	8
19	Detská a dojčenská výživa	428	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
20	Výživové doplnky	194	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Prídavné látky (aditíva)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Lahôdkárske výrobky	1012	0	0	0	0	0	0	0	3	0	60	0	0	0	64	26	0	5	0	18
25	Cukrárske výrobky	1703	0	0	0	0	0	0	0	7	29	52	0	0	0	95	0	0	2	0	22
26	Minerálne vody	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	3
27	Praménité vody a balené pitné vody	169	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	19
28	Ovocné a bylinné čaje	284	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
29	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pokrmý rýchleho občerstvenia	1197	1	0	0	0	2	0	0	3	4	60	0	0	0	101	19	0	2	0	11
31	Ostatné	73	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	12375	12	0	2	0	6	0	1	34	61	286	0	0	0	567	62	28	28	2	240

Cudzorodé látky k o n t a m i n u j ú c e vo vzorkách analyzovaných v roku 2012 v SR

Tabuľka č. 5

P. č.	Komodita	Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárenské výrobky	8	0	0	8	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	4	0	0	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
10	Byliny a koreniny	2	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylinných)	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Hotové jedlá	123	0	0	125	0	0	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Detská a dojčenská výživa	250	0	0	248	0	0	246	0	0	93	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
20	Výživové doplnky	208	0	0	179	1	1	179	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	27	0	0	8	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Prídavné látky (aditíva)	14	0	0	14	0	0	11	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	79	2	3	74	0	0	5	0	0	0	0	0	19	2	11	0	0	0	0	19	0	0	0	0	0	0	0

P. č.	Komodita	Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn			
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	
24	Lahôdkarské výrobky	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
25	Cukrárske výrobky	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
26	Minerálne vody	21	0	0	21	0	0	21	0	0	21	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	21	0	0	0	0	0	0,00
27	Pramenité vody a balené pitné vody	141	0	0	140	0	0	141	0	0	129	0	0	45	0	0	20	0	0	41	0	0	136	0	0	1	0	0	0,00
28	Ovocné a bylenné čaje	51	0	0	51	0	0	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
29	Kuchynská soľ	46	0	0	46	0	0	66	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
30	Pokrmy rýchleho občerstvenia	5	0	0	5	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
31	Ostatné	14	0	0	9	0	0	9	0	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
	Spolu	1001	2	0	942	1	0	874	2	0	254	0	0	69	2	3	20	0	0	63	0	0	178	0	0	2	0	0	0,00

Cudzorodé látky k o n t a m i n u j ú c e vo vzorkách analyzovaných v roku 2012 v SR

Tabuľka č. 5 pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárenské výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0
10	Byliny a koreniny	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0
12	Víno	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	160	0	0	0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylenných)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
18	Hotové jedlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
19	Detská a dojčenská výživa	145	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	0	0
20	Výživové doplnky	288	0	0	40	0	0	277	0	0	8	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	98	0	0	0
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
22	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	1	8	0
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0

24	Lahôdkarské výrobky	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
25	Cukrárske výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
26	Minerálne vody	32	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0			
27	Pramenité vody a balené pitné vody	155	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	2	3			
28	Ovocné a bylenné čaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
29	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	0			
30	Pokrmy rýchleho občerstvenia	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0			
31	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	3	5			
	Spolu	674	1	0	40	0	0	277	0	0	8	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	0	618	9	1

Cudzorodé látky k o n t a m i n ú j ú c e vo vzorkách analyzovaných v roku 2012 v Slovenskej republike

Tabuľka č. 5 pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se			
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	
1	Syry a bryndza zo Slovenska	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
8	Cereálie a pekárenské výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylenných)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
16	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
17	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
18	Hotové jedlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
19	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
20	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	288	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
22	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
24	Lahôdkarské výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Cukrárske výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Minerálne vody	17	0	0	0	0	0	16	0	0	29	0	0	17	0	0	15	0	0	20	0	0	2	0	0
27	Praménité vody a balené pitné vody	102	0	0	0	0	0	57	0	0	154	0	0	133	0	0	90	0	0	140	0	0	30	0	0
28	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	119	0	0	0	0	0	73	0	0	539	0	0	157	0	0	106	0	0	161	0	0	32	0	0

Cudzorodé látky a d i t í v n e vo vzorkách analyzovaných v roku 2012 v Slovenskej republike

Tabuľka č. 6

P. č.	Komodita	Farbivá			Náhradné sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárenské výrobky	2	0	0	1	0	0	1	0	0	4	1	25	1	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	4	0	0	2	0	0	3	0	0	22	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	21	0	0	31	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	1	0	0
12	Vino	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	7	0	0	2	0	0	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	113 1	4	0	41	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Kakao, kakové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylenných)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cukrovinky	21	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Hotové jedlá	32	0	0	19	0	0	20	0	0	12	0	0	402	1	0	0	0	0	0	0	0
19	Detská a dojčenská výživa	11	0	0	3	0	0	16	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Výživové doplnky	114	0	0	116	2	2	73	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	23	0	0	27	0	0	25	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

22	Prídavné látky (aditíva)	9	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Lahôdkarské výrobky	4	0	0	47	0	0	226	2	1	0	0	0	40	1	3	0	0	0	0	0
25	Cukrárske výrobky	499	1	0	267	0	0	220	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
26	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Ovocné a bylenné čaje	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	118	1	1	44	0	0	0	0	0	0	0
30	Pokrmý rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	50	3	6	0	0	0	0	0
31	Ostatné	12	0	0	10	0	0	19	0	0	13	0	0	2	1	50	0	0	0	0	0
	Spolu	9	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Cudzorodé látky a d i t í v n e vo vzorkách analyzovaných v roku 2012 v Slovenskej republike

Tabuľka č. 6 pokračovanie

P. č.	Komodita	Feroxyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárenské výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Vino	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem ovocných a bylenných)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Hotové jedlá	0	0	0	0	0	0	1	0	0	25	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	12	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

P. č.	Komodita	Feroxyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyslíka manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.			vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.			vyš.	nev.	%
22	Pridavné látky (aditíva)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Materiály a predmety, prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Lahôdkárske výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Cukrárske výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	1	0	0
27	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	40	0	0	21	0	0	0	0	0	0
28	Ovocné a bylinné čaje	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Kuchynská soľ	814	0	0	830	13	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pokrmly rýchleho občerstvenia	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	817	0	0	833	13	2	20	0	0	48	0	102	0	0	21	0	0	0	1	0	0

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach za rok 2012 v SR

Tabuľka č. 7a

P. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek vody		
			ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
2.01	lahôdkárska výroba	8	2	2	0	0	0	0	0	0
2.02	cukrárska výroba	36	45	13	153	20	13	0	0	0
2.03	výroba zmrzliny	31	34	15	105	7	7	0	0	0
2.04	výroba nových druhov potravín	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.05	výroba potravín na výživu dojčiat a malých detí	1	7	1	47	0	0	3	0	0
2.06	výroba potravín na osobitné výživové účely	14	5	3	28	0	0	0	0	0
2.07	výroba výživových doplnkov	24	13	12	18	1	6	0	0	0
2.08	výroba prírodných minerálnych vôd	7	2	2	5	0	0	0	0	0
2.09	výroba vôd - pramenitých a balených pitných vôd	14	4	0	9	0	0	2	0	0
2.10	výroba bylenných čajov	6	5	3	7	0	0	0	0	0
2.11	výroba hotových mrazených a chladených pokrmov	14	2	3	10	0	0	0	0	0
2.12	výroba aditívnych látok	3	4	0	2	0	0	0	0	0
2.14	baliareň lahôdkárskych výrobkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.15	baliareň cukrárskych výrobkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.16	baliareň zmrzliny	1	0	1	0	0	0	0	0	0
2.17	baliareň nových druhov potravín	1	0	1	0	0	0	0	0	0
2.18	baliareň potravín na výživu dojčiat a malých detí	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.19	baliareň potravín na osobitné výživové účely	2	0	0	0	0	0	0	0	0
2.20	baliareň výživových doplnkov	4	4	2	3	0	0	0	0	0
2.21	baliareň prírodných minerálnych vôd	9	8	5	318	5	2	0	0	0
2.22	baliareň vôd - pramenitých a balených pitných vôd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.23	baliareň bylenných čajov	2	1	0	0	0	0	0	0	0
2.24	baliareň hotových mrazených a chladených pokrmov	224	36	41	43	0	0	1	0	0
2.25	baliareň aditívnych látok	8	2	2	0	0	0	0	0	0
3.1	špecializované prevádzkarne (napr. sklady ÚK podľa §23 ods.7)	36	45	13	153	20	13	0	0	0
4.1	špecializovaná predajňa (ÚK podľa §23 ods.7)	1729	602	616	825	28	3	13	4	31

5.1.1	nemocnice - kuchyne	104	80	86	151	12	8	3	0	0
5.1.2	nemocnice – výdajne stravy, čajové kuchynky	734	6	89	10	0	0	0	0	0
5.1.3	nemocnice - bufety	64	26	36	46	4	9	0	0	0
5.2.1	závodné stravovanie - kuchyne	792	316	423	473	24	5	19	4	21
5.2.2	závodné stravovanie - výdajne stravy	1379	74	339	74	3	4	6	1	17
5.2.3	závodné stravovanie - bufety	426	62	111	41	0	0	1	0	0
5.3.1	domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	558	219	301	374	10	3	10	1	10
5.3.2	domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	324	25	126	4	0	0	2	0	0
5.3.3	domovy sociálnej starostlivosti - bufety určené pre uzavretú skupinu	21	11	9	0	0	0	0	0	0
5.4.1	rehabilitačné zariadenia - kuchyne	82	41	47	92	0	0	2	0	0
5.4.2	rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	18	0	1	0	0	0	0	0	0
5.4.3	rehabilitačné zariadenia - bufety	21	6	9	0	0	0	0	0	0
5.5.1	školské zariadenia - kuchyne	3662	1782	2481	632	11	2	122	12	10
5.5.2	školské zariadenia - výdajne stravy	1092	107	408	2	0	0	37	9	24
5.5.3	školské zariadenia - bufety	841	109	228	56	0	0	1	0	0
5.6	zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	8217	6529	6579	3917	254	6	112	21	19
5.7	zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	14652	6022	6151	767	64	8	79	28	35
5.8	predaj občerstvenia (rýchle občerstvenie, bufety, sezónne zariadenia)	4491	1529	2801	1714	253	15	51	8	16
5.9	krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	2653	619	1527	85	6	7	2	0	0
6	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	1033	1000	639	2879	332	12	47	8	17
	Medzisúčet	43294	19337	23111	12890	1034	8	513	96	19
2.13	výroba ostatných výrobkov	2348	176	328	346	27	8	70	8	11
2.26	baliareň ostatných výrobkov	111	5	16	17	0	0	2	0	0
3.2	ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	1408	45	263	64	5	8	4	0	0
4.2	ostatné potravinárske predajne	17564	1075	2625	2109	39	2	69	14	20
4.3	lekárne, drogerie, novinové stánky	3792	426	1351	542	19	4	0	0	0
	Medzisúčet	25225	1727	4584	3088	90	3	145	22	15
	Súčet	68519	21064	27695	15978	1124	7	658	118	18

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach za rok 2012 v SR

Tabuľka č. 7b

P.č.	Kraje	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín,			Počet sterov			Počet vzoriek vody		
			ŠZD	ÚK	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
1.	Bansko – Bystrický kraj	7416	2941	3525	2052	244	11,9	146	76	52,1	7	2	28,6
2.	Bratislavský kraj	6613	1615	986	1103	143	13	94	16	17	22	2	9
3.	Košický kraj	4142	1608	1877	1044	108	10,3	195	0	0,0			
4.	Nitriansky kraj	7946	4910	3016	2487	163	6,55	656	170	25,91	169	41	24,26
5.	Prešovský kraj	9497	4337	3170	3287	205	6,23	1138	137	12,04	128	28	21,77
6.	Trenčiansky kraj	2744	1175	484	697	63	9,02	295	41	13,8	45	19	42,2
7.	Trnavský kraj	6237	2400	1928	1517	70	4,6	181	59	32,5	26	4	15,4
8.	Žilinský kraj	9537	3753	2882	1993	79	3,96	392	63	16,07	96	7	7,29
9.	S p o l u	54132	22739	17868	14180	1075	7,58	3097	562	18,15	493	103	20,89

HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

VŠEOBECNÁ ČASŤ:

1. Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM.

V priebehu roka 2012 pracovníci odborov HDM ÚVZ SR a jednotlivých RÚVZ v SR tak ako po predchádzajúce roky realizovali svoju odbornú činnosť na základe vypracovaných celoročných plánov práce a zameriavali sa v zmysle platnej legislatívy predovšetkým na tie činnosti, ktoré sú z hľadiska plnenia koncepcie odboru hygieny detí a mládeže zásadné. Ide predovšetkým o riešenie prioritných národných stratégií, výkon štátneho zdravotného dozoru, zavádzanie správnej výrobnéj praxe v zariadeniach školského stravovania, výkon auditov systému správnej výrobnéj praxe v školských stravovacích zariadeniach, kontrolu fajčenia v zariadeniach pre deti a mládež, identifikáciu a riešenie problémov ovplyvňujúcich zdravie mladej generácie, stanovenie zdravotných kritérií pre prostredie a spôsob života detí a mládeže, sústavné dopĺňanie odborných vedomostí pracovníkov odborov HDM, plnenie úloh súvisiacich s realizáciou programov a projektov ÚVZ SR a taktiež plnenie ďalších úloh nad rámec štátneho zdravotného dozoru.

Základným cieľom činnosti odborov hygieny detí a mládeže je v danom kontexte rozvoj, ochrana a podpora zdravia mladej generácie a realizácia opatrení na prevenciu výskytu ochorení a iných porúch zdravia.

Vysoká odborná náročnosť činností v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na úseku hygieny detí a mládeže súvisí okrem iného tiež s vysokým počtom a typovou rôznorodosťou zariadení so zvláštnou starostlivosťou - špeciálnych škôl, špeciálnych výchovných zariadení, školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie, zariadení na vykonávanie opatrení sociálno - právnej ochrany detí a sociálnej kurately, domovov sociálnych služieb a pod., ktorým je venovaná vzhľadom na ich špecifické postavenie mimoriadna pozornosť.

Pracovné zameranie odborov HDM bolo v roku 2012 tak ako po predošlé roky orientované okrem iného aj na efektívne plnenie Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva. Išlo najmä o zabezpečenie zodpovedajúcej racionálnej výživy detí a mládeže s cieľom neustáleho zlepšovania jej súčasného štandardu.

Prevažná väčšina zariadení školského stravovania je na dobrej hygienickej úrovni, napriek tomu pri výkone externých auditov boli prevádzkovatelia opakovane upozorňovaní na nedostatky prevažne technického charakteru.

Pozornosť bola v tejto súvislosti venovaná problematike výroby pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania, najmä dodržiavaniu OVD, dodržiavaniu receptúr schválených pre zariadenia školského stravovania a dodržiavaniu zásad optimálneho zostavovania jedálnych lístkov s cieľom ozdravenia výživy detí. Odborní pracovníci sa v rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach zameriavali okrem iného tiež na hodnotenie pestrosti podávanej stravy a posúdenie výživovej hodnoty hotových pokrmov, pričom výživová hodnota podávanej stravy bola sledovaná na základe vybraných výživových faktorov.

Cieľom je udržiavať zariadenia školského stravovania na primeranej technickej a technologickej úrovni za dodržania primeraného štandardu prevádzkovej hygieny zariadení a osobnej hygieny personálu, v súlade so zásadami správnej výrobnéj praxe.

Odborná a metodická činnosť sa zameriavala taktiež na usmerňovanie a kontrolu spoločného stravovania detí a mládeže so zvláštnym dôrazom na deti, vyžadujúce osobitné stravovanie z dôvodu metabolického ochorenia.

Aktuálna problematika v oblasti školského stravovania bola v priebehu roka opakovane konzultovaná s pracovníkmi školských jedální, vykonávajúcimi epidemiologicky závažné činnosti v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Taktiež sa uskutočnilo viacero školení na tému správnej výrobnéj praxe (HACCP) a výkladu novej legislatívy, platnej pre školské stravovanie. Pracovníci odborov HDM priebežne metodicky viedli vedúce a kuchárky

zariadení školského stravovania a oboznamovali ich s novinkami aktuálnymi pre zariadenia spoločného stravovania.

V posledných rokoch je možné na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru na úseku školského stravovania pozorovať nežiaduci trend, že prevádzkovatelia zariadení školského stravovania sa snažia z dôvodu úspory finančných prostriedkov rušiť, resp. zlučovať stravovacie zariadenia tak, že tieto poskytujú služby aj obyvateľom obcí za predpokladu zabezpečenia ochrany zdravia detí.

Odborní pracovníci sa okrem plnenia hore uvedených programov podieľali tiež na projektoch regionálneho významu.

Vo všetkých regiónoch Slovenska napriek prijatým preventívnym opatreniam pretrváva problém s výskytom pedikulózy na školách a v predškolských zariadeniach.

Ochorenie si i naďalej zachováva sezonalitu s najvyšším výskytom v jesenných a zimných mesiacoch. Pravidelne sa v tejto súvislosti odborní pracovníci stretávajú s nezodpovedným prístupom zo strany niektorých rodičov, ktorí nevenujú ochoreniu adekvátnu pozornosť a nedoliečené dieťa sa tak stáva po návrate do kolektívu opäť zdrojom (prameňom pôvodcu nákazy) tejto parazitárnej nákazy vo vzťahu k ostatným deťom. Dlhodobo sa v tejto súvislosti kladie zvýšený dôraz na aktívnu spoluprácu s masovokomunikačnými médiami. Ich prostredníctvom sa pravidelne verejnosti poskytujú informácie, napomáhajúce účinnej prevencii tohto vysoko infekčného ochorenia.

Pokiaľ ide o úroveň výchovno - vzdelávacieho procesu a podmienky hygieny pedagogického procesu, tieto sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím výrazne nezmenili.

Vyučovanie na všetkých typoch škôl prebieha podľa študijných plánov schválených Ministerstvom školstva SR podľa špecifik a obsahu zamerania štúdia.

V rámci komplexne zameraného výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež bolo opakovane konštatované, že pri kontrole dodržiavania zásad hygieny pedagogického procesu aj v r. 2012 pretrvávali nedostatky v rozvrhu vyučovacích hodín. Pri ich zostavovaní školy nie sú schopné dodržať fyziologickú krivku výkonnosti z dôvodu zaradovania väčšieho počtu predmetov s vyššou obtiažnosťou.

V súvislosti s počtami detí a mládeže v zariadeniach sa problémy s nedostatočnými kapacitami pre deti predškolského veku stupňujú, pričom ostatným školským zariadeniam sa kapacity zatiaľ uvoľňujú. Výnimkou sú len zariadenia určené pre deti so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, ktorých kapacity sú trvalo naplnené.

V posledných rokoch sa akcentujú problémy pri presadzovaní požadovaných legislatívnych opatrení hlavne pokiaľ ide o ubytovacie zariadenia pre deti a mládež (požiadavky na veľkosti plôch a vybavenie zariadení). Detské domovy rodinného typu sú dlhodobo problematické z dôvodu absentujúcej legislatívy na stanovenie, resp. úpravu kapacít.

Počas celého roka 2012 systematicky prebiehalo usmerňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane snahy o optimalizáciu rozvrhov vyučovacích hodín a režimu dňa, mimoškolskej činnosti (účelovosť zariadení, vybavenosť vnútorných a vonkajších športových plôch a pod.), podmienky ubytovania detí a mládeže (kapacita zariadenia, podmienky prevádzky ubytovacích zariadení), kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu a podporu zdravia a ďalšie, v kontexte uplatňovania novej legislatívy. V spolupráci s odborom objektivizácie faktorov životných podmienok, resp. s odborom ochrany zdravia pri práci sa vykonávali laboratorne rozbery vzoriek vôd, potravín a objektivizácia faktorov životného a pracovného prostredia detí a mládeže.

Osobitne treba zdôrazniť problematiku poskytovania informácií verejnosti v zmysle zákona č.211/ 2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda.

Riešené úlohy, ktoré zaradujeme do činností presahujúcich štátny zdravotný dozor sú uvedené v tabuľke č. 1.

V roku 2012 sa pracovníci odborov hygieny detí a mládeže priebežne aj naďalej zameriavali na riešenie Úloh zdravia verejnosti, programov a projektov stanovených Úradom verejného zdravotníctva SR a úlohami Programového vyhlásenia vlády SR.

Činnosť poradní zdravia pre deti a rodiny bola naďalej orientovaná prioritne na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení, prevenciu obezity, aktívny životný štýl a na zvládnutie dlhodobého stresu u detí. Podpora zdravia v týchto poradniach predstavuje stratégiu, ktorá dopĺňa súčasný systém starostlivosti o deti, preto je táto činnosť obohatená aj o spoluprácu s detskými klinickými pracoviskami.

V rámci plnenia programov, projektov a úloh odbory hygieny detí a mládeže RÚVZ v SR úzko spolupracujú s odborními ochrany a podpory zdravia pri realizácii výchovy ku zdraviu v školských zariadeniach.

Počas externých výjazdov Poradní zdravia pre deti a mládež sa odborní pracovníci prioritne zameriavali na možnosti nemedikamentózneho liečby a nefarmakologického ovplyvňovania zvýšeného krvného tlaku, zdravej životosprávy, diétno ovplyvňovania zvýšenej hladiny cholesterolu, triglyceridov, zvýšenia pohybovej aktivity, upozorňovali na nebezpečenstvo poškodenia zdravia v dôsledku fajčenia a pod.

Edukácia detí a mládeže v oblasti racionálnej výživy a jej správneho zloženia, šírenie informácií za účelom formovania vedomostí, postojov a návykov so zameraním na podporu, ochranu a rozvoj a zachovanie zdravia bola vykonávaná priebežne počas celého sledovaného obdobia a kontinuálne sa bude vykonávať aj v budúcom období.

Pozitívne možno hodnotiť prístup prevádzkovateľov škôl a školských zariadení k zdravotno - výchovným programom, v rámci ktorých sa uplatňujú prvky environmentálnej, ekologickej a zdravotnej výchovy v systéme vyučovania. Na školách sa rešpektujú odporúčania odborných pracovníkov pri maľovaní interiérov, farebnej úpravy stien a ďalších plôch tak, aby sa zabránilo nežiaducim kontrastom a jasom na čelných stenách učební.

Na základe usmernenia HH SR, ktoré bolo vydané v záujme zlepšenia výkonu kontroly fajčenia, sa na konci každého mesiaca zasielali hlásenia z jednotlivých RÚVZ v SR o kontrolách, vykonaných v zariadeniach pre deti a mládež, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona č. 377/2004 Z .z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V hodnotenom období sa pokračovalo v zisťovaní údajov o zabezpečení plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav ohľadom pracovných zdravotných služieb v zariadeniach pre deti a mládež.

Zdravotno - východné aktivity pracovníkov hygieny detí a mládeže boli vykonávané najmä formou prednášok a týkali sa širokej škály problematiky, súvisiacej s ochranou a podporou zdravia mladej generácie. Naďalej prebiehala úspešná spolupráca na metodickom a organizačnom zabezpečovaní zdravotno - výchovných podujatí, zameraných na objasňovanie správneho spôsobu života, zásad racionálneho stravovania, prevenciu HIV/AIDS, predchádzanie vzniku drogových závislostí u detí a mládeže a pod. Školské i predškolské zariadenia boli informované formou edičných materiálov a informačných listov o poriadaní rôznych tematických podujatí s dôrazom na prevenciu a podporu zdravia mladej generácie.

V rámci zdravotno- výchovného pôsobenia na širokú verejnosť, zameraného najmä na deti a mládež, ako aj v rámci jej informovanosti, pracovníci jednotlivých odborov HDM taktiež spolupracovali s masovo – komunikačnými prostriedkami v oblasti problematiky školského stravovania, zákazu prevádzky školských zariadení z dôvodu výskytu chrípky a chrípke podobných respiračných ochorení.

Konzultačná činnosť sa týkala najmä projektovej dokumentácie na rekonštrukciu predškolských a školských objektov, posudzovania prevádzkových poriadkov, zavádzania správnej výrobných praxe v spoločnom stravovaní, posudzovania podmienok zlučovania základných a materských škôl, organizovania zotavovacích akcií pre deti a mládež, podmienok spoločného stravovania, podmienok výrobných praxe žiakov SOŠ, ktoré prevádzkujú fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie.

Informovanie obyvateľstva o činnosti RUVZ sa realizuje aj vydávaním zdravotno - náučných bulletinov a publikácií.

Pracovníci odboru sa podieľajú tiež na pedagogickej činnosti. Ide najmä o zabezpečovanie odbornej praxe štážistov – lekárov LPS a hygienikov pred atestáciami, študentov bakalárskych a magisterských odborov FVZ SZU v Bratislave, o konzultačnú a oponentskú činnosť pri spracovávaní seminárnych a diplomových prác, externé vyučovanie na SZŠ a pod. Mnohí z pracovníkov odborov hygieny detí a mládeže sú členmi skúšobnej komisie na získanie odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa kontroloval aj sortiment tovaru v bufetoch a nápojových automatoch, ktorý nesmie obsahovať alkoholické nápoje, nápoje s obsahom kofeínu a chinínu a tabakové výrobky. Zároveň by tento sortiment mal byť v súlade s odporúčaniami racionálnej výživy s cieľom znižovať riziká výskytu chronických neprenosných ochorení, vrátane obezity.

V r.2012 bol vykonaný cieľový štátny zdravotný dozor nad pieskoviskami, nachádzajúcimi sa v areáloch materských škôl, ktorý bol zameraný na výskyt vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia. Daná úloha sa realizovala v priamej súvislosti so zvýšeným výskytom toxokarózy u detí v poslednom období a formálne vyplynula zo záverov pracovnej porady regionálnych hygienikov, konanej v máji r.2012 na ÚVZ SR v Bratislave .

V nadväznosti na Opatrenie ÚVZ SR č.OLP/7356/2012 zo dňa 9.10.2012 pracovníci odborov HDM vykonali úradnú kontrolu liehovín s obsahom alkoholu najmenej 20 obj.% a viac vo všetkých zariadeniach spoločného stravovania, kde sa v rámci podnikateľských činností môže alkohol podávať. Kontroly boli vykonané vo vybraných VŠ zariadeniach – študentských kluboch. Počas výkonu cieľového ŠZD bolo konštatované, že prevádzkovatelia klubov dbajú na to, aby alkohol vyrobený v Českej republike spĺňal všetky zásady jeho označenia. V priebehu roka 2013 sú plánované opakované kontroly týchto zariadení.

V súvislosti s opakovanými podnetmi v oblasti spracovávaní hydínového mäsa pri príprave pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania boli RÚVZ v SR požiadané o vykonanie cieľového ŠZD v náhodne vybraných školských jedálňach. Kontrolami vo väčšine prípadov neboli zistené žiadne závažné nedostatky pri manipulácii s hydínovým mäsom, ani pri jeho spracovaní.

V r.2012 bol realizovaný taktiež zvýšený ŠZD v predškolských zariadeniach a v prevádzkach starostlivosti o deti do 6 rokov veku. Kontroly boli zamerané na zásobovanie zariadení tečúcou pitnou vodou a tečúcou teplou vodou, kontrolu teplôt v miestnostiach, zabezpečenie pravidelného čistenia a udržiavania vonkajších priestorov a na prevádzkové poriadky a ich náležitosti.

V decembri 2012 boli v rámci cieľového ŠZD vykonané mimoriadne kontroly, zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach školského stravovania. Išlo o kontrolu podmienok v školských stravovacích zariadeniach v súvislosti s výrobou, manipuláciou, skladovaním potravín a surovín, podávaním a kvalitou stravy.

Je potešiteľné, že vysoké percento škôl je zapojených do programu „Školské mlieko“ a taktiež do projektu „Ovocie a zelenina do škôl“, čo prispieva k aktívnemu formovaniu postojov a optimálnych stravovacích návykov u detí už od útleho veku.

2.1 Zhodnotenie stavu vyšetrených pieskovísk v roku 2012

Výkon štátneho zdravotného dozoru sa v r. 2012 realizoval tak ako po všetky predošlé roky jednak v rámci pieskovísk pri školských a predškolských zariadeniach, ako aj na pieskoviskách v rámci občianskej vybavenosti. Technická úroveň pieskovísk vo všeobecnosti závisí od finančných možností prevádzkovateľov, možno však konštatovať, že celkový hygienický štandard kontrolovaných ihrísk a pieskovísk bol vyhovujúci, pričom v záujme zabezpečenia mechanickej a epidemiologickej bezpečnosti pieskovísk v rámci predškolských zariadení sú tieto v mnohých prípadoch prekrývané netkanou textíliou.

Počas celej sezóny 2012 boli odoberané vzorky piesku na laboratórne vyšetrenie. Celkovo bolo odobratých 792 vzoriek piesku, z ktorých požiadavkám vyhláške MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviskách nevyhovelo 101 vzoriek, čo predstavuje 12,75% (viď tabuľka).

Z dôvodu prítomnosti termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov nevyhovelo 64 vzoriek (8,1%).

Prítomnosť Salmonel bola zistená v 7 prípadoch (v Bratislavskom a Trenčianskom kraji).

Na základe zistených skutočností bol v týchto prípadoch bol vydaný zákaz používania pieskoviska do doby odstránenia nedostatkov.

Nález vajíčok helmintov, resp. iných vývojových štádií parazitov, bol hlásený v 30 prípadoch.

Predškolské zariadenia, v ktorých bol zistený pozitívny nález na prítomnosť termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov a vajíčok helmintov alebo iných vývojových štádií týchto parazitov, boli písomne alebo osobne upovedomené na túto skutočnosťou za účelom odstránenia nedostatkov a vykonania opatrení.

Čo sa týka zhodnotenia stavu pieskovísk v Bratislavskom kraji, celkový hygienický štandard areálov detských ihrísk bol vyhovujúci vo všetkých predškolských zariadeniach a na dozorovaných ihriskách. Vykonávala sa pravidelná údržba pohybových atrakcií, zabezpečovalo sa čistenie plôch vrátane kosenia trávy. Pieskoviská v kontrolovaných predškolských zariadeniach sú vo väčšine prípadov prikrývané netkanou textíliou. Vo veci nevyhovujúcich laboratórnych výsledkov boli začaté správne konania. Následne boli prijaté opatrenia na nápravu a piesok bol vymenený.

V Trenčianskom kraji boli vykonané hygienické preverky vo vybraných materských školách, prevádzkujúcich pieskoviská a pieskoviskách zriadených v rámci občianskej vybavenosti miest a obcí, so súčasným odberom vzoriek piesku na laboratórnu analýzu. Kontrolami bolo zistené, že prevádzkovatelia materských škôl vykonávajú pravidelnú údržbu vonkajších priestorov výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadení a zároveň priebežne vykonávajú čistenie, prekopávanie a prehrabávanie piesku.

V Trnavskom kraji prevádzkovatelia materských škôl, z ktorých boli odobraté vzorky piesku, ktoré nevyhovovali, boli písomne informovaní o tejto skutočnosti a vyzvaní na zrealizovanie nápravných opatrení. Z nevyhovujúcich vzoriek piesku boli v mesiaci september odobraté kontrolné vzorky piesku, ktoré boli vyhovujúce. Všetky pieskoviská boli ohradené a starostlivosť o pieskoviská bola zabezpečená poverenou osobou. O čistení a udržiavaní pieskovísk sa viedli záznamy.

V Banskobystrickom kraji boli zisťované čiastočné nezhody s požiadavkami vyhlášky, a to hlavne v oblasti požiadaviek na pravidelné polievanie, vedenie príslušnej dokumentácie a ochrany pred možným parazitárnym znečistením. Pozitívne je možné hodnotiť snahu prevádzkovateľov o zabezpečenie čistoty piesku tým, že sa 1x ročne vymieňa a situáciu pri ochrane pieskovísk pred parazitárnym a mikrobiálnym znečistením. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa zlepšuje situácia pri ochrane pieskovísk, eviduje sa častejšie prekrývanie pieskovísk.

V Prešovskom kraji v prípade nevyhovujúcich vzoriek boli nariadené opatrenia, ktoré mali zaručiť kvalitu piesku v zmysle Vyhlášky 521/2007 Z. z.. Opakované odbery nepotvrdili predchádzajúci nález.

V Košickom kraji sú kontrolované pieskoviská nachádzajúce sa v priestoroch materských škôl a na verejných priestranstvách. V prípade zistenia prekročených limitov v ukazovateľoch kvality piesku boli aj v roku 2012 prevádzkovatelia pieskovísk písomne upozornení na túto skutočnosť, ako aj na povinnosť vykonať opatrenia za účelom odstránenia vzniknutého rizika v dôsledku mikrobiálneho znečistenia. Po vykonaní nápravných opatrení boli opakovane odobraté vzorky piesku.

V Nitrianskom kraji v súvislosti s výskytom nevyhovujúcich vzoriek piesku boli prevádzkovatelia upozornení na povinnosť vykonávať opatrenia smerujúce k údržbe pieskovísk a zabezpečovať pravidelné čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie piesku v pieskoviskách pitnou vodou alebo vodou zodpovedajúcou požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie najmenej raz za dva týždne počas sezóny. V rámci ŠZD bol vykonaný kontrolný odber vzoriek piesku z pieskovísk, ktoré nevyhovovali ustanoveniam platnej legislatívy. Na základe laboratórných analýz odobraté kontrolné vzorky piesku v rozsahu vyšetrených ukazovateľov vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

V Žilinskom kraji u pieskovísk, vzorky ktorých nevyhoveli stanoveným kritériám pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva v ukazovateľoch termotolerantných koliformných baktérií, fekálnych streptokokov a prítomnosť geohelminťov, boli ich prevádzkovatelia písomne upozornení na nevyhovujúce laboratórne rozborý piesku a bolo im nariadené vykonať opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Počet nevyhovujúcich vzoriek piesku v r. 2012

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek z dôvodu nálezu:		
		Termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov	Baktérie rodu Salmonella species	Vajíčka helmintov alebo iné vývojové štádiá týchto parazitov
Bratislava	76	3	3	0
Banská Bystrica	107	8		3
Nitra	104	6		0
Trnava	56	3		1
Trenčín	69	14	4	7
Žilina	129	19		6
Košice	117	3		13
Prešov	134	8		0
SPOLU:	792	64	7	30

V r.2012 bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor nad pieskoviskami, nachádzajúcimi sa v areáloch materských škôl, ktorý bol zameraný na výskyt vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia. Daná úloha sa realizovala v priamej súvislosti so zvýšeným výskytom toxokarózy u detí v poslednom období. Celkovo bolo odobraných v rámci všetkých krajov SR 233 vzoriek piesku z náhodne vybraných pieskovísk. Prítomnosť parazita bola potvrdená celkovo u 9 vzoriek vyšetreného piesku. Napriek tomu, že kontroly boli prioritne zamerané na prítomnosť parazitov, súbežne sa vzorky vyšetrovali aj na prítomnosť patogénnych a podmienených patogénnych baktérií. Z tohto pohľadu 11 vzoriek

piesku nevyhovelo požiadavkám v zmysle § 3 vyhlášky MZ SR č. 521/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská z dôvodu výskytu termotolerantných a koliformných baktérií (2 vzorky), fekálnych streptokokov (6 vzoriek) a salmonely (2 vzorky). V 1 vzorke bola zistená prítomnosť *Ps. aeruginosa*.

Prevádzkovateľom pieskovísk, ktoré nevyhoveli platnej legislatíve, boli uložené opatrenia (uzatvoriť prevádzku pieskoviska, kontaminovaný piesok vyčistiť, prekopáť a premyť pitnou vodou, prípadne piesok vymeniť a opätovnú prevádzku pieskoviska zahájiť až vtedy, ak výsledok laboratórneho rozboru vzorky piesku bude v súlade s limitmi vyššie citovanej vyhlášky). Účinnosť opatrení bola preverená opakovanými odbermi vzoriek piesku, ktoré boli negatívne.

Laboratórne výsledky vzoriek piesku

Vzorky piesku (počet)	Termotolerantné a koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella	Vajíčka helmintov <i>Toxocara canis</i> , <i>cati</i>
233	2	6	2	9

Pseudomonas aeruginosa – 1 vzorka pozitívna

Kontroly pieskovísk

Počet sledovaných pieskovísk			Oplotenie	Poloha pieskoviska		Výmena piesku
Celkový počet	MŠ	Verejné pieskovisko		centrum	okraj obce	
185	144	41	144	126	59	46

2.2 Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2012

Školský mliečny program bol na jednotlivých školách realizovaný podľa NV SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách a od septembra 2009 v súlade s NV SR č. 342/2009 Z. z., ktoré doplnilo predchádzajúce nariadenie (ďalej len „NV SR č. 339/2008 Z. z.“), ako aj v súlade s metodickým usmernením Ministerstva školstva SR č. 12/2008 a č.16/2009 vydaným k týmto nariadeniam vlády SR.

V prevažnej väčšine škôl školský mliečny program zabezpečovali pracovníci zariadení školského stravovania. Celkove sa do ŠMP v roku 2012 zapojilo 212753 detí a žiakov, čo predstavuje oproti minulému roku vzostup o 18 369 jedincov.

Na území Bratislavského kraja mliečny program v školskom roku 2012/2013 bol zabezpečovaný štyrmi spôsobmi: podávanie mliečnych výrobkov v rámci desiat; realizovaním školského mliečného programu cestou Tatranskej mliekarne, a.s. Kežmarok podávaním mlieka a mliečnych výrobkov ako súčasť pokrmov v rámci obeda, desiatej a olovrantu; cestou firmy Danone ako program s názvom „Školská mliečna liga“ a ako tzv. „Rajo brejky“ firmou a.s. RAJO - formou mliečného automatu za pomoci čipovej karty. V

ponuke boli jogurty rôznej chuti a 200 ml. tetrapakové balenie ochuteného mlieka (kakaové, vanilkové a ovocné).

V Banskobystrickom kraji sa školský mliečny program realizoval v prevažnej miere v spolupráci s dodávateľom Tatranskou mliekarňou TAMI a.s., Kežmarok, Mliekarňou Bánovce nad Bebravou a Selčianskou mliekarňou, Selce. Niektoré základné školy sú zapojené do projektu Školská mliečna liga Danone. V roku 2012 bol zaznamenaný výraznejší záujem o realizáciu ŠMP formou automatov prostredníctvom firmy Rajo.

V Košickom kraji realizácia mliečného programu a iných programov na zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov prebiehala na základných školách formou voľného predaja podľa aktuálneho denného záujmu žiakov. Okrem tejto formy mliečného programu sa na školách v rámci podpory zvýšenia spotreby mlieka realizujú aj iné programy a projekty certifikovaných firiem /priamo od výrobcov alebo distribútorov/, ktoré ponúkajú rôzny sortiment mlieka a mliečnych výrobkov za zvýhodnené ceny.

V Žilinskom kraji je mliečny program postupne zavádzaný na jednotlivých školách v rámci školského stravovania (mlieko podávané po obede alebo formou ako mliečna desiata pre žiakov ZŠ, resp. počas celého dňa pre deti MŠ) alebo vo väčšine prípadov formou predaja mliečnych výrobkov z mliečnych automatov RAJO, resp. DANONE.

V Trenčianskom kraji oproti minulému roku došlo k vzostupu zariadení školského stravovania, ktoré pre svojich stravníkov ponúkajú mliečny program a mliečnu stravu konzumujú aj deti, ktoré sa inak nestravujú v školskej jedálni. Mlieko sa podáva v niektorých zariadeniach počas veľkej prestávky spolu s pečivom, s nátierkou alebo sa podáva každému stravníkovi 0,25 l mlieka k obedu. Mlieko a mliečne výrobky do školských zariadení sú distribuované z TAMI Kežmarok, Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok a z MILSY, a.s. Bánovce nad Bebravou. Pokračuje sa aj v realizácii automatov na mliečne nápoje v rámci vládou podporovaného programu, ako napr. Acidko.

V Trnavskom kraji v roku 2012 bol zaznamenaný zvýšený záujem o Školský mliečny program na školách. Realizuje sa prostredníctvom mliečnych automatov (firma RAJO) s ponúkaným sortimentom mliečnych výrobkov – 3 druhy ochuteného mlieka (kakao, vanilka, ovocné); podávaním neobmedzeného množstva mlieka stravníkom cez dávkovače, realizáciou mliečnych projektov cestou ŠJ „Organica – školské mlieko“ a „Mliečna liga“ spoločnosti DANONE, v rámci ktorých sa žiakom – stravníkom distribuuje mlieko a jogurty vydávané v školských jedálňach.

V Nitrianskom kraji zabezpečuje dodávanie prevažne Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok a podávanie mliečnych výrobkov zabezpečujú v školách zamestnanci zariadení školského stravovania. Spoločnosť Rajo realizuje inovatívny mliečny program určený pre základné a stredné školy prostredníctvom chladiacich mliečnych automatov, ktorý prináša atraktívne riešenie pre deti a nenáročné pre školu. Spoločnosť Danone naďalej uskutočňovala celoslovenský projekt Školská mliečna liga.

V Prešovskom kraji je dodávateľom mlieka a mliečnych výrobkov firma DANONE a RAJO, Mliekareň Kežmarok a Humenné.

Pracovníci regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR pravidelne sledovali podiel mlieka a mliečnych výrobkov v každodennej strave detí predškolského a školského veku. v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v školských stravovacích zariadeniach. Pracovníci, ktorí manipulujú s mliekom, majú odbornú spôsobilosť a na skladovanie mlieka majú vyhradené chladiarenské zariadenia. Dátum minimálnej trvanlivosti mlieka a mliečnych výrobkov sa dodržiava. Súčasťou štátneho zdravotného dozoru boli aj kontroly, zamerané na odbornú spôsobilosť pracovníkov manipulujúcich s mliekom, pôvod tovaru - predloženie dodacích listov k mliečnym výrobkom, správne označovanie výrobkov, dodržiavanie dátumu minimálnej trvanlivosti, plynulosť dodávky mlieka, skladovanie mliečnych výrobkov, celistvosť obalov, likvidácia odpadu a pod.

Mlieko a mliečne výrobky sú podávané v školských jedálňach. Najčastejší zaužívaný spôsob je podávanie mlieka ako nápoj k obedu. V menšej miere je zaužívané podávanie v čase desiatových prestávok a ako dezert k obedu (ochutené mlieka, jogurtové mlieka, jogurty). Rozšíril sa spôsob realizácie programu formou „mliečného automatu“ spoločnosťou RAJO aj na územie mimo Bratislavského kraja.

V súvislosti so školským mliečnym programom neboli zistené žiadne významnejšie nedostatky. Problematickým ostáva naďalej likvidácia odpadov zo zariadení spoločného a čiastočne aj odborná spôsobilosť pomocných zamestnancov a zastupujúcich zamestnancov v zariadeniach spoločného stravovania u osôb podieľajúcich sa na realizovaní tohto projektu.

Zhodnotenie školského mliečného programu podľa krajov v r. 2012 a 2011

Kraj	Základné školy		Školské jedálne		Počet detí	
	r. 2012	r. 2011	r. 2012	r. 2011	r. 2012	r. 2011
Bratislava	168**	215**	168**	215**	19849**	39258**
Nitra	346**	108	346**	149	33563**	40908
Trnava	183	66	99	61**	9174*	7015**
Trenčín	126**	122**	147**	143**	20600*	20528**
Banská Bystrica	149	150**	186	150**	31348	14016**
Žilina	174	146	100	109	19186*	14836
Košice	240**	258**	240**	117	36332**	27071**
Prešov	243	287	89	174	42701	30752
S p o l u:	1629**	1352**	1375**	1043**	212753**	194384**

* počet detí sa nedá presne zistiť, nakoľko vo viacerých prípadoch je mliečny program realizovaný formou automatov

** spolu ZŠ + MŠ

*** údaj nedodaný

2.3 Zhodnotenie výkonu auditov v zariadeniach školského stravovania

Cieľom výkonu auditov bolo posúdiť adekvátnosť a efektívnosť zámerov a opatrení organizácie v oblasti kvality zozbieraním a použitím objektívnych dôkazov a identifikovať a zaznamenať prípady nezhody so zámermi a opatreniami v oblasti kvality a určiť všade tam, kde je to možné, aj ich príčiny.

V rámci *auditov primeranosti* sa odborní pracovníci zameriavali predovšetkým na kontrolu vypracovania postupov pri výrobe pokrmov, založených na zásadách správnej výrobnéj praxe formou fotodokumentácie, a v rámci *auditov zhody* sa kontrolovalo dodržiavanie jednotlivých vypracovaných postupov v praxi, používanie geneticky modifikovaných potravín (GMO) pri príprave pokrmov, nakladanie s odpadmi a realizácia školení zamestnancov.

V priebehu roka 2012 bolo vykonaných v Bratislavskom kraji 40 externých auditov v zariadeniach školského stravovania, pričom v 31 z nich bolo zistených 138 nezhôd, ku ktorým bolo spracovaných 39 protokolov. Zistené nedostatky boli do termínu záverečného pohovoru odstránené.

V Košickom kraji sa v r. 2012 zrealizovalo spolu 35 auditov v zariadeniach školského stravovania. Auditované zariadenia boli vo väčšine prípadov hodnotené ako bezpečné s pripomienkami, pričom nezhody boli charakterizované ako nesystémové.

V Nitrianskom kraji bolo v r. 2012 zrealizovaných celkovo 52 auditov. Nedostatky zistené počas výkonu auditov boli spracované do protokolov o nezhode, kde bol preukázaný nesúlad

medzi legislatívou, vypracovanou dokumentáciou a bežnou praxou. Následné kontroly, zamerané na realizáciu prijatých nápravných opatrení, boli vykonávané priebežne.

V Prešovskom kraji bolo realizovaných spolu 96 auditov zariadení školského stravovania.

V Banskobystrickom kraji bolo reálne vykonaných spolu 160 auditov, z toho v 19 bol vykonaný tiež následný audit, zameraný na kontrolu plnenia nápravných opatrení.

Výsledky auditov na základe štandardného hodnotenia ukázali, že v 31 zariadeniach školského stravovania je používaný systém bezpečný, v 66 zariadeniach je bezpečný s pripomienkami, v 56 zariadeniach podmienene bezpečný a v 7 prípadoch bol používaný systém vyhodnotený ako nebezpečný. Na základe týchto údajov možno konštatovať, že vo väčšine kontrolovaných zariadení sa uplatňovala v r. 2012 správna výrobná prax.

V Trenčianskom kraji prebehol výkon auditov v 34 prevádzkach zariadenia školského stravovania. Na základe výsledkov z výkonu auditov boli auditované zariadenia hodnotené z hľadiska uplatňovania systému pre zabezpečovanie zaistenia bezpečnosti výrobného procesu ako bezpečné, resp. bezpečné s pripomienkami. Systém kvality, podľa ktorého auditované organizácie vykonávajú výrobu pokrmov (HACCP) v jednotlivých prevádzkach je certifikovaný, správne dokumentovaný, uplatňovaný a účinný. Auditované zariadenia školského stravovania mali správne určené CCP a správne nadefinovaný systém monitorovania každého CCP.

V Žilinskom kraji bolo vykonaných spolu 46 auditov v prevádzkach zariadení školského stravovania, celkovo bolo zistených 75 nezhôd.

V Trnavskom kraji bolo vykonaných v r. 2012 spolu 37 auditov. Audity v preverovaných zariadeniach boli plánované ako komplexné a zistenia, ktoré mali charakter systémových chýb, sa týkali:

- spôsobu vedenia dokumentácie o preukázaných rizikách a nevyhnutných nápravných opatreniach,
- grafického znázornenia – prúdových diagramov technologických procesov pre šaláty zo surovej zeleniny a všeobecného plánu prípravy pokrmov a určenia CCP a kritických limitov v nich,
- nedostatočného vypracovania sanitačného programu,
- kalibrácie prístrojov používaných na monitorovanie v kritických kontrolných bodoch,
- nevedenia záznamov zo sledovania všetkých CCP,
- grafického znázornenia materiálových tokov.

Pri výkone auditov všeobecne sa vyskytlo pomerne veľa nedostatkov technického charakteru, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú podmienky výkonu správnej výrobnéj praxe.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že najčastejšie sa vyskytovali opakované nedostatky v súvislosti s nedostatočnou údržbou zariadení, ktoré nepriaznivo ovplyvňovali podmienky výkonu správnej výrobnéj praxe. Išlo najmä o morálne opotrebovanie povrchov pracovných stolov, podláh a drezov, znečistené maľovky, kríženie čistých a nečistých prevádzok a v dôsledku toho zvýšené riziko potenciálnej sekundárnej kontaminácie pripravovanej stravy, nevhodné dispozičné riešenie pracovných plôch, nediferencované skladovanie surovín a pod.

Problematika výkonu auditov v ďalších školských zariadeniach, ale aj v zariadeniach kde už bol audit vykonaný, ostáva aktuálna, nakoľko podľa usmernenia MŠVVaŠ SR zariadenia školského stravovania vykonávajú svoju činnosť podľa nových príručiek správnej výrobnéj praxe, teda za zmenených podmienok, na ktoré sa už vykonaný audit nemôže vzťahovať. V tejto súvislosti bude potrebné postupovať podľa jednotného usmernenia. Vo výkone kontrolných auditov budú odborní pracovníci kontinuálne pokračovať aj v priebehu roka 2013 až do odstránenia všetkých zistených nezhôd.

2.4 Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch

Doplnková forma stravovania je i naďalej prevažne prevádzkovaná fyzickými osobami, oprávnenými na podnikanie, resp. školami, ktorým tieto prevádzky slúžia zároveň ako vlastné pracoviská praktického vyučovania.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli v školských bufetoch zisťované nasledovné negatívne skutočnosti: predaj bagiet, ktoré neboli označené podľa v súčasnosti platnej legislatívy, predaj lahôdkových šalátov po uplynutí doby spotreby, nevhodné skladovanie surovín a nedodržovanie zásad správnej výrobných praxe, nedodržovanie osobnej hygieny zamestnancov, ako aj prevádzkovanie bufetu bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva.

Napriek opakovaným intervenciám pri kontrolnej činnosti bolo konštatované, že sa do predávaného sortimentu často zaraďujú nevhodné potraviny ako cukrovinky, sladené nápoje, biele pečivo, a v ponuke chýba ovocie a zelenina, mliečne a cereálne výrobky.

Prevádzkovatelia bufetov argumentujú skutočnosťou, že pri výbere ponúkaného sortimentu zohľadňujú dopyt ako aj nízky záujem detí o tzv. zdravé potraviny. Nízke uvedenie v oblasti zdravého stravovania je vidieť najmä u detí na základných školách. V tejto súvislosti sa pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov apeluje na prevádzkovateľov školských bufetov, aby ponúkaný sortiment bol výživovo hodnotný.

Odborní pracovníci sa v rámci výkonu ŠZD v bufetoch zamerali tiež na kontrolu predaja tabakových výrobkov v rámci ponúkaného sortimentu, pričom vo väčšine prípadov kontrolovaných bufetov nebolo zistené porušenie zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

Počet kontrol sortimentov v školských bufetoch v rámci jednotlivých krajov Slovenska, ako aj pokuty a opatrenia sú uvedené v tabuľke.

Kontroly a opatrenia v rámci zhodnotenia sortimentu v školských bufetoch v r. 2012

KRAJ	POČET KONTROL	POČET POKÚT	POČET OPATRENÍ
Bratislavský	40	5	
Banskobystrický	46	1	1
Nitriansky	69		
Trnavský	66	1	1
Trenčiansky	47		
Žilinský	52		
Košický	64	1	2
Prešovský	55		

3. Štátny zdravotný dozor

Činnosť odborov hygieny detí a mládeže bola vykonávaná v roku 2012 v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Riešené problematiky boli tak ako po iné roky veľmi rôznorodé, oblasť výkonu štátneho zdravotného dozoru však bola zameraná najmä na:

- kontrolu účinnosti opatrení a rozhodnutí vydaných orgánom verejného zdravotníctva, vyšetrením príslušných parametrov prostredia a hodnotením ich efektu na zdravie a zdravý vývoj detí a mládeže,

- kontrolu hygienického stavu a úrovne prevádzok kolektívnych zariadení pre deti a mládež, kontrolu dodržiavania hygienických zásad pri najrôznejších činnostiach detí a mládeže, najmä na kontrolu hygieny výchovno – vzdelávacieho procesu, režimu práce a odpočinku, pobytu vonku, psychickej a telesnej záťaže, ďalej na sledovanie dodržiavania opatrení na ochranu zdravia mladistvých pri práci, ale tiež na sledovanie spoločného stravovania detí a mládeže z hľadiska jeho energetickej a biologickej vhodnosti a podmienok prípravy a podávania jedál v zariadeniach spoločného stravovania (vrátane kontroly sortimentu v školských bufetoch a nápojových automatoch, kde stále pretrváva v rámci ponúkaného sortimentu tendencia predávať tzv. nezdravé druhy potravín ako napr. cukrovinky, sladené nápoje, chipsy, kofeínové nápoje a pod.),
- kontrolu vlastných vodných zdrojov, hlavne s kolísavou kvalitou vody,
- kontrolu kvality bazénovej vody v školských bazénoch,
- kontrolu zariadení, na prevádzku ktorých bola podaná sťažnosť, resp. podnet na prešetrenie
- kontrolu mikroklimy v školských zariadeniach a v školách,
- kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia v zmysle zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov v predškolských a školských zariadeniach,
- kontrolu zabezpečenia a priebehu zotavovacích podujatí a pod.

Cieľom výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo komplexné hodnotenie zariadení pre deti a mládež – zabezpečenie vhodného priestorového usporiadania, členenia a vybavenia. Navrhovali a presadzovali sa opatrenia na znižovanie pôsobenia negatívnych vplyvov prostredia na zdravie detí a mládeže s ohľadom na zabezpečenie správnych podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu a režimu práce a odpočinku, kvality stravovania, rekreácie a telesnej výchovy pre zvyšovanie odolnosti.

Medzi najčastejšie zisťované nedostatky pri výkone štátneho zdravotného dozoru možno zaradiť zlý technický stav objektov, najmä základných škôl – zatekanie do vnútorných priestorov a v dôsledku toho narušenie mikroklimatických podmienok, znečistenie maľby stien a stropov. V hodnotenom roku sa výrazným spôsobom prejavovali nedostatky spojené so starnutím školských budov, ktoré vyžadujú rozsiahle rekonštrukcie, dokonca s prerušením vyučovania, resp. hľadanie dočasných priestorov.

Celková hygienická situácia v zariadeniach pre deti a mládež sa napriek uvedenému v priebehu posledných rokov výrazne zlepšila vďaka finančným prostriedkom pridelovaným z fondov EÚ a rezerv MŠVVaŠ SR. Prevádzkovatelia zariadení pridelené finančné prostriedky investovali najmä do opráv objektov a celkových rekonštrukcií vnútorných a vonkajších priestorov.

Pozitívne možno v tejto súvislosti hodnotiť realizáciu novostavieb, rozšírenie, adaptáciu a modernizáciu škôl a rekonštrukciu škôl a školských zariadení, najmä výmenu strešných krytín, tepelnú izoláciu objektov, výmenu okenných otvorov a dverí a pod.

Pri výkone ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež bol zaznamenaný ďalší negatívny trend- niektorým školám sa síce podarilo vybaviť aspoň časť učebni novými typmi školského nábytku, ale tento často nezodpovedá antropometrickým požiadavkám danej vekovej skupiny detí. Tým dochádza ku kumulácii ďalších faktorov, potenciujúcich statickú a neuropsychickú záťaž detí v rámci vyučovania. Dlhodobo sa zo strany pedagógov podceňuje význam psychohygienických zásad pri organizácii vyučovacieho procesu.

Odborní pracovníci sa počas výkonu ŠZD zameriavali hlavne na komplexné hodnotenie zariadení pre deti a mládež, na posudzovanie reprofilizácie predškolských a školských zariadení s minimálnymi stavebnými zásahmi do priestorového usporiadania a technického vybavenia, na navrhovanie a presadzovanie opatrení na znižovanie pôsobenia negatívnych vplyvov prostredia na zdravie detí a mládeže s ohľadom na zabezpečenie správnych podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu a režimu práce a odpočinku, kvality stravovania

(vrátane kontroly zavádzania systému správnej výrobnéj praxe – HACCP), rekreácie a telesnej výchovy s efektom zvyšovania odolnosti, objektivizáciu faktorov prostredia formou odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie, poskytovanie poradensko-konzultačnej činnosti a pod. Jedným zo závažných problémov v rámci výkonu ŠZD je absencia hygienických kritérií u niektorých nových netradičných typov zariadení sociálnej starostlivosti. Opakovane sa pracovníci odborov HDM pri výkone ŠZD stretávali s problémami pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov zariadení pre deti a mládež, nakoľko tieto nie vždy obsahovali všetky požadované náležitosti v zmysle v súčasnosti platnej legislatívy. Osobitná pozornosť v rámci výkonu ŠZD bola venovaná najmä úrovni sanitácie v jednotlivých zariadeniach, vykonávaní tzv. ranného filtra v materských školách a dodržiavaní zákazu fajčenia v týchto zariadeniach.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odborní pracovníci počas roka opakovane riešili opodstatnené podnety, napr. v súvislosti s prevádzkovaním prevádzkarní starostlivosti o deti vo veku do 6 rokov, špeciálnych materských škôl a zotavovacích podujatí bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, resp. tieto zariadenia vykazovali nedostatky prevádzkového charakteru.

Opakovaným nedostatkom pri kontrole zariadení školského stravovania je nevyhovujúca osobná a prevádzková hygiena v rámci týchto zariadení, často boli prešetrované opodstatnené podnety súvisiace s výskytom cudzích predmetov v podávanej strave (vlasy, mihalnice a pod.).

Pokiaľ ide o výskyt pedikulózy v zariadeniach pre deti a mládež, v r.2012 nebol zaznamenaný zvýšený výskyt tohto vysoko infekčného ochorenia, jeho incidencia zostáva v detských kolektívach prakticky na rovnakej úrovni so zachovaním typickej sezonality v jesenných a zimných mesiacoch. Praktický postup pri výskyte ochorenia majú školy a školské zariadenia upravené v prevádzkových poriadkoch.

Jednou zo sledovaných oblastí je tiež problematika zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby v zariadeniach pre deti a mládež.

ODBORNÁ ČASŤ:

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež.

Prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku, prevádzkarne výchovy a mimoškolského vzdelávania, materské školy (MŠ).

Prehľad o hygienickej úrovni objektov predškolských zariadení je uvedený v tab. č. 3.

V roku 2012 pokračoval trend zriaďovania prevádzkarní starostlivosti o deti do 6 rokov veku súkromnými osobami. Rekonštrukcie súkromných objektov vo viacerých prípadoch umožnili priestory dispozične prispôbiť pre účely prevádzkarne tak, aby vyhovovali legislatívnym požiadavkám.

V priebehu roka 2012 odborní pracovníci riešili viacero podnetov od občanov v súvislosti s hygienickou úrovňou niektorých zariadení, ako napr. nevhodné skladovanie použitých plienok, chýbajúci prebaľovací pult, príp. chýbajúci priestor na izoláciu chorého dieťaťa do príchodu rodiča. Voči prevádzkarňam, ktoré vykonávali svoju činnosť bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, bolo zahájené konanie o uložení pokuty za správny delikt.

Stav materských škôl sa vo všeobecnosti z roka na rok zlepšuje. Mnohé zariadenia v závislosti od svojich finančných možností pristúpili k rekonštrukciám, ktoré prispeli k zlepšeniu tepelnej pohody výmenou okien, k zatepleniu budov, k výmene podlahových krytín, vo viacerých zariadeniach sa realizovala rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu, výmena nábytku, opravy, resp. rekonštrukcia umelého osvetlenia, doplnenie pohybových atrakcií a pod.

V poslednom období sa čoraz častejšie počas výkonu ŠZD odborní pracovníci stretávajú s nevhodnými mikroklimatickými podmienkami vo vnútornom prostredí budov. Príčinou takto zníženej kvality vnútorného ovzdušia je najmä vek, zlý technický stav a nedostatočná tepelná a vlhkosťná izolácia objektov. Pri takomto zistení sa následne vykonáva objektivizácia mikroklimatických podmienok zariadenia, a vo väčšine prípadov je konštatované prekročenie limitných hodnôt mikrobiologických a biologických limitných ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov. Po následnom vykonaní sanačno – stavebných úprav sa mikroklimatická situácia v zariadeniach prevažne výrazne zlepšila. V uvedených zariadeniach sa priebežne vykonáva zvýšený štátny zdravotný dozor.

Vo viacerých prípadoch bola opakovane prehodnocovaná kapacita zariadení. Z dôvodu zvýšeného záujmu rodičov o umiestnenie detí do predškolských zariadení sa v ojedinelých prípadoch súhlasilo so zvýšením počtu zapísaných detí o 14% za vopred dohodnutých podmienok stavebno – technického ako aj prevádzkového charakteru. Následnými previerkami v rámci zvýšeného štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že ani v jednom z kontrolovaných zariadení tieto počty detí neboli prekročené.

V záujme zlepšenia kvality prostredia niektoré predškolské zariadenia uskutočňujú v závislosti od svojich finančných možností postupnú revitalizáciu vonkajších areálov s inštaláciou pohybových atrakcií v súlade s normami EÚ.

Pracovníci odboru usmerňujú spôsob a podmienky zavádzania rôznych ozdravných prvkov do výchovy v materských školách (výchova k zdravému spôsobu života, otužovanie, správne stravovanie, zásady psychohygieny, pohybové aktivity).

V mnohých materských školách sa v rámci výchovy ku zdraviu do režimu odpočinku a práce zavádzajú nové pedagogické prístupy a formy práce s deťmi, zameriavané na tzv. budovanie kompetencií. Niektoré MŠ majú vypracované v rámci školského vzdelávacieho programu projekty, koncipované formou prijateľnou pre deti predškolského veku a zamerané na prevenciu drogových závislostí, na environmentálnu, ekologickú a prosociálnu výchovu.

Všeobecne možno konštatovať, že na úseku materských škôl v r.2012 neboli počas výkonu štátneho zdravotného dozoru zistené také nedostatky, ktoré by priamo ohrozovali zdravie detí. Opakujúce sa nedostatky, na ktoré sú prevádzkovatelia pravidelne upozorňovaní, majú prevažne materiálo – technický charakter a úzko súvisia s nepriaznivou ekonomickou situáciou.

Základné školy (ZŠ).

V šk. r. 2012/13 je v SR 2208 základných škôl s počtom žiakov 437393, čo je o 9 586 menej ako v r. 2011 (tab. č. 5).

Prehľad o hygienickej úrovni objektov ZŠ vykazuje tab. č. 3.

Tak ako v minulých rokoch, aj v r.2012 boli prevádzkované školy a školské zariadenia, u ktorých je možné predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí (zásobovanie vodou z IVZ, ktorý vykazuje kolísavú kvalitu pitnej vody, nedostatky v stravovacích zariadeniach, objekty postavené z drevotriekových materiálov a pod.). Nepriaznivý technický stav škôl riešili ich zriaďovatelia a prevádzkovatelia v niektorých prípadoch aj pozastavením prevádzky zariadenia. Nedostatky zisťované pri previerkach sú prevažne technického charakteru – poškodená strešná krytina, zatekanie do objektu, opadávanie omietok, znečistené steny, poškodené podlahy a pod., a sú ovplyvnené limitovanými finančnými prostriedkami.

Vďaka čerpaniu finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov ES sa prevádzkové podmienky na základných školách postupne vylepšujú, keďže tieto prostriedky umožňujú tiež obnovu školskej infraštruktúry. Viaceré zistené nedostatky súviseli najmä s neadekvátnou údržbou objektov, závažnejšie z nich boli riešené formou pokynov.

Vyučovacie procesy sa skvalitňujú (digitalizácia, využívanie PC a iných názorných pomôcok), zvýšený dôraz sa kladie na kvalitu pohybovej aktivity žiakov (výstavba nových

telocviční, rekonštrukcie starých telocviční a vonkajších areálov, výstavba viacúčelových ihrísk a pod.) V priebehu roka 2012 sa evidovalo postupné vylepšovanie stavu niektorých objektov prostredníctvom ich rekonštrukcie a zakúpenia nového materiálne - technického vybavenia na základe vykonaných komplexných kontrol, ktorých účelom bolo posúdiť celkový technický stav budov. U viacerých škôl dochádza k čiastočnej obnove, rekonštrukcii a modernizácii objektov a vnútorného vybavenia.

Postupne sa zlepšujú mikroklimatické podmienky vďaka výmene okien a odstráneniu zatekania do priestorov budov opravou strechy.

Pozitívne zmeny boli zaznamenané v niektorých školách na úseku materiálne – technického vybavenia, napr. z hľadiska postupného dopĺňania školského nábytku, modernizácie výpočtovej techniky a výmeny klasických školských tabúl za tzv. bezprašné, čo je vhodné najmä pre stúpajúcu incidenciu alergických ochorení u detskej a dospelostvej populácie.

V niektorých základných školách i napriek snahe prevádzkovateľov získať prostriedky z európskych fondov dodnes chýbajú kryté telovýchovné zariadenia. Hodiny telesnej výchovy sa vyučujú provizórne na chodbách, prípadne na školskom dvore alebo na ihrisku.

V zimných mesiacoch opakovane dochádza k problémom s vykurovaním výučbových priestorov najčastejšie v dôsledku porúch starších kotolní. Pri opodstatnených podnetoch boli prevádzkovateľom škôl uložené opatrenia, ktoré zabezpečili dosiahnutie nápravy tak, aby bola dodržaná v súčasnosti platná legislatíva.

Pozitívne možno hodnotiť prístup prevádzkovateľov školských zariadení k zdravotno-výchovnému programu, v rámci ktorého uplatňujú prvky environmentálnej, ekologickej a zdravotnej výchovy v systéme vyučovania. Tento pozitívny trend spočíva v zapájaní sa škôl do projektu „Školy podporujúce zdravie“.

Dlhodobou pretrvávajúcou problémom s optimálnym zostavovaním rozvrhov hodín, keďže školy nie sú schopné vzhľadom na zaraďovanie väčšieho počtu predmetov s vyššou obťažnosťou dodržať fyziologickú krivku výkonnosti žiakov a študentov.

V r. 2012 pokračoval trend individuálnej a skupinovej integrácie žiakov v ZŠ, kde sa pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením postupuje podľa vzdelávacích programov, zameraných na konkrétny postih. Viacero škôl zriaďuje taktiež triedy pre intelektovo nadpriemerných žiakov, ktorým sa adekvátne prispôbujú učebné osnovy.

Špecifickým problémom, s ktorým sa opakovane stretávajú odborní pracovníci najmä na východnom Slovensku pri výkone štátneho zdravotného dozoru, je pretrvávajúca existencia škôl, kde bol v minulosti použitý stavebný materiál, obsahujúci azbest (dupronitové priečky).

V prípade zistených nedostatkov (poškodenie stien, narušená celistvosť a pod.) boli zriaďovatelia, ako aj prevádzkovatelia uvedených zariadení, písomne upozornení na vykonávanie účinných nápravných opatrení tak, aby nedochádzalo k drobeniu stavebného materiálu a uvoľňovaniu azbestových vlákien do ovzdušia.

Z dlhodobého pohľadu je možné hodnotiť situáciu na základných školách ako postupne sa zlepšujúcu. Školy vo väčšine prípadov disponujú dostatkom prevádzkových priestorov, hoci v starších typoch škôl sú problémy s priestorom určeným napr. pre šatne detí, tiež chýbajú dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí a zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, miestnosti pre upratovačku, problematické sú často priestory dielni. Celkovo možno konštatovať, že hygienická úroveň škôl je na dobrej úrovni, občas sa vyskytnú drobné nedostatky, u ktorých sa nepredpokladá nepriaznivý vplyv na zdravie detí.

Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia

Nadálej pretrvávajú záujem rodičov o pobyt najmä mladších školských detí v školských kluboch a centrách voľného času, preto je snahou riaditeľov škôl a prevádzkovateľov centier voľného času vychádzať rodičom a deťom v ústrety a vytvárať priestory s novým

a dôkladnejším vybavením a iniciovať vznik nových zaujímavých aktivít. Školské kluby, o ktoré majú záujem najmä rodičia menších detí, sú zriaďované v osobitných účelových priestoroch, alebo sú na tento účel k dispozícii v popoludňajších hodinách kmeňové učebne. Štátny zdravotný dozor je v školských kluboch vykonávaný v súčinnosti s výkonom dozoru v škole. Centrá voľného času celoročne ponúkajú bohatú krúžkovú aktivitu, okrem iného usporadúvajú tiež prímestské rekreácie v období jarných a letných prázdnin. V týchto zariadeniach sú všeobecne vytvorené optimálne podmienky na správne využitie voľného času dieťaťa. Centrá voľného času taktiež pomáhajú rozvíjať a zdokonaľovať u detí praktické zručnosti.

V prevádzkach školských klubov, centrách voľného času a strediskách záujmovej činnosti neboli zisťované závažné nedostatky, zariadenia sú umiestnené v hygienicky vyhovujúcich priestoroch. Výchovu v týchto zariadeniach zabezpečujú v prevažnej miere pedagogickí pracovníci škôl, lektori jazykových škôl a erudovaní pracovníci centier voľného času.

Gymnázia a stredné odborné školy.

V SR v roku 2012 evidujeme 3403 stredných škôl (z toho je 242 gymnázií, 3145 stredných odborných škôl a 16 konzervatórií.)

Prehľad o hygienickej úrovni objektov je uvedený v tab. č. 3.

Možno konštatovať, že v oblasti stredného školstva sa finančná situácia mierne zlepšila, podmienky prevádzky a výskyt zdravotno-hygienických nedostatkov v objektoch gymnázií a stredných odborných škôl sú porovnateľné so súčasnou úrovňou prevádzky základných škôl. Zlepšuje sa vybavenie škôl, zefektívňuje sa odborná výučba zriaďovaním a vybavovaním počítačových učební a iných odborných učební.

Finančné prostriedky však vo väčšine prípadov nestačia na komplexnú modernizáciu často zastaralých budov, pomáhajú riešiť predovšetkým havarijné stavy (zatekanie striech, plesne na stenách a pod.), ojedinele generálne opravy budov. Všeobecne je možné konštatovať, že rekonštrukcie a opravy sa realizujú postupne podľa finančných možností.

Väčšina dozorovaných stredných škôl zodpovedá všetkým stanoveným hygienickým požiadavkám a len malý počet z nich vykazuje nedostatky, u ktorých sa nepredpokladá nepriaznivý vplyv na zdravie študentov. Situácia sa mierne zlepšuje, pokiaľ ide o budovanie športových areálov, pribúdajú viacúčelové školské ihriská.

Práca mladistvých v rámci prípravy na povolanie.

Študenti stredných odborných škôl nadobúdajú praktické zručnosti v strediskách praktického vyučovania a na pracoviskách praktického vyučovania, ktorú sú veľmi rôznorodé v závislosti od toho, pre akú profesiu sú študenti pripravovaní. Odborný výcvik sa celoplošne vykonáva v súlade s platnou legislatívou. Prevádzkovateľmi sú fyzické alebo právnické osoby, oprávnené na podnikanie. Tieto strediská sú vo väčšine prípadov na veľmi dobrej úrovni aj z hľadiska udržiavania a obnovy vybavenia.

Pri vykonávaných prácach nie je predpoklad ohrozenia zdravia mladej generácie a rizikové faktory sú eliminované na najnižšiu možnú mieru. Na uvedené práce sú zaraďovaní len žiaci, ktorí sú zdravotne spôsobilí.

Počet jednotlivých pracovísk praktického výcviku sa napriek uvedenému v poslednom období postupne redukuje, záujem o odborné štúdium sa znižuje.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na úseku práce mladistvých bolo opakovane konštatované, že podmienky práce sa oproti predchádzajúcemu roku podstatne nezmenili. Miera fyzickej záťaže je primeraná charakteru práce. Osnovy MŠVVaŠ, určujúce rozsah, povahu práce a dĺžku pracovného času, boli vo všetkých kontrolovaných prípadoch dodržané. Išlo najmä o prax v odboroch technických, poľnohospodárskych a v oblasti služieb. Pri

previerkach nebolo zistené zásadné porušenie hygienických predpisov, žiaci sa nezúčastňujú vyhlásených rizikových prác.

Špeciálne výchovné zariadenia

Uvedené zariadenia slúžia pre deti a mládež s rôznym zdravotným znevýhodnením – sluchovým, zrakovým, telesným, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom, zdravotne oslabených, s vývinovými poruchami učenia, s poruchami aktivity a pozornosti, s viacnásobným telesným postihnutím a s poruchami správania.

Priestory týchto zariadení sa často nachádzajú v starších adaptovaných budovách, pričom taktiež nedostatok finančných prostriedkov sa negatívne odráža v znížení hygienického štandardu. Na úroveň jednotlivých zariadení má vplyv tiež miera postihnutia detí a mládeže, umiestnených v týchto zariadeniach.

Všetky kontrolované zariadenia v zásade vyhovujú základným hygienickým požiadavkám v zmysle v súčasnosti platnej legislatívy.

Iné zariadenia starostlivosti o deti a mládež

Medzi iné zariadenia starostlivosti o deti a mládež zaraďujeme školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, zariadenia na vykonávanie opatrení sociálno- právnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadenia určené pre deti a mládež zriadené zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších.

Prioritným cieľom a náplňou činnosti týchto zariadení je poskytovanie bezplatnej odbornej pomoci deťom, žiakom, študentom, ich zákonným zástupcom, školám a iným školským zariadeniam s regionálnou, resp. nadregionálnou pôsobnosťou. Poskytuje široký záber služieb so zameraním na komplexnú zdravotnú starostlivosť o zdravotne postihnutú populáciu od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie.

Dozorované zariadenia sú zväčša vo vyhovujúcom hygienickom a technickom stave, nakoľko klienti využívajúci ich starostlivosť sú vnímavejší voči okolitému prostrediu ako bežná populácia a prevádzkovatelia sa snažia vytvárať pre nich čo najoptimálnejšie životné podmienky.

Vysoké školy (VŠ).

K 1.9.2012 je na Slovensku evidovaných 20 verejných VŠ (univerzity), 13 súkromných VŠ a 3 štátne VŠ, prislúchajúcich rezortu MŠ SR a štyri zahraničné VŠ.

Celkovo je možné na základe výkonu štátneho zdravotného dozoru na úseku vysokého školstva hodnotiť situáciu v zariadeniach jednotlivých fakúlt ako priaznivú, ani jedno zariadenie nie je zaradené do kategórie, kde by sa dal predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie študentov.

Podmienky na vzdelávanie a prípravu vysokoškolských študentov sa v posledných rokoch zlepšujú, najmä pokiaľ ide o materiálno- technické vybavenie jednotlivých fakúlt.

Pribúdajú nové priestory na výučbu študentov a postupne sa zvyšuje kapacita ubytovacích priestorov.

Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež.

Prehľad o hygienickej úrovni objektov vykazuje tab. č. 4.

V SR evidujeme v roku 2012 celkovo 355 (o 5 menej ako v r. 2011) ubytovacích zariadení pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, študentov gymnázií, SŠ, konzervatórií a VŠ (tab. č. 4).

Celková kapacita ubytovacích zariadení je 75643. Počet ubytovaných je 68 069, čo predstavuje 89,99 %-nú vyťaženosť ubytovacích zariadení (údaje o počte ubytovaných

vysokoškolákov nemusia zodpovedať skutočnosti, nakoľko študenti prespávajú jednak na oficiálne zriadených prístelkách, ako aj bez ubytovacieho preukazu).

Nadalej pokračuje trend mierneho poklesu počtu ubytovaných v stredoškolských ubytovacích zariadeniach a vyšší pokles počtu ubytovaných študentov vo VŠ ubytovacích zariadeniach. S touto skutočnosťou priamo súvisí nedostatok pridelených finančných prostriedkov na údržbu objektov.

V rámci výkonu ŠZD bolo riešených viacero podnetov v súvislosti s prevádzkou ubytovacích zariadení, v opodstatnených išlo predovšetkým o nedostatky stavebno - technického charakteru, nevyhovujúci stav nábytku a vybavenosti izieb.

V ojedinelých prípadoch sa realizovali sanačné práce v ubytovacích zariadeniach, resp. výmena nábytku a lôžkovín.

2. Zhodnotenie zmennosti žiakov na základných školách.

Prehľad o zmennosti na ZŠ vykazuje tab. č. 5.

Na úseku ZŠ je v roku 2012 situácia v percente zmenujúcich žiakov porovnateľná s predchádzajúcim rokom - percento zmennosti je 0,95. V roku 2011 to bolo 1,13%. V šk. r. 2012/2013 chodí do druhej zmeny 4149 žiakov, čo je o 894 žiakov menej ako vlani.

Z celkového počtu žiakov prvých ročníkov ZŠ v SR chodí do druhej zmeny (zmenuje) o 294 prvákov menej ako v r. 2011 - zmenuje ich 784 (v r. 2011 chodilo na zmeny 1078 prvákov). Počet škôl s dvojmenným vyučovaním bol v roku 2012 41, čo je o osem menej, ako v roku 2011.

V roku 2012 zmenovali iba žiaci v Košickom (3,45%) a Prešovskom kraji (2,1%).

V ostatných krajoch žiaci nezmenujú.

3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež.

Sledovaniu a kontrole zásobovania zariadení pre deti a mládež vodou určenou na ľudskú spotrebu bola aj počas roka 2012 venovaná mimoriadna pozornosť.

Požiadavky kladené na vodu, určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody, určenej na ľudskú spotrebu, upravuje rekonštruované nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v znení NV SR č. 496/2010 Z. z.

V súlade s týmto nariadením bol vykonávaný štátny zdravotný dozor v zariadeniach, zásobovaných z verejnej vodovodnej siete, ako aj v zariadeniach zásobovaných vodou z vlastných vodných zdrojov. Kvalita vody pre ľudskú spotrebu je pravidelne kontrolovaná a vyhodnocovaná v zmysle požiadaviek platnej legislatívy.

V priebehu roka 2012 sa vo viacerých obciach Slovenska riešila dodávka pitnej vody napájaním na zdroje hromadného zásobovania, čo sa pozitívne odzrkadlilo v poklese zariadení napojených na IVZ.

Prehľad o zásobovaní pitnou vodou a jej hygienickej kvalite uvádza tab. č. 6.

V roku 2012 sa počet zariadení napojených na verejný vodovod mierne zvýšil na 92,26% proti 91,78% v roku 2011.

Čo sa týka kvality vody, v zariadeniach zásobovaných vodou z verejného vodovodu, je situácia oproti r. 2011 nezmenená. Čo sa týka zariadení, zásobovaných vodou z individuálneho vodného zdroja, počet takýchto zariadení s nevyhovujúcou kvalitou vody ostal na rovnakej úrovni ako v minulom roku – 19,48%. Počet zariadení s donáškou vody je 435 (oproti 433 v roku 2011).

Opakovane sa vyskytla situácia, kedy prevádzkovatelia zariadení z ekonomických dôvodov občasne prepájali zásobovanie pitnou vodou zariadenia z verejného vodovodu na individuálne vodné zdroje (IVZ), pričom kvalita vody z týchto IVZ často nevyhovovala hygienickým požiadavkám v zmysle v súčasnosti platnej legislatívy.

V zariadeniach, ktoré sú zásobované vodou z IVZ, boli vykonávané cielené previerky so zameraním na kontrolu dokladov o kvalite vody. V tých zariadeniach, ktoré sú zásobované mikrobiologicky nevyhovujúcou pitnou vodou, bola nariadená permanentná dezinfekcia vody, alebo vydaný zákaz používania vody bez dostatočného prevarenia do doby zabezpečenia zásobovania zdravotne bezchybnou pitnou vodou. V rámci výkonu ŠZD boli ojedinele zaznamenané prípady, keď vzhľadom na výskyt koliformných baktérií vo vode z IVZ bola používaná balená voda z galónov, ktorej kvalita však bola po mikrobiologickej stránke opakovane nevyhovujúca.

Na základe výsledkov kontroly kvality pitnej vody odborní pracovníci systematicky upozorňujú poverených zodpovedných pracovníkov (ktorí sa starajú o IVZ) na dôležitosť pravidelnej údržby a dezinfekcie vodného zdroja a na možné zdravotné riziká, vyplývajúce z používania chemicky alebo bakteriologicky nevyhovujúcej pitnej vody. Dezinfekcia nevyhovujúcich vodných zdrojov bola opakovane prerokovaná v rámci výkonu ŠZD aj na tých obecných úradoch, pod ktoré problematické zariadenia patria.

V rámci projektu, realizovaného Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou „Pitné fontánky v školách“, sa v dvoch prípadoch posudzovala vhodnosť priestorov a prevádzkové poriadky na ich umiestnenie.

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie.

V priebehu roka 2012 sa vyskytli na Slovensku 3 prípady dusičnanovej methemoglobinémie. (tab. č.7). Vo všetkých prípadoch išlo o ochorenie dojčiat po požití stravy, pripravenej z vody pochádzajúcej z individuálneho vodného zdroja.

5. Stravovanie detí a mládeže.

Pracovníci odborov HDM v zmysle „Dohody o spolupráci orgánov na ochranu spotrebiteľa, orgánov verejného zdravotníctva a orgánov veterinárnej a potravinovej správy“ ako aj Národného programu úradnej kontroly potravín vytvorili a štvrtročne aktualizovali zoznam kontrolovaných stravovacích zariadení, v spolupráci s odborními hygieny výživy.

Z celkového počtu 17 431 zariadení (ktoré okrem svojej hlavnej činnosti zabezpečujú aj stravovanie) zabezpečuje stravovanie z vlastného stravovacieho zariadenia 4226 (24,24%) zariadení. Zariadenia, ktoré nemajú kuchyňu, stravu dovážajú (9,33%), alebo zabezpečujú stravovanie v inom zariadení (34,53 %), resp. nemajú zabezpečené stravovanie (25,16 %) - tab. č. 8a.

V zmysle Národného programu úradnej kontroly potravín sú vlastné stravovacie zariadenia zaradené do kategórií I. až V (tab. č. 8b). Stravovacie zariadenie a frekvencia previerok sa prehodnocuje nasledovne:

Počet získaných bodov	Kategória	frekvencia previerok
menej ako 101	I.	raz dvojročne až trojročne
101 – 300	II.	raz ročne
301 – 400	III.	polročne až ročne
401 – 450	IV.	štvrtročne až polročne
viac ako 451	V.	mesačne

Do kategórie I. je zaradených 40,98 % zariadení, do kategórie II. 56,41%, do kategórie III. 2,34 %, do kategórie IV. 0,26 % a v kategórii V. sa nenachádzajú žiadne zariadenia.

Najviac zariadení (56%) je zaradených do II. kategórie, to znamená, že vykazujú drobné nedostatky v prevádzke.

Rovnakým spôsobom sú kategorizované aj výdajne stravy (tab. č. 8c), kde takisto najvyššie percento (48,51%) predstavujú výdajne zaradené do II. kategórie.

Prehľad o percentuálnom zastúpení stravovaných detí a mládeže vykazuje tab. č. 8d.

Z celkového počtu 1 196 313 nami registrovaných detí v SR sa stravuje 55,68% (t. j. o 1,77% viac ako vlani). Najmenej stravujúcich sa žiakov, resp. študentov sme zaznamenali na úseku školských výchovno-vzdelávacích zariadení (19,27%), VŠ (24,2%), študentských domovov pri VŠ (33,13 %) a SOŠ (35,61 %).

Školské stravovanie predstavuje rokmi overený, vyhovujúci systém zabezpečenia plnohodnotnej výživy deťom a mladistvým počas vyučovacieho procesu najmä vtedy, ak sú v plnej miere pri zostavovaní jedálnych lístkov rešpektované odporúčania odborníkov v oblasti výživy. V priebehu roka 2010 sa už v školských stravovacích zariadeniach začali využívať receptúry, vypracované MŠVVaŠ SR, pre deti so špeciálnymi nárokmi na osobitné stravovanie v dôsledku viacerých metabolických ochorení ako diabetes mellitus, celiakia resp. iné ochorenia tráviaceho systému, ktoré v plnej miere rešpektujú stravovacie zvláštnosti pri týchto ochoreniach.

Situáciu v oblasti školského stravovania stále možno hodnotiť ako relatívne stabilizovanú. Napriek pretrvávajúcej pre školy nepriaznivej finančnej situácii si školské stravovanie zachováva dlhodobo svoj relatívne dobrý štandard. Čistota a hygienická úroveň zariadení školského stravovania je adekvátne, avšak pretrvávajú nedostatky spojené s nedostatočnou údržbou budov a s tým súvisiacimi stavebno-technickými problémami, s opotrebovaním kuchynského a jedálenského riadu, so zastaraným technickým vybavením a pod. Na základe výkonu ŠZD je však možné konštatovať, že sa postupne zlepšujú stavebno – technické podmienky a vybavenie technologickými zariadeniami takmer vo všetkých prevádzkach zariadení školského stravovania. Tak ako po minulé roky (od r.2004) prebieha v niektorých stravovacích zariadeniach poskytovanie stravy pre deti z rodín v hmotnej núdzi, pričom sa poskytuje buď formou suchých balíčkov, alebo formou hotovej stravy v priestoroch školskej jedálne. Prevádzkovatelia týchto zariadení musia uvedenú skutočnosť upraviť v prevádzkovom poriadku zariadenia formou dodatku. Je potrebné zdôrazniť, že tzv. suchá strava nepredstavuje plnohodnotnú alternatívu teplých obedov, je určená na krátkodobé riešenie nepriaznivej situácie.

Napriek pretrvávajúcej nepriaznivej finančnej situácii sa v praxi v širokom meradle v zariadeniach školského stravovania v rámci aktuálnych možností uplatňujú odporúčania odborných pracovníkov na zostavovanie jedálnych lístkov s cieľom obmedziť spotrebu živočíšnych tukov, tučného mäsa a mäsových výrobkov. Prevádzkovatelia zariadení sa taktiež snažia zvyšovať pri ich zostavovaní spotrebu ovocia, strukovín a zeleniny hlavne v surovom stave vo forme šalátov. Rešpektuje sa usmerňovanie vhodných podmienok na zabezpečenie optimálneho pitného režimu v rámci školského stravovania.

V rámci výkonu ŠZD boli podobne ako v r. 2011 zisťované nedostatky, ktoré sa týkali najmä kríženia čistej a nečistej prevádzky, nedostatkov v dodržiavaní zásad osobnej a prevádzkovej hygieny, resp. nedostatky pri zostavovaní jedálnych lístkov. Najčastejšie išlo o nesprávnu manipuláciu s hotovou stravou, nesprávnu manipuláciu s potravinami (spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín), nesprávne označovanie pracovného náradia a náčinia podľa druhu vykonávanej činnosti, nesprávne odkladanie vzoriek stravy, nesprávne vedenie formulárov HACCP, nedostatočné množstvo, resp. frekvencia podávania čerstvého ovocia a zeleniny, nedodržiavanie zásad pitného režimu a pod.

V mesiacoch júl - október 2012 boli v rámci štátneho potravinového dozoru vykonané cieleň hygienické kontroly na kvalitu hydínového mäsa vo vybraných zariadeniach školského stravovania. Vo väčšine prípadov bolo nakupované čerstvé kuracie mäso od slovenských dodávateľov, vyskytli sa však tiež prípady použitia hlbokozmrazeného hydínového mäsa. V bežnom označovaní výrobkov neboli zistené nedostatky. V dodacích listoch však, ani

v jednom z kontrolovaných prípadov nebolo vyznačené číslo schválenia bitútku alebo rozrábkarne, ani označenie typu chovu.

V decembri 2012 boli v rámci cieleného ŠZD taktiež vykonané mimoriadne kontroly, zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach školského stravovania. Išlo o kontrolu podmienok v školských stravovacích zariadeniach v súvislosti s výrobou, manipuláciou, skladovaním potravín a surovín, podávaním a kvalitou stravy.

Postupnou rekonštrukciou a obnovovaním technologických zariadení pomaly dochádza k zvyšovaniu úrovne zariadení, i keď naďalej pretrvávajú nedostatky spôsobené finančnými problémami.

V školských bufetoch pri školách rôznych typov sa zisťovala v rámci kontroly nesprávna manipulácia s epidemiologicky rizikovými pokrmami, porušovanie zásad osobnej hygieny, zmrazovanie surovín a predaj nápojov s obsahom kofeínu.

V rámci školského stravovania pracovníci odborov HDM venovali pozornosť zabezpečeniu správneho pitného režimu u detí s ohľadom na zvýšenú ponuku nápojov deťom počas letných horúčav pri pobyte vonku. Sledovali tiež frekvenciu podávania, druh a množstvo ponúkaných nápojov podľa zostaveného jedálneho lístka, ako aj hygienickú úroveň podávania nápojov.

V spoločných stravovacích zariadeniach pre deti a mládež sa v r. 2012 vykonávala úradná kontrola potravín v zmysle zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Pri jej výkone postupovali pracovníci odboru hygieny detí a mládeže v úzkej súčinnosti s pracovníkmi odboru hygieny výživy. Zistené výsledky sú súčasťou správy, spracovanej odborom hygieny výživy. Účinnosť správnej výrobnéj praxe sa zhodnotila formou vykonania externých auditov v týchto zariadeniach.

Počas výkonu ŠZD sa najmä vo výdajných jedálňach zisťujú nedostatky v dodržiavaní teplotných režimov hotových pokrmov, prepravné obaly na stravu často nezodpovedajú požiadavkám v zmysle Potravinového kódexu ako aj prepravné vozidlá slúžiace na prepravu pokrmov, nedostatok ohrevných výdajných pultov v týchto prevádzkach a taktiež časová nedostatočnosť (nie vždy je dodržaný čas výdaja stravy.) Mierne zlepšenie situácie nastalo nákupom a používaním nerezových nádob.

Možno konštatovať, že školské stravovanie, napriek viacerým nedostatkom hlavne v materiálno-technickom zabezpečení, plní poslanie garanta racionálnej výživy detí a mládeže. Postupnou rekonštrukciou a obnovou technologických zariadení postupne dochádza k zvyšovaniu ich úrovne. Z dôvodu nenaplnenosti stravovacích kapacít pokračuje trend využívania stravovacích zariadení na prípravu a vývoz stravy pre cudzích strávníkov.

6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež.

V r. 2012 evidovali pracovníci RÚVZ v SR 1214 letných (s počtom 87 147 rekreovaných detí) a 480 zimných (s počtom 19 932 rekreovaných detí) zotavovacích podujatí pre deti a mládež (tab. č. 9a a 9b). Zotavovacie podujatia prebiehali štandardne počas letných resp. zimných prázdnin, školy v prírode boli realizované počas celého roka.

Previerky boli vykonávané ako pred zahájením podujatia, tak aj počas samotných zotavovacích podujatí. V rámci štátneho zdravotného dozoru počas prevádzky neboli zistené nedostatky, týkajúce sa podmienok stravovania, ako aj programu a využitia času pre pobyt na čerstvom vzduchu.

Na základe výkonu ŠZD je odôvodnený predpoklad, že viacerí organizátori zotavovacích podujatí si neplnia povinnosť požiadať miestne príslušný RÚVZ o schválenie zotavovacieho podujatia. Odborní pracovníci sa opakovane stretávajú s neznalosťou legislatívy verejného zdravotníctva, hlavne na úseku plnenia si základných povinností vyplývajúcich z legislatívnych znení.

Nadalej najčastejšie sa vyskytujúce nedostatky v súvislosti s prevádzkou zotavovacích podujatí pre deti a mládež boli okrem oneskoreného zasielania žiadostí tieto:

- žiadosť organizátora neobsahovala všetky požadované náležitosti,
- porušenie ustanovení zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch (k žiadosti nebola priložená kolková známka, resp. doklad o oslobodení od správneho poplatku),
- nedostatočná zdravotná dokumentácia detí, chýbalo potvrdenie o zdravotnom stave dieťaťa vydané príslušným lekárom všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast,
- odborná spôsobilosť zdravotníka nespĺňala požiadavky podľa § 5 ods. 2 vyhl. č. 526/2007 Z. z.

Pestrosť jedálneho lístka bola prevažne vyhovujúca, so zaradovaním dostatočného množstva ovocia a zeleniny, pitný režim bol dodržiavaný. Program zotavovacích podujatí bol zameraný na pobyt v prírode, hry a súťaže.

Pre neúmerne vysoké ceny pobytov však často kapacity rekreačných zariadení nebývajú naplno využité, čo nekorešponduje so snahou umožniť čo najväčšiemu počtu detí absolvovanie ozdravného, resp. rekreačného pobytu mimo miesta bydliska.

Napriek tomu, že počet konaných zotavovacích podujatí sa každoročne pre nepriaznivú ekonomickú situáciu znižuje, ich celková úroveň stúpa.

V rámci výkonu ŠZD vo všeobecnosti počas prevádzky neboli zisťované nedostatky závažného charakteru.

7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže.

(Trendy zmien od r. 1998 do r. 2012)

Hygienická úroveň objektov a prevádzka zariadení pre deti a mládež

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že hygienická situácia v zariadeniach pre deti a mládež na Slovensku je porovnateľná s minulými rokmi. Hygienický status v prevažnej väčšine zariadení charakterizuje vyhovujúca úroveň prevádzkovej hygieny, optimálny režim prevádzky a stravovania, ale tiež postupné vylepšovanie technického stavu budov jednak vďaka pomoci obcí, ktoré sú ich zriaďovateľmi, ako aj vďaka prostriedkom z fondov EÚ a spolupráci s rodičmi.

Modernizácia pedagogického procesu na vybraných školách pozostávala z dodávky zariadení informačno – komunikačných technológií.

Zriaďovatelia štátnych materských a základných škôl hlavne z dôvodu úspory energií postupne realizovali výmenu okien, v niekoľkých prípadoch aj so zateplením objektov a rekonštrukciou striech, následkom čoho sa zlepšili mikroklimatické podmienky pre prácu detí a žiakov.

Zo zariadení, ktoré boli v r.2012 uvedené do prevádzky, dominujú prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku, ktoré sú umiestňované prevažne v rodinných domoch, resp. polyfunkčných objektoch. Pokračuje stúpajúci trend zriaďovania centier pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie.

V posledných rokoch sa akcentuje fakt, že počet 2 ročných detí, navštevujúcich materské školy, je čoraz vyšší. Táto skutočnosť nie je zanedbateľná, pretože naráža na mnohé úskalia, týkajúce sa celkového režimu detí v predškolských zariadeniach. Absencia detských jasí ako predškolského kolektívneho zariadenia sa stále viac zviditeľňuje. V tejto súvislosti sa zvyšuje záujem o otváranie súkromných detských jasí, prípadne detských opatrovateľských centier.

Z dôvodu chýbajúcej legislatívy upravujúcej prevádzku zariadení pre deti a mládež občianskymi združeniami, resp. nadáciami, je t. č. pozastavený proces vybavovania niekoľkých žiadostí na zmenu v užívaní stavby, ako aj podnetov, upozorňujúcich na obťažovanie hlukom z prevádzky detských centier.

V r. 2012 všetkým stanoveným požiadavkám zodpovedalo (resp. vykazovalo drobné nedostatky, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie) 97,87 % zariadení (v r. 1998 to bolo 90% a v r. 2005 93,47 % zariadení).

Trend spájania základných škôl do jedného právneho subjektu a sťahovanie materských škôl do nevyužitých priestorov základných škôl sa postupne zastavuje.

Kladne možno hodnotiť prechod kompetencií na úseku školstva z orgánov štátnej správy na obce. Tieto v rámci plánov strategických rozvojev poskytujú podľa svojich aktuálnych možností finančné prostriedky z rozpočtu na menšie úpravy i základnú údržbu škôl. Vďaka svojmu aktívnemu prístupu sú mnohé obce schopné pružne odstraňovať vzniknuté drobné nedostatky, no zároveň je nutné konštatovať, že na generálne rekonštrukcie budov, resp. výstavbu objektov nedisponujú dostatočnými finančnými prostriedkami. V niektorých prípadoch využívajú prostriedky, pridelené zo štrukturálnych fondov EÚ.

Vo viacerých prípadoch sa zvýšil hygienický štandard objektov, resp. mikroklimatické podmienky dobudovaním, príp. rekonštrukciou budov v rámci reálnych finančných možností. Celkovú hygienickú situáciu v súvislosti s úrovňou zariadení pre deti a mládež možno hodnotiť ako stabilizovanú.

Na základe výsledkov výkonu štátneho zdravotného dozoru možno konštatovať, že nové účelové zariadenia pre deti a mládež nepribúdajú, no s ubúdajúcim počtom žiakov sa zvyšuje priestorový komfort škôl.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Situáciu na úseku predškolských zariadení možno hodnotiť ako uspokojivú.

– Vzhľadom na to, že sa kontinuálne zvyšuje záujem rodičov o prijatie detí do prevádzkárni starostlivosti o deti do 6 rokov veku, v poslednom období sme zaznamenali stúpajúci trend pokiaľ ide o ich zriaďovanie, pričom tieto zariadenia sú vo väčšine prípadov situované v rodinných domoch, resp. v polyfunkčných objektoch. Ich úroveň je vo všeobecnosti veľmi dobrá, hygienické podmienky vyhovujú v súčasnosti platnej legislatíve.

– Školské kluby a centrá voľného času čoraz častejšie navštevujú žiaci vyšších ročníkov. Činnosť klubov je zameraná na rôzne pohybové aktivity, kladie sa dôraz na správne využívanie voľného času, nie vždy sú však situované v optimálnych priestoroch (kmeňové učebne).

– Bol dosiahnutý istý pokrok v hygiene pedagogického procesu a pribúdajú školy, na ktorých sa neklasifikujú výchovné predmety. Na druhej strane, čoraz častejšie sa vyskytujú nedostatky, súvisiace s nerešpektovaním prestávkového režimu, krivky fyziologickej výkonnosti žiakov, ako aj opakovaným zaradovaním tzv. nultých hodín do rozvrhu.

– Nadalej sa rozvíja a zdokonaľuje systém integrovaného vzdelávania, t.j. včleňovania detí a mladistvých s rôznymi formami a stupňami telesného a duševného postihnutia do bežných kolektívov v záujme ich lepšej spoločenskej a sociálnej adaptácie. Odborní pracovníci pri výkone ŠZD opakovane konštatujú fakt, že v školách nie sú často vytvorené podmienky pre žiakov s telesným postihnutím, chýbajú bezbariérové vstupy a kútiky na oddych telesne handicapovaných detí.

Individuálna a skupinová integrácia spočíva vo vzdelávaní žiakov so zdravotným postihnutím podľa vzdelávacích programov, cielene zameraných na konkrétny postih dieťaťa. Vzdelávanie sa uskutočňuje v špeciálnych triedach, vybavených kompenzačnými učebnými pomôckami prostredníctvom kvalifikovaných špeciálnych pedagógov.

– Od r. 1998 poklesla zmennosť žiakov ZŠ - z 1,4 % v r. 1998 na 0,95% v r. 2012. Zmennosť mierne stúpila v roku 2009 na 1,17%. Percento ZŠ, v ktorých je zavedené zmenné vyučovanie, sa mierne znížilo oproti r. 2011.

Práca mladistvých

– Pretrvávajúcim problémom práce mladistvých v súčasnosti je, že napriek svojej snahe jednotlivé SOŠ väčšinou nedisponujú dostatočnými finančnými prostriedkami na koncentrovanie (vytváranie), resp. rozširovanie vlastných stredísk praktického vyučovania. Ako pozitívny možno hodnotiť fakt, že zamestnávateľia sa vo zvýšenej miere snažia vytvárať v rámci svojich možností optimálne pracovné podmienky pre praxujúcu mládež.

– Zo strany praktických lekárov pre deti a dorast pretrváva opakovaný problém neadekvátneho posúdenia správnosti výberu profesie vo vzťahu k aktuálnemu zdravotnému stavu žiaka a k možným zdravotným rizikám v budúcom povolání.

V rámci ŠZD sa okrem iného pozornosť sústreďovala na dodržiavanie predpisov na ochranu zdravia pri práci, objektivizáciu pracovného prostredia, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a stravovanie žiakov. Situácia v tejto oblasti je pomerne priaznivá, opakovane sa však vyskytuje problém s nedostatočným informovaním žiakov o potenciálnych rizikách, hroziacich na jednotlivých pracoviskách.

Ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

– Vyťaženosť ubytovacích zariadení pre deti a mládež v sledovanom období mierne vzrástla na 89,99% oproti roku 2011 (88 % v r. 1998).

– Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou významne klesol z 11 % v r. 1998 na 5,6 % v r. 2012.

– Celková kapacita ubytovacích zariadení poklesla z 81 990 v r. 1998 na 75 643 v r. 2012. Dlhodobo je zaznamenaný znížený záujem o ubytovanie stredoškolskými študentmi. Kapacity stredoškolských ubytovacích zariadení sú preto čoraz častejšie využívané vysokoškoolákmi, ktorých nároky na ubytovanie vysokoškolské internáty kapacitne nedokážu pokryť.

Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

– Počet zariadení napojených na verejný vodovod stúpol o 7,26 % (z 85 % v r. 1998 na 92,26 % v r. 2012).

– Počet zariadení s donáškou vody predstavoval v r. 1998 0,5% a v roku 2012 sa zvýšil na 1,76 percent.

– Počet zariadení zásobovaných vodou nevyhovujúcej kvality z verejných vodovodov klesol zo 6 % v r. 1998 na 0,05 % v r. 2012, pričom ide najmä o nedodržanie chemických požiadaviek kvality vody.

– V sledovanom období evidujeme na Slovensku iba jedno zariadenie s nedostatočným množstvom vody (v roku 2009 bol ich počet na úrovni 0,01%).

– Pomerne často sa stretávame s nedostatočnou celkovou starostlivosťou o vlastné vodné zdroje z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

– Problémy v zásobovaní zariadení pre deti a mládež pitnou vodou spôsobuje nestála kvalita vody z vlastných vodných zdrojov.

Pri výkone ŠZD v takýchto zariadeniach boli zistené nedostatky zo strany prevádzkovateľov v zabezpečení kontroly ukazovateľov kvality vody, ako aj nedostatky v prevádzkyschopnosti chlorátorov a denitrifikátorov .

Stravovanie detí a mládeže

– Počet vlastných stravovacích zariadení pre deti a mládež predstavoval v roku 2012 24,24 %.

– Počet zariadení bez zabezpečeného stravovania je v r. 2012 25,16%.

- V predchádzajúcom období (od r. 1990 do r. 1997) sa počet žiakov stravujúcich sa v školských stravovacích zariadeniach znižoval. V r. 1997 sme zaznamenali mierny nárast stravníkov (o 2 %). V roku 1998 došlo opäť k poklesu počtu stravníkov z 50,3 % na 48,8 %, v roku 1999 počet opäť mierne stúpol na 52,6 % a v roku 2000 a 2001 opäť mierne poklesol na 47,8 %, resp. na 47,0 %. V r. 2002 zasa mierne stúpol na 48 %. Rovnaký počet (48 %) žiakov sa stravovalo v zariadeniach spoločného stravovania aj v r. 2003. V roku 2012 stúplo percento stravovaných detí na 55,68 %.
- Počas celého hodnoteného obdobia sme najmenej stravujúcich sa žiakov, resp. študentov zaznamenali na úseku školských výchovno-vzdelávacích zariadení, VŠ, SOŠ a študentských domovov pri VŠ. V súvislosti s nízkym počtom stravujúcich sa vysokoškolákov treba zdôrazniť, že vysokoškoláci majú pre pravidelné stravovanie vytvorené podmienky v rámci internátnych zariadení, využívanie týchto služieb je na báze dobrovoľnosti a individuálneho záujmu.
- V r. 2012 sa vo všeobecnosti zlepšila situácia pokiaľ ide o poskytovanie stravovania praxujúcej mládeži.
- Naďalej sa zriaďujú školské bufety, k sortimentu ktorých sa odborne vyjadrujú pracovníci odd. HDM RÚVZ. Za problém považujeme fakt, že prevádzkovatelia bufetov sa stretávajú s nezaujmom o taký sortiment, akým je ovocie, mliečne výrobky, celozrnné výrobky a pod., preto tieto druhy potravín v ponuke často absentujú. Táto nepriaznivá situácia úzko súvisí s nízkou úrovňou vedomostí detí a mládeže, pokiaľ ide o tzv. zdravé stravovanie.
- Pokiaľ ide o pitný režim, tento je vo väčšine prípadov zabezpečovaný v dostatočnom množstve hygienicky vyhovujúcim spôsobom,
- Prevádzkovatelia stravovacích zariadení pre deti a mládež sa snažia zvýšiť ponuku ovocia a zeleniny, najmä v surovom stave v podobe šalátov v zmysle realizácie celoeurópskeho programu „Schéma školské ovocie“, zahájeného v r.2009.
- Zvýšená pozornosť sa venuje deťom a mladistvým s nárokmi na osobitné stravovanie z dôvodu rôznych metabolických ochorení v súvislosti s prípravou stravy v zariadeniach školského stravovania.
- Vegetariánske stravovanie ani iné alternatívne formy stravovania na úrovni škôl nie sú zavedené.

V ojedinelých prípadoch, najmä v stravovacích zariadeniach pre deti predškolského veku, bolo zaznamenané nedodržanie OVD.

Kvalita podávanej stravy sa hodnotí posunom z hodnotenia fyziológie výživy do posudzovania chemickej a mikrobiologickej kvality stravy, pripravovanej v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež. V hodnotenom roku výsledky odobratých celodenných stráv na energetickú a biologickú hodnotu ukázali, že danej problematike je potrebné venovať pozornosť systematicky a dlhodobo, nakoľko sa pravidelne zaznamenáva nežiaduca výrazná dysbalancia základných živín, ktorá môže mať negatívny dopad na vývoj detského organizmu.

Celkovo možno konštatovať, že školské stravovanie napriek viacerým nedostatkom najmä v oblasti materiálne - technického zabezpečenia plní poslanie garanta racionálnej výživy detí a mládeže počas ich pobytu v zariadeniach pre deti a mládež.

Zotavovacie podujatia pre deti a mládež

Od r. 1991 do r. 1997 dochádzalo k stálemu poklesu počtu zotavovacích podujatí a v súčasnosti klesol aj počet rekreovaných detí, najmä z finančných dôvodov.

V roku 1998 došlo k nárastu počtu letných zotavovacích podujatí (o 366), počet rekreovaných detí však klesol (o 20 880). V roku 1999 pokračoval nárast počtu zotavovacích podujatí oproti roku 1998 (letných o 22, zimných o 11). Zvýšil sa aj počet rekreovaných detí (pri letných o 38 093, pri zimných o 4 023). V roku 2000 sme zaznamenali mierny pokles zotavovacích

podujatí (letných o 109, zimných o 73) aj rekreovaných detí (pri letných o 9 996, pri zimných o 2 895). V r. 2001 opäť stúpol počet letných zotavovacích podujatí (o 37), zimné však klesli (o 43). V roku 2012 sa však situácia mení k lepšiemu, počet letných zotavovacích podujatí evidujeme 1214 a zimných 480. Prevádzkovatelia zotavovacích podujatí si dôsledne neplnia zákonnú povinnosť tým, že nepožiadajú písomne najmenej 30 dní pred začiatkom konania zotavovacieho podujatia regionálny úrad verejného zdravotníctva príslušný podľa miesta zotavovacieho podujatia, o jeho posúdenie.

Činnosť súvisiaca s podporou a ochranou zdravia detí a mládeže

Metodické vedenie a odborné usmerňovanie pracovníkov odborov HDM RÚVZ v SR bolo zamerané najmä na praktické uplatňovanie požiadaviek zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a inej súvisiacej legislatívy.

Osobitná pozornosť bola venovaná výkonu úradnej kontroly potravín vykonávanej na úseku hygieny detí a mládeže, uplatňovaniu zásad správnej výrobných praxe v školských stravovacích zariadeniach a používaní rôznych druhov potravín a nápojov v školskom stravovaní.

Záverom možno konštatovať, že napriek viacerým pozitívnym trendom v horeuvedených oblastiach hygieny detí a mládeže je naďalej nutné investovať do nevyhnutných opráv, údržby a rekonštrukcií zariadení pre deti a mládež z dôvodu ich prirodzeného opotrebovania, naďalej intervenovať v preventívnych opatreniach na zlepšenie ergonomickej situácie najmä žiakov základných a stredných škôl, venovať sa zachovaniu školského stravovania v jeho súčasnej podobe, (keďže došlo k potešiteľnému vzostupu stravujúcich sa detí a mládeže) a k jeho skvalitňovaniu s ohľadom na zdravú výživu a prevenciu obezity u detí a mládeže, intenzívne propagovať školský mliečny program a pitný režim orientovaný na pitie čistej pitnej vody. V oblasti hygieny pedagogického procesu je potrebné vo zvýšenej miere venovať pozornosť nežiaducemu výskytu zmennosti najmä v prvých ročníkoch ZŠ v niektorých regiónoch Slovenska.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež.

Epidemiologickú situáciu v roku 2012 možno charakterizovať ako stabilizovanú. Jednotlivé RÚVZ hlásili v rámci svojich pôsobností výskyt bežných gastrointestinálnych alebo respiračných infekcií, parazitóz typu svrab a blchy, ojedinele sa vyskytli prípady hepatitídy A. Celoslovensky pretrváva sezónna, ale postupne skôr sporadicky sa vyskytujúca pedikulóza (zavšivavenie) v predškolských a školských kolektívoch. Zníženie jej výskytu možno pripísať najmä prijatým efektívnym intervenčným opatreniam.

Výkon protiepidemických opatrení vo výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež bol v roku 2012 ovplyvnený aj aktivitami v súvislosti so zvýšeným, alebo epidemickým výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení v celkovej populácii, ktoré boli zamerané na vydávanie opatrení regionálnych hygienikov na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení a na poskytovanie informácie o chrípke nového typu a hlavne na možnosti prevencie v podmienkach školských zariadení.

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu - chrípková epidémia - boli v niektorých predškolských a školských zariadeniach v 1. štvrtroku vyhlásené „chrípkové prázdniny“. Riaditelia škôl vychádzali z celkovej chorobnosti detí, prázdniny sa vyhlasovali tam, kde chorobnosť dosahovala 30 %.

Epidemiologická situácia na Slovensku je podrobne uvedená v správe o činnosti odboru epidemiológie.

Príloha – publikačná a prednášková činnosť: ÚVZ SR

A. Publikačná činnosť

1. I. ROVNÝ, I., BIELIK, I. **HAMADE, J.** STARZYK, M.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV - Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 9 – 10. ISBN 978-80-8132-029-3.
2. ROVNÝ, I., BIELIK, I. A KOL.: Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenia. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-010-1.
3. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.** A KOL.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva II - Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenia. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-010-1.
4. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.** A KOL.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva III - Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-011-8.
5. **HAMADE, J.:** Význam manažmentu pri realizácii úloh verejného zdravotníctva. In: Základy verejného zdravotníctva. Bratislava: Herba, 2011, 279 s., s. 224 – 229. ISBN 978-80-89171-84-2.
6. **HAMADE, J.:** Zdravotné následky užívania alkoholu. In: Základy kontroly tabaku a alkoholu. Bratislava, ARD, 2008, 62 s., s.42 – 45. ISBN 978-80-7159-170-2.
7. ROVNÝ, I., BIELIK, I. **HAMADE, J.** MARTIN STARZYK.: Definícia, cieľ a zameranie odboru. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 11. ISBN 978-80-8132-029-3.
8. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.** MARTIN STARZYK.: Zdravotná starostlivosť o deti a mládež. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 12. ISBN 978-80-8132-029-3.
9. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.** MARTIN STARZYK.: Životné a pracovné podmienky detí a mládeže In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 13 - 14. ISBN 978-80-8132-029-3.
10. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.,** STARZYK, M.: Ochrana zdravia detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 15 - 16. ISBN 978-80-8132-029-3.
11. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.** STARZYK, M.: Telesný rast. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 17 - 26. ISBN 978-80-8132-029-3.
12. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.,** STARZYK, M.: Vývin organizmu. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 27 - 33. ISBN 978-80-8132-029-3.
13. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.,** STARZYK, M.: Zariadenia pre deti a mládež. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 37 – 48. ISBN 978-80-8132-029-3.
14. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.,** STARZYK, M.: Prevencia vzniku a šírenia prenosných ochorení v zariadeniach pre deti a mládež. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 49. ISBN 978-80-8132-029-3.
15. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.,** STARZYK, M.: Požiadavky na výchovno- vzdelávaciu činnosť detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí

a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 50 - 54. ISBN 978-80-8132-029-3.

16. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Režim dňa detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 55. ISBN 978-80-8132-029-3.

17. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Telesná aktivita a pohybový režim detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 56. ISBN 978-80-8132-029-3.

18. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Výživa a stravovanie detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 57 - 60. ISBN 978-80-8132-029-3.

19. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Úrazy a otravy detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 61. ISBN 978-80-8132-029-3.

20. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Prevencia vzniku závislostí u detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 62 - 63. ISBN 978-80-8132-029-3.

21. ROVNÝ, I., BIELIK, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Syndróm týraného dieťaťa. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 64 - 65. ISBN 978-80-8132-029-3.

22. ROVNÝ, I., **HAMADE, J.**, BIELIK, I.: Modelové situácie v hygiene detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva II – Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenia. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-010-1.

23. ROVNÝ, I., **HAMADE, J.**, STARZYK, M.: Modelové situácie v hygiene životného prostredia. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva II – Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenia. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-010-1.

B. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
MUDr. Hamade Jana, PhD.	ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a drogách za rok 2011	XX. vedecko-odborná konferencia a medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“	Kúpele Nový Smokovec	24. – 26.9.2012
MUDr. Hamade Jana, PhD.	Riziká toxikománie u mladistvých	Školenie k Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi	hotel Crown Plaza, Bratislava	13.6.2012
MUDr. Hamade Jana, PhD.	Význam spolupráce rezortov zdravotníctva a školstva	medzinárodná vedecká konferencia „Školský psychológ pre 21. Storočie“	Fakulta psychológie, Paneurópska vysoká škola, Bratislava	20.9.2012
MUDr. Hamade Jana, PhD.	Význam sledovania telesného vývinu detí a mládeže pre hodnotenie výskytu obezity; možnosti a nástroje jej efektívnej prevencie	konferencia „Prevencia a zdravý životný štýl detí a mládeže na školách“	Správa účelových zariadení, Bratislava	17.10.2012
MUDr. Hamade Jana, PhD.	Intervenčné programy ako nástroje prevencie obezity u detí a mládeže	II. Fórum verejného zdravotníctva	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	18.10.2012
Mgr. Šindlerová Lucia	Právna ochrana detí, hygiena detí a mládeže	Seminár pre študentov MPH	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	13.11.2012

RÚVZ v rámci Banskobystrického kraja

A. Publikačná činnosť:

1. Koppová, K. - Gajdošová, E. - Bartová, P. - **Slotová, K.** - Bakošová, M. - **Ďateľová, M.** - Hrubá, F.: Medzinárodný projekt PHIME - obsah kadmia, olova a ortuť v krvi detí žijúcich vo vidieckej, mestskej a priemyselnej oblasti [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 24-30.
2. Halzlová, K. - **Slotová, K.** - Jajcaj, M.: Democophes : investigation of mother's and children exposure to environmental contaminants in Slovakia [abstrakt]. In: Human Biomonitoring (HBM) - Linking Environment to Health and Supporting Policy. - [Nicosia : Ministry of Health, 2012]. - S. 86. [Konferencia Human Biomonitoring (HBM) - Linking Environment to Health and Supporting Policy, Larnaca, Cyprus, 22. - 25. 10. 2012.]
3. **Ďateľová, M.** - Alberty, R.: Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte ZDZR 2 [abstrakt]. In: 10. jubilejné slovenské obezitologické dni s medzinárodnou účasťou : 9. - 10. november 2012, Vyhne : program + abstrakt. - [Bratislava : Slovenská lekárska spoločnosť, 2012]. - S. 11-12.
4. **Ďateľová, M.** - Alberty, R.: Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte ZDZR 2 [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie 2012 : zborník abstraktov konferencie. - [Piešťany : Slovenská spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých, 2012]. - S. 12.
5. **Ďateľová, M.** - Alberty, R.: Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte Zdravé deti v zdravých rodinách - 2. etapa [abstrakt, CD-ROM]. [Konferencia „Konferencia „Surveillance chronických ochorení““, Staré Hory, 28. - 29. 11. 2012.]
6. Hujová, Z. - Kobanová, J. - **Ďateľová, M.** - Figlárová, J.: Obezita a životný štýl u detí okresu Banská Bystrica : porovnanie vidieckych a mestských probandov [abstrakt]. <http://konferencie.ukf.sk/index.php/phdconf/phdconf2010/paper/view/201> [11. vedecká konferencia doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov : 23. septembra 2010, Nitra.]
7. Šimurka, P. - Regecová, V. - Baráková, A. - **Ďateľová, M.**: Rizikové faktory aterosklerózy u 11 a 17 ročných detí na Slovensku [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.].
8. Šimurka, P. - Regecová, V. - **Ďateľová, M.** - Král, M.: Rizikové faktory aterosklerózy u detí na Slovensku, rok 2001 a 2011 [abstrakt]. In: Česko-slovenská pediatria. - ISSN 0069-2328. - Roč. 66, suppl. 1 (2011), s. 63-64. [9. slovenský pediatrický kongres s medzinárodnou účasťou, 22. -24. september 2011, Banská Bystrica.]
9. Ostrihoňová, T. - Béderová, A. - **Ďateľová, M.**: Manuál lekárskej prevencie kardiovaskulárnych chorôb pre poradňu zdravia pre deti a mládež RÚVZ - časť výživa [prezentácia]. - [Rimavská Sobota : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012]. - [32sn.].
[Celoslovenská porada odborov podpory zdravia, 29. 2. 2012, Ráztočno.]

RÚVZ v rámci Košického kraja:**A. Publikačná činnosť**

V roku 2012 pracovníci odborov HDM košického kraja nemali publikačnú činnosť.

B. Prednášková činnosť**RÚVZ Košice**

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
MUDr.Eva Kováčiková	Aktuálne hygienické problémy v danom predškolskom zariadení s dôrazom na ranný filter		MŠ Nižný Klatov	11.09.2012
MUDr.Eva Kováčiková	Diabetik na základnej škole		ZŠ J.Pavla II, Košice	18.10.2012

RÚVZ Spišská Nová Ves

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Mgr. Iveta Tkáčová	HACCP v školskej praxi	„Svetový deň potravín“	KD Smižany	15.10.2012

RÚVZ Michalovce

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Ing.Henrieta Hubal'ová	Voda a jej význam pre človeka	Deň vody	ZŠ Strážske	22.3.2012
Ing. Henrieta Hubal'ová	Výživa v tehotenstve	Kurz Čakáme na bociana	RÚVZ Michalovce	10.4.2012
Ing. Henrieta	Dojčenie	Kurz Čakáme na	RÚVZ Michalovce	17.4.2012

Hubaľová		bociana		
Ing. Henrieta Hubaľová	Pitný režim a jeho význam v životospráve detí a mládeže	Odborný seminár RÚVZ Humenné	RÚVZ Humenné	26.4.2012
Ing. Henrieta Hubaľová	Výživa v tehotenstve	Kurz Čakáme na bociana	RÚVZ Michalovce	21.5.2012
Ing. Henrieta Hubaľová	Dojčenie	Kurz Čakáme na bociana	RÚVZ Michalovce	28.5.2012
Ing. Henrieta Hubaľová	Výživa v tehotenstve	Kurz Čakáme na bociana	RÚVZ Michalovce	13.8.2012
Ing. Henrieta Hubaľová	Dojčenie	Kurz Čakáme na bociana	RÚVZ Michalovce	20.8.2012

RÚVZ Trebišov

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
MVDr. Mária Urbánová	Parazitárne ochorenia z pieskovísk. Pedikulóza na školách	Aktív učiteľov ZŠ a MŠ organizované US ČK	RÚVZ so sídlom v Trebišove	11.4.2012
MVDr. Mária Urbánová	Parazitárne ochorenia z pieskovísk.	Aktív učiteľov MŠ organizované US ČK	RÚVZ so sídlom v Trebišove	25.4.2012
MVDr. Mária Urbánová	Projekt Adamko – ciele a význam realizácie projektu v okrese Trebišov.	Kvapka krvi, Adamko, a Evička nám ochorela.	MŠ Zemplínske Hradište	20.6.2012
MVDr. Mária Urbánová	Pedikulóza na školách. Pieskoviská a ich riziká.	Aktív učiteľov MŠ organizované US ČK	RÚVZ so sídlom v Trebišove	20.11.2012

RÚVZ Rožňava

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Petra Szöllösová	Stravovacie zvyklosti detí a mládeže	vedecká pracovná schôdza SGL v Rožňave	Rožňava NsP sv. Barbory	26. 01. 2012

RÚVZ v rámci Nitrianskeho kraja:

A. Publikačná činnosť

V roku 2012 pracovníci odborov HDM Nitrianskeho kraja nevykazovali publikačnú činnosť.

B. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RNDr. Rosinský, MPH	Činnosť HDM v Nitrianskom kraji	Celoslovenská porada hygieny detí a mládeže	Vyhne	17.04.2012
RNDr. Rosinský, MPH	Hygienická problematika školských internátov	Krajský seminár Nitrianskeho samosprávneho kraja	Nitra	15.06.2012
RNDr. Rosinský, MPH	Hygienické zabezpečenie ZŠS	Krajský seminár Nitrianskeho samosprávneho kraja	Nitra	21.06.2012
Bereczová, DAHE	Nedostatky zistené pri výkone ŠZD	Porada vedúcich ZŠS organizovaná Odborom školstva a kultúry, Mestského úradu v Komárne	Komárno	28.08.2012
Bereczová, DAHE Bc. Nagyová	HACCP a nedostatky zistené pri výkone ŠZD	Odborný seminár organizovaný KŠÚ v Nitre	Komárno	14.09.2012

RÚVZ v rámci Žilinského kraja:**A. Publikačná činnosť**

1. Olosová, D., Šajgalíková, R.: Sledovanie výživového stavu obyvateľstva v regióne Turiec. Zborník z konferencie II.fórum verejného zdravotníctva Preventívne programy v zdravotníctve. Bratislava, 2012.

B. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RNDr. Ivana Štěpánková	Monitoring a hodnotenie výživového režimu detí v predškolských zariadeniach v okrese Liptovský Mikuláš	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	29.02.2012
MVDr. Renáta Stupková	Legislatíva v oblasti školského stravovania, vysledovateľnosť	Pracovná porada pre pracovníkov školských jedální	ZŠ Janka Kráľa, Žiarska, Liptovský Mikuláš	30.08.2012
RNDr. Ivana Štěpánková	Hygienické požiadavky na zariadenia spoloč. stravovania, alimentárne ochorenia	Pracovná porada pre pracovníkov školských jedální	ZŠ Janka Kráľa, Žiarska, Liptovský Mikuláš	30.08.2012
Mgr. Jarmila Mihalcová	Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospievajúcich	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Žiline	RÚVZ so sídlom v Žiline	12.06.2012
MUDr. Alena Šulová	Materiálno-spotrebné normy a receptúry pre školské stravovanie	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Žiline	RÚVZ so sídlom v Žiline	04.12.2012
MUDr. Milan Zenka	Monitoring stravovacích zvyklostí 7-10 ročných detí Základných škôl v SR	Odborný seminár	RÚVZ v Čadci	13.03.2012

Mgr.Olosová Dagmar	Zásady zostavovania jedálnych lístkov	Konferencia „Zdravá škola + zdravá strava = cesta k zdraviu“	Dolný Kubín	20.9.2012
Mgr.Olosová Dagmar	Úradná kontrola potravín	Konferencia „Zdravá škola + zdravá strava = cesta k zdraviu“	Dolný Kubín	20.9.2012
Mgr.Olosová Dagmar	Sledovanie výživového stavu obyvateľstva v regióne Turiec	Konferencia II.fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve“	SZU Bratislava	18.10.2012
Mgr.Emília Balková	Celiakia – aktuálne ochorenie v súčasnosti	Ústavný seminár RÚVZ Martin	RÚVZ Martin	28.02.2012
Mgr.Olosová Dagmar	Diétne stravovanie v školských stravovacích zariadeniach	Ústavný seminár RÚVZ Martin	RÚVZ Martin	20.12.2012
Mgr. Olosová Dagmar	Hygienické požiadavky na prevádzku zariadení pre deti a mládež	Seminár pre riaditeľov školských zariadení a starostov obcí Turčianskeho regiónu	Mestský úrad Martin	23.5.2012
Mgr. Olosová Dagmar	Hygienické požiadavky pre zariadenia školského stravovania	Porada Spoločného obecného školského úradu Kláštor pod Znievom	Mestský úrad Martin	03.10.2012
Daniela Hrašková	Osobná hygiena, zdravotná a odborná spôsobilosť	Odborná pracovná porada vedúcich školských jedální	ZŠ s MŠ Oravský Podzámok	16.03.2012
Daniela Hrašková	Osobná hygiena, zdravotná a odborná spôsobilosť	Odborná pracovná porada vedúcich školských jedální	ZŠ M. Kukučina DK	19.04.2012
Daniela Hrašková	Nový systém HACCP, školské jedálne z pohľadu RÚVZ	Seminár pre pracovníkov zariadení školského stravovania	Dolný Kubín	30.08.2012

Daniela Hrašková	Pitný režim, školské jedálne z pohľadu RÚVZ	Zdravá škola – zdravá strava – cesta k zdraviu, medzinárodná konferencia	Dolný Kubín	20.09.2012
------------------	---	--	-------------	------------

Tab. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§10, §11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov)

Úsek činnosti	úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	konceptná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť kraj-ských odborníkov	publikač-ná činnosť	spolupráca s masovo-komunikač-nými prostriedka-mi	výcho-va ku zdraviu	iné
					5	6	7						
SPOLU:	367	2246	50	107/15767	12248	926	134	703	189	33	64	2278	1944

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet konceptných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účastí na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	180	293	0	54	15	343
2.	Prevádzkarne výchovy a mimošk. vzdelávania	259	145	41	0	1	0	54
3.	Materské školy	2937	143	2999	0	309	750	1434
4.	Základné školy	2208	147	1390	268	63	282	3992
5.	Gymnázia	242	87	102	0	33	206	118
6.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	2028	480	0	71	140	409
7.	Konzervatóriá	16	10	10	0	0	0	5
8.	Základná umelecká škola ^{c)}	391	189	125	0	1	1	114
9.	Jazyková škola ^{d)}	137	118	42	0	0	0	39
10.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	43	160	0	0	10	103
11.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	525	1061	0	5	47	276
12.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	2	19	0	0	2	18
13.	Školské zar. výchovného poradenstva a prevencie ^{h)}	172	71	18	0	0	0	24
14.	Školské účelové zariadenia ⁱ⁾	5265	468	5687	0	919	1683	2906
15.	Fakulty VŠ	144	19	28	0	0	2	23
16.	Študentské domovy pri VŠ	104	16	28	0	0	0	14
17.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc. práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	26	95	0	0	3	39
18.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	42	69	0	3	9	43
19.	Zotavovacie podujatia	1000	688	734	0	11	149	514
20.	Ostatné ^{l)}	3854	1864	1974	0	435	813	1862
SPOLU:		24655	6811	15355	268	1905	4112	12330

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet nešťátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov
 - a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
 - b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 (vrátane § 110 a 111 zák. č. 245/2008 Z. z.)
 - c) zaraďujú sa sem zákl. umelecké školy v zmysle § 49 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - d) zaraďujú sa sem jazykové školy v zmysle § 53 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z
 - f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z
 - g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z
 - h) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 130 zák. č. 245/2008 Z. z
 - i) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 137 písm. a) a b) zák. č. 245/2008 Z. z
 - j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č.305/2005 Z. z.
 - k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
 - l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab.3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

Por. č	druh zariadenia	počet zar.		hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	180	177	83,10%	36	16,90%	0	0,00%	0	0,0%
2.	Prevádzkarne výchovy a mimošk. vzdelávania	259	145	205	79,15%	52	20,08%	2	0,77%	0	0,0%
3.	Materské školy	2937	143	1844	62,79%	995	33,88%	98	3,34%	0	0,0%
4.	Základné školy	2208	147	1401	63,45%	738	33,42%	67	3,03%	2	0,09%
5.	Gymnaziá	242	87	159	65,70%	80	33,06%	3	1,24%	0	0,0%
6.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	2028	1550	49,28%	1486	47,25%	109	3,47%	0	0,0%
7.	Konzervatória	16	10	8	50,00%	8	50,00%	0	0,00%	0	0,0%
8.	Základná umelecká škola ^{c)}	391	189	207	52,94%	181	46,29%	3	0,77%	0	0,0%
9.	Jazyková škola ^{d)}	137	118	93	67,88%	44	32,12%	0	0,00%	0	0,0%
10.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	43	206	46,50%	227	51,24%	10	2,26%	0	0,0%
11.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	525	2346	62,64%	1344	35,89%	53	1,42%	2	0,05%
12.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	2	13	46,43%	15	53,57%	0	0,00%	0	0,0%
13.	Školské zar. výchovného poradenstva a prevencie ^{h)}	172	71	130	75,58%	41	23,84%	1	0,58%	0	0,0%
14.	Školské účelové zariadenia ⁱ⁾	5265	468	3115	59,16%	2028	38,52%	119	2,26%	3	0,06%
15.	Fakulty VŠ	144	19	104	72,22%	39	27,08%	1	0,69%	0	0,0%
16.	Študentské domovy pri VŠ	104	16	55	52,88%	43	41,35%	6	5,77%	0	0,0%
17.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc. práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	26	132	77,65%	38	22,35%	0	0,00%	0	0,0%
18.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	42	131	71,98%	47	25,82%	4	2,20%	0	0,0%
19.	Zotavovacie podujatia	1000	688	776	77,60%	192	19,20%	32	3,20%	0	0,0%
20.	Ostatné ^{l)}	3854	1864	2214	57,45%	1629	42,27%	11	0,29%	0	0,0%
SPO LU:		24655	6811	14866	60,30 %	9263	37,57 %	519	2,11 %	7	0,03%

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
 2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
 3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
 4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
 5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
 6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
 7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
 8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
 9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
 10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
 - b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 (vrátane § 110 a 111 zák. č. 245/2008 Z. z.)
 - c) zaraďujú sa sem zákl. umelecké školy v zmysle § 49 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - d) zaraďujú sa sem jazykové školy v zmysle § 53 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - h) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 130 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - i) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 137 písm. a) a b) zák. č. 245/2008 Z. z.
 - j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č. 305/2005 Z. z.
 - k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
 - l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

Por. č.	druh zariadenia	celkový počet ubytovacích zariadení	celková kapacita ubytovacích zariadení	počet ubytovaných	percento vyťaženia	počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
		1	2	3	4	5	6
1.	Ubytovacie zariadenia pri školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	73	3387	2515	74,25%	2	0
2.	DM pri gymnáziách	13	950	891	93,79%	4	0
3.	DM pri stredných školách	161	25431	18839	74,08%	8	0
4.	DM pri konzervatóriách	4	195	194	99,49%	1	0
5.	Študentské domovy pri VŠ	104	45680	45630	99,89%	5	0
SPOLU:		355	75643	68069	89,99%	20	0

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého
6. záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
7. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

Kraj	počet základných škôl		počet žiakov v základných školách		počet žiakov v ZŠ s dvojjmenným vyučovaním			percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	8
Bratislava	168	0	39752	5658	0	0	0	0,00%
B. Bystrica	280	0	50510	5929	0	0	0	0,00%
Nitra	305	0	50768	5631	0	0	0	0,00%
Trnava	238	0	42552	5265	0	0	0	0,00%
Trenčín	197	0	42897	4496	0	0	0	0,00%
Žilina	270	0	60401	6590	0	0	0	0,00%
Košice	320	24	72942	9897	5569	2516	223	3,45%
Prešov	430	17	77589	9177	3842	1633	561	2,10%
Spolu v šk. roku 2012/13	2208	41	437393	52643	9411	4149	784	0,95%
Spolu v šk. roku 2011/12	2232	49	446979	50979	14267	5043	1078	1,13%

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojjmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojjmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	druh zariadenia	počet zariadení					kvalita vody					množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	213	100,00%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	
2.	Prevádzkarne výchovy a mimošk. vzdelávania	259	256	98,84%	3	0	0	0%	0	0%	0	0	
3.	Materské školy	2937	2692	91,66%	245	0	4	0,15%	73	29,80%	0	0	
4.	Základné školy	2208	2018	91,39%	190	0	1	0,05%	67	35,26%	0	1	
5.	Gymnázia	242	242	100,00%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	
6.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	3097	98,47%	48	0	0	0%	0	0%	0	0	
7.	Konzervatóriá	16	16	100,00%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	
8.	Základná umelecká škola ^{c)}	391	386	98,72%	5	0	0	0%	0	0%	0	0	
9.	Jazyková škola ^{d)}	137	135	98,54%	2	0	0	0%	0	0%	0	0	
10.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	431	97,29%	12	0	0	0%	1	8,33%	0	0	
11.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	3522	94,05%	223	0	1	0,03%	53	23,77%	0	0	
12.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	26	92,86%	2	0	0	0%	1	50,00%	0	0	
13.	Školské zar. výchovného poradenstva a prevencie ^{h)}	172	171	99,42%	1	0	0	0%	0	0%	0	0	
14.	Školské účelové zariadenia ⁱ⁾	5265	4925	93,54%	337	3	5	0,10%	80	23,74%	0	0	
15.	Fakulty VŠ	144	144	100,00%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	
16.	Študentské domovy pri VŠ	104	104	100,00%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	
17.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc.práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	164	96,47%	6	0	0	0%	1	16,67%	0	0	
18.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	173	95,05%	9	0	0	0%	1	11,11%	0	0	
19.	Zotavovacie podujatia	1000	662	66,20%	329	9	0	0%	3	0,91%	0	0	
20.	Ostatné ^{l)}	3854	3370	87,44%	61	423	0	0%	7	11,48%	0	0	
S P O L U:		24655	22747	92,26%	1473	435	11	0,05%	287	19,48%	0	1	

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
 2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
 3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
 4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
 5. počet zariadení (z celkového počtu) bez rozvodu vody (donáška vody)
 6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
 7. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
 9. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 10. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
 11. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody
- a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
- b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 (vrátane § 110 a 111 zák. č. 245/2008 Z. z.)
- c) zaraďujú sa sem zákl. umelecké školy v zmysle § 49 zák. č. 245/2008 Z. z.
- d) zaraďujú sa sem jazykové školy v zmysle § 53 zák. č. 245/2008 Z. z.
- e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z
- f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z
- g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z
- h) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 130 zák. č. 245/2008 Z. z
- i) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 137 písm. a) a b) zák. č. 245/2008 Z. z
- j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č. 305/2005 Z. z.
- k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
- l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	okres	obec – miesto ochorenia:	počet ochorení				úmrčia
			1	2	3	4	5
Bratislavský							
Banskobystrický							
Nitriansky	Levice	Farná	1	1			
	Levice	Preseľany	1	1			
Trnavský							
Trenčiansky							
Žilinský							
Košický	Trebišov	Sečovce	1	1			
Prešovský							
SPOLU KRAJ:			3	3			

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí
6. Pozn.: V prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode aj v strave označte údaj hviezdíčkou.

Tab. 8a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

Por. č.	druh zariadenia	počet zar.	spôsob zabezpečenia stravovania												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	42	19,72%	136	63,85%	26	12,21%	0	0,00%	9	4,23%	0	0,00%	
2.	Materské školy	2937	2031	69,15%	614	20,91%	254	8,65%	2	0,07%	36	1,23%	0	0,00%	
3.	Základné školy	2208	1341	60,73%	235	10,64%	560	25,36%	5	0,23%	71	3,22%	0	0,00%	
4.	Gymnázia	242	98	40,50%	29	11,98%	112	46,28%	0	0,00%	3	1,24%	0	0,00%	
5.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	225	7,15%	117	3,72%	1855	58,98%	351	11,16%	597	18,98%	0	0,00%	
6.	Konzervatóriá	16	2	12,50%	2	12,50%	11	68,75%	0	0,00%	1	6,25%	0	0,00%	
7.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	76	17,16%	45	10,16%	298	67,27%	0	0,00%	24	5,42%	0	0,00%	
8.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	30	0,80%	7	0,19%	1650	44,06%	1	0,03%	2057	54,93%	0	0,00%	
9.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	26	92,86%	0	0,00%	2	7,14%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	
10.	Fakulty VŠ	144	29	20,14%	31	21,53%	60	41,67%	3	2,08%	21	14,58%	0	0,00%	
11.	Študentské domovy pri VŠ	104	21	20,19%	18	17,31%	62	59,62%	0	0,00%	3	2,88%	0	0,00%	
12.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc.práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	25	14,71%	7	4,12%	10	5,88%	0	0,00%	3	1,76%	125	73,53%	
13.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	68	37,36%	30	16,48%	23	12,64%	1	0,55%	20	10,99%	40	21,98%	
14.	Ostatné ^{l)}	3854	212	5,50%	355	9,21%	368	9,55%	365	9,47%	1541	39,98%	1013	26,28%	
SPOLU:		17431	4226	24,24%	1626	9,33%	5291	30,35%	728	4,18%	4386	25,16%	1178	6,76%	

Legenda k tab. č. 8/a:

1. celkový počet zariadení
 2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení
 3. počet vlastných stravovacích zariadení v percentách
 4. počet zariadení s dovozom stravy
 5. počet zariadení s dovozom stravy v percentách
 6. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení
 7. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení v percentách
 8. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení
 9. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení v percentách
 10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie
 11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v percentách
 12. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie formou rodinného strav. (napr. DD rodinného typu)
 13. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie formou rodinného strav. (napr. DD rodinného typu) v %
-
- a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkárne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
 - b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 zák. č. 245/2008 Z. z.
 - e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z
 - f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z
 - g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z
 - j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č.305/2005 Z. z.
 - k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
 - l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab. 8b. Kategorizácia zariadení spoločného stravovania detí a mládeže

Por. č.	druh zariadenia	Počet zariadení		Kategorizácia zariadení spoločného stravovania detí a mládeže									
		1	2	I.	I.a	II.	II.a	III.	III.a	IV.	IV.a	V.	V.a
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	42	24	57,14%	18	42,86%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2.	Materské školy	2937	2031	797	39,24%	1194	58,79%	36	1,77%	4	0,20%	0	0,00%
3.	Základné školy	2208	1341	572	42,65%	719	53,62%	43	3,21%	7	0,52%	0	0,00%
4.	Gymnázia	242	98	38	38,78%	58	59,18%	2	2,04%	0	0,00%	0	0,00%
5.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	225	79	35,11%	139	61,78%	7	3,11%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Konzervatóriá	16	2	2	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	76	25	32,89%	51	67,11%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
8.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	30	14	46,67%	16	53,33%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	26	5	19,23%	21	80,77%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
10.	Fakulty VŠ	144	29	7	24,14%	22	75,86%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
11.	Študentské domovy pri VŠ	104	21	7	33,33%	13	61,90%	1	4,76%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc.práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	25	14	56,00%	10	40,00%	1	4,00%	0	0,00%	0	0,00%
13.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	68	28	41,18%	37	54,41%	3	4,41%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Ostatné ^{l)}	3854	212	120	56,60%	86	40,57%	6	2,83%	0	0,00%	0	0,00%
SPOLU:		17431	4226	1732	40,98%	2384	56,41%	99	2,34%	11	0,26%	0	0,00%

Legenda k tab. č. 8/b:

1. celkový počet zariadení
2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení
- I. Počet zariadení spoloč. stravov. zaradených do kategórie I. (menej ako 101 získaných bodov)
 - I.a - detto v percentách
- II. Počet zariadení spoločného stravovania zaradených do kategórie II. (101 až 300 získaných bodov)
 - II a. - detto v percentách
- III. Počet zariadení spol. stravov. zaradených do kategórie III. (301 až 400 získaných bodov)
 - III.a - detto v percentách
- IV. Počet zariadení spoloč. stravovania zaradených do kategórie IV. (401 až 450 získaných bodov)
 - IV.a - detto v percentách
- V. Počet zariadení spoloč. stravov. zaradených do kategórie V. (viac ako 451 získaných bodov)
 - V.a - detto v percentách

Pozn.: Zariadenia spoločného stravovania sa zaraďujú do vyššie uvedených kategórií v zmysle Národného programu úradnej kontroly potravín.

- a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
- b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 zák. č. 245/2008 Z. z.
- e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z
- f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z
- g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z
- j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č.305/2005 Z. z.
- k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
- l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab. 8c. Kategorizácia výdajní stravy v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Kategorizácia výdajní stravy									
		1	2	I.	I.a	II.	II.a	III.	III.a	IV.	IV.a	V.	V.a
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	137	57	41,61%	76	55,47%	4	2,92%	0	0,00%	0	0,00%
2.	Materské školy	2937	663	319	48,11%	324	48,87%	20	3,02%	0	0,00%	0	0,00%
3.	Základné školy	2208	255	126	49,41%	121	47,45%	8	3,14%	0	0,00%	0	0,00%
4.	Gymnázia	242	29	15	51,72%	14	48,28%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
5.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	74	35	47,30%	38	51,35%	1	1,35%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Konzervatóriá	16	2	1	50,00%	1	50,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	49	31	63,27%	18	36,73%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
8.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	1	1	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
10.	Fakulty VŠ	144	33	17	51,52%	15	45,45%	1	3,03%	0	0,00%	0	0,00%
11.	Študentské domovy pri VŠ	104	9	6	66,67%	2	22,22%	1	11,11%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc.práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	10	4	40,00%	2	20,00%	4	40,00%	0	0,00%	0	0,00%
13.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	33	14	42,42%	18	54,55%	1	3,03%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Ostatné ^{l)}	3854	18	10	55,56%	8	44,44%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
SPOLU:		17431	1313	636	48,44%	637	48,51%	40	3,05%	0	0,00%	0	0,00%

Legenda k tab. č. 8/c:

1. Celkový počet zariadení
2. Celkový počet výdajní stravy
- I. Počet výdajní stravy zaradených do kategórie I. (menej ako 101 získaných bodov)
 - I. a - detto v percentách
- II. Počet výdajní stravy zaradených do kategórie II. (101 až 300 získaných bodov)
 - II a. - detto v percentách
- III. Počet výdajní stravy zaradených do kategórie III. (301 až 400 získaných bodov)
 - III.a - detto v percentách
- IV. Počet výdajní stravy zaradených do kategórie IV. (401 až 450 získaných bodov)
 - IV.a - detto v percentách
- V. Počet výdajní stravy zaradených do kategórie V. (viac ako 451 získaných bodov)
 - V.a - detto v percentách

Pozn.: Zariadenia spoločného stravovania sa zaraďujú do vyššie uvedených kategórií v zmysle Národného programu úradnej kontroly potravín.

- a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkárne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
- b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 zák. č. 245/2008 Z. z.
- e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z.
- f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z.
- g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z.
- j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č. 305/2005 Z. z.
- k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
- l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab. 8d. Vyt'azenosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže

Por. č.	druh zariadenia	počet detí a mládeže v zariadeniach	počet stravujúcich sa detí a mládeže	percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	3829	3712	96,94%
2.	Materské školy	146359	143325	97,93%
3.	Základné školy	436380	294132	67,40%
4.	Gymnázia	79199	46719	58,99%
5.	Stredné odborné školy ^{b)}	160737	57239	35,61%
6.	Konzervatóriá	2877	1372	47,69%
7.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	23485	13574	57,80%
8.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	130581	25160	19,27%
9.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	1477	1477	100,00%
10.	Fakulty VŠ	132067	31964	24,20%
11.	Študentské domovy pri VŠ	45442	15056	33,13%
12.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc. práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	3694	3573	96,72%
13.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	5534	5027	90,84%
14.	Ostatné ^{l)}	24652	23764	96,40%
SPOLU:		1196313	666094	55,68%

Legenda k tab. č. 8/d:

1. uviesť počet detí a mládeže vo všetkých zariadeniach daného druhu
 2. uviesť celkový počet detí a mládeže zo zariadení daného druhu stravujúcich sa v stravovacích zariadeniach bez ohľadu na to, že sa stravujú aj v stravovacích zariadeniach patriacich iným druhom zariadení (zahŕňajú sa sem aj prípady, v ktorých sa strava dováža
 3. uviesť percento, ktoré tvorí počet stravujúcich sa detí a mládeže zo zariadení daného druhu (kolónka č.2) vo vzťahu ku celkovému počtu detí a mládeže v zariadeniach daného druhu (kolónka č. 1)
- a) zaraďujú sa detské jasle a prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
- b) zaraďujú sa sem - stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 zák. č. 245/2008 Z. z.
- e) zaraďujú sa školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z
- f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z
- g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z
- j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č.305/2005 Z. z.
- k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle §§ 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
- l) zaraďujú sa všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

Tab. 9a Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	374	360	17	30639
2	školy v prírode	778	773	29	50120
3	Iné	62	37	23	6388
SPOLU:		1214	1170	69	87147

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. 9b Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	426	393	34	16669
2	školy v prírode	42	42	0	2464
3	Iné	12	11	2	799
SPOLU:		480	446	36	19932

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

EPIDEMIOLOGIA

Úvod

V Slovenskej republike bolo v roku 2012 nahlásených a spracovaných 60756 prípadov prenosných ochorení. Najviac prípadov bolo dlhodobo hlásených z kraja Prešovského – 10289 a Nitrianskeho - 9530, najmenej z kraja Trnavského – 6160 a z kraja Banskobystrického – 5520. Z celkového počtu hlásených prípadov si 27307 prípadov vyžiadalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku, z toho 2667 krát opakovanú návštevu v ohnisku. V rámci výkonu opatrení bolo vyšetrených v ohniskách 25242 osôb, 354 kontaktom bol nariadený zvýšený zdravotný dozor a 2386 osobám lekársky dohľad. Okrem toho bolo v ohniskách nariadených 12935 iných protiepidemických opatrení ako je dezinfekcia, dekontaminácia a pod. Spracovanie údajov o výskyte prenosných ochorení vrátane hlásenia chrípky a ARO a informácií do systému rýchleho varovania SRV si vyžiadalo 163623 výkonov v informačnom systéme EPIS.

V roku 2012 bolo vyšetrovaných a do informačného systému popísaných 575 epidémií. Najviac epidémií bolo spôsobených salmonelami a to 252, z toho 32 väčších – 5 a viac prípadov. Druhý najväčší počet epidémií spôsobili kampylobaktery – 105, z ktorých boli 2 väčšie. 122 epidémií spôsobili rotavírusy, z toho 10 väčších.

V rámci plnenia NIP bolo v roku 2012 vykonaných 2417 metodických návštev očkujúcich lekárov. V rámci administratívnej kontroly bolo skontrolovaných 403765 záznamov. 418x bolo s rodičmi prejednávaná neúčast' na očkovaní a 95x bolo vykonané priestupkové konanie. Veľká časť aktivít epidemiológov bola sústredená na edukáciu a informovanosť tak laickej ako aj zdravotníckej verejnosti. V rámci týchto aktivít bolo podaných 16178 poradenských informácií v zdravotníctve, 21068 pre laickú verejnosť v ohniskách nákaz a 1206 v ohniskách, ktoré sa vyskytli v kolektívnych zariadeniach. Ďalej boli podávané informácie pre verejnosť nie v súvislosti s výskytom prenosných ochorení ale v rámci podpory prevencie a to 4254x a 627 informácií o prevencii prenosných chorôb odznelo v médiách. Okrem toho pripravili epidemiológovia 1563 prednášok pre verejnosť a 206 prednášok pre zdravotníckych pracovníkov. Pracovníci odborov epidemiológie publikovali odborné práce v 9 prípadoch ako prví autori a 12x ako druhí a ďalší autori.

V rámci prevencie nemocničných nákaz bolo vykonaných 5875 kontrol zdravotníckych zariadení. V priebehu roka bolo vydaných 693 posudkov na novovznikajúce alebo meniace sa zdravotnícke zariadenia. Pri zabezpečovaní protiepidemických opatrení a inej správnej činnosti pripravili odbory epidemiológie 1513 rozhodnutí a riešili 21 odvolaní.

Pracovníci odborov epidemiológie v r. 2012 plnili okrem práce pri zabezpečovaní surveillance nákaz a v ohniskách nákaz aj „Programy a projekty“ a ostatné úlohy podľa plánu práce na rok 2012, ktoré sú popísané v osobitnej správe o plnení programov a projektov a sú čiastkovo uvedené pri jednotlivých kapitolách podľa diagnóz a skupín diagnóz..

I. Demografické ukazovatele

I.I. Demografická situácia v Slovenskej republike k 31. 12. 2011

K 31.12.2011 mala Slovenská republika 5 404 322 obyvateľov. Oproti roku 2010 je to pokles o 0,3 %. Z toho bolo 2 772 570 žien (51,3%) čo predstavuje pokles o 0,1% a 2 631 752 mužov (48,69%), čo predstavuje vzostup o 0,2%.

V roku 2011 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o 8 910 osôb a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o 2 996 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval 11 876 osôb (tzn. 1,65/1000 obyv.).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2011 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 832 572 obyvateľov, t.j. 15,41%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 3 881 088 obyvateľov, t.j. 71,81%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 690 662 obyvateľov, t.j. 12,78%.

Graf I.I.1

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku narástol o 0,13% oproti predchádzajúcemu roku, počet obyvateľov v produktívnom veku stúpol o 8,74%. Pokles počtu obyvateľov bol zaznamenaný v poproduktívnom veku a to o 8,87%.

V roku 2011 bol priemerný vek 39,05. U žien 40,61 a u mužov 37,41.

Index starnutia dosiahol v roku 2011 hodnotu 82,96 zatiaľ čo v predchádzajúcom roku 141,68. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 106,20 a u mužov 60,89. Pre porovnanie bol index starnutia v predchádzajúcom roku 194,26 u žien a 91,66 u mužov.

Počet živonarodených detí v roku 2011 bol 60 813, tzn., že v porovnaní s rokom 2010 stúpol o 4,0%. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 11,30/1000 obyv., zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 11,34/1000 obyv.

Mŕtvonarodenosť v roku 2011 bola 3,12/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo). Pre porovnanie, v roku 2010 bolo tiež 3,12 mŕtvonarodených/1 000 narodených detí (živo aj mŕtvo).

Rok 2011 priniesol mierny pokles dojčenskej úmrtnosti. Dojčenská úmrtnosť v roku 2011 bola 4,93/1000 novorodencov, zatiaľ čo v roku 2010 bola 5,69/1000 novorodencov.

V roku 2011 zomrelo v Slovenskej republike 51 903 osôb, z toho 25 106 žien (48,37%) a 26 797 mužov (51,62%). V porovnaní s rokom 2010 počet zomretých žien klesol o 694 a počet

zomretých mužov klesol o 848. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 9,61/1000 obyv., zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 9,84/1000 obyv.

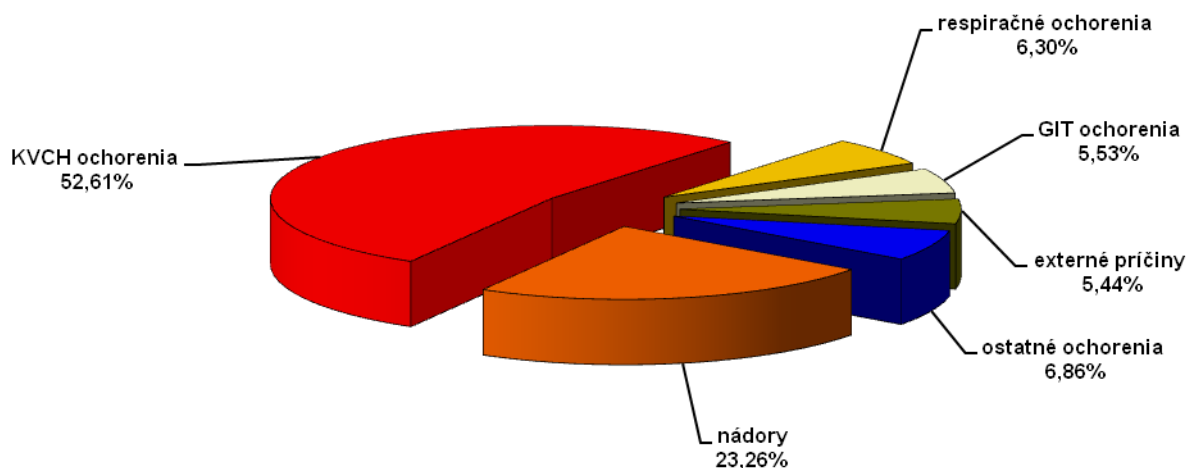
Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2011 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 458 obyvateľov, t.j. 0,88%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 14 448 obyvateľov, t.j. 27,84%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 36 997 obyvateľov, t.j. 71,28%.

Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, za nimi ostatné ochorenia, respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 52,61% (v roku 2010-53,40%), nádory 23,26% (v roku 2010-22,8%). Zomretí na ostatné ochorenia predstavovali 6,86% (v roku 2010-6,77%). Externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 5,51% úmrtí (v roku 2010-5,59%). Zomretí na gastrointestinálne ochorenia tvorili 5,53% (v roku 2010-5,32%). Respiračné ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 6,30% (v roku 2010-6,20%).

Graf I.I.2

Podiel jednotlivých skupín diagnóz na úmrtiach,
Slovenská republika, 2011

V texte boli použité:

Údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2011 – spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, 2012

I. Stručná epidemiologická charakteristika výskytu nákaz v SR

Skupina alimentárnych nákaz

V roku 2012 bolo v skupine alimentárnych ochorení zaznamenané 1 ochorenie na paratýfus. To predstavuje chorobnosť 0,02/100 000.

V analyzovanom roku bolo zaznamenaných 4973 ochorení na salmonelózu, čo predstavuje chorobnosť 92,02/100 000. Výskyt je 20,4% vyšší ako v roku 2011 a o 18% nižší

ako 5 ročný priemer. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 32 väčších epidémii v ktorých ochorelo 437 osôb. Menších epidémii s počtom od 2 do 5 chorých bolo 210, v týchto epidémiách ochorelo celkom 508 osôb.

Na dyzentériu ochorelo 480 osôb, čo predstavuje chorobnosť 8,88/100 000. Výskyt je o 20,4% nižší ako v roku 2011 a o 4% nižší v porovnaní s 5 ročným priemerom. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Hlásené boli 3 väčšie epidémie s počtom chorých od 5 prípadov, v ktorých ochorelo 36 osôb.

V skupine iných bakteriálnych črevných infekcií sa zaznamenal výskyt 7091 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 131,21/100 000. Oproti minulému roku je to vzostup o 20% a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 37%. V etiológii ochorení dominoval *Campylobacter*, ktorý sa uplatnil v 5724 prípadoch. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale bolo zaznamenaných aj 5 väčších epidémii v ktorých ochorelo spolu 33 osôb. Menších epidémii bolo 107, v nich ochorelo 249 osôb.

V skupine iných bakteriálnych otráv potravinami bolo hlásených 7 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 0,13/100 000. Oproti minulému roku je to pokles o 58,8% a oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 94%. Charakter výskytu bol sporadický a epidemický. Hlásené boli 2 epidémie v ktorých ochorelo 6 osôb. V priebehu roka 2012 bolo hlásené aj jedno podozrenie na botulizmus z okresu Námestovo.

V skupine iných protozoárných črevných infekcií bolo hlásených 314 ochorení (chor. 5,81/100 000), čo je o 55% viac ako v roku 2011. Charakter výskytu bol sporadický.

U hnačiek spôsobených vírusmi bolo zaznamenaných 5945 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 110,0/100 000, čo je oproti roku 2011 pokles o 4,3%. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásených bolo 39 epidémii, v ktorých ochorelo 1598 osôb.

V skupine hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu bolo hlásených 3 551 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 65,71/100 000. Výskyt je oproti roku 2011 o 11,8% nižší a oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 11%. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 19 väčších epidémii od 5 prípadov v ktorých ochorelo 416 osôb a 21 menších epidémii v ktorých ochorelo 52 osôb.

V roku 2012 v skupine alimentárnych nákaz neboli hlásené úmrtia.

Vírusové hepatitídy

V roku 2012 bolo na Slovensku zaznamenaných 519 ochorení na všetky druhy vírusových hepatitíd, čo je menej o 41% ako v roku 2011. Na celkovom počte ochorení sa v najvyššej proporcii podieľala VH-C, ktorej proporcia sa rovná 45%. V priebehu roka došlo k významnému poklesu najmä u diagnózy VHA a to až o 69%.

Z analyzovaného počtu VH bolo 221 prípadov v akútnej forme (42,4%) a 298 (57,6%) vo forme chronickej. Medzi chronickými formami dominovala VH-C – 212 prípadov, t.j. 75,7%-. U všetkých typov vírusových hepatitíd došlo v priebehu roka 2012 k poklesu, s výnimkou chronickej VHB, kde došlo k vzostupu o 9%. Jeden prípad ochorenia skončil úmrtím a to na diagnózu chronická VHB.

Prehľad o výskyte VH a ich porovnanie s rokom 2011

Dg.	Celkový počet	Chorobnosť	% zo všetkých VH	Porovnanie s r. 2011
B 15	125	2,31	24,08	↓ o 69%
B 16	73	1,35	14,06	↓ o 22%
B 17.1+ B 17.2 B17.8	23	0,42	4,43	↓ o 0,4%
B 18.1	85	1,57	16,37	↑ o 10,4%
B 18.2	212	3,92	40,85	↓ o 25,1%
B 19.9	1	0,02	0,19	↑ o 100%

Okrem toho bolo v tejto skupine nákaz evidovaných 118 novozistených nosičov HBsAg.

Respiračné nákazy

V skupine respiračných nákaz bolo hlásených 24 641 ochorení, čo je pokles o 2,5% oproti roku 2010. Nebolo zaznamenané ani jedno ochorenie na diftériu. Hlásených bolo 950 ochorení na pertussis (A 37.0), 49 ochorení na paraperussis (A 37.1), 219 ochorení na šarlach (A 38), 607 ochorení na erysipelas (A 46), 86 ochorení na streptokokovú sepsu (A40), 107 ochorení na herpes simplex (B 00), 18 283 ochorení na varicelu (B 01), 3 326 ochorení na herpes zoster (B 02), 5 na parotitídu (B 26), 650 na mononukleózu (B 27), 12 na nešpecifikovanú CMV chorobu (B 25), 1 na legionársku chorobu (A 48.1) a 345 ochorení na TBC (A 15 – A 19). Bol zaznamenaný 1 prípad osýpok u dospeléj osoby.

Osobitne boli v priebehu celého roka sledované ochorenia na akútne respiračné ochorenia a chrípke podobné ochorenia, ktorých bolo hlásených celkom 1 874 676, z toho 191 623 ochorení na CHPO (J 10).

Úmrtím skončilo 9 ochorení 8x na SARI a 1x na chrípku.

Neuroinfekcie

V tejto skupine ochorení došlo v priebehu roku 2012 k 398 ochorení, čo je vzostup oproti r. 2011 o 10,86%. 14 ochorení skončilo úmrtím.

Vyskytli sa tieto ochorenia:

Bakteriálna meningitída – 81 prípadov, z toho 6 úmrtí (G 00)

Herpetickovírusová meningitída- 5 prípadov (B00.3)

Herpetickovírusová encefalitída- 10 prípadov (B00.4)

Varicelovú meningitídu – 3 prípady (B01.0)

Zosterovú encefalitídu- 6 prípadov (B02.0)

Nešpecifikované vírusové encefalitída- 15 prípadov (A86)

Vírusová meningitída- 174 prípadov (A87)

Zápal mozgov. plien- 6 prípadov, z toho 1 úmrtie (G03)

Zápal mozgu a miechy, mozgu a miechy- 12 prípadov (G04)

Zápal mozgu a miechy pri chorobách zatriedených inde- 1 prípad (G05)

Paréza n. facialis- 23 prípadov (G51)

Creutzfeldt-Jacobovu chorobu- 7 prípadov, všetky skončili úmrtím (A 81)

Meningokoková meningitída- 41 prípadov (A 39)

Zápalová polyradikuloneuritída- 14 prípadov (G 61),

Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2012 nebol hlásený žiadny prípad ochorenia na antrax, ornitózu a Q-horúčku.

Hlásených bolo: 8 ochorení na tularémiu, 1 ochorenie na brucelózu, 8 ochorení na leptospirózu, 11 ochorení na listeriózu, 754 ochorení na lymeskú boreliózu, 7 ochorení na extraintestinálnu yersiniózu, 102 ochorení na kliešťovú encefalitídu, 6 ochorení na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom, 6 ochorení na maláriu, 103 ochorení na toxoplazmózu, 3 ochorenia na echinokokózu, 2 ochorenia na teniózu, 5 ochorení na trichinelózu, 50 ochorení na toxokarózu, 3 ochorenia na horúčku dengue a 1 ochorenie na filariózu.

Ochorenie na besnotu u ľudí nebolo na Slovensku zaznamenané od roku 1990. V roku 2012 bolo hlásených 963 ohrození besnotou po kontakte osôb so zvierat'om podozrivým z besnoty. V súvislosti s ohrozením besnotou bolo očkovaných 823 osôb, z toho bolo úplne očkovaných 737 a neúplne očkovaných 97 osôb.

Hlásené boli 2 epidémie kliešťovej encefalitídy, 1 epidémia trichinelózy a 1 epidémia toxoplazmózy.

Importovaných bolo 11 ochorení a 6 ohrození besnotou. Z ochorení bolo importované 1 ochorenie na leptospirózu, 1 ochorenie na lymeskú boreliózu, 1 ochorenie na kliešťovú encefalitídu, 5 ochorení na maláriu a 3 ochorenia na horúčku dengue.

V rámci zoonóz boli hlásené 4 úmrtia na Listériovú meningitídu a meningoencefalitídu.

Nákazy kože a slizníc

V priebehu roka 2012 bolo zo všetkých krajov SR hlásených 1 440 ochorení kože a slizníc, čo je vzostup o 19%. V tejto skupine boli hlásené 3 ochorenia na plynovú flegmónu (A 48.0) čo je rovnaký počet ako v roku 2011 a 1437 ochorení na svrab (B 86), čo predstavuje vzostup 9%. V priebehu roka 2012 nebolo hlásené žiadne ochorenie na tetanus. Zaočkovanosť detskej populácie proti tetanu je na veľmi dobrej úrovni a pohybuje sa od 98,7 do 99,3%.

Ani jedno ochorenie neskončilo úmrtím

Nákazy prenášané pohlavným stykom

V roku 2012 bolo vykázaných 391 prípadov syfilisu (chorobnosť 7,24/100 000). V porovnaní s rokom 2011 (391 ochorení, chorobnosť 7,19/100 000) bola zaznamenaná len vyššia incidencia ale nedošlo k zmene v počte registrovaných prípadov. V porovnaní s 5 ročným priemerom (289,6 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,4. Ďalej bolo v tejto skupine nákaz v roku 2012 vykázaných 274 prípadov gonokokových infekcií (chorobnosť 5,07/100 000) čo predstavuje oproti roku 2011 (205 prípadov, incidencia 3,77/100 000) vzostup vo výskyte s indexom 1,3 t.j. o 33,7%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (120 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,3. Okrem toho sa evidovalo v roku 2012 739 prípadov chlamýdiových infekcií (chorobnosť 13,67/100 000). V porovnaní s rokom 2011 (297 prípadov, incidencia 5,46/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 2,5 t.j. o 148,8%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (186 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 4,0. Nevyskytol sa žiadny prípad lymphogranuloma venereum. V roku 2012 bolo vykázaných 48 prípadov pohlavne prenosných infekcií vyvolaných herpetickým vírusom (chorobnosť 0,89/100 000) čo predstavuje oproti roku 2011 (chorobnosť 0,77/100 000) vzostup vo výskyte s indexom 1,1 t.j. o 14,3%.

Choroby vyvolané vírusom HIV

Zaznamenaný bol tretí najvyšší výskyt prípadov infekcie HIV v jednom kalendárnom roku. V roku 2012 bolo vykázaných 50 nových prípadov čo predstavuje oproti roku 2011 vzostup vo výskyte o 2,0% a oproti päťročnému priemeru vzostup o 7,3%.

Nozokomiálne nákazy

V roku 2012 bolo zo zdravotníckych zariadení v Slovenskej republike nahlásených spolu 6126 nozokomiálnych nákaz, čo je nárast oproti r.2011 o 10,2 %

Pri počte 1 130 272 hospitalizovaných pacientov predstavuje incidencia NN 0,54 % z počtu hospitalizovaných, je to ale len zlomok predpokladaného výskytu NN v zdravotníckych zariadeniach v SR, ide o pasívny zber údajov. Výraznejší posun počtu nozokomiálnych nákaz na oddeleniach alebo klinikách oproti minulému roku nebol zaznamenaný, incidencia NN sa ako najreálnejšia javí z lôžkových zdravotníckych zariadení v PNPP Pezinok – 8,2 % a z kliník a oddelení na OAIM – 6,9 %. V roku 2012 sa ako najčastejšie nozokomiálne nákazy vyskytli cystitídy s podielom 16,7 %, pneumónie s podielom 16,2 %, hnačkové ochorenia s podielom 14,7 %, infekcie v mieste chirurgického výkonu s podielom 13,1 % a septikémie s podielom 12,4 % z celkového počtu nozokomiálnych nákaz.

Importované nákazy

V roku 2012 bolo do SR importovaných 207 prenosných nákaz z 47 krajín Európy, Ázie a Afriky, po jednom prípade z Južnej Ameriky a Austrálie. Jedná sa o medziročný nárast o 37%. Medzi nákazami dominovali hnačkové ochorenia – 96 prípadov (1 x paratyfus, 40x salmonéla, 29 x kamylobakteriáza, 7x dyzentéria, 19x iné hnačkové ochorenia), vírusové hepatitídy – 39 prípadov (8x VHA, 1x VHE, 20x chronická VHB, 10 x chronická VHC) a 34 prípadov nosičstva HBsAg. Z ďalších 43 nákaz za pozornosť stoja 1 prípad osýpok importovaných z Rumunska, 4 prípady malárie z Afriky, 12 prípadov pohlavných chorôb (syfilis), 2 prípady nosičstva HIV a 6x sa jednalo o ohrozenie besnotou pri pohryzení zvieratom v zahraničí. Na zvyšných 18 prípadoch sa podieľalo ďalších 8 nákaz (LB, KE, IMO, SARI, svrab, leptospiróza, vírusová encefalitída, dermatofytóza. Najviac prenosných ochorení bolo importované z Chorvátska (21), Bulharska (15), Turecka (13), Maďarska (10), čo pravdepodobne kopíruje dovolenkové destinácie obyvateľov SR.

Úmrtia

V roku 2012 bolo zaznamenaných 95 prípadov úmrtí na prenosné ochorenia.

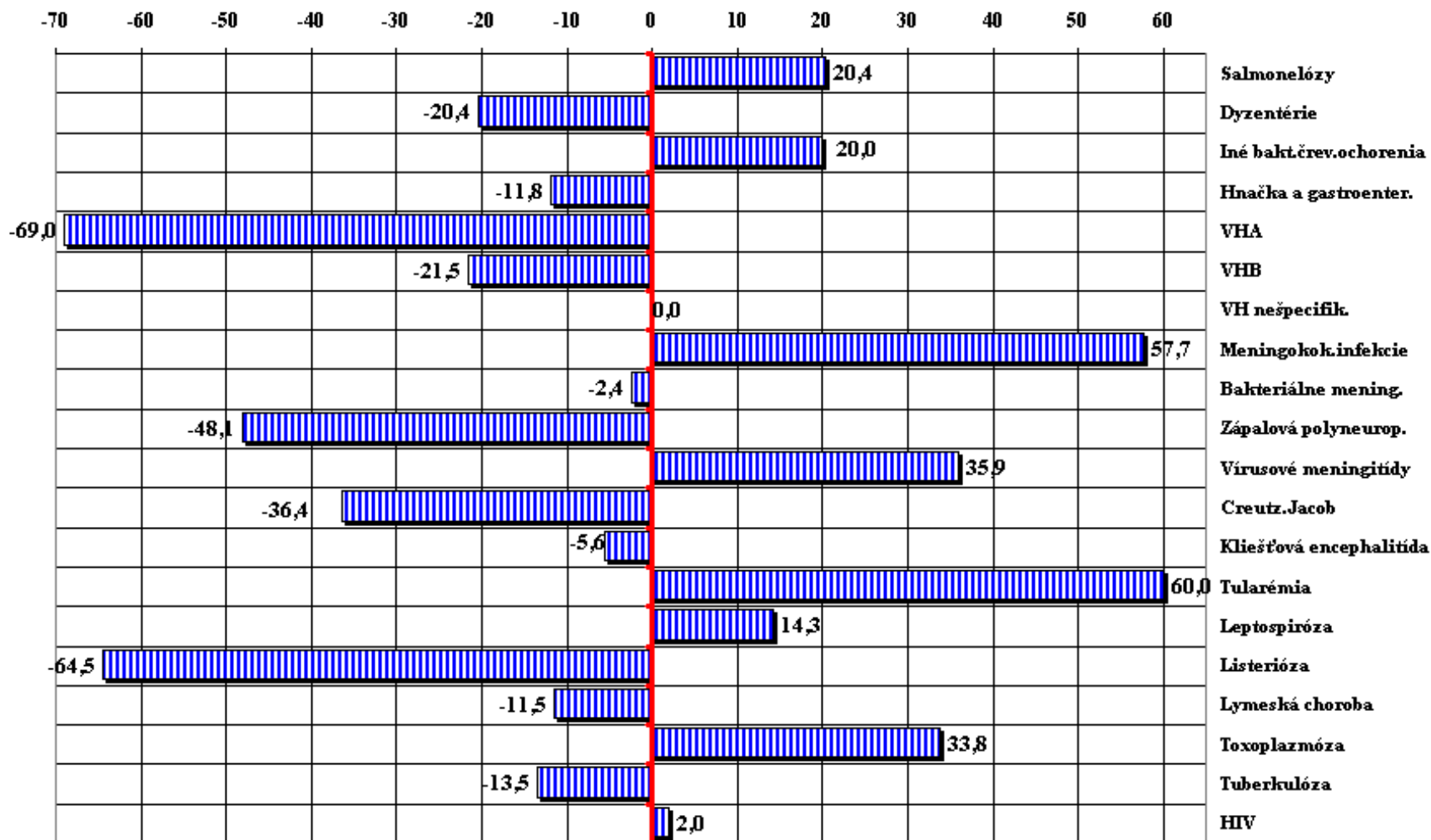
V 54 prípadoch zapríčinil úmrtie septický šok (A40, A41 - 9x Stafylococcus iný špecifikovaný, 6x Stafylococcus aureus, 7x E. coli, 8x Pseudomonas, 10x sepsa s neurčeným et. agens, 2x Proteus, 2x Str. pneumoniae, Klebsiela 3x, streptokoky 4x, enterokok 1x, anaeróbny mikr. 1x, gram pozit. m. 1x). Ďalšie úmrtia spôsobili 7x priony, 11x boli zaznamenané úmrtia na meningitídy (6x Neisseria meningitidis, 3x Streptococcus pneumoniae, 1x Str.A, 1x Stafylococcus aureus), 4x Mycobacterium tuberculosis, 4x Listeria monocytogenes, 4x na SARI, 2x na pneumoniu, 1x vírus HIV, 1x vírus hepatitídy B + agens delta, 1x vírus chrípky, 1x Serratia, 1x neurčená pravdepodobne na neskorý následok zápalovej choroby CNS.

Všetky úmrtia sú podrobne popísané pri jednotlivých skupinách diagnóz.

Výskyt vybraných prenosných ochorení v SR v roku 2012 a porovnávacie indexy

Kód MKCH	Ochorenie	Rok	Rok	Index	Priemer	Index	Chor.	Priemer
		2012	2011	2012/11	2007/11	2012/P	2012/	chor.07-11/
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	100 000	100 000
1	2		3	5	6	7	8	9
A 01	Brušný týfus	1	3	0,33	3,4	0,29	0,02	0,06
A 02	Salmonelózy	4973	4132	1,20	6080,8	0,82	92,02	112,28
A 03	Bacilová dyzent.	480	603	0,80	500,2	0,96	8,88	9,24
A 04	Iné bak.črev.inf.	7091	5910	1,20	5153,2	1,37	131,21	95,16
A 05	Iné bak. otr. potrav.	7	17	0,41	116,6	0,06	0,13	2,15
A 05.1	Botulizmus	1	0	0,0	0	0,0	0,02	0,00
A 09	Hnačka a gastr.p.inf.p.	3551	4026	0,88	3990,4	0,89	65,71	73,68
B 15	Ak.hepatitída A	125	403	0,31	883,6	0,14	2,31	16,32
B 16	Ak.hepatitída B	73	93	0,78	112,2	0,65	1,35	2,07
B 17.1	Ak.hepatitída C	21	21	1,00	26,2	0,80	0,39	0,48
B 19	Nešpecifik. akútne VH	1	0	0,00	7	0,14	0,02	0,13
A 37.0	Pertussis	950	936	1,01	545,6	1,74	17,58	10,07
A 38	Scarlatina	219	202	1,08	235,6	0,93	4,05	4,35
B 01	Varicella	18286	18691	0,98	17762,8	1,03	338,36	328,00
B 02	Herpes zoster	3326	3201	1,04	3549,2	0,94	61,54	65,54
B 05	Morbilli	1	2	0,5	0	0,0	0,02	0,00
B 06	Rubeola	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,01
B 26	Parotitída	5	2	2,50	3,8	1,32	0,09	0,07
B 27	Inf. mononukl.	650	807	0,81	800	0,81	12,03	14,77
J 10	ARO+Chríпка	1874676	2006172	0,93	2049155,6	0,91	65895,5	75612,5
A 39	Meningokok.inf.	41	26	1,58	40,6	1,01	0,76	0,75
G 00	Bakt. meningit.	81	83	0,98	91	0,89	1,50	1,68
G 61	Zápal.polyneurop	14	27	0,52	21,8	0,64	0,26	0,40
A 40, A 41, B37.7, P 36, O 85	Septikémie	1191	1115	1,07	1145	1,04	22,04	21,12
A 48.0	Plyn. flegmóna	3	3	1,00	3	1,00	0,06	0,06
A 86,85	Iné a nešpecif. encefal.	15	20	0,75	26,8	0,56	0,28	0,50
A 87	Vírus.meningit.	174	128	1,36	192	0,91	3,22	3,55
A 21	Tularémia	8	5	1,60	16	0,50	0,15	0,30
A 81	Creutz. Jacob	7	11	0,64	9,2	0,76	0,13	0,17
A 27	Leptospiróza	8	7	1,14	18,2	0,44	0,15	0,34
A 32 P 37.2	Listerióza	11	31	0,35	20,2	0,54	0,20	0,37
A 69.2, G 63.0, M 01.2	Lymeská choroba	754	852	0,88	944	0,80	13,95	17,44
A 84.1	Kliešťová encef.	102	108	0,94	82,2	1,24	1,89	1,52
B 58 P37.1	Toxoplazmóza	103	77	1,34	165,4	0,62	1,91	3,05
B 86	Scabies	1437	1210	1,19	1054,4	1,36	26,59	19,47
A15-19	Tuberkulóza	345	399	0,86	543	0,64	6,35	11,31
A51-53	Syfilis		287					
B 24	HIV/AIDS		49					
Z 20.3	Kontakt a ohroz. besn.	962	948	1,01	924,8	1,04	17,80	17,08

Porovnanie výskytu prenosných ochorení v SR v roku 2012 oproti roku 2011
(pokles a vzostup v %)

Tab.6.III.2 Vývoj vybraných prenosných ochorení v Slovenskej republike za posledných 20 rokov

Ochorenie		hod- nota	R o k																				
dg	Názov		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
S k u p i n a v y b r a n ý c h a l i m e n t á r n ý c h n á k a z																							
A01	Brušný týfus Paratyfus	abs.	2	1	6	2	3	1	1	0	1	0	1	1	1	1	3	1	2	2	8	3	1
		rel.	0,04	0,02	0,11	0,04	0,06	0,02	0,02	0	0,02	0	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,06	0,02	0,04	0,04	0,15	0,06
A02	Salmonelóza	abs.	9243	11719	17239	17717	15176	18335	21471	18915	18143	19517	15854	14153	12667	12050	8790	9241	7335	4519	5175	4132	4973
		rel.	174,1	220,8	323,8	330,8	282,9	341,6	400	351,1	336,3	361,3	293,45	263,12	235,44	223,78	163,1	171,33	135,81	83,50	95,39	76,02	92,02
A03	Shigellóza	abs.	2657	3020	3464	1899	970	1598	1075	1150	2900	994	894	858	797	512	470	568	538	404	394	603	480
		rel.	50	56,9	65,1	35,5	18,1	29,7	19,9	21,3	53,8	18,4	16,55	15,95	14,81	9,51	8,72	10,53	9,96	7,46	7,26	11,09	8,88
A04	Iné bakt.črevné Infekcie	abs.	3150	2125	2091	2149	2400	2150	2119	2165	2399	2223	2120	1905	2816	3518	4377	4741	4314	5172	5759	5910	7091
		rel.	59,3	40	39,3	40,1	44,8	40,1	39,5	40,2	44,5	41,1	39,24	35,42	52,34	65,34	81,21	87,9	79,71	95,56	106,16	108,73	131,21
A05	Iná bakt. otravy potravinami	abs.	464	552	536	463	553	247	308	186	454	159	404	126	444	281	733	269	165	62	70	17	7
		rel.	8,9	10,4	10,1	8,6	10,3	4,6	5,8	3,5	8,4	2,9	7,48	2,34	8,25	5,22	13,6	4,99	3,05	1,15	1,29	0,31	0,13
A09	Hnačky a gastroenter.	abs.	2145	2392	2923	2655	2777	2661	3543	2728	2918	2624	3825	4185	3627	4439	4248	4036	4314	3487	4069	4026	3551
		rel.	40,4	45,1	54,9	49,6	51,8	49,6	66	50,6	54,1	48,6	70,8	77,8	67,42	82,44	78,82	74,83	79,87	64,43	75,01	74,07	65,71
S k u p i n a v í r u s o v ý c h h e p a t i t í d																							
B15	Hepatitis A	abs.	1991	2112	1277	1346	1012	1206	676	921	1080	742	443	753	606	528	462	384	730	1449	1453	403	125
		rel.	37,5	39,8	23,98	25,1	18,9	22,5	12,6	17,1	20	13,7	8,2	14	11,26	9,81	8,57	7,12	13,52	26,77	26,78	7,41	2,31
B16	Hepatitis B	abs.	534	426	380	338	300	260	202	208	165	148	142	140	111	124	103	112	140	112	93	73	
		rel.	10,1	8	7,1	6,3	5,6	4,8	3,8	3,9	3,1	2,7	2,63	2,6	2,06	2,3	2,28	1,91	2,07	2,59	2,06	1,71	1,35
B17	Hepatitis C	abs.	28	33	44	26	29	38	41	35	48	72	46	38	20	25	31	38	27	14	32	21	21
		rel.	0,5	0,6	0,8	0,5	0,5	0,7	0,8	0,6	0,9	1,3	0,85	0,71	0,37	0,46	0,58	0,70	0,50	0,26	0,59	0,39	0,39
B19	VH nešpecif.	abs.	199	187	113	106	140	120	91	91	81	47	28	58	41	31	37	17	9	3	6	0	1
		rel.	3,7	3,5	2,1	2	2,6	2,2	1,7	1,7	1,5	0,9	0,52	1,08	0,76	0,57	0,68	0,32	0,17	0,06	0,11	0,0	0,02
S k u p i n a r e s p i r a č n ý c h n á k a z																							
A36	Diftéria	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
A37.0	Pertussis	abs.	44	353	56	10	74	55	8	108	43	3	36	47	21	17	21	21	105	288	1379	936	950
		rel.	0,8	6,7	1,1	0,2	1,4	1	0,1	2	0,8	0,1	0,7	0,9	0,39	0,32	0,39	0,39	1,94	5,32	25,42	17,22	17,58
A38	Streptokokové Infekcie	abs.	1204	1732	1538	1363	894	1036	1054	634	613	661	502	374	414	419	260	263	259	231	223	202	219
		rel.	22,7	32,6	28,9	25,5	16,7	19,3	19,6	11,8	11,4	12,2	9,29	6,95	7,7	7,78	4,83	4,88	4,80	4,27	4,11	3,72	4,05
B01	Varicella	abs.	24880	34440	28334	24453	22690	28035	24249	18190	16743	18757	19003	16065	21058	18967	14391	16906	15591	17736	19884	18691	18286
		rel.	468,5	649	532,1	456,5	423	522,4	451,8	337,6	310,3	347,2	351,74	298,66	391,41	352,23	267,04	313,44	288,67	327,70	366,53	343,88	338,36
B05	Morbilli	abs.	415	551	29	2	0	620	530	0	0	0	0	19	2	0	0	0	0	0	0	2	1
		rel.	7,8	10,4	0,5	0,04	0	11,6	9,9	0	0	0	0	0,35	0,04	0	0	0	0,0	0,0	0,00	0,04	0,02
B06	Rubeola	abs.	74	79	67	1004	218	75	37	61	11	2	7	1	3	1	2	2	0	0	0	0	0
		rel.	1,4	1,5	1,3	18,7	4,1	1,4	0,7	1,1	0,2	0,04	0,13	0,02	0,06	0,02	0,04	0,04	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0
B26	Parotitis Epidemica	abs.	552	281	136	189	256	343	160	44	32	20	11	24	14	10	17	5	5	5	2	2	5
		rel.	10,4	5,3	2,6	3,5	4,8	6,4	3,8	0,8	0,6	0,4	0,2	0,45	0,26	0,19	0,32	0,09	0,09	0,09	0,04	0,04	0,09
J10	Chríпка	abs.	1831432	2096658	1711141	2189650	1562718	2527662	2389855	2356172	2112919	2116227	1585626	1962248	1335323	1341995	1446284	2059553	1862119	2391481	1926453	1926453	1874676
J11	a akútne respir. ochor.	rel.	34555,2	33205,7	32000,1	40880,6	29175,8	47089,4	44522,1	43894,6	39362,9	39424,6	29539,6	36320,8	24716,5	24932	26869,7	85238,5	74506,0	81011,9	66892,3	66892,3	65895,5

Tab.6.III.2 Vývoj vybraných prenosných ochorení v Slovenskej republike za posledných 20 rokov - pokračovanie

Ochorenie		hod	Rok																					
dg	Názov	nota	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
N e u r o i n f e k c i e																								
A39	Meningokok. Infekcia	abs.	18	20	16	27	97	131	87	74	68	69	42	49	31	45	36	37	55	45	40	26	41	
		rel.	0,3	0,4	0,3	0,5	1,8	2,4	1,6	1,4	1,3	1,2	0,78	0,91	0,58	0,84	0,67	0,69	1,02	0,83	0,74	0,48	0,76	
A87	Vírusová meningit.	abs.	86	84	103	91	137	116	114	109	225	152	112	106	188	127	153	108	491	123	110	128	174	
		rel.	1,6	1,6	2	1,7	2,6	2,2	2,1	2	4,2	2,8	2,1	2	3,49	2,36	2,84	2,00	9,09	2,27	2,03	2,35	3,22	
A85	Iné a nešpec.encef.	abs.	42	36	54	20	29	10	23	30	57	31	22	27	34	38	24	25	39	28	22	20	15	
A86		rel.	0,8	0,7	1	0,4	0,5	0,2	0,4	0,6	1,1	0,6	0,41	0,5	0,63	0,71	0,45	0,46	0,72	0,52	0,41	0,37	0,28	
G00	Bakt. zápal mozg.plien	abs.	130	154	125	128	170	163	175	161	196	134	109	120	120	116	115	116	104	80	72	83	81	
		rel.	2,5	2,9	2,4	2,4	3,2	3	3,2	3	3,6	2,5	2	2,23	2,23	2,17	2,14	2,15	1,93	1,48	1,33	1,53	1,50	
G61	Zápal polyneuropat.	abs.	5	15	16	13	7	10	6	16	28	41	21	38	25	28	19	16	24	24	18	27	14	
		rel.	0,1	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,5	0,7	0,43	0,71	0,46	0,52	0,35	0,30	0,44	0,44	0,33	0,5	0,26	
Z o o n ó z y a n á k a z y s p r í r o d n o u o h n i s k o v o s ť o u																								
A27	Leptospirózy	abs.	33	26	36	42	26	33	26	26	45	45	38	17	24	35	22	18	23	16	27	7	8	
		rel.	0,6	0,5	0,7	0,8	0,5	0,6	0,4	0,5	0,8	0,5	0,7	0,32	0,45	0,65	0,41	0,33	0,43	0,30	0,50	0,13	0,15	
A32	Listerióza	abs.	7	1	7	6	6	4	4	3	6	6	7	6	8	5	12	8	8	10	5	31	11	
		rel.	0,1	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,11	0,13	0,11	0,15	0,09	0,22	0,15	0,15	0,18	0,09	0,57	0,20	
A69.2	Lymeská choroba	abs.	333	740	506	602	991	777	605	600	636	675	567	726	677	843	732	708	1040	921	1054	852	754	
		rel.	6,3	13,9	9,5	11,2	18,5	14,4	11,3	11,1	11,8	12,5	10,5	13,5	12,57	15,65	13,58	13,13	19,24	17,02	19,43	15,86	13,95	
A78	Q horúčka	abs.	0	127	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0		
		rel.	0	2,4	0	0	0	0,02	0	0	0	0,02	0	0	0	0	0	0,02	0,0	0,0	0,0	0,0		
A84.1	Stredoeurop. kliešť.encef.	abs.	16	51	60	89	101	76	54	63	92	75	62	74	70	50	91	57	79	76	91	108	102	
		rel.	0,3	1	1,1	1,6	1,9	1,4	1	1,2	1,7	1,4	1,15	1,38	1,3	0,93	1,69	1,06	1,46	1,40	1,68	1,99	1,89	
B58	Toxoplazmóza	abs.	293	288	412	504	590	485	418	452	352	257	319	234	154	261	303	255	175	182	138	77	103	
		rel.	5,5	5,4	7,7	9,4	10,9	9	7,8	8,4	6,5	4,8	5,9	4,35	2,86	4,85	5,62	4,73	3,24	3,36	2,54	1,42	1,91	
B68	Tenióza	abs.	58	39	32	24	18	24	18	13	13	6	8	4	6	2	6	1	3	2	4	3	3	
		rel.	1,1	0,7	0,6	0,5	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,15	0,07	0,11	0,04	0,11	0,02	0,06	0,04	0,08	0,06	0,06	
A21	Tularémia	abs.	12	17	24	151	80	28	34	37	56	22	133	26	15	23	49	11	25	22	17	5	8	
		rel.	0,2	0,3	0,5	2,8	1,5	0,5	0,6	0,7	1	0,4	2,46	0,48	0,28	0,43	0,9	0,20	0,46	0,41	0,31	0,09	0,15	
Z20.3	Kontakt s besnotou	abs.	1178	1543	2009	1626	2358	1754	1918	2160	1614	1249	1331	1369	1047	1118	865	867	1047	883	879	948	962	
		rel.	22,2	29,1	37,7	30,4	43,9	32,7	35,7	40,1	29,9	23,1	24,64	25,45	19,46	20,76	16,05	16,07	19,39	16,31	16,20	17,44	17,80	
N á k a z y k o ť e a s l i z n í c																								
A35	Tetanus	abs.	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	
		rel.	0	0	0	0,02	0,02	0	0	0	0	0	0,04	0	0	0	0	0,02	0,0	0,0	0,02	0,02	0,02	
A48.0	Plyn.gangréna	abs.	9	17	11	5	1	9	7	8	3	8	2	7	8	7	3	4	0	6	2	3	3	
		rel.	0,2	0,3	0,2	0,1	0,02	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,04	0,13	0,15	0,13	0,06	0,07	0,0	0,11	0,04	0,06	0,06	
B86	Svrab	abs.	3193	6290	8346	6967	5286	4167	4133	3395	2685	2586	1759	1381	1446	1233	1192	1145	933	962	1022	1210	1437	
		rel.	60,1	118,5	156,7	130,1	98,6	77,6	77	63	49,8	47,9	32,6	25,67	26,88	22,9	22,14	21,23	17,27	17,77	18,84	22,26	26,59	

III.1 Skupina alimentárnych nákaz

III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01 – ochorenia

V roku 2012 bolo zaznamenané 1 ochorenie na paratýfus A (chor. 0,02/100 000), čo je oproti roku 2011 pokles o 2 ochorenia. Ochorenie bolo hlásené z okresu Bratislava.

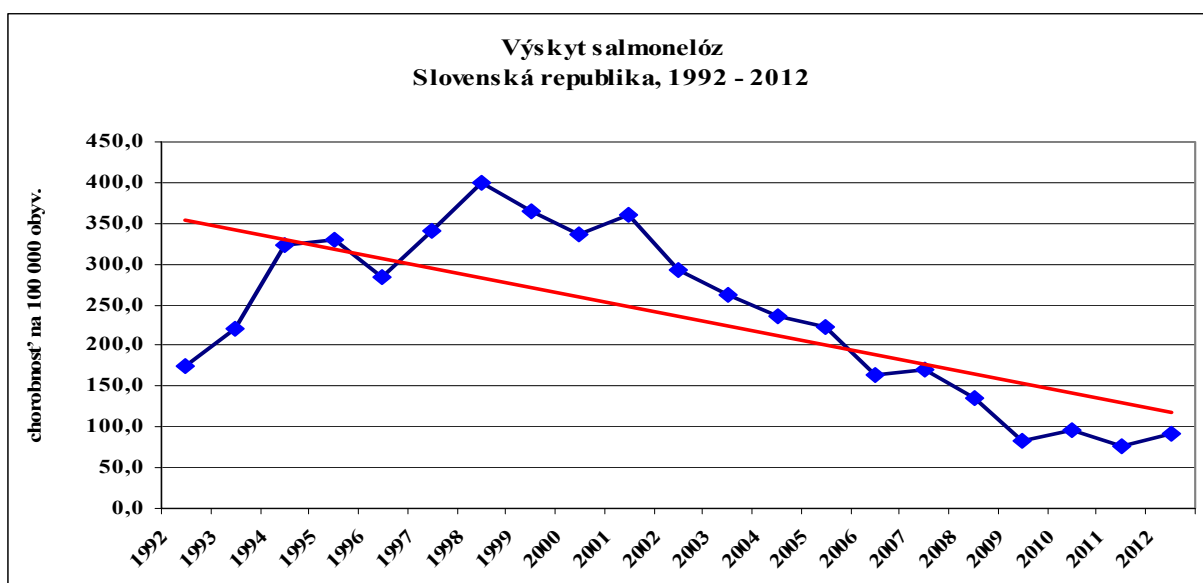
Išlo o 20-ročnú ženu s negatívnou epidemiologickou anamnézou. V klinickom obraze dominovali febrility, bolesti hlavy, kĺbov a svalov. Z hemokultúry izolovaná *Salmonella* paratyphi A. V cestovateľskej anamnéze pacientka udávala pobyt v Indii. V roku 2012 nebolo hlásené ochorenie na brušný týfus.

III.1.2 Salmonelózy – A 02

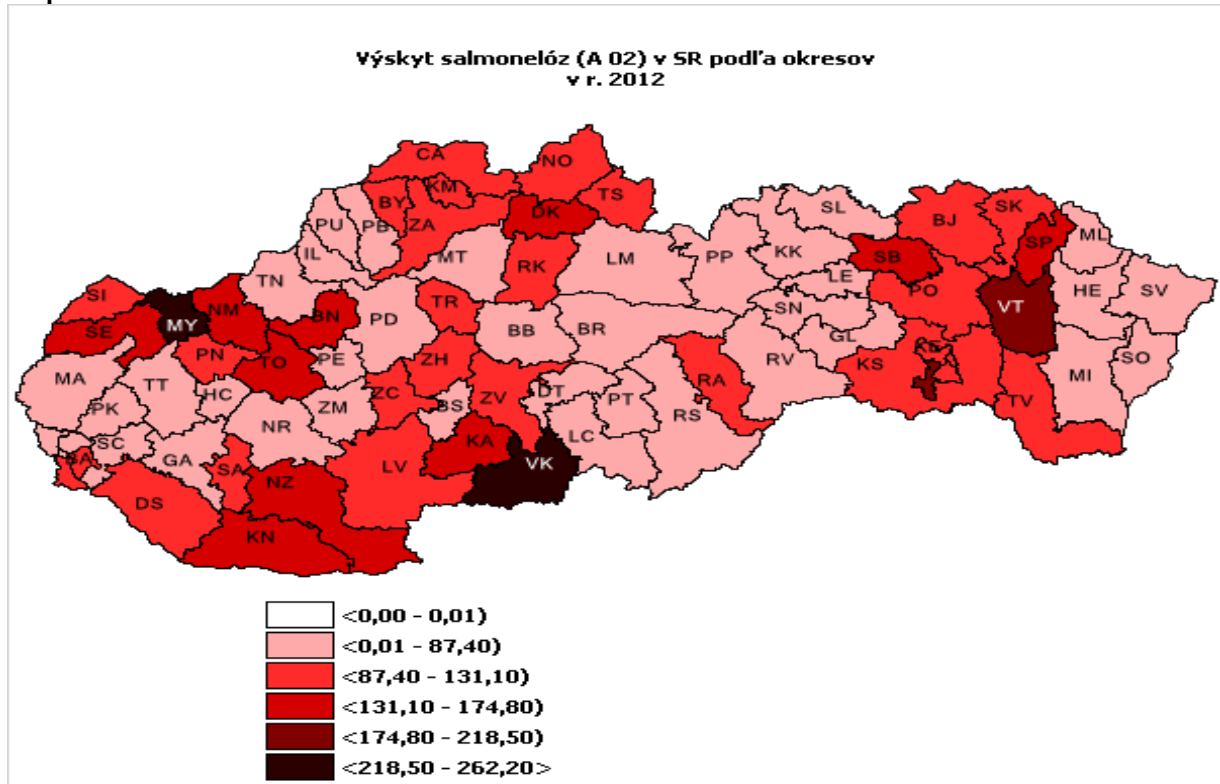
V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 4973 ochorení (chor. 92,02/100.000), čo je oproti roku 2011 vzostup o 20,4% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 18%.

V priebehu roka bolo zaznamenaných aj 30 nosičstiev salmonel.

Graf III.1.1

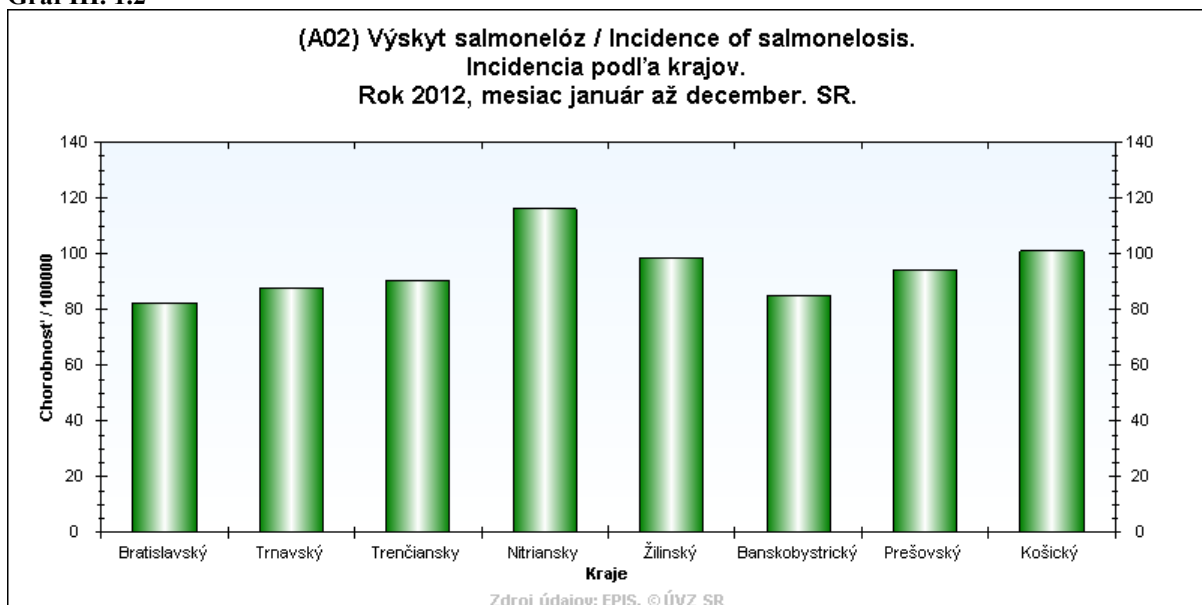

Mapa III.1.1

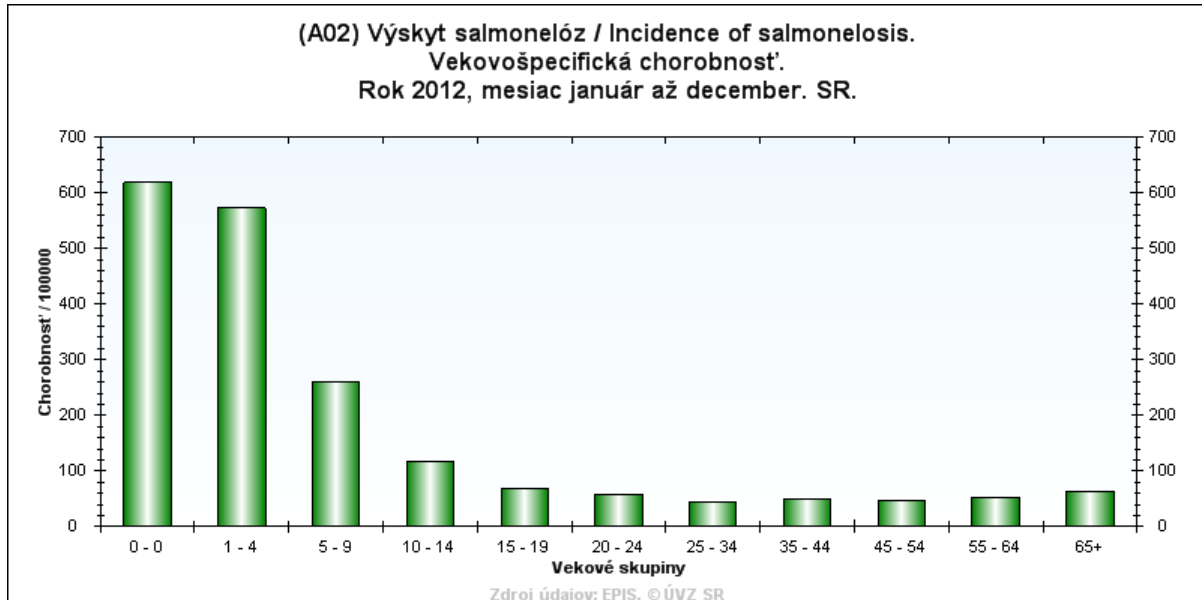
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Nitrianskom – 111,08 v Košickom – 97,61 a v Žilinskom – 93,53. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 80,46.

Graf III. 1.2

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom vekovo špecifická chorobnosť bola najvyššia u 0 ročných detí – 605,63. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná u 25 - 34 ročných – 43,69.

Graf III.1.3

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka, s maximom výskytu od mája do októbra – 3 665 ochorení, t.j. 73,7%.

V etiológii ochorení sa najčastejšie uplatnila *S. enteritidis* a to v 3632 prípadoch, t.j. 73,03%.

V etiológii nosičstiev sa tiež najčastejšie uplatnila *S. enteritidis* a to v 19 prípadoch t.j. 63,3%.

Mimočrevná lokalizácia salmonel bola zaznamenaná v 9 prípadoch a to:

Z moču: 5x, z rany: 2x, z pošvy: 1x, z ucha: 1x.

Importované nákazy boli zaznamenané v 40 prípadoch po 6 prípadov z Chorvátska a z Turecka, 5x z Maďarska, po 3 prípady z Bulharska a z Tuniska, po 2 prípady z Grécka, z Rakúska a z Číny a po jednom prípade z Egypta, z Poľska, z Írska, z Vietnamu, z Izraela, zo Spojeného kráľovstva, z Indie, z Česka, z Francúzska, z Talianska a z Tuniska.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, epidemiologický ale aj epidemický. Väčších epidémií (od 5 – 76 prípadov) bolo 32 a v nich ochorelo 437 osôb. Podľa klasifikácie ECDC a EFSA, kde sa za epidémiu považuje 2 a viac prípadov, bolo zaznamenaných celkom 210 menších epidemických výskytov, v ktorých ochorelo celkom 508 osôb. Spolu bolo teda vykázaných 242 epidémií v ktorých ochorelo 945 osôb. Z tohto počtu bolo objasnených 7 laboratórne a epidemiologicky a ďalších 169 len epidemiologicky. U ostatných zostal prameň nákazy a faktor prenosu neobjasnený.

Tab.III.1.2 Epidémie salmonelóz (A 02) za rok 2012 na Slovensku (od 5 prípadov)

	Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. ch.	Poč. exp.	Agens	Faktor	Dôkaz
1.	Senica	8.11.2012	11.11.2012	32	280	S.Enteritidis	neznámy	
2.	Polomka	24.09.2012	25.09.2012	6	8	S.Enteritidis	vajcia-domáce	epidemiologicky
3.	Valča	16.09.2012	17.09.2012	6	6	S.Enteritidis	lahôdkárske výrobky	epidemiologicky
4.	Kuzmice (TV)	05.07.2012	09.07.2012	7	7	S.Enteritidis	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
5.	Varín	15.07.2012	16.07.2012	9	13	S.Enteritidis	vajcia-domáce	epidemiologicky
6.	Nové Zámky	01.06.2012	04.06.2012	16	183	S.Enteritidis	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
7.	Komárno	10.05.2012		57	830	S.Enteritidis	zmiešaná strava	laboratórne a epidemiologicky
8.	Bánovce nad Bebravou	17.05.2012	18.05.2012	21	30	S.Enteritidis	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
9.	Nitra	16.11.2012	19.11.2012	6	56	S.Enteritidis	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
10.	Dunajov	02.11.2012	02.11.2012	10	10	S.Enteritidis	vajcia-domáce	epidemiologicky
11.	Košice - Juh	30.10.2012	03.11.2012	8	266	S.Enteritidis	neznámy	epidemiologicky
12.	Lúčka (SK)	22.10.2012	23.10.2012	6	7	S.Enteritidis	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
13.	Lubochňa	08.10.2012	17.10.2012	14	151	S.Enteritidis	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
14.	Šarišské Michaľany	27.09.2012	29.09.2012	18	97	S.Enteritidis	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
15.	Nesvady	10.09.2012	12.09.2012	11	12	S.Enteritidis	vajcia-domáce	laboratórne a epidemiologicky
16.	Novoť	10.09.2012	10.09.2012	6	10	S.Enteritidis	vajcia-domáce	epidemiologicky
17.	Vranov nad Topľou	09.09.2012	10.09.2012	9	14	S.Enteritidis	kontaminované potraviny	epidemiologicky
18.	Košice - Šaca	04.09.2012	09.09.2012	76	578	S.Enteritidis	mäso-bravčovina	laboratórne a epidemiologicky
19.	Medzev	10.09.2012	10.09.2012	7	9	S.Enteritidis	zmiešaná strava	Epidemiologicky
20.	Rakovnica	10.08.2012	20.08.2012	7	8	S.Enteritidis	vajcia-obchodná sieť	
21.	Brusnica	10.07.2012	11.07.2012	6	6	S.Enteritidis	neznámy	
22.	Sačurov	18.06.2012	21.06.2012	10	13	S.Enteritidis	cukrárenské výrobky, sladkosti	epidemiologicky
23.	Bratislava - Podunajské Biskupice	03.06.2012	05.06.2012	7	20	S.Enteritidis	neznámy	
24.	Bratislava - Ružinov	02.06.2012	06.06.2012	9	40	S.Enteritidis	neznámy	
25.	Nitra	22.05.2012	01.06.2012	17	310	S.Enteritidis	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
26.	Myjava	19.05.2012	22.05.2012	18	120	S.Enteritidis	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky
27.	Nitra	26.05.2012	28.05.2012	6	6	S.Enteritidis	vajcia-obchodná sieť	laboratórne a epidemiologicky
28.	Veľopolie	28.05.2012	31.05.2012	6	11	S.Enteritidis	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky

29.	Rabča	14.05.2012	15.05.2012	6	18	S.Enteritidis	vajcia-domáce	epidemiologicky
30.	Trenčín	15.09.2012	15.09.2012	6	25	S.Enteritidis	lahôdkárske výroby	epidemiologicky
31.	Stará Turá	09.09.2012	09.09.2012	8	50	S.Infantis	cukrárenské výroby, sladkosti	epidemiologicky
32.	Zlatná na Ostrove	15.06.2012	17.06.2012	6	7	S.Enterica	vajcia-domáce	epidemiologicky

Tab.III.1.3 Prehľad sérotypov salmonelóz na Slovensku za rok 2012

Typ		OCHORENIE		VYLUČOVANIE		SPOLU	
		Freq.	Perc.	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.
S.Abony		0	0,00	1	0,62	1	0,02
S.Agona		17	0,34	1	0,62	18	0,35
S.Anatum		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Bareilly		5	0,10	0	0,00	5	0,10
S.Bližšie neurčená		15	0,30	4	2,48	19	0,37
S.Bovismorbificans		18	0,36	0	0,00	18	0,35
S.Bradford		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Braenderup		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Brandenburg		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Bredeney		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Coeln		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Corvallis		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Derby		14	0,28	3	1,86	17	0,33
S.Enterica		91	1,83	2	1,24	93	1,81
S.Enteritidis		3578	71,95	98	60,87	3676	71,60
S.Enteritidis	PT 13a	4	0,08	1	0,62	5	0,10
S.Enteritidis	PT 21	0	0,00	2	1,24	2	0,04
S.Enteritidis	PT 23	4	0,08	1	0,62	5	0,10
S.Enteritidis	PT 8	46	0,92	2	1,24	48	0,93
S.Give		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Glostrup		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Goldcoast		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Hadar		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Hartford		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Hato		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Havana		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Heidelberg		4	0,08	1	0,62	5	0,10
S.Indiana		8	0,16	0	0,00	8	0,16
S.Infantis		113	2,27	10	6,21	123	2,40
S.Java		4	0,08	0	0,00	4	0,08
S.Kentucky		4	0,08	0	0,00	4	0,08
S.Kottbus		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Litchfield		8	0,16	0	0,00	8	0,16
S.Livingstone		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.London		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Manhattan		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Matopeni		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Mbandaka		7	0,14	0	0,00	7	0,14
S.Meleagridis		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Montevideo		5	0,10	0	0,00	5	0,10

S.Muenchen		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Napoli		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Newport		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Nitra		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Ohio		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Othmarschen		0	0,00	1	0,62	1	0,02
S.Panama		0	0,00	1	0,62	1	0,02
S.Paratyphi B		6	0,12	0	0,00	6	0,12
S.Pomona		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Poona		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Rissen		0	0,00	1	0,62	1	0,02
S.Senfтенberg		3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Schleissheim		4	0,08	0	0,00	4	0,08
S.Skupiny B		35	0,70	6	3,73	41	0,80
S.Skupiny C		25	0,50	2	1,24	27	0,53
S.Skupiny D		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Stanley		11	0,22	1	0,62	12	0,23
S.Szentes		2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Takoradi		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Telkebir		1	0,02	1	0,62	2	0,04
S.Thompson		5	0,10	1	0,62	6	0,12
S.Typhimurium		375	7,54	14	8,70	389	7,58
S.Typhimurium	ALR	5	0,10	0	0,00	5	0,10
S.Typhimurium	DT001	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT014	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT029	3	0,06	0	0,00	3	0,06
S.Typhimurium	DT104	4	0,08	0	0,00	4	0,08
S.Typhimurium	DT120	22	0,44	2	1,24	24	0,47
S.Typhimurium	U302	66	1,33	0	0,00	66	1,29
S.Typhimurium	U311	6	0,12	1	0,62	7	0,14
S.Typhimurium	DT017	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT046	6	0,12	0	0,00	6	0,12
S.Typhimurium	DT208	25	0,50	1	0,62	26	0,51
S.Typhimurium	DT008	8	0,16	0	0,00	8	0,16
S.Typhimurium	DT002	2	0,04	0	0,00	2	0,04
S.Typhimurium	DT003	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT012	8	0,16	0	0,00	8	0,16
S.Typhimurium	DT13	5	0,10	1	0,62	6	0,12
S.Virchow		8	0,16	2	1,24	10	0,19
S.Wagenia		1	0,02	0	0,00	1	0,02
ZES-kult.negatívny		103	2,07	0	0,00	103	2,01
ZES-kult.nevyšetrený		235	4,73	0	0,00	235	4,58

Tab.III.1.4 Prehľad o mimočrevných izoláciách salmonel v r. 2012

TYP	moč	rana	pošva	ucho
S. Enteritidis	2	1	-	-
S. Infantis	1	-	-	1
S. Typhimurium	1	1	-	-
S. Virchow	-	-	1	-
S. bl. neurčená	1	-	-	-
SPOLU				
9 prípadov	5	2	1	1

Ako salmonelová septikémia bolo hlásených 16 ochorení (chor. 0,30/100 000). Po 3 prípady boli hlásené z Trnavského, z Trenčianskeho, zo Žilinského a z Prešovského kraja, 2 prípady z Nitrianskeho kraja a po jednom prípade z Banskobystrického a z Košického kraja. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 0 roční = 2, 1 – 4 = 1, 20 – 24 = 1, 25 – 34 = 1, 45 – 54 = 1, 55 – 64 = 3, 65+ = 7.

Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 22 ochorení (enteritída – 21x a septikémia – 1x). V roku 2012 nebolo hlásené úmrtie na salmonelózu.

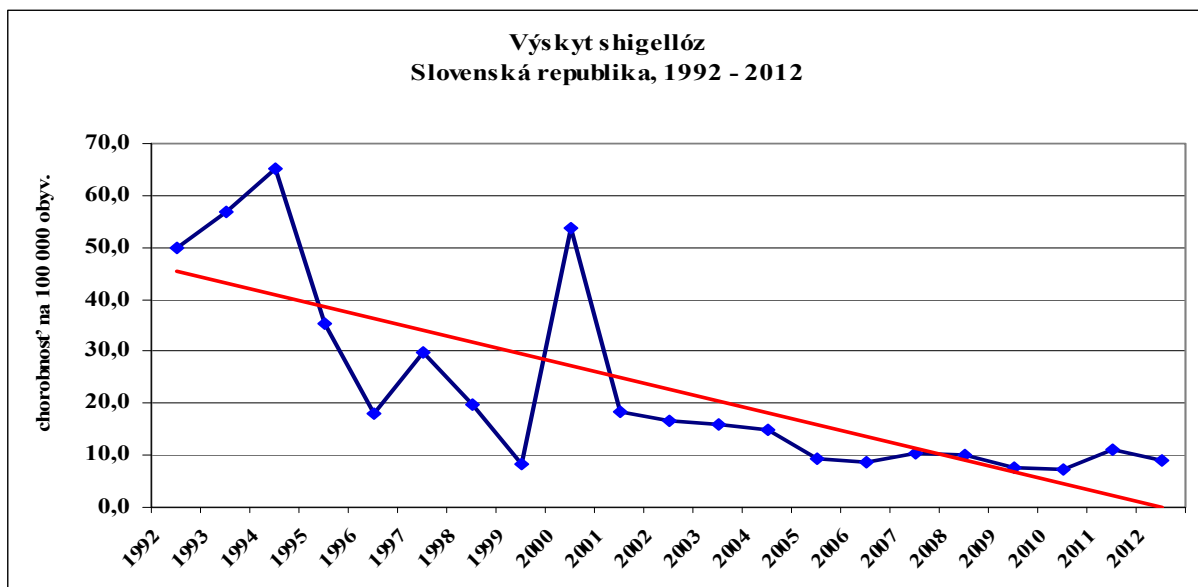
III.1.3 Bacilová dyzentéria – A 03

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 480 ochorení (chor. 8,88/100.000), čo je oproti roku 2011 pokles o 20,4% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 4 %.

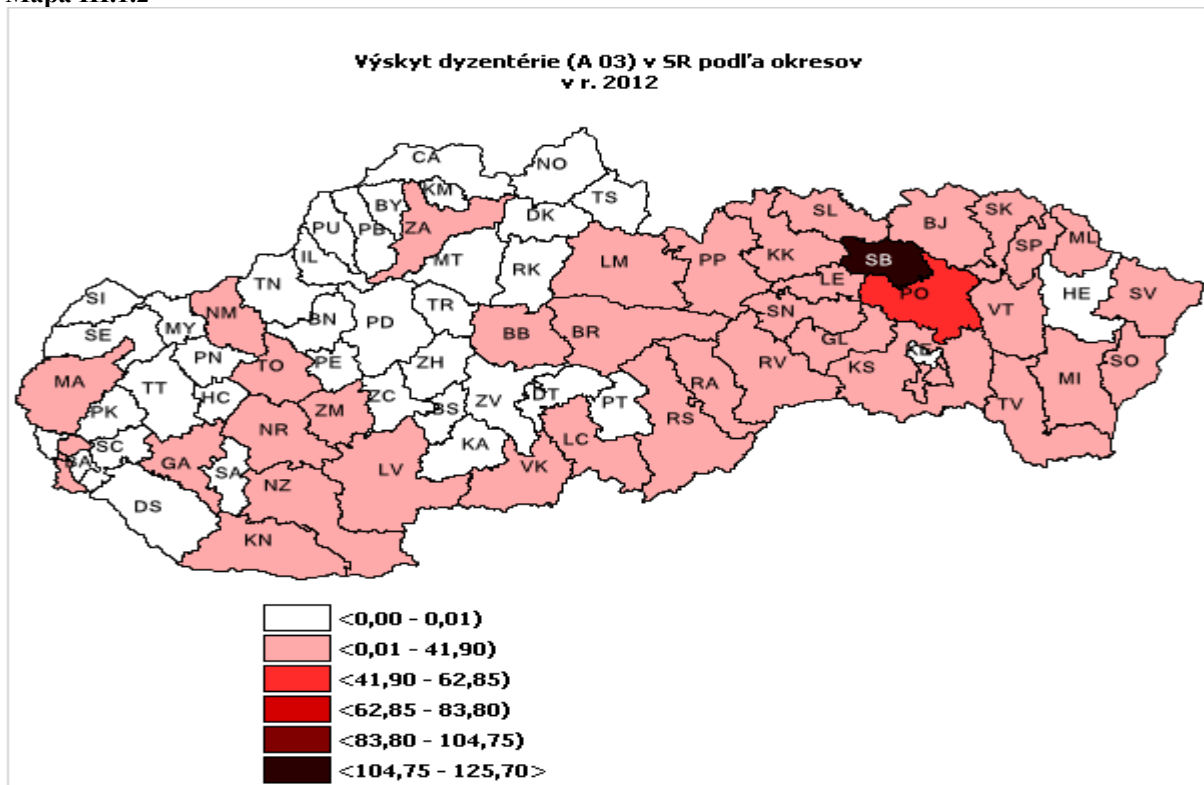
Ochorelo 249 mužov a 231 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Prešovskom – 31,50. Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 0 ročných detí – 141,92 a 1-4 ročných detí – 70,32.

Graf III.1.5

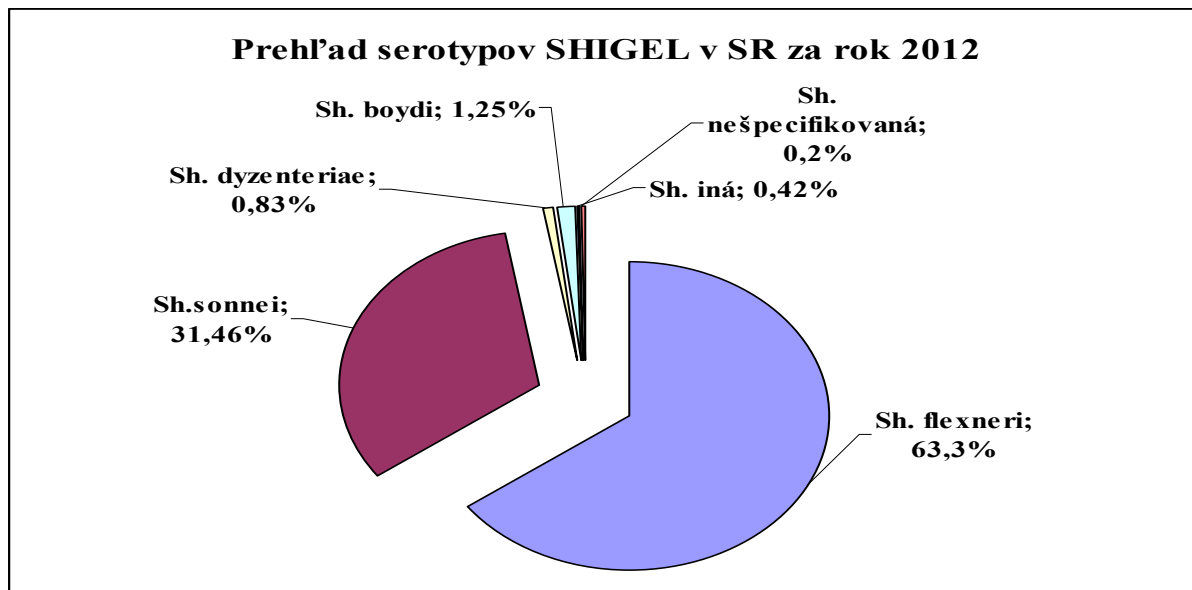

Mapa III.1.2

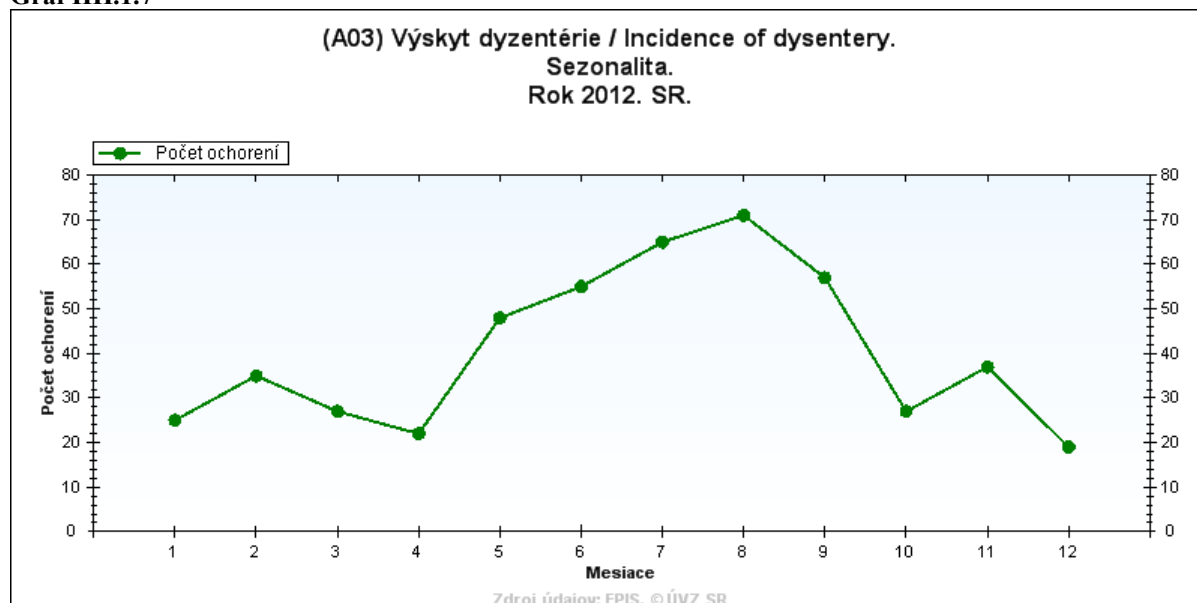

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf III.1.6

Graf III.1.7

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka, s maximom výskytu v letných a jesenných mesiacoch – máj až september, kedy sa vyskytlo spolu 299 prípadov (t.j. 62,3%).

V etiológii sa uplatnili:

- *Sh. flexneri* – 304 x (63,3%)
- *Sh. sonnei* – 163 x (31,46%)
- *Sh. dysenteriae* – 4 x (0,83%)
- *Sh. boydi* – 6 x (1,25%)
- *Sh. iná* – 2 x (0,42%)
- *Sh. nešpecifikovaná* – 1 x (0,20%)

V epidemiologickej súvislosti (kultivačne negatívnych a kultivačne nevyšetrených) bolo 31 prípadov (6,46%). Importované nákazy boli zaznamenané v 7 prípadoch (1x z Austrálie, 1x z Vietnamu, 1x z Tuniska, 2x z Chorvátska, 1x z Maďarska a 1x z Maroka). Charakter výskytu bol sporadický, rodinný ale aj epidemický. Zaznamenané boli 3 väčšie epidémie (popísané v tabuľke **Tab.III.1.1**) a 23 menších epidémii v ktorých ochorelo 53 osôb.

Tab.III.1.1

Okres/Miesto	Čas	Počet och./exp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu/dôkaz
1 Vranov nad Topľou – Sečovská Polianka	10.5. – 16.5. 2012	7/9	Shigella flexneri	Kontaminované predmety/epidemiologicky
2 Prešov – Malý Slivník	8.6. – 20.7. 2012	20/624	Shigella flexneri	Neznámy
3 Topoľčany – Topoľčany, Pod Kalváriou	6.9. – 16.9.2012	9/150	Shigella sonnei	Kontaminované prostredie/epidemiologicky

III.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A 04

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 7091 ochorení (chor.131,21/100.000), čo je oproti roku 2011 vzostup o 20 % a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 37%.

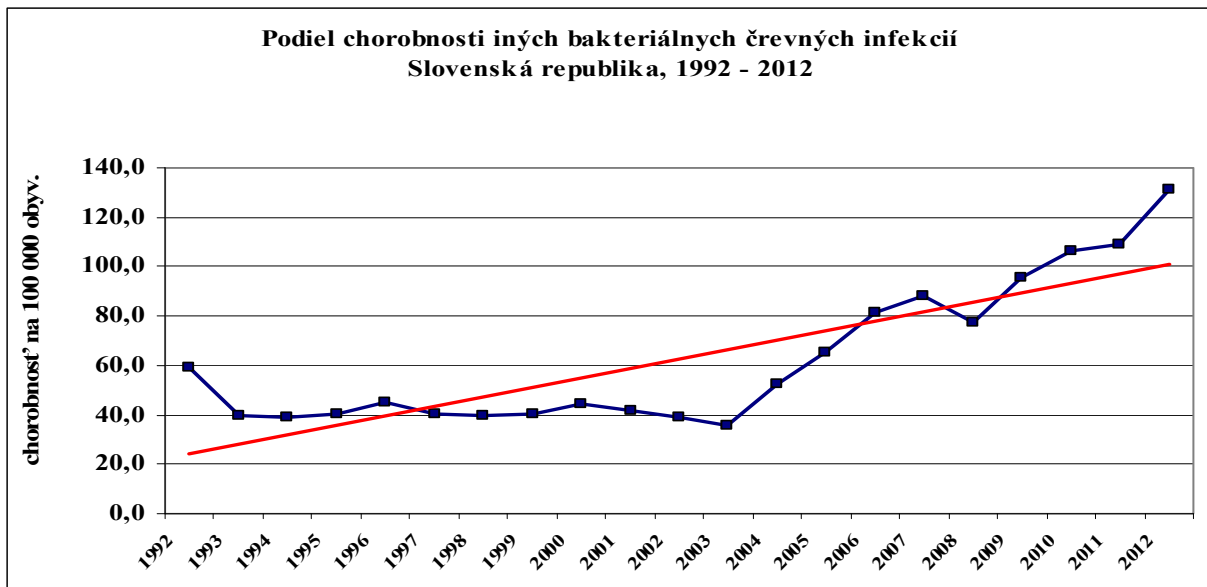
Ochorelo 3 631 mužov a 3 460 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (241,70) a najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Banskobystrickom kraji (61,05).

Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 0 ročných detí – 1620,52 a 1-4 ročných detí – 918,10.

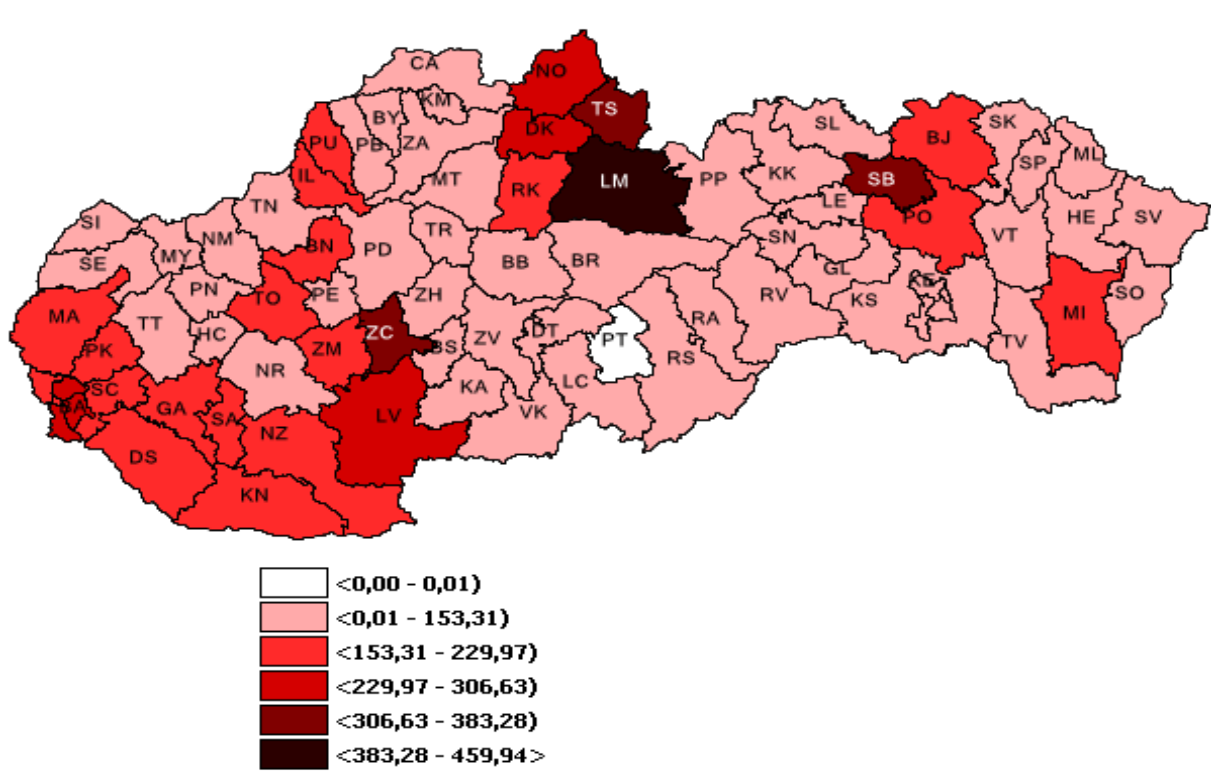
Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v mesiaci jún (1016 prípadov). V jarých a letných mesiacoch – máj, jún, júl a august sa vyskytlo 49,5% celoročného výskytu (3 509 prípadov).

Graf III.1.8

Mapa III.1.3

Výskyt iných bakteriálnych črevných infekcií (A04) v SR podľa okresov miesta nákazy v r. 2012

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

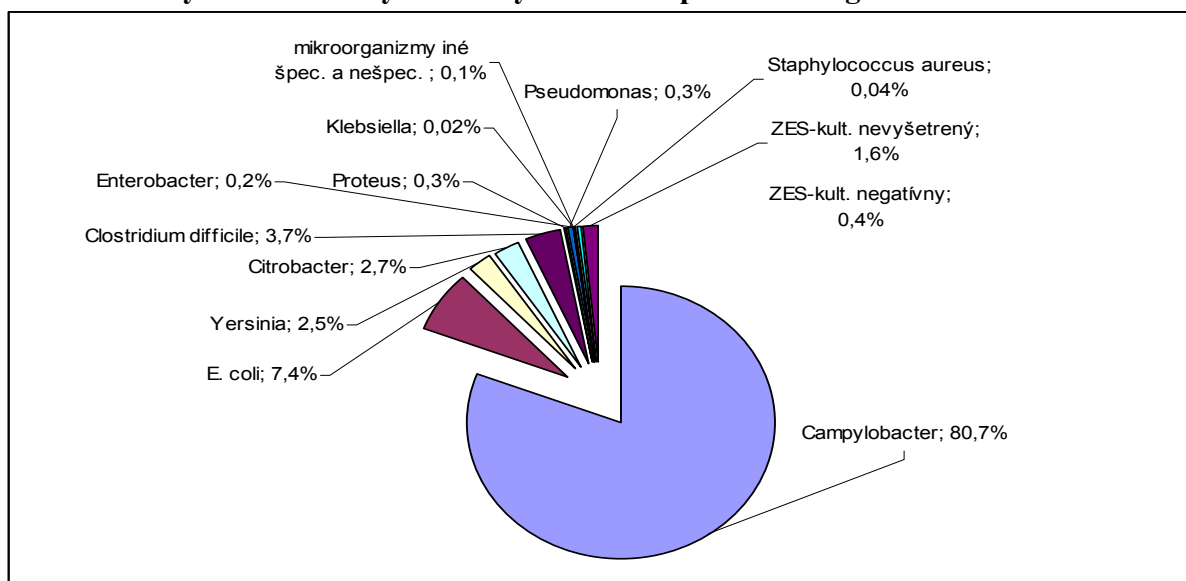
V etiológii sa uplatnili:

- *Campylobacter* – 5 724
- *E. coli* – 522
- *Yersinia* – 175
- *Citrobacter* – 194
- *Clostridium difficile* – 263
- *Pseudomonas* – 21
- *Proteus* – 22
- *Enterobacter* – 12
- *Klebsiella* – 2
- *Staphylococcus aureus* – 3
- Mikroorganizmy *ine spec.* a *nešpec.* – 8
- ZES-kult. negatívny – 28
- ZES-kult. nevyšetrený - 115

V percentuálnom vyjadrení bolo *campylobakterom* spôsobených 80,75% ochorení, *E. coli* - 7,35% a *Yersinióz* bolo 2,46%.

Graf III.1.9

Rozdelenie iných bakteriálnych črevných infekcií podľa etiológie SR 2012

Importovaných bolo 30 ochorení, z toho 29 x sa jednalo o kamylobakteriózu a jedno ochorenie zo Srbska *zapríčinené* Yersíniou enterocolitica. Išlo o 31 ročného muža z okresu Levice. Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 212 ochorení.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, epidemiologický a epidemický.

Hlásených bolo 5 väčších epidémií (s počtom chorých od 5 osôb) popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.3**), z ktorých 2 sú popísané v nasledujúcej kapitole (Kamylobakteriálna enteritída).

Tab.III.1.3

Okres / Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. och/exp.	Agens	Faktor/dôkaz
1. Tvrdošín - Čimhová	21.6.2012	22.6.2012	8/35	Campylobacter jejuni	Syry/epidemiologicky
2. Tvrdošín - Vitanová	19.6.2012	20.6.2012	8/25	Campylobacter jejuni	Syry/epidemiologicky
3. Tvrdošín - Habovka	30.5.2012	31.5.2012	5/5	Campylobacter jejuni	Syry/epidemiologicky

Kamylobakteriálna enteritída – A 04.5

V priebehu roka 2012 bolo hlásených 5 864 ochorení (chor. 108,51/100.000), čo je oproti roku 2011 nárast o 24%.

Ochorelo 2 998 mužov a 2 866 žien.

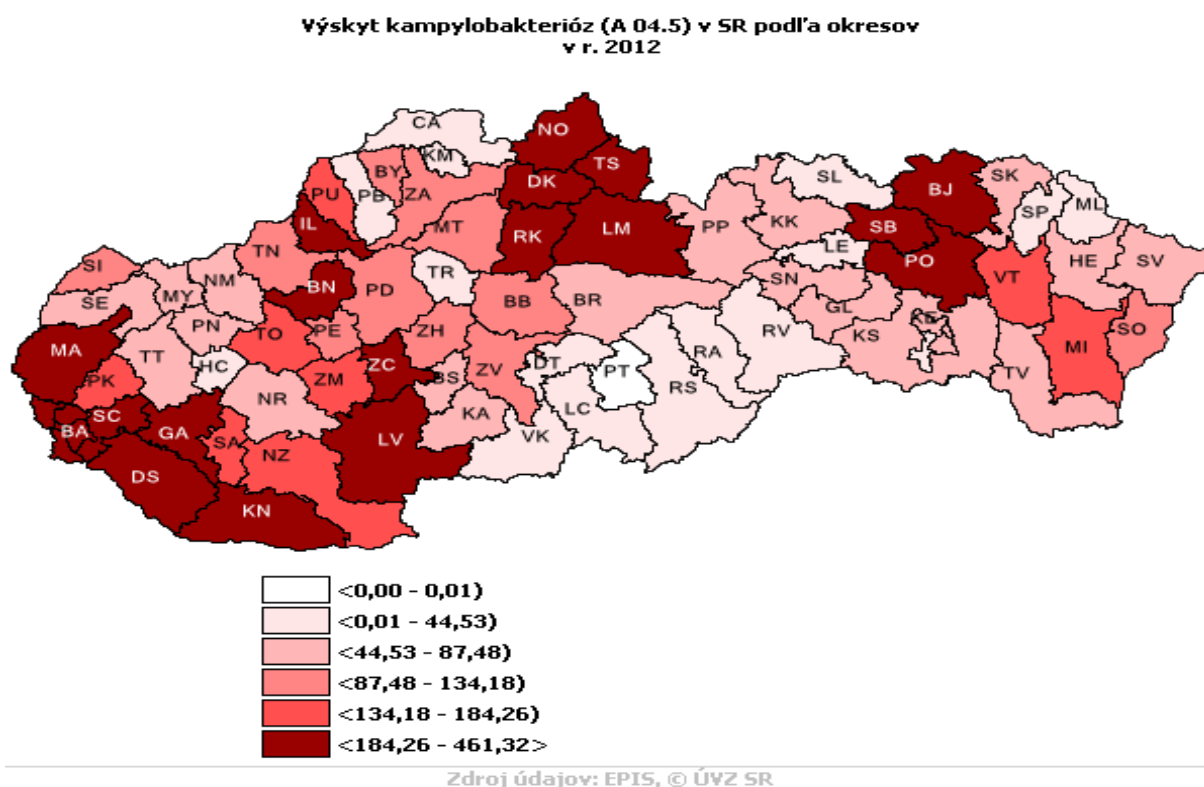
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 227,85 ktorá 2-násobne prevyšovala chorobnosť SR. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Košickom kraji – 34,68. Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola v skupine 0 ročných detí (957,13) a najnižšia v skupine 45 – 54 ročných (27,68).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný aj epidemický. Väčšie epidémie boli 2 s počtom chorých 12 popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.4**). Menších epidémií bolo 107 s počtom chorých 249.

Tab.III.1.4

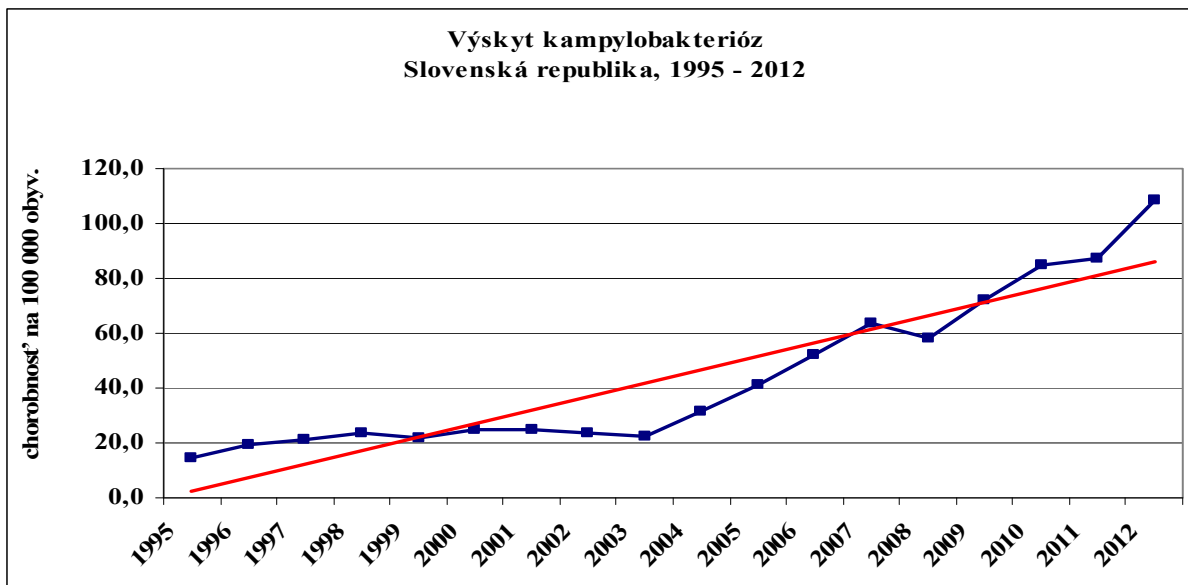
Okres / Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. och/exp.	Agens	Faktor/dôkaz
1. Vranov nad Topľou - Zámotov	30.9.2012	30.9.2012	6/8	Campylobacter coli	Mäsové výrobky/epidemiologicky
2. Tvrdošín – Štefanov nad Oravou	10.6.2012	11.6.2012	6/7	Campylobacter jejuni	Syry/epidemiologicky

Mapa III.1.4

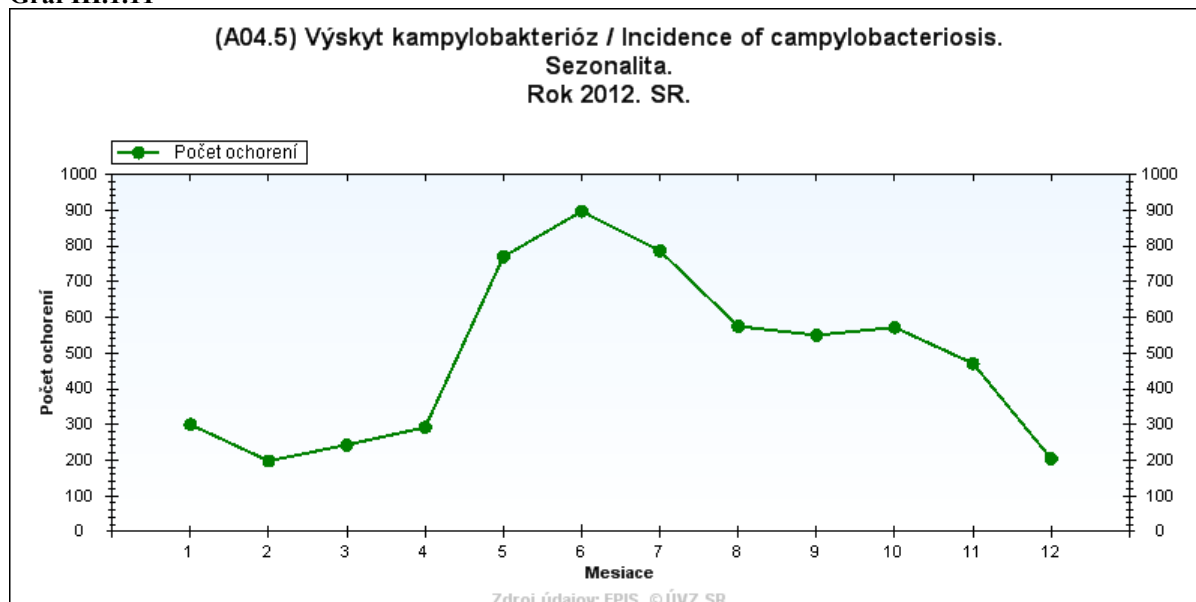

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v júni – 897 prípadov. V jarných a letných mesiacoch bol najvyšší výskyt. Od mája do októbra sa vyskytlo 4150 prípadov, čo je 70,8%. Importovaných bolo 29 ochorení. Z Chorvátska 7 prípadov, po 4 prípady z Bulharska a z Maďarska, po 2 prípady z Česka, z Egypta, z Poľska a po jednom prípade z Turecka, z Vietnamu, z Francúzska, z Thajska, z Uzbekistanu, z Talianska, z Keni a zo Švajčiarska.

Graf III.1.10

Graf III.1.11

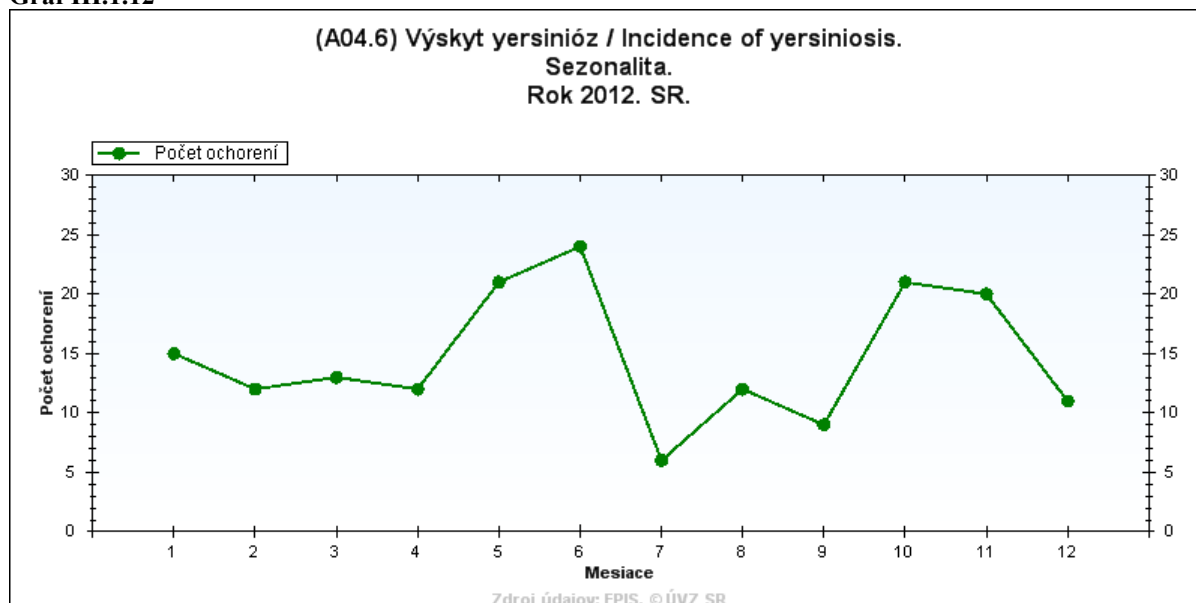
Enterocolitida zapríčinená *Yersinia enterocolitica* – A 04.6

V priebehu roka 2012 bolo hlásených 177 ochorení (chor. 3,28/100000), čo je o 6,6% ochorení viac ako minulý rok.

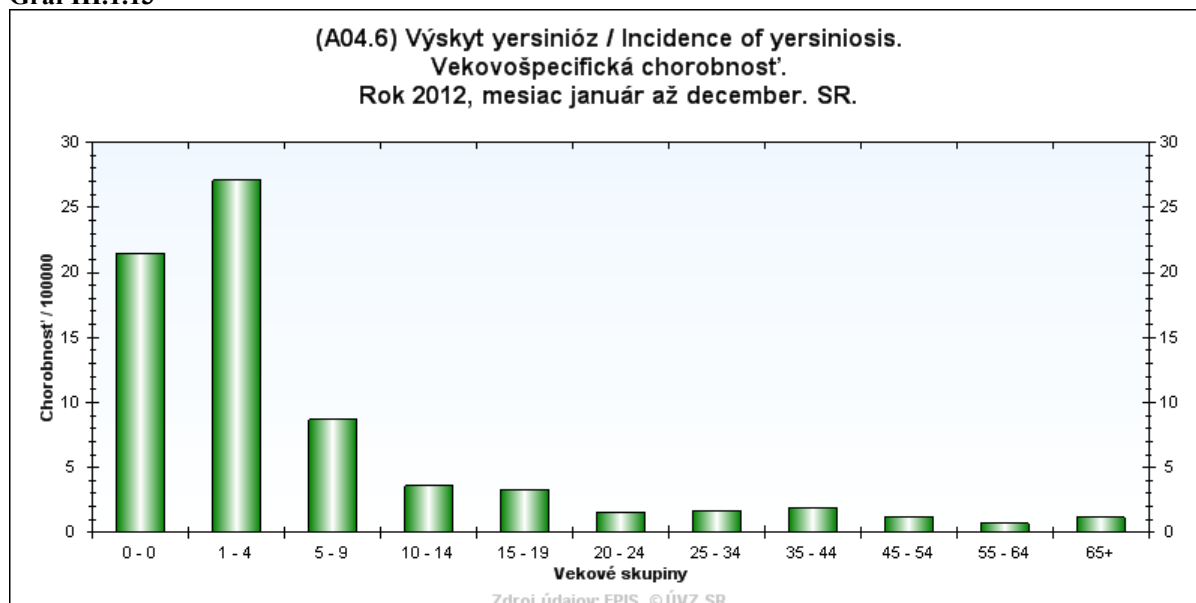
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 5,61. Najnižšia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji – 1,21. Najviac ochorení bolo hlásených v mesiaci jún (24) (**Graf III.1.12**). Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 1-4 ročných detí – 27,08 (**Graf III.1.13**).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný ale aj epidemický. Bola zaznamenaná jedna menšia epidémia rodinného charakteru v ktorej ochoreli dve osoby.

Graf III.1.12

Graf III.1.13

Yersiniózy mimočrevné – extraintestinálne A 28.2

V roku 2012 bolo hlásených celkom 7 prípadov (chor. 0,13/100 000). Ochorenia sa vyskytli v troch krajoch SR (NI 2 prípady, ZI 4 prípady, BC 1 prípad). Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 45 - 54 ročných (0,40).

III.1.5 Iné bakteriálne otravy potravinami – A 05, A 05.1

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 7 ochorení (chor. 0,13/100.000), čo je oproti roku 2011 pokles o 58,8% a oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 94%.

Ochoreli 4 muži a 3 ženy.

Z Nitrianskeho kraja boli hlásené 4 ochorenia a zo Žilinského kraja 3 ochorenia. Ostatné kraja nehlásili výskyt ochorenia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 5 - 9 ročných detí (0,38). Ochorenia sa nevyskytli vo vekovej skupine 0 ročných, 1 – 4 ročných, 25 – 34 ročných a 65 a viac ročných. Najviac ochorení (6) sme zaznamenali v júli a jedno ochorenie bolo hlásené v októbri.

V etiológii sa uplatnili:

- *Staphylococcus aureus* – 2x (29%)
- ZES – kult. negatívny – 4x (57%)

Ochorenia prebehli v dvoch epidémiách. Sporadicky sa vyskytlo 1 ochorenie.

Tab.III.1.6 Epidémie iných bakteriálnych otráv potravinami (A 05) za rok 2012 na Slovensku

Okres / Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. och/exp.	Agens	Faktor/dôkaz
1. RUŽOMBEROK - Lubochňa	11. 7. 2012	11. 7. 2012	2/2	Staphyloc. aureus	syry /laboratórne epidemiologicky a
2. NITRA – Výčapy Opatovce	30. 7. 2012	30. 7. 2012	4/4	Staphyloc. aureus	syry /laboratórne epidemiologicky a

A 05.1 – Botulizmus

V priebehu roka 2012 bolo hlásené jedno podozrenie na botulizmus z okresu Námestovo. Išlo o 56 ročného muža, ktorý bol prijatý na Klinikum infektológie a cestovateľskej medicíny UNM v Martine. Pokus o diagnostiku suspektného botulizmu nerealizovateľné, antisérum v SR nebolo k dispozícii. V epidemiologickej anamnéze pacient udával konzumáciu domáceho leča. Prvé príznaky sa objavili do 12 hodín po konzumácii. V klinickom obraze dominovali silné bolesti brucha (epigastria), hnačky - 4 dni, zelené vracanie, neurologická symptomatológia - anizokória, neisté dvojité videnie, dysartria, ptóza viečka, dysfágia, respiračné zlyhávania a teplota 38 °C. Diagnóza bola stanovená na základe klinických príznakov a epidemiologických skúseností.

III.1.6 Amébová červienka – AMEBÓZA – A06

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 6 prípadov ochorení (chor. 0,11/100.000), čo je o 5 prípadov viac oproti roku 2011. Ochorelo 5 mužov a 1 žena. Ochorenia boli hlásené z Trnavského kraja (4) a po jednom prípade z Nitrianskeho a z Prešovského kraja. Ochorenia boli zaznamenané vo vekovej skupine 1 – 4 ročných (1), u 5 – 9 ročných (3) a u 10 – 14 ročných (2). Výskyt ochorení bol v mesiacoch apríl (1), september (1) a december (4).

III.1.7 Iné protozoárne črevné infekcie – A 07

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 314 ochorení (chor. 5,81/100.000), čo je vzostup o 55% oproti roku 2011.

Ochorelo 137 mužov a 177 žien.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR okrem Banskobystrického kraja. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Žilinskom kraji – 29,87 (206 ochorení).

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 1-4 ročných detí – 17,47 (40 prípadov).

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s rovnakým maximom výskytu v januári a v októbri po 37 prípadov.

V etiológii sa uplatnili:

- *giardia* – 243x (77,4%)
- *cryptosporidium* – 1x (0,3)
- *Protozoa iná črevná nešpecifikovaná* – 70x (22,3%)

Charakter výskytu bol sporadický.

III.1.7 Vírusové a iné nešpecifikované črevné infekcie – A 08

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 5 945 ochorení (chor. 110,0/100.000), čo je oproti roku 2011 pokles o 4,3%.

Ochorelo 3 011 mužov a 2 934 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Prešovskom kraji – 183,87 a najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Žilinskom kraji – 72,80.

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 0 ročných detí – 2127,13 a 1-4 ročných detí – 927,71.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v mesiaci február – 962 prípadov (16,2%).

V etiológii sa uplatnili:

- *Rotavírusy* – 3285 x (55,3%)
- *Norwalk vírusy* – 1729 x (29,1%)
- *Adenovírusy* – 718 x (12,1%)
- *nešpecifikovaných vírusových črevných infekcií* bolo 212x (3,6%).
- *iná špecifikovaná črevná infekcia* bola 1x (0,01%)

Importovaných bolo 9 ochorení (4x z Bulharska, 3x z Chorvátska, 1x zo Španielska a 1x z Turecka).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 511 ochorení.

Zaznamenaných bolo 39 väčších epidémií s počtom prípadov od 5 do 309, v ktorých ochorelo spolu 1598 osôb (t.j. 26,9%).

Tab. III.1.7 Epidémie alimentárnych vírusových ochorení (A 08) za rok 2012 na Slovensku

Názov	Okres	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
MARTIN – Univerzitná nemocnica KDaD	MT	01.01.2012		rotavírus	7		KDaD UNM	kontakt chorým	Laboratórne a epidemiologicky
LEVICE – PN Hronovce Gerontopsychiatria	LV	27.01.2012	30.01.2012	rotavírus	23	58	oddelenie gerontopsychiatrie PN Hronovce	neznámy	
KOŠICE IV. - Interná kl. UNLP	KE4	05.02.2012	14.02.2012	rotavírus	9	39	UN L. Pasteura Košice, Rastislavova 43 Košice	neznámy	
S.N.VES – NsP Novorodenecké	SN	23.12.2012		rotavírus	17	88	NsP Spišská Nová Ves, a.s. Novorodenecké odd.	neznámy	epidemiologicky

TREBIŠOV -NsP detské odd.	TV	30.10.2012	08.11.2012	rotavírus	7	32	Detské oddelenie NsP Trebišov	kontaminov ané prostredie	epidemiologicky
TRENČÍN – Centrum soc. služieb Skalka n.V.	TN	26.10.2012	14.11.2012	rotavírus	44	85	Centrum sociálnych služieb Skalka nad Váhom	neznámy	
STARÁ LUBOVŇA- Lomnička	SL	03.07.2012	31.07.2012	rotavírus	21	285	Lomnička	neznámy	epidemiologicky
PRIEVIDZA- NsP Detské odd. Bojnice	PD	05.03.2012	17.04.2012	rotavírus	9	113	NsP Bojnice, detské oddelenie	kontaminov ané ruky	epidemiologicky
PIEŠŤANY - MŠ 8.mája 4 PN	PN	05.03.2012	09.03.2012	rotavírus	6	54	Piešťany	kontakt s chorým	epidemiologicky
TRNAVA - MŠ Okružná TT	TT	12.03.2012	20.03.2012	rotavírus	18	100	Trnava	kontakt s chorým	epidemiologicky
ZLATÉ MORAVCE - DD Nádej Zl.Moravce	ZM	03.01.2012	11.01.2012	norovírus	14	75	DD a DSS Nádej Zl. Moravce	neznámy	
KOMÁRNO – rešt. Magnólia, Hurbanovo	KN	18.01.2012		norovírus	38	258	Hurbanovo		
TRENČÍN - ZOS,Piaristická TN	TN	27.01.2012	07.02.2012	norovírus	35	95	ZOS, Piaristická 42 Trenčín	neznámy	
KOŠICE - CPDZ Košice	KE4	05.02.2012	10.02.2012	norovírus	21	55	Centrum pre liečbu drogových závislostí Košice	neznámy	
POPRAĎ – MŠ, ZŠ, Gymnázium Poprad	PP	07.02.2012	09.02.2012	norovírus	309	612	Spojená ZŠ s MŠ, Súkromné gymnázium Poprad	kontaminov ané predmety	epidemiologicky
TRENČÍN - FN TN geriatrické odd.	TN	02.02.2012	14.02.2012	norovírus	45	106	Geriatrické oddelenie FN Trenčín	neznámy	
PIEŠŤANY – Slov. liečebné kúpele	PN	08.11.2012	16.11.2012	norovírus	48	335	Piešťany	kontaminov ané potraviny	epidemiologicky
PRIEVIDZA - MŠ Horné Vestenice	PD	05.09.2012	10.09.2012	norovírus	17	23	MŠ Horné Vestenice	kontaminov ané predmety	epidemiologicky
KOŠICE - Faurecia	KE4	12.09.2012	15.09.2012	norovírus	39	1200	Faurecia Košice	kontaminov ané prostredie	epidemiologicky
PRIEVIDZA - ZŠ Nitrianske Rudno	PD	24.09.2012	28.09.2012	norovírus	58	431	Nitrianske Rudno	kontaminov ané predmety	epidemiologicky
ILAVA -ÚVTOS Dubnica n.Váhom	IL	14.10.2012	15.10.2012	norovírus	128	619	ÚVTOS Dubnica nad Váhom	kontaminov ané predmety	laboratórne
TRENČÍN - ZŠ, Kubranská TN	TN	14.05.2012	28.05.2012	norovírus	76	356	Základ. škola, Kubranská 80, Trenčín	neznámy	
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ - Interné odd. LM	LM	30.05.2012	12.06.2012	norovírus	34	119	Interné odd. LM	kontakt s chorým	epidemiologicky
PRIEVIDZA - Kuchyňa- DD,Okáľa PD	PD	17.04.2012	19.04.2012	norovírus	7	17	Zariadenie pre seniorov, ul. Okáľa	neznámy	
TRENČÍN - Festival Bažant POHODA	TN	07.07.2012	10.07.2012	norovírus	154	30000	Festival Bažant Pohoda 2012 - letisko Trenčín	neznámy	

POPRAD Kúpele H.Smokovec	- PP	09.07.2012	12.07.2012	norovírus	37	62	Kúpele Horný Smokovec, s.r.o., Vysoké Tatry	kontakt chorým	s	epidemiologicky
NITRA Zariadenie pre seniorov Nitra	- NR	29.01.2012	03.02.2012	norovírus	5	186	Zariadenie pre seniorov Nitra, Jánskeho 7	neznámy		
PRIEVIDZA Valaská Belá - Homôlka	- PD	05.02.2012	17.02.2012	norovírus	105	237	Valaská Belá	kontaminov ané prostredie		epidemiologicky
PRIEVIDZA Dolné Vestenice Contitech	- PD	29.02.2012	01.03.2012	norovírus	34	542	Dolné Vestenice	zmiešaná strava		epidemiologicky
BARDEJOV - B. Kúpele-Ozón	- BJ	01.05.2012	04.05.2012	norovírus	29	450	Liečebný dom Ozón	kontakt chorým	s	epidemiologicky
NITRA - ZSS Viničky	- NR	21.04.2012	26.04.2012	norovírus	24	141	ZSS Viničky, Nitra	neznámy		
PRIEVIDZA MŠ Lehota pod Vtáčnikom	- PD	21.05.2012	24.05.2012	norovírus	41	50	Materská škola, ul. Školská, Lehota pod Vtáčnikom	kontaminov ané predmety		epidemiologicky
IPIEŠŤANY interné NAW Piešťany	- PN	07.01.2012	09.01.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	11		Piešťany	kontakt chorým	s	epidemiologicky
TRNAVA - MŠ Spartakovská TT	- TT	23.01.2012	08.02.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	19	96	Trnava	kontakt chorým	s	epidemiologicky
PIEŠŤANY - MŠ 8.mája PN	- PN	09.02.2012	13.02.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	21	110	Piešťany	kontakt chorým	s	epidemiologicky
TURČIANSKE TEPLICE - Slov. liečebné kúpele TT	- TR	02.03.2012	08.03.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	50	800	Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice	kontaminov ané prostredie		
TRNAVA - MŠ Narcisová TT	- TT	11.04.2012	19.04.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	13	37	Trnava	kontakt chorým	s	epidemiologicky
TRNAVA - PCA Slovakia	- TT	24.07.2012	02.08.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	13	1257	Trnava	kontakt chorým	s	epidemiologicky
TVRDOŠÍN Oravská priehrada Maják-Prístav	- TS	02.08.2012	04.08.2012	vírus iný nešpecifik ovaný	12	25	Oravská priehrada, Prístav	kontakt chorým	s	epidemiologicky

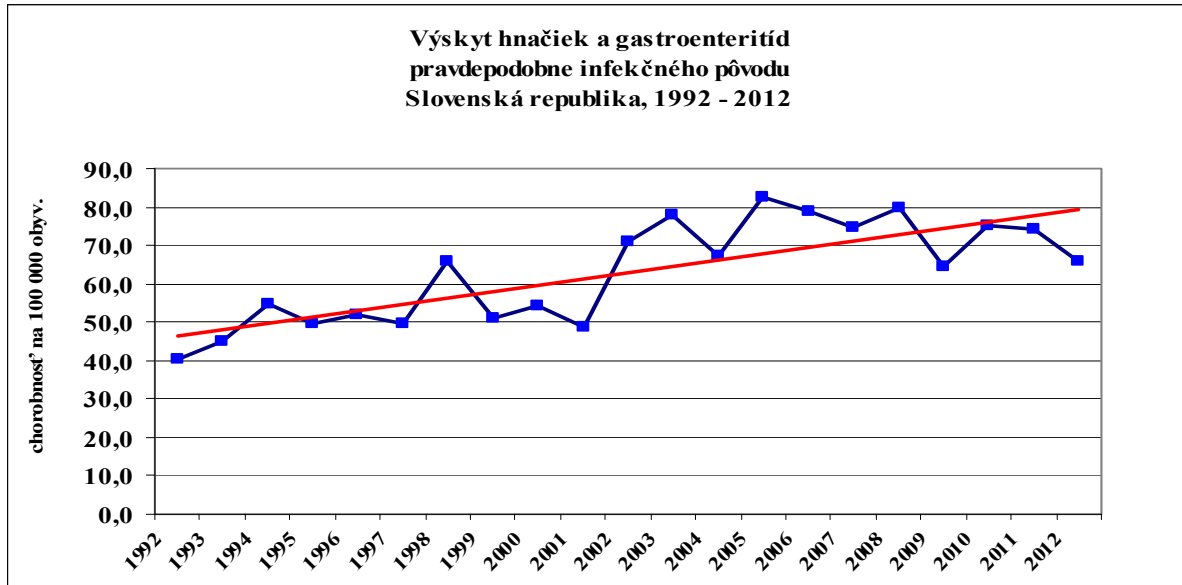
Okrem týchto epidémii sa v tejto skupine vyskytlo aj 41 menších epidémii, v ktorých ochorelo 91 osôb.

III.1.8 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

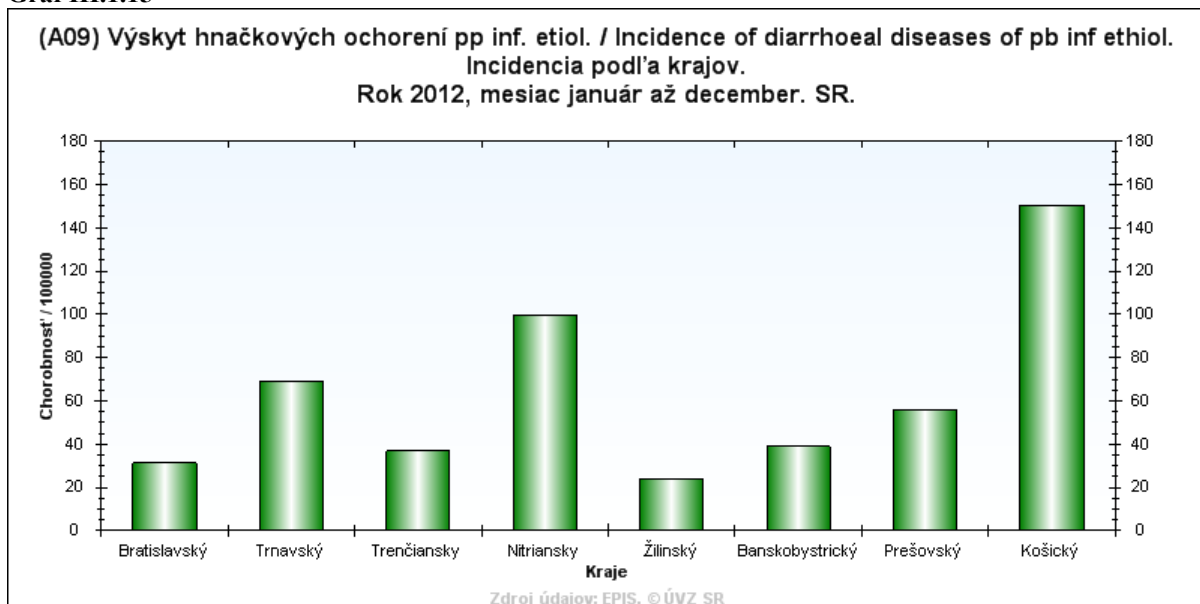
V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 3 551 ochorení (chor. 65,71/100.000), čo je oproti roku 2011 pokles o 11,8% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 11% (**Graf III.1.14**). Ochorelo 1557 mužov a 1994 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Košickom – 150,32 a najnižšia chorobnosť v Žilinskom kraji – 24,07 (**Graf III.1.15**).

Graf III.1.14

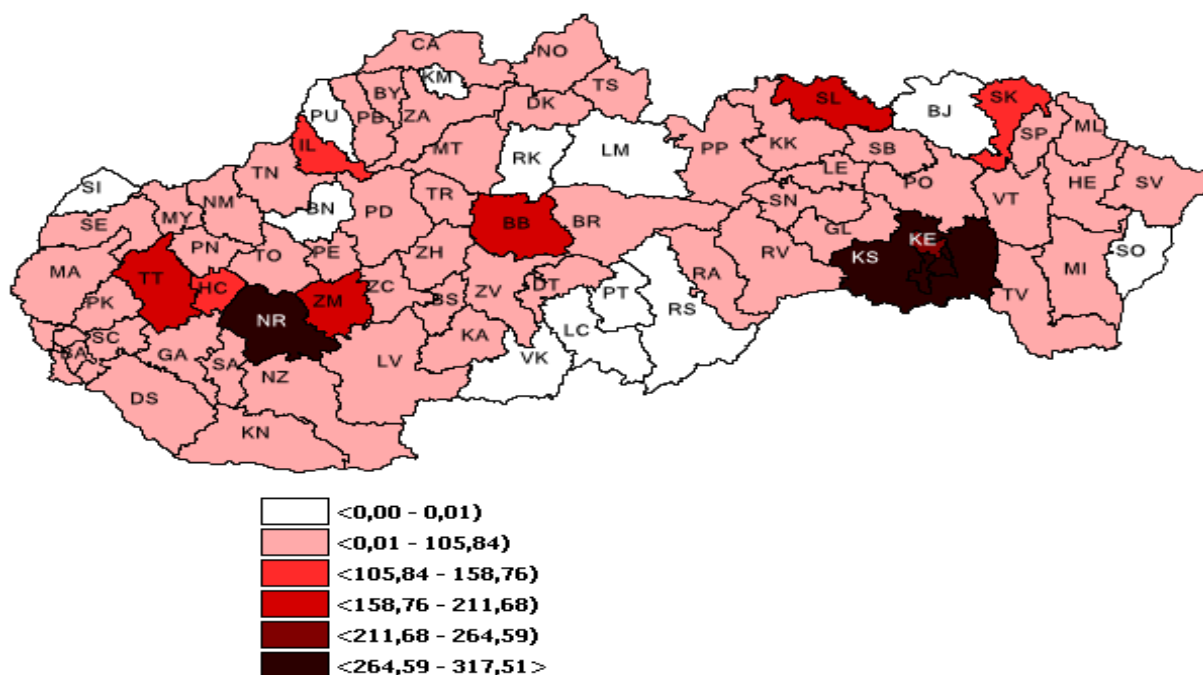

Graf III.1.15

Mapa III.1.5

Výskyt hnačkových ochorení pravdepodobne infekčnej etiológie (A 09) v SR podľa okresov v r. 2012

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 0 ročných detí – 368,0 a 1-4 ročných detí – 203,10.

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom ochorení v mesiaci marec – 419 prípadov (11,8%).

Importované nákazy boli zaznamenané v 9 prípadoch (3x z Bulharska, 3x z Egypta a po jednom prípade z Chorvátska, z Tuniska a z Turecka).

Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 141 prípadov.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 19 epidémií, v ktorých ochorelo spolu 416 osôb, (t.j. 11,7%). Podľa klasifikácie ECDC a EFSA sme však zaznamenali aj 21 malých epidémií vrátane rodinných výskytov po 2 a viac prípadov, v ktorých ochorelo celkom 52 osôb.

Tab.III.1.8 Epidémie alimentárnych ochorení pravdepodobne infekčnej etiológie (A 09) za rok 2012 v SR

Názov	Okres	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
BRATISLAVA - Nemocnica Ružinov - Interná kl. gastroen	BA2	04.01.2012	16.01.2012	kultivačne negatívny	24	130	Nemocnica Ružinov I. Interná Klinika	kontakt s chorým	epidemiologicky
NOVÉ MESTO n.V. TESCO, sklad Beckov	NM	08.02.2012	09.02.2012	kultivačne negatívny	16	511	Distribučné centrum TESCO BECKOV 550	neznámy	

NITRA - ZŠ NR Fatranská ul.	NR	06.02.2012	11.02.2012	kultivačne negatívny	112	747	ZŠ Fatranská Nitra	neznámy	
LEVICE - NsP traumatológia LV	LV	07.02.2012	07.02.2012	kultivačne negatívny	7	53	Levice	neznámy	
ŽILINA - FN SP Interné JIS 3	ZA	28.01.2012	31.01.2012	kultivačne negatívny	10	44	FNsP Žilina		epidemiologicky
SVIDNÍK - NsP detské oddelenie SK	SK	03.03.2012	07.03.2012	kultivačne negatívny	6	30	Svidník	kontakt chorým	epidemiologicky
ZLATÉ MORAVCE - ZŠ Obyce	ZM	19.09.2012	21.09.2012	kultivačne negatívny	24	105	ZŠ Obyce	neznámy	
MARTIN - Volkswagen	MT	06.11.2012	13.11.2012	kultivačne negatívny	44	801	Priemyselna 1 Martin	zmiešaná strava	epidemiologicky
DUNAJSKÁ STREDA - NsP Geriatria	DS	30.07.2012	30.07.2012	kultivačne negatívny	6	29	Geriatria NsP Dunajská Streda	neznámy	
BYTČA - Zadný Madzín	BY	12.08.2012	16.08.2012	kultivačne negatívny	14	17	Veľké Rovné, Zadný Madzín 997	neznámy	
LEVICE - Hokejisti Srbsko	LV	16.08.2012	17.08.2012	kultivačne negatívny	6	11	Levice	voda- nezabezp. vodný zdroj	epidemiologicky
PIEŠŤANY - SLK Piešťany	PN	21.08.2012	23.08.2012	kultivačne negatívny	20	662	Piešťany	kontakt chorým	epidemiologicky
POPRAD - Hotel Tulipán, Tatranská Lomnica	PP	31.05.2012	31.05.2012	kultivačne negatívny	7	49	Hotel Tulipán, Tatranská Lomnica 63	voda- nezabezp. vodný zdroj	epidemiologicky
POVAŽSKÁ BYSTRICA - CSS PB	PB	11.07.2012	14.07.2012	kultivačne negatívny	14	242	CSS Považská Bystrica	neznámy	
LEVICE - NsP Vnútorné lekárstvo	LV	07.03.2012	11.03.2012	kultivačne negatívny	11	38	Levice	neznámy	
ILAVA - ÚVTOS Dubnica	IL	22.03.2012	23.03.2012	kultivačne negatívny	70	619	ÚVTOS Dca	neznámy	
TRNAVA - RE PET Ta	TT	02.04.2012	03.04.2012	kultivačne negatívny	8	12	Trnava	neznámy	
DOLNÝ KUBÍN - MŠ Malatiná	DK	11.09.2012	19.09.2012	kultivačne nevyšetrený	11	22	Malatiná	kontakt chorým	epidemiologicky
TRNAVA - RE TT Sza	TT	05.12.2012	06.12.2012	kultivačne nevyšetrený	6	6	Trnava	neznámy	

IV.2 Skupina vírusových hepatítid

V roku 2012 bolo na Slovensku zaznamenaných 519 ochorení na všetky druhy vírusových hepatítid, čo je menej o 41% ako v roku 2011. Na celkovom počte ochorení sa v najvyššej proporcii podieľala VH-C, ktorej proporcia sa rovná 45%. V priebehu roka došlo k významnému poklesu najmä u diagnózy VHA a to až o 69%.

Z analyzovaného počtu VH bolo 221 prípadov v akútnej forme (42,4%) a 298 (57,6%) vo forme chronickej. Medzi chronickými formami dominovala VH-C – 212 prípadov, t.j. 75,7%-. U všetkých typov vírusových hepatítid došlo v priebehu roka 2012 k poklesu, s výnimkou chronickej VHB, kde došlo k vzostupu o 9%o (Tab.IV.2.1.).

Tab. IV.2.1. Prehľad o výskyte VH a ich porovnanie s rokom 2011

Dg.	Celkový počet	Chorobnosť	% zo všetkých VH	Porovnanie s r. 2011
B 15	125	2,31	24,08	↓ o 69%
B 16	73	1,35	14,06	↓ o 22%
B 17.1+ B 17.2 B17.8	23	0,42	4,43	↓ o 0,4%
B 18.1	85	1,57	16,37	↑ o 10,4%
B 18.2	212	3,92	40,85	↓ o 25,1%
B 19.9	1	0,02	0,19	↑ o 100%

Okrem toho bolo v tejto skupine nákaz evidovaných 118 novozistených nosičov HBsAg.

IV.2.1 Akútna VH-A – B 15

V roku 2012 bolo v SR hlásených 125 prípadov ochorení na VH-A (chor. 2,3/100.000), čo je o 69% menej ako v roku 2011, aj oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 86% (**Graf IV.2.1**).

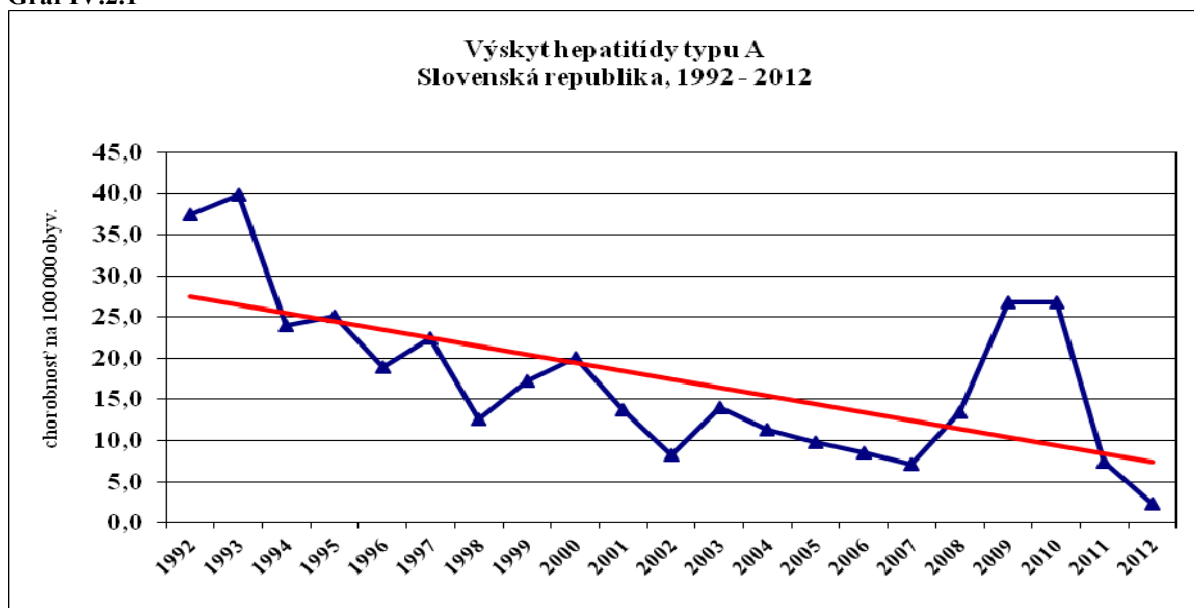
Jedná sa o historicky najnižšiu chorobnosť na VHA od zavedenia aktívnej surveillancie tejto choroby.

Výskyt ochorení bol zaznamenaný vo všetkých krajoch SR s topologickými rozdielmi. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Košickom – 70 prípadov (chor. 8,8/100 000), v Trnavskom kraji - 23 prípadov (chor. 4,1/100 000) a v kraji Prešovskom 10 prípadov (chor. 1,23/100 000).

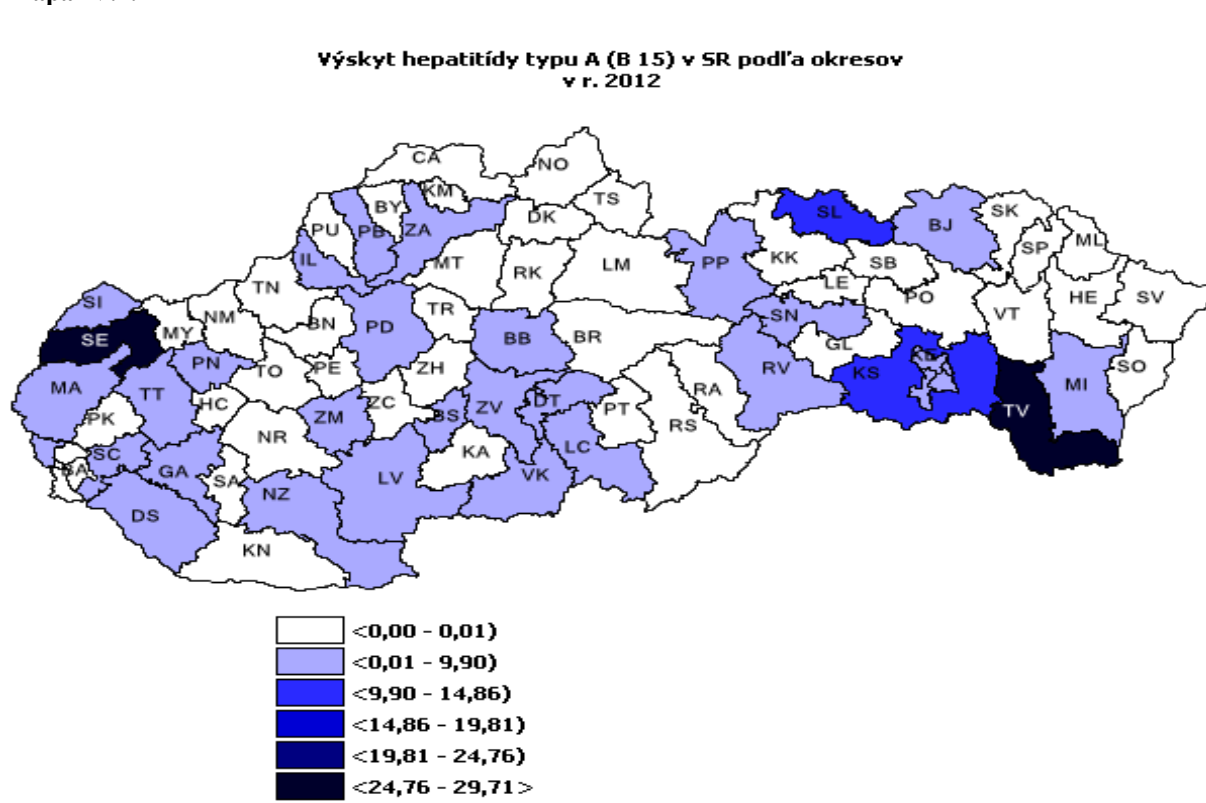
Najnižšiu chorobnosť zaznamenal kraj Trenčiansky - 2 pr. - chor. 0,34 a Žilinský 3 pr. -chor. 0,4. Vo všetkých krajoch s výnimkou Košického sa zaznamenal pokles výskytu. (**Mapa IV.2.1, Graf IV.2.2**).

Sezónny výskyt si zachoval typickú krivku s maximom výskytu v jesennom období s nástupom v auguste (17 pr.), najvyšší výskyt bol zaznamenaný v mesiaci septembri - 22 prípadov a októbri 16 prípadov (**Graf IV.2.4**).

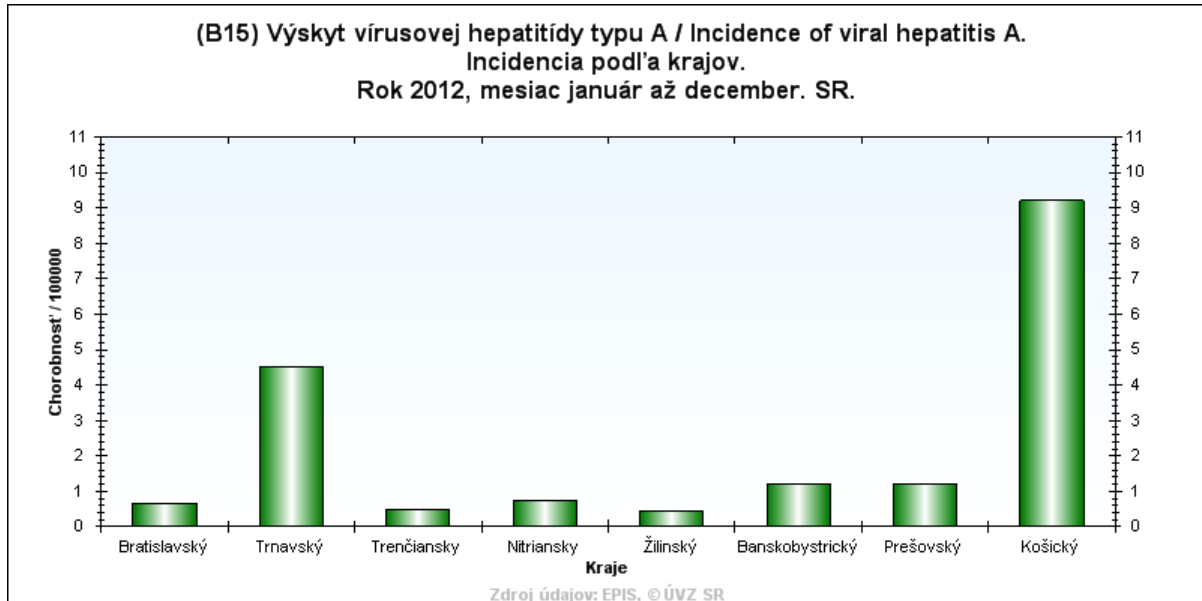
Graf IV.2.1

Mapa IV.2.1

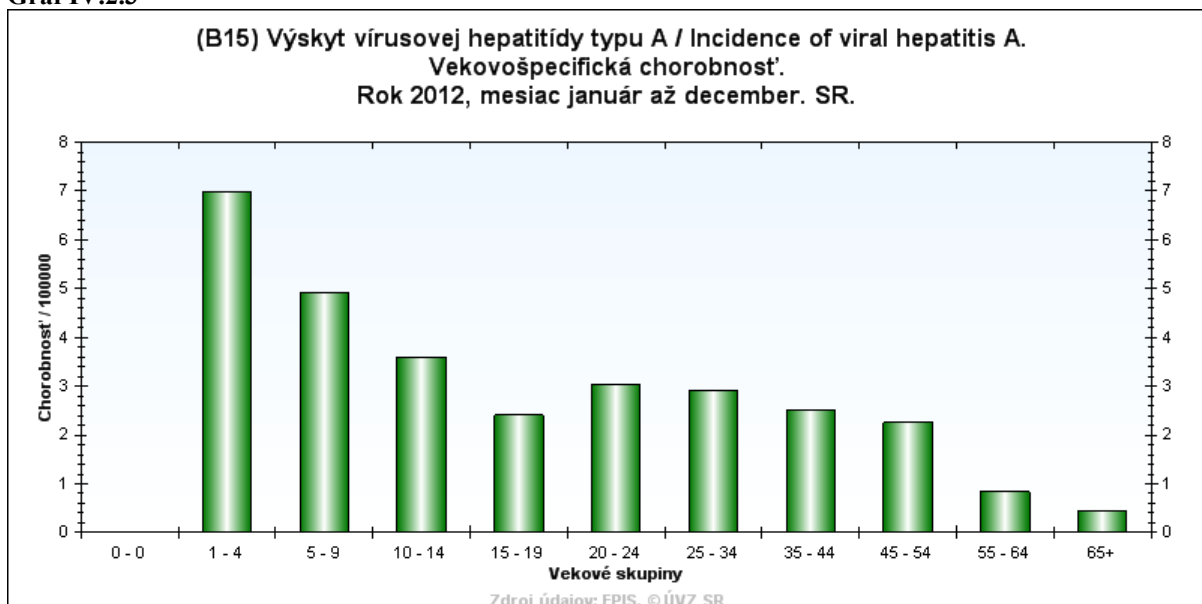
Graf IV.2.2

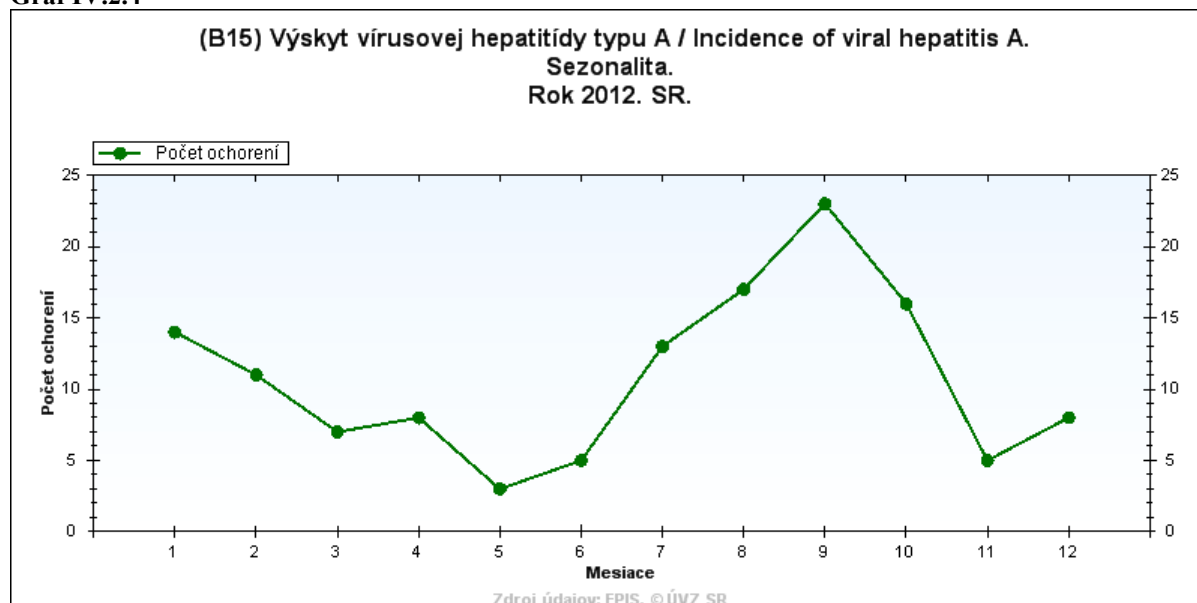
Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť sa zaznamenala vo vekovej skupine 1-4 ročných detí – (chor. 6,6), 5-9 ročných detí (chor. 4,9) a 10-14 ročných (3,6). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0-ročných (Graf IV.2.3).

Najvyššia chorobnosť vo vekovej skupine 1-4 ročných detí napovedá, že odporúčané očkovanie 2-ročných detí žijúcich v prostredí s nízkym hygienickým štandardom sa v niektorých regiónoch využíva len ojedinele a neovplyvňuje to chorobnosť v danom regióne.

Graf IV.2.3

Graf IV.2.4

Zaznamenal sa aj výskyt importovaných nákaz a to v 8-ich prípadoch, 2x z Česka, 2x z Egypta a po jednom prípade z Bulharska, Maďarska, Buthánu a Sudánu.

Rozdelenie chorých podľa povolania je prezentované v nasledujúcom prehľade:

- nepracujúci - dieťa – 38
- nezamestnaný – 28
- študent - 5
- dôchodca - 9
- materská dovolenka – 5
- robotník - 6
- potravinár – 2
- starostlivosť o ľudské telo – 2
- železničiar - 3
- zdravotnícky pracovník - SZP – 1
 - lekár - 1
 - PZP - 1
- iné povolanie – 24

Z prehľadu je evidentné, že z celkového počtu ochorení u osôb v produktívnom veku (111) až v 28 prípadoch ochoreli nezamestnaní, t.j. 25%. V 2 prípadoch ochoreli pracovníci v starostlivosti o ľudské telo, v 2 prípadoch potravinári a v troch prípadoch ochoreli zdravotnícki pracovníci – lekár, zdravotná sestra a PZP.

Rozdelenie ochorení podľa kolektívov dokumentuje nasledovný prehľad:

- mimo kolektív – 87
- predškolské zariadenie - 3
- základná škola - 19
- OU + SŠ - 2
- vysoká škola – 2
- zdrav. zariadenie - 2
- iné – 10

Ochorenia sa vyskytovali jednak sporadicky, ale aj vo forme epidémií v počte 7, teda bolo ich o 10 menej ako v roku 2011. Ochorelo v nich 36 osôb, t.j. 29% všetkých prípadov. Všetky epidémie boli menšieho rozsahu. Najväčšia epidémia bola zaznamenaná v okrese Senica (12 pr.). V ostatných epidémiách ochorelo 2-11 osôb. Prehľad epidémií je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
TV Boľany	21.02.2012	07.04.2012	vírus hepatitídy A	5	350	osada Boľany	kontaminované prostredie	epidemiologicky
TV Boľany-letó	26.06.2012	21.10.2012	vírus hepatitídy A	11	2400	Boľany	kontaminované prostredie	epidemiologicky
KE 1 - rod. Nagyová	17.09.2012	28.09.2012	vírus hepatitídy A	3	4	Belehradská 2, Košice	kontaminované predmety	epidemiologicky
KE4 - Rod. Reichová	20.09.2012	02.11.2012	vírus hepatitídy A	2	3	Pri nemocnici 6	kontaminované predmety	epidemiologicky
SL Lomnička	04.10.2012	22.10.2012	vírus hepatitídy A	4	550	Lomnička	neznámy	
TV rodina Biel	21.11.2012	13.12.2012	vírus hepatitídy A	3	9	Biel	Neznámy	
SE – obec Hlboké	5.7.2012	14.8.2012	vírus hepatitídy A	12	17	Hlboké	Neznámy	laboratórne a epidemiologicky

Popis jednotlivých epidémií:

Košický kraj

Epidemický výskyt zaznamenali v okr. **Trebišov v obci Boľany:**

V čase od 21.02.- 07.04.2012 ochorelo z 250 obyvateľov obce 5 žiakov ZŠ z lokality s nízkym hygienickým štandardom – osada pri obci. Ochoreli 4 muži a 1 žena. Ochorenia vznikli v 2 rodinách: 1x2 a 1x3 ochorenia. V obci bolo nariadené mimoriadne očkovanie všetkých detí od 1-15 rokov (98).

Od 26.06.- 21.10.2012 opäť v obci Boľany z celkového počtu 1 436 obyvateľov obce ochorelo 11 osôb z rôznych lokalít obce. V jednej rodine vzniklo 5 ochorení. Z celkového počtu ochoreli aj 2 pracovníci aktivačných prác, ktoré boli dočasne zastavené. Bolo nariadené mimoriadne očkovanie všetkých 119 kontaktov chorých pracovníkov.

Trnavský kraj

Okres Senica - na vírusovú hepatitídu typu A, bolo 12 ochorení evidovaných v rámci epidemického výskytu v obci Hlboké.

Ochorenia prebiehali pod obrazom: malátnosť, nauzea, bolesti svalstva a brucha. V 4 prípadoch sa jednalo o icterickú formu, v 5 prípadoch anicterická forma a v 3 prípadoch bezpríznakový priebeh – ochorenia zistené v rámci ZZD (vzhľadom na nízky vek do 5 rokov a nízky hyg. štandard boli aj tieto deti hospitalizované). Všetky ochorenia boli potvrdené sérologicky. Prameň nákazy nezistený, faktor prenosu neznámy. Na vzniku epidémie sa podieľala nízka hygienická úroveň domácnosti.

Počet exponovaných: 17 osôb.

Z toho chorých: 12 osôb (9 detí a 3 dospelí).

Počet hospitalizovaných: 12 osôb.

Trvanie epidémie: od 5.7.2012 do 14.8.2012 – júl 8 prípadov, august 4 prípady.

Klinický obraz ochorenia: malátnosť, nauzea, bolesti svalstva a brucha.

Laboratórne potvrdených : 12 prípadov.

Vekové zloženie prípadov: 1-4 rokov – 2 ochorenia, 5-9 rokov – 4 ochorenia, 10-14 rokov – 1 ochorenie, 15-19 rokov – 2 ochorenia, 20-24 rokov – 1 ochorenie, 25-34 rokov – 2 ochorenia.

Analýza vzhľadom na kolektívy: ochorelo 1 dieťa z MŠ a 4 deti zo ZŠ.

Prameň pôvodcu nákazy: nezistený.

Faktor prenosu: nezistený.

V rámci lekárskeho dohľadu bolo zaznamenaných 11 prípadov ochorenia na VHA, čo predstavuje 91,67% z evidovaných ochorení, z tohto počtu boli zaočkované 4 osoby (36,36%).

Analýza prípadov ochorenia po očkovaní: 4 choré osoby boli zaočkované proti VHA v rámci postexpozície profylaxie, ochoreli v rozpätí od 12 do 22 dní po očkovaní (1osoba za 12 dní, 1 osoba za 13 dní, 1 osoba za 19 dní a 1 osoba za 22 dní).

V rodine a obci boli vykonané protiepidemické opatrenia v spolupráci so starostom obce Hlboké (dezinfekcia v domácnosti a v príslahlom okolí, zabezpečiť v domácnosti odvoz tuhého komunálneho odpadu a likvidáciu fekálií). Bol vykonaný odber vody z obecných studní - domácnosť nie je napojená na vodovod.

Lekársky dohľad bol nariadený 62 osobám, ktorí boli v kontakte s chorými a 17 osôb bolo zaočkovaných.

V ohniskách nákazy sa zabezpečoval lekársky dohľad a vykonávala sa aktívna profylaxia VH-A očkovaním priamych kontaktov. Celkovo bolo postexpozície aktívne v ohniskách chránených 936 osôb. Pasívna profylaxia nebola použitá. Z chránených osôb po podaní očkovacej látky ochorelo 9 osôb, t.j. (0,01%) chránených.

Preventívne očkovaný neochorel žiaden pacient.

Tab.IV.2.2 Postexpozícia imunizácia

Kraj	Očkovacia látka HAVRIX	
	Počet chránených osôb	Z toho počet ochorení
Bratislavský	5	-
Trnavský	26	
Trenčiansky	68	
Nitriansky	11	2
Žilinský	58	
Banskobystrický	40	
Prešovský	52	
Košický	676	7
S p o l u	936	9

IV.2.2 Akútna vírusová hepatitída B – B 16

V roku 2012 bolo zaznamenaných 73 prípadov ochorenia akútnou formou VH-B (chor.1,35/100 000), čo predstavuje pokles oproti roku 2011 o 12%, oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 35% (**Graf IV.2.5**).

Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Nitrianskom – 18 prípadov (chor. 2,6/100 000), v kraji Trnavskom - 11 prípadov (chor.2/100 000), a v kraji Bratislavskom – 11 prípadov (chor. 1,8/100 000). Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Žilinskom a Banskobystrickom, v ktorých sa vyskytli po 4 prípady pri chorobnosti 0,58 a 0,61/100000 (**Mapa IV.2.2, Graf IV.2.6**).

Ochorenia sa nevyskytli vo vekových skupinách 1-4 ročných a 5-9 ročných, (**Graf .IV.2.7**) čo dokumentuje pozitívny dopad celoplošného očkovania proti VH-B od r. 1998 ako aj doočkovanie adolescentov. 1 prípad ochorenia sa vyskytol vo vekovej skupine 0- ročných detí a to u 2,5 mesačného dieťaťa z obce Žehra. Dieťa sa narodilo HBsAg pozitívnej matke a bolo proti VHB očkované 2 dávkami očkovacej látky Engerix, avšak nebol mu podaný pri narodení v zmysle odporúčania hyperimúnnu gamaglobulín proti VHB. Z ostatných vekových skupín, v ktorých sa ochorenia vyskytli bola najvyššia chorobnosť zaznamenaná u 25-34 ročných – 24 prípadov (chor. 2,7/100000) a u 20-24 ročných – 8 prípadov (chor.2/100000).

Očkovanie v anamnéze bolo udávané u 4 pacientov:

1. prípad u 0-roč. dieťaťa z okresu SNV popísaný vyššie
 2. prípad u 18 roč. muža z okresu Kežmarok, kompletne očkovaného 3 dávkami vakcíny proti VHB, matka HBsAg pozitívna, pozitívita zistená v tehotenstve, dieťa očkované ihneď po narodení, avšak hyperimúnnu gamaglobulín nepodaný. Pacient žije v osade s nízkym hygienickým štandardom
 3. prípad u 13 roč. žiaka z okresu Kežmarok, kompletne očkovaného proti VHB v normálnej schéme. Neskôr pri ďalších pôrodoch zistená HBsAg pozitívita u matky. Pacient žije v osade s nízkym hygienickým štandardom.
 4. prípad u 15 roč. chlapca z okresu Kežmarok kompletne očkovaného, prvá dávka pri narodení, nakoľko matka je HBsAg pozitívna. Hyperimúnnu gamaglobulín podaný nebol.
- Analýza prípadov ochorenia po očkovaní naznačuje, že dodržiavanie odporúčania pre profylaxiu VHB u detí HBsAg pozitívnych matiek sa nedodržiava a hyperimúnnu gamaglobulín sa nepodáva. Popísané prípady ochorenia po očkovaní potvrdzujú, že kombinované podanie vakcíny a hyperimúnnu gamaglobulínu je u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek absolútne zdôvodnené a strategické.

V anamnéze parenterálnych výkonov bolo zistené nasledovné:

- aplikácia injekcie – 3x
- i.v.drogy – 10
- operácia - 4
- tetovanie – 3
- piercing - 1
- transfúzia krvi – 4
- zubné ošetrenie – 3
- malý chir.výkon - 2
- nezistený – 43

Z prehľadu je zrejmé, že 10x sa ochorenie vyskytlo u i.v. narkomanov (13,7%) chorých, 16 chorých má v anamnéze rôzne parenterálne zákroky v zdravotníckych zariadeniach vrátane stomatologických, 3x parenterálny výkon v iných zariadeniach. 43x zostala epidemiologická anamnéza neobjasnená.

Rozdelenie ochorení podľa povolania:

- Nepracujúci - nezamestnaný - 18
- dôchodca - 11
- robotník - 5
- väzenie – výkon trestu – 4
- študent – 3
- dieťa – 3
- materská dovolenka – 2
- pedagogický pracovník – 1
- poľnohospodársky pracovník – 1
- potravinár – 1
- iné povolanie - 24

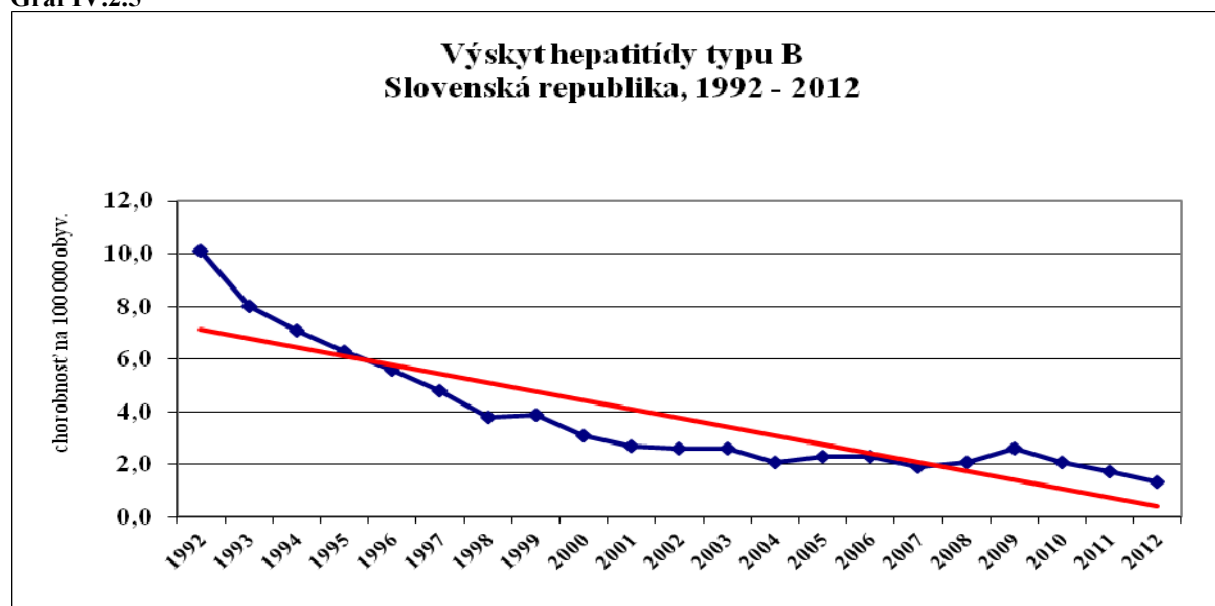
Z tohto rozdelenia vyplýva, že zo 65 osôb v produktívnom veku 18x sa ochorenie zistilo u nezamestnaných, čo predstavuje proporciu 27,7% chorých tejto skupiny. Tento fakt významne podporuje sociálny aspekt výskytu VH-B. Neochoreli žiadni zdravotnícki pracovníci.

Rozdelenie podľa kolektívov:

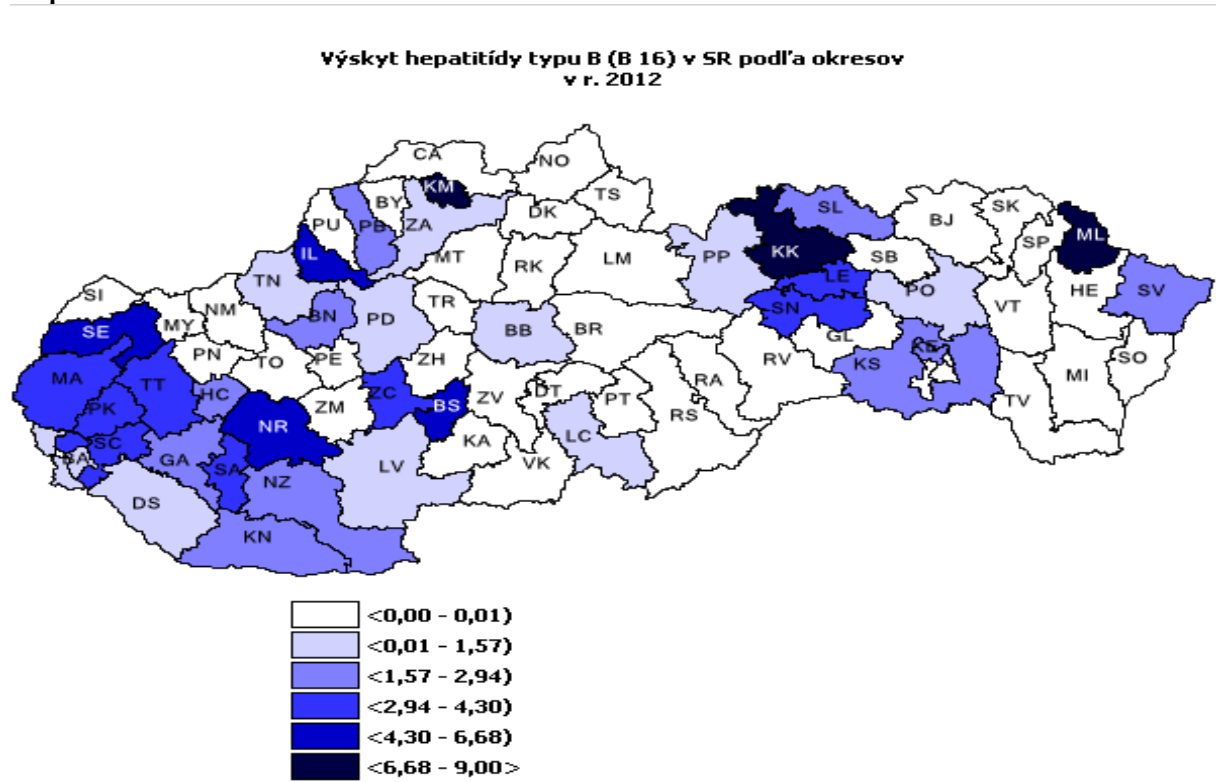
- mimo kolektív - 60
- nápravné zariadenie - 5
- vysoká škola – 2
- základná škola – 2
- iné - 4

Ochorenia sa vyskytovali prevažne sporadicky.

Graf IV.2.5

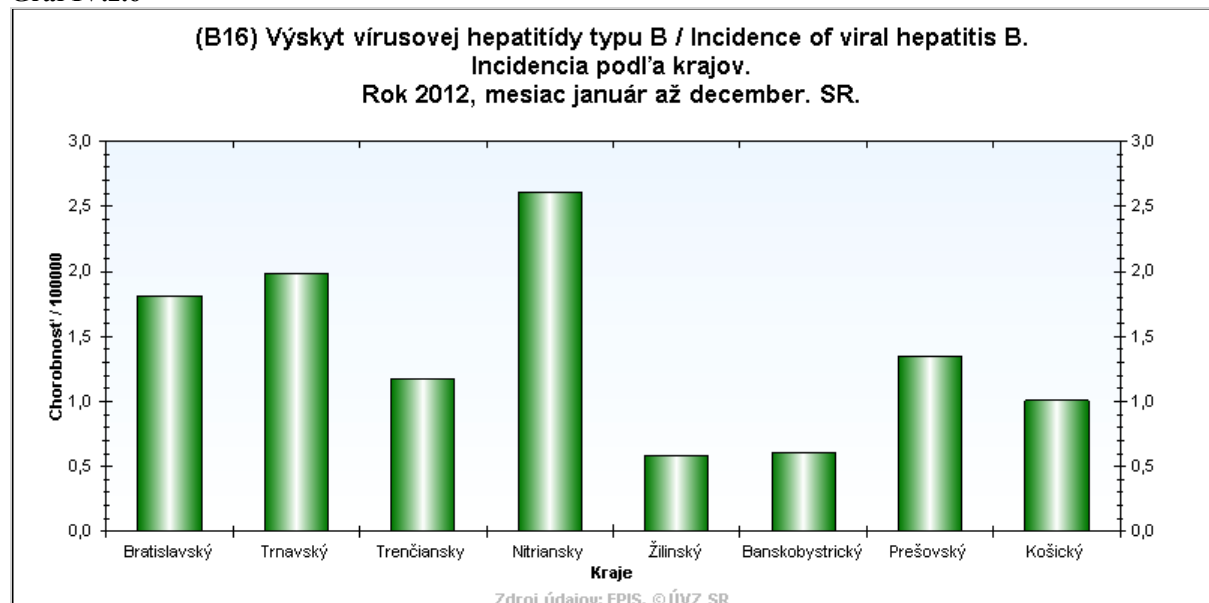

Mapa IV.2.2

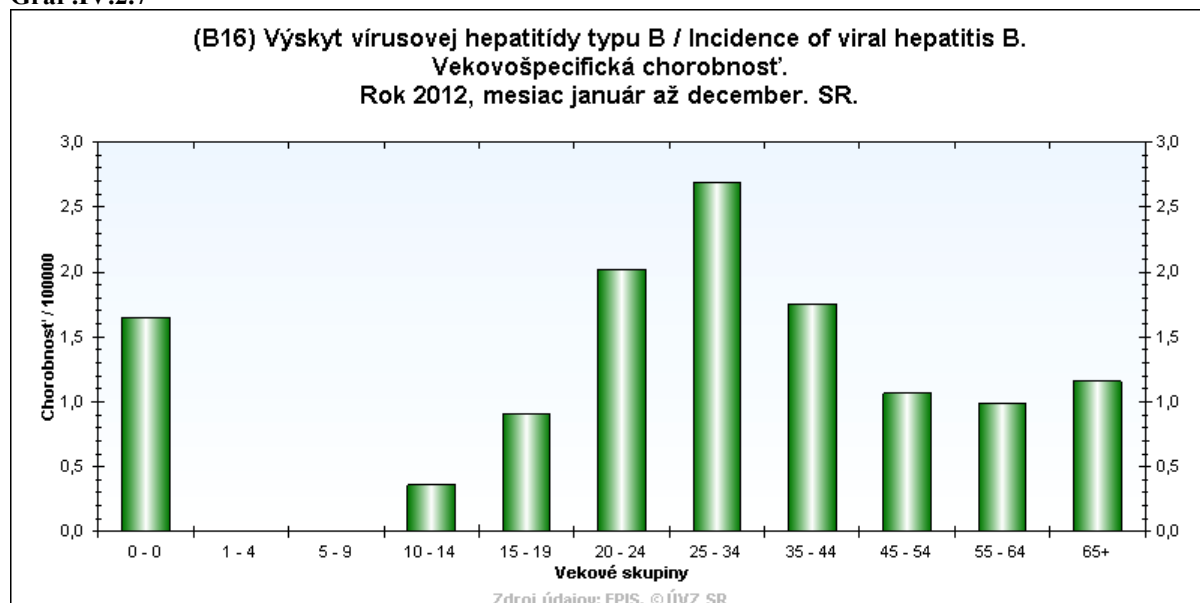

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf IV.2.6

Graf.IV.2.7

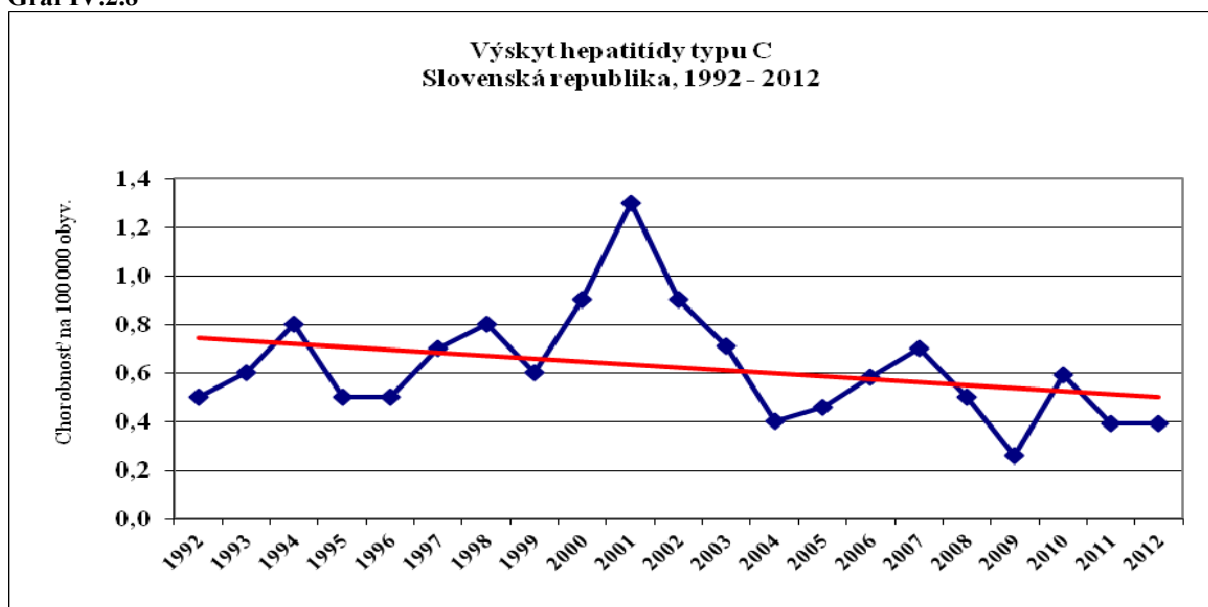
Tab.IV.2.3 Analýza akútnych vírusových hepatítid typu B vzhľadom na druh anamnézy – rok 2012

Veková skupina	VH-B spolu	Z toho pozit. anamnéza								Negat. anam.
		operácie	Pearcing	Aplikácia injekcie	Zubné ošetrovanie	Zubné chir. výkony	Drobný chir. výkony	Drogy	Transfúzia	
0	1									1
1-4	-									
5-9	-									
10-14	1									1
15-19	3	1								2
20-24	8	1	1	1			1		1	3
25-34	24				2	1	5		2	14
35-44	14	1			1	1	3	1		7
45-54	8			1			1	1		5
55-64	7									7
65+	7	1		1				2		3
Spolu	73	4	1	3	3	2	10	4	3	43

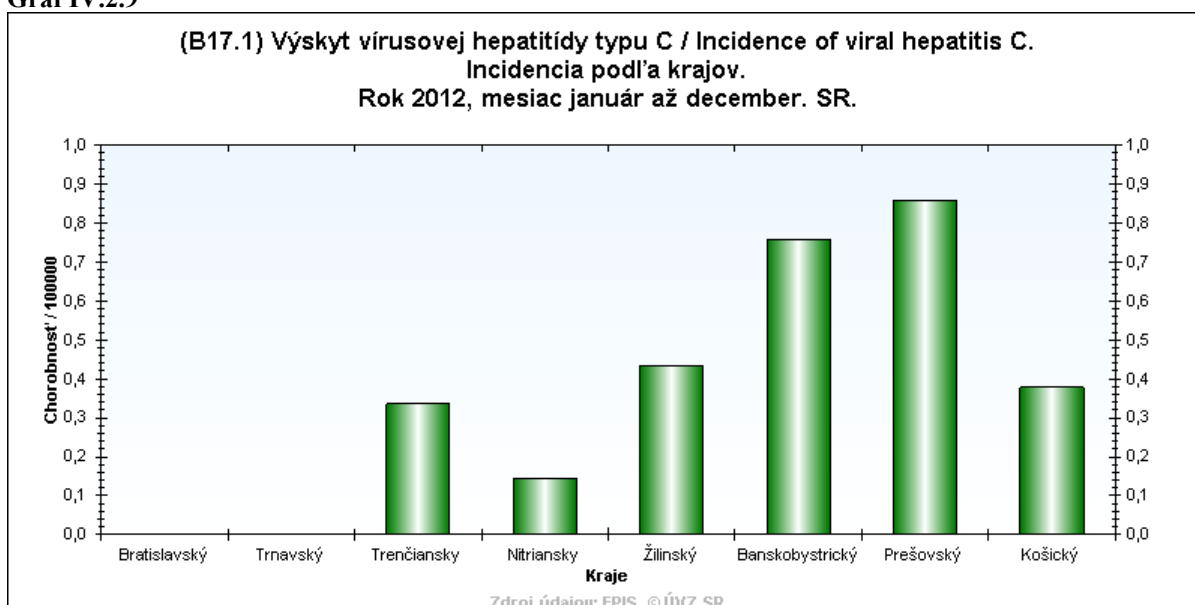
IV.2.3 Akútna vírusová hepatitída typu C – B 17.1

V roku 2012 bolo zaznamenaných celkom 21 prípadov ochorenia (chor.0,39/100.000), čo je rovnaký výskyt ako v roku 2011 a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 20% (Graf IV.2.8). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s výnimkou Bratislavského a Trnavského, kde nebol výskyt zaznamenaný. Maximum výskytu sa zaznamenal v kraji Prešovskom a Banskobystrickom (0,86) (Graf IV.2.9, Mapa IV.2.3).

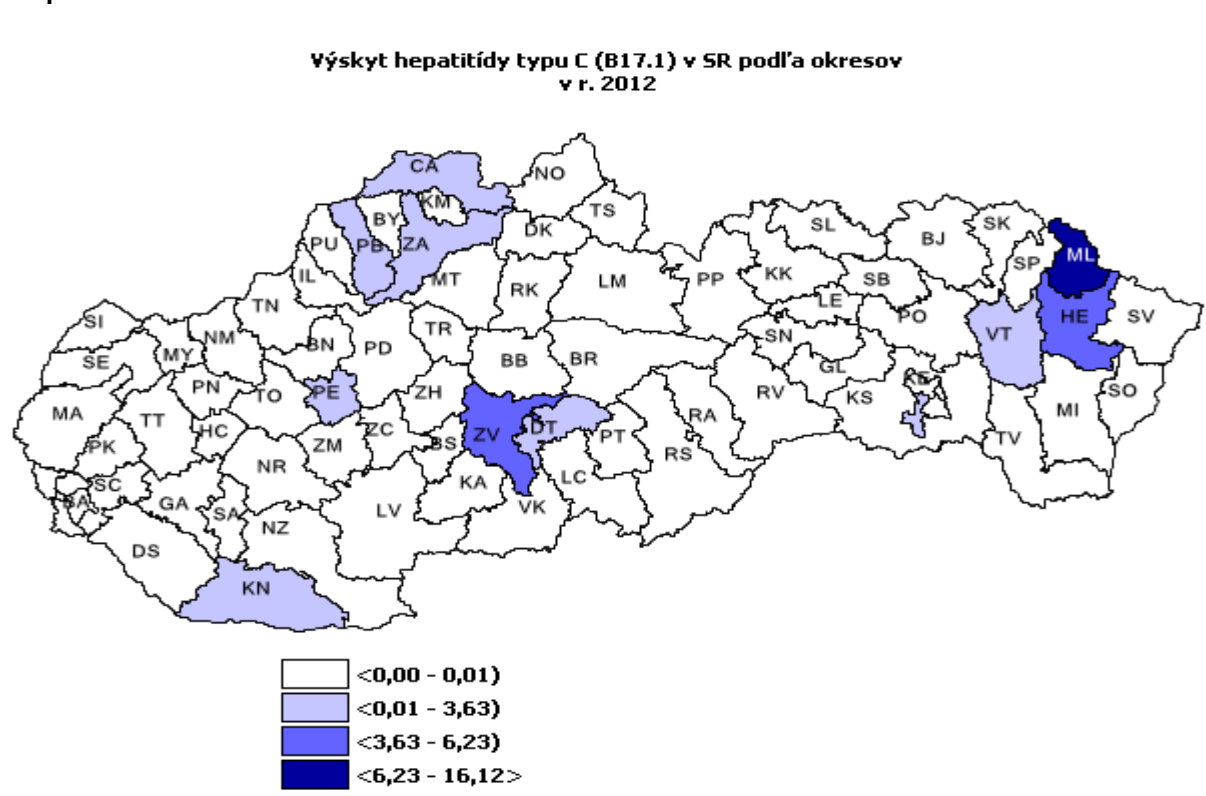
Graf IV.2.8

Graf IV.2.9

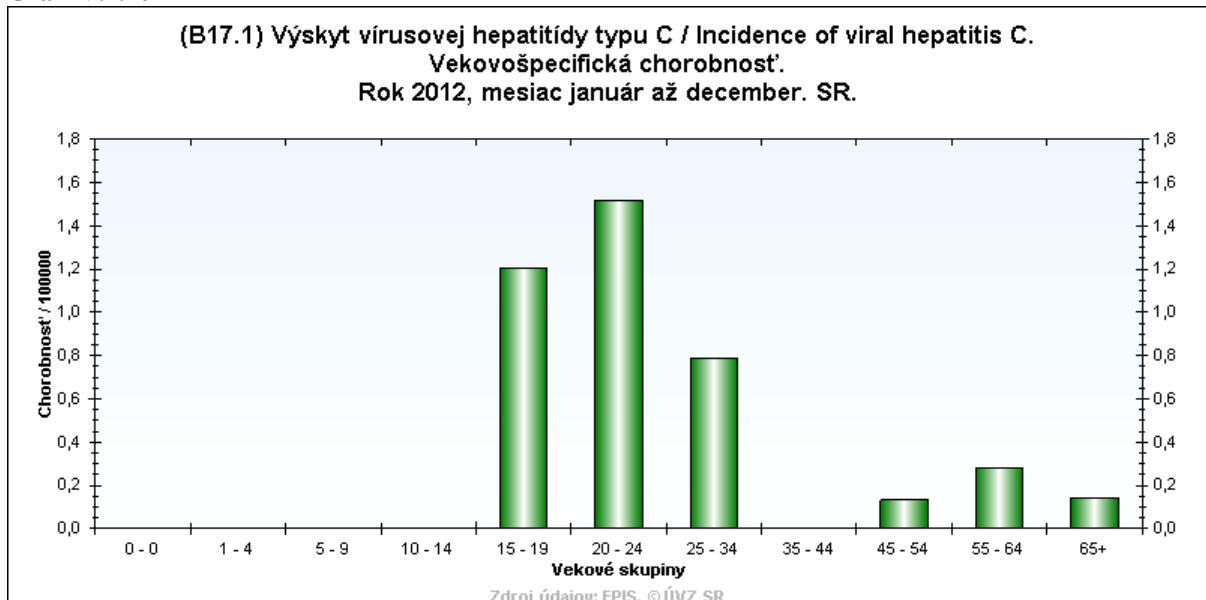

Mapa IV.2.3

Z hľadiska veku sa ochorenia zaznamenali u osôb nad 15 rokov s maximom vo vekovej skupine 20-24 ročných (6 prípadov – chor. 1,51) a vo vekovej skupine 15-19 ročných (4 prípady – chor. 1,2//100 000) (Graf IV.2.10).

Graf IV.2.10

Epidemiologická anamnéza zameraná na parenterálne zákroky bola nasledovná:

- i.v. drogy – 4
- piercing – 1
- tetovanie – 1
- kožná operácia – 1
- oštiepenie rany 1
- dialýza - 1
- potrat - 1
- nezistený – 11

Z prehľadu je zrejmé, že u 4 pacientov sa zaznamenala i.v. aplikácia drog (19%), v 4 prípadoch sa zistili parenterálne výkony v zdravotníckych zariadeniach, 1x sa v prenose pravdepodobne uplatnil piercing, 1x tetovanie, 11x zostala epidemiologická anamnéza neobjasnená.

Povolanie chorých charakterizuje nasledujúci prehľad:

- nepracujúci - dôchodca – 3
 - nezamestnaný – 6
 - študent - 1
 - dieťa - 2
- robotník – 1
- potravinár - 1
- iné povolanie – 6
- zdravotnícky prac. - lekár - 1

Z prehľadu je zrejmé, že 6 chorých (28,6%) patrilo do kategórie nezamestnaných.

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- zdrav. zariadenie - 1
- mimo kolektív – 16
- iné - 2
- ZŠ – 1
- OU+SŠ - 1

Tab.IV.2.4 Analýza akútnych vírusových hepatítid typu C vzhľadom na druh anamnézy – rok 2012

Veková skupina	VH-C spolu	Z toho pozit. anamnéza							Negat. anam.
		Drogy	Piercing	Tetovanie	Operácie	Oštiepenie rany	Potrat	Dialýza	
0									
1-4									
5-9									
10-14									
15-19	4	1	1						2
20-24	6	2		1		1	1		1
25-34	7	1						1	5
35-44	-								
45-54	1				1				
55-64	2								2
65+	1								1
Spolu	21	4	1	1	1	1	1	1	11

IV.2.4 Akútna hepatitída typu E – B 17.2

Bolo zaznamenané 1 ochorenie (chor. 0,02/100 000) importované. V roku 2011 sa vyskytli 2 ochorenia.

Prípád ochorenia sa vyskytol u 29 ročnej ženy z okresu Stará Ľubovňa. Jedná sa o importované ochorenie z Pakistanu. Klinické príznaky sa manifestovali zvracaním, icterom na celom tele, hospitalizovaná na int. oddelení NsP Košice, následne preložená na infekčné oddelenie. Sérologicky potvrdená VHE –ELISA IgM pozit.

IV.2.5 Iná špecifikovaná akútna hepatitída – B 17.8

Bolo zaznamenané 1 ochorenie (chor. 0,02/100 000) u 1-ročného dieťaťa z okresu Trebišov, ktoré bolo hospitalizované na infekčnom oddelení NsP Trebišov a.s. pre slabosť, únavnosť a zvýšené hladiny transamináz. Ochorenie potvrdené testom ELISA – EBV IgM pozit.

IV.2.6. Nešpecifikovaná vírusová hepatitída (B19.9)

Jedno ochorenie bolo hlásené z okresu Trebišov u 61 ročnej ženy, u ktorej pri hospitalizácii na infekčnom oddelení v NsP Michalovce bola zistená zvýšená hladina sérových transamináz. Pacientka opakovane vyšetovaná na infekčnej ambulancii, anti HAV IgM, HBsAg, antiHCV negat. Epidemiologická anamnéza negatívna.

IV.2.7. Chronická vírusová hepatitída typu B – B 18.1

V sledovanom roku 2012 bolo v tejto skupine zaznamenaných 85 prípadov ochorení (chor.1,57/100.000), čo je o 10,4% viac ako v roku 2011 (77 prípadov).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Prešovskom - 26 prípadov (chor. 3,2) a v kraji Košickom (24 prípadov, chor. 3,0) (**Graf .IV.2.10**).

Ochorelo 57 mužov a 28 žien.

Z hľadiska veku sa ochorenia vyskytli vo všetkých skupinách nad 15 rokov veku s maximom vo vekovej skupine 35-44 ročných, v ktorej ochorelo 24 osôb (chorobnosť 3,01/100.000) a vo vekovej skupine 15-19, kde bolo zaznamenaných 10 prípadov, chorobnosť 3,0 (**Graf IV.2.11**).

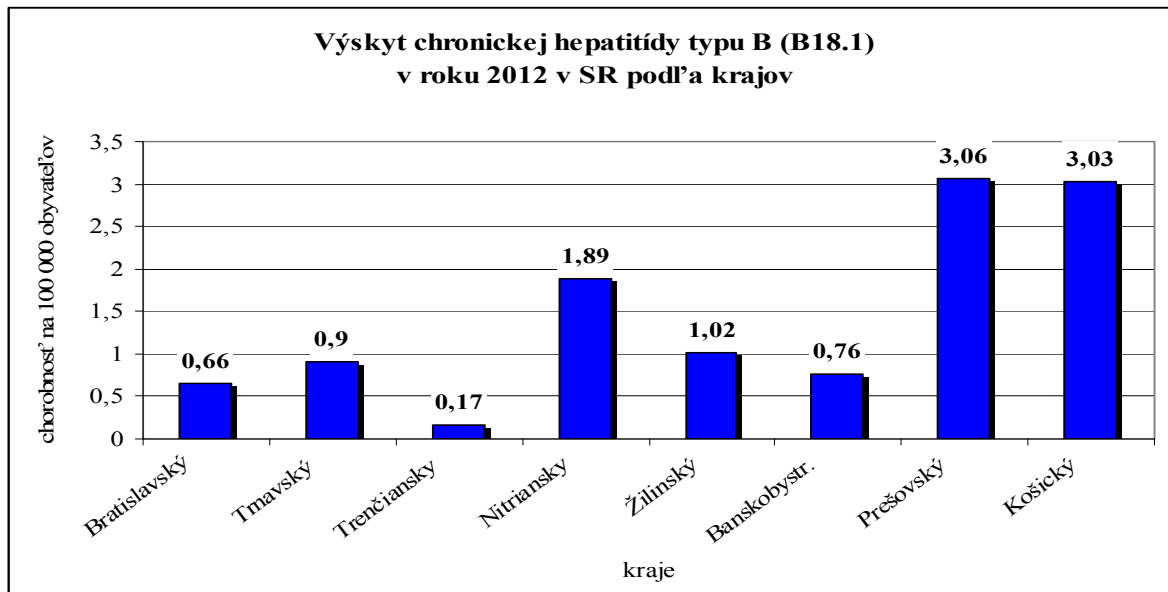
Jeden prípad ochorenia a zároveň úmrtia sa zaznamenal vo vekovej skupine 0 ročných u 7-mesačného dieťaťa HBsAg pozitívnej matky, ktoré bolo očkované 2 dávkami vakcíny. Dieťa malo vrodenú srdcovú vadu – defekt predsieňového septa. Počas hospitalizácie došlo k elevácii hepatálnych testov a hepatálnemu zlyhaniu s následným úmrtím. Na základe údajov z pitevného protokolu bol ako komplikácia základnej choroby (insufficiencia cardiorespiratoria) uvedený icterus. Laboratórne HBsAg pozit., anti HBcIgM pozit, total Ig pozit, HBeAg pozit.

V anamnéze chorých bolo zistené nasledovné:

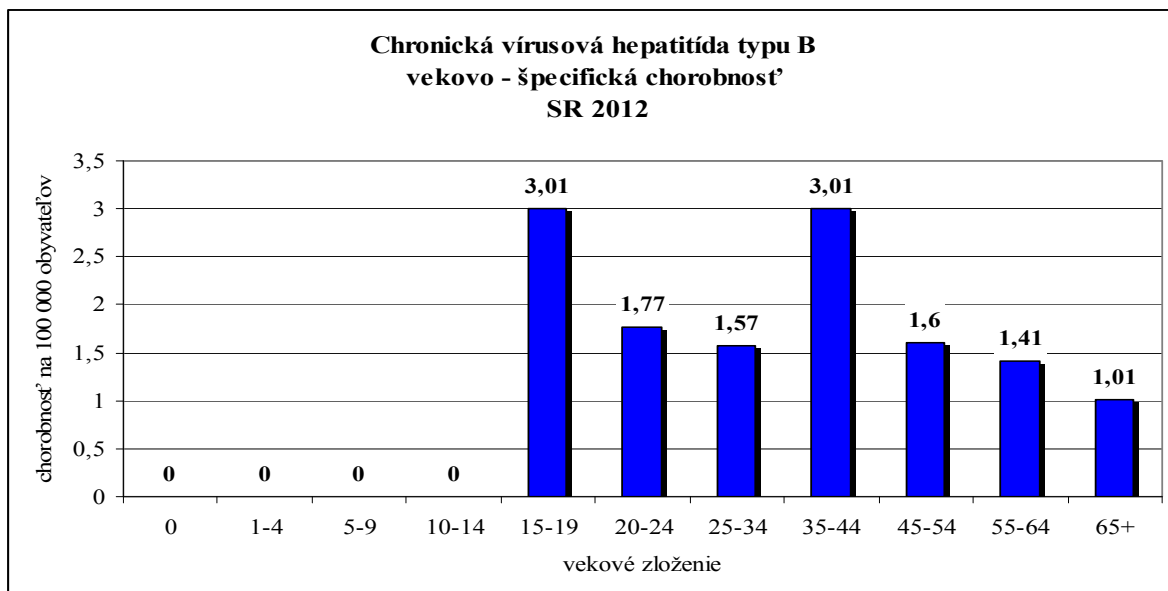
- i.v.drogy – 1x
- aplikácia injekcie – 3
- odber biologického materiálu – 3

- operácia – 10
- transfúzia krvi – 2
- zubné ošetrenie – 4
- drobný chirurgický výkon – 1
- ošetrenie rany - 1
- tetovanie – 4
- nezistený – 55 (z toho 19x sa jednalo o klientov utečeneckého tábora v Humennom, t.j. u importovaných nákaz).

Graf .IV.2.10

Graf IV.2.11

Rozdelenie chorých podľa povolania dokumentuje nasledujúci prehľad:

- nepracujúci - nezamestnaný – 33
- dôchodca – 16
- dieťa – 1
- študent - 2

- materská dovolenka - 3
- poľnohospodársky pracovník – 2
- robotník – 2
- väzenie – výkon trestu – 1

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- mimo kolektív – 59
- azylové domy – 19
- domov dôchodcov – 2
- liečebňa pre dospelých – 1
- nápravné zariadenie – 2
- OU + SŠ – 2

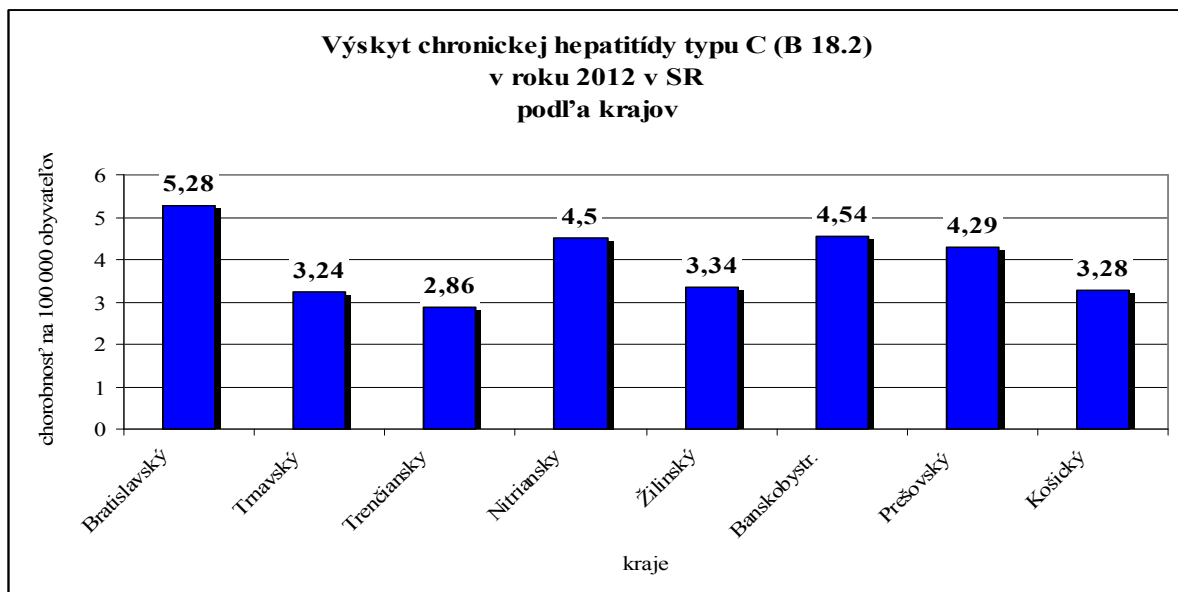
20 prípadov ochorenia malo charakter importovanej nákazy a to 9x zo Somálska, 3x z Eritrei, 2x z Gruzínska, 2x z Číny, 1x z Afganistanu, Pakistanu, Turecka a z Ruska. 19 z nich bolo zachytených v utečeneckom tábore v Humennom.

6.IV.2.8 Chronická vírusová hepatitída typu C – B 18.2

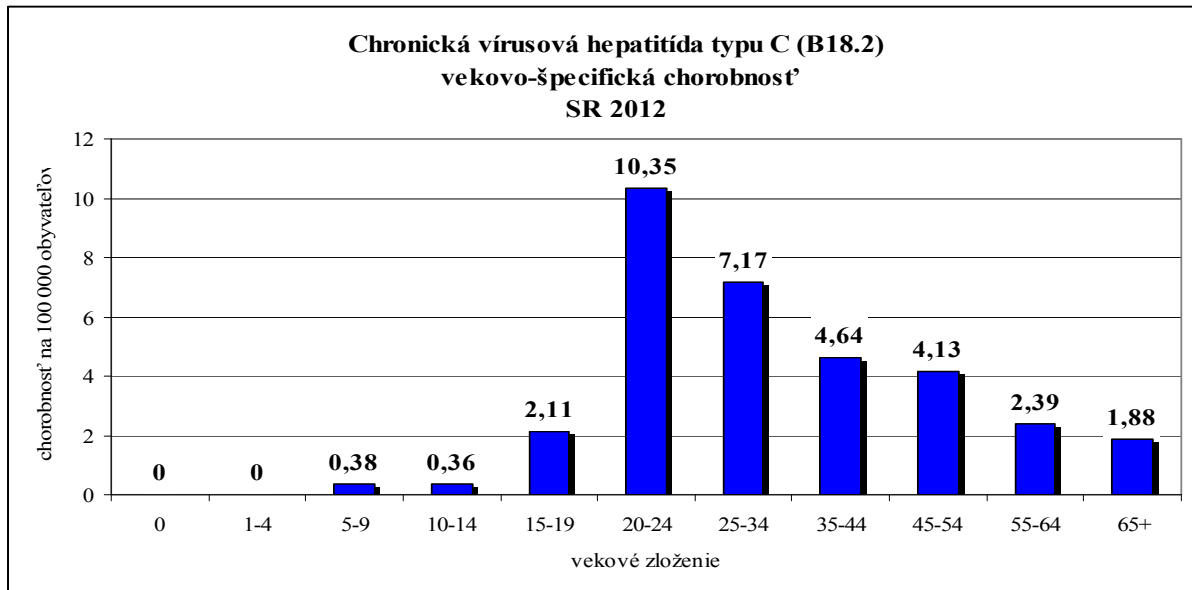
V roku 2012 bolo novozistených 212 prípadov ochorení na chronickú VH-C (chor. 3,9/100.000), čo predstavuje pokles oproti roku 2011 o 25%.

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Bratislavskom (5,3), Banskobystrickom (4,54) a Nitrianskom (4,5). Najnižšia chorobnosť sa zaznamenala v kraji Trenčianskom (2,9) (Graf .IV.2.11).

Graf .IV.2.11

Graf 6.IV.2.12

Ochorelo 130 mužov a 82 žien.

Ochorenia sa zaznamenali vo vekových skupinách nad 5 rokov veku. Najvyššia chorobnosť sa vyskytla vo vekovej skupine 20-24 ročných, v ktorej ochorelo 41 osôb (chor. 10,4/100000). Po jednom prípade ochorenia sa vyskytlo vo vekovej skupine 5-9 ročných a 10-14 ročných (**Graf 6.IV.2.12**).

Pri zisťovaní epidemiologickej anamnézy boli udané nasledovné parenterálne výkony:

- i.v.drogy –64 (30,1 %)
- tetovanie – 13
- transfúzia krvi – 12
- brušná operácia – 10
- aplikácia injekcie – 7
- pôrod – 5
- gynekologická operácia – 5
- pearcing – 5
- ortopedická operácia – 4
- traumatologická operácia – 4
- dialýza – 4
- zubné ošetrenie – 3
- odber biologického materiálu – 3
- drobný chirurgický zákrok – 2
- hrudná operácia – 1
- potrat – 1
- negatívna anamnéza - 69

Rozdelenie chorých na VH-C podľa povolania:

- nepracujúci - dieťa – 1
- - dôchodca - 35
- nezamestnaní - 68
- študent – 5
- materská dovolenka - 2

- potravinár – 2
- pedagogický pracovník - 1
- robotník – 6
- väzenie – výkon trestu – 35
- zdravotnícky pracovník – SZP - 1
- iné povolanie – 56

Z prehľadu je zrejmé, že až v 68 prípadoch ochoreli nezamestnané osoby t.j. 32,1% a osoby vo výkone trestu 35x, t.j.v 16,5% .

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- azylové domy – 10
- nápravné zariadenie – 35
- ÚSS pre dospelých – 3
- OU + SŠ - 3
- liečebňa pre dospelých – 2
- základná škola – 2
- vysoká škola – 1
- zdravotnícke zariadenie – 1
- iné – 8
- mimo kolektív - 147

V 10 prípadoch sa jednalo o importovanú nákazu a to 1x z Gruzínska, 5x z Arménska a 1x z Ukrajiny. V 9 prípadoch sa jednalo o cudzincov, ktorí boli vyšetrení v záchytnom tábore v okrese Humenné.

IV.2.9. Cytomegalovírusová hepatitída – B 25.1

V roku 2012 bolo zaznamenaných 6 prípadov ochorenia (chor. 0,11/100 000), čo je o 1 prípad viac ako v roku 2011. Ochorenia sa vyskytli v 4 krajoch, po 2 prípady v Trenčianskom a Košickom a po jednom prípade v kraji Prešovskom a Žilinskom.

Ochoreli 4 muži a 2 ženy.

Ochorenia sa vyskytli v piatich vekových skupinách a to 10-14 roční, 15-19 roční, 35-44 roční a 45-54 roční po jednom prípade a dva prípady boli zaznamenané u 25-34 ročných osôb.

Všetky ochorenia mali typické príznaky akútnej hepatitídy v predchorobí s príznakmi virózy alebo hnačiek. Všetky ochorenia boli etiologicky potvrdené sérologickým vyšetrením (ELISA CMV IgM a IgG pozit).

6.IV.2.10 Novozistené nosičstvo HBsAg – Z 22.5

V priebehu roka 2012 bolo hlásených 413 novozistených nosičov HBsAg (chor. 7,6/100 000) zo všetkých krajov SR s maximom v kraji Prešovskom (18,1) a Košickom (16,6). Oproti roku 2011 je to vzostup o 8%.

Z hľadiska veku sa nosičstvo zistilo vo vekových skupinách nad 1 rok veku s maximom vo vekovej skupine 35-44 ročných. – 124 prípadov (15,5/100000).

Epidemiologickú anamnézu nosičov zameranú na parenterálne zákroky v minulosti nebolo možné vykonať.

Väčšina nosičstiev bola vyhladaná pri predoperačných vyšetreniach, v tehotenstve a pri preventívnych prehliadkach.

Nosičstvo HBsAg bolo v **34 prípadoch** zaznamenané ako **importovaná nákaza u cudzincov**: 12x zo Somálska, 5x z Konga, 4x z Ruska, 5x z Gruzínska a 1x z Vietnamu, Afganistanu, Bangladéšu, Číny, Eritrei, Guinei, Turecka a Kazachstanu.

III.3 Skupina respiračných nákaz

III.3.1 Diftéria – záškrt – A 36

Ochorenie sme nezaznamenali.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, hemofilovým infekciám, poliomyelitíde, vírusovému zápalu pečene typu B a pneumokokovým infekciám.

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť proti nákazám neklesla pod 95 %.

- **Základné očkovanie dojčiat tromi dávkami DI-TE-PER-HIB-VHB-POLIO:**

roč. 2010: SR - 98,7,0 %; kraje - od 97,4 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský kraj a Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahol jeden kraj. V porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla celoslovenská zaočkovanosť o 0,3 %.

Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahol okres Trebišov - 94,2 %.

Všetky deti boli očkované hexavakcínou INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertusis.

- **Základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam**

roč. 2010: SR - 98,6 %; kraje - od 97,4 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahol okres Trebišov - 94,2 %. Všetky deti boli očkované konjugovanou pneumokokovou vakcínou.

- **Preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:**

roč. 2005: SR - 99,1 %; kraje - od 98,5 % (Košický kraj) do 99,7 % (Trnavský kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Okresy - v žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Na očkovanie bola použitá vakcína Infanrix Polio.

- **Preočkovanie proti DI-TE-POLIO v 13. roku života:**

roč. 1998: SR - 99,3 %; kraje - od 98,8 % (Prešovský kraj) do 99,7 % (Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje. Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. Okresy - v žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Očkovanie bolo vykonané vakcínou DULTAVAX (44,6 % detí) a vakcínou BOOSTRIX POLIO (54,7 % detí).

III.3.2 Pertussis, parapertussis, syndróm divého kašľa – A 37.0, A 37.1, A37.9

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 999 ochorení (chor. 18,49), z toho 950 ochorení na pertussis (chor.17,58/100 000) a 49 ochorení na parapertussis (chor. 0,91/100 000). Ochorenie na syndróm divého kašľa nebolo hlásené. Ochorenia na obe diagnózy boli hlásené u pacientov z každého kraja. Pacienti ochoreli v každej vekovej skupine s najvyššou chorobnosťou vo veku adolescentov 15-19 ročných (chor.55,14), druhou najpostihnutejšou skupinou boli 0 ročné deti (chor.36,30). Ochorenia sa však vyskytovali aj u starších dospelých nad 65 rokov, v tejto skupine bola chorobnosť 12,45/100 000.

Ochorelo 427 mužov a 572 žien.

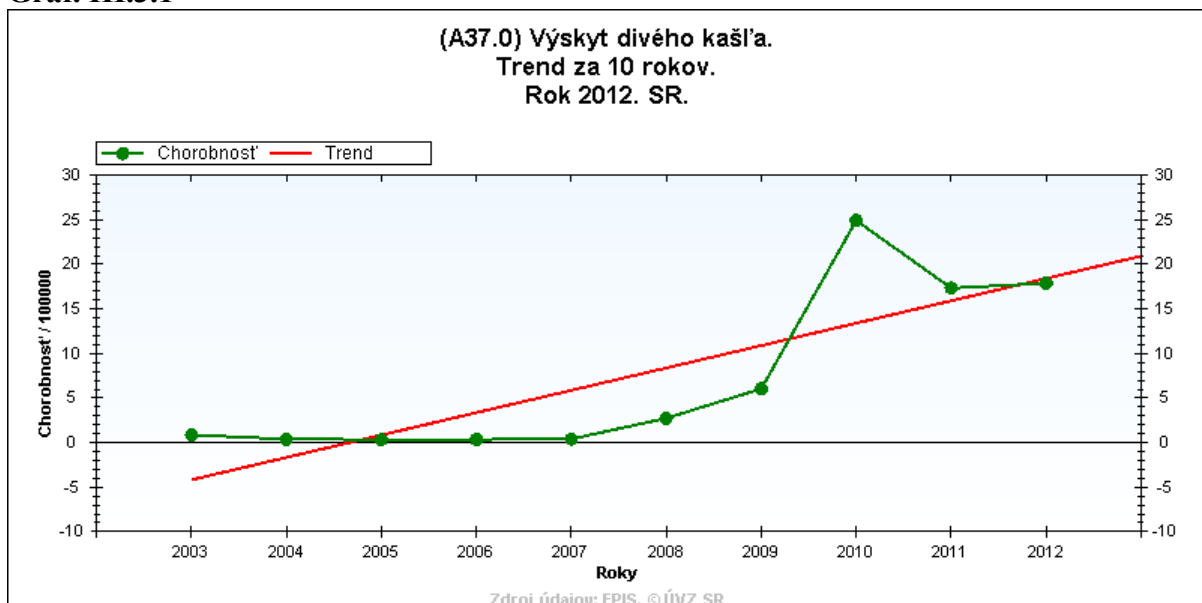
Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v januári – 191 prípadov a marci – 130 prípadov, v týchto dvoch mesiacoch sa vyskytlo 32% prípadov z celoročného výskytu.

Pertussis – divý kašeľ – A 37.0

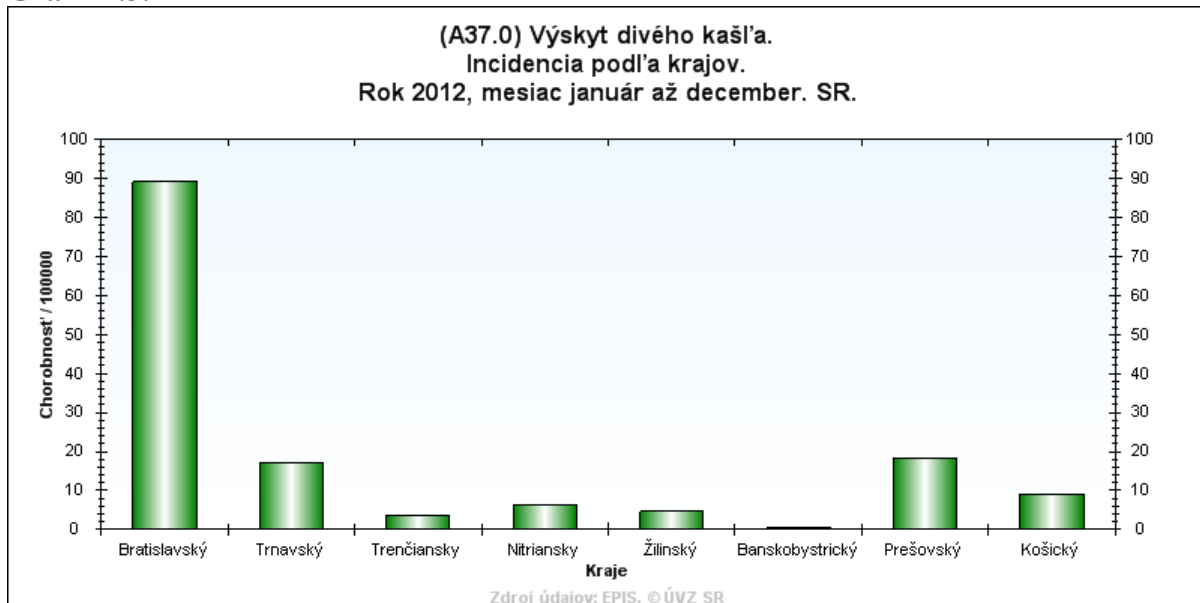
Hlásených bolo 950 ochorení (chor.17,58/100 000), čo je oproti roku 2011 vzostup o 1,5% a oproti 5-ročnému priemeru je výskyt vyšší o 74% (**Graf. III.3.1**).

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov s najvyššou chorobnosťou v kraji Bratislavskom (89,19), kde chorobnosť prevyšovala celoslovenskú 5,1-násobne. Najnižšia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji (0,61) (**Graf III.3.2, Mapa III.3.3.1**).

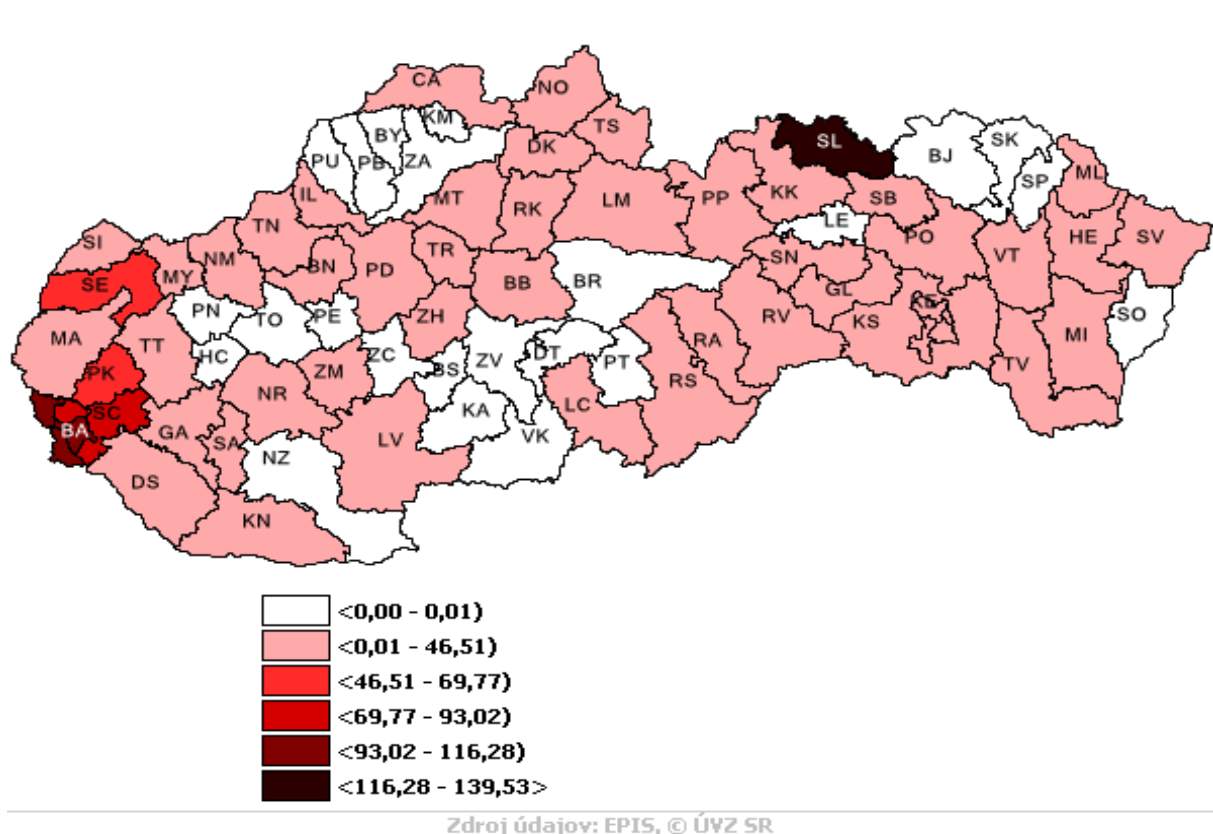
Graf. III.3.1

Graf III.3.2

Mapa III.3.3.1
Výskyt pertussis Slovenská republika, r. 2012

Z celkového počtu chorých bolo 580 riadne očkovaných pacientov, 7 čiastočne, 188 neočkovaných, 24 neočkovaných vzhľadom na vek, 1 nebol očkovaný pre kontraindikáciu

a u 150 pacientov sa očkovanie nepodarilo zistiť (pre vek, cudzí štátni príslušníci bez dokumentácie...).

Charakter výskytu bol sporadický a rodinný, boli zaznamenané dve epidémie.

Názov	Okres	Dátum od- do	Počet ch./počet exp.	Etiol. agens	Faktor prenosu	Dôkaz
Žalobín	Vranov n. Topľou	9.1.2012-27.1.2012	25/143	Bordetella pertussis	Kontamin . vzduch	epidemiologicky
r. Ťasnocha	Námestovo	31.8.2012 - 27.9.2012	4/4	Bordetella pertussis	Kontamin . vzduch	epidemiologicky

Parapertussis – A 37.1

Spolu bolo hlásených 49 ochorení na parapertussis (chor.0,91 /100 000). Oproti roku 2011 je to 2,8 násobný pokles.

Ochorenia boli hlásené z týchto krajov krajov SR: Bratislavský- 37, Trnavský- 7, Prešovský- 4 a Košický- 1.

III.3.3 Streptokokové nákazy

V skupine ochorení spôsobených streptokokmi sledujeme Scarlatinu, Erysipelas a sepsy. Sepsy sú popísané v kapitole „iné infekcie“.

III.3.3.1 Scarlatina – šarlach – A 38

Spolu bolo hlásených 219 ochorení (chor. /100 000), čo je oproti roku 2011 vzostup o 8,4%, oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 7%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v kraji Žilinskom (7,11) a Prešovskom (6,62).

Ochorenia sa vyskytovali u osôb od 0 do 34 rokov. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 5-9 ročných detí (42,99) a 1-4 ročných detí (37,56).

Ochorenia sa vyskytli 125 x u mužov a 94 x u žien počas celého roka s najvyšším výskytom v októbri- 49 prípadov.

III.3.3.2 Erysipelas – ruža – A 46

Spolu bolo hlásených 607 ochorení (chor. 11,23/100 000), čo je oproti roku 2011 pokles o 12,9%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v kraji Trnavskom (23,22) a Trenčianskom (20,87). Najnižšia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji (3,18).

Ochorelo 279 mužov a 328 žien vo veku nad 14 rokov života s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 65 ročných a starších (39,38). V tejto skupine prekračovala chorobnosť 3,5 násobne celkovú chorobnosť. Z celkového počtu chorých sa ochorenie vyskytlo 534 x u osôb nad 45 rokov života, t.j. 87,8%.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v januári – 67 prípadov.

Boli hlásené aj ochorenia nozokomiálneho charakteru a to 2x (1x z interného a 1x z traumatologického oddelenia).

III.3.4 Infekcia *Herpes simplex* – plazivec jednoduchý – B 00

V priebehu roka 2012 bolo hlásených 107 ochorení (chor. 1,98/100 000), oproti roku 2011 je výskyt vyšší o 8,1%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR sa najvyššou chorobnosťou v kraji Nitrianskom (7,40).

Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou v skupine 20- 24 ročných (3,03).

Ochorelo 35 mužov a 72 žien počas celého roka s maximom v januári – 16 prípadov.

Zo závažných diagnóz bolo 5 ochorení diagnostikovaných ako herpetickovírusová meningitída a 10 ochorení ako encefalitída. Tieto sú popísané v kapitole „Neuroinfekcie“. Jedno ochorenie spadá pod nozokomiálne nákazy- vyskytlo sa na psychiatrickom oddelení..

III.3.5 *Herpes zoster* – plazivec pásový – B 02

Spolu bolo hlásených 3 326 ochorení (chor. 61,54/100 000) zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v kraji Žilinskom (101,22). Oproti roku 2011 je výskyt ochorení vyšší o 3,9% .

Ochorenia sa vyskytovali u pacientov vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou v skupine 65 ročných a starších (146,82).

Ochorelo 1311 mužov a 2015 žien.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v septembri – 311 prípadov.

Zo závažných diagnóz s postihnutím nervového systému boli 6 ochorení hlásených ako zosterová encefalitída (B 02.0), 2 ako zosterová meningitída (B 02.1) a 4 ochorenia s postihnutím iných častí nervového systému (B 02.2). Tieto sú popísané v kapitole „Neuroinfekcie“.

III.3.6 *Varicella* – ovčie kiahne – B 01

V priebehu roka bolo hlásených 18 283 ochorení (chor. 338,30/100 000), z toho 21x prebehlo ochorenie s komplikáciami. Oproti roku 2011 je to pokles o 1,3%, oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 3%.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR s najvyššou chorobnosťou v kraji Nitrianskom (481,75) a Žilinskom (443,59).

Ochorenia boli hlásené u pacientov v každej vekovej skupine s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou v skupine 5-9 ročných detí (2981,93), táto prevyšovala celoslovenskú chorobnosť takmer 9-násobne. Z celkového počtu chorých sa 17459 prípadov vyskytlo u detí od 1 do 14 rokov života , t.j. 91,3% .

Ochorenia sa vyskytli sporadicky alebo v rodinách a tiež ako kontaktné ochorenia v epidemiologickej súvislosti v predškolských a školských kolektívoch.

Ochorelo 9418 mužov a 8865 žien.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v januári – 2237 prípadov.

Ako nozokomiálna infekcia nebolo hlásené žiadne ochorenie.

Komplikácie boli zaznamenané 21 x ako varicella s inými komplikáciami (B 01.8).

III.3.7 Morbilli – osýpky – B 05

V Slovenskej republike bolo v roku 2012 hlásené 1 ochorenie na osýpky (chor.0,02/100 000), pričom minulý rok autochtónne ochorenie hlásené nebolo, boli hlásené len dve importované ochorenia. Jednalo sa 18 o ročnú ženu z okresu Bratislava- Nové Mesto. V klinickom obraze mala bolesť hrdla, kašeľ so sťaženým dýchaním, nádchu, teplotu, zvracanie bez hnačky., výsev na tvári a sporadicky na hrudníku a chrbte. Ochorenie bolo potvrdené lab. vyšetrením krvi- ELISA IgM pozit. vírus morbilli.

Zaočkovanosť proti morbilám, rubeole a parotitíde

- **Základné očkovanie detí v 15. až 18. mesiaci života prvou dávkou:**

roč. 2010: SR - 97,8 %; kraje - od 96,0 % (Bratislavský kraj) do 99,0 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje. Na okresnej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v okresoch Bratislava IV - 93,3 %, Bratislava III - 93,0 %, Zvolen - 94,2 %, Medzilaborce - 94,4 %, Košice II - 94,5 % a Trebišov - 92,1 %.

Medzi hlavné príčiny poklesu zaočkovanosti na okresnej úrovni patrilo nárast počtu rodičov, odmietajúcich povinné očkovanie.

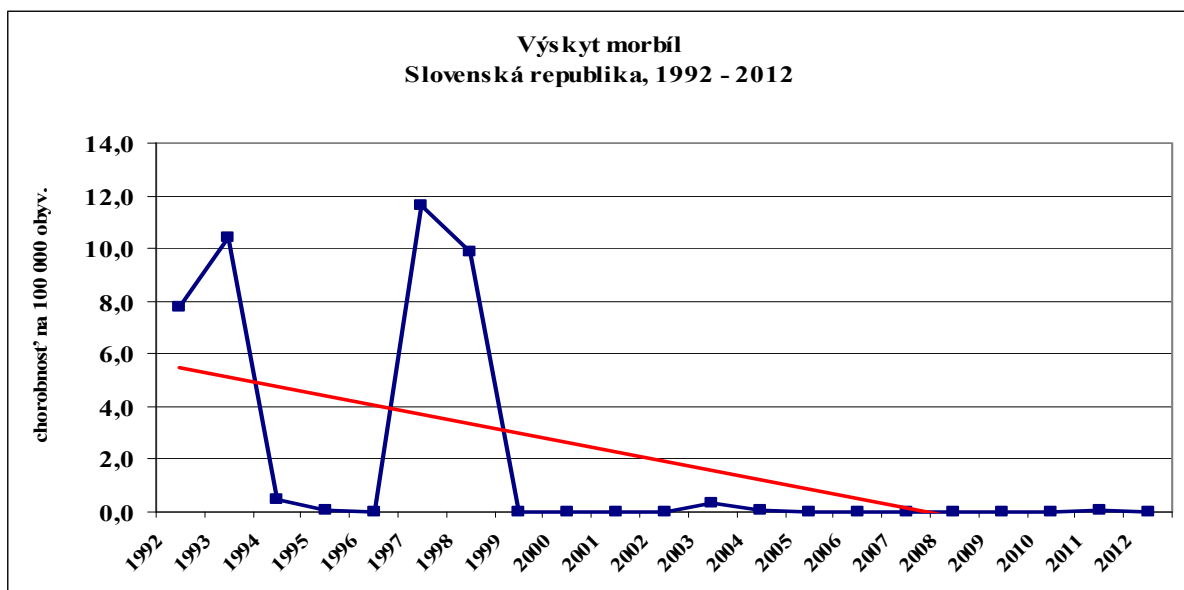
roč. 2009: SR - 98,9 %; kraje - od 98,1 % (Bratislavský kraj) do 99,4 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Okresy - v žiadnom okrese neklesla zaočkovanosť pod 95 %.

- **Preočkovanie detí v 11. roku života druhou dávkou:**

roč. 1999: SR - 99,1 %; kraje - od 98,4 % (Košický kraj) do 99,7 % (Trnavský a Nitriansky kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje. Okresy - v žiadnom okrese neklesla zaočkovanosť pod 95 %.

Na základné očkovanie a preočkovanie bola použitá trivakcína proti osýpkam, mumpsu a ružienke PRORIX, resp. M-M-RVAXPRO.

Graf III.3. 3

III.3.7 Parotitis epidemica – mumps - B26

V roku 2012 bolo hlásených 5 ochorení (chor. 0,09/100 000), čo je o 3 ochorenia viac ako v roku 2011.

Ochorenia boli hlásené z krajov Žilinský- 2 a Prešovský – 3. Ochorenia sa vyskytli v týchto vekových skupinách: 5- 9= 1, 10- 14= 2, 20- 24= 1 a 45- 54= 1. 4 ochorenia boli vykázané ako potvrdené a 1 prípad ako možný.

III.3.8 Infekčná mononukleóza – B 27

V priebehu roka 2012 bolo hlásených 650 ochorení (chor. 12,03/100 000), oproti roku 2011 je výskyt nižší o 19,5%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v kraji Košickom (16,14) a Trnavskom (16,02).

Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou v skupine 15-19 ročných adolescentov (74,42), v tejto skupine bola chorobnosť 6- násobne vyššia ako celoslovenská.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v septembri – 76 prípadov.

184 prípadov bolo spôsobených Epstein-Barrovej vírusom (B 27.0)

49 prípadov cytomegalovírusom (B 27.1)

120 prípadov bolo klasifikovaných ako iná infekčná mononukleóza (B 27.8)

297 prípadov bolo vykázaných ako nešpecifikovaná mononukleóza (B27.9)

Ochorelo 331 mužov a 319 žien.

III.3.9 Cytomegalovírusová choroba – B 25

Hlásených bolo 12 ochorení (chor. 0,22/100 000). Ochorenia boli hlásené z týchto krajov: Žilinský- 3, Prešovský- 3, Banskobystrický- 2, Trenčiansky- 2 a Košický- 2. Ochorenia sa vyskytli rovnomerne vo všetkých vekových skupinách okrem vekovej skupiny 20- 24 a 25- 34 ročných.

Ochorelo 6 mužov a 6 žien. Rozdelenie ochorení podľa diagnóz:

B 25.1 Cytomegalovírusová hepatitída- 6x (bližší popis je v kapitole „hepatitídy“)

B 25.8 Iné cytomegalovírusové choroby- 3x

B 25.9 Nešpecifikovaná cytomegalovírusová choroba- 3x.

III.3.10 Legionárska choroba – A 48.1

Hlásené bolo 1 ochorenie (chor. 0,02/100 000), čo je oproti roku 2011 pokles o 7 ochorení. Jednalo sa o 69 ročného muža z okresu Galanta. Išlo o pacienta s ICHS, MDS s rizikom prechodu do akútnej leukémie, fajčiar, prijatý na interné oddelenie pre febrilný stav do 40st.C a anémiu ťažkého stupňa za účelom hemosubstitúcie, dif.dg. a liečby. Ochorenie bolo potvrdené sérologicky – Legionella pneumophila

V rámci epidemiologického šetrenia bolo zabezpečené vyšetrenie vody v domácnosti a v príslušnom zdravotníckom zariadení.

III.3.11 Tuberkulóza

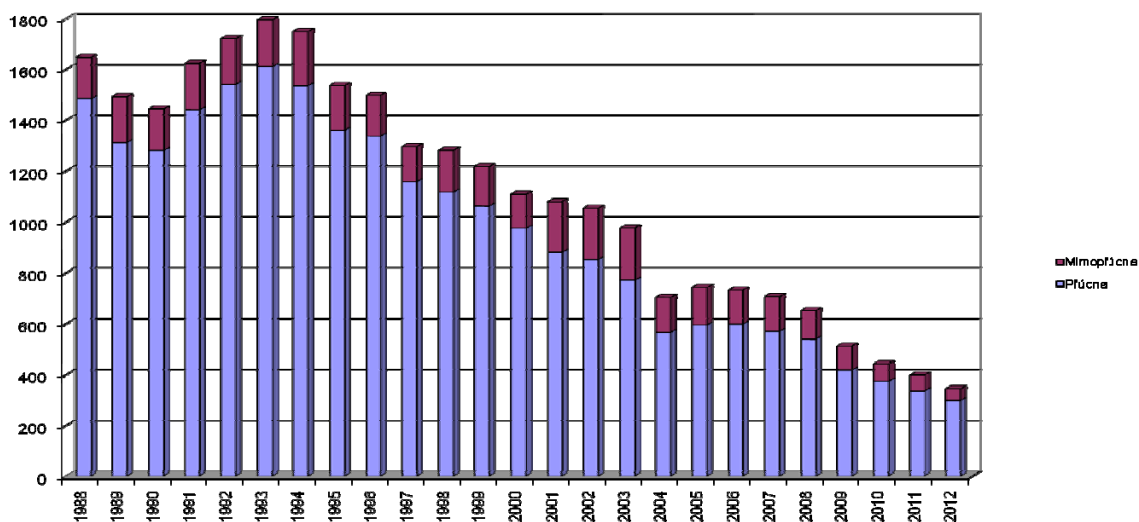
Údaje sú získané z Národného ústavu TBC, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy.

V roku 2012 bolo do Národného registra TBC nahlásených 345 prípadov tuberkulózy (chor. 6,35/100 000 obyvateľov). Počet novozistených prípadov bol 292. V 298 prípadoch išlo o pľúcnu formu tuberkulózy a v 47 prípadoch o mimopľúcnu formu tuberkulózy. O recidívu tuberkulózy išlo v 53 prípadoch. Pri porovnaní pohlaví možno na Slovensku pozorovať rozdiely medzi výskytom TBC u mužov 231 prípadov a u žien 114 prípadov TBC. V detskej populácii sa tuberkulóza vyskytla v 19 prípadoch.

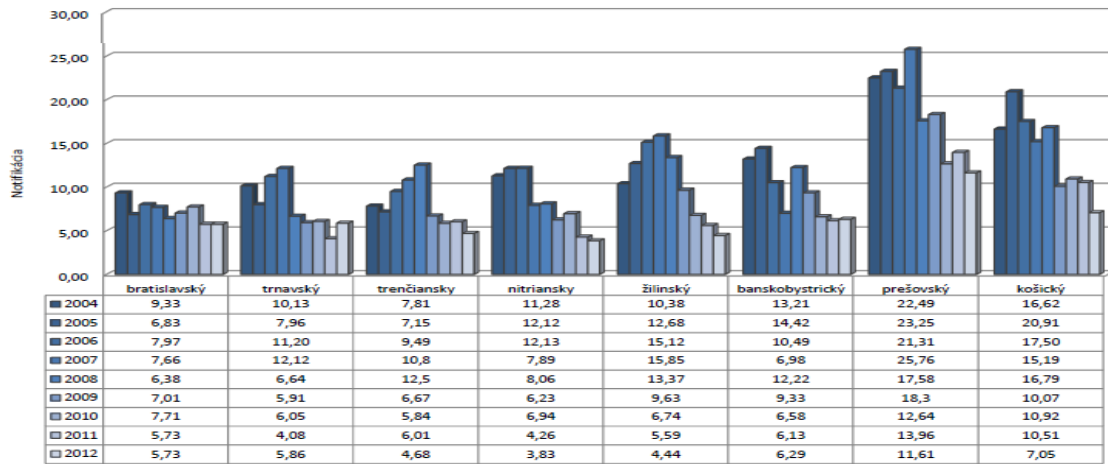
V roku 2012 zomrelo 5 pacientov na tuberkulózu, 16 prípadov bolo registrovaných ako úmrtie pacienta s TBC. Z 345 prípadov pre ťažkosti bolo zistených 270 prípadov, pri kontrole evidovaných 15 prípadov, v rámci vyšetrenia kontaktov 27, pri preventívnej prehliadke 14 a pri pitve nebol zistený ani jeden prípad. Z pridružených ochorení sa najčastejšie vyskytovali ochorenia pečene u 47 pacientov, v 34 prípadoch bol pacient liečený na diabetes mellitus, v 20 prípadoch duševné ochorenia, v 19 prípadoch koincidencia TBC a malígneho ochorenia. V roku 2012 nebol zhlásený ani jeden prípad koinfekcie TBC a HIV.

Podľa geografického rozloženia v Slovenskej republike najhoršou oblasťou s najvyšším výskytom tohto ochorenia je oblasť Prešovského kraja 11,61/100000 obyv. Najnižší výskyt zaznamenávame v Nitrianskom kraji- 3,83/100 000 obyvateľov. Z 345 hlásených prípadov tbc v roku 2012 išlo o 47 mimopľúcnych foriem tuberkulózy. Ako hlavné miesto postihnutia, najčastejšie bolo tuberkulóznou pleuritída v 11 prípadoch, tbc chrbtice v 13 prípadoch, močové ústrojenstvo v 7 prípadoch, mimohrudníkové lymfatické uzliny v 5 prípadoch, v 3 prípadoch vnútrohrudníkové lymfatické uzliny, v 4 prípadoch gynekologické formy tuberkulózy, 2 krát tuberkulóza kože, 1 krát išlo o očnú formu tuberkulózy a 1 krát o tuberkulózu ucha.

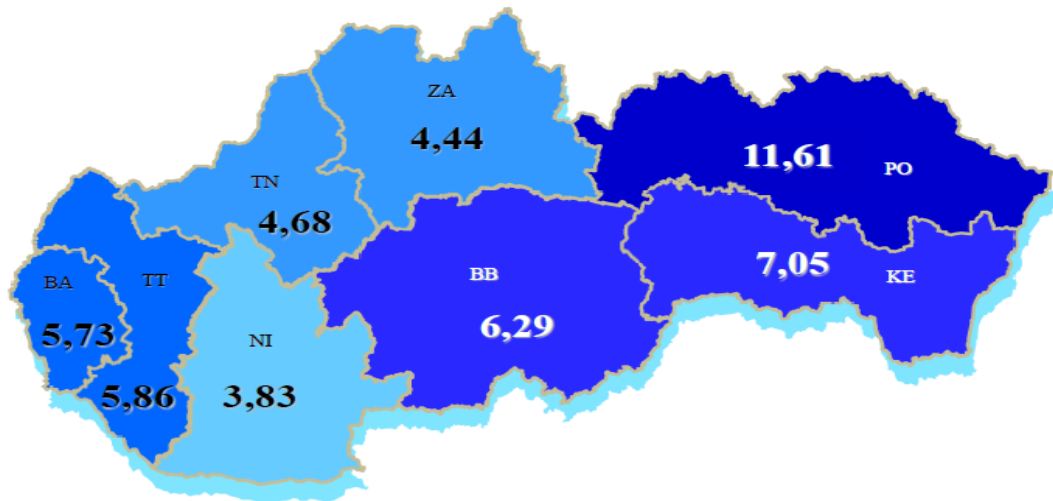
Počet prípadov TBC v rokoch 1988 - 2012

**Notifikácia TBC v rokoch 2004 až 2012 podľa krajov
(počet prípadov na 100 tis. obyvateľov)**

**Výskyt TBC na Slovensku v roku 2012 podľa krajov
(počet prípadov na 100 tis. obyvateľov)**

III. 3.12 Chrápka - J10

Akútne respiračné ochorenia (ARO)

SURVEILLANCE CHRÍPKY

Analýza výskytu chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení (ARO) na Slovensku v roku 2012

V roku 2012 bolo na Slovensku hlásených 1 874 676 prípadov chrípky a iných akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 65 520,2/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 2**). V porovnaní s rokom 2011, kedy bolo hlásených 2 006 172 ochorení, ide o pokles počtu hlásených ochorení o 6,6 %.

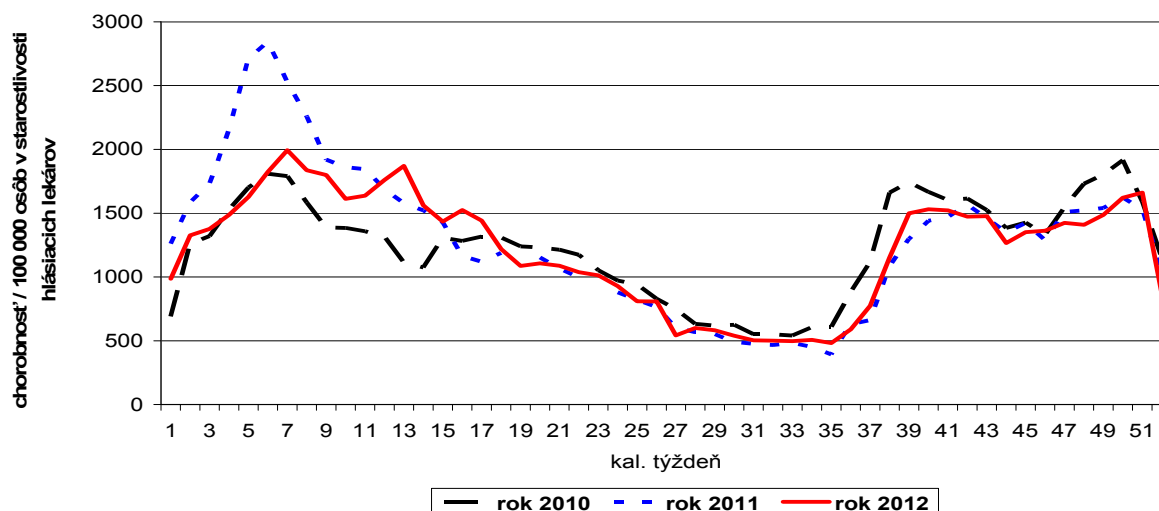
Tabuľka 2: AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIA PODĽA KRAJOV, SR, 2012

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	25 794	22 951	13 754	60 369	7 979	130 847	65 662,6
Trnavský kraj	43 115	45 164	31 551	81 227	17 881	218 938	63 057,5
Trenčiansky kraj	43 568	54 191	38 007	72 458	17 283	225 507	64 639,4
Nitriansky kraj	65 382	75 606	47 462	117 307	23 594	329 351	69 990,6
Žilinský kraj	63 218	67 076	46 849	72 346	21 465	270 954	65 688,7
Banskobystrický kraj	41 438	51 306	32 903	63 002	20 620	209 269	67 605,3
Prešovský kraj	54 504	63 505	43 205	90 102	23 604	274 920	62 262,4
Košický kraj	43 452	47 145	30 010	78 414	15 869	214 890	60 583,6
SR	380 471	426 944	283 741	635 225	148 295	1 874 676	65 520,2
Vekovo-špecifická chorobnosť	188 767,3	147 126,5	136 760,6	39 234,4	30 784,7		

Začiatkom roka 2012 bol hlásený zvýšený výskyt akútnych respiračných ochorení (ARO) dočasne prerušený vianočnými sviatkami a školskými prázdninami, ktorý však nemal charakter typickej zimnej epidémie. Maximum ochorení bolo evidovaných v 7. kalendárnom týždni (**Graf 1**), kedy ochorelo 66 664 osôb, čo predstavuje chorobnosť 1 994,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období boli zaznamenané lokálne epidémie v predškolských a školských zariadeniach a z dôvodu vysokej absencie žiakov bola prerušená ich prevádzka. V ďalších troch týždňoch chorobnosť dočasne klesala až do 10. kalendárneho týždňa. Nasledovalo opätovné zvyšovanie chorobnosti až do 13. kalendárneho týždňa, kedy bol zaznamenaný druhý najvyšší výskyt ARO, ochorelo 58 753 (chorobnosť 1 870,9/100 000). V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení v tom čase dominoval vírus chrípky typu A a predovšetkým A (H3N2) Perth, okrem vírusu chrípky typu B boli v etiológii laboratórne potvrdené aj respiračno-syncyciálne vírusy.

Krivka chorobnosti v nasledujúcich mesiacoch takmer kopírovala krivku chorobnosti z roku 2011. Postupný nárast chorobnosti nastal už niekoľko týždňov pred začiatkom chrípkovej sezóny 2012/2013 a to v 36. – 39. kalendárnom týždni. Ďalší pozvoľný vzostup začala krivka chorobnosti na ARO vykazovať v prebiehajúcej sezóne (od začiatku 45. kalendárneho týždňa) s vrcholom v 51. kalendárnom týždni, kedy bolo hlásených 48 713 akútnych respiračných ochorení, t. j. chorobnosť 1 661,3/100 000 osôb v starostlivosti lekárov hlásiacich v tomto kalendárnom týždni. V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení sa v tomto čase zaznamenal adenovírus a respiračno-syncyciálny vírus.

Graf 1: ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, ROKY 2010 - 2012

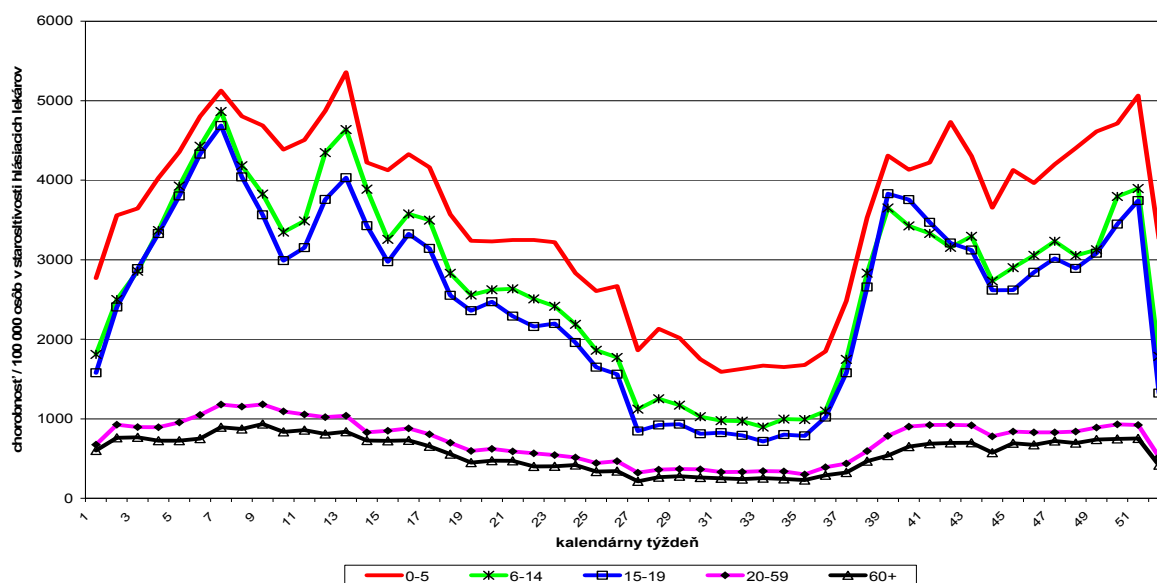
Najvyššia incidencia akútnych respiračných ochorení bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji (69 990,6/100 000). Nad úroveň celoslovenskej chorobnosti bola chorobnosť zaznamenaná aj v Banskobystrickom kraji (67 605,3/100 000), v Žilinskom kraji (65 688,7/100 000) a v Bratislavskom kraji (65 662,6/100 000). Najnižšia chorobnosť (60 583,6/100 000) bola hlásená v Košickom kraji (Tab. 2).

Vekovo-špecifická chorobnosť na ARO (Tab. 2, Tab. 3, Graf 2) bola po celý rok 2012 najvyššia vo vekovej skupine 0 - 5 ročných detí (188 767,3/100 000). Chorobnosť v ďalších vekových skupinách postupne klesala.

Tabuľka 3: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2012

Veková skupina (v rokoch)	Počet ochorení na ARO	
	abs.	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 – 5	380 471	188 767,3
6 – 14	426 944	147 126,5
15 – 19	283 741	136 760,6
20 - 59	635 225	39 234,4
60 +	148 295	30 784,7
Spolu	1 874 676	65 520,2

Graf 2: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽŇOV, SR, 2012

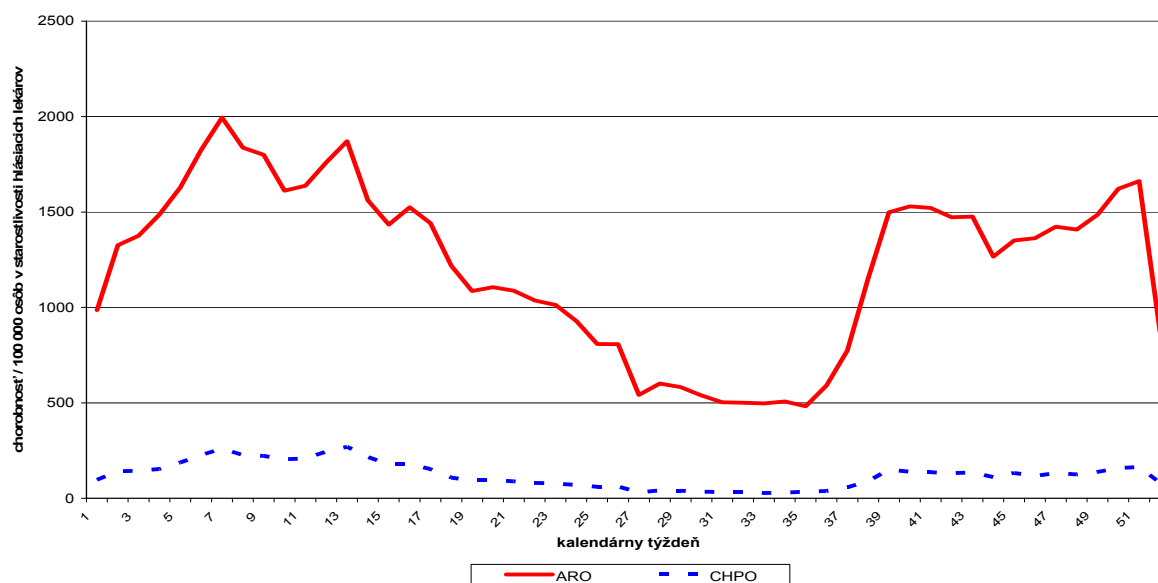
Z celkového počtu ARO hlásených v roku 2012 bol klinický priebeh komplikovaný u 44 066 (2,4 %) chorých (**Tab. 4**), čo je o jednu desatinu percenta menej, ako percento komplikácií hlásených v predchádzajúcom roku (2,5 %). Rovnako aj proporcionálne zastúpenie jednotlivých druhov komplikácií bolo podobné minuloročnému. Najvyšší podiel komplikácií ARO tvorili sínusitídy (1,3 % z počtu ochorení). Otitídy predstavovali 0,6 % a bronchopneumónie a pneumónie tvorili 0,5 % z počtu ochorení ARO.

Tabuľka 4: ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, 2012

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení na ARO
bronchopneumónie a pneumónie	9 357	21,2	0,5
otitída	10 815	24,5	0,6
sínusitída	23 894	54,2	1,3
SR	44 066	100,0	2,4
Celkový počet ochorení na ARO	1 874 676		

V roku 2012 bolo zaznamenaných 191 623 prípadov chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO), chorobnosť 6 697,3/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 5**, **Tab. 6**), čo predstavuje 10,2 % z celkového počtu ARO. Krivka chorobnosti na CHPO počas celého roka 2012 korelovala s chorobnosťou na ARO (**Graf 3**).

Graf 3: ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2012

Vekovo špecifická chorobnosť na CHPO (Tab. 5, Tab. 6) bola, tak ako minulý rok, najvyššia u detí a adolescentov s maximom vo vekovej skupine 0 - 5 ročných (20 743,7/100 000). Najnižšia chorobnosť bola u osôb starších ako 60 rokov (Tab. 6, Graf 4).

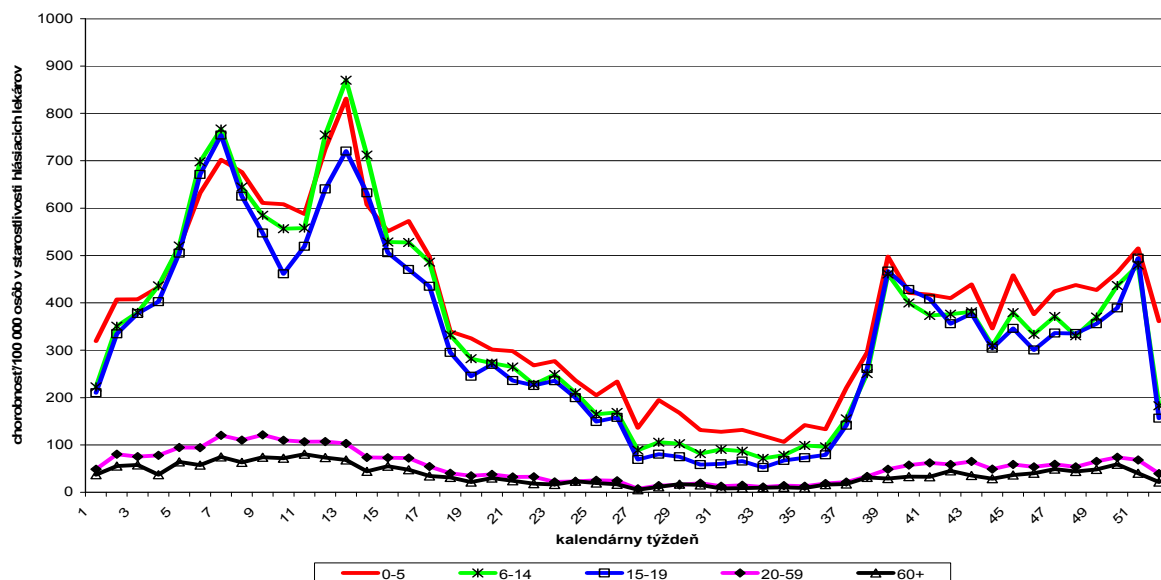
Tabuľka 5: CHPO PODĽA KRAJOV, SR, 2012

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	1 392	1 609	849	3 576	359	7 785	3 906,7
Trnavský kraj	6 992	7 899	5 356	8 499	916	29 662	8 543,1
Trenčiansky kraj	3 821	6 909	4 805	5 268	1 045	21 848	6 262,5
Nitriansky kraj	8 860	11 785	7 618	11 823	1 820	41 906	8 905,5
Žilinský kraj	7 243	9 212	6 827	5 739	1 951	30 972	7 508,7
Banskobystrický kraj	4 760	6 189	4 445	5 474	1 844	22 712	7 337,2
Prešovský kraj	6 429	8 213	4 553	5 176	1 285	25 656	5 810,4
Košický kraj	2 313	3 436	2 295	2 578	460	11 082	3 124,3
SR	41 810	55 252	36 748	48 133	9 680	191 623	6 697,3
Vekovo-špecifická chorobnosť	20 743,7	19 040,1	17 712,2	2 972,9	2 009,5		

Tabuľka 6: CHPO, VEKOVOŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2012

Veková skupina (v rokoch)	Počet ochorení na CHPO	
	abs.	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	41 810	20 743,7
6 - 14	55 252	19 040,1
15 - 19	36 748	17 712,2
20 - 59	48 133	2 972,9
60 +	9 680	2 009,5
Spolu	191 623	6 697,3

Graf 4: CHPO, VEKOVOŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2012

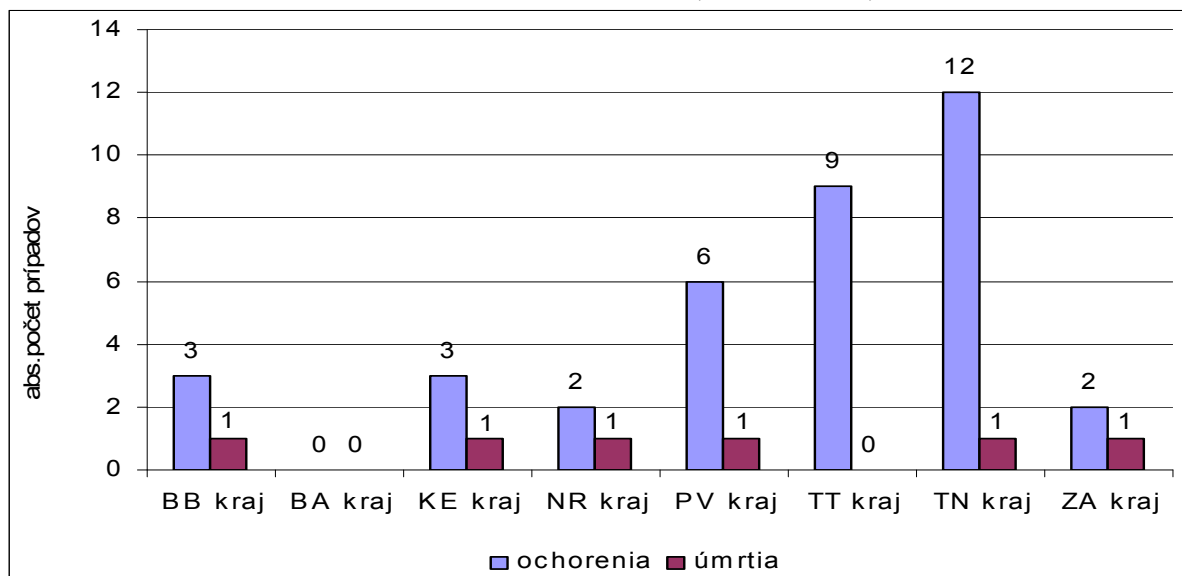

Na základe pokračujúceho monitorovania a okamžitého hlásenia ťažkých akútnych respiračných ochorení označovaných ako SARI (Severe Acute Respiratory Infection) mal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky aj v roku 2012 denne aktuálne informácie o počte SARI, hospitalizovaných pacientov a o počte úmrtí osôb na SARI. Od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012 bolo hlásených 37 prípadov SARI, z toho ochorelo 15 mužov (41 %) a 22 žien (59 %), z ktorých nebola ani jedna žena tehotná.

Z celkového počtu 37 prípadov SARI trpelo 24 pacientov (65 %) aj iným závažným ochorením (ochorenie kardiovaskulárneho systému, respiračného systému atď.).

Najvyšší výskyt ochorení na SARI bol zaznamenaný v Trenčianskom kraji (12) a v Trnavskom kraji (9) (Graf 5).

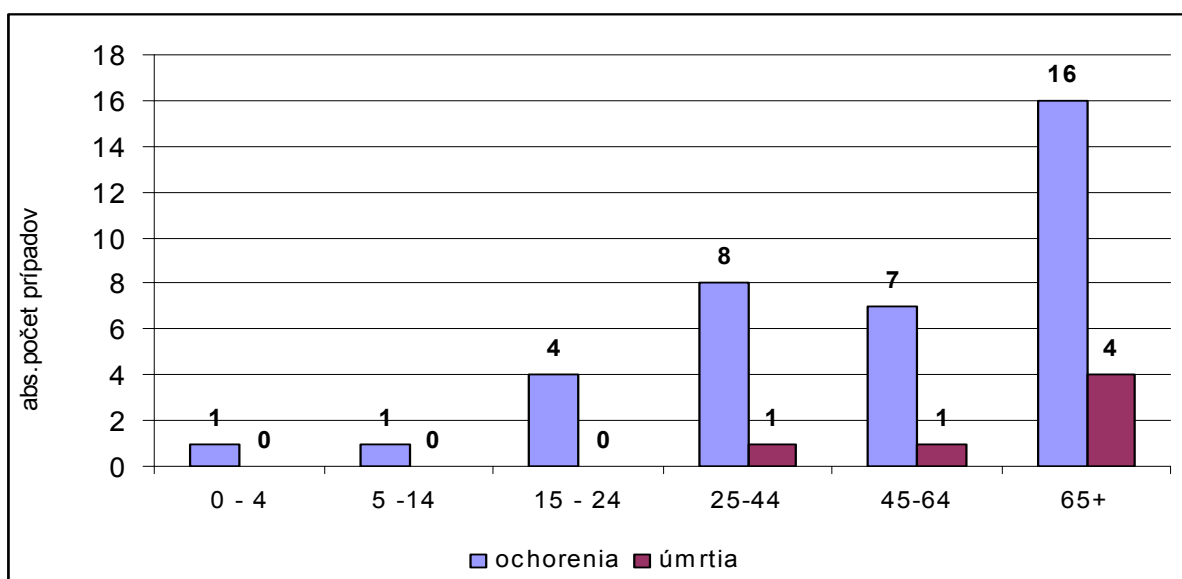
Graf 5: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, KRAJE SR, 2012

Najvyšší počet prípadov SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 65 a viac ročných (16) a vo vekovej skupine 25 – 44 ročných (8), nasledovala veková skupina 45 – 64 ročných (7), veková skupina 15 – 24 ročných (4), vo vekovej skupine 0 – 4 ročných bol jeden prípad a vo vekovej skupine 5 – 14 rokov taktiež jeden prípad. Najvyšší počet úmrtí na SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 65 a viac ročných (4).

Z 37 prípadov ochorenia na SARI skončilo 6 prípadov úmrtím (4 prípady na infekčnú príčinu, 2 prípady na inú príčinu ochorenia). Zo 4 úmrtí na infekčnú príčinu ochorenia nebol ani v jednom prípade potvrdený pandemický vírus chrípky typu A (H1N1)pdm09 (**Graf 6**).

Graf 6: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, 2012

Analýza výsledkov laboratórnej diagnostiky vychádza z údajov Národného referenčného centra pre chrípku (NRC pre chrípku) Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, z

Oddelenia lekárskej virológie a Oddelenia molekulárnej biológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici a z Oddelenia virológie a antiinfekčnej imunológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

V priebehu celého roka 2012 bolo v NRC pre chrípku vyšetrených 936 vzoriek biologického materiálu, z toho 177 vzoriek bolo **pozitívnych (18,9 %)**. V 114 prípadoch boli izolované kmene vírusu chrípky, čo predstavuje 12,2 % z celkového počtu prijatých vzoriek. V etiológii jednoznačne prevládal vírus chrípky typu A s počtom 76 prípadov, čo predstavuje 43 % zo všetkých laboratórne potvrdených prípadov. Vírus chrípky typu B bol potvrdený v 38 prípadoch (22 %). Okrem toho bolo laboratórne potvrdených 37 adenovírusov (20 %), 17 respiračno-syncyciálnych vírusov (10 %) z toho v jednom prípade išlo o koinfekciu adenovírusu a respiračno-syncyciálneho vírusu, šesť prípadov *Mycoplasma pneumoniae* (3 %) a dva vírusy parachrípky typ 1 (1 %).

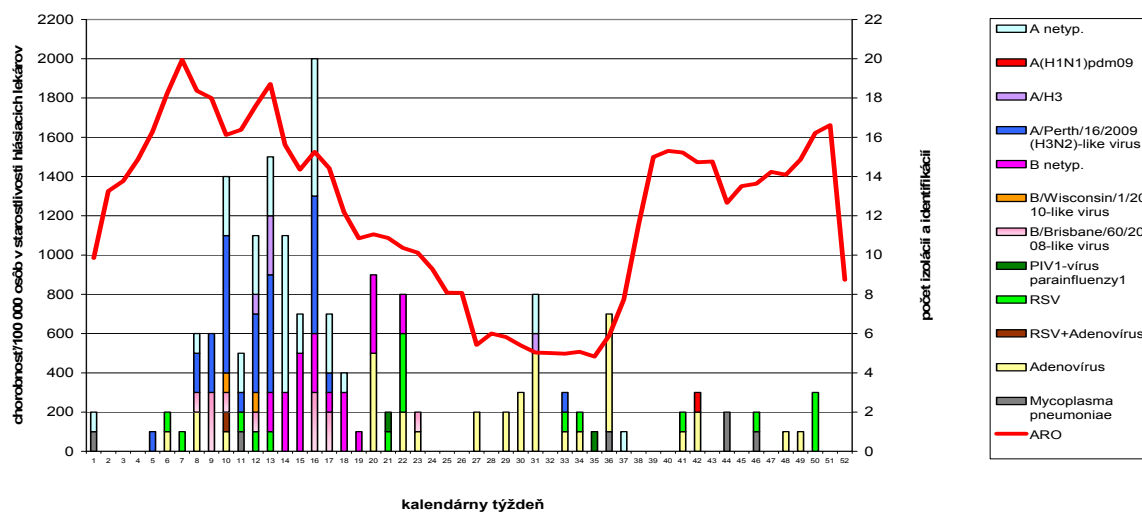
Zo 76 vírusov chrípky typu A bolo bližšie identifikovaných 39 (51,3 %). Išlo o nasledovné subtypy:

- 33 x A/Perth/16/2009 (H3N2)-like virus,
- 5 x A/H3,
- 1 x A (H1N1)pdm09.

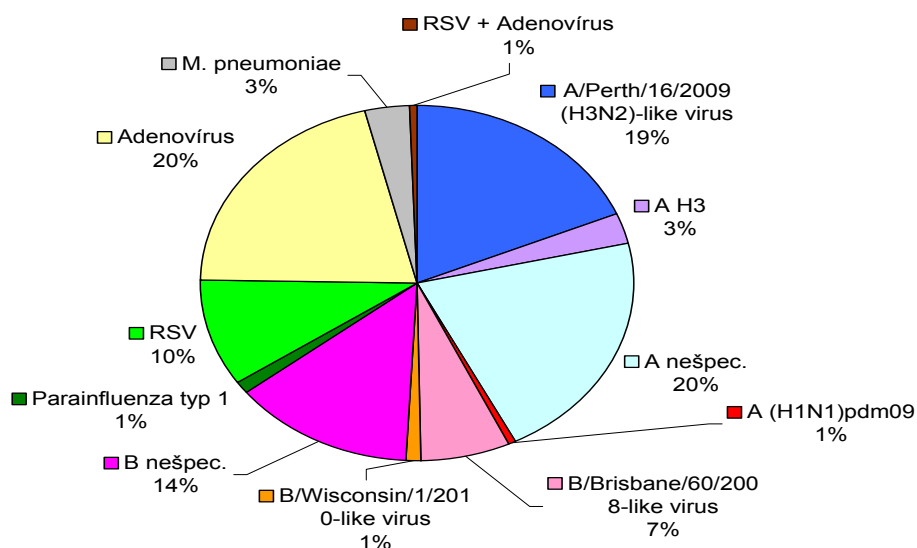
Zo 38 vírusov chrípky typu B bolo bližšie identifikovaných 14 (36,8 %). Potvrdili sa nasledujúce subtypy:

- 12 x B/Brisbane/60/2008-like virus,
- 2x B/Wisconsin/1/2010-like virus (**Graf 7, Graf 8**).

Graf 7: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSÝ IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENÁRNYCH TÝŽŔŔOV, SR, 2012

Graf 8: ROZDELENIE LABORATÓRNE POTVRDENÝCH PRÍPADOV ARO A CHPO PODĽA ETIOLOGICKÝCH AGENSOV, SR, 2012, N=177

9. 1. 2. 2 Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2011/2012 v Slovenskej republike

Úvod:

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2011/2012 možno charakterizovať ako nízku. Celoslovensky nebola zaznamenaná typická zimná epidémia. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky, alebo v ojedinelých lokálnych epidémiách v predškolských a školských zariadeniach a v ústavoch sociálnej starostlivosti. V etiológii ochorení prevažoval vírus chrípky typu A. V európskych krajinách prevládal vírus chrípky typu A/Perth/16/2009 (H3N2) – like.

Spolu bolo hlásených 1 445 369 akútnych respiračných ochorení (ARO), čo predstavuje chorobnosť 47 510,1 na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (Tab. 7). V porovnaní s chrípkovou sezónou 2010/2011 počet hlásených ARO poklesol o 181 518, t. j. o 11,2 %.

Tabuľka 7: ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012*

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	20 549	18 783	10 865	48 181	6 328	104 706	46 869,8
Trnavský kraj	33 317	35 660	25 033	59 285	13 234	166 529	45 706,6
Trenčiansky kraj	32 994	43 572	30 944	61 245	14 465	183 220	46 137,8
Nitriansky kraj	45 785	56 748	36 247	89 900	18 446	247 126	50 457,5
Žilinský kraj	46 059	50 420	35 961	55 007	16 209	203 656	47 406,5
Banskobystrický kraj	31 225	41 494	26 880	49 790	16 176	165 565	50 121,1
Prešovský kraj	39 882	50 366	35 131	71 700	18 806	215 885	46 166,0
Košický kraj	30 353	35 377	23 465	57 869	11 618	158 682	43 267,9
SR	280 164	332 420	224 526	492 977	115 282	1 445 369	47 510,1
Vekovo-špecifická chorobnosť	131 727,0	108 558,6	102 556,4	28 520,6	22 416,3	47 510,1	

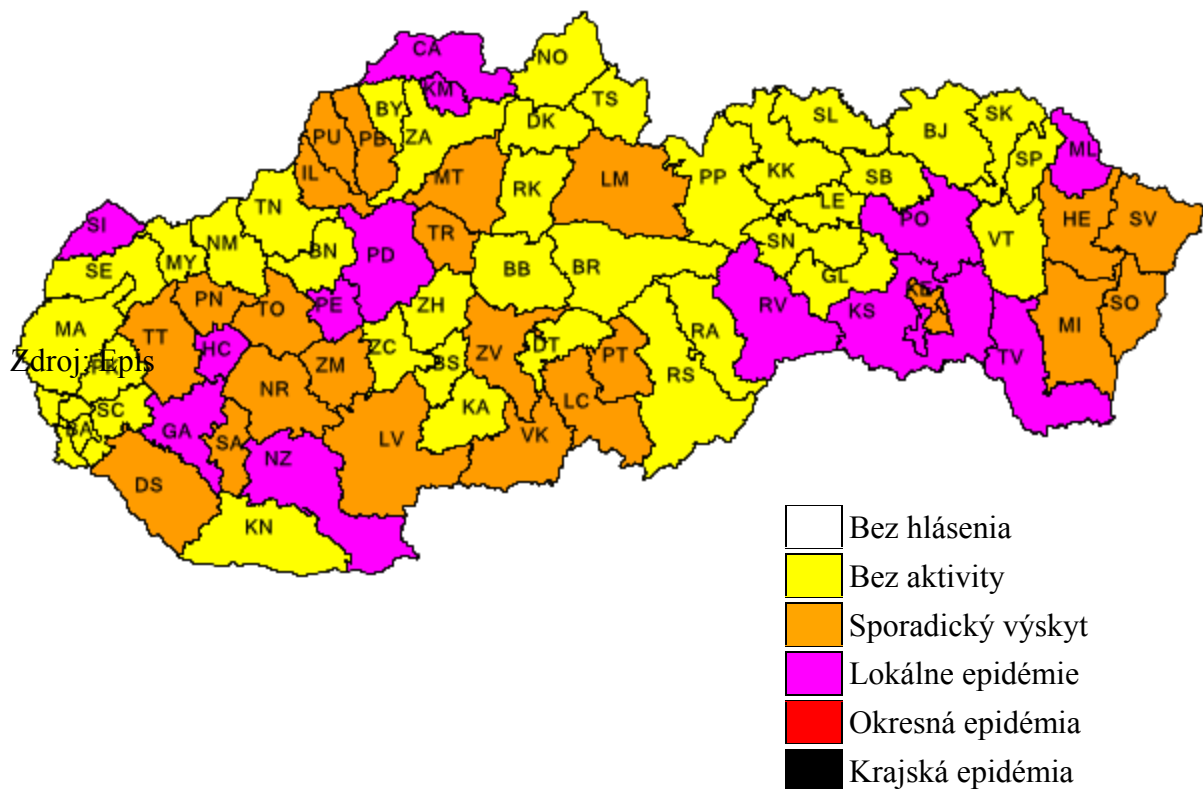
* Poznámka: Vekovo-špecifická chorobnosť prepočítaná na 100% hlásiacich lekárov

Zdroj: Epis

Priebeh sezóny:

Krivka chorobnosti na akútne respiračné ochorenia bola od začiatku sezóny až do obdobia vianočných sviatkov približne na rovnakej úrovni. V 46. kalendárnom týždni bol izolovaný prvý vírus chrípky typu A, ktorý bol bližšie identifikovaný ako A/Perth/16/2009 (H3N2) –like vírus. Do konca roka 2011 boli z nazofaryngeálnych výterov potvrdené ďalšie dva vírusy chrípky typu A bez bližšej subtypizácie, vírusy parainfluenzy a *Mycoplasma pneumoniae*. Po obvyklom poklese chorobnosti počas vianočných sviatkov prišlo začiatkom roka 2012 k postupnému vzostupu chorobnosti, ktorý vrcholil v 7. kalendárnom týždni chorobnosťou 1 994,6/ 100 000 (**Mapa 1**). V tomto období boli zaznamenané početné lokálne epidémie v predškolských a školských zariadeniach a v ústavoch sociálnej starostlivosti vo viacerých okresoch Slovenska. Z dôvodu vysokej absencie žiakov v týchto zariadeniach bola prerušená ich prevádzka. K epidémii celookresného ani celokrajského typu neprišlo a väčšina okresov hlásila stav bez chrípkovej aktivity alebo sporadický výskyt.

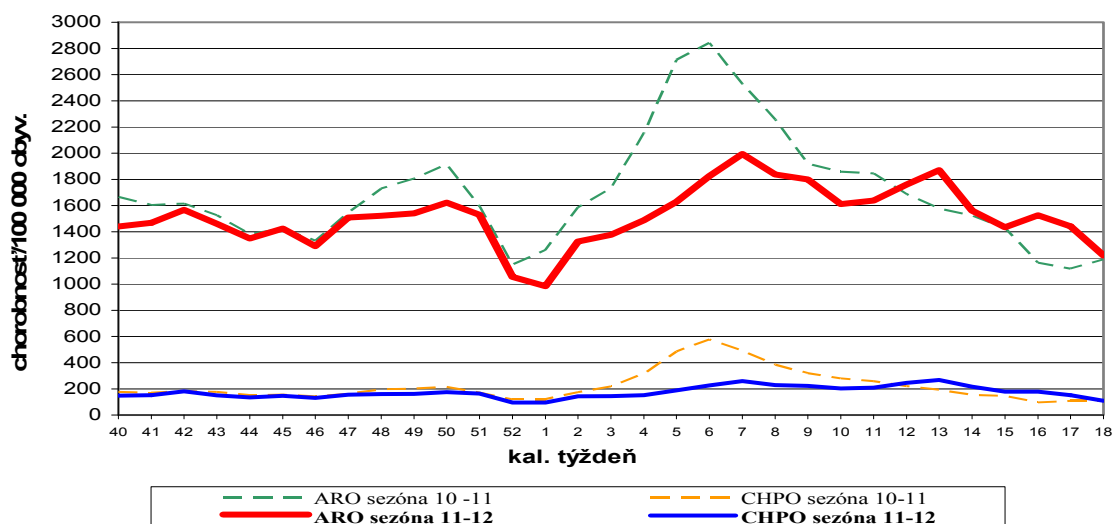
Mapa 1: AKTIVITA CHRÍPKY V OKRESOCH V 7. KALENDÁRNYM TÝŽDNI 2012, SR

Typická zimná epidémia nebola zaznamenaná. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou bola chorobnosť počas celej chrípkovej sezóny 2011/2012 na nižšej alebo rovnakej úrovni, s výnimkou miernych vzostupov v 13., v 16. a v 17. kalendárnom týždni, kedy chorobnosť dosiahla vyššie hodnoty ako v sezóne 2010/2011 (**Graf 9**).

Na krajskej úrovni bola najvyššia chorobnosť na ARO zaznamenaná v Nitrianskom kraji (50 457,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov) a v Banskobystrickom kraji (50 121,1/100 000), čo bolo nad úrovňou celoslovenskej chorobnosti. Najnižšia chorobnosť bola evidovaná v Košickom kraji (43 267,9/100 000), (**Tab. 7**).

Graf 9: VÝSKYT ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2011/2012 A 2010/2011

Zdroj: Epis

Počet hlásených prípadov CHPO v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol 165 786, čo predstavuje chorobnosť 5 449,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 8**). CHPO tvorili 11,5 % z počtu všetkých hlásených ARO. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou počet hlásených prípadov CHPO poklesol o 51 504, t. j. o 23,7 %.

Tabuľka 8: CHPO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012*

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	1 291	1 553	819	3 150	302	7 115	3 184,9
Trnavský kraj	5 635	6 349	4 439	6 944	748	24 115	6 618,8
Trenčiansky kraj	3 135	5 974	4 140	5 364	1 060	19 673	4 954,0
Nitriansky kraj	6 788	9 846	6 599	10 095	1 547	34 875	7 120,7
Žilinský kraj	5 749	7 595	5 548	4 838	1 584	25 314	5 892,5
Banskobystrický kraj	4 387	6 028	4 200	5 380	1 711	21 706	6 571,0
Prešovský kraj	5 567	7 680	4 191	4 641	1 108	23 187	4 958,4
Košický kraj	1 970	3 028	2 170	2 279	354	9 801	2 672,4
SR	34 522	48 053	32 106	42 691	8 414	165 786	5 449,5
Vekovo-špecifická chorobnosť	16 231,5	15 692,7	14 665,0	2 469,8	1 636,1	5 449,5	

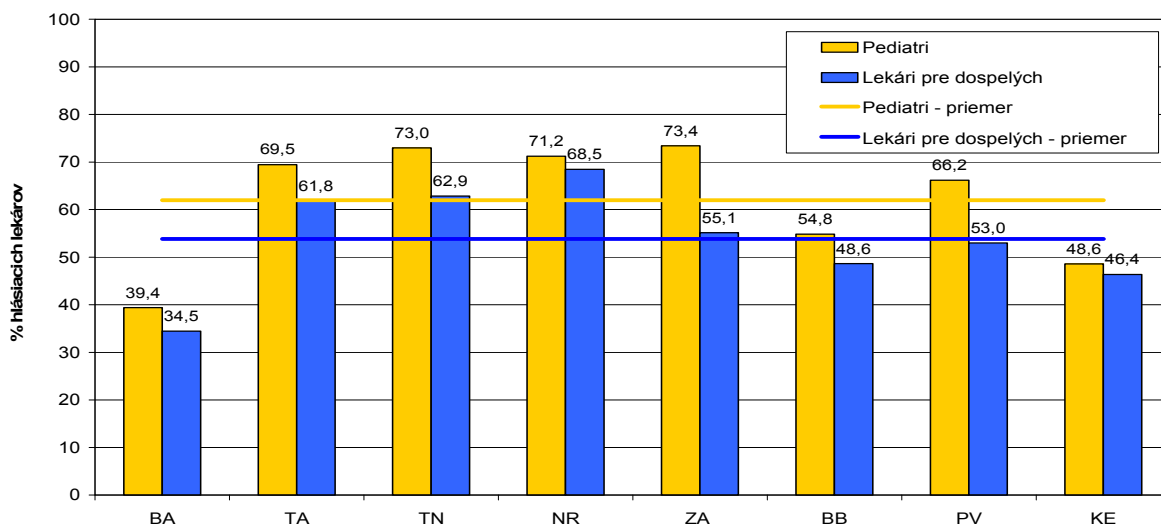
* Poznámka: Vekovo-špecifická chorobnosť prepočítaná na 100% hlásiacich lekárov.

Zdroj: Epis

Proporcija lekárov hlásiacich ARO a CHPO:

Priemerná proporcija lekárov hlásiacich ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2011/2012 bola 57,9 % (62,0 % pediatrov a 53,8 % lekárov pre dospelých). Vo všetkých kalendárnych týždňoch bola hlásna disciplína pediatrov lepšia ako lekárov pre dospelých. Najvyššia proporcija hlásiacich pediatrov bola zaznamenaná v Žilinskom kraji, najvyššia proporcija hlásiacich lekárov pre dospelých bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji. V oboch skupinách lekárov bola podobne ako v minuloročnej sezóne najnižšia proporcija v Bratislavskom kraji (**Graf 10**).

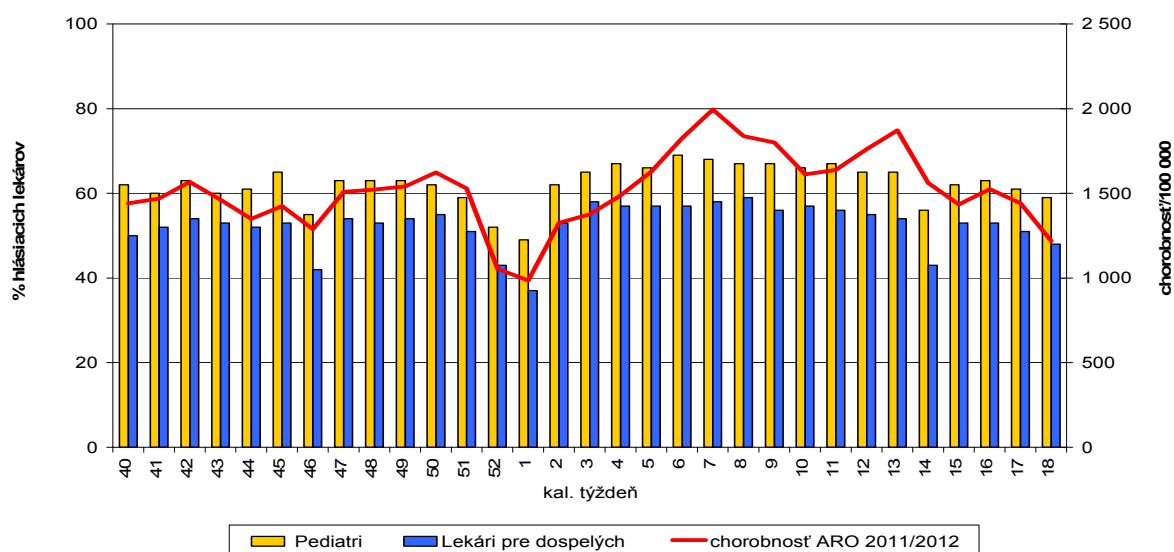
Graf 10: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis

V porovnaní s chrípkovou sezónou 2010/2011 proporcija hlásiacich pediatrov poklesla o 0,4 % a proporcija hlásiacich lekárov pre dospelých vzrástla o 1,4 %. Najvyššia proporcija hlásiacich lekárov v chrípkovej sezóne 2011/2012 bola zaznamenaná od šiesteho do ôsmeho kalendárneho týždňa 2012. Najnižšia proporcija bola od 52. kalendárneho týždňa 2011 do 1. kalendárneho týždňa 2012 (**Graf 11**).

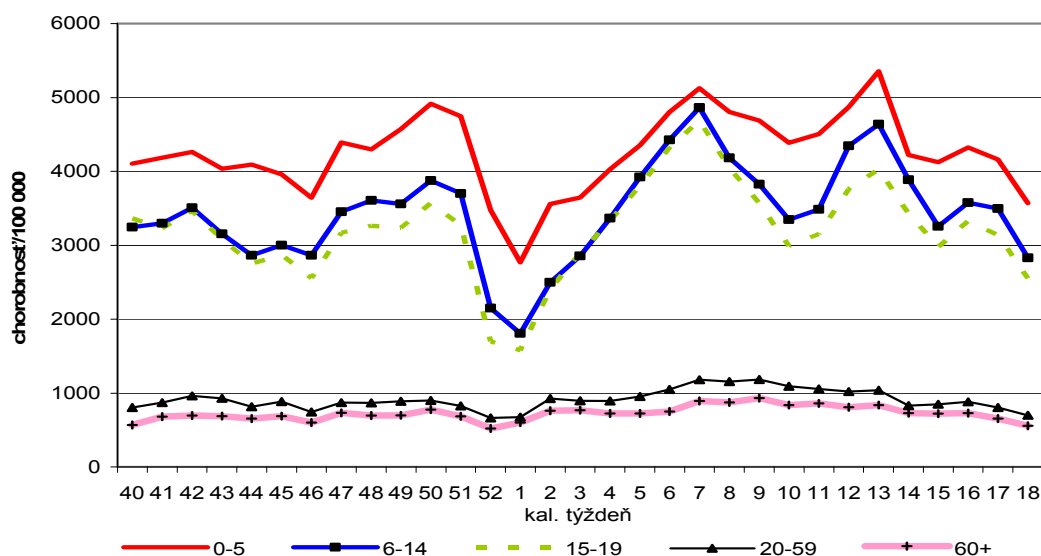
Graf 11: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KALENÁRNÝCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Najvyššia chorobnosť na ARO 131 727,0/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine 0 – 5 ročných detí, v ktorej ochorelo 280 164 detí. Vo vekovej skupine 6 – 14 ročných bolo hlásených spolu 332 420 ochorení s chorobnosťou 108 558,6/100 000. Vo vekovej skupine 15 – 19 ročných bolo zaznamenaných 224 526 ochorení s chorobnosťou 102 556,4/100 000. Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť bola podobne ako po minulé roky zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších. V tejto skupine bolo hlásených 115 282 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 22 416,3/100 000 (Tab. 7, Graf 12).

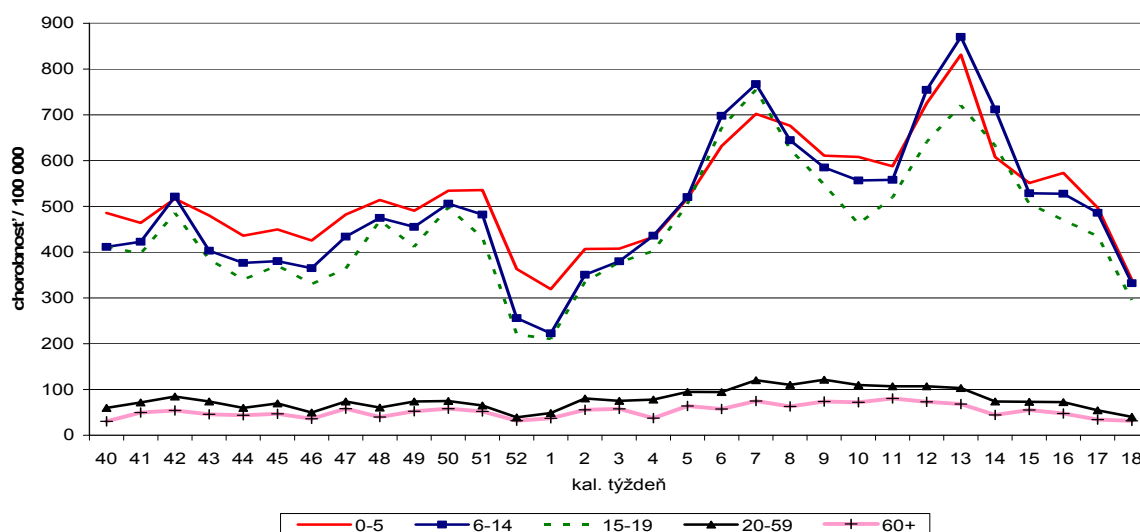
Graf 12: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis

Najvyššia chorobnosť na CHPO 16 231,5/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine detí vo veku 0 – 5 rokov, v ktorej ochorelo 34 522 detí, s výnimkou 42. kalendárneho týždňa 2011, 4. až 7. a 12. až 14. kalendárneho týždňa 2012, kedy ju prevýšila chorobnosť vo vekovej skupine 6 – 14 ročných. Vo vekovej skupine 6 - 14 ročných bolo hlásených spolu 48 053 ochorení s chorobnosťou 15 692,7/100 000. Najnižšia chorobnosť na CHPO 1 636,1/100 000 bola zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších, v ktorej bolo hlásených 8 414 prípadov (Tab. 8, Graf 13).

Graf 13: CHPO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis

Komplikácie:

Komplikovaný priebeh ochorení bol hlásený u 36 131 chorých na ARO, čo predstavuje 2,5 % z celkového počtu ARO (Tab. 9). Najčastejšie išlo o sinusitídy, ktoré z celkového počtu komplikácií tvorili 55,9 %.

Tabuľka 9: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení
bronchopneumónia a pneumónia	7 600	21,0	0,5
otitída	8 323	23,0	0,6
sinusitída	20 208	55,9	1,4
SR	36 131	100,0	2,5
Celkový počet ochorení na ARO	1 445 369		

Zdroj: Epis

Najvyššia proporcia v celkového počtu komplikácií bola vo vekovej skupine 20 – 59 ročných osôb (29,4 %).

Bronchopneumónia a pneumónia najčastejšie komplikovala priebeh ochorení vo vekovej skupine 60 ročných a starších. V tejto vekovej skupine sa vyskytlo 36,1 % z celkového počtu bronchopneumónií a pneumónií.

Na otitídu ochoreli najčastejšie 0 – 5 ročné deti, pričom sa v tejto vekovej skupine zaznamenalo 42 % z celkového počtu otitíd.

Sinusitídy boli najčastejšou komplikáciou u 15 – 19 ročných adolescentov, v tejto vekovej skupine bolo zaznamenaných 72,7 % z celkového počtu sinusitíd. Komplikácie ARO podľa druhu a vekových skupín sú uvedené v **Tabuľke 10**.

Tabuľka 10: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Druh komplikácie	Veková skupina										SPOLU	
	0 - 5 r.		6 - 14 r.		15 - 19 r.		20 - 59 r.		60+ r.		abs.	%
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
bronchopneumónia a pneumónia	1 811	21,6	1 495	16,1	649	12,4	2 707	25,5	938	36,1	7 600	21,0
otitídy	3 229	38,5	2 276	24,4	774	14,8	1 581	14,9	463	17,8	8 323	23,0
sinusitídy	3 340	39,9	5 542	59,5	3 796	72,7	6 331	59,6	1 199	46,1	20 208	55,9
Spolu	8 380	100	9 313	100	5 219	100	10 619	100	2 600	100	36 131	100,0
Proporcía z celkového počtu komplikácií	23,2		25,8		14,4		29,4		7,2			

Zdroj: Epis

Laboratórna diagnostika:

Od začiatku chrípkovej sezóny 2011/2012 bolo vo virologických laboratóriách úradov verejného zdravotníctva celkovo vyšetrených 1 466 vzoriek biologického materiálu (871 nazofaryngeálnych výterov a 595 dvojíc sér), z toho bolo 121 pozitívnych (8,3 %). Izolovalo sa 103 vírusov chrípky a 18 iných nechripkových etiologických agens.

V etiológii chrípkových ochorení prevládal vírus chrípky typu A, ktorý sa zachytil v 73 prípadoch zo 103 (70,9 %). Vírus chrípky typu B sa podarilo izolovať v 30 prípadoch (29,1 %).

Zo 73 prípadov vírusov chrípky typu A išlo o nasledovné subtypy:

- 36 x vírus chrípky typu A bez bližšej subtypizácie,
- 33 x vírus chrípky typu A/Perth/16/2009 (H3N2) - like virus,
- 4 x vírus chrípky identifikovaný ako A/H3,

Z 30 prípadov vírusov chrípky typu B bol izolovaný:

- 17 x vírus chrípky typu B bližšie nešpecifikovaný,
- 11 x vírus chrípky typu B/Brisbane/60/2008 - like virus,
- 2 x vírus chrípky typu B/Wisconsin/1/2010 – like virus.

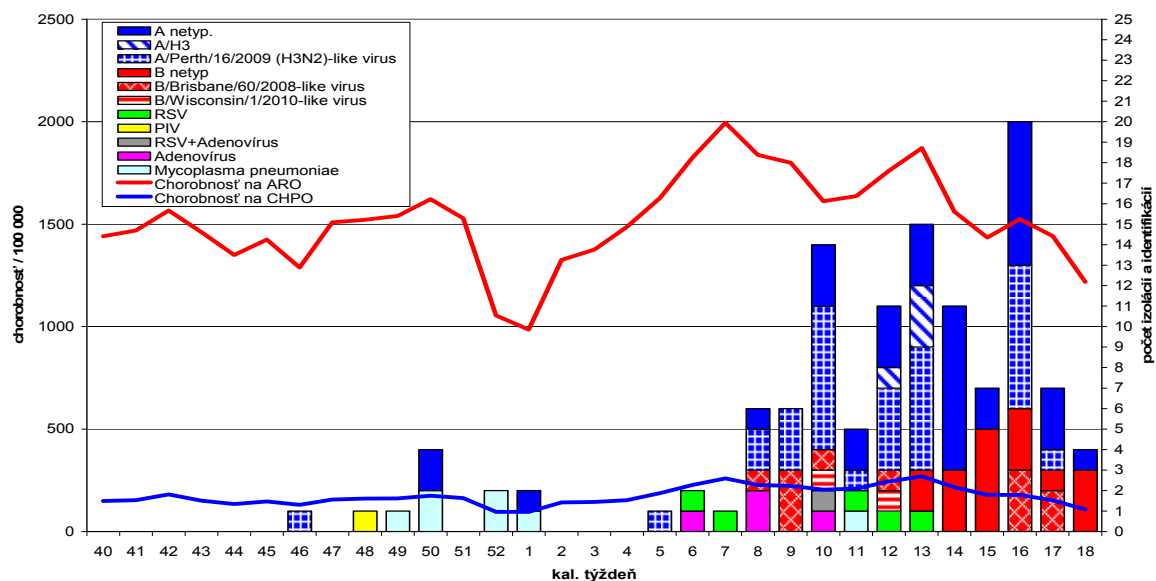
Nechripková etiológia bola dokázaná v 18 prípadoch. Identifikované boli:

- 7 x baktéria *Mycoplasma pneumoniae*,
- 5 x respiračný syncyciálny vírus,
- 4 x adenovírus,
- 1 x vírus parainfluenzy bližšie nešpecifikovaný,
- 1 x koinfekcia respiračného syncyciálneho vírusu a adenovírusu.

Izolované a identifikované vírusy chrípky typu A/Perth/16/2009 (H3N2)-like vírus a chrípky typu B/Brisbane/60/2008-like vírus boli antigénne zhodné s vakcinálnymi kmeňmi vírusov chrípky, ktoré boli obsiahnuté v očkovacích látkach určených pre chrípkovú sezónu 2011/2012 na severnej pologuli.

Chorobnosť na ARO, CHPO a identifikované etiologické agensy v Slovenskej republike v chrípkovej sezóne 2011/2012 sú uvedené v **Grafe 14**.

Graf 14: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis, NRC pre chrípku ÚVZ SR

Prvá izolácia vírusu chrípky bola v 46. kalendárnom týždni, kedy sa potvrdil vírus chrípky typu A/Perth/16/2009–(H3N2)–like vírus. Až do 8. kalendárneho týždňa boli izolované výlučne vírusy chrípky typu A. Najvyšší počet pozitívnych dôkazov vírusu chrípky bol v 16. kalendárnom týždni, čo nekorelovalo s klesajúcou krivkou chorobnosti na ARO a CHPO.

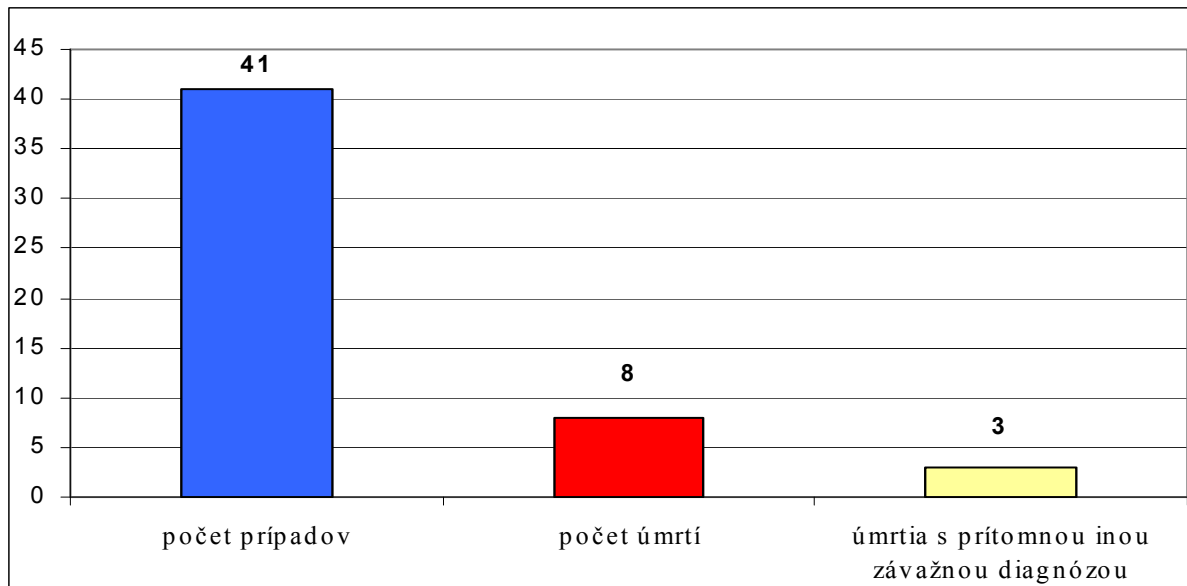
Epidemiologická surveillance prípadov SARI

V chrípkovej sezóne 2011/2012 sa pokračovalo v monitorovaní ochorení a úmrtí na SARI (Severe Acute Respiratory Infection). U každého prípadu sa vykonalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy (zistenie prameňa nákazy, prítomnosť rizikových faktorov, prítomnosť chronických ochorení, očkovaná anamnéza). U hlásených prípadov sa vykonávalo virologické vyšetrenie a hlásenie do Epidemiologického Informačného Systému (EPIS). Pri porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou prišlo k výraznému poklesu prípadov aj úmrtí. Od začiatku chrípkovej sezóny 2011/2012 bolo zaznamenaných 41 prípadov SARI. Z tohto celkového počtu prípadov zomrelo osem pacientov (19, 5 %), v troch prípadoch išlo o pacientov, ktorí mali prítomnú aj inú závažnú diagnózu. (**Graf 15**). Z celkového počtu úmrtí bol v jednom prípade potvrdený vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie. Ani v jednom prípade úmrtia nebol potvrdený vírus pandemickej chrípky typu A(H1N1)pdm09.

Zo 41 prípadov SARI bol potvrdený vírus chrípky A(H3N2) v štyroch prípadoch, vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie v troch prípadoch, vírus chrípky B bez bližšej špecifikácie v jednom prípade (**Graf 16**, zdroj EPIS).

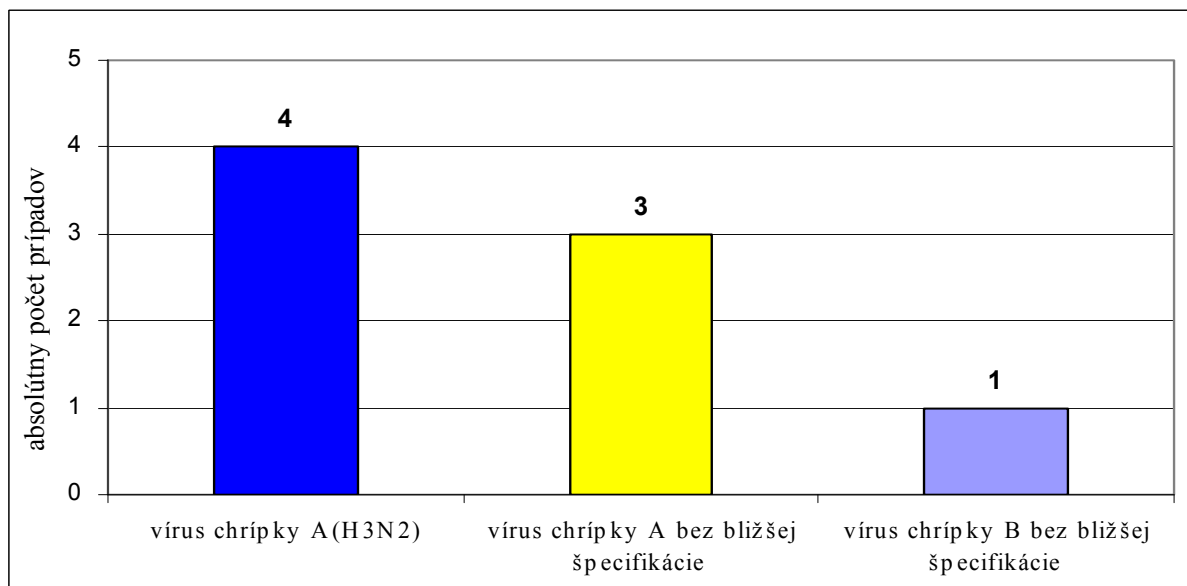
Ani jednej chorý nemal v anamnéze uvedené očkovanie proti chrípke a pneumokokovým nákazám.

Graf 15: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis, 21. 5. 2012

Graf 16: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012, ŠPECIFIKÁCIA VÍRUSOV CHRÍPKY

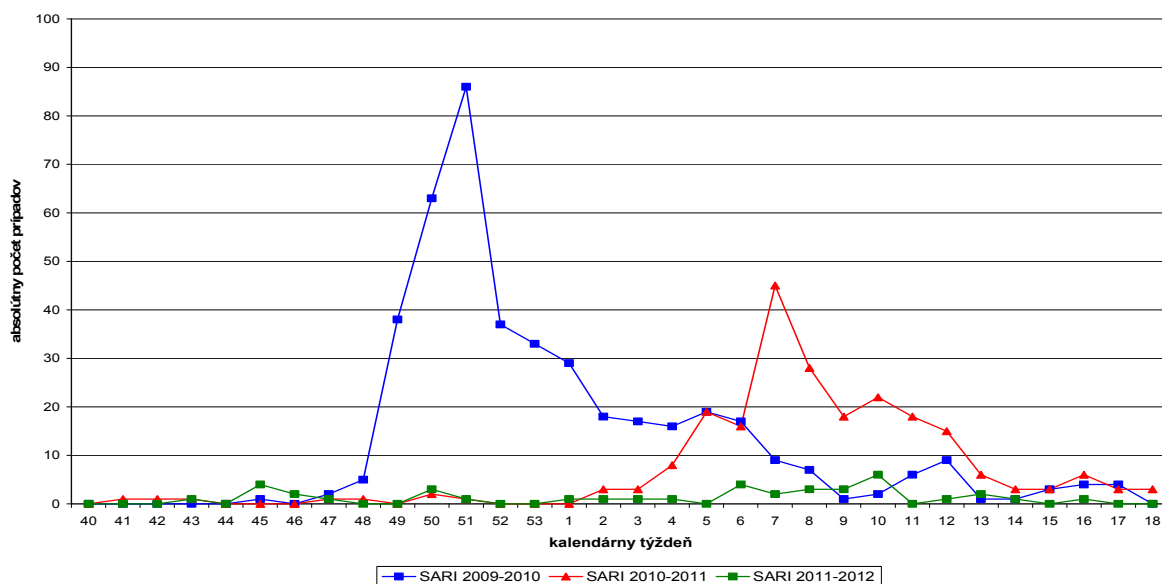
Zdroj: Epis, 21. 5. 2012

Najvyšší výskyt *prípado*v SARI podľa kalendárnych týždňov v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný v 10. kalendárnom týždni 2012 (6 prípadov, t. j. 14,6 % z 41 hlásených prípadov SARI v tejto chrípkovej sezóne), v sezóne 2010/2011 bol zaznamenaný najvyšší výskyt v 7. kalendárnom týždni 2011 (45 prípadov, t. j. 19,8 % z celkového počtu hlásených SARI v chrípkovej sezóne 2010/2011) a v sezóne 2009/2010 bol najvyšší výskyt prípadov

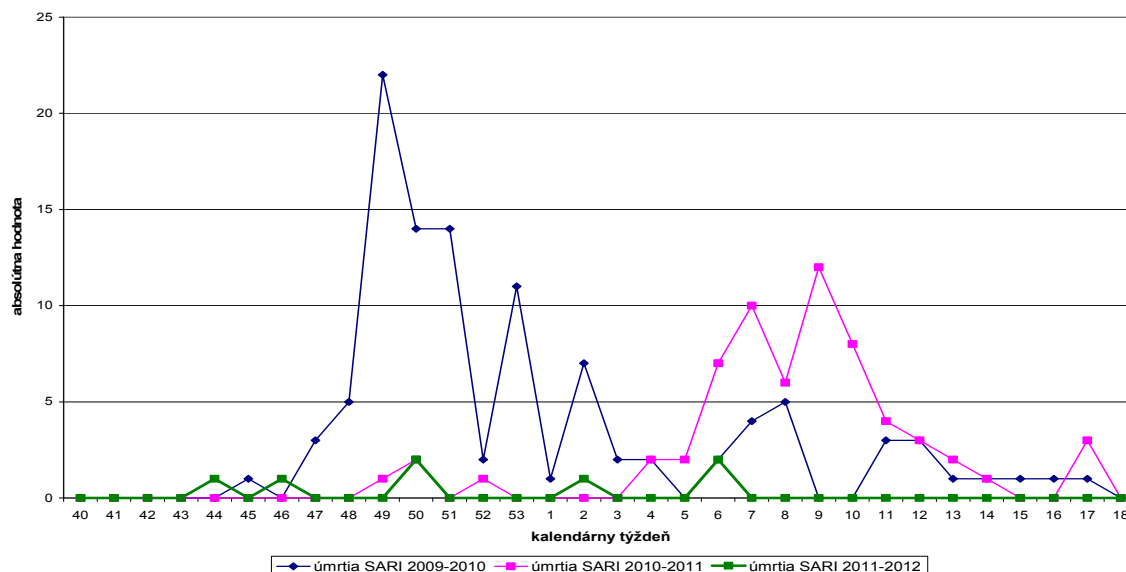
SARI zaznamenaný v 51. kalendárnom týždni 2009 (86 prípadov, t. j. 20,2 % zo 427 hlásených SARI v chrípkovej sezóne 2009/2010). Prehľad výskytu prípadov SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012, 2010/2011 a 2009/2010 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 17**.

Najvyšší výskyt *úmrtí* na SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný v 50. kalendárnom týždni 2011 (2 prípady, t. j. 25 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI v tejto chrípkovej sezóne), v chrípkovej sezóne 2010/2011 bol najvyšší výskyt zaznamenaný v 7. kalendárnom týždni 2011 (9 prípadov, t. j. 26,5 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2010/2011) a v chrípkovej sezóne 2009/2010 bol najvyšší výskyt úmrtí na SARI zaznamenaný v 51. kalendárnom týždni 2009 (19 prípadov, t. j. 22,1 % z celkového počtu 86 úmrtí na SARI). Prehľad výskytu úmrtí SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012, 2010/2011 a 2009/2010 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 18**.

Graf 17: SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012

Graf 18: ÚMRTIA NA SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012

Záver:

Aktivita chrípky v priebehu sezóny 2011/2012 bola nízka. Nebola zaznamenaná typická zimná epidémia, ku ktorej dochádza obvykle koncom januára a začiatkom februára. K vzostupu ochorení došlo až vo februári s vrcholom v treťom februárovom týždni. V etiológii ochorení dominoval vírus chrípky typu A. V porovnaní s predchádzajúcimi sezónami bol tento vrchol najnižší, s chorobnosťou okolo dvetisíc ochorení na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období vznikali iba menšie lokálne epidémie najmä v predškolských a školských kolektívoch, z ktorých viaceré boli uzatvorené. Celoplošné chrípkové prázdniny nebolo potrebné vyhlásiť. Menšie lokálne epidémie boli zaznamenané aj v niekoľkých zariadeniach sociálnej starostlivosti. Komplikácie boli hlásené približne u 2,5 % chorých. Najčastejšie išlo o zápaly prínosových dutín. Hlásené bolo jedno úmrtie na chrípku.

Od začiatku chrípkovej sezóny 2011/2012 bolo zaznamenaných 41 prípadov SARI. Mierny vzostup ochorení bol zaznamenaný v priebehu februára a marca 2012. Zo všetkých hlásených ochorení bol potvrdený vírus chrípky v ôsmich prípadoch. Pandemický vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09 sa nepotvrdil ani v jednom prípade.

V chrípkovej sezóne 2011/2012 zomrelo na SARI osem pacientov (19,5 %), traja z nich mali prítomnú aj inú závažnú diagnózu. V jednom prípade úmrtia bol potvrdený vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie. Ostatné prípady úmrtí nepotvrdili prítomnosť vírusu chrípky. Mierny vzostup úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný v decembri 2011 (25 % z celkového počtu úmrtí na SARI) a vo februári 2012 (25 % z celkového počtu úmrtí na SARI).

Ochorenia a úmrtia sa vyskytli aj u zdravých osôb do 50 rokov veku, preto i naďalej priebeh chrípkovej sezóny 2011/2012 treba hodnotiť ako problém z hľadiska dopadu na zdravie obyvateľstva.

V sezóne 2011/2012 bola chorobnosť na SARI na nižšej úrovni v porovnaní s predchádzajúcimi sezónami. V sezóne 2010/2011 sme zaznamenali prudký vzostup ochorení vo februári 2011, zatiaľ čo v chrípkovej sezóne 2009/2010 je krivka chorobnosti charakteristická nárastom chorobnosti v decembri 2009. Obidve tieto chrípkové sezóny ovplyvnil pandemický vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09.

9. 1. 2. 3 Vyhodnotenie zaočkovanosti proti chrípke v chrípkovej sezóne 2011-2012

V chrípkovej sezóne 2011/2012 boli na očkovanie proti chrípke použité nasledovné očkovacie látky: Vaxigrip a Vaxigrip Junior (Sanofi Pasteur), Fluarix (GlaxoSmithKline), Influvac (Abbott Laboratories) a očkovacia látka s intradermálnou aplikáciou ID Flu (Sanofi Pasteur) určená pre vybrané rizikové skupiny populácie.

Očkovacie látky obsahovali podľa odporúčaní WHO kmene vírusu chrípky podobné s kmeňmi: A /California/7/2009 (H1N1), A /Perth/16/2009 (H3N2), B /Brisbane/60/2008. Zloženie chrípkových vakcín sa oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne nezmenilo. Aktualizuje ho Svetová zdravotnícka organizácia pred každou chrípkovou sezónou na základe výsledkov sledovania cirkulácie vírusov chrípky v populácii a analýzy ich antigénnych vlastností v rámci Globálneho programu surveillance chrípky, do ktorého je zapojené aj Slovensko.

Údaje o spotrebe očkovacej látky proti chrípke na Slovensku vychádzali z údajov o počte dávok očkovacej látky distribuovaných do lekární a z údajov poskytnutých zdravotnými poisťovňami. V chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo na Slovensko dovezených celkovo 596 900 dávok očkovacích látok proti chrípke, z ktorých bolo expedovaných do distribučnej siete 407 417 dávok, čo zároveň predstavuje celkový počet zaočkovaných osôb (**Tab. 11**). Z celkového počtu dovezených dávok nebolo spotrebovaných 189 483 (31,7 %) dávok chrípkových očkovacích látok. Oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne podiel expedovaných očkovacích látok proti chrípke poklesol o 17,3 %.

Očkovanie proti chrípke bolo plne hrazené zdravotnými poisťovňami Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie v súlade s platnou legislatívou.

Tabuľka 11: DRUH A MNOŽSTVO OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKE SPOTREBOVANÝCH V SEZÓNE 2010/2011

Očkovacia látka	Počet spotrebovaných dávok 2011/2012
Fluarix	90 375
Influvac	160 042
Vaxigrip	150 000
Vaxigrip Junior	5 000
ID Flu	2 000
Spolu	407 417

Pre deti vo vekovej skupine do 15 rokov bolo spotrebovaných spolu 23 847 dávok očkovacích látok. V skupine 16 – 58 ročných bolo spotrebovaných 153 982 dávok očkovacích látok a pre osoby vo vekovej skupine 59 ročných a starších bolo vydaných 229 588 dávok očkovacích látok proti chrípke. Mimo zdravotného poistenia bolo spotrebovaných 73 067 dávok očkovacích látok proti chrípke (**Tab. 12**).

Tabuľka 12: SPOTREBA DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTKO PROTI CHRÍPKE V SR V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012

Veková skupina	Počet spotrebovaných dávok očkovacích látok v chrípkovej sezóne 2011/2012					
	Hlásené zdravotnými poisťovňami		Mimo zdravotného poistenia		Spolu	
	abs.	%*	abs.**	%*	abs.	%*
0 - 15 rokov	23 847	2,7	0	-	23 847	2,7
16 – 58 rokov	80 915	2,3	73 067	2,1	153 982	4,4
59 rokov a viac	229 588	21,9	0	-	229 588	21,9
Spolu	334 350	6,2	73 067	1,3	407 417	7,5

* % z celkového počtu populácie SR k 31. 12. 2010

** počet dávok vykázaných mimo zdravotného poistenia

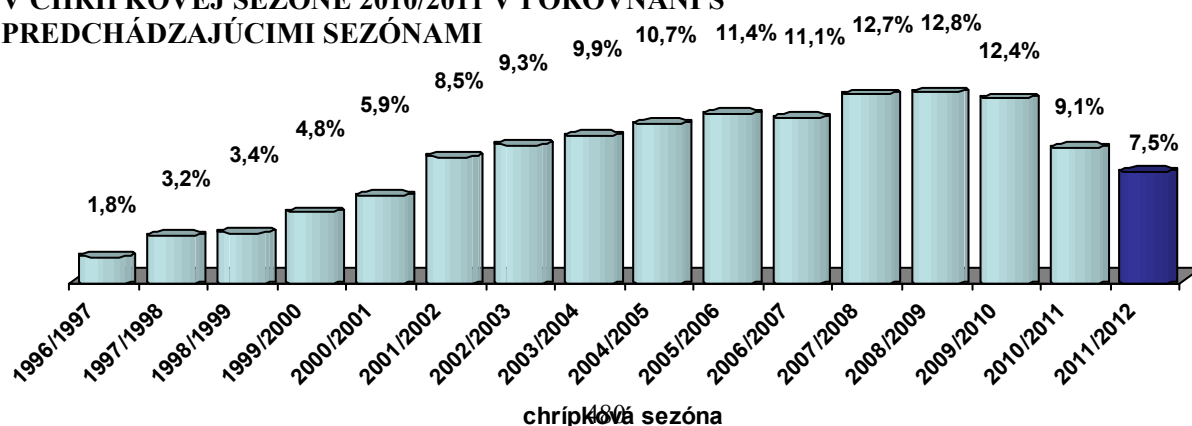
Všeobecná zdravotná poisťovňa uhradila 231 181 dávok očkovacej látky proti chrípke, zdravotná poisťovňa Dôvera 86 248 dávok a poisťovňa UNION uhradila 16 921 dávok (Tab. 13).

Tabuľka 13: POČET UHRADENÝCH DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTKO PROTI CHRÍPKE V SR V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012 PODĽA ZDRAVOTNÝCH POISŤOVNÍ

Veková skupina	VŠZP	Dôvera	Union	Spolu
0 - 15 rokov	10 287	10 361	3 199	23 847
16 – 58 rokov	39 600	32 516	8 799	80 915
59 rokov a viac	181 294	43 371	4 923	229 588
Spolu	231 181	86 248	16 921	334 350

Z vyššie uvedených údajov možno usudzovať, že v chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo očkovaním proti chrípke chránených 7,5 % populácie Slovenska (Tab. 12, Graf 19), zatiaľ čo v predchádzajúcej sezóne to bolo 9,1 %. V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou tak došlo k zníženiu zaočkovanosti populácie proti chrípke o 1,6 % (89 526 osôb menej zaočkovaných oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne).

Graf 19: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE NA SLOVENSKU V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2010/2011 V POROVNANÍ S PREDCHÁDZAJÚCIMI SEZÓNAMI

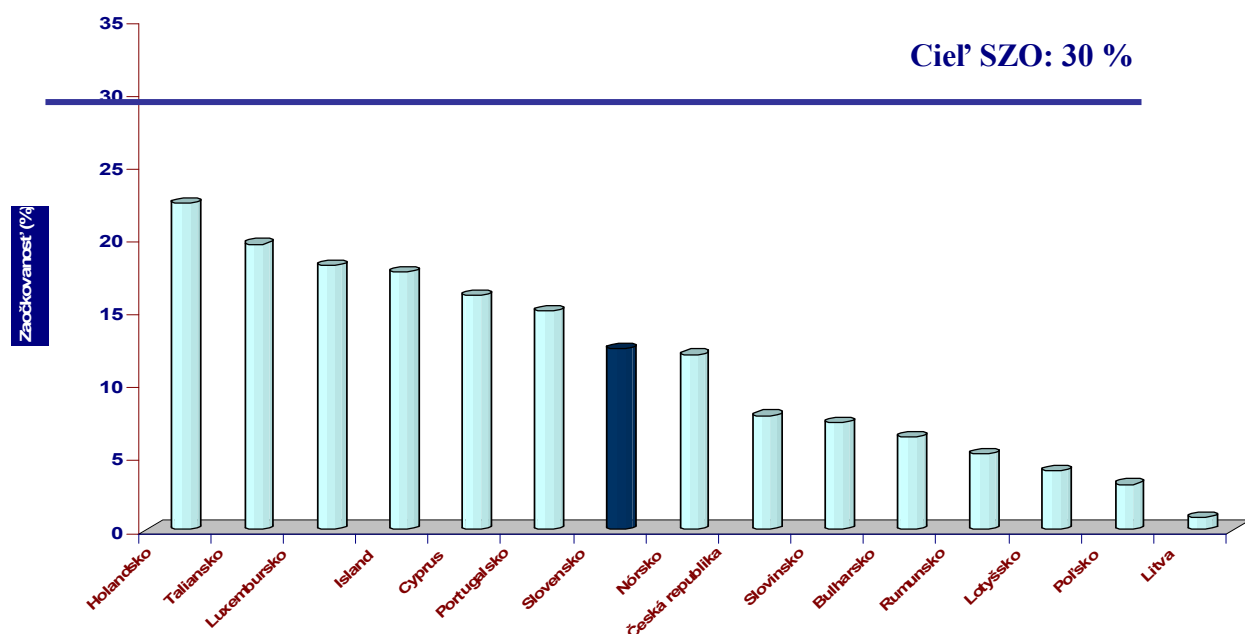

Z vyššie uvedeného grafu vyplýva, že v chrípkovej sezóne 2011/2012 sa podiel zaočkovanej populácie výrazne znížil. Od roku 2002 sme zaznamenávali každoročný nárast zaočkovanosti až na hodnotu 12,8 %. Po 10 rokoch došlo v tejto chrípkovej sezóne k jej výraznému poklesu. Tento výrazný pokles mohol byť, okrem iných faktorov, zapríčinený miernym priebehom chrípkovej sezóny.

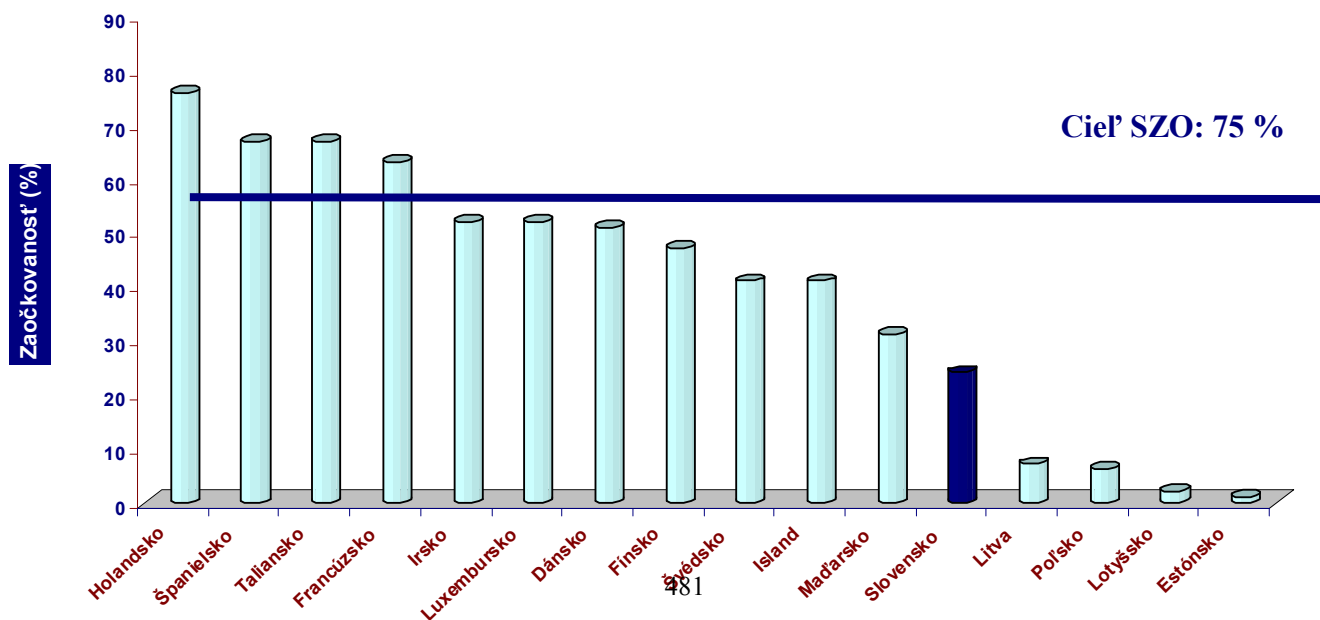
Zaočkovanosť proti chrípke vo vybraných krajinách Európy v chrípkovej sezóne 2009/2010

Svetová zdravotnícka organizácia odporúča 30 % zaočkovanosť celkovej populácie a 75 % zaočkovanosť starších osôb. Posledné údaje o zaočkovanosti proti chrípke vo vybraných krajinách Európskej únie sú z roku 2010. V chrípkovej sezóne 2009/2010 sa vo vybraných krajinách Európy pohybovala zaočkovanosť celkovej populácie od 0,8 % v Litve do 22,4 % v Holandsku a u starších osôb dosahovala úroveň od 1 % v Estónsku do 81,1 % v Holandsku (Graf 20, 21).

Graf 20: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE PROTI CHRÍPKE VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2009/2010

Graf 21: ZAOČKOVANOSŤ PROTI CHRÍPKE U STARŠÍCH OSÔB V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2009/2010 VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

Záver:

V chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo v Slovenskej republike distribuovaných 407 417 dávok očkovacích látok proti chrípke. Z tohto množstva uhradili zdravotné poisťovne 334 350 (82 %) dávok očkovacích látok. Zvyšných 73 067 (18 %) dávok bolo uhradených mimo zdravotného poistenia. Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky dosiahla 7,5 %, čo predstavuje pokles o 1,6 % v porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou.

Vo vekovej skupine do 15 rokov bolo očkovaných 23 847 detí (2,7 % z počtu detí tejto vekovej skupiny). Vo vekovej skupine 16 – 58 ročných bolo zaočkovaných spolu 153 982 osôb (4,4 % populácie tejto vekovej skupiny). V skupine 59 ročných a starších bolo zaočkovaných 229 588 osôb (21,9 % populácie tejto vekovej skupiny). Vo všetkých vekových skupinách došlo k zníženiu počtu zaočkovaných osôb.

V chrípkovej sezóne 2011/2012 hradili očkovanie proti chrípke všetkým poistencom ktorí o očkovanie prejavili záujem zdravotné poisťovne Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie podľa platnej legislatívy.

9. 1. 2. 4 Sledovanie vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii

Sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii Slovenska bolo aj v roku 2012 zabezpečené virologickým vyšetrovaním výterov z nosa a hrdla od chorých na chrípku. Odbery vykonávali sentineloví ako aj nesentineloví lekári. Virologické vyšetrovanie bolo zabezpečené v troch virologických laboratóriách. Identifikácia izolátov sa vykonávala v laboratóriu NRC pre chrípku. Laboratórium NRC pre chrípku zabezpečovalo súčasne základné virologické vyšetrenia od sentinelových lekárov Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja a od vybraných lekárov Žilinského, Košického a Prešovského kraja. Analýza cirkulácie vírusov chrípky v populácii Slovenska v priebehu roka 2012 je podrobne popísaná v kapitole 9.1.2.1. V kapitole 9.1.2.2 je analýza cirkulácie vírusov chrípky v chrípkovej sezóne 2011 – 2012.

9. 1. 2. 5 Medzinárodná spolupráca pri zabezpečení surveillance chrípky

V rámci medzinárodnej spolupráce odbor epidemiológie ÚVZ SR spolupracoval na úlohách európskej siete Svetovej zdravotníckej organizácie pre surveillance chrípky EuroFlu. Úlohou EuroFlu je zabezpečiť rýchlu výmenu informácií o aktivite chrípky v európskych krajinách, hodnotiť reprezentatívne epidemiologické a virologické údaje získavané v rovnakej populácii, získavať štandardné údaje vysokej kvality a identifikovať vírusy chrípky kolujúce v populácii s cieľom porovnať ich so zložením očkovacej látky.

V priebehu celého roka 2012 pracovníci odboru epidemiológie zabezpečovali týždenné hlásenia všetkých požadovaných celoslovenských údajov paralelne do ECDC a SZO. Informácie o chorobnosti, aktivite chrípky a jej geografickom rozšírení zo všetkých spolupracujúcich krajín sa spracovávali týždenne do bulletinu ECDC, ktorý je k dispozícii na internetovej adrese www.ecdc.europa.eu. Národné referenčné laboratórium pre chrípku aj v roku 2012 úzko spolupracovalo s referenčným laboratóriom Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu v Londýne.

III.4 Neuroinfekcie

III.4.1 Meningokoková meningitída – A 39

V roku 2012 bolo v Slovenskej republike hlásených 41 invazívnych meningokokových ochorení čo je chorobnosť 0,8/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2011 je to vzostup o 57,7 %. Z počtu hlásených ochorení bolo 30 laboratórne potvrdených. Klinicky išlo 27 x o meningitídu, v ostatných prípadoch išlo o sepsu bez alebo s meningitídu so sepsou. Výskyt ochorení bol sporadický. Dve ochorenia sa vyskytli u súrodencov.

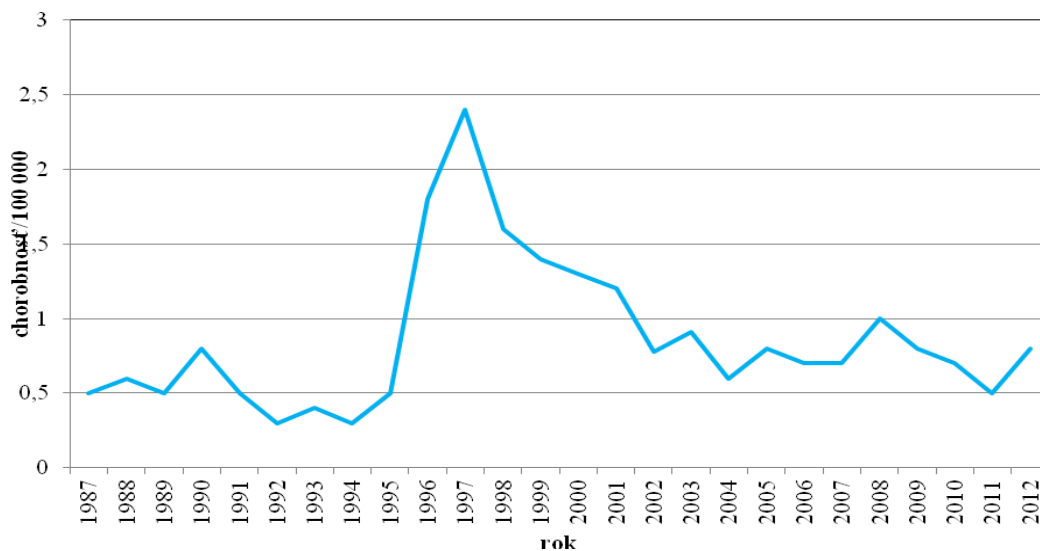
Vývoj chorobnosti na meningokokové invazívne ochorenia od roku 1987 je zobrazený na **Grafe III.4.1**. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov Slovenska. Najvyššia chorobnosť bola v Žilinskom kraji (1,3/100 000). Ochorenia sa vyskytli v 25 (31,6 %) zo 79 okresov Slovenska. Najvyššia chorobnosť na 100 000 obyvateľov bola zaznamenaná v okresoch Dolný Kubín (7,6), Námestovo (6,7), Gelnica (6,4) a Svidník (6,0) (tab. 12, mapa 1). (**Tab. III.4.1., Mapa III.4.1.**) Hlásených bolo **7 úmrtí (smrtnosť 17,1 %)**. Úmrtia boli vyvolané 2 x N. meningitidis séro skupiny B (dieťa vo veku štyroch mesiacov a 68 ročná žena), 1x N. meningitidis séro skupiny C (44 ročný muž), 1 x N. meningitidis bez bližšej typizácie (22 ročný muž), 2x (trojmesačné a jednorôčné deti) bolo kultivačné vyšetrenie hemokultúry negatívne a u jedného úmrtia kultivačné vyšetrenie likvoru ani hemokultúry nebolo vykonané, séro skupina B bola potvrdená iba z výteru hrdla). Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých štandardných vekových skupinách okrem 10 – 14 ročných. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch evidovaná u detí 0 ročných (19,8/100 000) a u 1 - 4 ročných (3,5/100 000), (**Tab.III.4.2**).

Tab.III.4.1 INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2012 VÝSKYT PODĽA OKRESOV A KRAJOV

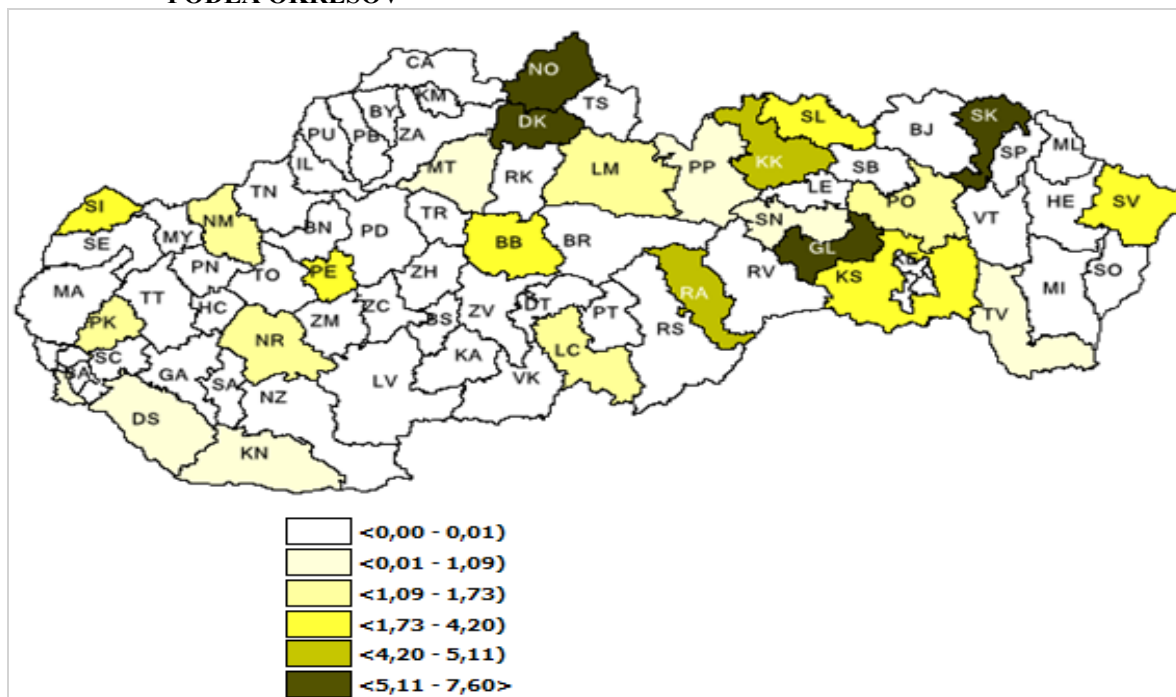
Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/100 000		abs.	chorobnosť/100 000
Bratislavský	2	0,3	Bratislava V	1	0,9
			Pezinok	1	1,7
Trnavský	2	0,4	Dunajská Streda	1	0,9
			Skalica	1	2,1
Trenčiansky	2	0,3	Partizánske	1	2,1
			Nové Mesto nad Váhom	1	1,6
Nitriansky	3	0,4	Nitra	2	1,3
			Komárno	1	1,0
Banskobystrický	5	0,8	Banská Bystrica	2	1,8
			Revúca	2	4,9
			Lučenec	1	1,3
Žilinský	9	1,3	Námestovo	4	6,7
			Dolný Kubín	3	7,6
			Martin	1	1,0
			Liptovský Mikuláš	1	1,4
Prešovský	10	1,2	Kežmarok	3	4,2
			Svidník	2	6,0
			Prešov	2	1,2
			Stará Ľubovňa	1	1,9
			Snina	1	2,6
			Poprad	1	1,0

			Košice - okolie	4	3,3
			Gelnica	2	6,4
			Spišská Nová Ves	1	1,0
			Trebišov	1	0,9
Košický	8	1,0			
Slovenská republika	41	0,8	Slovenská republika	41	0,8

Graf III.4.1: MENINGOKOKOVÉ INVAZÍVNE OCHORENIA V SR , 1987 – 2012

Mapa III.4.1: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2012 VÝSKYT PODĽA OKRESOV

**Tabuľka III.4.2 : INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2012
VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ**

Veková skupina	Počet ochorení	
	abs.	chor.
0	12	19,8
1 – 4	8	3,5
5 – 9	4	1,5
10 – 14	-	-
15 – 19	4	1,2
20 – 24	4	1,0
25 – 34	3	0,3
35 – 44	3	0,4
45 – 54	1	0,1
55 – 64	1	0,1
65 +	1	0,2
Spolu	41	0,8

Analýza výskytu podľa kalendárnych mesiacov ukázala, že takmer polovica ochorení vzniklo v mesiacoch január až marec (48, 8 %) (Tab. III.4.3.).

**Tabuľka III.4.3: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR,
SEZÓNNY VÝSKYT OCHORENÍ V ROKU 2012**

Mesiac	Počet ochorení	
	abs.	%
Január	8	19,5
Február	3	7,3
Marec	9	22,0
Apríl	3	7,3
Máj	2	4,9
Jún	1	2,4
Júl	5	12,2
August	2	4,9
September	0	0,0
Október	2	4,9
November	4	9,7
December	2	4,9
Spolu	41	100,0

U ochorení, ktoré boli laboratórne potvrdené, bol etiologický agens *N. meningitidis* dokázaný u 30 chorých. Skupinová sérotypizácia meningokokov bola robená u 28 chorých (68,3 %). Prevažovala séroskupina B (22x), 5x sa zistila séroskupina C, 1x W135.

Medzinárodná spolupráca

Pravidelné hlásenia všetkých požadovaných údajov boli zasielané do európskej databázy ECDC (TESSy).

III.4.2 Bakteriálna meningitída – G 00

V SR bolo v priebehu roka hlásených 81 ochorení, chor. 1,50/100 000. Je to o 2 ochorenia menej ako minulý rok. Oproti päťročnému priemeru je to o 11% menej. Ochorenia boli hlásené z každého kraja v SR. S najvyššou chorobnosťou v Bratislavskom kraji prevyšovala celoslovenskú chorobnosť viac ako dvojnásobne.

Ochorelo 50 mužov a 31 žien vo všetkých vekových skupinách, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 0 ročných detí 0,90/100 000.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roku, najviac v novembri - 10 prípadov.

V etiológii sa uplatnili:

G00.0 - 3 x Hemofilová meningitída

G 00.1 - 15x Pneumokok. meningitída (*Streptococcus pneumoniae*)

G 00.2 - 5 x Streptokoková meningitída

G 00.3 - 10x Stafylokoková meningitída

G00.8 - 6x Iná bakteriálna meningitída (1x *Acinetobacter*, 1x *Klebsiella*, 2x *Pseudomonas*)

G 00.9 - 42x Nešpecifikovaná meningitída

Očkovanie proti pneumokokom nebolo vykonané, alebo údaj o očkovaní nebolo možné zistiť. Z celkového počtu bolo 15 nozokomiálnych nákaz z rôznych oddelení.

Z 81 ochorení skončilo úmrtím 6 ochorení.

Úmrtnosť je 0,11/100 000.

Smrtnosť je 7,4%.

Úmrtia:

Pneumokoková meningitída (G 00.1) Bratislavský kraj- Prvé príznaky sa u 54 ročného muža - teploty 38,3°C, bolesti hlavy, zvracanie. Pri prijatí na JIS bola u pacienta zistená výrazná meningeálna symptomatológia a psychomotorický nepokoj. Likvorologické vyšetrenie potvrdilo diagnózu hnisavej meningitídy, kultivačne bol v likvore dokázaný *S. pneumoniae*. U pacienta vznikla porucha vedomia na úrovni kómy a stav si vyžiadal napojenie na UVP. Následne došlo k rozvoju septického šoku a i napriek komplexnej terapii pacient exitoval. Podľa pitevného protokolu bol ako prvotná príčina smrti uvedený pneumokokový zápal mozgových plien pri septikémii vyvolaný inými G- mikroorganizmami.

Pneumokoková meningitída- úmrtie (G00.1.) Banskobystrický kraj - Lučenec, ochorela 81 r. žena, dôchodkyňa, z obce Filákov, z prostredia s nízkym hygienickým štandardom. Hospitalizovaná bola deň po objavení sa príznakov ochorenia. Išlo o per akútny priebeh ochorenia a pacientka po 21,5 hodinách exitovala. Etiolog. agens: *Streptococcus pneumoniae* – sérotyp 19F. Kmeň odoslaný do NRC pre PIO. Pacientka nebola proti PIO očkovaná. Pitva nebola nevykonaná.

Pneumokokový zápal mozgových plien (G00.1) Banskobystrický kraj - ochorenie sa vyskytlo u 53 ročného muža z Kremnice, okres ZH, žijúceho v podmienkach s veľmi nízkym hygienickým štandardom. Pacient bol privezený RZP, hospitalizovaný bol na internom oddelení pre febrilný stav, zimnicu a poruchu vedomia charakteru soporu. Zdravotný stav pacienta sa zhoršoval, upadol do kómy, bol intubovaný a preložený na OAIM za účelom umelej pľúcnej ventilácie a ďalšej diferenciálnej diagnostiky. Pacientovi bola robená lumbálna punkcia, bol vykultivovaný vysoko virulentný kmeň *Streptococcus pneumoniae* (tak isto z výteru z hrdla a spúta), výter z nosa – negat., hemokultúra – pôdy zostali sterilné. Počas

hospitalizácie u pacienta pretrvával komatózny stav, postupne zlyhávala cirkulácia, nastalo renálne zlyhávanie a rozvrat vnútorného prostredia. Napriek komplexnej antibiotickej terapii došlo k exitu. Pacient nebol očkovaný proti pneumokokom.

Streptokokový zápal mozgových plien (G00.2) Nitriansky kraj – ochorel 17 r. chlapec, ochorenie bolo hlásené z okresu Levice, zo stredoušia a mozgových plien bol izolovaný betahemolytický streptokok zo skupiny A. Ochorenie skončilo úmrtím.

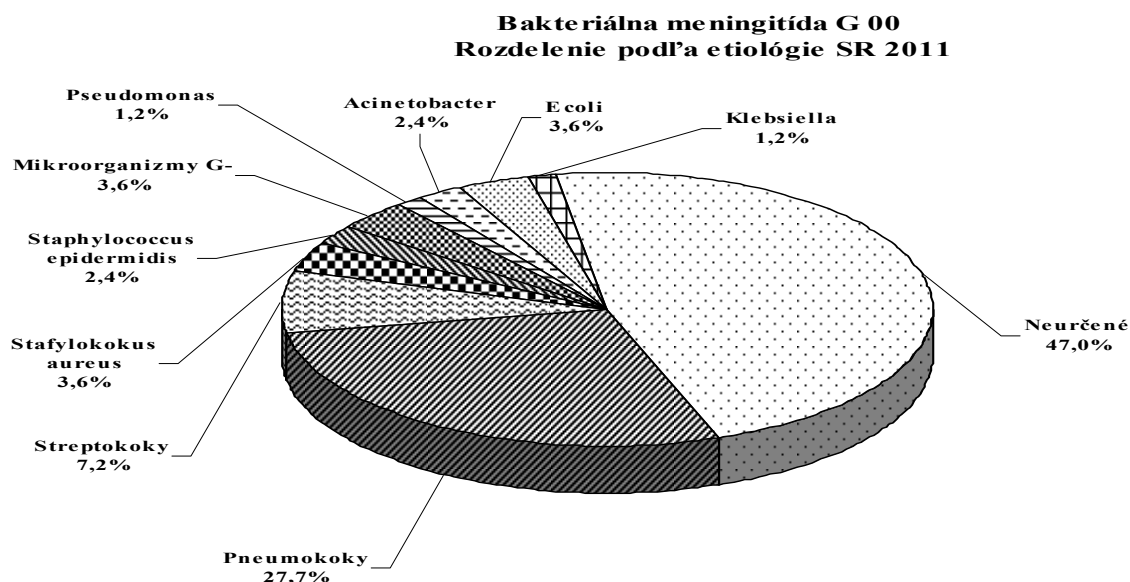
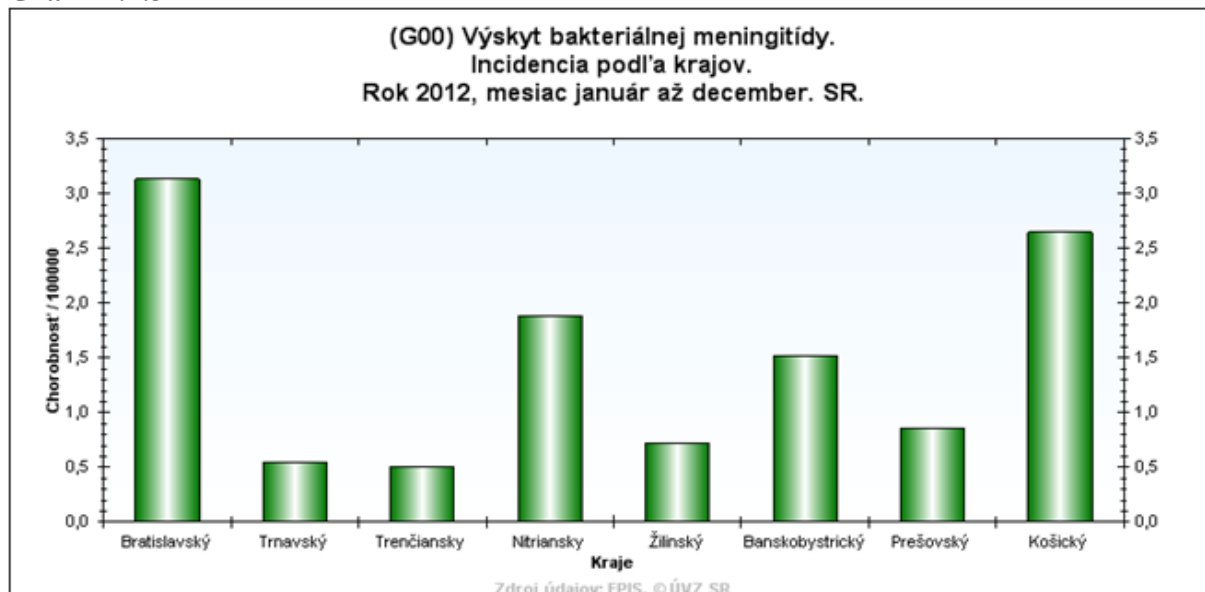
Stafylokoková meningitída (G00.3-) Nitriansky kraj - 74-ročný muž. Príznaky ochorenia: bolesti chrbtice, teplota 38,5 st.C, tachykardia, výrazná algicita s redukovanou aktívnou i pasívnou hybnosťou v ramenných zhyboch. Prijatý na Neurologickú kliniku FN Nitra, na základe vyšetrenia likvoru a hemokultúry s nálezom Staphylococcus aureus (MRSA) a vysokých hodnôt zápalových parametrov preložený na IK s meningeálnymi príznakmi ako dg. G00.3. Zhoršený stav a vývoj respiračnej insuficiencie, napojený na UPV. Napriek intenzívnej terapii exitoval na dg. G00.3. Pitvaný nebol.

Nešpecifikovaná meningitída (G00.9) Nitriansky kraj- 75 ročná polymorbídna pacientka, zaradená v chronickom hemodialyzačnom programe, prijatá na Internú kliniku pre jednoduchú anamnézu febrilit, celkovej slabosti a nechutenstva. Pri prijme boli objektívnym neurologickým vyšetrením zistené pozitívne meningeálne príznaky v zmysle opozície šije a pozitívne dolné meningeálne príznaky. Realizované CT vyšetrenie mozgu – negat. Výsledky lumbálnej punkcie – sup. bakteriálna neuroinfekcia, kultivačne bez zistenia pôvodcu nákazy. Následne mala byť pacientka za účelom ďalšej liečby preložená na Infekčné odd. FN v Nitre, avšak počas dialýzy dochádza k zhoršeniu zdravotného stavu s poruchou vedomia, apnoe, bradykardií a asystólii. Skonštatovaný exitus letalis. Zápal mozgových plien vyvolaný inými a nešpecifikovanými príčinami G 03.

Graf III.4.2

Graf III.4.3

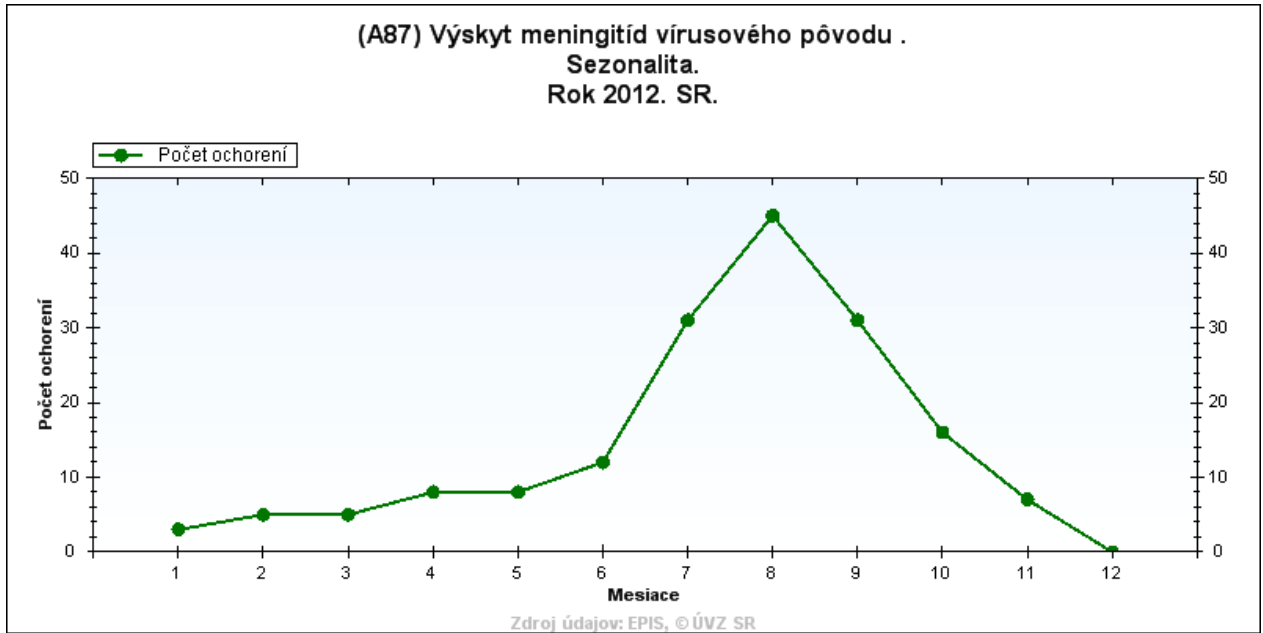
III.4.3 Vírusová meningitída – A 87

Spolu boli v celej SR hlásených v priebehu roku 174 ochorení (chor. 3,22/100 000). Oproti roku 2011 je to vzostup o 36%. V porovnaní s päťročným priemerom je to rovnaký výskyt.

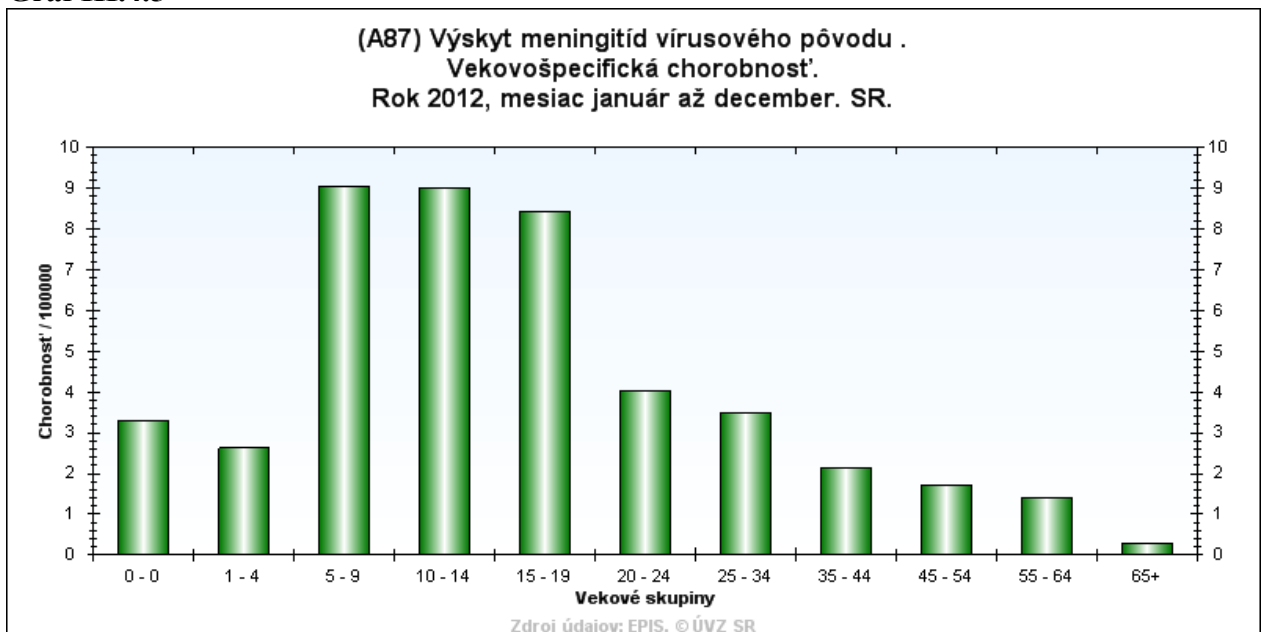
Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Banskobystrickom kraji 11,51/100 000, táto preyšovala celoslovenskú chorobnosť takmer štvornásobne. Najnižšia chorobnosť bola v Prešovskom kraji 0,61/100 000. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 5-9 ročných detí 9,05/100 000. Ochorelo 92 mužov a 82 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka, najviac v auguste- 45 prípadov, pričom počas leta od júla do septembra sa vyskytlo spolu 107 ochorení.

Exitus sme nezaznamenali.

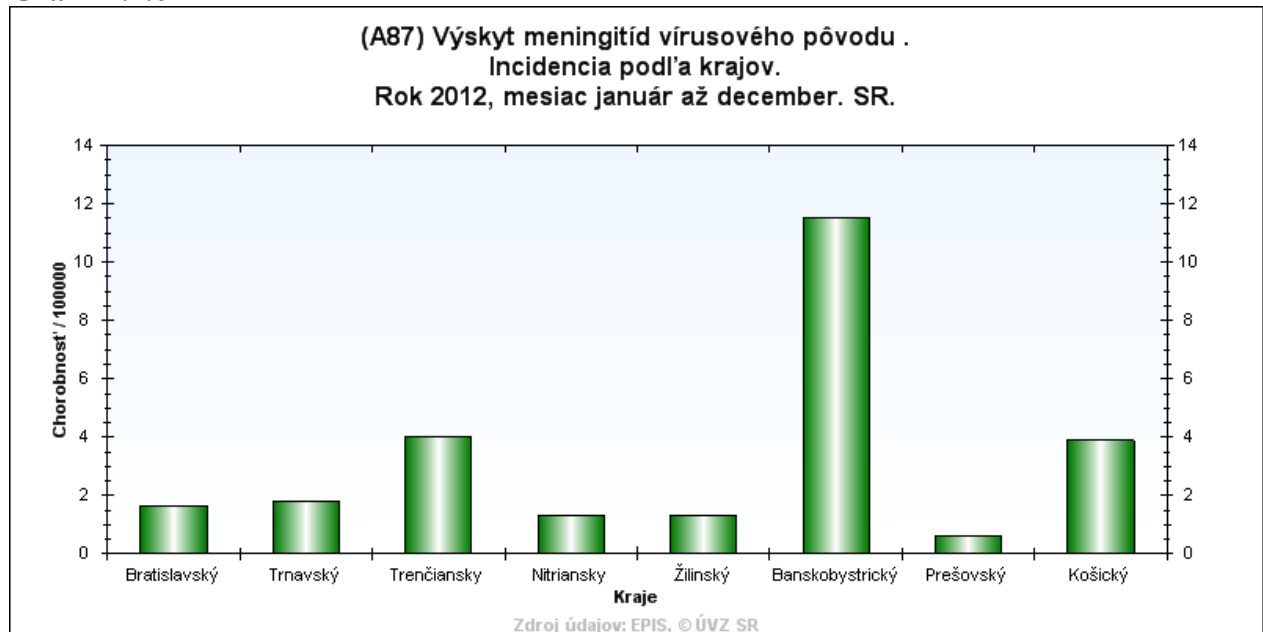
Graf III.4.4

Graf III.4.5

Graf III.4.6

III.4.4 Nešpecifikovaná vírusová encefalitída – A 85, A 86

Hlásených bolo 15 ochorení (chor. 0,28/100 000), oproti roku 2011 je to o 25% menej oproti päťročnému priemeru je to pokles o 44%.

Ochorenia sa vyskytli vo dvoch krajoch a to Nitrianskom s chorobnosťou 2,03/100 000 a Žilinskom s chorobnosťou 6,15/100 000. Ochorenia sa vyskytovali u pacientov od 5 do 64 rokov, s najvyššou chorobnosťou u 5-9 ročných detí 0,75/100 000.

Ochorelo 12 mužov a 3 ženy. Ochorenia sa vyskytovali v rôznych mesiacoch roka s najvyšším výskytom v mesiacoch jún - 5 prípadov a september - 4 prípady.

III.4.5 Iné vírusové meningitídy a encefalitídy – B 00.3, B 00.4, B 01.0, B 01.1, B 02.0, B 02.1

Herpeticko vírusová meningitída – B 00.3

Hlásených bolo 5 prípadov v celej SR (chor. 0,09/100 000), je to o 3 ochorenia viac ako v predchádzajúcom roku. Všetky ochorenia boli hlásené u pacientov z Banskobystrického kraja. Vyskytli sa 3x u mužov a 2x u žien u pacientov vo vekových skupinách 55-64 r.= 2x a 65+ = 3x. Ochorenie bolo potvrdené u 3 prípadoch sérologicky nálezom špecifických protilátok v sére a 1x na sére aj likvore.

Jeden u pacientov udával v predchorobí ochorenie na Herpes simplex. Klinický obraz ochorenia zodpovedal poškodeniu CNS.

Herpeticko vírusová encefalitída – B 00.4

Hlásených bolo 10 ochorení (chor. 0,19/100 000), oproti roku 2011 je to dvojnásobný vzostup. Ochorenia boli hlásené vo 6 krajoch SR s výnimkou Trnavského a Prešovského kraja, s najvyššou chorobnosťou v Banskobystrickom kraji. Ochoreli 2 muži a 8 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo veku nad 10 rokov života v každej vekovej skupine

s výnimkou 20-24 rokov. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 10-14 rokov 0,36/100 000.

Sérologicky boli dokázané špecifické protilátky proti HSV 9x a 1x bolo vyšetrenie negatívne. Ochorenia sa vyskytli na jar a na jeseň.

Varicelová meningitída – B 01.0

Hlásené boli 3 ochorenia (chor. 0,06/100 000). Oproti roku 2011 je to o 2 ochorenia viac. Výskyt ochorenia boli hlásené len z Banskobystrického kraja, vyskytli sa u pacientov vo vekových skupinách 5-9 ročných 2x a 10-14 ročných 1x. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch marec, august a november.

Symptomatológia ochorenia zodpovedala poškodenie CNS a vznikli ako komplikácie po ochorenia na varicellu. Potvrdené boli laboratórnym dôkazom protilátok v sére v likvore.

Varicelová encefalitída – B 01.1

Ochorenie sa nevyskytlo.

Zosterová encefalitída – B 02.0

Spolu bolo hlásených 6 ochorení, chor. 0,11/100 000. Oproti roku 2011 je to dvojnásobný vzostup.

Vyskytli sa v Trenčianskom 1x, Nitrianskom 4x a Banskobystrickom kraji 1x, s najvyššou chorobnosťou v Nitrianskom kraji 0,58-100 000. Vyskytli sa u dospelých osôb nad 25 rokov, a to 25-34r.= 2x, 35-44 r.= 1x, 45-54r. = 1x, 65+= 2x s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 65+ ročných, chor. 0,29/100 000. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch január a november po jednom prípade a vo februári a decembri po 2 prípadoch.

Na klinickom obraze dominovali príznaky poškodenia CNS a periférnych hlavových nervov. Ochorenia boli potvrdené nálezom špecifických protilátok v sére alebo likvore.

III.4.6 Zápal mozgu a miechy – G 03

V roku 2012 bolo hlásených 6 ochorení, chor. 0,11-100 000. Je to o 1 ochorenie viac ako v roku 2011. Ochorenia boli hlásené z 5 krajov a to Trnavského, Trenčianskeho, Prešovského a Košického po jednom prípade a z Banskobystrického kraja 2 prípady, kde bola najvyššia chorobnosť 0,3/100 000.

Ochorenia boli hlásené vo vekových skupinách 1-4r = 1x, 5-9r =1x, 10-14r = 1x, 20-24r = 1x, 55-64r = 1x, pričom najvyššiu vekovošpecifickú chorobnosť bola zaznamenaná u pacientov vo vekovej skupine 1-4 ročných detí, 0,44/100 000.

Ochoreli 3 muži a 3 ženy. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch február, máj, jún, september, október a december v každom mesiaci po 1 prípade.

Ochorenia mali symptomatológiu poškodenia CNS s rôznymi prejavmi a intenzitou.

Zaznamenali sme 1 úmrť, a to u pacienta z okresu Prievidza. Išlo o 56 ročného muža, hospitalizovaného pre febrilitu, zimnicu, bolesti v krížoch, vyžarovanie do PDK a dezorientáciu. Z defektu na DK bol vykultivovaný Str. agalactiae. Likvor odobratý nebol. Postupne dochádza k zhoršeniu stavu, poruchám vedomia s dýchavičnosťou a zvracaním. Pacient nakoniec exitoval.

Dg, choroba, ktorá priamo privolala smrť- ťažký edém mozgu, prvotná príčina smrti hnisavý zápal mozgových obalov.

III.4.7 Zápal mozgu a miechy, mozgu aj miechy – G 04

Hlásených bolo 12 ochorení, chor. 0,22/100 000. Je to o 1 ochorenie viac ako v roku 2011.

Ochorenia boli hlásené z Trenčianskeho, Nitrianskeho a Košického kraja a to po 1 prípade, zo Žilinského kraja 2 prípady a z Banskobystrického kraja 7 prípadov.

Ochorelo 5 mužov a 8 žien, pacienti vo vekových skupinách 0r=1x, 20-24r=1x, 25-34r=1x, 35-44r=2x, 55-64r=3x a 65+= 4x, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 1,65/100 000.

Ochorenia prebiehali s klinickými príznakmi poškodenia CNS rôznej intenzity. Ochorenia zostali etiologicky neobjasnené. 1 z ochorení bolo hlásené ako NN z neurochirurgického oddelenia.

III.4.8 Encefalomyelitída – G 05

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,02/100 000 rovnako ako v roku 2011.

Ochorenie bolo hlásené z Prešovského kraja.

Ochorela dospelá 51 ročná žena, zdravotná sestra z detského oddelenia. Pacientka bola hospitalizovaná na neurologickej ÚPS ako kvantitatívna porucha vedomia s rozvíjajúcou sa respiračnou insuficienciou s epileptickou manifestáciou. Pacientka soporózna, teplota 39 st. C, triaška, zástava dýchania, napojená na UPV. Postupne došlo k úprave zdravotného stavu. Diagnóza uzatvorená ako vírusová encefalitída parainfekčná pri anti influenza A IgM aj IgG pozit.

III.4.9 Poruchy spánkového nervu – G 51

V priebehu roku 2012 bolo hlásených 23 ochorení, chor. 0,43/100 000. Je to v porovnaní s rokom 2011 o 4 ochorenia menej, t.j. o 15%. Ochorenia sa vyskytli u pacientov zo všetkých krajov s výnimkou Trnavského a Trenčianskeho s najvyššou chorobnosťou z Banskobystrického kraja 0,86/100 000. Ochorenia boli hlásené u pacientov vo vekových skupinách 1-4r=2x, 5-9r=8, 10-14r=6x, 15-19r=2x, 20-24r=1x, 45-54r=1x, 55-64r=2x, 65+= 1x, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekových skupinách 5-9 ročných detí, chor. 3,02/100 000.

Ochorelo 11 mužov a 12 žien. Ochorenia zostali etiologicky neobjasnené.

III.4.10 Zápalová polyneuropatia – G 61

V roku 2012 bolo v SR hlásených 14 akútnych chabých obrn, z toho 12 u dospelých (chorobnosť 0,3/100 000 obyvateľov) a dve u detí do 15 rokov (chorobnosť 0,2/1000 000 detí do 15 rokov) (**Tab**). Išlo o:

- 8 ročného chlapca z okresu Trnava. Dňa 25. 5. 2012 vznikli chabé obrny dolných končatín. Dňa 26. 5. 2012V bolo dieťa hospitalizované na Detskej klinike Trnava s dg. susp. akútna polyradikuloneuritída. Ochorenie nebolo pediatrom hlásené, hlásené bolo dňa 4. 6. 2012 na základe príjmu biologického materiálu do Národného referenčného centra pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave. V deň hlásenia bolo epidemiologicky vyšetrené. Laboratórne vyšetrenia troch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch od vzniku obrny reziduálna obrna ani slabosť končatín nepretrvávala. Dieťa bolo riadne očkované tromi dávkami OPV a štvrtou dávkou IPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako Guillain – Barré syndróm.

- 12 ročného chlapca z okresu Snina. Dňa 19. 3. 2012 vznikla chabá obrna ľavej dolnej končatiny. Dňa 19. 3. 2012 bolo dieťa hospitalizované na detskom oddelení v Snine s dg. paréza dolnej končatiny ťažkého stupňa a v ten istý deň bolo preložené na neurologické oddelenie DFN do Košíc. V priebehu hospitalizácie sa pridružila aj paréza pravej dolnej končatiny a meningeálne príznaky. Ochorenie nebolo hlásené pediatrom ani neurológom do 24 hodín, hlásené bolo až neurológom 26.3.2012. V deň hlásenia bolo epidemiologicky vyšetrené. Laboratórne vyšetrenia štyroch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch ešte pretrvávali reziduálne obrny. Dieťa bolo riadne očkované štyrmi dávkami OPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako Guillain – Barré syndróm.

Akútne chabé obrny, SR 2012 výskyt podľa okresov

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/ 100000		abs.	chorobnosť/ 100000
Nitriansky	5	0,7	Komárno	3	2,9
			Topoľčany	1	1,4
			Nové Zámky	1	0,7
Trenčiansky	3	0,5	Trenčín	1	0,9
			Bánovce nad Bebravou	1	2,7
			Nové Mesto nad Váhom	1	1,6
Trnavský	1	0,2	Trnava	1	0,8
Banskobystrický	2	0,3	Lučenec	1	1,3
			Poltár	1	4,4
Prešovský	3	0,4	Vranov nad Topľou	1	1,3
			Humenné	1	1,6
			Snina	1	2,6
Spolu	14	0,3	Spolu	14	0,3

Ostatných 12 ochorení u dospelých osôb vo veku 21 až 75 rokov bolo z okresov Komárno – 3, Topoľčany, Nové Zámky, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom, Trnava, Lučenec, Poltár, Vranov nad Topľou, Humenné, Snina po jednom ochorení (**Tab.**).

Ochorenia vznikli v mesiacoch január (5), marec (1), máj (1), jún (2), august (2), september (1), október (1), november (1).

Hlásenie na RUVZ do 24 hodín od hospitalizácie bolo urobené len v dvoch prípadoch (14,3 % z počtu chorých). Všetky prípady boli epidemiológmi vyšetrené do 48 hodín od hlásenia, resp. zistenia ochorenia. Len u piatich chorých (35,7 %) boli adekvátne odobraté a vyšetrené vzorky stolice (2 vzorky do 14 dní od vzniku obrny v intervale najmenej 24 hodín). Pokus o izoláciu poliovírusov zo stolice bol vykonaný u deviatich chorých, u všetkých boli výsledky uvedených vyšetrení s negatívnym výsledkom.

Očkovanie detskej populácie proti poliomyelitíde

Kontrola zaočkovanosťi detskej populácie proti poliomyelitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2012.

Zaočkovanosť dojčiat proti poliomyelitíde sa zisťovala v rámci základného očkovania kombinovanou vakcínou proti diftérii, tetanu, pertussis, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B a poliomyelitíde.

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami DI-TE-PER-HIB-VHB-POLIO:**

Z celkového počtu 55 853 detí v ročníku narodenia 2010 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,7 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 97,4 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský a Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje. V porovnaní s predchádzajúcim rokom celoslovenská zaočkovanosť poklesla o 0,3 %. Na okresnej úrovni hranicu 95 % zaočkovanosťi nedosiahol okres Trebišov (94,2 %).

Všetky deti boli očkované hexavakcínou INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertusis.

- **preočkovanie detí proti poliomyelitíde v 6. roku života:**

Z celkového počtu 52 108 detí v ročníku narodenia dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 99,1 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 98,5 % (Košický kraj) do 99,7 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli tri kraje. Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. V žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Na očkovanie bola použitá vakcína Infanrix Polio.

- **preočkovanie detí proti poliomyelitíde v 13. roku života:**

Z celkového počtu 54 796 detí v ročníku narodenia 1998 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 99,3 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 98,8 % (Prešovský kraj) do 99,7 % (Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli štyri kraje. Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. V žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Preočkovanie bolo vykonané vakcínou DULTAVAX (44,6 % detí) a vakcínou BOOSTRIX POLIO (54,7 % detí).

Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Enviromentálna surveillanca sa v Slovenskej republike vykonáva už od roku 1970, a to sledovaním cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd. NRC pre poliomyelitídu pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov.

V roku 2012 boli v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené odpadové vody zo 16-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) a z dvoch utečeneckých táborov (Rohovce, Medveďov) a z Detského domova Horné Orechové. Vzorky boli vyšetrené podľa doporučených štandardných metodík WHO, v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch. Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 132. Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 50 enterovírusov (20x Coxsackie zo skup. B, 1x CBV1, 4x CBV2, 1x CBV4, 6x CBV5, 3x ECHO6, 12x ECHO11, 2x ECHO22, 1x ECHO24).

Medzinárodná spolupráca pri zabezpečovaní surveillance poliomyelitídy

Okrem zasielania týždenných hlásení do WHO, bol pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO v roku 2012 spracovaný aktualizovaný materiál o všetkých aktivitách realizovaných v roku 2011 na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v Slovenskej republike. Materiál obsahuje predpísané kapitoly o činnosti členov Národnej certifikačnej komisie, imunizačných aktivitách, výsledkoch epidemiologickej a laboratórnej surveillance, vrátane laboratórneho uchovávanía divých poliovírusov v laboratóriách v rezorte zdravotníctva, aj mimo rezortu zdravotníctva.

III.4.11 Creutzfeldt - Jacobova choroba – A 81

V roku 2012 bolo hlásených 7 ochorení, chor. 0,13/100 000. Je to o 4 ochorenia menej ako predchádzajúci rok. Oproti 5 ročnému priemeru, je to pokles o 34%. Ochoreli 4 muži a 3 ženy. Hlásené boli z krajov: Trnavský-1x, Trenčiansky-1x, Žilinský 4x, Prešovský 1x. Najvyššia chorobnosť bola v Žilinskom kraji, chor. 0,58/100 000. Ochorenia boli zistené u pacientov nad 35 rokov.

Vo vekových skupinách od 35-44r.= 2x, 45-54r=1x, 55-64r=2x, 65+=2x.

Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine nad 65+, chor. 0,29/100 000.

Ochorenia prebiehali s rôznou neurologickou symptomatológiou. Všetkých 7 pacientov exitovalo.

V 1 prípade bolo ochorenie potvrdené len post mortem, streru histopatologickým vyšetrením, u 6 prípadoch bolo potvrdené nálezom mutácie priónového génu.

V jednom prípade išlo o familiárny výskyt u pacienta z Trnavského kraja, ktorý pochádzal z Oravy a v minulosti mu exitovala na CJCH teta.

1. Úmrtie z Prešovského kraja: Ochorel dospelý 65 ročný muž z okresu Kežmarok na sporadickú formu potvrdenú histopatologickým vyšetrením mozgu post mortem. Prvé príznaky v máji minulého roku bol hospitalizovaný na neurologickom odd. s poruchami reči, výpadkami zorného poľa. Postupne bol hospitalizovaný viackrát na viacerých pracoviskách, nakoniec exitoval. EA – úradník z Kežmarku, pochádzajúci z Harichoviec, posledné dva roky poľovník. V rodine nemali výskyt nervových alebo duševných chorôb.

2. Úmrtie z Trnavského kraja: z okresu Galanta bolo hlásené jedno ochorenia končiace úmrtím u 54 ročného muža s chronickým abúзом etanolu. Pre rýchlu progresiu stavu a vzhľadom na rodinnú anamnézu (narodil sa a 15 rokov žil v okrese Námestovo, kde pred 16-timi rokmi zomrela na CJCH jeho 56 ročná teta) vyslovené podozrenie na neurogeneratívne ochorenie. Vyšetrenie likvoru dokázalo prítomnosť proteínu P14-3-3. Opakované EEG vyšetrenie ukázalo generalizované synchronizované trifázické komplexy. Pacient exitoval. Pri pitve odobraté tkanivo mozgu a zaslané do NRC pre priónové choroby, kde prítomnosť pozitívnej reakcie na PrP ako aj prítomnosť typickej trojice lézií (spongióza, astrocytóza, úbytok neurónov) v CNS diagnózu definitívne potvrdili.

3.- 6. Úmrtia zo Žilinského kraja– 4 ochorenia končiace úmrtím, u pacientov vo vekových skupinách 35 – 44r a 65+ po dve ochorenia. V troch prípadoch sa jednalo o ženy a v jednom o muža. Išlo o pacientov z okresov Tvrdošín, D. Kubín a v dvoch prípadoch o pacientov z okr. Ružomberok. Ochorenia sa prejavovali rôznou klinickou symptomatológiou. V rodinách chorých chovali zvieratá, spracovávali ich a aj ich konzumovali.

7. Úmrtie z Trenčianskeho kraja V roku 2012 sme zaznamenali 1 prípad (chor. 0,17/100 000 obyv.) v okrese Považská Bystrica u 65 ročného muža. Išlo o genetickú formu ochorenia, prvý prípad v rodine. Pacient hospitalizovaný na Neurologickom oddelení Fakultnej nemocnice Martin. V klinickom obraze dysartria, apatia, slabosť končatín, poruchy chôdze, zábudlivosť, depresie. Exitus letalis necelé 3 mesiace po objavení sa prvých príznakov ochorenia. EA: v minulosti kontakt so zvieratami (kravy, ovce), konzumácia ovčieho syra, konzumácia vnútorností negat. Výsledky vyšetrení: ochorenie potvrdené v NRC nálezom mutácie na kodóne 200 PrP a prítomnosťou patologického proteínu.

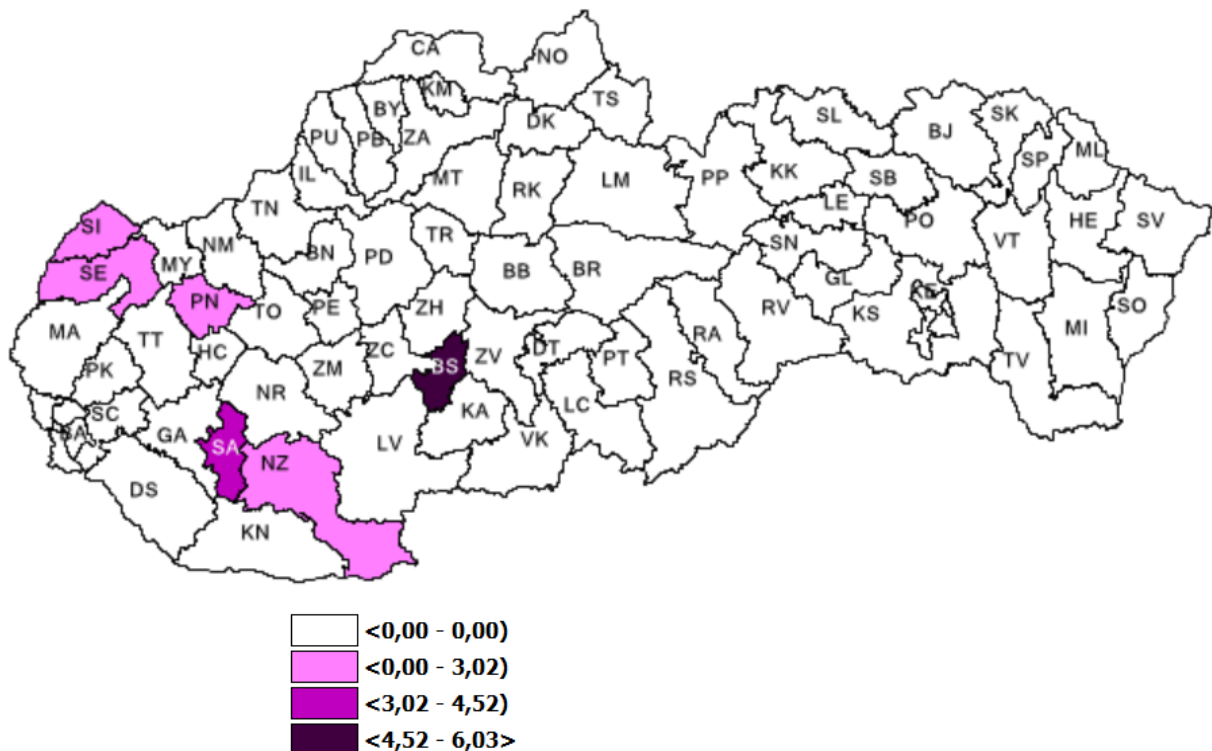
III.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

III.5.1 Tularémia – A 21

V priebehu roka 2012 bolo na Slovensku hlásených spolu 8 ochorení (chor. 0,15/100.000), čo je oproti roku 2011 o 3 ochorenia viac a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt nižší o 50%.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Nitriansky – 4, Trnavský – 3, Banskobystrický – 1.

Mapa III.5.1 Výskyt tularémie v SR podľa okresov, r. 2012

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 15-19 = 1, 25-34 = 3, 35-44 = 1, 45-54 = 1, 55-64 = 1, 65+ = 1.

Klinické formy ochorení: 8x uzlinová.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 5x inokulácia, 1x priamy kontakt, 1x kontakt so zvieratom divoko žijúcim, 1x – neznámy.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 1, máj – 2, jún – 1, júl – 1, september – 1, október – 1, november – 1.

III.5.2 Brucelóza – A 23

V priebehu roka 2012 bolo hlásené 1 ochorenie (chor. 0,02/100 000).

Ako *Brucelóza zapríčinená Brucella abortus (A23.1)* bolo hlásené ochorenie z okresu Košice II u 58 ročného muža. Chorý bol od 9.8.2012, od rána mal slabosť, následne niekoľko dní teploty 38-39°C, užíval Paralen a Ibalgin bez efektu, 13.8.2012 poobede teplota 40°C, mal aj zimnicu, bolesti hlavy po stranách v oblasti uší, občas suchý kašeľ, iné ťažkosti neudával.

RTG ukázal intersticiálny proces – pneumónia. Pije mlieko z mobilných automatov, domá chová psa, v minulosti pracoval ako skladník. Sérologicky potvrdená Brucelóza abortus.

III.5.3 Leptospiróza – A 27

V priebehu roka 2012 bolo hlásených 8 ochorení (chor. 0,15/100 000), čo je o 14% viac ako v roku 2011 a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt nižší o 56%.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky – 2, Nitriansky – 1, Košický – 3, Žilinský – 2. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 25-34 = 2, 45-54 = 2, 55-64 = 1, 65+ = 3.

Klinické formy ochorení: febrilná – 7x, hepatálna – 1x.

Ako *Leptospirosis icterohaemorrhagica - Weilova choroba (A27.0)* boli hlásené 3 ochorenia.

Ako *Iné formy leptospirózy (A27.8)* bolo hlásených 5 ochorení. V etiológii sa uplatnili: *L. grippotyphosa* – 1x, *L. sejroe* – 2x, *L. pomona* – 1x, *L. australis* – 1x.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 2x neznámy, 1x priamy kontakt, 4x ingescia, 1x nepriamy kontakt.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 1, jún – 1, júl – 2, august – 1, september – 1, október – 1, november – 1.

Hlásená bola 1 importovaná nákaza zo Španielska ako Iné formy leptospirózy (A27.8), kde u 21 ročného študenta bola pri febrilnej forme ochorenia potvrdená *L. grippotyphosa*. Pacient udával pobyt v čase od 22.7. do 4.8.2012 na Ukrajine ako dobrovoľník v detskom tábore, v okolí výskyt hlodavcov, v auguste (14.8.2012-29.8.2012) sa zúčastnil púti z Portugalska do Španielska, ostatní účastníci zájazdu zdraví, jednalo sa o pobyt v prírode, pešiu púť a prespávanie v prírode, možný výskyt hlodavcov. Žije v rodinnom dome, chovajú hydinu, príbuzní t.č. zdraví.

III.5.4 Listeriόza – A 32

V roku 2012 bolo na Slovensku hlásených spolu 11 ochorení na listeriózu (chor. 0,20/100 000), čo je oproti roku 2011 o 65% menej ako minulý rok a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt o 46% nižší.

V roku 2012 nebola zaznamenaná forma novorodeneckej (diseminovanej) listeriózy (P37.2). Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 25-34 = 2, 35-44 = 1, 45-54 = 2, 55-64 = 2, 65+ = 4.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov: Nitriansky – 5, Košický – 2, Banskobystrický – 2, Trenčiansky – 1, Prešovský – 1.

Klinické formy ochorení: 6x meningeálna, 2x febrilná, 2x septická, 1x gynekologická.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 9x neznámy, 1x ingescia, 1x priamy kontakt.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 1, február – 1, jún – 2, júl – 2, august – 1, október – 2, december – 1.

Boli hlásené 4 úmrtia na *Listériovú meningitídu a meningoencefalitídu (A32.1)*.

V júni bolo hlásené úmrtie u 54 ročného muža z okresu Trebišov. 9.6.2012 nastávajú prvé meningeálne príznaky ochorenia a teploty do 39°C. Pacient postupne neprijíma potravu, napojený na UPV. 16.6.2012 nastáva exitus. V likvore kultivačne pozitívna *Listeria monocytogenes*. Epidemiologická anamnéza negatívna.

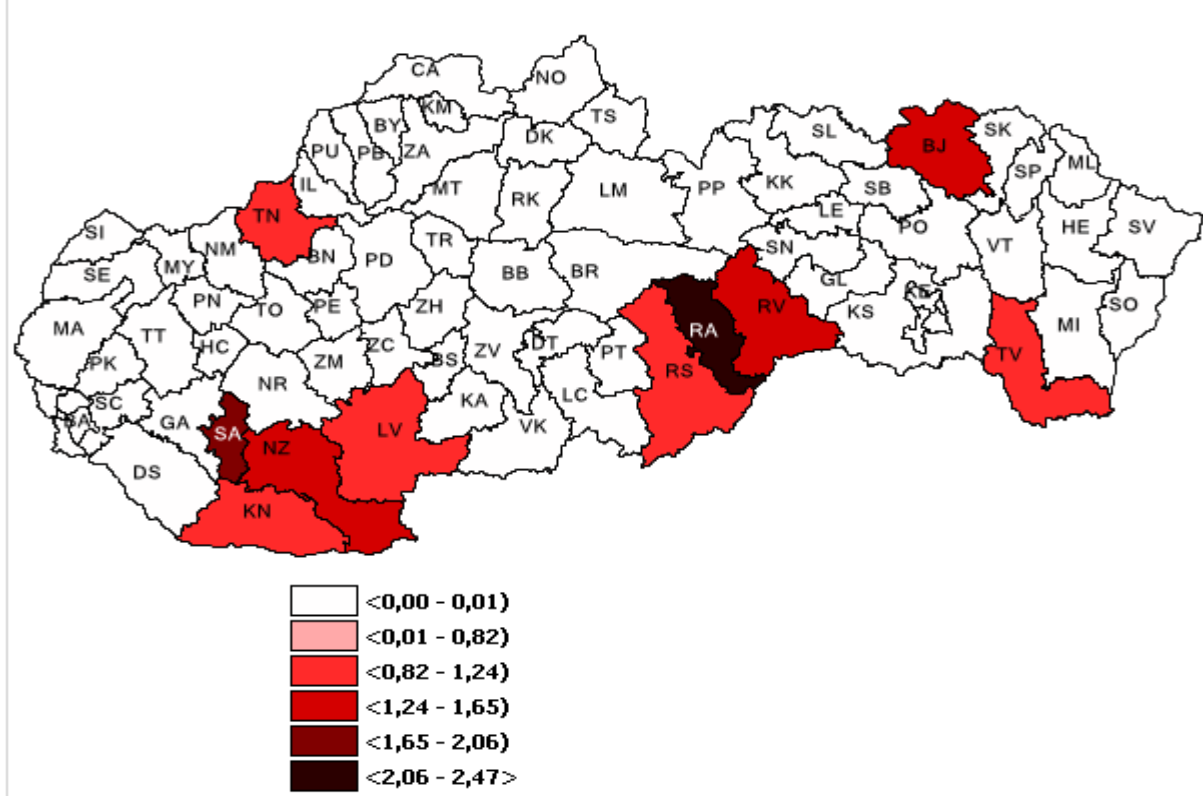
V auguste bolo hlásené úmrtie u 73 ročného muža z okresu Revúca. Prvé príznaky u pacienta sa prejavili 20.8.2012. Dňa 21.8.2012 RZP dovezený na Interné odd. v Revúcej s klinickými príznakmi prekolapsového stavu, febrilitami, poruchou vedomia. Jedná sa o polymorbidného pacienta - etylika. Pre zhoršenie klinického stavu s príznakmi akútnej meningitídy bol pacient preložený na Inf. odd. Lučenec na JIS. Vyšetrenie likvoru (lumbálna punkcia) dňa 23.8.2012

zabezpečený na Internom odd. v Revúcej a zaslaný na mikrobiológiu v Stropkove, opakovane. Lumbálna punkcia vykonaná aj na Inf. odd. Lučenec. V likvore kultivačne potvrdená *Listeria monocytogenes*. Napriek zahájeniu intenzívnej terapie antiedematózne a antibiotickej dňa 26.8.2012 exitus. Epidemiologická anamnéza negatívna.

V decembri bolo hlásené úmrtie u 25 ročnej ženy z okresu Hurbanovo. 19.12.2012 nastala triaška, 40°C horúčka, bolesti hlavy (užívala Paralen á 4 hod.). 20.12.2012 ráno o 3,00 hod. afebrilná, cítila sa lepšie len bola malátna. O 11,00 hod. matka ju našla pozvracanú v kúpeľni, ešte komunikovala. Večer zavolali pohotovosť - následná hospitalizácia na internom odd - odtiaľ preklad na OAIM a z OAIM na Infekčnú kliniku do Nitry, kde exitovala 23.12.2012. V likvore kultivačne pozitívna *Listeria monocytogenes*. Epidemiologická anamnéza negatívna.

V decembri bolo hlásené úmrtie u 68 ročnej ženy z okresu Nové Zámky. Pacientka mala od októbra 2011 novodiagnostikované ochorenie - plazmocytóm a bola v dispenzárnej starostlivosti hematológa. Ostatné ochorenia : DM, CHOCHP, Hypertenzia. 26.12.2011 - privezená RLP na CPPPO v Nových Zámkoch, hospitalizovaná na II. Int. kl. FNsP v NZ z dôvodu kvalitatívnej poruchy vedomia, dezorientácie v čase. Počas hospitalizácie rozvoj meningeálnej symptom. - opozícia šije a febrility do 38°C. CT vyš. mozgu - negat. Bioch. vyš. likvoru poukázalo na zápalový proces CNS bakteriálnej etiológie. Dňa 27.12.2011 - preklad pacientky na Inf. kl. FN v Nitre. 5.1.2012 stav pacientky progredoval do respiračnej acidózy a hypoxémii. Stav bol konzultovaný s lekárom KAIM, ktorý v tom čase neindikoval preklad pacientky na KAIM. U pacientky dochádza k sťažnému dýchaniu, tachykardii s hypotenziou, hyposaturáciou a tachypnoe s postupným klesaním tlakovej a pulzovej frekvencie. Dňa 6.1.2012 bol konštatovaný exitus letalis. Ochorenie bolo potvrdené klinickým priebehom, biochemickým vyšetrením likvoru a kultivačným dôkazom pôvodcu nákazy *Listeria monocytogenes* v likvore a HK. Epidemiologická anamnéza negatívna.

Mapa III. 5. 2 Výskyt listeriózy v SR podľa okresov, rok 2012

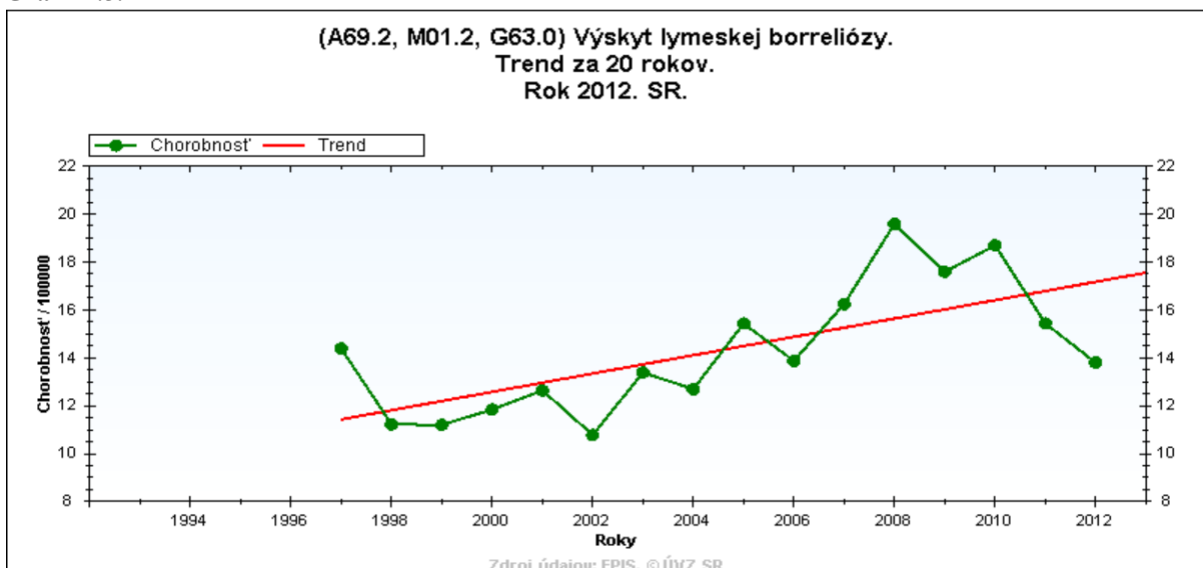
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

III.5.5 Lymeská borrelióza – A 69.2, M 01.2, G 63.0

V priebehu roka 2012 bolo na Slovensku hlásených 754 ochorení (chor. 13,95/100.000), čo je o 12% menej oproti roku 2011 a 20% menej oproti 5 ročnému priemeru.

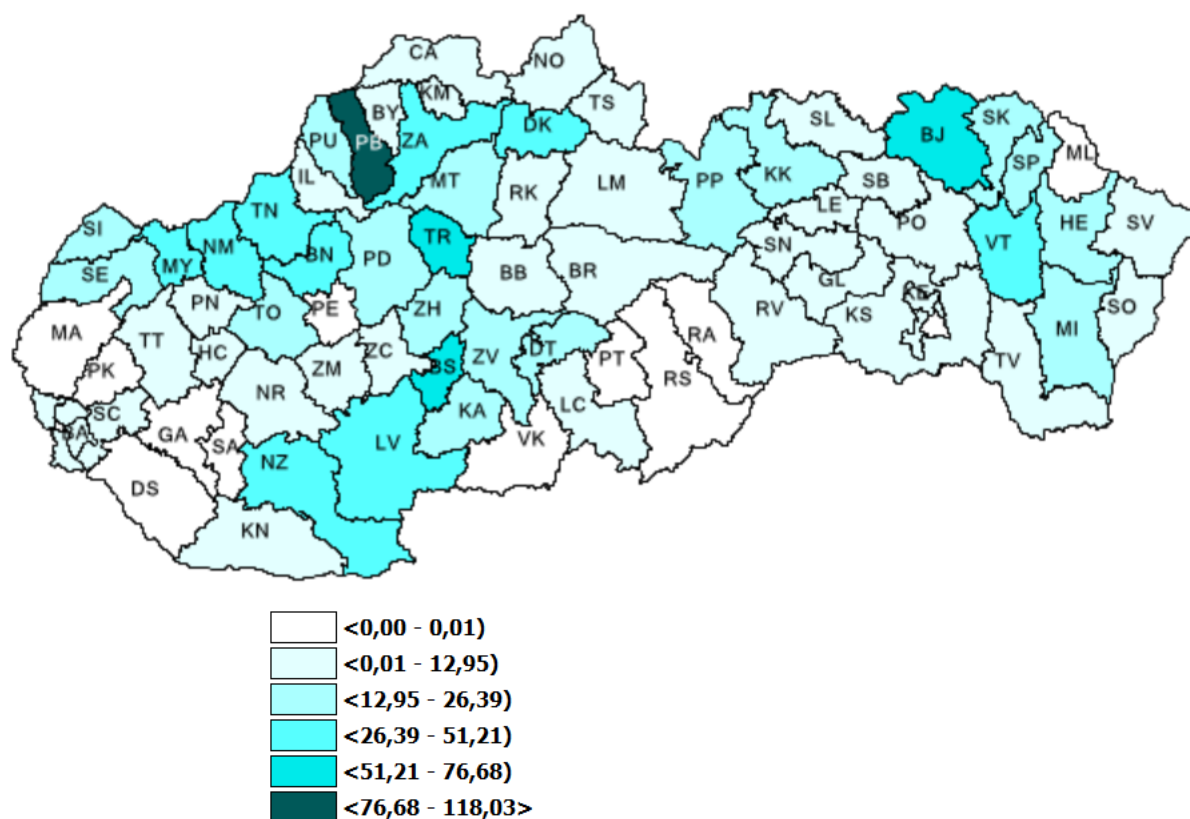
Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji – 33,15 a najnižšia chorobnosť v Trnavskom kraji – 4,29.

Graf III.5.1

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Mapa III.5.3 Výskyt lymeskej borreliózy v SR podľa okresov v r. 2012

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine s výnimkou 0 ročných detí, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 55-64 ročných – 26,44.

Ako dg.:

- A 69.2 bolo vykázaných 568 ochorení (chor. 10,51)
- M 01.2 bolo vykázaných 126 ochorení (chor. 2,33)
- G 63.0 bolo vykázaných 60 ochorení (chor. 1,11)

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: inokulácia 312x, prisatie kliešťa – 196x, neznámy mechanizmus prenosu – 146x, poštípanie hmyzom – 50x, krvná cesta – 13x, priamy kontakt – 2x, inhalácia – 1x, ingescia – 1x, neudany – 33.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v júli – 135 ochorení a v júni – 119 prípadov.

Hlásená bola 1 importovaná nákaza z Českej republiky ako A 69.2, tento prípad bol hlásený ako možný (materiál nebol odobratý na laboratórne vyšetrenie). U pacienta sa potvrdila kliešťová encefalitída.

III.5.6 Iné bakteriálne zoonózy nezatriedené inde – A 28

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 7 ochorení (chor. 0,13/100 000), čo je o 3 ochorenia menej ako v roku 2011.

Všetky boli hlásené ako *Extraintestinálna yersinióza (A 28.2)*.

Zo Žilinského kraja boli hlásené 4 ochorenia, z Nitrianskeho kraja boli hlásené 2 ochorenia a 1 ochorenie z Banskobystrického kraja.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 20-24 = 1, 25-34 = 1, 45-54 = 3, 55-64 = 2.

Klinické formy ochorení: kĺbna – 5x, mimočrevná – 1x, kožná – 1x.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: ingescia 5x, neznámy mechanizmus prenosu 2x. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch: január – 1, marec – 2, apríl – 1, jún – 2, december (za rok 2011) – 1.

III.5.7 Vírusová encefalitída prenášaná kliešťami – A 84

V priebehu roka 2012 bolo hlásených spolu 107 ochorení (chor. 1,98/100.000).

Ako *Stredoeurópska kliešťová encefalitída (A84.1)* bolo hlásených 102 ochorení (chor. 1,89/100 000), čo je oproti roku 2011 pokles o 6% a oproti 5 ročnému priemeru vzostup o 24%.

Ako *Nešpecifická vírusová encefalitída prenášaná kliešťami (A84.9)* bolo hlásených 5 ochorení (chor. 0,09/100 000).

Chorobnosť bola hlásená z každého kraja s maximom v Žilinskom kraji – 4,64 a Trenčianskom kraji – 4,54.

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine s výnimkou 0 ročných detí, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 45-54 ročných – 2,40 a 55-64 ročných – 2,39.

Klinické formy ochorení: meningeálna – 78x, febrilná – 24x, neurologická – 4x, črevná – 1x.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: prisatie kliešťá – 58x, neznámy mechanizmus prenosu – 22x, ingescia – 18x, inokulácia – 5x a poštipanie hmyzom – 3x.

Najviac ochorení sa vyskytlo v mesiacoch: jún – 34 a október – 20.

Ochorenie po očkovaní sme nezaznamenali.

Hlásená bola 1 importovaná nákaza z Českej republiky ako A 84.1.

Boli hlásené 2 epidémie:

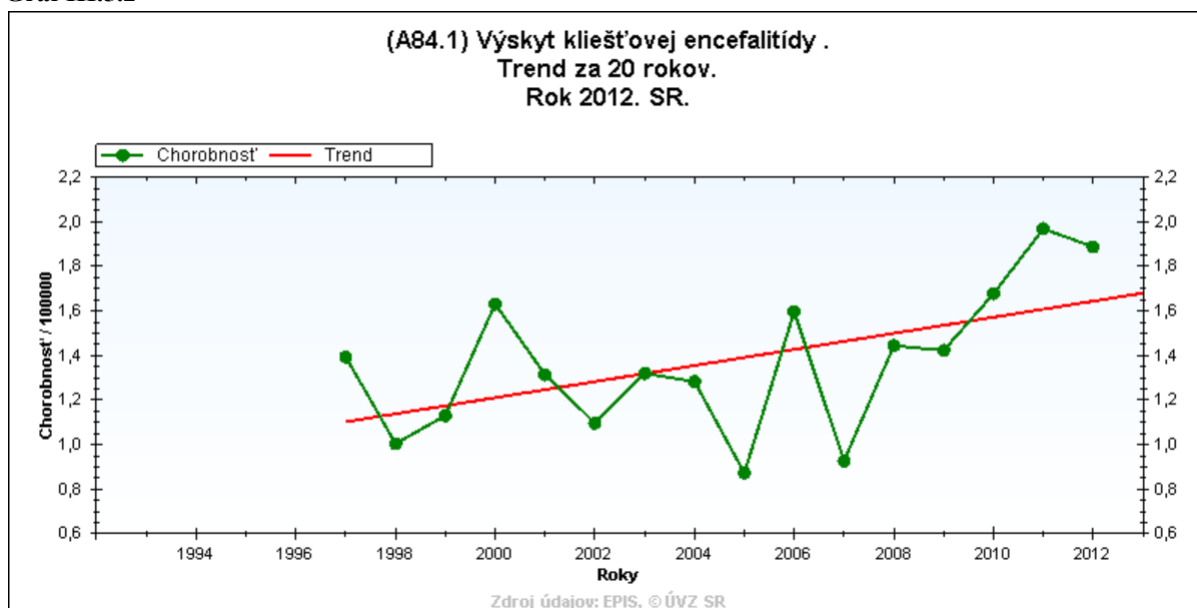
Okres	Čas	Počet och./exp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu
Lučenec – farma Budiná	1.6.-19.6.2012	12/12	Vírus stredoeurópskej kliešťovej encefalitídy	Kozie mlieko a výrobky z neho – laboratórne a epidemiologicky
Lietava	18.5.-5.6.2012	3/4	Vírus stredoeurópskej kliešťovej encefalitídy	Kozie mlieko a výrobky z neho – dôkaz laboratórne a epidemiologicky

V prvom prípade išlo epidémiu z okresu Lučenec, farma Budiná po konzume mliečnych výrobkov z kozieho mlieka. U 12 pacientov bola potvrdená vzorka na kliešťovú encefalitídu, IgM pozitívny výsledok testom ELISA - nepriama metóda z ÚVZ SR NRC pre kliešťovú encefalitídu v Bratislave. Čiastkové výsledky vyšetrenia krvi zo zvierat boli odobraté na farme JAVOR agro s.r.o., Budiná 46, CEHZ 336514 pri sérologickom vyšetrení na kliešťovú encefalitídu podľa kritérií ELISA testu TBEV Ig potvrdili u kôz imunitu proti kliešťovej encefalitíde, 8 vzoriek reagovalo pozitívne a 2 vzorky reagovali dubiálne, ostatné vzorky boli negatívne. Vyšetrenia vzoriek krvi vykonal ŠVPÚ Dolný Kubín, Jánoškova 1611/58, 026 01 Dolný Kubín pod protokolovým číslom 6160/2012 zo dňa 29. 6. 2012. Súkromne hospodáriaci roľník chová 180 kusov oviec, kozy 10, ošípané 10. Nákaza mohla vzniknúť po konzume nepasterizovaného ovčieho mlieka, ktoré mohlo byť kontaminované infekčným kozím mliekom. Nedá sa vylúčiť miešanie ovčieho a kozieho mlieka na výrobu mliečnych výrobkov. Obec Budiná je neďaleko lokality Ábelová, kde sa nachádza prírodné ohnisko

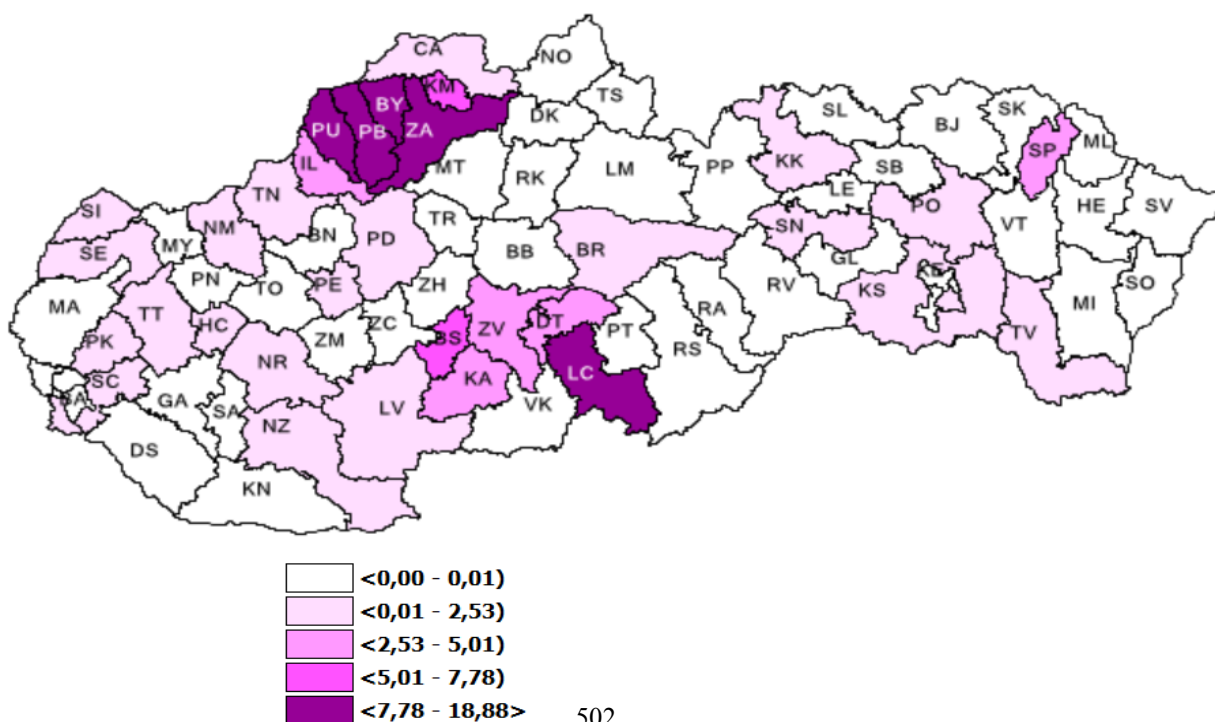
kliešťovej encefalitídy. Prenos ochorenia vznikol pravdepodobne konzumáciou tepelne nespracovaných mliečnych výrobkov a mlieka od infikovaných zvierat. Majiteľ farmy nemal povolenie od RVaPS na výrobu a predaj produktov z ovčieho mlieka.

V druhom prípade išlo o rodinnú epidémiu z okresu Žilina, obec Lietava, ktorá bola hlásená z z infektologickej ambulancie 19.6.2012. Z počtu 4 exponovaných osôb ochoreli 3 osoby. Hospitalizované na neurologickom oddelení FNŠP Žilina boli 2 osoby s neuroinfekciou, 1 osoba ochorenie prekonala katarálnou formou, bez nutnosti hospitalizácie. U všetkých ochorenie laboratórne potvrdené. Spoločná EA - konzumácia kozieho mlieka a výrobkov z domáceho chovu. V spolupráci s veterinármi zabezpečené vyšetrenie kôz. Dňa 26.6.2012 veterinári hlásili, že sérologickým vyšetrením potvrdené ochorenie u jednej kozy. Pozitívna koza bola dňa 27.6.2012 utratená firmou Asanácia,s.r.o. Žilina.

Graf III.5.2

Mapa III.5.4 Výskyt kliešťovej encefalitídy v SR podľa okresov v r. 2012

III.5.8 Horúčka Dengue – A 90

V roku 2012 boli hlásené 3 ochorenia (chor. 0,06/100 000).

Z okresu Košice - okolie vo februári u 44 ročného muža bolo ochorenie zistené na základe vyšetrenia pacienta po návrate z Hondurasu. Pacient tam pôsobí ako misionár od roku 2008. Zažil tam opakovaný výskyt Dengue, údajne nosil domorodcov do nemocnice s týmto ochorením. Ide o prekonanie jednoduchej formy ochorenia bez teplôt. Bezpríznaková.

1.2.2012 a 17.2.2012 IgM aj IgG pozit, sérologicky potvrdený vírus horúčky Dengue 1.

Z okresu Senica v auguste u 23 ročnej ženy dominali bolesti hrdla, TT až 40°C, tlak na hrudníku, zimnica, drobný výsev na chrbte a krku. Od 10.7. do 5.8.2012 cestovala po Indonézii - Bali, počas pobytu brala antimalariká. 16.8.2012 - IgG a IgM protilátky negatívne, pozitívny bol až druhý odber - IgG, IgM pozit, sérologicky potvrdený vírus horúčky Dengue 1.

Z okresu Bratislava I v auguste u 19 ročného muža bolo ochorenie zistené po návrate z Vietnamu, Laosu a Kambodže, kde sa pohyboval od 5.8. do 25.8.2012. Nastali mierne bolesti hlavy, teplota 37,2°C, potom dva dni ústup ťažkostí. Neskôr drobnoskvrnitý mierny exantém na horných končatinách, hrudi, krku a tvári a teplota 38,6°C. Sérologicky potvrdený vírus horúčky Dengue 1.

III.5.9 Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom – A 98.5

V roku 2012 bolo hlásených 6 ochorení (chor. 0,11/100 000), čo je oproti roku 2011 o 3 ochorenia viac.

Prípady boli hlásené z okresu Sabinov – 2x, Bratislava IV, Banská Bystrica, Ilava, Humenné – po 1 prípade.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 20-24 = 1, 25-34 = 2, 35-44 = 1, 45-54 = 1, 55-64 = 1.

Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch: marec – 1, jún – 1, júl – 1, august – 2 a október – 1.

Mechanizmus prenosu ochorenia: neznámy – 3x, ingescia – 1x, kontakt s divkožijúcim zvierateľom – 1x, priamy kontakt – 1x.

Klinická forma ochorenia a epidemiologická anamnéza: Z okresu Bratislava išlo o renálnu formu ochorenia u muža, ktorý má chalupu v Borskom Petrovi plnú hlodavcov.

Z okresu Banská Bystrica išlo o renálnu formu u muža, ktorý zbieral v okolí Kremnických lesov lesné plody a prerábali hospodárske budovy na RD Nemecká, kde bol možný výskyt hlodavcov Medzibrode. Doma chová psa, zajace, sliepky, občas majú myši.

Z okresu Sabinov išlo o renálnu formu u muža, ktorý doma chová sliepky. Nakoľko je aj poľovník konzumuje občas aj divinu.

Z okresu Sabinov išlo o renálnu formu u muža, u ktorého epidemiologická anamnéza bola negatívna.

Z okresu Ilava išlo o febrilnú formu u muža, ktorý doma chová psa, 2 týždne pred ochorením upratoval povaly, pil vodu z neznámeho zdroja asi mesiac pred ochorením.

Z okresu Humenné išlo o hemoragickú formu u muža, ktorý mal v dielni kontakt s hlodavcami.

III.5.10 Malária – B 50-54

V roku 2012 bolo hlásených 6 ochorení (chor. 0,11/100.000), čo je o 4 ochorenia viac ako minulý rok.

Ako *Nešpecifikovaná malária zavinená Plasmodium falciparum (B50.9)* boli hlásené 3 ochorenia:

Z okresu Trnava u 46 ročného muža, ktorý sa 11.11.2012 sa vrátil z Južného Sudánu, bol tam 7 dní, poštípil ho nejaký hmyz, profylaxiu proti malárii neužíval. Z okresu Bratislava III u 32 ročnej ženy, ktorá po pobyte v Sudáne mala TT 39°C, triaška, zimnica, silné bolesti hlavy, bolesti svalov a kĺbov, chrbta, nevylučuje poštípanie neznámym hmyzom, neužívala antimalariká. Z okresu Banská Bystrica u 25 ročného muža z Ghany, u ktorého po prilete dominovala bolesť brucha ako aj celého tela, TT 40°C a cefalea. V minulosti malária v anamnéze. Pacient prijatý pre podozrenie na akútnu apendicitídu. Po vyšetrení chirurg. príčina vylúčená, na infúznej liečbe ústup bolesti brucha, pacient preložený na inf. oddelenie.

Ako *Malária zavinená Plasmodium ovale (B53.0)* boli hlásené 2 ochorenia:

Z okresu Spišská Nová Ves, obec Rudňany u 33 ročného muža, ktorý od 2.8.2012 - 25.9.2012 udáva pracovný pobyt v Butháne. Od 12.9. prítomné febrility. Pozitívny výsledok nahlásený dňa 11.10.2012 z Infekčnej kliniky UNLP Košice, kde od 28.9.2012 bol hospitalizovaný s potvrdenou akútnou vírusovou hepatítidou typu A (anti HAV IgM). Epidemiologickým šetrením zistená inokulácia neznámym hmyzom na pracovnom pobyte v Butháne, pacient udal užívanie antimalarik pred odchodom aj počas pobytu v zahraničí. Okrem toho očkovaný očkovacou látkou Twinrix a Typhim Vi 25.7.2012. Imunochromatografiou potvrdený dôkaz antigénu v Plasmodium ovale v sére.

Z okresu Senec u 51 ročnej ženy, u ktorej po pobyte z Tanzánie dominovala slabosť, malátnosť, subfebrility a kašeľ. V cestovateľskej anamnéze udaný pobyt v Keni, Tanzánii, Zanzibare, Číne a v Mexiku. Imunochromatografiou potvrdený dôkaz antigénu v Plasmodium ovale v sére.

Ako *Iná parazitologicky potvrdená malária nezatriedená inde (B53.8)* bolo hlásené 1 ochorenie z okresu Martin u 41 ročného muža, u ktorého po dovolenke v malarickej oblasti Madagaskar dominovali vysoké teploty 39°C s triaškou, pacient upadol do soporózneho stavu, zhoršenie saturácie aj pri zvyšovaní FiO₂. V kontexte dg. a prítomnosť viacerých rizikových faktorov malígneho priebehu (vysoké % parazitémie, neskoré zahájenie liečby, multiorgánové zlyhávanie), napojenie na UPV. Pre komplikovaný priebeh preložený 10.3.2012 na KAIM. MODF - obličky, obeh, pľúca, CNS, hemokoagulácia, hepatálne poškodenie. 14.3.2012 zlepšenie stavu opäť preložený na Inf. kliniku. Neužíval antimalarickú profylaxiu.

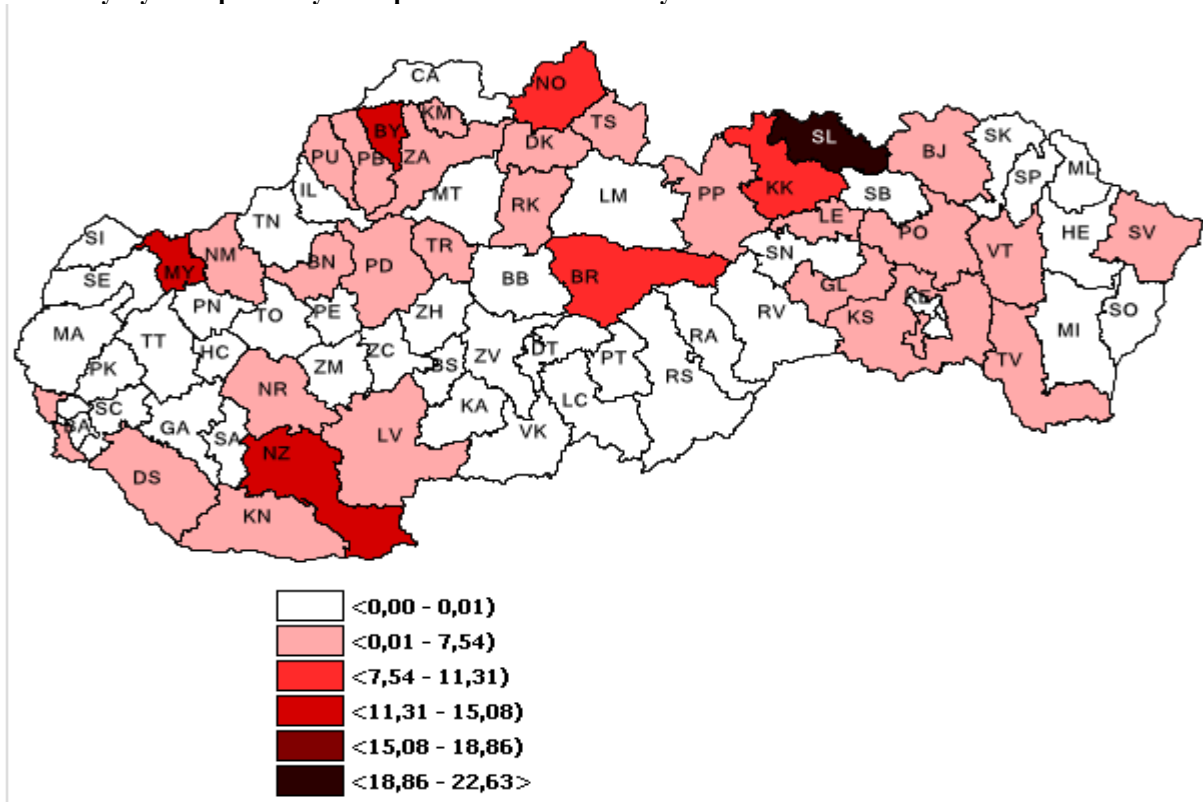
III.5.11 Toxoplazmóza – B 58

V roku 2012 bolo hlásených 103 ochorení (chor. 1,91 /100.000), čo je oproti roku 2011 nárast o 34% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 38%.

Žiadne z ochorení nebolo hlásené ako kongenitálna toxoplazmóza (dg. P 37.1).

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, pričom najvyššia chorobnosť bola v kraji Žilinskom a Nitrianskom – 3,63 (25 ochorení) a najnižšia chorobnosť v Trnavskom kraji – 0,18 (1 ochorenie).

III.5.5 Výskyt toxoplazmózy v SR podľa okresov miesta bydliska v r. 2012

Ochorenia boli hlásené vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0 ročných detí, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 10-14 ročných – 3,96 a 15-19 ročných – 3,62. Klinické formy ochorení: 75x uzlinová, 16x bezpríznaková, 3x gynekologická, 2x febrilná, 2x kožná, 1x kĺbna, 1x respiračná, 1x očná a 2x nezistená.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 40x neznámy mechanizmus prenosu, 30x priamy kontakt so zvieratom, 18x ingescia, 9x nepriamy kontakt, 4x kontakt s domácim zvieratom, 1x inhalácia a 1x poranenie domácim zvieratom.

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom v januári – 20 ochorení a október – 11 ochorení.

Hlásená bola 1 epidémia toxoplazmózy.

Okres	Čas	Počet och./exp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu
Námestovo – Bobrov	16.7.2012-16.7.2012	3/6	Toxoplasma gondii	Kontaminované prostredie – dôkaz epidemiologicky

Rodinný výskyt toxoplazmózy diagnostikovaných u troch súrodencov (2 chlapci a 1 dievča). Prvé príznaky ochorenia sa vyskytli u brata 16.7.2012 (14 ročný chlapec), mal zdurené lymfatické uzliny, iné zdravotné ťažkosti neudával. Dieťa neprichádza do kontaktu so zvieratami, v domácnosti však chovajú prasa, kozu a ovce, ktoré chová stará mama. Pije kozie mlieko, ktoré pije celá aj rodina. Na odporúčenie lekára bola rodičom a súrodencom odobratá

krv na toxoplazmózu. Laboratórne potvrdená akútna toxoplazmóza u súrodencov (12 ročný chlapec a 3 ročné dievča) bez klinického obrazu.

III.5.12 Echinokokóza – B 67

V roku 2012 boli hlásené 3 ochorenia (chor. 0,06/100 000), čo je o 1 ochorenie viac ako v roku 2011.

Ako *Infekcia pečene Echinococcus granulosus (B67.0)* bolo hlásené ochorenie z okresu Prešov u 70 ročného muža v januári nastali problémy s trávením, pocit plynatosti, občas striedanie zápchy a hnačky. Bol vyšetrený cca pred rokom - USG pečene ukázala nález cýst pečene. 8.2.2012 progres nálezu cýst pečene a novoobjavené cysty na obličkách a drobná cysta na chvoste pankreasu. 21.2.2012 pacient odoslaný gastroenterológom na inf. amb. pre podozrenie na dg. B67.0, kde bola potvrdená Echinokokóza species - pozit. IgE (126,90* IU/ml). TH: Zentel 600 mg/deň v 2 dávkach. Epidemiologická anamnéza: občasný pobyt v lese, priamy kontakt s domácim psom.

Ako *Infekcia kosti Echinococcus granulosus (B67.2)* bolo hlásené ochorenie z okresu Sabinov u 7 ročného chlapca. V júni sa dieťa sťažovalo na bolesti v oblasti kolenného kĺbu. Po vyšetrení na ortopédií zistená cysta v kolene - opuchnuté koleno. Vykonaná operácia. Makropopis materiálu: V excíziách sú útržky tkaniva dreňovej dutiny femuru pozostávajúce predovšetkým z fibrózne prestúpeného denzným zápalovým infiltrátom s početnými centrálnymi nekrotizujúcimi granulómami, ložiskovou prímiesou penistých makrofágov a obrovských viacjadrových buniek. V tkanive prítomný pruhovitý a miestami aj vo forme malých pseudocýst formovaný bezštruktúrny acelulárny lamelárny a eozinofilný materiál, ktorý vykazuje výraznú PAS pozitivitu a je pozitívny vo farbení podľa Groccota, v tomto farbení sa nachádzajú aj pozitívne globulárne štruktúry. Farbenie na dôkaz BK - negatívne. Záver: Chronická granulomatózna osteomyelitída, ktorej histomorfologický obraz s nálezom PAS materiálu + materiálu je konzistentný s dg. echinokokovej osteomyelitídy. Th: Zentel. Chlapec bol často v kontakte s domácim psom. V čase epidemiologického šetrenia zistené, že psa už nechovajú.

Ako *Infekcia pečene Echinococcus multilocularis (B67.5)* bolo hlásené ochorenie z okresu Žilina u 30 ročného muža. V máji u neho dominovala hepatopatia a pichanie v oblasti pod pravým rebrovým oblúkom. Muž povoláním ako terénny pracovník. Sérologicky IgG pozit. *Echinococcus multilocularis*.

III.5.13 Tenióza – B 68

V priebehu roka 2012 boli hlásené 2 ochorenia (chor. 0,04/100 000), čo je o 1 ochorenie menej ako v roku 2011.

Obe ochorenia boli hlásené ako *Nešpecifikovaná tenióza (B68.9)*.

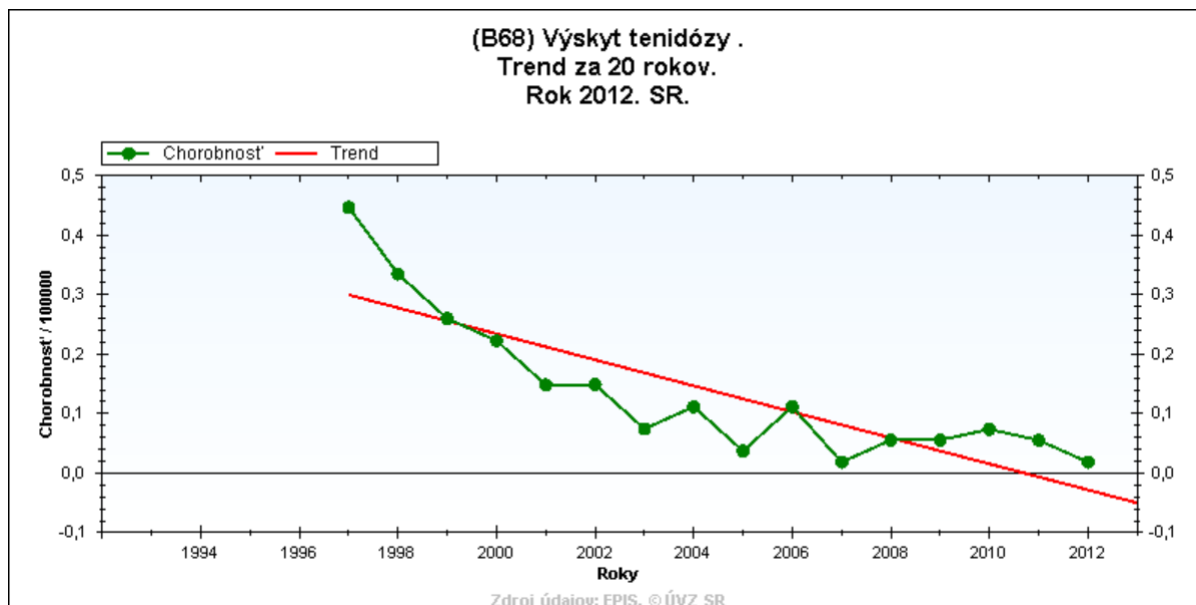
Ochorenia boli hlásené z krajov: Žilinský – 1, Prešovský – 1.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 25-34 = 2.

V epidemiologickej anamnéze v prvom prípade (okres Poprad) udaná konzumácia tatárskeho bifteku v r. 2009. Odvtedy ťažkosti a vylučovanie článkov. V druhom prípade (okres Námestovo) chorý konzumoval sekanú z obchodnej siete LIDL a TESCO, domáce výrobky zo zabíjačky, klobásky, jaternice, všetko tepelne upravené. Konzumáciu surového mäsa neudáva.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: august – 1, september – 1.

Graf III.5.3

III.5.14 Filarióza – B 74

V roku 2012 bolo hlásené 1 ochorenia (chor. 0,02/100 000).

Ako *Iné filariózy (B74.8)* z okresu Nové Zámky v júli u 71 ročného muža dominovala 1-2 dni pretrvávajúca páľivá a tlaková bolesť v oblasti pravého oka. Následne realizovaná extrakcia subkonjunktívneho parazita. Dňa 10.7.12 potvrdený lab. dôkazom parazit /mikroskopicky – *Dirofilaria repens*/. Dňa 12.7.2012 - prijatý na Infekčnú kliniku FN v Nitre, za účelom dif. dg. a pátrani po fokálnom zdroji. Komplexnými zobrazovacími a laboratórnymi vyšetreniami neboli zistené ďalšie ložiská parazita a pacient bol dňa 17.7.2012 prepustený zo ZZ v dobrom zdravotnom stave. Forma ochorenia – subkonjunktívna forma. Epidemiologická anamnéza: Cestovateľská anamnéza – negatívna. Záujmy – kinológia. Mal psa, ktorého pred 1 rokom museli utraťiť /podľa vyjadrenia veterinára, mal nejaké ochorenie pečene/. Asi 3 mesiace majú nového psa. Poľovanie – naposledy pred rokom. Komár, kliešť – nemožno vylúčiť – bez výraznej lokálnej reakcie. Pred 8 rokmi bol poštípaný asi 7 sršňami do oblasti hlavy a krku. Terapia – Flavobion, Corneregel, Tobradex.

III.5.15 Trichinelóza – B 75

V roku 2012 bolo hlásených 5 ochorení (chor. 0,09/100 000), čo je o 8 ochorení menej ako v minulom roku.

V 2 prípadoch išlo o rodinnú epidémiu z okresu Tvrdošín (3. prípad z rodiny bol hlásený za rok 2011)

Okres	Čas	Počet och./exp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu
Tvrdošín Liesek	– 6.9.2010- 1.8.2011	3/4	Trichinella iná nešpecikovaná	Nedostatočne tepelne upravené domáce mäsové výrobky –dôkaz epidemiologicky

Ide o ochorenie 2 rodinných príslušníkov, bratov (47, 48 roční), ktorých prvé príznaky ochorenia začali v roku 2010 a 2011 (chorí udávali dlhodobé bolesti a opuchy kĺbov, občasné bolesti brucha, potvrdené a hlásené boli v roku 2012. U tretieho rodinného príslušníka, otca (76 ročný) ochorenie začalo, bolo potvrdené a hlásené v roku 2011. Všetci pracujú na salaši. Udávali konzumáciu rôznych domácich mäsových výrobkov - klobásky z diviny, oviec, tiež konzumovali guláš z diviny, jeleniny, zúčastnili sa aj domácich zabíjačiek. Suspektný faktor prenosu nákazy: nedostatočne tepelne upravené domáce mäsové výrobky. U chorých diagnostikovaná kĺbna forma ochorenia, sérologicky potvrdená *Trichinella iná* nešpecikovaná. Z okresu Komárno boli hlásené tri prípady:

V januári u 47 ročného muža od januára TT do 38°C, bolesti svalov a kĺbov (kĺbna forma ochorenia), liečený Vermoxom. Pacient konzumoval guláš zo srnky, domácu údenú klobásu, šunku.

V máji boli hlásené 2 ochorenia. Išlo o 62 ročného muža, ktorý mal dlhotrvajúce bolesti kĺbov, svalov, zvýšené teploty so 37,4 °C, pacient liečený Vermoxom. V novembri a decembri 2011 mali v rodine veľa zabíjačiek, pravidelne konzumoval tlačienky, klobásky a hurky. U 53 ročnej ženy v rámci dif. diagnostiky zistená trichinelóza, bezpríznaková forma. Epidemiologická anamnéza negatívna.

U všetkých troch ochorení sérologicky potvrdená *Trichinella spiralis*.

III.5.16 Toxokaróza – B 83

V roku 2012 bolo hlásených 50 ochorení (chor.0,93/100 000), čo je o 2 ochorenia menej ako minulý rok.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s výnimkou Bratislavského a Košického kraja, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji – 32 ochorení (chor. 4,64).

Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0 ročných detí, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou u 15-19 ročných – 1,81 a 10-14 ročných detí – 1,80.

Klinické formy ochorení: bezpríznaková – 17x, črevná – 9x, uzlinová – 8x, mimočrevná – 4x, kĺbna – 3x, kožná – 3x, febrilná – 2x, očná – 1x, nezistená – 1x, hepatálna – 1x, respiračná – 1x.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 26x neznámy mechanizmus prenosu, 17x ingescia, 4x priamy kontakt, 3x kontakt s domácim zvieratom.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom ochorení v apríli – 9 prípadov.

III.5.17 Besnota – Rabies, Lyssa – A 82

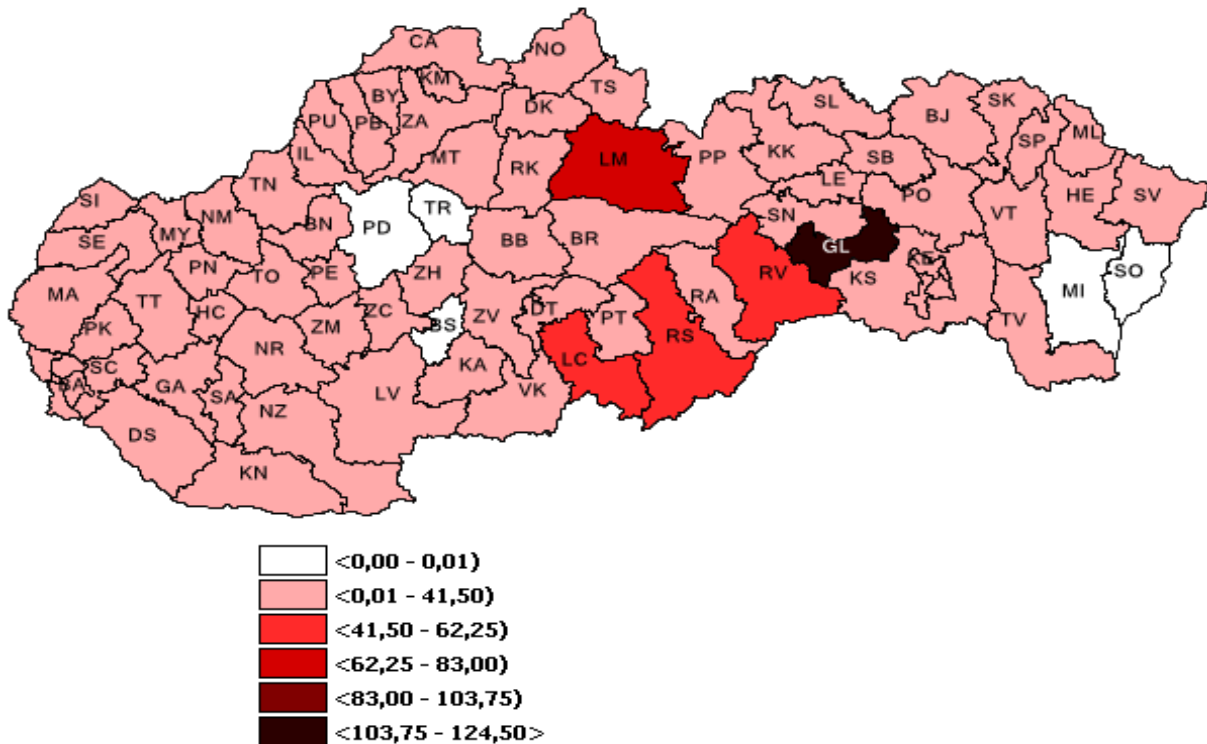
Ochorenie na besnotu u ľudí sme nezaznamenali.

III.5.18 Kontakt alebo ohrozenie besnotou – Z 20.3

V roku 2012 bolo hlásených 963 ohrození besnotou po kontakte osôb so zvierat'om besným alebo podozrivým z besnoty (chor. 17,82/100 000), čo je oproti predchádzajúcemu roku vzostup o 1 % ohrození a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 4 %.

Ohrozenia besnotou boli hlásené zo všetkých krajov SR s maximom v Banskobystrickom kraji – 155 prípadov (chor. 23,48), čo predstavuje 16,1% podiel zo všetkých prípadov hlásených v SR.

Mapa III.5.6 Výskyt kontaktu alebo ohrozenia besnotou v SR podľa okresov miesta bydliska v r. 2012

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Prípady ohrozenia besnotou sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s maximom výskytu u 5-9 ročných detí – 113 prípadov (chor. 42,62) a 10-14 ročných detí – 115 prípadov (chor. 41,39).

Profylaxia proti besnote bola vykonaná u 823 osôb, t.j. 85,5% ohrozených, z toho bolo úplne očkovaných 737 osôb a neúplne očkovaných 97 osôb.

Rozdelenie podľa druhu zvierat'a, ktoré spôsobilo poranenie, rozdelenie podľa lokalizácie poranenia a rozdelenie podľa spôsobu vakcinácie uvádzajú nasledujúce tabuľky.

Tab. III.5.1 Prehľad o druhoch a počte zvierat, počte besných zvierat a počte vakcinovaných osôb

P.č.	Druh zvierat'a	zvieratá	kompletná vakcinácia	nekompletná vakcinácia	neočkovaní
1	Pes	673	508	68	97
2	Mačka	164	133	15	16
3	Potkan	45	33	6	6
4	Líška	11	9	2	0
5	Iné divoko žijúce zvieratá	16	11	2	3
6	Netopier	10	9	0	1
7	Myš	21	15	1	5
8	Kuna	3	3	0	0
9	Iné domáce zvieratá	3	2	1	0
10	Krt	1	1	0	0
11	Medveď	4	4	0	0
12	Kôň	3	1	1	1
13	Jeleň	1	1	0	0
14	Prasa	0	0	0	0
15	Veverica	4	3	1	0
16	Neznámy	4	4	0	0
	SPOLU	963	737	97	129

Tab. III.5.2 Lokalizácia poranení zvierat'om

p.č.	lokalizácia	SPOLU	
		abs.	%
1	Ruka	374	38,8
2	Noha	161	16,7
3	Predkolenie	174	18,1
4	Stehno	78	8,1
5	Predlaktie	79	8,2
6	Hlava - tvár	32	3,3
7	Rameno	13	1,34
8	Viacnásob. poranenie	19	2,0
9	Trup	15	1,6
10	Brucho	9	0,9
11	Hlava - vlasatá časť	4	0,4
12	Krk	5	0,5
	S P O L U	963	100

Tab. III.5.3 Spôsob vakcinácie

Len vakcína	784
Vakcína+sérum	39
Len sérum	0
Neudaná/nezistená vakcína/sérum	140
SPOLU	963
	Počet očkovaných osôb (dávok)
Verorab	809 (3582)
Imovax	78 (366)
Rabipur	1 (5)
Nezistené/nezadané	75 (13)
SPOLU	963 (3966)

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 876x pohryzenie, 55x poškriabanie, 9x priamy kontakt, 8x kontakt, 4x inokulácia, 4x nepriamy kontakt, 2x poslintanie, 1x ingescia, 1x maniulácia s infekčným materiálom, 2x neudaný mechanizmus prenosu.

K poraneniám došlo v priebehu celého roka s maximom v mesiaci júl – 118 prípadov.

Hlásených bolo 6 importovaných ohrození nákazou z Bosny a Hercegoviny, Etiópie, Thajska, Rakúska – po 1 prípade a z Turecka – po 2 prípadoch.

Veterinárna a potravinová služba nezaznamenala v roku 2012 žiaden prípad besnoty u zvierat. Tento stav pretrváva už 6. rok.

III.6 Nákazy kože a slizníc

III.6.1 Tetanus - A35

V priebehu roka 2012 nebolo hlásené žiadne ochorenie na tetanus. Zaočkovanosť detskej populácie je na veľmi dobrej úrovni a pohybuje sa od 98,7 do 99,3%.

III.6.2 Plynová flegmóna – A 48.0

V roku 2012 boli zaznamenané 3 prípady ochorenia (chor. 0,06) a to v kraji Trenčianskom jeden prípad a v Žilinskom 2 prípady. Ochoreli 2 ženy a jeden muž všetci vo vekovej skupine nad 65 rokov veku.

1. a 2. prípad sa vyskytli v okrese Liptovský Mikuláš, kde ochoreli jeden muž a jedna žena. U oboch bolo z punktátu vykultivované *Clostridium perfringens* a to z punktátov žľzníka.

3. prípad ochorenia sa vyskytol v okrese Prievidza u 66 ročnej ženy, ktorá bola pre úraz LDK ošetrená na chirurgickej ambulancii. Na druhý deň na dolnej tretine končatiny hemoragické bulvy, opuch, rozsiahly hematón, odlúčená koža v oblasti palca a 2.a a 3.prsta – gangréna pedis. Gangréna progredovala, nutná amputácia DK v stehne. Kultivačne zo steru z rany vykultivované *Clostridium septicum*.

III.6.3. Svrab – B86

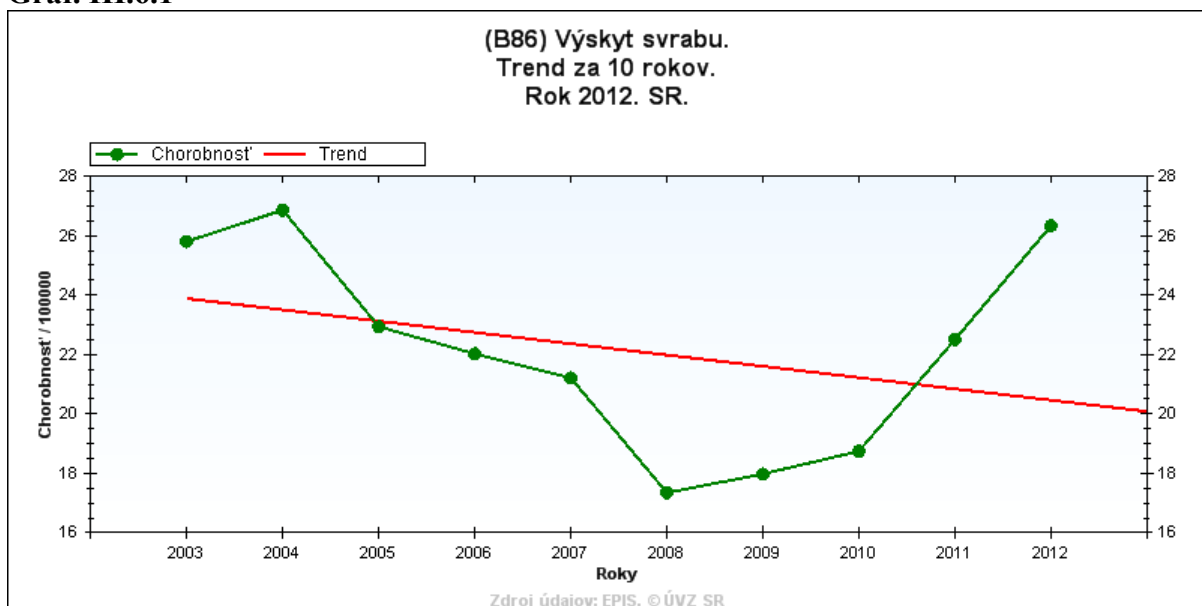
V roku 2012 bolo hlásených celkom 1437 prípadov ochorení (chor.26,6/100000), čo je o 19% viac ako v roku 2011 avšak o 29% menej ako je priemer za ostatných 5 rokov (**Graf. III.6.1**). Ochorelo 725 mužov 712 žien. Z hľadiska sezonality sa ochorenia vyskytovali najmä v chladnejších mesiacoch roka s maximom v novembri, kedy sa zaznamenalo 210 prípadov, minimum v júni – 58 prípadov (**Graf. III.6.2**).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Košickom (46,4) a Prešovskom (46,3). Najnižší výskyt bol zaznamenaný v kraji Bratislavskom (3,3) a kraji Žilinskom (13,3).

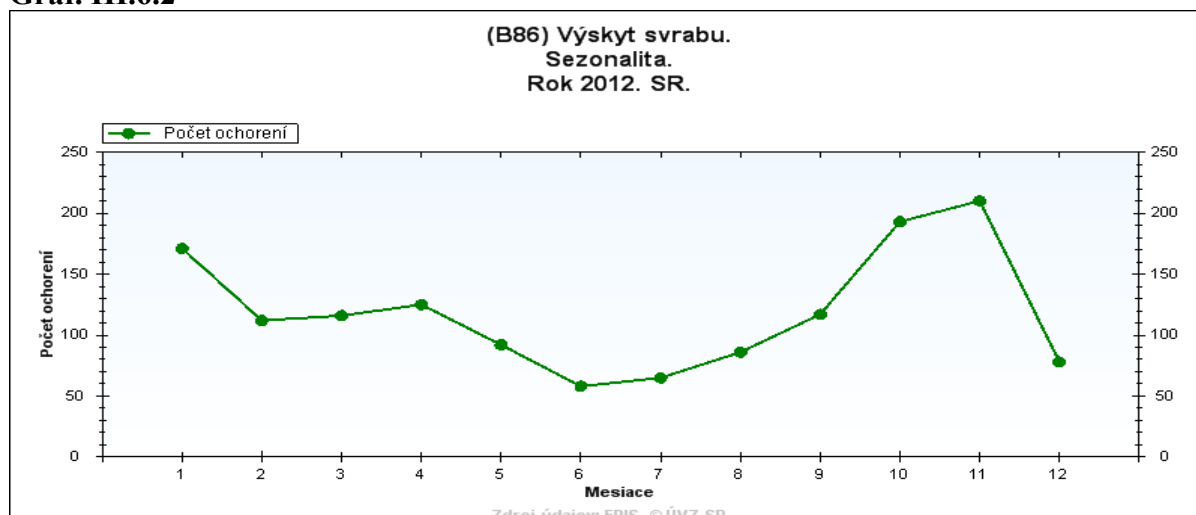
Z hľadiska veku boli tiež zistené rozdiely vo výskyte, ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách.. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná u 5-9 ročných (97,3), 10-14 ročných (84,6) a 0-ročných (69,3). Od tejto vekovej skupiny chorobnosť s vekom klesá. (**Graf. III.6.3**).

Výskyt ochorení mal charakter sporadických prípadov ale aj epidémií, ktorých bolo zaznamenaných celkom 21. V epidémiách sa vyskytlo 3 – 41 prípadov. Ochorenia sa vyskytli aj v ZZ a to na oddelení neurochirurgickom, onkologickom po jednom prípade a na ORL 2 prípady.

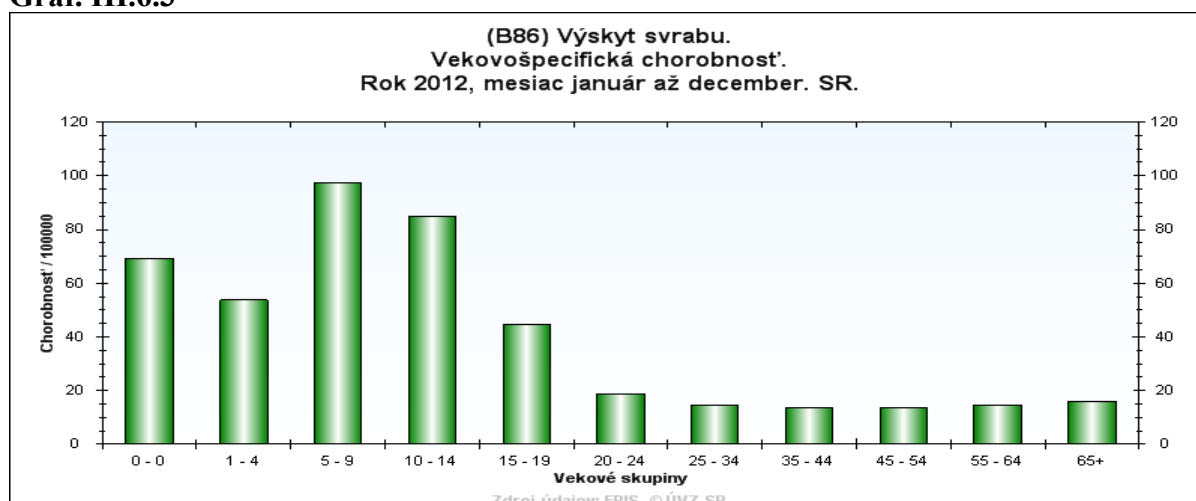
Graf. III.6.1

Graf. III.6.2

Graf. III.6.3

III.7 Iné infekcie – nezaradené

III.7.1 Streptokokové septikémie – A 40

V roku 2012 bolo spolu hlásených 86 ochorení (chor. 1,59/100 000). Je to o 4,4 % menej ako v predchádzajúcom roku. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Nitrianskom (2,47).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč.=13, 1-4=8, 5-9= 2, 15-19= 1, 20-24=1, 25-34=4, 35-44=12, 45-54=8, 55-64=11, 65+=26.

Vekovo špecifická chorobnosť je najvyššia vo vekovej skupine 65+ ročných (3,76).

Najviac ochorení sa vyskytlo v marci.

Rozdelenie podľa etiológie:

A 40.0 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. A</i>	5x
A 40.1 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. B</i>	6x
A 40.2 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. D</i>	34x
A 40.3 Septikémia vyvolaná <i>Streptococcus pneumoniae</i>	25x
A 40.8 Iná streptokoková septikémia	16x

Dg. A 40 sa vyskytla ako nozokomiálna nákaza celkom 36 x na klinikách a oddeleniach:

KAIM, OAIM	13x
Interna	7x
Neurológia	3x
Chirurgia	2x
Urológia	2x
Pneumológia a ftizeológia	2x
Onkológia	1x
Hematológia	1x
Neonatológia	1x
Kardiológia	1x
LDCH	1x
Infektológia	1x
Ortopédia	1x

Zaznamenaných bolo 5 úmrtí na streptokokové septikémie, čo je o 2 menej ako v roku 2011, 2x bolo úmrtie z Trebišova, 1x sa jednalo o úmrtie pacientov z Nitry, 1x z Michalianska, a 1x zo Štáľa.

Na etiologii úmrtí sa podieľali: *Streptococcus pneumoniae*-2x, *Streptococcus sk.D*-2x, *Streptococcus sk.B*-1x.

III.7.2 Iné septikémie – A 41

V roku 2012 bolo spolu hlásených 1050 ochorení (chor. 19,43/100 000), čo je o 9,4 % viac ako v roku 2011 (960 prípadov ochorenia). Ochorenia boli hlásené z každého kraja, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Nitrianskom (27,55) a Trenčianskom kraji (26,42).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč.= 84, 1-4 = 39, 5-9 = 9, 10-14 = 8, 15-19= 14, 20-24 = 17, 25-34 = 39, 35-44 = 59, 45-54 = 114, 55-64 = 210, 65+ = 456.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola hlásená u 0- ročných detí (138,62).

Najviac ochorení sa vyskytlo v januári.

Na etiologii ochorení sa podieľali:

A 41.0 Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	152x
A 41.1 Septikémia vyvolaná inými špecif. stafylokokmi	234x
A.41.2 Septikémia vyvolaná nešpecif. stafylokokmi	10x
A 41.4 Septikémia vyvolaná anaeróbnymi	3x
A 41.5 Septikémia vyvolaná Gram negat. mikroorganizmami	562x
A 41.8 Iné špecifikované septikémie	41x
A 41.9 Septikémia vyvolaná nešpecifikovanými mikroorganizmami	48x

Ako nozokomiálna nákaza bolo vykázaných 764 ochorení na septikémiu, čo je nárast o 12,7 % oproti roku 2011. Ochorenia sa vyskytli na klinikách a oddeleniach:

OAIM, KAIM	211x
Interna	126x
Chirurgia	94x
Hematológia	51x
Doliečovacie	44x
Onkológia	39x
Neonatológia	38x
Neurológia	35x

Dialyzačné	24x
Geriatría	18x
Pediatría	13x
Urológia	12x
Infektológia	11x
Pneumológ. a ftizeológia	9x
Rádioterapeutické	8x
Kardiológia	5x
Ortopédia	5x
Traumatológia	5x
Neurochirurgia	6x
Centrum popál.a rekonštr. chir.	4x
ORL	2x
Pôrodnictvo	2x
Gastroenterologické	1x
FRO	1x

Najčastejšími príčinami nozokomiálnych sepsí boli tieto rizikové faktory: vysoký vek, imobilita pacienta, ťažké chronické ochorenie – diabetes mellitus, urologické ochorenia, imunodeficientné stavy, nádorové ochorenia, ICHS, invazívne zákroky ako zavedenie permanentného katétra, venózneho katétra, kanýl, umelá pľúcna ventilácia.

Úmrtím skončilo 44 septikémií, čo je o 57,1 % viac ako v roku 2011. Úmrtia na septikémiu ako nozokomiálnu nákazu sú popísané v stati o nozokomiálnych nákazách.

Exity boli zaznamenané v okresoch:

Prievidza – 10, Nitra – 5, D.Kubín – 1, Vranov n.T.- 1, Myjava – 5, Trenčín – 4, Nové Zámky -1, N. Mesto – 1, Martin – 1, Komárno – 1, Poprad – 2, Trebišov – 4, Trstená – 2, D. Streda – 2.

Na etiológii úmrtí sa podieľali: *Staphylococcus aureus* – 6x, *E.coli*- 7x, *Klebsiella sp.* – 2x, *Pseudomonas sp.* – 5 x, *Proteus sp.* 2x, iné špecif. stafylokoky – 9x, *Enterobacter* – 1x, nešpecif. – 2x.

III.7.3 Bakteriálna septikémia novorodenca – P 36

Hlásených bolo spolu 32 ochorení (chor. 0,59/100000), oproti predchádzajúcemu roku je to pokles o 37,3 %. Ochorenia boli hlásené z krajov Bratislavského – 16, Trnavského – 6, Prešovského – 3, Trenčianskeho – 3, Košického – 3 a Banskobystrického – 1.

Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,64).

30 ochorení sa vyskytlo na klinikách a oddeleniach:

Neonatológia	26x
OAIM, KAIM	3x
Chirurgie	1x

Ako etiologické agens sa uplatnili *Staphylococcus aureus* – 4x, iné špecifikované stafylokoky – 14x, *Klebsiella pneumoniae* – 2x, *E.coli* – 1x, *Enterococcus faecalis* – 1x, *Citrobacter* – 1x, *Enterococcus* – 1x, *Streptococcus agalactiae* 1x, *Streptococcus alfa hemolyticus* – 1x, negat. – 4x..

Úmrtie na túto diagnózu nebolo zaznamenané.

III.7.4 Kandidová septikémia – B 37.7

Hlásených bolo spolu 23 ochorení (chor. 0,43/100 000), čo je nárast o 76,9 % oproti predchádzajúcemu roku. Ochorenia boli hlásené z krajov Bratislavského – 8, Košického – 8, Prešovského – 4 a Nitrianskeho – 3.

Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (1,32).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč. = 1, 1-4 = 1, 5- 9 = 2, 15-19 = 3, 35-44 = 3, 45-54 = 2, 55-64 = 4, 65+ = 6.

18 ochorení boli nozokomiálneho pôvodu, vyskytli sa na klinikách a oddeleniach: OAIM, KAIM – 9x, onkológie -6x, hematológie – 2x, centrum klinickej gastroenterológie -1x, pediatrie – 1x, infektológie – 1x.

Ako etiologické agens bola zistená najčastejšie *Candida albicans* – 12x, iné kandidy – 6x.

Úmrtie na túto diagnózu nebolo zaznamenané.

III.7.5 Puerperálna septikémia – O 85

V roku 2012 nebolo nahlásené žiadne ochorenie.

III.7.6 Závažné ochorenia spôsobené invazívnym kmeňom *Haemophilus influenzae*

Hemofilová meningitída – G 00.0

Hlásené boli 3 ochorenia, chor. 0,06/100 000, vlni ochorenie hlásené nebolo.

Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo vekových skupinách 0r=1x, 35- 44r =1x, 65+=1x, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 1,65/100 000.

Ochoreli 2 muži a 1 žena. Ochorenia sa vyskytli vo februári, októbri a novembri u pacientov z Bratislavského, Žilinského a Košického kraja. Ochorenia skončili uzdravením.

Hemofilová septikémia – A 41.3

Ochorenie nebolo hlásené.

Pneumónia a bronchopneumónia spôsobená *Haemophilus influenzae* J14.

Ochorenie nebolo hlásené.

III.7.7 Invazívne ochorenia spôsobené *Streptococcus pneumoniae*

Pneumokokové meningitídy – G 00.1

Hlásených bolo 15 ochorení, chor. 0,28/100 000. Oproti minulému roku je to pokles o 34,8%.

Ochorenia postihli pacientov vo vekových skupinách 1-4r=1x, 15-19r=1x, 20-24r=1x, 25-34r=2x, 45-54r=2x, 55-64r=5x, 65+=3x, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 1-4r detí 0,44/100 000, Ochorelo 9 mužov a 6 žien z krajov Bratislavského-2x, Trnavského-1x, Trenčianskeho-1x, Nitrianskeho-2x, Žilinského-2x, Bystrického- 2 x a Košického- 5x.

3 ochorenia skončili úmrtím, a to u 54 ročného muža z okresu Bratislava, 81 ročnej ženy z okresu Lučenec a 53 ročného muža z okresu Žiar nad Hronom. Išlo o osoby neočkované alebo údaj nebol dostupný.

Streptokoková sepsa – A 40.3

V roku 2012 bolo zaznamenaných spolu 25 ochorení, chor. 0,46/100 000. Oproti roku 2011 je to vzostup o 38,9%. Ochorenia boli hlásené z každého kraja: Bratislavského-4x, Trnavského-4x, Trenčianskeho- 3x, Nitrianskeho-2x, Žilinského-1x, Bystrického- 1x, Prešovského-7x, Košického-3x, najvyššia chorobnosť bola v Prešovskom kraji 0,86/100 000. Ochorelo 15 mužov a 10 žien, vo vekových skupinách 0r=4x, 1-4r=3x, 5-9r=1x, 15-19r=1x, 25-34r=1x, 35-44r=3x, 45-54r=3x, 55-64r=4x, 65+=5x.

Ochorenia sa vyskytli počas celého roka s maximom v júli-4 prípady. Exitom skončili 2 prípady, a to u 75 a 77 ročných žien z okresu Trebišov. 3x sa vyskytli ochorenia po očkovaní a to u 0 roč. dieťaťa očkovaného dvomi dávkami Synflorix. Vakcína nebola uvedená. U dvoch dvojročných detí (1x Prevenar 7 a 1x vakcína nezistená).

Pneumónia a bronchopneumónia spôsobená Streptococcus pneumoniae – J 13

Hlásených bolo 9 ochorení, chor. 0,17/100 000. Je to oproti roku 2011 pokles o 43,8%. Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky-1x, Žilinský-1x, Bystrický-5x a Košický-2x. Ochorelo 5 mužov a 4 ženy, pacienti vo vekových skupinách 0r=1x, 1-4r=4x, 5-9r=1 a 65+=3x, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 1,65/100 000. Úmrtie zaznamenané nebolo. Ochorenie po očkovaní sa vyskytlo 3x a to 2x u dvojročných detí a 1x u 3 ročného dieťaťa (Prevenar 7).

III.8 Sexuálne prenosné ochorenia

III.8.1. Choroby vyvolané vírusom HIV – B20 – B24

V roku 2012 bolo v Slovenskej republike diagnostikovaných celkovo (u občanov SR i cudzincov) 50 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 0,93/100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2011 (49 prípadov, incidencia 0,90/100 000 obyvateľov) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,0 teda o 2,0%. V porovnaní s päťročným priemerom (46,6 prípadov) došlo k vzostupu s indexom 1,1.

Päťdesiat novo diagnostikovaných prípadov HIV infekcie v roku 2012 predstavuje tretí najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku. Od začiatku sledovania výskytu prípadov

infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti v roku 1985 bol vyšší výskyt evidovaný len v rokoch 2008 a 2009 (po 53 prípadov).

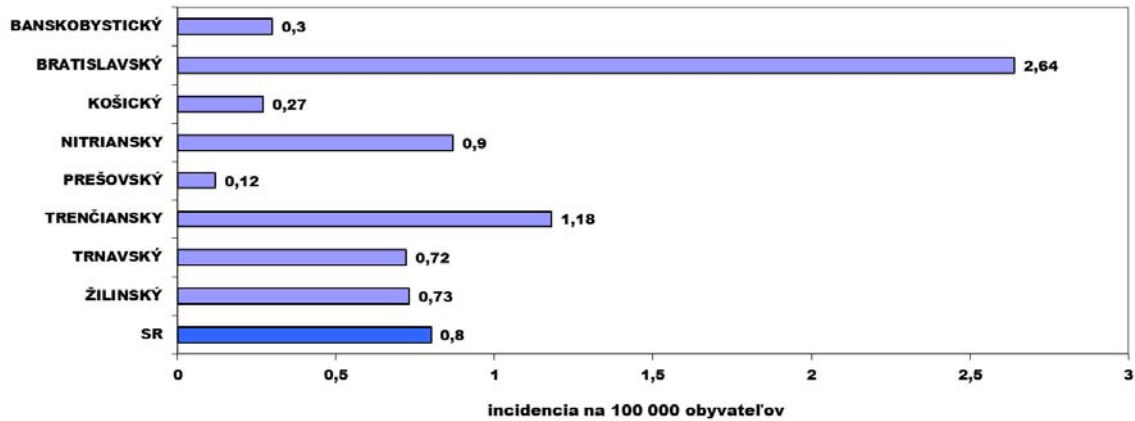
U občanov Slovenskej republiky bolo v roku 2012 vykázaných 43 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 0,80/100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2011 (46 prípadov, incidencia 0,85/100 000 obyvateľov SR) došlo k poklesu vo výskyte prípadov s indexom 0,9, teda o 6,5%. Oproti priemeru rokov 2007-2011 (40,8 prípadov) bol zaznamenaný vzostup výskytu s indexom 1,1. Štyridsaťtri prípadov HIV infekcie u občanov SR v roku 2012 predstavuje štvrtý najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku. Vyšší výskyt bol zistený v rokoch 2008, 2011 a 2009 (49, 46, resp. 45 prípadov).

Prípady HIV infekcie u občanov SR, rozdelené podľa miesta trvalého bydliska, sa vyskytli vo všetkých krajoch. Zo 43 prípadov bolo 16 zistených u obyvateľov Bratislavského kraja (incidencia 2,64 prípadov na 100 000 obyvateľov kraja), 7 prípadov u obyvateľov Trenčianskeho kraja (incidencia 1,18/100 000 obyvateľov kraja), 6 u obyvateľov Nitrianskeho kraja (incidencia 0,87/100 000 obyvateľov kraja), 5 u obyvateľov Žilinského kraja (incidencia 0,73/100 000 obyvateľov kraja), 4 u obyvateľov Trnavského kraja (incidencia 0,72/100 000 obyvateľov kraja), po 2 prípady u obyvateľov Banskobystrického a Košického kraja (incidencia 0,30, resp. 0,27/100 000 obyvateľov kraja) a jeden prípad u obyvateľov Prešovského kraja (incidencia 0,12/100 000 obyvateľov kraja).

Prípady HIV infekcie boli zaznamenané u obyvateľov 25 okresov Slovenskej republiky, z toho v okresoch Bratislava V a Nitra boli registrované po 4 prípady, v okresoch Bratislava I, Bratislava IV, Prievidza a Žilina po 3 prípady, v okrese Bratislava III a Partizánske 2 prípady a v ostatných okresoch (Banská Bystrica, Bratislava III, Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Ilava, Košice II, Košice IV, Nové Zámky, Poprad, Ružomberok, Senec, Skalica, Šaľa, Trenčín, Tvrdošín, Žiar nad Hronom) po jednom prípade. Najvyššia incidencia bola zistená v okresoch Bratislava I (7,73 prípadov HIV infekcie na 100 000 obyvateľov okresu), Partizánske (4,25/100 000), Bratislava V (3,60/100 000), Bratislava III (3,25/100 000), Bratislava IV (3,24/100 000), Tvrdošín (2,78/100 000), Bratislava II (2,75/100 000) a Nitra (2,51/100 000).

Graf 6.IV.8.5

Incidenca HIV infekcie v roku 2012
v krajoch a v SR

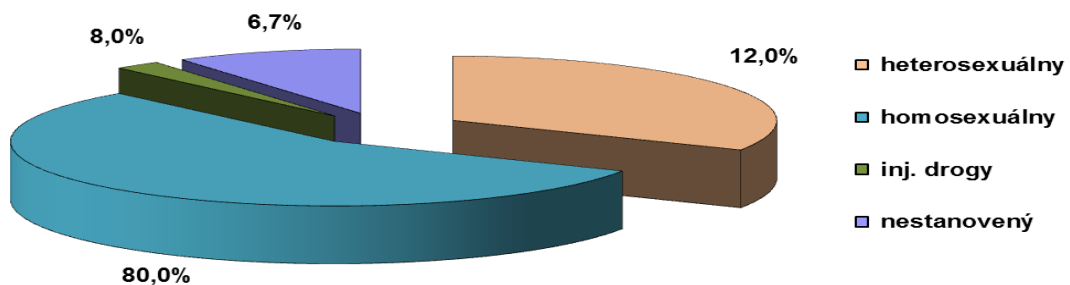
HIV infekcia bola zistená u 38 mužov vo veku 21, 23 (5x), 24, 25 (3x), 26, 27 (3x), 28 (4x), 29, 30, 31, 33 (3x), 35 (2x), 38, 39(2x), 40, 41, 42, 44, 49 (2x), 51, 61 a 63 rokov a u 5 žien vo veku 21, 25, 29, 41 a 50 rokov.

Dôvodom na vyšetrenie HIV statusu boli v 25 prípadoch choroby alebo príznaky rôznych chorôb, pričom najčastejšie išlo o dermatovenerologické ochorenia (11x, z toho 3x primárny syfilis), príznaky chorôb indikujúcich AIDS (2x), nádorové ochorenia, urogenitálne choroby (2x), lymfadenopatie (2x). Na žiadosť pacientov sa vykonalo celkovo 11 odberov krvi, z toho 2x anonymne. V ďalších prípadoch bolo vyšetrenie súčasťou vstupnej prehliadky pred darovaním krvi (2x), skríningu pred zahájením liečby drogovej závislosti (3x), preventívnej prehliadky v gravidite (1x) a predoperačnej lekárskej prehliadky (1x).

Spôsobom prenosu nákazy bol 24x homosexuálny styk, 14x heterosexuálny styk, 1x injekčné užívanie drog a v 4 prípadoch nebol spôsob prenosu stanovený.

Graf 6.IV.8.6

Spôsob prenosu HIV infekcie v SR v roku 2012

V čase laboratórneho diagnostikovania boli infekcie HIV klinicky klasifikované ako asymptomatické nosičstvo (35x), symptomatické štádium, nie AIDS (3x) a AIDS (5x).

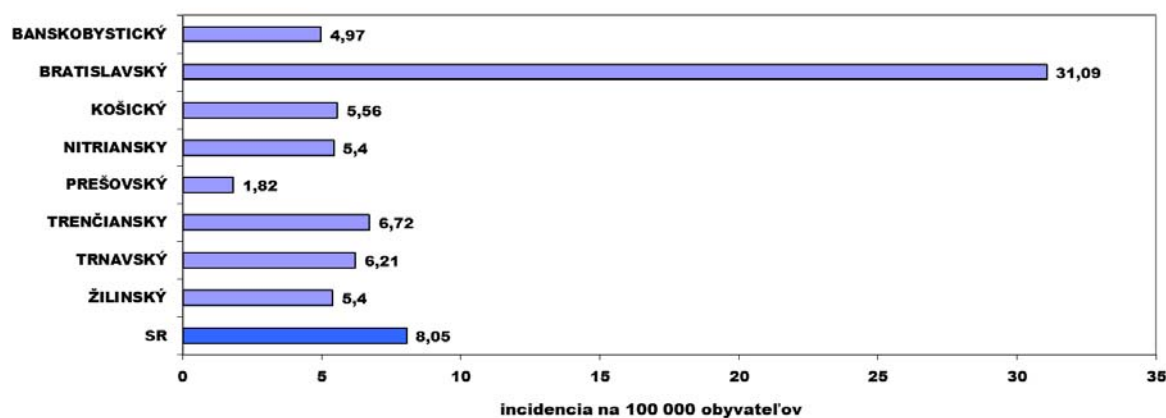
V roku 2012 bolo diagnostikovaných 7 nových prípadov AIDS, čo predstavuje incidenciu 0,13 prípadu na 100 000 obyvateľov SR. Všetky prípady sa vyskytli u mužov, občanov SR a tri z nich sa skončili úmrtím pacientov. Prvý prípad bol zaznamenaný u 31 ročného muža z Bratislavského kraja, u ktorého bola HIV infekcia zistená v roku 2011. Chorobou indikujúcou syndróm imunitnej nedostatočnosti bola pneumocystová pneumónia. V druhom prípade bol u 51 ročného muža z Bratislavského kraja súčasne s odhalením HIV infekcie diagnostikovaný aj syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti. Indikatívnou chorobou bol toxoplazmový absces mozgu a táto choroba bola aj prvotnou príčinou jeho úmrtia. Tretí prípad AIDS bol zaznamenaný u 35 ročného muža z Trnavského kraja a aj u neho bolo syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti diagnostikovaný spolu s HIV infekciou. Syndróm indikovala pneumónia vyvolaná *Pneumocystis jiroveci* a ochorenie viedlo k úmrtiu pacienta. Vo štvrtom prípade indikoval AIDS Kaposiho sarkóm a v tejto súvislosti bola u 33 ročného muža z Trnavského kraja diagnostikovaná HIV infekcia. Piaty prípad sa vyskytol u 39 ročného muža z Košického kraja spolu s diagnostikovaním HIV infekcie. Chorobou, ktorá indikovala syndróm imunitnej nedostatočnosti bola kandidóza pažeráka. Šiesty prípad AIDS bol zaznamenaný u 33 ročného muža zo Žilinského kraja, u ktorého bola HIV infekcia zistená v roku 2011. Toxoplazmóza mozgu indikovala syndróm imunitnej nedostatočnosti a bola aj prvotnou príčinou úmrtia pacienta v roku 2012. V siedmom prípade indikovala AIDS pneumónia vyvolaná *Pneumocystis jiroveci* a v súvislosti s týmto ochorením bola u 39 ročného muža z Nitrianskeho kraja diagnostikovaná HIV infekcia.

V roku 2012 bol zistený jeden nový prípad infekcie HIV pri testovaní gravidných žien, u ďalších troch žien s HIV infekciou zistenou v minulosti bola potvrdená gravidita a každej z týchto štyroch infikovaných žien sa narodilo po jednom dieťati. Do konca roku 2012 bolo celkovo v Slovenskej republike evidovaných 22 HIV infikovaných matiek (z toho 3 cudzinky), ktoré porodili na Slovensku 23 detí. Z nich je 14 definitívne bez HIV infekcie, v dvoch prípadoch je stav detí pre ich odchod zo SR neznámy a status 7 detí je sledovaný v SR.

Od roku 1985 do konca roku 2012 bolo v Slovenskej republike vykázaných spolu 432 prípadov HIV infekcie u občanov SR, z toho 371 u mužov a 61 u žien. Kumulatívna incidencia dosiahla hodnotu 8,05 prípadov/100 000 obyvateľov SR. Najvyššiu kumulatívnu incidenciu (31,05 prípadov/100 000 obyvateľov kraja) dosiahol Bratislavský kraj. Po ňom nasledovali Trenčiansky (6,72), Trnavský (6,21) a Košický kraj (5,60).

Graf 6.IV.8.7

Kumulatívna incidencia HIV infekcie k 31.12.2012
v krajoch a v SR

HIV infekcia prešla do AIDS u 68 osôb (57 mužov, 11 žien) a z nich 41 pacientov (36 mužov, 5 žien) zomrelo. Ďalší 8 infikovaní (7 muži, 1 žena) zomreli bez prechodu nákazy do AIDS.

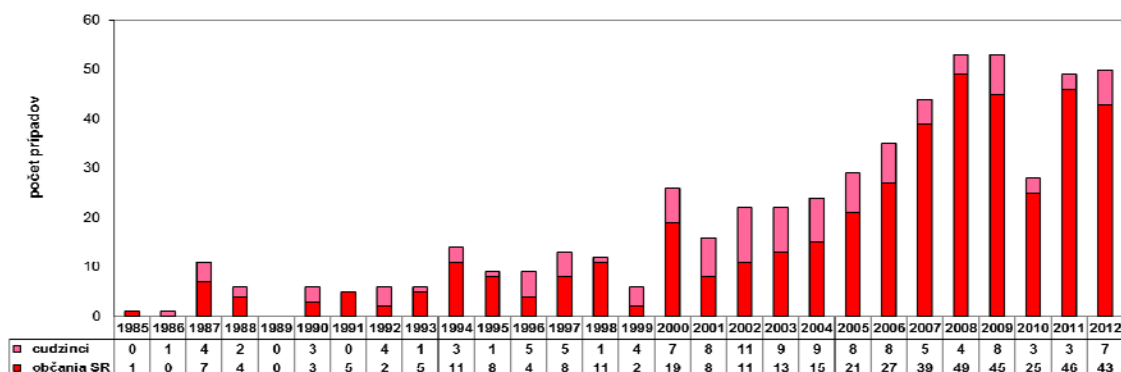
V roku 2012 bola HIV infekcia zistená u 7 cudzincov pri ich pobyte v SR a to u 6 mužov vo veku 33, 38, 39, 47, 49 a 51 rokov a u 9 ročného dievčaťa. V 4 prípadoch išlo o osoby s prechodným pobytom v SR a v 3 prípadoch o utečencov. Títo cudzinci pochádzali z Ukrajiny (2x), Lotyšska, Rumunska, Spojených arabských emirátov, Talianska a Vietnamu.

Od roku 1986 do konca roku 2012 bola HIV infekcia zistená celkovo u 124 cudzincov (108 mužov a 16 žien), ktorí sa podrobili vyšetreniu v SR.

Celkovo, u občanov SR i cudzincov, bolo v Slovenskej republike od roku 1985 do 31.12.2012 laboratórne potvrdených a vykázaných 556 (479 u mužov, 77 u žien) prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti.

Graf 6.IV.8.8

Počty HIV infekcií diagnostikovaných v SR od roku 1985 do 31.12.2012
u občanov SR a u cudzincov

6.IV.8. Sexuálne prenosné ochorenia

6.IV.8.1 Syfilis – A 50 – A 53

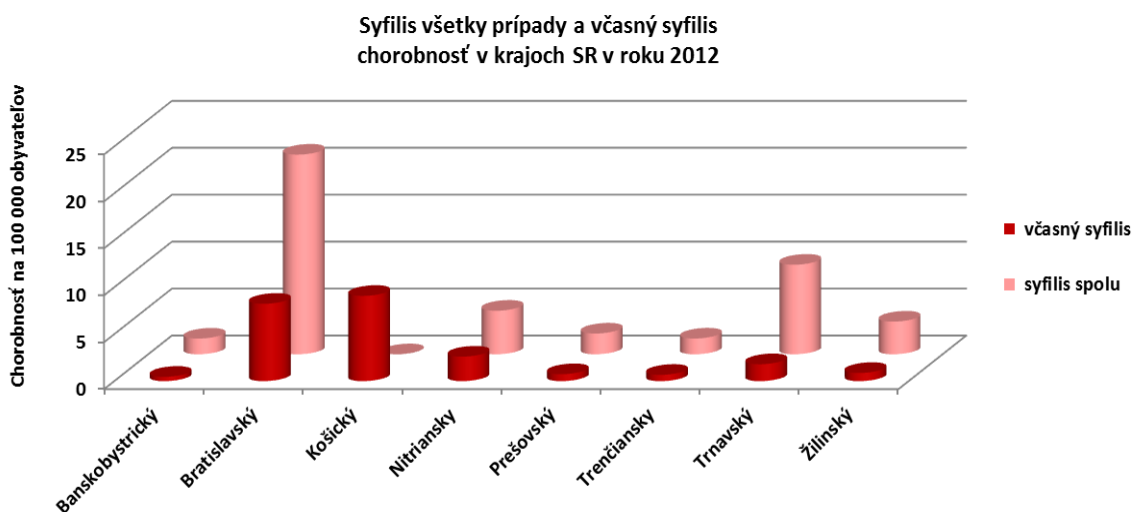
V roku 2012 bolo vykázaných 391 prípadov syfilisu (chorobnosť 7,24/100 000). V porovnaní s rokom 2011 (391 ochorení, chorobnosť 7,19/100 000) bola zaznamenaná len vyššia incidencia ale nedošlo k zmene v počte registrovaných prípadov. V porovnaní s 5 ročným priemerom (289,6 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,4.

Z celkového počtu prípadov sa 214 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 8,13/100 000) a 177 u žien (špecifická chorobnosť 6,38/100 000).

Štyri hlásené prípady vrodeného syfilisu (diagnóza A50, chorobnosť 0,07/100 000) tvoril 1,0% zo všetkých 391 registrovaných prípadov syfilisu, 174 ochorení bolo zachytených v štádiu včasného syfilisu (diagnóza A51, chorobnosť 3,22/100 000, 44,5% z celkového počtu ochorení na syfilis), 24 ochorení bolo diagnostikovaných ako neskorý syfilis (diagnóza A52, chorobnosť 0,44/100 000, 6,7% z celkového počtu) a 189 prípadov bolo vykázaných s diagnózou A53 iný a nešpecifikovaný syfilis (chorobnosť 3,50/100 000, 48,3% zo všetkých prípadov).

Prípady syfilisu boli hlásené zo všetkých krajov SR a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Košickom a v Trnavskom kraji (21,27, 13,75, resp. 9,54 prípadov/100 000 obyvateľov kraja). Incidencia v ostatných krajoch bola pod celoslovenskou chorobnosťou a najnižšia chorobnosť (1,67 prípadov/100 000) bola zistená v Banskobystrickom kraji.

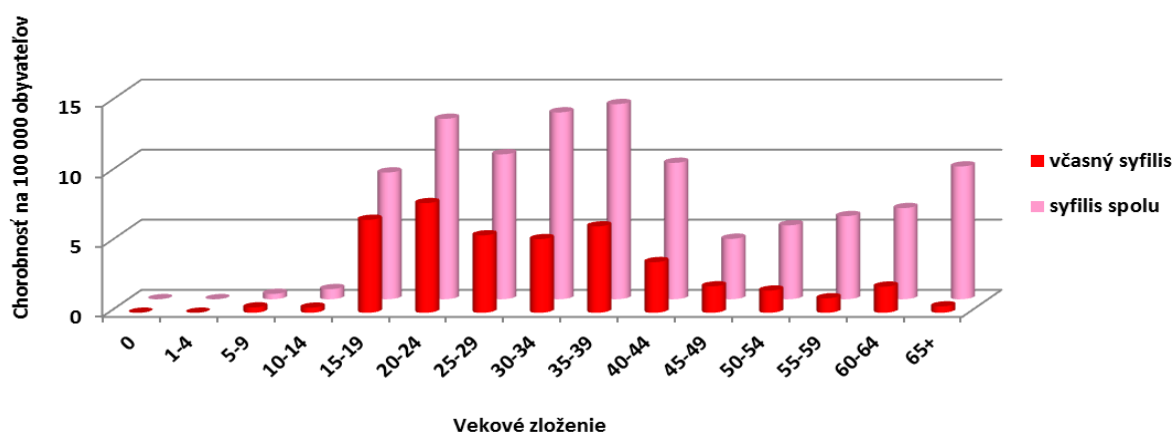
Graf 6.IV.8.1

U detí do 15 rokov boli okrem štyroch prípadov vrodeného syfilisu zaznamenané ďalšie 3 ochorenia. Ochorenia u 9, 13 a 14 ročných chlapcov z Košického kraja boli diagnostikované ako sekundárny syfilis kože a slizníc a neboli spájané s vertikálnym spôsobom prenosu infekcie. Všetky ostatné prípady syfilisu sa vyskytli u adolescentov a dospelých osôb. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 35-39 ročných (13,92/100 000) a 30-34 ročných osôb (13,33/100 000).

Graf 6.IV.8.2

Syfilis všetky prípady a včasný syfilis
vekovo špecifická chorobnosť v SR v roku 2012

Zo štyroch prípadov vrodeného syfilisu v roku 2012 boli dva registrované s diagnózou A50.2 neskorý vrodený syfilis s dobou latencie viac ako dva roky, resp. A50.6 vrodený latentný neskorý syfilis v okrese Trebišov, jeden s diagnózou A50.2 nešpecifikovaný čerstvý vrodený syfilis v okrese Čadca a jeden s diagnózou A50.1 latentný čerstvý vrodený syfilis v okrese Košice I.

V roku 2012 bolo v epidemiologicky najzávažnejšom štádiu (A51, včasný syfilis) vykázaných 174 prípadov infekcie (chorobnosť 3,22/100 000) čo predstavuje rovnaký počet registrovaných prípadov ako v roku 2011 (174 prípadov, chorobnosť 3,20/100 000). V porovnaní s 5 ročným priemerom (170,4 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,0.

Z celkového počtu včasného syfilisu sa 104 prípadov vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 3,95/100 000) a 70 u žien (špecifická chorobnosť 2,53/100 000). Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná Košickom (9,08/100 000) a Bratislavskom kraji (8,24/100 000). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných osôb (7,82/100 000).

Epidémia syfilisu v okrese Trebišov:

V roku 2012 pokračoval zvýšený výskyt ochorení na syfilis v Košickom kraji, v okrese Trebišov. V roku 2012 bolo hlásených 43 nových prípadov (chorobnosť 41,80/100 000 obyvateľov okresu), čo je o 16 ochorení menej ako v roku 2011. Spolu je v epidémii syfilisu v okrese Trebišov registrovaných v rokoch 2010-2012 153 ochorení.

Z celkového počtu prípadov sa 23 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 50,60/100 000) a 20 u žien (špecifická chorobnosť 37,10/100 000). Najvyšší počet prípad bol zaznamenaný vo vekovej skupine 20-24 ročných (13 prípadov) a 15-19 ročných osôb (11 prípadov). Väčšina ochorení bola odhalená v štádiu včasného syfilisu: 25 ochorení bolo registrovaných s diagnózou sekundárny syfilis kože a slizníc (A51.3), 15 prípadov bolo hlásených ako latentný včasný syfilis (A51.5) a jedno ochorenie ako primárny genitálny syfilis (A51.0). ďalšie dve ochorenia boli diagnostikované ako kongenitálny syfilis (A).

6.IV.8.2 Gonokoková infekcia – A 54

V roku 2012 bolo vykázaných 274 prípadov gonokokových infekcií (chorobnosť 5,07/100 000) čo predstavuje oproti roku 2011 (205 prípadov, incidencia 3,77/100 000) vzostup vo výskyte s indexom 1,3 t.j. o 33,7%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (120 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,3.

Z celkového počtu prípadov sa 214 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 8,13/100 000) a 60 u žien (špecifická chorobnosť 2,16/100 000).

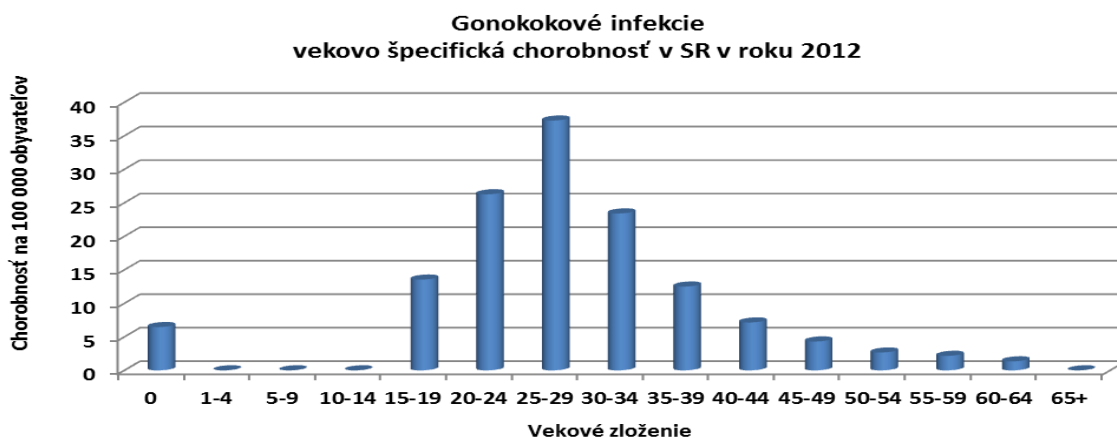
Prípady gonokokových infekcií boli hlásené zo všetkých krajov SR a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom (11,54, 9,90, resp. 8,70 prípadov/100 000 obyvateľov kraja). V ostatných krajoch incidencia nedosiahla celoslovenskú úroveň.

Graf 6.IV.8.3

U detí do 15 rokov boli zaznamenané 2 prípady gonokokových infekcií. U 0 ročných detí z Košického a Bratislavského kraja bola stanovená diagnóza conjunctivitis gonorrhoeica a ochorenie bolo akvirované perinatálne. U dospelých osôb boli ochorenia hlásené vo všetkých vekových skupinách a najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 25-29 (37,27/100 000) a 20-24 ročných osôb (26,27/100 000).

Graf 6.IV.8.4

6.IV.8.3 Iné sexuálne prenášané chlamýdiové choroby – A 56

V roku 2012 bolo vykázaných 739 prípadov chlamýdiových infekcií (chorobnosť 13,67/100 000). V porovnaní s rokom 2011 (297 prípadov, incidencia 5,46/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 2,5 t.j. o 148,8%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (186 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 4,0. Nevyskytol sa žiadny prípad lymphogranuloma venereum.

Z celkového počtu prípadov sa 291 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 11,06/100 000) a 448 u žien (špecifická chorobnosť 16,16/100 000).

Prípady chlamýdiových infekcií boli hlásené zo všetkých krajov SR avšak zistené boli veľké rozdiely vo výskyte prípadov. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji (incidencia 78,31, 17,64, resp. 13,20/100 000 obyvateľov kraja). Najnižšia incidencia bola v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji (0,98, 1,39, resp. 1,97/100 000).

U detí do 15 rokov boli zaznamenané 2 prípady chlamýdiových infekcií. U dvoch 0 ročných detí z Bratislavského kraja boli diagnostikované chlamýdiové, perinatálne akvirované konjunktivitídy. U adolescentov a dospelých osôb bola najvyššia chorobnosť zistená vo vekovej skupine s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 20-24 ročných (52,25/100 000).

6.IV.8.4 Anogenitálne infekcie spôsobené herpetickým vírusom – A 60.0

V roku 2012 bolo vykázaných 48 prípadov pohlavne prenosných infekcií vyvolaných herpetickým vírusom (chorobnosť 0,89/100 000) čo predstavuje oproti roku 2011 (chorobnosť 0,77/100 000) vzostup vo výskyte s indexom 1,1 t.j. o 14,3%.

Ochorenia sa vyskytli prevažne u žien (36 prípadov, 75,0%), u mužov bolo hlásených 12 prípadov (25,0%).

Prípady boli hlásené len u dospelých osôb a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 20-24 ročných (3,03/100 000).

Väčšina prípadov bola hlásená z Nitrianskeho kraja (31 prípadov, chorobnosť 4,50/100 000), 9 prípadov sa vyskytlo v Banskobystrickom kraji (chorobnosť 1,36/100 000), 4 prípady v Žilinskom kraji (0,58/100 000) a po 2 prípady v Košickom a Trenčianskom kraji (chorobnosť 0,25, resp. 0,34/100 000). V ostatných krajoch neboli tieto ochorenia registrované.

6.IV.8.5 Iné prevažne sexuálne prenášané choroby – A 63

V roku 2012 bolo vykázaných 91 prípadov ochorení (chorobnosť 1,68/100 000), z toho 60 u mužov (chorobnosť 2,28/100 000) a 31 u žien (chorobnosť 1,12/100 000). Väčšina ochorení bola hlásená s diagnózou A63.0 (anogenitálne bradavice venerické, 64,8%), zvyšok pod diagnózou A63.8 (iné špecifikované prevažne pohlavne prenášané choroby, 35,2%). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná v skupine 20-24 ročných osôb (4,54/100 000). Ochorenia boli hlásené zo 6 krajov, pričom väčšina z nich bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji (77 prípadov, chorobnosť 10,93/100 000, 70,3% prípadov).

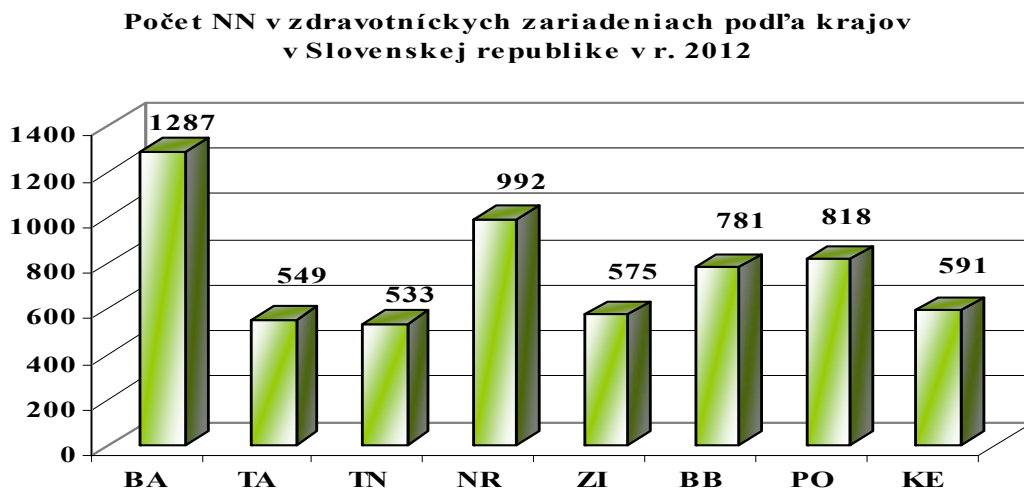
III.9 Nozokomiálne nákazy

V roku 2012 bolo zo zdravotníckych zariadení v Slovenskej republike nahlásených spolu 6126 nozokomiálnych nákaz (ďalej NN), čo je nárast oproti r.2011 o 10,2 % (Tab.III.9.1).

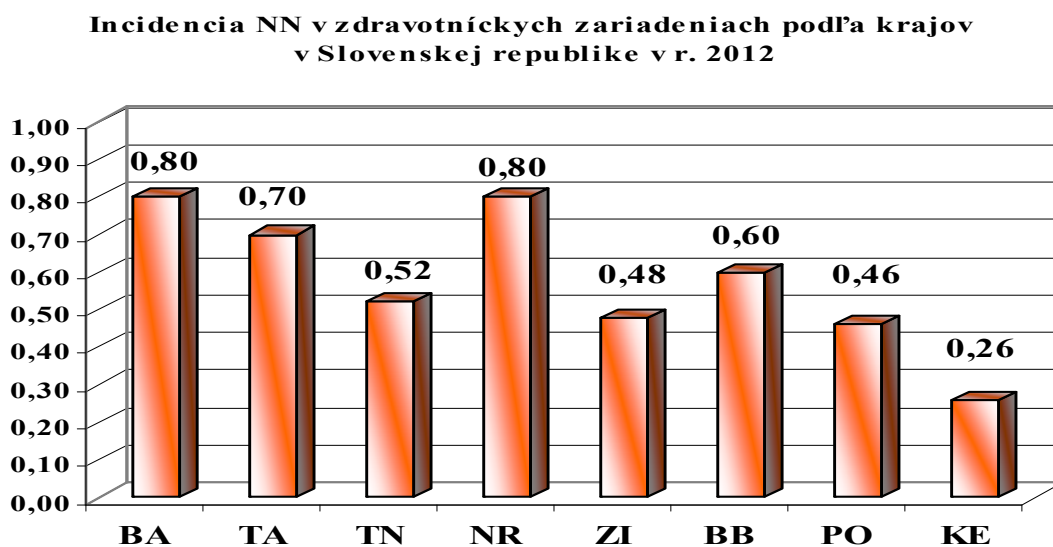
Pri počte 1 130 272 hospitalizovaných pacientov predstavuje incidencia NN 0,54 % z počtu hospitalizovaných, je to ale len zlomok predpokladaného výskytu NN v zdravotníckych zariadeniach v SR, ide o pasívny zber údajov. Výraznejší posun počtu nozokomiálnych nákaz na oddeleniach alebo klinikách oproti minulému roku nebol zaznamenaný, incidencia NN sa ako najreálnejšia javí v PNPP Pezinok – 8,2 % a z kliník a oddelení na OAİM – 6,9 %.

Absolútne počty nahlásených NN podľa jednotlivých krajov sú prezentované grafickou formou v Grafe III.9.1 a v Tab.III.9.3, pričom úroveň hlásnej služby v zdravotníckych zariadeniach v jednotlivých krajoch je evidentne rozdielna. Iný pohľad sa naskytne, keď si uvedené absolútne počty hlásených NN porovnáme s incidenciou -Graf III.8.2.

Graf III.9.1

Graf III.9.2

(Tab.III.9.2) prezentuje počty nahlásených nozokomiálnych nákaz každým zo 143 zdravotníckych zariadení, z uvedeného počtu až 46, t.j. 32,16 % zdravotníckych zariadení nehlásilo počas roku 2012 žiadnu nozokomiálnu nákazu. Stále sa väčšine zdravotníckych zariadení nedarí dosiahnuť základný cieľ: dostať hlásnu službu nozokomiálnych nákaz na reálnu úroveň, bez neprofesionálneho zapierania existencie týchto nákaz, keďže aj renomované kliniky v západnej Európe priznávajú okolo 4 % incidenciu NN.

Tab.III.9.1 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2011 - 2012

Typ oddelenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2011 abs.	2012 abs.	2012 abs.	%
Algeziologické	0	0	353	0,00
CPLDZ	0	18	1709	1,05
Pediatrické	357	359	94275	0,38
Dialyzačné	24	29	59799	0,05
Doliečovacie	326	246	16623	1,48
Paliatívne	34	0	0	0,00
FRO	43	25	16472	0,15
GeriatRIA	112	175	28070	0,62
Gastroenterologické	3	39	3082	1,27
Gyn.-pôrod.	125	149	123454	0,12
Hematologické	85	97	4854	2,00
Chirurgické	586	761	156667	0,49
Cievna chirurgia	0	31	6236	0,50
Infektológia	75	69	15914	0,43
Interné	543	787	154265	0,51
Kardiologické	32	25	26719	0,09
Kardiochirurgia	5	3	5767	0,05
Kožné	11	14	7474	0,19
Neurochirurgické	75	132	9323	1,42
Neurologické	296	408	66538	0,61
Novorodenecké	226	227	54560	0,42
OAIM	1374	1366	19744	6,92
Očné	11	3	10569	0,03
Onkologické	129	139	27077	0,51
ORL	25	26	22068	0,12
Ortopedické	152	135	39261	0,34
Paliatívne	0	9	1410	0,64
Popáleninové	5	4	1140	0,35
Plastická chirurgia	3	4	5023	0,08
Pracovné lekárstvo	0	1	2706	0,04
Psychiatrické	532	436	35699	1,22
Stomatologické	1	0	4481	0,00
Pneumológia a ftizeológia	61	40	14435	0,28
Transplantačné	0	0	38	0,00
Traumatologické	93	133	33629	0,40
Urologické	165	168	27371	0,61
Kúpeľné zariadenia	3	37	8791	0,42
Nukleárna medicína	0	0	489	0,00
DOS	2	1	759	0,13
Hospic	1	0	59	0,00
Liečebné ústavy	40	24	22589	0,11

CPO	1	0	784	0,00
Ambulancie	1	6	0	0,00
SPOLU	5557	6126	1130272	0,54

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2011 – 2012 (I. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2011	2012	2012	%
UNB Nemocnica Staré mesto	70	145	9524	1,52
UNB Nemocnica Ružinov	345	369	31529	1,17
ŠGN v Podunajských Biskupiciach	9	10	2162	0,46
UNB Nemocnica akad.L.Dérera	169	224	24022	0,93
UNB Nemocnica sv.Cyrila a Metoda	118	128	25015	0,51
OÚ sv. Alžbety	14	5	7065	0,07
UNsP Milosrdní bratia	1	0	4026	0,00
ŠNOP Bratislava	0	1	1098	0,09
TETIS špec.rehab.nemocnica Dunajská Lužná	0	0	1622	0,00
DFNsP	81	76	17011	0,45
NOÚ Klenova	3	3	9273	0,03
NÚSCH Bratislava	30	51	14458	0,35
GPN, s.r.o., Partizánska 27, Ba	0	0	1357	0,00
PNPP Pezinok	294	250	3050	8,20
Sanatórium Karpatia Limbach	0	0	743	0,00
Nemocničná a.s. Malacky	15	24	5913	0,41
Liečebňa sv. Františka	1	1	995	0,10
Medissimo	0	0	344	0,00
FN Trnava	259	321	24667	1,30
NAW Piešťany	30	37	8545	0,43
NURCH Piešťany	0	0	2623	0,00
ODCH Hlohovec	3	0	380	0,00
Dialýza Hlohovec	0	0	30	0,00
NsP Dunajská Streda	47	41	14554	0,28
Vitalita Lehnice	0	0	1429	0,00
NsP Skalica	8	68	12386	0,55
NsP Svätého Lukáša Galanta	83	82	17689	0,46
Fakultná nemocnica Trenčín	234	279	30630	0,91
NOO a ÚVTOS Trenčín	3	4	2520	0,16
NsP Nové Mesto nad Váhom n. o.	16	12	3390	0,35
NsP Myjava	75	49	6182	0,79
Nemocnica Bánovce s.r.o.	27	0	4993	0,00
Nemocnica Bojnice	150	115	21413	0,54
Nemocnica Handlová s. r. o.	13	1	1763	0,06
Nemocnica Partizánske n. o.	18	18	8174	0,22
NsP Považská Bystrica	90	39	16360	0,24
NsP Ilava	6	6	4862	0,12
Dialyzačné stredisko Logman a. s. Trenčín	2	2	79	2,53
FMC dialyzačné služby s. r. o. Nové Mesto nad Váhom	1	2	59	3,39
Dialyzačné strediskoGenea a. s. Myjava	1	0	55	0,00
Dialyz. stredisko B. Braun Avitum s.r.o. .Bánovce n.Bebr.	0	0	31	0,00
Dialyzačné strediskoLogman a. s. Bojnice	1	1	103	0,97

Dialyzačné stredisko B. Braun Avitum s.r.o. Partizánske	0	2	37	5,41
FMC Dialyzačné centrum, s. r. o. Považská Bystrica	0	0	44	0,00
Dialyzačné centrum Logman, a. s. Ilava	0	0	85	0,00
Dialyzačné stredisko Biodial s.r.o. Púchov	0	0	40	0,00
Odborné ambulancie	0	3	0	0,00
Fakultná nemocnica Nitra	280	333	30147	1,10
Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie	24	3	3028	0,10
Špecializovaná nem. Nitra-Zobor	18	8	3879	0,21
DIA NE- dialyzačné centrum Nitra			41	0,00
FCM-dialyzačné služby Nitra	1	2	42	4,76
Kardiocentrum s.r.o. Nitra			3069	0,00
Zariad.soc.starostlivosti Klasov	1		141	0,00
Mestská nemocnica Zlaté Moravce	28	23	3737	0,62

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2011 – 2012 (II. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených		Počet hospit.	Proporcia
	2011	2012	2012	%
Domov soc.služieb Machulince	1	1	26	3,85
FMC-dialyzačné služby s.r.o, Komárno	0	1	65	1,54
Forlife n.o.všeob. nemocnica Komárno	56	63	14453	0,44
FNsP Nové Zámky	209	289	29524	0,98
ODLÚ Trávnica	36	5	149	3,36
NsP, n. o. Levice	121	119	14722	0,81
VNsP, n. o. Šahy	15	14	2714	0,52
WESPA s.r.o. Želiezovce	3	3	190	1,58
NEPHRO,s.r.o-dialýza	2	3	86	3,49
Psychiatrická nemocnica Hronovce	68	52	1777	2,93
Nemocnica, n.o. Topoľčany	76	73	15270	0,48
NsP Dolný Kubín	63	46	15210	0,30
NsP Trstená	43	66	13201	0,50
ÚP Námestovo - dialyzačné stredisko	2	0	2855	0,00
KNsP Čadca	11	5	16846	0,03
MFN Martin	144	128	29956	0,43
NsP Liptovský Mikuláš	25	38	11024	0,34
FNsP Žilina	299	292	29537	0,99
FNsP F.D.Roosevelta*	295	519	29153	1,78
DFNsP **	22	59	5465	1,08
SSÚSCH***	10	12	8689	0,14
NOVAMED – dialýza	0	0	21	0,00
CPLZD****	0	0	177	0,00
FMC dialyzačné služby*****	0	0	64	0,00
NsP Brezno n.o.	39	45	8079	0,56
Všeobecná NsP Lučenec, n.o.	5	4	20895	0,02
Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	14	0	14075	0,00
NsP Hnúšťa	1	0	956	0,00
Kúpele Číž	0	0	1224	0,00
Všeobecná nemocnica Revúca	1	0	4782	0,00
OLÚP Predná Hora	0	0	909	0,00
VšNsP n.o. Veľký Krtíš	4	3	5678	0,05
Nemocnica Zvolen a.s.	9	0	15119	0,00
Oftal Zvolen	0	0	599	0,00

Gynpor Sliac	0	0	1886	0,00
Lieč. zariadenia Zvolen	0	0	4104	0,00
LDCH - poliklinika s.r.o. Detva	0	0	445	0,00
Mestská NsP Krupina	3	0	1521	0,00
Všeobecná nemocnica Žiar n/H	89	73	11593	0,63
Psychiatrická nemocnica Kremnica	15	50	1521	3,29
NOVAMED, spol. s.r.o.dialyzačné stredisko Žiar n/Hr.	0	2	52	3,85
Regionálna nemocnica Banská Štiavnica	2	14	3038	0,46
FNsP J. A. Reimana, Prešov	295	295	46815	0,63
MEDICAL CARE, s.r.o	3	2	277	0,72
MINERAL-SLOVAKIA	0	0	929	0,00
NsP Sv. Jakuba, n.o. Bardejov	124	143	11924	1,20
NsP A. Leňa Humenné, n.o.	30	17	11504	0,15
ORL, s.r.o	0	0	3153	0,00
Nemocnica Snina, s.r.o.	3	5	6077	0,08
Nemocnica Dr. V. Alexandra v Kežmarku n.o.	17	15	7422	0,20
Kúpele, okr. Kežmarok	0	0	2	0,00
VNsP Levoča, a.s.	47	66	11492	0,57
Nemocnica Poprad, a.s.	152	147	20689	0,71
Dialýza – okr. Poprad	0	1	168	0,60

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2011 – 2012 (III. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených		Počet hospit.	Proporcia
	2011	2012		
OLÚ, okres Poprad	1	16	10500	0,15
Kúpele, okr. Poprad	3	37	7565	0,49
Sanatóriá, okr. Poprad	0	0	2526	0,00
Lubovnianska nemocnica n.o.	26	21	11026	0,19
Nemocnica Svidník n.o.	18	10	8343	0,12
Vranovská nemocnica n.o. – Prac. Stropkov	8	1	443	0,23
Vranovská nemocnica n.o.	31	42	10933	0,38
Fénix s.r.o. – Dialyzačné centrum, okr. VT	0	0	6706	0,00
UN L. Pasteura Košice Rastislavova 43	220	230	56372	0,41
DFN Košice Tr. SNP 1	157	122	9750	1,25
Nemocnica Košice-Šaca a.s., 1. súkr. nemocnica	22	30	17399	0,17
Vých. onkologický ústav Košice a.s.	0	3	6352	0,05
Vých. ústav srdcových a cievnych chorôb a.s. Košice	6	4	12259	0,03
Letecká vojenská nemocnica a.s., Košice	0	1	1641	0,06
VŠOÚ geriatrický sv. Lukáša n.o., Košice	12	3	1418	0,21
Inštitút nukleárnej medicíny	0	0	258	0,00
LOGMAN, a.s., Košice	0	0	13958	0,00
FMC - dialyzačné služby, Košice	4	0	9852	0,00
MEDIALYZ, s.r.o.,	0	0	2528	0,00
CPLDZ Košice*	0	18	397	4,53
NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s.	22	45	19189	0,23
Psychiatrická nemocnica Michalovce, n. o.	27	0	213	0,00
Všeobecná nemocnica, n.o. PRO – VITAE - Gelnica	0	3	861	0,35
Nemocnica Krompachy, s.r.o.	12	38	6813	0,56
NsP Spišská Nová Ves a.s. Sp. Nová Ves	11	18	18058	0,10
PL S. Bluma Plešivec	9	0	866	0,00

NsP sv. Barbory Rožňava a.s.	17	20	9862	0,20
FMC - dialyzačné služby, s.r.o.Rožňava	4	1	79	1,27
NsP Trebišov a.s.	21	54	15914	0,34
NsP Kráľovský Chlmec n. o.	3	0	5452	0,00
Dialýza Trebišov	0	1	9847	0,01
Dialýza Kráľovský Chlmec	0	0	7459	0,00
Geria s.r.o. Trebišov	0	0	549	0,00
DPL Hraň n.o.	0	0	368	0,00
SPOLU	5557	6126	1130272	0,54

Tab.III.9.3 Výskyt NN podľa oddelení v Slovenskej republike v r. 2012

Typ oddelenia	Hlásenie NN								
	Bl	Ta	Tc	Ni	Zi	Bc	Pv	Ki	Σ SR
Algeziologické	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CPLDZ	0	0	0	0	0	0	0	18	18
Pediatrické	7	22	53	60	48	41	77	51	359
Dialyzačné	0	8	7	6	0	2	4	2	29
Doliečovacie	101	0	15	17	19	5	81	8	246
Paliatívne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FRO	5	1	2	9	0	0	8	0	25
GeriatRIA	25	14	71	13	0	38	8	6	175
Gastroenterologické	4	0	0	0	2	33	0	0	39
Gyn.-pôrod.	14	11	7	26	46	3	33	9	149
Hematologické	14	0	0	0	1	25	16	41	97
Chirurgické	197	50	89	98	49	144	55	79	761
Cievna chirurgia	0	0	0	18	0	3	6	4	31
Infektológia	16	12	1	6	2	14	6	12	69
Interné	208	101	67	99	104	74	66	68	787
Kardiologické	2	0	0	23	0	0	0	0	25
Kardiochirurgia	0	0	0	0	0	3	0	0	3
Kožné	0	0	2	11	0	0	0	1	14
Neurochirurgické	16	0	0	20	45	40	0	11	132
Neurologické	50	62	13	105	38	52	69	19	408
Novorodenecké	16	19	20	17	67	11	24	53	227
OAIM	176	208	118	286	58	131	260	129	1366
Očné	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Onkologické	41	3	3	13	16	46	0	17	139
ORL	3	0	2	9	1	4	1	6	26
Ortopedické	52	8	22	13	10	22	2	6	135
Paliatívne	0	0	7	0	2	0	0	0	9
Popáleninové	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Plastická chirurgia	0	0	0	1	3	0	0	0	4
Pracovné lekárstvo	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Psychiatrické	286	3	5	67	0	52	11	12	436
Stomatologické	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pneumológia a ftizeológia	6	8	4	8	0	12	0	2	40
Transplantačné	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Traumatologické	21	0	5	37	26	11	23	10	133
Urologické	27	19	14	24	35	14	12	23	168
Kúpeľné zariadenia	0	0	0	0	0	0	37	0	37
Nukleárna medicína	0	0	0	0	0	0	0	0	0

DOS	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Hospic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liečebné ústavy	0	0	0	5	0	0	19	0	24
CPO	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jednodňová zdravot. starostl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ambulancie	0	0	6	0	0	0	0	0	6
SPOLU	1287	549	533	992	575	781	818	591	6126

Činnosť komisií pre NN v zdravotníckych zariadeniach je taktiež na rozličnej úrovni, je neustále nutný úzky kontakt s klinickými pracovníkmi, je potrebné stále upozorňovať na chyby v hygienicko-epidemiologickom režime, v dekontaminácii a v celkovej bariérovej ošetrovacej technike.

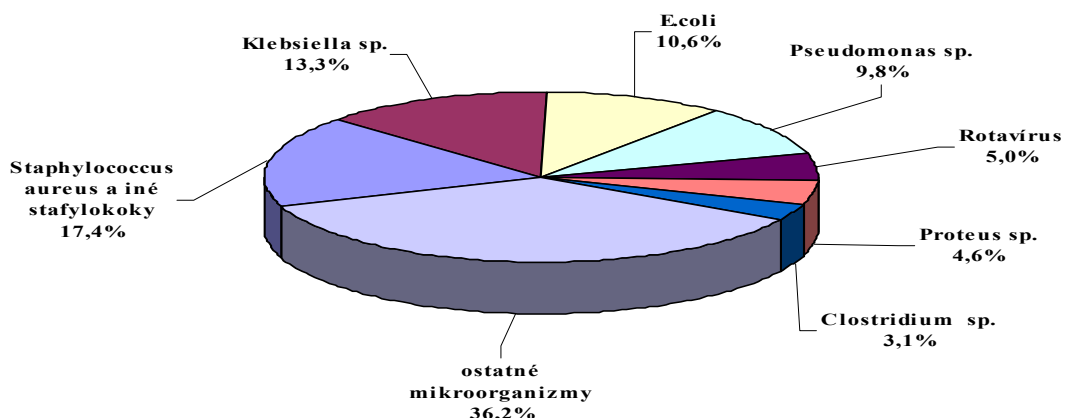
Podiel etiologických agens u nozokomiálnych nákaz v roku 2012 prezentuje **Graf III.9.3**. V roku 2012 boli z biologického materiálu najčastejšie vykultivované :

Staphylococcus aureus a iné stafylokoky	17,4 %
Klebsiela sp.	13,3 %
E. coli	10,6 %
Pseudomonas sp.	9,8 %
Rotavírus	5,0 %
Proteus sp.	4,6 %
Clostridium sp.	3,1 %

z celkového počtu vykultivovaných mikroorganizmov.

Graf III.9.3

**Podiel etiologických agens u nozokomiálnych nákaz
v SR v r. 2012**

Hlásené NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v roku 2012 prezentuje **Tab.III.9.4**.

Tab.III.9.4 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v r. 2012 (I. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
A020	Salmonelová enteritída	21	0,34
A021	Salmonelová septikémia	1	0,02
A03	Vylučovanie šigel	1	0,02
A031	Šigelóza zapríčinená Shigella flexneri	1	0,02
A032	Šigelóza zapríčinená Shigella boydii	1	0,02
A040	Infekcia enteropatogénnymi Escherichia coli	6	0,10
A043	Infekcia enterohemoragickými Escherichia coli	1	0,02
A044	Iné črevné infekcie Escherichia coli	1	0,02
A045	Kampylobakteriálna enteritída	9	0,15
A046	Enteritída zapríčinená Yersinia enterocolitica	1	0,02
A047	Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile	188	3,07
A048	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	5	0,08
A049	Nešpecifikované bakteriálne črevné infekcie	2	0,03
A080	Rotavírusová enteritída	326	5,32
A081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	154	2,51
A082	Adenovírusová enteritída	20	0,33
A084	Nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia	11	0,18
A085	Iné špecifikované črevné infekcie	1	0,02
A09	Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu	142	2,32
A38	Šarlach - scarlatina	1	0,02
A400	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny A	1	0,02
A401	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny B	2	0,03
A402	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	25	0,41
A403	Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	6	0,10
A408	Iná streptokoková septikémia	2	0,03
A410	Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus	111	1,81
A411	Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	182	2,97
A412	Septikémia vyvolaná nešpecif. stafylokokmi	6	0,10
A414	Septikémia vyvolaná anaeróbmami	1	0,02
A415	Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	415	6,77
A418	Iná špecifikovaná septikémia	31	0,51
A419	Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	24	0,39
A46	Ruža - erysipelas	2	0,03
B009	Nešpecifikovaná herpetickovírusová infekcia	1	0,02
B023	Zosterové choroby oka	1	0,02
B029	Zoster bez komplikácie Zoster, NS	2	0,03
B270	Gamaherpesvírusová mononukleóza	10	0,16
B349	Nešpecifikovaná vírusová infekcia - Virémia, NS	21	0,34
B370	Kandidová stomatitída	4	0,07
B371	Pľúcna kandidóza	33	0,54
B374	Kandidóza iných urogenitálnych miest	6	0,10
B377	Kandidová septikémia	21	0,34
B440	Invazívna pľúcna aspergilóza	1	0,02
B850	Pedikulóza zavinená Pediculus humanus capitis	2	0,03
B86	Svrab - scabies	4	0,07
G003	Stafylokoková meningitída	5	0,08
G008	Iný bakteriálny zápal mozgových plien	5	0,08
G009	Nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien	5	0,08

G04	Zápal mozgu, miechy - encephalitis, myelitis	1	0,02
H10	Zápal spojovky	39	0,64
H100	Mukopurulentná konjunktivitída	7	0,11
H109	Nešpecifikovaná konjunktivitída	1	0,02
H60	Zápal vonkajšieho ucha	1	0,02

Tab.III.9.4 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v r. 2012 (II. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
H66	Hnisavý a nešpec.zápal stredného ucha	2	0,03
I80	Zápal žíl - phlebitis et thrombophlebitis	56	0,91
I800	Flebitída a tromboflebitída povrchových ciev dolných končatín	1	0,02
J00	Akútny zápal nosohltana - nasopharyngitis acuta - nádcha	32	0,52
J01	Akútny zápal prínosových dutín - sinusitis acuta	8	0,13
J02	Akútny zápal hltana - pharyngitis acuta	78	1,27
J03	Akútny zápal mandlí - tonsillitis acuta	51	0,83
J039	Nešpecifikovaný akútny zápal mandlí	3	0,05
J04	Akútny zápal hrtana a priedušnice	20	0,33
J040	Akútny zápal hrtana	4	0,07
J041	Akútny zápal priedušnice	12	0,20
J042	Akútny zápal hrtana a priedušnice	9	0,15
J05	Akútny obštrukčný zápal hrtana	1	0,02
J06	Akútne infekcie horných dýchacích ciest	137	2,24
J060	Akútna laryngofaryngitída	1	0,02
J069	Nešpecifikovaná akútna infekcia horných dýchacích ciest	41	0,67
J107	SARI	2	0,03
J11	Chrípka vyvolaná neidentifikovaným vírusom	2	0,03
J121	Pneumónia vyvolaná respiračným syncyciálnym vírusom	1	0,02
J13	Zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae	4	0,07
J15	Bakteriálny zápal pľúc nezatriedený inde	23	0,38
J150	Pneumónia vyvolaná Klebsiella pneumoniae	59	0,96
J151	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	89	1,45
J152	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	71	1,16
J153	Pneumónia vyvolaná Streptococcus, skupina B	1	0,02
J154	Pneumónia vyvolaná inými streptokokmi	9	0,15
J155	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	29	0,47
J156	Pneumónia vyvolaná inými aeróbnymi gram-negatívnymi baktériami	54	0,88
J158	Iná bakteriálna pneumónia	105	1,71
J159	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	12	0,20
J16	Zápal pľúc vyvolaný inými mikroorganizmami	13	0,21
J168	Pneumónia vyvolaná inými bližšie určenými infekčnými organizmami	9	0,15
J17	Zápal pľúc pri chorobách zatriedených inde	13	0,21
J18	Zápal pľúc vyvolaný nešpecifikovaným mikroorganizmom	8	0,13
J180	Bližšie neurčená pneumónia	58	0,95
J188	Iná pneumónia, zárodok neurčený	2	0,03
J20	Akútny zápal priedušiek - bronchitis acuta	50	0,82
J201	Akútna bronchitída vyvolaná Haemophilus influenzae	1	0,02
J208	Akútna bronchitída vyvolaná inými špecifikovanými organizmami	96	1,57
J209	Bližšie neurčená akútna bronchitída	49	0,80
J22	Nešpecifikovaná akútna infekcia dolných dýchacích ciest	9	0,15
J399	Nešpecifikovaná choroba horných dýchacích ciest	2	0,03

J40	Bronchitída neurčená ako akút. al. chron.	7	0,11
K12	Zápal ústnej sliznice - stomatitis	3	0,05
K65	Zápal pobrušnice - peritonitis	20	0,33
L00	Syndróm obarenej kože vyvolaný stafylokokmi	5	0,08
L01	Impetigo	2	0,03
L02	Kožný absces, furunkul a karbunkul	33	0,54
L022	Kožný absces, furunkul a karbunkul trupu	3	0,05
L03	Celulitída - flegmóna	4	0,07
L08	Iné lokálne infekcie kože a podkožného tkaniva	21	0,34
L30	Iné dermatitídy	1	0,02
L89	Dekubitálny vred - preležanina	92	1,50
M00	Pyogénna artritída	3	0,05
N10	Akútna tubulointerstiálna nefritída	27	0,44

Tab.III.9.4 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v r. 2012 (III. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
N30	Cystitída	181	2,95
N300	Akútna cystitída	189	3,09
N309	Nešpecifikovaná cystitída	54	0,88
N34	Uretritída a uretrálny syndróm	93	1,52
N390	Infekcia močovej sústavy bez určenia miesta	72	1,18
N41	Zápalové choroby prostaty	1	0,02
N45	Orchitída a epidimitída	1	0,02
N71	Zápalové choroby maternice okrem krčka	1	0,02
N72	Zápalové choroby krčka maternice	1	0,02
N76	Iné zápaly pošvy a vulvy	16	0,26
O86	Iné puerperálne infekcie	30	0,49
O860	Infekcia rany po pôrodníckej operácii	5	0,08
O87	Žilové komplikácie v popôrodí	2	0,03
O90	Komplikácie popôrodia nezatriedené inde	6	0,10
O91	Infekcie prsníka spojené s pôrodom	4	0,07
O911	Absces prsníka spojený s pôrodom	1	0,02
O912	Nehnisavá mastitída spojená s pôrodom	13	0,21
P238	Kongenitálna pneumónia vyvolaná inými organizmami	1	0,02
P361	Sepsa novorodenca vyvolaná inými a nešpecifikovanými streptokokmi	2	0,03
P362	Sepsa novorodenca vyvolaná Staphylococcus aureus	5	0,08
P363	Sepsa novorodenca vyvolaná inými a nešpecifikovanými stafylokokmi	13	0,21
P364	Sepsa novorodenca vyvolaná Escherichia coli	1	0,02
P368	Iná bakteriálna sepsa novorodenca	4	0,07
P369	Nešpecifikovaná bakteriálna sepsa novorodenca	5	0,08
P375	Kandidóza novorodenca	6	0,10
P38	Omfalitída novorodenca s miernym krvácaním alebo bez neho	6	0,10
P391	Novorodenecká konjunktivitída a dakryocystitída	39	0,64
P392	Intraamniotická infekcia plodu nezatriedená inde	1	0,02
P393	Novorodenecká infekcia močového systému	2	0,03
P394	Novorodenecká kožná infekcia	3	0,05
P398	Iné špecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	6	0,10
P399	Nešpecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	5	0,08
R50	Horúčka neznámeho pôvodu	1	0,02
T80	Komplikácie po infúzii, transfúzii a liečebnej injekcii	7	0,11

T801	Cievne komplikácie po infúzii,transfúzii,liečeb.injekcii	54	0,88
T802	Infekcie po infúzii,transfúzii,liečeb.injekcii	86	1,40
T81	Komplikácie po výkonoch nezatriedené inde	22	0,36
T813	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	365	5,96
T814	Infekcia po výkone nezatriedená inde	434	7,08
T827	Inf. a zápal.reakcia zavinená inými srdcovými pomôckami	2	0,03
T835	Inf. a zápal.reakcia zav.protet.pomôckou moč.orgánov	599	9,78
T84	Komplikácie vnútorných ortopedických protetických pomôcok, implantátov a štepov	7	0,11
T845	Inf. a zápal.reakcia zav.vnútornou kĺbovou protézou	2	0,03
T846	Inf. a zápal.reakcia zav.vnútornou fixačnou pomôckou	5	0,08
T857	Inf. a zápal.reakcia zav.inými vnútor.protet.pomôckami	432	7,05
T874	Infekcia amputačného kýtľa	12	0,20
Z223	Nosič inej bližšie určenej bakter.infekcie	10	0,16
SPOLU		6126	100,00

Z uvedeného je zrejmé, že ako najčastejšia nozokomiálna nákaza sa vyskytla:

Cystitída	16,7 %
Pneumónia	16,2 %
hnačkové ochorenia	14,7 %
infekcia v mieste chirurgického výkonu	13,1 %
septikémia	12,4 %

z celkového počtu NN.

Výskyt NN podľa oddelení a lokalizácie prezentuje **Tab.III.9.6** a **Graf III.9.4**

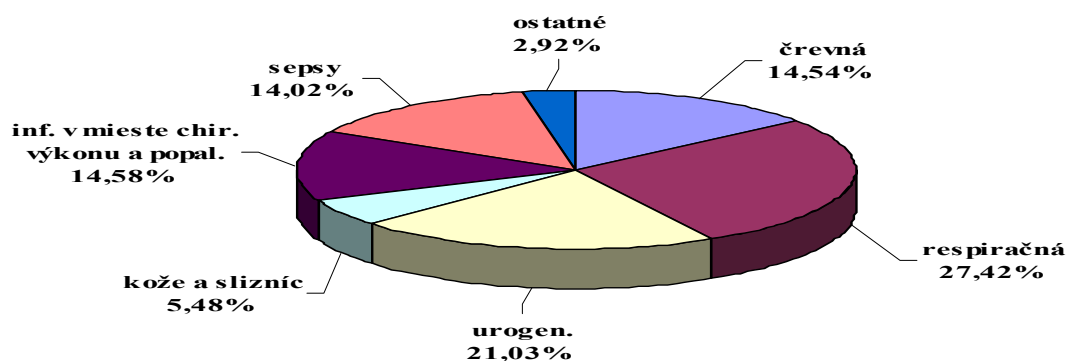
Tab.III.9.6 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2012

Typ oddelenia	črevná		respiračná		urogen.		kožne a sliznic		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
CPLDZ	18	2,02	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	18	0,29
Pediatrické	304	34,12	24	1,43	2	0,16	11	3,27	0	0,00	17	1,98	1	0,56	359	5,86
Dialyzačné	0	0,00	3	0,18	1	0,08	1	0,30	3	0,34	21	2,44	0	0,00	29	0,47
Doliečovacie	23	2,58	62	3,69	97	7,53	17	5,06	4	0,45	43	5,01	0	0,00	246	4,02
FRO	3	0,34	6	0,36	13	1,01	2	0,60	0	0,00	1	0,12	0	0,00	25	0,41
Gastroenterológia	36	4,04	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,23	0	0,00	39	0,64
Geriatra	61	6,85	23	1,37	55	4,27	10	2,98	1	0,11	21	2,44	4	2,23	175	2,86
Gyn.-pôrodnice	1	0,11	1	0,06	74	5,75	2	0,60	53	5,94	2	0,23	16	8,94	149	2,43
Hematologické	8	0,90	12	0,71	20	1,55	3	0,89	2	0,22	52	6,05	0	0,00	97	1,58
Chirurgické	21	2,36	50	2,98	89	6,91	39	11,61	450	50,39	94	10,94	18	10,06	761	12,42
Cievna chirurgia	0	0,00	1	0,06	0	0,00	1	0,30	26	2,91	3	0,35	0	0,00	31	0,51
Infektológia	44	4,94	3	0,18	4	0,31	1	0,30	1	0,11	13	1,51	3	1,68	69	1,13
Interné	133	14,93	157	9,35	216	16,77	75	22,32	25	2,80	141	16,41	40	22,35	787	12,85
Kardiologické	1	0,11	6	0,36	7	0,54	2	0,60	0	0,00	6	0,70	3	1,68	25	0,41
Kardiochirurgia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,34	0	0,00	0	0,00	3	0,05
Kožné	1	0,11	12	0,71	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14	0,23
Ambulancie	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	0	0,00	1	0,12	4	2,23	6	0,10

Neurochirurgické	7	0,79	28	1,67	48	3,73	4	1,19	32	3,58	6	0,70	7	3,91	132	2,15
Neurologické	33	3,70	124	7,38	151	11,72	35	10,42	6	0,67	38	4,42	21	11,73	408	6,66
Novorodenecké	12	1,35	40	2,38	6	0,47	77	22,92	6	0,67	62	7,22	24	13,41	227	3,71
OAIM	29	3,25	815	48,51	176	13,66	19	5,65	79	8,85	234	27,24	14	7,82	1366	22,30
Očné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,89	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,05
Onkologické	16	1,80	25	1,49	31	2,41	12	3,57	2	0,22	52	6,05	1	0,56	139	2,27
ORL	0	0,00	5	0,30	1	0,08	1	0,30	12	1,34	2	0,23	5	2,79	26	0,42
Ortopedické	9	1,01	4	0,24	31	2,41	2	0,60	75	8,40	10	1,16	4	2,23	135	2,20
Paliatívne	0	0,00	5	0,30	2	0,16	0	0,00	0	0,00	1	0,12	1	0,56	9	0,15
Popáleninové	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,47	0	0,00	4	0,07
Plastická chirurgia	0	0,00	3	0,18	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,07
Pracovné lekárstvo	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Psychiatrické	50	5,61	231	13,75	128	9,94	13	3,87	1	0,11	2	0,23	11	6,15	436	7,12
Pneumológia a ftizeológia	6	0,67	19	1,13	3	0,23	1	0,30	0	0,00	10	1,16	1	0,56	40	0,65
Traumatologické	13	1,46	8	0,48	17	1,32	4	1,19	88	9,85	3	0,35	0	0,00	133	2,17
Urologické	10	1,12	5	0,30	111	8,62	0	0,00	24	2,69	17	1,98	1	0,56	168	2,74
Kúpeľné zariadenia	37	4,15	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	37	0,60
DOS	1	0,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Liečebné ústavy	14	1,57	7	0,42	1	0,08	1	0,30	0	0,00	1	0,12	0	0,00	24	0,39
SPOLU	891	100,0	1680	100,0	1288	100,0	336	100,0	893	100,0	859	100,0	179	100,0	6126	100,0

Graf III.9.4

Výskyt NN v zdravotníckych zariadeniach SR
podľa lokalizácie v r. 2012

Tab.III.9.7 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2012 (I. časť)

Etiologické agens	črevná		respiračná		urologická		kože a sliznic		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Acinetobacter	0	0,00	65	3,71	17	1,51	7	2,88	17	2,46	16	2,03	3	1,25	125	2,25
Acinetobacter baumannii	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	1	0,42	2	0,04
Acinetobacter calcoaceticus	0	0,00	25	1,43	4	0,35	1	0,41	4	0,58	6	0,76	1	0,42	41	0,74
Acinetobacter sp.	0	0,00	15	0,86	3	0,27	0	0,00	7	1,01	3	0,38	0	0,00	28	0,50
Adenovirus	11	1,54	2	0,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	13	0,23
Alcaligenes	0	0,00	4	0,23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,07
Aspergillus sp.	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Bacillus cereus	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,41	2	0,29	1	0,13	1	0,42	5	0,09
acteroides distansoni	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	1	0,02
Burkholderia cepacia	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Campylobacter	10	1,40	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	10	0,18
Campylobacter jejuni	2	0,28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Candida	0	0,00	4	0,23	1	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,09
Candida albicans	0	0,00	46	2,62	30	2,66	2	0,82	6	0,87	6	0,76	1	0,42	91	1,64
Candida crusei	0	0,00	1	0,06	1	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Candida glabrata	0	0,00	0	0,00	1	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Candida nonalbicans	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,14	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Candida non-albicans	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	2	0,04
Candida parapsilosis	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,25	0	0,00	2	0,04
Candida sp.	0	0,00	5	0,29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,09
Candida tropicalis	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Citrobacter	0	0,00	5	0,29	5	0,44	0	0,00	2	0,29	2	0,25	1	0,42	15	0,27
Citrobacter freundii	0	0,00	1	0,06	1	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Clostridium difficile	78	10,91	0	0,00	0	0,00	0	0,00	13	1,88	2	0,25	0	0,00	93	1,67
Clostridium perfringens	2	0,28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Corynebacterium sp.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,29	4	0,51	0	0,00	6	0,11
E. coli	4	0,56	86	4,91	272	24,13	15	6,17	79	11,43	93	11,80	7	2,92	556	10,01
E. coli / EPEC	5	0,70	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,09
E.coli enteropatog.	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Enterobacter	0	0,00	21	1,20	13	1,15	1	0,41	10	1,45	14	1,78	0	0,00	59	1,06
Enterobacter aerogenes	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	1	0,02
Enterobacter cloacae	0	0,00	5	0,29	4	0,35	0	0,00	4	0,58	4	0,51	0	0,00	17	0,31
Enterobacter sp.	0	0,00	8	0,46	5	0,44	0	0,00	3	0,43	1	0,13	0	0,00	17	0,31
Enterococcus faecalis	0	0,00	9	0,51	70	6,21	3	1,23	36	5,21	20	2,54	4	1,67	142	2,56
Enterococcus faecium	0	0,00	1	0,06	7	0,62	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	8	0,14
Enterococcus sp.	0	0,00	2	0,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,38	0	0,00	5	0,09
G negat.	0	0,00	18	1,03	20	1,77	4	1,65	14	2,03	14	1,78	4	1,67	74	1,33
G pozit.	0	0,00	3	0,17	4	0,35	1	0,41	7	1,01	9	1,14	1	0,42	25	0,45
Haemophilus	0	0,00	15	0,86	0	0,00	0	0,00	2	0,29	0	0,00	0	0,00	17	0,31
Haemophilus influenzae	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	8	1,16	0	0,00	0	0,00	9	0,16
Klebsiela ESBL +	0	0,00	5	0,29	1	0,09	0	0,00	1	0,14	4	0,51	0	0,00	11	0,20
Klebsiela oxytoca	0	0,00	8	0,46	6	0,53	0	0,00	2	0,29	7	0,89	0	0,00	23	0,41

Tab.III.9.7 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2012 (II. časť)

Etiologické egens	črevná		respiračná		urologická		kože sliznic ^a		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Klebsiella	1	0,14	135	7,70	108	9,58	17	7,00	30	4,34	38	4,82	6	2,50	335	6,03
Klebsiella pneum.	0	0,00	156	8,90	128	11,36	4	1,65	21	3,04	75	9,52	2	0,83	386	6,95
Klebsiella sp.	0	0,00	42	2,40	43	3,82	2	0,82	10	1,45	7	0,89	0	0,00	104	1,87
Kultivačne negat.	57	7,97	35	2,00	9	0,80	3	1,23	9	1,30	15	1,90	7	2,92	135	2,43
Kultivačne nevyšetr.	129	18,04	362	20,65	53	4,70	34	13,99	32	4,63	11	1,40	132	55,00	753	13,55
Kvasinky	1	0,14	3	0,17	2	0,18	1	0,41	1	0,14	0	0,00	0	0,00	8	0,14
Mikrococcus	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	1	0,02
Mikroorg. Iné špec.	0	0,00	5	0,29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	6	0,11
Moraxella catarr.	0	0,00	3	0,17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,05
Morganella morganii	0	0,00	4	0,23	1	0,09	0	0,00	8	1,16	2	0,25	0	0,00	15	0,27
Morganella pneum.	0	0,00	0	0,00	2	0,18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Nešpecifikované	0	0,00	2	0,11	0	0,00	0	0,00	1	0,14	0	0,00	0	0,00	3	0,05
Nezistené	0	0,00	27	1,54	1	0,09	1	0,41	2	0,29	2	0,25	13	5,42	46	0,83
Norovírus	35	4,90	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	35	0,63
Norwalk	2	0,28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Proteus	1	0,14	11	0,63	32	2,84	2	0,82	10	1,45	7	0,89	2	0,83	65	1,17
Proteus mirabilis	0	0,00	25	1,43	77	6,83	10	4,12	25	3,62	10	1,27	2	0,83	149	2,68
Proteus sp.	0	0,00	2	0,11	1	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,05
Proteus vulgaris	0	0,00	0	0,00	3	0,27	0	0,00	1	0,14	0	0,00	0	0,00	4	0,07
Providencia rettgeri	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	1	0,02
Pseudomonas	0	0,00	182	10,38	50	4,44	10	4,12	20	2,89	29	3,68	9	3,75	300	5,40
Pseudomonas aeruginosa	2	0,28	95	5,42	69	6,12	4	1,65	19	2,75	30	3,81	1	0,42	220	3,96
Pseudomonas sp.	1	0,14	8	0,46	1	0,09	1	0,41	0	0,00	1	0,13	0	0,00	12	0,22
Rotavírus	328	45,87	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	328	5,90
RS vírus	0	0,00	2	0,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Sal. Enteritidis	12	1,68	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	13	0,23
Sal. Infantis	1	0,14	0	0,00	1	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Sal. Typhimurium	2	0,28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Sal. zo skup. B	1	0,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Sal. zo skup. C	1	0,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,02
Serratia	0	0,00	3	0,17	1	0,09	1	0,41	1	0,14	2	0,25	0	0,00	8	0,14
Serratia marcescens	0	0,00	5	0,29	1	0,09	1	0,41	2	0,29	5	0,63	0	0,00	14	0,25
Shigella flexneri	6	0,84	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,11
Staphylococcus aureus	0	0,00	118	6,73	26	2,31	65	26,75	112	16,21	77	9,77	18	7,50	416	7,49
Staphylococcus aureus BL+	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,29	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Staphylococcus aureus MRS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,13	0	0,00	1	0,02
Staphylococcus aureus MRSA	0	0,00	74	4,22	8	0,71	18	7,41	63	9,12	29	3,68	6	2,50	198	3,56
Staphylococcus epidermidis	0	0,00	2	0,11	2	0,18	1	0,41	19	2,75	46	5,84	6	2,50	76	1,37
Staphylococcus epidermidis MRSE	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	1	0,14	15	1,90	3	1,25	20	0,36
Staphylococcus haemilyt.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,14	3	0,38	0	0,00	4	0,07
Staphylococcus haemilyt. MRSH	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,76	0	0,00	6	0,11
Staphylococcus hominis	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	0,89	0	0,00	7	0,13
Staphylococcus iný špecif.	0	0,00	13	0,74	8	0,71	11	4,53	20	2,89	29	3,68	0	0,00	81	1,46
Staphylococcus koaguláza negat.	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	8	1,16	31	3,93	0	0,00	40	0,72
Staphylococcus sp.	0	0,00	2	0,11	1	0,09	5	2,06	22	3,18	60	7,61	3	1,25	93	1,67
Stenot. Maltophilia	0	0,00	3	0,17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,25	0	0,00	5	0,09
Streptococcus	0	0,00	36	2,05	32	2,84	5	2,06	30	4,34	19	2,41	0	0,00	122	2,20
Streptococcus agalactie	0	0,00	1	0,06	2	0,18	0	0,00	0	0,00	4	0,51	0	0,00	7	0,13
Streptococcus pneumoniae	0	0,00	2	0,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,51	0	0,00	6	0,11
Streptococcus sk. B agalactie	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	1	0,14	0	0,00	0	0,00	2	0,04
Streptokoky viridujúce	0	0,00	3	0,17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,05
Trichosporon sp.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,25	0	0,00	2	0,04
Vírus hepatitídy A	0	0,00	4	0,23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,07
Vírus hepatitídy B	0	0,00	1	0,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	2,08	6	0,11
Vírus hepatitídy C	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,42	1	0,02
Vírus chrípky A	0	0,00	7	0,40	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	0,13
Zákožka svrabová	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	3,70	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	0,16
ZES kult. Negat	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,82	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,04
ZES kult. Nevyšetrený	23	3,22	17	0,97	0	0,00	1	0,41	0	0,00	0	0,00	0	0,00	41	0,74
SPOLU	715	100,00	1753	100,00	1127	100,00	243	100,00	691	100,00	788	100,00	240	100,00	5557	100,00

V skupine **črevných nákaz** je výskyt NN vyšší ako v roku 2011, nahlásených bolo 891 nákaz (715 v r.2011), percentuálne tvoria tieto nákazy 14,6 % (12,9 % v r.2011) z celkového hláseného výskytu NN. Ochorenia sa vyskytovali najčastejšie vo forme hnačiek, hlásené boli najmä na klinikách alebo oddeleniach pediatrie, psychiatrie a interny. Ako etiologické agens (**Tab.III.9.7**) figurovali najčastejšie *rotavírusy* a *Clostridium difficile*.

Zaznamenali sme nasledujúce epidémie črevných nákaz:

Bratislavský kraj:

Etiologicky neobjasnený zostal epidemický výskyt hnačiek a gastroenteritíd na V. internej klinike, Nemocnice Ružinov, Univerzitná nemocnica Bratislava, kde v čase od 4.1.-16.1.2012 z celkového počtu exponovaných 130 osôb (70 pacientov + 60 zdravotníckych pracovníkov) ochorelo 11 pacientov a 13 zdravotníckych pracovníkov. V popredí klinických príznakov boli hnačky, vracanie, zvýšená teplota do 37,5°C. Kultivačným vyšetrením tampónov z rekta ani virologickým vyšetrením stolice sa etiologický agens nepodarilo dokázať. K šíreniu infekcie dochádzalo kontaktom.

Výskyt 4 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu v epidemiologickej súvislosti bol zaznamenaný v dňoch 29.5-31.5.2012 u pacientov Psychosomatickej kliniky Psychiatrickej nemocnice P. Pinela v Pezinku (celkový počet exponovaných 71 osôb). V klinickom obraze dominovali hnačky, vracanie, zvýšená teplota s rýchlou úpravou zdravotného stavu. Kultivačným vyšetrením tampónov z rekta sa etiologický agens nepodarilo dokázať, biologický materiál na virologické vyšetrenie nebol odobratý. U zdravotníckych pracovníkov nebolo evidované žiadne ochorenie. Pravdepodobným prameňom nákazy bola pacientka, ktorá ochorela doma na adaptačnej priepustke. K šíreniu infekcie dochádzalo kontaktom.

Nitriansky kraj:

Dňa 20.2.2012 bol písomne nahlásený výskyt hnačkových ochorení z oddelenia úrazovej chirurgie FNŠP v Nitre. V rámci epidemiologického šetrenia bolo zistené, že z celkového počtu 53 exponovaných osôb (24 pacientov a 29 zamestnancov) oddelenia ochorelo 7 pacientov. Dátum prvých príznakov u všetkých pacientov bol 7.2.2012. V klinickom obraze dominovali hnačky v počte 3-4x v trvaní 1 deň, bez zvýšenia telesnej teploty, bez zvracania a bolestí brucha. Od 4 pacientov bol odobraný tampón rekta na kultivačné vyšetrenia - laboratórny výsledok negatívny. Odber stolice na virologické vyšetrenie nebol vykonaný. V čase šetrenia boli pacienti v stabilizovanom stave bez klinických príznakov. Epidémia bola uzatvorená ako gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu.

Z interného oddelenia NsP Levice bol hlásený zvýšený výskyt hnačkových ochorení. V čase od 9.3. do 12.3.2012 ochorelo z celkového počtu 38 exponovaných osôb (31 pacientov a 7 osôb personálu) 8 pacientov a 3 zamestnanci. V klinickom obraze dominovali hnačky, v troch prípadoch aj zvracanie, bez zvýšenia telesnej teploty. Na oddelení bola nariadená izolácia pacientov s hnačkami, zabezpečenie zvýšenej dezinfekcie, zákaz návštev, okamžité hlásenie výskytu ďalších prípadov ochorení. Výsledky kultivačných vyšetrení tampónov z rekta boli negatívne, stolica na virologické vyšetrenie nebola odobraná. Epidémia bola uzatvorená ako gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu.

Z PN v Hronovciach bol hlásený zvýšený výskyt hnačkových ochorení u pacientov a personálu. V čase od 27.1. do 30.1.2012 z celkového počtu 58 exponovaných (35 pacientov a 23 osôb personálu) ochorelo 19 pacientov a 3 zamestnanci. U všetkých chorých dominovali hnačky v počte 4 – 5-krát v trvaní 1 dňa, v 8-mich prípadoch zvracanie a u 4 pacientov boli prítomné subfebrílie do 37,4°C. Na oddelení bola nariadená zvýšená dezinfekcia, izolácia pacientov, zákaz návštev a odber biologického materiálu – tampónov z rekta a stolice na kultivačné a virologické vyšetrenie. Z odobratého materiálu od 1 pacienta bola izolovaná *Shigella flexneri*. Pacient bol v čase šetrenia v stabilizovanom stave, bez klinických príznakov gastroenteritídy. Po nahlásení pozitívneho laboratórneho výsledku bola nariadená izolácia a preliečenie pacienta s vyčlenením osobitného WC, zabezpečená zvýšená dezinfekcia rúk personálu, až do doby troch negatívnych kultivačných výsledkov opakovaných odberov tampónov z rekta. Z odobratej stolice od choreho pacienta bol dňa 2.2.2012 hlásený pozitívny výsledok stolice na prítomnosť *rotavírusu*. Epidémia bola uzatvorená ako epidémia rotavírusovej enteritídy.

V dňoch od 14.4.2012 do 15.4.2012 bol zaznamenaný na urologickej klinike FNŠP v Nových Zámkoch zvýšený výskyt gastroenteritíd. Z 39 exponovaných osôb (z toho 20 pacientov a 19 personálu) ochorelo 7 pacientov. Ochorenia prebiehali pod obrazom opakovaných hnačiek a zvracania v trvaní 1-3 dni. V súvislosti s výskytom gastroenteritíd boli nariadené protiepidemické opatrenia a odbery vzoriek na mikrobiologické a virologické vyšetrenie. Z 3 odobratých vzoriek stolice na virologické vyšetrenie bola vo všetkých dokázaná prítomnosť *norovírusov*.

Trnavský kraj:

V čase od 30.7.2012 do 2.8.2012 došlo k epidémiám hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu na Geriatrickom oddelení NsP Dunajská Streda a.s. s manifestným priebehom ochorenia. Ochorenia boli hlásené dňa 1.8.2012 primárkou oddelenia. Z celkového počtu 39 exponovaných osôb (29 pacientov a 10 personál) ochorelo 6 pacientov. Etiologický agens nezistený, kultivačné vyšetrenia boli negatívne. Klinické príznaky: hnačky, TT: 38 °C., hnačky, zvracanie, slabosť. Od 6 chorých bol odobratý výter z konečníka na kultivačné vyšetrenie stolice s negatívnym výsledkom. Ochorenia boli hlásené na základe klinického priebehu ochorenia a epidemickej súvislosti. Pravdepodobný faktor prenosu ostal neobjasnený. V rámci epidemiologického šetrenia boli vykonané potrebné protiepidemické opatrenia dňa 2.8.2012.

V čase od 7.1.2012 – 9.1.2012 bol na odbor epidemiológie nahlásený epidemický výskyt u pacientov a zamestnancov interného oddelenia NAW Piešťany, pričom ochoreli 2 pacienti a 9 zamestnancov zariadenia. Klinický priebeh ochorení: bez teplôt alebo so zvýšenou teplotou do 38 °C. s kŕčmi v bruchu a s hnačkami. Etiologický agens: nepotvrdený, predpokladaný prameň nákazy: chorý človek, predpokladaný faktor prenosu: priamy kontakt. V súvislosti s epidémiou neboli odobraté žiadne vzorky zo stravy ani z prostredia.

Trenčiansky kraj:

Od 02.02.2012 do 14.02.2012 bola evidovaná epidémia akútnej gastroenteropatie zapríčinenej vírusom *Norwalk* na geriatrickom oddelení FN Trenčín. Z CP 106 exponovaných (57 pacientov a 49 personál oddelenia) ochorelo 45 osôb (36 pacientov a 9 pracovníkov geriatrického oddelenia). Prvý prípad ochorenia bola pacientka hospitalizovaná pre dehydratáciu pri akútnej gastroenteritíde. Klinický obraz: hnačky, vracanie, nauzea, bez

teplôt, s odoznívaním príznakov do 48 hodín. Výsledky vyšetrení: 5 odobratých vzoriek stolíc od pacientov/ 2 krát *Norwalk vírus* pozitívny. Na oddelení bol vykonaný ŠZD a nariadené protiepidemické opatrenia vrátane odberov vzoriek stolíc na virologické vyšetrenie.

V čase od 27.6.2012 do 18.8.2012 bol evidovaný na novorodeneckom oddelení FN v Trenčíne epidemický výskyt MRSA u 15 novorodencov a 2 SZP. (14 x z výteru z nosa, jedna infekcia operačnej rany – stómie a dve infekcie oka). Výskyt bol zaznamenaný na nedonoseneckej časti novorodeneckého oddelenia u detí s nízkou pôrodnou hmotnosťou a u detí podstupujúcich fototerapiu, ktorá je súčasťou nedonoseneckého úseku. V dňoch 20.7., 24.7. a 25.7.2012 bol vykonaný ŠZD, pri ktorom bolo zistené, že prvý pozitívny nález MRSA bol evidovaný u prematúrneho novorodenca (prijatého 27.6.2012), ktorý bol vo FN Trenčín opakovane hospitalizovaný a zároveň mu bola poskytovaná zdravotná starostlivosť v inom zdravotníckom zariadení (DFNsP Bratislava, odd. patologických novorodencov a JIRS I. DK).

Z celkového počtu exponovaných 158 novorodencov a 23 členov personálu bol izolovaný MRSA u 15 novorodencov (12 krát z výteru z nosa, 1x z operačnej rany (stómia) a 2 krát z výteru z oka. Na oddelení boli nariadené protiepidemické opatrenia s odbermi sterov z prostredia na mikrobiologické vyšetrenie. Zo sterov z prostredia bol MRSA (stafylokokový enterotoxín A,D pozit.) zachytený vo vzorke z dojčeneckej vody Lucky z dojčeneckej fľašky dieťaťa, ktoré malo MRSA izolovaný z hrdla. Na oddelení bola nariadená a vykonaná sanitácia. Zdravotníckemu personálu a matkám pozitívnych novorodencov boli nariadené výtery z nosa a hrdla. U 2 zdravotníckych pracovníkov bol pozitívny MRSA, u nich bol stafylokokový enterotoxín A,D pozitívny, následne bola nariadená dekolonizácia personálu.

V čase od 6.3. 2012 do 20.3.2012 bol evidovaný výskyt enterokolitíd zapríčinených *Clostridium difficile* v epidemiologickej súvislosti na internom oddelení FN Trenčín časť ženy. Z celkového počtu 73 exponovaných (48 pacientov a 25 členov personálu) ochoreli 4 pacientky. V klinickom obraze početné riedke stolice. Pravdepodobne išlo o kontaktné ochorenia. Všetkým ochoreniam predchádzala aj ATB liečba. Na oddelení boli nariadené protiepidemické opatrenia.

V čase od 5.3.2012 do 17.4.2012 bola zaznamenaná protrahovaná epidémia na detskom odd. nemocnice Bojnice, kde postupne ochorelo 9 detí z celkového počtu 134 exponovaných. U všetkých chorých bol vyšetrením stolice potvrdený *rotavírus*. Všetky ochorenia mali nozokomiálny charakter. Ochorenia sa prejavovali hnačkami, vracaním a u niektorých detí aj teplotami do 38°C. Ochorenia sa šírili z oddelenia na detskú JIS rukami personálu.

Žilinský kraj :

Dňa 30.01.2012 bol zaznamenaný vo FN sP Žilina - Interné oddelenie JIS 3. poschodie výskyt hnačkových ochorení. Spolu ochorelo 10 osôb oddelenia, t.j. 5 pacientov (2 muži a 3 ženy) a 5 osôb zdravotníckeho personálu (3 sestry, sanitárka, upratovačka) z počtu 44 exponovaných. Prvé príznaky sa objavili v sobotu 28.01.2012 cca po 8,00 hod u pacientky, posledné ochorenie hlásené 2.2.2012 u pacienta. Klinicky obraz: - zvracanie, opakovaná hnačka, u jedného pacienta TT nad 38°C. Dňa 30.01.2012 vykonané protiepidemické opatrenia v ohnisku, zabezpečený odber biologického materiálu. Etiologický agens sa laboratórnym vyšetrením biologického materiálu nepodarilo objasniť.

Oddelením klinickej mikrobiológie nahlásených 7 pozitívnych výsledkov na rotavírusy, z toho 6 z Kliniky detí a dorastu (KDaD) a 1 z Kliniky infektológie a cestovnej medicíny (KIaCM) UNM. Epidemiologickým vyšetrením bolo zistené, že dve deti (0 ročný a 1 ročný chlapec) boli na KDaD UNM prijaté s akútnou gastroenteritídou, s klinickým obrazom častých hnačiek a opakovaného zvracania. Prvé príznaky u obidvoch boli 1.1.2012, hospitalizácia 2.1. a 4.1.2012. Dalších 5 prípadov malo epidemiologickú súvislosť, ochorenia mali nozokomiálny charakter. Prvé príznaky od 2.1. do 16.1.2012. V klinickom obraze boli prítomné časté hnačkovité stolice žltej farby 2 - 3 dni po prijatí. Jednalo sa o jedno 5 ročné a dve 0 ročné dievčatká, 18 ročnú študentku a 37 ročnú ženu, ktorá bola hospitalizovaná s dieťaťom ako sprievod rodinného príslušníka. U 37 ročnej ženy sa gastroenteritída prejavila 2.1.2012 po návrate z KDaD UNM s dieťaťom, kde bola 3.1.2012 následne hospitalizovaná na KIa CM s klinickým obrazom častých vodnatých stolíc, kolapsovým stavom. Vo všetkých prípadoch ochorenia došlo k vyzdraveniu. Na oddeleniach sa vykonáva častejšia dezinfekcia prostredia izieb, sociálnych zariadení, ambulancií. Deti s klinickým obrazom hnačiek sú izolované, rodičia poučení o dodržiavaní osobnej hygieny, dezinfekcií rúk.

Banskobystrický kraj:

V DFNsP v Banskej Bystrici bol zaznamenaný počas roku 2012 protrahovaný výskyt hnačkových ochorení v celkovom počte 58, ako etiologické agens boli identifikované *rotavírusy*. Uvedený stav bol prejednaný z vedením nemocnice a boli nariadené protiepidemické opatrenia.

Košický kraj:

V UNLP Košice, pracovisko Rastislavova 43 na IV. Internej klinike v čase od 05.-07.02. 2012 z celkového počtu 39 exponovaných osôb (17 zamestnancov, 22 pacientov) na lôžkovom oddelení C- ženské ochorelo 7 pacientok. Prvé klinické príznaky sa objavili 05.02.2012. V klinickom obraze dominovali hnačky a subfebrility. Ochorenia mali ľahký priebeh. Výsledky výterov z rekta boli negatívne. U jednej pacientky bol zo stolice potvrdený *rotavírus*.

Na neurologickom oddelení v čase od 27.01.- 01.02.2012 z celkového počtu 51 exponovaných osôb (20 zamestnancov a 31 pacientov) ochoreli 6 pacienti. Prvé klinické príznaky sa objavili 28.01.2012. V klinickom obraze prevládali hnačky, zvracanie, bez teplôt. Ochorenia mali mierny priebeh. Jedna pacientka mala z výteru z rekta izolovanú *S. enteritidis*.

Centrum pre liečbu drogových závislostí Košice v čase od 05.-09.02.2012 z 55 exponovaných osôb (19 zamestnancov, 36 pacientov) ochorelo 17 (16 pacientov a 1 zamestnanec). Prvé klinické príznaky sa objavili 05.02.2012 - vodnaté hnačky, nauzea, zvracanie, subfebrility. Klinický stav chorých sa upravil po nasadení symptomatickej liečby, hnačky ustúpili po 1 dni. Všetkým pacientom boli odobraté výtery z konečníka a vzorky stolice na laboratórne vyšetrenie. Výsledky výterov z rekta boli negatívne. U 2 pacientov bol zo stolice potvrdený *norovírus*.

V NsP Trebišov na detskom oddelení v čase od 30.10.-19.11.2012 z celkového počtu 32 exponovaných osôb (20 detí a 12 personál) ochorelo 7 detí. V klinickom obraze prevládali bolesti brucha, febrility, hnačky. Ako etiologický agens bol potvrdený *rotavírus*. Prameňom nákazy boli deti prijaté s hnačkovým ochorením. Pravdepodobným faktorom prenosu boli ruky personálu.

V skupine **nákaz dýchacích ciest** došlo k poklesu podielu výskytu týchto nákaz oproti r.2011, tieto nákazy tvoria 27,4 % všetkých NN (31,5 % v r.2011). Väčšinou sa vyskytovali na OAIM, psychiatrii a interne. Išlo najmä o bakteriálne bronchitídy a bronchopneumónie, často s multirezistentnou etiológiou, ktoré majú ďaleko väčší význam čo do vážnosti prognózy i možnosti prevencie.

Kultivačne z bakteriálnych agens prevládali *Pseudomonas sp.*, *Klebsiella sp.*, *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky.

Z OAIM sú hlásené najmä purulentné bronchopneumónie u pacientov na riadenej ventilácii, pričom ich výskyt úzko súvisí s frekvenciou a kvalitou dekontaminácie servoventilátorov a ostatného príslušenstva, možnosťou vstupu na oddelenie a jednotlivé boxy v jednorázovom oblečení, maske, čiapke, s použitím rukavíc, pákových vodovodných batérií, dávkovačov mydla a dezinfekčných roztokov a papierových osušiek, čo má nenahraditeľný význam pre prevenciu vzniku a šírenia nozokomiálnych agens.

Epidemický výskyt ochorení hlásili z Prešovského kraja, kde na neurologickom oddelení Vranovskej nemocnice ochorelo v dobe od 5.4. do 22.4.2012 celkom 18 z 53 exponovaných pacientov na akútny zápal hrtanu a priedušnice. Etiologický agens ani suspektný faktor prenosu nebol zistený.

U **močopohlavných nákaz** došlo k miernemu nárastu výskytu oproti predchádzajúcemu roku a tieto nákazy tvoria 21,0 % (20,3 % v r.2011) zo všetkých NN. Najväčší počet bol na odd. interny, OAIM, psychiatrii a neurológii.

Klinicky išlo najčastejšie o cystitídy po cievkovaní a pri dlhodobom zavedení permanentného katétra. V etiológii najčastejšie figurovali *E.coli*, *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *Proteus sp.*

V skupine **nákaz kože a slizníc** došlo k nárastu oproti r. 2011 a tieto nákazy tvoria 5,5 % zo všetkých NN (4,4 % v roku 2011). Najčastejšie sa vyskytli na neonatológii, chirurgii, interne a neurológii. Klinicky sa jednalo o konjunktivitídy, inflamované dekubity, bulózne dermatitídy, omfalitídy, scabies. Etiologicky figurovali najmä *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky, *Proteus sp.*, *Klebsiella sp.*

Infekcie v mieste chirurgického výkonu a popáleniny tvoria už 14,6 % zo všetkých NN, (v r.2011 12,4 %). Najviac sa ich vyskytlo na klinikách a oddeleniach chirurgie, traumatológie a OAIM, najčastejšie vo forme abscesov operačných rán. Na etiológii sa najviac podieľali *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky, *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *E.coli*, *Proteus sp.*

Sepsy tvoria 14,0 % všetkých nemocničných nákaz (14,2 % v r.2011), najviac sme ich zaznamenali na OAIM, interne a chirurgii.

U sepsí dominovali etiologicky *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky, *E.coli*, *Pseudomonas sp.* a *Klebsiella sp.* Bližšie rozdelenie v stati III.7 septikémie.

Dôležitú úlohu hrajú invazívne zákroky, pri ktorých sa zavádzajú centrálné venózne katétre, periférne kanyly, dialyzačné katétre, permanentné katétre, drény a pod.

V skupine **ostatné nákazy** bol výskyt nižší ako v roku 2011 a tieto infekty tvoria 2,9 % zo všetkých NN (4,3 % v r.2011). Do tejto skupiny boli nahlásené najmä meningitídy, flebitídy, peritonitídy, mastitídy a endokarditídy. Najviac nákaz sa vyskytlo na interne, neonatológii, chirurgii a neurológii. Kultivačne dominovali *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky.

Ú m r t i a na nozokomiálne nákazy

Bratislavský kraj:

V roku 2012 nezaznamenali žiadne úmrtie.

Nitriansky kraj:

V tomto roku vykazuje 5 prípadov úmrtia u pacientov na nozokomiálnu nákazu – sepsu:

Klinika akútnej a intenzívnej medicíny (KAIM) FN Nitra

68-ročný pacient operovaný pre ileus. Po operácii preložený na KAIM pre pozákrkovú respiračnú insuficienciu. Od prijatia kanylácia ciev, zavedené brušné drény, permanentný močový katéter, nasogastrická sonda, realizovaná orotracheálna intubácia a napojený na umelú pľúcnu ventiláciu. Na 5. deň hospitalizácia komplikovaná rozvojom septického stavu s triaškou, febrilitami do 39,5°C, tachykardiou a eleváciou zápalových parametrov. Odoberaté hemokultúry s nálezom *Klebsiella pneumoniae*. Empiricky podávaná kombinovaná antibiotická terapia, po výsledkoch kultivácie zamenená podľa citlivosti. Aj napriek intenzívnej terapii sa klinický stav pacienta zhoršoval a na 10. deň hospitalizácie pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

68-ročná pacientka prijatá pre subdurálne krvácanie po úraze. V ten istý deň neurochirurgická intervencia (kraniotómia). Od prijatia zavedený centrálny venózný katéter, arteriálny katéter, permanentný močový katéter, nasogastrická sonda, realizovaná orotracheálna intubácia a napojená na umelú pľúcnu ventiláciu. Na 16. deň hospitalizácie výstup teplôt do 39,5°C, triaška a v laboratórnom obraze vzostup zápalových markerov. Odoberaté hemokultúry, z ktorých bol izolovaný *Staphylococcus koaguláza negat.* Nasadená kombinovaná antibiotická terapia. Aj napriek intenzívnej starostlivosti klinický stav sepsy progredoval a na 18. deň hospitalizácie pacientka exitovala. Priamou príčinou smrti bol septický šok. Nepitvaná.

Neurologická klinika FN Nitra

51-ročný pacient prijatý s dg. mozgový infarkt. Od prijatia zavedená periférna venózna kanylka a permanentný močový katéter. Na 3. deň hospitalizácie výstup teplôt s maximom do 39,5°C, triašky, tachykardia a v laboratórnom obraze elevácia markerov zápalu. Odoberaté hemokultúry s nálezom *Enterococcus faecalis* (PNC netestovaný). Empiricky podávaná antibiotická liečba po výsledkoch kultivácie zamenená podľa citlivosti. Aj napriek intenzívnej terapii sa klinický stav pacienta zhoršuje a na 9. deň hospitalizácie pacient exituje na septický šok. Diagnózu úmrtia potvrdila aj pitva.

Oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie FN Nitra

57-ročný pacient s dg. inoperabilný pokročilý karcinóm žalúdka prijatý na podanie chemoterapie. Od prijatia zavedená periférna venózna kanylka. Na 8. deň hospitalizácie výstup teplôt s maximom do 39,5°C s triaškou, tachykardiou a eleváciou zápalových parametrov. Odoberaté hemokultúry s nálezom *Pseudomonas aeruginosa*. Empiricky nasadená kombinovaná antibiotická terapia. Na 9. deň hospitalizácie pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

OAIM Forlife no. VN Komárno

70 ročný pacient preložený z NÚSCH - Bratislava po výmene aortálnej a mitrálnej chlopne bioprotézami na interné oddelenie Forlife, n.o. Všeobecná nemocnica Komárno na doliečenie. Pri prijatí bol pacient afebrilný. Pre zhoršenie stavu bol na 9. deň preložený na JIS, kde

sa zdravotný stav i napriek komplexnej liečbe nezlepšuje, rozvíja sa multiorgánové zlyhanie. O 7 dní bol pacient preložený na OAIM pre nutnosť protišokovej liečby a možnú potrebu umelej pľúcnej ventilácie. O 2 dni mal intermitentne febrility nad 39°C, odobratá hemokultúra s pozitívnym výsledkom na *Staphylococcus gallinarum*. Pacient na 5. deň po hospitalizácii na OAIM exitoval, príčinou smrti bol septický šok – A41.9. Nepitvaný.

Trnavský kraj:

V okrese Dunajská Streda boli hlásené 4x z neurologického odd., 2x z interného odd. a 1x z geriatrického odd.

Úmrtia hlásené z neurologického odd.:

U ťažko chorého 63 ročného imobilného pacienta, u ktorého na 5. deň hosp. bola diagnostikovaná bronchitis ac. a pravostranná pneumónia. Zo spúta vypestovaná *Klebsiella pneumoniae* spoločne s *Candidou crusei a glabrata*. Počas hosp. mal zavedený PVK, PMK a NGS.

U 60 ročného pacienta prijatého s infarkt mozgu. Na 6. deň hospitalizácie sa objavili vysoké teploty, výstup zápalových parametrov, diagnostikovaný zápal pľúc. Pacient exitoval na 10. deň hosp. Zo spúta vypestovaný *Pseudomonas aeruginosa*.

U 70 ročného pacienta hosp. pre dg. infarkt mozgu. Počas hospitalizácie došlo k zvýšeniu zápalových parametrov, TT:38,5 °C, diagnostikovaný akútny zápal hrtana a priedušnice. Odobratý TT, kult.: *E.coli*. Pacient exitoval na 19. deň hospitalizácie.

U 59 ročného pacienta hospitalizovaného s dg: I61.9 (NCMP) a hypertenziou III. st. Počas hospitalizácií mal zavedený PVK, močový PK a NGS. Na 7. deň hospitalizácie došlo k vzostupu TT, k elevácii zápalových parametrov. Pacient exitoval po 12. deň hospitalizácie. Mikrobiologické vyšetrenie potvrdilo prítomnosť *Enterococcus faecalis* v moči. .

Geriatrické odd hlásilo úmrtie 77 ročného pacienta prijatého s dg. arteroskleróza. Na 4. deň hospitalizácie sa objavila u pacienta hypostatická pneumónia. Bol odobratý materiál na vyšetrenie, zo spúta a z haemokultúry s pozit. výsledkom - *Staphylococcus lentus*, na 7. deň hospitalizácie pacient exitoval.

Interné odd. hlásilo úmrtie polymorbidného 70 ročného pacienta, prijatého pre obehovú slabosť. Pri prijatí zavedený PVK. Na 3. deň po jeho zavedení sa objavuje u pacienta zimnica, zvýšenie TT: do 38.2 °C, Bola odobratá hemokultúra, nasadená ATB terapia. Z hemokultúry vypestovaný *Staphylococcus aureus* opakovane. Miesto vpichu bez nálezu mikroorganizmov. Pacient na 6. deň hospitalizácie exitoval.

60 ročného pacienta s cirhózou pečene etyltoxickej genézy s hepatálnou encephalopatiou, dementným a imobilizačným syndrómom, inkontinenciou moča i stolice a rozsiahlym sakrálnym dekubitom prijatý pre známky dehydratácie. Počas hospitalizácie vykonaná nekrektómia, ošetrovanie dekubitov, podávaná ATB terapia. Stav počas hospitalizácie na 10. deň priebeh komplikovaný teplotami, diagnostikovaná hypostatická bronchopneumónia J19.9, a septický stav. Pacient exitoval. Z hemokultúry vypestovaný *Staphylococcus hominis*.

Trenčiansky kraj:

Hlásil úmrtia:

75 ročnej ženy na septikémiu prijatej na geriatriu pre kardiálnu dekompenzáciu, počas hospitalizácie podávaná intravaskulárna terapia, prechodné zlepšenie stavu. Na 4. deň hospitalizácie nástup febrilit so zimnicou, pre eleváciu zápalových parametrov, schvátanosť a apatiu preložená na interné JIS. Odber HK: *MRSA*. Laboratórny obraz svedčiaci pre DIC so známkami kardiálnej cirhózy, stáza v malom obeh, septický šok, exitus.

83 ročného polymorbidného pacienta s ICHS, s chron. renálnou insuficienciou v permanentnej dialyzačnej liečbe, prijatý po dialýze na geriatriu vo febrilnom stave, počas hospitalizácie opakovaný vzostup teploty a vzostup zápalových parametrov, kardiopulmonálne zlyhávanie, febrilný stav, exitus na septikémiu. HK: *Staphylococcus aureus* polyrezistentný, MSSA

54 ročnej ženy s DM na inzulíne, hospitalizovaná na OAIM v komatóznom stave po predávkovaní inzulínom, so zavedeným PMK a OT kanylou, následne tracheostomovaná, na 5. deň vznik ľavostrannej pneumónie potvrdenej rtg, kultivácia spúta *Serratia marcescens*. Kultivačne multikolonizovaná pacientka s polyrezistentnými kmeňmi mikroorganizmov. Napriek komplexnej liečbe zápalová aktivita stúpa, pneumónia progreduje, pacientka exitovala.

78 ročný muž privezený na OAIM RLP po páde zo stromu, pri príjme dyspnoický s hyposaturáciou, s príznakmi traumatického šoku, hypotenzný. Na OAIM na riadenej ventilácii, tlmený, postupne febrilný, (ATB - Bitamon, Abricef, Ciprofloxacín) stále soporózný. Na 5. deň výstup teploty do 41°C, stúpajúce laboratórne markery, HK: *Pseudomonas aeruginosa* polyrezistentný kmeň. Napriek ATB liečbe dochádza k rozvoju septického stavu, k oligoanúrii, zhoršeniu pľúcneho nálezu, pacient exitoval.

60 ročný muž s DM I. typu, kontinuálne liečený inzulínom, so závažnými komplikáciami diabetu, zaradený v dialyzačnom programe od septembra 2010. T. č. odoslaný z hemodialýzy k hospitalizácii na interné oddelenie pre febrilný stav, vysoké CRP, od úvodu liečby podávaný Vankomycín, neskôr pridaný Meropenem a Gentamycín. Odber hemokultúry *MRSA*. Po ďalšej hemodialýze pacient somnolentný, hypotenzný, febrilný, podaný parenterálne Vankomycín, popoludní exitoval. Úmrtie na septikémiu.

67 ročná žena prijatá na chirurgické oddelenie pre tri dni trvajúce bolesti brucha a vracanie. Realizovaná operačná revízia, zistený tumor v oblasti céka, odobratý ster z rany s nálezom *E. coli* (C), pooperačne afebrilná. Cez ranu sa objavil črevný obsah, operačná revízia, pacientka pre instabilitu preložená na OAIM. V priebehu 48 hodín sa stav pacientky zlepšil, preložená späť na chirurgické oddelenie, tu reanastomóza, pooperačný priebeh afebrilný, pre respiračnú tieseň preložená na OAIM. Pri príjme zaintubovaná, dehydrovaná, rozvrat vnútorného prostredia, ARDS, septický stav, teplota 38°C (potom subfebrilná), vysoké CRP, Leu. Odber HK s nálezom *Proteus mirabilis* a *Enterobacter cloacae* (MR). Cielená ATB terapia. U pacientky vzniká cirkulačná instabilita, progresia septického stavu, rozvoj MODS, asystolia, exitus.

57 ročný muž prijatý na JIS k diff. dg. proťahovaného febrilného stavu. Pre akútne vzniknutú respiračnú insuficienciu s masívnou hemoptýzou a eleváciou zápalových markerov preložený na OAIM. Pri príjme OTI, UPV, NgS, CVK. ATB – Ciphin, Augmentin,

Fluconazol. Na CT pľúc obraz difúzneho postihnutia pľúcneho parenchýmu v mediálnej zóne bilaterálne. Rozvoj suchého dráždivého kašľa. Auskultačne piskoty, vrzoty, pacient tracheotomovaný, zavedený hrudný drén, odsávané množstvo nazelenalého sekrétu. Na RTG regresia zmien. Od príjmu afebrilný – subfebrilný. Stav sa komplikuje sepsou, teplota do 38,5°C, Leu 15,7. HK: *Pseudomonas aeruginosa*. Napriek ATB liečbe (Augmentin, Ciphin, Fluconazol, Meronem, Gentamycin rozvoj MODS, exitus. Základná príčina smrti: sepsa s MODS – septický šok.

49 ročná žena prijatá na chirurgické oddelenie - operovaná pre herniu ventralis. Pri operácii iatrogénne poranenie tenkého čreva. Na 2. deň reoperovaná. Pre respiračnú insuficienciu, ARDS, preložená na OAIM. Po úprave stavu preložená na chirurgické oddelenie, kde pre rozpad operačnej rany revidovaná, rana rozmokvaná, presakuje obsah, pacientka prelože zaintubovaná, na UPV, NGS, PK (zavedený na chir. odd.). Subfebrilná – febrilná počas celej hospitalizácie, CRP 4.5.2012 - 205,3, LEU 4.5. 15, 18.5. 20,8, 30.4. 14,2. Operačná rana – hnisavá sekrécia, kutivácia steru z rany: *Enterococcus faecium* MR, *Candida albicans*, *Enterobacter cloacae* MR. Postupne edém pľúc, fluidotorax, pľúcna embolizácia, rozvoj septického šoku (HK negat.), exitus.

82 ročný muž prijatý na interné oddelenie s respiračnou insuficienciou, pre zhoršenie stavu vykonaný RTG hrudníka s popisom bilaterálnej bronchopneumónie, fluidotorax. Následne preložený na OAIM NsP v Myjave. Pri prijatí na OAIM tracheotomovaný, na UPV, so zavedeným CVK do v. subclavia, s nasogastrickou sondou, permanentným močovým katétrom a s dekubitom v sakrálnej oblasti. Dýchanie zastreté bilaterálne, s početnými muzikálnymi fenoménmi. Bronchoalveolárna laváž: *Pseudomonas aeruginosa*. Terapia Meronem, Biseptol. Napriek intenzívnej liečbe pacient exitoval. Úmrtie na infekčnú dg.: Zápal pľúc vyvolaný *Pseudomonas aeruginosa*

82 ročná žena, ktorá bola hospitalizovaná na JIS chirurgického odd. nemocnice Bojnice za účelom chirurgického výkonu pre gastrokolickú fistulu, ktorá jej bola zistená RTG vyšetrením. Na 2.deň jej bol zavedený CVK, na 9.deň laparotómia – excízia žalúdočného vredu a parciálna resekcia hrubého čreva pri zistenej fistule. Pre rozvoj tachyarytmie a respiračnej insuficiencie bola na 4.deň po operácii preložená na OAIM Bojnice. Na 5.deň po operácii TT 39,4°C, CRP: 264,7. Z odobratej HK, obsahu drénu a obsahu dýchacích ciest jej bol vykultivovaný *Enterococcus faecalis* - MRK. Ako predispozičný faktor sa uplatnila operácia. Pacientka bola liečená trojkombináciou ATB. Na 15.deň hospitalizácie a na 3.deň od začiatku prvých príznakov ochorenia na nemocničnú sepsu pacientka exitovala. V liste o prehliadke mŕtveho bol ako choroba, ktorá privodila smrť uvedený septický šok s obehovým zlyhaním.

70 ročná žena, ktorá bola prijatá na ortopedické odd. nemocnice Bojnice pre zlomeninu krčka pravej stehnovkej kosti. Na 9. deň hospitalizácie jej bola urobená implantácia TEP coxae l.dx, následne dochádza ku zhoršeniu hybnosti a kontaktu s pacientkou, zhoršenie hypertenzie, hodnôt glykémie, vytvorenie dekubitu v sakrálnej oblasti. CT hlavy zistená NCMP s ľavostrannou hemiplégiou. Na 33.deň hospitalizácie bola preložená na ODCH Bojnice s TT do 38,5°C, vysokou zápalovou aktivitou, imobilná, inkontinentná, s dekubitmi v sakrálnej oblasti a na ľ. trochanteri so zavedeným PMK. Z odobratej HK nebol zachytený pôvodca nákazy, z moča boli vykultivované: *E.coli* a *Enterococcus faecalis* nad 100 000 zár./1 ml a zo steru z dekubitu boli vykultivované: *E.coli* a *Klebsiella pneumoniae* – multirezistentné kmene. Ako predispozičný faktor sa uplatnil dekubitus. Pacientka bola liečená dvojkombináciou ATB. Na 47. deň hospitalizácie a na 15.deň od začiatku prvých

príznakov ochorenia na nemocničnú sepsu pacientka exitovala. V liste o prehliadke mŕtveho bola ako príčina smrti uvedená dekubitálna sepsa.

42 ročný muž, ktorý bol privezený RLP na OAIM Partizánske po úspešnej resuscitácii po zástave srdca, následkom, ktorého vzniklo hypoxické poškodenie mozgu. Pri prijíme mu bol zavedený PMK, CVK, UPV, na 8.deň hospitalizácie aj ETK. Na 8. deň hospitalizácie dostal teplotu do 39°C. Liečba: ATB. Na 14. deň hospitalizácie pacient exitoval. V liste o prehliadke mŕtveho bola uvedená ako príčina, ktorá priamo privodila smrť dg. A41 – septický šok. Pacient nebol pitvaný. Kultivačne bola u neho z krvi a zo steru z ETK izolovaná *Klebsiella pneumoniae*.

Žilinský kraj:

Hlásené tri úmrtia:

0 ročného dieťaťa na septikémiu, dieťa ochorelo na 4.deň po narodení, exitus 19.4.2012, kultivačne *Stafylokok* iný.

58 ročného muža na septikémiu, ochorel počas pobytu v nemocnici, exitus 13.8.2012, kultivačne detekovaná *Pseudomonas sp.*

70 ročného muža na pneumóniu, exitus 16.4.2012, kultivačne zo spúta *Klebsiella sp.*

Banskobystrický kraj:

V roku 2012 nebolo zaznamenané úmrtie na nozokomiálnu nákazu.

Košický kraj:

V príčinnej súvislosti s NN boli zaznamenané 3 úmrtia v NsP Trebišov:

Prvé úmrtie bolo hlásené u 56 ročného muža prijatého na OAIM pre akútnu respiračnú insuficienciu. Počas hospitalizácie dochádza k rozvoju sepsy, k multiorgánovému zlyhaniu a k exitu pacienta. Z hemokulúry bol izolovaný *Enterococcus spp.* – citlivý kmeň. Pitva nerobená. Priama príčina smrti: Sepsa – A 41 9, Základná príčina smrti: Sepsa - A 41 9.

Druhé úmrtie bolo hlásené u 25 ročného muža s onkologickým ochorením hospitalizovaného na doliečovacom oddelení. U pacienta došlo k rozvoju septickej infekcie s následným exitom. Etiologický agens: *Pseudomonas putida*. Pitva nerobená. Priama príčina smrti: Sepsa - A 41.5. Základná príčina smrti: Sepsa - A 41.5

Tretie úmrtie hlásené u 68 ročnej ženy po amputácii femoris l.dx. pre ischemickú chorobu dolných končatín vykonanú na chirurgickej klinike FNLP v Košiciach, následne bola preložená na spádové interné oddelenie v NsP Trebišov a.s. za účelom doliečenia. U pacientky dochádza k rozvoju sepsy a k exitu. Etiologický agens: *E.coli*. Pitva nerobená. Priama príčina smrti: Sepsa - A 41.5. Základná príčina smrti: Sepsa - A 41.5

Prešovský kraj:

V roku 2012 nebolo zaznamenané úmrtie na nozokomiálnu nákazu.

Zdravotnícke zariadenia ambulantného aj lôžkového typu boli ústretové pri riešení epidemiologických problémov. V roku 2012 sa aktívne podieľali na projekte HELICS a bodovej prevalenčnej štúdií nemocničných nákaz ako aj kampani „Umývaj si ruky, zachrániš život“. Spoločne boli riešené mnohé opatrenia na predchádzanie prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz.

Hlásené nozokomiálne nákazy podľa diagnóz a mikrobiologických agens prezentuje tabuľka

III.9.5. Z tabuľky je zrejmé, že najväčší podiel nozokomiálnych nákaz tvoria infekcie močového traktu po cievkovaní a infekcie dýchacích ciest pri riadenej ventilácii.

Tab. III.9.6 uvádza počet operačných výkonov v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach, v roku 2012. Počet operácií oproti roku 2011 výrazne stúpol a to o 12,8 %, počet infekcií v mieste chirurgického výkonu bol o 13,4 % vyšší oproti roku 2011. Proporcija infikovaných operačných rán bola 0,5 %, keďže ale ide o pasívny zber údajov, toto číslo je hlboko poddimenzované.

Tabuľka III.9.5 Prehľad o operáciách, operačných ranách a infekciách v mieste chirurgického výkonu v Slovenskej republike v r. 2012

Oddelenie (útvár)	POČET		POČET NN	
	operácií	op. r . b. k.	inf. op. r.	iných NN
Chirurgické	104623	101240	989	32
Cievnej chirurgie	6642	6560	82	0
Onkochirurgia	2020	2017	3	0
Neurochirurgia	8210	8184	26	31
TaPCH	1796	1796	0	0
Detská chirurgia	267	259	8	0
Popáleninové	396	396	0	0
Plastická chirurgia	6546	6540	6	0
Urologické	26381	26288	93	13
Očné	42242	39891	10	0
Traumatologické	22704	22640	64	2
Gynekologicko - pôrod.	65109	61937	104	1
Gastro	1526	1519	7	0
Ortopedické	25068	24922	147	17
ORL	25249	25089	12	2
Kardiochirurgia	4663	4591	72	0
Klinika popálenin	3853	3650	203	0
Pediatrické	2433	2433	0	59
Detská ortopédia	638	638	5	0
Neonatológia	0	0	0	0
OAIM	2524	2531	31	27
Stomatochirurgia	8756	8749	7	0
Jednodňová zdrav. starostl.	21155	21146	5	0
SPOLU	382801	373016	1874	184

IV. Výkon ŠZD v ZZ

V rezorte Ministerstva zdravotníctva je evidovaných 14325 zdravotníckych zariadení, z toho je 261 lôžkových oddelení KAIM, OAIM, JIS, 313 lôžkových oddelení chirurgického smeru, 576 lôžkových oddelení nechirurgického smeru, 3560 všeobecných ambulancií, 2712 stomatologických ambulancií, 6255 odborných ambulancií, 648 ďalších zdravotníckych zariadení (**Tab.IV.1**).

Štátny zdravotný dozor sa vykonáva vo všetkých zdravotníckych zariadeniach a lekárnach, pôsobiacich na území republiky. Prijaté opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia nemocničných nákaz sa týkali predovšetkým dekontaminácie prostredia, prístrojov a predmetov, manipulácie zdravotníckeho personálu s vysterilizovaným materiálom,

dodržiavania bariérovej ošetrovateľskej techniky, dodržiavania koncentrácie a expozičného času dezinfekčných prostriedkov, hygienickej a chirurgickej očisty rúk zdravotníckeho personálu.

V roku 2012 boli okrem uvádzaných činností vykonávané previerky hygienicko-epidemiologického režimu neštátnych zdravotníckych zariadení, priebežne boli kontrolované ambulantné zariadenia pri schvaľovanom konaní pri uvedení do prevádzky.

V zdravotníckych zariadeniach bolo počas roku 2012 vykonaných celkom 6739 previerok hygienicko-epidemiologického režimu, čo je o 5,2 % viac ako v roku predchádzajúcom. Počas previerok boli priebežne odoberané vzorky ovzdušia, prostredia, vysterilizovaného materiálu a predmetov, priebežne bola kontrolovaná sterilizačná technika.

Tab.IV.1 Prehľad o výkone ŠZD v Slovenskej republike v r. 2012

Zdravotnícke zariadenie	Celkový počet ZZ	Vykonaný ŠZD				SPOLU
		kompl. pr.	v súv. NN	kontr. nap. op.	iba mikr. m.	
Lôž. odd. OIKM/JIS	261	147	30	30	154	361
Lôž. odd. chirurg. smer	313	437	80	45	691	1253
Lôž. odd. nechirurg. smer	576	325	158	70	666	1219
Amb. všeobecní lekári	3560	770	0	68	39	877
Amb. odborní lekári	6255	946	0	41	236	1223
Stomatológovia	2712	865	0	62	359	1286
Iné	648	379	2	15	124	515
SPOLU	14325	3869	270	331	2269	6739

Vzorky vysterilizovaného materiálu a vzorky z prostredia boli na jednotlivých klinikách a nemocničných oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach odoberané podľa harmonogramu a aktuálnej epidemiologickej situácie (Tab.IV.2).

Tab.IV.2 Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v Slovenskej republike v r. 2012

Typ oddelenia	Sterilný materiál			Prostredie		
	testov	z toho pozit		sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Detské	217	8	3,69	1028	147	14,30
Dialyzačné	115	13	11,30	847	74	8,74
Doliečovacie	24	0	0,00	206	44	21,36
Endoskopia	22	0	0,00	38	1	2,63
FRO	14	1	7,14	259	48	18,53
Geriatrické	74	5	6,76	631	130	20,60
Gyn.-pôrodnické	523	42	8,03	1843	206	11,18
Hematologické	2	0	0,00	254	33	12,99
Chirurgické	720	47	6,53	2603	323	12,41
Infektológia	15	0	0,00	163	12	7,36
Interné	243	7	2,88	1691	408	24,13
Kožné	4	0	0,00	226	37	16,37
Neurochirurgické	17	0	0,00	251	32	12,75
Neurologické	101	2	1,98	498	80	16,06
Novorodenecké	203	15	7,39	1104	171	15,49
OAIM	370	13	3,51	1855	249	13,42
Očné	72	2	2,78	367	25	6,81
Onkologické	48	2	4,17	356	47	13,20
ORL	77	2	2,60	333	23	6,91
Ortopedické	154	1	0,65	519	73	14,07
Paliatívne	0	0	0,00	5	0	0,00
Plastická chirurgia	22	0	0,00	162	22	13,58
Psychiatrické	13	0	0,00	369	36	9,76
Stomatologické	29	0	0,00	124	22	17,74
Pneumológia a ftizeológia	2	0	0,00	73	15	20,55
Traumatologické	120	1	0,83	486	48	9,88
Urologické	115	4	3,48	466	46	9,87
Liečebne	15	1	6,67	50	2	4,00
OCS	694	18	2,59	602	13	2,16
OCOS	686	32	4,66	1947	94	4,83
DOS	0	0	0,00	13	2	15,38
Ambulancie	1521	85	5,59	2794	327	11,70
Kúpeľné zariadenia	0	0	0,00	7	0	0,00
Kardiológia	0	0	0,00	114	6	5,26
Kardiochirurgia	0	0	0,00	60	3	5,00
Lekárne	3	0	0,00	131	2	1,53
Pracovné lekárstvo	0	0	0,00	35	0	0,00
Hospic	0	0	0,00	10	0	0,00
CPLZD	0	0	0,00	30	1	3,33
Jednodňová zdrav. starostl.	16	1	6,25	92	2	2,17
Krvná banka	1	0	0,00	7	0	0,00
RTG	0	0	0,00	35	0	0,00
Urgentná medicína	6	0	0,00	40	1	2,50
Iné	111	1	0,90	771	66	8,56
SPOLU	6369	303	4,76	23437	2857	12,19

V zdravotníckych zariadeniach bolo celkom odobratých spolu 6369 vzoriek zo sterilných materiálov, čo je pokles o 17,4 % oproti roku 2011 (7711 vzoriek). Proporcija pozitívnych vzoriek u vysterilizovaného materiálu 4,76 % je mierne vyššia ako v roku predchádzajúcom (4,05 %)

Z prostredia uvedených zariadení bolo odobratých 23437 vzoriek materiálu, čo predstavuje pokles o 11,2 % oproti roku 2011 (26083 vzoriek). Proporcija nevyhovujúcich vzoriek u odberov z prostredia zdravotníckych zariadení 12,19 % je na úrovni roka predchádzajúceho (12,09 %)

Výsledky kontroly funkčného stavu vysterilizovanej techniky uvádza (Tab.IV.3)

Sterilizačné prístroje boli kontrolované priebežne počas celého roka, problematickými zostáva fakt, že technický park najmä horúco vzduchových prístrojov je prestarnutý. Proporcija kontrolovaných sterilizačných prístrojov 60,1 % kontrolovaných je na úrovni roka 2011 (60,4 %), súčasne sa mierne zvýšila proporcija pozitívnych prístrojov pri prvej kontrole. Potešiteľné je, že sa zvýšil podiel ostatných kontrolovaných sterilizátorov oproti roku 2011 (okrem FS).

Kontrolu funkčnosti sterilizačnej techniky prezentuje **Tab. IV.1**. Podiel kontrolovaných horúcovzduchových prístrojov z ich celkového počtu klesol na 80,9 % oproti výbornému stavu z roku 2011 (97,2 %). Naopak u autoklávov podiel kontrolovaných z ich celkového počtu vzrástol na 173,9 % oproti 143,2 % v roku 2011.

Tab.IV.3 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v Slovenskej republike v r. 2012

Druh prístroja	Výsledky testovania							
	Evid. počet	Počet kontrol	Proporcija kontrol	Počet pozit.	Proporcija z počtu	Opakované kontroly	Počet opakovane pozit.	Vyradené prístroje
	abs.	abs.	%	abs.	%	abs.	abs.	abs.
HVS	5627	3384	60,1	88	2,6	470	16	111
AUT	3304	3082	93,3	46	1,5	575	8	21
ETY	2	9	450,0	0	0,0	1	0	0
FS	41	58	141,5	1	1,7	69	0	0
Plazm.	18	69	383,3	4	5,8	23	0	0
Iný (VS)	25	25	100,0	0	0,0	0	0	0

VI. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2012

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2012		KE	TN	BA	TT	NR	BB	ZA	PV	SPOLU	
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá návšteva v ohnisku	4 638	133 6	6513	2525	4297	1748	2590	3 660	27 307
		opakované návštevy v ohnisku	611	29	722	63	627	270	160	185	2 667
		počet vyšetrených osôb	3 448	265	6818	2941	2221	2891	2970	3 688	25 242
		zvýšený zdravotný dozor	51	27	0	14	42	84	33	103	354
		lekársky dohľad	1 196	3	21	239	235	174	243	275	2 386
		iné protiepidemické ochorenia	2 660	139 7	2838	742	545	1804	635	2 314	12 935
		spolu:	12 604	305 7	1691 2	6524	7967	6618	6631	10 225	70 538
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	282	301	31	1192	390	426	1253	622	4 497
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0	1	16	250	113	280		460	1 120
		voda	26	1	14	56	35	14	32	17	195
		potraviny	0		0	4	75	1	20	38	138
		iné	0		2	32	68	609	33	381	1 125
		spolu:	308	303	63	1534	681	1328	1338	1 518	7 073
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu ev. nákaz, analýz	z chorobopisov	3 129	401	1821	1323	2095	1537	1241	956	12 503
		zo zdravotných záznamov	776	85	1352	312	908	1336	623	846	6 238
		z laboratórnych protokolov	1 614	931	4738	2451	2891	1899	2535	3040	20 099
		iné	938		2153	11	89	1544	625	32	5 392
		spolu:	6 457	141 7	1006 4	4097	5983	6382	5024	4874	44 298
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	769	74	156	266	184	463	281	224	2 417
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	67 48 8	937 1	5370 1	4196 9	5169 6	4913 8	5624 6	74 156	262121
		kontrola skladovania očkovacích látok	220	72	156	165	167	265	263	258	1 566
		prejednanie neúčasti na očkovaní				88	30	235	61	4	418
		priestupkové konanie	0			30	50	0	12	3	95
		iné	523	139	735	35	184	1356	331	66	3 369
		spolu:	1512	965 6	5474 8	4255 3	5231 1	5299 7	5719 4	74 711	345 682
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení				2828	2645	5526	729	139	11 867
		zadávanie prípadov				6167	9515	5526	7969	4870	34 047
		kontrola a uzatváranie prípadov				6450	1121 6	5525	7969	3686	34 846
		spracovanie dotazníkov k epidémii SRV				47	794	41	39	34	955
		chripka				91	100	728	52	331	1 302
						364	104	728	572	274	2 042
		spolu:			0	1594 7	2437 4	1745 1	1733 0	9334	84 436

6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	1 502	250	6737	433	250	1083	1015	1677	12 947
		týždenná	549	156	519	208	52	547	456	521	3 008
		mesačná	168	36	368	84	12	238	96	144	1 146
		ročná	12	4	32	7	3	3255	19	9	3 341
		na požiadanie	82	18	2011	39	16		40		20 379
		príprava podkladov	1 373	120	2925	680	2276	3253	134	824	11 585
		spolu:	3 686	584	3069	1451	2609	6465	1760	3219	50 470
7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	699	186	4257	1962	1959	3766	1192	2157	16 178
		v ohniskách rodinných	1 589	133	5390	2007	3394		2260		21 068
		v ohniskách kolektívnych	303	24	361	149	169	55	66	79	1 206
		pre verejnosť				395	263	2659	794	143	4 254
		v médiach				49	133	116	286	43	627
		iné				68	53	47	23	60	251
		spolu:	1002	154	1000	4630	5971	7812	4621	6138	41 728
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	62	12	30	31	20	86	33	135	409
		rozbor	7		0	50	0	154	100	202	513
		podklad	171	1	115	20	4	496	35	318	1 160
		stanovisko	181		42	222	99	477	219	142	1 382
			0	-	29		123				#####
		spolu:	421	13	216	323	123	1213	387	799	3 495
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť				21	18	18	11	88	156
		prednášky pre ZP				15	48	23	57	63	206
		spolu:			0	36	66	41	68	151	362
10.	Publikácie pre verejnosť (uviesť miesto a názov v prílohe)	1. autor				7	4	0	0	20	31
		spoluautor				0	0	0		0	0
		spolu:			0	7	4	0	0	20	31
11.	Publikačná činnosť v odborných vedeckých časopisoch (uviesť názov a miesto v prílohe)	1. autor			3	0		4	2	0	9
		spoluautor			0	0		2	10	0	12
		vypísať názov a miesto*						0		0	0
		spolu:			3	0	0	6	12	0	21
12.	Účasť na konferenciách (uviesť miesto a názov v prílohe)	aktívna	26	14	54	3	14	22	32	22	187
		pasívna	78	12	49	25	33	41	58	65	361
		vypísať názov a miesto*	0					0		0	0
		spolu:	104	26	103	28	47	63	90	87	548
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania	1 353		1124	22	5	22	59	5	2 590
		zber podkladov		276		693	1493	747	1282	1716	6 207
		sumarizácia	963	276	814	396	45	2821	321	1428	7 064
		analýza	5	311	3	209	165	69	175	469	1 406

	iné (príprava)	78	3	59	11	23	451	249	110	984
	spolu:	2 399	866	2000	1331	1735	4110	2086	3728	18 255
	*názov projektu napr. HELICS						0		0	0
14	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti	0	12	0	575	484	26	25	323	1 445

Oddor/oddelenie epidemiológie		Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	SPOLU	
15	Plánovaný SZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	1658	140	1360	364	561	454	468	870	5875
		opakované návštevy	27	17	350	36	169	30	10	288	927
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	2 764	156	211	146	978	456	752	1286	6749
		odber vzoriek z prostredia	3770	630	1456	1642	2519	3310	5033	2929	21289
		odber vzoriek z ovzdušia	58		94	2	332	626	10	20	1142
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	41	4	1	93	197		60		
		odber iných vzoriek	17		0	16	6	10	94	301	444
		počet testovaných HVS	753	205	825	442	694	533	275	336	4063
		počet testovaných AUT	527	82	1017	290	474	288	210	245	3133
		počet testovaných EO	84		0	0	9	1	0	0	94
		počet testovaných FS	13	1	7	8	37	33	10	19	128
		iná sterilizačná technika	54	17	13	21	24	42	3	1	175
		spolu:	9766	1252	5334	3060	6000	5364	6925	6342	44043
		16	NN – cieľná kontrola HER a BOT v súvislosti výskytom NN	kontroly pracoviska	28	1	1	12	19	8	73
opakované návštevy	8			1	1	1	8	7	13	32	71
odber vzoriek zo sterilných materiálov	180				0	0	0	0	285	284	749
odber vzoriek z prostredia	0				0	29	10	140	1533	1133	2845
odber vzoriek z ovzdušia	2				0	0	0	40	7	9	58
odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	0				0	0	0	0	2	8	10
odber iných vzoriek	0				0	15	3	0	3	18	39
počet testovaných HVS	0				0	0	0	0	85	186	271
počet testovaných AUT	0				0	0	0	0	19	98	117
počet testovaných EO	0				0	0	0	0	0	0	0
počet testovaných FS	0				0	0	0	0	5	0	5
iná sterilizačná technika	0				0	0	0	0	1	1	2
spolu:	218	2	2	57	40	622	2026	2570	5537		
17	Epidemiologické vyšetrenie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	1	2	1	2	0	3	4	10	23
18	Posudková	štúdie projektov	22	30	0	62	12	14	33	60	233
		konzultácie	581	154	410	593	124	788	409	204	3263

	činnosť										
		spracovanie	156	60	201	57	11	265	98	97	945
		kolaudácia	3	5	0	32	0	123	7	10	180
		vydanie posudkov spolu:	111	60	0	218	2	110	52	140	693
			873	309	611	962	149	2552	599	511	6566
19	Podnety sťažnosti	a				2	5	4	3	1	15
20	Sankcie					34	15	0	12	1	62
21	Rozhodnutia					424	367	113	353	256	1513
22	Odvovania					11	7	0	2	1	21

VII. Všeobecné kritéria – tabuľky

VII.1 Prenosné ochorenia na Slovensku podľa krajov a diagnóz v roku 2012

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A011	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A02	a	12	10	9	34	34	17	18	27	161
	r	1,98	1,80	1,51	4,93	4,93	2,58	2,21	3,40	2,98
A020	a	485	473	520	762	640	532	742	757	4911
	r	79,96	85,15	87,51	110,50	92,81	80,59	90,95	95,46	90,87
A021	a	0	3	3	2	3	1	3	1	16
	r	0,00	0,54	0,50	0,29	0,44	0,15	0,37	0,13	0,30
A022	a	3	0	1	2	2	2	3	0	13
	r	0,49	0,00	0,17	0,29	0,29	0,30	0,37	0,00	0,24
A028	a	0	1	3	0	0	2	1	3	10
	r	0,00	0,18	0,50	0,00	0,00	0,30	0,12	0,38	0,19
A029	a	0	0	0	0	0	8	2	13	23
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,21	0,25	1,64	0,43
A 02		488	477	527	766	645	545	751	774	4973
		80,46	85,87	88,69	111,08	93,53	82,56	92,06	97,61	92,02
A03	a	0	0	0	10	0	0	5	3	18
	r	0,00	0,00	0,00	1,45	0,00	0,00	0,61	0,38	0,33
A030	a	0	0	0	0	0	4	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,61	0,00	0,00	0,07
A031	a	1	1	0	14	7	8	193	80	304

	r	0,16	0,18	0,00	2,03	1,02	1,21	23,66	10,09	5,63
A032	a	0	0	0	0	0	1	1	4	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,12	0,50	0,11
A033	a	5	0	3	32	14	19	63	27	163
	r	0,82	0,00	0,50	4,64	2,03	2,88	7,72	3,40	3,02
A038	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A039	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A 03		6	1	3	48	21	32	257	112	480
		0,99	0,18	0,50	6,96	3,05	4,85	31,50	14,12	8,88

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A040	a	5	37	13	91	129	59	131	47	512
	r	0,82	6,66	2,19	13,20	18,71	8,94	16,06	5,93	9,47
A043	a	0	3	2	1	0	0	0	3	9
	r	0,00	0,54	0,34	0,15	0,00	0,00	0,00	0,38	0,17
A044	a	0	1	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,04
A045	a	1382	598	538	964	953	311	843	275	5864
	r	227,85	107,65	90,54	139,80	138,20	47,11	103,33	34,68	108,51
A046	a	34	14	14	36	18	8	36	17	177
	r	5,61	2,52	2,36	5,22	2,61	1,21	4,41	2,14	3,28
A047	a	44	7	61	22	63	23	34	9	263
	r	7,25	1,26	10,27	3,19	9,14	3,48	4,17	1,13	4,87
A048	a	1	0	31	0	1	2	19	208	262
	r	0,16	0,00	5,22	0,00	0,15	0,30	2,33	26,23	4,85
A049	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,04
A 04		1466	660	659	1114	1167	403	1063	559	7091
		241,70	118,81	110,91	161,55	169,23	61,05	130,30	70,49	131,21
A050	a	0	0	0	4	2	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,58	0,29	0,00	0,00	0,00	0,11
A051	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02

A060	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A062	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A069	a	0	4	0	0	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
A 06		0	4	0	1	0	0	1	0	6
		0,00	0,72	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,11
A071	a	26	1	2	9	158	0	25	21	243
	r	4,29	0,18	0,34	1,31	22,91	0,00	3,06	2,65	4,50
A072	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02
A078	a	0	0	0	0	0	0	23	0	23
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,82	0,00	0,43

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A079	a	0	0	0	0	47	0	0	0	47
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	6,82	0,00	0,00	0,00	0,87
A 07		26	1	2	9	206	0	48	21	314
		4,29	0,18	0,34	1,31	29,87	0,00	5,88	2,65	5,81
A080	a	327	312	299	373	273	399	864	438	3285
	r	53,91	56,16	50,32	54,09	39,59	60,44	105,91	55,23	60,78
A081	a	171	76	709	89	43	39	495	107	1729
	r	28,19	13,68	119,32	12,91	6,24	5,91	60,68	13,49	31,99
A082	a	121	83	55	99	74	116	123	47	718
	r	19,95	14,94	9,26	14,36	10,73	17,57	15,08	5,93	13,29
A084	a	0	82	0	0	112	0	18	0	212
	r	0,00	14,76	0,00	0,00	16,24	0,00	2,21	0,00	3,92
A085	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A 08		619	554	1063	561	502	554	1500	592	5945
		102,05	99,73	178,90	81,36	72,80	83,92	183,87	74,65	110,00
A09	a	190	384	218	687	166	257	457	1192	3551
	r	31,33	69,13	36,69	99,63	24,07	38,93	56,02	150,32	65,71
A150	a	0	7	7	7	8	12	35	29	105

	r	0,00	1,26	1,18	1,02	1,16	1,82	4,29	3,66	1,94
A151	a	0	6	7	1	2	6	5	9	36
	r	0,00	1,08	1,18	0,15	0,29	0,91	0,61	1,13	0,67
A152	a	0	1	4	0	0	0	1	1	7
	r	0,00	0,18	0,67	0,00	0,00	0,00	0,12	0,13	0,13
A153	a	0	1	1	0	0	0	0	1	3
	r	0,00	0,18	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
A156	a	0	0	2	0	0	0	2	0	4
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,07
A160	a	0	1	4	1	2	2	10	12	32
	r	0,00	0,18	0,67	0,15	0,29	0,30	1,23	1,51	0,59
A161	a	0	0	0	0	0	1	2	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,25	0,25	0,09
A162	a	0	0	0	0	0	0	3	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	0,13	0,07
A163	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,04

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A165	a	0	0	0	0	0	1	5	2	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,61	0,25	0,15
A169	a	0	1	0	0	0	0	2	0	3
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,06
A180	a	0	0	1	0	0	0	2	6	9
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,25	0,76	0,17
A181	a	0	0	1	0	1	0	2	3	7
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,15	0,00	0,25	0,38	0,13
A182	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A185	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A186	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A191	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A192	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A210	a	0	3	0	4	0	1	0	0	8
	r	0,00	0,54	0,00	0,58	0,00	0,15	0,00	0,00	0,15
A231	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A260	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A270	a	0	0	1	0	1	0	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,15	0,00	0,00	0,13	0,06
A278	a	0	0	1	1	1	0	0	2	5
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	0,15	0,00	0,00	0,25	0,09
A 27		0	0	2	1	2	0	0	3	8
		0,00	0,00	0,34	0,15	0,29	0,00	0,00	0,38	0,15
A282	a	0	0	0	2	4	1	0	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,58	0,15	0,00	0,00	0,13
A310	a	0	1	1	0	0	0	0	1	3
	r	0,00	0,18	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
A311	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A321	a	0	0	0	4	0	1	0	2	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,15	0,00	0,25	0,13
A327	a	0	0	1	0	0	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,15	0,12	0,00	0,06
A328	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A 32		0	0	1	5	0	2	1	2	11
		0,00	0,00	0,17	0,73	0,00	0,30	0,12	0,25	0,20
A370	a	541	95	22	45	32	4	145	66	950
	r	89,19	17,10	3,70	6,53	4,64	0,61	17,77	8,32	17,58
A371	a	37	7	0	0	0	0	4	1	49
	r	6,10	1,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,49	0,13	0,91
A 37		578	102	22	45	32	4	149	67	999
		95,30	18,36	3,70	6,53	4,64	0,61	18,26	8,45	18,49

A38	a	4	19	34	29	49	17	54	13	219
	r	0,66	3,42	5,72	4,21	7,11	2,58	6,62	1,64	4,05
A390	a	2	2	2	3	7	3	4	4	27
	r	0,33	0,36	0,34	0,44	1,02	0,45	0,49	0,50	0,50
A391	a	0	0	0	0	1	1	0	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	0,00	0,25	0,07
A392	a	0	0	0	0	1	1	6	2	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	0,74	0,25	0,19
A 39		2	2	2	3	9	5	10	8	41
		0,33	0,36	0,34	0,44	1,31	0,76	1,23	1,01	0,76
A400	a	0	0	1	0	0	1	2	1	5
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,15	0,25	0,13	0,09
A401	a	0	0	1	3	1	0	0	1	6
	r	0,00	0,00	0,17	0,44	0,15	0,00	0,00	0,13	0,11
A402	a	8	0	2	10	0	3	4	7	34
	r	1,32	0,00	0,34	1,45	0,00	0,45	0,49	0,88	0,63
A403	a	4	4	3	2	1	1	7	3	25
	r	0,66	0,72	0,50	0,29	0,15	0,15	0,86	0,38	0,46
A408	a	1	1	2	2	1	0	7	2	16
	r	0,16	0,18	0,34	0,29	0,15	0,00	0,86	0,25	0,30
A 40		13	5	9	17	3	5	20	14	86
		2,14	0,90	1,51	2,47	0,44	0,76	2,45	1,77	1,59
Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A410	a	15	22	30	23	19	8	20	15	152
	r	2,47	3,96	5,05	3,34	2,76	1,21	2,45	1,89	2,81
A411	a	46	30	10	55	12	2	39	40	234
	r	7,58	5,40	1,68	7,98	1,74	0,30	4,78	5,04	4,33
A412	a	4	1	0	0	0	0	0	5	10
	r	0,66	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,63	0,19
A414	a	0	0	2	0	0	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,06
A415	a	69	46	100	99	51	43	63	91	562
	r	11,38	8,28	16,83	14,36	7,40	6,51	7,72	11,48	10,40
A418	a	6	8	4	7	2	1	1	12	41
	r	0,99	1,44	0,67	1,02	0,29	0,15	0,12	1,51	0,76

A419	a	7	2	11	6	0	6	9	7	48
	r	1,15	0,36	1,85	0,87	0,00	0,91	1,10	0,88	0,89
A 41		147	109	157	190	84	60	133	170	1050
		24,24	19,62	26,42	27,55	12,18	8,79	16,30	21,44	19,43
A421	a	0	0	0	3	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A449	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A46	a	21	129	124	75	39	21	55	143	607
	r	3,46	23,22	20,87	10,88	5,66	3,18	6,74	18,03	11,23
A480	a	0	0	1	0	2	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,06
A481	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A501	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A502	a	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,13	0,04
A506	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A510	a	21	7	3	2	3	1	3	8	48
	r	3,46	1,26	0,50	0,29	0,44	0,15	0,37	1,01	0,89
A511	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A512	a	2	0	0	0	0	0	1	0	3
	r	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,06
A513	a	18	1	1	3	1	1	1	44	70
	r	2,97	0,18	0,17	0,44	0,15	0,15	0,12	5,55	1,30
A514	a	3	0	0	1	0	0	0	1	5
	r	0,49	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,13	0,09
A515	a	5	2	0	12	2	1	1	19	42
	r	0,82	0,36	0,00	1,74	0,29	0,15	0,12	2,40	0,78
A519	a	1	0	0	0	1	1	0	2	5
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	0,00	0,25	0,09
A520	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A521	a	5	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A523	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A528	a	3	1	2	1	1	0	1	0	9
	r	0,49	0,18	0,34	0,15	0,15	0,00	0,12	0,00	0,17
A529	a	0	0	1	0	4	1	1	0	8
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,58	0,15	0,12	0,00	0,15
A530	a	47	42	1	11	4	2	7	33	147
	r	7,75	7,56	0,17	1,60	0,58	0,30	0,86	4,16	2,72
A539	a	22	0	2	2	8	4	3	1	42
	r	3,63	0,00	0,34	0,29	1,16	0,61	0,37	0,13	0,78
A540	a	69	55	19	50	16	13	12	25	259
	r	11,38	9,90	3,20	7,25	2,32	1,97	1,47	3,15	4,79
A541	a	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
A542	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02
A543	a	1	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
A548	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

A549	a	0	0	0	8	0	0	0	1	9
	r	0,00	0,00	0,00	1,16	0,00	0,00	0,00	0,13	0,17

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A560	a	473	98	20	91	5	9	8	9	713
	r	77,98	17,64	3,37	13,20	0,73	1,36	0,98	1,13	13,19
A561	a	0	0	0	0	0	4	0	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,61	0,00	0,13	0,09
A562	a	0	0	0	0	18	0	0	0	18
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	2,61	0,00	0,00	0,00	0,33
A568	a	2	0	0	0	0	0	0	1	3
	r	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
A590	a	0	17	1	23	3	2	1	12	59
	r	0,00	3,06	0,17	3,34	0,44	0,30	0,12	1,51	1,09
A600	a	0	0	2	30	4	9	0	2	47
	r	0,00	0,00	0,34	4,35	0,58	1,36	0,00	0,25	0,87
A601	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A630	a	0	0	1	35	5	8	8	2	59
	r	0,00	0,00	0,17	5,08	0,73	1,21	0,98	0,25	1,09
A638	a	0	0	1	29	0	1	1	0	32
	r	0,00	0,00	0,17	4,21	0,00	0,15	0,12	0,00	0,59
A692	a	23	23	138	83	86	21	142	52	568
	r	3,79	4,14	23,23	12,04	12,47	3,18	17,41	6,56	10,51
A748	a	0	0	1	1	2	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	0,29	0,00	0,00	0,00	0,07
A810	a	0	1	1	0	4	0	1	0	7
	r	0,00	0,18	0,17	0,00	0,58	0,00	0,12	0,00	0,13
A841	a	3	4	27	8	31	20	4	5	102
	r	0,49	0,72	4,54	1,16	4,50	3,03	0,49	0,63	1,89
A849	a	0	1	0	2	1	0	1	0	5
	r	0,00	0,18	0,00	0,29	0,15	0,00	0,12	0,00	0,09
A86	a	0	0	0	14	1	0	0	0	15
	r	0,00	0,00	0,00	2,03	0,15	0,00	0,00	0,00	0,28
A870	a	2	1	4	0	0	0	0	4	11
	r	0,33	0,18	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,20

A878	a	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
A879	a	8	9	19	9	9	76	5	26	161
	r	1,32	1,62	3,20	1,31	1,31	11,51	0,61	3,28	2,98

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A 87		10	10	24	9	9	76	5	31	174
		1,65	1,80	4,04	1,31	1,31	11,51	0,61	3,91	3,22
A888	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A89	a	0	0	0	12	0	0	1	1	14
	r	0,00	0,00	0,00	1,74	0,00	0,00	0,12	0,13	0,26
A90	a	1	1	0	0	0	0	0	1	3
	r	0,16	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
A985	a	1	0	1	0	0	1	3	0	6
	r	0,16	0,00	0,17	0,00	0,00	0,15	0,37	0,00	0,11
B000	a	0	3	2	4	0	4	1	0	14
	r	0,00	0,54	0,34	0,58	0,00	0,61	0,12	0,00	0,26
B001	a	1	0	0	7	0	2	9	0	19
	r	0,16	0,00	0,00	1,02	0,00	0,30	1,10	0,00	0,35
B002	a	0	0	0	0	0	1	3	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,37	0,00	0,07
B003	a	0	0	0	0	0	5	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,76	0,00	0,00	0,09
B004	a	1	0	1	1	2	3	0	2	10
	r	0,16	0,00	0,17	0,15	0,29	0,45	0,00	0,25	0,19
B005	a	0	0	0	4	0	0	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,12	0,00	0,09
B008	a	0	0	0	2	0	1	2	3	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,15	0,25	0,38	0,15
B009	a	0	1	5	33	0	1	0	2	42
	r	0,00	0,18	0,84	4,79	0,00	0,15	0,00	0,25	0,78
B 00		2	4	8	51	2	17	16	7	107
		0,33	0,72	1,35	7,40	0,29	2,58	1,96	0,88	1,98
B010	a	0	0	0	0	0	3	0	0	3

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	0,06
B018	a	0	4	1	11	2	1	2	0	21
	r	0,00	0,72	0,17	1,60	0,29	0,15	0,25	0,00	0,39
B019	a	628	2240	1953	3311	3057	1606	3167	2300	18262
	r	103,54	403,23	328,68	480,16	443,30	243,29	388,21	290,04	337,91
B 01		628	2244	1954	3322	3059	1607	3169	2300	18283
		103,54	403,95	328,85	481,75	443,59	243,44	388,45	290,04	338,30

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B020	a	0	0	1	4	0	1	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,17	0,58	0,00	0,15	0,00	0,00	0,11
B021	a	0	1	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,04
B022	a	0	1	0	3	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,18	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
B023	a	0	8	1	15	7	3	0	3	37
	r	0,00	1,44	0,17	2,18	1,02	0,45	0,00	0,38	0,68
B027	a	0	0	0	1	14	0	0	0	15
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	2,03	0,00	0,00	0,00	0,28
B028	a	0	7	3	17	0	0	0	0	27
	r	0,00	1,26	0,50	2,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50
B029	a	160	305	379	488	677	389	352	485	3235
	r	26,38	54,90	63,78	70,77	98,17	58,93	43,15	61,16	59,86
B 02		160	322	384	528	698	394	352	488	3326
		26,38	57,96	64,63	76,57	101,22	59,69	43,15	61,54	61,54
B059	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B080	a	0	0	0	0	4	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,00	0,07
B081	a	0	0	0	0	1	0	15	0	16
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	1,84	0,00	0,30
B082	a	0	0	8	1	3	0	6	0	18
	r	0,00	0,00	1,35	0,15	0,44	0,00	0,74	0,00	0,33
B083	a	0	14	1	2	1	0	0	0	18
	r	0,00	2,52	0,17	0,29	0,15	0,00	0,00	0,00	0,33

B084	a	0	0	49	0	0	0	13	0	62
	r	0,00	0,00	8,25	0,00	0,00	0,00	1,59	0,00	1,15
B088	a	0	0	0	22	3	0	0	0	25
	r	0,00	0,00	0,00	3,19	0,44	0,00	0,00	0,00	0,46
B15	a	4	23	2	5	3	8	10	70	125
	r	0,66	4,14	0,34	0,73	0,44	1,21	1,23	8,83	2,31
B161	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
B169	a	11	11	6	18	4	3	11	8	72
	r	1,81	1,98	1,01	2,61	0,58	0,45	1,35	1,01	1,33

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B 16		11	11	6	18	4	4	11	8	73
		1,81	1,98	1,01	2,61	0,58	0,61	1,35	1,01	1,35
B171	a	0	0	2	1	3	5	7	3	21
	r	0,00	0,00	0,34	0,15	0,44	0,76	0,86	0,38	0,39
B172	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B178	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
B180	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B181	a	4	5	1	13	7	5	25	24	84
	r	0,66	0,90	0,17	1,89	1,02	0,76	3,06	3,03	1,55
B 18.0		4	5	1	13	7	5	26	24	85
		0,66	0,90	0,17	1,89	1,02	0,76	3,19	3,03	1,57
B182	a	32	18	17	31	23	30	35	26	212
	r	5,28	3,24	2,86	4,50	3,34	4,54	4,29	3,28	3,92
B199	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
B204	a	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,04
B206	a	1	1	0	1	0	0	0	0	3
	r	0,16	0,18	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B208	a	1	0	0	0	1	0	0	0	2

	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,04
B210	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B251	a	0	0	2	0	1	0	1	2	6
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,15	0,00	0,12	0,25	0,11
B258	a	0	0	0	0	0	2	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,12	0,00	0,06
B259	a	0	0	0	0	2	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,12	0,00	0,06
B269	a	0	0	0	0	2	0	3	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,37	0,00	0,09
B270	a	0	22	3	47	23	41	3	45	184
	r	0,00	3,96	0,50	6,82	3,34	6,21	0,37	5,67	3,40

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B271	a	0	6	1	12	3	3	7	17	49
	r	0,00	1,08	0,17	1,74	0,44	0,45	0,86	2,14	0,91
B278	a	0	1	6	37	1	1	65	9	120
	r	0,00	0,18	1,01	5,37	0,15	0,15	7,97	1,13	2,22
B279	a	18	60	70	13	19	19	41	57	297
	r	2,97	10,80	11,78	1,89	2,76	2,88	5,03	7,19	5,50
B 27		18	89	80	109	46	64	116	128	650
		2,97	16,02	13,46	15,81	6,67	9,70	14,22	16,14	12,03
B343	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B349	a	0	0	0	0	0	0	21	0	21
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,57	0,00	0,39
B350	a	0	6	1	0	0	0	0	2	9
	r	0,00	1,08	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,17
B352	a	0	0	0	2	0	4	0	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,61	0,00	0,13	0,13
B353	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,04
B354	a	0	1	2	0	0	1	10	0	14
	r	0,00	0,18	0,34	0,00	0,00	0,15	1,23	0,00	0,26

B358	a	31	0	0	8	1	0	0	0	40
	r	5,11	0,00	0,00	1,16	0,15	0,00	0,00	0,00	0,74
B359	a	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,06
B370	a	0	0	0	2	0	0	2	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,25	0,00	0,07
B371	a	0	0	0	29	0	0	5	0	34
	r	0,00	0,00	0,00	4,21	0,00	0,00	0,61	0,00	0,63
B373	a	0	0	0	0	0	2	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,04
B374	a	0	0	0	6	0	1	0	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,87	0,00	0,15	0,00	0,00	0,13
B377	a	8	0	0	3	0	0	4	8	23
	r	1,32	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,49	1,01	0,43
B378	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B440	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B458	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B509	a	1	1	0	0	0	1	0	0	3
	r	0,16	0,18	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,06
B530	a	1	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
B538	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02
B580	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B588	a	0	0	5	1	1	5	0	0	12
	r	0,00	0,00	0,84	0,15	0,15	0,76	0,00	0,00	0,22
B589	a	1	1	8	24	24	0	28	4	90
	r	0,16	0,18	1,35	3,48	3,48	0,00	3,43	0,50	1,67
B 58		2	1	13	25	25	5	28	4	103

		0,33	0,18	2,19	3,63	3,63	0,76	3,43	0,50	1,91
B670	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B672	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B675	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02
B689	a	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,12	0,00	0,04
B748	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B75	a	0	0	0	3	2	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,29	0,00	0,00	0,00	0,09
B770	a	1	4	0	1	8	2	82	27	125
	r	0,16	0,72	0,00	0,15	1,16	0,30	10,05	3,40	2,31
B778	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
B779	a	8	0	0	1	2	0	16	139	166
	r	1,32	0,00	0,00	0,15	0,29	0,00	1,96	17,53	3,07

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B 77		9	4	0	2	10	3	98	166	292
		1,48	0,72	0,00	0,29	1,45	0,45	12,01	20,93	5,40
B79	a	0	0	0	6	0	0	1	17	24
	r	0,00	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,12	2,14	0,44
B80	a	97	7	0	57	88	2	29	13	293
	r	15,99	1,26	0,00	8,27	12,76	0,30	3,55	1,64	5,42
B814	a	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38	0,06
B820	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B830	a	0	2	9	32	3	1	3	0	50
	r	0,00	0,36	1,51	4,64	0,44	0,15	0,37	0,00	0,93
B850	a	12	4	21	30	6	11	38	3	125
	r	1,98	0,72	3,53	4,35	0,87	1,67	4,66	0,38	2,31

B851	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B852	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B86	a	20	76	105	138	92	261	377	368	1437
	r	3,30	13,68	17,67	20,01	13,34	39,54	46,21	46,41	26,59
B889	a	0	0	0	0	0	0	4	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,07
G000	a	1	0	0	0	1	0	0	1	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,13	0,06
G001	a	2	1	1	2	2	2	0	5	15
	r	0,33	0,18	0,17	0,29	0,29	0,30	0,00	0,63	0,28
G002	a	0	0	0	1	0	2	1	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,30	0,12	0,13	0,09
G003	a	2	0	1	2	0	0	2	3	10
	r	0,33	0,00	0,17	0,29	0,00	0,00	0,25	0,38	0,19
G008	a	2	0	0	1	1	0	0	2	6
	r	0,33	0,00	0,00	0,15	0,15	0,00	0,00	0,25	0,11
G009	a	12	2	1	7	1	6	4	9	42
	r	1,98	0,36	0,17	1,02	0,15	0,91	0,49	1,13	0,78
G 00		19	3	3	13	5	10	7	21	81
		3,13	0,54	0,50	1,89	0,73	1,51	0,86	2,65	1,50

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
G01	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
G03	a	0	1	1	0	0	2	1	1	6
	r	0,00	0,18	0,17	0,00	0,00	0,30	0,12	0,13	0,11
G04	a	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
G042	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G049	a	0	0	0	0	2	7	0	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	1,06	0,00	0,00	0,17
G 04		0	0	1	1	2	7	0	1	12

		0,00	0,00	0,17	0,15	0,29	1,06	0,00	0,13	0,22
G051	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
G51	a	1	0	0	1	2	2	7	9	22
	r	0,16	0,00	0,00	0,15	0,29	0,30	0,86	1,13	0,41
G510	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G 51		1	0	0	2	2	2	7	9	23
		0,16	0,00	0,00	0,29	0,29	0,30	0,86	1,13	0,43
G61	a	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
G610	a	0	0	3	4	0	2	3	0	12
	r	0,00	0,00	0,50	0,58	0,00	0,30	0,37	0,00	0,22
G 61		0	1	3	5	0	2	3	0	14
		0	0,18	0,50	0,73	0,00	0,30	0,37	0,00	0,26
G630	a	3	4	19	5	10	15	3	1	60
	r	0,49	0,72	3,20	0,73	1,45	2,27	0,37	0,13	1,11
H10	a	1	0	3	15	3	0	14	3	39
	r	0,16	0,00	0,50	2,18	0,44	0,00	1,72	0,38	0,72
H100	a	0	0	0	0	0	0	1	6	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,76	0,13
H109	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
H60	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
H66	a	0	0	3	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
H70	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
I33	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,04
I80	a	0	0	0	23	17	1	13	2	56
	r	0,00	0,00	0,00	3,34	2,47	0,15	1,59	0,25	1,04

I800	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
J00	a	5	2	2	8	2	3	7	5	34
	r	0,82	0,36	0,34	1,16	0,29	0,45	0,86	0,63	0,63
J01	a	0	0	0	0	0	5	3	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,76	0,37	0,00	0,15
J02	a	24	1	2	15	0	1	26	11	80
	r	3,96	0,18	0,34	2,18	0,00	0,15	3,19	1,39	1,48
J03	a	21	2	2	6	3	20	4	6	64
	r	3,46	0,36	0,34	0,87	0,44	3,03	0,49	0,76	1,18
J039	a	0	0	1	0	0	3	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	0,07
J04	a	10	3	2	4	2	0	0	0	21
	r	1,65	0,54	0,34	0,58	0,29	0,00	0,00	0,00	0,39
J040	a	0	0	0	1	2	0	3	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,29	0,00	0,37	0,13	0,13
J041	a	0	0	0	3	0	0	0	9	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	1,13	0,22
J042	a	0	0	0	0	2	0	19	0	21
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	2,33	0,00	0,39
J05	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J06	a	81	1	4	15	29	3	24	0	157
	r	13,35	0,18	0,67	2,18	4,21	0,45	2,94	0,00	2,91
J060	a	0	0	0	1	0	0	2	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,25	0,00	0,06
J069	a	0	0	14	17	0	9	1	2	43
	r	0,00	0,00	2,36	2,47	0,00	1,36	0,12	0,25	0,80

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J10	a	29	7	8	88	50	3	7	0	192
	r	4,78	1,26	1,35	12,76	7,25	0,45	0,86	0,00	3,55
J100	a	0	0	0	0	0	0	5	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,61	0,13	0,11
J101	a	0	0	0	0	0	0	19	0	19
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,33	0,00	0,35

J107	a	0	9	12	2	2	3	6	3	37
	r	0,00	1,62	2,02	0,29	0,29	0,45	0,74	0,38	0,68
J11	a	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
J111	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
J120	a	0	0	0	0	0	1	6	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,74	0,00	0,13
J121	a	0	0	0	0	1	2	33	0	36
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,30	4,05	0,00	0,67
J122	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
J13	a	0	0	1	0	1	5	0	2	9
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,15	0,76	0,00	0,25	0,17
J15	a	0	0	0	9	7	1	6	0	23
	r	0,00	0,00	0,00	1,31	1,02	0,15	0,74	0,00	0,43
J150	a	11	4	7	10	1	8	11	7	59
	r	1,81	0,72	1,18	1,45	0,15	1,21	1,35	0,88	1,09
J151	a	14	2	18	3	8	13	7	24	89
	r	2,31	0,36	3,03	0,44	1,16	1,97	0,86	3,03	1,65
J152	a	10	0	4	21	7	4	11	14	71
	r	1,65	0,00	0,67	3,05	1,02	0,61	1,35	1,77	1,31
J153	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J154	a	2	1	0	4	0	1	0	1	9
	r	0,33	0,18	0,00	0,58	0,00	0,15	0,00	0,13	0,17
J155	a	4	2	0	4	1	1	11	6	29
	r	0,66	0,36	0,00	0,58	0,15	0,15	1,35	0,76	0,54
J156	a	13	1	1	7	8	3	8	13	54
	r	2,14	0,18	0,17	1,02	1,16	0,45	0,98	1,64	1,00

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J157	a	0	0	0	0	0	1	69	0	70
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	8,46	0,00	1,30
J158	a	0	3	4	13	5	2	58	22	107
	r	0,00	0,54	0,67	1,89	0,73	0,30	7,11	2,77	1,98
J159	a	0	1	3	3	2	3	0	0	12
	r	0,00	0,18	0,50	0,44	0,29	0,45	0,00	0,00	0,22
J16	a	0	0	0	12	0	0	1	0	13
	r	0,00	0,00	0,00	1,74	0,00	0,00	0,12	0,00	0,24
J160	a	0	0	0	1	0	2	10	0	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,30	1,23	0,00	0,24
J168	a	2	0	0	2	0	0	1	4	9
	r	0,33	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,12	0,50	0,17
J17	a	0	0	0	12	1	0	0	0	13
	r	0,00	0,00	0,00	1,74	0,15	0,00	0,00	0,00	0,24
J18	a	0	1	1	1	5	0	0	0	8
	r	0,00	0,18	0,17	0,15	0,73	0,00	0,00	0,00	0,15
J180	a	26	4	0	5	2	8	5	8	58
	r	4,29	0,72	0,00	0,73	0,29	1,21	0,61	1,01	1,07
J188	a	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
J20	a	0	6	3	15	23	3	4	0	54
	r	0,00	1,08	0,50	2,18	3,34	0,45	0,49	0,00	1,00
J201	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J205	a	0	0	0	0	0	0	17	0	17
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,08	0,00	0,31
J208	a	21	58	1	4	1	4	6	2	97
	r	3,46	10,44	0,17	0,58	0,15	0,61	0,74	0,25	1,79
J209	a	35	0	1	8	1	1	0	3	49
	r	5,77	0,00	0,17	1,16	0,15	0,15	0,00	0,38	0,91
J22	a	4	1	0	2	0	1	1	0	9
	r	0,66	0,18	0,00	0,29	0,00	0,15	0,12	0,00	0,17
J399	a	0	1	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,04

J40	a	0	0	0	4	1	1	1	1	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,58	0,15	0,15	0,12	0,13	0,15

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J86	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
K12	a	0	0	0	0	1	2	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,30	0,00	0,00	0,06
K65	a	2	0	2	8	0	4	4	2	22
	r	0,33	0,00	0,34	1,16	0,00	0,61	0,49	0,25	0,41
L00	a	0	1	0	0	5	0	0	0	6
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	0,00	0,11
L01	a	0	0	0	50	2	69	0	0	121
	r	0,00	0,00	0,00	7,25	0,29	10,45	0,00	0,00	2,24
L02	a	0	0	8	6	22	0	5	2	43
	r	0,00	0,00	1,35	0,87	3,19	0,00	0,61	0,25	0,80
L022	a	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,06
L03	a	0	0	0	2	1	0	2	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,15	0,00	0,25	0,00	0,09
L08	a	3	0	6	6	7	1	5	0	28
	r	0,49	0,00	1,01	0,87	1,02	0,15	0,61	0,00	0,52
L30	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
L89	a	40	12	10	15	0	11	3	2	93
	r	6,59	2,16	1,68	2,18	0,00	1,67	0,37	0,25	1,72
L97	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
M00	a	0	0	3	1	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,50	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
M012	a	0	1	40	24	27	26	4	4	126
	r	0,00	0,18	6,73	3,48	3,92	3,94	0,49	0,50	2,33
N10	a	3	0	0	0	17	0	3	4	27
	r	0,49	0,00	0,00	0,00	2,47	0,00	0,37	0,50	0,50
N30	a	0	35	12	30	84	0	6	15	182
	r	0,00	6,30	2,02	4,35	12,18	0,00	0,74	1,89	3,37

N300	a	115	5	7	7	3	14	5	34	190
	r	18,96	0,90	1,18	1,02	0,44	2,12	0,61	4,29	3,52
N309	a	0	1	0	0	0	15	38	0	54
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	2,27	4,66	0,00	1,00

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
N34	a	35	14	0	0	0	0	44	0	93
	r	5,77	2,52	0,00	0,00	0,00	0,00	5,39	0,00	1,72
N390	a	1	21	0	2	18	15	15	0	72
	r	0,16	3,78	0,00	0,29	2,61	2,27	1,84	0,00	1,33
N41	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
N45	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
N71	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
N72	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
N76	a	0	1	1	7	2	0	5	0	16
	r	0,00	0,18	0,17	1,02	0,29	0,00	0,61	0,00	0,30
O86	a	0	0	0	3	4	0	18	5	30
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,58	0,00	2,21	0,63	0,56
O860	a	0	0	0	0	1	1	3	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	0,37	0,00	0,09
O87	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,04
O90	a	0	0	0	0	6	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,11
O91	a	0	0	2	0	1	0	0	1	4
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,15	0,00	0,00	0,13	0,07
O911	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02
O912	a	0	0	0	0	13	0	0	0	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,89	0,00	0,00	0,00	0,24
P238	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02

P360	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P361	a	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P362	a	3	0	0	0	0	0	2	0	5
	r	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,09

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
P363	a	8	1	2	0	0	0	0	3	14
	r	1,32	0,18	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38	0,26
P364	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P368	a	1	3	0	0	0	0	0	0	4
	r	0,16	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
P369	a	3	0	0	0	0	1	1	0	5
	r	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,12	0,00	0,09
P 36		16	6	3	0	0	1	3	3	32
		2,64	1,08	0,50	0,00	0,00	0,15	0,37	0,38	0,59
P375	a	0	1	0	0	2	0	3	0	6
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,29	0,00	0,37	0,00	0,11
P38	a	0	1	0	0	0	0	0	5	6
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,63	0,11
P391	a	0	12	3	2	19	1	3	0	40
	r	0,00	2,16	0,50	0,29	2,76	0,15	0,37	0,00	0,74
P392	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
P393	a	0	1	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,04
P394	a	0	0	0	2	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,15	0,00	0,00	0,00	0,06
P398	a	0	0	0	0	4	2	1	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,30	0,12	0,00	0,13
P399	a	0	0	0	0	3	2	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44	0,30	0,00	0,00	0,09
R50	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1

	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
T80	a	0	0	7	0	0	0	0	0	7
	r	0,00	0,00	1,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
T801	a	8	7	15	6	15	0	3	0	54
	r	1,32	1,26	2,52	0,87	2,18	0,00	0,37	0,00	1,00
T802	a	8	0	0	13	0	1	31	33	86
	r	1,32	0,00	0,00	1,89	0,00	0,15	3,80	4,16	1,59
T81	a	0	0	2	0	19	0	1	0	22
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	2,76	0,00	0,12	0,00	0,41

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
T813	a	180	5	34	39	9	47	6	45	365
	r	29,68	0,90	5,72	5,66	1,31	7,12	0,74	5,67	6,75
T814	a	8	68	27	84	40	105	78	24	434
	r	1,32	12,24	4,54	12,18	5,80	15,91	9,56	3,03	8,03
T827	a	0	0	0	0	0	2	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,04
T835	a	166	63	62	71	0	230	7	0	599
	r	27,37	11,34	10,43	10,30	0,00	34,84	0,86	0,00	11,08
T84	a	0	1	6	0	0	0	0	0	7
	r	0,00	0,18	1,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
T845	a	1	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
T846	a	5	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
T857	a	110	68	27	112	0	67	49	0	433
	r	18,14	12,24	4,54	16,24	0,00	10,15	6,01	0,00	8,01
T874	a	4	2	0	6	0	0	0	0	12
	r	0,66	0,36	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22
Z203	a	123	83	78	106	121	155	112	184	962
	r	20,28	14,94	13,13	15,37	17,55	23,48	13,73	23,20	17,80
Z205	a	0	23	89	0	0	2	4	0	118
	r	0,00	4,14	14,98	0,00	0,00	0,30	0,49	0,00	2,18
Z21	a	18	4	7	7	5	2	2	5	50
	r	2,97	0,72	1,18	1,02	0,73	0,30	0,25	0,63	0,93
Z223	a	0	0	10	7	0	0	0	0	17

	r	0,00	0,00	1,68	1,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31
Z225	a	2	21	21	42	22	33	148	124	413
	r	0,33	3,78	3,53	6,09	3,19	5,00	18,14	15,64	7,64

M012	a	0	1	40	24	27	26	4	4	126
	r	0,00	0,18	6,73	3,48	3,92	3,94	0,49	0,50	2,33
G630	a	3	4	19	5	10	15	3	1	60
	r	0,49	0,72	3,20	0,73	1,45	2,27	0,37	0,13	1,11
A692	a	23	23	138	83	86	21	142	52	568
	r	3,79	4,14	23,23	12,04	12,47	3,18	17,41	6,56	10,51
LB		26	28	197	112	123	62	149	57	754
		4,29	5,04	33,15	16,24	17,84	9,39	18,26	7,19	13,95

VII.2 Prenosné ochorenia podľa vekových skupín a diagnóz v SR v roku 2012

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A011	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A02	a	8	21	10	9	8	12	15	24	14	19	21	161
	r	13,20	9,17	3,77	3,24	2,41	3,03	1,68	3,01	1,86	2,67	3,04	2,98
A020	a	365	1287	680	313	222	218	381	358	328	351	408	4911
	r	602,33	562,13	256,45	112,65	66,89	55,02	42,68	44,87	43,66	49,36	59,07	90,87
A021	a	2	1	0	0	0	1	1	0	1	3	7	16
	r	3,30	0,44	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,13	0,42	1,01	0,30
A022	a	0	1	0	0	1	0	0	3	3	2	3	13
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,38	0,40	0,28	0,43	0,24
A028	a	0	0	1	0	0	0	0	2	1	3	3	10
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,13	0,42	0,43	0,19
A029	a	0	2	2	2	0	1	8	3	3	1	1	23
	r	0,00	0,87	0,75	0,72	0,00	0,25	0,90	0,38	0,40	0,14	0,14	0,43
A02	a	367	1291	683	315	223	220	390	366	336	360	422	4973
	r	605,63	563,88	257,58	113,37	67,19	55,53	43,69	45,87	44,72	50,62	61,10	92,02
A03	a	1	5	2	0	2	0	1	1	3	1	2	18
	r	1,65	2,18	0,75	0,00	0,60	0,00	0,11	0,13	0,40	0,14	0,29	0,33
A030	a	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	4
	r	1,65	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,14	0,00	0,07

A031	a	68	108	35	19	14	4	13	10	5	12	16	304
	r	112,21	47,17	13,20	6,84	4,22	1,01	1,46	1,25	0,67	1,69	2,32	5,63
A032	a	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6
	r	4,95	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,11
A033	a	14	51	31	16	11	5	11	13	3	2	6	163
	r	23,10	22,28	11,69	5,76	3,31	1,26	1,23	1,63	0,40	0,28	0,87	3,02
A038	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,04
A039	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A03	a	86	161	68	35	25	9	25	23	10	15	23	480
	r	141,92	70,32	25,64	12,60	7,53	2,27	2,80	2,88	1,33	2,11	3,33	8,88
A040	a	310	172	3	1	0	4	2	3	3	5	9	512
	r	511,57	75,13	1,13	0,36	0,00	1,01	0,22	0,38	0,40	0,70	1,30	9,47
A043	a	6	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9
	r	9,90	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,17
A044	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	1,65	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A045	a	580	1809	736	417	447	342	559	289	208	223	254	5864
	r	957,13	790,13	277,56	150,08	134,68	86,32	62,62	36,22	27,68	31,36	36,78	108,51
A046	a	13	62	23	10	11	6	15	15	9	5	8	177
	r	21,45	27,08	8,67	3,60	3,31	1,51	1,68	1,88	1,20	0,70	1,16	3,28
A047	a	2	2	0	0	3	1	4	11	19	32	189	263
	r	3,30	0,87	0,00	0,00	0,90	0,25	0,45	1,38	2,53	4,50	27,37	4,87
A048	a	68	54	18	11	17	10	17	12	18	10	27	262
	r	112,21	23,59	6,79	3,96	5,12	2,52	1,90	1,50	2,40	1,41	3,91	4,85
A049	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A04	a	982	2102	780	439	478	363	597	330	257	275	488	7091
	r	1620,52	918,10	294,16	157,99	144,02	91,62	66,88	41,36	34,21	38,67	70,66	131,21
A050	a	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	0,30	0,25	0,00	0,13	0,13	0,00	0,00	0,11
A051	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02

A060	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A062	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A069	a	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,75	0,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
A06	a	0	1	3	2	0	0	0	0	0	0	0	6
	r	0,00	0,44	1,51	0,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
A071	a	9	35	25	21	17	14	38	28	24	22	10	243
	r	14,85	15,29	9,43	7,56	5,12	3,53	4,26	3,51	3,19	3,09	1,45	4,50
A072	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A078	a	0	3	1	3	0	2	3	4	2	4	1	23
	r	0,00	1,31	0,38	1,08	0,00	0,50	0,34	0,50	0,27	0,56	0,14	0,43
A079	a	0	2	8	2	3	1	10	3	4	6	8	47
	r	0,00	0,87	3,02	0,72	0,90	0,25	1,12	0,38	0,53	0,84	1,16	0,87
A07	a	9	40	34	26	20	17	51	35	30	32	20	314
	r	14,85	17,47	12,82	9,36	6,03	4,29	5,71	4,39	3,99	4,50	2,90	5,81
A080	a	1012	1545	364	64	34	17	50	19	30	24	125	3284
	r	1670,02	674,82	137,27	23,03	10,24	4,29	5,60	2,38	3,99	3,37	18,10	60,77
A081	a	63	202	260	282	112	159	202	103	68	65	213	1729
	r	103,96	88,23	98,05	101,49	33,75	40,13	22,63	12,91	9,05	9,14	30,84	31,99
A082	a	213	358	79	19	8	4	12	4	5	4	12	718
	r	351,50	156,37	29,79	6,84	2,41	1,01	1,34	0,50	0,67	0,56	1,74	13,29
A084	a	1	19	51	46	7	7	9	10	17	27	18	212
	r	1,65	8,30	19,23	16,56	2,11	1,77	1,01	1,25	2,26	3,80	2,61	3,92
A085	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A08	a	1289	2124	754	412	161	187	273	136	120	120	368	5944
	r	2127,13	927,71	284,35	148,28	48,51	47,20	30,58	17,05	15,97	16,87	53,28	109,99
A09	a	223	465	325	264	284	321	466	256	196	265	486	3551
	r	368,00	203,10	122,57	95,01	85,57	81,02	52,20	32,09	26,09	37,26	70,37	65,71
A150	a	0	0	1	1	1	5	17	15	26	16	23	105
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	0,30	1,26	1,90	1,88	3,46	2,25	3,33	1,94

A151	a	0	0	1	1	0	0	1	1	8	6	18	36
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	0,00	0,00	0,11	0,13	1,06	0,84	2,61	0,67
A152	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,13	0,56	0,14	0,13
A153	a	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,13	0,13	0,00	0,00	0,06
A156	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,14	0,29	0,07
A160	a	0	0	2	1	0	3	4	3	6	9	4	32
	r	0,00	0,00	0,75	0,36	0,00	0,76	0,45	0,38	0,80	1,27	0,58	0,59
A161	a	0	0	0	0	1	0	1	0	2	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,11	0,00	0,27	0,14	0,00	0,09
A162	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,28	0,14	0,07
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A163	a	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,44	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A165	a	0	0	0	1	1	1	1	0	0	3	1	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,30	0,25	0,11	0,00	0,00	0,42	0,14	0,15
A169	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,29	0,06
A180	a	0	0	0	0	0	0	1	0	3	2	3	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,40	0,28	0,43	0,17
A181	a	0	0	0	0	1	1	2	0	0	2	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,25	0,22	0,00	0,00	0,28	0,14	0,13
A182	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A185	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A186	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A191	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,02
A192	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,02

A210	a	0	0	0	0	1	0	3	1	1	1	1	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,34	0,13	0,13	0,14	0,14	0,15
A231	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A260	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A270	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,28	0,00	0,06
A278	a	0	0	0	0	0	2	0	1	1	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00	0,13	0,13	0,14	0,00	0,09
A27	a	0	0	0	0	0	2	0	2	1	3	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00	0,25	0,13	0,42	0,00	0,15
A282	a	0	0	0	0	0	1	1	0	3	2	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,40	0,28	0,00	0,13
A310	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,13	0,00	0,00	0,14	0,06
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A311	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02
A321	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	2	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,13	0,27	0,14	0,29	0,13
A327	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,29	0,06
A328	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A32	a	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	4	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,13	0,27	0,28	0,58	0,20
A370	a	22	25	24	43	172	94	180	122	69	115	84	950
	r	36,30	10,92	9,05	15,48	51,82	23,73	20,16	15,29	9,18	16,17	12,16	17,58
A371	a	0	2	2	3	11	4	6	7	8	4	2	49
	r	0,00	0,87	0,75	1,08	3,31	1,01	0,67	0,88	1,06	0,56	0,29	0,91
A37	a	22	27	26	47	183	98	186	129	77	119	86	999
	r	36,30	11,79	9,81	16,56	55,14	24,73	20,84	16,17	10,25	16,73	12,45	18,49
A38	a	1	86	114	12	3	2	1	0	0	0	0	219
	r	1,65	37,56	42,99	4,32	0,90	0,50	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	4,05

A390	a	5	6	3	0	3	3	3	3	0	0	1	27
	r	8,25	2,62	1,13	0,00	0,90	0,76	0,34	0,38	0,00	0,00	0,14	0,50
A391	a	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	3,30	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
A392	a	4	1	1	0	1	2	0	0	0	1	0	10
	r	6,60	0,44	0,38	0,00	0,30	0,50	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,19
A39	a	11	9	4	0	4	5	3	3	0	1	1	41
	r	18,15	3,93	1,51	0,00	1,21	1,26	0,34	0,38	0,00	0,14	0,14	0,76
A400	a	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	5
	r	1,65	0,44	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,14	0,00	0,09
A401	a	4	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	6
	r	6,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13	0,00	0,00	0,11
A402	a	0	2	0	0	0	0	2	8	2	5	15	34
	r	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	1,00	0,27	0,70	2,17	0,63
A403	a	4	3	1	0	1	0	1	3	3	4	5	25
	r	6,60	1,31	0,38	0,00	0,30	0,00	0,11	0,38	0,40	0,56	0,72	0,46
A408	a	4	2	0	0	0	1	1	0	1	1	6	16
	r	6,60	0,87	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,13	0,14	0,87	0,30
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A40	a	13	8	2	0	1	1	4	12	8	11	26	86
	r	21,45	3,49	0,75	0,00	0,30	0,25	0,45	1,50	1,06	1,55	3,76	1,59
A410	a	12	2	1	1	2	0	7	11	19	32	65	152
	r	19,80	0,87	0,38	0,36	0,60	0,00	0,78	1,38	2,53	4,50	9,41	2,81
A411	a	29	22	3	2	5	5	15	12	24	46	70	233
	r	47,86	9,61	1,13	0,72	1,51	1,26	1,68	1,50	3,19	6,47	10,14	4,31
A412	a	2	0	1	0	0	1	1	0	1	2	2	10
	r	3,30	0,00	0,38	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,13	0,28	0,29	0,19
A414	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,14	0,06
A415	a	32	8	4	5	6	9	15	30	54	115	284	562
	r	52,81	3,49	1,51	1,80	1,81	2,27	1,68	3,76	7,19	16,17	41,12	10,40
A418	a	4	4	0	0	0	2	1	4	4	9	13	41
	r	6,60	1,75	0,00	0,00	0,00	0,50	0,11	0,50	0,53	1,27	1,88	0,76
A419	a	5	3	0	0	1	0	0	2	10	6	21	48
	r	8,25	1,31	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,25	1,33	0,84	3,04	0,89

A41	a	84	39	9	8	14	17	39	59	114	210	456	1049
	r	138,62	17,03	3,39	2,88	4,22	4,29	4,37	7,39	15,17	29,53	66,02	19,41
A421	a	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,13	0,00	0,00	0,06
A449	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A46	a	0	0	0	0	3	9	13	47	106	156	272	606
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90	2,27	1,46	5,89	14,11	21,94	39,38	11,21
A480	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,06
A481	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A48	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,07
A501	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A502	a	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	1,65	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A506	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A510	a	0	0	0	0	3	7	20	10	3	5	0	48
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90	1,77	2,24	1,25	0,40	0,70	0,00	0,89
A511	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A512	a	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,13	0,00	0,00	0,00	0,06
A513	a	0	0	1	1	14	17	13	13	8	2	1	70
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	4,22	4,29	1,46	1,63	1,06	0,28	0,14	1,30
A514	a	0	0	0	0	0	0	2	2	0	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,25	0,00	0,14	0,00	0,09
A515	a	0	0	0	0	5	7	10	14	2	2	2	42
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,51	1,77	1,12	1,75	0,27	0,28	0,29	0,78
A519	a	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09

A520	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02
A521	a	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,27	0,00	0,14	0,09
A523	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A528	a	0	0	0	0	0	0	1	4	0	3	1	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,50	0,00	0,42	0,14	0,17
A529	a	0	0	0	0	0	1	1	0	1	2	3	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,13	0,28	0,43	0,15
A530	a	0	0	0	1	8	15	39	41	15	20	8	147
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	2,41	3,79	4,37	5,14	2,00	2,81	1,16	2,72
A539	a	0	0	0	0	0	3	13	8	5	8	5	42
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,76	1,46	1,00	0,67	1,12	0,72	0,78
A540	a	0	0	0	0	20	51	131	40	13	4	0	259
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	6,03	12,87	14,67	5,01	1,73	0,56	0,00	4,79
A541	a	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A542	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A543	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A548	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A549	a	0	0	0	0	1	0	5	1	0	2	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,56	0,13	0,00	0,28	0,00	0,17
A560	a	0	0	0	0	53	203	291	130	31	4	1	713
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	15,97	51,24	32,60	16,29	4,13	0,56	0,14	13,19
A561	a	0	0	0	0	0	1	2	1	1	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,22	0,13	0,13	0,00	0,00	0,09
A562	a	0	0	0	0	2	3	8	3	1	1	0	18
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,60	0,76	0,90	0,38	0,13	0,14	0,00	0,33
A568	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
	r	3,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,06
A590	a	1	0	0	0	3	7	15	14	16	3	0	59

	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,90	1,77	1,68	1,75	2,13	0,42	0,00	1,09
A600	a	0	0	0	0	9	12	10	10	5	0	1	47
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	2,71	3,03	1,12	1,25	0,67	0,00	0,14	0,87
A601	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A630	a	0	0	0	0	3	13	31	9	1	2	0	59
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90	3,28	3,47	1,13	0,13	0,28	0,00	1,09
A638	a	0	0	0	0	4	5	14	4	4	1	0	32
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,21	1,26	1,57	0,50	0,53	0,14	0,00	0,59
A692	a	0	21	22	15	24	24	45	82	126	136	73	568
	r	0,00	9,17	8,30	5,40	7,23	6,06	5,04	10,28	16,77	19,12	10,57	10,51
A748	a	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	4
	r	0,00	0,44	0,00	0,36	0,00	0,00	0,11	0,13	0,00	0,00	0,00	0,07
A810	a	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,13	0,28	0,29	0,13
A841	a	0	1	4	3	4	5	19	18	17	16	15	102
	r	0,00	0,44	1,51	1,08	1,21	1,26	2,13	2,26	2,26	2,25	2,17	1,89
A849	a	0	0	0	0	0	1	2	0	1	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,22	0,00	0,13	0,14	0,00	0,09
A86	a	0	0	2	1	2	3	3	1	2	1	0	15
	r	0,00	0,00	0,75	0,36	0,60	0,76	0,34	0,13	0,27	0,14	0,00	0,28
A870	a	0	0	5	1	2	1	1	1	0	0	0	11
	r	0,00	0,00	1,89	0,36	0,60	0,25	0,11	0,13	0,00	0,00	0,00	0,20
Diagnóza/Veková skupina	0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR	
A878	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,04
A879	a	2	6	19	24	25	15	30	16	13	9	2	161
	r	3,30	2,62	7,17	8,64	7,53	3,79	3,36	2,01	1,73	1,27	0,29	2,98
A87	a	2	6	24	25	28	16	31	17	13	10	2	174
	r	3,30	2,62	9,05	9,00	8,44	4,04	3,47	2,13	1,73	1,41	0,29	3,22
A888	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02
A89	a	0	2	3	2	0	1	3	2	0	0	1	14
	r	0,00	0,87	1,13	0,72	0,00	0,25	0,34	0,25	0,00	0,00	0,14	0,26
A90	a	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	3

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,25	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,06
A985	a	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,22	0,13	0,13	0,14	0,00	0,11
B000	a	0	1	0	1	3	0	3	2	1	2	1	14
	r	0,00	0,44	0,00	0,36	0,90	0,00	0,34	0,25	0,13	0,28	0,14	0,26
B001	a	0	2	1	1	1	0	3	3	1	0	7	19
	r	0,00	0,87	0,38	0,36	0,30	0,00	0,34	0,38	0,13	0,00	1,01	0,35
B002	a	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
	r	1,65	0,87	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
B003	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,43	0,09
B004	a	0	0	0	1	1	0	2	1	1	2	2	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,30	0,00	0,22	0,13	0,13	0,28	0,29	0,19
B005	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42	0,29	0,09
B008	a	0	0	0	0	1	4	1	1	1	0	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	1,01	0,11	0,13	0,13	0,00	0,00	0,15
B009	a	0	1	1	1	2	8	6	8	7	4	4	42
	r	0,00	0,44	0,38	0,36	0,60	2,02	0,67	1,00	0,93	0,56	0,58	0,78
B00	a	1	6	2	4	9	12	15	15	11	13	19	107
	r	1,65	2,62	0,75	1,44	2,71	3,03	1,68	1,88	1,46	1,83	2,75	1,98
B010	a	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,75	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B018	a	1	7	5	3	1	1	2	0	1	0	0	21
	r	1,65	3,06	1,89	1,08	0,30	0,25	0,22	0,00	0,13	0,00	0,00	0,39
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B019	a	458	6316	7902	2467	717	134	151	81	13	11	6	18256
	r	755,80	2758,68	2980,04	887,86	216,03	33,82	16,92	10,15	1,73	1,55	0,87	337,80
B01	a	459	6323	7907	2470	718	135	153	81	14	11	6	18277
	r	757,45	2761,74	2981,93	888,94	216,33	34,07	17,14	10,15	1,86	1,55	0,87	338,19
B020	a	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	2	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,13	0,13	0,00	0,29	0,11
B021	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,00	0,04
B022	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	4

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,13	0,00	0,00	0,29	0,07
B023	a	0	0	1	0	1	2	4	1	5	8	15	37
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,30	0,50	0,45	0,13	0,67	1,12	2,17	0,68
B027	a	0	0	0	0	2	0	1	1	1	5	5	15
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,60	0,00	0,11	0,13	0,13	0,70	0,72	0,04
B028	a	0	0	1	1	1	0	5	1	1	7	10	27
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	0,30	0,00	0,56	0,13	0,13	0,98	1,45	0,50
B029	a	2	17	61	94	133	139	303	286	487	733	980	3235
	r	3,30	7,43	23,00	33,83	40,07	35,08	33,94	35,85	64,82	103,08	141,89	59,86
B02	a	2	17	63	95	137	141	316	291	495	755	1014	3326
	r	3,30	7,43	23,76	34,19	41,28	35,59	35,40	36,47	65,88	106,17	146,82	61,30
B059	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B080	a	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
B081	a	0	5	7	1	0	0	1	2	0	0	0	16
	r	0,00	2,18	2,64	0,36	0,00	0,00	0,11	0,25	0,00	0,00	0,00	0,30
B082	a	11	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
	r	18,15	3,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
B083	a	0	7	7	2	1	0	0	1	0	0	0	18
	r	0,00	3,06	2,64	0,72	0,30	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,33
B084	a	2	29	23	5	2	1	0	0	0	0	0	62
	r	3,30	12,67	8,67	1,80	0,60	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,15
B088	a	0	12	7	1	0	3	1	0	0	1	0	25
	r	0,00	5,24	2,64	0,36	0,00	0,76	0,11	0,00	0,00	0,14	0,00	0,46
B15	a	0	15	13	10	8	11	24	18	17	6	3	125
	r	0,00	6,55	4,90	3,60	2,41	2,78	2,69	2,26	2,26	0,84	0,43	2,31
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B161	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B169	a	1	0	0	1	3	8	23	14	8	7	7	72
	r	1,65	0,00	0,00	0,36	0,90	2,02	2,58	1,75	1,06	0,98	1,01	1,33
B16	a	1	0	0	1	3	8	24	14	8	7	7	73
	r	1,65	0,00	0,00	0,36	0,90	2,02	2,69	1,75	1,06	0,98	1,01	1,35
B171	a	0	0	0	0	4	6	7	0	1	2	1	21

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,21	1,51	0,78	0,00	0,13	0,28	0,14	0,39
B172	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B178	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B17	a	0	1	0	0	4	6	8	0	1	2	1	23
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	1,21	1,51	0,90	0,00	0,13	0,28	0,14	0,43
B180	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B181	a	0	0	0	0	10	7	14	24	12	10	7	84
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	3,01	1,77	1,57	3,01	1,60	1,41	1,01	1,55
B18	a	1	0	0	0	10	7	14	24	12	10	7	85
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	3,01	1,77	1,57	3,01	1,60	1,41	1,01	1,57
B182	a	0	0	1	1	7	41	64	37	31	17	13	212
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	2,11	10,35	7,17	4,64	4,13	2,39	1,88	3,92
B199	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
B204	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13	0,00	0,00	0,04
B206	a	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,25	0,00	0,00	0,00	0,06
B208	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,13	0,00	0,00	0,04
B210	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B251	a	0	0	0	1	1	0	2	1	1	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,30	0,00	0,22	0,13	0,13	0,00	0,00	0,11
B258	a	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3
	r	1,65	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
Diagnóza/Veková skupina	0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR	
B259	a	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,14	0,00	0,06
B25	a	1	1	1	1	1	0	0	2	1	1	1	12
	r	1,65	0,44	0,38	0,36	0,30	0,00	0,00	0,25	0,13	0,14	0,14	0,22
B269	a	0	0	1	2	0	1	0	0	1	0	0	5

	r	0,00	0,00	0,38	0,72	0,00	0,25	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,09
B270	a	2	21	28	34	70	18	9	1	0	0	1	184
	r	3,30	9,17	10,56	12,24	21,09	4,54	1,01	0,13	0,00	0,00	0,14	3,40
B271	a	0	8	3	10	16	3	4	2	1	1	1	49
	r	0,00	3,49	1,13	3,60	4,82	0,76	0,45	0,25	0,13	0,14	0,14	0,91
B278	a	0	22	16	17	47	10	5	1	1	1	0	120
	r	0,00	9,61	6,03	6,12	14,16	2,52	0,56	0,13	0,13	0,14	0,00	2,22
B279	a	1	40	34	39	114	48	13	5	1	1	1	297
	r	1,65	17,47	12,82	14,04	34,35	12,11	1,46	0,63	0,13	0,14	0,14	5,50
B27	a	3	91	81	100	247	79	31	9	3	3	3	650
	r	4,95	39,75	30,55	35,99	74,42	19,94	3,47	1,13	0,40	0,42	0,43	12,03
B343	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,04
B349	a	0	0	0	0	0	0	0	3	4	4	10	21
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38	0,53	0,56	1,45	0,39
B350	a	0	3	3	3	0	0	0	0	0	0	0	9
	r	0,00	1,31	1,13	1,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17
B352	a	0	1	0	1	1	0	0	1	1	2	0	7
	r	0,00	0,44	0,00	0,36	0,30	0,00	0,00	0,13	0,13	0,28	0,00	0,13
B353	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
B354	a	0	0	3	4	2	0	3	1	0	1	0	14
	r	0,00	0,00	1,13	1,44	0,60	0,00	0,34	0,13	0,00	0,14	0,00	0,26
B358	a	0	3	14	8	3	3	3	4	1	1	0	40
	r	0,00	1,31	5,28	2,88	0,90	0,76	0,34	0,50	0,13	0,14	0,00	0,74
B359	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,13	0,14	0,00	0,06
B370	a	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	4
	r	3,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,14	0,00	0,07
B371	a	0	0	0	0	1	2	1	0	2	8	20	34
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,50	0,11	0,00	0,27	1,12	2,90	0,63
Diagnóza/Veková skupina	0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR	
B373	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B374	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	5	7

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,14	0,72	0,13
B377	a	1	1	2	1	3	0	0	3	2	4	6	23
	r	1,65	0,44	0,75	0,36	0,90	0,00	0,00	0,38	0,27	0,56	0,87	0,43
B378	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B440	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B458	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02
B509	a	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,13	0,00	0,00	0,06
B530	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,13	0,00	0,00	0,04
B538	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02
B580	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B588	a	0	0	2	2	3	1	1	1	2	0	0	12
	r	0,00	0,00	0,75	0,72	0,90	0,25	0,11	0,13	0,27	0,00	0,00	0,22
B589	a	0	5	4	9	9	9	23	14	10	6	1	90
	r	0,00	2,18	1,51	3,24	2,71	2,27	2,58	1,75	1,33	0,84	0,14	1,67
B58	a	0	5	6	11	12	10	25	15	12	6	1	103
	r	0,00	2,18	2,26	3,96	3,62	2,52	2,80	1,88	1,60	0,84	0,14	1,91
B670	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B672	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B675	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B689	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B748	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
Diagnóza/Veková skupina	0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR	
B75	a	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	5

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,14	0,00	0,09
B770	a	2	58	40	15	2	2	1	1	1	1	2	125
	r	3,30	25,33	15,09	5,40	0,60	0,50	0,11	0,13	0,13	0,14	0,29	2,31
B778	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B779	a	5	72	67	16	3	0	2	0	1	0	0	166
	r	8,25	31,45	25,27	5,76	0,90	0,00	0,22	0,00	0,13	0,00	0,00	3,07
B77	a	7	130	108	31	5	2	3	1	2	1	2	292
	r	11,55	56,78	40,73	11,16	1,51	0,50	0,34	0,13	0,27	0,14	0,29	5,40
B79	a	0	8	15	1	0	0	0	0	0	0	0	24
	r	0,00	3,49	5,66	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44
B80	a	4	49	87	62	26	13	24	7	10	9	2	293
	r	6,60	21,40	32,81	22,31	7,83	3,28	2,69	0,88	1,33	1,27	0,29	5,42
B814	a	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	1,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B820	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B830	a	0	1	4	5	6	2	3	7	11	6	5	50
	r	0,00	0,44	1,51	1,80	1,81	0,50	0,34	0,88	1,46	0,84	0,72	0,93
B850	a	0	10	52	31	7	3	8	5	5	2	2	125
	r	0,00	4,37	19,61	11,16	2,11	0,76	0,90	0,63	0,67	0,28	0,29	2,31
B851	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B852	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B86	a	42	123	258	235	147	74	130	109	103	104	110	1435
	r	69,31	53,72	97,30	84,57	44,29	18,68	14,56	13,66	13,71	14,62	15,93	26,55
B889	a	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,87	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
G000	a	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,14	0,06
G001	a	0	1	0	0	1	1	2	0	2	5	3	15
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,30	0,25	0,22	0,00	0,27	0,70	0,43	0,28
G002	a	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	5
	r	1,65	0,44	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,09

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
G003	a	0	1	1	0	0	0	0	0	0	6	2	10
	r	0,00	0,44	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,84	0,29	0,19
G008	a	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	6
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,13	0,00	0,00	0,29	0,11
G009	a	4	3	2	3	1	4	4	5	2	6	8	42
	r	6,60	1,31	0,75	1,08	0,30	1,01	0,45	0,63	0,27	0,84	1,16	0,78
G00	a	7	6	3	3	3	5	8	7	4	17	18	81
	r	9,90	2,62	1,13	1,08	0,90	1,26	0,90	0,88	0,53	2,39	2,61	1,50
G01	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G03	a	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	6
	r	0,00	0,44	0,38	0,36	0,00	0,25	0,00	0,13	0,00	0,14	0,00	0,11
G04	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
G042	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
G049	a	0	0	0	0	0	1	1	2	0	3	2	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,25	0,00	0,42	0,29	0,17
G04	a	1	0	0	0	0	0	1	2	0	3	4	12
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,25	0,00	0,42	0,58	0,22
G051	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,02
G51	a	0	1	8	6	2	1	0	0	1	2	1	22
	r	0,00	0,44	3,02	2,16	0,60	0,25	0,00	0,00	0,13	0,28	0,14	0,41
G510	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G51	a	0	2	8	6	2	1	0	0	2	2	1	24
	r	0,00	0,87	3,02	2,16	0,60	0,25	0,00	0,00	0,27	0,28	0,14	0,44
G61	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
G610	a	0	0	0	1	0	2	0	0	1	4	4	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,50	0,00	0,00	0,13	0,56	0,58	0,22
G61	a	0	0	1	1	0	2	0	0	1	4	5	14
	r	0,00	0,00	0,38	0,36	0,00	0,50	0,00	0,00	0,13	0,56	0,72	0,26

G630	a	0	1	5	6	2	3	5	12	4	14	8	60
	r	0,00	0,44	1,89	2,16	0,60	0,76	0,56	1,50	0,53	1,97	1,16	1,11
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
H10	a	32	0	0	0	0	0	1	0	1	2	3	39
	r	52,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,13	0,28	0,43	0,72
H100	a	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7
	r	9,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,13
H109	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
H60	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H66	a	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
H70	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
I33	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
I80	a	0	0	0	0	0	1	1	6	13	10	25	56
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,75	1,73	1,41	3,62	1,04
I800	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
J00	a	3	5	2	0	1	0	2	4	1	8	8	34
	r	4,95	2,18	0,75	0,00	0,30	0,00	0,22	0,50	0,13	1,12	1,16	0,63
J01	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	4	8
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,28	0,58	0,15
J02	a	1	2	1	5	5	2	11	2	8	7	36	80
	r	1,65	0,87	0,38	1,80	1,51	0,50	1,23	0,25	1,06	0,98	5,21	1,48
J03	a	0	3	4	16	11	3	4	4	1	3	15	64
	r	0,00	1,31	1,51	5,76	3,31	0,76	0,45	0,50	0,13	0,42	2,17	1,18
J039	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,13	0,00	0,00	0,29	0,07
J04	a	1	2	2	0	0	0	1	2	0	2	11	21
	r	1,65	0,87	0,75	0,00	0,00	0,00	0,11	0,25	0,00	0,28	1,59	0,39
J040	a	1	2	1	0	0	0	0	0	0	3	0	7
	r	1,65	0,87	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42	0,00	0,13

J041	a	0	0	0	0	0	1	1	1	2	4	3	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,13	0,27	0,56	0,43	0,22
J042	a	1	1	0	0	0	0	3	6	3	3	4	21
	r	1,65	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,75	0,40	0,42	0,58	0,39
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J05	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
J06	a	2	9	1	2	1	4	8	19	21	20	70	157
	r	3,30	3,93	0,38	0,72	0,30	1,01	0,90	2,38	2,80	2,81	10,14	2,91
J060	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
	r	1,65	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
J069	a	14	0	0	0	0	2	2	1	8	10	6	43
	r	23,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,22	0,13	1,06	1,41	0,87	0,80
J10	a	2	18	14	9	1	3	14	11	17	27	76	192
	r	3,30	7,86	5,28	3,24	0,30	0,76	1,57	1,38	2,26	3,80	11,00	3,55
J100	a	0	3	0	2	0	0	0	0	1	0	0	6
	r	0,00	1,31	0,00	0,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,11
J101	a	1	8	5	3	2	0	0	0	0	0	0	19
	r	1,65	3,49	1,89	1,08	0,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35
J107	a	0	1	0	1	0	0	4	2	6	7	16	37
	r	0,00	0,44	0,00	0,36	0,00	0,00	0,45	0,25	0,80	0,98	2,32	0,68
J11	a	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
J111	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J120	a	4	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	7
	r	6,60	0,87	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
J121	a	21	11	3	1	0	0	0	0	0	0	0	36
	r	34,65	4,80	1,13	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67
J122	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J13	a	1	4	1	0	0	0	0	0	0	0	3	9
	r	1,65	1,75	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,17
J15	a	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	16	23
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40	0,56	2,32	0,43

J150	a	3	0	0	1	1	1	1	2	6	11	33	59
	r	4,95	0,00	0,00	0,36	0,30	0,25	0,11	0,25	0,80	1,55	4,78	1,09
J151	a	4	0	3	0	1	4	2	6	14	20	35	89
	r	6,60	0,00	1,13	0,00	0,30	1,01	0,22	0,75	1,86	2,81	5,07	1,65
J152	a	6	0	0	0	0	3	4	3	5	16	34	71
	r	9,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,76	0,45	0,38	0,67	2,25	4,92	1,31
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J153	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
J154	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	9
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,87	0,17
J155	a	1	1	0	1	0	1	0	2	2	4	17	29
	r	1,65	0,44	0,00	0,36	0,00	0,25	0,00	0,25	0,27	0,56	2,46	0,54
J156	a	4	0	0	0	1	1	5	6	9	9	19	54
	r	6,60	0,00	0,00	0,00	0,30	0,25	0,56	0,75	1,20	1,27	2,75	1,00
J157	a	3	12	13	17	24	1	0	0	0	0	0	70
	r	4,95	5,24	4,90	6,12	7,23	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,30
J158	a	1	0	1	0	0	2	3	11	10	36	43	107
	r	1,65	0,00	0,38	0,00	0,00	0,50	0,34	1,38	1,33	5,06	6,23	1,98
J159	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	9	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,28	1,30	0,22
J16	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	6	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,70	0,87	0,24
J160	a	0	0	1	3	6	0	1	0	0	1	1	13
	r	0,00	0,00	0,38	1,08	1,81	0,00	0,11	0,00	0,00	0,14	0,14	0,24
J168	a	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	3	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,30	0,25	0,11	0,13	0,00	0,14	0,43	0,17
J17	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4	7	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,13	0,56	1,01	0,24
J18	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,28	0,58	0,15
J180	a	2	1	0	1	0	0	1	4	0	11	38	58
	r	3,30	0,44	0,00	0,36	0,00	0,00	0,11	0,50	0,00	1,55	5,50	1,07
J188	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,04
J20	a	2	1	0	0	1	2	2	4	9	9	24	54

	r	3,30	0,44	0,00	0,00	0,30	0,50	0,22	0,50	1,20	1,27	3,47	1,00
J201	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
J205	a	13	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	17
	r	21,45	1,31	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31
J208	a	2	1	1	0	1	4	6	7	7	16	52	97
	r	3,30	0,44	0,38	0,00	0,30	1,01	0,67	0,88	0,93	2,25	7,53	1,79
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J209	a	5	0	0	0	0	1	3	5	5	6	24	49
	r	8,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,34	0,63	0,67	0,84	3,47	0,91
J22	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	7	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	1,01	0,17
J399	a	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
J40	a	1	0	0	0	0	0	0	1	2	1	3	8
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,27	0,14	0,43	0,15
J86	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
K12	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,14	0,00	0,06
K65	a	3	0	0	0	0	0	3	2	3	2	9	22
	r	4,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,25	0,40	0,28	1,30	0,41
L00	a	5	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6
	r	8,25	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
L01	a	4	22	15	15	26	20	9	8	1	0	1	121
	r	6,60	9,61	5,66	5,40	7,83	5,05	1,01	1,00	0,13	0,00	0,14	2,24
L02	a	1	0	0	0	0	1	4	0	4	15	18	43
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,45	0,00	0,53	2,11	2,61	0,80
L022	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,06
L03	a	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,13	0,00	0,28	0,14	0,09
L08	a	0	0	2	1	4	2	1	3	3	3	9	28
	r	0,00	0,00	0,75	0,36	1,21	0,50	0,11	0,38	0,40	0,42	1,30	0,52
L30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02

L89	a	0	0	0	0	0	1	2	8	7	8	67	93
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,22	1,00	0,93	1,12	9,70	1,72
L97	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
M00	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13	0,00	0,29	0,07
M012	a	0	0	1	2	3	3	8	14	33	38	24	126
	r	0,00	0,00	0,38	0,72	0,90	0,76	0,90	1,75	4,39	5,34	3,47	2,33
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
N10	a	1	0	0	0	0	0	0	5	1	7	13	27
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,63	0,13	0,98	1,88	0,50
N30	a	0	0	0	1	0	4	11	5	12	32	117	182
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	1,01	1,23	0,63	1,60	4,50	16,94	3,37
N300	a	0	1	0	0	4	2	4	12	18	24	125	190
	r	0,00	0,44	0,00	0,00	1,21	0,50	0,45	1,50	2,40	3,37	18,10	3,52
N309	a	0	0	0	0	0	0	1	2	3	7	41	54
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,25	0,40	0,98	5,94	1,00
N34	a	0	0	0	0	1	6	4	5	8	26	43	93
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	1,51	0,45	0,63	1,06	3,66	6,23	1,72
N390	a	1	0	0	1	5	0	1	3	7	10	44	72
	r	1,65	0,00	0,00	0,36	1,51	0,00	0,11	0,38	0,93	1,41	6,37	1,33
N41	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
N45	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
N71	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
N72	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,02
N76	a	0	0	0	0	0	0	3	3	5	2	3	16
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,38	0,67	0,28	0,43	0,30
O86	a	0	0	0	0	5	3	15	6	0	1	0	30
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,51	0,76	1,68	0,75	0,00	0,14	0,00	0,56
O860	a	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,22	0,13	0,00	0,00	0,00	0,09

O87	a	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
O90	a	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,76	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
O91	a	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,13	0,00	0,00	0,00	0,07
O911	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
O912	a	0	0	0	0	0	5	7	1	0	0	0	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,26	0,78	0,13	0,00	0,00	0,00	0,24
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
P238	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P360	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P361	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P362	a	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	8,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
P363	a	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
	r	23,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26
P364	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P368	a	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	6,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
P369	a	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	8,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
P36	a	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32
	r	52,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59
P375	a	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
	r	9,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
P38	a	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
	r	9,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
P391	a	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
	r	66,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,74

P392	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P393	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P394	a	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	4,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P398	a	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
	r	11,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
P399	a	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	8,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
R50	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
T80	a	0	0	0	0	0	1	0	2	0	2	2	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,25	0,00	0,28	0,29	0,13
T801	a	0	0	0	0	1	1	4	3	2	9	34	54
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,25	0,45	0,38	0,27	1,27	4,92	1,00
T802	a	0	0	0	1	4	0	4	5	7	16	49	86
	r	0,00	0,00	0,00	0,36	1,21	0,00	0,45	0,63	0,93	2,25	7,09	1,59
T81	a	0	0	1	0	0	1	2	2	5	9	2	22
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,25	0,22	0,25	0,67	1,27	0,29	0,41
T813	a	11	2	1	2	0	7	14	27	40	80	181	365
	r	18,15	0,87	0,38	0,72	0,00	1,77	1,57	3,38	5,32	11,25	26,21	6,75
T814	a	1	1	2	2	3	8	18	31	66	126	176	434
	r	1,65	0,44	0,75	0,72	0,90	2,02	2,02	3,89	8,78	17,72	25,48	8,03
T827	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
T835	a	2	1	1	0	3	8	10	34	53	129	357	598
	r	3,30	0,44	0,38	0,00	0,90	2,02	1,12	4,26	7,05	18,14	51,69	11,07
T84	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,28	0,58	0,13
T845	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,04
T846	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,43	0,09
T857	a	2	5	0	0	5	7	24	38	57	103	192	433

	r	3,30	2,18	0,00	0,00	1,51	1,77	2,69	4,76	7,59	14,48	27,80	8,01
T874	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	7	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13	0,42	1,01	0,22
Z203	a	7	37	113	115	89	83	116	108	96	95	103	962
	r	11,55	16,16	42,62	41,39	26,82	20,95	12,99	13,54	12,78	13,36	14,91	17,80
Z205	a	0	1	1	1	10	24	22	35	20	3	1	118
	r	0,00	0,44	0,38	0,36	3,01	6,06	2,46	4,39	2,66	0,42	0,14	2,18
Z21	a	0	0	1	0	0	6	21	13	7	2	0	50
	r	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	1,51	2,35	1,63	0,93	0,28	0,00	0,93
Z223	a	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	13	17
	r	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,14	1,88	0,31
Z225	a	0	1	1	1	20	26	113	124	59	48	20	413
	r	0,00	0,44	0,38	0,36	6,03	6,56	12,66	15,54	7,85	6,75	2,90	7,64
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A692	a	0	21	22	15	24	24	45	82	126	136	73	568
	r	0,00	9,17	8,30	5,40	7,23	6,06	5,04	10,28	16,77	19,12	10,57	10,51
G630	a	0	1	5	6	2	3	5	12	4	14	8	60
	r	0,00	0,44	1,89	2,16	0,60	0,76	0,56	1,50	0,53	1,97	1,16	1,11
M012	a	0	0	1	2	3	3	8	14	33	38	24	126
	r	0,00	0,00	0,38	0,72	0,90	0,76	0,90	1,75	4,39	5,34	3,47	2,33
LB	a	0	22	28	23	29	30	58	108	163	188	105	754
	r	0,00	9,61	10,56	8,28	8,74	7,57	6,50	13,54	21,69	26,44	15,20	13,95

VII.3 Prenosné ochorenia podľa sezonality a diagnóz v SR v roku 2012

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A011	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A02	6	5	8	10	20	15	10	10	25	24	20	7	160
A020	199	125	157	219	504	552	665	623	768	515	386	195	4908
A021	0	0	2	0	2	1	2	0	4	3	1	2	17
A022	2	0	5	1	0	0	0	1	1	0	0	3	13
A028	1	0	1	1	0	1	2	1	1	0	2	0	10
A029	0	0	0	3	0	0	5	5	8	1	0	1	23
A03	2	4	3	0	3	0	1	2	1	1	0	1	18
A030	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	4
A031	18	23	16	16	37	42	40	37	22	17	24	13	305
A032	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	3	6
A033	5	8	5	5	8	13	22	31	33	9	12	1	152
A038	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
A039	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A040	55	43	32	26	41	44	55	67	55	39	35	25	517
A043	0	0	1	0	0	2	1	1	0	2	2	0	9
A044	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2
A045	300	198	243	292	770	897	786	575	550	572	471	204	5858
A046	15	12	13	12	21	24	6	12	9	21	20	11	176
A047	24	19	23	23	23	16	22	22	23	27	35	15	272
A048	18	6	11	25	21	32	36	32	18	36	20	7	262
A049	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
A050	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	6
A051	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A060	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A062	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A069	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
A071	22	13	20	17	20	29	16	16	23	34	26	6	242
A072	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
A078	2	1	1	4	1	2	0	5	1	0	5	1	23
A079	13	5	7	8	5	4	1	0	0	3	1	0	47

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A080	425	322	403	366	326	208	199	194	183	216	269	144	3255
A081	108	579	49	78	174	53	274	28	140	153	60	15	1711
A082	64	25	63	50	48	71	66	75	67	78	63	48	718
A084	20	36	51	16	1	49	13	14	2	10	0	0	212
A085	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A09	364	415	419	287	274	272	356	320	294	209	210	126	3546
A150	21	3	8	8	10	5	12	3	8	8	6	2	94
A151	11	5	2	4	1	3	2	1	2	3	1	0	35
A152	2	0	0	1	1	0	0	0	2	0	0	1	7
A153	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	3
A155	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A156	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	4
A160	6	3	3	6	1	7	1	4	3	1	4	1	40
A161	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	5
A162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
A163	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A165	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	5
A169	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3
A180	1	1	2	1	1	0	0	1	1	0	0	1	9
A181	1	0	0	3	1	0	1	0	1	0	0	0	7
A182	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
A185	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A186	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A191	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A192	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A210	1	0	0	0	2	1	1	0	1	1	1	0	8
A231	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
A260	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A270	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	3
A278	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	5
A282	0	0	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	5
A310	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	3
A311	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

A321	0	0	0	0	0	2	1	1	0	1	0	1	6
A327	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	3
A328	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A370	184	107	118	100	59	53	45	41	74	101	57	18	957
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A371	7	6	12	4	2	3	0	6	6	1	2	1	50
A38	17	12	14	16	15	24	10	10	5	30	49	18	220
A390	6	2	6	1	2	1	3	1	0	1	3	2	28
A391	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	4
A392	1	1	3	1	0	0	2	1	0	1	0	0	10
A399	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A400	0	0	1	0	0	2	0	2	0	0	0	0	5
A401	1	0	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	6
A402	2	4	4	1	7	5	2	2	3	0	1	2	33
A403	2	4	6	2	1	0	0	1	1	3	1	1	22
A408	1	1	0	2	0	1	0	3	1	5	2	0	16
A410	17	9	17	10	22	11	17	10	12	11	12	2	150
A411	29	17	22	23	17	20	31	20	15	23	14	6	237
A412	3	1	0	1	2	0	1	2	0	0	0	0	10
A414	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3
A415	67	33	46	38	50	52	55	52	49	50	47	17	556
A418	4	2	6	1	1	4	4	6	3	8	3	3	45
A419	6	9	5	2	3	7	2	6	3	3	2	1	49
A421	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	3
A449	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A46	67	39	45	39	60	61	65	63	62	51	45	15	612
A480	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	3
A481	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A501	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A502	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
A510	18	3	3	3	3	3	0	6	1	2	3	0	45
A511	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A512	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
A513	9	9	7	8	7	4	5	5	3	3	3	1	64

A514	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	5
A515	9	3	4	3	4	3	1	3	3	3	3	0	39
A519	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
A520	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A521	0	0	2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	5
A523	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A528	4	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	8
A529	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A530	24	10	19	10	9	8	7	15	17	6	6	8	139
A539	5	3	3	5	2	6	0	2	1	7	0	2	36
A540	19	18	26	20	10	16	21	17	34	24	22	20	247
A541	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
A542	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A543	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
A548	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A549	2	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	9
A560	85	59	53	60	58	47	50	73	63	72	73	24	717
A561	0	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	1	5
A562	0	2	0	0	3	3	1	1	1	5	1	0	17
A568	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
A590	6	7	3	5	5	6	10	4	4	2	4	2	58
A600	9	1	1	1	2	7	4	3	6	9	1	1	45
A601	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A630	5	8	2	7	8	3	2	3	8	4	6	3	59
A638	4	4	1	2	3	5	2	0	3	2	1	1	28
A692	34	7	16	21	61	98	112	77	63	48	23	8	568
A748	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
A810	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
A841	0	0	2	3	14	33	8	9	6	17	10	0	102
A849	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3	0	0	5
A86	1	0	0	0	1	5	3	0	4	1	0	0	15
A870	0	0	0	0	0	1	2	5	2	1	0	0	11
A878	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2

A879	3	4	5	7	8	11	29	40	29	15	7	0	158
A888	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A89	0	0	3	1	1	0	0	3	5	1	0	0	14
A90	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	3
A985	0	0	1	0	0	1	1	2	0	1	0	0	6
B000	2	0	0	2	0	2	1	2	2	2	1	0	14
B001	0	1	4	1	1	1	1	2	2	1	3	2	19
B002	2	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	4
B003	0	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	5
B004	5	0	1	1	0	0	0	0	0	2	1	1	11
B005	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	5
B008	3	0	0	0	1	0	0	2	1	0	0	1	8
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B009	6	7	4	8	4	1	4	3	2	1	1	1	42
B010	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B018	3	2	1	4	4	4	0	0	3	0	0	0	21
B019	2234	2123	1987	1891	2187	2011	877	208	239	1012	1833	1575	18177
B020	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	6
B021	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
B022	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	4
B023	2	5	6	6	5	2	1	1	5	3	0	1	37
B027	3	0	6	0	1	1	0	1	3	0	0	0	15
B028	3	0	0	1	2	4	1	2	3	1	5	5	27
B029	305	249	254	270	286	272	296	292	299	283	265	193	3264
B059	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B080	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	4
B081	2	1	2	1	0	1	0	4	1	2	2	0	16
B082	2	1	2	2	4	2	2	2	0	0	0	1	18
B083	1	1	14	1	1	0	0	0	0	0	0	0	18
B084	0	0	0	0	0	0	0	0	9	41	8	3	61
B088	3	0	0	0	1	0	0	0	1	5	12	3	25
B15	13	10	7	7	3	5	12	17	22	15	5	8	124
B161	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
B169	6	7	6	5	5	5	7	8	6	4	8	8	75

B171	2	3	0	2	4	1	1	1	4	1	1	0	20
B172	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B178	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B180	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
B181	10	1	5	5	6	7	4	3	13	16	9	5	84
B182	40	18	15	6	12	13	26	16	22	22	10	2	202
B204	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
B206	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	3
B208	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
B210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
B251	0	0	2	1	0	0	0	2	0	0	1	0	6
B258	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
B259	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	3
B269	1	2	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	5
B270	20	15	11	17	13	18	10	21	20	22	12	6	185
B271	7	5	5	2	5	0	2	4	4	7	5	1	47
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B278	13	6	8	10	5	12	14	6	11	13	13	13	124
B279	28	24	18	30	25	21	20	26	36	32	28	13	301
B343	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
B349	3	0	12	1	1	0	1	0	1	2	0	0	21
B350	3	1	0	1	2	0	0	1	0	1	0	0	9
B352	1	0	1	0	0	2	0	0	1	0	2	0	7
B353	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
B354	1	0	2	0	1	0	3	2	1	1	1	2	14
B358	8	3	3	4	1	6	3	4	5	1	1	0	39
B359	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B370	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	4
B371	3	2	1	1	3	1	2	2	5	4	4	2	30
B373	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
B374	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	0	7
B377	0	2	1	6	2	4	3	1	1	2	0	0	22
B378	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
B440	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

B458	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
B509	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3
B530	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
B538	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B580	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B588	3	2	0	0	2	1	1	0	0	2	3	0	14
B589	17	8	5	6	6	4	9	6	5	9	6	3	84
B670	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
B672	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B675	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
B689	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
B748	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B75	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3
B770	19	3	6	7	11	12	5	16	9	14	13	10	125
B778	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
B779	9	8	14	9	17	13	3	3	10	46	29	5	166
B79	1	0	0	1	0	0	0	1	4	11	5	1	24
B80	40	33	31	31	18	19	12	25	16	34	31	3	293
B814	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	3
B820	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B830	6	4	4	9	5	6	1	3	7	4	1	1	51
B850	14	11	13	8	10	9	5	4	14	28	8	1	125
B851	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
B852	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B86	171	112	116	125	92	58	65	86	117	193	210	78	1423
B889	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
G000	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3
G001	3	2	2	0	1	2	2	0	1	0	1	1	15
G002	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	5
G003	2	1	0	2	0	1	1	1	1	0	1	0	10
G008	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1	0	0	6
G009	2	2	3	5	4	3	4	6	2	4	6	0	41
G01	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

G03	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	5
G04	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
G042	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G049	0	0	1	0	0	6	0	2	0	0	0	0	9
G051	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G51	3	3	3	2	2	2	0	1	2	2	2	0	22
G510	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G61	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2
G610	5	0	1	0	0	2	0	1	1	1	1	0	12
G630	4	2	2	2	4	8	12	6	5	10	3	2	60
H10	2	3	2	0	8	3	3	3	4	3	5	1	37
H100	0	1	0	0	2	2	0	0	2	0	0	0	7
H109	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
H60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
H66	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	3
H70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
I33	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3
I80	7	1	1	0	8	10	4	4	8	6	3	4	56
I800	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
J00	3	8	5	1	0	0	0	4	1	5	5	4	36
J01	2	0	2	1	0	0	0	0	2	1	0	0	8
J02	10	6	11	9	6	7	3	4	5	8	8	6	83
J03	7	7	5	6	2	6	4	3	4	8	12	0	64
J039	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	4
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
J04	2	6	4	2	0	1	0	4	0	1	0	1	21
J040	0	2	3	0	0	1	0	0	1	0	0	0	7
J041	0	0	1	2	2	1	1	1	0	2	1	1	12
J042	1	0	0	18	0	2	0	0	0	0	0	0	21
J05	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J06	24	11	5	28	8	6	7	16	8	17	19	3	152
J060	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
J069	1	5	4	0	7	1	7	12	3	0	1	2	43
J10	1	17	26	141	5	0	0	1	0	0	0	2	193

J100	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
J101	1	2	15	1	0	0	0	0	0	0	0	0	19
J107	8	15	3	3	1	0	0	1	3	1	1	3	39
J11	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	3
J111	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J120	0	0	2	0	0	0	4	0	0	1	0	0	7
J121	2	4	4	5	4	7	3	2	0	3	1	1	36
J122	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J13	0	0	0	3	0	0	0	0	1	1	1	1	7
J15	5	1	3	1	2	0	0	1	5	1	3	1	23
J150	7	2	3	4	6	5	5	3	12	6	5	0	58
J151	11	7	13	13	10	8	5	7	5	4	6	0	89
J152	11	9	10	12	4	3	3	2	4	5	4	2	69
J153	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
J154	2	1	1	2	0	1	1	0	0	0	1	0	9
J155	2	4	1	2	2	2	4	1	3	1	1	2	25
J156	9	6	5	9	8	4	2	4	1	3	3	1	55
J157	3	8	7	4	6	17	4	0	13	3	3	1	69
J158	7	3	6	7	4	8	9	16	12	15	13	13	113
J159	0	1	2	1	2	4	1	0	0	0	0	1	12
J16	2	1	0	5	1	3	1	0	0	0	0	0	13
J160	3	0	1	0	1	1	0	0	5	1	1	0	13
J168	2	2	2	0	1	1	0	0	0	1	0	0	9
J17	0	0	0	0	3	0	0	1	1	4	2	3	14
J18	1	0	0	0	1	0	1	2	2	0	1	0	8
J180	13	8	8	4	5	2	2	4	6	2	4	1	59
J188	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
J20	6	5	7	5	8	3	3	2	3	6	4	2	54
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
J201	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
J205	0	0	5	3	1	3	3	1	0	1	0	0	17
J208	9	11	5	4	7	7	11	12	5	13	11	7	102
J209	7	11	3	4	3	2	5	2	3	7	0	1	48
J22	4	1	1	0	2	0	0	0	0	1	0	0	9

J399	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
J40	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	8
J86	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
K12	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	3
K65	2	3	2	1	3	2	3	1	1	3	1	2	24
L00	0	0	1	0	0	0	0	2	0	1	1	1	6
L01	8	4	5	4	1	8	25	18	15	16	12	4	120
L02	4	3	5	1	3	4	3	1	6	6	3	4	43
L022	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
L03	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	5
L08	1	2	1	3	3	3	6	1	3	3	2	0	28
L30	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
L89	10	11	10	12	6	8	3	9	8	8	7	1	93
L97	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
M00	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	4
M012	34	7	7	9	17	13	11	5	6	5	1	1	116
N10	3	6	0	1	1	2	0	1	0	3	2	3	22
N30	20	16	16	13	25	20	11	14	14	16	16	2	183
N300	24	20	17	17	19	19	15	16	13	16	12	0	188
N309	5	4	2	3	8	10	8	2	1	4	6	3	56
N34	15	13	4	12	6	11	3	2	9	4	5	2	86
N390	8	4	9	4	5	6	9	9	4	5	5	5	73
N41	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
N45	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
N71	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
N72	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
N76	4	2	2	2	1	1	0	1	1	2	0	0	16
O86	9	2	5	0	1	1	4	2	1	3	1	1	30
O860	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	6
O87	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
O90	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	1	6
O91	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	0	4
Diagnóza/Miesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
O911	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

O912	0	0	0	2	0	0	2	4	1	2	1	1	13
P238	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
P360	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
P361	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
P362	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	5
P363	1	0	2	0	3	0	3	0	3	1	1	0	14
P364	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
P368	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	4
P369	1	0	0	0	1	2	1	0	0	0	1	0	6
P375	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	2	6
P38	0	2	0	1	0	1	0	0	2	0	0	0	6
P391	4	1	4	3	4	4	2	4	2	8	3	1	40
P392	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
P393	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
P394	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3
P398	3	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	7
P399	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	4
R50	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T80	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3	2	0	7
T801	10	2	1	2	4	9	4	7	7	3	2	2	53
T802	10	7	10	7	10	6	9	4	7	8	5	3	86
T81	4	0	3	3	5	1	1	1	1	0	2	1	22
T813	50	38	39	35	48	36	25	20	23	32	16	5	367
T814	30	37	33	43	30	47	54	42	40	34	40	18	448
T827	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
T835	74	57	47	44	52	55	46	57	45	62	46	17	602
T84	3	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	7
T845	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T846	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	5
T857	49	25	42	51	42	32	27	34	33	46	40	17	438
T874	2	0	1	1	1	1	0	2	0	1	1	2	12
Z203	81	54	84	87	114	111	118	96	67	69	47	36	964
Z205	6	6	9	14	13	10	11	14	13	7	9	8	120
Z21	3	3	8	5	3	1	2	6	2	9	3	6	51

Z223	1	1	3	1	4	1	0	1	0	2	2	1	17
Z225	73	34	30	34	29	42	32	22	31	40	23	12	402

VII.4 Prenosné ochorenia podľa pohlavia a diagnóz v SR v roku 2012

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A011	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A02	a	57	104	161
	r	2,17	3,75	2,98
A020	a	2408	2503	4911
	r	91,50	90,28	90,87
A021	a	9	7	16
	r	0,34	0,25	0,30
A022	a	5	8	13
	r	0,19	0,29	0,24
A028	a	3	7	10
	r	0,11	0,25	0,19
A029	a	13	10	23
	r	0,49	0,36	0,43
A03	a	11	7	18
	r	0,42	0,25	0,33
A030	a	1	3	4
	r	0,04	0,11	0,07
A031	a	158	146	304
	r	6,00	5,27	5,63
A032	a	6	0	6
	r	0,23	0,00	0,11
A033	a	71	92	163
	r	2,70	3,32	3,02
A038	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A039	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A040	a	269	243	512
	r	10,22	8,76	9,47
A043	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A044	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A045	a	2998	2866	5864
	r	113,92	103,37	108,51
A046	a	91	86	177
	r	3,46	3,10	3,28
A047	a	125	138	263
	r	4,75	4,98	4,87
A048	a	141	121	262
	r	5,36	4,36	4,85
A049	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A050	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
A051	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A060	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A062	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A069	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
A071	a	108	135	243
	r	4,10	4,87	4,50
A072	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A078	a	8	15	23
	r	0,30	0,54	0,43
A079	a	21	26	47
	r	0,80	0,94	0,87
A080	a	1682	1602	3284
	r	63,91	57,78	60,77
A081	a	819	910	1729
	r	31,12	32,82	31,99

A082	a	392	326	718
	r	14,90	11,76	13,29

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A084	a	117	95	212
	r	4,45	3,43	3,92
A085	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A09	a	1557	1994	3551
	r	59,16	71,92	65,71
A150	a	77	28	105
	r	2,93	1,01	1,94
A151	a	25	11	36
	r	0,95	0,40	0,67
A152	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
A153	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A156	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
A160	a	25	7	32
	r	0,95	0,25	0,59
A161	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
A162	a	4	0	4
	r	0,15	0,00	0,07
A163	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A165	a	5	3	8
	r	0,19	0,11	0,15
A169	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
A180	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	0,17
A181	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13

A182	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A185	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A186	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A191	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A192	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A210	a	7	1	8
	r	0,27	0,04	0,15
A231	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A260	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A270	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A278	a	5	0	5
	r	0,19	0,00	0,09
A282	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13
A310	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A311	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A321	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
A327	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A328	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A370	a	411	539	950
	r	15,62	19,44	17,58

A371	a	16	33	49
	r	0,61	1,19	0,91
A38	a	125	94	219
	r	4,75	3,39	4,05
A390	a	16	11	27
	r	0,61	0,40	0,50

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A391	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
A392	a	4	6	10
	r	0,15	0,22	0,19
A400	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
A401	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
A402	a	23	11	34
	r	0,87	0,40	0,63
A403	a	15	10	25
	r	0,57	0,36	0,46
A408	a	9	7	16
	r	0,34	0,25	0,30
A410	a	96	56	152
	r	3,65	2,02	2,81
A411	a	149	84	233
	r	5,66	3,03	4,31
A412	a	6	4	10
	r	0,23	0,14	0,19
A414	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A415	a	337	225	562
	r	12,81	8,12	10,40
A418	a	23	18	41
	r	0,87	0,65	0,76
A419	a	31	17	48
	r	1,18	0,61	0,89

A421	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A449	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A46	a	279	327	606
	r	10,60	11,79	11,21
A480	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A481	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A501	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A502	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A506	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A510	a	31	17	48
	r	1,18	0,61	0,89
A511	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A512	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A513	a	40	30	70
	r	1,52	1,08	1,30
A514	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
A515	a	25	17	42
	r	0,95	0,61	0,78
A519	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
A520	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A521	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09

A523	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A528	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17
A529	a	6	2	8
	r	0,23	0,07	0,15
A530	a	69	78	147
	r	2,62	2,81	2,72
A539	a	23	19	42
	r	0,87	0,69	0,78

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A540	a	203	56	259
	r	7,71	2,02	4,79
A541	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A542	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A543	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A548	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A549	a	8	1	9
	r	0,30	0,04	0,17
A560	a	282	431	713
	r	10,72	15,55	13,19
A561	a	1	4	5
	r	0,04	0,14	0,09
A562	a	7	11	18
	r	0,27	0,40	0,33
A568	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A590	a	0	59	59
	r	0,00	2,13	1,09
A600	a	12	35	47
	r	0,46	1,26	0,87

A601	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A630	a	35	24	59
	r	1,33	0,87	1,09
A638	a	25	7	32
	r	0,95	0,25	0,59
A692	a	236	332	568
	r	8,97	11,97	10,51
A748	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
A810	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A841	a	65	37	102
	r	2,47	1,33	1,89
A849	a	5	0	5
	r	0,19	0,00	0,09
A86	a	12	3	15
	r	0,46	0,11	0,28
A870	a	6	5	11
	r	0,23	0,18	0,20
A878	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A879	a	85	76	161
	r	3,23	2,74	2,98
A888	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A89	a	10	4	14
	r	0,38	0,14	0,26
A90	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A985	a	6	0	6
	r	0,23	0,00	0,11
B000	a	5	9	14
	r	0,19	0,32	0,26

B001	a	8	11	19
	r	0,30	0,40	0,35
B002	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
B003	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
B004	a	2	8	10
	r	0,08	0,29	0,19
B005	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
B008	a	0	8	8
	r	0,00	0,29	0,15
B009	a	11	31	42
	r	0,42	1,12	0,78

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B010	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B018	a	10	11	21
	r	0,38	0,40	0,39
B019	a	9408	8848	18256
	r	357,48	319,13	337,80
B020	a	4	2	6
	r	0,15	0,07	0,11
B021	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B022	a	1	3	4
	r	0,04	0,11	0,07
B023	a	13	24	37
	r	0,49	0,87	0,68
B027	a	9	6	15
	r	0,34	0,22	0,28
B028	a	9	18	27
	r	0,34	0,65	0,50
B029	a	1274	1961	3235
	r	48,41	70,73	59,86

B059	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B080	a	4	0	4
	r	0,15	0,00	0,07
B081	a	8	8	16
	r	0,30	0,29	0,30
B082	a	8	10	18
	r	0,30	0,36	0,33
B083	a	9	9	18
	r	0,34	0,32	0,33
B084	a	31	31	62
	r	1,18	1,12	1,15
B088	a	11	14	25
	r	0,42	0,50	0,46
B15	a	62	63	125
	r	2,36	2,27	2,31

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B161	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B169	a	54	18	72
	r	2,05	0,65	1,33
B171	a	17	4	21
	r	0,65	0,14	0,39
B172	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B178	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B180	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B181	a	56	28	84
	r	2,13	1,01	1,55
B182	a	130	82	212
	r	4,94	2,96	3,92
B199	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02

B204	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B206	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
B208	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B210	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B251	a	4	2	6
	r	0,15	0,07	0,11
B258	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B259	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B269	a	1	4	5
	r	0,04	0,14	0,09
B270	a	89	95	184
	r	3,38	3,43	3,40

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B271	a	25	24	49
	r	0,95	0,87	0,91
B278	a	63	57	120
	r	2,39	2,06	2,22
B279	a	154	143	297
	r	5,85	5,16	5,50
B343	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
B349	a	10	11	21
	r	0,38	0,40	0,39
B350	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17
B352	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
B353	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04

B354	a	5	9	14
	r	0,19	0,32	0,26
B358	a	17	23	40
	r	0,65	0,83	0,74
B359	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B370	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
B371	a	25	9	34
	r	0,95	0,32	0,63
B373	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
B374	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
B377	a	18	5	23
	r	0,68	0,18	0,43
B378	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B440	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B458	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B509	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B530	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B538	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B580	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B588	a	4	8	12
	r	0,15	0,29	0,22
B589	a	35	55	90
	r	1,33	1,98	1,67

B670	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B672	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B675	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B689	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B748	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B75	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
B770	a	61	64	125
	r	2,32	2,31	2,31
B778	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B779	a	91	75	166
	r	3,46	2,71	3,07
B79	a	16	8	24
	r	0,61	0,29	0,44
B80	a	119	174	293
	r	4,52	6,28	5,42

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B814	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B820	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B830	a	17	33	50
	r	0,65	1,19	0,93
B850	a	12	113	125
	r	0,46	4,08	2,31
B851	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B852	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02

B86	a	725	710	1435
	r	27,55	25,61	26,55
B889	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
G000	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
G001	a	9	6	15
	r	0,34	0,22	0,28
G002	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
G003	a	7	3	10
	r	0,27	0,11	0,19
G008	a	4	2	6
	r	0,15	0,07	0,11
G009	a	25	17	42
	r	0,95	0,61	0,78
G01	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
G03	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
G04	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
G042	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
G049	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17
G051	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
G51	a	11	11	22
	r	0,42	0,40	0,41
G510	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
G61	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04

G610	a	9	3	12
	r	0,34	0,11	0,22
G630	a	37	23	60
	r	1,41	0,83	1,11
H10	a	27	12	39
	r	1,03	0,43	0,72
H100	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
H109	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H60	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H66	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
H70	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
I33	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
I80	a	32	24	56
	r	1,22	0,87	1,04
I800	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J00	a	18	16	34
	r	0,68	0,58	0,63
J01	a	5	3	8
	r	0,19	0,11	0,15

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
J02	a	50	30	80
	r	1,90	1,08	1,48
J03	a	36	28	64
	r	1,37	1,01	1,18
J039	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
J04	a	10	11	21
	r	0,38	0,40	0,39

J040	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
J041	a	6	6	12
	r	0,23	0,22	0,22
J042	a	4	17	21
	r	0,15	0,61	0,39
J05	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J06	a	74	83	157
	r	2,81	2,99	2,91
J060	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
J069	a	19	24	43
	r	0,72	0,87	0,80
J10	a	85	107	192
	r	3,23	3,86	3,55
J100	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
J101	a	9	10	19
	r	0,34	0,36	0,35
J107	a	15	22	37
	r	0,57	0,79	0,68
J11	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
J111	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J120	a	6	1	7
	r	0,23	0,04	0,13

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
J121	a	12	24	36
	r	0,46	0,87	0,67
J122	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J13	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17

J15	a	14	9	23
	r	0,53	0,32	0,43
J150	a	33	26	59
	r	1,25	0,94	1,09
J151	a	67	22	89
	r	2,55	0,79	1,65
J152	a	48	23	71
	r	1,82	0,83	1,31
J153	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J154	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17
J155	a	19	10	29
	r	0,72	0,36	0,54
J156	a	33	21	54
	r	1,25	0,76	1,00
J157	a	39	31	70
	r	1,48	1,12	1,30
J158	a	78	29	107
	r	2,96	1,05	1,98
J159	a	6	6	12
	r	0,23	0,22	0,22
J16	a	8	5	13
	r	0,30	0,18	0,24
J160	a	8	5	13
	r	0,30	0,18	0,24
J168	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17
J17	a	6	7	13
	r	0,23	0,25	0,24

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
J18	a	5	3	8
	r	0,19	0,11	0,15
J180	a	33	25	58
	r	1,25	0,90	1,07

J188	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
J20	a	29	25	54
	r	1,10	0,90	1,00
J201	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J205	a	8	9	17
	r	0,30	0,32	0,31
J208	a	72	25	97
	r	2,74	0,90	1,79
J209	a	27	22	49
	r	1,03	0,79	0,91
J22	a	3	6	9
	r	0,11	0,22	0,17
J399	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
J40	a	5	3	8
	r	0,19	0,11	0,15
J86	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
K12	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
K65	a	13	9	22
	r	0,49	0,32	0,41
L00	a	5	1	6
	r	0,19	0,04	0,11
L01	a	64	57	121
	r	2,43	2,06	2,24
L02	a	21	22	43
	r	0,80	0,79	0,80
L022	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06

Diagnoza/Pohl.	Muži	Ženy	Spolu	
L03	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09

L08	a	11	17	28
	r	0,42	0,61	0,52
L30	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
L89	a	45	48	93
	r	1,71	1,73	1,72
L97	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
M00	a	1	3	4
	r	0,04	0,11	0,07
M012	a	59	67	126
	r	2,24	2,42	2,33
N10	a	16	11	27
	r	0,61	0,40	0,50
N30	a	79	103	182
	r	3,00	3,71	3,37
N300	a	63	127	190
	r	2,39	4,58	3,52
N309	a	28	26	54
	r	1,06	0,94	1,00
N34	a	35	58	93
	r	1,33	2,09	1,72
N390	a	32	40	72
	r	1,22	1,44	1,33
N41	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
N45	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
N71	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
N72	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
N76	a	0	16	16
	r	0,00	0,58	0,30

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
O86	a	0	30	30
	r	0,00	1,08	0,56
O860	a	0	5	5
	r	0,00	0,18	0,09
O87	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
O90	a	0	6	6
	r	0,00	0,22	0,11
O91	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
O911	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
O912	a	0	13	13
	r	0,00	0,47	0,24
P238	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
P360	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
P361	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
P362	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
P363	a	8	6	14
	r	0,30	0,22	0,26
P364	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
P368	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
P369	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
P375	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
P38	a	5	1	6
	r	0,19	0,04	0,11
P391	a	25	15	40

	r	0,95	0,54	0,74
--	---	------	------	------

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
P392	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
P393	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
P394	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
P398	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13
P399	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
R50	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
T80	a	6	1	7
	r	0,23	0,04	0,13
T801	a	24	30	54
	r	0,91	1,08	1,00
T802	a	46	40	86
	r	1,75	1,44	1,59
T81	a	14	8	22
	r	0,53	0,29	0,41
T813	a	199	166	365
	r	7,56	5,99	6,75
T814	a	241	193	434
	r	9,16	6,96	8,03
T827	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
T835	a	281	317	598
	r	10,68	11,43	11,07
T84	a	2	5	7
	r	0,08	0,18	0,13
T845	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
T846	a	1	4	5

	r	0,04	0,14	0,09
T857	a	284	149	433
	r	10,79	5,37	8,01

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
T874	a	7	5	12
	r	0,27	0,18	0,22
Z203	a	515	447	962
	r	19,57	16,12	17,80
Z205	a	25	93	118
	r	0,95	3,35	2,18
Z21	a	44	6	50
	r	1,67	0,22	0,93
Z223	a	7	10	17
	r	0,27	0,36	0,31
Z225	a	239	174	413
	r	9,08	6,28	7,64

**OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV
ŽIVOTNÝCH PODMIENOK**

Laboratória objektívizácie faktorov životných podmienok (ďalej len „OOFŽP“) v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ v SR) vykonávajú chemické, mikrobiologické, biologické, ekotoxikologické a genotoxikologické skúšky vôd, potravín, predmetov bežného používania, kozmetických prostriedkov, ovzdušia, biologického materiálu, odbery vzoriek ovzdušia, fyzikálne merania veličín v zložkách životného a pracovného prostredia.

Všetky laboratória sú akreditované Slovenskou akreditačnou službou.

V OOFŽP v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike je zriadených 16 Národných referenčných centier (ďalej len „NRC“), ktoré zabezpečujú nadstavbovú diagnostiku a špeciálne analýzy podľa rozsahu špecializačných činností a niektoré zastupujú Slovenskú republiku v sieťach národných laboratórií Európskej únie. NRC zabezpečujú metodickú činnosť pre potreby ostatných RÚVZ v SR pri odbornom usmerňovaní pracovníkov, vykonávajú posudkovú a expertíznu činnosť pri riešení problémov v oblasti životného a pracovného prostredia a spolupracujú pri tvorbe legislatívy, najmä v hľadiska jej vecného obsahu. Podieľajú sa na výchove a vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov.

V OOFŽP v SR sú zriadené nasledovné Národné referenčné centrá:

ÚVZ SR, Bratislava:

- NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (ďalej NRC pre genetickú toxikológiu)
- NRC pre hydrobiológiu
- NRC pre ekotoxikológiu
- NRC pre mikrobiológiu životného prostredia
- NRC pre legionely v životnom prostredí
- NRC pre neionizujúce žiarenie
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklímu
- NRC pre expozičné testy xenobiotík
- NRC pre rezíduá pesticídov
- NRC pre *Vibrionaceae* (RÚVZ so sídlom v Komárne)
- NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny (RÚVZ so sídlom v Košiciach)
- NRC pre listeriózy (RÚVZ so sídlom v Košiciach)
- NRC pre vláknité prachy v ovzduší (RÚVZ so sídlom v Nitre)
- NRC pre predmety bežného používania a obalové materiály (RÚVZ so sídlom v Poprade)
- NRC pre mykológiu životného prostredia (RÚVZ so sídlom v Poprade)
- NRC pre termotolerantné améby (RÚVZ so sídlom v Prievidzi)

Pracoviská v OOFŽP plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedných odborov:

Chemické analýzy

Biológia životného prostredia

Mikrobiológia životného prostredia

Fyzikálne faktory

Podľa týchto vedných odborov je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk vo výročnej správe.

CHEMICKÉ ANALÝZY

Organizácia a personál

Názov úradu	Názov organizačnej jednotky	Vedúci organizačnej jednotky	Počet a skladba pracovníkov CHA	NRC
ÚVZ SR	Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok	Ing. Zuzana Sirotná	21 pracovníkov: VŠ 13, SŠ 8.	NRC pre reziduá pesticídov NRC pre expozičné testy xenobiotík
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	Odbor hygienických laboratórií	RNDr. Eva Kráľovičová, CSc.	23 pracovníkov: VŠ 8, ÚSO 14, PZP 1.	-
RÚVZ BB	Odbor chemických analýz	Ing. Zuzana Vassányi	22,5 pracovníkov: VŠ 9 SZP 11 NZP 2,5.	-
RÚVZ KE	Odbor chemických analýz	RNDr. Jozef Majoroš	22 pracovníkov: VŠ 8 SŠ 12 NZP 2	-
RUVZ NR	Odbor laboratórnych činností	Ing. Jarmila Dubajová, PhD.	24 pracovníkov *: VŠ 8, SZP 14, NZP 2.	NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov (0,5 VŠ, 2 SZP)
RÚVZ PD	Odbor preventívneho pracovného lekárstva NRC pre PUB	MUDr. Marian Jakubis, MPH	1,5 pracovníka: VŠ 1 SŠ 0,5	NRC pre problematiku uhoľných baní
RÚVZ PO	Odbor laboratórnych činností	Ing. Jana Dolinská	19 pracovníkov: VŠ 6, SZP 11, NZP 2.	NRC pre organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích skúšok v oblasti potravín
RÚVZ PP	Špecializované laboratórium 1 chemických analýz	Ing. Rastislav Rosipal	13 pracovníkov: VŠ 5, SZP 6, NZP 2.	NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami NRC pre mykológiu životného prostredia
RÚVZ TN	Laboratóriá RÚVZ Oddelenie chem. a fyzik. analýz ŽaPP	Ing. Magdaléna Kukučová	13 pracovníkov: VŠ 5, SZP 7**, NZP 1.	NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí
RÚVZ TT	Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia	Ing. Jiří Janošek	9 pracovníkov: VŠ 3, SZP 6.	-
RÚVZ ZA	Odbor laboratórnych analýz	RNDr. Ľudmila Šošková	15 pracovníkov: VŠ 5, SZP 8, dokumentačný pr. 1, NZP 1.	NRC pre kozmetické výrobky: 1 VŠ 1 SŠ

Poznámky:

* v roku 2011 boli zlúčené oddelenia CHA a oddelenie objektivizácie faktorov životného prostredia

** v počte SZP je započítaný aj pracovník centrálného príjmu vzoriek

Akreditácia

Názov úradu	Prvá akreditácia	Platnosť akreditácie do	Počet akreditovaných skúšok / ukazovateľov *							Počet akreditovaných odberov / ukazovateľov *					
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Iné	Spolu	Vody	potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Spolu
ÚVZ SR	1.4.2002	1.6.2013	53	58	9	11	4	0	135	1	0	2	0	0	3
			133	190	21	20	8	0	372	77	0	12	0	0	89
RÚVZ BA	2.12.2004	27.10.2015	5	3	6	1	5	0	20	0	0	6	0	0	6
			7	7	18	6	30	0	68	0	0	18	0	0	18
RÚVZ BB	17.5.2004	20.5.2015	25	12	9	6	0	0	52	4	1	8	0	0	13
			75	43	80	14	0	0	212	75	43	80	0	0	198
RÚVZ KE	5.6.2002	18.8.2013	14	10	8	1	0	0	33	0	0	7	1	0	8
			30	16	13	2	0	0	61	0	0	13	1	0	14
RUVZ NR	20.8.2003	29.9.2014	21	17	7	0	0	0	45	0	0	5	0	0	5
			32	25	24	0	0	0	81	0	0	22	0	0	22
RÚVZ PD	20.1.2005	21.1.2013	0	0	2	3	0	0	5	0	0	2	0	0	2
			0	0	2	3	0	0	5	0	0	2	0	0	2
RÚVZ PO	12.12.2003	23.12.2014	18	15	8	2	0	0	43	0	0	1	0	0	1
			32	47	23	8	0	0	110	0	0	23	0	0	23
RÚVZ PP	24.11.2002	26.11.2013	10	15	1	0	3	8	37	0	0	0	0	0	0
			14	45	4	0	9	45	117	0	0	0	0	0	0
RÚVZ TN	17.5.2004	23.4.2015	22	11	3	5	0	0	41	1	1	3	0	0	5
			30	15	9	8	0	0	62	22	13	9	0	0	44
RÚVZ TT	20.5.2004	14.8.2015	18	8	0	0	0	0	26	0	0	0	0	0	0
			37	27	0	0	0	0	64	0	0	0	0	0	0
RÚVZ ZA	8.2.2002	9.3.2013	19	21	2	1	12	0	55	0	0	2	0	0	2
			19	50	18	3	29	0	119	0	0	18	0	0	18

Neakreditované skúšky

Názov úradu	Počet neakreditovaných skúšok / ukazovateľov *							Počet neakreditovaných odberov / ukazovateľov *						
	Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Iné	Spolu	Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Iné	Spolu
ÚVZ SR	14	19	6	8	6	2	55	0	0	0	0	0	0	0
	17	82	6	17	12	2	136	0	0	0	0	0	0	0
RÚVZ BA	19	22	21	10	21	1	94	0	0	21	0	0	0	21
	55	84	31	11	47	6	234	0	0	31	0	0	0	31
RÚVZ BB	16	10	12	10	3	3	54	0	0	5	0	0	0	5
	20	37	21	13	10	25	126	0	0	10	0	0	0	10
RÚVZ KE	40	42	35	17	1	5	140	0	0	35	5	0	2	42
	67	112	90	20	2	30	321	0	0	71	5	0	2	78
RUVZ NR	28	19	5	7	0	0	59	0	0	11	1	0	0	12
	36	42	10	12	0	0	100	0	0	16	12	0	0	28
RÚVZ PD	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	2
	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	2
RÚVZ PO	28	35	12	1	6	0	82	0	0	1	0	0	0	1
	47	60	15	1	18	0	141	0	0	15	0	0	0	15
RÚVZ PP	30	23	2	0	11	33	99	0	0	1	0	0	0	1
	66	43	3	0	38	100	250	0	0	1	0	0	0	1
RÚVZ TN	21	25	10	3	4	2	65	3	0	9	3	0	0	15
	24	45	10	3	5	9	96	12	0	9	3	0	0	24
RÚVZ TT	14	9	1	3	0	0	27	0	0	0	0	0	0	0
	15	22	10	7	0	0	54	0	0	0	0	0	0	0
RÚVZ ZA	31	31	20	8	43	9	142	3	1	1	1	1	1	8
	51	64	66	9	84	17	291	70	114	66	12	113	17	392

Laboratórna činnosť

a) podľa typu analyzovaných vzoriek

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	vzorky	522	66	0	311	75	0	1	218	596	45	1 834
	ukazovatele	4392	236	0	4234	666	0	3	492	911	100	11 034
	analýzy	8874	482	0	7519	1445	0	16	864	1646	216	21 062
RÚVZ BA hl. m. SR	vzorky	792	599	13	286	0	0	309	681	185	0	2 865
	ukazovatele	8563	2910	125	826	0	0	1270	1718	743	0	16 155
	analýzy	18539	5455	308	1636	0	0	2766	11104	1889	0	41 697
RÚVZ BB	vzorky	1794	361	20	778	0	0	0	281	379	5	3 618
	ukazovatele	29681	1780	286	3042	0	0	0	995	532	50	36 366
	analýzy	38341	1924	434	5930	0	0	0	3121	961	181	50 892
RÚVZ KE	vzorky	2570	585	25	401	0	0	0	427	240	6	4 254
	ukazovatele	27155	4098	456	1637	0	0	0	1038	393	22	34 799
	analýzy	44080	6743	1395	5436	0	0	0	2138	999	57	60 848
RÚVZ NR	vzorky	1856	655	43	615	0	0	0	294	36	276	3 775
	ukazovatele	24255	2942	300	1957	0	0	0	485	117	699	30 755
	analýzy	37907	3965	492	4312	0	0	0	1229	231	1060	49 196
RÚVZ PD (NRC)	vzorky	0	0	0	0	0	0	0	114	160	0	274
	ukazovatele	0	0	0	0	0	0	0	114	480	0	594
	analýzy	0	0	0	0	0	0	0	142	800	0	942
RÚVZ PO	vzorky	1386	377	22	1379	34	0	0	869	2	377	4 446
	ukazovatele	21165	2179	542	4045	240	0	0	1227	2	4228	33 628
	analýzy	32394	3344	835	10675	411	0	0	1702	12	4673	54 046
RÚVZ PP	vzorky	888	310	10	756	0	1571	137	16	0	72	3 760
	ukazovatele	10973	2016	121	3069	0	4453	825	16	0	687	22 160
	analýzy	12002	2486	189	4338	0	16076	1097	16	0	762	36 966
RÚVZ TN	vzorky	1688	615	38	578	0	0	0	263	25	37	3 244
	ukazovatele	22643	5161	593	2504	0	0	0	410	82	209	31 602
	analýzy	23045	7670	798	4477	0	0	0	310	135	418	36 853
RÚVZ TT	vzorky	1777	138	33	898	0	0	0	0	2	0	2 848
	ukazovatele	12982	563	293	2050	0	0	0	0	2	0	15 890
	analýzy	24576	1124	586	3634	0	0	0	0	4	0	29 924
RÚVZ ZA	vzorky	1924	295	44	674	0	0	161	600	47	44	3 789
	ukazovatele	20035	2065	1030	4252	0	0	792	1626	162	660	30 622
	analýzy	20890	2291	1145	6106	0	0	1470	4589	282	964	37 737
SPLOLU	vzorky	15 197	4 001	248	6 676	109	1 571	608	3 763	1 672	862	34 707
	ukazovatele	181 844	23 950	3 746	27 616	906	4 453	2 890	8 121	3 424	6 655	263 605
	analýzy	260 648	35 484	6 182	54 063	1 856	16 076	5 349	25 215	6 959	8 331	420 163

Prehľad počtu analyzovaných vzoriek, počtu ukazovateľov a analýz podľa pracovísk

Názov organizácie	VZORKY	UKAZOVATELE	ANALÝZY
ÚVZ SR	1 834	11 034	21 062
RÚVZ BA	2 865	16 155	41 697
RÚVZ BB	3 618	36 366	50 892
RÚVZ KE	4 254	34 799	60 848
RUVZ NR	3 775	30 755	49 196
RÚVZ PD	274	594	942
RÚVZ PO	4 446	33 628	54 046
RÚVZ PP	3 760	22 160	36 966
RÚVZ TN	3 244	31 602	36 853
RÚVZ TT	2 848	15 890	29 924
RÚVZ ZA	3 789	30 622	37 737
SPOLU	34 707	263 605	420 163

b) zabezpečenie kvality

Názov úradu		Typ vzorky								Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	ukazovatele	2825	3792	1077	0	3	1644	683	54	10 078
	analýzy	5478	12748	2001	0	15	3588	723	108	24 661
RÚVZ BA	ukazovatele	2331	884	0	0	2475	183	387	2027	8 287
	analýzy	3774	1072	0	0	2499	2008	1369	2243	12 965
RÚVZ BB	ukazovatele	6255	1359	0	0	0	947	237	91	8 889
	analýzy	7636	1506	0	0	0	990	250	98	10 480
RÚVZ KE	ukazovatele	1513	360	0	0	0	74	97	22	2 066
	analýzy	2215	684	0	0	0	221	223	30	3 373
RÚVZ NR	ukazovatele	1248	218	0	0	0	77	12	0	1 555
	analýzy	1619	300	0	0	0	151	15	0	2 085
RÚVZ PD(NRC)	ukazovatele	0	0	0	0	0	12	56	0	68
	analýzy	0	0	0	0	0	12	64	0	76
RÚVZ PO	ukazovatele	4291	2053	68	0	0	742	163	0	7 317
	analýzy	6874	2565	136	0	0	1510	326	0	11 411
RÚVZ PP	ukazovatele	1052	1001	0	575	43	0	0	74	2 745
	analýzy	1801	2336	0	2742	161	0	0	88	7 128
RÚVZ TN	ukazovatele	1389	421	0	0	0	149	42	0	2 001
	analýzy	1629	698	0	0	0	131	305	0	2 763
RÚVZ TT	ukazovatele	1926	906	0	0	0	0	2	0	2 834
	analýzy	2832	998	0	0	0	0	4	0	3 834
RÚVZ ZA	ukazovatele	2954	2229	0	0	649	776	194	211	7 013
	analýzy	8111	3523	0	0	925	2585	388	327	15 859

c) medzilaboratórne porovnávacie skúšky

Názov úradu			Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	počet testov	prihlásené	9	7	2	5	0	23
		nevyhodnotené	0	1	0	1	0	2
	počet ukazovateľov	prihlásené	41	319	9	19	0	388
		úspešné	40	314	9	17	0	380
BA hl.m. SR	počet testov	prihlásené	1	1	1	1	0	4
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	4	2	7	2	0	15
		úspešné	4	2	7	0	0	13
RÚVZ BB	počet testov	prihlásené	3	4	1	1	0	9
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	31	11	16	1	0	59
		úspešné	27	11	15	0	0	53
RÚVZ KE	počet testov	prihlásené	1	2	3	1	0	7
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	1	7	15	1	0	24
		úspešné	1	6	15	0	0	22
RÚVZ NR	počet testov	prihlásené	1	2	2	0	2	7
		nevyhodnotené	0	0	0	0	0	0
	počet ukazovateľov	prihlásené	7	4	1	0	0	12
		úspešné	7	4	1	0	0	12
RÚVZ PD	počet testov	prihlásené	0	0	0	2	0	2
		nevyhodnotené	0	0	0	0	0	0
	počet ukazovateľov	prihlásené	0	0	0	4	0	4
		úspešné	0	0	0	4	0	4
RÚVZ PO	počet testov	prihlásené	3	3	2	1	0	9
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	13	15	5	1	0	34
		úspešné	12	15	5	0	0	32
RÚVZ PP	počet testov	prihlásené	2	2	0	0	3	7
		nevyhodnotené	0	0	0	0	1	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	8	4	0	0	22	34
		úspešné	8	4	0	0	20	32
RÚVZ TN	počet testov	prihlásené	1	2	0	2	0	5
		nevyhodnotené	0	0	0	0	0	0
	počet ukazovateľov	prihlásené	7	4	0	3	0	14
		úspešné	7	4	0	2	0	13
RÚVZ TT	počet testov	prihlásené	3	4	0	2	0	9
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	22	8	0	4	0	34
		úspešné	20	8	0	2	0	30
RÚVZ ZA	počet testov	prihlásené	1	4	1	1	1	8
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1
	počet ukazovateľov	prihlásené	2	8	1	1	5	17
		úspešné	2	8	1	0	5	16
		nevyhodnotené	0	0	0	1	0	1

d) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	32	32
RÚVZ BA hl. m. SR	320	320
RÚVZ BB	425	425
RÚVZ KE	1 196	1 376
RÚVZ NR	517	1289
RÚVZ PD (NRC)	352	352
RÚVZ PO	669	669
RÚVZ TN	62	196
RÚVZ TT	114	114
RÚVZ ZA	346	519
Spolu	4 033	5 292

Nové analytické metódy

Názov úradu	Typ vzorky	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy
ÚVZ SR	Detská a dojčenská výživa	pesticídy: folpet, captan, spirodiclofen, 2,4'-dicofol	GC-ECD zavedené	AGES – rakúska agentúra pre zdravie a bezpečnosť potravín
	Detská a dojčenská výživa	pesticídy: 2,4'-Dicofol Spirodiclofen Phosphamidon Trichlorfon 2-Phenylphenol Etofenprox Fenpropidin Biphenyl 3-Chloroaniline Fenamidon Fipronil-sulfón Fluazifop-P-butyl Mepanipyrim-2- hydroxypropyl DMST Avermectin B1a Aldicarb Benfuracarb Carbosulfan Chlormequat Clofentezine Dicrotophos Difenoconazole Diflubenzuron Fenthion-oxon-sulfón Fenthion-oxon-sulfoxide Fosthiazate Indoxacarb Lufenuron Malaoxon Mepiquat Methoxyfenozide Phosmet-oxon Phoxim	GC-ECD zavedené GC-PFPD zavedené GC-MS/MS (iónová pasca) zavedené validované GC-MS/MS (triplequad) zavedené HPLC-MS/MS zavedené	Non fatty foods – QuEChERS – Mini-multiresidue methods for pesticide residues employing acetonitrile extraction/partitioning and determinative analysis by GC-MS and LC-MS(MS)

		Prochloraz Pyrethrin I Pyrethrin II Spinosyn A Spinosyn D Tricyclazole Zoxamide		
--	--	---	--	--

ÚVZ SR	pracovné a vnútorné ovzdušie	prchavé org. látky: pinene, limonene, 3-chlóretylén	metóda adsorpcie plynných org. látok na aktívnom uhlí a desorpcie rozpušťadlom	STN EN 13649
	Sladidlá	Steviozid Rebaudiozid A	HPLC	Journal of AOAC International (2012) 95
	Dojčenská výživa	Glyfozát	HPLC	Journal of AOAC International (2012) 1588-1596
	Potraviny	Kumarín	HPLC	M.Scotter: HPLC method for the determination of coumarin and quassine in foods and beverages, DEFRA Food and Environment Research Agency, Central Science Laboratory Sand Hutton, York YO41 1LZ, 2010
RÚVZ BA	Kozmetické výrobky	alfa hydroxy kyseliny (kyselina plykolová, mliečna, citrónová, vínna)	HPLC	Yates, R.L. and D.C. Havery: „Determination of Phenol, Reworscinol, Salicylic Acid and α -Hydroxy Acids in Cosmetic Products and Salon Preparations.“ Journal of Cosmetic Science, vol. 50, pp. 315-325, 1999.
	Bazénová voda	oxido-redukčný potenciál	ORP elektróda	Inštruktážny manuál k prístroju HI 98 120 fy HANNA
RÚVZ BB	Pitná voda	kyanidy	fotometria	Inštruktážny manuál k prístroju HI 96 714 fy HANNA
	Ovzdušie pracovné a vnútorné	Acetaldehyd (aktívny orber)	HPLC/DAD	NIOSH Method 2018, Issue 1 (March 2003)
	Vnútorné ovzdušie	Acetaldehyd (pasívny odber)	HPLC DAD	OSHA Method 1007, May 2005 UMEx100 Passive Sampler for Formaldehyde – Operating Instructions, SKC (Form 3760 Rev 0701)
	Biologický materiál (moč)	Kyselina t,t'-mukonová	HPLC DAD	S. Waidyanatha et al.: Analytical Biochemistry 327 (2004) 184-199
RÚVZ KE	0	0	0	0
RÚVZ NR	0	0	0	0
RÚVZ PD	0	0	0	0
RÚVZ TN	Alkoholické nápoje	metanol	GC/FID	STN 560210
	Potraviny	Kvantitatívne stanovenie e azofarbív	HPLC	Kirschbaum J., Krause K., Brückner H., Eur Food Res Technol., 2005

RÚVZ PO	0	0	0	0
RÚVZ PP	výrobky na báze HENY a farby na vlasť (oxidujúce sa farby na vlasť a kožu)	p-fenyléndiamín (PPD)	dôkaz a semikvantitatívne stanovenie – vizuálny kolorimetrický test	Cosmetics & Toiletries magazine , Vol.126, No.7/July 2011
	vody	TOC	IČ- spektroskopia	STN EN 1484
	vody	Ozón	spektrofotometria	DIN 38408 G3
RÚVZ TT	moč	Kyselina mandľová a kyselina fenylglyoxylová	HPLC	Šperlingová, I. et al.: Analytical and Bioanalytical Chemistry(2004) 378: 536 – 543.
RÚVZ ZA	Vody	Celkový fosfor	Spektrofotometria	STN EN ISO 6878
	Poživatiny	Dusičnany	HPLC	STN EN 12014-2
	Kozmetické výrobky	Chróom	Spektrofotometria	Chem.listy 91,585-589(1997) Laboratórni príručka analýzy potravín SNTL,Praha1977,str.154,Spektrofotometr ické stanovení chromu 1,5- difenylkarbazidom
	Kozmetické výrobky	dietylenglykol	GC	Aplication HIGH Resolution chromatographyErba science,J&WCapillaries,1998 Rapid Identification of Diethylene Glycol

				in a Mass Poisoning Epidemic using ZIC-HILIC Chromatography
	Kozmetické výrobky	Kys.propiónova	GC	Nariadenie vlády SR č.348/2004 Z.z.,ktorým sa ustanovujú analytické metódy na kontrolu zloženia kozmetických výrobkov Aplication,J.andW scientific,Technical Reference,1997,str.197

Odborná činnosť

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy

Číslo úlohy: XI	NÁZOV ÚLOHY: Potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	
ÚVZ SR	15	105	

Číslo úlohy: 1.1	NÁZOV ÚLOHY: Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III.)		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	
RÚVZ ZA	58	146	

Číslo úlohy: 1.5	NÁZOV ÚLOHY: Proket DEMOCOPHES (Demonstration Study of the COPHES)		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	
ÚVZ SR	258	258	
RÚVZ BB	262	262	

Číslo úlohy: 1.6	NÁZOV ÚLOHY: Znečistenie vnútorného prostredia ovzdušia v školách a jeho vplyv na zdravie detí v Európe		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	
ÚVZ SR	135	319	

Číslo úlohy: 1.7	NÁZOV ÚLOHY: Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	
RÚVZ BB	116	1064	

Číslo úlohy: 1.8	NÁZOV ÚLOHY: Aktualizácia informačného systému o kúpaliskách a kvalite vôd na kúpanie		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	
RÚVZ NR	645	2849	

Číslo úlohy: 2.1	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce		
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	

RÚVZ BB	336	1125
RÚVZ KE	439 4 ^a	662
RÚVZ NR	486 ^b 929 ^c 343 ^d	681 ^b 929 ^c 343 ^d
RÚVZ PO	340 311 ^e	382 311 ^e
RÚVZ ZA	640	2261

Poznámky:

- ^a – 4 vzorky analyzované v NRC Nitra - azbest
- ^b – ovzdušie
- ^c – objektivizácia fyzikálnych faktorov
- ^d – odber vzorky
- ^e – vzorky na karcinogénne a mutagénne faktory (na azbest analyzované v NRC RÚVZ Nitra)

Číslo úlohy: 2.3	NÁZOV ÚLOHY: Zdravé pracoviská	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA	4	4
RÚVZ NR	12	12

Číslo úlohy: 2.4	NÁZOV ÚLOHY: Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	265	265

Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: Kontrola jodidácie kuchynskej soli (jodid draselný, jodičnan draselný, feroxyanid draselný)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA hl. m. SR	38	76
RÚVZ BB	144	432
RÚVZ KE	88	263
RÚVZ NR	134	413
RÚVZ PO	132	396
RÚVZ PP	69	207
RÚVZ TT	99	198
RÚVZ ZA	112	336

Číslo úlohy: 3.3	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť PET fliaš (Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ PP	3	12

Číslo úlohy: 3.4	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť výrobkov určených pre deti	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ PP	37	111

Číslo úlohy: 3.5	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ PP	64	448

Číslo úlohy: 3.6	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách	
---------------------	--	--

Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA hl. mesto	124	254
RÚVZ BB	16	32
RÚVZ KE	226	522
RÚVZ PO	12	34
RÚVZ PP	41	303
RÚVZ TT	6	36
RÚVZ ZA	334	869

Číslo úlohy: 3.7	NÁZOV ÚLOHY: Monitorovanie bisfenolu A v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ PP	42	42

Číslo úlohy: 4.3	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	60	600
RÚVZ KE	40	240
RÚVZ NR	50	600
RÚVZ PO	50	500
RÚVZ PP	30	324
RÚVZ TT	40	263
RÚVZ ZA	55	385

Číslo úlohy: 4.5	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok (farbív) do potravín u detí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ KE	7	8
RÚVZ ZA	188	332

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	37	204

Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	21	62
RÚVZ BA hl. mesto	17	17

Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	20	50
RÚVZ KE	2	26
RÚVZ NR	55	584
RÚVZ PO	25	624
RÚVZ PP	10	121
RÚVZ TN	38	593
RÚVZ TT	33	231
RÚVZ ZA	44	1 030

Číslo úlohy: 7.4	NÁZOV ÚLOHY: Radiačne ošetrované potraviny	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov

ÚVZ SR	40	280
Číslo úlohy: 7.5	NÁZOV ÚLOHY: Materské mlieko	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	75	666
RÚVZ PO	34	240
Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	40	3406
RÚVZ BB	12	82
RÚVZ KE	7	70
Číslo úlohy: 7.7	NÁZOV ÚLOHY: Glutén v diétnych potravinách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	40	40
Číslo úlohy: 7.9	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	55	236
RÚVZ KE	46	448
RÚVZ ZA	5	45
Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	254	512
RÚVZ BB	9	9
RÚVZ KE	47	47
Číslo úlohy: 7.12	NÁZOV ÚLOHY: Sledovanie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	2	36
RÚVZ ZA	30	510
Číslo úlohy: 7.13	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie markerov expozície tabakovému dymu v ovzduší a v biologickom materiáli	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ TN	5	5
Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	20	60
RÚVZ BA hl. m. SR	108	659
RÚVZ BB	2	6
RÚVZ TN	12	12
RÚVZ TT	2*	2*

RÚVZ ZA	17	36
---------	----	----

*vzorky stanovené v rámci medzilaboratórneho porovnania organizovaného NRC pre expozičné testy xenobiotík pri ÚVZ SR Bratislava

Číslo úlohy: 7.16	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	16	336

Plnenie ďalších úloh a projektov

Názov úradu	Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ PO	Reg. úloha	Monitorovanie kvality povrchovej vody odoberanej pre pitné účely	28	821

Spolupráca s NRC, inými odbormi ÚVZ SR, RÚVZ alebo zdravotníckymi zariadeniami

ÚVZ SR

Laboratória OOFŽP celoročne spolupracovali s Odborom hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov a s jednotlivými RÚVZ SR v rámci vyšetrovania vzoriek štátneho zdravotného dozoru, projektov a ťažiskových úloh.

NRC pre expozičné testy xenobiotík spolupracovalo s PPL, HŽP, Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie LF a UN Bratislava, UN Bratislava, Nitra, Trnava, DFNSP Bratislava, SZU Praha, ČR.

RÚVZ BA hl. m. SR

Odbor hygienických laboratórií spolupracoval s ÚVZ SR v oblasti vyšetrovania kozmetických výrobkov a vykonal analýzu 302 vzoriek kozmetických výrobkov odobratých jednotlivými RÚVZ v SR v rámci štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. Odbor ďalej spolupracoval s NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov v Nitre a v rámci spolupráce bolo odobratých a analyzovaných 84 vzoriek ovzdušia na obsah azbestových vlákien.

RÚVZ Bratislava hl. mesto dlhodobo spolupracuje so Slovenskou zdravotníckou univerzitou a v rámci tejto spolupráce zabezpečuje odbornú prax študentov. V roku 2012 na odbore hygienických laboratórií absolvovali praktickú výučbu študenti 2. a 3. ročníka bakalárskeho štúdia Fakulty verejného zdravotníctva SZU. V rámci predmetu Zdravie pri práci boli študentom prezentované 3 prednášky na tému:

- objektivizácia chemických látok v pracovnom prostredí
- objektivizácia pevných aerosólov v pracovnom prostredí
- biologické expozičné testy.

Odbor hygienických laboratórií spolupracoval aj s ÚVZ SR a to v oblasti medzilaboratórneho porovnania výsledkov stanovenia metabolitov v biologickom materiáli. Odbor ďalej spolupracoval aj s odborom preventívneho pracovného lekárstva nášho úradu a to v posudzovaní predložených posudkov o riziku a pri akceptácii predložených protokolov o skúške z iných organizácií – najmä súkromných (7 prípadov).

Pracovníci odboru hygienických laboratórií aj v roku 2012 poskytovali odborné konzultácie (telefonicky a e-mailom) najmä v problematike faktorov pracovného ovzdušia a vyšetrovania

biologického materiálu (66 prípadov), v oblasti analýzy potravín a výživových doplnkov (3 prípady) a pre objektivizáciu faktorov prostredia vypracovali 50 cenových ponúk.

RÚVZ BB

Vo vnútornom ovzduší budov nevýrobného charakteru (školy, materské školy, kancelárie a byty) boli požadované v sledovanom období najmä merania ukazovateľov mikroklímy, stanovenia oxidu uhoľnatého a chemických kontaminantov ako sú formaldehyd, acetaldehyd a reziduá organických rozpúšťadiel.

Spolupráca NRC pre hodnotenie rizík nových a existujúcich chemických látok na život a zdravie ľudí pri RÚVZ Banská Bystrica v roku 2012 bola zameraná najmä na plnenie požiadavky na zavedenie metódy stanovenia acetaldehydu v pracovnom ovzduší, ďalej validáciu metódy stanovenia BET expozície benzénu – t,t'-mukónovej v moči. Okrem toho pracovníci OCHA počas roka 2012 priebežne poskytovali informácie a konzultovali ohľadne fyzikálno-chemických a chemických vlastností látok, ktoré NRC žiadalo pre účely posudzovania chemických látok v súlade s platnou legislatívou.

Pracovisko dlhodobo spolupracuje s NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov pri RÚVZ Nitra. V roku 2012 vykonali 22 odberov vnútorného ovzdušia na stanovenie azbestu.

Na seminári pracovníkov RÚVZ Banskobystrického kraja, dňa 26.06.2012 bola prezentovaná prednáška Plížiková, A. , Janíková, K.: Perzistentné organické polutanty (POP) v materskom mlieku – DDT po štyridsiatich rokoch.

RÚVZ KE

Pri plnení programu 7.10 zabezpečili odber a dodanie 47 vzoriek krvi pracovníci Železničného zdravotníctva s.r.o.

V rámci úradnej kontroly detskej a dojčenskej výživy bolo analyzovaných 12 vzoriek na obsah benzo(a)pyrénu, ktoré odobrali pracovníci RÚVZ Košice a okresov Rožňava, Vranov nad Topľou, Zvolen, Humenné, Veľký Krtíš a Spišská Nová Ves.

Spolupráca s NRC v Nitre – analýza nami odobratých 4 vzoriek azbestu.

V spolupráci s NRC pre pitnú vodu sa zorganizoval Deň vody, kde sa vyšetřilo 1122 vzoriek na obsah dusičnanov a dusitanov, čo predstavovalo 2244 ukazovateľov. V spolupráci s týmto NRC bolo analyzovaných aj 14 vzoriek pramenitej vody na obsah jódu.

V spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach bolo analyzovaných 20 vzoriek podzemných vôd, v ktorých bolo sledovaných 80 ukazovateľov

Pre RÚVZ v Spišskej Novej Vsi bola vykonaná analýza výživového doplnku na obsah siedmich biopozitívnych kovov.

RÚVZ NR

V rámci spolupráce s inými NRC na Slovensku nám poskytli odborné konzultácie NRC pre expozičné testy xenobiotík (účasť na konzultačnom dni).

Vychádzajúc z úlohy č. 1, vyplývajúcej z 6. rokovania poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor chemických analýz, konaného dňa 21.6.2011, medzi laboratórnymi odbormi RÚVZ so sídlom v Nitre a v Trnave (dvojica v zmysle vyššie menovanej úlohy) sa prehĺbila špecializovaná spolupráca na úseku ovzdušia, vôd i potravín. Pre RÚVZ Trnava bolo analyzovaných 146 vzoriek vôd, potravín a pracovného ovzdušia.

RÚVZ PO

V spolupráci s RÚVZ so sídlom v Košiciach bolo zorganizované medzilaboratórne porovnávacie meranie O-MPM-01/NH₃/2012/PO Spektrofotometrické stanovenie amoniaku v pracovnom ovzduší.

RÚVZ TN

OCHFA ŽaPP RÚVZ so sídlom v Trenčíne úzko spolupracuje s NRC pre xenobiotiká, NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov, s laboratórnymi zložkami iných RÚVZ a s ÚVZ SR, s terénnymi oddeleniami RÚVZ so sídlom v Trenčíne, v Považskej Bystrici a v Prievidzi.

Spolupráca s inými zdrav. zariadeniami – RÚVZ TN:

- Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva-Odbor Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve
- Stredná zdravotnícka škola-odbor zdravotný laborant

Určení pracovníci odboru sú aktívnymi členmi NRC, ktoré pracujú pri RÚVZ TN. Členmi NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí sú RNDr. Mária Poláková, PhD., RNDr. Branislav Cích a Andrea Ševčíková, d.m.t.l

Tohto roku bol opäť záujem zo strany obyvateľstva o vyšetrenie individuálnych vodných zdrojov v súvislosti s Medzinárodným dňom vody. Celkový počet vyšetrených vzoriek bol 220. V rámci vyšetrení poskytovali pracovníci OCHFA ŽaPP RÚVZ TN aj poradenskú činnosť v oblasti vôd.

RÚVZ TT

V roku 2012 oddelenie spolupracovalo s nasledovnými oddeleniami RÚVZ:

Oddelenie chemických analýz RÚVZ so sídlom v Nitre

- v oblasti stanovenia konzervačných látok v potravinách – medzilaboratórne porovnanie 2 akreditovaných laboratórií,
- v oblasti stanovenia As, Cr, Sb vo vzorkách pitných vôd.

Úrad verejného zdravotníctva SR v Bratislave:

- NRC pre expozičné testy xenobiotík - medzilaboratórne porovnania stanovenia o-krezolu a kreatinínu v moči,
- Odbor objektivizácie životných podmienok – stanovenie náhradných sladidiel v potravinách, pri ktorých boli prekročené najvyššie prípustné koncentrácie podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR.

Odbor chemických analýz RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

- stanovenie syntetických farbív v potravinách.

RÚVZ so sídlom v Prešove, NRC pre organizovanie medzilaboratórných porovnávacích skúšok v oblasti potravín v:

- medzilaboratórnym porovnaní stanovenia jodidov, jodičnanov a ferokyanidov v jedlej soli,
- medzilaboratórnym porovnaní stanovenia chloridu sodného v pekárskom výrobku.

RÚVZ ZA

Oddelenie chemických analýz spolupracuje s laboratóriami, ktoré sú našimi subdodávateľmi a sú držiteľmi osvedčenia o akreditácii.

- Výskumný ústav mliekársky a.s.
- INGEO
- Spolupráca s NRC pre vláknité prachy a azbest
- Spolupráca s NRC pre hluk a vibrácie
- Spolupráca s NRC pre expozičné testy xenobiotík
- Spolupráca so zdravotníckym zariadením KRANKAS Žilina, pri zabezpečovaní odberov, stanovení a vyhodnotení vzoriek chemických a fyzikálnych faktorov v pracovnom prostredí pre odber a stanovenie biologických expozičných testov.
- Spolupráca s Pracovnou zdravotnou službou Probenefit, Žilpo, Medcentrum Žilina, GAJOS Liptovský Mikuláš a Klubom ZPS vo vibroakustike, pri zabezpečovaní

odberov, stanovení a vyhodnotení vzoriek chemických a fyzikálnych faktorov v pracovnom prostredí pre odber a stanovenie biologických expozičných testov.

Iná odborná činnosť

ÚVZ SR

Pracovníci boli členmi odborných komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti.

- Ing. Šimonová plní úlohy vyplývajúce z usmernení Hlavného odborníka pre chemické analýzy a Pracovnej skupiny pre AAS a spektrálne metódy.
- Ing. Domotorová je členkou chromatografickej pracovnej skupiny
Pracovníci boli členmi odborných komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti.
- PharmDr. Takáčová plnila úlohy ako - člen národnej odbornej vedeckej skupiny: Pesticídy a ich reziduá (Stratégia pre spoluprácu a vytváranie siete medzi členskými štátmi a EFSA, schválenej vedením Ministerstva pôdohospodárstva) a člen komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie ÚVZ SR.

RÚVZ BA hl. m. SR

K odbornej činnosti oddelenia laboratórií hygieny práce patrí i činnosť posudzovania a hodnotenia technologickej a stavebnej vzduchotechniky a odlučovacích zariadení. V roku 2012 bolo v rámci tejto činnosti vykonaných 49 posúdení projektových dokumentácií, týkajúcich sa vzduchotechnických zariadení. Bolo vykonaných 32 kolaudácií, riešených 7 sťažností, 21 objednávok týkajúcich sa uvedenia do prevádzky. Vydaných bolo 6 čiastkových stanovísk. Celkom bolo posudzovaných 115 materiálov.

RÚVZ BB

Ing. D. Borošová, PhD. vedúca pracovnej skupiny pre spektrometriu a Ing. A. Plžíková vedúca PS pre chromatografické metódy zorganizovali dňa 21.11.2012 na RÚVZ Banská Bystrica stretnutie oboch PS, na ktorých boli prerokované aktuálne úlohy a požiadavky na chemické analýzy z terénnych odborov a taktiež problémy s prístrojovým vybavením laboratórií v oblasti spektrometrie (AAS, UV/VIS) a chromatografie (HPLC, GC).

Ing. D. Šaligová je členkou Technickej komisie TK č.28 (Ochrana ovzdušia) pri SÚTN a je členkou pracovnej skupiny pre chémiu ovzdušia HO pre OCHA.

Mgr. E. Krčmová organizovala dve medzilaboratórne porovnania výsledkov v ukazovateli $CHSK_{Mn}$ v pitnej vode (MPS-RUVZBB-1/2012) v spolupráci so skúšobným laboratóriom SVPS a.s. Veolia Banská Bystrica a pre stanovenie aditívnych látok v nealkoholickom nápoji (MPS-RUVZBB- 2/2012) v kooperácii so skúšobným laboratóriom Analpo s.r.o. Zvolen.

Ing. Daniela Borošová, PhD. bola vedúcou diplomovej práce študenta magisterského štúdia Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, v odbore Environmentálna chémia. Názov diplomovej práce: Bc. Milan Karásek: Analýza a hodnotenie vybraných kontaminantov v potravinách

V roku 2012 boli na OCHA laboratórne cvičenia študentov Katedry chémie FPV UMB – 1. ročník magisterského štúdia, odbor Environmentálna chémia UMB Banská Bystrica v troch termínoch 14.2.2012, 21.2.2012 a 13.3.2012. Cvičenia boli zamerané na témy: stanovenie prachových častíc v ovzduší, stanovenie polycyklických aromatických uhl'ovodíkov a stopových prvkov vo vzorkách životného prostredia.

V uplynulom roku sa pracovníci OCHA pravidelne zúčastňovali vzdelávacích akcií organizovaných v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“. Ďalej prezentovali prednášky na viacerých odborných konferenciách a podujatiach (Laboralim, Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia, séria prednášok na Fakulte prírodných vied UMB Banská Bystrica „Chémia pod Urpínom a ďalších) a zúčastnili sa aj mnohých firemných odborných seminárov (Agilent, Metrohm, Merck, Sigma-Aldrich a ďalšie).

Na RÚVZ BB v roku 2012 pokračovali interné kurzy vzdelávania pre užívateľov PC – zamerané na prácu s balíkom programov MS Office a pracovníci odboru absolvovali spomínané kurzy vo veľkom počte.

RÚVZ KE

Pracovníci OCHA zabezpečili a uskutočnili odborný výklad pre exkurzie študentov Hutníckej fakulty - odbor Chémia životného prostredia a pre zahraničných študentov Lekárskej fakulty UPJŠ.

VŠ pracovníci sa v priebehu roka zúčastňovali na odborných seminároch a prezentáciách firiem, ktoré sú dodávateľmi prístrojovej techniky pre náš odbor.

Na základe zmluvy s Lekárskou fakultou UPJŠ v Košiciach pracovníčka nášho odboru (RNDr. Szeghyová) zabezpečovala cvičenia pre študentov odboru Verejné zdravotníctvo RNDr. Majoroš sa podieľal na činnosti orgánov Hlavného hygienika SR ako krajský odborník a člen Poradného zboru HH SR pre odbor chemické analýzy

RÚVZ NR

doc.Ing.Ondrej Hegedús, PhD. vykonáva činnosť hlavného odborníka Hlavného hygienika SR pre odbor chemických analýz.

doc.Ing.Ondrej Hegedús, PhD. a Ing.Jarmila Dubajová, PhD. zabezpečovali organizáciu jesenného odborného seminára pre všetkých pracovníkov RÚVZ Nitra.

RÚVZ TN

RNDr. Cích pracoval ako člen subkomisie TK 27/SK 1 – Kvalita a ochrana vôd.

V roku 2012 absolvovali študenti 1., 2. a 3. ročníka bakalárskeho štúdia Trenčianskej univerzity A. Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva - Odbor Laboratórne vyšetřovacie metódy v zdravotníctve prednášky, laboratórne cvičenia a laboratórnu prax na OCHA.

Pracovníci RÚVZ TN sa podieľali aj na činnosti orgánov Hlavného hygienika SR:

RNDr. Cích – krajský odborník a člen Poradného zboru HH SR pre odbor chemické analýzy.

RNDr. Poláková, PhD. – pracovná skupina pre chromatografické metódy HO HH SR pre odbor chemických analýz pracovná skupina pre chémiu ovzdušia HO HH SR pre odbor chemických analýz

RNDr. Ondrušková – pracovná skupina pre spektrálne metódy HO HH SR pre odbor chemických analýz.

RÚVZ PO

Farmaceutické skúšanie čistených vôd (Aqua purificata) z lekárni vykonávame na základe platného rozhodnutia ŠÚKL.

RÚVZ TT

V priebehu roka 2012 bola podľa požiadaviek Trnavskej univerzity počas celého roka zabezpečovaná odborná prax denných a externých študentov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU v Trnave.

Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov v roku 2011 sme v priebehu mesiacov január – marec 2012 vykonávali vyšetovanie vzoriek v obmedzenom režime.

Ing. Janošek sa aktívne zúčastnil 11.9.2012 III. vedeckej konferencii v Košiciach „Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia“ formou posteru s názvom „Stanovenie chloridu sodného v potravinách“.

RUVZ ZA

Ing. Tomášková Drahomíra, PhD - je členkou PS pre chromatografické metódy HO pre OCHA Hlavného hygienika SR

Ing. Tomášková Drahomíra, PhD je vedúca PS pre chemometriu HO ÚVZ SR pre OCHA

Ing. Tomášková Drahomíra, PhD je členkou PS pre chémiu ovzdušia HO ÚVZ SR

RNDr. Šošková Ľudmila - krajský odborník HH SR v odbore chemické analýzy

Odborná prax poskytovaná študentom zdravotníckych odborov spojená s ukázkou práce a praktickým výkonom – priebežne počas celého roka.

Prístrojové vybavenie

Úrad	Vyradené prístroje	Nadobudnuté prístroje
ÚVZ SR	Spektrofotometer AMA 254	0
RÚVZ BA hl. m. SR	TMA - 254	1. Prístroj na meranie oxido redukčného potenciálu HANNA HI 98120. 2. Prenosný fotometer na meranie kyanidov HANNA HI 96714. 3. Testo 405-V1 na meranie rýchlosti prúdenia vzduchu. 4. Osobné čerpadlo k odberu ovzdušia Leland Legacy.
RÚVZ BB	0	0
RÚVZ KE	0	0
RÚVZ NR	0	0
RÚVZ PO	0	Turbidimeter HI 88713
RÚVZ PP	GC-HP 5890 Series II	TOC analyzátor TOC-L CSN FTIR spektrometer- travelIR
RÚVZ TN	0	0
RÚVZ TT	0	0
RÚVZ ZA	0	0

Činnosť NRC

ÚVZ SR

NRC pre rezíduá pesticídov

NRC pre rezíduá pesticídov vyvíja a zavádza nové analytické metódy pre stanovenie pesticídov vo vzorkách zo životného prostredia, sleduje a zhromažďuje odborné informácie a tvorí výstupy z nameraných výsledkov danej problematiky. Kontroluje pesticídy v detskej a dojčenskej výžive podľa viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín a požiadaviek smerníc komisie 2006/125/EC a 2006/141/EC z 22. decembra 2006 plynovou chromatografiou s využitím detektorov ECD, PFPD, MS/MS, a kvapalinovou chromatografiou s využitím detektora MS/MS.

Monitoruje pesticídy v detskej a dojčenskej výžive podľa nariadenia komisie (ES) č. 1274/2011 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného programu Spoločenstva na roky 2012, 2013, 2014 (31.8.2012 bola táto smernica novelizovaná pod číslom 988/2012), v rámci ktorého ročne vyšetří 10 vzoriek detskej stravy. V roku 2012 bola činnosť NRC RP zameraná najmä na analýzu pesticídov vo vzorkách detskej a dojčenskej výživy, zavádzanie, overovanie a validáciu metód stanovenia nových pesticídov podľa požiadaviek EÚ.

- Analyzovalo sa 40 vzoriek rôznych druhov detských a dojčenských výživ (napr. HAMI, HERO, NESTLÉ, OVKO a pod.) na obsah organofosforových pesticídov, na obsah nitrofeny a fipronilu.

- Analyzovalo sa 36 vzoriek rôznych druhov detských a dojčenských výživ na obsah fentinu a propylentiomočoviny metódou LC-MS/MS.

- Analyzovalo sa 40 vzoriek rôznych druhov detských a dojčenských výživ na obsah organochlórových pesticídov metódou GC-ECD.

Žiadna zo vzoriek analyzovaných v rámci úradnej kontroly potravín neprekročila maximálne reziduálne limity.

- Analyzovalo sa 10 vzoriek detských výživ na báze cereálií podľa požiadaviek nariadenia komisie EÚ č. 1274/2011 na celkový obsah 158 pesticídov, čomu zodpovedá 197 analytov. Niektoré rezíduá pesticídov sú definované ako sumy viacerých zlúčenín zahŕňajúcich metabolity a rozkladné produkty pesticídu, preto je počet analytov väčší ako celkový počet pesticídov.

- Z dôvodu závažnej poruchy prístroja HPLC-MS/MS bolo reálne zmeraných 167 analytov.

Novo zavedené metódy a pesticídy:

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na GC-MS/MS (detektor iónová pasca):

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na GC-MS/MS (detektor quadropole):

Overovanie a validácia metódy na stanovenie pesticídov QuEChERS meranej na GC-MS/MS (detektor quadropole):

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na GC-ECD (GC prístroj Shimadzu GC-2010):

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na LC-MS/MS :

Pre analyty, ktorých LOD a LOQ nie je uvedené, bude validácia pokračovať v nasledujúcom období, za predpokladu funkčnosti prístrojov.

Do konca roka 2012 bolo zavedených v matici detskej a dojčenskej výživy celkovo spolu 235 analytov pesticídov.

Ďalšie riešené úlohy:

- Analyzovalo sa 22 expertíznych vzoriek vôd na obsah chlórovaných fenolov (2,4 – dichlórfenol a 2,4,6 trichlórfenol).

Medzilaboratórne porovnania:

NRC RP sa zúčastnilo dvoch medzinárodných porovnávacích testov na analýzu pesticídov, aj keď nemalo zavedené všetky požadované pesticídy (povinnosť vyplývajúca z európskej legislatívy a z DG-SANCO):

1. Medzinárodný medzilaboratórny test realizovaný vo februári 2012 (**EUPT- C6**), zameraný na vzorky na báze cereálií (vzorka jačmeňa). Organizátorom bolo komunitné referenčné laboratórium rezíduí pesticídov pre cereálie a krmivá v Dánsku.

2. Medzinárodný medzilaboratórny test realizovaný v marci 2012 (**EUPT – FV14**), zameraný na vzorky na báze ovocia a zeleniny (vzorka hruška) Organizátorom bolo komunitné referenčné laboratórium rezíduí pesticídov pre ovocie a zeleninu v Španielsku.

V teste **EUPT-FV14** sa stanovovalo 173 rezíduí pesticídov (tzv. „Target List“), čo predstavuje 176 analytov (niektoré rezíduá pesticídov sú definované ako sumy pesticídov, ich metabolitov, alebo rozkladných produktov). Metódy boli zavedené pre všetkých 176 požadovaných analytov, . Vzorka obsahovala 18 rezíduí pesticídov. Zo 173 pesticídov sme stanovili úspešne 170 rezíduí pesticídov ($|z\text{-skóre}| < 2$), 3 neúspešne ($|z\text{-skóre}| > 2$), vrátane jedného falošne negatívneho výsledku. Žiaden výsledok nebol vyhodnotený ako falošne pozitívny.

NRC pre expozičné testy xenobiotík

Ťažiskové úlohy

- Sledovanie profesionálnej expozície pesticídom, ktoré spôsobujú zníženie aktivity cholinesterázy v krvi (organofosfáty a karbamáty)

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov

- *profesionálna expozícia organofosforovým pesticídom a karbamátom* - stanovenie aktivity cholinesterázy v krvi - 36 vzoriek krvi

- Sledovanie profesionálnej expozície olova – Projekt č. 7.10.

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov

- *profesionálna expozícia olova* - stanovenie olova v krvi - 246 vzoriek krvi

- Sledovanie expozície ťažkým kovom

cieľ: diagnostické účely, potvrdenie podozrenia na intoxikáciu ťažkým kovom, liečba:

- stanovenie olova v krvi - 8 vzoriek krvi – Projekt č.7.10.

- stanovenie ortuti v krvi - 3 vzoriek krvi

- stanovenie ortuti vo vlasoch - 3 vzorky vlasov

- stanovenie ortuti v moči - 1 vzorka moča

- stanovenie chrómu v krvi, v moči - 1 vzorka krvi, moča

- Sledovanie profesionálnej expozície toluénu – Projekt č. 7.16.

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov, zistiť korelácie medzi vylučovaním kyseliny hippurovej a o-krezolu v moči

- *profesionálna expozícia toluénu* - 20 vzoriek močov

Sledovanie profesionálnej expozície benzénu

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov

- *profesionálna expozícia benzénu* – stanovenie kyseliny trans,trans-mukonovej v moči
- 10 vzoriek močov

vyhodnotenie:

- v 5 vzorkách krvi bola znížená aktívna cholinesterázy pod limitnú hodnotu pred začatím postrekových prác, zamestnanci nesmú vykonávať postrekové práce, v krvi

exponovaných zamestnancov nebol zaznamenaný pokles aktivity cholinesterázy o viac ako 30 %

- v 2 vzorkách krvi bola prekročená biologická medzná hodnota pre olovo v krvi, boli nariadené preventívne a ochranné opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov a zopakovanie BET

- koncentrácie kyseliny trans, trans-mukonovej v moči exponovaných zamestnancov neprekročili expozičné ekvivalenty pre kyselinu trans,trans-mukonovú v moči

- Projekt DEMOCOPHES

cieľ: medzinárodného projektu je príprava, vykonanie a vyhodnotenie pilotnej štúdie biologického monitoringu v jednotlivých krajinách EU. Predpokladá sa vyšetrenie biologického materiálu 60 párov (matka - dieťa) z vidieckeho a mestského prostredia. NRC pre ETX spolu so špecializovaným laboratóriom AAS pripravilo cca 5000 odberových nádob a skúmaviek k odberom močov (dekontaminácia - 10% HNO₃, demineralizovaná voda, kontroly kontaminácie), zabezpečilo prerozdelenie 258 odobratých vzoriek močov (stanovenie kotinínu, kadmia, ftalátov, kreatinínu a biobanka). Úspešne sa zúčastnilo medzilaboratórných porovnaní ICI a EQUAS v stanovení kreatinínu v moči. V 258. vzorkách moča bol stanovený kreatinín.

Pracovisko sa podieľalo na vyhodnocovaní výsledkov analýz biomarkerov.

Medzilaboratórne porovnania - účasť: 4 testy

ICI, EQUAS, SEKK Pardubice, MPS-BET-1/12

prihlásených: 18 ukazovateľov

úspešné: 16 ukazovateľov

nevyhodnotených: 2 ukazovatele

Príprava medzilaboratórneho porovnania pre laboratória RÚVZ v SR: 1 test - stanovenie kreatinínu v moči.

Iná odborná činnosť

- bolo vykonaných 14 hodnotení rizika expozície operátorov, zamestnancov a náhodne vyskytujúcich sa osôb pre 22 účinných látok prípravkov na ošetrovanie rastlín pre ich registráciu a reregistráciu v Slovenskej republike (pomocou počítačových modelov), NRC pre expozičné testy xenobiotík je expertným pracoviskom pre danú oblasť - jediné v SR. Táto činnosť vyplýva pre ÚVZ SR zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (§ 5, ods.3 písm.v)

- riadenie evidencie a distribúcie jedovatých a veľmi jedovatých látok na OOFŽP.

Metodická, konzultačná činnosť

- metodická činnosť - stanovenie o-krezolu v moči metódou HPLC (pracoviská RÚVZ v SR)

- konzultačná činnosť – problematika biologických expozičných testov (RÚVZ v SR, pracoviská poľnohospodárskeho zamerania – západoslovenský región, FNsP Ružinov, FNsP ak. L. Dérera Kramáre, Detská klinika FNsP ak. L. Dérera Kramáre, NsP v Dunajskej Strede, Klinika pracovného lekárstva, Bratislava, Neurologické oddelenie FNsP Trnava, Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok, pracoviská s rôznou expozíciou chemickým faktorom - Bekaert Hlohovec, Slovnaft, a.s., Mincovňa Kremnica a pod., pracovné zdravotné služby - ProCare, spol. s r.o., Bratislava, Medirelax M+M, s.r.o., Bratislava, praktickí lekári, študenti SZU Bratislava, lekári pred atestáciou z pracovného lekárstva, iní zdravotnícki zamestnanci pred špecializačnou skúškou.

RÚVZ BB

Pri odbore chemických analýz RÚVZ BB nepracuje samostatné NRC. Určení pracovníci odboru sú aktívnymi členmi dvoch NRC, ktoré pracujú pri RÚVZ Banská Bystrica.

Ing. Dagmar Šaligová a Emília Kypťová sú členmi NRC pre vnútorné a vonkajšie prostredie.

Ing. Zuzana Vassányi vykonáva činnosť v NRC pre hodnotenie rizík nových a existujúcich chemických látok na život a zdravie ľudí.

RÚVZ NR

NRC pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov – NRC poskytuje metodickú činnosť pre zamestnancov RÚVZ v SR v problematike ochrany zdravia ľudí pred účinkami vlákňitých prachov a v problematike ochrany zložiek životného prostredia pred týmito faktormi a pre odbory životného prostredia okresných a krajských úradov.

Dňa 15.11.2012 sa uskutočnil konzultačný deň pre pracovníkov RÚVZ s účasťou 68 zamestnancov RÚVZ z celej SR. Organizáciám, ktoré sa zaujímajú o odborné postupy pri sanácii azbestových materiálov, alebo o odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb poskytuje poradenstvo v bezpečnej manipulácii s nimi, v organizácii práce s ohľadom na zabezpečenie zdravia zamestnancov manipulujúcich s týmito materiálmi, poskytovaní osobných ochranných a pracovných pomôcok, v problematike odbornej a zdravotnej spôsobilosti na prácu s azbestovými materiálmi, o spôsoboch bezpečnej manipulácie s odpadom obsahujúcim azbestové materiály.

Pre laickú verejnosť poskytuje poradenstvo o spôsoboch ochrany pred azbestom zabudovanom v stavbách, o správnych pracovných postupoch pri ich sanácii a pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb. Informuje ich o organizáciách oprávnených na prácu s azbestovými materiálmi.

Popis ťažiskových úloh na úseku fyzikálnych faktorov.

Pracovníci vykonávali merania fyzikálnych faktorov v spolupráci s Oddelením preventívneho pracovného lekárstva v rámci plnenia hlavnej úlohy 2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia. V roku 2012 boli ťažiskové merania hluku.

RÚVZ TN

NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR 01.04.2012. Úlohou NRC je odborne a metodicky usmerňovať pracoviská RÚVZ v SR vykonávajúce odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí. Potreba zriadenia NRC vyplynula z rozsiahlej diskusie o rozdielnych postupoch pri vykonávaní odberov chemických faktorov a ich stanovení v pracovnom prostredí na celoslovenskom odbornom seminári, ktorý sa konal na RÚVZ Trenčín.

V rámci odborného seminára zorganizovalo Oddelenie chemických a fyzikálnych analýz medzilaboratórne porovnávacie meranie na stanovenie toluénu v pracovnom ovzduší.

NRC poskytuje konzultácie pre RÚVZ v SR, pre fyzické a právnické osoby v oblasti odberov chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí.

Konzultácie pre pracovníkov RÚVZ:

Stanovisko pre RÚVZ Rimavská Sobota, meranie objektivizácie faktorov pracovného a životného prostredia, ktoré vykonávajú osoby odborne spôsobilé, ale bez osvedčenia o akreditácii, nemožno na účely konania podľa zákona č.355/2007 Z.z. akceptovať.

Konzultácie pre fyzické a právnické osoby: 11

Spolupráca s mimo rezortnými inštitúciami v SR:

Fakulta zdravotníctva, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Slovenská národná akreditačná služba (SNAS), Slovenský metrologický ústav (SMÚ).

Legislatíva:

V spolupráci s pracovnou skupinou pre chémiu ovzdušia sa pripravuje návrh odborného usmernenia: Postup pri objektivizácii chemických faktorov v pracovnom ovzduší.

RÚVZ PD

NRC pre PUB sa v oblasti chemických analýz vykonávali odbery a stanovenia celkového pevného aerosólu alebo jeho respirabilnej frakcie v ovzduší pracovného prostredia, odbery a stanovenia ortuti v ovzduší pracovného prostredia, odbery a stanovenia obsahu ortuti, hustoty a kreatinínu v biologickom materiále (moč) na základe objednávky externého zákazníka alebo požiadavky interného zákazníka.

RÚVZ PO

NRC pre organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích skúšok v oblasti potravín v roku 2012 pripravilo a vyhodnotilo tieto medzilaboratórne porovnania výsledkov (MPV):

- MPV-PO-13/2012 Stanovenie jodidov, jodičnanov a feroxyanidov v kuchynskej soli
- MPV-PO-14/2012 Stanovenie chloridu sodného v pekárenskom výrobku
- MPV-PO-15/2012 Stanovenie etanolu, metanolu a prchavých zložiek v liehovine

RÚVZ PP

NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami

Pracovníci sa zúčastnili nasledujúcich zahraničných pracovných ciest organizovaných EURL-FCM:

- plenárne zasadnutia Národných referenčných laboratórií pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami:
Dublin, Írsko (26.-27.6.2012),
Ispira, Taliansko (10.-11.12.2012).

NRL sa v roku 2012 úspešne zúčastnilo medzilaboratórneho porovnávacieho merania: EURL-NRL ILC01/2012: stanovenie formaldehydu a melamínu v potravinových simulátoroch.

RÚVZ ZA

NRC pre kozmetické výrobky s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky plnilo v zmysle schváleného štatútu v skrátenom referenčnom období v roku 2012 nasledovné úlohy:

1. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonalo laboratórne vyšetrenie vzoriek kozmetických výrobkov a na základe informačného hlásenia Colného úradu posúdilo dokumentáciu 4 kozmetických výrobkov pri dovoze z krajín mimo územia Európskej únie.
2. Na základe požiadaviek fyzických a právnických osôb vykonalo laboratórne vyšetrenie a vyhodnotenie výsledkov analýz vzoriek výrobkov.
3. Metodicky viedlo a usmerňovalo výkon štátneho zdravotného dozoru pre kozmetické výrobky pri odbere vzoriek kozmetických výrobkov a hodnotení výsledkov laboratórnych analýz.
4. Metodicky viedlo, usmerňovalo a vyhodnocovalo výkon štátneho zdravotného dozoru pre kozmetické výrobky pri kontrole dovozu kozmetických výrobkov z krajín mimo územia Európskej únie, ktoré boli vykonané v spolupráci s colnými úradmi.
5. Organizovalo poradu vedúcich laboratórií na kontrolu kozmetických výrobkov s cieľom zabezpečenia výkonu štátneho zdravotného dozoru na rok 2013 v oblasti laboratórnej

diagnostiky, zosúladienia počtu odobratých vzoriek, vykonaných analýz a špecializácie jednotlivých laboratórií a následného zavedenia nových laboratórnych metód.

6. Na základe požiadaviek ÚVZ SR pripravilo 1 odborný materiál - prehľad analyzovaných vzoriek výrobkov kozmetických výrobkov v roku 2011 a výsledkov analýz, ktorý slúžil ako podklad na spracovanie správy prezentovanej na zasadaní pracovnej skupiny EDQM kozmetické výrobky pri Rade Európy.
7. V rámci spolupráce s inštitúciami Európskej únie a Rady Európy koordinovalo účasť špecializovaných laboratórií RÚVZ so sídlom v Poprade a Bratislave hl. mesto na kruhových porovnávacích testov na ftaláty a vonné látky-alergény.
8. Vykonalo konzultácie (telefonicky, elektronicky alebo v písomnej forme) pre fyzické a právnické osoby a odborných pracovníkov RÚVZ v Slovenskej republike týkajúcich sa požiadaviek pri uvedení kozmetických výrobkov na trh Európskej únie a legislatívnych požiadaviek pre regulované látky.

NRC spolupracovalo s inštitúciami Európskej únie a rady Európy.

- DG SANCO - Direktoriát ochrany zdravia a ochrany spotrebiteľa pri Európskej komisii, Brusel
- EDQM - Direktoriát pre kvalitu liekov a zdravotnú starostlivosť pri Rade Európy, Strasburg
- JRC – Joint Resarch Center pri Európskej Komisii, Brusel,
- OCCL Official Cosmetics Control Laboratory pri Rade Európy, Strasburg

Koncom roka 2012 boli zaslané do Rady Európy, pracovnej skupina EDQM podklady so žiadosťou o členstvo v pracovnej podskupine OCCL – The official Control Laboratories. Jeho členmi môžu byť iba nezávislé laboratóriá členských štátov Rady, bez konfliktu záujmov, ktoré spĺňajú požiadavky ISO EC IEC 17025:2005. Úlohou OCCL je vytvorenie databázy laboratórií, testujúcich kozmetické výrobky, databázy laboratórnych metód ich publikácia a dostupnosť, rozšírenie vedomostí a kvalifikácie v danej oblasti, harmonizácia v rámci EU, organizácia spoločných kampaní, vzdelávanie a vzájomné uznávanie výsledkov pomocou vykonania auditov.

V rámci vzdelávania začalo NRC pre kozmetické výrobky od svojho zriadenia 1 krát mesačne vydávať Informačné listy určené pre zamestnancov, ktorí vykonávajú dozor kozmetických výrobkov ako i ostatné laboratória RÚVZ v SR. Informačné listy sú distribuované elektronicky a okrem doplňujúcich usmernení o cielených sledovaniach v danom mesiaci informujú o legislatívnych zmenách v oblasti regulovaných látok, vydaní nových STN/CN/ISO noriem a o zasadaniach pracovných skupín pri Európskej komisii a Rady Európy. Okrem metodických a informačných správ sa zameriavajú aj na vzdelávanie. V roku 2012 boli v Informačných listoch zaradené nové informácie o látkach, ktoré sú používané ako zložky v kozmetických výrobkoch:

- koenzýme Q10
- metyl-metakryláte
- stanovisko Vedeckého výboru pre bezpečnosť spotrebiteľa k farbám na vlasy a ich použitie na farbenie mihalníc
- stanovisko Vedeckého výrobu pre bezpečnosť spotrebiteľa na formaldehyd a
- metylénglykol.

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Laboratória biológie životného prostredia (BŽP) vykonávajú rutinné a špeciálne biologické analýzy zložiek životného a pracovného prostredia, a to najmä pitných a minerálnych vôd, vôd na kúpanie, ovzdušia, bytového prachu, pieskovísk, biologických materiálov, chemických látok a krvi. Okrem Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave sú laboratória BŽP zriadené na 10 regionálnych úradoch. Na riešenie špeciálnych úloh a metodických činností sú na ÚVZ SR zriadené NRC pre hydrobiológiu, NRC pre ekotoxikológiu, NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (ďalej len NRC pre genetickú toxikológiu) a na RÚVZ v Prievidzi NRC pre termotolerantné améby (ďalej NRC pre TTA) (Tab.1). RÚVZ v Banskej Bystrici má zriadené Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov v ovzduší a Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov. Pracovníci BŽP pracujú tiež v NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie. Laboratória sú akreditované Slovenskou národnou akreditačnou službou (Tab.2).

Tab. 1 Organizácia a personálne obsadenie pracovísk biológie životného prostredia

Úrad	Názov pracoviska (jeho organizačné začlenenie)	Personálne obsadenie			
		Vedúci pracovník	s VŠ vzdel.	s ÚSO vzdel.	sanitárky, upratovačky
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu, NRC pre ekotoxikológiu, NRC pre genetickú toxikológiu organizačne začlenené v OOFŽP	RNDr. Horecká, CSc. RNDr. Nagyová, PhD. RNDr. Zámečniková	6 (1-MD)	3	0
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	Oddelenie BŽP v rámci odboru lekárskej mikrobiológie	RNDr. Laffěrsová	2	2,5	0,3
RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave	Pracovisko BŽP v rámci oddelenia MŽP začleneného do odbor hygienických laboratórií	RNDr. Horváth, MPH	1,5	0	0
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Oddelenie BŽP v rámci odboru MŽP	MVDr. Čverčková	1- MD	2	0
RÚVZ so sídlom v Nitre	Oddelenie BŽP v rámci MŽP	RNDr. Kušnierová	1	1	1
RÚVZ so sídlom v Poprade	Pracovisko BŽP v rámci oddelenia Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz	RNDr. Akurátny (vedúci ŠL 2 MA)	0,3	0,5	0
RÚVZ so sídlom v Prešove	Činnosť sa vykonáva v rámci odd. MŽP (odbor laboratórných činností)	MVDr. Sedlák	0,5	0,3	0
RÚVZ so sídlom v Prievidzi	Pracovisko BŽP v rámci NRC pre termotolerantné améby	Mgr. Humaj	0	0,5	0,5
RÚVZ so sídlom v Trenčine	Oddelenie mikrobiológie a biológie životného prostredia	MVDr. Kocianová	0,5	1	0,5
RÚVZ so sídlom v Trnave	Laboratórium BŽP je začlenené do oddelenia MŽP v rámci odboru OOHFP	MUDr. Jablonická (vedúca MŽP)	1,5	0	0
RÚVZ so sídlom v Žiline	Oddelenie BŽP v rámci odboru laboratórných činností	RNDr. Bírová	0,5	0	0

Tabuľka č. 2 Akreditácia pracovísk BŽP

Úrad	Názov pracoviska	Dátum 1. akreditácie	Platnosť akreditácie do	Predmety akreditácie	Počet akredit. ukaz.	Počet ukaz. overených v MPT
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu NRC pre ekotoxikológiu NRC pre genetickú toxikológiu	1.2.2002	1.6.2013	voda: pitná, minerálna, podzemná, upravená, surová, povrchová, a iné vody, ovzdušie, pôda, stery, biologický materiál, vodný kvet, chemické látky, extrakty, výluhy, krv	18	1
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	Oddelenie BŽP	17.5. 2004	20.5.2015	voda – pitná, stolová, balená, minerálna voda, na kúpanie, povrchová, stery, sedimenty, bytový prach, ovzdušie	17	7
RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave	Pracovisko BŽP	2.12.2004	27.10.2015	pitná voda	7	0
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Oddelenie BŽP	5.6.2002	18.8.2013	voda, voda na kúpanie	11	0
RÚVZ so sídlom v Nitre	Oddelenie BŽP	21.9.2006	29.9.2014	pitná voda	7	0
RÚVZ so sídlom v Poprade	Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz	23.9.2003	21.10.2014	vody (pitné, bazénové)	7	0
RÚVZ so sídlom v Prešove	OMŽP	21.12.2006	23.12.2014	pitná voda	1	0
RÚVZ so sídlom v Prievidzi	Pracovisko BŽP	20.1.2005	17.1.2018	pitná voda, voda na kúpanie	15	0
RÚVZ so sídlom v Trenčíne	Oddelenie mikrobiológie a biológie životného prostredia	17.5.2004	23.4.2015	pitná voda, voda na kúpanie	12	1
RÚVZ so sídlom v Trnave	Laboratórium BŽP	20.5.2004	15.8.2015	pitná voda, balená pitná voda, technologická voda, voda na kúpanie	12	0
RÚVZ so sídlom v Žiline	Oddelenie BŽP	1.5.2001	9.3.2013	pitná voda, voda na kúpanie	7	0

Tabuľka č. 3 Analytická činnosť pracovísk biológie životného prostredia podľa typu komodít

Úrad		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Piesok	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	660	22	53	96	37	5	30	-	-	287	158	186	97	1631
	ukazovatele	4510	105	179	586	174	35	135	-	-	5558	632	213	208	12 335
	analýzy	4719	105	185	1309	373	35	153	-	-	5558	877	2885	2233	18 432
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	vzorky	1474	17	274	77	9	72	-	-	40	267	-	162	138	2530
	ukazovatele	10293	70	592	531	54	839	-	-	80	4434	-	1496	516	18905
	analýzy	10565	70	592	1072	54	839	-	-	80	4434	-	2624	783	21113
RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave	vzorky	728	-	474	90	-	4	-	76	-	-	-	0	-	1372
	ukazovatele	5096	-	948	649	-	25	-	76	-	-	-	28	-	6822
	analýzy	5096	-	948	649	-	25	-	76	-	-	-	28	-	6822
RÚVZ so sídlom v Košiciach	vzorky	1325	35	493	100	-	27	-	107	-	203	-	14	-	2304
	ukazovatele	9275	140	986	500	-	27	-	107	-	1218	-	14	-	12267
	analýzy	9275	140	986	500	-	27	-	107	-	1218	-	14	-	12267
RÚVZ so sídlom v Nitre	vzorky	1902	33	700	39	-	-	-	135	-	246	-	21	-	3076
	ukazovatele	13314	132	1400	130	-	-	-	135	-	1230	-	85	-	16426
	analýzy	13314	132	1400	135	-	-	-	270	-	1230	-	90	-	16571
RÚVZ so sídlom v Poprade	vzorky	927	13	294	17	-	-	-	-	-	-	-	11	7	1269
	ukazovatele	6432	47	588	34	-	-	-	-	-	-	-	74	7	7182
	analýzy	6432	47	588	34	-	-	-	-	-	-	-	74	7	7182
RÚVZ so sídlom v Prešove	vzorky	1428	36	330	74	-	1	-	62	-	-	-	66	-	1997
	ukazovatele	9996	144	660	303	-	1	-	310	-	-	-	254	-	11668
	analýzy	9996	144	660	303	-	1	-	310	-	-	-	254	-	11668
RÚVZ so sídlom v Prievidzi	vzorky	506	3	312	12	-	-	-	24	-	-	2	160	-	1019
	ukazovatele	3542	15	700	217	-	-	-	24	-	-	2	381	-	4881
	analýzy	3571	15	950	434	-	-	-	120	-	-	4	492	-	5586
RÚVZ so sídlom v Trenčíne	vzorky	1114	48	367	28	1	-	-	44	-	-	4	170	81	1857
	ukazovatele	7698	172	734	84	3	-	-	44	-	-	4	354	81	9174
	analýzy	7888	172	747	168	6	-	-	44	-	-	4	516	81	9626
RÚVZ so sídlom v Trnave	vzorky	1113	4	138	42	-	5	-	61	-	252	-	221	-	1831
	ukazovatele	7791	28	276	543	-	90	-	61	-	3504	-	869	-	13072
	analýzy	8154	28	308	552	-	90	-	732	-	3504	-	1151	-	14429

RÚVZ so sídlom v Žiline	vzorky	1319	44	312	4	-	2	-	142	-	236	-	182	-	2241
	ukazovatele	9233	132	624	12	-	15	-	142	-	944	-	330	-	11432
	analýzy	9320	132	624	78	-	15	-	165	-	944	-	466	-	11744

Tabuľka č. 4. Prehľad o výkone analytických skúšok BZP

Úrad		Abiosesón a biosesón pitných vôd	Biosesón prírodných kúpalsk	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosesón umelých kúpalsk	Améby	Chlorofyl a	Makrofyty	Testy ekotoxicity	Vajčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	682	38	15	53	137	41	5	85	-	9	287	158	-	42
	ukazovatele	4605	499	136	179	525	68	35	216	-	9	5558	632	-	42
	analýzy	4689	506	136	185	1930	68	35	1567	-	900	5558	877	-	460
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	vzorky	1491	96	9	274	68	96	72	-	-	-	267	-	40	51
	ukazovatele	10363	642	54	592	303	96	839	-	-	-	4434	-	80	102
	analýzy	10635	1292	54	592	461	96	839	-	-	-	4434	-	80	102
RÚVZ Bratislava hl. m. so sídlom v Bratislave	vzorky	728	90	-	474	-	90	4	-	76	-	-	-	-	-
	ukazovatele	5096	559	-	948	-	90	25	-	76	-	-	-	-	-
	analýzy	5096	559	-	948	-	90	25	-	76	-	-	-	-	-
RÚVZ so sídlom v Košiciach	vzorky	1360	100	-	493	-	100	27	-	107	-	203	-	-	-
	ukazovatele	9415	400	-	986	-	100	27	-	107	-	1218	-	-	-
	analýzy	9415	400	-	986	-	100	27	-	107	-	1218	-	-	-
RÚVZ so sídlom v Nitre	vzorky	1902	39	-	700	-	-	-	-	135	-	246	-	-	-
	ukazovatele	13314	130	-	1400	-	-	-	-	135	-	1230	-	-	-
	analýzy	13314	135	-	1400	-	-	-	-	270	-	1230	-	-	-
RÚVZ so sídlom v Poprade	vzorky	940	17	-	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
	ukazovatele	6479	34	-	588	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
	analýzy	6479	34	-	588	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
RÚVZ so sídlom v Prešove	vzorky	1428	74	-	330	-	72	1	-	62	-	-	-	-	-
	ukazovatele	9996	231	-	660	-	72	1	-	310	-	-	-	-	-
	analýzy	9996	231	-	660	-	72	1	-	310	-	-	-	-	-
RÚVZ so sídlom v Prievidzi	vzorky	506	12	-	312	60	12	-	-	27	-	-	-	-	-
	ukazovatele	3542	205	-	624	76	12	-	-	27	-	-	-	-	-
	analýzy	3571	410	-	656	294	24	-	-	135	-	-	-	-	-
RÚVZ so sídlom v Trenčíne	vzorky	1114	28	1	367	10	29	-	-	44	-	-	-	-	75
	ukazovatele	7698	28	3	734	10	29	-	-	44	-	-	-	-	75
	analýzy	7888	112	6	747	10	29	-	-	44	-	-	-	-	75

RÚVZ so sídlom v Trnave	vzorky	1117	37	-	138	-	36	5	-	61	-	252	-	-	-
	ukazovatele	7819	453	-	276	-	36	90	-	61	-	3504	-	-	-
	analýzy	8182	462	-	308	-	36	90	-	732	-	3504	-	-	-
RÚVZ so sídlom v Žiline	vzorky	1319	4	-	312	-	4	2	-	142	-	236	-	-	-
	ukazovatele	9233	8	-	624	-	4	15	-	142	-	944	-	-	-
	analýzy	9320	64	-	624	-	12	15	-	284	-	944	-	-	-

Popis plnenia programov, projektov a ťažiskových úloh BŽP

NRC a pracoviská BŽP riešili úlohy programov a projektov verejného zdravotníctva.

7.1 CYANOBAKTÉRIE

V roku 2012 pokračovalo monitorovanie kvality vôd a výskytu cyanobaktériových vodných kvetov. Sledovalo sa druhové zloženie a abundancia fytoplanktónu a cyanobaktérií a obsah chlorofylu a. Zisťovala sa toxicita a prítomnosť toxínov za účelom včasného varovania obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami.

Od mája do septembra 2012 sa sledovala kvalita vody v súvislosti s výskytom cyanobaktérií na 18 prírodných lokalitách: Ružiná, Teplý vrch, Liptovská Mara, Šaštín-Stráže, Malé Leváre, Kunovská priehrada, Počúvadlo, Zemplínska Šírava, Ružín, Pod Bukovcom, Vinné, Jazero v Košiciach, Senec-Slnečné jazerá, Zlaté piesky, Kuchajda, Veľký Draždiak, Veľká Domaša a Šulianske jazero. Na lokalitách Veľký Draždiak, Vinné, Šaštín-Stráže a Kunovská priehrada boli počas LTS zistené zvýšené počty cyanobaktérií, resp. chlorofylu a. Zvýšený výskyt *Microcystis aeruginosa* bol zaznamenaný vo vode štrkoviska Veľký Draždiak. Dve vzorky vôd odobraté z lokality Vinianske jazero nevyhoveli limitu NV SR č. 87/2008 Z. z. v ukazovateli cyanobaktérie. Vo vzorkách vody z Gazarky boli stanovené hodnoty chlorofylu a od 66,7 µg/l do 143,2 µg/l pri vysokom počte buniek cyanobaktérií, ktoré prekročovali limitnú hodnotu od 106 640 do 452 564 buniek cyanobaktérií/ml. Na tejto lokalite dominoval najskôr druh *Planktolyngbya limnetica*, v menšom množstve sa vyskytoval *Aphanizomenon flos-aquae*. Postupne sa zvyšoval počet buniek *Microcystis aeruginosa* a *Aphanizomenon flos-aquae*. Tento stav sa udržal až do konca kúpaciej sezóny. Vo vzorkách vody z Kunovskej priehrady boli stanovené hodnoty chlorofylu a od 126,8 µg/l do 131,0 µg/l, pričom počty buniek cyanobaktérií neprekročovali limitnú hodnotu (pohybovali sa do 58 240 buniek/ml).

Na lokalitách Zelená voda, Kunovská priehrada, Veľký Draždiak, Šaštín - Stráže (Gazarka), Ružiná a Teplý vrch sa v LTS 2012 vyskytol cyanobaktériový vodný kvet. Akútna ekotoxicita vody bola testovaná na organizmoch: *Thamnocephalus platyurus*, *Vibrio fischeri*, *Desmodesmus subspicatus* a *Sinapis alba*. Vyšetrené vzorky povrchových vôd, resp. vôd z miesta najväčšieho rozvoja cyanobaktérií z lokality Šaštín-Stráže boli toxické na testovací organizmus *T. platyurus*, resp. *D. subspicatus*. Ostatné vzorky z lokalít Kunovská priehrada, Zelená voda, Veľký Draždiak, Ružiná a Teplý vrch neboli toxické ani na jeden z troch testovacích organizmov. Vzorky vodných kvetov z lokalít Kunovská priehrada, Šaštín-Stráže, Ružiná a Teplý vrch vykazovali 100 % akútnu toxicitu na testovací organizmus *T. platyurus*. Jedna vzorka vodného kvetu z lokality Zelená voda nevykazovala žiaden toxický účinok. V rámci úlohy bola akútna toxicita vyšetrená aj na 3 vodárenských nádržiach a úpravniach vôd. Z výsledkov analýz vyplýva, že na vodárenských nádržiach Hriňová, Málinec a Klenovec sa počas letných mesiacov vyskytoval sinicový vodný kvet, ktorý vykazoval 100% akútnu toxicitu na testovací organizmus *T. platyurus*. Vzorky povrchových vôd, vôd z miest najväčšieho rozvoja cyanobaktérií a surových vôd z úpravni vôd neboli toxické ani na jeden z troch testovacích organizmov. Upravené vody po dezinfekcii na báze chlóru na vodárenských nádržiach Hriňová a Klenovec vykazovali toxický účinok na testovací organizmus *T. platyurus*, čo môže signalizovať vznik vedľajších produktov dezinfekcie. Vzorka upravenej vody po dezinfekcii UV z úpravne vody Málinec nevykazovala žiaden toxický účinok na použité testovacie organizmy.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Riešenie projektu bolo zamerané na sledovanie legionel a améb vo vnútornom prostredí verejných budov, v rozvodoch teplej úžitkovej vody (TÚV) v zdravotníckych zariadeniach a v bazénoch umelých kúpalísk, a na diagnostikovanie významných druhov améb PCR.

NRC pre hydrobiológiu vyšetrilo na prítomnosť améb v rámci tohto projektu celkovo 54 vzoriek: 3 vzorky pitnej vody, 15 vzoriek TÚV zo zdravotníckych zariadení a 36 vzoriek vôd a sterov z termálnych a netermálnych bazénov v rekreačných zariadeniach. Prítomnosť améb sa vyšetrovala kultivačnou metódou pri rôznych teplotách (teplotná selekcia) v závislosti na type a pôvode vzorky. Vzorky teplej úžitkovej vody a vzorky z bazénov sa kultivovali pri teplotách 37 °C a 44 °C, vzorky pitných vôd aj pri teplote 30° C. Všetky vzorky pitnej vody boli na prítomnosť améb negatívne. Z vyšetrených vzoriek TÚV zo zdravotníckych zariadení bolo 6 vzoriek (33%) pozitívnych na prítomnosť améb. Vzorky vôd a sterov z termálnych a netermálnych bazénov boli pozitívne v 13 prípadoch (36%). Takmer všetky pozitívne vzorky boli odobraté z termálnych bazénov, v jednej pozitívnej vzorke z netermálneho bazéna bola morfológicky identifikovaná améba rodu *Acanthamoeba*. V rámci platených služieb NRC vyšetrilo 36 vzoriek z vôd 10 z umelých a 26 sterov z klimatizačných systémov. Celkom sa vyšetrilo 135 ukazovateľov na prítomnosť améb kultivovateľných 23 °C , 37 °C a 44 °C. Zo vzoriek bazénov sa dokázala prítomnosť v jednej vzorke a z klimatizačných systémov vo 2 vzorkách. NRC pre ekotoxikológiu udržiavalo 39 vzoriek akantaméb vo forme axenických kultúr pri kultivačných teplotách 23° C a 30 °C s cieľom diagnostikovať významné druhy améb metódami PCR. Ďalších 8 vzoriek améb, ktoré nie sú schopné axenizácie v PYG médiu, bolo udržiavaných na agarových platniach pri kultivačných teplotách 23 °C, 30 °C a 37 °C. 22 vzoriek améb bolo odoslaných na sekvenovanie DNA.

RÚVZ B. Bystrica na oddelení BŽP v rámci riešenia úlohy na prítomnosť améb vyšetrilo 18 vzoriek. Vyšetrovaným materiálom boli vzorky rekreačných vôd bazénov z 3 okresov Banskobystrického kraja (9 vzoriek z B. Bystrice, 3 vzorky z Rimavskej Soboty a 6 vzoriek zo Zvolena). Vzorky sa kultivovali pri teplotách 23 °C, 36 °C a 44 °C. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo na prítomnosť améb pozitívnych 12 vzoriek vôd. Po kultivácii boli meňavky identifikované *in vivo* na základe morfológických znakov s použitím svetelného mikroskopu do rodov. Najčastejšie boli vo vzorkách zastúpené meňavky rodu *Acanthamoeba*, *Hartmannella*, *Saccamoeba*.

RÚVZ Prievidza, NRC pre TTA, vyšetrilo 60 vzoriek na prítomnosť améb, z toho bolo 57 vzoriek bazénových vôd. Dve vzorky boli vyšetrené zo vzorky roztoku na kontaktné šošovky, jedna vzorka predstavovala vodu z akvária korytnačky. V 16-tich vzorkách boli améby kultivovateľné pri 36 °C a 44 °C prítomné. Vo vzorke vody z akvária bol zachytený potencióálne patogénny rod améb *Acanthamoeba*. V ostatných prípadoch sa jednalo o nepatogénnu saprofytickú skupinu améb - *Vahlkampfia* sp., *Harmannella* sp., *Vannella* sp. a *Vexillifera* sp.

RÚVZ Trenčín na žiadosť očnému oddelenia FN Trenčín vyšetril 6 vzoriek fyziologického roztoku na uchovávanie kontaktných šošoviek, 3 vzorky kontaktných šošoviek a jednu vzorku zoškrabu z rohovky. Uvedené vzorky boli vyšetrované na prítomnosť améb s negatívnym výsledkom.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Hlavným cieľom úlohy bolo overenie kvality balenej vody a vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch a v zdravotníckych zariadeniach. V rámci tohto projektu NRC pre hydrobiológiu vyšetrilo 20 vzoriek odobratých z dávkovačov vody (watercooleroch). Vzorky boli vyhodnotené v zmysle biologických požiadaviek na kvalitu minerálnej a pramenitej vody Potravinového kódexu v ukazovateľoch: mikromycéty, Fe a Mn baktérie, živé organizmy a mŕtve organizmy. Z celkového množstva vyšetrených vzoriek boli limity prekročené v 11 prípadoch, čo predstavuje 55%. Väčšina nevyhovujúcich vzoriek vôd mala prekročené limity vo viacerých ukazovateľoch súčasne, najčastejšie v ukazovateli živé organizmy. Vo vzorkách sa vyskytovali bezfarebné bičíkovce, améby, zelené chlorokokálne riasy a vírniky. Spóry mikromycét sa vyskytli v 1 vzorke, mŕtve organizmy v 2 a železité baktérie v 3 vzorkách. V

zmysle Potravinového kódexu sa vyšetrovali 2 vzorky balených pramenitých vôd Lucka a Rajec, ktoré boli odobrané z obchodnej siete RÚVZ v ukazovateľoch: mikromycéty, Fe a Mn baktérie, živé organizmy a mŕtve organizmy. Vyšetrené vzorky minerálnych vôd spĺňali požadované limity biologických ukazovateľov. RÚVZ B. Bystrica vyšetřil 17 vzoriek. Z uvedeného počtu vzoriek 2 vzorky z galónov vykazovali závadnosť v sledovaných biologických ukazovateľoch. V oboch prípadoch sa jednalo o prítomnosť živých organizmov. Aj RÚVZ Nitra, Prešov, Prievidza analyzovali vzorky minerálnych a pramenitých balených vôd, pričom všetky vzorky v biologických ukazovateľoch vyhovovali legislatívnym požiadavkám na kvalitu. RÚVZ Poprad vyšetřil 5 vzoriek minerálnych vôd, 1 vzorka nevyhovela v ukazovateli mŕtve organizmy, ostatných 8 vyšetřených vzoriek pramenitých vôd bolo vyhovujúcich. RÚVZ Trenčín vyšetroval 36 vzoriek balených pramenitých a dojčenských vôd (Lucka–8x, Drobček–1x, Jana 1x, Rajec 2x), balených pitných vôd a balených minerálnych vôd (Mitická, Mattoni, Clever, Bonaqua, Rajec, a pod.). V tomto roku okrem sledovanosti nezávadnosti takejto vody vo výrobe boli na toto pracovisko doručované na vyšetřenie aj vzorky z úpravy takejto vody pred a po plnení zo zdroja Lucka (LUC2). Vyšetřené boli tiež vody vo veľkospotrebitel'skom balení: balená pramenitej vody Šumavský prameň, vzorky zo zdroja pramenitej vody-1x, pramenité vody zväčša 1,5 l balenia - Rajec-1x, Lucka–14x, Bonaqua-1x, Clever-1x, pramenitá voda-2x, pramenitá voda Pure Water–1x, pramenitá voda Euro Water-1x, minerálne vody-Mitická-5x, Mattoni-5x a balené pitné vody 1,5 l balenie Tesco-2x.

7.15 MONITOROVANIE VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

NRC pre ekotoxikológiu v spolupráci s NRC pre poliomyelitídu vypracovalo materiál Usmernenie k projektu 7.15 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie. V rámci monitorovania výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách v SR a zavedenia diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie, bolo v spolupráci s RÚVZ B. Bystrica a Košice odobratých, resp. spracovaných 42 vzoriek vôd, z toho bolo 35 vzoriek povrchových vôd a 7 vzoriek vôd z umelých kúpalísk. NRC pre ekotoxikológiu spracovalo 21 vzoriek z lokalít: Šaštín - Stráže, Malé Leváre, Kunovská priehrada, Senec - Slnčné jazera, Zlaté piesky, Kuchajda, Veľký Draždiak, Ivanka pri Dunaji, Vajnorské jazero, Liptovská Mara, Zelená voda, Košariská, Rovinka, Teplý vrch, Ružiná, Plavecký Štvrtok a 7 vzoriek z umelých kúpalísk: Vincov les, Podhájska, Veľký Meder, Bešeňová a Dunajská Streda. Stanovenie enterovírusov molekulárno-biologickými metódami sa vykonalo v spolupráci so SZÚ v Bratislave. Do konca roka 2012 bolo stanovenie enterovírusov vyhodnotené v 11 vzorkách povrchových vôd z okolia Bratislavy, pričom v 3 vzorkách vôd (Ivanka pri Dunaji, Zlaté piesky a Veľké Košariská) bola zistená prítomnosť enterovírusov. RÚVZ B. Bystrica vyšetřilo 9 vzoriek. Išlo o vzorky z lokalít Teplý vrch, Ružiná, Dolnohodrušské, Vindšachtské, Počúvadlianske, Richňavské a Kolpašské jazero. Súbežne s virologickou a mikrobiologickou diagnostikou pracovníci BŽP zabezpečili biologickú diagnostiku v zmysle platnej legislatívy. Žiadna z vyšetřovaných vzoriek neprekročila limity v biologických ukazovateľoch cyanobaktérie, riasy a chlorofyl a.

7.16 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Ekotoxikologické skúšky sa použili ako skriningový nástroj na detekciu prítomnosti vedľajších produktov dezinfekcie v 3 rôznych verejných vodovodoch, v ktorých je zabezpečená dezinfekcia pitnej vody na báze chlóru. Cieľom úlohy bol monitoring kvality pitnej vody v celom vodovodnom systéme, pričom sa hodnotila voda pred a po chlorácii.

NRC pre ekotoxikológiu sledovalo v odobratých vzorkách vôd ukazovateľ akútna toxicita, ktorý sa hodnotil na základe výsledkov ekotoxikologických skúšok na vybraných testovacích organizmoch. Celkovo bolo spracovaných 22 vzoriek, čo predstavuje 62 ukazovateľov a 452 analýz. Výsledky analýz potvrdili zmeny v akútnej toxicite, spôsobené dezinfekciou pitnej vody a pravdepodobným vznikom vedľajších produktov dezinfekcie v 2 verejných vodovodoch. NRC pre hydrobiológiu v rámci projektu vyšetrilo 16 vzoriek vôd zo systémov výroby a zásobovania pitnou vodou, vyšetrilo sa 121 biologických ukazovateľov kvality. V biologickom oživení sa nezistili významné rozdiely medzi vodou ošetrovanou a neošetrovanou dezinfekciou.

2.3. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Epidemiologická štúdia bola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu, ako aj na biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu. Vyšetrenie bolo urobené na pracovisku NRC pre genetickú toxikológiu u pacientov s ochorením pankreasu a u kontrolných osôb z bratislavského a trenčianskeho kraja. 158 vzoriek krvi bolo spracovaných separovaním na jednotlivé frakcie: plazma, leukocyty, erytrocyty, viabilné lymfocyty.

Iné projekty a ťažiskové úlohy biológie životného prostredia

Okrem plnenia vyššie uvedených programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v roku 2012 sa pracoviská BŽP a národné referenčné centrá podieľali na plnení ťažiskových úloh a ďalších projektov.

PROJEKT: KVALITA VODY A VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKCIE

V roku 2012 pripravili pracovníci NRC pre ekotoxikológiu spolu s odborom HŽP projekt „Kvalita vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“. Cieľom projektu je zistiť vplyv dezinfekcie na kvalitu vody vzhľadom k vzniku vedľajších produktov dezinfekcie vo vytipovaných zdroja hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch a navrhnutie opatrení na elimináciu zdravotných rizík zo vzniku vedľajších produktov dezinfekcie. K účasti na tomto projekte boli prizvané 2 vodárenské spoločnosti, s ktorými sa podpísali zmluvy o spolupráci na obdobie troch rokov. V prvej fáze projektu, ktorá bola realizovaná v roku 2012, bolo vyšetrených 24 vzoriek. Vyhodnotili sa všetky dostupné výsledky laboratórnych vyšetrení kvality vody z databáz ÚVZ SR a vodárenských spoločností pre jednotlivé vytipované zdroje hromadného zásobovania a príslušné verejné vodovody za posledných 5, resp. 7 rokov. V novembri a decembri 2012 prebiehali rokovania s príslušnými RÚVZ a jednotlivými vodárenskými spoločnosťami ohľadom zavedenia skúšobnej prevádzky na vybraných zdrojoch hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch. Boli pripravené a schválené skúšobné prevádzky pre monitorované vodovody, v ktorých bude následne realizovaná prevádzka s obmedzením, resp. vynechaním dezinfekcie na báze chlôru.

ÚLOHA: PITNÉ VODY

Jednou z ťažiskových úloh pracovísk BŽP je vyšetrovanie pitných vôd. Pri analýzach sa sledujú ukazovatele: abiosestón, Fe a Mn baktérie, mikromycéty, vláknité baktérie, bezfarebné bičíkovce, živé organizmy a mŕtve organizmy. Všetky pracoviská BŽP v SR v roku 2012 vyšetrili celkovo 12 587 vzoriek pitných vôd.

NRC pre hydrobiológiu v roku 2012 vyšetrilo 641 vzorkách pitných vôd. Z toho pre hromadné a individuálne zásobovanie 506 vzoriek, z watercoolerov 20 vzoriek, z vrtov 77 vzoriek, 2 vzorky minerálnych vôd a vôd po reverznej osmóze a z hemodialyzačných zariadení 36 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek nevyhovelo požiadavkám NV

SR č. 354/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v ukazovateli abiosestón 52 vzoriek, železité a mangánové baktérie 5 vzoriek, v ukazovateli vláknité baktérie 20 vzoriek, mikromycéty 49 vzoriek, v živých organizmoch 73 vzoriek, v ukazovateli mŕtve organizmy 2 vzorky a v ukazovateli bezfarebné bičíkovce 15 vzoriek. V biologickom oživení prevládali nálevníky, améby, chlorokokálne riasy a slnčovky.

RÚVZ Košice sledoval biologickú kvalitu pitných vôd v rozsahu NV. Za hodnotené obdobie analyzoval 1325 vzoriek pitných vôd. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek pitných vôd biologickým ukazovateľom nevyhovelo 24 vzoriek (t.j. 1,8%), a to v ukazovateli: abiosestón 18 vzoriek, bezfarebné bičíkovce 1 vzorka a živé organizmy 5 vzoriek. RÚVZ Prešov vyšetřil 1428 vzoriek, z toho bolo 122 (8,5%) nevyhovujúcich prevažne v ukazovateli abiosestón. V RÚVZ Poprad z vyšetřených 927 vzoriek pitných vôd nevyhovelo 38 vzoriek (4,1%). RÚVZ Trenčín vyšetřil 1237 vzoriek pitných vôd z vodovodov a studní. 58 vzoriek (4,68%) nevyhovovalo v biologických ukazovateľoch vyššie uvedeným predpisom. U vyšetřených studní išlo zväčša o prítomnosť živých organizmov *Ciliata*, *Euglena*, *Nematoda*, mikromycét a bezfarebných bičíkovcov, a prekročené boli aj hodnoty abiosestónu. V 16 vzorkách verejných vodovodov bola prekročená limitná hodnota abiosestónu a ojedinele sa vyskytli vo vodovode mikromycéty, mŕtve organizmy a živé organizmy. RÚVZ Prievidza vyšetřil 506 vzoriek pitných vôd hromadného a individuálneho zásobovania. Z celkového počtu vyšetřených pitných vôd nevyhovovalo limitom 23 vzoriek, a to v ukazovateli abiosestón požadované limity nespĺňalo 14 vzoriek, 6 vzoriek v ukazovateli živé organizmy, 13 vzoriek v ukazovateli bezfarebné bičíkovce, 5 vzoriek v mikromycétach a 5 vzoriek v ukazovateli vláknité baktérie. Zo živých organizmov boli vo vzorkách zaznamenaní prevažne zástupcovia skupín: *Ciliata*, rozsievky, *Nematoda*, *Cladocera*, *Copepoda*, améby, sinice a zelené riasy. Laboratórium na RÚVZ v Trnave celkovo vyšetřilo 1117 vzoriek pitných vôd z vodovodov, studní, úžitkových vôd a balených vôd. 35 vzoriek (3%) nevyhovovalo v biologických ukazovateľoch vyššie uvedeným predpisom. V 11 vzorkách bola prekročená limitná hodnota abiosestónu, z toho 7 vzoriek bolo vôd hromadného zásobovania. U vyšetřených studní išlo zväčša o prítomnosť živých organizmov z oddelení *Ciliata*, *Nematoda*, vláknitých baktérií, mikromycét a bezfarebných bičíkovcov, zriedka o prekročenie hodnoty abiosestónu - 2 vzorky, raz o prítomnosť zelených rias (*Scenedesmus* sp.). V jednej vzorke nedezinfikovanej vody zo studne boli zistené vláknité baktérie (*Beggiatoa alba*).

ÚLOHA: AEROBIOLOGICKÝ MONITORING BIOLOGICKÝCH ČASTÍC V OVZDUŠÍ

Monitorovanie a informovanie verejnosti o aktuálnom stave biologických častíc v ovzduší slúži pre preventívnu ochranu obyvateľstva pred záťažou peľovými alergénmi. Peľový monitoring v roku 2012 prebiehal od februára do novembra. Monitorovanie biologických častíc v ovzduší (aerobiologický monitoring) vykonávali: NRC pre genetickú toxikológiu, RÚVZ B. Bystrica - Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov v ovzduší, RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina, Medializácia peľových správ prebiehala štandardne v mesiacoch február-november 2012 na koordinačnom pracovisku na RÚVZ v Banskej Bystrici. Vykonávalo sa zverejňovanie výsledkov na www.alergia.sk, www.vzbb.sk a www.zdravie.sk, a tiež týždenné uverejňovanie „Informácie o peľovej situácii v Bratislave“ na webovej stránke ÚVZ SR www.uvzs.sk a pre tlačové agentúry (SITA, TASR). Celkom bolo vypracovaných cez 40 správ za SR. Okrem toho boli poskytnuté rozhovory pre niektoré denníky, rozhlas a televízne vysielanie.

ÚLOHA: MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR

Počas LTS 2012 boli cyanobaktérie sledované a vyšetrené aj na lokalitách, ktoré nie sú zaradené do zoznamu prírodných kúpacích oblastí. RÚVZ Prešov sledoval kvalitu vody na lokalitách Chlmec, Slovenská Volová, Laborec po 2 vzorky, Sigord 6 vzoriek. Z biokúpaliska v Snine bolo vyšetrených 11 vzoriek. 9 vzoriek z nich nevyhovelo v ukazovateli riasy, resp. rybník Chlmec nevyhovelo aj v ukazovateli chlorofyl a. RÚVZ Poprad odobral 17 vzoriek z priehrady Ružín, z nich 2 vzorky nevyhoveli v ukazovateli riasy. RÚVZ Trenčín sledoval kvalitu vody na lokalitách Dubník–2x, Prusy 2x, Horná Streda 2x, Opatová 2x, Stará Myjava 2x, Považská Teplá–Rybníky 1x a Dúlov 1x. Vzorky z lokalít – Horná Streda, Opatová a Dúlov pri júlovom odbere nespĺňali kritériá na biologickú čistotu vody na kúpanie podľa vyššie spomenutého NV SR č.87/2008 o požiadavkách na prírodné kúpaliská a mali prekročené počty rias. Pri opakovanom odbere po mesiaci spĺňali kritériá na biologickú čistotu vody na kúpanie. RÚVZ Prievidza monitoroval lokality: Nitrianske Rudno, Kanianka, povrchový tok rieky Nitra a Malouherecký potok v oblasti Rázdolie, a nezaznamenal výskyt vodného kvetu. Žiadna z uvedených sledovaných lokalít nemá zriadeného svojho prevádzkovateľa. Aj RÚVZ Trnava vyšetroval vzorky z prírodných kúpacích oblastí, na ktorých sa predpokladá vysoký počet kúpajúcich sa. Boli to lokality Vodné dielo Kráľová (Kaskády, Váhovce, Šoporňa), Šintavské Bane-bagrovisko, Horný Čepeň (míttve rameno Váhu a štrkovisko), Čierna Voda-bagrovisko, Tomášikov, Sekule, Gbely-Adamov a Chtelnica. V žiadnej vzorke nebola prekročená limitná hodnota pre počty buniek cyanobaktérií, a len v jednej vzorke bola prekročená limitná hodnota chlorofylu a (Horný Čepeň, 69,2 µg/l stanovená pri prevahe cyanobaktérií).

Pracoviská BŽP v SR vyšetřili celkovo 3747 vzoriek vôd bazénov umelých kúpalísk.

ÚLOHA: TVORBA PROFILOV PRÍRODNÝCH KÚPALÍSK

V súvislosti so smernicou 2006/7/ES o riadení vody určenej na kúpanie a s tvorbou profilov vôd sa na prírodných kúpaliskách okrem cyanobaktérií sledoval aj výskyt vodných makrofytov (spoločenstva *Oscillatorietum*, makrorias, machorastov a cievnatých rastlín). Vykonával sa terénny prieskum, determinácia a odber makrofytov na prírodných kúpaliskách.

Na RÚVZ Bratislava pre zabezpečenie tejto úlohy pracovníci BŽP a HŽP aktualizovali údaje o stave makrofytov na lokalitách určených na kúpanie. Na Zlatých pieskoch bol zistený výskyt *Myriophyllum* sp., ktorý v predchádzajúcich obdobiach nebol zaznamenaný. Na štrkovisku v Ivanke pri Dunaji bol zistený *Najas marina* a *Nuphar lutea*. Na RÚVZ v Košiciach sa analyzovalo 27 vzoriek makrofyt, a to z vodnej nádrže Bukovec.

Makrofyty boli sledované aj RÚVZ v Banskej Bystrici. Pri plnení tejto úlohy bol vykonaný terénny prieskum na VN Teplý vrch, Ružiná a 5 banských jazerách a bolo vyšetrených 72 vzoriek. K najväčším zmenám v súvislosti s veľkým poklesom hladiny vody o cca 3 – 5 m došlo na VN Teplý vrch a Ružiná, kde bola odhalená pobrežná zóna osídľovaná hojne druhom horčiak obojživelný - *Persicaria amphibia* (L.) a ďalšími druhmi typickými pre ruderalne stanovišťa. Vplyvom zvýšeného využívania vody z Dolnohodruškého tajchu pri krátkodobej priemyselnej činnosti došlo k poklesu hladiny vody o cca 9 m, čo znemožnilo v uplynulej sezóne jeho využívanie na rekreáciu. RÚVZ Žilina v súvislosti s monitoringom hydrobiologického stavu a stavu makrofyt vykonal odber 3 vzoriek z prírodných kúpalísk sledovanej lokality rekreačnej nádrže Liptovská Mara a z vodného diela Žilina. Pracoviská BŽP na vybraných lokalitách celkovo vyšetřili 116 vzoriek (Tab. č. 3 a 4).

ÚLOHA: MONITORING PIESKOVÍSK

Cieľom úlohy bola analýza výskytu vajčiek helmintov alebo iných vývojových štádií týchto parazitov v piesku. Pracoviská BŽP RÚVZ Bratislave, Košiciach, Prešove, Nitre, Prievidzi, Trenčine, Trnave a Žiline vyšetřili v roku 2012 v zmysle Vyhlášky MZ SR č.

521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská spolu 455 vzoriek piesku (Tab. č. 3 a 4). Oddelenie BŽP na RÚVZ v Košiciach z toho vyšetrilo 107 vzoriek piesku, z RÚVZ Košice 51, RÚVZ Michalovce 27, RÚVZ Trebišov 25 a RÚVZ Rožňava 4 vzorky piesku na prítomnosť geohelmitov. Z toho 6 vzoriek piesku z Košíc, 4 vzorky z Trebišova, 5 z Michaloviec bolo pozitívnych na prítomnosť geohelmitov. RÚVZ Nitra vyšetril 135 vzoriek detských pieskovísk z materských škôlok a z verejných priestranstiev a zistil, že kvalita vyšetrovaného piesku v nimi kontrolovanom regióne sa oproti minulým rokom zlepšila, a že prevádzkovatelia pieskovísk pravidelne tieto zariadenia udržiavajú. RÚVZ Trenčín vyšetril 44 vzoriek pieskovísk z materských škôl. V 9 vzorkách bol pozitívny nález *Toxocara* sp. RÚVZ Prievidza na dôkaz prítomnosti vajčiek helmintov v detských pieskoviskách vyšetril 27 vzoriek piesku, pričom všetky výsledky boli negatívne. RÚVZ Trnava v roku 2012 vyšetril 61 vzoriek pieskovísk, a iba v jednej vzorke bola zistená prítomnosť *Toxocara* sp. V opakovane odobranej vzorke bol už nález negatívny. Celkovo bolo v roku 2012 v SR vyšetrených 654 vzoriek piesku.

Činnosť NRC a pracovísk BŽP

Okrem plnenia uvedených programov a projektov verejného zdravotníctva, ťažiskových úloh a iných projektov, vykonávajú pracoviská BŽP ďalšie špecializované činnosti.

Špecializované a ostatné činnosti

ÚVZ SR Bratislava

NRC pre hydrobiológiu spolupracovalo na príprave medzinárodného projektu COST (Európska kooperácia v oblasti vedecko-technického výskumu) ES 1105: Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources: Occurrence, impacts and management). Projekt je prostriedkom na rozšírenie vedomostí o výskyte siníc a ich toxínov v celej Európe s cieľom potlačiť nepriaznivé účinky na zdravie pri ich hromadných výskytoch a produkcii jedovatých látok. Prvých dvoch rokovaní, v apríli v Bruseli a v novembri v Madride, sa zúčastnila Dr. Horecká s aktívnou účasťou, v ktorej prezentovala problematiku cyanobaktérií, legislatívnu úroveň a projekty na ochranu verejného zdravia na Slovensku. Na webovú stránku ÚVZ SR bola pripravená prezentácia projektu s uvedením zamerania, cieľov a ilustračnými fotografiami.

NRC pre ekotoxikológiu vypracovalo z výsledkov sledovania kvality vôd na prírodných kúpaliskách 15 príloh k protokolom o skúškach s názormi a interpretáciami. Na základe požiadavky odboru HŽP bolo vypracované stanovisko k posúdeniu škodlivosti kaustifikačného kalu pre obec Nižný Hrabovec. Pracovníci NRC vypracovali 4 stanoviská k rôznym materiálom na základe požiadaviek odboru legislatívy a práva ÚVZ SR. Na základe požiadaviek zákazníka NRC vyšetrilo akútnu toxicitu 13 vzoriek odpadových vôd. Vzorky nevykazovali akútnu toxicitu na testovacie organizmy.

Pracovníčka NRC pre ekotoxikológiu pripravila pre všetky národné referenčné centrá a špecializované laboratória OOFŽP revíziu posudkov o riziku. Aktualizácia posudkov sa dotýkala 13 pracovísk OOFŽP, v prípade posudkov o riziku pri práci s chemickými látkami a 10 pracovísk OOFŽP v prípade posudkov o riziku pri práci s biologickými faktormi. Posudky boli vypracované z dôvodu zosúladenia posudkov s novými právnymi predpismi a z dôvodu zapracovania zmien, ktoré sa vyskytli na jednotlivých pracoviskách v súvislosti s pracovnou činnosťou zamestnancov. Ide o Smernice OOFŽP: SM 32/2 - Posudok o riziku pre prácu s chemickými faktormi a SM 32/4 - Posudok o riziku pre prácu s biologickými faktormi, ktoré sú umiestnené na intranete ÚVZ SR.

Pracovníci BŽP pracovali v komisiách na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie zložiek životného a pracovného prostredia, na odber vzoriek zo životného a pracovného prostredia v zmysle zákona, a tiež v komisii na účely

overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia v oblasti životného a pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík (Dr. Horecká, Dr. Drastichová). Dr. Drastichová je tiež členkou pracovnej skupiny hodnotenia dopadov na zdravie v SR.

Dr. Nagyová vykonávala od 27.1.2012 funkciu hlavnej odborníčky pre BŽP a zastávala funkciu tajomníčky Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor BŽP. Dr. Horecká a Dr. Chomová sú členky Poradného zboru pre BŽP. Dr. Horecká je členkou Krízového štábu ÚVZ SR. Dr. Nagyová je členkou Slovenskej limnologickej spoločnosti a od 1.10.2012 vykonáva funkciu manažéra kvality OOFŽP.

Dr. Nagyová a Dr. Horecká sú členkami technickej komisie SÚTN TK 27 Kvalita a ochrana vody. Dr. Horecká je tiež členkou technickej komisie TK 28 SÚTN pre oblasť vnútorného a pracovného ovzdušia a členkou TK 79 pre oblasť kozmetiky.

Na všetkých pracoviskách BŽP bol v roku 2012 spoločnosťou SGS vykonaný certifikačný dohľadový audit podľa požiadaviek normy STN EN ISO 9001:2008. Pri audite neboli zistené žiadne nedostatky. Dr. Drastichová, Dr. Zámečníková a Dr. Terenová vykonávali interných audítorov OOFŽP a ÚVZ SR.

NRC pre BŽP úzko spolupracovali s NRC pre MŽP a legionely v životnom prostredí, špecializovaným laboratóriom HPLC, odborom HŽP, NRC pre poliomyelitídu, NRC pre enterovírusy na SZU v Bratislave, RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach.

RÚVZ Banská Bystrica

Na základe požiadavky odboru HŽPaZ RÚVZ BB spolupracoval pri riešení sťažnosti na prítomnosť cudzopasného hmyzu v ubytovacom zariadení. Vykonaný bol odber a mikroskopická diagnostika. Záchyt ploštice postelnej (*Cimex lectularia*) v odobraných vzorkách potvrdil opodstatnenosť sťažnosti. Po vykonaní nápravných opatrení bol uskutočnený opakovaný odber s negatívnym výsledkom.

V rámci riešenia problematiky nežiaduceho nadmerného rozvoja makrofytov a makrorias na biokúpalisku Krtko vo Veľkom Krtíši bolo vykonané terénne šetrenie, spojené s odberom vzoriek a následnou determináciou prítomných taxónov. V spolupráci s HŽP VK sa riešila problematika výskytu alergénov roztočov v byte sťažovateľky.

Oddelenie BŽP bolo od roku 2009 zapojené do medzinárodného projektu COST Akcia ES603 v riešení problematiky aerobiologického monitoringu. Dr. Lafféřsová bola menovaná do pozície národného delegáta Riadiaceho výboru. V rámci medzinárodnej spolupráce a úloh vyplývajúcich z Akcie ES603 boli v tabuľkovej forme spracované podklady do hodnotiacej správy, a pre Pollen info v rámci medzinárodných multicentrických štúdií bola spracovaná sumárna správa o výskyte vybraných druhov peľových alergénov v ovzduší Banskej Bystrice. Akcia ES603 bola v roku 2012 ukončená vydaním publikácie, ktorá zhrnula najnovšie poznatky v riešených oblastiach.

Na základe požiadavky ÚVZ SR bola pre splnenie úlohy, ktorá vyplynula z činnosti slovensko-maďarskej zmiešanej komisie, pracovnej skupiny pre životné prostredie a zdravie spracovaná z databázy PIS pri RÚVZ v SR hodnotiaca správa o vybraných indikátoroch do monitorovacieho systému UNIPHE (Use of Sub-national Indicators to improve Public Health in Europe) za účelom rozšírenia databázy o Slovenskú republiku. Hodnotiaca správa bola spracovaná pre vybrané alergény (peľ jelše, brezy, ambrózie a trávy) podľa predpísaných metodík UNIPHE. Do štatistických analýz boli zahrnuté výsledky monitorovania za roky 2010–2012 z databázy monitorovacích staníc PIS pri RÚVZ BB, ÚVZ SR, RÚVZ KE, RÚVZ NR, RÚVZ TT a RÚVZ ZA. Uvedené informácie a údaje budú slúžiť aj ako podklad pre vypracovanie dokumentu „Hodnotenie zraniteľnosti obyvateľstva SR v súvislosti s klimatickými zmenami“ a testovanie indikátorov vplyvu klimatických zmien na zdravie obyvateľov v rámci kapitoly Klimatické zmeny a zdravie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV), ktorý bol schválený uznesením vlády SR č.10/2012. Dr. Lafféřsová je členkou poradného zboru hlavného

odborníka MZ SR pre problematiku biológie životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore BŽP pre Banskobystrický kraj.

RÚVZ Poprad

V roku 2012 pracovisko BŽP vykonalo entomologickú diagnostiku vzoriek hmyzu prinesených súkromnými osobami: 2 x červotoč špajzový, 1x červotoč tabakový, 2x ploštica posteľná, 1x švehla obyčajná, 1x prázdna nymfa kliešť'a.

Účasť na medzilaboratórnych testoch a organizovanie MT

NRC pre ekotoxikológiu sa zúčastnilo medzilaboratórneho porovnávania výsledkov so zameraním na hydrobiologický rozbor vôd. NRC dosiahlo požadovanú úroveň výsledkov pre všetky ukazovatele. NRC pre genetickú toxikológiu sa zapojilo do medzilaboratórnych porovnávacích skúšok pre ukazovateľ - stanovenie frekvencie chromozomálnych aberácií. Kritérium bolo splnené. Organizátorom bol RÚVZ Košice. NRC pre genetickú toxikológiu zorganizovalo pre laboratória genetickej toxikológie na RÚVZ v SR medzilaboratórny test zameraný na stanovenie percenta aberantných buniek. Pracoviská splnili požadované kritéria.

V rámci externej kontroly kvality vykonávaných meraní sa oddelenie BŽP v RÚVZ B. Bystrica zapojilo do MPS-HBR-4/2012, ktoré organizuje VÚVH v Bratislave, Národné referenčné laboratórium pre oblasť vôd na Slovensku. V sledovaných ukazovateľoch abundancia biosestónu vzorky pitnej vody, živé organizmy, mŕtve organizmy a abiosestón, vyhovel požiadavkám a získali osvedčenie o správnosti výsledkov pre tieto ukazovatele. V roku 2012 sa uskutočnili medzilaboratórne porovnávacie skúšky pre peľový monitoring. Nakoľko takéto medzilaboratórne porovnania sa neorganizujú, uskutočnilo sa porovnanie s pracoviskom na katedre botaniky Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Cieľom porovnania bolo potvrdenie spôsobilosti laboratórií reprodukovať výsledky stanovenia biologických alergénov v ovzduší. V rámci mikroskopickej diagnostiky bola vykonaná kvalitatívna a kvantitatívna analýza preparátov odobratých v roku 2012 monitorovacou stanicou v Banskej Bystrici. Hodnotenú boli ukazovatele: peľové zrná, spóry húb (plesní) a biologické častice. Porovnaním dosiahnutých výsledkov oboch laboratórií sa potvrdila spôsobilosť laboratórií reprodukovať výsledky peľového monitoringu.

Oddelenie mikrobiológie a biológie životného prostredia RÚVZ Trenčín sa v roku 2012 zúčastnilo medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie percentuálneho pokrytia zorného poľa abiosestónom. Laboratórium v teste uspelo.

Metodická činnosť, konzultačná a výuková činnosť

ÚVZ SR Bratislava

- Dr. Horecká a Dr. Chomová lektorsky zabezpečili MODUL 22 „Biocenóza prírodných kúpalísk“ projektu - Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR, a to v Banskej Bystrici, Trnave, Košiciach, Trenčíne a v Nitre.
- Výklad o vyšetrovacích metódach v ekotoxikológii počas odbornej predtestačnej prípravy lekárky zo SZU Bratislava (20.3.2012).
- Marec 2012 - NRC pre hydrobiológiu, týždenná odborná stáž Mgr. Eva Barátová z RÚVZ Nitra v metódach vyšetrovania pitných vôd a vôd na kúpanie.
- Dr. Nagyová a Dr. Drastichová - aktívna účasť - IX. odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, 27.3.2012, Bratislava.
- Seminár Hermes Labsystem o nových metódach v mol. diagnostike (4.5.2012, Bratislava).
- Výklad o ekotoxikologických analýzach v rámci 2-týždňovej stáže študentov 3. ročníka SOŠCH, ktorá sa konala 14.5.2012-1.6.2012.
- Výklad o problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v ekotoxikológii a konzultácia ohľadom problematiky genotoxikologických metód a činností NRC pre genetickú

toxikológiu pre študentov zo Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (21.5.2012) a pre študentov z Gymnázia Vazovova ul., Bratislava (26.6.2012).

- Dr. Drastichová – účasť na schôdzi pracovnej skupiny pre environmentálne zdravie uskutočnenej v rámci spoločného slovensko-maďarského výboru na ochranu životného prostredia, 24.8.2012 v Public health agency of Győr-Sopron county, Győr, Maďarsko.
- Konzultácie o aerobiologickom monitoringu ovzdušia, spôsobe vyhodnocovania vzoriek a odosielania výsledkov pre Mgr. H. Savinovou z HŽP ÚVZ SR Bratislava (21.9.2012).
- Konzultácia ohľadom novej liečby alergie alternatívnymi metódami (alergie na palinu a ambróziu), možné spôsoby odberu vzoriek pre P. Alberta z Bratislavy (1.10.2012).
- Dr. Nagyová a Dr. Drastichová - Hydrobiologický kurz, 6.-7.11.2012, VÚVH, Bratislava.
- Konzultácia ohľadom používania dotazníka na genotoxikologické vyšetrenie a jeho možného využitia na posúdenie rizikových prác na pracoviskách preventívneho pracovného lekárstva pre Ing. I. Darmovú z RÚVZ Žiar nad Hronom (20.11.2012).
- Dr. Nagyová - školenie Systém kvality a audit v skúšobných laboratóriách v súlade s STN EN ISO/IEC 17025, 21.11.2012, Nitra a 9. národná konferencia Manažérstvo kvality vo verejnej správe (4.-5.12.2012, Bratislava).
- Pracovníci NRC pre BŽP - účasť na ústavných seminároch, konzultačných dňoch iných NRC a porady hlavnej odborníčky pre BŽP a poradného zboru.

RÚVZ Banská Bystrica

- Oddelenie BŽP v RÚVZ B. Bystrica v rámci metodickej činnosti poskytlo konzultácie k problematike alergénov vo vnútornom prostredí (roztoče, spóry plesní) a konzultácie v rámci peľového monitoringu.
- Písomnou formou riešená žiadosť o poskytnutie informácií o vhodnosti výsadby alergologicky významných drevín v miestach vysokej hustoty osídlenia na sídlisku v BB.
- V spolupráci s HŽP VK riešenie problematiky výskytu alergénov roztočov vo vnútornom prostredí a problematiky nežiaduceho nadmerného rozvoja makrofytov a makrorias na biokúpalisku Krtko.
- Stáž na pracovisku BŽP v rozsahu 4 dní, ktorá bola zameraná na metódy odberu, prípravy preparátov a diagnostiky peľových alergénov v ovzduší pre potreby PIS, absolvovala Mgr. Eva Barátová z RÚVZ NR.
- Lafférová, J., konzultant diplomovej práce, ukončená v roku 2012 - Bc. Andrea Medovarská: „Invázne dreviny Zvolenskej kotliny a ich alergénny potenciál“, magisterská záverečná práca TU Zvolen, Fakulta ekológie a environmentalistiky
- Metodická a odborná pomoc pri riešení študentských vedeckých prác zameraných na problematiku alergénov roztočov - Mária Beňová, Katarína Országhová – študentky gymnázia v Žiari nad Hronom (práce boli ocenené na festivale vedy mladých a následne úspešne prezentované na študentských vedeckých fórach v USA a Zaragoze).

RÚVZ Nitra

- V priebehu roka bola umožnená stáž dvom študentkám 2. ročníka z Gymnázia Golianova v Nitre, ktorá súvisela s témou práce SOČ: Nebezpečenstvo siníc v prírodných kúpaliskách, s ktorou sa umiestnili na 3. mieste v medzinárodnom kole Stockholm junior water prize v Bratislave.
- V mesiaci apríl boli poskytnuté konzultácie 1 študentke UKF v Nitre k jej diplomovej práci, ktorá sa týkala aerobiologického monitoringu v Nitre.

RÚVZ Trnava

- Dr. Kurpelová sa zúčastnila na konferencii „Mikrobiológia vody a životného prostredia“ konanej 12. – 14.9.2012 v Novom Smokovci.

Konzultačné dni

- NRC pre ekotoxikológiu a NRC pre hydrobiológiu zorganizovalo 4.6.2012 v Bratislave pre pracovníkov RÚVZ v SR konzultačný deň, zúčastnilo sa 25 účastníkov.
- Konzultačný deň NRC pre genetickú toxikológiu pre pracoviská RÚVZ v SR sa uskutočnil 15.10.2012 na ÚVZ SR v Bratislave.
- Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor BŽP sa konala 8.11.2012 v Bratislave.

Legislatívna činnosť a normotvorná činnosť

NRC pre ekotoxikológiu aktívne spolupracovalo s odborom HŽP na príprave nových legislatívnych predpisov: Vyhláske MZ SR č. 308/2012 o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku a Vyhláske MZ SR č. 309/2012 o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie.

RNDr. Nagyová, PhD. pripomienkovala 18 návrhov noriem pre TK 27 Kvalita a ochrana vody. RNDr. Horecká, CSc. pripomienkovala 10 x STN pre TK 27 a TK 28.

NRC pre TTA spracováva informácie o predpisoch spojených s monitorovaním výskytu TTA v okolitých krajinách, ktoré slúžia ako podklady pre určenie limitov u nás. Laboratórium spolupracuje s odbornými inštitúciami a pracoviskami doma, a tiež v zahraničí.

Nové zavedené metódy

NRC pre ekotoxikológiu vzhľadom na potrebu rozšírenia sady ekotoxikologických akreditovaných skúšok pripravilo k reakreditácii metódu inhibície rastu rias.

Na základe požiadavky odboru HŽPaZ bola pri riešení sťažnosti na prítomnosť cudzopasného hmyzu v ubytovacom zariadení na odber použitá metóda zlepov s následným mikroskopickým vyšetrením. Záchyt ploštice postelnej (*Cimex lectularia*) potvrdil vhodnosť aplikácie tejto jednoduchej parazitologickej metódy aj na odber vzoriek z prostredia.

MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

AKREDITÁCIA A PERSONÁLNE OBSADENIE

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia (MŽP) boli v roku 2012 zriadené v jedenástich RÚVZ a v ÚVZ SR. V rámci organizačného členenia MŽP v SR pôsobí šesť národných referenčných centier (NRC): NRC pre MŽP a NRC pre legionely v životnom prostredí (ÚVZ SR), NRC pre *Vibrionaceae* (RÚVZ Komárno), NRC pre mykológiu životného prostredia (RÚVZ Poprad), NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny a NRC pre listeriózu (RÚVZ Košice). Všetky pracoviská MŽP a NRC, okrem NRC pre *Vibrionaceae*, ktoré je v príprave na certifikáciu, majú osvedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17025:2005.

Tabuľka č. 1: **Personálne obsadenie pracovísk MŽP v SR a stav akreditácie v roku 2012**

ÚVZ a RÚVZ na Slovensku	Pracovníci				Akreditácia	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok/ukazovateľov	platnosť do
ÚVZ SR NRC pre MŽP	5	2	0	7	20/26	1.6.2013
RÚVZ Banská Bystrica	1	7	1	9	23/26	20.5.2015
RÚVZ hl. mesto SR Bratislava	2,5	6	2	10,5	19/22	27.10.2015
RÚVZ Košice	2	8	4	14	17/19	18.8.2013
RÚVZ Nitra	2	4	1	7	21/21	29.9.2014
RÚVZ Poprad	3	5	1	9	37/44	21.10.2014
RÚVZ Prešov	1,4	4,1	1	6,5	22/23	23.12.2014
RÚVZ Prievidza	2	1,7	1	4,7	22/27	17.1.2018
RÚVZ Trenčín	0,5	4	0,5	5	19/25	23.4.2015
RÚVZ Trnava	3	5	1	9	26/37	15.8.2015
RÚVZ Žilina	3	2	1	6	16/22	9.3.2013
NRC pre <i>Vibrionaceae</i> RÚVZ Komárno	1	1	0	2	-	-
NRC pre mykológiu ŽP RÚVZ Poprad	1	3	0	4		
NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny RÚVZ Košice	1	1	0	2	2/2	18.8.2013
NRC pre listeriózu RÚVZ Košice	1	1	0	2	1/1	18.8.2013
SPOLU	29,4	54,8	13,5	97,7		

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)

strední zdravotníckí pracovníci (SZP)

pomocný personál (NZP)

MD – materská dovolenka

NRC pre LEG – NRC pre legionely v životnom prostredí

CPS – koagulázapozitívne stafylokoky

NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRÁ A ŠPECIALIZOVANÉ ČINNOSTI

NRC pre MŽP – ÚVZ SR, zriadené rozhodnutím MZ SR č.: 818/98-A s účinnosťou od 1.5.1998.

Laboratórna činnosť

- V NRC bolo v roku 2012 vyšetrených celkovo 4 390 vzoriek životného prostredia a zabezpečenia kvality meraní, pričom bolo vyšetrených 10 614 ukazovateľov a realizovaných 43 460 mikrobiologických analýz
- NRC sa podieľalo na riešení a úloh a projektov úradov verejného zdravotníctva:

7.1 Cyanobaktérie

V rámci projektu bolo vyšetrených 27 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk čo predstavuje 135 ukazovateľov a 712 analýz.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 20 vzoriek minerálnych a pramenitých balených vôd a vôd odobratých z watercooleroch (192 ukazovateľov, 718 analýz).

7.5 Materské mlieko

Mikrobiologicky bolo analyzovaných 263 vzoriek materského mlieka z Laktária DFN, vyšetrilo sa 1 182 ukazovateľov a vykonalo sa 6 481 analýz so zameraním na detekciu patogénnych mikroorganizmov a stafylokokového enterotoxínu.

7.8 Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie

V rámci úlohy bolo využitím molekulárnej diagnostiky spolu identifikovaných 542 vzoriek a vykonaných 3254 analýz.

Realizovali sa analýzy zamerané na:

- diagnostiku *Listeria monocytogenes* metódou multiplex PCR v sušenej mliečnej detskej výžive
- detekciu a následnú serotypizáciu verocytotoxín – produkujúcich *E. coli* (VTEC), konkrétne na identifikáciu toxín produkujúcich génov, ich subtypov a určenie sérotypu:
- odskúšanie protokolu na detekciu VTEC z vôd
- validácia protokolu na detekciu VTEC v rastlinných semenách a klíčkoch

7.15 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie

V rámci monitoringu bolo vyšetrených 28 vzoriek vôd (povrchové vody, umelé kúpaliská), ktoré boli mikrobiologicky vyšetrené v zmysle NV SR č. 87/2008 Z.z. a NV SR č. 72/2008 Z.z.

7.16 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

V rámci projektu, ktorého cieľom je zistiť vplyv dezinfekcie na kvalitu vody vzhľadom k vzniku vedľajších produktov dezinfekcie vo vytipovaných zdroja hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch, bolo mikrobiologicky vyšetrených 24 vzoriek pitných vôd.

Medzinárodné aktivity NRC

Činnosť v EU laboratórnych sieťach

- NRC pre MŽP je zapojené do činnosti sietí Národných referenčných laboratórií členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín podľa čl. 33 ods. 1 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady č. 882/2004 o úradných kontrolách pre oblasť :
 1. *Listeria monocytogenes* (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
 2. *Koagulázapozitívne stafylokoky* (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
 3. *Escherichia coli* vrátane VTEC (sídlo EU-RL Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT)

V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných EU-RL:

- účasť v štyroch medzinárodných štúdiách týkajúcich sa špeciálnej diagnostiky *Listeria monocytogenes*, VTEC a stafylokokových toxínov,
- zabezpečenie návštevy zástupcu vedúceho EU-RL pre *Listeria monocytogenes* a koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny Dr. A. Asséré v NRC pre MŽP (16. októbra 2012)
- príprava údajov amateriálov pre potreby EU-RL

Pracovné skupiny

Vedúca NRC pre MŽP pracuje

- ako členka pracovnej skupiny za SR v EK DG SANCO – Working group on microbiological criteria for foodstuff sa zúčastňovala prípravy národnej legislatívy a legislatívy EÚ v oblasti mikrobiologických kritérií na potraviny
- ako členka Národnej poradnej odbornej skupiny pre biologické riziká a skupiny pre hygienu potravín sa zúčastňovala pripomienkovania materiálov týkajúcich sa biologickej bezpečnosti potravín (materiály EFSA a FAO/WHO Codex Alimentarius)

Spolupráca na medzinárodnom projekte

NRC participuje ako spoluriešiteľ s Výskumným ústavom potravinárskym v Bratislave na medzinárodnom projekte PROMISE - Ochrana spotrebiteľov znižovaním mikrobiologických rizík prostredníctvom boja proti segregácii odborných znalostí.

NRC pre legionely v životnom prostredí - ÚVZ SR, zriadené rozhodnutím MZ SR č.: 08896-1/2007-OZSO s účinnosťou od 1. 5. 2007

Laboratórna činnosť

- V rámci sledovania chemickej, biologickej a mikrobiologickej kvality pitných vôd určených pre verejné a individuálne zásobovanie NRC zabezpečovalo analýzy legionel v pitných vodách a teplých úžitkových vodách (TÚV). Na prítomnosť legionel bolo vyšetrených 12 vzoriek pitnej vody a 17 vzoriek TÚV (29 ukazovateľov, 513 analýz).
- Celkove sa na legionely vyšetřilo 149 vzoriek zo životného prostredia (149 ukazovateľov, 3202 analýz): 12 vzoriek pitnej vody, 17 vzoriek teplej úžitkovej vody, 39 vzoriek bazénových vôd, 2 vzorky vnútorného ovzdušia, 27 vzoriek sterov z klimatizačných zariadení, 14 vzoriek sterov v rozvodných zariadení TÚV a z rekreačných bazénov, 26 vzoriek technologických a chladiacich vôd a 12 vzoriek bakteriálnych izolátov zasielaných pracoviskami RÚVZ na identifikáciu legionel
- NRC riešilo v rámci úloh a projektov úradov verejného zdravotníctva:

7.1 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

V rámci riešenia úlohy NRC vyšetřilo na prítomnosť legionel celkovo 79 vzoriek (1654 analýz): 6 vzoriek pitnej vody, 9 vzoriek teplej úžitkovej vody, 36 vzoriek bazénových vôd, 12 vzoriek sterov z vodného prostredia, 2 vzorky vnútorného ovzdušia, 2 vzorky sterov z klimatizačných zariadení a 12 vzoriek izolátov zasielaných na identifikáciu z pracovísk MŽP RÚVZ v SR, ktoré boli vykultivované z vôd odobratých z bazénov.

7.9. Typizácia patogénnych mikroorganizmov metódou polymerázovej reťazovej reakcie

NRC pokračovalo v molekulárnej diagnostike legionel, využitím ktorej bolo vyšetřených 98 vzoriek a vykonaných 610 analýz zameraných na:

- detekciu a kvantifikáciu druhu *Legionella pneumophila* metódou real-time PCR vo vzorkách vôd
- prípravu metódy detekcie legionel pomocou pulznej elektroforézy PFGE.

Medzinárodné aktivity NRC

Vedúca NRC je kontaktným bodom (mikrobiológ) za SR v ECDC v oblasti problematiky legionel v životnom prostredí a zúčastňuje sa každoročne externej kontroly kvality v základnej a nadstavbovej diagnostike legionel.

NRC pre Vibrionaceae – RÚVZ Komárno, zriadené rozhodnutím MZ SR s účinnosťou od 8. septembra 1994

- zabezpečovalo základnú a nadstavbovú diagnostiku baktérií z čeľade Vibrionaceae (*Vibrio*, *Plesiomonas*, *Aeromonas*), reidentifikáciu kmeňov vibrií zaslaných z jednotlivých laboratórií SR
- je pripravené mikrobiologicky diagnostikovať pôvodcu cholery v zmysle Rozhodnutí Európskej Komisie č. 2002/253/ES a 2003/534/ES .

Laboratórna činnosť

- v NRC bolo vyšetrených celkove 468 vzoriek, z toho 93 vzoriek povrchových vôd lokalít Dunaj a Váh (45) štrkoviskových jazier okresu Komárno (48), 86 kmeňov bolo zaslaných na finálnu identifikáciu zo slovenských laboratórných pracovísk
- celkove bolo diagnostikovaných 289 bakteriálnych kmeňov v rámci komplexnej biochemickej identifikácie.

Účasť na riešení projektov

Monitoring baktérií z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia

Sledovanie výskytu čeľade *Vibrionaceae* – *Vibrio*, *Aeromonas*, *Plesiomonas*, v rôznych typoch akvatických biotopov, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie ľudskej populácie.

Improving Enviromental Health Research and Management in Newly Associated States

Cieľom projektu je študovanie špecifickej patogenity *Plesiomonas schigelloides* u kmeňov izolovaných zo životného prostredia.

Mikrobiálne patogény vo vodách. Izolácia, identifikácia a charakteristika definovaných problémových species v akvatických biotopoch Slovenska

Cieľom je širšie koncipované štúdium vybraných mikrobiálnych patogénov vyskytujúcich sa v rôznych typoch akvatických biotopov.

NRC pre mykológiu životného prostredia– RÚVZ Poprad, zriadené rozhodnutím MZ SR č.24875-2/2008-ŠT zo dňa 4.11.2008 s účinnosťou od 1.12.2008

NRC vykonáva druhové identifikácie plesní a kvasiniek pre RÚVZ v SR, fyzické i právnické osoby. Posudzuje zdravotné riziká izolovaných plesní z obytných priestorov, príp. iných zložiek životného prostredia.

Laboratórna činnosť

- Monitoring mykotoxínov pre dojčatá a malé deti - v NRC bolo v roku 2012 vyšetrených 276 vzoriek potravín na prítomnosť mykotoxínov. Patulín bol stanovený v 78 vzorkách, aflatoxín B₁ v 76 vzorkách, aflatoxín M₁ v 32 vzorkách, ochratoxín A v 17 vzorkách, deoxynivalenol v 24 vzorkách, zearalenon v 24 vzorkách a fumonizíny v 25 vzorkách. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek (276) bolo 238 vzoriek zo zahraničnej (t.j. z členských štátov Európskej únie a z tretích krajín, z toho 36 vzoriek pôvodom z Turecka) a 38 vzoriek z domácej produkcie.
- NRC zabezpečovalo základnú a nadstavbovú diagnostiku kvasiniek a mikroskopických vláknitých húb – 590 vzoriek, 643 ukazovateľov, 4 578 analýz.

NRC pre koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny - RÚVZ Košice, zriadené rozhodnutím MZ SR č.22543-2/2008 – ŠT zo dňa 25.9.2008 s účinnosťou od 1.11.2008.

- Overuje schopnosť produkcie enterotoxínov, toxínu syndrómu toxického šoku a exfoliatívnych toxínov kmeňmi *Staphylococcus aureus* izolovaných zo vzoriek životného, pracovného prostredia a klinického materiálu.
- Stanovuje prítomnosť stafylokokových enterotoxínov vo vzorkách potravín podozrivých z vyvolania alimentárnej intoxikácie.

NRC v roku 2012 vyšetrilo 169 vzoriek (169 ukazovateľov, 845 analýz). Z uvedeného počtu vzoriek 66 kmeňov produkovalo stafylokokový enterotoxín (39 % pozitívnych vzoriek). Izolácie *Staphylococcus aureus* boli zo vzoriek výterov a sterov - 73, potravín a hotových jedál - 69 a materského mlieka - 27. Druhy a typy identifikovaných (produkovaných) toxínov: A - 4 kmene, B - 4 kmene, C - 19 kmeňov, D - 23 kmeňov, TSST - 4 kmene, A+C 1 kmeň, A+D - 5 kmeňov, A+ TSST - 2 kmene, C+TSST - 4 kmene.

NRC pre listeriózu

NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím v zmysle zákona č. 518/1990 15. februára 1996.

Činnosť NRC spočíva v nadstavbovej diagnostike listeriózy. NRC v rámci celoslovenskej pôsobnosti zabezpečuje overovanie a potvrdzovanie kmeňov *Listeria monocytogenes*, poskytuje poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti izolácie a identifikácie *Listeria monocytogenes* a poskytuje možnosť pre odborné stáže a predateštné školenia.

Laboratórna činnosť

NRC v roku 2012 vyšetrilo 13 kmeňov (13 ukazovateľov, 91 analýz), zaslaných z jednotlivých mikrobiologických pracovísk na identifikáciu alebo verifikáciu. Z pracovísk MŽP RÚVZ bolo zaslaných 6 kmeňov, z ktorých 3 boli potvrdené ako *Listeria monocytogenes* sérotyp 1 z 2 kmeňov izolovaných zo šalátov a sérotyp 4 z parížskeho šalátu. 3 kmene boli identifikované ako *Listeria innocua* z vlašského šalátu.

Z pracovísk klinickej mikrobiológie bolo zaslaných 7 kmeňov z biologického materiálu potvrdených ako *Listeria monocytogenes*, 6 kmeňov sérotyp 1 a jeden kmeň sérotyp 4.

Špecializované pracoviská

RÚVZ Nitra

MŽP je národným kontaktným bodom pre VTEC a shigelózy v sieti pracovísk ECDC.

RÚVZ Trenčín

MŽP je národným kontaktným bodom pre *Campylobacter sp.* v sieti pracovísk ECDC.

ANALYTICKÁ ČINNOSŤ

Všetky pracoviská MŽP v SR vykonávali mikrobiologické a mykologické vyšetrenia zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou odboru MŽP. V roku 2012 bolo na pracoviskách MŽP v RÚVZ v SR mikrobiologicky vyšetrených **134 718** vzoriek životného prostredia (340 819 mikrobiologických ukazovateľov) a vykonaných **873 913** mikrobiologických analýz (Tab.č.2). Do tohoto počtu nie sú zahrnuté počty vzoriek a vyšetrení realizovaných v národných referenčných centrách. Zvýšená pozornosť bola venovaná v zmysle európskej legislatívy rizikovým skupinám potravín, ktoré sa môžu uplatniť ako faktor prenosu epidemicky závažných ochorení človeka.

Laboratóriá MŽP a NRC sa podielali:

- na plnení úloh v rámci výkonu úradnej kontroly potravín orgánmi verejného zdravotníctva so zameraním na mikrobiologické riziko
- na riešení úloh v rámci programov a projektov úradov verejného zdravotníctva:
- Monitoring kvality vody umelých a prírodných kúpacích oblastí

- Monitoring kvality pitnej vody na spotrebiskách
- Bezpečnosť kozmetických výrobkov
- Surveillance nozokomiálnych nákaz
- Cyanobaktérie
- Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a obytných zónach
- Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch
- Materské mlieko
- Typizácia patogénnych mikroorganizmov metódou polymerázovej reťazovej reakcie.
- Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie
- Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

Významnou súčasťou činnosti pracovísk MŽP ostáva spolupráca s oddeleniami epidemiológie, kde bola v rámci primárnej prevencie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach (nemocničné oddelenia, ambulancie, lekárne) sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov, ovzdušia a kontroly sterility predmetov ako aj účinnosť sterilizačnej techniky a dezinfekčných prostriedkov.

V spolupráci s oddeleniami epidemiológie sa vykonávali mikrobiologické vyšetrenia stravy podozrivej z prenosu infekčných ochorení.

Podrobná analytická činnosť pracovísk MŽP v úradoch verejného zdravotníctva v SR v roku 2012 je uvedená v tabuľkách 2-11.

Tabuľka č. 2: Prehľad o počte a druhu vzoriek vyšetrených na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	19 835	102 845	184 549
ovzdušie	2 658	4 279	7 874
potraviny	20 630	87 714	31 8476
kozmetika a predmety bežného používania	430	2 463	8 987
dekontaminácia prostredia skúšky sterility	54 131	67 124	185 253
vzorky zabezpečenia kvality meraní	27 171	44 454	110 556
iné	9 863	31 940	58 218
SPOLU	134 718	340 819	873 913

NOVOZAVEDENÉ METÓDY

V roku 2012 boli na pracoviskách MŽP zavedené nové metódy vyšetovania vzoriek životného prostredia podľa najnovších medzinárodných štandardov a podľa aktuálnej národnej a európskej legislatívy. Zároveň sa zosúladiť diagnostika podľa platných štandardov, v ktorých došlo k zmenám používaných kultivačných pôd alebo postupov.

ÚVZ SR- NRC pre MŽP a NRC pre legionely v ŽP

- Rozšírenie molekulárnej detekcie a identifikácie verocytotoxín-produkujúcich *Escherichia coli* vo vzorkách vôd metódou real-time PCR aj konvenčnou PCR. Metóda bola navrhnutá na základe laboratórneho protokolu vypracovaného EU-RL pre VTEC so sídlom v Ríme. Bol navrhnutý nový postup na izoláciu DNA zo vzoriek vodného prostredia, ktorá bola následne využitá na diagnostiku reálnych vzoriek.
- Nový postup na izoláciu DNA legionel z vodných vzoriek, ktorý bol následne zavedený do praxe a využíva sa na identifikáciu aj kvantifikáciu *Legionella sp.* a *Legionella pneumophila*. V rámci výskumu identifikácie jednotlivých druhov legionel laboratórium zaviedlo a otestovalo na referenčných kmeňoch dve nové PCR metódy využívajúce cieľovú kompletnú sekvenciu génu 16S rRNA a sekvencie pre medzerníkové variabilné oblasti 16S-23S rRNA pre metódu ITS-PCR a pripravilo kompletný súbor sekvencií referenčných kmeňov.
- Pokračoval výskum a príprava detekcie druhov legionel pomocou metód pulznej elektroforézy (PFGE) a tiež príprava a následná metóda PCR-RFLP (restriction fragment length polymorphism) ako rýchla druhová identifikácia.

NRC pre mykológiu životného prostredia

- Stanovenie aflatoxínu B1 a celkového množstva aflatoxínov B1, B2, G1 a G2 v cereáliách, orieškoch a výrobkoch z nich. Vysokoúčinná kvapalinová chromatografia – ISO EN 16050.
- Kategorizácia a kvantifikácia plesní z ovzdušia v inertných impaktných vzorkách použitím optickej mikroskopie podľa metodiky D7391-09.

Banskobystrický kraj

- STN EN ISO 6887-5 – Mikrobiológia potravín a krmív – Úprava analytických vzoriek, príprava základnej suspenzie a desaťnásobných riedení na mikrobiologické skúšanie, Časť 5: Špecifické pokyny na úpravu mlieka a mliečnych výrobkov.
- Testovanie a zavedenie chromogénneho kultivačného média *Brilliance ES agar* CM1055 na identifikáciu *Cronobacter spp.*, fy Oxoid.
- STN ISO 18593 – Mikrobiológia potravín a krmív Horizontálne metódy na odber vzoriek z povrchov použitím odtlačkov a sterov.
- Biochemická identifikácia mikroaerofilných baktérií rodu *Campylobacter* diagnostickým setom API CAMPY fy bioMérieux.

Košický kraj

- Kvantitatívna a semikvantitatívna skúška pre vnútornú kontrolu kvality kultivačných médií podľa normy - CEN ISO/TS 11133-2 Mikrobiológia potravín a krmív - Všeobecné pokyny pre prípravu a výrobu kultivačných médií – Časť 2: Pokyny pre skúšanie výkonnosti kultivačných pôd v praxi.

Nitriansky kraj

- Aktualizácia diagnostiky kultivovateľných mikroorganizmov pri 36±1°C v bazénových vodách podľa Prílohy č. 3 k Vyhláške č. 308/ 2012 Z.z : Požiadavky na kvalitu vody na umelom kúpalisku.

Trenčiansky kraj

RÚVZ Trenčín

- Referenčná metóda pre odber sterov z prostredia podľa STN ISO 18593 Mikrobiológia potravín a krmív. Horizontálne metódy na odber vzoriek z povrchov použitím odtlačkov a sterov.

Trnavský kraj

- Aktualizácia diagnostiky kultivovateľných mikroorganizmov pri $36\pm 1^\circ\text{C}$ v bazénových vodách podľa Prílohy č. 3 k Vyhláške č. 308/ 2012 Z.z : Požiadavky na kvalitu vody na umelom kúpalisku.

Žilinský kraj

- Aktualizácia metód vyšetovania vzoriek životného prostredia podľa novelizovaných medzinárodných štandardov, národnej a európskej legislatívy.
- Aktualizácia diagnostiky podľa platných štandardov, v ktorých došlo k zmenám používaných kultivačných médií alebo postupov.

LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

ÚVZ SR - NRC pre MŽP a NRC pre legionely v ŽP

- Príprava a pripomienkovanie materiálov v rámci pracovnej skupiny členských štátov EÚ pre veterinárnu legislatívu za SR v spolupráci so ŠVPS
- Príprava podkladov do Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č.308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku a do Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie - prevzatie smernice EP a R 2006/7/ES
- Pripomienky k revízii normy STN ISO 19250 Kvalita vody. Stanovenie *Salmonella sp.*
- Pripomienky k norme STN EN ISO 9308-2 Kvalita vody. Stanovenie *Escherichia coli* a koliformných baktérií. Časť 2: Metóda najpravdepodobnejšieho počtu
- Pripomienkovanie materiálov a príprava stanovísk v rámci technickej komisie TK 78 SÚTN za ÚVZ SR
- Pripomienkovanie návrhov k revízii Nariadenia EC No 882/2004
- Pripomienkovanie revízie normy ISO/TC 147/SC 4 N 424, NWIP ISO/WD 11731 Kvality vody - Stanovenie počtu *Legionella*
- Pripomienkovanie návrhu normy ISO/TS 13136:2012 Microbiology of food and animal feed - -Real-time polymerase chain reaction (PCR) – based method for the detection of food-borne pathogens - - Horizontal method for the detection of Shiga Toxin-producing *Escherichia coli* (STEC) belonging to O157, O111, O26, O103 and O145 serogroups
- Účasť na prípravnom rokovaní k návrhu technickej normy pre kvalitu teplej úžitkovej vody s pracovníkmi technickej komisie TK 27 Kvalita a ochrana vody a pracovníkmi Výskumného ústavu vodného hospodárstva, Bratislava

Nitriansky kraj

- pripomienkovanie normy STN ISO 19 250 – Stanovenie *Salmonella sp.* a ISO/11731 – Enumeration of *Legionella*

METODICKÁ A KONZULTAČNÁ ČINNOSŤ

ÚVZ SR - NRC pre MŽP a NRC pre legionely v ŽP

Konzultačná činnosť

- Konzultačný deň NRC pre MŽP a NRC pre legionely v ŽP pre vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR (5.6.2012)
- Porada hlavnej odborníčky HH pre MŽP (7.11.2012)

Výuková činnosť

- Výklad k činnosti NRC v problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas zahraničnej návštevy z Nigérie (12.2.2012).
- Prednáška v problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas odbornej predatestačnej prípravy lekárky – SZU, Bratislava (20.3.2012).
- Odborné metodické a praktické usmernenie pri príprave bakalárskej práce na tému sledovanie mikrobiologickej kvality potravín vzhľadom na spôsob skladovania pre študentku 3. ročníka FCHPT STU, Bratislava. 28.3. – máj 2012.
- Výklad s praktickými ukážkami mikrobiologických analýz v rámci 2 - týždennej stáže študentov 3. ročníka SOŠCH v Bratislave (14.5.2012- 1.6.2012).
- Prednáška v problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas exkurzie študentov Gymnázia, Vazovova ul. v Bratislave (26.6.2012).
- Celoročná odborná prax pre študentku Slovenskej potravinárskej univerzity v Nitre, Fakulty biotechnológie a potravinárstva, s cieľom vypracovania diplomovej práce na tému: Detekcia stafylokokového toxínu v materskom lieku v rámci územia SR.

Metodické materiály

Šimonyiová, D.: Zadanie medzilaboratórných porovnávacích testov 2012

NRC pre *Vibrionaceae*

- Odborno-metodická činnosť pre pracoviská klinickej mikrobiológie, pre mikrobiológiu životného prostredia ohľadom kultivácie a identifikácie baktérií z čeľade *Vibrionaceae*, zo vzoriek biologického materiálu, ako aj zo vzoriek životného prostredia.
- 15 konzultácií v súvislosti s požiadavkou vyšetrovania kmeňov, ktoré sa týkali špecifických otázok baktérií z čeľade *Vibrionaceae*.
- Vedúci NRC ako člen poradného zboru HO SR pre MŽP pravidelne informuje o činnosti pracoviska ako aj o ďalších odborných otázkach poradný zbor.
- Odborná stáž študentky SPU Nitra (marec 2012) a predatestačné stáž jedného lekára. (október 2012).
- Na požiadanie oddelenia klinickej mikrobiologie HPL s.r.o., pracovisko Komárno, boli poskytnuté 4 kmene *Vibrio cholerae non O1* izolované zo vzoriek povrchových vôd okresu Komárno (20.7.2012)..

NRC pre mykológiu životného prostredia prostredia

- Pre RÚVZ v SR, ako aj pre ďalšie fyzické a právnické osoby boli poskytované telefonické i písomné konzultácie, týkajúce sa:
 - reprezentatívneho odberu vzoriek vnútorného prostredia budov
 - reprezentatívneho odber vzoriek potravín na prítomnosť mykotoxínov
 - odberu vzoriek životného prostredia a zabezpečenia laboratórných vyšetrení na prítomnosť plesní
 - výskytu mikromycét a možnosti ich likvidácie vo vnútornom prostredí
 - použitia ochranných pracovných prostriedkov pri odstraňovaní plesní v budovách
 - hodnotenia výsledkov laboratórných rozborov a zdravotného rizika spojeného s výskytom plesní.

- Pre oddelenie klinickej mikrobiológie NsP boli poskytnuté konzultácie v rámci identifikácie izolovaných druhov z klinického materiálu.

Košický kraj

- Odborná stáž 1 VŠ pracovníčky Vojenskej nemocnice Ružomberok, odboru hygieny, epidemiológie, veterinárneho zabezpečenia a laboratórnej diagnostiky.
- V súlade s plnením programu špecializačného štúdia v odbore všeobecný lekár absolvovali 4 pracovníci stáž na odbore MŽP.

Nitriansky kraj

- RNDr. Kušnierová je expertom pracovnej skupiny pre zoonózy (BIOHAZ) a pracovnej skupiny pre kontaminanty v potravinovom reťazci (CONTAM) na Ministerstve pôdohospodárstva SR
- Stáž dvoch študentiek z Gymnázia Golianova v Nitre, ktorá súvisela s témou práce SOČ: Nebezpečenstvo siníc v prírodných kúpaliskách.
- Exkurzia pre študentov z SOŠ v Partizánskom.
- Odborné konzultácie dvom študentkám UKF v Nitre k diplomovým prácam.

Prešovský kraj

RÚVZ Poprad

- Odborná stáž VŠ pracovníka Úradu hlavného lekára Ružomberok, odbor hygieny, epidemiológie, veterinárneho zabezpečenia a laboratórnej diagnostiky.

Trenčiansky kraj

RÚVZ Trenčín

- MVDr. Kocianová je expertom pracovnej skupiny pre zoonózy (BIOHAZ) na Ministerstve pôdohospodárstva SR
- Praktické cvičenia z predmetu Laboratórne vyšetrovacie metódy v mikrobiológii a biológii životného prostredia pre študentov 2. ročníka TnUAD.
- Prax pre študentov 3. ročníka TnUAD
- Odborné konzultácie pre 3 študentov z 2. ročníka TnUAD pri písaní prác v rámci ŠVOČ

RÚVZ Prievidza

- 6-týždňová prax študentky 2. ročníka Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre, odbor Aplikovaná biológia.

Trnavský kraj

- Praktická výučba študentov Fakulty verejného zdravotníctva Trnavskej Univerzity.

Žilinský kraj

- Odborné konzultácie, jednodenné stáže spojené s ukážkou práce a praktickým výkonom činností pri mikrobiologickom skúšaní – určené študentom zdravotníckych oborov a lekárom pred špecializáciou- priebežne počas celého roka.
- RNDr. Bírová - z poverenia Krajského školského úradu v Žiline členka krajskej komisie chemickej olympiády žiakov základných a stredných škôl.

MEDZILABORATÓRNE TESTY

NRC pre MŽP zorganizovalo v júni 2012 pre pracoviská MŽP v úradoch verejného zdravotníctva v SR medzilaboratórne porovnávacie testy:

- MPV-MŽP-ovzdušie/2012, bilaterálne medzilaboratórne porovnania výsledkov so ŠPVÚ Bratislava v stanovení mikrobiologickej kontaminácie ovzdušia podľa Štandardných operačných postupov uvedených v AHEM č. 2/2002, v ukazovateľoch plesne, celkový počet mikroorganizmov, patogénne a podmienené patogénne mikroorganizmy, 29.2.-8.3.2012

- MŽP-MP- 22/2012 podľa STN ISO 6340 Kvalita vody. Stanovenie *Salmonella sp.*, 6.6.-3.7.2012
- MŽP-MV-23/2012, stanovenie legionel vo vzorkách vôd podľa STN ISO 11731 Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* , STN ISO 11731. Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* . Časť 2. Metóda priamej filtrácie pre vody s malým počtom baktérií, 6.6.-3.7.2012
- MŽP-MP-24/2012 na identifikáciu vybraných mikroorganizmov z čeľade *Enterobacteriaceae* zameraných na stanovenie baktérií *Cronobacter spp.* a baktérií z čeľade *Vibrionaceae*, 6.6.-3.7.2012

Laboratóriá MŽP sa zúčastnili v roku 2012 nasledovných medzilaboratórnych porovnávacích testov:

ÚVZ SR - NRC pre MŽP a NRC pre legionely v ŽP

- MPV-MŽP-ovzdušie/2012 Mikrobiologický rozbor ovzdušia. ÚVZ SR, ŠPVÚ Bratislava, 29.2.2012
- MPS-MBR 03/2012 Mikrobiologický rozbor vôd – kultivačné metódy a metóda Colilert. VÚVH Bratislava, 27.3.2012
- 8th Inter-laboratory study on the detection of Verocytotoxin-producing *E. coli* (VTEC) in water. EU –RL for *E.coli*, Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT, 16.4.2012,
- Medzinárodné porovnanie FEPTU Legionella Isolation Scheme Distribution G77, v detekcii, stanovení koncentrácie, druhovom určení a serotypizácii legionel vo vodách. HPA, Londýn (Centre for Infections Food and Enviromental Proficiency Testing Unit), apríl 2012
- MPS-MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella spp.* ÚVZ SR, 6.6.-3.7. 2012
- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľad *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter spp* ÚVZ SR, 6.6.-3.7. 2012
- Medzinárodné porovnanie FEPTU Legionella Isolation Scheme Distribution G77, v detekcii, stanovení koncentrácie, druhovom určení a serotypizácii legionel vo vodách. HPA, Londýn (Centre for Infections Food and Enviromental Proficiency Testing Unit), júl 2012
- 9th Inter-laboratory study on the detection of Verocytotoxin-producing *E. coli* (VTEC) in seeds intended for sprout production. EU –RL for *E.coli*, Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT, 19.11.2012
- Medzinárodné porovnanie FEPTU Legionella Isolation Scheme Distribution G77, v detekcii, stanovení koncentrácie, druhovom určení a serotypizácii legionel vo vodách. HPA, Londýn (Centre for Infections Food and Enviromental Proficiency Testing Unit), október 2012
- Inter-Laboratory Proficiency Testing Trial on detection of *Listeria monocytogenes* in poultry matrix. EU-RL for *Listeria monocytogenes*, ANSES, FR, 22.10.2012
- Inter-Laboratory Trial on Enumeration of Coagulase Positive Staphylococci in powdered infant formulae. EU-RL for Coagulase Positive Staphylococci, ANSES, FR, 20.11.2012

NRC pre *Vibrionaceae*

- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, ÚVZ SR, 6.6.-3.7. 2012

Banskobystrický kraj

- MŽP-MP-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* podľa STN EN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012

- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR, 6.6.-3.7. 2012
- LGC Standards UK, Round 191, analýza potravín, marec 2012
- LGC Standards UK, Round 191, analýza vôd, apríl 2012
- LGC Standards UK, Round 185, analýza vôd, október 2012

Bratislavský kraj

- MPS-MBR 03/2012 Mikrobiologický rozbor vôd, VÚVH Bratislava, 27.3.2012
- MPS- MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* spp., ÚVZ SR, 6.6.-3.7. 2012
- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP– Bratislava–MŽP–Nitra, medzilaboratórne porovnávacie skúšky, 8.11.201

Košický kraj

- MPS-MBR-03/2012 Mikrobiologický rozbor vôd, VÚVH Bratislava, 27.3.2012
- MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* podľa STN EN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- Medzilaboratórne porovnanie s RÚVZ Trenčín na kontrolu účinnosti sterilizačných procesov, 8. – 13.11.2012

Nitriansky kraj

- **MPS-MBR-03/2012 Mikrobiologický rozbor vôd, VÚVH Bratislava, 27.3.2012**
- MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* vo vodách podľa STN EN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012 (1 ukazovateľ)
- MŽP– Bratislava–MŽP–Nitra, medzilaboratórne porovnávacie skúšky, 8.11.2012

Prešovský kraj

RÚVZ Prešov

- MPS-MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* vo vodách podľa STN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MV-23/2012, stanovenie legionel vo vzorkách vôd podľa STN ISO 11731 Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* , STN ISO 11731. Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* . Časť 2. Metóda priamej filtrácie pre vody s malým počtom baktérií, 6.6.-3.7.2012
- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.2012

RÚVZ Poprad

- MPS-MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* vo vodách podľa STN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MV-23/2012, stanovenie legionel vo vzorkách vôd podľa STN ISO 11731 Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* , STN ISO 11731. Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* . Časť 2. Metóda priamej filtrácie pre vody s malým počtom baktérií, 6.6.-3.7.2012
- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.2012

Trenčiansky kraj

RÚVZ Trenčín

- MPS-MBR-03/2012 Mikrobiologický rozbor vôd, VÚVH Bratislava, 27.3.2012
- MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* vo vodách podľa STN EN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012

- MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľad' *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP– Bratislava–MŽP–Nitra, medzilaboratórne porovnávacie skúšky, 8.11.2012
- Medzilaboratórne porovnanie s RÚVZ Košice a RÚVZ Nitra na kontrolu účinnosti sterilizačných procesov, 8. – 13.11. 2012

RÚVZ Prievidza

- MPS-MBR-03/2012 Mikrobiologický rozbor vôd, VÚVH Bratislava, 27.3.2012
- MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* podľa STN EN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľad' *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012

Trnavský kraj

- MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* podľa STN EN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľad' *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012

Žilinský kraj

- MPS-MŽP-MV-22/2012 Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* vo vodách podľa STN ISO 6340, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.-3.7. 2012
- MŽP-MV-23/2012, stanovenie legionel vo vzorkách vôd podľa STN ISO 11731 Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* , STN ISO 11731. Kvalita vody. Stanovenie *Legionella* . Časť 2. Metóda priamej filtrácie pre vody s malým počtom baktérií, 6.6.-3.7.2012
- MPS-MŽP-MP-24/2012 Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľad' *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp., ÚVZ SR Bratislava, 6.6.2012
- Medzilaboratórne porovnávacie skúšanie laboratórií RÚVZ Žilina, oddelenie mikrobiológie životného prostredia a SLVK MkB Test a.s. Rosina v meraní pH tuhej a tekutej živnej pôdy, 7. 3. 2012.

Tabuľka č. 2: Prehľad mikrobiologických výkonov pri vyšetrení zložiek životného prostredia na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Kraj	Počet	Druh analyzovaného materiálu							
		voda	ovzdušie	potraviny	PBP	dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	vzorky zabezpečenia kvality meraní	iné	spolu
Banskobystrický	vzoriek	1863	943	1704	2	7253	4339	46	16150
	ukazovat.	9812	943	9453	8	7829	4398	184	32627
	analýz	21864	949	50777	28	34794	8734	878	118024
Bratislava hl.m.	vzoriek	1819	97	1221	155	4940	338	78	8648
	ukazovat.	8633	194	4890	930	5211	743	514	21115
	analýz	13364	679	17653	5984	14261	1663	1431	55035
Košícký	vzoriek	1978	39	1788	0	6031	3902	361	14099
	ukazovat.	10385	84	9081	0	7891	9540	904	37885
	analýz	16488	156	33630	0	31557	26352	2543	110726
Nitriansky	vzoriek	2776	386	2661	38	6506	1628	1158	15153
	ukazovat.	14349	425	13305	190	7157	1650	4513	41589
	analýz	21244	534	26610	380	9759	3145	8577	70249
Prešovský	vzoriek	4754	425	4449	38	12537	5530	1519	29252
	ukazovat.	24734	509	22386	190	15048	11190	5417	79474
	analýz	37732	690	60240	380	41316	29497	11120	180975
Trenčiansky	vzoriek	2590	60	2765	32	5236	3643	2506	16832
	ukazovat.	14483	140	9494	95	7672	3740	4220	39844
	analýz	27495	175	43947	436	17716	8699	8865	107333
Trnavský	vzoriek	1370	2	3828	117	2330	2012	2178	11837
	ukazovat.	7016	2	8320	817	6654	5998	13563	42370
	analýz	11126	2	35904	1306	7679	8314	14932	79263
ÚVZ SR	vzoriek	862	463	343	1	1321	1479	95	4563
	ukazovat.	4392	1010	1430	4	1685	1605	120	10242
	analýz	17174	2703	7863	15	4187	5436	2060	39623
Žilinský	vzoriek	1823	243	1871	47	7977	4300	1922	18183
	ukazovat.	9041	972	9355	229	7977	5590	2505	35669
	analýz	18062	1986	41852	458	23984	18716	7812	112870

PBP – predmety bežného používania

Tabuľka č. 3: Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Kraj/RÚVZ		Druh analyzovanej vody										
		vodo- vody	studne	pra- mene	vrty	technol.	nádrže	štrkoviská	bazény		iné	spolu
									term.	neterm		
Banskobystrický	vzoriek	1344	70	35	7	0	30	50	71	240	16	1863
	ukazovat.	6986	350	239	42	0	113	197	424	1399	62	9812
	analýz	12291	942	482	53	0	1406	2495	1131	2747	317	21864
Bratislava hl.m.	vzoriek	849	216	0	0	0	0	97	0	657	78	1897
	ukazovat.	3954	957	0	0	0	0	318	0	3404	516	9149
	analýz	5957	1710	0	0	0	0	616	0	5081	1431	14795
Košický	vzoriek	1093	276	6	3	0	93	20	0	484	3	1978
	ukazovat.	5650	1426	32	18	0	344	75	0	2837	3	10385
	analýz	8201	2070	48	22	0	1442	310	0	4383	12	16488
Nitriansky	vzoriek	1331	546	16	9	0	20	19	245	455	135	2776
	ukazovat.	6655	2730	80	45	0	120	114	1470	2730	405	14349
	analýz	9317	3822	112	63	0	200	190	2450	4550	540	21244
RÚVZ Prešov	vzoriek	956	382	90	0	0	75	0	0	330	232	2065
	ukazovat.	4780	1910	450	0	0	300	0	0	2130	725	10295
	analýz	6848	2918	649	0	0	810	0	0	4589	1586	17400
RÚVZ Poprad	vzoriek	552	263	83	9	10	21	0	142	152	47	1279
	ukazovat.	2755	1315	415	45	50	105	0	991	1051	141	6868
	analýz	4424	2839	978	85	109	695	0	2676	2613	367	14786
RÚVZ Trenčín	vzoriek	949	171	110	3	13	10	11	42	358	219	1886
	ukazovat.	4685	858	797	15	75	60	66	252	2148	750	9706
	analýz	8912	2445	1791	132	167	139	233	503	5201	1253	20776
RÚVZ Prievidza	vzoriek	363	141	7	1	0	10	0	180	133	4	839
	ukazovat.	2541	983	48	7	0	40	0	1041	770	13	5443
	analýz	3337	1386	69	9	0	142	0	1961	1494	44	8442
Trnavský	vzoriek	885	275	2	0	0	39	2	12	155	223	1593
	ukazovat.	4499	1405	10	0	0	195	8	72	827	1130	8146
	analýz	7095	2397	16	0	0	351	18	106	1143	1560	12686
ÚVZ SR	vzoriek	363	260	0	76	26	31	0	17	48	52	873
	ukazovat.	1745	1285	0	672	26	138	0	36	290	67	4259
	analýz	5665	4276	0	2671	842	939	0	250	1260	1520	17423
Žilinský	vzoriek	924	179	233	5	0	26	0	85	227	144	1823
	ukazovat.	4640	895	1165	25	0	104	0	540	1382	290	9041
	analýz	9300	1790	2330	50	0	208	0	1080	2724	580	18062

Tabuľka č. 4: Prehľad o druhoch a počte vyšetrených vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

č.	Druh potraviny	Počet		
		počet vzoriek	počet ukazovateľov	počet analýz
1	Syry a bryndza	38	168	628
2	Ostatné mliečne výrobky	17	85	362
3	Vajcia a výr. z vajec	333	1065	4108
4	Mäso a výr. z mäsa	38	117	524
5	Ryby a morské živoč.	81	319	1334
6	Tuky a oleje	2	8	16
7	Polievky, bujóny, omáčky	67	134	555
8	Cereálie a pekár. výrobky	290	867	3000
9	Ovocie a zelenina	391	1339	4888
10	Byliny a koreniny	99	310	1139
11	Nealkoholické nápoje	89	184	847
12	Víno a alkohol. nápoje	11	55	110
13	Zmrzlina a mraz.dezerty	4879	20860	75715
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaj (okrem bylenných)	19	48	167
15	Ovocné a bylenné čaje	380	1341	10098
16	Pokrm pre spoločné stravovanie	6242	203487	95848
17	Polotovary	18	100	328
18	Detská a dojčenská výživa	679	3531	15821
19	Výživové doplnky	367	1019	4946
20	Prídavné látky (aditíva)	65	433	931
21	Lahôdkarske výrobky	2729	10924	43844
22	Cukrárske výrobky	3024	11833	50900
23	Cukrovinky	32	121	482
24	Minerálne, pramenité a balené vody	318	2038	4317
25	Materské mlieko	547	1966	8378
	SPOLU	20755	262352	329286
26	PBP	457	4369	10945
27	Kozmetika	261	1422	10046
28	Ostatné	1285	4715	11289
	SPOLU	2003	10506	32280

Tabuľka č. 5: Prehľad o vyšetreniach účinnosti sterilizácie, dezinfekcie pomôcok a prostredia vyšetrených na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Kraj/RÚVZ		Sanitárne mikrobiolog. testy	Kontrola sterilizač. prístrojov	Zisťovanie účinnosti dezinf.roztokov	Kontrola sterility predmetov	Ovzdušie	Iný materiál	Spolu	
Banskobystrický	Počet	vzoriek	4 175	2 426	0	614	943	1 009	9 165
		ukazovat.	4 175	2 426	0	1 228	943	1 066	9 838
		analýz	21 591	4 866	0	7 185	949	2 454	37 045
Bratislava hl.m.	Počet	vzoriek	2 050	2 696	0	194	97	0	5 037
		ukazovat.	2 224	2 696	0	194	194	0	5 308
		analýz	11 133	2 740	0	388	679	0	14 940
Košícký	Počet	vzoriek	3 536	1 134	16	1 345	39	169	6 239
		ukazovat.	3 536	1 134	64	3 157	84	169	8 144
		analýz	20 352	4 362	128	6 715	156	845	32 558
Nitriansky	Počet	vzoriek	1 996	3 467	52	991	386	258	7 150
		ukazovat.	2 196	3 814	57	1 090	425	284	7 866
		analýz	2 994	5 201	78	1 487	534	387	10 680
RÚVZ Prešov	Počet	vzoriek	3727	3542	46	471	6	0	7 792
		ukazovat.	3727	3542	138	932	18	0	8 357
		analýz	22053	3647	656	1014	18	0	27 388
RÚVZ Poprad	Počet	vzoriek	3 123	1 341	27	581	35	34	5 141
		ukazovat.	3 123	1 341	81	1 162	100	34	5 841
		analýz	32 637	1 426	590	2 389	101	34	37 177
RÚVZ Trenčín	Počet	vzoriek	383	1 797	29	1 758	40	154	4 161
		ukazovat.	1 357	1 797	87	3 516	120	301	7 178
		analýz	2 795	1 827	87	10 530	155	743	16 137
RÚVZ Prievidza	Počet	vzoriek	838	648	1	194	20	0	1 701
		ukazovat.	1 512	648	5	194	20	0	2 379
		analýz	4 411	709	30	209	20	0	5 379
Trnavský	Počet	vzoriek	1 561	663	0	104	2	1 382	3 712
		ukazovat.	4 385	1 951	0	316	2	2 764	9 418
		analýz	4 448	2 277	0	952	2	2 764	10 443
ÚVZ SR	Počet	vzoriek	0	346	0	603	360	12	1 321
		ukazovat.	0	346	0	603	724	12	1 685
		analýz	0	692	0	1 789	1 634	72	4 187
Žilinský	Počet	vzoriek	6 980	1 663	7	997	226	214	10 087
		ukazovat.	6 980	1 663	28	2 991	904	642	13 208
		analýz	16 008	6 352	56	7 976	1 808	1 578	33 778

Tabuľka č. 6: Prehľad významných bakteriálnych kmeňov izolovaných z vodného prostredia a ovzdušia na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Názov	RÚVZ											Spolu
	Banská Bystrica	Bratislava hl. mesto	Košice	Nitra	Poprad	Prešov	Prievidza	Trenčín	Trnava	Žilina	ÚVZ SR	
<i>Acinetobacter spp.</i>	3	-	77	-	8	-	2	-	2	19	16	127
<i>Aeromonas hydrophila</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	90
<i>Aeromonas spp.</i>	-	-	74	8	-	6	-	9	3	2	22	124
<i>Alcaligenes faecalis</i>	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2	4
<i>Bacillus cereus</i>	-	-	-	10	2	-	-	5	-	16	162	195
<i>Bacillus subtilis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66	66
<i>Bacillus sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
<i>Citrobacter spp.</i>	12	31	162	76	48	89	56	42	1	4	135	656
<i>Clostridium perfringes</i>	3	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	11
<i>Corynebacterium sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4
<i>Enterobacter aerogenes</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
<i>Enterobacter agglomerans</i>	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	100
<i>Enterobacter spp.</i>	51	-	160	507	21	91	143	148	145	10	276	1552
<i>Enterococcus faecalis</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	195	-	196
<i>Escherichia coli</i>	642	21	105	495	140	107	32	105	62	-	426	2135
<i>Hafnia spp.</i>	-	-	11	5	-	4	-	-	-	-	2	22
<i>Klasiella spp.</i>	12	-	4	7	53	93	6	10	4	13	42	244
<i>Klebsiella oxytoca</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	49
<i>Legionella pneumophila ser.1</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	24
<i>legionella pneumophila ser.2-15</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	82
<i>Legionella pneumophila ser.3</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15
<i>Legionella pneumophila ser.5</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
<i>Legionella pneumophila ser.6</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
<i>Legionella sp.</i>	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	2	13
<i>Micrococcus sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	122	127
<i>Ochrobactrum spp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
<i>Pantoea spp.</i>	-	-	-	-	39	3	-	-	-	-	6	48
<i>Proteus spp.</i>	3	4	10	23	1	3	2	1	23	10	8	88
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	38	15	30	25	24	11	26	29	56	54	164	472
<i>Pseudomonas fluorescens</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
<i>Pseudomonas spp.</i>	118	-	57	-	4	98	84	-	3	-	384	748
<i>Raoutella ornitholytica</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Salmonella sp.</i>	-	2	3	3	2	2	1	1	-	1	6	21
<i>saprofitické plesne</i>	-	-	-	-	28	7	-	-	-	28	44	107
<i>Serratia marcescens</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>Serratia spp.</i>	1	-	-	3	-	-	-	4	-	-	2	10
<i>Shewanella putrefaciens</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>Staphylococcus aureus</i>	23	8	1	5	1	15	8	4	1	12	7	85
<i>Staphylococcus haemolyticus</i>	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	14
<i>Staphylococcus sp.</i>	-	-	-	-	-	142	155	-	-	104	-	401
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	5
<i>Yokenella regensburgei</i>	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2

Tabuľka č. 7: Prehľad významných bakteriálnych kmeňov izolovaných zo vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania na pracoviskách MŽP v SR v SR v roku 2012

Názov	RÚVZ											Spolu
	Banská Bystrica	Bratislava hl. mesto	Košice	Nitra	Poprad	Prešov	Prievidza	Trenčín	Trnava	Žilina	ÚVZ SR	
<i>Acinetobacter sp.</i>	-	-	23	-	138	-	-	-	-	-	30	191
<i>Aeromonas spp.</i>	-	-	-	13	1	-	-	-	-	-	1	15
<i>Bacillus cereus</i>	106	37	119	16	195	19	15	5	23	385	35	955
<i>Bacillus subtilis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
bifidobaktérie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	17
<i>Brevundimonas vesicularis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
<i>Campylobacter spp.</i>	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	3
<i>Citrobacter spp.</i>	49	145	242	63	163	91	44	227	38	194	1	1030
<i>Clostridium sp.</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Cronobacter sakazakii</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9
<i>E.coli O157</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
enterokoky	-	-	17	-	-	-	75	-	3	55	-	150
<i>Enterobacter agglomerans</i>	-	-	76	-	-	-	-	-	-	-	-	76
<i>Enterobacter spp.</i>	29	-	884	727	329	33	335	848	92	21	21	3319
<i>Escherichia coli</i>	194	6	122	541	75	9	37	878	36	986	54	2938
<i>Escherichia vulneris</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Hafnia spp.</i>	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	1	7
hemolytická <i>E.coli</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
<i>Klebsiella spp.</i>	3	-	63	55	515	7	46	-	19	52	4	764
kolidiformné baktérie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33	33
<i>Leclercia adecarboxylata</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Listeria monocytogenes</i>	1	2	1	-	-	-	2	-	-	-	9	15
<i>Listeria spp.</i>	-	-	3	1	-	-	1	-	-	-	-	5
<i>Pantoea spp.</i>	-	-	-	-	439	-	-	-	-	-	-	439
<i>Pantoea agglomerans</i>	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6
<i>Proteus spp.</i>	48	10	22	38	5	2	-	24	20	9	-	178
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	37	82	42	48	3	4	1	37	35	-	12	301
<i>Pseudomonas spp.</i>	-	-	19	-	3	-	-	-	-	-	2	24
<i>Providencia sp.</i>	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
<i>Salmonella spp.</i>	-	1	1	9	4	8	6	4	-	10	2	45
<i>Sarcina spp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
<i>Serratia spp.</i>	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
stafylokokový toxín	-	-	4	1	2	2	-	-	1	1	-	11
<i>Staphylococcus aureus</i>	2	23	22	12	18	16	5	47	6	4	84	239
<i>Staphylococcus sp.</i>	-	-	38	-	-	489	144	-	-	735	300	1706
<i>Staphylococcus haemolyticus</i>	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	2	23
<i>Strept. α-haemolyticus</i>	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	9
<i>Yokenella regensburgei</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Yersinia spp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

Tabuľka č. 8: Prehľad výskytu a identifikácie salmonel vo vzorkách potravín a životného prostredia na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

č.	Dátum spracovania	Názov vzorky	Epidemiologická súvislosť ŠZD	Výsledok identifikácie	
				sérotyp	fágotyp
1	26.6.2012	Piesok z terária	OLM	<i>Salmonella bljldorp</i>	-
2	24.10.2012	Watercooler	PR	<i>Salmonella braenderup</i>	-
3	24.7.2012	zeleninový šalát VERDE	ŠZD	<i>S.napoli</i>	-
4	25.5.2012	piesok-detské pieskovisko	ŠZD	<i>S.typhimurium</i>	-
5	25.5.2012	piesok-detské pieskovisko	ŠZD	<i>S.infantis</i>	-
6	23.7.2012	piesok-detské pieskovisko	ŠZD	<i>S.diarizonae</i>	-
7	24.9.2012	voda z akvária korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>S.litchfield</i>	-
8	5.11.2012	kôra z terária leguána	epidemiologická súvislosť	<i>S.poona</i>	-
9	5.11.2012	stolica leguána	epidemiologická súvislosť	<i>S.poona</i>	-
10	20.11.2012	voda z akvária korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>S.paratyphi B var.java</i>	3aI
11	20.3.2012	Voda z akvária pre chov korytnačiek	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella Typhimurium</i>	-
12	4.6.2012	Čoltovo OÚ IZ vodovod	ŠZD	<i>Salmonella</i> II.(O:42, H:z)	-
13	11.6.2012	Čoltovo OÚ IZ vodovod	ŠZD	<i>Salmonella</i> II.(O:42, H:z)	-
14	7.9.2012	Bravčové mäso	epid.	<i>Salmonella enteritidis</i>	PT 8
15	25.6.2012	Termálny bazén	ŠZD	<i>Enteritidis</i>	PT8
16	25.6.2012	Termálny bazén	ŠZD	<i>Enteritidis</i>	PT8
17	26.6.2012	Piesok	ŠZD	<i>Enterica subsp. Enterica</i>	netyp.
18	11.9.2012	Bylinný čaj-čierne ríbezle	ŠZD	<i>Plymouth</i>	netyp.
19	11.9.2012	Bylinný čaj-fenikel,aníz rasca	ŠZD	<i>Plymouth</i>	netyp.
20	19.1.2012	Vajcia 3SK-RS 1/6-obsah	ŠZD	<i>Typhimurium</i>	-
21	26.1.2012	Vajcia triedené tr.kv.A 3SK - obsah	ŠZD	<i>Typhimurium</i>	-
22	1.3.2012	Vajcia 3SK-KS 1-6 -obsah	epidemiologická súvislosť	<i>Typhimurium</i>	U302
23	17.4.2012	Hamburger	ŠZD	<i>Salmonella spp.</i>	-
24	19.4.2012	Puding vanilkový DIA	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella spp.</i>	-
25	19.4.2012	Bravčové stehno špikované	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella spp.</i>	-
26	4.6.2012	Piesok z verejného pieskoviska	ŠZD	<i>Abony</i>	-
27	13.7.2012	Vajcia domáce +škrupiny	epidemiologická súvislosť	<i>Enteritidis</i>	-
28	12.9.2012	Voda z terária pre korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>Litchfield</i>	-
29	12.9.2012	Krmivo pre korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>Pomona</i>	-
30	28.9.2012	Vajcia domáce	epidemiologická súvislosť	<i>Enteritidis</i>	PT8
31	18.10.2012	Vajcia domáce- obsah	epidemiologická súvislosť	<i>Enteritidis</i>	PT2
32	22.11.2012	Kuracie prsia marinované polotovary	úradná kontrola	<i>Enteritidis</i>	PT8
33	21.5.2012	Brokolicová polievka	epidemiologická súvislosť	<i>S. Enteritidis</i>	PT23
34	21.5.2012	Vajcia	epidemiologická súvislosť	<i>S. Enteritidis</i>	PT23
35	28.5.2012	Vajcia	ŠZD	<i>S. Enteritidis</i>	PT23
36	28.5.2012	Vajcia	ŠZD	<i>S. Enteritidis</i>	PT23
37	29.5.2012	Vajcia	ŠZD	<i>S. Enteritidis</i>	PT23
38	4.6.2012	Kuracie prsia mrazené	ŠZD	<i>S. Mbandaka</i>	-
39	11.7.2012	Voda z akvária korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>S. Litchfield</i>	-
40	22.8.2012	Voda z akvária korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>S. Pomona</i>	-
41	31.8.2012	Voda z akvária korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>S. Litchfield</i>	-
42	17.9.2012	Vyprázané mäso	epidemiologická súvislosť	<i>S. Enteritidis</i>	PT8
43	17.9.2012	Majonézový šalát	epidemiologická súvislosť	<i>S. Enteritidis</i>	PT8
44	17.9.2012	Vajcia	epidemiologická súvislosť	<i>S. Enteritidis</i>	PT8
45	14.02.2012	Voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella litchfield</i>	netyp.
46	13.03.2012	Voda z nádoby s korytnačkou	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella typhimurium</i>	netyp.
47	17.04.2012	Žihľava dvojdomá	ŠZD	<i>S. enterica subsp. salamae</i>	netyp.
48	13.06.2012	Pieskovisko	ŠZD	<i>Salmonella telhashomer</i>	netyp.
49	03.09.2012	Kuracie po gemerský	ŠZD	<i>Salmonella species</i>	netyp.
50	03.09.2012	Kuracie po gemerský	ŠZD	<i>Salmonella species</i>	netyp.
51	03.09.2012	Kuracie po gemerský	ŠZD	<i>Salmonella species</i>	netyp.
52	03.09.2012	Kuracie po gemerský	ŠZD	<i>Salmonella species</i>	netyp.
53	03.09.2012	Kuracie po gemerský	ŠZD	<i>Salmonella species</i>	netyp.
54	18.09.2012	Domáce vajčička	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella enteritidis</i>	PT8
55	16.10.2012	Domáce vajčička	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella enteritidis</i>	PT8
56	14.03.2012	Voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella Paratyphi B.v.Java</i>	-
57	14.03.2012	ster z korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella Paratyphi B.v.Java</i>	-

Tabuľka č. 9: Prehľad vybraných ukazovateľov vyšetrených pre potreby európskych referenčných laboratórií na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Ukazovateľ	počet vzoriek potravín		počet vzoriek vôd		počet vzoriek prostredia	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Salmonella</i>	15688	33	3933	17	16143	9
<i>Listeria monocytogenes</i>	2151	13	0	0	5659	0
<i>Escherichia coli</i>	3808	645	17336	1590	35800	822
<i>Escherichia coli O 157</i>	62	2	0	0	0	0
iné patogénne ECO	54	0	0	0	0	0
<i>Campylobacter</i>	728	2	0	0	0	0
CPS	13847	225	3962	54	33552	364
stafylokokový enterotoxín-potraviny	63	23	0	0	0	0
stafylokokový enterotoxín - materské mlieko	139	5	0	0	0	0

Tabuľka č. 10: Prehľad izolácií *Cronobacter spp.* v sušenej mliečnej detskej výžive na pracoviskách MŽP v SR v roku 2012

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej		počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Cronobacter spp.</i>	278	0	169	1

Tabuľka č. 11: Nadstavbová molekulárna diagnostika NRC pre MŽP (identifikácia pre potreby iných pracovísk v SR) v roku 2012

Baktériálny kmeň	Počet
<i>Escherichia coli</i> - nepatogénny sérotyp	13
<i>Escherichia coli O157</i>	4
VTEC <i>Escherichia coli</i>	2
<i>Listeria monocytogenes</i>	8
<i>Listeria spp.</i>	5

Tabuľka č.12: Nadstavbová diagnostika NRC pre legionely v životnom prostredí v roku 2012

Izolované kmene	Vody				Spolu
	pitné	bazénové	technologické	TÚV	
<i>Legionella pneumophila. ser.1</i>	-	5	13	6	24
<i>Legionella pneumophila ser.3</i>	-	15	-	-	15
<i>Legionella pneumophila ser.5</i>	-	-	4	-	4
<i>Legionella pneumophila. ser.6</i>	-	1	1	8	10
<i>Legionella pneumophila sér. 2-15</i>	1	28	20	33	82
<i>Legionella species</i>	-	2	-	-	2

Tabuľka č. 13: Nadstavbová diagnostika NRC pre koagulázopozitívne stafylokoky v roku 2012

Druh vzorky		Počet potvrdených KPS	Počet KPS produkujúcich toxín	Typy toxínov								
				A	B	C	D	TSS T	C+ TSST	A+ TSST	A+D	A+C
Potraviny	Hotové pokrmy	24	7	1		3	2	1				
	Cukrárske výrobky	8	1			1						
	Lahôdkárske výrobky	16	9			1	7	1				
	Vajíčka	3	2			2						
	Syry	1										
	Zmrzlina	17		3					1			
Materské mlieko		27					3	2	2	1	1	
Stery	Nemocničné prostredie	53	21		2	9	8			1		1
Výtery	Klinický materiál	20	13		2	3	3		1		4	
Spolu		169	66	4	4	19	23	4	4	2	5	1

 Tabuľka č. 14: Nadstavbová diagnostika NRC pre *Vibrionaceae* v roku 2012

Izolované druhy	Povrchové vody				Spolu
	Dunaj	Váh	Štrkoviská	Iné **	
<i>Aeromonas hydrophila</i>	5	9	15	21	50
<i>Aeromonas sobria</i>	2	2	2	6	12
<i>Aeromonas salmonicida</i>	1		3	12	16
<i>Aeromonas caviae</i>	2	4	3	14	23
<i>Plesiomonas shigelloides</i>		4	8	1	13
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/I	4	13	13	2	32
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/II	11	28	46	2	87
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 c/I*	11			2	13
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 c/II*	1				1
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 b/I*			6		6
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 b/II*			2		2
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 d/I*			2		2
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 f/I*			1		1
<i>Vibrio alginolyticus</i>				1	1
<i>Vibrio fluvialis</i>				3	3
<i>Vibrio parahaemolyticus</i>				1	1
Počet izolovaných kmeňov	37	60	101	65	263
Počet vyšetrených vzoriek	15	30	48	86	179

Poznámka

* Systematicky *Vibrio metschnikovii*, s cytochrómydáza negatívnu reakciou
 Kombinačné triedy vibrií sú vytvorené podľa schém Smitha-Goodnera a Heibergera
 ** Kmene zaslané na reidentifikáciu

Tabuľka č. 15: Nadstavbová diagnostika NRC pre mykológiu životného prostredia v roku 2012

Prehľad o výskyte niektorých mikroskopických vláknitých húb a kvasiniek			
Vláknitá huba	počet vzoriek		
	potraviny	prostredie	iné (klinický materiál)
<i>Aspergillus sp.</i>	628	33	1
<i>Penicillium sp.</i>	94	156	3
<i>Rhizopus sp.</i>	12	2	0
<i>Mucor sp.</i>	26	23	1
<i>Alternaria sp.</i>	6	20	1
<i>Cladosporium sp.</i>	19	85	0
<i>Paecilomyces sp.</i>	11	3	0
<i>Mycelia sterilia</i>	126	56	4
<i>Trichoderma sp.</i>	0	3	0
<i>Stachybotrys chartarum</i>	0	1	0

FYZIKÁLNE FAKTORY

Ťažiskové činnosti:

V súlade s cieľmi ochrany zdravia obyvateľstva a zamestnancov sa v roku 2012 v oblasti fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí vykonávali tieto ťažiskové činnosti:

1. Meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov: hluk (ÚVZ SR a všetky uvedené RÚVZ), vibrácie (ÚVZ SR, BA, BB, KE, PD, PO a PP), tepelno-vlhkostná mikroklíma (všetky okrem BA a TN), osvetlenie (všetky okrem PD, TN, PP), iné druhy optického žiarenia (len ÚVZ SR), elektromagnetické polia (ÚVZ SR a KE). Prehľad počtu meraní veličín fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí vykonaných úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v roku 2012 je uvedený v tabuľke 1 na konci tejto správy. Objektivizácia sa vykonávala pod odbornou gesciou národných referenčných centier:

- NRC pre hluk a vibrácie (pri RÚVZ Poprad),
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklímu (pri ÚVZ SR),
- NRC pre neionizujúce žiarenie (pri ÚVZ SR) s pracoviskami pre optické žiarenie vrátane osvetlenia a pre elektromagnetické polia.

Meranie sa vykonávalo v pracovnom aj životnom prostredí v rámci štátneho zdravotného dozoru, projektov a tiež v rámci platených služieb na objednávku fyzických aj právnických osôb.

2. V roku 2012 sa pripravovala zmena vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, bola vytvorená pracovná skupina: MUDr. A. Klimentová, MUDr. S. Duba - RÚVZ BA, MUDr. K. Slotová, PhD. - RÚVZ BB, Ing. K. Halzlová, MPH, RNDr. O. Miklánková, Ing. L. Juchová - ÚVZ SR.

3. Pracovný seminár a konzultačné dni RÚVZ v SR a odborne spôsobilých osôb pre fyzikálne faktory prostredia, zameraný na meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov – hluk, vibrácie, osvetlenie, elektromagnetické pole, UV žiarenie v životnom a pracovnom prostredí, skúsenosti z posudkovej činnosti, hodnotenie zdravotných rizík – hluk a vibrácie, uplatňovanie novej technickej normy v praxi – osvetlenie pracovísk a na ďalšie aktuálne problémy v jednotlivých oblastiach fyzikálnych faktorov prostredia; súčasťou seminára boli konzultačné dni pod gesciou jednotlivých NRC; Nový Smokovec, 30.5.-1.6.2012.

4. XVII. Medzinárodný akustický seminár Kočovce, organizátor: Slovenská akustická spoločnosť pri SAV, Slovenská spoločnosť pre techniku prostredia, Kočovce, 4.-5.6.2012.

- EURONOISE 2012 - medzinárodná konferencia EAA
- Praha 10-13.06.2012
- Meeting of Noise Committee - European Commission (DG Environment) on 17 July 2012
- Brussel, 17.6.2012
- III. vedecká konferencia „Využitie experimentálnych metód pri ochrana zdravia obyvateľstva a životného prostredia“, Košice, 11. september 2012
- Konferencia – „Hodnotenie kvality prostredia“ Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta, Katedra environmentalistiky, Košice, 24.-25.10.2012.
- Špecializovaná výstava laboratórnej techniky, služieb a pomôcok – rwstovania, skúšobníctva LABOR – TESTEXPO, Bratislava, 8.-9.11.2012.
- Odborné vzdelávacie moduly v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“.

Organizačné začlenenie a zameranie činnosti jednotlivých RÚVZ:

Odbor fyzikálnych faktorov nepôsobí ako samostatná organizačná jednotka. Pracoviská FF sú začlenené do iných zložiek v organizačnej štruktúre úradov verejného zdravotníctva: PPL, ŽP a laboratórií.

ÚVZ SR: fyzikálne faktory sú začlenené do Odboru objektivizácie faktorov životných podmienok (OOFŽP) a majú tieto pracoviská: hluk a vibrácie, tepelno-vlhkostná mikroklíma, neionizujúce žiarenie (elektromagnetické polia, osvetlenie, UV a IR žiarenie, lasery).

Počet pracovníkov FF: 2,5 VŠ; 2,5 ÚSO.

- Merania sa vykonávali prevažne ako platené služby podľa požiadaviek vo všetkých regiónoch Slovenska. Vykonávali sa práce na projekte č. 7.11 Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí - uskutočnilo sa 4 merania laserového žiarenia a 222 meraní UV žiarenia. Meranie laserového žiarenia sa vykonalo v rehabilitačnom centre. V rámci merania sa zisťoval priebeh priamych a odrazených lúčov od pokožky. Merania UV žiarenia sa vykonali v 84 prevádzkach solárií a fitness centier, v mestách: Bratislava, Smolenice, Trnava, Pezinok, Poprad, Martin, Považská Bystrica, Radvaň nad Dunajom, Patince, Dunajská Streda, Šamorín, Gabčíkovo, Nová Baňa, Brezno, Bardejov Vranov nad Topľou a Nové Zámky. Meralo sa 41 horizontálnych a 43 vertikálnych opaľovacích zariadení. Pracovisko elektromagnetického poľa sleduje rozloženie úrovne elektromagnetického poľa v okolí základňových staníc verejnej rádiového siete súčasných operátorov pôsobiacich v Slovenskej republike.

Pracovisko TVM okrem štandardných meraní priestorov vykonávalo aj špeciálne merania lokálnej mikroklímy na pracovných miestach, kde sa vyskytli sťažnosti na priedvanie, nerovnomerné sálanie tepla a podobne.

Pracovníci pracujú v komisiách pre vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti na meranie fyzikálnych faktorov v zdravotníctve (spolu 7 skúšok).

Pracovníci vykonávali konzultačnú činnosť pre odborných pracovníkov ÚVZ SR, RÚVZ v SR a pre fyzické a právnické osoby (23 osobných konzultácií, 51 konzultácií elektronickou poštou, 42 telefonických konzultácií), vypracovali 16 stanovísk, prešetrili 6 sťažností na hluk a 2 sťažnosti na expozíciu elektromagnetickému poľu.

RÚVZ Banská Bystrica

Obsadenosť Oddelenia analýz fyzikálnych faktorov – OPPLaT RÚVZ so sídlom v B. Bystrici : 2 VŠ, 1 DAHE.

Odborní pracovníci oddelenia analýz fyzikálnych faktorov RÚVZ v Banskej Bystrici v okresoch Banskobystrického kraja v roku 2012 vykonali 43 meraní expozície hluku za účelom objektivizácie hluku v pracovnom prostredí.

Merania boli vykonané predovšetkým z dôvodu prehodnotenia počtu rizikových prác, pričom išlo aj o opakované merania po vykonaných úpravách a rekonštrukciách. Najviac meraní hluku bolo vykonaných vo veľkých podnikoch drevospracujúceho priemyslu (myWood Polomka TIMBER, s.r.o. Polomka), ďalej v stredných (píly – MMM WOOD, s.r.o. Michalová, píla Šak Majer Hronec) a malých, ako sú stolárske dielne, kde pracujú najviac 3 stolári.

Ako aj v predchádzajúcom roku, pomerne frekventované boli merania vykonané v kovopriemysle (KOBOK, s.r.o. Valaská – Piesok, KURTA, spol. s r.o., Banská Bystrica, PPS Group, a.s. Detva, Burgmaier Precision Slovakia, s.r.o. Banská Bystrica, Gevorkyan, s.r.o. Banská Bystrica) a pri výrobe liečiv (BIOTIKA a.s. Slovenská Ľupča).

V niektorých prípadoch sa zároveň vykonalo aj meranie imisií hluku v životnom prostredí, na zistenie vplyvu hluku na obývané okolie (napr. stolárske dielne umiestnené v radovej zástavbe).

Merania hluku v životnom prostredí boli realizované v spolupráci najmä s odborom hygieny životného prostredia ako podnety na štátny zdravotný dozor na základe sťažností obyvateľov. V roku 2012 to bolo najmä na hluk z prevádzky výrobné elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov (KOMPALA, a.s. Vlkanová – 48 vzoriek imisií hluku), hluk z nevhodne umiestnených klimatizačných zariadení, hluk z prevádzky reštauračných zariadení a hluk z dopravy (35 vzoriek imisií).

Meranie vibračnej expozície v roku 2012 odborní pracovníci nevykonávali, nakoľko RÚVZ Banská Bystrica nie je držiteľom akreditácie.

Meranie umelého osvetlenia bolo vykonané v 4 rôzne zameraných organizáciách - ROSS Slovakia s.r.o., Bratislava, Slovenka Silver, s.r.o., B. Bystrica a v 5 triedach základných škôl v Čiernom Balogu a Detve.

RÚVZ Bratislava hl. m. SR: Meranie hluku, vibrácií a optického žiarenia je zabezpečované samostatným Oddelením fyzikálnych faktorov životného prostredia. Toto oddelenie je začlenené do Odboru hygieny životného prostredia. Meranie tepelno-vlhkostné mikroklimy v pracovnom i životnom prostredí zabezpečovali pracovníci Oddelenia laboratórií hygieny práce Odboru hygienických laboratórií.

Počet pracovníkov: Oddelenie fyzikálnych faktorov ŽP (v tom aj pracovne): celkom 6, z toho 3 VS, 1 Bc a 2 USO. Ťažiskové činnosti: Oddelenie fyzikálnych faktorov prostredia (OFFP) zabezpečovalo činnosti súvisiace s objektivizáciou a hodnotením vybraných fyzikálnych faktorov v prostredí najmä pre faktory hluk a umelé osvetlenie, ale nepriamo aj pre faktory vibrácie, lasery a elektromagnetické žiarenie. V tej súvislosti sa vykonávali najmä:

- príprava podkladov pre posudkovú činnosť a štátny zdravotný dozor ako aj konkrétna posudková činnosť v rozsahu zák. č. 355/2007 Z.z. pre vybrané faktory životného a pracovného prostredia (hluk, osvetlenie) na základe požiadaviek jednotlivých odborov RUVZ BA,
- posudková činnosť v rozsahu zák. č. 355/2007 Z.z. a stavebného zákona pre vybrané faktory životného a pracovného prostredia (hluk, osvetlenie) na základe zákonných požiadaviek externého prostredia,
- posudzovanie pracovísk so zdrojmi optického žiarenia (lasery, UV žiarenie) v spolupráci s odborom preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ BA a ÚVZ SR,
- zabezpečovanie ďalších činností súvisiacich s pripomienkovaním legislatívy v oblasti hluku, vibrácií a optického žiarenia, experimentálnymi meraniami a medzinárodnou spoluprácou na základe poverenia ÚVZ SR, resp. MZ SR tak ako je uvedené ďalej.

Metodická a konzultačná činnosť: bola zameraná hlavne na korenšpodenčnú národnú a medzinárodnú spoluprácu a výmenu materiálov s odbornými pracovnými komisiami v rámci nasledovných organizácií a záujmových odborných združení:

- UVZ SR Bratislava,
- Rada EU - Steering Group of Environmental Noise,
- EEA a SAŽP - Národný ohniskový bod pre spoluprácu s EEA pre oblasť hluk,
- IGNA - Pracovná skupina Interest Group Noise Assessment.

RÚVZ Košice: V rámci organizačnej štruktúry RÚVZ so sídlom v Košiciach je oddelenie fyzikálnych analýz začlenené do odboru chemických analýz. Činnosť oddelenia je zameraná na meranie a hodnotenie hluku, vibrácií, tepelno-vlhkostnej mikroklimy, osvetlenia a elektromagnetického poľa v spolupráci s ostatnými odbormi RÚVZ v spádovej oblasti v

rámci štátneho zdravotného dozoru a taktiež na základe externých požiadaviek (objednávok) fyzických a právnických osôb.

V roku 2012 došlo na oddelení fyzikálnych analýz k personálnym zmenám. 1. júla 2012 bola na oddelenie prijatá 1 VŠ pracovníčka, 1 pracovníčka DAHE bola z titulu materskej dovolenky neprítomná počas celého roka 2012.

Aktuálne personálne obsadenie oddelenia je nasledovne: VŠ: 3, DAHE: 1.

Objektivizácia fyzikálnych faktorov bola v priebehu roka 2012 vykonávaná na základe požiadaviek terénnych odborov RÚVZ, súvisiacich najmä s riešením sťažnosti obyvateľov (9 sťažnosti), ale taktiež objednávok právnických ako aj fyzických osôb (58 objednávok).

Prevádzky a zariadenia, v ktorých boli vykonávané merania jednotlivých fyzikálnych faktorov sa nachádzali na území okresov Košice mesto, Košice okolie, ale aj v iných okresoch Košického a taktiež Prešovského kraja. V rámci RÚVZ v Košickom kraji je OFA jediným pracoviskom vykonávajúcim meranie fyzikálnych faktorov. Z toho dôvodu sme v roku 2012 boli požiadaní o súčinnosť pri riešení podnetov taktiež RÚVZ so sídlom v Michalovciach (1 sťažnosť) a RÚVZ so sídlom v Trebišove (1 sťažnosť). V oboch prípadoch išlo o meranie hluku v životnom prostredí.

V roku 2012 bolo vypracovaných 199 protokolov z merania jednotlivých fyzikálnych faktorov. Objektivizácia fyzikálnych faktorov bola vykonávaná za účinnej spolupráce s pracovníkmi terénnych oddelení RÚVZ. Pracovníci OFA v priebehu roka 2012 vypracovávali odborné stanoviská k projektovým dokumentáciám, zavádzaniu nových technológií, rekonštrukciám a pod., odborné vyjadrenia k technickým dokumentáciám, k sťažnostiam na hluk v životnom prostredí, k protokolom z merania fyzikálnych faktorov vypracované inými organizáciami.

V priebehu roka 2012 bola vykonávaná konzultačná a poradenská činnosť týkajúca sa problematiky ochrany zdravia v dôsledku pôsobenia fyzikálnych faktorov pre právnické a fyzické osoby (spolu 15), ale aj pre pracovníkov iných odborov RÚVZ (hlavne HZP a PPL) ako aj odborné usmernenia pracovníkom iných v organizáciách vykonávajúcich meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov.

Iná odborná činnosť

V roku 2012 zabezpečovala vedúca oddelenia výučbu študentov 3. ročníka učebného odboru Verejné zdravotníctvo LF UPJŠ v Košiciach v predmete cvičenia z preventívneho pracovného lekárstva.

Pracovníci oddelenia poskytovali odbornú prípravu a metodické vedenie pracovníkom vykonávajúcim odbornú stáž v rámci RÚVZ.

RÚVZ Nitra: Merania fyzikálnych faktorov vykonávali pracovníci Oddelenia chemických a fyzikálnych analýz, počet pracovníkov vykonávajúcich meranie FF je 3,5 : IZP VŠ – vedúci oddelenia, 2 asistenti – IZP SŠ, DAHE 0,5 – SŠ. Oddelenie chemických a fyzikálnych analýz je organizačne začlenené pod Odbor laboratórnych činností. Pracovníci oddelenia vykonávali merania fyzikálnych faktorov v spolupráci s Oddelením preventívneho pracovného lekárstva a Oddelením životného prostredia v rámci štátneho zdravotného dozoru a v rámci platených služieb.

RÚVZ Poprad: Fyzikálne faktory na RÚVZ v Poprade sa merajú na úseku meraní expozícií chemickým a fyzikálnym faktorom, organizačne začleneného do špeciálnych laboratórií 1 chemických analýz. Špecializované laboratóriu 1 chemických analýz RÚVZ so sídlom v Poprade má akreditačné osvedčenie SNAS č. S-096.

Platnosť akreditácie : 26.11.2009 – 26.11.2013

Počet akreditovaných skúšok : 1 – Priame meranie hluku v pracovnom a životnom prostredí

Počet pracovníkov: 2 VŠ II.stupňa IOP

Laboratórium nevykonávalo metodickú a konzultačnú činnosť v oblasti fyzikálnych faktorov. Túto činnosť vykonáva NRC pre hluk a vibrácie zriadené na našom RÚVZ.

V spolupráci s NRC pre hluk a vibrácie laboratóriá vykonali monitoring podmienok pri porovnávacích meraniach v životnom a pracovnom prostredí, konané 31.5.2012 a 1.6.2012 v Novom Smokovci.

Pre NRC pre hluk a vibrácie laboratóriá vykonali spoločné merania s meracou skupinou ÚVZ SR pri objektivizácii hlučnosti v životnom prostredí z ovplyvňovania obytného prostredia hlukom v Liptovskom Mikuláši od spoločnosti Izzard a v Spišskej Belej z ovplyvňovania životného prostredia hlukom a vibráciami od kovovýroby Jána Ziburu.

RÚVZ Prešov: Oddelenie fyzikálnych analýz je začlenené do Odboru laboratórnych činností, ktorý predstavuje samostatný odbor v organizačnej štruktúre RÚVZ. Odbor je riadený vedúcim odborom a ten je priamo podriadený regionálnej hygieničke. Personálne obsadenie: 1 VŠ, 2 SZP.

Dátum platnosti akreditačného osvedčenia SNAS č. S - 150 : do 23.12.2014

Pracovníci vykonávajú meranie a hodnotenie hluku v pracovnom a životnom prostredí, meranie a hodnotenie vibrácií v pracovnom prostredí, meranie a hodnotenie umelého osvetlenia v pracovnom a životnom prostredí, meranie a hodnotenie tepelno-vlhkostnej mikroklímy v pracovnom a životnom prostredí podľa požiadaviek jednotlivých RÚVZ v Prešovskom alebo inom kraji, na základe objednávok jednotlivých firiem alebo na základe podnetov a sťažností občanov.

OFA v spolupráci s terénnym oddelením PPL RÚVZ Prešov sa podieľa na úlohe - Hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce u podozrení na chorobu z povolania, resp. ochorení súvisiacich s prácou vykonávaním požadovaných meraní.

Pracovníci oddelenia fyzikálnych analýz poskytovali konzultácie pre oddelenia PPL a HŽP z problematiky fyzikálnych faktorov.

Odborné stanoviská a konzultácie k dokumentáciám k územným rozhodnutiam, akustickým štúdiám a k projektovým dokumentáciám.

RÚVZ Prievidza:

Organizačne je pracovisko začlenené do Odboru preventívneho pracovného lekárstva - NRC pre problematiku uhoľných baní.

Personálne obsadenie pracoviska: počet VŠ 1, počet ÚSO 0,5. Dátum platnosti akreditácie: 21.1.2013 (hluk)

Zameranie činnosti: Národné referenčné centrum (NRC) pre problematiku uhoľných baní bolo na RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach zriadené rozhodnutím Ministra zdravotníctva Slovenskej republiky č. 1702/97 – A, zo dňa 15. 7. 1997, s účinnosťou od 1. 8. 1997. V roku 2007 bola činnosť NRC rozšírená o laboratórne činnosti - merania hluku, vibrácií, pevného aerosólu, mikroklimatických podmienok a stanovenia ortuti v ovzduší a v biologickom materiáli.

Hlavnou činnosťou pracoviska je meranie hluku. V pracovnom prostredí vykonávame meranie a hodnotenie expozície hluku zamestnancov na základe objednávky zákazníka alebo v rámci ŠZD. V životnom prostredí vykonávame meranie a hodnotenie imisií hluku vo vonkajšom a vnútornom prostredí na základe objednávky zákazníka alebo na základe podnetov a sťažností občanov.

Merania vibrácií prenášaných na ruky boli vykonané v pracovnom prostredí v súvislosti s prešetrením podozrení na choroby z povolania.

Merania tepelno-vlhkostnej mikroklímy boli vykonané ako súčasť meraní pevného aerosólu, chemických faktorov v ovzduší a imisií hluku vo vonkajšom prostredí a nemali samostatné

centrálne číslo. Samostatné meranie tepelno-vlhkostnej mikroklímy a jej vyhodnotenie nebolo v roku 2012 vykonané.

Merania optického žiarenia a elektromagnetických polí nevykonávame.

V roku 2012 v rámci interných seminárov pracovníci laboratórnej časti NRC pripravili prednášku na tému Základné aspekty hluku v pracovnom prostredí.

RÚVZ Trenčín: RÚVZ Trenčín - vykonáva meranie a hodnotenie fyzikálneho faktora hluk v pracovnom prostredí a životnom prostredí.

Meranie a hodnotenie hluku v pracovnom prostredí vykonávajú zamestnanci Laboratória RÚVZ Trenčín, Oddelenia chemických a fyzikálnych analýz ŽP a PP, Úsek fyzikálnych analýz.

Merania a hodnotenia fyzikálnych faktorov sú vykonávané na základe objednávok zákazníkov alebo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

RÚVZ Trenčín – ako orgán verejného zdravotníctva vykonáva štátny zdravotný dozor v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou.

Región svojím charakterom priemyselnej a poľnohospodárskej činnosti patrí z hygienického hľadiska medzi regióny s najzávažnejšou problematikou pracovného prostredia.

Metodická činnosť je vykonávaná v rámci odbornej praxe vysokoškolských študentov, ktorí sa zúčastňujú meraní priamo v teréne a zároveň je im poskytnutá príslušná odborná teória.

Konzultačná činnosť je poskytovaná konzultáciami počas merania alebo telefonickou formou.

RÚVZ Trnava: Pracovníci sú zaradení do Odboru objektivizácie a hodnotenia chemických a fyzikálnych faktorov pracovného a životného prostredia. Počet pracovníkov – celkom 4, z toho 2 VŠ a 2 ÚSO.

V r.2012 sme vykonali merania v 83 prevádzkach. Oddelenie už od r.2009 nevykonáva meranie vibrácií v pracovnom prostredí pre nevyhovujúce technické vybavenie. Pozastavené meranie umelého osvetlenia pracovísk (nie sme autorizované pracovisko) sme zase obnovili, keďže bola odstránená táto prekážka (Vyhláška MZ SR z 23.07.2011).

Stúpol počet objednávok na meranie mikroklimatických podmienok na pracoviskách, objednávky na objektivizáciu ostatných faktorov boli v počtoch porovnateľných s predošlým rokom.

RÚVZ Žilina: Oddelenie LPPL patrí pod Odbor laboratórnych analýz RÚVZ Žilina. V rámci oddelenie LPPL je delenie na úseky fyzikálnych faktorov, ktoré pozostáva z 3 VŠ a 1 SŠ.

Ťažisková činnosť na oddelení LPPL na úseku fyzikálnych faktorov RÚVZ Žilina spočíva v zabezpečení meraní a vyhodnotení hluku v životnom a v pracovnom prostredí, meranie a vyhodnotenie tepelno-vlhkostnej mikroklímy v pracovnom prostredí a vo vnútornom prostredí budov, meranie umelého osvetlenia a meranie vibrácií v pracovnom prostredí budov. Úsek fyzikálnych faktorov vykonáva meranie fyzikálnych faktorov v pracovnom a v životnom prostredí v rámci štátneho zdravotného dozoru ako aj riešenie podnetov V Žilinskom kraji, zabezpečuje vykonávanie expertíz a plnenie Programov a projektov podľa príslušných požiadaviek a v spolupráci s terénnymi oddeleniami. Pri plnení ťažiskových činností máme problém s ich zabezpečením vzhľadom na dlhotrvajúci problém zastaranej prístrojovej techniky.

Zamestnanci odd. LPPL úseku fyzikálnych faktorov pravidelne zabezpečuje konzultácie so zamestnancami terénnych oddelení RÚVZ Žilinského kraja, spolupracujú s PZS v Žilinskom kraji. Odborné problémy riešia konzultujú v spolupráci s NRC pre hluk a vibrácie RÚVZ so sídlom v Poprade.

Tabuľka 1

PREHĽAD MERANÍ VELIČÍN FYZIKÁLNYCH FAKTOROV V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ VYKONANÝCH ÚVZ V SR ZA ROK 2011															
ÚVZ	HLUK			VIBRÁCIE			OPTICKÉ ŽIARENIE (osvetlenie, lasery, UV, IR)			TEPELNO-VLHKOSTNÁ MIKROKLÍMA			ELEKTROMAGN. POLE		
	POČET			POČET			POČET			POČET			POČET		
	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz
ÚVZ SR	170	961	1725	16	48	51	343 ¹⁾	371 ¹⁾	372 ¹⁾	35	148	936	543	2172	5880
Bratislava hlavné mesto	605	1500	2050	4	30	55	655	1150	2650	0	0	0	0	0	0
B. Bystrica	79	163	649	0	0	0	17	311	1744	53	367	1386	0	0	0
Košice	108	252	5904	1	2	7	0	0	0	194	582	582	465	7440	10695
Nitra	923	2923	2923	0	0	0	0	0	0	6	22	144	0	0	0
Poprad	77	123	224	1	1	3	0	0	0	40	40	44	0	0	0
Prešov	372	1170	3171	12	97	163	658	787	787	6	97	426	0	0	0
Prievidza	285	571	571	8	24	24	0	0	0	102	400	400	0	0	0
Trenčín	220	810	810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tрнава	114	3784	3784	0	0	0	29	232	232	89	801	801	0	0	0
Žilina	519	1839	7356	0	0	0	401	870	2820	380	2652	2652	0	0	0
Spolu	3472	14096	29167	42	202	303	1760	3350	8233	905	5109	7371	1008	9612	16575

Poznámky k tabuľke:

počet vzoriek = počet meraných miest, napr. vysielateľ, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod. (označených kódovým číslom centrálného príjmu)

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

¹⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) osvetlenie 0/0/0, UV 334/362/362, lasery 9/9/1

PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ OOFŽP v SR

Prednášky a postery:

Chemické analýzy

- TARABČÁKOVÁ, D., IHNATKO, M., GAJDOŠOVÁ, D., SZEGHYOVÁ, Z., GAJDOŠ, A., STRMENSKÁ, K.: Výsledky monitoringu pracovného prostredia v prevádzke s rizikom chemickej karcinogenity. In: 35. konferencia českej a slovenskej spoločnosti pre mutagenézu vonkajšieho prostredia pri ČBS: Genetická toxikológia a prevencie rakoviny. Národné centrum ošetrovateľstva nelekárskych zdravotníckych odborov, Brno, ČR, 09. - 15. 05. 2012
- BIZUBOVÁ, R., SZEGHYOVÁ, Z., MAJOROŠ, J.: Sledovanie formaldehydu v pracovnom ovzduší. In: III. vedecká konferencia, Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a život. Prostredia. LF UPJŠ, Košice, 11. 09. 2012.
- BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PLŽÍKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁLOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, D., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, E., JANOŠEK, J.: Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk. In: III. vedecká konferencia, Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a život. Prostredia. LF UPJŠ, Košice, 11. 09. 2012.
- KOLENOVÁ, J., CHMELÍKOVÁ, D.: Objektivizácia pevných aerosólov v pracovnom prostredí. Odborná prax, SZU Bratislava, 16.04.2012.
- KOLENOVÁ, J., CHMELÍKOVÁ, D.: Objektivizácia chemických látok v pracovnom prostredí. Odborná prax, SZU Bratislava, 16.04.2012.
- KOLENOVÁ, J., CHMELÍKOVÁ, D.: Biologické expozičné testy. Odborná prax, SZU Bratislava, 16.04.2012.
- SZEGHYOVÁ, Z., BIZUBOVÁ, R.: Odber a stanovenie vybraných chemických faktorov v inhalovateľnej a respirabilnej frakcii aerosólu pracovného ovzdušia. In: Odborný seminár RÚVZ Košice, RÚVZ Košice, 13. 09. 2012.
- OLEJÁROVÁ, D., FERENCOVÁ, A.: Stanovenie dusičnanov a jódu v moči. In: Odborný seminár RÚVZ Košice, RÚVZ Košice, 13. 09. 2012.
- BOROŠOVÁ, D., KARÁSEK, I.: Analýza a hodnotenie obsahu toxických prvkov v sušených čajoch. In: Laboralim 2012, Banská Bystrica, 31.1.-1.2.2012.
- BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., VASSÁNYI, Z.: Monitorovanie chemických ukazovateľov v detských pieskoviskách. In: Chémia pod Urpínom, Katedra chémie PriF, UMB Banská Bystrica, 8.3.2012.
- PLŽÍKOVÁ, A., JANÍKOVÁ, K.: Perzistentné organické polutanty (POP) v materskom mlieku – DDT po štyridsiatich rokoch. In: Seminár pracovníkov RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Banská Bystrica, 26.06.2012.
- TÖRÖK, P.: Stanovenie steviozidov a rebaudiozidu A v nápojoch metódou HPLC. In: Seminár pracovníkov UVZ SR, UVZ SR, 12.7.2012.
- UHRÍNOVÁ, K., BUCHANCOVÁ, J., KAPASNÝ, M., ŠOŠKOVÁ, E., ZIBOLENOVÁ, J.: Je prostredie detských pieskovísk pre zdravie detí bezpečné? In: XX. vedecko-odborná

konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie. Nový Smokovec, 24.-26.09.2012.

ŠOŠKOVÁ, L., KARNETOVÁ, M.: Interpretácia výsledkov v kozmetických výrobkoch. In: Celoslovenská pracovná porada pre kozmetiku. Oščadnica, 21.-22.03.2012.

TOMÁŠKOVÁ, D., PIEŠOVÁ, M., AUGUSTÍNOVÁ, A., MIČIAKOVÁ, A.: Expozícia sevoranom zdravotníckych zamestnancov na operačných sálach. In: III. vedecká konferencia, Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a život. Prostredia. LF UPJŠ, Košice, 11. 09. 2012.

ŠOŠKOVÁ, L., PETRÁŠ, P., DIAČIKOVÁ, E.: Výživová hodnota hlavného denného jedla v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže. In: XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou, Životné podmienky a zdravie. Nový Smokovec, 24.-26.09.2012.

KARNETOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, L., CESNEKOVÁ, M.: Žiarivý a pekný úsmev – používať bieliace prípravky na zuby? In: XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou, Životné podmienky a zdravie. Nový Smokovec, 24.-26.09.2012.

TOMÁŠKOVÁ, D., AUGUSTÍNOVÁ, A., MIČIAKOVÁ, A.: Expozícia zamestnancov na zväračských pracoviskách. In: XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou, Životné podmienky a zdravie. Nový Smokovec, 24.-26.09.2012.

MIČIAKOVÁ, A.: Pevné aerosóly v pracovnom prostredí – metódy objektivizácie. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 26.3.2012.

TOMÁŠKOVÁ, D.: Sledovanie parametrov tepelnej pohody v kultúrnych zariadeniach v meste. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 26.3.2012.

PRIELOŽNÁ, I.: Kvalita minerálnych a pramenitých vôd v roku 2011. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 25.6.2012.

PETRÁŠ, P.: Jodidácia jedlej soli v roku 2011. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 24.9.2012.

SÍKOROVÁ, I.: Dusičnany v detskej výžive. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 24.9.2012.

ŠUŠOTOVÁ, A.: Vyhodnotenie medzinárodného dňa vôd. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 24.9.2012.

ŠIMEKOVÁ, M.: Sledovanie obsahu syntetických sladidiel v požívatinách. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, RÚVZ Žilina, 24.9.2012.

Biologické analýzy

HORECKÁ, M.: Slovenská legislatíva na ochranu zdravia pred cyanobaktériami. Konferencia Vodárenská biologie 2012, Praha, 1.-3.2.2012

HORECKÁ, M., CHOMOVÁ, L.: Výskyt zaujímavých cyanobaktérií na našich prírodných kúpaliskách, Jarný algologický seminár, Bratislava, 28.3.2012

HORECKÁ, M.: Verejné zdravotníctvo a ochrana zdravia pred cyanobaktériami. Konferencia Českej a Slovenskej limnologickej spoločnosti, Jasná, 25.- 29.6.2012

HORECKÁ, M.: Problematika cyanobaktérií a ochrana verejného zdravia na Slovensku. COST – MC meeting, Madrid, 15.11.2012

HORECKÁ, M.: Medzinárodná spolupráca verejného zdravotníctva na projekte COST ES 1105 Cyanobaktérie, Jesenný algologický seminár, Bratislava, 3.12.2012

DRASTICHOVÁ, I.: Implementácia HIA v SR. Pracovná porada slovensko-maďarského výboru na ochranu životného prostredia. Maďarsko, Győr, 24.8.2012

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I.: Molekulárno-biologické metódy a ich využitie pri diagnostike akantamébovej keratitídy. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, MZ SR, Bratislava, 27.3.2012

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., KILBERGEROVÁ, H.: Činnosť NRC pre ekotoxikológiu v roku 2011. Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 4.6.2012

DRASTICHOVÁ, I.: Nové projekty NRC pre ekotoxikológiu v roku 2012 a ďalšie roky. Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 4.6.2012

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., KILBERGEROVÁ, H.: Prírodné kúpaliská – odbery vzoriek. Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 4.6.2012

DRASTICHOVÁ, I.: Vyhodnotenie stanovenia akútnej ekotoxicity na prírodných kúpaliskách a vodárenských nádržiach. Porada vedúcich pracovníkov a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 8.11.2012

NAGYOVÁ, V.: Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva na rok 2012 a ďalšie roky pre biológiu životného prostredia. Porada vedúcich pracovníkov a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 8.11.2012

DRASTICHOVÁ, I., NAGYOVÁ, V.: Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch a sledovanie kvality pitných vôd v súvislosti so vznikom vedľajších produktov chlórovania. Ústavný seminár ÚVZ SR, Bratislava, 13.12.2012

ZÁMEČNÍKOVÁ, M., TERENOVÁ, A.: Palina a ambrózia – agresívne peľové alergény. Ústavný seminár, ÚVZ SR Bratislava, 29.3.2012

ZÁMEČNÍKOVÁ, M., TERENOVÁ, A.: Hodnotenie poškodenia chromozómov vplyvom chemických látok. Konzultačný deň NRC pre genetickú toxikológiu, ÚVZ SR Bratislava, 15.10.2012

LAFFÉRSOVÁ, J., HOCHMUTH, L., BENČAŤOVÁ, B., SNOPKOVÁ, Z.: Peľová sezóna 2011 na Slovensku. In: X. martinské dni imunológie, Martin, 21.- 23. marec 2012

LAFFÉRSOVÁ, J., BENČAŤOVÁ, B.: Problematika výskytu ambrózie na Slovensku. In: X. martinské dni imunológie, Martin, 21.- 23. marec 2012

LAFFÉRSOVÁ, J., SLOTOVÁ, K.: Alergény roztočov bytového prachu z pohľadu verejného zdravotníctva. In: X. martinské dni imunológie, Martin, 21.- 23. marec 2012

LAFFÉRSOVÁ, J., HOCHMUTH, L., BENČAŤOVÁ, B., SNOPKOVÁ, Z.: Peľová sezóna 2011 na Slovensku. In: XI. ročník vedeckej konferencie : Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia, Zvolen, 20. september 2012

LAFFÉRSOVÁ, J., BENČAŤOVÁ, B.: Analýza výsledkov peľového monitoringu vybraných alergénov za roky 2009-2012 v Banskej Bystrici. In: XI. ročník vedeckej konferencie : Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia, Zvolen, 20. september 2012

TRNKOVÁ, K.: Od molekúl po ekosystémy. XVI. medzinárodná konferencia Slovenskej limnologickej spoločnosti a České limnologickej spoločnosti, Jasná, 25.-29. jún 2012

TRNKOVÁ, K.: Ekológia a rozšírenie medicínsky významných voľne žijúcich meňaviek v bazénoch. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12. 9. – 14. 9. 2012

KUŠNIEROVÁ, M., BARÁTOVÁ, E., KRAVÁRIKOVÁ, M.: Význam monitorovania detských pieskovísk v nitrianskom regióne. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012

Mikrobiológia životného prostredia

GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., ŠIMONYIOVÁ, D.: Charakteristika a identifikácia *Escherichia coli* O 104:H4. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia. Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012

GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.: Diagnostika VTEC/STEC v úradnej kontrole potravín. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia, Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Laboratórna diagnostika VTEC/STEC v podmienkach NRC pre mikrobiológiu životného prostredia. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27.3. 2012

PAVLEOVÁ, E., ŠVARDOVÁ, A.,: Štandardizácia odberov pitných vôd – základný predpoklad prevencie vzniku infekčných ochorení z vôd. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27.3. 2012

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., PAVLEOVÁ E.,: Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27.3. 2012

ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ Z.: Organizovanie medzilaboratórneho porovnávacieho skúšania v NRC pre MŽP a pre legionely v ŽP. Ústavný seminár, ÚVZ SR, Bratislava, 29.3.2012

ŠPALEKOVÁ, M., ŠIMONYIOVÁ, D., KOTRBANCOVÁ M.: Epidemiológia legionelóz na Slovensku. XI. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou. Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS, Banská Bystrica, 9.-11.5.2012

GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.: Molekulárna diagnostika verotoxín – produkujúcich *Escherichia coli* v úradnej kontrole potravín. Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů, Brno, 7. – 8.6.2012

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ, A., GIČOVÁ, A.: Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy. Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů, Brno 7. – 8.6.2012

ŠIMONYIOVÁ D., Mikrobiologické ukazovatele v pripravovaných legislatívnych úpravách v problematike vôd určených na kúpanie. Mikrobiologický kurz 2012. Výskumný ústav vodného hospodárstva, Bratislava, 19.6.2012

ŠIMONYIOVÁ D., Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami. Mikrobiologický kurz 2012. Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava, 19.6.2012

OLEKSZYOVÁ, L., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., ŠIMONYIOVÁ, D., DODOKOVÁ, S.: Úlohy a zameranie činnosti NRC pre mikrobiológiu životného prostredia. V. Vedecká konferencia: Mladí vedci - bezpečnosť potravinového reťazca, Nitra, 8.11. – 9.11. 2012

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Diagnostika VTEC vo vodách. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠVARDOVÁ A., SIROTNÁ, Z., PAVLEOVÁ E.: Mikrobiologická kvalita pitných vôd z individuálneho zásobovania, Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012

SIROTNÁ, Z.: Účasť ÚVZ SR na medzinárodnom projekte PROMISE. Ústavný seminár, ÚVZ SR, Bratislava, 27.9.2012

ŠIMONYIOVÁ, D.: Vyhodnotenie medzilaboratórneho porovnávacieho skúšania MŽP-MP-22/2012 podľa STN ISO 6340 Kvalita vody. Stanovenie *Salmonella sp.* a MŽP-MP-24/2012 na identifikáciu vybraných mikroorganizmov z čeľade *Enterobacteriaceae* (dôkaz baktérií *Cronobacter spp.*) a z čeľade *Vibrionaceae*. Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru HH SR pre MŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 7.11.2012

ROSINSKÝ, J., PETROVIČOVÁ, K. : Necholerové vibriá izolované na Slovensku. Konferencia - Deň Národných referenčných centier, MZ SR, Bratislava, 27.3.2012

ROSINSKÝ, J.: História a epidémie cholery. Celoslovenský konzultačný deň MŽP a zasadanie poradného zboru HH SR pre MŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 5.6.2012

ROSINSKÝ, J.: Necholerové vibriá izolované na Slovensku. Seminár, RÚVZ Komárno, 27.6.2012

ROSINSKÝ, J.: Cholera v histórii a súčasnosti ľudstva. XIII. Prowazekove dni - celoslovenská konferencia mikrobiológov, Komárno, 25-26.10.2012

ROSINSKÝ, J: Vplyv propolisu na vybrané druhy baktérií. Seminár, RÚVZ Komárno, 13.12.2012

JÁSZAYOVÁ, I., HUDÁKOVÁ, M., TAKÁČOVÁ, E. : Sledovanie výskytu Legionell vo vzorkách životného prostredia. Ústavný seminár, RÚVZ Košice, 24.04.2012

TKÁČOVÁ, E., DAŇKOVÁ, E.: Sledovanie výskytu Legionell vo vzorkách životného prostredia. Ústavný seminár, RÚVZ Košice, 31.05.2012

TKÁČOVÁ, E., DAŇKOVÁ, E., SMEJKALOVÁ, M.: Prieskum výskytu vodných makrofytov vo vybraných prírodných kúpaliskách v okrese Košice okolie. III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia, UPJŠ Košice, 11.09.2012

KUŠNIEROVÁ, M., BARÁTOVÁ, E., KRAVÁRIKOVÁ, M.: Význam monitorovania detských pieskovísk v nitrianskom regióne. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012

AKURÁTNY, A., KRAK, J., ROSIPALOVÁ, A., VALLUŠ, E.: Možnosti vynechania dezinfekcie vody vo vybraných vodovodoch v podtatranskom regióne. Odborná konferencia - Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou, Nový Smokovec, apríl 2012

PILKOVÁ, D.: Koloidné striebro ako antimikróbná látka. Ústavný seminár, RÚVZ Poprad, 20.9. 2012

VIRAVCOVÁ, T.: Kvasinky – staré známe. Ústavný stredoškolský seminár, RÚVZ Poprad, 19.9. 2012.

PITONÁKOVÁ, D., TÓKÓLYOVÁ, M.: Bylinné čaje a plesne. Ústavný stredoškolský seminár, RÚVZ Poprad, 19.9. 2012.

GELLEOVÁ, A.: Grampozitívne sporujúce anaeróbne tyčinky. Interný seminár OMŽP, RÚVZ Prešov, marec 2012

BODNÁROVÁ, A.: Vírusy a makroorganizmus. Interný seminár OMŽP, RÚVZ Prešov, jún 2012

PRIBIŠOVÁ, J.: Mikrobiológia potravín rastlinného pôvodu - obilie, múka, ovocie, zelenina. Interný seminár OMŽP, RÚVZ Prešov, apríl 2012

JANEČKOVÁ, M.: Gram-negatívne tyčinky – Legionely. Interný seminár OMŽP, RÚVZ Prešov, október 2012

BÍROVÁ, Ľ., RYBÁROVÁ, A.: Mikrobiológia v kozmetike. XX vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou - Životné podmienky a zdravie, Nový Smokovec, 24.-26. 9. 2012

RYBÁROVÁ, A: Dezinfekcia a dezinficiencia. Odborný seminár, RÚVZ Žilina, 24.9.2012

MOHYLÁKOVÁ, Z.: Mikrobiologická kvalita vody. Odborný seminár, RÚVZ Žilina, 26.3.2012

KOCIANOVÁ, H.: Odber a transport vzoriek na termotolerantné kampylobaktery. Konzultačný deň NRC pre MŽP, ÚVZ SR Bratislava, 5.6.2012

KOCIANOVÁ, H., ŠTEFKOVIČOVÁ, M., BUSTÍNOVÁ, J.: Mikroorganizmy izolované z rybných pedikúr. Odborná konferencia s medzinárodnou účasťou - Mikrobiológia vody a životného prostredia, Nový Smokovec, 12.-14.9.2012

KOCIANOVÁ, H.: Termotolerantné kampylobaktery. Odborný seminár, RÚVZ Trenčín, 17.9.2012

KOCIANOVÁ, H., ŠTEFKOVIČOVÁ, M., BUSTÍNOVÁ, J.: Mikrobiologická problematika rybných pedikúr. XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou- Životné podmienky a zdravie, Nový Smokovec, 24.-26-9.2012

HUMAJ, P.: Biologické a mikrobiologické ukazovatele vôd. Odborný seminár, RÚVZ Prievidza, 14.3. 2012

Fyzikálne faktory

JUCHOVÁ, Ľ.: UV žiarenie v prevádzkach so solárnymi zariadeniami, Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR, Ošadnica, 23.5.2012

JUCHOVÁ, Ľ., CHRENKOVÁ, M.: Meranie UV žiarenia v prevádzkach so solárnymi zariadeniami, praktické skúsenosti, Pracovný seminár a konzultačné dni RÚVZ v SR a odborne spôsobilých osôb pre fyzikálne faktory prostredia, Nový Smokovec, 30.-1.6.2012

JUCHOVÁ, Ľ., CHRENKOVÁ, M.: Meranie UV žiarenia v prevádzkach s opaľovacími zariadeniami v SR, LABOR TESTEXPO – špecializovaná výstava laboratórnej techniky, služieb a pomôcok – testovania, skúšobníctva, INCHEBA EXPO, Bratislava, 8.- 9.11.2012

ROŠČÁK, J.: Meranie a hodnotenie expozície elektromagnetickému poľu, IX. Martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie, Martin, 9. – 10.2.2012

ROŠČÁK, J.: Návrh smernice Rady EÚ k problematike elektromagnetických polí, Hodnotenie kvality prostredia 2012, Košice, 24. – 25.10.2012

MIHALČÍK, Ľ., DVOŘÁČEK, D., PETRÁK, P. ZAŤKO, P.: *Review of directive 2002/49/EC based on noise measurements in Bratislava*

EURONOISE 2012 - medzinárodná konferencia EAA , Praha 10-13.06.2012

MIHALČÍK, L., PhD: *Štatistické hladiny hluku-príspevok k tvorbe metodík MZ SR*
Hodnotenie kvality prostredia 2012 - konferencia pod záštitou HH SR , TU Košice 24-5.10.2012

ROTH, J.: Práca NRC pre hluk a vibrácie a najčastejšie otázky, Pracovný seminár Nový Smokovec, 30.5-1.6.2012

TOMÁŠKOVÁ, D.: Sledovanie parametrov tepelnej pohody v kultúrnych zariadeniach v meste Žilina, Odborný seminár , 27.2.2012, RÚVZ Žilina

TOMÁŠKOVÁ, D., VŠETIČKOVÁ, S., LIŠKA, M., DUBOVCOVÁ, M.: Pracovný seminár a konzultačné dni RÚVZ v SR, 31.5.2012 , Nový Smokovec

LIŠKA, M.: Znižovanie hlučnosti vo výrobných prevádzkach. Skutočnosť či fikcia?, Odborný seminár 25.6.2012, RUVZ Žilina

PIEŠOVÁ, M.: Hluk v pracovnom prostredí, Odborný seminár 17.12.2012, RUVZ Žilina

Publikácie:

Chemické analýzy

TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M.: Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES. XII. Zborník príspevkov z konferencie s medzinárodnou účasťou. Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi. 8.-11.5.2012, Bratislava, Chemické listy, 106, 2012, s.354, ISSN 1803-2389.

CHOVANCOVÁ, J., ČONKA, K., FABIŠIKOVÁ, A., DÖMÖTÖROVÁ, M., STACHOVÁ SEJÁKOVÁ, Z., DROBNÁ, B., KOČAN, A.: PCDD/PCDF and PCB Concentrations in Raw Milk in the Vicinity of VARIOUS Incinerators and Metallurgical Plants in Slovakia. Chemické listy 106, 2012, s. 188-191, ISSN 1803-2389.

HEGEDŮSOVÁ, A. – JAKABOVÁ, S. – HEGEDŮS, O. – VALŠÍKOVÁ, M. – UHER, A.: Testing of Selenium Inhibition Effect on Selected Characteristics of Garden Pea. Eur. Chem. Bull. 2012, 1(12), 520-523. ISSN 2063-5346

HEGEDŮS, O. - ŠMOTLÁKOVÁ, Z. – HEGEDŮSOVÁ, A. : Hodnotenie metódy stanovenia kreatinínu v moči dvomi nezávislými metódami, 2012. In. Slovak Journal of Health Sciences : časopis v oblasti výskumu zdravia, zdravotného stavu a liečby chronických ochorení. - ISSN 1338-161X, Vol. 3, no. 1 (2012), p. 25-31.

BOROŠOVÁ, D., PLŽIKOVÁ, A., KRČMOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J.: Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk. In. III. vedecká konferencia Využitie experimentálnych metód pri ochrane a podpore zdravia obyvateľstva: 11. septembra 2012 Košice. – ISBN 978-80-7097-952-5, s. 18.

JAKABOVÁ, S. – HEGEDŮSOVÁ, A. – HEGEDŮS, O. – JAKAB, I., DUBAJOVÁ, J. – PAVLÍK, V.: Inštrumentálne metódy analytické. - Nitra : UKF, 2011 . - CD-ROM. - ISBN 978-80-558-0033-2.

HEGEDŮSOVÁ, A. – JAKABOVÁ, S.- PERNYESZI, T.- FARKAS, V. – TÁLOS, K. – HEGEDŮS, O.: Use of Phytoremediation Techniques for Elimination of Lead Content in Soil, 2012. In. 5th International Symposium on Biosorption and Bioremediation : proceedings of abstracts, Prague June 24 - 28, 2012. - Prague : Institute of Chemical Technology, 2012. - ISBN 978-80-7080-819-1, P. 196.

- HEGEDŮSOVÁ, A. – JAKABOVÁ, S. – HEGEDŮS, O. – PAVLÍK, V. – DUBAJOVÁ, J. – JAKAB, I.: Audiovizualizačné techniky vo vyučovaní experimentov k tematickým okruhom inštrumentálnych analytických metód = Audiovisual techniques in teaching of experiments within topics of instrumental analytical methods. – Záverečná správa. Nitra : UKF, 2012. - 15 s. - ISBN KEGA 3/7428/09.
- POLÁKOVÁ, M., KRAJČOVIČOVÁ, Z., MELUŠ, V., ŠTEFKOVIČOVÁ, M., ŠULCOVÁ, M.: Study of urinary concentrations of mandelic acid in employees exposed to styrene. *Cent Eur J Public Health* 2012, (3), p. 226-232.
- KOLENOVÁ, J. A KOL.: Meranie a hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo vnútornom ovzduší materských škôl. In „Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia“, III. vedecká konferencia, 11. septembra 2012, Košice, s. 63-67.
- BIZUBOVÁ, R. – SZEHGÝOVÁ, Z. - MAJOROŠ, J.: Sledovanie formaldehydu v pracovnom ovzduší. In: Holéczyová, G., Hudák, A., Ružičková, S.: Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia III. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 84 - 89. ISBN 978-80-7097-985-3
- BOROŠOVÁ, D. - KRČMOVÁ, E. - PLŽÍKOVÁ, A. - VASSANYI, Z. - MAJOROŠ, J. - KRÁĽOVIČOVÁ, E. - DUBAJOVÁ, J. - KUKUČOVÁ, M. - ŠOŠKOVÁ, L. - JANOŠEK, J.: Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk. In: Holéczyová, G., Hudák, A., Ružičková, S.: Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia III. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 74 - 79.
- FÁBEROVÁ, Z., ŠEVČÍKOVÁ, E.: Stanovenie pesticídov v detskej a dojčenskej výžive kvapalinovou a plynovou chromatografiou. In: Holéczyová, G., Hudák, A., Ružičková, S.: Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia III. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s.18-22, ISBN 978-80-7097-985-3
- TARABČÁKOVÁ, D. - IHNATKO, M. – GAJDOŠOVÁ, D. – SZEGHYOVÁ, Z. – GAJDOŠ, A. - STRMENSKÁ, K.: Výsledky monitoringu pracovného prostredia v prevádzke s rizikom chemickej karcinogenity. In: Zborník : Genetická toxikológia a prevencia rakoviny, Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, Brno, vydanie 1., 2012, s. 107.
- BOROŠOVÁ, D., KARÁSEK, M.: Analýza a hodnotenie obsahu toxických prvkov v sušených čajoch. In: Zborník vedeckých prác, Laboralim 2012, Bratislava 2012, s.57-61, ISBN 978-80-227-3696-1.
- BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PLŽÍKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, L., JANOŠEK, J.: Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk. In: Zborník abstraktov, Technická univerzita v Košiciach, jún 2012, s.18, ISBN 978-80-7097-952-5.
- HEGEDŮS, O, PAVLÍK, V., ŠMOTLÁKOVÁ, Z.: Problematika sledovania ukazovateľov vôd z kúpalísk. In: Zborník referátov z odborného seminára RÚVZ so sídlom v Nitre, Jeseň-2012. RÚVZ so sídlom v Nitre, roč. 4 , č. 1, (2012), s. 4 - 10.

DOMANICKÁ, M., DUBAJOVÁ, J., ŠMOTLÁKOVÁ, Z.: Formaldehyd v zdravotníckych zariadeniach. In: Zborník referátov z odborného seminára RÚVZ so sídlom v Nitre, Jeseň-2012. RÚVZ so sídlom v Nitre, roč. 4 , č. 1, (2012).

TAKÁČOVÁ, T.: Biologický monitoring pri profesionálnej expozícii rôznym chemickým faktorom. Blok prednášok - modul.č.23 - vzdelávanie zamestnancov RÚVZ v SR, RÚVZ Košice, 13.6.2012

TAKÁČOVÁ, T.: Biologický monitoring pri profesionálnej expozícii rôznym chemickým faktorom. Blok prednášok – modul č.23 - vzdelávanie zamestnancov RÚVZ v SR, RÚVZ Prešov, 14.6.2012

TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., TILINGEROVÁ, I: Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov. Seminár ÚVZ SR, Bratislava, 26.6.2012

TAKÁČOVÁ, T. a kol.: Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES. Konzultačný deň NRC pre ETX, ÚVZ SR, Bratislava, 6.12.2012

FÁBEROVÁ, Z.: Stanovenie pesticídov v detskej výžive plynovou a kvapalinovou chromatografiou. Konferencia s medzinárodnou účasťou „Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi, Bratislava, 8-11.5.2012.

DÖMÖTÖROVÁ, M., FÁBEROVÁ, Z, ŠEVČÍKOVÁ, E.: Stanovenie pesticídov v detskej výžive plynovou a kvapalinovou chromatografiou. Špecializovaná výstava laboratórnej techniky, služieb a pomôcok – testovania, skúšobníctva „LABOR-TESTEXPO“. Incheba EXPO, Bratislava, 9.11.2012.

KUREJOVÁ, E.: Monitoring obsahu prídavných látok v potravinách. Ústavný seminár, ÚVZ SR, Bratislava, 26.4.2012

KUREJOVÁ, E.: Chemická analýza cyanotoxínov vo vodárenských nádržiach a v prírodných kúpaliskách. Konferencia s medzinárodnou účasťou Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi, Bratislava, 8.-11.5.2012

KÁNIKOVÁ, M., HALZLOVÁ, K., JAJCAJ, M., MIKLANKOVÁ, O., LAHUČKÁ, E.: Sledovanie kvality vnútorného ovzdušia vo vybraných školách – projekt SINPHONIE. Konferencia, Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia, Košice, 11.09.2012

KUREJOVÁ, E., KÁNIKOVÁ, M.: Aký vzduch dýchajú naše deti? Sledovanie obsahu formaldehydu v školských triedach v rámci medzinárodného projektu SINPHONIE. Konferencia, Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia, Košice, 11.09.2012

KÁNIKOVÁ, M., HALZLOVÁ, K., JAJCAJ, M., MIKLANKOVÁ, O., LAHUČKÁ, E.: Sledovanie kvality vnútorného ovzdušia vo vybraných školách – projekt SINPHONIE. Labor-TestExpo, Bratislava, 08.-09.11.2012

KUREJOVÁ, E., KÁNIKOVÁ, M.: Aký vzduch dýchajú naše deti? Sledovanie obsahu formaldehydu v školských triedach v rámci medzinárodného projektu SINPHONIE. Labor-TestExpo, Bratislava, 08.-09.11.2012

TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M.: Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES. XII. Konferencia s medzinárodnou účasťou "Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi", Bratislava, 8.-11.5.2012

TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M.: Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES. LABOR-TESTEXPO 2012, INCHEBA EXPO, Bratislava, 8.-9.11.2012

HEGEDŮSOVÁ, A. – JAKABOVÁ, S.- PERNYESZI, T.- FARKAS, V. – TÁLOS, K. – HEGEDŮS, O. : Use of Phytoremediation Techniques for Elimination of Lead Content in Soil, 2012. In. 5th International Symposium on Biosorption and Bioremediation : poster presentation, Prague June 24 - 28, 2012. - Prague : Institute of Chemical Technology, 2012. P. 196.

HEGEDŮSOVÁ, A., JAKABOVÁ, S., HEGEDŮS, O., VALŠÍKOVÁ, M., UHER, A. 2012. Testing of Selenium Inhibition Effect on Selected Characteristics of Garden Pea. In. 4th International Symposium on Trace Elements in the Food Chain. TEFC 2012. Visegrád, Hungary 15-17 november 2012 .

Biológia životného prostredia

HORECKÁ, M.: Slovenská legislatíva na ochranu zdravia pred cyanobaktériami. In Sborník konferencie Vodárenská biologie 2012, Praha, 2012, pp. 17-19, ISBN 978-80-86832-65-4

HORECKÁ, M.: Verejné zdravotníctvo a ochrana zdravia pred cyanobaktériami. In Zborník konferencie SLS a ČLS, Jasná, Nízke Tatry, 2012, pp. 46-47, ISBN978-80-971056-0-0

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I.: Molekulárno-biologické metódy a ich využitie pri diagnostike akantamébovej keratitídy. Zborník abstraktov z odbornej konferencie NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, MZ SR, Bratislava, 27.3.2012.

TRNKOVÁ, K.: Ecology and extension of free living amoebae in swimming pools: or how to create optimal conditions for their life. In: Čiamporová-Zaťovičová Z. (ed.) 2012: XVI. konferencia Slovenskej limnologickej spoločnosti a České limnologické spoločnosti, Zborník príspevkov, 25.-29. jún 2012, Jasná, Vydavateľ: Slovenská limnologická spoločnosť pri SAV, Bratislava, 1. vydanie, 2012, 235 pp.

TRNKOVÁ, K.: Ekológia a rozšírenie medicínsky významných voľne žijúcich meňaviek v bazénoch. In: Mikrobiológia vody 2012 - Zborník prednášok a posterov z vedeckej konferencie:Kongresové centrum Nový Smokovec, 12.9.–14.9.2012, Bratislava: Československá spoločnosť mikrobiologická, 2012, s. 73-75, ISBN 978-80-971197-2-0

Mikrobiológia životného prostredia

GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Charakteristika a identifikácia *Escherichia coli* O 104:H4. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia. Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012, Zborník vedeckých prác, str. 62-65, ISBN 978-80-227-3696-1

GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.: Diagnostika VTEC/STEC v úradnej kontrole potravín. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia, Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012, Zborník vedeckých prác, str. 233-236, ISBN 978-80-227-3696-1

STARUCH, L., MATI, M., SYČOVÁ, M., JANČOVIČOVÁ, J., JAWORSKA, G., SIROTNÁ, Z.: Nové štúdie o vplyve probiotických kultúr na zdravie konzumenta – ich reálny vedecký základ a možný dopad. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia, Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012, Zborník vedeckých prác, str. 251255-236, ISBN 978-80-227-3696-1

GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.: Molekulárna diagnostika verotoxín – produkujúcich *Escherichia coli* v úradnej kontrole potravín. Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů, 7. – 8.6.2012, Brno. Zborník abstraktov, str. 23 – 24

PAVLEOVÁ, E., ŠVARDOVÁ, A.: Štandardizácia odberov pitných vôd – základný predpoklad prevencie vzniku infekčných ochorení z vôd. 2012, Bratislava, 27.3. 2012., IX Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR., Zborník abstraktov, str. 35

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Laboratórna diagnostika VTEC/STEC v podmienkach NRC pre mikrobiológiu životného prostredia. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27.3.2012, Zborník abstraktov, str. 9

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., PAVLEOVÁ, E.,: Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami. 2012, Bratislava, 27.3. 2012., IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR., Zborník abstraktov, str. 10

STARUCH, L., MATI, M., SIROTNÁ, Z.: Benefity fermentovaných mäsových výrobkov s prídavkom probiotických mikroorganizmov. IX. Medzinárodná vedecká konferencia: Bezpečnosť a kontrola potravín, Nitra, 28.-29.3.2012, Zborník prác, str. 201-204 ISBN 978-80-552-0769-8

ŠPALEKOVÁ, M., ŠIMONYIOVÁ, D., KOTRBANCOVÁ M., Epidemiológia legionelózy na Slovensku. XI. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS, Banská Bystrica, 9.-11.5.2012, Zborník abstraktov

ŠIMONYIOVÁ, D., Legislatíva v súvislosti s vodami na kúpanie. Mikrobiologický kurz 2012, Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava, 19.6.2012, Zborník, str. 4-7, ISBN 978-80-89062-87-4

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ, A., GIČOVÁ, A.: Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy. Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů, 7. – 8.6.2012, Brno. Zborník abstraktov, str. 60 - 61

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., PAVLEOVÁ, E.,: Mikrobiologická kvalita pitných vôd z individuálneho zásobovania, Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012, Zborník prednášok a posterov, str. 40-43, ISBN 978-80-971197-2-0

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ A., GIČOVÁ, A.: Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012, Zborník prednášok a posterov, s. 163-166, ISBN 978-80-971197-2-0

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Diagnostika VTEC vo vodách. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012, Zborník prednášok a posterov, str. 29-30, ISBN 978-80-971197-2-0

ŠVARDOVÁ, A., OLEKSZYOVÁ, L., GIČOVÁ, A., DODOKOVÁ, S., ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ, Z.: Sledovanie mikrobiologickej kvality minerálnych a pramenitých balených

vôd. V. Vedecká konferencia: Mladí vedci - bezpečnosť potravinového reťazca, Nitra, 8.11. – 9.11. 2012, Zborník, ISBN 978-80-970552-6-4

GIČOVÁ, A.: Hodnotenie rizika expozície pre *E.coli* v potravinovom reťazci v SR. Vedecké hodnotenia rizika hodnotenia na rok 2012, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR), 2012

ŠIMONYIOVÁ D.: Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami. Mikrobiologický kurz 2012, Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava, 2012, Zborník, s. 4-7, ISBN 978-80-89062-87-4

SEMAN, M., PROKŠOVÁ, M., ROSINSKÝ, J., FERIANC, P.: Isolation, identification, and characterization of *Vibrio cholerae* from the Danube River in Slovakia. *Folia Microbiol*, 57(3):191-7

LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Tabuľka č. 1 : Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM v ÚVZ SR v roku 2012

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	NRC pre poliomyelitídu	Izolácia enterovírusov na BK zo vzoriek biologického materiálu a vzoriek z vonkajšieho prostredia; identifikácia: poliovírusov (PV) – VNT a non-polio enterovírusov (NPEV) – VNT; dôkaz protilátok proti enterovírusom - VNT; stanovenie citlivosti BK na poliovirusy, konfirmácia enterovírusov metódou NIFT, testovanie BK na kontamináciu mykoplazmami.
		NRC pre chrípku	Izolácia vírusu chrípky A, B na BK a v kuracích embryách; identifikácia izolátov vírusu chrípky A/H1, A/H3, A/H1N1 pdm09, B a určenie jednotlivých variantov; detekcia prítomnosti vírusovej nukleovej kyseliny vírusu chrípky A, B (molekulárno-biologické metódy), subtypizácia vírusov chrípky A/H1, A/H3, A/H1N1 pdm 09, A/H3N2v, B (molekulárno biologické metódy); detekcia prítomnosti vírusovej nukleovej kyseliny vírusov parachrípky 1,3, respiračno-syncyciálneho vírusu a adenovírusu (molekulárno-biologické metódy). Detekcia antigénov vírusu chrípky typu A, B, respiračno-syncyciálneho vírusu a adenovírusu imunochromatografickým testom.
		NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky	Sérolog. diagnostika protilátok (ELISA) IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalititídy a proti hantavírusom (sérotyp Dobrava/Hantaan a Puumala).
		NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu	Dôkaz Anti-Morbilli vírus IgM, IgG, Anti-Rubeola vírus IgM, IgG, Avidita: Anti-Rubeola vírus IgG, Anti-Parotitis vírus IgM, IgG a Anti-Parvovirus B19 IgM, IgG – ELISA a dôkaz vírusovej NK osýpok, rubeoly, parotitídy - PCR; izolácia vírusu: osýpok, rubeoly a parotitídy na BK.
		NRC pre meningokoky	Druhá fenotypizačná identifikácia kultivačných izolátov <i>N. meningitidis</i> -biochemicky; určenie séro skupiny antisérami sklíčkovou aglutináciou; citlivosť <i>N. meningitidis</i> na ATB– E-test, identifikácia kmeňov genotypizačnými metódami včítame sekvenačných (MLST –multilocus sequence typing, identifikácia proteínov vonkajšej membrány PorA –VR1,VR2,VR3, FetA) v laboratóriu molekulárnej diagnostiky.
		NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB	Identifikácia a verifikácia bakt. kmeňa; citlivosť na ATB-disková difúzna a mikrodilučná metóda podľa CLSI; mechanizmy rezistencie podľa CLSI a EUCAST; prehľady rezistencie na antibiotiká.
		NRC pre salmonelózy	Biochemická identifikácia <i>Salmonella</i> spp.; sérotypizácia <i>Salmonella</i> spp. metódou aglutinácie na sklíčku; stanovenie citlivosti na ATB diskovou difúznou metódou; verifikácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. pred fágovou typizáciou; adjustácia a zasielanie izolátov <i>Salmonella</i> spp. na fágovú typizáciu, selekcia a adjustácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. na analýzy vykonávané metódami génovej typizácie, tvorba zbierky kultúr <i>Salmonella</i> spp., absolvovanie-medzilaboratórnych medzinárodných porovnaní (externej kontroly kvality), vykonávania typizácie–neznámych izolátov <i>Salmonella</i> spp. pracovísk v medzinárodných sieťach pre surveillance salmonelóz (WHO, GFN, FWD, ECDC),spolupráca v systéme rýchleho varovania(EWS) a UI pri riešení epidémií z potravín v rámci EÚ, vykonanie externej kontroly kvality typizácie <i>Salmonella</i> spp. v diagnostických laboratóriách klinickej mikrobiológie v SR.
		Laboratórium pre diagnostiku respiračných infekcií vírusovej etiológie	Dôkaz protilátok metódami komplementfixačnej reakcie (KFR) a hemaglutinačno-inhibičného testu (HIT) proti vírusu chrípky typu A a B (KFR, HIT) adenovírusu (KFR); respiračnému syncyciálnemu vírusu (KFR); vírusu parainfluenzy sérotypov 1,2,3 (KFR); vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy (KFR); <i>Chlamydia psittaci</i> (KFR); <i>Coxiella burnetii</i> (KFR), <i>Mycoplasma pneumoniae</i> (KFR). Dôkaz protilátok IgA, IgM a IgG metódou ELISA proti adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu parainfluenzy sérotypov 1,2,3, vírusu chrípky typu A a typu B.

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	Laboratórium pre diagnostiku neuroinfekcií, ochorení kardiovaskulárneho systému a zažívacieho traktu- vírusovej etiológie	Izolácia enterovírusov v pokuse o izoláciu vírusov na BK; dôkaz sekrečných a včasných protilátok proti EV infekciám (ELISA), Detekcia rotavírusov, adenovírusov, norovírusov (Norwalk-like), astrovírusov metódami ELISA, imunochromatografia, PCR. Stanovenie vírusneutralizačných protilátok voči EV (VNT).
	pre potreby NRC a špecializovaných laboratórií OLM ÚVZ SR	Laboratórium molekulárnej diagnostiky	Stanovenie možnej kontaminácie bunkových kultúr <i>Mycoplasma</i> spp. metódou PCR, identifikácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou PCR, odlišenie izolátov <i>Salmonella</i> spp. schopných metabolizovať D-tartarát metódou PCR, určenie vybraných flagelárnych antigénov prvej a druhej fázy u izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou PCR, charakterizácia vybraných kmeňov <i>Salmonella</i> spp. metódou pulznej elektroforézy, identifikácia izolátov <i>Neisseria meningitidis</i> metódou PCR, určenie séroskupiny izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou PCR, charakterizácia vybraných izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou MLST (Multi Locus Sequence Typing), určenie typu PorA <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>porA</i> , určenie typu PorB <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>porB</i> , určenie typu FetA proteínu <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>fetA</i> , monitoring vybraných izolátov <i>Salmonella</i> spp. a <i>N. meningitidis</i> metódou RAPD PCR, detekcia vírusov rodu <i>Enterovirus</i> metódou nested PCR, doplnenie diagnostiky norovírusov a astrovírusov metódou PCR v prípade hraničných hodnôt serologického vyšetrenia, určenie vybraných sérotypov rotavírusov (G1, G2, G3, G4, G9, P8, P4, P6).
	SR	Laboratórium bunkových kultúr	Centrálna príprava štandardných bunkových línií pre potreby virologických laboratórií OLM a v rámci SR pre spolupracujúce virologické laboratóriá zriadené na báze RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach; priebežné dopĺňovanie a udržiavanie zbierky bunkových kultúr (<i>RD(A)</i> ; <i>L20B</i> ; <i>Hep-2c</i> ; <i>VERO</i> ; <i>VERO/hSLAM</i> ; <i>MDCK</i> ; <i>MDCK-SIAT1</i> ; <i>RK-13</i> ; <i>NCI-H292</i> ; <i>A 549</i>).
	Západoslovenský región	Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3	Dôkaz prítomnosti spór <i>B. anthracis</i> (kultivačne, RT-PCR); screening – DEFENDER antrax, ricín, botulotoxín, tularémia (imunochromatografia).

Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM RÚVZ so sídlom v Košiciach v roku 2012

Tabuľka č. 1

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	SR	NRC pre diftériu	<ul style="list-style-type: none"> - overovanie a potvrdzovanie kmeňov <i>Corynebacterium diphtheriae</i> - stanovovanie typu a toxicity u potvrdených kmeňov <i>Corynebacterium diphtheriae</i> - identifikáciu koryneformných baktérií - stanovovanie hladiny difterického antitoxínu v ľudských sérach - odborná, metodická a expertízna činnosť - prehľady imunity populácie na diftériu
	SR	NRC pre črevné parazitózy	<ul style="list-style-type: none"> - dôkaz prítomnosti cýst prvokov a vajíčok helmintov - dôkaz antigénu a protilátok proti <i>E.histolytika</i> - kultivácia prvokov, ktoré netvorí cysty
	SR	NRC pre syfilis	<ul style="list-style-type: none"> - nešpecifická a špecifická diagnostika syfilisu - potvrdzujúce testy na potvrdenie diagnózy syfilisu - konfirmačné testy pri falošne pozitívnych alebo negatívnych skriningových vyšetreniach v teréne pre OKM - hodnotenie testov v súčinnosti s anamnézou pacienta a diagnostické závery (deti, dospelí a gravidné ženy) - konzultácie s odborníkmi v teréne o štádiách ochorenia, liečbe a algoritmoch vyšetrenia, odporúčanie ďalších postupov

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Košický a Prešovský kraj	Oddelenie virológie a antiinfekčnej imunológie	<ul style="list-style-type: none"> - virologické kultivačné vyšetrenie odpadových vôd, stolíc a iných biologických materiálov na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov - sérologické vyšetrenie na prítomnosť protilátok proti vybraným enterálnym vírusom - laboratórna diagnostika chrípky: izolačné pokusy na bunkových kultúrach, rýchlotesty, laboratórna diagnostika metódou RT-PCR - diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení metódou latexovej aglutinácie - komplement-fixačná metóda na stanovenie protilátok proti respiračným a neurotrópnym vírusom - dôkaz protilátok proti VHC - konfirmácia protilátok proti VHC metódou Western-Blott - dôkaz špecifických protilátok proti CMV triedy IgM - dôkaz protilátok proti osýpkam triedy IgM a IgG - dôkaz špecifických protilátok proti vírusom Herpes 1,2 triedy IgM - dôkaz špec. protilátok proti kliešťovej encefalitíde triedy IgM

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Košický a Prešovský kraj SR	Oddelenie laboratórnej diagnostiky epidemiologicky významných sexuálne prenosných chorôb - pracovisko HIV/AIDS - NRC pre syfilis	- dôkaz protilátok HIV/AIDS metódou ELISA - dokaz protilátok HIV/AIDS rýchlotestom - dôkaz antigénu HIV metódou ELISA pozri tabuľku č.1
	Košický a Prešovský kraj, mesto Košice	Oddelenie bakteriológie, bioterrorizmu a molekulárnej biológie	- laboratórna diagnostika B. anthracis metódou polymerázovej reťazovej reakcie pre Košický a Prešovský kraj - bakteriologická diagnostika pre Stredisko pre cudzokrajné choroby, teda pre cudzích štátnych príslušníkov a našich občanov – návratilcov - bakteriologická diagnostika respiračných a hnačkových ochorení pre potreby odboru epidemiológie nášho úradu

Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2012

Tabuľka č. 1

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	SR	<p>NRC pre toxoplazmózu</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy</p> <ul style="list-style-type: none"> - KFR, ELISA IgG, IgM, IgA, IgE, avidita IgG, Western-Blot IgG/IgM - dôkaz DNA parazita metódou PCR a RT-PCR z biologického materiálu - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť - konzultácie
		<p>NRC pre pertussis a parapertussis</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aglutinácia <i>B. pertussis</i>, aglutinácia <i>B. parapertussis</i>, ELISA <i>B. pertussis</i> IgG, IgA, - kultivácia a izolácia <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - dôkaz DNA <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> metódou real-time PCR z biologického materiálu, dôkaz génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu <i>ptxP</i> u <i>B. pertussis</i> - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť - zavádzanie nových diagnostických postupov
		<p>Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika hepatitíd anti-HBs, anti-HBc, total, anti-HBc IgM, anti-HBe</p> <ul style="list-style-type: none"> - ELISA metódy HBsAg, konfirm. test HBsAg, HBeAg, anti-HDV, HDV Ag, anti-HCV, anti-HAV total, anti-HAV IgM, Western blot IgG HCV, Western blot IgG/IgM HEV - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť
		<p>Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika <i>Streptococcus pneumoniae</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - konfirmácia jednotlivých izolátov z mikrobiologických laboratórií - molekulárno-biologická diagnostika <i>S. pneumoniae</i> - sérotypizácia kmeňov <i>S. pneumoniae</i> izolovaných z invazívnych ochorení - zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých izolovaných kmeňov (pulzná elektroforéza - PFGE) - zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe - metodická, konzultačná a odborná činnosť

Tabuľka č. 2
Personálne obsadenie OLM v SR v roku 2012

	ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Košice	CELKOM
Lekári bez špecializácie	0	0	0	
Lekári so špecializáciou	4	0,25	3	
Laborant s VŠ	1	0	4	
Laborant s VOV	1	2	0	
Lab. bez špecializácie	4	1	1	
Lab. so špecializáciou	13/1 MD	15,75	9	
AHS	1	0	0	
Zdravot. prac. spolu	24/1	19	17	
VŠ – nelekári – špec.	1	7,5	1	
VŠ – nelekári – bez špec.	8/2 MD	1	1	
Iní zdr. zam. ÚSV– bez špec. chem. Lab.	4/1 MD	0	0	
Iní zdr. zam. ÚSV– so špec chem. lab.	0	8,5	0	
Iní zdr. prac. spolu:	13/3	0	1	
Odb. zamestnanci ÚSV	1	6	0	
Pomocní zamestnanci	3	2	2	
Upratovačky	1	0	0	
Iní		0	0	
PRACOVNÍCI SPOLU	42/4MD	35,5	21	

Tabuľka č. 3**Akreditácia pracovísk OLM v SR a účasť na externej kontrole kvality skúšok v roku 2012**

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia od/do	13.6. 2007/13.9. 2010 18.8.2010/18.8.2014	Od 20.5.2011 do 20.5.2015	21.8.2006 – 18.8.2013
Počet akreditovaných skúšok	28	72	10
Počet akreditovaných ukazovateľov	140	120	13
Počet absolvovaných medzilaboratórných porovnávacích testov	8	16	167

Tabuľka č. 4

Prehľad druhov vyšetrení a inej laboratórnej činnosti, počtu vyšetrených vzoriek a analýz v laboratóriách OLM v SR v roku 2012

Druh vyšetrenia	Počet	2012		
		ÚVZ	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek	18	4	6
	analýz	709	48	144
Bakteriológia	vzoriek	7372	4	945
	analýz	60079	55	8821
Viroológia	vzoriek	2539	546	1587
	analýz	10982	76 051	59657
Antiinfekčná imunológia	vzoriek	-	1 128	7428
	analýz	-	5 867	163601
Parazitológia	vzoriek	-	965	100
	analýz	-	6 008	1395
MŽP	vzoriek	-	16 112	-
	analýz	-	117 872	-
Mykológia	vzoriek	-	38	-
	analýz	-	152	-
BŽP	vzoriek	-	2 521	-
	analýz	-	21 059	-
Laboratórium molekulárnej diagnostiky	vzoriek	2261	589	19
	analýz	6639	4 436	444
SPOLU	vzoriek	12190	21 903	10 085
	analýz	78409	231 548	234062
Laboratórium bunkových kultúr	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶	6	3793	
		9056		
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l	1637	1 804,0	-
	Tekuté pôdy, l	676	2 249,8	-
	Roztoky, l	682	1 361,5	-
SPOLU		2995	9 208,3	

PODPORA ZDRAVIA

1 Organizácia a podmienky činnosti odboru podpory zdravia vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

1.1 Organizačná štruktúra

Na väčšine regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ v SR“) sú zriadené samostatné odbory podpory zdravia (ďalej len „OPZ“), podliehajúce pod priame vedenie regionálnych hygienikov, ktoré zastrešujú činnosť podpory zdravia v rámci zdravotnej výchovy, činnosti základnej poradne zdravia, ako aj činnosť nadstavbových poradní zdravia. Ich organizačné zaradenie a personálne vybavenie je v jednotlivých RÚVZ rozdielne.

Na niektorých RÚVZ v SR sú odbory podpory zdravia začlenené k ostatným odborom:

- na RÚVZ so sídlom v Galante sa zabezpečuje plnenie úloh Podpory zdravia na úseku Výchovy k zdraviu, zdravotníckej informatiky a štatistiky, a taktiež správy knižničného fondu,
- RÚVZ so sídlom v Prešove má vo svojej organizačnej štruktúre zriadené Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu v rámci odboru epidemiológie, ktoré pracuje od júna 2011. Svoju činnosť ako samostatné oddelenie vykonáva od augusta 2012 v podpore zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Vranove nad Topľou oddelenie epidemiológie a podpory zdravia sú organizačne začlenené pod úsek odborných činností,
- na RÚVZ so sídlom v Senici bolo v roku 2012 zlúčené oddelenie podpory zdravia s oddelením hygieny detí a mládeže a vznikol jeden organizačný útvar pod názvom Oddelenie hygieny detí a mládeže a podpory zdravia.

Na niektorých RÚVZ odbory podpory zdravia majú vytvorené jednotlivé úseky, cez ktoré vykonávajú svoju činnosť v oblasti podpory zdravia:

- na RÚVZ so sídlom vo Zvolene je vytvorený Úsek podpory zdravia, ako súčasť oddelenia hygieny detí a mládeže,
- na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sa v rámci Oddelenia podpory zdravia realizuje aj činnosť v oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky,
- na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Čadci, v Dolnom Kubíne, v Liptovskom Mikuláši, v Martine, v Prievidzi a v Žiline sa Odbor podpory zdravia delí na Oddelenie výchovy ku zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Košiciach sa Odbor podpory zdravia člení na Oddelenie epidemiológie chronických ochorení, Oddelenie výchovy k zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia. Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia zastrešuje a koordinuje činnosť všetkých poradní regionálneho úradu.

1.2 Personálne obsadenie odboru

Personálne obsadenie odborov podpory zdravia a poradenských centier ochrany a podpory zdravia RÚVZ v SR je podrobne uvedené v tabuľke č.1. Celkovo v roku 2012 na OPZ RÚVZ v SR pracovalo 130 pracovníkov na úväzok 106,26. Lekárov pracovalo 34 na úväzok 26,1. Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa malo 10 pracovníkov na úväzok 9,4. Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa malo ukončených 37 pracovníkov a pracovalo na úväzok 27,2. S ukončeným vyšším odborným vzdelaním DAHE bolo 10 pracovníkov na úväzok 10,0

a AHE 11 pracovníkov na úväzok 9,4. Na odboroch podpory zdravia pracovalo 14 zdravotných sestier na pracovný úväzok 12,1. Iných zdravotníckych pracovníkov pracovalo na odbore podpory zdravia 13 na úväzok 11,1 a 1 iný nezdravotnícky pracovník na úväzok 1,0.

Na činnosti Poradenského centra zdravia a nadstavbových poradní sa väčšinou podieľali nielen zamestnanci Odboru podpory zdravia, ale aj pracovníci z iných odborov RÚVZ v SR, alebo odborní pracovníci zamestnaní na dohodu. Pre kvalitné a komplexné plnenie pracovných úloh na oboch odborných úsekoch a realizáciu viacerých zdravotno-výchovných projektov toto personálne obsadenie nie je dostatočné.

Personálne obsadenie Odboru podpory zdravia a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia podľa krajov za rok 2012

tab. č. 1

Kraj	BA		TT		TN		NR		ZA		BB		PO		KE		Spolu	
	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb
Lekár - vedúci odboru	1,0	1	1,1	2	2,0	2	3,4	4	2,7	4	3,7	5	2,0	2	2,5	3	18,4	23
Lekár - metodológ	1,0	1			1,0	1	0,2	1			1,5	4	1,0	1	3,0 ¹	3 ¹	7,7	11
Iný vysokoškolák I. Stupňa							1,0	1	1,0	1	0,4	1			7,0	7	9,4	10
Iný vysokoškolák II. Stupňa	3,0	3	3,5	4	2,0 ¹	2 ¹	2,4	3	4,0	4	4,3	7	6,0	12	2,0	2	27,2	37
DAHE			2,0	2	1,0	1	1,0	1			2,0	2	2,0	2	2,0	2	10,0	10
AHE			1,0	1			1,0	1			0,4	2	4,0	4	3,0	3	9,4	11
Zdravotná sestra	1,0	1	2,0	2	3,0	3	1,6	2	2,0	2			1,5	3	1,0	1	12,1	14
Iný zdravotnícky pracovník			2,0	2			1,0	1			4,56	6	2,5	3	1,0 ¹	1 ¹	11,1	13
Iný nezdravotnícky pracovník											1,0	1					1,0	1
S P O L U	6,0	6,0	11,6	13,0	9,0	9,0	11,6	14,0	9,7	11,0	17,86	28	19,0	27,0	21,5	22,0	106,26	130

¹ zastupovanie počas MD

² na MD

2 Vzdelávanie pracovníkov

Pracovníci Odboru podpory zdravia v roku 2012 organizovali prednáškovú činnosť, absolvovali odborné podujatia, kurzy, školenia a vzdelávacie aktivity podľa problematiky, na ktorú sa jednotliví pracovníci špecializujú, zúčastňovali sa metodických dní, diskusných sústreduj, seminárov, celoštátnych konferencií i kongresov na základe ponúk a možností Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave. Celoslovenské odborné akcie boli zároveň spojené s prácou poradenských centier zdravia. Svoje odborné vedomosti si pracovníci OPZ zvyšovali účasťou na odborných prednáškach, seminároch organizovaných priamo RÚVZ v SR, ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, MZ SR, ako aj prostredníctvom externých vzdelávacích inštitúcií a samozrejme i aktívnym samostatným štúdiom. Na individuálne štúdium pracovníci OPZ využívali materiály uverejnené na internetových stránkach, odborné publikácie, časopisy a rôzne periodiká umiestnené v knižniciach RÚVZ na Slovensku a ÚVZ SR. Vzdelávali sa priebežne, v zmysle plánovaných aktivít a daných úloh.

Pracovníci OPZ sa pravidelne zúčastňovali odborných vzdelávacích modulov v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, niektorí pracovníci aj lektorovali časť prednášok v jednotlivých moduloch.

Školenia a semináre:

- 31.1.2012, seminár v prevencii fajčenia v Martine,
- 19. - 23.3.2012, Workshop „Capacity Building in Environment and Health“, Riga v Lotyšsku,
- marec 2012, pracovné stretnutie - Zber dát pre EFSA, Bratislava,
- 20.4.2012, odborné podujatie zaoberajúceho sa problematikou marginalizovaných skupín obyvateľstva na zasadnutí v Prešove,
- 30.4.2012, odborná príprava nominovaných zástupcov na zavedenie systému vzájomnej komunikácie do praxe, Nitra,
- 15. - 16.5.2012, Informačný kurz pre informatikov vo verejnom zdravotníctve, SZU Bratislava,
- 22. - 23.5.2012, Tematický kurz v sociálnom lekárstve a organizácii zdravotníctva, SZU Bratislava,
- 24.5.2012, Slávnostný seminár pri príležitosti Medzinárodného dňa sestier,
- jún 2012, školenie - Škola vakcinológie, Ráztočno,
- 14. - 15.6.2012, diskusné sústreduj „Programy a projekty v podpore zdravia na SZU Bratislava,
- 28. - 29.6.2012, tematický kurz „Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo výchove k zdraviu“, SZU Bratislava,
- júl 2012, metodický seminár - Pracovno- tepelná záťaž pri práci, Bojnice,
- november 2012, seminár - Tréning v odmietaní očkovania, Bratislava,
- 14.11.2012, Pracovná porada výchovných poradcov a koordinátorov prevencie základných a stredných škôl v okrese Banská Bystrica,
- 19.11.2012, celoslovenský o seminára „Alkohol a ženy“, Bratislava,
- november 2012, Celoslovenský konzultačný deň NRC pre problematiku vlákničných prachov, Nitra,
- Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých – seminár, NsP Svidník,
- Workshop k projektu: „Ružomberok – mesto prevencie“, „Tvorba preventívnej protidrogovej politiky mesta Ružomberok na roky 2013 – 2018“, Ružomberok.

Školenia, pracovné porady realizované ÚVZ SR, RÚVZ v SR:

- 12.1.2012, zasadnutie pracovnej skupiny pre podporu zdravia seniorov, Trenčín,
- Február 2012, Celoslovenská porada vedúcich OHVBP KV, Vyhne,
- 29.2. – 1.3.2012, Celoslovenská pracovná porada OPZ, Ráztočno,
- marec 2012, Celoslovenský seminár pre pracovníkov odborov a oddelení PPL, Martin,
- 29.3.2012, zasadnutie pracovnej skupiny v prevencii fajčenia, Nitra,
- 26.04.2012, poradný zbor OPZ, Košice,
- 22.5.2012, zasadnutie pracovnej skupiny v prevencii fajčenia, Nitra,
- 5.2012, Celoslovenská porada vedúcich oddelení PPL, Vyhne,
- 2. - 3.5.2012, zasadnutie pracovnej skupiny „Podpora pohybovej aktivity, prevencie, nadváhy a obezity“ na ÚVZ SR, Trenčín,
- Zasadnutie Ústrednej koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia, Bratislava,
- 12.6.2012, zasadnutie pracovnej skupiny – aktualizácia NPPZ, Žilina,
- 12.6.2012, Zasadnutie pracovnej skupiny “Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí”, Bratislava,
- 13.6.2012, školenie k pripravovaným aktivitám počas „Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“, Bratislava,
- 27.6.2012, zasadnutie pracovnej skupiny pre podporu zdravia seniorov, Bratislava,
- jún 2012, Krajská porada epidemiológov, Svidník,
- 26.10.2012, zasadnutie pracovnej skupiny k Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit, Stará Ľubovňa,
- október 2012, Celoslovenská porada epidemiológov, Košice,
- október 2012, Celoslovenská porada vedúcich oddelení PPL, Prešov,
- 22.10.2012, Zasadnutie pracovnej skupiny “Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí”, Bratislava,
- 5.11.2012, zasadnutie pracovnej skupiny v prevencii fajčenia, Bratislava,
- december 2012, Celoslovenská porada odd. HVBPKV, Štrbské Pleso,
- 11.12.2012, poradný zbor OPZ, Žilina,
- 14.12.2012, pracovné stretnutie vedúcich poradní zdravia v Trenčianskom kraji, Trenčín.

Konferencie:

- január 2012, konferencia - III. Vakcinologický kongres, Štrbské Pleso,
- 7.2.2012, konferencia “Aktívne starnutie s podporou všetkých generácií”, hotel Bôrik Bratislava,
- Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, „Metódy sociálnej práce s rodinou“, Žilina,
- 9.2.2012, 88. Fyziologické dni, Hradec Králové,
- 9. - 10.2.2012, IX. Martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie, Martin,
- 19. - 21.4.2012, XVI. Kongres klinickej výživy, Bratislava,
- 10.5.2012, medzinárodná vedecká konferencia „Ošetrovatel'stvo a zdravie VI.“, Trenčín,
- 9. – 10.5.2012, konferencia - XI. Červenkové dni preventívnej medicíny, Banská Bystrica,
- 1. - 5.7.2012, 25 th World Congress of the International Union of Angiology, Praha,
- 19. - 20.9. 2012, medzinárodná konferencia – Aktivizácia seniorov a nefarmakologické prístupy v liečbe Alzheimerovej choroby, Bratislava,
- 24. – 26.9.2012, XX. vedecko-odborná konferencia „Životné podmienky a zdravie“, Nový Smokovec,

- 9.2013, celoslovenská konferencia „Deň ošetrovateľstva“, Humenné,
- konferencia „Aktívne starnutie a medzigeneračná solidarita“, Bratislava,
- 28. – 29.9.2012, Dni praktickej obezitológie, Bardejovské kúpele,
- 5.10.2012, 40. celoslovenská konferencia Sekcie sociálnych sestier a sociálnych pracovníkov, Trenčín,
- 16. - 17. 10.2012 celoslovenská vedecká konferencia – „37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“, Nový Smokovec,
- 16. – 18.10.2012, „Výživa detí“, Konferencia ZZV , MŠ SR , Bratislava,
- 18. 10. 2012, konferencia „II. Fórum verejného zdravotníctva“, Bratislava,
- 19.10.2012, konferencia „Za krajšiu jeseň života“, Trenčín,
- 23.10.2012, medzinárodná konferencia „Aké podmienky aktívneho starnutia majú seniori v Európe“,
- 23.10.2012, konferencia „Aktívne starnutie - sen alebo skutočnosť pre seniorov na Slovensku“
- 25.10.2012 v spolupráci s Odborom školstva, kultúry a športu Mestského úradu v Prešove, účasť na konferencii zameranej na zdravé stravovanie detí spojenej s ochutnávkou zdraviu prospešných potravín, Prešov,
- 25.10.2012, XXX. medzispolkový Filov lekársky deň, Bojnice,
- 7.11.2012, vedecká konferencia „6. Trenčiansky ošetrovateľský deň“, Trenčín,
- 26.11.2012, konferencia- „Poľnohospodárstvo 21. storočia a bezpečnosť potravín“,
- 28. - 29.11.2012, konferencia „Surveillance chronických chorôb“, Staré Hory,
- konferencia „Ružomerské zdravotnícke dni 2012 – VII. ročník“, Ružomberok.

3 Rozbor činnosti

3.1 Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

V prioritných celospoločenských intervenčných a zdravotno-výchovných aktivitách odbory podpory zdravia RÚVZ realizovali 16 048 aktivít, ktoré podporovali starostlivosť o svoje zdravie a primárnu prevenciu v širokej verejnosti. Plnenie úloh smeruje najmä na oblasť prevencie srdcovo-cievnych ochorení, metabolického syndrómu, prevenciu fajčenia a iných drogových závislostí, prevenciu AIDS, ozdravenie výživy u detskej a dospeljej populácie a zvýšenie pohybovej aktivity. Aktivity boli realizované v zmysle plnenia úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov Národného programu podpory zdravia (zdravý životný štýl, starostlivosť o zdravie, zdravá výživa, zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami, prevencia úrazovosti, zdravá rodina, zníženie výskytu neinfekčných ochorení) a zabezpečované boli formou individuálnych a hromadných metód zdravotno-výchovného pôsobenia s využitím všetkých dostupných foriem a prostriedkov (prednášky, besedy, konzultácie, panely, nástenky, pravidelné prispievania aktuálnych informácií a článkov v regionálnych novinách a na webovej stránke príslušného RÚVZ v SR) pre ciele skupiny obyvateľstva. Vo **zvyšovaní pohybovej aktivity** pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 4 201 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 2 075 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 1 622 aktivít bolo venovaných poproduktívnej populácii, 452 deťom a 52 aktivít patrilo do kategórie iná cieľová skupina. Pri zvyšovaní vedomostí v **ozdravovaní výživových zvyklostí** pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 3 541 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1 891 bolo venovaných produktívnemu veku, 1 164 aktivít bolo venovaných pre deti a mládež, 460 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku a 26 aktivít bolo venované inej cieľovej kategórii. V **prevencii drogových závislostí** pracovníci odborov zdravia realizovali 1 128 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 893 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 175 aktivít bolo venovaných produktívnej

populácii, 45 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 15 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. Pri zvyšovaní edukácie v **nefarmakologickom znižovaní krvného tlaku** pracovníci odporu podpory zdravia realizovali 2 869 aktivít, z toho 1 755 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 839 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku, 168 aktivít bolo venovaných mladej populácii, 107 aktivít bolo venovaných inej cieľovej populácii. V podpore zdravia v oblasti **podpory nefajčiara a abstinencie** pracovníci odboru podpory zdravia realizovali 2 137 aktivít, z toho 1 320 bolo venovaných mladej populácii, 601 bolo venovaných produktívnemu veku, 131 bolo venovaných inej cieľovej skupine obyvateľstva a 85 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. V oblasti **výchovy k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie pohlavných chorôb HIV, AIDS** pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 919 aktivít, z toho 884 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 125 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 16 aktivít inej cieľovej populácii. V oblasti **duševného zdravia** pracovníci odborov podpory zdravia uskutočnili 1 147 aktivít, z toho 403 aktivít bolo venovaných inej vekovej populácii, 321 bolo venovaných produktívnemu veku, 241 bolo venovaných detskej populácii, a 182 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku. Pracovníci odborov podpory zdravia uskutočňovali **aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch v oblasti podpory zdravia** spolu v počte 1 023. Z toho 602 aktivít bolo venovaných inej vekovej kategórii, 291 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 66 aktivít sa venovalo deťom a mládeži a 64 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu obyvateľstvu. Za rok 2012 pracovníci odborov podpory zdravia vypracovali 648 správ a rozborov pre orgány štátnej správy za jednotlivé cieľové skupiny, z toho 326 správ bolo vypracovaných z aktivít pre produktívnu populáciu, 286 správ bolo vypracovaných z aktivít pre inú cieľovú populáciu, 19 správ bolo vypracovaných z aktivít pre deti a mládež a 17 správ bolo vypracovaných z aktivít pre poproduktívnu populáciu. Pracovníci odborov podpory zdravia realizovali počas roka 2012 rôzne **zdravotno-výchovné aktivity pre jasne zadefinovanú cieľovú skupinu obyvateľstva**. Týchto aktivít uskutočnili 2 380 z toho 708 aktivít sa venovalo cieľovej skupine deti a mládež, 898 aktivít bolo realizovaných pre produktívny vek obyvateľstva, 606 aktivít sa venovalo cieľovej skupine poproduktívny vek, 168 aktivít sa zameralo na inú cieľovú skupinu obyvateľstva. Na jednotlivých intervenčných a zdravotno-výchovných aktivitách sa podieľali odbory podpory zdravia vo všetkých RÚVZ v SR a sú uvedené v tabuľke č. 2a.

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity Odborov podpory zdravia RÚVZ v SR

Tab.č.2a

Číslo riadku	Názov aktivity	Počet aktivít	Cieľové skupiny				
			Deti a mládež	Produktívny vek	Poproduktívny vek	Iné	
1.	Prioritné celospoločenské intervenčné a zdravotno - výchovné aktivity Odboru podpory zdravia	- zvýšenie pohybovej aktivity	4 201	452	2 075	1 622	52
		- ozdravovanie výživy	3 541	1 164	1 891	460	26
		- podpora nefajčiara a abstinencia	2 137	1 320	601	85	131
		- prevencia drogových závislostí	1 128	893	175	15	45
		- výchova k partnerstvu , rodičovstvu, manželstvu a prevencia pohlavných chorôb HIV, AIDS	919	884	125	0	16
		- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne	2 869	168	1 755	839	107
		- duševné zdravie	1 147	241	321	182	403
S P O L U		16 048	5 122	6 943	3 203	780	
2.	Zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov a osobitných zameraní na témy a termíny podľa kalendára SZO	3 322	1 778	933	292	319	
3.	Regionálne intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity	4 918	1 255	2 143	745	782	
4.	Školenia a odborné semináre	- pracovníkov OPZ	906	22	735	10	139
		- lektorov - laikov	136	2	36	4	5
5.	Práca a spolupráca na výskumných a prieskumných úlohách	602	60	373	11	158	
6.	Aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch	1 023	66	291	64	602	
7.	Spolupráca s orgánmi, organizáciami, nadáciami, atď.	3 425	1 089	890	285	1 161	
8.	Správy , rozborov pre orgány štátnej správy	648	19	326	17	286	
9.	Iné aktivity podľa cieľových skupín	2 380	708	898	606	168	
S P O L U		17 278	4 999	6 625	2 034	3 620	

3.1.1 Zvýšenie pohybovej aktivity

Zdôrazňovanie rizika vyplývajúceho z nedostatku fyzickej aktivity bolo súčasťou všetkých zdravotno-výchovných a vzdelávacích aktivít zameraných na ozdravenie životného štýlu. V dôsledku zmien v zamestnanosti, pri používaní dopravných prostriedkov, neustálym sledovaním televízie, teda prevažne sedavým spôsobom života, je narastajúcim problémom v populácii fyzická inaktivita (nedostatok pohybu), ktorá vedie k mnohým zdravotným poruchám. Sú to napr.: kardiovaskulárne ochorenie, osteoporóza, obezita, chronické poruchy pohybového aparátu a iné. Jednou z hlavných náplní činnosti všetkých Odborov podpory zdravia a Poradenských centier zdravia v rámci SR je i odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy, propagovanie primeranej pohybovej aktivity, ovplyvňovanie obyvateľstva vedúce k zmenám stravovacích zvyklostí a návykov.

Pracovníci OPZ vo zvyšovaní pohybovej aktivity v roku 2012 realizovali 4 201 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 2 075 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 1 622 aktivít bolo venovaných poproduktívnej populácii, 452 deťom a 52 aktivít patrilo do kategórie iná cieľová skupina. Odbory podpory zdravia na jednotlivých RÚVZ v SR si uvedomujú potrebu a význam pohybovej aktivity, z tohto dôvodu niektoré vytvorili samostatné priestory na pravidelné cvičenie, poskytnú vlastnú telocvičňu, prípadne zabezpečili nie len prenájom na cvičenie ale i odborné cvičiteľky, ktoré cvičia s vybranými skupinami obyvateľstva. Pri 22 RÚVZ v SR sú zriadené nadstavbové poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity. V nich pracovníci systematicky pracujú s klientmi, ktorí pravidelne navštevujú skupinové cvičenia a absolvujú individuálne poradenstvo na základe jednotlivých vyšetrení a testov.

RÚVZ v SR informovali rôzne vekové a sociálne skupiny populácie o akútnej potrebe pohybovej aktivity, oslovili viacero inštitúcií, firiem, základné a stredné školy, materské centrá, komunitné centrá i kluby dôchodcov. V rámci spolupráce realizovali prednášky, besedy o správnej výžive, negatívnych vplyvov na zdravie, spôsobené zvýšeným príjmom kalórií pri nedostatku aktívneho pohybu. V rámci diskusie sa kládol dôraz na zdravotné pozitíva pri formovaní životného štýlu s dostatkom pravidelnej, intenzívnej a dostatočne dlho vykonávanej pohybovej aktivity, poskytoval sa zdravotne - výchovný materiál, letáky, plagáty, základným stredným školám zapožičiavali videokazety s tematikou zdravej životosprávy a pohybu, na verejných priestranstvách pre laikov zhotovovali panely, publikovali články v regionálnej tlači, vkladali informácie na webové stránky, poskytovali poradenstvo na telefonických linkách. Ďalej sa téme pohybová aktivita venovali aj v rámci regionálnych projektov napr.: *„Mladí ľudia a život“*, *„Testovanie telesnej zdatnosti a vybraných ukazovateľov zdravia u športujúcej a nešportujúcej mládeže stredných škôl“*, *„PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“*, *„Go Fit“*, *„Čo sa hýbe to je živé“*, *„Vykopme drogy zo sveta von“*, *„Onkokardioturistika“*, *„Senior telocvik“*, *„Zdravé mesto“*, *„Zdravá škola“*, *„Zdravá škôlka“*, *„Zdravé pracovisko“*, *„Mil' a pre mamu“*, *„Pohybom ku zdraviu“*.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu, ktorý každoročne pripadá na 10. máj sa v roku 2012 zapojilo 27 RÚVZ v SR do propagácie „Svetové dňa Pohybom ku zdraviu“ formou zdravotno-výchovných aktivít realizovaných v jednotlivých regiónoch.

Už v lete roku 2012 začali pracovníčky OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici oslovovať budúcich partnerov a potenciálnych sponzorov pre 5. ročník kampane *„Vyzvi srdce k pohybu“*.

3.1.2 Ozdravenie výživy

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých výchovných a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach

znižiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Správna výživa je základným predpokladom zdravého vývoja človeka, zároveň i hlavnou prevenciou a súčasťou liečby závažných ochorení, ktoré postihujú veľké skupiny obyvateľstva. Vznik a rozvoj ochorení (kardiovaskulárne, onkologické ochorenia, diabetes mellitus, osteoporóza, nedostatok železa - anémia a iné) sa dajú účinne ovplyvniť správnou úpravou životosprávy, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je i výživa. Spolu s pohybovou aktivitou je výživa rozhodujúcim činiteľom ovplyvňujúcim chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne ochorenia. Preto hlavným cieľom RÚVZ v SR je upozorniť verejnosť na riziká nesprávneho životného štýlu, zvýšiť zdravotné uvedomenie a to predovšetkým v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení.

V rámci personálnych a technických možností sa pracovníci OPZ jednotlivých RÚVZ v SR zapájali do viacerých programov, projektov a špecializovaných činností vyhlásených ÚVZ SR. Mnohé aktivity spájali s každoročne WHO vyhlásenými dňami venovanými zdraviu napr.: „Svetový deň zdravia“, „Svetový deň výživy“, „Svetový deň obezity“, alebo boli súčasťou realizáciu projektov napr.: „Zdravý životný štýl“, „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva“, „PoZdraVy“, „Food Pro Fit“, „Dano a Danko učia deti zdravej výžive“, „Zdravá 5 - ako sa stravujú naši školáci?“, Go Fit, „Ovocie a zelenina do škôl“, „Vitamínko a Vitálka“.

V problematike ozdravenia výživy a zlepšenia zdravotného stavu obyvateľov odbory podpory zdravia zamerali svoje edukačné aktivity na všetky vekové skupiny populácie. V slovenskej republike existuje 32 špecializovaných nadstavbových poradní zdravej výživy, ktoré sú zriadené pri jednotlivých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR. Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia klientom, u ktorých sa zistí nadmerná hmotnosť, vyšší obvod pásu alebo vyššie koncentrácie cholesterolu, či glukózy, najčastejšie odporúčajú ozdravenie výživy. V nadstavbových poradniach zdravej výživy sú klienti v rámci základného odborného vyšetrenia vzdelávaní v problematike výživy, informovaní o moderných výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy. Opakované návštevy klientov v poradni zdravia sú ukazovateľom toho, že ľudia majú neustály záujem sledovať svoj zdravotný stav, prijímať odborné rady, dodržiavať ich a zároveň tieto návštevy sú i signálom dobre odvedenej práce pracovníkov poradní zdravia. Pracovníci OPZ v rámci špecializovaných nadstavbových poradní zdravej výživy v roku 2012 realizovali 3 541 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1 891 bolo venovaných produktívnemu veku, 1 164 aktivít bolo venovaných pre deti a mládež, 460 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku a 26 aktivít bolo venované inej cieľovej kategórii.

Pri konkrétnych aktivitách, realizovaných formou besied, prednášok, ochutnávok, výjazdov poradní zdravia do obcí, miest, škôl a závodov, OPZ často spolupracovali s mnohými inštitúciami, organizáciami, mestskými a obecnými úradmi, zdravotnými poisťovňami, firmami, závodmi, občianskymi združeniami, základnými, strednými, či vysokými školami.

Odbory podpory zdravia každoročne participujú na projekte OHV „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie v SR*“ a „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín detskej populácie v SR*“ meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou, zberom anamnestických dát a poradenstvom u klientov vybraných podľa špeciálnych kritérií (80 v každom regióne). V tomto roku sledovali cieľovú skupinu ľahko pracujúcich, muži vo veku od 19 - 59 rokov a ženy vo veku 19 - 60 rokov. Stravovacie návyky boli analyzované na základe vyplneného dotazníka a jednodňového retrospektívneho jedálneho lístka. Tieto údaje boli počítačovo spracované v programe Alimenta.

V roku 2012 pracovníci OPZ spolupracovali pri realizácii ďalšej fázy programu „*Ovocie a zelenina do škôl*“ a to pri edukácie a aktivitách zameraných na zvýšenie príjmu ovocia

a zeleniny. Ďalej sa v roku 2012 realizovali zdravotno-výchovné intervencie - besedy, zamerané na edukáciu detí a mládeže v témach: pyramída zdravej výživy, význam ovocia a zeleniny pre organizmus, o zdraví prospešných zložkách v ovocí a zelenine, o správnej frekvencii konzumácie ovocia a zeleniny, o zdravotných rizikách z nedostatočnej konzumácie ovocia a zeleniny, o problematike nadváhy a obezity (príčiny a prevencia). Podrobné informácie a informačno-edukačné materiály boli uverejnené na internetových stránkach RÚVZ v SR a škôl.

3.1.3 Zdravá rodina

Odbory podpory zdravia pôsobenie na rodinu zabezpečovali najmä aktivitami, smerujúcimi k informovanosti širokej verejnosti o zdravom spôsobe života, a to primerane vzdelanostnej úrovni a veku oslovenej skupiny populácie.

Pôsobenie na rodinu sa realizovalo aj prostredníctvom plnenia celoslovenského projektu „Materské centrá“, kedy formou prednášok, ponukou služieb, videoprojekciou, prezentáciou zdravého životného štýlu sa poradne zdravia snažili pôsobiť cez mamičky aj na ich rodiny, aby matky prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Intervencie sa dotýkali aj prevencie detskej úrazovosti, predchádzaniu zdravotným problémom súvisiacim s letnými horúčkami a pod.

V rámci aktivít určených pre školskú mládež v roku 2012 boli realizované aj tradičné skupinové intervenčné metódy - prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy k témam prevencia drogových závislostí, prevencia fajčenia, zdravý životný štýl a zdravá výživa, hygiena životného prostredia, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných ochorení a infekcie HIV/AIDS – projekt „*Hrou proti AIDS*“, stomatohygiena. V oblasti výchovy k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie pohlavných chorôb HIV, AIDS pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 919 aktivít, z toho 884 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 125 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 16 aktivít inej cieľovej populácii. V prevencii drogových závislostí pracovníci odborov zdravia realizovali 1 128 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 893 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 175 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 45 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 15 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. V oblasti podpory nefajčiara a abstinencie pracovníci odboru podpory zdravia 2 137 aktivít, z toho 1 320 bolo venovaných mladej populácii, 601 bolo venovaných produktívnemu veku, 131 bolo venovaných inej cieľovej skupine obyvateľstva a 85 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku.

Okrem realizovania rôznych besied, prednášok, poradenstva v oblasti prevencie drogových závislostí, alkoholu, tabaku, ako i odbornej pomoci pri odvykaní od fajčenia, či už poskytovanej individuálnou formou priamo v poradni, alebo tiež formou telefonického poradenstva, distribúciou informačných letákov i do čakární praktických lekárov. Pracovníci RÚVZ v SR uskutočňovali výjazdy do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkeho poradenstva o zdravotnom životnom štýle. Skupinové aktivity OPZ tematicky pokrývajú obvykle viac aspektov zdravého životného štýlu a bývajú venované prevažne starostlivosti o zdravie všetkých členov rodín, vrátane detí a seniorov, medzigeneračnej spolupráci v podpore zdravia, prevencii chorôb, tréningom schopností a zručností pri poskytovaní predlekárskej prvej pomoci a pri ošetrovaní chorých, ale aj reprodukčnému zdraviu, prevencii sexuálne prenosných chorôb a výchove k zodpovednému rodičovstvu. Podobne sa zdravia celej rodiny dotýkajú aktivity smerované k rómskym komunitám.

Činnosti zamerané na postproduktívnu vekovú kategóriu boli vo všetkých RÚVZ v SR realizované v rámci programu: „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“. Európska komisia vyhlásila rok 2012 ako Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012, viaceré aktivity a zdravotno-výchovná činnosť vrátane poradenskej spojenej s edukáciou, boli zamerané na vekovú skupinu seniorov.

3.1.4 Znevýhodnené skupiny

Jednou z priorít verejného zdravotníctva je aj znižovať nerovnosti v zdraví. Toto úsilie je realizované prostredníctvom stratégií podpory zdravia a zdravotnej politiky cielenej na najviac ohrozené skupiny populácie. Medzi takého skupiny obyvateľov patrí aj rómska komunita. ÚVZ SR Bratislava riadi a metodicky usmerňuje „*Program podpory zdravia znevýhodnených komunit*“, ktorý sa v rámci RÚVZ v SR realizoval prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy. Program sa v roku 2012 nerealizoval z dôvodu, že MZ SR nemalo vo svojej rozpočtovej kapitole k dispozícii potrebné finančné prostriedky na pokrytie činnosti komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy.

V priebehu roka 2012 sa uskutočnila séria pracovných rokovaní pracovnej skupiny s názvom Asociácia na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorá združuje partnerov a organizácie: MZ SR, MPSVaR SR, Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku, Asociácie pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu, Nadácie otvorenej spoločnosti, Asociácie komunitných centier Slovenska, Asociácie terénnych zdravotných asistentov, Slovenskej spoločnosti všeobecných lekárov, ÚVZ SR. Témou rokovaní bolo riešenie finančného zabezpečenia programu, jeho dlhodobá udržateľnosť, systematizácia a pokračovanie od roku 2013. Výstupom zo stretnutí bolo vypracovanie materiálu „Návrh zabezpečenia finančnej stabilizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2013 – 2015“, ktorý bude predložený na rokovanie vlády SR v roku 2013. V roku 2012 prešiel vnútrorezortným pripomienkovým konaním.

Dňa 21.6. 2012 bol na medzinárodnom okrúhlym stole pod názvom „Health Mediation“, ktorý organizovala Nadácia otvorenej spoločnosti prezentovaný Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2007 – 2015.

Aktivity, súvisiace s marginalizovanými skupinami, na ktorých participoval RÚVZ Košice: Zúčastnili sa na prezentácii predbežných výsledkov výskumu Nadácie Milana Šimečku v rámci projektu Nadácie otvorenej spoločnosti „Rómovia v európskych mestách – Košice“, ktorého cieľom bolo zhodnotiť efektívnosť lokálnych politík zameraných na zmysluplnú integráciu marginalizovaných rómskych komunit v 12 európskych mestách, ďalej na Sondážnom výskume organizovanom Spoločnosťou komunitných centier „Skúsenosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti zo spolupráce s KPZV a názory KPZV na dopad a vplyv ich práce na zlepšenie zdravotného stavu Rómov; na pracovnom stretnutí expertnej skupiny EÚ pre sociálne determinanty zdravia a nerovnosti v zdraví s hlavným cieľom diskutovať o možnostiach a perspektívach využitia štrukturálnych fondov v budúcom programovacom období, najmä v kontexte aktivít zameraných na znižovanie nerovností v zdraví (jún 2012). Plánovali sa aktivity na plnenie úlohy „*Cielený program v oblasti budovania kapacít hodnotenia dopadu na zdravie so zameraním na rovnosť a súvisiace nástroje posudzovania politiky na umožnenie rozvoja a realizácie spoločných noriem regionálnych úradov verejného zdravotníctva pri monitorovaní sociálnych determinantov zdravia a zdravotných nerovností*“ (SDH/HI) a úlohy „*Programu budovania kapacít na posilnenie know-how a zručností potrebných na implementáciu úplných vládnych a spoločenských prístupov k SDH/HI*“. Zahŕňajúc výmenu sľubných postupov a inovácií

vo formulovaní politiky, investovaní, plnení a pri zodpovednosti za rovnosť v oblasti zdravia, ktoré vyplývajú z Dvojoročnej dohody o spolupráci medzi MZ SR a Regionálnym úradom WHO pre Európu na obdobie rokov 2012 a 2013 (máj, jún 2012). Zúčastnili sa na Medzinárodnom okrúhlym stole „Rómovia v Košiciach“, ktorý sa uskutočnil v rámci odpočtu plnenia medzinárodného projektu URBACT (september 2012) a na konferencii „Šanca pre Rómov“, organizovanej ETP Slovensko (september 2012).

Dňa 26. 10. 2012 sa na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Starej Ľubovni uskutočnilo stretnutie pracovnej skupiny k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít. Stretnutie bolo zamerané na riešenie problémov súvisiacich s realizáciou programu a jeho pokračovaním v roku 2013.

Pracovníčky OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici spolupracovali na dvoch projektoch pre rómske etnikum, ktorých gestormi boli rómske mimovládne organizácie a to: V rámci projektu „**Zdravé starnutie**“ išlo o aktivity základnej poradne zdravia v primárnej prevencii KVCH u rómskych spoluobčanov mesta Banská Bystrica. Bolo vyšetrených 20 osôb, ktorým bolo poskytnuté individuálne lekárske poradenstvo o zdravom životnom štýle. Pri projekte „**Dobry štart**“ spolupracovali formou kontroly starostlivosti o zdravie detí pred nástupom do materskej školy a zdravotného stavu škôlkarov a školákov, ktorí vymeškávali vyučovanie. Zodpovedná pracovníčka - lekárka OPZ navštívila 24 rodín, kde sa venovala celkom 50 deťom a 32 dospelým osobám. V rámci tohto projektu pripravila pre rómskych rodičov prednášku s besedou o problematike starostlivosti o choré deti a o prevencii prenosných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Bardejove celkovo pre znevýhodnené komunity vykonali 37 prednášok pre 1 101 detí na základných školách. Spolupracovali s komunitnými pracovníkmi v obci Gerlachov, kde pre rómske ženy pripravili dopoludnie s pohybovou aktivitou, kde s rómskymi ženami nacvičovali tance a zostavy cvikov (zumba, aerobic). Cvičenia sa zúčastnilo 15 žien.

RÚVZ v SR spolupracovali so základnými školami na základe ich požiadavky na vykonanie prednášok pre znevýhodnené komunity. Žiaci boli intervenovaní v otázkach, ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, stomatohygiena, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, diabetes mellitus, o význame osobnej hygieny a hygieny obydlija v prevencii nákazlivých chorôb, ako aj o ochrane zdravia. Pomocou prednášok a distribúciou letákov s aktuálnou zdravotnou problematikou zvyšovali zdravotné uvedomenie v tejto minoritnej skupine obyvateľstva.

3.1.5 Seniori

Hlavným cieľom programu hlavného hygienika Slovenskej republiky „*Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo*“ je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí, eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí, využiť aktivitu vzájomne prospešnú pre zdravie seniorov. Činnosti OPZ vo všetkých RÚVZ v SR boli v rámci spomínaného programu zamerané na zvýšenie kvality života, zdravotného uvedomenia a na vzbudenie záujmu starších ľudí, ktorí dosiahli a majú viac ako 65 rokov, o svoje zdravie. Obsahom seminárov a vzdelávacích akcií organizovaných v domovoch dôchodcov, klubu seniorov, akademií tretieho veku bola životospráva, zdravotné problémy v staršom veku, psychologické aspekty starnutia a sociálne zabezpečenie v spoločnosti.

Európska komisia vyhlásila rok 2012 ako „**Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012**“. Viaceré aktivity a zdravotno-výchovná činnosť a to poradenská spojená s edukáciou, boli vo zvýšenej miere zamerané na vekovú skupinu seniorov.

Témami seminárov a besied boli: *Prevenca osteoporózy, Diabetes mellitus a jeho prevenca, Ateroskleróza a rizikové faktory spôsobu života, Náhla cievna mozgová príhoda, Hypertenzia, Ischemická choroba srdca, Prevenca chrípky, Rizikové faktory srdcovocievnych chorôb, Inkontinencia, Zdravá staroba, Pohybová aktivita, Prevenca dopravných úrazov* a mnohé iné. Pracovníci pristupovali ku klientom individuálne, porozprávali sa s nimi o ich zdravotnom stave, odpovedali na ich konkrétne otázky, vyšetrili im hladinu cholesterolu, glukózy, triglyceridov v krvi, odmerali krvný tlak.

3.2 Aktivity pri príležitosti významných dní

Aktivity iniciované a organizované v rámci kalendára významných dní majú hlavný cieľ - informovať verejnosť (laickú aj odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Realizácia aktivít odborov podpory zdravia spočívala najmä vo využívaní rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Poradne zdravia sa pri príležitosti významných dní aktívne zapájajú do preventívno-edukačných činností, pričom spolupracujú s rôznymi zdravotníkymi, farmaceutickými a osvetovými inštitúciami, napr. s SČK, zdravotnými poisťovňami, lekárňami, materskými, základnými a strednými školami, obecnými úradmi, akadémiami vzdelávania atď.

Pri príležitosti významných dní a dní vyhlásených WHO regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike realizovali výchovno-edukačné aktivity počas uvedených dní v tabuľke č. 2c.

Tab. č. 2c Počet zapojených RÚVZ v rámci významných dní a dní vyhlásených WHO

Významné dni a dni vyhlásené WHO	Počet zapojených RÚVZ
4. február - Svetový deň rakoviny	4
28. február - Medzinárodný deň zriedkavých ochorení	2
22. marec - Svetový deň vody	14
24. marec - Svetový deň tuberkulózy	7
15.-21. marca - Týždeň uvedomovania si mozgu	18
7. apríl - Svetový deň zdravia	36
16. apríl - Deň narcisov	3
23.-30. apríla -Európsky imunizačný týždeň	4
5. máj - Umývajte si ruky - zachrániš život	1
8. máj - Svetový deň Červeného kríža	1
10. máj - Svetový deň pohybu	27
17. máj - Svetový deň hypertenzie	1
19. máj- Svetový deň hepatitídy	1
22. máj - Svetový deň obezity	2
26. máj - Svetový deň mlieka	2
31. máj - Svetový deň bez tabaku	36
14.jún - Svetový deň darcov krvi	2
26.jún - Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami	36
11. júl - Svetový deň populácie	1
8. september - Svetový deň prvej pomoci	1
10. september - Svetový deň prevencie samovrážd	1
12. september - Svetový deň ústneho zdravia	7
21. september - Svetový deň Alzheimerovej choroby	26
28. september - Svetový deň srdca a kampaň MOST	36
1. október - Medzinárodný deň starších	24
4. októbra - Svetový deň dojčenia	2
10. október - Svetový deň duševného zdravia	11

16. október - Svetový deň výživy	12
20. október - Svetový deň osteoporózy	8
Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	3
14. november - Svetový deň diabetu	13
18. november - Medzinárodný deň bez fajčenia	36
21. november - Svetový deň CHOPHP	3
15. - 20. november - Európsky týždeň boja proti drogám	15
1. december - Svetový deň boja proti AIDS	27

Aktivity OPZ boli v roku 2012 orientované hlavne na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení, prevenciu obezity a prevenciu fajčenia. Aktivity tiež poukazovali na zdravotné riziká potravín, podporu vlastného zdravia, zmeny v životnom štýle, na oblasť problematiky AIDS a prevencii infekčných ochorení, na oblasť boja proti drogám, na propagáciu zdravej výživy a na zvýšenie pohybovej aktivity. Zároveň sa vytvorila snaha aby aktivity boli cielene venované detskej populácii, mládeži a obyvateľom v produktívnom veku, s konkrétnym zameraním na témy aktuálnych významných dní venovaných zdraviu a vyhlásených WHO (Svetovou zdravotníckou organizáciou). V rámci aktivít pri príležitosti významných dní pracovníci OPZ realizovali spolu 3 322 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1 778 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 933 aktivít bolo venovaných obyvateľom v produktívnom veku, 292 aktivít bolo venovaných obyvateľom v poproduktívnom veku a 319 aktivít bolo venovaných inej cieľovej populácii.

Pracovníci odboru podpory zdravia robili nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ v SR, informačné tabule, uskutočňovali semináre, prednášky, písali informatívne články, ktoré uverejňovali na svojich webových stránkach, v regionálnej tlači, propagovali akcie mestským rozhlasom, elektronickou poštou, v televízii, realizovali výjazdy do terénu, výstavy a konzumáciu pripravených zdravých pokrmov, distribuovali informačné letáky a zdravotno-výchovný materiál (samolepky, záložky) podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, klubov, propagovali akcie, poskytovali konzultácie i pre živnostníkov a právnické osoby.

3.3 Výskumná a prieskumná činnosť

V rámci výskumnej a prieskumnej činnosti jednotlivé RÚVZ v SR realizovali projekty na regionálnej úrovni, participovali na projektoch ÚVZ SR a projektoch s celoslovenskou pôsobnosťou. Podieľali sa na projektoch občianskych združení, s ktorými bola nadviazaná spolupráca, na celoslovenských projektoch i vlastnej prieskumnej činnosti formou dotazníkov, ankiet alebo retrospektívnych štúdií so zameraním na vedomosti, postoje a motivácie obyvateľstva k rôznym problémom ochrany zdravia, eventuálne na monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva.

Odbory podpory zdravia vo všetkých RÚVZ v SR dokončovali v roku 2012 plnenie projektu ***EHES - European Health Examination Survey „Zisťovanie zdravia Európanov“*** pod gesciou RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Lídrom projektu je Národný inštitút pre zdravie a pohodu v Helsinkách vo Fínsku. Na Slovensku je koordinátorkou projektu MUDr. Mária Avdičová, PhD. Realizácia projektu sa stala súčasťou Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev. Cieľom projektu je získanie kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeléj populácie v Európe. Tento projekt má za úlohu monitorovať výskyt rizikových faktorov srdcovocievnych a iných chronických ochorení prostredníctvom dotazníka, fyzikálneho vyšetrenia a biochemickej analýzy vzoriek krvi. Informácie o realizácii projektu boli uverejnené na webových stránkach RÚVZ, vyhotovené boli informačné panely, obvodným lekárom boli odoslané letáky a informačné listy

o realizácii projektu. Všetkým respondentom boli zaslané listy s výsledkami meraní a vyšetrení a aj s odporúčaniami podľa zistených údajov.

Pracovníci RÚVZ v SR v rámci nadnárodného projektu „*Tvoja správna voľba*“ (schváleného v rámci projektu Európskej komisie „Predchádzanie a boj proti trestnej činnosti“) vykonávali prácu animátora v interaktívnej tvorivej dielni v jednotlivých mestách. Cieľom projektu je snaha o elimináciu trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok a informovanie o škodlivosti ich užívania so zameraním na tabak, alkohol a marihuanu, zvýšenie právneho vedomia detí vo veku 9 -10 rokov zážitkovou formou prostredníctvom interaktívnej tvorivej dielne. Interaktívna metóda veľmi dobre podporuje zapamätateľnosť podávaných informácií, podporuje tímovú prácu a zvyšuje pozornosť žiakov. Skupinky žiakov sa vystriedali pri paneloch s problematikou - fajčenia, alkoholu, marihuany a tzv. väzenskou celou. Žiaci získavali informácie od animátorov, ale zároveň sa aj ony aktívne zapájali do spomínaných tém a tam sa prejavila ich otvorenosť, zvedavosť, bohatá fantázia, tímová práca, veselosť, komunikatívnosť, ale aj nebezpečenstvo ovplyviteľnosti zo strany rovesníkov, slabá informovanosť, podceňovanie problému, zlý príklad zo strany rodičov a okolia.

3.4 Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

Odbory podpory zdravia RÚVZ v SR v rámci svojich činností realizovali a plnili rôzne programy, projekty a úlohy:

V roku 2012 pokračovala na RÚVZ v SR spolupráca počas projektových akcií „*Deň zdravia*“, „*Zdravé mesto*“, „*Zdravé pracovisko*“, „*Zdravá škola*“, „*Zdravá škôlka*“, kde sa vyšetrovali vybrané ukazovatele rizika metabolického syndrómu ako v mestách, materských, základných a stredných školách, aj v niektorých podnikoch a firmách. Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná na aktívnu podporu zdravia s orientáciou na základné ciele NPPZ a to najmä na oblasť prevencie kardio-vaskulárnych ochorení, podporu nefajčenia, prevenciu drogových závislostí, ozdravenie výživy a na redukciiu negatívnych aspektov životného štýlu.

„*Prevenia civilizacyjnych chorôb - Go Fit*“ - projekt zdravého životného štýlu“. Edukačný projekt uskutočnili pracovníci OPZ RÚVZ so sídlom v Bratislave a v Rimavskej Sobote pre deti školského veku a mal cieľ zvýšiť nutričnú gramotnosť, reálne zlepšiť spôsob výživy, zlepšiť životný štýl a predovšetkým zvýšiť pohybovú aktivitu detí. Projekt bol realizovaný v spolupráci s Nadáciou Silvie Gašparovičovej, Kanceláriou WHO a farmaceutickými spol. Sanofi, Zentiva, agentúrou Webster.

OPZ RÚVZ so sídlom v Bratislave realizuje projekt „*Efektívna podpora kardio-metabolického zdravia v prostredí základných škôl mestskej časti Bratislava - Petržalka*“. Cieľom projektu je štruktúrovanou intervenciou cieľových skupín - deti, rodičia a učitelia - motivovať prehodnotenie vedomostí a postojov, vzťahujúcich sa k spôsobu života, ktoré sú kľúčové pre primárnu prevenciu kardio - metabolického rizika. Bol vykonaný skrining protektívnych a rizikových faktorov chronických ochorení a veku primeraná edukácia u žiakov základných škôl mestskej časti Bratislava – Petržalka a vykonané štatistické vyhodnotenie výskytu vybraných rizikových faktorov chronických chorôb. Výsledky boli prezentované na odborných podujatiach.

OPZ RÚVZ so sídlom v Bratislave realizuje projekt „*Rešpekt pre zdravie - prevencia metabolického syndrómu v prostredí stredných škôl BSK*“ v spolupráci s BSK. V rámci projektu bol vykonaný skrining rizikových faktorov- dotazníkové, antropometrické a biochemické vyšetrenie - chronických kardio-metabolických ochorení u 995 študentov 8 stredných škôl BSK a vykonaná individuálna, veku primeraná edukácia o vzťahoch medzi životou a stavom zdravia počas života – patofyziológia systému srdca a ciev,

preventívna výživa, preventívna fyzická aktivita, zvládanie stresu a rizikové faktory chronických chorôb.

Projekt „*Vzdelaný pacient*“ organizovala Slovenská nadácia srdca v spolupráci s akadémiou vzdelávania vzdelávacie workshopy, na ktorých sa podielali aj pracovníci odboru podpory zdravia RÚVZ v SR. Okrem edukácie boli realizované aj vyšetovania rizikových faktorov.

„*Quitline*“ - *telefonické poradenstvo odvykania od fajčenia*. Telefonická linka je od roku 2009 prevádzkovaná RÚVZ so sídlom v Martine. Jej činnosť sa začala 3. januára 2006. Klienti môžu volať každý pracovný deň v čase od 7.30 – 14.30 hod. Cena hovoru je 0,06 EUR s DPH. Poradenstvo poskytujú vyškolení odborní operátori. Cieľom tohto projektu je poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislosti na nikotíne, zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov, zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia. Za obdobie od 01.01 2012 do 31.12.2012 bolo realizovaných 22 telefonických hovorov.

„*Pyramída zdravej výživy školáka*“ - vlastný projekt RÚVZ so sídlom v Leviciach, zameraný na osvojenie si zásad racionálnej výživy zážitkovou formou u žiakov základných a stredných škôl.

OPZ RÚVZ so sídlom v Komárne dlhodobo realizuje vlastný projekt „*Zdravý životný štýl*“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. Projekt pozostáva z prednášok, realizuje sa ľahké cvičenie, prednáška o zdravom životnom štýle, na záver je ochutnávka zdravých jedál.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote priebežne realizuje projekt v spolupráci s oddelením neurológie Všeobecnej nemocnice v Rimavskej Sobote „*Register a intervencia v rodinách chorých hospitalizovaných na cievne choroby mozgu*“. Cieľom je zmeniť jestvujúci trend vývoja epidémie cievnych ochorení mozgu a prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu a dĺžky dožitia populácie regiónu. Je rozdelený do troch základných častí s nasledovnou metodikou a hodnotením rizika: I. Registrácia vybraných hospitalizovaných cievnych chorôb mozgu v regióne Rimavská Sobota (register chorých); II. Určenie miery rizika rodinných príslušníkov z registra hospitalizovaných chorých detekciou a odmeraním rizikových faktorov a zníženie prevalencie rizikových faktorov intervenciou primeranou úrovni zisteného rizika (register rodinných príslušníkov); III. Dlhodobé sledovanie zmien detekovaného rizika v kohorte detí od detstva do dospelosti (kohorta detí chorých). Takto zostavený register chorých hospitalizovaných na vybrané CCHM a definovaný vek, slúži ako základ pre následné zostavenie registra rodinných príslušníkov a určenie ich individuálnej miery rizika k danému druhu ochorenia. Vybrané rodiny chorých sa na základe písomného kontaktu požívajú do poradenského centra.

Odbor PZ RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi aj v roku 2012 realizoval Peer projekt „*Mladí ľudia a život*“, ktorý bol obsahovo zameraný na rôzne oblasti životného štýlu mladých ľudí s aktívnym zapojením peer aktivistov - študentov stredných škôl a realizuje sa od roku 1999. Projekt bol určený na prípravu mladých ľudí - študentov 1. ročníkov SŠ pre prevenčnú prácu (besedy a diskusné stretnutia) v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti, na základe výberu, absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno-psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospievajúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV a ochorenie AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, drogy, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc. Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie zodpovednosti u adolescentov za svoje zdravie a zdravie svojich rovesníkov, sexuálne správanie a sexuálny

život, vrátane zodpovedného plánovaného manželstva a rodičovstva, ako aj pozitívna zmena postojov a názorov na rizikové správanie na základe získavania objektívnych informácií o problémoch tejto generácie od svojich rovesníkov.

Projekt **„POHODA – hľadá sa zdravie školáka s pozitívnym stresom“** je zameraný na zvládanie stresu u žiakov 9. ročníkov základných škôl. V roku 2012 sa pokračovalo v zdravotno-výchovných intervenciách na mestských školách v rámci projektu, ktorý sa realizuje od školského roku 2005/2006. Pre žiakov bolo realizovaných 8 besied spojených s testovaním energie pre zvládanie úloh a relaxačnými cvičeniami. Aktivity boli zamerané na podporu duševného zdravia, formovanie psychickej pohody a predchádzanie vzniku duševných porúch a zmien, ktorých v súčasnosti pribúda medzi mladými ľuďmi a dospievajúcou mládežou a vyžadujú si čoraz väčšiu pozornosť. Mládež vyjadrila k realizovaným aktivitám pozitívnu spätnú väzbu, zvlášť ich zaujali relaxačné cvičenia. Veľmi diskutovanou témou bola aj potreba psychológov v základných školách, ktorí by boli veľmi nápomocní mladým ľuďom pri riešení problémov v psychickej oblasti a zvládaní stresogénnych situácií.

Pre žiakov 5. ročníka základných škôl v Spišskej Novej Vsi sa v roku 2012 pokračovalo v realizácii zdravotno-výchovných intervenčných aktivít pod názvom **„PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“**, počas ktorých sa s deťmi pracovalo na jednotlivých stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a skupinových hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia, alkoholu a závislostí.

Aj v roku 2012 sa uskutočnila **„Súťaž telesnej zdatnosti žiakov stredných škôl a učilíšť“** v okrese Svidník a Stropkov (16. ročník), ktorú organizovali pracovníci odboru podpory RÚVZ so sídlom v Svidníku.

Projekt **„Koncepcia práce s mládežou“** má komplexný medzirezortný charakter. Na jej tvorbe sa podieľali školské i mimoškolské organizácie pôsobiace na území mesta Žiar nad Hronom. Podľa získaných štatistík a praktických potrieb mesta boli zostavené priority pre politiku mesta vo vzťahu k deťom a mládeži a to v témach participácia detí a mládeže na živote mesta Žiar nad Hronom, informačná sieť pre mládež na území mesta, vytváranie podmienok pre nízkoprahové aktivity detí a mládeže, podpora projektových aktivít mládeže. V priebehu školského roku bolo pre 46 žiakov I. stupňa a 56 žiakov II. stupňa odprednášaných 6 rôznorodých tém (základy hygieny, fajčiarsky návyk, alkoholová závislosť, drogová závislosť, antikoncepcia a správne stravovanie). Súčasťou bolo premietnutie 2 filmov DVD (Antikoncepcia, Fit familia). Pre I. stupeň bola volená forma interaktívnych hier s rozdielnou náročnosťou podľa jednotlivých tried.

Regionálny projekt realizovali pracovníci OPZ RÚVZ so sídlom Galante s názvom **„Prevenia protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívaníu alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty“**. Cieľom projektu okrem predchádzania záškoláctva je aj prevencia požívaníu alkoholu a tabakových výrobkov žiakmi a mladistvými na území mesta Galanty, formou kontrolnej činnosti podľa rozpísaného harmonogramu a preventívnych vzdelávacích aktivít. Akcie sa zúčastnilo 130 detí.

V ďalšom projekte sa zameriavali na **„Ochrana a podpora zdravia populácie so zameraním na prevenciu civilizáčnych ochorení v okrese Galanta“**, cieľom projektu bolo zvýšiť informovanosť a zdravotné uvedomenie obyvateľstva v oblasti prevencie vzniku tohto civilizáčného ochorenia. V roku 2012 sa pokračovalo v plnení úloh hore uvedeného projektu vypracovaného v r. 2006 s dôrazom na realizáciu aktivít väčšieho rozsahu zameraných na vyhľadávanie rizikových faktorov u zdravých vyšetrených osôb a poradenskú činnosť.

Projekt „**Prevencia obezity u obyvateľstva v okrese Galanta**“, bol zameraný v rámci preventívnych vyšetrení vyhľadávať osoby s nadváhou a obezitou, ktorá je jedným z rizikových faktorov vzniku metabolického syndrómu a kardiovaskulárnych ochorení v populácii. Meranie obvodu pása, kontrola telesnej hmotnosti so zameraním na mieru abdominálnej obezity, kontrola hladiny glukózy a cholesterolu v krvi, monitorovanie TK s odborným poradenstvom zameraným na úpravu životného štýlu (zásady zdravého stravovania, zvýšená pohybová aktivita, eliminácia škodlivých návykov) môžu významne prispieť k zníženiu metabolického a kardiovaskulárneho rizika u populácie v okrese.

Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Poprade sa od roku 1996 zaoberá analýzou listov o prehliadke mŕtveho z okresov Poprad, Kežmarok, Levoča. V roku 2012 bolo spracovaných 1423 listov okresov Poprad, Kežmarok a Levoča. Z listov sa zisťujú najčastejšie príčiny úmrtia obyvateľstva okresov ako celku a samostatne majoritnej a rómskej populácie. Pracovníci OPZ analyzujú zo štatistických hlásení zasielaných z novorodeneckých oddelení z NsP z okresov Poprad, Kežmarok, Levoča výskyt vrodených vývojových chýb, ako aj z ONKO výskyt nádorových ochorení. Výsledky analýz sú využívané pri výchove obyvateľstva ku zdraviu.

Odbory podpory zdravia RÚVZ realizovali analýzu rizikových faktorov metabolického syndrómu vybraných klientov stabilnej poradne zdravia v roku 2012 na okresnej úrovni. Súbor tvorili klienti poradne zdravia, u ktorých boli zrealizované vyšetrenia všetkých biochemických a antropometrických parametrov. Metabolický syndróm je definovaný ako súbežný výskyt viacerých klinických príznakov, v ktorého jadre je abdominálna obezita. Je významným rizikovým faktorom rozvoja kardiovaskulárnych ochorení a diabetes mellitus II. typu. Diagnostické kritériá metabolického syndrómu boli abdominálna obezita definovaná na základe obvodu pása, triacylglyceroly, HDL cholesterol, zvýšený TK a zvýšený cukor v krvi.

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa stal asociovaným partnerom EU projektu **RAPID - „Risk Assessment from Policy to Impact Level“**. Hlavným cieľom tohto projektu je rozvinúť metódy pre hodnotenie rizika strategických politických dokumentov. Špecifickými cieľmi sú vytvorenie siete hodnotenia rizík pre hodnotenia dopadov na zdravie na úrovni politik, vytvorenie modelov manažmentu rizika politik jednotlivých sektorov opisom celej schémy počnúc zdravotným dôsledkom, vytvorenie modelov manažmentu rizika politik jednotlivých sektorov opisom celej schémy výberom politického dokumentu a implementácia vytvorených modelov. V sledovanom období sa uskutočnilo záverečné pracovné stretnutie riešiteľov projektu, pripravovali sa záverečné správy a dohodnuté boli aktivity súvisiace s prípravou publikácie z tohto projektu (vydavateľstvo Springer).

Projekt Európskej komisie „**Viac chuti**“, nad ktorým prevzali odbornú záštitu Kancelária WHO na Slovensku a RÚVZ so sídlom v Košiciach. Projekt je súčasťou Stratégie riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadváhou a obezitou, ktorú Európska komisia prijala v roku 2007. Je zameraný na zdravé stravovanie, podporu konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny formou vzdelávania v oblasti výživy. Projekt prebieha v dvoch mestách na Slovensku, v Poprade a Košiciach. Jeho cieľom je zvýšiť motiváciu a spotrebu ovocia a zeleniny najmä u detí, tehotných žien a seniorov. V každom z miest sú do projektu zapojené vybrané centrá voľného času, materské centrá, denné centrá seniorov, resp. krízové centrá. V partnerských centrách sa od októbra 2012 realizujú v mesačných intervaloch praktické hodiny varenia a nadväzujúce prednášky.

Projekt „**Kuchyne na kolesách**“ (Road show) sa realizuje v piatich vybraných centrách v Košiciach. Následne bola v rámci doplnkovej participácie na projekte – v edukačnej oblasti, ponúknutá spolupráca Rodinnému/Materskému centru Stonožka, pobočke Košice-Juh

a Dennému centru MČ Košice-Juh na ul. Milosrdenstva č. 4. (formou vzdelávacích seminárov pre seniorov, s plánom realizovať päť stretnutí v období január – máj 2013, na organizácii ktorých sa bude aktívne podieľať aj RÚVZ Košice).

Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Michalovciach v roku 2012 pokračoval v realizácii lokálneho preventívneho projektu **„Prevencia KVCH a tichej ischémie myokardu“**. Cieľom projektu je aktívny skrining zameraný na odhaľovanie a stanovovanie miery kardiovaskulárneho rizika u vybraných klientov s využitím EKG prístroja a kondičnej ergometrie. Celkovo sa v tomto roku otestovalo 130 klientov. Vo vysokom kardiovaskulárnom riziku bolo 15 klientov, z čoho 4 boli muži a 11 žien. Každý klient bol najskôr vyšetrený v základnej poradni, bola odobraná osobná i rodinná anamnéza s dôrazom na kardiovaskulárne ochorenia, bol mu odobraný kompletný krvný skrining, zmeraný tlak krvi, antropometrické vyšetrenia, EKG záznam pokojový i postkondičný, ak bol klient vhodný k testovaniu. Ak nebol vhodný na ergometriu, urobil sa len pokojový záznam. Všetky zistené parametre zaznamenávame aj do programu Test zdravého srdca, čiže klient dostáva ucelený zdravotný nález aj s kompletnými poradenskými inštrukciami (pri zistenej hypercholesterolémii, hyperglykémii, hypertenzii), zahŕňajúcimi zmenu životosprávy, diétny režim, odporúčanú kontrolu k nám i odporúčanie k obvodnému lekárovi, resp. špecialistovi – kardiológovi v prípade potreby. Priebežný dlhodobý projekt bude prebiehať aj v roku 2013 s cieľom podchytiť v čo najskoršom štádiu asymptomatických a doteraz nedignostikovaných pacientov, a tým umožniť včasné došetrenie a nasadenie účinnej terapie.

V októbri 2012 bol realizovaný projekt SOŠ hotelu a služieb v Michalovciach v spolupráci s RÚVZ Michalovce **„Zober život do vlastných rúk“**. Strategickým cieľom projektu bol na regionálnej úrovni účinným, cieľavedomým, kontinuálnym a preventívnym pôsobením na mládež stredných škôl dolného Zemplína redukovať dopyt po cigaretách, znížiť počet fajčiacich študentov na monitorovaných školách a nasmerovať mladých ľudí ku kritickému pohľadu na reklamu tabakových výrobkov. Aktivitami projektu mali za cieľ dosiahnuť zmeny doterajšieho pasívneho postoja mladých ľudí k problematike fajčenia. Výskumu sa zúčastnilo 1000 respondentov. Vekový rozsah bol od 15 do 20 rokov. Aktivita **„Moderné je nefajčiť!“**, ktorá bola súčasťou tohto projektu sa uskutočnila v posledných októbrových dňoch 2012, mala za cieľ ovplyvnenie postojov a správania sa mladých ľudí v smere k zníženiu záujmu počtu fajčiarov na stredných školách. Dobrovoľníci z radov študentov SŠ v Michalovciach (v počte 200) boli anonymne vyšetrení pomocou špeciálnych prístrojov ako Spirometer, SMOKERLYZER si mohli záujemcovia zistiť hladinu oxidu uhoľnatého v pľúcach i v krvi. Zámerom tohto testovania bolo ukázať im vlastné znečistenie pľúc spôsobené fajčením a upozorniť ich na rizikové faktory poškodzujúce zdravie.

V rámci skôr realizovaného regionálneho projektu **„Porad'me si navzájom ako byť dobrým rodičom“** na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi spracovali informačnú publikáciu určenú predovšetkým pre rodičov vo forme dvoch brožúriek pod názvom : „Ach tie deti... a čo my rodičia ? ...“, „Pár slov o rodine....“, a „Pár slov o výchove....“. Obsahom oboch častí brožúry sú informácie o rodine, jej funkciách, rolách a špecifických funkciách otca a matky, súrodencov a starých rodičov, psychologických potrebách dieťaťa, funkciách rovesníckych skupín kamarátov, dôverných priateľov a prvých lások v období dospievania, príčinách rodinných konfliktov a problémoch s komunikáciou v rodine. Tieto brožúrky boli dotlačené vo vlastnej edícii a osobne prekonzultované a doručené niektorým organizáciám (Mestský a Obvodný úrad, základné školy a oddelenie pediatrie NsP v Spišskej Novej Vsi). Brožúry sú voľne dostupné na web stránke RÚVZ Spišská Nová Ves a na web stránke mesta Spišská Nová Ves. Bola dohodnutá aj spolupráca pri prezentácii tohto materiálu na celoškolských akciách a vzdelávaní pedagogických pracovníkov a rodičov na školách v okresoch Spišská Nová Ves, Levoča a Poprad.

Projekt „*Dentálne zdravie u detí*“ bol vypracovaný na OPZ RÚVZ so sídlom v Trebišove. V roku 2012 bol realizovaný v materských a základných školách formou štyroch na seba nadväzujúcich intervencií, ktoré boli spojené s nácvikom správnej dentálnej hygieny. Edukačné aktivity s deťmi boli zamerané na objasnenie podstaty rastu, vývinu zubov a ich funkcie. Na opakovaných stretnutiach sa všeobecne venovalo problematike mliečnych zubov, nácviku správnej techniky čistenia zubov a vplyvu výživy na zdravie ústnej dutiny a zubov. Správnu techniku umývania zubov deti nacvičovali najprv nasucho s ich vlastnými zubnými kefkami, čomu predchádzala demonštrácia čistenia na dentálnom modeli. Po osvojení základných zručností, si deti začali čistiť zuby s pastou a vodou. Aj ďalšie RÚVZ v SR realizovali aktivity v tejto oblasti.

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi realizoval dotazníkový prieskum v rámci regionálneho projektu „HBSC“, v ktorom bol použitý so súhlasom gestora projektu štandardizovaný dotazník vypracovaný medzinárodnou organizáciou. Prieskum nadväzoval na reprezentatívny prieskum v rámci rovnakej celoeurópskej štúdie. Do prieskumu „*HBSC*“ projektu v roku 2011 boli zapojené všetky základné školy v meste Spišská Nová Ves. Respondentmi boli žiaci 9. ročníkov a celkom bolo zmonitorovaných 408 žiakov, z toho 202 chlapcov a 206 dievčat. Chlapci a dievčatá absolvovali okrem vyplňania dotazníkov aj somatické vyšetrenia v Poradni zdravia a každému žiakovi sme vykonali aj jednoduchý test telesnej zdatnosti. Všetky dáta boli počítačovo spracované. Výsledky štúdie budú využité v rámci intervenčných aktivít pre deti a mládež ako aj prezentované na rôznych odborných podujatiach. V rámci prieskumnej a výskumnej činnosti sa v roku 2012 realizovali analýzy a štatistické výstupy a dotazníkového prieskumu, ktorý sa vykonal ešte v roku 2011.

Oddelenie podpory zdravia RÚVZ Levice zabezpečilo „*Monitoring spotreby vybraných aditív v potravinách*“. V rámci monitoringu boli sledované farbivá E 104 – chinolínová žltá, E 129 – allura červená, E 124 košenilová červená, E 102 – tartrazín. Spolu bolo spracovaných 60 dotazníkov. Pracovníčky oddelenia v potravinových reťazcoch zabezpečili monitoring prítomnosti uvedených aditív vo všetkých skonzumovaných požívatinách uvedených vo vyplnených 24 hodinových jedálnych lístkoch.

RÚVZ Prešov realizoval Projekt „*CESTA*“ – gestorom je OZ Nay, RÚVZ OPZa VkZ bol odborným garantom v problematike drogových závislostí, výchovy k manželstvu a rodičovstvu, AIDS. Cieľovou skupinou sú mladí ľudia z rómskych komunít. Projekt „*FAQT*“ (Rodiny a mládež končia s fajčením) - cieľom tohto projektu bola podpora zdravšieho nefajčiarskeho spôsobu života adolescentov a ich rodín. Gestorom projektu bolo OZ Stop fajčeniu a zúčastnili sa ho niektoré štáty EÚ. Za SR bol do projektu zapojený RÚVZ Prešov. Cieľovou skupinou boli žiaci 7. a 8. ročníka ZŠ v počte 31. Zážitkovými formami a prácou v skupinách boli realizované intervencie zamerané na prevenciu fajčenia.

Projekt „*Umývaj si ruky, zachrániš život*“, na plnení sa OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období roka 2012 podieľalo spracovaním vlastnej edície ohľadom kampane: „Save Lives: Clean Your Hands“ s následnou distribúciou informácie o tejto kampani 11 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 18 zubným ambulanciám, 2 RZP v okrese Stará Ľubovňa, Domovu seniorov a Ľubovnianskej nemocnici, n. o. v Starej Ľubovni. Vlastnú edíciu 4. ročníka kampane zároveň prezentovali aj formou webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni aj nástenkou.

Pri regionálnych intervenčných a informačných zdravotno-výchovných aktivitách pracovníci všetkých odborov podpory zdravia v roku 2012 realizovali spolu 4 918 aktivít, z toho 2 143 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 1 255 aktivít bolo venovaných mladej generácii, 745 aktivít bolo venovaných populácii v poproduktívnom veku a 782 aktivít sa venovalo inej cieľovej skupine.

3.5 Spolupráca s ostatnými odbormi RÚVZ a zdravotníckymi zariadeniami

Odbory podpory zdravia navzájom vykazujú veľmi dobrú spoluprácu vo vlastných úradoch. Pracovníci OPZ úzko spolupracovali so všetkými oddeleniami RÚVZ na úseku primárnej prevencie, predovšetkým s odborom epidemiológie, odborom hygieny výživy, odborom hygieny detí a mládeže, odborom hygieny životného prostredia, odborom informatiky a štatistiky a s odborom preventívneho pracovného lekárstva. Spolupráca s odbornými oddeleniami RÚVZ sa rozvíja a realizuje hlavne v oblasti konkrétnych projektov napr.: pri sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie, na plnení úlohy „*Program ovocie a zelenina do škôl*“, v rámci kampane *Zdravé pracoviská*, „*projekt „Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine*“, na projekte „*Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku*“, v projekte „*Surveillance chronických ochorení*“.

Spolupráca so zdravotníckymi zariadeniami spočívala aj v distribúcii zdravotno-výchovných materiálov - letákov, plagátov a brožúr do ambulancií lekárov prvého kontaktu, pediatrov, obvodných a aj lekárov špecialistov. Pri odporúčaní ďalších klinických vyšetrení klientov poradne zdravia ako aj pri plnení projektov a programov súvisiacich so zdravým životným štýlom spolupracujú OPZ s praktickými lekármi, špecialistami, stomatológmi, gynekológmi, pediatrami, lekárnikmi a lekárňami, psychológmi. V priebehu celého roka 2012 odbory podpory zdravia spolupracovali so štátnymi aj neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami a inými zariadeniami a to najmä s:

- Nemocnicami s poliklinikou v jednotlivých okresoch, Poliklinikami, Reumatologicko-rehabilitačným centrom, Fakultnými nemocnicami s poliklinikou, Súkromnými zdravotníckymi strediskami,
- Psychiatrickými, psychologickými, kardiologickými, internými, TARCH, geriatrickými, metabolickými, pneumologickými, ftizeologickými a stomatologickými ambulanciami, ambulanciami praktických lekárov pre deti a dorast, ambulanciami praktických lekárov,
- Rýchlou zdravotnou službou, lekárňami a farmaceutickými spoločnosťami,
- Referátom poradensko-psychologických služieb a pedagogicko-psychologickými poradňami.

3.6 Spolupráca s orgánmi a organizáciami SOZ, SČK, nadáciami, orgánmi štátnej správy a samosprávy

Odbor podpory zdravia v rámci účasti na úlohách, projektoch a programoch rozvíjal odbornú spoluprácu v rámci rezortu i medzirezortne so štátnou správou a samosprávou. Základným cieľom vzájomnej spolupráce s orgánmi, organizáciami, nadáciami, štátnou správou a samosprávou je neustále zvyšovať zdravotné uvedomenie širokej verejnosti v oblasti podpory a ochrany vlastného zdravia a zainteresovať širokú verejnosť v starostlivosti o svoje zdravie.

Do spolupráce v plnení úloh v oblasti podpory zdravia sa zapojili hlavne mestské a obecné úrady, starostovia a primátori obcí, školské úrady, materské školy, základné školy, stredné školy, krajské riaditeľstvá policajných zborov, dopravná polícia, okresné a krajské komisie pre drogovú problematiku a prevenciu kriminality, hasičské zbory, jednotlivé kancelárie projektu „*Zdravé mesto*“, Rada mládeže, Športové kluby, Ústavy sociálnych služieb, Matica slovenská, Kluby kardiakov, diabetikov, Kluby dôchodcov, Domovy dôchodcov s sociálnych služieb, Krajské kancelárie splnomocnenca vlády pre rómske komunity, kancelária Svetovej zdravotníckej organizácie v SR, Detské domovy.

Aj v roku 2012 sa rozvinula vzájomne prospešná spolupráca medzi Lekárskou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Slovenskou zdravotníckou univerzitou, Trnavskou univerzitou Cyrila a Metoda v Trnave, Katolíckou univerzitou v Ružomberku, Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Banskej Bystrici, Univerzitou 3. veku, Trenčianskou univerzitou - Fakultou zdravotníctva, Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou - katedrou výživy ľudí, Fakultou sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre, Jesseniovou lekárskou fakultou UK v Martine, Ústavom verejného zdravotníctva v Košiciach, Klinikou stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF v Košiciach, Inštitútom drogových závislostí v Bratislave, Centrom pre liečbu drogových závislostí v Bratislave, Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie dieťaťa v Bratislave a Slovenskou akadémiou vzdelávania.

Výborná spolupráca prebiehala počas roka 2012 najmä so Slovenskou kardiologickou spoločnosťou, Ligou proti rakovine, Slovenskou nadáciou srdca, Ligou proti reumatizmu, Slovenskou pediatrickou spoločnosťou, Ústavom normálnej a patologickej fyziológie SAV, Okresným zväzom telesnej kultúry, Zväzom diabetikov Slovenska, Hontiansko-novohradským osvetovým strediskom, Alzheimerovou spoločnosťou, Úniou nevidiacich, Slovenskou úniou proti osteoporóze, Slovenským zväzom telesne postihnutých, Asociáciou športu pre všetkých, Spoločnosťou klinickej onkológie, Slovenskou spoločnosťou pre výživu, Združením sluchovo-postihnutých mikroregiónu Teplička, Slovenskou asociáciou verejného zdravia a s Národným centrom zdravotníckych informácií. Pri aktivitách s hlavným cieľom vo výchovno-vzdelávacej oblasti pracovníci odboru podpory zdravia spolupracovali so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, Zdravotnou poisťovňou Dôvera a Union.

V zabezpečovaní zdravotno-výchovných aktivít Odbory podpory zdravia spolupracovali s rôznymi občianskymi združeniami - Relevant, Patronus Health, Anabell, Harmónia, Dental alarm, Zväzom postihnutých civilizačnými chorobami, občianskym združením „Pre zdravie našich detí“, občianskym združením „Pre zdravie a výživu“, ďalej s občianskymi združeniami „Nádej deťom“ a „Áno pre život“.

V plnení aktivít v rámci odboru podpory zdravia sa realizovala spolupráca aj s Centrami voľného času, Centrami výchovy a psychologickéj prevencie, Materskými centrami, Rómskymi komunitnými centrami, Územnými spolkami, Regionálnymi kultúrnymi centrami, Dennými centrami pre seniorov, Osvetovými strediskami, Združením abstinentov Slovenska, Autoškolou, krajskými knižnicami, mimovládnyimi organizáciami Turčianske venuše, Daj životu slnko, Stop fajčeniu, Jednotou dôchodcov na Slovensku, s Klubmi dôchodcov, Slovenským červeným krížom, Akadémiou vzdelávania ako aj inými mimovládnyimi organizáciami, ktoré vykonávajú činnosť na úseku podpory zdravia.

OPZ spolupracujú s printovými, rozhlasovými a televíznymi médiami na mestskej, okresnej, regionálnej a celoslovenskej úrovni.

V záujme zlepšenia dostupnosti preventívneho vyšetrenia sa realizovali komplexné vyšetrenia a poradenstvo priamo na pracoviskách viacerých organizácií a spoločností.

3.7 Činnosť poradenských centier ochrany a podpory zdravia v Slovenskej republike

Chronické neinfekčné ochorenia zapríčiňujú na Slovensku prevažnú časť príčin úmrtí, chorobnosti, invalidizácie, hospitalizácie aj dlhodobej pracovnej neschopnosti. Najväčšie percento zo všetkých príčin úmrtnosti predstavujú choroby obehovej sústavy a nádorové ochorenia. Ovplyvniteľné rizikové faktory chronických neinfekčných ochorení priamo súvisiace so životným štýlom zohrávajú z hľadiska zdravotného stavu obyvateľstva významnú úlohu. Medzi najznámejšie patria: fajčenie, nesprávne stravovacie návyky, nedostatočná fyzická aktivita, nadmerný príjem alkoholu, psychosociálny stres. S týmito

faktormi priamo súvisí nadhmotnosť, obezita, diabetes mellitus, metabolický syndróm, hypertenzia a iné. Dôležitá je minimalizácia týchto rizikových faktorov formou primárnej prevencie, ktorá sa dá realizovať iba za predpokladu, že jedinec bude mať záujem o vlastné zdravie. Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia pri regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zvyšujú záujem verejnosti o vlastné zdravie, o poznanie zdravotných rizík, o rozvíjanie vlastných schopností posilniť svoje zdravie ako predchádzať vzniku chronických neinfekčných chorôb, a to v rámci poskytovania poradenských služieb a vyšetrení. Výsledkom by mala byť zmena životného štýlu čo najširšej časti populácie.

Poradenstvo a následné vyšetrenia sú poskytované **v základnej poradni** a v **širokej škále nadstavbových poradní**, pričom škála nadstavbových poradní v jednotlivých regiónoch je rôzna. Činnosť poradenských centier ochrany a podpory zdravia bola a je zameraná na individuálne a skupinové poradenstvo.

Individuálna intervencia je zameraná predovšetkým na zdravý spôsob života, predchádzanie rizikovým faktorom chronických neinfekčných ochorení, sústreďuje sa najmä na fajčenie, nedostatok pohybovej aktivity, na zdravé stravovanie a stres. Súčasťou individuálnej prevencie je aj vyhľadávanie rizikových osôb. Činnosť v základnej poradni poskytovala a poskytuje spektrum vyšetrení, ktoré určuje hladinu individuálneho rizika klienta: anamnestické vyšetrenia, antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR, hodnota percentuálneho množstva telesného tuku tukomerom Omron BF 300...), biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotron - celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy, glukóza a štandardné meranie krvného tlaku. Činnosť základnej poradne je hodnotená nižšie.

Nadstavbová poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity, jej činnosť je zameraná najmä na klientov s nadváhou a obezitou s nedostatočnou pohybovou aktivitou. Individuálne poradenstvo je zamerané na motiváciu klientov k pravidelnej pohybovej aktivite a odporúčanie najvhodnejších druhov pohybovej aktivity podľa fyzickej kondície a zdravotného stavu klientov. Ďalej sa zameriava aj na cvičenia žien v produktívnom a poproduktívnom veku.

V nadstavbovej poradni zdravej výživy sa realizuje projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“ v spolupráci so základnou poradňou. Na základe nutričnej anamnézy a dotazov klientov sa poskytujú informácie a konzultácie o zásadách správnej výživy. Sú poskytované ústne, telefonicky a elektronickou poštou.

Nadstavbová poradňa na odvykanie od fajčenia funguje aj formou telefonického poradenstva na odvykanie od fajčenia, prostredníctvom telefonického linky, jej cieľom je poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia najmä tým občanom, ktorí nemajú dostatok odvahy a guráže prestať fajčiť. Okrem toho pomocou poradne sa zabezpečuje aj súťaž „Quit&Win“ - „Prestaň a vyhraj“ na podporu nefajčenia.

Nadstavbová poradňa nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku je určená všetkým klientom poradne zdravia, u ktorých boli namerané zvýšené hodnoty TK. Klientom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál a individuálne poradenstvo, s možnosťou naučiť sa správne merať tak krv. V mnohých regiónoch pracovali aj iné typy nadstavbových poradní podľa požiadaviek klientov a personálneho vybavenia.

Skupinová intervencia bola a je sústredená do štyroch oblastí cieľovej populácie: pre zamestnancov vybraných závodov a organizácií boli realizované pravidelné výjazdy, formou „mobilných poradní“ spojené s vyšetrovaním; návštevníkom výstav tematicky spojených so zdravím bolo poskytnuté poradenstvo spolu s vyšetrením niektorých parametrov; pre starších občanov sa celoročne organizovali aktivity na zvýšenie pohybovej aktivity a zdatnosti; aktivity sa organizovali aj pre deti materských, základných a stredných škôl.

Pozitívne treba hodnotiť všetky opakované doporučené vyšetrenia, pretože väčšina z nich signalizuje priaznivú zmenu životného štýlu klientov, ktorí poradne navštívili.

3.7.1. Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia - základňa poradňa

Činnosť základnej poradne sa zameriava na znižovanie a ovplyvňovanie hlavných rizikových faktorov najmä srdcovo-cievnych ochorení (vysoký krvný tlak, srdcová či mozgová príhoda), chorôb látkovej premeny (obezita, cukrovka, poruchy metabolizmu tukov) a chorôb nádorových prostredníctvom základného poradenstva a špecializovaného poradenstva, spektrom základných somatických a biochemických vyšetrení a to odbornými pracovníkmi.

Všetky výsledky skriningových vyšetrení fyzikálnych a biochemických ukazovateľov sú upravené do tabuliek TZS (Test Zdravé Srdce). Tento program pomáha pracovníkom poradenských centier ochrany a podpory zdravia už od roku 2002. Koncom roka 2010 bol TZS upgradovaný na novú verziu a do programu sa pridali nové funkcie ako možnosť sledovania prítomnosti abdominálnej obezity a metabolického syndrómu, spresnilo sa hodnotenie pohybovej aktivity a stravovacích zvyklostí. Stále ale nie je možné testom evidovať a vykonávať sumárnu analýzu u klientov s novozistenými odchýlkami biochemických parametrov a tlaku krvi. RÚVZ Banská Bystrica zozbieral jednotlivé databázy okresov a spracoval databázu vyšetrených v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia za celé Slovensko pod vedením MUDr. Silvie Kontrošovej, MPH.

V roku 2012 v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia bolo vyšetrených 16 271 klientov v tom 5 650 mužov a 10 621 žien. Z toho absolvovalo základné - prvé vyšetrenie 9 606 klientov, v tom 3 666 mužov a 5 940 žien. Kontrolné vyšetrenie (ak klient absolvoval viac opakovaných vyšetrení, udáva sa len posledné) absolvovalo 7 134 klientov, v tom 2 135 mužov a 4 999 žien (tab. č. 3).

Návštevnosť základnej poradne za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab. č.3 Základné - prvé vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	31	0,8	0,3	35	0,6	0,2	66	0,7	0,2
15-19	174	4,7	0,7	256	4,3	0,5	430	4,5	0,4
20-24	252	6,9	0,8	342	5,8	0,6	594	6,2	0,5
25-34	772	21,1	1,3	959	16,1	0,9	1 731	18,0	0,8
35-44	768	20,9	1,3	1 121	18,9	1,0	1 889	19,7	0,8
45-54	640	17,5	1,2	1 298	21,9	1,1	1 938	20,1	0,8
55-64	670	18,3	1,3	1 142	19,2	1,0	1 812	18,9	0,8
65 a viac	359	9,8	1,0	787	13,2	0,9	1 146	11,9	0,6
S P O L U	3 666	100,0		5 940	100		9 606	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	16	0,8	0,4	21	0,4	0,2	37	0,6	0,2
15-19	11	0,6	0,3	15	0,3	0,2	26	0,4	0,1
20-24	38	1,9	0,6	63	1,3	0,3	101	1,5	0,3
25-34	242	12,2	1,4	375	8,0	0,8	617	9,3	0,7
35-44	337	17,0	1,7	645	13,8	1,0	982	14,7	0,9
45-54	401	20,2	1,8	1 178	25,2	1,2	1 579	23,7	1,0
55-64	454	22,9	1,8	1 267	27,1	1,3	1 721	25,8	1,1
65 a viac	485	24,4	1,9	1 117	23,9	1,2	1 602	24,0	1,0
S P O L U	2 135	100,0		4 999	100,0		7 134	100,0	

CELKOM: 5 650

10 621

16 271

V roku 2012 sa realizovali v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia v Slovenskej republike štandardné vyšetrenia u 8 523 klientov, v tom 2 847 mužov a 5 676 žien, ktorým sa zisťovalo riziko kardiovaskulárnych chorôb. Z toho absolvovalo základné - prvé vyšetrenie 4 550 klientov, v tom 1 660 mužov a 2 890 žien. Kontrolné vyšetrenia (ak klient absolvoval viac opakovaných vyšetrení, udáva sa len posledné) absolvovalo 3 973 klientov, v tom 1 187 mužov a 2 786 žien (tab. č. 4).

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrovalo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab. č.4 Základné - prvé vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	7	0,4	0,3	12	0,4	0,2	19	0,4	0,2
15-19	116	7,0	1,2	148	5,2	0,8	264	5,8	0,7
20-24	122	7,3	1,3	195	6,7	0,9	317	7,0	0,7
25-34	319	19,3	1,9	472	16,3	1,3	791	17,3	1,1
35-44	364	21,9	2,0	600	20,8	1,5	964	21,2	1,2
45-54	306	18,4	1,9	667	23,1	1,5	973	21,4	1,2
55-64	300	18,1	1,9	504	17,4	1,4	804	17,7	1,1
65 a viac	126	7,6	1,3	292	10,1	1,1	418	9,2	0,8
S P O L U	1 660	100,0		2 890	100,0		4 550	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	1	0,1	0,2	1	0,0	0,1	2	0,0	0,1
15-19	7	0,6	0,4	4	0,1	0,1	11	0,3	0,2
20-24	23	1,9	0,8	30	1,1	0,4	53	1,3	0,4
25-34	137	11,5	1,8	200	7,2	1,0	337	8,5	0,9
35-44	210	17,7	2,2	392	14,1	1,3	602	15,2	1,1
45-54	245	20,6	2,3	784	28,1	1,7	1 029	25,9	1,4
55-64	273	23,1	2,4	762	27,4	1,7	1 035	26,1	1,4
65 a viac	291	24,5	2,4	613	22,0	1,5	904	22,7	1,3
S P O L U	1 187	100,0		2 786	100,0		3 973	100,0	

CELKOM 2 847

5 676

8 523

Spektrum klientov vyšetrených v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia podľa vzdelania udáva tab. č. 5. Najviac vyšetrených tvorili klienti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (42,1 %) a s vysokoškolským vzdelaním (26,8 %), spolu 68,9 %.

Spektrum klientov vyšetrených v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012 - podľa vzdelania

Tab. č. 5

Vzdelanie	Muži			Ženy			Spolu		
	Počet	%	±%	Počet	%	±%	Počet	%	±%
Neukončené základné	8	0,2	0,1	12	0,1	0,1	20	0,1	0,1
Základné	209	4,1	0,5	776	8,2	0,6	985	6,8	0,6
Učňovské	589	11,6	0,9	840	8,9	0,6	1 429	9,8	0,6
Stredoškolské s maturitou	1 977	38,9	1,3	4 154	43,9	1,0	6 131	42,1	1,0
Vysokoškolské	1 419	27,9	1,2	2 479	26,2	0,9	3 898	26,8	0,9
Neregistrované	881	17,3	1,0	1 211	12,7	0,7	2 092	14,4	0,7
C E L K O M	5 083	100,0		9 472	100,0		14 555	100,0	

Pracovníci poradenských centier ochrany a podpory zdravia pokračovali v odbornom usmerňovaní klientov pred ich prvým, resp. ďalším vyšetrením v základnej poradni. Pokiaľ v rámci prvého kontaktu s klientom sa zistí, že je už dispenzarizovaný a chodí na pravidelné kontroly k praktickému lekárovi alebo k špecialistovi, vyšetrenie sa obmedzí iba na jednu návštevu za rok. (duplicita vyšetrení neprináša zvýšený efekt a je tiež zbytočne veľmi finančne nákladná).

Prehľad o počte vyšetrených v základnej poradni i všetkých nadstavbových poradni podľa veku je uvedený v tabuľke č. 6 (dve strany).

Počet vyšetrených novoevidovaných klientov v roku 2012 **v základnej poradni** - spolu 10 242 (celkový počet klientov 17 815) v tom 3 837 mužov a 6 405 žien, u mužov najviac zastúpená veková štruktúra 25 - 34 rokov, u žien 45 - 54 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni zdravej výživy** - spolu 8 593, (celkový počet klientov 10 218) v tom 3 657 mužov a 4 936 žien, u mužov ako i u žien najviac zastúpená veková štruktúra 15 - 19 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni optimalizácie pohybovej aktivity** - spolu 5 565, (celkový počet klientov 6 639) v tom 2 361 mužov a 3 204 žien, u mužov ako i u žien najviac zastúpená veková štruktúra 15 - 19 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni odvykania od fajčenia** - spolu 5 053, (celkový počet klientov 5 409) v tom 2 490 mužov a 2 563 žien, najviac mužov i žien vo veku od 15 - 19 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi** - spolu 5 791, (celkový počet klientov 7 053) v tom 2 638 mužov a 3 153 žien, najviac mužov a žien bolo vo vekovej štruktúre 15 - 19 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni podpory psychického zdravia** - spolu 4 203, (celkový počet klientov 4 339) v tom 2 014 mužov a 2 189 žien, najviac zastúpená veková štruktúra od 15 - 19 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni pre deti a mládež** - spolu 3 757, (celkový počet klientov 4 407) v tom 1 861 chlapcov a 1 896 dievčat, najviac zastúpená veková štruktúra od 15 - 19 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni ochrany a podpory zdravia pri práci** - spolu 1 195, (celkový počet klientov 1 314) v tom 581 mužov a 614 žien, najviac vo vekovej štruktúre 45 - 54 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni protidrogovej a HIV/AIDS** - spolu 792 (celkový počet klientov 1 095) v tom 474 mužov a 318 žien, najviac vo vekovej štruktúre 25 - 34 ročných.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni HbSAg pozitívne rodiny** - spolu 229, (celkový počet klientov 268) v tom 123 mužov a 106 žien, najmä vo vekovej štruktúre 35 - 44 rokov.

Počet novoevidovaných klientov v roku 2012 **v poradni pre tehotné a dojčiace matky** - 42 žien, celkový počet klientov 42, najmä vo vekovej štruktúre 25 - 34 rokov.

Prehľadný počet základnej a nastavbových poradní pri regionálnych úradoch verejného zdravotníctva SR:

Základná poradňa - 37,

poradňa zdravej výživy - 32, poradňa optimalizácie pohybovej aktivity - 22, poradňa odvykania od fajčenia - 34, poradňa prevencie protidrogových závislostí - 9, poradňa pre tehotné a dojčiace matky - 2, poradňa prevencie HIV/AIDS - 14, poradňa na podporu psychického zdravia a prevencie stresu - 7, poradňa pre deti a mládež - 8, poradňa orálneho zdravia - 1, poradňa nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi - 13 (nie všetci ju uvádzali ako samostatnú poradňu), poradňa pre environmentálne zdravie - 3, poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci - 11, poradňa pre HBsAg pozitívne rodiny – 8, poradňa genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny - 1.

Prehľad o počte výkonov základnej poradne i všetkých nastavbových poradní je uvedený v tab. č. 7a.,7b.

Výsledky biochemických vyšetrení, merania BMI, WHR prvýkrát a opakovane vyšetrených klientov v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia za obdobie 1.1.2012 - 31.12.2012 sú uvedené v tabuľkách č. 8a; 8b; 9a; 9b.

Tab.č.6

Ročný výkaz Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za rok 2012

		do 14		15 - 19		20 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 - 64		65 +		M	Ž	Spolu
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž					
Základná poradňa	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	31	50	217	327	252	353	799	1 014	782	1 178	660	1 388	695	1 233	401	862	3 837	6 405	10 242
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	136	168	244	452	296	470	1 132	1 561	1 194	2 060	1 213	2 582	1 179	2 426	830	1 870	6 224	11 589	17 815
	Počet návštev	56	80	214	388	283	398	1 121	1 544	1 173	2 019	1 220	2 535	1 171	2 397	827	1 802	6 065	11 163	17 223
Poradňa zdravej výživy	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	19	23	1 780	1 833	132	152	467	568	391	606	382	720	336	593	150	441	3 657	4 936	8 593
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odb. poradenstvo v sledovanom roku	30	45	1 805	1 852	171	202	524	661	489	798	506	898	407	824	290	736	4 222	6 016	10 218
	Počet návštev	30	45	1 784	1 844	138	204	501	640	463	865	500	898	421	840	290	755	4 127	6 091	10 218
Poradňa optim. pohybovej aktivity	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	22	35	1 746	1 790	36	62	225	258	102	193	76	267	93	325	61	274	2 361	3 204	5 565
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	22	35	1 778	1 854	67	78	292	341	156	326	113	404	115	472	109	477	2 652	3 987	6 639
	Počet návštev	32	65	1 760	1 831	40	167	258	599	138	1 280	116	2 113	315	3 670	252	3 190	2 911	12 915	15 826
Poradňa odvykania od fajčenia	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	30	39	1 876	1 864	84	98	157	151	132	166	119	129	79	104	13	12	2 490	2 563	5 053
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	30	39	1 885	1 877	114	121	202	173	204	205	149	167	95	118	16	15	2 695	2 715	5 409
	Počet návštev	30	39	1 896	1 881	125	124	200	167	200	196	142	159	98	118	14	14	2 705	2 698	5 403
Poradňa podpory psychického zdravia	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	21	25	1 774	1 831	53	59	32	40	37	59	38	77	44	62	15	36	2 014	2 189	4 203
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	21	25	1 779	1 835	56	61	36	51	51	78	52	90	57	87	18	42	2 070	2 269	4 339
	Počet návštev	22	26	1 760	1 796	64	67	47	56	57	84	56	96	70	96	20	47	2 096	2 268	4 364
Poradňa pre deti a mládež	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	80	84	1 762	1 797	16	14	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1 861	1 896	3 757
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	362	452	1 762	1 797	16	14	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	2 143	2 264	4 407
	Počet návštev	362	452	1 762	1 797	16	14	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	2 143	2 264	3 718

Tab. č. 6: pokračovanie

		do 14		15 - 19		20 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 - 64		65 +		M	Ž	Spolu
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž					
Poradňa ochrany a podpory zdr. pri práci	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	0	1	5	18	23	54	77	151	124	220	253	102	78	35	54	581	614	1 195
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	0	0	1	5	20	28	60	86	186	141	242	263	104	89	35	54	648	666	1 314
	Počet návštev	0	0	1	5	13	16	52	72	151	111	217	204	87	72	35	54	556	534	1 090
Poradňa nefarmak. oplyvňovania TK	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	18	23	1 787	1 843	47	47	197	230	128	180	142	225	171	259	148	346	2 638	3 153	5 791
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	18	22	1 790	1 842	49	39	175	152	199	293	199	393	323	487	278	794	3 031	4 022	7 053
	Počet návštev	18	23	1 796	1 843	59	57	229	317	240	383	226	512	366	721	349	2 383	3 283	6 239	9 522
Poradňa protidrog. a HIV/AIDS	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	0	62	87	95	55	151	107	129	46	24	14	11	9	2	0	474	318	792
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	0	0	70	95	122	134	212	159	184	51	30	15	12	9	2	0	632	463	1 095
	Počet návštev	0	0	83	102	140	122	228	140	204	78	37	17	12	10	2	0	706	469	1 175
Poradňa pre HbSAg pozitívne rodiny	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	24	2	6	2	10	9	16	14	33	30	13	17	17	23	4	9	123	106	229
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	24	2	6	2	10	10	16	16	36	35	21	23	22	28	6	11	141	127	268
	Počet návštev	8	2	2	2	8	7	13	6	36	28	19	20	16	15	2	2	104	82	186
Poradňa pre tehotné a dojčiace matky	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	0	0	0	0	2	0	34	0	6	0	0	0	0	0	0	0	42	42
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	0	0	0	0	0	2	0	34	0	6	0	0	0	0	0	0	0	42	42
	Počet návštev	0	0	0	0	0	2	0	34	0	6	0	0	0	0	0	0	0	42	42

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za rok 2012

Tab.č.7a

Poradňa	Výkon	Počet výkonov		
Základná poradňa	Založenie karty klienta pre TZS,	11 132	192 731	
	Antropometrické meranie (výšky, hmotnosť, obv. pásu, obv. bokov)*	31 551		
	Meranie TK, P	35 225		
	Biochemické vyšetrenie ***	53 297		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	13 605		
	Vyšetrenie	Smokerlyzerom		3 989
		Spirometrom		1 586
	Vyplnenie Dotazníka celkovej životnej pohody	4 850		
	Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS	10 375		
	Odborné poradenstvo	21 514		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	1 804		
Iné	3 803			
Poradňa zdravej výživy	Založenie karty klienta	4 224	21 135	
	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	5 527		
	Zadanie údajov do príslušného software pre OHV	3 375		
	Odborné poradenstvo	6 097		
	Iné	1 912		
Poradňa odvykania od fajčenia	Meranie TK a pulzu	3 238	11 149	
	Meranie spirometrom	383		
	Meranie smokerlyzerom	3 129		
	Odborné poradenstvo	3 525		
	Iné	874		
Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity	Založenie karty klienta	2 224	19 273	
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti, výkonnosti	495		
	Meranie spirometrom	258		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	1 114		
	Antropometria	3 036		
	Pohybová inštrukcia	3 133		
	Odborné poradenstvo	3 332		
	Iné	5 681		
Poradňa podpory psychického zdravia	Založenie karty klienta	490	1 826	
	Psychologické vyšetrenie	517		
	Anonymné odborné poradenstvo	792		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	27		
Poradňa pre deti a mládež	Založenie karty klienta	3 571	90 362	
	Odborné poradenstvo	22 195		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	15		
	Iné	64 581		
Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci	Založenie karty klienta	452	2 301	
	Vyšetrenie pracovného rizika	459		
	Odborné poradenstvo	1 339		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	19		
	Iné	32		
Poradňa nefarmakolog. oplyvňovania TK	Založenie karty klienta	2 798	19 163	
	Meranie TK, P	8 404		
	Anamnéza	3 043		
	Odborné poradenstvo	4 320		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	434		
	Iné	164		
Protidrogová a HIV/AIDS poradňa	Založenie karty klienta	447	1 763	
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	337		
	Odborné poradenstvo	642		

Iné	337
SPOLU	359 703

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za rok 2012

Tab.č.7b

Poradňa	Výkon	Počet výkonov	Poradňa
Poradňa pre HbSAg pozitívne rodiny	Založenie karty klienta	373	425
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0	
	Odborné poradenstvo	52	
	Iné	0	
Poradňa ochrany a podpory environmentálneho zdravia	Založenie karty klienta * cez internet	19	76
	Vyšetrenie pracovného rizika * cez internet	19	
	Odborné poradenstvo * cez internet	19	
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení * cez internet	19	
Poradňa očkovania	Založenie karty klienta	97	327
	Zistenie anamnézy	90	
	Odborné poradenstvo v poradni	36	
	Telefonické poradenstvo	104	
Poradňa genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny	Anamnestické vyšetrenie – profil rizika mutagenity	421	1154
	Odborné poradenstvo osobné aj anonymné	421	
	CALP vyšetrenia	76	
	Odporúčanie do iných zdravotníckych zariadení	225	
	Iné (konzultácie)	11	
Poradňa hubárska	Počet aktivít v roku (v sezóne)	28	324
	Počet klientov (evidencia)	107	
	Počet určených húb	186	
	Iné	3	

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab.č.8a

MUŽI

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0 - 14	abs.	11	0	8	3	5	4	4	5	9	0	7	2	2	7	9	0	12	1	10	1
	%	0,4	0	0,5	0,4	0,3	0,5	0,3	0,5	0,5	0	0,6	0,2	0,2	0,6	0,6	0	1	0	0,6	0,1
	±%	0,2	0	0,3	0,4	0,3	0,5	0,3	0,4	0,3	0	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0	0,5	0,1	0,4	0,3
15 - 19	abs.	150	1	124	18	124	13	65	71	133	3	120	16	96	40	128	8	118	41	123	4
	%	4,8	0,3	7,2	2,4	8	1,7	5,6	6,5	7,7	0,7	9,4	1,6	9,6	3,3	7,9	1,5	9,6	1,9	7,8	0,5
	±%	0,8	0,5	1,2	1,1	1,4	0,9	1,3	1,5	1,3	0,8	1,6	0,8	1,8	1	1,3	1	1,6	0,6	1,3	0,5
20 - 24	abs.	240	3	148	22	133	36	82	87	148	14	124	45	91	74	138	24	150	91	150	16
	%	7,7	0,8	8,6	2,9	8,6	4,7	7,1	8	8,6	3,2	9,7	4,6	9,1	6,1	8,5	4,4	12,2	4,2	9,5	2,1
	±%	0,9	0,9	1,3	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6	1,3	1,6	1,6	1,3	1,8	1,4	1,4	1,7	1,8	0,8	1,4	1
25 - 34	abs.	673	49	348	95	301	157	217	192	354	48	256	153	194	213	331	71	317	407	379	83
	%	21,7	13,7	20,3	12,6	19,4	20,5	18,8	17,6	20,5	10,8	20,1	15,7	19,4	17,6	20,3	13,1	25,8	18,9	24	11,1
	±%	1,4	3,6	1,9	2,4	2	2,9	2,3	2,3	1,9	2,9	2,2	2,3	2,4	2,1	2	2,8	2,4	1,7	2,1	2,3
35 - 44	abs.	662	76	386	135	343	167	254	237	376	102	264	227	220	265	344	134	249	470	373	138
	%	21,3	21,2	22,5	17,9	22,1	21,8	22	21,7	21,8	23	20,8	23,3	22	21,9	21,1	24,8	20,2	21,8	23,7	18,4
	±%	1,4	4,2	2	2,7	2,1	2,9	2,4	2,4	1,9	3,9	2,2	2,7	2,6	2,3	2	3,6	2,2	1,7	2,1	2,8
45 - 54	abs.	520	94	300	163	263	171	207	224	296	114	183	247	154	272	270	140	155	444	236	177
	%	16,7	26,3	17,5	21,6	17	22,3	17,9	20,6	17,1	25,7	14,4	25,4	15,4	22,5	16,6	25,9	12,6	20,6	15	23,7
	±%	1,3	4,6	1,8	2,9	1,9	2,9	2,2	2,4	1,8	4,1	1,9	2,7	2,2	2,4	1,8	3,7	1,9	1,7	1,8	3
55 - 64	abs.	539	108	268	217	265	168	217	212	285	134	200	229	159	265	279	140	143	470	207	211
	%	17,4	30,2	15,6	28,8	17,1	21,9	18,8	19,4	16,5	30,2	15,7	23,5	15,9	21,9	17,1	25,9	11,6	21,8	13,1	28,2
	±%	1,3	4,8	1,7	3,2	1,9	2,9	2,3	2,3	1,8	4,3	2	2,7	2,3	2,3	1,8	3,7	1,8	1,7	1,7	3,2
65 +	abs.	311	27	131	100	115	50	110	62	126	28	118	54	85	74	130	24	86	232	99	118
	%	10	7,5	7,6	13,3	7,4	6,5	9,5	5,7	7,3	6,3	9,3	5,5	8,5	6,1	8	4,4	7	10,8	6,3	15,8
	±%	1,1	2,7	1,3	2,4	1,3	1,7	1,7	1,4	1,2	2,3	1,6	1,4	1,7	1,4	1,3	1,7	1,4	1,3	1,2	2,6
SPOLU:	100%	3106	358	1713	753	1549	766	1156	1090	1727	443	1272	973	1001	1210	1629	541	1230	2156	1577	748

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab.č.8b

ŽENY

Veková skupina	Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR		
	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
	abs.	13	2	14	1	10	3	8	4	12	0	9	3	9	3	10	2	11	5	6	8
	%	0,3	0,3	0,4	0,1	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4	0	0,4	0,2	0,4	0,2	0,3	0,4	0,4	0,2	0,4	0,3
	±%	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,5	0,3	0,1	0,3
0 - 14	abs.	224	4	170	20	161	15	94	81	161	11	151	24	137	37	161	11	182	38	106	68
	%	4,6	0,5	5,4	1,9	5,8	1,5	4,3	5,5	5,5	1,8	6,3	2	6,2	2,7	5,3	2,1	7,3	1,2	7	2,7
	±%	0,6	0,5	0,8	0,8	0,9	0,7	0,9	1,2	0,8	1,1	1	0,8	1	0,9	0,8	1,2	1	0,4	1,3	0,6
15 - 19	abs.	316	8	213	25	196	40	150	80	217	7	196	34	177	48	217	7	272	59	163	98
	%	6,5	1,1	6,8	2,3	7,1	3,9	6,9	5,5	7,4	1,2	8,1	2,8	8	3,5	7,2	1,4	10,9	1,9	10,8	3,9
	±%	0,7	0,7	0,9	0,9	1	1,2	1,1	1,2	0,9	0,9	1,1	0,9	1,1	1	0,9	1	1,2	0,5	1,6	0,7
20 - 24	abs.	846	36	544	86	530	109	354	207	512	39	435	126	422	132	511	40	663	256	356	266
	%	17,3	4,9	17,4	8	19,2	10,8	16,2	14,2	17,5	6,5	18,1	10,2	19,2	9,7	17	7,8	26,5	8,4	23,5	10,5
	±%	1,1	1,6	1,3	1,6	1,5	1,9	1,5	1,8	1,4	2	1,5	1,7	1,6	1,6	1,3	2,3	1,7	1	2,1	1,2
25 - 34	abs.	1008	72	683	154	622	168	460	305	652	81	528	237	492	251	628	105	590	472	400	409
	%	20,6	9,8	21,9	14,2	22,6	16,6	21,1	20,9	22,3	13,6	21,9	19,3	22,3	18,4	20,8	20,4	23,6	15,5	26,4	16,1
	±%	1,1	2,1	1,5	2,1	1,6	2,3	1,7	2,1	1,5	2,7	1,7	2,2	1,7	2,1	1,5	3,5	1,7	1,3	2,2	1,4
35 - 44	abs.	1034	213	700	250	594	277	539	326	642	195	518	345	467	377	687	150	421	802	281	650
	%	21,2	28,9	22,4	23,1	21,5	27,3	24,7	22,3	21,9	32,7	21,5	28	21,2	27,7	22,8	29,1	16,8	26,3	18,6	25,6
	±%	1,1	3,3	1,5	2,5	1,5	2,7	1,8	2,1	1,5	3,8	1,6	2,5	1,7	2,4	1,5	3,9	1,5	1,6	2	1,7
45 - 54	abs.	812	284	500	316	407	266	378	285	452	187	349	314	315	333	496	143	240	827	162	603
	%	16,6	38,5	16	29,2	14,8	26,3	17,3	19,5	15,4	31,3	14,5	25,5	14,3	24,5	16,5	27,8	9,6	27,1	10,7	23,8
	±%	1	3,5	1,3	2,7	1,3	2,7	1,6	2	1,3	3,7	1,4	2,4	1,5	2,3	1,3	3,9	1,2	1,6	1,6	1,7
55 - 64	abs.	632	118	298	229	237	135	198	172	282	77	223	147	183	180	302	57	123	588	39	435
	%	12,9	16	9,5	21,2	8,6	13,3	9,1	11,8	9,6	12,9	9,3	12	8,3	13,2	10	11,1	4,9	19,3	2,6	17,1
	±%	0,9	2,6	1	2,4	1	2,1	1,2	1,7	1,1	2,7	1,2	1,8	1,2	1,8	1,1	2,7	0,8	1,4	0,8	1,5
65 +	abs.	4885	737	3122	1081	2757	1013	2181	1460	2930	597	2409	1230	2202	1361	3012	515	2502	3047	1513	2537

	%	13	2	14	1	10	3	8	4	12	0	9	3	9	3	10	2	11	5	6	8
	±%	0,3	0,3	0,4	0,1	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4	0	0,4	0,2	0,4	0,2	0,3	0,4	0,4	0,2	0,4	0,3
SPOLU	100%	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,5	0,3	0,1	0,3	0,2

Výsledky biochemických vyšetření opakovane vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab.č.9a

MUŽI

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0 - 14	abs.	0	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1
	%	0,0	0,5	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2
	±%	0,0	1,0	0,0	0,3	0,0	0,4	0,3	0,0	0,0	0,7	0,3	0,0	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3
15 - 19	abs.	7	0	7	0	6	1	3	4	6	1	4	3	4	3	5	2	10	0	10	0
	%	0,4	0,0	0,7	0,0	0,7	0,2	0,4	0,6	0,6	0,4	0,5	0,5	0,7	0,4	0,5	0,6	2,3	0,0	1,0	0,0
	±%	0,3	0,0	0,5	0,0	0,5	0,4	0,5	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6	0,7	0,4	0,4	0,9	1,4	0,0	0,6	0,0
20 - 24	abs.	26	1	24	2	20	6	8	16	23	1	19	5	11	13	20	4	23	12	31	2
	%	1,6	0,5	2,4	0,3	2,3	1,1	1,2	2,4	2,2	0,4	2,5	0,9	1,9	1,7	2,0	1,3	5,3	0,9	3,3	0,3
	±%	0,6	1,0	1,0	0,5	1,0	0,9	0,8	1,2	0,9	0,7	1,1	0,7	1,1	0,9	0,9	1,2	2,1	0,5	1,1	0,5
25 - 34	abs.	200	17	129	36	103	72	76	81	126	27	88	69	61	94	111	42	65	135	122	37
	%	12,4	8,3	13,0	6,2	11,8	13,7	11,2	12,3	12,3	10,2	11,7	11,8	10,8	12,3	11,3	13,3	14,9	10,2	12,8	6,3
	±%	1,6	3,8	2,1	2,0	2,1	2,9	2,4	2,5	2,0	3,6	2,3	2,6	2,6	2,3	2,0	3,8	3,3	1,6	2,1	1,9
35 - 44	abs.	270	38	206	54	144	100	107	129	178	46	116	120	86	149	172	52	70	228	191	74
	%	16,7	18,5	20,7	9,3	16,5	19,0	15,8	19,6	17,3	17,4	15,4	20,5	15,2	19,5	17,6	16,5	16,1	17,2	20,0	12,5
	±%	1,8	5,3	2,5	2,4	2,5	3,3	2,7	3,0	2,3	4,6	2,6	3,3	3,0	2,8	2,4	4,1	3,4	2,0	2,5	2,7
45 - 54	abs.	324	47	199	115	164	128	146	135	208	58	152	129	121	158	201	65	79	282	213	103
	%	20,1	22,9	20,0	19,7	18,8	24,3	21,5	20,5	20,2	21,9	20,2	22,1	21,4	20,7	20,6	20,6	18,1	21,3	22,4	17,4
	±%	2,0	5,8	2,5	3,2	2,6	3,7	3,1	3,1	2,5	5,0	2,9	3,4	3,4	2,9	2,5	4,5	3,6	2,2	2,6	3,1
55 - 64	abs.	359	67	215	158	214	112	170	143	219	86	174	139	124	186	216	89	77	334	182	170
	%	22,2	32,7	21,6	27,1	24,5	21,3	25,0	21,7	21,3	32,5	23,1	23,8	21,9	24,3	22,1	28,3	17,7	25,2	19,1	28,7
	±%	2,0	6,4	2,6	3,6	2,9	3,5	3,3	3,2	2,5	5,6	3,0	3,4	3,4	3,0	2,6	5,0	3,6	2,3	2,5	3,6
65 +	abs.	429	34	215	217	223	107	168	150	268	45	198	120	158	160	252	61	112	331	204	205
	%	26,6	16,6	21,6	37,2	25,5	20,3	24,7	22,8	26,1	17,0	26,3	20,5	28,0	20,9	25,8	19,4	25,7	25,0	21,4	34,6
	±%	2,2	5,1	2,6	3,9	2,9	3,4	3,2	3,2	2,7	4,5	3,1	3,3	3,7	2,9	2,7	4,4	4,1	2,3	2,6	3,8
SPOLU	100%	1 615	205	995	583	874	527	679	658	1 028	265	752	585	565	764	978	315	436	1 323	953	592

Výsledky biochemických vyšetření opakovaně vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab.č.9b

ŽENY

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0 - 14	abs.	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	6	3	3	6
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,4	0,1	0,2	0,2
	±%	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3	0,2
15 - 19	abs.	6	0	6	0	5	0	1	3	4	0	4	0	4	0	4	0	14	0	11	2
	%	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,3	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,9	0,0	0,8	0,1
	±%	0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0	0,5	0,1
20 - 24	abs.	46	2	38	1	33	4	28	8	34	1	34	2	29	7	35	0	52	9	41	16
	%	1,3	0,3	1,4	0,1	1,4	0,4	1,3	0,8	1,4	0,2	1,7	0,2	1,5	0,6	1,3	0,0	3,4	0,3	3,1	0,6
	±%	0,4	0,4	0,5	0,2	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,3	0,6	0,2	0,5	0,4	0,4	0,0	0,9	0,2	0,9	0,3
25 - 34	abs.	291	15	212	38	231	38	149	89	220	12	183	55	184	48	220	12	224	92	175	85
	%	8,1	2,0	8,0	3,2	10,0	3,8	7,1	8,4	9,0	1,9	9,0	4,9	9,5	4,1	8,1	3,2	14,6	3,4	13,4	3,4
	±%	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2	1,1	1,7	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,1	1,0	1,8	1,8	0,7	1,8	0,7
35 - 44	abs.	546	49	427	90	394	80	319	126	391	42	346	99	335	102	408	25	329	248	276	224
	%	15,1	6,5	16,0	7,5	17,1	8,0	15,2	11,8	16,0	6,6	17,0	8,8	17,2	8,8	15,1	6,7	21,5	9,1	21,1	9,0
	±%	1,2	1,8	1,4	1,5	1,5	1,7	1,5	1,9	1,5	1,9	1,6	1,7	1,7	1,6	1,4	2,5	2,1	1,1	2,2	1,1
45 - 54	abs.	932	189	751	246	647	265	599	276	674	175	559	315	568	292	754	95	434	655	419	575
	%	25,9	25,2	28,2	20,4	28,1	26,5	28,6	25,9	27,6	27,6	27,5	28,0	29,2	25,1	27,9	25,3	28,3	24,1	32,1	23,1
	±%	1,4	3,1	1,7	2,3	1,8	2,7	1,9	2,6	1,8	3,5	1,9	2,6	2,0	2,5	1,7	4,4	2,3	1,6	2,5	1,7
55 - 64	abs.	915	304	717	375	563	346	575	318	626	246	498	391	475	404	727	145	265	897	230	797
	%	25,4	40,5	26,9	31,1	24,4	34,6	27,4	29,9	25,6	38,9	24,5	34,8	24,4	34,7	26,9	38,7	17,3	33,0	17,6	32,0
	±%	1,4	3,5	1,7	2,6	1,8	2,9	1,9	2,8	1,7	3,8	1,9	2,8	1,9	2,7	1,7	4,9	1,9	1,8	2,1	1,8
65 +	abs.	867	192	509	454	433	266	427	243	494	157	407	260	352	309	553	98	207	815	151	784
	%	24,1	25,6	19,1	37,7	18,8	26,6	20,4	22,8	20,2	24,8	20,0	23,2	18,1	26,6	20,5	26,1	13,5	30,0	11,6	31,5
	±%	1,4	3,1	1,5	2,7	1,6	2,7	1,7	2,5	1,6	3,4	1,7	2,5	1,7	2,5	1,5	4,4	1,7	1,7	1,7	1,8
SPOLU	100%	3 604	751	2 661	1 204	2 306	1 000	2 098	1 064	2 444	633	2 031	1 123	1 947	1 163	2 702	375	1 531	2 719	1 306	2 489

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov
za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab.č.10

Muži

		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 +	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	6	55	66	148	131	74	72	30	582
	%	54,5	36,4	27,4	20,2	18,6	12,4	11,5	9,2	17,2
	±%	29,4	7,7	5,6	2,9	2,9	2,6	2,5	3,1	1,3
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	1	41	80	210	190	139	117	52	830
	%	9,1	27,2	33,2	28,7	27,0	23,3	18,7	16,0	24,5
	±%	17,0	7,1	5,9	3,3	3,3	3,4	3,1	4,0	1,4
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	1	28	60	190	169	146	130	62	786
	%	9,1	18,5	24,9	26,0	24,0	24,5	20,8	19,0	23,2
	±%	17,0	6,2	5,5	3,2	3,2	3,5	3,2	4,3	1,4
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	0	24	35	156	175	178	212	115	895
	%	0,0	15,9	14,5	21,3	24,9	29,9	33,9	35,3	26,4
	±%	0,0	5,8	4,4	3,0	3,2	3,7	3,7	5,2	1,5
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	3	3	0	24	32	44	65	50	221
	%	27,3	2,0	0,0	3,3	4,6	7,4	10,4	15,3	6,5
	±%	26,3	2,2	0,0	1,3	1,5	2,1	2,4	3,9	0,8
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	4	6	15	30	17	72
	%	0,0	0,0	0,0	0,5	0,9	2,5	4,8	5,2	2,1
	±%	0,0	0,0	0,0	0,5	0,7	1,3	1,7	2,4	0,5
SPOLU	abs.	11	151	241	732	703	596	626	326	3 386
HYPERTENZIA	abs.	3	27	35	184	213	237	307	182	1 188
	%	27,3	17,9	14,5	25,1	30,3	39,8	49,0	55,8	35,1
	±%	26,3	6,1	4,4	3,1	3,4	3,9	3,9	5,4	1,6

Počet klientov vo vekových skupinách

Ženy

		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	12	172	207	542	446	331	208	85	2 003
	%	70,6	72,3	63,7	60,6	42,5	27,0	19,4	12,0	36,2
	±%	21,7	5,7	5,2	3,2	3,0	2,5	2,4	2,4	1,3
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	1	47	76	196	257	291	233	109	1 210
	%	5,9	19,7	23,4	21,9	24,5	23,7	21,7	15,4	21,9
	±%	11,2	5,1	4,6	2,7	2,6	2,4	2,5	2,7	1,1
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	9	26	95	170	237	238	143	918
	%	0,0	3,8	8,0	10,6	16,2	19,3	22,2	20,3	16,6
	±%	0,0	2,4	2,9	2,0	2,2	2,2	2,5	3,0	1,0
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	3	9	12	49	130	287	284	200	974
	%	17,6	3,8	3,7	5,5	12,4	23,4	26,5	28,3	17,6
	±%	18,1	2,4	2,1	1,5	2,0	2,4	2,6	3,3	1,0
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	1	1	4	11	38	65	82	110	312
	%	5,9	0,4	1,2	1,2	3,6	5,3	7,6	15,6	5,6
	±%	11,2	0,8	1,2	0,7	1,1	1,3	1,6	2,7	0,6
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	2	9	15	27	59	112
	%	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	1,2	2,5	8,4	2,0
	±%	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6	0,6	0,9	2,0	0,4
SPOLU	abs.	17	238	325	895	1 050	1 226	1 072	706	5 529

HYPERTENZIA	abs.	4	10	16	62	177	367	393	369	1 398
	%	23,5	4,2	4,9	6,9	16,9	29,9	36,7	52,3	25,3
	±%	20,2	2,5	2,4	1,7	2,3	2,6	2,9	3,7	1,1

CELKOM abs. 28 389 566 1 627 1 753 1 822 1 698 1 032 8 915
 Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za
 obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Tab.č.11

Muži		Počet klientov vo vekových skupinách								
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	1	1	13	48	44	57	34	32	230
	%	6,7	20,0	41,9	25,0	19,3	19,5	9,9	9,0	15,7
	±%	12,6	35,1	17,4	6,1	5,1	4,5	3,1	3,0	1,9
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	0	3	15	62	70	72	70	56	348
	%	0,0	60,0	48,4	32,3	30,7	24,7	20,3	15,8	23,8
	±%	0,0	42,9	17,6	6,6	6,0	4,9	4,2	3,8	2,2
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	1	1	43	56	75	92	77	345
	%	0,0	20,0	3,2	22,4	24,6	25,7	26,7	21,7	23,6
	±%	0,0	35,1	6,2	5,9	5,6	5,0	4,7	4,3	2,2
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	2	0	2	29	48	69	114	116	380
	%	13,3	0,0	6,5	15,1	21,1	23,6	33,0	32,7	26,0
	±%	17,2	0,0	8,6	5,1	5,3	4,9	5,0	4,9	2,2
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	11	0	0	9	9	18	31	63	141
	%	73,3	0,0	0,0	4,7	3,9	6,2	9,0	17,7	9,6
	±%	22,4	0,0	0,0	3,0	2,5	2,8	3,0	4,0	1,5
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	1	0	0	1	1	1	4	11	19
	%	6,7	0,0	0,0	0,5	0,4	0,3	1,2	3,1	1,3
	±%	12,6	0,0	0,0	1,0	0,9	0,7	1,1	1,8	0,6
SPOLU	abs.	15	5	31	192	228	292	345	355	1 463
HYPERTENZIA	abs.	14	0	2	39	58	88	149	190	540
	%	93,3	0,0	6,5	20,3	25,4	30,1	43,2	53,5	36,9
	±%	12,6	0,0	8,6	5,7	5,7	5,3	5,2	5,2	2,5
Ženy		Počet klientov vo vekových skupinách								
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	8	11	29	212	251	341	244	118	1 214
	%	40,0	78,6	58,0	70,9	47,4	36,3	25,0	14,0	33,0
	±%	21,5	21,5	13,7	5,1	4,3	3,1	2,7	2,3	1,5
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	1	3	10	55	150	232	250	186	887
	%	5,0	21,4	20,0	18,4	28,3	24,7	25,6	22,0	24,1
	±%	9,6	21,5	11,1	4,4	3,8	2,8	2,7	2,8	1,4
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	0	8	19	65	151	177	167	587
	%	0,0	0,0	16,0	6,4	12,3	16,1	18,1	19,8	16,0
	±%	0,0	0,0	10,2	2,8	2,8	2,3	2,4	2,7	1,2
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	1	0	3	11	47	166	227	255	710
	%	5,0	0,0	6,0	3,7	8,9	17,7	23,2	30,2	19,3
	±%	9,6	0,0	6,6	2,1	2,4	2,4	2,6	3,1	1,3
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	10	0	0	2	12	40	60	88	212
	%	50,0	0,0	0,0	0,7	2,3	4,3	6,1	10,4	5,8
	±%	21,9	0,0	0,0	0,9	1,3	1,3	1,5	2,1	0,8

6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	0	5	10	19	30	64
	%	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,9</i>	<i>1,1</i>	<i>1,9</i>	<i>3,6</i>	<i>1,7</i>
	±%	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,8</i>	<i>0,7</i>	<i>0,9</i>	<i>1,2</i>	<i>0,4</i>
SPOLU	abs.	20	14	50	299	530	940	977	844	3 674
HYPERTENZIA	abs.	11	0	3	13	64	216	306	373	986
	%	<i>55,0</i>	<i>0,0</i>	<i>6,0</i>	<i>4,3</i>	<i>12,1</i>	<i>23,0</i>	<i>31,3</i>	<i>44,2</i>	<i>26,8</i>
	±%	<i>21,8</i>	<i>0</i>	<i>6,6</i>	<i>2,3</i>	<i>2,8</i>	<i>2,7</i>	<i>2,9</i>	<i>3,4</i>	<i>1,4</i>

Pozn: ak za uvedené obdobie bolo u klienta vykonaných viac meraní, tabuľka zachytáva údaje len z jeho posledného merania

CELKOM **abs** **35** **19** **81** **491** **758** **1 232** **1 322** **1 199** **5 137**

Tab. č.12a

**Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012
z prvého a posledného vyšetrenia**

DYNAMIKA			Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR	
MUŽI	Pokles	abs.	499	229	391	276	308	314	472	0	441	534	46	19	
		%	33,2	17,9	35,1	18,4	20,5	30,1	46,4	0,0	42,6	52,5	3,2	1,5	
		±%	2,4	2,1	2,8	2,0	2,0	2,8	3,1	0,0	3,0	3,1	0,9	0,7	
	Nezmenené	abs.	647	682	272	925	886	292	233	1 044	165	152	1 202	1 095	
		%	43,0	53,2	24,4	61,7	59,1	28,0	22,9	100,0	16,0	14,9	83,9	87,6	
		±%	2,5	2,7	2,5	2,5	2,5	2,7	2,6	0,0	2,2	2,2	1,9	1,8	
	Nárast	abs.	357	371	450	298	305	438	312	0	428	331	184	136	
		%	23,8	28,9	40,4	19,9	20,3	42,0	30,7	0,0	41,4	32,5	12,8	10,9	
		±%	2,2	2,5	2,9	2,0	2,0	3,0	2,8	0,0	3,0	2,9	1,7	1,7	
	SPOLU	100%	1 503	1 282	1 113	1 499	1 499	1 044	1 017	1 044	1 034	1 017	1 432	1 250	
	ŽENY	Pokles	abs.	1 123	597	798	739	751	594	1 221	0	1 054	1 367	128	104
			%	30,4	18,3	29,7	19,8	20,1	23,8	50,2	0,0	43,0	56,2	3,5	3,2
±%			1,5	1,3	1,7	1,3	1,3	1,7	2,0	0,0	2,0	2,0	0,6	0,6	
Nezmenené		abs.	1 551	1 708	605	2 165	2 080	687	522	2 492	371	366	2 809	2 564	
		%	42,0	52,4	22,5	57,9	55,6	27,5	21,5	100,0	15,1	15,0	77,2	79,1	
		±%	1,6	1,7	1,6	1,6	1,6	1,8	1,6	0,0	1,4	1,4	1,4	1,4	
Nárast		abs.	1 016	954	1 287	837	911	1 215	690	0	1 026	700	700	573	
		%	27,5	29,3	47,8	22,4	24,3	48,7	28,4	0,0	41,9	28,8	19,2	17,7	
		±%	1,4	1,6	1,9	1,3	1,4	2,0	1,8	0,0	2,0	1,8	1,3	1,3	
SPOLU		100%	3 690	3 259	2 690	3 741	3 742	2 496	2 433	2 492	2 451	2 433	3 637	3 241	
SPOLU		Pokles	abs.	1 622	826	1 189	1 015	1 059	908	1 693	0	1 495	1 901	174	123
			%	31,2	18,2	31,3	19,4	20,2	25,6	49,1	0,0	42,9	55,1	3,4	2,7
	±%		1,3	1,1	1,5	1,1	1,1	1,4	1,7	0,0	1,6	1,7	0,5	0,5	
	Nezmenené	abs.	2 198	2 390	877	3 090	2 966	979	755	3 536	536	518	4 011	3 659	
		%	42,3	52,6	23,1	59,0	56,6	27,7	21,9	100,0	15,4	15,0	79,1	81,5	
		±%	1,3	1,5	1,3	1,3	1,3	1,5	1,4	0,0	1,2	1,2	1,1	1,1	
	Nárast	abs.	1 373	1 325	1 737	1 135	1 216	1 653	1 002	0	1 454	1 031	884	709	
		%	26,4	29,2	45,7	21,7	23,2	46,7	29,0	0,0	41,7	29,9	17,4	15,8	

	±%	1,2	1,3	1,6	1,1	1,1	1,6	1,5	0,0	1,6	1,5	1,0	1,1
SPOLU	100%	5193	4541	3803	5240	5241	3540	3450	3536	3485	3450	5069	4491

Údaje v tabuľke sú uvedené s nasledovnými toleranciami pre status nezmeneného stavu: Biochem. parametre ± 10 %, Tlak krvi: ± 10 %, indexy : ± 10 %

Tab. č.12b **Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012 z prvého a posledného vyšetrenia pre skupinu klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení.**

DYNAMIKA		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR		
MUŽI	Pokles	abs.	139	141	205	202	203	69	161	0	261	218	41	11	
		%	59,7	38,5	59,1	36,1	33,9	14,6	68,5	0,0	53,2	76,5	4,4	3,7	
		±%	6,3	5,0	5,2	4,0	3,8	3,2	5,9	0,0	4,4	4,9	1,3	2,1	
	Nezmenené	abs.	83	178	62	307	350	139	45	457	75	41	812	283	
		%	35,6	48,6	17,9	54,9	58,5	29,5	19,1	100,0	15,3	14,4	87,2	95,0	
		±%	6,1	5,1	4,0	4,1	3,9	4,1	5,0	0,0	3,2	4,1	2,1	2,5	
	Nárast	abs.	11	47	80	50	45	263	29	0	155	26	78	4	
		%	4,7	12,8	23,1	8,9	7,5	55,8	12,3	0,0	31,6	9,1	8,4	1,3	
		±%	2,7	3,4	4,4	2,4	2,1	4,5	4,2	0,0	4,1	3,3	1,8	1,3	
	SPOLU	100%	233	366	347	559	598	471	235	457	491	285	931	298	
	ŽENY	Pokles	abs.	416	330	332	388	401	111	386	0	422	336	105	83
			%	57,9	41,6	60,0	41,8	39,8	12,2	69,9	0,0	60,5	81,8	5,4	5,6
±%			3,6	3,4	4,1	3,2	3,0	2,1	3,8	0,0	3,6	3,7	1,0	1,2	
Nezmenené		abs.	237	352	69	471	540	207	101	944	69	41	1 541	1 257	
		%	33,0	44,4	12,5	50,8	53,6	22,8	18,3	100,0	9,9	10,0	78,7	85,2	
		±%	3,4	3,5	2,8	3,2	3,1	2,7	3,2	0,0	2,2	2,9	1,8	1,8	
Nárast		abs.	65	111	152	69	66	589	65	0	206	34	312	135	
		%	9,1	14,0	27,5	7,4	6,6	64,9	11,8	0,0	29,6	8,3	15,9	9,2	
		±%	2,1	2,4	3,7	1,7	1,5	3,1	2,7	0,0	3,4	2,7	1,6	1,5	
SPOLU		100%	718	793	553	928	1 007	907	552	944	697	411	1 958	1 475	
SPOLU		Pokles	abs.	555	471	537	590	604	180	547	0	683	554	146	94
			%	58,4	40,6	59,7	39,7	37,6	13,1	69,5	0,0	57,5	79,6	5,1	5,3
	±%		3,1	2,8	3,2	2,5	2,4	1,8	3,2	0,0	2,8	3,0	0,8	1,0	
	Nezmenené	abs.	320	530	131	778	890	346	146	1 401	144	82	2 353	1 540	
		%	33,6	45,7	14,6	52,3	55,5	25,1	18,6	100,0	12,1	11,8	81,4	86,9	
		±%	3,0	2,9	2,3	2,5	2,4	2,3	2,7	0,0	1,9	2,4	1,4	1,6	

	abs.	76	158	232	119	111	852	94	0	361	60	390	139
Nárast	%	<i>8,0</i>	<i>13,6</i>	<i>25,8</i>	<i>8,0</i>	<i>6,9</i>	<i>61,8</i>	<i>11,9</i>	<i>0,0</i>	<i>30,4</i>	<i>8,6</i>	<i>13,5</i>	<i>7,8</i>
	±%	<i>1,7</i>	<i>2,0</i>	<i>2,9</i>	<i>1,4</i>	<i>1,2</i>	<i>2,6</i>	<i>2,3</i>	<i>0,0</i>	<i>2,6</i>	<i>2,1</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>
SPOLU	100%	951	1 159	900	1 487	1 605	1 378	787	1 401	1 188	696	2 889	1 773

Údaje v tabuľke sú uvedené s nasledovnými toleranciami pre status nezmeneného stavu: Biochem. parametre ± 10 %, Tlak krvi: ± 10 %, indexy : ±10 %

Vyšetrenie cholesterolu a hladiny triglyceridov:

Cholesterol je neoddeliteľnou súčasťou ľudského organizmu. Tvorí súčasť bunkových a organelových membrán, je prekursorom pre tvorbu steroidov, žlčových kyselín, vitamínu D a iné. Okrem týchto fyziologických účinkov má aj významný negatívny vplyv v ľudskom organizme. Zvýšená koncentrácia cholesterolu a triglyceridov v krvi je rizikovým faktorom rozvoja aterosklerózy, ktorá je jednou z hlavných príčin srdcovo-cievnych ochorení vrátane cerebrovaskulárnych ochorení a ochorení periférnych ciev.

Pri základnom prvom vyšetrení v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia v roku 2012 boli namerané zvýšené hladiny celkového cholesterolu u 10,3 % mužov a 13,1 % žien, pričom zvýšené hodnoty LDL malo 20,4 % mužov a 16,9 % žien, znížené hladiny HDL malo 48,5 % mužov a 40,1 % žien. Hladiny triglyceridov boli zvýšené u 33,1 % mužov a 26,9 % žien, pričom aterogénny index (LDL/HDL) bol zvýšený u 24,9 % mužov a 14,6 % žien. Ostatné dva indexy (TC/HDL a TG/HDL) boli zvýšené pri väčšom percentuálnom zastúpení u mužov 43,3 % a 54,7 % ako u žien 33,8 % a 38,2 %. Viaceré uvedené ukazovatele (zvýšená hladina celkového cholesterolu, zvýšené hladiny LDL cholesterolu, aj uvedené indexy sa vo zvýšenej miere vyskytujú u mužov vo vekovej skupine 55 – 64-ročných. Hladina celkové cholesterolu a index BMI je zvýšený u žien najmä vo vekovej skupine 55 – 64-ročných, vo vekovej skupine 45 – 54-ročných je zvýšená najmä hladina LDL a index WHR

Pri opakovanom vyšetrení klientov poradenských centier ochrany a podpory zdravia bolo vyššie percento výskytu zvýšených hladín uvedených ukazovateľov vo vekových skupinách 55 - 64-ročných mužov i žien.

Vyšetrenie glukózy:

Pri prvom základnom vyšetrení sa zvýšená hladina glukózy vyskytovala u 30,5 % mužov a 25,7 % žien. Pri opakovaných vyšetreniach to bolo u 36,9 % mužov a u 31,2 % žien. V percentuálnom zastúpení podľa veku pri prvom vyšetrení zvýšené hladiny glukózy dominovali u skupín 55 – 64 a 45 – 54-ročných mužov i žien, pri opakovanom vyšetrení to bolo obdobné ako v minulých rokoch, v prevahe bola skupina 65 a viac ročných so zvýšenými hladinami glukózy v krvi. (klienti, u ktorých sa realizovali opakované vyšetrenia mali vo väčšej miere pri prvom vyšetrení zvýšené hodnoty viacerých biochemických parametrov).

Vyšetrenie BMI a WHR:

Obezitu definujeme ako nadmerné uloženie tuku v organizme v dôsledku pozitívnej energetickej bilancie. Vzniká vtedy, keď náš organizmus prijíma viac energie potravou, ako ju vydá pohybom. Tukové tkanivo patrí k najvariabilnejším tkanivám v tele a jeho rozvoj je ovplyvňovaný genetickými a vonkajšími faktormi. Obezita nie je len estetický problém, ale je to predovšetkým jeden z rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení. U obéznych ľudí je zvýšené riziko ochorenia cukrovky 2. typu, metabolického syndrómu, ochorenia žlčníka, stredne zvýšené riziko vzniku ochorenia je u ischemickej choroby srdca, hypertenzie a ďalších ochorení. Určenie miery obezity vyžaduje jednoduché meranie. Medzi najčastejšie hodnotiace parametre patrí obvod pásu, index telesnej hmotnosti (BMI) a index centrálnej obezity (WHR). Z vyšetrení v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia sme hodnotili indexy BMI a WHR.

Pri základnom prvom vyšetrení boli u klientov poradenských centrách ochrany a podpory zdravia namerané hodnoty BMI v pásme nadhmotnosti a obezity u 63,7 % mužov a 54,9 % žien.

Pri ukazovateli WHR to bolo 38,3 % mužov a 65,6 % žien, najmä vo vekových pásmach 55 – 64 a 45 – 54-ročných.

Pri opakovanom vyšetrení sa pásmo nadhmotnosti a obezity vyskytovalo pri oboch ukazovateľoch 75,2 % (BMI) a 38,3 % (WHR) u mužov a 64,0 % a 65,6 % u žien. (jednalo sa o klientov, ktorým boli vo väčšej miere namerané pri prvom vyšetrení zvýšené hodnoty aj týchto ukazovateľov).

Vyšetrenie tlaku krvi:

Krvný tlak je hydrostatický tlak vyvíjaný krvou na steny ciev. Krvný tlak zabezpečuje to, že krv sa dostane do všetkých častí nášho tela. Je to menlivá veličina, ktorá sa mení z minúty na minútu so zmenami polohy tela, pri telesnej aktivite, v priebehu dňa, pri zmene počasia a podobne. V poradenských centrách ochrany a podpory zdravia bol meraný tlak krvi za štandardných podmienok zdravotníckymi pracovníkmi. Hodnoty namerané v pásmach hypertenzie boli zoradené do jednotlivých stupňoch I., II., III.

V roku 2012 bol v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia vyšetrený tlak krvi u prvý raz vyšetrených klientov 8 915 klientov, v tom 3 386 mužom a 5 529 ženám. 1 398 žien a 1 188 mužov malo hodnoty tlaku krvi v pásmach hypertenzie, čo predstavovalo u mužov 35,1 % a 25,3 % u žien. V pásme hypertenzie I. stupňa (140-159/90-99) boli namerané hodnoty tlaku krvi u 26,4 % mužov a 17,6 % u žien. V pásme hypertenzie II. stupňa (160-179/100-109) boli namerané hodnoty u 6,5 % mužov a u 5,6 % žien. V pásme hypertenzie III. stupňa (>179/ >109) boli namerané hodnoty u 2,1 % mužov, zo všetkých vyšetrených mužov a 2,0 % žien, zo všetkých vyšetrených žien. Pri opakovaných meraniach tlaku krvi bolo vyšetrených 5 137 klientov (ak u klienta bolo realizovaných viac meraní, hodnotené bolo len posledné) v tom 1 463 mužov a 3 674 žien. Hodnoty v pásme hypertenzia I. stupňa bolo zistených u mužov 26,0 % a u žien 19,3 %, v pásme hypertenzia II. stupňa bolo 9,6 % vyšetrení u mužov a 5,8 % vyšetrení u žien. V pásme hypertenzia III. stupňa bolo u mužov 1,3 % vyšetrení a 1,7 % vyšetrení u žien.

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených a opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012 sú zobrazené v tab. č. 10 a tab. č. 11.

V tab. č.12a je uvedená analýza dynamiky parametrov opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012 z prvého a posledného vyšetrenia.

V tab. č. 12b je uvedená dynamika zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012 z prvého a posledného vyšetrenia pre skupinu klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení.

Pri hodnotení dynamiky zistených parametrov, pri vyšetrení cholesterolu, triglyceridov, LDL a HDL cholesterolu a rovnako aj ukazovateľov rizikových indexov zaznamenávame najväčšie percento v miere poklesu hodnôt, napr. u žien dochádza u 56,2 % k poklesu indexu LDL/HDL u tých klientov, u ktorých boli zaznamenané zvýšené hodnoty ukazovateľov pri prvom vyšetrení. Hladiny glukózy, systolického aj diastolického tlaku krvi sú v najväčšej miere v nezmenených hodnotách pri hodnotení dynamiky, potom nasleduje percento tých, u ktorých sa hodnoty zvýšili. Pri hodnotení dynamiky sa hodnota indexu BMI u 79,1 % všetkých klientov nezmenila a hodnota indexu WHR sa nezmenila u 81,5 % všetkých klientov.

Z uvedeného vyplýva, že treba pozitívne hodnotiť všetky doporučené opakované vyšetrenia (najmä biochemických parametrov), pretože väčšina z nich signalizuje priaznivú zmenu životného štýlu a stravovacích návykov konkrétneho klienta, ktorý poradenské centrum ochrany a podpory zdravia navštívil. Zvýšený záujem o návštevu poradní majú stále ženy. Kladné na tom je, že cez záujem ženy - matky, je väčšia možnosť ovplyvňovať životný štýl celej rodiny. V spektre záujmu vyšetrených klientov podľa vzdelanostnej úrovne, poradne

viac navštevujú klienti s ukončeným stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. Pozitívne na návštevnosti je to, že pretrváva záujem verejnosti o služby poradenského centra ochrany a podpory zdravia. Pracovníci poradenských centier ochrany a podpory zdravia viacerými aktivitami aj prostredníctvom vlastných webových stránok, regionálnych médií informujú a realizujú intervenčné zdravotnícko-výchovné aktivity pre informovanosť obyvateľstva. V budúcnosti by bolo potrebné sa vo väčšej miere zamerať na ovplyvňovanie životného štýlu s upriamením sa na zmenu a optimalizáciu váhy klientov (t.j. upravenie hodnôt BMI a WHR).

4. Kontrola tabaku

Na základe Plánu hlavných úloh Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na rok 2011 vyplynula úloha pripraviť návrh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 a bol schválený uznesením vlády č. 763 z 31. novembra 2011. V súvislosti s prijatím Národného programu kontrolu tabaku a ratifikáciou Rámcového dohovoru o kontrole tabaku sú v ňom charakterizované konkrétne úlohy, obsah činnosti a časový rámec.

Pri príležitosti *Svetového dňa bez tabaku* (31. máj) – sa uskutočnila celoslovenská zdravotno-výchovná kampaň „*Prestaň fajčiť, daj si jablko*“ do ktorej boli zapojení študenti stredných škôl v spolupráci s pracovníkmi OPZ RÚVZ v SR, ktorí ponúkali širokej verejnosti možnosť zahasenia tabakových výrobkov na mieste, výmenou za jablko spojenú s vyšetrením oxidu uhoľnatého vo vydýchnutom vzduchu a poskytovali informácie prostredníctvom letákov, odborného poradenstva o rizikách fajčenia a možnostiach jeho zanechania. Počas kampane pracovníci odborov podpory zdravia realizovali aj merania tlaku krvi, pulzu, celkového cholesterolu, HDL cholesterolu alebo vyšetrovali funkčnú kapacitu pľúc spirometrom. Do realizácie kampane „*Prestaň fajčiť, daj si jablko*“ bolo zapojených 35 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Poradenstvo sa uskutočnilo na 38 rôznych miestach v rámci jednotlivých miest. Celkovo pracovníci RÚVZ v SR vyšetřili smokerlyzerom CO vo vydychovanom vzduchu 1 562 klientov z toho 727 mužov a 835 žien. Anketový listok vyplnilo 1 183 účastníkov a to 520 mužov a 633 žien. *Svetový deň bez tabaku – 31.mája* je podporovaný Medzinárodnou úniou boja proti rakovine (UICC). Tento deň bol venovaný prevencii, zvýšeniu informovanosti o cigaretách, o ich negatívnom vplyve na ľudský organizmus, o riziku ochorenia na rakovinu pľúc a vzniku srdcovo – cievnych chorôb. Úrad verejného zdravotníctva SR v spolupráci s občianskym združením Športom proti drogám pripravil edukačné materiály vo forme DVD s názvom „*Kým stúpa dym...*“ a publikáciu s názvom „*Fajčenie detí a dospievajúcej mládeže*“, ktoré boli odbornou pomôckou pri realizácii interaktívnych prednášok pre deti mládež v Slovenskej republike prostredníctvom pracovníkov Odborov podpory zdravia zriadené pri Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Neoddeliteľnou súčasťou aktivít pri napĺňaní cieľov v oblasti prevencie fajčenia a zanechania fajčenia sú rôzne kampane. V rámci podpory zdravia obyvateľstva súťaže predstavujú jeden z najefektívnejších nástrojov k zmene správania. Medzinárodnú súťaž pre fajčiarov „*Quit and Win*“ - „*Prestaň a vyhraj*“ organizuje už od roku 1994 Národný úrad verejného zdravotníctva vo Fínsku v spolupráci so Svetovou zdravotníckou organizáciou. Súťaž na Slovensku prebieha od roku 1996. Hlavným koordinátorom súťaže „*Prestaň a vyhraj 2012*“ na národnej úrovni je Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v spolupráci s jednotlivými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Súťaž na Slovensku prebieha od roku 1996, je vyhlasovaná každé dva roky a v roku 2012 je to už deviaty ročník súťaže. Cieľom súťaže „*Prestaň a vyhraj*“ je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Do súťaže sa mohli prihlásiť vyplnením prihlášky do 30.4.2012 fajčiari, ktorí fajčili rok, dosiahli ku dňu 30.4.2012 vek 18 rokov a rozhodli sa zanechať užívanie tabakových výrobkov v čase od 1. mája do 31. mája 2012. Účastník súťaže, ktorý prestal počas trvania súťaže užívať tabakové výrobky získal možnosť byť vyžrebovaný ako výherca jednej z možných cien (regionálna, národná). Prihláška obsahovala identifikačné údaje o fajčiarovi a údaje o jeho fajčení, počet rokov fajčenia, počet pokusov prestať fajčiť, druh a počet cigaretových výrobkov vyfajčených denne. Celkove sa do súťaže prihlásilo 361 účastníkov v tom 197 mužov a 164 žien, ktorí splnili všetky podmienky pre zaradenie do súťaže. Pod dohľadom notára prebehlo losovanie výhercov 7 cien národných

cien. Dvanásť regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike realizovalo regionálnu súťaž a to RÚVZ Považská Bystrica, RÚVZ Prievidza, RÚVZ Komárno, RÚVZ Nitra, RÚVZ Martin, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Bardejov, RÚVZ Prešov, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Poprad, v rámci toho bolo udelených 28 regionálnych cien. U vyžrebovaných účastníkoch súťaže bolo overené nefajčenie vyšetrením smokerlyzerom CO vo vydychovanom vzduchu a meraním kotinínu v moči. V rámci súťaže boli vytvorené a distribuované plagáty propagujúce súťaž a letáky k odvykaniu fajčenia s kontaktmi na poradne na odvykanie od fajčenia.

Prieskum o fajčení u dospelaj populácie nad 18 rokov vykonal Úrad verejného zdravotníctva SR v rámci plnenia úloh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014. Cieľom prieskumu o dodržiavaní zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov bolo identifikovať názory a postoje verejnosti k možnostiam ďalšej regulácie fajčenia na verejných miestach, sledoval subjektívne hodnotenie efektívnosti varovných označení na spotrebiteľskom balení, názory na zákaz predaja tabakových výrobkov v predajniach potravín, užívanie elektronických cigariet a nákup tabakových výrobkov cez internet. Prieskum sa uskutočnil v termíne od 12. - 20. 4. 2012 na reprezentatívnej vzorke 500 respondentov z hľadiska veku, pohlavia, miesta bydliska a vzdelania.

Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a o doplnení niektorých zákonov.

Počet hlásení z výkonu kontroly zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov za rok 2012 bolo vykonaných 15 640 kontrol, hlásení zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počet uložených pokút v blokovom konaní vo výške 300 €.

Počet uložených pokút na základe priestupkového konania a výška pokuty 0 €.

Priestupky boli riešené pokarhaním v 5 prípadoch.

Rozhodnutie o uložení pokuty: 1 x 331€

5. Ďalšie informácie o činnosti

Ďalšie informácie o činnosti odborov podpory zdravia a poradenských centrách ochrany a podpory zdravia, vzdelávanie pracovníkov a iných zdravotnícko-výchovných a intervenčných aktivít uvádza každý RÚVZ vo svojej regionálnej výročnej správe. Prednáškovú a publikačnú činnosť jednotlivých odborov OPZ uvádzajú RÚVZ v jednotlivých výročných správach. Výročné správy jednotlivých RÚVZ sú dostupné v elektronickej forme na webových stránkach príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

ANALÝZA HYGIENICKEJ SITUÁCIE NA ÚSEKU OCHRANY ZDRAVIA PRED IONIZUJÚCIM ŽIARENÍM RÚVZ Bratislava hl. m.

1. Charakteristika odboru

1.1 Počet pracovníkov: 4

1.2. Špecializácie:

3 pracovníci s vysokoškolským vzdelaním (VŠ): 1 (biochémia), 2 (jadrová fyzika)
1 pracovník so stredoškolským vzdelaním (SŠ): 1(DAHE)

1.3. Priority činnosti

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonávajú:

- Na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Bratislavskom kraji štátny zdravotný dozor, ktorý pozostáva z hygienickej obhliadky pracoviska, pri ktorej sa posudzuje ochrana zdravia pracovníkov pri prevádzke a prevádzková dokumentácia.
- Na vznikajúcich nových pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri štátnom zdravotnom dozore posudzovanie projektovej dokumentácie o ochrane zdravia pred účinkami ionizujúceho žiarenia.
- Hodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a porovnávajú ho s výsledkami preventívnych lekárskeho prehliadok jednotlivých pracovníkov.
- Stanovovanie prídavného zdravotného rizika pacientov pri rádiodiagnostických vyšetreniach a pri rádioterapii.
- Monitorovanie životného prostredia a hodnotia veľkosť radiačnej záťaže obyvateľov Bratislavského kraja od prírodných zdrojov žiarenia a od zvyškov antropogénnych rádioizotopov. Výsledky monitorovania životného prostredia sú podkladom na posúdenie stavu verejného zdravia obyvateľov v Bratislavskom kraji.

Hygienická obhliadka pracoviska so zdrojmi ionizujúceho žiarenia je hlavným obsahom štátneho zdravotného dozoru vykonávaného na udržanie základných štandardov ochrany zdravia. Pri obhliadke sa prihliada k špecifikám jednotlivých pracovísk a k ich zameraniu. Posudzuje sa účinnosť ochranných opatrení vyjadrených v pracovných poriadkoch. Preveruje sa stav ochranných pomôcok a neporušenosť biologických bariér, ktoré musia byť v súlade so schválenou dokumentáciou pracoviska. Ďalej sa na pracoviskách preveruje vybavenosť pracovníkov osobnou dozimetriou a jej evidenciou. V prípade nadexpozícií v danom období sa preveruje činnosť odborného zástupcu pri ich vyšetrení a vyhodnocovaní a posudzuje sa účinnosť vykonaných nápravných opatrení. Odborný zástupca vyšetří každú nadexpozíciu pracovníka o čom spíše zápisnicu, ktorú potom predloží štátnemu dozoru. V zápisnici navrhne opatrenia na odstránenie príčin, ktoré viedli k nadexpozícii. Všetky úkony sú dokumentované písomnou formou a sú uložené v dokumentácii pracoviska. Odborný zástupca zodpovedá za kompletnosť zdravotnej dokumentácie pracovníkov.

Každý pracovník so zdrojmi žiarenia, ktorý pracuje v kontrolovanom pásme musí byť vybavený osobným dozimetrom. Povinnosťou odborného zástupcu je prideľovať, evidovať, operatívne hodnotiť a využívať údaje osobných dozimetrov pracovníkov v jednotlivých obdobiach na udržanie rizika poškodenia zdravia pracovníkov na čo najnižšej úrovni. Dozimetrické údaje z pracovného prostredia sú podkladom pre hodnotenie zdravotného rizika pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a sú v príčinnej súvislosti s úrovňou organizácie práce na pracovisku.

Prídavné zdravotné riziko pacientov od rádiodiagnostického vyšetrenia alebo rádioterapie sa každoročne vyhodnocuje na základe záznamov dávok z jednotlivých vyšetrení.

Odbor ochrany zdravia pred žiarením plní úlohy stálej zložky radiačnej monitorovacej siete na území Bratislavského kraja. Laboratórnymi prostriedkami sa analyzujú a merajú objemové alebo merné aktivity izotopov zo zložiek životného prostredia a z potravinového reťazca. Výsledky sú podkladom pre posúdenie vplyvu rádioaktívnych zvyškov zo životného prostredia na prídavné zdravotné riziko a verejné zdravie obyvateľov Bratislavského kraja. Monitorovaním životného prostredia skúmame procesy, pomocou ktorých sa antropogénne izotopy dostávajú do potravinového reťazca a do ľudského organizmu. Pri hodnotení sú významné biogénne vlastnosti jednotlivých izotopov, čo vplýva na výšku zdravotnej újmy človeka a na riziko poškodenia niektorých orgánov v ľudskom tele. Hodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov, ktorí pracujú v dosahu radiačných polí pozostáva z hodnotenia ročného súhrnu osobných dávok a výsledkov povinných ročných zdravotných prehliadok. Hodnotenie verejného zdravia obyvateľov Bratislavského kraja z hľadiska radiačnej záťaže z okolitého prostredia je založené na systematickom laboratórnom monitorovaní vzoriek životného prostredia a následného štatistického spracovania výsledkov. Cieľom je pomocou verifikovaných modelov vytvoriť kvalifikovaný odhad prídavného zdravotného rizika obyvateľov Bratislavského kraja.

2. Charakteristika výsledkov pracovnej činnosti

2.1. Rádiodiagnostické a rádioterapeutické pracoviská

V roku 2012 sa posudzovali pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia podľa zákona NR SR č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Od 15. októbra 2012 vošla do platnosti novela tohto zákona. Začiatkom tohto roka získala povolenie na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení Univerzitná nemocnica Bratislava, pracovisko Nemocnica sv. Cyrila a Metoda na Antolskej 11, Bratislava na rtg prístroj Arcadis Varic na rádiologické vyšetrenia pri ERCP operačných zákrokoch na Gastroenterologickej klinike. Onkologický ústav sv. Alžbety na Heydukovej 10 v Bratislave získal povolenie na nový mamografický rtg prístroj na digitálnu stereotaxiu Hologic Lorad MultiCare. Vo februári získala Univerzitná nemocnica Bratislava obnovené povolenie na rtg prístroje na I. Rádiologickej klinike pracoviska Staré Mesto, Bratislava. Obdobne požiadala o obnovenie povolenia v tom istom období aj pre Nemocnicu akad.L.Dérera v Bratislave pre Rádiodiagnostickú kliniku. Začiatkom marca získalo povolenie pre prácu so zdrojmi žiarenia na lekárske ožiarenia IMD Institute, s.r.o. na Vyšehradskej 12 v Bratislave. V apríli o obnovenie povolenia pre svoje diagnostické rtg prístroje požiadala Ružinovská poliklinika, a.s. na Ružinovskej 10 v Bratislave. Interklinik, s.r.o. na Einsteinovej 7 v Bratislave

požiadala o zmenu rozhodnutia kvôli zmene odborného zástupcu. Ružinovská poliklinika, a.s. získala povolenie pre prácu rtg pracoviska v Poliklinike Karlova Ves, Líščie údolie 57 v Bratislave. Obnovené povolenie získala firma Medpoint, s.r.o. na ulici Hollého 14 v Senci pre 1 pracovisko centrálného rtg v budove polikliniky.

Na stomatologických pracoviskách sa zriaďovali pracoviská s intraorálnymi a panoramatickými rtg prístrojmi. Rozhodnutie od regionálneho hygienika pre svoju činnosť získala firma Pearl Dental, s.r.o. na Kaštieľskej 2 v Bratislave, L-Medical, s.r.o. na Boldockej 2 v Senci, MP Real Invest, a.s. na Hodžovom nám.4 v Bratislave. Povolenie pre svoju činnosť získala aj súkromná stomatologická ambulancia na Hubeného 2 v Bratislave, firma ProCare, s.r.o. na Einsteinovej 23-25 v Bratislave, EliDent, s.r.o. na Vyšehradskej 3713/8 v Bratislave, Zay-Zub, s.r.o. na ulici M.C.Sklodowskej 1 v Bratislave, SODC SE, s.r.o. na Dunajskej 8 v Bratislave, Dental Care Dr.Rosa, s.r.o. na Ušiakovej 2 v Bratislave, súkromná stomatologická ambulancia na Nám.1.mája 3 v Bratislave, súkromná stomatologická ambulancia na Ľanovej 12 v Bratislave, súkromná zubná ambulancia na Nevädzovej 6 v Bratislave, firma Ortodoncia, s.r.o. na Nevädzovej 6 v Bratislave, Tridental, s.r.o. na Nám.sv.Františka 18 v Bratislave, súkromná zubná ambulancia na Ľanovej 12 v Bratislave, súkromná zubná ambulancia na Cementárenskej 19 v Stupave, JmDent, s.r.o. na Záhradníckej 4 v Bratislave, Dental Studio Sk, s.r.o. na Kováčsovej 19 v Bratislave, Dentio, s.r.o. na Ševčenkovej 15 v Bratislave, 32, s.r.o. zubná ambulancia na Astrovej 50 v Bratislave, súkromná zubná ambulancia na Mečíkovej 7 v Bratislave, Dently Babčan, s.r.o. na Mlynských Nivách 49 v Bratislave, súkromná stomatologická ambulancia na Hornodvorskej 1576/7 v Chorvátskom Grobe, súkromná zubná ambulancia na Nám.1.mája 6 v Senci, o zmenu povolenia požiadala firma VK Dent, s.r.o. v Karlovej Vsi 57 v Bratislave. O povolenie na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení požiadala firma Schill Dental Clinic, s.r.o. v Karloveskom Rameni 8 v Bratislave, Merydent, s.r.o. na Miletičovej 21 v Bratislave, Dent 32, s.r.o. na ulici Fraňa Kráľa 7 v Bratislave, súkromná zubná ambulancia Na Kalvárii 8 v Bratislave, Stomalab, s.r.o. Na Varte 2/A v Bratislave.

Žiadosť o vydanie povolenia predložil Onkologický ústav sv.Alžbety na výkon rádioterapie pre urýchľovače Clinac 600CD, Clinac 2100 CD, rtg prístroj Wolf T-200, Simulátor, mobilné rtg prístroje, ožarovač ^{60}Co , brachyterapiu s rádioaktívnymi zrnami ^{125}I a ožarovača s ^{192}Ir . Národný onkologický ústav na Klenovej 1 v Bratislave požiadal o obnovenie povolenia pre svoje rádioterapeutické zdroje lineárne urýchľovače Clinac 2100 a 2300, rtg simulátor Nucleon Simulix Evolution, brachyterapeutický prístroj Microselectron HDRV 3, terapeutický rtg prístroj Orthovoltage Gulmay Medical Ltd model D 3225. Súkromná veterinárna ambulancia na Lipnickej 281 v Dunajskej Lužnej získala povolenie na skiagrafický rtg Orange 1040 HF.

O kvalite rádiodiagnostického alebo rádioterapeutického rtg zariadenia alebo časticového ožarovača rozhoduje stabilita zdroja vysokého napätia a reprodukovateľnosť nastaviteľných hodnôt prístroja. Kvalitu zväzkov týchto zariadení a ich funkčnosť kontrolujú firmy s oprávnením v zákone stanovených časových intervaloch na základe zmluvy s daným pracoviskom. Výsledky skúšok prevádzkovej stálosti zariadenia sa zaznamenávajú do protokolov. Pri hygienickej obhliadke rádiodiagnostického alebo rádioterapeutického pracoviska pracovník dozoru pomocou meracieho prístroja (dozimetra) kontroluje rozptýlené žiarenie v okolí zdroja žiarenia. Účinnosť radiačnej ochrany pracoviska sa zisťuje meraním

rozptýleného žiarenia v priľahlých a okolitých miestnostiach. Výsledky meraní sa porovnávajú s výpočtami, ktoré sú uvedené v dokumente Optimalizácia radiačnej ochrany.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa venovala pozornosť dodržiavaniu schválených pracovných postupov, kontrole dokladov o činnostiach na pracovisku a kontrole funkčnosti a vybavenosti pracoviska dozimetrickými prístrojmi. Celkove na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách došlo v roku 2012 k 20 mesačným nadexpozíciám. Po prešetrení týchto prípadov sa zistilo, že zvýšené osobné dávky sú zaznamenané na povrchu ochranných pomôcok pracovníkov. Po zhodnotení sumárnych hodnôt sa konštatuje, že ani v jednom prípade nedošlo k prekročeniu celoročných limitov stanovených pre pracovníka so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Všetky uvedené nadexpozície nastali v nemocničnom prostredí. Náročné srdcovo-cievne operácie sa podieľajú na nadexpozíciách v 8 prípadoch. Pri vyšetrení gastro-intestinálneho traktu tohto roku nevznikli žiadne nadexpozície. V 10 prípadoch boli nadexpozície u pracovníkov z rádiodiagnostických pracovísk. Na Onkologickom ústave sv.Alžbety v Bratislave v tomto roku došlo k 2 nadexpozíciám. Na Národnom onkologickom ústave v Bratislave tohto roku nevznikli žiadne nadexpozície.

Pracovníci štátneho zdravotného dozoru pri každej previerke na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách, ako aj na rôznych školiacich akciách upozorňujú zdravotnícky personál, že pri neodôvodnených expozíciách alebo nepresných rádioterapeutických plánoch vzniká zvýšenie radiačnej záťaže u pracovníka a pacienta. Limit ročnej efektívnej dávky pre pracovníka na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách v Bratislavskom kraji nebol ani v jednom prípade prekročený. Významnou súčasťou štátneho zdravotného dozoru je kontrola kvality a vybavenosti pracovísk s osobnými ochrannými pomôckami. V súčasnosti je na rtg pracoviskách v Bratislavskom kraji vybavenosť kvalitnými osobnými ochrannými pomôckami uspokojivá.

Prehľad o rozmiestnení rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracovísk v Bratislavskom kraji je v tab.č.2.1.

2.2 Technické a defektoskopické pracoviská

Začiatkom roku 2012 požiadala firma Stroje a mechanizmy, a.s. prevádzka Metalchem Vlčie hrdlo v Bratislave o povolenie na odber, skladovanie a používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na priemyselné indikačné zariadenia a nedeštruktívnu rtg defektoskopiu. Jednalo sa o priemyselné rtg ožarovače Baltostop 200, Yxlon Andrex- Smart 200 PC, Y.XPO 225 DO2. Žiadosť o vydanie povolenia predložila firma HD Security na rtg prehliadače a inšpekčné systémy Astrophysics Inc. typov XIS na kontrolu batožín, balíkov, zásielok a paliet. Ústav anorganickej chémie SAV na Dúbravskej ceste 9 v Bratislave oznámil, že uviedol do prevádzky mikroštruktúrny rtg prístroj Pananalytical s typovým označením Empyrean. Firma P+K, s.r.o. na Vajnorskej 89 v Bratislave oznámila, že získala rtg spekrometer Niton XL2 Gold na stanovovanie nízkych koncentrácií kovov v organických látkach. Podobný prístroj Niton XL 3t 970 Gold+ na rentgefluorescenčnú analýzu využíva firma IKEA Components, s.r.o. na Továrenskej 2614/19 v Malackách na kontrolu nábytkárskeho kovania na obsah ťažkých kovov a chemického zloženia kovových, drevených, plastových a textilných častí nábytkov. Elektrotechnický ústav SAV oznámil, že ukončil činnosť mikroštruktúrného rtg difraktometra s generátorom

TUR M 62 a bol zlikvidovaný. Firma Kraft Foods Slovakia, a.s. oznámila, že zakúpila 2 kusy rentgenfluorescenčných analyzátorov Smits Detection PID na stanovovanie stopových obsahov kovov v cukrovinkách. Elektrotechnický ústav SAV oznámil, že uviedol do činnosti rtg inšpekčný prístroj Niton Metrology XT V130 na kontrolu viacvrstvových PCB dosiek v rámci výskumnej činnosti. Firma Hospimed-Slovakia, s.r.o. na Orenburskej 44 v Bratislave získala povolenie na distribúciu a predaj zubných a veterinárnych rtg prístrojov a mamografov pre celú Slovenskú republiku. Na území Bratislavského kraja vyvíjajú svoju činnosť aj defektoskopické firmy, ktoré získali povolenie pre celú Slovenskú republiku. Jedná sa o firmy Control-VHS-Sk, s.r.o. z Kamennej 14, Žilina, Consulting & Control of Welding, s.r.o. na ulici Dlhá 88 v Žiline, DGSA Consulting Žilina, Doprastav, a.s. Technický a skúšobný servis na Mlyských nivách 68 v Bratislave, Eustream, a.s. na Votrubovej 11/A v Bratislave, PSJ Hydrotranzit, a.s. vo Vlčom hrdle 90 v Bratislave a TPA Spoločnosť pre zabezpečenie kvality a inovácie, s.r.o. na Mlynských nivách 61/A v Bratislave.

Na technických pracoviskách sme v roku 2012 nezaznamenali žiadne porušenie schválených pracovných postupov. U pracovníkov sme počas roka zaznamenali 6 nadexpozícií. V ďalšom šetrení sa ukázalo, že u žiadneho pracovníka nenastalo prekročenie ročného limitu. Pracoviská sú vybavené dostatočným množstvom osobných ochranných pomôcok a technickými ochrannými prostriedkami na prácu v terénnych podmienkach, ktoré zabezpečujú ochranu obyvateľstva pred účinkami ionizujúceho žiarenia. Prehľad o rozmiestnení technických a defektoskopických pracovísk na území Bratislavského kraja je v tab. č.2.1.

2.3. Pracoviská s otvorenými žiaričmi

V roku 2012 na území Bratislavského kraja pracovali dodávateľské firmy s otvorenými zdrojmi žiarenia Biont, a.s. na Karloveskej 63 v Bratislave, Roner s.r.o. a Izomedact s.r.o. na Oravskej 7 v Bratislave, Bio-spektrum plus, s.r.o., V záhradách 13 v Bratislave a MGP, s.r.o. na Šustekovej 2 v Bratislave. V pravidelných, zmluvne potvrdených termínoch dodávajú na pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia v Bratislavskom kraji produkty a rádiofarmaká od svetových výrobcov. Dodávateľské firmy pravidelne posielajú správy o svojich obchodných dodávkach pre cieľové pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia na príslušný RÚVZ.

V máji získala firma MGP, s.r.o. na Šustekovej 2 v Bratislave povolenie na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky na Černyševského 26 v Bratislave v nebytových priestoroch na skladovanie rádiofarmák a kancelárske priestory. V uvedených priestoroch sa budú dočasne skladovať diagnostické kapsule s obsahom ^{131}I , kapsule s obsahom ^{131}I (Theracap), generátory technécia $^{99\text{m}}\text{Tc}$ Drytec a Drygan, roztoky s obsahom ^{131}I , s obsahom chrómu ^{51}Cr a s obsahom ^{123}I . Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto vydal záväzné stanovisko na projektovú dokumentáciu, ktorú vypracovala projekčná kancelária Format, s.r.o. na Handlovskej 19 v Bratislave na projekt pavilónu lekárskeho ústavu SAV, kde by sa mal v areáli SAV vybudovať objekt pre 6 lekárskeho ústavu, ktoré sú v súčasnosti v nevyhovujúcich priestoroch roztrúsené po celej Bratislave. Na všetkých spomenutých ústavoch sú oddelenia, kde sa bude pracovať v laboratórnych podmienkach s otvorenými žiaričmi. Oznam o odbere otvorených žiaričov na laboratórne činnosti urobila Katedra farmaceutickej analýzy a nukleárnej farmácie na Farmaceutickej fakulte UK na Odbojárov 10 v Bratislave.

V roku 2012 nedošlo na žiadnom pracovisku s otvorenými žiaričmi k porušeniu zásad ochrany zdravia pred žiarením, ktoré platia pre pracovníkov a obyvateľov z okolia. Prehľad o rozmiestnení pracovísk s otvorenými žiaričmi na území Bratislavského kraja je v tab.č.2.2.

2.4. Pracoviská s uzavretými žiaričmi

Koncom roka 2012 získal Slovnaft, a.s., Vlčie hrdlo 1 v Bratislave povolenia na prevádzku zariadenia na kontrolu hladiny uhlíkovdík so žiaričom ^{60}Co o aktivite 37 GBq na prevádzke P-2.3 Hydrokrak na vysokotlakom separátore H 103.105. Firma Holcim, a.s. v Rohožníku dostala povolenie na priemyselné indikačné zariadenie Geoscan od firmy Scantech International z Kanady, ktoré obsahuje 5 ks neutrónových žiaričov ^{252}Cf s maximálnou aktivitou 1GBq. Zariadenie sa používa na chemickú analýzu surovín na dopravníkovom páse a na dávkovanie vápenca; je súčasťou linky PC2 pri výrobe portlandského cementu. Firma Seps, a.s. na Búdkovej ceste 33 v Bratislave oznámila, že dočasne skladuje gamagrafické zariadenie so žiaričom ^{192}Ir v spoločnosti HUMA-LAB APEKO, s.r.o. v Košiciach, ktorá má na túto činnosť oprávnenie. Národný onkologický ústav na Klenovej 1 v Bratislave získal povolenie na prevádzku kalibračných zdrojov ^{90}Sr o aktivitách 20 GBq a 30 GBq pri rádioterapii.

Na pracoviskách s uzavretými žiaričmi, ktoré sa používajú na defektoskopiu došlo v roku 2012 celkom k 6- tim nadexpozíciám. Vo všetkých prípadoch sa ukázalo, že neboli prekročené ročné limity pre pracovníka.

V roku 2012 nedošlo k mimoriadnej situácii na žiadnom z pracovísk s uzavretými zdrojmi žiarenia. Pracoviská sú uspokojivo vybavené dozimetrami a osobnými ochrannými pomôckami. Osobné dozimetre, ktorými sú pracovníci vybavení sa vyhodnocujú v mesačných alebo štvrtročných intervaloch.

Prehľad pracovísk s uzavretými zdrojmi žiarenia v Bratislavskom kraji je v tab.č.2.3.

2.4.1. Pracoviská s požiarnymi žiaričmi

Priemyselné podniky a verejné budovy sú vybavené požiarnymi hlásičmi, ktoré obsahujú malé množstvo rádioaktívnej látky ^{241}Am . Z hľadiska možného ohrozenia zdravia ľudí nepredstavujú tieto zdroje žiarenia zvýšené riziko. Zvýšené riziko možno očakávať iba pri neodôvodnenom nahromadení požiarnych hlásičov, neodbornou manipuláciou so zariadením, alebo prístupom nepovolaných osôb k vnútorným súčiastkam požiarneho hlásiča. Firmy, ktoré uvádzajú na trh tieto výrobky sú povinné ohlásiť štátnemu zdravotnému dozoru množstvo a druh požiarnych hlásičov nainštalovaných u zákazníka. Každá dodávateľská firma je zaviazaná po skončení životnosti požiarnych hlásičov tieto odobrať späť a zdroje žiarenia zlikvidovať predpísaným spôsobom. V roku 2012 nastali iba minimálne zmeny v počte nainštalovaných požiarnych hlásičov.

V roku 2012 sa na trhu s požiarnymi hlásičmi neobjavila žiadna nová firma v Bratislavskom kraji, ktorá by sa uchádzala o túto činnosť.

Prehľad o počte nainštalovaných požiarnych žiaričov s obsahom rádioaktívneho zdroja je v tab.č.2.4.

2.4.2. Informácie o likvidácii rádioaktívneho odpadu

Na odstraňovanie inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu má v súčasnosti povolenie JAVYS Jaslovské Bohunice a HUMA-LAB APEKO Košice. JAVYS Jaslovské Bohunice odoberá hlavne rádioaktívny odpad s otvorenými žiaričmi a HUMA-LAB APEKO Košice odoberá uzavreté žiariče. Pri odstraňovaní inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu z pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa v roku 2012 nezaznamenali žiadne mimoriadne udalosti.

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru v ochrane pred ionizujúcim žiarením je v tab.č.2.5. a v tab.č.2.6.

2.5. Rádioaktivita v životnom prostredí, bytoch, v stavebných materiáloch a v potravinovom reťazci

V roku 2012 bolo zmeraných celkom 122 vzoriek životného prostredia a potravinového reťazca. Vo vzorkách životného prostredia a vo vzorkách potravinového reťazca stále zisťujeme stopový výskyt antropogénneho izotopu ^{137}Cs v pomerne konštantnej úrovni. Z tejto stálosti nameraných aktivít sa dá usúdiť, že vplyv incidentu z Černobyľu sa vo vzorkách prekryl dôsledkami z dávnejších skúšok jadrových výbuchov v atmosfére z poloviny minulého storočia. Dozvuky z Černobyľskej udalosti môžeme časovo situovať do rokov 1996-1997. Príkon priestorového dávkového ekvivalentu od externého žiarenia vonkajšieho prostredia v Bratislavskom kraji sa mení podľa známych fyzikálnych zákonitostí v denných a ročných variáciách. Mení sa medzi hodnotami od 75 nSv/h do 130 nSv/h. Vo vzorkách z prírodného prostredia sa stále vyskytujú stopové množstvá antropogénneho izotopu ^{137}Cs a preto je potrebné v tejto kontrolnej činnosti aj v ďalšom období pokračovať. Objemová aktivita ^{137}Cs v moči dobrovoľníkov je za posledných 14 rokov temer nemenná. Nie je badateľný pokles tejto hodnoty, čo je ďalší dôkaz toho, že rádioaktívne reziduum ^{137}Cs pochádza z jadrových výbuchov v atmosfére zo 60-tych rokov minulého storočia. Namerané hodnoty antropogénneho izotopu ^{137}Cs a ostatných antropogénnych izotopov získaných z odbornej literatúry dokazujú, že priemerná radiačná záťaž obyvateľa Bratislavského kraja v roku 2012 nepresiahla smernú hodnotu 10 $\mu\text{Sv/r}$, čo je dolná hranica stupnice dávkového príkonu pre hodnotenie ožiarenia z hľadiska radiačnej ochrany. V roku 2012 sme nezaznamenali žiadne stopy rádioaktívnych izotopov v životnom prostredí Bratislavského kraja po Fukušimskej havárii reaktorov v Japonsku z marca roku 2011. V dňoch 17.10.2012 – 18.10.2012 bolo na území Bratislavského, Trnavského a Trenčianskeho kraja vyhlásené cvičenie Havran 2012, ktoré malo preveriť pripravenosť jednotlivých zložiek zdravotníctva na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti obyvateľstvu SR po vzniku havárie na jadrovom energetickom zariadení Jaslovské Bohunice. Na RÚVZ BA sa vytvoril krízový štáb (KŠ), ktorý priebežne a bezkolízne pracoval počas celého obdobia cvičenia - t.j. od 6,30 hod. 17.10.2012 do 15,00 hod. 18.10.2012. Priebežne sa viedla náležitá, efektívna telefonická a e-mailová komunikácia medzi členmi KŠ RÚVZ BA a krízovým riadením na nadriadenom útvare na ÚVZ SR. Podľa požiadaviek KŠ na ÚVZ SR sa súvisle vykonávalo monitorovanie životného prostredia vo voľnom priestore pred Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Bratislava. V hodinových intervaloch sa e-mailovými správami podávali na KŠ ÚVZ SR priemerné hodnoty dávkového príkonu merané vo výške 1 m nad terénom. Prvé hodnoty boli odoslané o 8.00 hod. 17.10.2012. Monitorovanie životného

prostredia zabezpečovalo na RÚVZ BA 5 pracovníkov Odboru ochrany zdravia pred žiarením. Na Odbore ochrany zdravia pred žiarením bolo pripravené laboratórium dozimetrie ionizujúceho žiarenia na príjem vzoriek z postihnutej oblasti z potravinového reťazca, pitnej vody, vody z dekontaminačných miest a vzoriek oterov z nemocníc, kde by sa prijímali kontaminovaní pacienti postihnutí haváriou. Podľa požiadaviek KŠ ÚVZ SR sa monitorovanie životného prostredia vykonávalo do prerušenia cvičenia do 15.00 hod. 17. októbra 2012. Celkovo bolo poslaných 8 e-mailových správ s výsledkami meraní. Priemerné namerané hodnoty zodpovedali dlhodobým priemerom, ktoré získavame pri normálnej činnosti ako zložky radiačnej monitorovacej siete v oblasti Bratislavského kraja. V meraniach sme nezaznamenali žiadne zvýšenie dávkového príkonu nad úroveň bežného pozadia. V období cvičenia nebolo hlásené poškodenie zdravia osôb v súvislosti s mimoriadnou situáciou a neboli zaznamenané parametre faktorov prostredia, ktoré by predstavovali zvýšené zdravotné riziko. Nezaznamenali sme hlásenie o hospitalizácii ranených osôb v súvislosti s mimoriadnou situáciou v zdravotníckych zariadeniach Bratislavského kraja. Odborné konzultácie sa poskytli trom zdravotníckym zariadeniam v súvislosti s činnosťou pri prijímaní kontaminovaných pacientov z postihnutej oblasti. Celá činnosť KŠ na RÚVZ bola priebežne zaznamenávaná v denníku založenom na tento účel. Zaznamenali sa všetky písomné správy v počte 25 a všetky e-mailové správy, ktorých bolo 21. Zaznamenané sú aj všetky odoslané správy, ktorých bolo celkovo 6.

Prehľad o laboratórnej činnosti na odbore ochrany zdravia pred žiarením je uvedený v tab.č.2.7.

3. Činnosť v rámci radiačnej monitorovacej siete

V nepravidelných intervaloch sa sledoval dávkový príkon externého žiarenia v okolí nášho úradu vo voľnom teréne pomocou rádiometra FH 40 G-L a prenosného spektrometra GR-135. Maximum mernej aktivity v pôde má hodnotu okolo 10 Bq/kg suchej, neobrábanej pôdy a nachádza sa v hĺbke od 7 do 10 cm od povrchu pôdy. Pre účely Radiačnej monitorovacej siete sa za Bratislavský kraj poskytli aj výsledky komentované v bode 2.5.

4. Úlohy vyplývajúce z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR

Úloha 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR na roky (2011- 2014)

2. etapa (D) – Previerky na stálych defektoskopických pracoviskách v Bratislavskom kraji. T: 31.12.2012

Odpočet:

V Bratislavskom kraji ku koncu roku 2012 evidujeme 8 stálych spoločností, ktoré sa zaoberajú defektoskopiou. Jedná sa o tieto spoločnosti:

1. RTD Slovakia,s.r.o. so sídlom Vlčie hrdlo,
2. Slovnaft montáže a opravy,s.r.o., Vlčie hrdlo,
3. Nievelt-Labor Slovakia,s.r.o., Bulharská 10,
4. Kemka,s.r.o., Hradská 124,
5. Výskumný ústav zväračský-Priemyselný inštitút SR, Račianska 71,
6. SEPS,a.s., Búdková cesta 33,

7. NDB,s.r.o., Zálužická 9,
8. PSJ Hydrotranzit, a.s., Vlčie hrdlo 90.

Všetky majú sídlo v Bratislave. Na uvedených pracoviskách pri hygienických previerkach sa preverovali podklady o platnosti ADR na všetky vozidlá, v ktorých sa prepravuje nebezpečný náklad po cestách v Slovenskej republike. Preverovala sa platnosť osvedčení uzavretých žiaričov používaných v defektoskopii. Súčasťou kontroly boli aj podklady o ročných zdravotných prehliadkach pracovníkov a kompletnosť dokumentácie, ktorú vedie odborný zástupca. V ďalšej fáze sa fyzicky kontrolovali osobné signálne dozimetre pracovníkov. V roku 2012 sme zaznamenali a prešetrili 3 nadexpozície v prvom štvrtroku a 1 nadexpozíciu v druhom štvrtroku u spoločnosti Seps,a.s. a 2 nadexpozície v druhom štvrtroku v spoločnosti PSJ Hydrotranzit,s.r.o. Nadexpozície vznikli pri zložitých defektoskopických meraniach. Činnosť pri zabezpečení pracoviska v mieste, kde sa vykonávali defektoskopické merania bola u všetkých spoločností na veľmi dobrej úrovni, čo zabezpečuje dostatočnú ochranu pred neodôvodneným ožiarovaním pracovníkov a obyvateľov z okolia. Z hľadiska hygieny žiarenia sme nezaznamenali u žiadnej z vymenovaných spoločností porušenie pracovných predpisov.

Úloha 5.3 : Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarovania pacientov z lekárskeho ožiarovania na roky (2011 – 2015)

2. etapa (D)- Vypracovať software pre výpočet orgánových dávok a efektívnych dávok na základe radiačných parametrov používaných pri rádiologických vyšetreniach. Uskutočniť merania na vybraných rádiologických pracoviskách.
T: 31.12.2012

Odpočet :

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Zaznamenávajú sa aj nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od batoliat až po 19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov. Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov. V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Prispôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNSP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Program umožňuje sledovať v čase vývoj strednej hodnoty efektívnej a orgánovej dávky v jednotlivých vekových skupinách detí a dorastu. Priemerný počet rtg vyšetrení sa na spomenutom pracovisku pohybuje v intervale (200 – 250) pacientov/ mesiac s nadpolovičnou prítomnosťou chlapcov.

5. Programové vyhlásenie vlády SR na úseku verejného zdravotníctva

V roku 2012 sa pripravovali podklady na vyhlásenie nových úloh Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 - 2016, ktoré sa po odsúhlasení začali plniť. V roku 2012 sa uskutočnilo plnenie úlohy č.19: Radiačná monitorovacia sieť v Slovenskej republike priebežne od 1.2.(2012-2016). K 31.12.2012 sa v Bratislavskom kraji vykonalo v súlade s Vyhláškou MZ SR č.524/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti periodické vyhodnocovanie externého ožiarovania z prírodného pozadia na 3 miestach v Bratislavskom kraji v štvrtročných intervaloch. Namerané hodnoty príkonu priestorového dávkového ekvivalentu sú v rozmedzí (75 nSv/h - 130 nSv/h). Pre niektoré vybrané druhy ovocia sa stanovili gamaspektrometricky merné aktivity ¹³⁷Cs v čučoriedkach v rozmedzí (34 – 187) Bq/kg. Vo vzorkách pitnej vody z vodovodnej siete, ktoré boli odobrané v polročnom intervale boli všetky hodnoty objemovej aktivity ¹³⁷Cs pod detekčným limitom (>0,1 Bq/l). Pre vzorky aerosolov v ovzduší, ktoré boli odobrané v polročných intervaloch v okolí RÚVZ BA boli všetky namerané hodnoty pod detekčným limitom (<10⁻⁵ Bq/m³). Nízky obsah prírodných a antropogénnych izotopov v ovzduší v súčasnosti vyžaduje dlhé až niekoľkodňové doby merania, čo neumožňuje zvýšiť počet meraných vzoriek. Vzorky je potrebné rádiochemicky koncentrovať, čo si vyžaduje stále väčšiu dobu na prípravu vzorky na meranie.

6. Konzultačná, expertízna a školiaca činnosť nad rámec bežných povinností

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením poskytli v roku 2012 žiadateľom o zriadenie alebo zrušenie pracoviska so zdrojmi žiarenia alebo obnovu povolení pre prácu so zdrojmi ionizujúceho žiarenia cca 388 odborných konzultácií. Na odbore sa vyhotovilo 9 odborných stanovísk pre pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ktoré si vyžiadali od regionálneho hygienika RÚVZ Bratislava hl.m. Pracovníci odboru vykonali 2 prednášky z oblasti radiačnej ochrany na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

7. Poradňa ochrany zdravia pred účinkami radónu a kozmického žiarenia

Poradňa ochrany zdravia pred účinkami radónu a kozmického žiarenia vykonáva svoju činnosť v rámci OOZPŽ od r. 2008. Jej hlavným cieľom je zvýšenou informovanosťou a edukačnou činnosťou podieľať sa na znížení radiačnej záťaže a zdravotného rizika z ožarovania od prírodných zdrojov žiarenia u obyvateľov a zamestnancov z pracovísk so zvýšeným výskytom tohto žiarenia. Poradenská činnosť sa poskytuje na základe dopytu rôznych cieľových skupín. Vykonáva sa telefonicky, elektronicky a osobnými stretnutiami. Za rok 2012 bolo poskytnutých okolo 100 odborných konzultácií obyvateľom, pracoviskám štátnej a verejnej správy a podnikateľom.

Pre Katedru jadrovej fyziky a biofyziky Fakulty matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave boli poskytnuté špeciálne konzultácie pre potreby medzinárodného projektu krajín V4 pod názvom „Harmonization of determining the radiation dose of population originating from radon“.

V rámci dlhodobej spolupráce so Slovenským metrologickým ústavom v Bratislave boli poskytnuté konzultácie z oblasti metrológie radónu.

Pri tvorbe nového stavebného zákona sme poskytli odborné konzultácie odborníkom z FMFI UK Bratislava, zo SZU Bratislava a úradným meračom, zaoberajúcim sa problematikou radónu. Všetky poskytnuté informácie a činnosti boli v súlade s platnou legislatívou a najnovšími vedeckými poznatkami z tejto oblasti.

8. Vedeckovýskumná činnosť

V roku 2012 sme pokračovali v spracovaní dávok z rádiodiagnostických vyšetrení detských pacientov z Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave. Testovali sme aj aerosolový detektor na radón a dcérske produkty na gamaspektrometrickej linke. Detektor bol testovaný aj na oddelení nukleárnej medicíny na Onkologickom ústave sv. Alžbety na Heydokovej 10 v Bratislave. Aerosolový detektor ukázal svoj význam pri stanovovaní objemovej aktivity v dýchacej zóne ovzdušia pre pracovníkov a pacientov pri rádioterapii s ^{131}I a pri pozitronovej emisnej tomografii s ^{18}F . Údaje sa postupne spracovávajú do tabuľkovej a grafickej formy.

9. Mimoriadne udalosti a havárie na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

V roku 2012 sme nezaznamenali na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia žiadne mimoriadne porušenie pracovných postupov. Žiadna mimoriadna udalosť alebo havária sa na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Bratislavskom kraji nevyskytla.

10. Prístrojové vybavenie na Odbore ochrany zdravia pred žiarením

Prístroje, ktoré sa používajú na stanovovanie kontrolovaných veličín v pracovnom prostredí pracovali spoľahlivo. V súčasnosti gamaspektrometer pracuje uspokojivo. Prevádzka spektrometra je 24 hodinová. Každý týždeň sa polovodičový detektor z čistého germánia dopĺňa kvapalným dusíkom. V prípade prerušenia pravidelného dolievania polovodičového detektora kvapalným dusíkom by hrozilo jeho zničenie.

V nasledujúcom období by bolo potrebné vybaviť odbor o zariadenie na spektrometriu alfa žiaričov a o kvapalný scintilograf na sledovanie rádioaktivity v kvapalných vzorkách a vo vzorkách povrchovej kontaminácie získaných pri kontrolách pracovísk s otvorenými žiaričmi a pri plnení úlohy z Programového vyhlásenia vlády SR.

Prehľad o rtg pracoviskách
v Bratislavskom kraji v roku 2012

tab.č.2.1.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Zubné	39	59	31	33	29	5	6	7	209
Mobilné	9	3	6		3	2			23
Skiagrafia a Skiaskopia	10	9	12	3	9	2	4	2	51
Terapeutické	1		1		2				4
Štítovka									
CT	8	2	6		3	2			21
Veterinárne	2	2	3	2	3		2	1	15
Technické	5	4	1	9	1		1		21
Mikroštruktúrálné	1	1		7					9
Spolu	75	80	60	54	50	11	13	10	353

Prehľad o pracoviskách s otvorenými
žiaričmi v Bratislavskom kraji v roku 2012

tab.č.2.2.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Výskum	4		4	6					14
Školstvo	3		2	2					7
Zdravotníctvo	4								4
Poľnohospodárstvo									
Priemysel		1							1
Iné				1					1
Spolu	11	1	6	9					27

Prehľad o pracoviskách s uzavretými
žiaričmi v Bratislavskom kraji v roku 2012

tab.č.2.3.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Výskum	4		4	3					11
Školstvo	3		2	1					6
Zdravotníctvo	2		1						3
Bane									
Priemysel	3	17	2		1				23
Iné									
Spolu	12	17	9	4	1				43

Prehľad o počte inštalovaných
ionizačných požiarnych hlásičov
v Bratislavskom kraji v roku 2012

tab.č.2.4.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Typ IPH									
MGH	212	31	326	211					780
ZETTLER	32	55					64		151
SYS. SENZOR	28				75				103
APOLLO					23				23
ESSER	13	24	19	182					238
Iné	159		120		214			13	506
Spolu	444	110	465	393	312		64	13	1801

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru
na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v jednotlivých odvetviach v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením

tab.č.2.5.

Preverované zložky	Počet a druh výkonu										
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Poľnohospodárstvo, potravínový priem.	8				3			14		1	
Bane, geológia	3										
Stavebníctvo	27	3	3	7	2		2			2	
Priemysel	chemický	15		3	2		4			2	
	ostatný	16	2	2	5	4	2	1		3	
Obchod, hotely	21			5	2	2	3	2		2	
Školy, výskum	36	2	2	17	7	3	2	7		7	
Životné prostredie	27			4	4		16	13		4	
Byty, budovy	46			12	2	4	9	11		2	2
Zdravotníctvo	88	6	6	39	85	10	53	23		85	
Iné *)	51	1	1	16	11	2	5	23		8	
Spolu	338	14	14	108	122	16	138	122		116	2

a - konzultácie a rokovania

b - posudky projektov

c - schválené projekty

d – odborné vyjadrenia a zápisy

e – posudzovanie prevádzkových
predpisov a programov činností

f – previerky pri kolaudáciách a počas výstavby

g – meranie faktorov radiačných polí

(alfa, beta, gama, e⁻, rtg, n)

h – meranie merných a objemových aktivít vzoriek

i - podklady pre rozhodovaciu činnosť okr. úradov

j – podklady pre rozhodovaciu činnosť reg.hyg.

k – riešené odvolania

*) – súkromné defektoskopické zariadenia,
zariadenia MV SR a iné

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru
na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením

tab.č.2.6.

Počet a druh výkonu	Preverované zložky										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Previerky celkom			3	2	4	2	7		2	85	11
Previerky pracovísk			3	2	4	2	7	4	2	85	11
Zákaz činností											
Podklady pre RH a HH			3	2	2	2	7			85	
Meranie rtg a e ⁻			2		1					55	2
Meranie gama a n			2	2	2	3	2	4	9	30	3
Konzultácie a rokovania	8	3	27	15	16	21	36	27	46	88	51
Odvolania											
Podozrenie na chorobu z povolania										1	
Zápisy a vyjadrenia	3		10	3	2	5	17	4	12	39	16
Nadexpozície					6					20	
Mimoriadne udalosti, havárie a nehody											
Stanoviská pre HH											
Stanoviská pre OÚ											
Stanoviská pre iné org.			2								
Skúšky pracovníkov											
Školenia pracovníkov											
Oponentské posudky					5		3				
Meranie vzoriek	spadu							4			1
	aerosolov				3		2		7	3	6
	plynov						2		2	20	7
	pôdy	3						3			
	vody	2									2
	stavebných materiálov							4			
	potravín	6									
	krmovín										
	oteroz				1		3	1	2		
iné vzorky	3					2				7	
Tl – dozimetre											
Stopové detektory											
Publikácie											
Prednášky									2	1	
Tvorba legislatívy											

1 - Poľnohospodárstvo, potravinový priem.
2 - Bane, geológia
3 - Stavebníctvo
4 – Priemysel chemický
5 – Priemysel ostatný

6 - Obchod, hotely
7 - Školy, výskum
8 - Životné prostredie
9 - Byty, budovy
10 - Zdravotníctvo

11 - Iné

Prehľad laboratórnej činnosti
na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením

tab.č.2.7.

Preverované zložky	Počet odobratých vzoriek							Počet vyhodnotení	
	Príprava			Určenie mernej aktivity				Tl - detektory	Stopové detektory
	chem.	Mech.	iná	Rn	alfa	beta	gama		
Poľnohospodárstvo, potravinový priem.	10	14					14		
Bane, geológia									
Stavebníctvo		1		1			1		
Priemysel	chemický	4	4				4		
	ostatný								
Obchod, hotely			2	2			2		
Školy, výskum	5	7	2	3			7		
Životné prostredie	12	12	7	5			12		
Byty, budovy	2	11		11			11		
Zdravotníctvo	25	25					25		
Iné *)	23	23		22			23		

*) – súkromné defektoskopické zariadenia, zariadenia MV SR a iné

RÚVZ NITRA
Výročná správa
Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva –
pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením
za rok 2012

1. Úvodná časť:

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 5 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z. z.) je vo veciach radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (7 okresov) príslušným orgánom verejného zdravotníctva Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre. Od roku 2007 je súčasťou Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva ako pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením. Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie. Pracovisko je odborne usmerňované odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiace predpisy.

Výkon dozornej činnosti na úseku problematiky ionizujúceho žiarenia bol v roku 2012 zameraný na:

- vedenie evidencie pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a poskytovanie informácií do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia
- kontrolu pracovných podmienok a spôsobu zaobchádzania so zdrojmi ionizujúceho žiarenia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie pracovníkov a obyvateľstva v zmysle požiadaviek platnej legislatívy
- problematiku zaraďovania pracovných činností so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií zdravotného rizika
- vykonávanie dozimetrických meraní kermy vo vzduchu a príkonu kermy vo vzduchu neúčinného ionizujúceho žiarenia, špecializovaných meraní kvality rtg prístrojov v zdravotníckych a veterinárnych zariadeniach v rozsahu možností prístrojového vybavenia a radiačnej úrovne pri používaní technických rtg prístrojov, ako aj uzavretých a otvorených rádioaktívnych žiaričov a merania úrovne povrchovej alfa, beta a gama kontaminácie na pracoviskách s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi.
- vydávanie posudkov na výstavbu pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a zmeny dôležité z hľadiska radiačnej ochrany, povolení na činnosti vedúce k ožiareniu a usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri nakladaní so zdrojmi ionizujúceho žiarenia
- konzultačnú, poradenskú a osvetovú činnosť v problematike ionizujúceho žiarenia
- plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR
- prešetrovanie mimoriadnych udalostí, radiačných nehôd a havárií
- účasť na cvičeniach simulujúcich ohrozenie verejného zdravia ionizujúcim žiarením z jadroveenergetických zariadení

Okrem problematiky ionizujúceho žiarenia pracovisko zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, magnetická rezonancia, a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.

Plnenie programov a projektov:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola zapojená do plnenia nasledovných programov a projektov:

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre zabezpečenie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Úloha č. 5.3: Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Úloha má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia.

Úloha č. 2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

Hodnotenie plnenia úloh je uvedené v kapitole č. 14 „Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch“.

2. Legislatívna činnosť:

Pracovisko ochrany zdravia pred žiarením sa v roku 2012 nepodieľalo na tvorbe legislatívy a nikto z pracovníkov nebol v hodnotenom roku členom pracovnej skupiny pre tvorbu legislatívy.

3. Vydávanie rozhodnutí:

V roku 2012 boli vydané 2 posudky RÚVZ Nitra na výstavbu pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. Konkrétne išlo o posudky na zriadenie zubného rtg pracoviska s intraorálnym a panoramatickým rtg prístrojom pre OLÁH–DENT, s.r.o., Komárno a zriadenie veterinárneho rtg pracoviska pre MVDr. Jana Panevová, Nána, pracovisko v Štúrove. V jednom prípade bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii novozriadeného veterinárneho rtg pracoviska v objekte „Veterinárna klinika“, na Dolnočermánskej ul. v Nitre pre MVDr. Pavla Zubrického, bytom Nitra.

Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo v roku 2012 formou rozhodnutia vydaných celkom 30 povolení na činnosti vedúce k ožiareniu (26 v rezorte zdravotníctva, 2

v priemysle a 2 vo veterinárnom lekárstve), ako aj 4 zmeny povolení z dôvodu zmien osôb vykonávajúcich funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu. V rámci povoľovacej činnosti bolo v 4 prípadoch pre neúplnosť podaní správne konanie prerušené, zastavené konanie nebolo v ani jednom prípade. V problematike rizikových prác vykonávaných v prostredí ionizujúceho žiarenia nebolo v hodnotenom roku vydané žiadne rozhodnutie.

Z významnejších povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vydaných v roku 2012 išlo o:

- povolenie na používanie otvorených a uzavretých rádioaktívnych žiaričov a prevádzku PET/CT zariadenia na pracovisku nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra
- povolenie na používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických rtg prístrojov na výkon nedeštruktívnej defektoskopie pre SES Inspekt, s.r.o., Tlmače
- povolenie na používanie snímkovacieho kompletu a mamografu pre SANAT. s.r.o., Levice
- povolenie pre JESSENIUS - diagnostické centrum, a.s. Nitra na používanie 7 rtg prístrojov na rádiodiagnostických pracoviskách v objekte PLK Nitra-Chrenová, PLK Nitra-Klokočina a lôžkovej časti internej, kardiologickej a neurologickej kliniky nového Liečebného pavilónu v areáli Fakultnej nemocnice Nitra
- povolenie pre fyzickú osobu – podnikateľa Vladimíra Žabku, Pohranice na prepravu otvoreného rádioaktívneho žiariča ^{18}F – FDG pre potreby pracoviska nukleárnej medicíny prevádzkovaného spoločnosťou IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra
- povolenie na používanie troch zdravotníckych rtg prístrojov na dvoch rádiodiagnostických pracoviskách v Dôstojníckom pavilóne Komárno, ktorých prevádzkovateľom je spoločnosť SoXRa, s.r.o. Komárno
- povolenie na používanie zdravotníckych rádiodiagnostických prístrojov pre BOMEDIK, s.r.o., Komárno, pracovisko v Hurbanove, ďalej Mestskú polikliniku, Šurany, Mestskú nemocnicu prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. Zlaté Moravce, MEDICENTRUM, s.r.o., Nové Zámky, CS – SALVUS, s.r.o. Levice a iné
- povolenie na používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov ^{85}Kr ako súčasti priemyselných rádioizotopových zariadení na meranie hrúbky na výrobní linke v Monarflex, s.r.o., Štúrovo

Celkový prehľad počtu vydaných rozhodnutí je uvedený v tabuľke č. 1 „Prehľad výkonov činnosti pracoviska ochrany zdravia pred žiarením“.

4. Vydávanie potvrdení o registrácii činností vedúcich k ožiareniu:

K predmetnému bodu sa v rámci svojich kompetencií vyjadruje len Odbor ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, Bratislava.

5. Odborné stanoviská, konzultačná a poradenská činnosť, vydávanie osvedčení a skúšky odbornej spôsobilosti:

V roku 2012 bolo k problematike ionizujúceho žiarenia vydaných celkom 26 odborných stanovísk a v rámci výkonu najmä preventívneho štátneho zdravotného dozoru sa uskutočnilo celkom 73 konzultácií.

Napr. boli podané odborné vyjadrenia pre Ministerstvo životného prostredia SR k správe o hodnotení činnosti „Rozšírenie Republikového úložiska RAO v Mochovciach pre ukladanie nízko a stredne aktívnych RAO a vybudovanie úložiska pre veľmi nízkoaktívne RAO“, ako aj k zámeru navrhovanej činnosti „Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov

spoločnosti JAVYS, a.s. v lokalite Mochovce“. Pre Odbor ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR boli podané odborné vyjadrenia k implementácii cieľov vyplývajúcich z dokumentu WHO „Zdravie 2020“ a tiež k otázke povoľovania používania prenosného ručného zubného rtg prístroja typu Nomad v Slovenskej republike. Odborné stanovisko bolo vydané k návrhu dispozičného riešenia plánovaného angiografického pracoviska v novom liečebnom pavilóne Fakultnej nemocnice Nitra a viacero stanovísk k pripravovanej dokumentácii pre vydanie povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu (napr. pre IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra; TEKMAR SLOVENSKO, s.r.o., Lužianky; Inžinierske stavby, a. s., Košice – Centrálna stavebná skúšobňa Nitra; Vladimír Žabka, Pohranice; Heineken Slovensko, a.s., Hurbanovo). V súvislosti s presťahovaním RIA laboratória v Centre výskumu živočíšnej výroby Nitra, Lužianky do nových priestorov boli dozimetricky preverené podmienky skladovania rádioaktívneho odpadu vznikajúceho pri nakladaní s otvorenými žiaričmi a podané odborné vyjadrenie k skladovaniu odpadov. Na podnet pracovníkov viacerých odborných ambulancií situovaných v okolí rádiodiagnostického pracoviska RDG-Stredisko, s.r.o., Topoľčany boli vykonané dozimetrické merania a prekonzultované ich obavy z prežarovania do okolia tohto pracoviska, pričom odborné stanovisko k záveru výsledku šetrenia bolo podané v rámci spísaného záznamu. Na základe šetrenia spojeného s dozimetrickým meraním bolo podané odborné vyjadrenie aj k veľkosti radiačnej záťaže pracovníkov vykonávajúcich obsluhu koronovacích zariadení výrobnéj linky Výskumného ústavu plastických látok a.s., Nitra.

Konzultácie boli poskytované najmä v súvislosti s požiadavkami kladenými na vytváranie nových pracovísk so zdrojmi žiarenia, premiestnenia pracovísk do nových priestorov, výmeny röntgenových prístrojov, resp. ich modernizácie, digitalizácie, likvidácie zdrojov a pod., ďalej k zmenám platných povolení v súvislosti so zmenami niektorých skutočností uvádzaných v rozhodnutiach, k posudzovaniu zaraďovania prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie do kategórií zdravotného rizika, výpočtom radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, k prevádzkovej dokumentácii na vydanie povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu, k vybavenosti pracovísk OOPP, zaraďovaní pracovníkov zo zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B a pod. Opakované konzultácie boli poskytnuté v súvislosti s posudzovaním odbornej dokumentácie pracoviska nukleárnej medicíny, v súvislosti s plnením úloh č. 5.2 a 5.3 programov a projektov (napr. zistené prežarovania v okolí stálych defektoskopických pracovísk – prežarovacích kobiek v SES, a.s. Tlmačoch a Duslo, a.s., Šaľa). S Duslo, a.s. Šaľa bola konzultovaná aj problematika súvisiaca s podozrením na vykonávanie rtg vyšetrení bez predchádzajúcej lekárskej indikácie, čo sa nepotvrdilo. Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytované pracovným zdravotným službám (A.L.W., s.r.o. Topoľčany, PZS FNŠP Nové Zámky, Zdravie pri práci, s.r.o. Nitra, Pro Care, s.r.o. Bratislava, NOVAPHARM, s.r.o. Bratislava), ďalej v súvislosti so súčinnosťami cvičeniami jadrových havárií v atómových elektrárnach Mochovce a Jaslovské Bohunice. Odborné konzultácie boli poskytované aj v súvislosti so zistenými zvýšenými dávkami ožiarenia pracovníkov, ako aj ožiarovaniami tehotných žien pri rádiologických vyšetreniach v zdravotníctve (poskytnutých 6 odborných vyjadrení pre ošetrojúcich gynekológov). Konzultačná a poradenská činnosť v oblasti problematiky radiačnej ochrany bola uskutočňovaná aj v rámci poradne RÚVZ Nitra pre ochranu a podporu zdravia pri práci.

K časti predmetného bodu - vydávanie osvedčení a skúšok odbornej spôsobilosti sa v rámci svojich kompetencií vyjadruje len Odbor ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, Bratislava.

6. Vypracované správy, hlásenia, informácie, dotazníky:

Na základe vyžiadania ÚVZ SR boli v roku 2012 podané informácie o subjektoch v Nitrianskom kraji, ktoré zakúpili röntgenové prístroje od spoločností CAMOSCI Slovakia, s.r.o., Banská Bystrica, CAMMOSCI CZECH, s.r.o. Frýdland nad Ostravicí, Česko a Atomvet, s.r.o., Liberec, Česko. Pracovisko sa podieľalo na pripomienkovaní návrhu záznamu z radiačnej previerky pre subjekty vykonávajúce nedeštruktívnu defektoskopiu pomocou zdrojov ionizujúceho žiarenia v SR, čo vyplývalo zo zapojenia sa do plnenia úlohy č. 5.2. programov a projektov „Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR“. V súvislosti s účasťou RÚVZ Nitra na dvoch cvičeniach jadrových havárií v atómových elektrárnach – „Súčinnostné cvičenie EMO 2012“ a „Havran 2012“ boli vypracované hodnotiace správy pre Obvodný úrad Nitra, resp. ÚVZ SR, Bratislava. V priebehu roka boli poskytnuté viaceré správy a informácie pre regionálneho hygienika, napríklad z dôvodu potreby referovania na celoslovenskej porade regionálnych hygienikov.

7. Výkon štátneho zdravotného dozoru

RÚVZ Nitra eviduje v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja spolu 163 fyzických a právnických osôb, ktoré sú držiteľmi celkom 463 používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Držiteľov nepoužívaných röntgenových prístrojov (spolu 115) v Nitrianskom kraji je evidovaných 36. V evidencii nie je žiadny subjekt, ktorý by vlastnil iba nepoužívané žiariče. Celkovo je v evidencii 7 nepoužívaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov, nezarátavajúc do tohto počtu 286 ks nepoužívaných rádiových ihiel a túb skladovaných vo Fakultnej nemocnici Nitra. Naďalej pretrváva trend každoročného nárastu počtu používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Podrobnejší prehľad o subjektoch a zdrojoch je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

V roku 2012 bolo vydaných celkom 30 povolení na činnosti vedúce k ožiareniu podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z., 4 zmeny povolenia podľa § 45 ods. 19 tohto zákona a ďalej podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. 2 posudky na výstavbu pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a 1 záväzné stanovisko ku kolaudácii novozriadeného rtg pracoviska.

Celkovo bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 95 previerok na 113 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Súčasťou previerok vykonávaných v rámci dozornej činnosti bolo aj zisťovanie stavu zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby podľa požiadavky § 21 zákona č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov a v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce aj dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorým sa zakazuje fajčenie v zdravotníckych zariadeniach, resp. na pracoviskách, na ktorých pracujú aj nefajčiari.

Celkovú situáciu v oblasti ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia je možné v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja hodnotiť ako uspokojivú. V priebehu roka boli zaznamenané mimoriadne udalosti iba v súvislosti s lekárskeym ožiarovaním tehotných žien a zvýšenými dávkami ožiarovania vyhodnotenými na osobných telových dozimetroch pracovníkov so zdrojmi žiarenia (pozri kapitolu č.16)

V roku 2012 nebol uplatnený ani jeden podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania a ani podaný podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru, či sťažnosť v súvislosti s vykonávaním činností vedúcich k ožiareniu. Okrem skutočnosti, že každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu subjektov, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho žiarenia, považujeme za významnú najmä tú skutočnosť, že predovšetkým v rezorte zdravotníctva dochádza k postupnému vyradovaniu už zastaraných rtg zariadení a k ich nahrádzaniu novými rtg zariadeniami, spravidla digitalizovanými, ktoré umožňujú získavať diagnostické

informácie pri menšej radiačnej záťaži pacientov a ak je to technicky možné, sú vybavené zariadením na priame odčítavanie dopadových dávok na pacientov.

Za závažný sa považuje dlhodobý pretrvávajúci problém skladovania 286 ks nepoužívaných rádioforov vo forme ihiel a túb na Oddelení rádioterapie a klinickej onkológie Fakultnej nemocnice Nitra ako aj nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs , ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno, ktorú prevádzkuje spoločnosť FORLIFE, n.o., Komárno. Nedoriešený je naďalej problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra a Detašovanom skúšobnom laboratóriu v Nitre prevádzkovanom Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR (podrobnejšie pozri nižšie v kapitolách podľa jednotlivých rezortov).

Výkon štátneho zdravotného dozoru podľa jednotlivých rezortov je nasledovný:

Činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve:

RÚVZ Nitra eviduje v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja v rezorte zdravotníctva k 31.12.2012 celkom 123 fyzických a právnických osôb, ktoré používajú spolu 268 röntgenových prístrojov a 1 lineárny urýchľovač vo Fakultnej nemocnici Nitra, ďalej 4 subjekty používajúce uzavreté rádioaktívne žiariče a 1 spoločnosť (IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra) používajúcu aj otvorené rádioaktívne žiariče. Podrobný prehľad o počte subjektov, ktoré používajú a aj nepoužívajú zdroje ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve, ako aj o počte a druhoch používaných a nepoužívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia je uvedený v tabuľkách 2 až 6.

V hodnotenom roku bolo vydaných celkom 35 podkladov pre správnu činnosť orgánu štátneho zdravotného dozoru. Z toho išlo o 26 povolení na používanie zdravotníckych zdrojov ionizujúceho žiarenia podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. a 1 posudok podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. na zriadenie zubného rtg pracoviska s intraorálnym a panoramatickým rtg prístrojom pre OLÁH-DENT, s.r.o., Komárno. Z významnejších povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vydaných v roku 2012 išlo o:

- povolenie na používanie otvorených a uzavretých rádioaktívnych žiaričov a prevádzku PET/CT zariadenia na pracovisku nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra
- povolenie na používanie snímkovacieho kompletu a mamografu pre SANAT. s.r.o., Levice
- povolenie pre JESSENIUS - diagnostické centrum, a.s. Nitra na používanie 7 rtg prístrojov na rádiodiagnostických pracoviskách v objekte PLK Nitra-Chrenová, PLK Nitra-Klokočina a lôžkovej časti internej, kardiologickej a neurologickej kliniky nového liečebného pavilónu v areáli Fakultnej nemocnice Nitra
- povolenie pre fyzickú osobu – podnikateľa Vladimíra Žabku, Pohranice na prepravu otvoreného rádioaktívneho žiariča ^{18}F – FDG pre potreby pracoviska nukleárnej medicíny prevádzkovaného spoločnosťou IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra
- povolenie na používanie troch zdravotníckych rtg prístrojov na dvoch rádiodiagnostických pracoviskách v Dôstojníckom pavilóne Komárno, ktorých prevádzkovateľom je spoločnosť SoXRa, s.r.o. Komárno

- povolenie na používanie zdravotníckych rádiodiagnostických prístrojov pre BOMEDIK, s.r.o., Komárno, pracovisko v Hurbanove, ďalej Mestskú polikliniku, Šurany, Mestskú nemocnicu prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. Zlaté Moravce, MEDICENTRUM, s.r.o., Nové Zámky, CS – SALVUS, s.r.o. Levice a povolenie na používanie zubných rtg prístrojov v stomatologickej praxi pre 16 subjektov.

Okrem uvedeného boli v troch prípadoch vydané zmeny existujúcich povolení na činnosti vedúce k ožiareniu pri lekárskom ožiarení z dôvodu zmeny odborných zástupcov pre radiačnú ochranu u týchto subjektov: MEDICENTRUM, s.r.o. Nové Zámky, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra a Nemocnice s poliklinikami, n.o., Nitra – ZZ Levice. V rámci povoľovacej činnosti bolo v 4 prípadoch pre neúplnosť podaní správne konanie prerušené, zastavené konanie nebolo v ani jednom prípade. Prerušené konania boli uplatnené v súvislosti so žiadosťami o vydanie povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia týmto prevádzkovateľom: IZOTOPCENTRUM, s.r.o. Nitra, D.GROSS, s.r.o., Komárno, CS – SALVUS, s.r.o. Levice a MUDr. Marta Hechtová, s.r.o., Nitra.

V problematike rizikových prác vykonávaných v prostredí ionizujúceho žiarenia nebolo v hodnotenom roku vydané žiadne rozhodnutie. V 2 prípadoch (Mestská nemocnica prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc., Zlaté Moravce a Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra) sú v štádiu riešenia návrhy na prehodnotenie existujúcich rozhodnutí o zaradení prác do príslušnej kategórie zdravotného rizika.

V priebehu roka nedošlo v Nitrianskom kraji k výrazným zmenám v oblasti používania zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve a nebola v tomto smere zaevidovaná ani žiadna vážnejšia mimoriadna udalosť. Z významnejších zmien je potrebné uviesť nasledovné: Začal sa používať nový pojazdný rtg prístroj pre skiagrafiu v lôžkových častiach internej, kardiologickej a neurologickej klinike v novovybudovanom objekte „Liečebný pavilón“ vo Fakultnej nemocnici Nitra, pričom v štádiu výstavby je v tomto objekte aj angiografické pracovisko. V Medicínskom centre Nitra, s.r.o. Nitra došlo k výmene pôvodného mamografu SENOGAPHE 800 T, ktorý bol nahradený digitálnym mamografom PLANMED NUANCE EXCEL s PACS systémom, pričom pôvodný analógový mamograf bol odovzdaný na likvidáciu. Na stomatologickej prevádzke MUDr. Marta Hechtová, s.r.o. Nitra došlo k presunu jedného z dvoch zubných rtg pracovísk, v Súkromnej zubnej ambulancii, s.r.o., Nitra bol zlikvidovaný starší typ dlhodobo nepoužívaného zubného rtg prístroja Minident, v pavilóne interných disciplín Mestskej nemocnice prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc., Zlaté Moravce bolo povolené používať skiaskopicko-skiografické zariadenie Polydoros, v spoločnosti DIAGNOSTICA MEDICA, s.r.o., Nitra – prevádzka nemocnica Šaľa došlo k výmene pôvodného skiografického kompletu Chirana Chiralux 2 za CPI CMP, v stomatologickej ambulancii prevádzkovej spoločnosťou MILEASTOM, s.r.o. Šaľa sa začal používať okrem panoramatického rtg prístroja aj nový intraorálny zubný rtg prístroj. Mesto Želiezovce zlikvidovalo 3 dlhodobo nepoužívané zdravotnícke rtg zariadenia Chirana Chiralux 2, Chirodur 125 B a pojazdný Lumina X-21 pôvodne prevádzkované v nemocnici Želiezovce, Mestská poliklinika Šurany začala používať v rtg vyšetrovni so skiografickým kompletom nový zubný panoramatický rtg prístroj a bol presunutý intraorálny zubný rtg prístroj KODAK zo samostatnej vyšetrovne na spoločné rádiodiagnostické pracovisko. Spoločnosť MEDICENTRUM, s.r.o., Nové Zámky začala používať nový digitalizovaný mamograf. K výmene pôvodných zubných rtg prístrojov a ich nahradeniu za nové došlo v zubných ambulanciách prevádzkovaných spoločnosťami J.M.A. Dental, s.r.o. Nové Zámky, MUDr. Krak, Tvrdošovce a MUDr. Jagoš, Levice, kde doposiaľ používaný starší model Minident 75 bol predaný a nahradený novým intraorálnym zubným rtg prístrojom VaTeCH s RVG. V zubných ambulanciách Mdent, s.r.o. Dulovce a SZO – dent, s.r.o. Nové Zámky sa začali používať nové panoramatické rtg prístroje, Obec Podhájska dala zlikvidovať dlhodobo nepoužívaný starší typ zubného rtg prístroja Minident 75, k likvidácii zubného rtg prístroja

došlo aj v stomatologickej ambulancii TOBIÁŠDENT, s.r.o. Topoľčany. V SoXRa s.r.o., Komárno došlo po vytopení rádiodiagnostického pracoviska k výmene znehodnoteného skiagrafického kompletu a zubného panoramatického prístroja za nové rtg zariadenia, spoločnosť P-DENT, s.r.o. Komárno prestala používať intraorálny zubný rtg prístroj v stomatologickej ambulancii prevádzkovej touto spoločnosťou v obci Zemianska Oľča a do evidencie držiteľov nepoužívaných zubných rtg prístrojov pribudol MUDr. Gejza Dósa, Dvory nad Žitavou.

V priebehu hodnoteného roka bolo uskutočnených 63 previerok zdravotníckych pracovísk na ktorých sú používané zdroje ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Opatrenia boli uložené napríklad týmto subjektom: PAL-DENT, s.r.o. Hurbanovo, BOMEDIK, s.r.o. Hurbanovo, MILEASTOM, s.r.o. Šaľa, ORTOPÉDIA, s.r.o. Štúrovo, Gergely dental, s.r.o. Zdrojníky – pracovisko Štúrovo, na 7 pracoviskách Fakultnej nemocnice Nitra, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra, GS-DENT, s.r.o. Komárno, DELEC, s.r.o., Topoľčany, NEXO, s.r.o., Topoľčany, EZ-DENT, s.r.o. Komárno, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, JOMIMED, s.r.o. Nové Zámky, MEDIPAL, s.r.o., Levice. Ďalej v stomatologických ambulanciách prevádzkovaných spoločnosťou MUDr. Marta Hechová, s.r.o., Nitra, MUDr. Balážiová, Nitra, MUDr. Csontó, Levice a MUDr. Buček, Dolné Lefantovce. Zo zisťovaných nedostatkov išlo napr. o chýbajúce ochranné prostriedky, nezabezpečenie akustického dorozumievacieho zariadenia medzi obsluhovňou a rtg vyšetrovňou, nezabezpečenie dostatočnej vizuálnej kontroly snímokovaných pacientov, nevyznačenie druhu a hrúbky použitých prídavných tieniacich vrstiev, neevidovanie údajov v požadovanom rozsahu o jednotlivých rtg výkonoch a zisťovaní prípadného tehotenstva snímokovaných žien v reprodukčnom veku, nezabezpečovanie vykonávania pravidelných skúšok zdrojov žiarenia, neoznamovanie nadobudnutí, resp. odovzdaní zdrojov žiarenia do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia a dozornému orgánu, ako aj nedostatočného odtienenia okolia rtg vyšetrovni prídavnými tieniacimi vrstvami a správnosti spôsobu hodnotenia kvality vyvolávacieho procesu na mamografických pracoviskách. U niektorých subjektov bolo zistené nesplnenie povinnosti, aby indikujúci lekári absolvovali jednorázové školenie zo zásad radiačnej ochrany. Zistené nedostatky boli jednotlivými prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstránené. Okrem vyššie uvedeného sa v dvoch prípadoch (Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra, Mestská nemocnica prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc., Zlaté Moravce) riešila aj potreba prehodnotenia zaradenia prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do príslušnej kategórie zdravotného rizika, čo je v súčasnosti v štádiu riešenia. V Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra boli v tomto smere vykonané pracovníkmi RÚVZ Nitra príslušné dozimetrické merania ako podklad pre uplatnenie návrhu na prehodnotenie doterajšieho zaradenia prác do príslušnej kategórie zdravotného rizika. V troch dozorovaných okresoch - Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - bolo k 31.12.2012 v rezorte zdravotníctva evidovaných 5 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou, ktorú vykonávalo 48 pracovníkov, z toho 26 žien. Na základe obavy pracovníkov viacerých odborných ambulancií situovaných v okolí rádiodiagnostického pracoviska RDG-Stredisko, s.r.o., Topoľčany z ich ožarovania pri rtg snímokovaní boli vykonané dozimetrické merania radiačnej úrovne v týchto ambulanciách. Výsledok šetrenia bol prekonzultovaný s prevádzkovateľmi okolitých ambulancií ako aj s prevádzkovateľom predmetného rádiodiagnostického pracoviska. Z výsledku šetrenia bol spísaný záznam s tým záverom, že prežarovanie do týchto pracovísk sa nepreukázalo a radiačné pomery v ambulanciách sú optimalizované.

Zo závažných problémov treba uviesť nasledovné:

Ani v roku 2012 sa nepodarilo doriešiť problém týkajúci sa určenia majiteľa rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs , ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno, ktorú prevádzkuje spoločnosť FORLIFE, n.o., Komárno. Pretrváva stanovisko Úradu nitrianskeho samosprávneho kraja, Nitra, že uvedené zariadenie nemá zapísané do majetku, ako aj stanovisko FORLIFE, n.o., Komárno, že ho nemá v prenájme. Majiteľom ožarovacieho zariadenia bol ZŤS, n. p. Komárno, ktorý ho ešte v roku 1986 umiestnil do bývalého OÚNZ Komárno a podľa dostupnej dokumentácie sú jeho súčasným majiteľom Slovenské lodenice, a.s. v konkurze, Komárno ako nástupnícky subjekt po ZŤS, n.p. Komárno a Slovenských lodeniciach, š.p., Komárno. Na uvedenú skutočnosť bol upozornený správca konkurznej podstaty Slovenských lodeníc, a.s. v konkurze, Komárno, ktorý však písomne prehlásil, že uvedené ožarovacie zariadenie nie je uvedené v majetku zahrnutom do konkurzu. Predmetný žiarič je naďalej skladovaný na bývalom rádioterapeutickom pracovisku a dozor nad jeho skladovaním sa zaviazal vykonávať FORLIFE, n.o., Komárno. Okrem tohto problému sa taktiež doposiaľ nepodarilo doriešiť likvidáciu dlhodobo skladovaného väčšieho počtu (286 ks, resp. 980 mg ^{226}Ra o aktivite 36,26 TBq) rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra.

V priebehu roka 2012 bolo prešetrovaných 6 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien s tým záverom, že odhadnutá dávka v plode je vo všetkých prípadoch nízka a poškodenie plodu nie je pravdepodobné (podrobnejšie pozri kapitolu č. 16. „Radičné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“).

Okrem toho boli zaznamenané dve oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$, resp. 20 mSv ekvivalentnej dávky. Išlo o prípad dvoch lekárov Urologického oddelenia Fakultnej nemocnice Nitra, keď za monitorovacie obdobie 1. štvrťroku 2012 boli na ich osobných telových dozimetroch vyhodnotenú hodnoty efektívnej dávky ožiarenia 2,16 a 2,18 mSv. Zistené dávky nepredstavovali riziko prekročenia limitov ožiarenia stanovených pre pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia podľa §11, ods.1 NV SR č. 345/2006 Z.z. na hodnotu 50 mSv za kalendárny rok a 100 mSv počas piatich za sebou nasledujúcich kalendárnych rokov. Najpravdepodobnejšou príčinou zistených zvýšených dávok ožiarenia bolo podľa výsledku šetrenia v oboch prípadoch nesprávne nosenie osobných dozimetrov v náprsných vreckách Pb záster, ktoré nie sú dostatočne opatrené tieniacou vrstvou, na čo boli obidvaja urológovia upozornení aj zamestnávateľom. Ostatné oznámenia o zvýšených dávkach sa týkali zvýšených hodnôt vyhodnotených na osobných dozimetroch nosených intervenčnými kardiochirurgmi spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra na povrchu ochranných záster.

Činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve:

Situáciu v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením pri činnostiach vedúcich k ožiareniu v rezorte priemyslu a stavebníctva v Nitrianskom kraji možno hodnotiť ako uspokojivú. Regionálny úrad eviduje v spádovej oblasti spolu 6 subjektov, ktoré sú držiteľmi celkovo 11 používaných rtg prístrojov a 1 priemyselného lineárneho urýchľovača v ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vráble a 6 subjektov, ktoré používajú 110 uzavretých rádioaktívnych žiaričov a sú držiteľmi ďalších 6 nepoužívaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov (3 žiariče ^{241}Am v Heineken Slovensko, a.s. Hurbanovo, 2 žiariče ^{60}Co v Icopal, a.s., Štúrovo a ^{137}Cs v Duslo, a.s. Šaľa). Do uvedených počtov subjektov a zdrojov nie sú započítané údaje za defektoskopické pracoviská, ktoré nie sú zriadené v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod, ktoré sú hodnotené nižšie.

Počas roka pribudla do evidencie pouzivat'ov zdrojov ziarenia spolocnost' TEKMAR SLOVENSKO, s.r.o., Lužianky, ktorá začala používať stacionárny technický rtg prístroj na ožarovanie výrobkov za účelom detekcie cudzích telies. V preventívnom dozore bolo vydané povolenie pre spolocnost' Monarflex, s.r.o., Štúrovo na používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov ^{85}Kr ako súčasť priemyselných rádioizotopových zariadení na meranie hrúbky na výrobnnej linke.

V priebehu roka 2012 zakúpila spolocnost' SES, a.s. Tlmače nový technický rtg prístroj typu Seifert Eresco a bol opakovane prekonzultovaný postup v správnom konaní v súvislosti s plánovaným prechodom defektoskopického pracoviska SES, a.s. Tlmače do spolocnosti SES ENERGY, a.s., Bratislava.

V priebehu roka 2012 nebola u prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho ziarenia v rezorte priemyslu a stavebníctva zaznamenaná žiadna významnejšia mimoriadna radiačná udalosť.

Činnosti vedúce k ožiareniu v poľnohospodárstve

Jediným evidovaným subjektom v tomto rezorte je Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, ktorý používa, skladuje a odoberá otvorené rádioaktívne žiariče v rámci činnosti Laboratória radiometrie a rádioekológie v Detašovanom skúšobnom laboratóriu Nitra nachádzajúcom sa v priestoroch RI pavilónu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. V štádiu riešenia sú nedostatky konštatované pri poslednej radiačnej previerke, pričom relatívne veľkým problémom je odovzdanie skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu na likvidáciu, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR.

Činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume:

RÚVZ Nitra eviduje v Nitrianskom kraji 4 subjekty, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho ziarenia. Ide o Výskumný ústav chemických technológií Bratislava, pracovisko Šaľa, kde je používaný práškový difraktometer pracujúci na princípe rtg ziarenia, ďalej Centrum výskumu živočíšnej výroby Nitra, Lužianky, kde sa v rámci výskumu používa na RIA pracovisku rádionuklid ^{125}I , Katedru biochémie a biotechnológie Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, kde sú v RI pavilóne skladované v súčasnosti nepoužívané otvorené rádioaktívne žiariče a Slovenskú akadémiu vied Zvolen, pracovisko Arborétum Mlyňany – Vieska n. Žitavou, ktoré je držiteľom dlhodobo nepoužívaného technického rtg zariadenia.

V Centre výskumu živočíšnej výroby Nitra, Lužianky, bolo vykonané meranie povrchovej rádioaktívnej kontaminácie v zrušenom sklade rádioaktívneho odpadu a preverené celkové podmienky skladovania odpadu vznikajúceho pri nakladaní s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi po presťahovaní RIA pracoviska do nových priestorov.

Z podnetu Výskumného ústavu plastických látok a.s., Nitra bolo na základe vykonaných dozimetrických meraní podané odborné vyjadrenie k veľkosti radiačnej záťaže pracovníkov vykonávajúcich obsluhu koronovacích zariadení, ktoré sú súčasťou vyfukovacích liniek fólií.

Činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva eviduje v kraji Nitra 29 prevádzkovateľov neštátnych veterinárnych ambulancií, ktorí sú držiteľmi 39 veterinárnych rtg prístrojov, z toho sa 17 rtg prístrojov používa a 20 nepoužíva. V priebehu roka boli

vydané povolenia na používanie nových rtg prístrojov vo veterinárnej praxi pre UNI-VET, s.r.o. Levice a pre MVDr. Ľubomír Kráľ VITA – TREND, Keť, pracovisko v Nových Zámkoch. Pre MVDr. Panevovú, Nána bol vydaný posudok na výstavbu nového veterinárneho rtg pracoviska v Štúrove a pre MVDr. Zubrického, Nitra záväzné stanovisko ku kolaudácii veterinárnej ambulancie v Nitre (posudok na výstavbu so zdrojom žiarenia vydaný v r. 2011).

Na veterinárnom rtg pracovisku MVDr. Pánka v Nových Zámkoch boli vykonané stavebné úpravy, ktoré vylepšili celkové radiačné pomery a rtg prístroj bol digitalizovaný. MVDr. Pechočiak, Nitra oznámil ukončenie používania veterinárneho rtg prístroja, pričom prístroj naďalej skladuje ako nepoužívaný a MVDr. Braný, Topoľčany predal nepoužívaný rtg prístroj veterinárnej lekárske MVDr. Červenkovej do Hlohovca. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané radiačné previerky napríklad vo veterinárnych ambulanciách MVDr. Satmar, Topoľčany, MVDr. Braný, Topoľčany, MVDr. Šimuněk, Nové Zámky, MVDr. Pánko, Nové Zámky, UNI-VET, s.r.o., Levice, MVDr. Kráľ VITA – TREND, Keť, pracovisko v Nových Zámkoch a MVDr. Ščavnický, Levice, MVDr. Výboštek, Levice a MVDr. Lajprík, Levice.

Činnosti vedúce k ožiareniu v iných oblastiach (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.):

V iných oblastiach, ako sú uvedené vyššie (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.) eviduje RÚVZ Nitra 6 subjektov vykonávajúcich nedeštruktívnu defektoskopiou pomocou uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických rtg prístrojov a 2 zberne druhotných surovín vlastniace röntgenfluorescenčné analyzátory. V rámci predmetnej defektoskopie bolo k 31.12.2012 evidovaných 18 používaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov, 25 používaných a 20 nepoužívaných technických rtg prístrojov a 3 používaných röntgenfluorescenčných analyzátorov kovov. Držiteľom používaného rtg analyzátora je tiež zberňa druhotných surovín ZELKOV, s.r.o., Nové Zámky a nepoužívaného rtg analyzátora zberňa druhotných surovín Olymp Levice, s.r.o., Levice.

Z evidencie držiteľov zdrojov ionizujúceho žiarenia bola vyradená spoločnosť Slovenské lodenice Komárno, a.s., Bratislava, prevádzka Komárno, ktorá ukončila používanie 2 technických rtg prístrojov na výkon nedeštruktívnej defektoskopie, pričom prístroje prevzala spoločnosť STROJE A MECHANIZMY, a.s., Bratislava, ktorá v súčasnosti na svojej prevádzke v Komárne skladuje spolu 5 nepoužívaných technických rtg prístrojov.

V preventívnom dozore bolo vydané povolenie pre SES Inspekt, s.r.o., Tlmače na používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických rtg prístrojov na výkon nedeštruktívnej defektoskopie na prevádzke V 4700 v Tlmačoch. V priebehu roka 2012 zakúpila predmetná spoločnosť aj nový röntgenfluorescenčný analyzátor typu NITON.

V rámci plnenia úlohy č. 5.2. „Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR“ programov a projektov RÚVZ v SR boli vykonané ciele previerky všetkých 7 subjektov v Nitrianskom kraji, ktoré majú povolené vykonávať defektoskopické práce pomocou zdrojov ionizujúceho žiarenia ako na stálych, tak aj dočasných pracoviskách na území SR. Z výsledku previerok vyplynulo, že uvedené subjekty vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu v zásade v súlade s požiadavkami kladenými na takýto druh činnosti, pričom zistené nedostatky boli riešené osobitne s určením termínov, do ktorých musia byť jednotlivými subjektmi odstránené. Tieto sa týkali napr. nezabezpečenia pravidelného monitorovania pracovného prostredia, nepravidelného vykonávania skúšok dlhodobej stability technických rtg prístrojov, evidencie o kontrolách skladov žiaričov a manipulácie s izotopmi, nevedenia údajov o vysokoaktívnych žiaričoch podľa predpísaného tlačiva (HASS),

niektorých nesúladoch súčasného stavu s existujúcim povolením na používanie zdrojov žiarenia, nenahlasovanie prác na dočasných pracoviskách príslušnému orgánu dozoru a pod. V dvoch prípadoch išlo aj o nedostatky vážnejšieho charakteru, spočívajúce v zistenom prežarovaní do bezprostredného okolia prežarovní stálych defektoskopických pracovísk pri prežarovaní s rádioaktívnym žiaričom bez kolimátora a bez toho, aby bol žiarič umiestnený vo vnútri prežarovného výrobku. Takýto druh kontroly kvality výrobkov sa vykonáva iba sporadicky a po zistení prežarovania do okolia boli v oboch prípadoch neodkladne prijaté nápravné opatrenia.

Bolo zaznamenané jedno oznámenie poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$, a to u defektoskopára v TSP – TESTSERVIS POLÁČEK, s.r.o. Trnava, pracovisko v Mochovciach. Išlo o nového zamestnanca a dôvodom vyhodnotenej zvýšenej efektívnej dávky na úrovni 4,17 mSv bol podľa výsledku prešetrenia odložený dozimeter spolu s odevom v kontrolovanom pásme počas prežarovania v kobke. Pracovník používal pri práci okrem osobného telového dozimetra aj akustický dozimeter, ktorý podľa jeho vyjadrenia nezaznamenal zvýšenú radiačnú úroveň. V rámci šetrenia prípadu boli prijaté príslušné nápravné opatrenia, aby sa udalosť neopakovala.

V priebehu roka boli vykonané dozimetrické merania uskladneného kovového šrotu v 4 zberniach druhotných surovín v okrese Komárno s cieľom ich preverenia na prípadný nález rádioaktívneho materiálu a poučenia pracovníkov zberní o postupe pri nájdení podozrivého predmetu.

Činnosti vedúce k ožiareniu na cyklotróne, v jadrových zariadeniach, na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením a činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra nemá kompetencie vykonávať štátny zdravotný dozor nad uvedenými typmi zariadení.

Prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách:

Okrem bežne ukladaných opatrení, ktoré vyplynuli z výkonu štátneho zdravotného dozoru (pozri vyššie uvedené hodnotenie jednotlivých rezortov), nebolo v roku 2012 uplatnené žiadne sankčné opatrenie.

8. Laboratórna činnosť:

Pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra nemá vytvorenú zložku pre laboratórnu činnosť, nepodieľa sa na monitorovaní okolia Atómovej elektrárne Mochovce, ktorá sa nachádza v Nitrianskom kraji a ani nevykonáva laboratórne činnosti súvisiace s radiačnou monitorovacou sieťou.

9. Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením:

Na RÚVZ Nitra nie sú vytvorené podmienky na komplexné sledovanie a hodnotenie problematiky súvisiacej s prírodným ionizujúcim žiarením. V prípade potreby sa v tomto smere spolupracuje a odborne konzultuje s Úradom verejného zdravotníctva SR.

K problematike ochrany pred zvýšeným prienikom radónu do pobytových priestorov nebola v hodnotenom období vyvíjaná žiadna osobitná činnosť. V prípade potreby sa poskytujú odborné konzultácie, vrátane informácie o subjektoch, ktoré sú držiteľmi povolenia

ÚVZ SR na hodnotenie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd.

10. Činnosť centrálnych registrov:

Uvedenú činnosť v zmysle osnovy výročnej správy na rok 2012 hodnotí ÚVZ SR Bratislava.

11. Informovanie verejnosti:

V roku 2012 sa pracovisko nepodieľalo na zdravotno-výchovných aktivitách prostredníctvom televízie, rozhlasu alebo tlače. Konzultačná a poradenská činnosť v oblasti problematiky radiačnej ochrany je okrem činnosti v bežnom a preventívnom štátnom zdravotnom dozore vykonávaná aj v rámci poradne RÚVZ Nitra pre ochranu a podporu zdravia pri práci. Priebežne sú aktualizované informácie uvádzané na internetovej stránke RÚVZ Nitra, ktoré sa týkajú najmä platnej legislatívy v oblasti radiačnej ochrany, rozsahu dokumentácie potrebnej k žiadosti o vydanie posudku, resp. povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu a všeobecných zásad postupu v prípade podozrenia na nález rádioaktívneho materiálu. V rámci odborného semináru organizovaného RÚVZ Nitra dňa 12.12.2012 bol prezentovaný príspevok na tému „Zásady správania sa pri rtg vyšetreniach“. Jeden pracovník sa v rámci lektorskej činnosti podieľal na školení bezpečnostných technikov z problematiky radiačnej ochrany (celkovo 3 prednášky pre 43 osôb).

12. Medzirezortná spolupráca:

Na danom úseku pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením podalo stanoviská pre Ministerstvo životného prostredia SR v rámci pripomienkového konania, a to k nasledovným dokumentáciám: Správa o hodnotení „Rozšírenie RÚ RAO v Mochovciach pre ukladanie NSAO a vybudovanie úložiska pre VNAO“ a k zámeru navrhovanej činnosti „Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov spoločnosti JAVYS, a.s. v lokalite Mochovce“. Ďalej bolo podané stanovisko pre ÚVZ SR Bratislava k možnosti používania prenosného ručného zubného rtg prístroja Nomad v Slovenskej republike (negatívne stanovisko) a pripomienkovaný dokument „Implementácia cieľov vyplývajúcich z dokumentu WHO „Zdravie 2020““. S Národným jadrovým fondom, Bratislava bola konzultovaná problematika stanovovania výšky finančnej zábezpeky za vysokoaktívne žiariče dlhodobo používané v zahraničí spoločnosťou so sídlom na Slovensku, ktorá je aj ich majiteľom.

13. Medzinárodná spolupráca:

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra v priebehu hodnoteného roka neparticipovali na žiadnej medzinárodnej spolupráci.

14. Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v hodnotenom roku zapojená do plnenia nasledovných 3 úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2012 bolo vykonaných spolu 98 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z toho bolo aj na problematiku rizikových prác zameraných 35 previerok. Vydané boli celkom 3 rozhodnutia o vyhlásení, resp. zrušení rizikovej práce v prostredí ionizujúceho a laserového žiarenia (vyhlásené pre ESKAMED, s.r.o. Nitra a CENTRUM ZDRAVIA – FBLR, s.r.o. Nitra a v jednom prípade zrušené pre Ing. Marián Vajíček – VAMEL, Nitra). V dvoch prípadoch boli podané odborné pripomienky ku konceptom dokumentácií požadovaných v rámci prípravy návrhov na posúdenie prevádzkových poriadkov s posudkami o riziku (TEKMAR SLOVENSKO, s.r.o. Lužianky, CENTRUM ZDRAVIA – FBLR, s.r.o. Nitra) a poskytnutých celkom 38 konzultácií k otázkam súvisiacim s rizikovými prácami. V štádiu súčasného riešenia na podnet RÚVZ Nitra je prehodnotenie vyhlásených rizikových prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie v Mestskej nemocnici Prof. MUDr. Rudolfa Korca DrSc. Zlaté Moravce, ako aj v Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra, kde boli v priebehu roka 2012 vykonané pracovníkmi RÚVZ Nitra komplexné merania za účelom hodnotenia rizikovosti prác.

V roku 2012 sa evidovalo celkom 6 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (52 pracovníkov, z toho 26 žien) a 16 subjektov v riziku laserového žiarenia (41 pracovníkov, z toho 24 žien). Vo všetkých prípadoch ide o 3. kategóriu rizika. Počty subjektov ako aj pracovníkov v riziku sú porovnateľné s predchádzajúcim rokom.

Na pracovisku sa priebežne vedie databáza ASTR_2011 vytvorená v programe Access, v ktorej sa aktualizujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku, ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami.

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni (MAAE) uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z pracovníkov ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Nitra, pričom gestorom úlohy je ÚVZ SR.

V rámci prvej etapy sa analyzujú potrebné údaje zo zložiek jednotlivých defektoskopických pracovísk vedených na príslušných úradoch verejného zdravotníctva, ako aj prediskutovávajú najproblematickejšie skutočnosti z dozornej praxe (zabezpečovanie dozoru nad žiaričmi počas ich prepravy a prestávok v preprave (na stravu, spánok a pod.), spôsob vymedzovania ochranných pásiem, problematika metrologického overovania dozimetrických prístrojov určených na stanovovanie kontrolovaných pásiem, sumarizácia výsledkov osobnej dozimetrie vyhodnocovaných za rôznych podmienok, resp. inými poskytovateľmi služby a ďalšie).

V mesiaci december 2011 bol zároveň vypracovaný návrh dotazníka, ktorý bude slúžiť na získanie údajov potrebných pre analýzu osobných dávok vo vzťahu k druhu a množstvu defektoskopických prác. Pri jeho spracovaní boli využité dokumenty MAAE o profesionálnej expozícii v priemyselnej rádiografii, ktoré vypracovala pracovná skupina pre priemyslú rádiografiu WGIR.

Dňa 31.1.2012 sa uskutočnilo na RÚVZ Banská Bystrica stretnutie pracovnej skupiny, kde sa prerokoval ďalší postup pri plnení predmetnej úlohy. Následne sa vykonali podľa vypracovanej vzorovej finálnej verzie dotazníka cieľené previerky všetkých 7 subjektov v Nitrianskom kraji, ktoré majú povolené vykonávať defektoskopické práce pomocou zdrojov ionizujúceho žiarenia ako na stálych, tak aj dočasných pracoviskách na území SR. Konkrétne bol v tomto smere vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s dozimetrickými meraniami u týchto subjektov:

1. Duslo, a.s., Šaľa
2. SES Inspekt, s.r.o., Tlmače
3. Ing. Ján Sliacky – VIMPS, Nitra
4. STROJE A MECHANIZMY, a.s., Bratislava, prevádzkareň Komárno (pôvodne Slovenské lodenice Komárno, a.s. Bratislava)
5. TSP – TESTSERVIS POLÁČEK, s.r.o., Trnava, pracovisko v areáli SE Mochovce
6. WIZACO NDT, s.r.o., Levice
7. Slovenské energetické strojárne, a.s. Tlmače

Z výsledku previerok vyplynulo, že uvedené subjekty vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu – nedeštruktívnu röntgenovú a gama defektoskopiou v zásade v súlade s požiadavkami kladenými na takýto druh činnosti (podrobnejšie pozri záznamy z previerok). Zistené nedostatky boli riešené osobitne s určením termínov, do ktorých musia byť jednotlivými subjektmi odstránené. Nedostatky sa týkali napr. nezabezpečenia pravidelného monitorovania pracovného prostredia, nepravidelného vykonávania skúšok dlhodobej stability technických rtg prístrojov, evidencie o kontrolách skladov žiaričov zodpovednou osobou a v tej súvislosti aj podrobnej evidencie údajov o tom, komu a kedy bol zdroj žiarenia vydaný a kedy bol tento zdroj a kým do skladu vrátený, nevedenia údajov o vysokoaktívnych žiaričoch podľa predpísaného tlačiva (HASS), niektorých nesúládov súčasného stavu s existujúcim povolením na používanie zdrojov žiarenia, nenahlasovanie prác na dočasných pracoviskách príslušnému orgánu dozoru a pod. V dvoch prípadoch išlo aj o nedostatky vážnejšieho charakteru, spočívajúce v zistenom prežarovaní do bezprostredného okolia prežarovní stálych defektoskopických pracovísk pri prežarovaní s rádioaktívnym žiaričom bez kolimátora a bez toho, aby bol žiarič umiestnený vo vnútri prežarovného výrobku, čo sa však vykonáva iba sporadicky. V jednom prípade bolo zistené, že pôvodný subjekt s povolením na používanie technických röntgenov, konkrétne Slovenské lodenice Komárno, a.s. Bratislava, prevádzka Komárno, bol odkúpený spoločnosťou STROJE A MECHANIZMY, a.s. Bratislava, pričom táto zmena nebola oznámená ani RÚVZ Nitra a ani do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia vedeného Úradom verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V roku 2013 bude vypracované sumárne zhodnotenie výsledkov previerok a vypracovaný prehľad tých problematických otázok súvisiacich s danou problematikou, ktoré z previerok vyplynuli a nie sú legislatívou jednoznačne stanovené alebo v nej nie sú riešené vôbec. Uskutočnená bude aj kontrola stavu odstránenia všetkých zistených nedostatkov, pričom je zámerom vykonať cieľené kontroly spojené s dozimetrickým meraním aj počas reálne uskutočňovaných defektoskopických prác priamo na dočasných pracoviskách.

Úloha č. 5.3: Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Úloha má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia. Na základe výsledkov úlohy budú navrhnuté nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina zo zástupcov pracovísk ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice a RÚVZ Nitra.

Úloha je rozdelená na oblasť klasickej rádiodiagnostiky a oblasť nukleárnej medicíny. Na základe parametrov rádiologických výkonov budú pre dostatočne veľké súbory pacientov softvérovo vypočítané efektívne dávky ich ožiarenia pre cca 60 druhov rádiologických výkonov a na základe údajov o počtoch výkonov podľa štandardných kódov zdravotníckych výkonov stanovené kolektívne efektívne dávky z lekárskeho ožiarenia v Slovenskej republike.

V roku 2011 sa zaslali jednotné formuláre vypracované ÚVZ SR na zber údajov o počtoch výkonov podľa kódov zdravotníckych výkonov a údajov o používaných zdrojoch žiarenia všetkým 123 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v kraji Nitra, ktorí v tom čase vykonávali v rámci svojej činnosti lekárske ožiarenie. Začiatkom roku 2012 sa vo viacerých prípadoch urgovalo zaslanie vyplnených formulárov. Po skompletizovaní požadovaných údajov od všetkých subjektov sa tieto štatisticky spracovali v programe Excel. Sumarizácia výstupov bola prezentovaná na pracovnej porade k plneniu úlohy uskutočnenej dňa 16.2.2012 na ÚVZ SR Bratislava. Na porade boli zároveň prediskutované ťažkosti pri pokračovaní plnenia projektu, pričom ťažiskovým problémom v oblasti rádiodiagnostiky je nedostatočné prístrojové vybavenie riešiteľských pracovísk. Z tohto dôvodu má ÚVZ SR pripraviť odborné usmernenie, ktorým bude podrobnejšie stanovený rozsah meraní pri skúškach dlhodobej stability diagnostických röntgenových prístrojov vykonávaných oprávnenými organizáciami na základe príslušného povolenia ÚVZ SR. Údaje z protokolov o vykonaných skúškach by mali potom slúžiť ako jeden z podkladov pre hodnotenie veľkosti expozície pacientov.

V oblasti nukleárnej medicíny bol na stanovenie veľkosti ožiarenia na predmetnej porade uskutočnenej 16.2.2012 určený rozsah údajov, ktoré je potrebné evidovať pri každom vyšetřovanom pacientovi. Na základe následného usmernenia zo strany RÚVZ Nitra začala spoločnosť IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, ako jediné pracovisko nukleárnej medicíny v Nitrianskom kraji, zbierať dáta v požadovanej forme prostredníctvom softvéru vypracovaného Ústavom radiačnej ochrany, s.r.o., Trenčín. Databáza údajov o vyšetření bola doplnená do požadovanej formy aj spätne od augusta 2011 a údaje získané do novembra 2012 boli poskytnuté ÚVZ SR a na pracovnej porade konanej dňa 4.12.2012. V rámci predmetnej porady bolo dohodnuté, že celoslovenské spracovanie výsledkov o radiačnej záťaži pacientov vyšetřovaných na nukleárnych medicínach zabezpečí ÚVZ SR do konca apríla 2013.

15. Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany obyvateľov:

Vo všeobecnosti možno hodnotiť celkovú situáciu na úseku ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením v Nitrianskom kraji ako uspokojivú. V roku 2012 nebola zaznamenaná žiadna závažnejšia mimoriadna udalosť, ktorá by znamenala možnosť výraznejšieho ohrozenia zdravia obyvateľov a v hodnotenom období nebol podaný ani podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru súvisiaci s vykonávaním činností vedúcich

k ožiareniu. Prešetrovaných bolo iba 6 prípadov lekárskeho ožiarovania tehotných žien s tým záverom, že odhadnutá dávka v plode bola vo všetkých prípadoch nízka a poškodenie plodu nepravdepodobné (podrobnejšie pozri kapitolu č. 16. „Radičné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). V spádovej oblasti kraja Nitra nepribudli oproti predchádzajúcemu roku žiadne také zdroje žiarenia, ktoré by sa mohli výraznejšou mierou podieľať na ožiarovaní obyvateľstva. Vplyv najvýznamnejšieho prevádzkovateľa – Atómovej elektrárne Mochovce na životné prostredie je predmetom hodnotenia Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava, ktorý ho v zmysle daných kompetencií dozoruje. Na RÚVZ Nitra nie sú vytvorené podmienky na komplexné sledovanie a hodnotenie problematiky súvisiacej s prírodným ionizujúcim žiarením. V prípade potreby sa v tomto smere spolupracuje a odborne konzultuje s ÚVZ SR. K problematike ochrany pred zvýšeným prienikom radónu do pobytových priestorov nebola v hodnotenom období vyvíjaná žiadna osobitná činnosť. V prípade potreby sa poskytujú odborné konzultácie, vrátane informácie o subjektoch, ktoré sú držiteľmi povolenia ÚVZ SR na hodnotenie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd. Na internetovej stránke RÚVZ Nitra sú uvedené všeobecné zásady postupu v prípade podozrenia na nález rádioaktívneho materiálu.

V Nitrianskom kraji sa v minulom roku evidovali 2 prevádzkovatelia, ktorí v rámci svojej činnosti vypúšťali rádioaktívne látky do životného prostredia. Išlo o Atómovú elektrárňu Mochovce, ktorú z hľadiska úloh verejného zdravotníctva dozoruje ÚVZ SR a IZOTOCENTRUM, s.r.o., Nitra, pracovisko nukleárnej medicíny, ktoré vypúšťa kvapalné rádioaktívne odpady cez dve vymieracie nádrže do kanalizačnej siete Fakultnej nemocnice Nitra následne napojenej na verejnú kanalizačnú sieť mesta Nitra.

Zo závažných problémov treba uviesť nasledovné:

Ani v roku 2012 sa nepodarilo doriešiť problém týkajúci sa určenia majiteľa rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs , ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku v nemocnici Komárno, ktorú prevádzkuje spoločnosť FORLIFE, n.o., Komárno. Pretrvávajú stanovisko Úradu nitrianskeho samosprávneho kraja, Nitra, že uvedené zariadenie nemá zapísané do majetku, ako aj stanovisko FORLIFE, n.o., Komárno, že ho nemá v prenájme. Majiteľom ožarovacieho zariadenia bol ZŤS, n. p. Komárno, ktorý ho ešte v roku 1986 umiestnil do bývalého OÚNZ Komárno a podľa dostupnej dokumentácie sú jeho súčasným majiteľom Slovenské lodenice, a.s. v konkurze, Komárno ako nástupnícky subjekt po ZŤS, n.p. Komárno a Slovenských lodeniciach, š.p., Komárno. Na uvedenú skutočnosť bol upozornený správca konkurznej podstaty Slovenských lodeníc, a.s. v konkurze, Komárno, ktorý však písomne prehlásil, že uvedené ožarovacie zariadenie nie je uvedené v majetku zahrnutom do konkurzu. Predmetný žiarič je naďalej skladovaný na bývalom rádioterapeutickom pracovisku a dozor nad jeho skladovaním sa zaviazal vykonávať FORLIFE, n.o., Komárno. Okrem tohto problému sa taktiež doposiaľ nepodarilo doriešiť likvidáciu dlhodobo skladovaného väčšieho počtu (286 ks) rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra.

Pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením plnilo v hodnotenom roku okrem ďalších dvoch úloh z programov a projektov RÚVZ v SR aj úlohu č. 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarovania pacientov z lekárskeho ožiarovania“, ktorá má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarovania. Na základe výsledkov úlohy budú navrhnuté nové národné

diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení. Získané podklady boli zaslané gestorovi úlohy ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

16. Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť:

V priebehu roka 2012 boli zaznamenané mimoriadne udalosti iba v súvislosti s lekárskeým ožiarením tehotných žien a zvýšenými dávkami ožiarenia vyhodnotenými na osobných telových dozimetoch pracovníkov so zdrojmi žiarenia.

Celkovo bolo prešetrovaných 6 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien. Išlo o nasledovné prípady ožiarenia:

1. v JESSENIUS – DC, a.s., Nitra na CT pracovisku v Pavilóne chirurgických disciplín, CT vyšetrenie mozgu (natív+kontrast),
2. v JESSENIUS – DC, a.s., Nitra na skiagrafickom pracovisku č.2 v PLK Chrenová, AP a LAT projekcia palca na nohe,
3. v DIAGNOSTICA MEDICA, s.r.o., Nitra, na skiaskopicko-skiagrafickom pracovisku č.2 v Šali, skiaskopia hrudníka a PA snímok hrudníka a následne v IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra scintigrafické vyšetrenie pľúc - ^{81m}Kr 74 MBq a flebografia dolných končatín - ^{99m}Tc 2 x 45 MBq,
4. v JESSENIUS – DC, a.s., Nitra na skiagrafickom pracovisku č.1 v PLK Klokočina, tehotná žena ožiarená ako sprevádzajúca osoba pri rtg vyšetrení malého dieťaťa (AP a šikmá projekcia nohy, AP a LAT projekcia členku),
5. v JESSENIUS – DC, a.s., Nitra na CT pracovisku na RDG oddelení, tehotná žena ožiarená ako sprevádzajúca osoba pri CT vyšetrení malého dieťaťa (CT vyšetrenie mozgu – natív+kontrast),
6. v JESSENIUS – DC, a.s., Nitra na skiagrafickom pracovisku č.2 v PLK Chrenová, AP, LAT a šikmá projekcia kolenného kĺbu.

Všetky vyššie uvedené rádiologické vyšetrenia boli uskutočnené po predchádzajúcom písomnom prehlásení žien, že si nie sú vedomé tehotenstva. Vo všetkých prípadoch bola odhadnutá veľmi nízka dávka ožiarenia plodu (max. 250 μSv v prípade č. 3) s tým, že jeho poškodenie nie je pravdepodobné, pričom táto dávka by nemala byť považovaná za dôvod ukončenia tehotenstva. Odporúčané bolo pacientky predovšetkým upokojiť, nakoľko iné bežné potenciálne riziká v gravidite môžu prevyšovať riziko z uvedeného ožiarenia.

Okrem uvedeného boli v jednom prípade zisťované podklady o lekárskeom ožiarení tehotnej pacientky v NsP, n.o., Nitra – ZZ Levice (CT vyšetrenie hlavy po úraze) pre RÚVZ Banská Bystrica, ktorý aj vykonal celkové zhodnotenie veľkosti obdržanej dávky na plod.

V roku 2012 boli zaznamenané 3 prípady prekročenia hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných dozimetoch pracovníkov nosených priamo na tele a ďalších 44 prípadov prekročenia tejto hodnoty na osobných dozimetoch nosených zvonka Pb záster, všetky v KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra. V prvom prípade išlo o dvoch lekárov Urologického oddelenia Fakultnej nemocnice Nitra, ktorým boli za monitorovacie obdobie 1. štvrtroku 2012 na dozimetoch vyhodnotenú hodnoty efektívnej dávky 2,16 a 2,18 mSv. Ako najpravdepodobnejšia príčina zistených zvýšených dávok ožiarenia bolo podľa výsledku prešetrovania v oboch prípadoch konštatované nesprávne nosenie osobných dozimetrov v náprsných vreckách Pb záster, ktoré nie sú dostatočne opatrené tieniacou vrstvou, na čo boli obidvaja urológovia upozornení aj zamestnávateľom. V 1 prípade bola zaznamenaná zvýšená dávka u defektoskopára spoločnosti TSP –

TESTSERVIS POLÁČEK, s.r.o. Trnava, pracovisko v Mochovciach, u ktorého bola za monitorovacie obdobie 1. štvrťroku 2012 vyhodnotená efektívna dávka na úrovni 4,17 mSv. Išlo o nového zamestnanca a dôvodom zistenej zvýšenej dávky bol podľa výsledku prešetrenia odložený dozimeter spolu s odevom v kontrolovanom pásme počas prežarovania na stálom defektoskopickom pracovisku v Mochovciach. Pracovník používal pri práci okrem osobného telového dozimetra aj akustický dozimeter, ktorý podľa jeho vyjadrenia nezaznamenal zvýšenú radiačnú úroveň. V rámci šetrenia prípadu boli prijaté príslušné nápravné opatrenia, aby sa udalosť neopakovala.

Okrem toho bolo v prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra každý mesiac zaznamenané oznámenie poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných telových dozimetroch nosených zvonka ochranných záster. Nakoľko v prípade tejto profesie môže byť dávka vyhodnotená nad ochrannou Pb zásterou väčšia ako 20 mSv za rok, používajú pracovníci v súlade s legislatívnymi požiadavkami súčasne dva osobné telové dozimetre, pričom jeden sa umiestňuje pod ochrannou zásterou v oblasti brucha a druhý na ochrannej zástere v oblasti krku. Za rok 2012 vyhodnotené dávky zvonka záster sa v prípade 4 najviac exponovaných kardiochirurgov pohybovali v rozmedzí od 23,21 do 95,31 mSv, avšak celkové ročné efektívne dávky ožiarenia sú výrazne podlimitné.

V rámci účasti na cvičeniach bol RÚVZ Nitra zapojený do dvoch cvičení havárií na jadrovoenergetických zariadeniach. V prvom prípade išlo o súčinnosťné cvičenie konané dňa 14.6.2012, v rámci ktorého sa na regionálnej úrovni precvičovala radiačná havária v Atómovej elektrárni Mochovce spojená s ohrozením obyvateľstva a vykonávaním opatrení (jódomová profylaxia, evakuácia, hygienická očista, zátarasy na prístupových cestách a pod.). Cvičenie poukázalo na viacero závažnejších nedostatkov, najmä nedostatočne zabezpečenú manipuláciu s rádioaktívne kontaminovanými pacientmi v zdravotníckych zariadeniach a pri ich prevoze.

V dňoch 17.-18.10.2012 sa konalo celoštátne súčinnosťné cvičenie s názvom „HAVRAN 2012“, zamerané na simuláciu radiačnej havárie v Atómovej elektrárni Jaslovské Bohunice. V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z legislatívnych predpisov sa RÚVZ Nitra zúčastnil zasadnutí krízového štábu Obvodného úradu Nitra a podal na nich návrhy na vyhlásenie ukrytia osôb, na použitie jódomovej profylaxie pre špecifické skupiny obyvateľstva, resp. všetkých obyvateľov ohrozeného územia, na použitie jódomovej profylaxie pre zasahujúce osoby integrovaného záchranného systému a na režimové opatrenia - zákaz konzumácie nechránených potravín a nechránenej pitnej vody, zákaz zberu ovocia, zeleniny a iných poľnohospodárskych resp. lesných plodín a ich spracovanie ako aj lovenie rýb a lesnej zveri a zákaz manipulácie s kontaminovanými potravinami a ich presúvanie mimo región. Na RÚVZ Nitra bol zriadený vlastný krízový štáb a na základe pokynu Ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ SR vykonával RÚVZ Nitra na svojom pracovisku merania dávkových príkonov gama žiarenia vo vzduchu. Druhý deň cvičenia sa zástupcovia RÚVZ Nitra aktívne zúčastnili praktických ukážok činnosti záchranných zložiek. V rámci cvičenia bolo konštatovaných viacero závažných nedostatkov, napríklad skutočnosť, že neboli k dispozícii tablety jódomovej profylaxie pre obyvateľstvo mimo tzv. ohrozeného územia, ktoré je v okolí Jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice stanovené do vzdialenosti 21 km, pracovníci zasahujúcich zložiek podieľajúcich sa na záchranných prácach (HaZZ, PZ, ZZS, ZZ...) neboli dostatočne vybavení osobnými telovými dozimetrami hodnotiacimi veľkosť obdržanej dávky ako ani prostriedkami individuálnej ochrany (celotelové obleky, dýchacie masky,...), Fakultná nemocnica Nitra, ako jeden z cvičiacich subjektov, nebola schopná vo vlastnej réžii v plnom rozsahu zvládnuť príjem rádioaktívne kontaminovaného zraneného

pacienta, nakoľko nedisponuje prístrojom na meranie povrchovej rádioaktívnej kontaminácie a iné.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra je svojim personálnym a technickým vybavením schopná riešiť, resp. odborne usmerňovať riešenia bežných prípadov lokálnych havarijných a mimoriadnych radiačných situácií menšieho rozsahu. Ide o pripravenosť riešiť napr. straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu s rádioaktívnymi žiaričmi, nálezy rádioaktívnych a rádioaktívne kontaminovaných materiálov, zvýšené ožarovania pracovníkov, pacientov a obyvateľov. Štátny zdravotný dozor z pohľadu úloh verejného zdravotníctva v Atómovej elektrárni Mochovce nachádzajúcej sa v Nitrianskom kraji vykonáva Úrad verejného zdravotníctva SR.

17. Spolupráca a odborné vedenie OOSPŽ na príslušných RÚVZ:

Pracovisko je odborne usmerňované Odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom spoluprácu na úseku radiačnej ochrany možno hodnotiť ako uspokojivú. V priebehu roka išlo hlavne o spoluprácu v oblasti plnenia úloh vyplývajúcich z programov a projektov verejného zdravotníctva, ďalej v súvislosti s odhadom veľkosti dávok na plod z lekárskeho ožarovania tehotných žien, podávaní stanovísk a informácií k rôznym odborným záležitostiam, keď bola napr. na základe vyžiadania ÚVZ SR podaná informácia o subjektoch v Nitrianskom kraji, ktoré zakúpili röntgenové prístroje od spoločností CAMOSCI Slovakia, s.r.o., Banská Bystrica, CAMMOSCI CZECH, s.r.o. Frýdland nad Ostravicí, Česko a Atomvet, s.r.o., Liberec, Česko, ďalej v súvislosti so stanoviskom k možnosti používania prenosného ručného zubného rtg prístroja typu Nomad v Slovenskej republike (negatívne stanovisko), ako aj v súvislosti s pripomienkovaním dokumentu „Implementácia cieľov vyplývajúcich z dokumentu WHO „Zdravie 2020““. Vzájomná informovanosť bola uskutočňovaná aj o otázkach vyplývajúcich z novelizovaného sadzobníka o správnych poplatkoch za úkony a konania úradov verejného zdravotníctva v zmysle položky č. 150 Prílohy zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov. Úzka spolupráca s ÚVZ SR a RÚVZ Banská Bystrica bola aj v súvislosti s účasťou RÚVZ Nitra na dvoch cvičeniach jadrových havárií v atómových elektrárňach - „Súčinnosť cvičenie EMO 2012“ a „Havran 2012“ - v rámci ktorých boli vypracované aj hodnotiace správy pre Obvodný úrad Nitra, resp. ÚVZ SR, Bratislava. Na úseku spolupráce regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Nitrianskom kraji bola v problematike ochrany zdravia pred žiarením s RÚVZ Nové Zámky prerokovaná otázka prehodnotenia zaradenia prác vykonávaných v prostredí ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Nové Zámky.

18. Informácie o odbore ochrany zdravia pred žiarením:

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 5 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. je vo veciach radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (7 okresov) príslušným orgánom verejného zdravotníctva Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre. Od roku 2007 predmetné pracovisko pôsobí v rámci Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva ako pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením. Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožarovaní ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie. Pracovisko je odborne usmerňované Odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiace predpisy.

Personálne obsadenie pracoviska tvorí 1 vysokoškolský pracovník – fyzik a 1 stredoškolský iný zdravotnícky pracovník – špecialista.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra je svojim personálnym a technickým vybavením schopná riešiť, resp. odborne usmerňovať riešenia bežných prípadov lokálnych havarijných a mimoriadnych radiačných situácií menšieho rozsahu. Ide o pripravenosť riešiť napr. straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu s rádioaktívnymi žiaričmi, nálezy rádioaktívnych a rádioaktívne kontaminovaných materiálov, zvýšené ožiarenia pracovníkov, pacientov a obyvateľov. Štátny zdravotný dozor z pohľadu úloh verejného zdravotníctva v Atómovej elektrárni Mochovce, nachádzajúcej sa v Nitrianskom kraji, vykonáva Úrad verejného zdravotníctva SR. V hodnotenom období sa RÚVZ Nitra zúčastnil dvoch súčinnostných cvičení zložiek podieľajúcich sa na riešení mimoriadnych radiačných udalostí („Súčinnostné cvičenie EMO 2012“, „Havran 2012“).

Prístrojové vybavenie pracoviska je nasledovné:

- od 21.4.1997 prenosný dozimetrický prístroj určený na meranie kermu a kermového príkonu vo vzduchu β , γ a rtg žiarenia RAM ION model 4-0040 fi. ROTEM Industries, Izrael
- od 19.10.2000 prenosný dozimetrický prístroj s teleskopickou sondou FH 40 G-L fi. ESM Eberline, Nemecko na meranie kermu a kermového príkonu vo vzduchu fotónového žiarenia
- od 8.12.2004 prenosný monitor povrchovej rádioaktívnej kontaminácie α , β a γ žiarenia Contamat FHT 111M s butánovou a xenónovou sondou, výrobcu ESM Eberline, Nemecko
- od 28.5.2010 prenosný prístroj pre meranie parametrov kvality primárneho zväzku rtg prístrojov (dopadová dávka, dávkový príkon, vrcholové napätie, expozičný čas, prvá polohrúbka, počet pulzov) Unfors ThinX RAD výrobcu Unfors Instruments AB, Švédsko

Ďalšie príslušenstvo:

- osobný signalizačný dozimeter Isotrak firmy Amersham QSA.
- od 1.7.2001 vodný fantóm z polymetylmetakrylátu s vonkajšími rozmermi 25 x 25 x 15 cm podľa STN EN 60601-1-3
- od 16.9.2003 testovacia platňa ETR 1 fi. Wellhöfer Dosimetrie, Nemecko na kontrolu niektorých parametrov röntgenových prístrojov a vyvolávacieho procesu rtg snímok.
- od 9.11.2005 mamografický akreditačný fantóm RMI 156

Zámerom je vybaviť pracovisko gamaspektrometrom, softvérom na hodnotenie veľkosti dávok na plod tehotných pacientiek pri lekárskom ožarení, zubným fantómom a pod.

V priebehu roka 2012 bolo v kraji zaznamenaných 9 mimoriadnych udalostí menej závažného charakteru. Z nich išlo o 3 prípady zistenej zvýšenej dávky ožiarenia pracovníkov a 6 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien (podrobnejšie pozri kapitolu č. 16. tejto výročnej správy). Na RÚVZ Nitra nebol uplatnený podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania z titulu prác v prostredí ionizujúceho žiarenia.

Pracovníci RÚVZ Nitra sa v roku 2012 zúčastnili spolu 8 vzdelávacích aktivít v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“. Okrem toho sa zúčastnili dvoch odborných seminárov organizovaných RÚVZ Nitra, z toho raz s aktívnym príspevkom na tému „Zásady správania sa pri rtg vyšetreniach“. Pracovníci neboli zapojení do žiadnych vedeckých ani výskumných úloh, nie sú členmi žiadnych domácich, resp.

medzinárodných výborov a neabsolvovali žiadne zahraničné pracovné cesty. Jeden VŠ pracovník sa v rámci lektorskej činnosti podieľal na školení bezpečnostných technikov z problematiky radiačnej ochrany (3 prednášky pre 43 osôb).

Tabuľka č.1: Prehľad výkonov činnosti pracoviska ochrany zdravia pred žiarením

PREHĽAD VÝKONOV	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	63	11		2	19	95
Počet preverených pracovísk	79	13		2	19	113
Počet meraní rtg žiarenia	994	40			50	1084
Počet meraní gama žiarenia	28	93			371	492
Počet meraní povrchovej kontaminácie	25			9		34
Počet záznamov z previerok	50	10		1	14	75
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií	1					1
Prešetrenie - nehôd - mimoriadnych udalostí	6					6
Podklady pre správnu činnosť orgánov štátneho zdravotného dozoru	35	2			4	41
Podklady pre vydanie povolení ÚVZ SR						
Odborné vyjadrenia	12	7		2	5	26
Skúšky odbornej spôsobilosti						
Prednášky (hodín)					12	12
Počet školených pracovníkov					43	43
Počet publikácií						
Počet riešení sťažností						
Počet konzultácií a odborných jednaní	45	13		1	14	73
Písomné úpravy	11	3	1	2		17

Pozn.: V tabuľkovom prehľade nie sú zahrnuté výkony činnosti na úseku problematiky neionizujúceho žiarenia

Tabuľka č.2: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré používajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	21	6				8	35
Zlaté Moravce	3					1	4
Šaľa	7	1			1	1	10
Levice	24	1				7	32
Topoľčany	13					2	15
Nové Zámky	30					4	34
Komárno	24	1				1	26
CELKOVO	123	9			1	24	156

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedená aj spoločnosť ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vrábľa, kde vykonáva štátny zdravotný dozor Úrad verejného zdravotníctva SR.

Tabuľka č.2a: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	8					3	11
Zlaté Moravce					1	1	2
Šaľa							
Levice	2					6	8
Topoľčany	2					1	3
Nové Zámky	1					3	4
Komárno	3	1				4	8
CELKOVO	16	1			1	18	36

Pozn: V tabuľkovom prehľade nie sú uvedené subjekty, ktoré vlastnia nepoužívané a zároveň aj používané rtg prístroje (napr. Fakultná nemocnica Nitra a pod.). Počty zahŕňajú subjekty vlastniace iba nepoužívané rtg prístroje.

Tabuľka č.3: Prehľad o počte používaných röntgenových prístrojov a lineárnych urýchľovačov

OKRES	SPOLU	Röntgenové prístroje												
		Zdravotnícke röntgenové prístroje									Veterinárne rtg prístroje	Technické rtg prístroje		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Rádiofo- tografia	Mamo- grafia	CT	Lineárne urýchľovače		Defekto- skopia	Mikroštruk- turálne	Na kontr- batožín
Nitra	88	26	17	15	5			2	5	1	6	3	8	
Zlaté Moravce	14	5	3	3	1			1			1			
Šaľa	18	9		2	2			1			1	1	2	
Levice	73	25	3	11	1			2	3		3	23	2	
Topoľčany	32	13	4	8	2			2	1		2			
Nové Zámky	61	35	5	10	2			3	1		4		1	
Komárno	40	25	3	6	1	1		2	1		1			
CELKOVO	326	138	35	55	14	1		13	11	1	18	27	13	

Pozn: V tabuľke nie je uvedený priemyselný lineárny urýchľovač (používaný v ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vrábľa), nakoľko ho nie je možné zaradiť do žiadneho stĺpca.

Tabuľka č.3a: Prehľad o počte nepoužívaných röntgenových prístrojov a lineárnych urýchľovačov

OKRES	SPOLU	Röntgenové prístroje												
		Zdravotnícke röntgenové prístroje									Veterinárne rtg prístroje	Technické rtg prístroje		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Rádiofo- tografia	Mamo- grafia	CT	Lineárne urýchľovače		Defekto- skopia	Mikroštruk- turálne	Na kontr batožín
Nitra	35	13	5	4	4				1		5	3		
Zlaté Moravce	3				1						1		1	
Šaľa	6		2	2								2		
Levice	29	4	2	2	2				1		6	11	1	
Topoľčany	7	2	1	1				1			2			
Nové Zámky	13	4	1	4							4			
Komárno	22	7	3	2	1				2		2	5		
CELKOVO	115	30	14	15	8			1	4		20	21	2	

Tabuľka č.4: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré používajú uzavreté rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	3	1					4
Zlaté Moravce							
Šaľa		1					1
Levice		1				4	5
Topoľčany							
Nové Zámky		2					2
Komárno	1					1	2
CELKOVO	4	5				5	14

Tabuľka č.4a: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú uzavreté rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra							
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Komárno							
CELKOVO							0

Pozn: V tabuľkovom prehľade nie sú uvedené subjekty, ktoré vlastnia nepoužívané a zároveň aj používané uzavreté žiariče (napr. Fakultná nemocnica Nitra a pod.). Počty zahŕňajú subjekty vlastniace iba nepoužívané uzavreté žiariče.

Tabuľka č.5: Prehľad používaných uzavretých žiaričov

OKRES	SPOLU	UZAVRETÉ RÁDIOAKTÍVNE ŽIARIČE									
		Zdravotníctvo-rádioterapia		Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, veda, výskum a iné							
		Externá gama	Afterloading	Defekto- skopia	Hladino- mery	Hustomery	Vlhkomery	Hrúbkomery	Karotáže	Kalibračné, etalóny	Iné
Nitra	9	2				2					5
Zlaté Moravce											
Šaľa	82			2	71	9					
Levice	19			19							
Topoľčany											
Nové Zámky	21				19			2			
Komárno	5	1			4						
CELKOVO	136	3		21	94	11		2			5

Tabuľka č.5a: Prehľad nepoužívaných uzavretých žiaričov

OKRES	SPOLU	UZAVRETÉ RÁDIOAKTÍVNE ŽIARIČE									
		Zdravotníctvo-rádioterapia		Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, veda, výskum a iné							
		Externá gama	Afterloading	Defekto- skopia	Hladino- mery	Hustomery	Vlhkomery	Hrúbkomery	Karotáže	Kalibračné, etalóny	Iné
Nitra	286		286								
Zlaté Moravce											
Šaľa	1				1						
Levice											
Topoľčany											
Nové Zámky	2				2						
Komárno	4	1			3						
CELKOVO	293	1	286		6						

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedených aj 286 ks rádioforov skladovaných vo Fakultnej nemocnici Nitra, ktoré už nemajú platné osvedčenia uzavretých žiaričov.

Tabuľka č.6: Prehľad o počte fyzických a právnických osôb, ktoré používajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	1		1		1		3
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Komárno							
CELKOVO	1		1		1		3

Tabuľka č.6a: Prehľad o počte fyzických a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra				1			1
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky		1					1
Komárno							
CELKOVO		1		1			2

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedená spoločnosť OSRAM Slovakia, a.s. Nové Zámky, kde vykonáva štátny zdravotný dozor Úrad verejného zdravotníctva SR.

ANALÝZA SITUÁCIE V RADIAČNEJ OCHRANE V BANSKOBYSSTRICKOM A ŽILINSKOM KRAJI

ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM
RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA

8.1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

8.1.1 OBECNÝ POPIS ČINNOSTI ODBORU A CELKOVÉ ZHODNOTENIE ČINNOSTI ODBORU

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2012 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1. ***Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.***

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

2. ***Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.***

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojím charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva.

3. ***Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.***

Hodnotenie veľkosti ožiarenia populácie z lekárskeho ožiarenia v jednotlivých členských štátoch Európskej únie je jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve EURATOM.

4. ***Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou.***

Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva.

Pracovníci odboru v roku 2012 taktiež riešili 3 prípady mimoriadnych situácií - nálezov rádioaktívnych materiálov v železnom šrote.

Ďalej plnili úlohy vyplývajúce zo zaradenia pracoviska do monitorovacej siete SR. V roku 2012 pokračovali v monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia na základe požiadavky EÚ. Naďalej platí, že ak sa majú v budúcnosti plniť úlohy v rámci monitorovacej siete v rozsahu vyžadovanom novou legislatívou, je bezpodmienečne nutné obnoviť časť laboratórnych meracích prístrojov a doplniť terénne vybavenie.

Pracovníci odboru spracovali v roku 2012 9 posudkov týkajúcich sa odhadu rizika radiačného poškodenia plodu u žien vyšetovaných v zdravotníckych zariadeniach s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia v počiatocnom štádiu tehotenstva. Niektoré posudky boli spracované v spolupráci s kolegami z Českej republiky. Údaje o jednotlivých prípadoch boli zaslané do „Státního úřadu pro jadernou bezpečnost“ v Prahe, kde vykonali odhad dávky na plod s pomocou špeciálneho počítačového programu NRPB–SR 250.

8.1.2 PERSONÁLNE ZLOŽENIE ODBORU

OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica sa v roku 2012 skladal zo 4 oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2011 neboli dostatočne personálne obsadené. K 31.12.2012 bolo personálne obsadenie 11 pracovníkov. Profesné zloženie:

- 1 lekár
- 2 VŠ so zameraním na jadrovú fyziku (od 1.11. 2008 jeden z pracovníkov na úväzok 0,3)
- 1 VŠ so zameraním jadrová chémia
- 1 VŠ so zameraním na chémiu
- 1 VŠ so zameraním biomedicínska fyzika
- 2 VŠ so zameraním verejné zdravotníctvo
- 1 VŠ so zameraním environmentálna výchova
- 1 SŠ - laborantka
- 1 pomocná laborantka

8.1.3 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA VYKONÁVANÝCH ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENIU

Odbor ochrany zdravia pred žiarením evidoval k 31.12.2012 v spádovom území celkom 763 pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (pozri tabuľky č. 2 až č. 4 v časti 8.2).

Zamestnanci odboru vykonávali na uvedených pracoviskách štátny zdravotný dozor v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Rozhodujúcim používateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia naďalej ostáva zdravotníctvo, ktoré prevádzkuje 615 pracovísk, t.j. 80,6 % pracovísk z celkového počtu.

V roku 2012 bolo zriadených spolu 24 nových pracovísk, z toho: 6 pracovísk zdravotníckych rádiodiagnostických, 13 pracovísk stomatologických a 2 pracoviská veterinárne. Z nezdravotníckych pracovísk pribudli 3 technické röntgenové pracoviská. Zrušených bolo 18 pracovísk, prehľad podľa okresov je uvedený v špeciálnej časti (8.2) v tabuľke č. 5. Prehľad výkonov v rámci výkonu štátnej správy je uvedený v tabuľke č. 1 v časti 8.2.

V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici nezaregistrovali prekročenie limitu ročnej efektívnej dávky pracovníkov na dozorovaných pracoviskách.

8.1.3.1 Výsledky dozoru na pracoviskách v zdravotníctve

Previerky a dozimetrické merania:

Pracovníci OOZPŽ vykonali v roku 2012, 60 previerok na 150 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení a veterinárnej praxi.

Typy a počty prístrojov pre rtg diagnostiku na vybraných preverených rádiodiagnostických pracoviskách v roku 2012:

a) skiagrafické	48 prístrojov
b) skiagrafické - skioskopické	13 prístrojov
c) zubné	94 prístrojov
d) mamografické	3 prístroje
e) CT	5 prístrojov
f) pojazdné	20 prístrojov
g) veterinárne	6 prístrojov

V roku 2012 boli preverené 4 rádioterapeutické pracoviská s 10 prístrojmi.

V roku 2012 na rádiodiagnostických pracoviskách pokračoval kvalitatívny posun vo vykonávaní skúšok dlhodobej stability a následnom prezentovaní v nových protokoloch o skúškach dlhodobej stability, čo sa odrazilo na lepšej kvalite používaných rtg prístrojov a tým aj kvalite vyšetrenia. Pričom žiaducim výsledkom je neustále zlepšovanie kvality rtg vyšetrenia za súčasného znižovania radiačnej záťaže obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia.

Výsledná kvalita diagnostického vyšetrenia do veľkej miery závisí od typu prístroja, jeho veku, vyťaženia a taktiež od pravidelnej údržby. Ďalším rozhodujúcim parametrom celkového efektu vyšetrenia je aj kvalita vyvolávacieho procesu. Väčšina rádiodiagnostických pracovísk má už v prevádzke vyvolávacie automaty a postupne sa prechádza na celkovú digitalizáciu celých rádiodiagnostických oddelení a s tým súvisiaci aj ďalší nárast kvality vyšetrovacích metód.

V rámci ŠZD bolo uskutočnené pokračovanie prieskumu radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. Na pracoviskách boli sledované expozičné parametre a parametre vyšetrenia novorodencov, merané dopadové dávky a určené vstupné povrchové dávky a zistené skutočnosti boli porovnané s odporúčaniami Európskej komisie. Optimalizácia prístrojového vybavenia a rádiologických postupov pre rádiologické vyšetrenia novorodencov spolu s aplikáciou kritérií vydaných Európskou komisiou môže výrazne redukovať dávku.

Na preverených rádiodiagnostických pracoviskách v banskobystrickom a žilinskom kraji bolo sledované dodržiavanie diagnostických referenčných úrovní, ktoré sú legislatívne dané v Prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení. Meraniami dopadových dávok a kontrolou skúšok dlhodobej stability sme zistili, že na preverených rádiodiagnostických pracoviskách nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní.

Aj v roku 2012 bol zaznamenaný nárast nových rádiodiagnostických aj zubných rtg prístrojov, pričom hlavným dôvodom nákupu nových zariadení bola výmena starších prístrojov za nové pričom vo väčšine prípadov boli nové rtg prístroje pripravené na vytvorenie celkovej digitalizácie rtg pracoviska.

Diagnostické röntgeny

V spádovom území OOPZ RÚVZ Banská Bystrica bolo ku koncu roka 2012 spolu 280 diagnostických rtg prístrojov (mimo stomatologických).

	<i>Banskobystrický kraj</i>	<i>Žilinský kraj</i>
- skiagrafické + skiaskopické:	54	66
- pojazdné:	48	39
- angiografické:	5	4
- osteodenzitometre:	8	9
- mamografické:	14	10
- rtg na počítačovú tomografiu (CT):	13	10
celkový počet:	142	138

Stomatologické röntgeny

Spolu ich bolo v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica v roku 2012 - 396. V súčasnosti zaznamenávame naďalej mierny nárast nových kvalitných stomatologických röntgenov, najmä systémov vyhodnocovania snímok pomocou RVG.

Terapeutické röntgeny, rádionuklidové ožarovače, urýchľovače

Celkový počet *radioterapeutických* pracovísk je 5. V prevádzke boli nasledovné prístroje: 1 terapeutický rtg typu TUR, 1 terapeutický rtg typu Xstrahl, 3 rtg simulátory, 4 lineárne urýchľovače, 4 kobaltových pracovísk, 2 céziové pracoviská a 4 brachyterapeutické pracoviská s ¹⁹²Ir.

Nukleárna medicína (diagnostika a terapia)

V spádovom území OOPZ RÚVZ Banská Bystrica sú dve veľké oddelenia nukleárnej medicíny – v Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici a v Martinskej fakultnej nemocnici Martin. V Banskej Bystrici je v prevádzke aj pracovisko PET/CT, ktoré vykonáva kombináciu dvoch typov vyšetrení, PET vyšetrenie použitím rádiofarmák hovorí o biologickej funkcii orgánu a CT poskytuje informácie o anatomických údajoch tela ako sú veľkosť, tvar a lokalizácia. Táto u nás ojedinele používaná metóda umožňuje oveľa presnejšie diagnostikovať a hodnotiť predovšetkým nádorové ochorenia.

8.1.3.2 Výsledky dozoru na pracoviskách veterinárnej medicíny

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je registrovaných 33 röntgenových pracovísk veterinárnej medicíny, na ktorých sa používa 40 röntgenových prístrojov. Kvalita používaných diagnostických prístrojov je variabilná a výmena nových prístrojov za staré zaostáva napríklad za stomatologickými pracoviskami.

8.1.3.3 Výsledky dozoru na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Okrem zdravotníctva má používanie röntgenových a rádioizotopových zdrojov ionizujúceho žiarenia široké uplatnenie aj v iných oblastiach hospodárstva. **Röntgenové zdroje** sa využívajú najmä v priemysle na defektoskopickú kontrolu zvarov rôznych materiálov (makroštruktúrne rtg) a na stanovenie prvkov resp. prímiesí v rôznych materiáloch (mikroštruktúrne rtg). **Rádioizotopové zdroje** sa využívajú v priemysle napríklad na meranie hrúbky, výšky hladiny, hustoty alebo zhutnenia. Ďalej sa rádionuklidy používajú v laboratóriách ako etalóny alebo kalibračné žiariče.

Priemyselné indikátory (hladinomery, hustomery a pod.)

V roku 2012 bolo v našom spádovom území používaných, alebo skladovaných 305 kusov uzavretých žiaričov (vrátane používaných v zdravotníctve). Počty pracovísk uvádzame v tabuľke č. 3 v časti 8.2. Prehľad jednotlivých typov uzavretých žiaričov a ich počet je uvedený v tabuľke č. 6.

Defektoskopia a priemyselná rádiografia

V spádovom území je v prevádzke 22 pracovísk s rtg defektoskopickými prístrojmi a 3 pracoviská rádionuklidovej defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi (irídium ^{192}Ir + selén ^{75}Se).

Ostatné rtg prístroje slúžiace na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštruktúrálnu analýzu, resp. podobný účel sa prevádzkujú na 44 technických pracoviskách, v prevažnej miere priemyselných (výnimkou sú 4 pracoviská na kontrolu batožín na colnici a letiskovej kontrole).

Pribúdajú pracoviská, ktoré používajú röntgenové fluorescenčné spektrometre typu Innov, Niton, X-Met a pod.– v súčasnosti 23 ks. Väčšina týchto prístrojov sa používa vo výkupniach kovového odpadu na kvalitatívnu analýzu pri triedení kovov, niekoľko prístrojov sa používa na výskumné účely (Slovenská národná knižnica Martin, TU Zvolen) alebo na kontrolu kvality výrobkov (Kovohuty Dolný Kubín).

Školstvo

V rezorte školstva sú v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica 3 pracoviská s uzavretými a jedno pracovisko s otvorenými žiaričmi a dve pracoviská s mikroštruktúrálnymi rtg prístrojmi (Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Technická Univerzita Zvolen, Žilinská Univerzita Žilina, Jesseniova lekárska fakulta Martin).

Pracoviská s otvorenými žiaričmi

S otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi sa najviac pracuje na pracoviskách nukleárnej medicíny a klinickej biochémie v zdravotníckych zariadeniach. Tieto pracoviská používajú rádioaktívne látky na diagnostické vyšetrenia in vivo a in vitro a na terapiu rádionuklidmi. Na uvedených pracoviskách sa najčastejšie používajú rádionuklidy $^{99\text{m}}\text{Tc}$, ^{125}I , ^{18}F a ^{111}In . Okrem toho sa v menšej miere využívajú rádioaktívne látky v rôznych laboratóriách. Prehľad pracovísk s otvorenými žiaričmi v jednotlivých rezortoch a okresoch je uvedený v tabuľke č. 4 v časti 8.2.

8.1.3.4 Výsledky dozoru v jadrových zariadeniach

Prevádzkové monitorovanie JE Mochovce

Časť 30 km zóny okolia JE Mochovce spadá do spádového územia RÚVZ Banská Bystrica. Z tohto dôvodu sa od spustenia JE do prevádzky uskutočňuje monitoring v časti regiónu spadajúceho do uvedenej zóny ako aj v širšom okolí. V rámci monitoringu sa uskutočňuje pravidelné meranie príkonu absorbovanej dávky externého žiarenia gama (6 meracích miest), meranie celkovej beta a celkovej alfa aktivity pitných vôd (2 odberové miesta), meranie trícia v pitnej vode (4 odberové miesta) a v povrchovej vode z Hrona (2 odberové miesta), meranie ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku z mliekarne vo Zvolene a meranie celkovej beta aktivity a celkovej alfa aktivity vo vode z vodnej nádrže v Bátovciach. K monitorovaniu okolia JE Mochovce môžeme priradiť aj meranie rádionuklidov v atmosférickom spade odoberanom v Dudinciach a monitorovanie trícia v zrážkovej vode odoberanej v Banskej Bystrici.

Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľkách č. 7 až č. 10 v časti 8.2.

Prístroj na meranie trícia je od júna 2011 nefunkčný a neopraviteľný pre technickú zastaranosť, t.j. náhradné diely sa už nikde nevyrábajú. Merania trícia aj v roku 2012 dočasne zabezpečil Úrad verejného zdravotníctva SR.

8.1.3.5 Dozor na pracoviskách s prírodnými zdrojmi žiarenia

V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením nevykonali žiadne merania OAR a dávkového príkonu, spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru v podzemných priestoroch.

V roku 2012 nebolo možné zabezpečiť na území SR overenie zapožičaného prístroja od Správy slovenských jaskýň na meranie OAR.

8.1.4 ČINNOSŤ PRESAHUJÚCA RÁMEC VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU, OSOBITNÁ ČINNOSŤ A AGENDA

8.1.4.1 Mimoriadne situácie

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici sa v priebehu rokov 1996 – 2011 podieľali na riešení 84 prípadov nálezov rádioaktívneho materiálu v šrote. V priebehu roku 2012 riešili nálezy rádioaktívnych materiálov v troch prípadoch:

- 5.4.2012 Železiarne Podbrezová, jeden kus pásovej ocele;
- 15.8.2012 Železiarne Podbrezová, 5 kusov pružín z pásovej ocele;
- 23.11.2012 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, jeden kus pásovej ocele;

Prvoradým cieľom pri týchto udalostiach je zabrániť neodôvodnenej expozícii ionizujúcemu žiareniu pracovníkov, ktorí manipulujú s rádioaktívne kontaminovanými predmetmi a obyvateľstva zo zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktoré sú mimo kontroly.

8.1.4.2 Monitorovanie prírodného žiarenia v životnom prostredí

Prírodné žiarenie

Zdrojom rádioaktivity, prirodzene sa vyskytujúcej v životnom prostredí sú rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v horninách a kozmické žiarenie. V zemskej kôre majú najvýznamnejšie zastúpenie izotopy premenových radov uránu, tória a izotop ⁴⁰K. Ostatné rádioizotopy sa na prirodzenej rádioaktivite podieľajú hodnotami rádovo nižšími. Vďaka svojim fyzikálnym a chemickým vlastnostiam sa izotopy z hornín dostávajú do ostatných zložiek životného prostredia (voda, ovzdušie, potraviny,...). Ľudská činnosť môže tiež viesť k zvýšeniu úrovne ožiarenia z prirodzene sa vyskytujúcich rádionuklidov. Napríklad pri ťažbe uránových rúd, v troskách z vysokých pecí, v popolčekoch, na podzemných pracoviskách a pri iných činnostiach.

Obrazom výskytu rádionuklidov emitujúcich žiarenie gama sú hodnoty meraní dávkového príkonu. V týchto meraniach je okrem terestrickej (rádioaktivita zemskej kôry) a kozmickej zložky obsiahnutá aj antropogénna zložka (rádioaktivita spôsobená ľudskou činnosťou). Preto môžu výsledky meraní dávkového príkonu slúžiť nielen ako indikátor rádioaktívneho zamorenia územia umelými rádionuklidmi, ale aj ako indikátor ľudskou činnosťou zvýšenej úrovne ožiarenia z prírodných rádionuklidov.

Niektoré výsledky merania externého žiarenia gama sú uvedené v kapitole 8.1.4.3.

Stavebné materiály

V rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti bolo zmeraných 119 vzoriek hotových stavebných materiálov a surovín na ich výrobu. Väčšina vzoriek hotových stavebných výrobkov bola dodaná Technickým a skúšobným ústavom stavebným vo Zvolene, Technickým a skúšobným ústavom stavebným v Nitre a Zlatých Moravciach a výrobcami tvárnic v Zemianskych Kostolnoch. Smerná hodnota na vykonanie opatrení na zníženie obsahu prírodných rádionuklidov v stavebných výrobkoch určených na výstavbu stavieb s pobytovými priestormi hmotnostná aktivita ^{226}Ra v stavebnom výrobku 120 Bq/kg v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia nebola prekročená ani v jednej vzorke.

Radón v ovzduší pobytových priestorov

V roku 2012 neboli zo strany obyvateľstva ani právnických osôb vznesené požiadavky na krátkodobé meranie objemovej aktivity radónu v bytoch. Dlhodobé merania zabezpečuje SZU v Bratislave. Výsledky týchto meraní nemáme k dispozícii. Na okamžité odbery radónu sme mali k dispozícii kontinuálny monitor Silena 5S, ktorý sa v priebehu roku 2010 pokazil, a je už neopraviteľný.

Prírodná rádioaktivita vo vodách

V priebehu roku 2012 pokračovalo monitorovanie pitných vôd, prírodných minerálnych vôd, termálnych vôd. V uvedených vodách sa stanovovali, ako základné ukazovatele, celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn . Celková objemová aktivita alfa bola stanovená v 282 vzorkách vôd, celková objemová aktivita beta bola stanovená v 300 vzorkách vôd, objemová aktivita ^{222}Rn bola stanovená v 216 vzorkách vôd. V priebehu roku 2012 sme nezaznamenali prekročenie smernej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta a objemovej aktivity ^{222}Rn v zmysle prílohy č. 4 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

V priebehu roku 2012 sa vo vodách stanovovala aj objemová aktivita ^{228}Ra , $^{223,224,226}\text{Ra}$, $^{238,234,235}\text{U}$ v rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti.

Monitorovanie úrovne globálnej kontaminácie životného prostredia umelými rádionuklidmi

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní OOZPŽ úlohy podľa pokynov Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete (SÚRMS) na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- 1.) na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM
- 2.) na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na :

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt príkonu absorbovanej dávky,
- integrálne meranie príkonu absorbovanej dávky vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie aktivity ^{137}Cs v atmosférickom spade,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené v časti 8.2.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že problematike radiačného monitoringu bola a je venovaná zo strany kompetentných zástupcov SR takmer nulová pozornosť napriek upozorneniam a predkladaným požiadavkám pracovníkmi ochrany zdravia pred žiarením. Niektoré kľúčové prístroje sa používajú ešte z obdobia černo-byľskej havárie.

Atmosférický spad a aerosóly.

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových reaktorov.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detegovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov deponovaných na vzdušných aerosóloch sa v roku 2012 nestanovovali, pretože nevlastníme vhodnú odberovú aparatúru. Odberovú aparatúru, ktorú sme mali k dispozícii po černo-byľskej havárii je už niekoľko rokov nefunkčná. V minulosti sa stanovovali rádionuklidy z filtrov veľkoobjemových odberových aparátúr, ktoré sú nainštalované na pozorovacích stanicích SHMÚ v Boľkovciach a Lieseku. Tieto odberové zariadenia a podmienky transportu filtrov však nespĺňajú metrologické požiadavky. Z tohto dôvodu sa uvedené filtre prestali vyhodnocovať.

Kontaminácia potravín

Aj v roku 2012 pokračovalo sledovanie rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerané bolo na komodity, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú múka, ryža, cestoviny, mlieko, ovocie a zelenina.

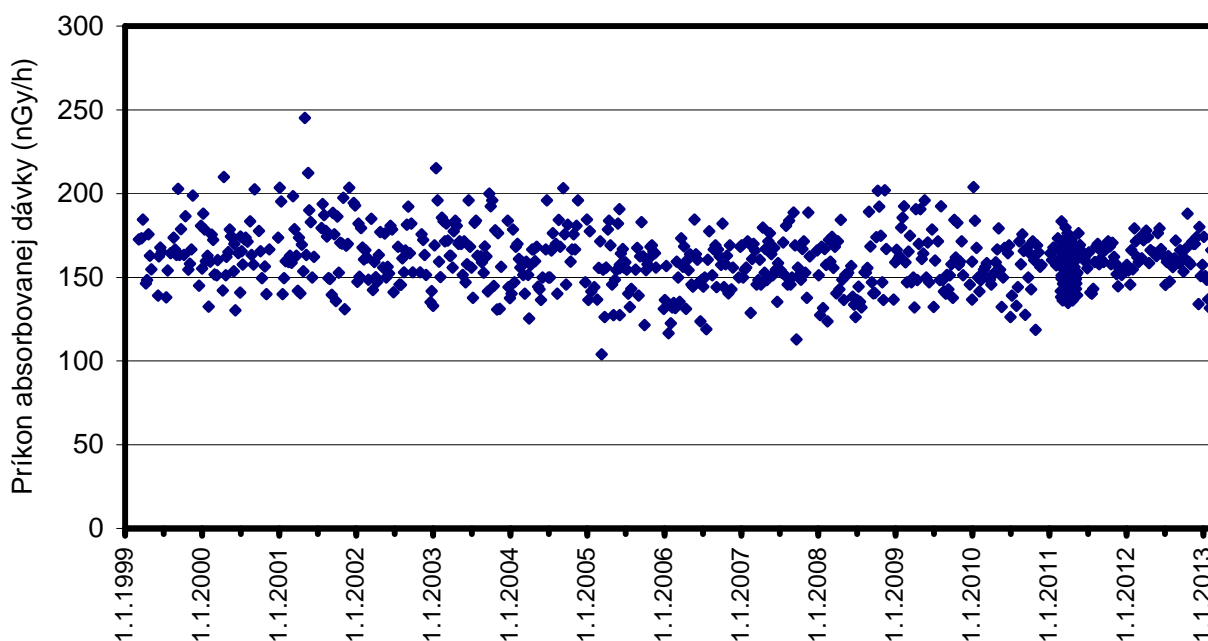
V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs v odobraných vzorkách potravín sú uvedené v tabuľke v časti 8.2.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2012 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Na našom pracovisku sa tak ako v niekoľkých predchádzajúcich rokoch ani v roku 2012 nemohol uskutočňovať nepretržitý monitoring externého žiarenia gama vzhľadom na nefunkčnosť pôvodného prístroja a jeho neopraviteľnosť (výrobca už nevyrába náhradné diely) a nepridelenia finančných zdrojov na zakúpenie iného. Monitorovanie sa preto uskutočňovalo formou jednorazových okamžitých meraní prístrojom FH 40G-L. Výsledky sú zobrazené v nasledujúcom grafe:

Príkion absorbovanej dávky - RÚVZ B.Bystrica

Na ďalších miestach sledovaného regiónu sa uskutočňujú jednorazové krátkodobé merania prenosným prístrojom FieldSpec. Namerané hodnoty príkonu fotónového dávkového ekvivalentu v roku 2012 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokom. Výsledky monitorovania v okolí JE Mochovce sú uvedené v tabuľke v časti 8.2.

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 21 integrálnych TLD dozimetrom na 19-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne dávkový príkon. Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené tiež v časti 8.2.

8.1.4.3 Manažment kvality

Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovaciu činnosť orgánov ochrany zdravia v Slovenskej republike v oblasti radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátu na úseku ochrany a podpory zdravia ľudí postupuje vo svojej činnosti tak, aby v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytoval objektívne, výpovedné a obhájitelné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru OZPŽ zavedený systém manažérstva podľa STN EN ISO/IEC 17025: 2005. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie objemových aktivít ^{226}Ra , $^{234,235,238}\text{U}$ vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...) ako aj metodiky používané pri ŠZD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový prístroj na meranie objemovej aktivity radónu bol sprevádzkovaný starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2012 sa manažment kvality laboratória OZPŽ zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

8.1.4.4 Konzultačná, expertná, školiaca a iná činnosť

Pracovníci OOZPŽ poskytli v priebehu roku 2012 celkom 300 konzultácií. Jednalo sa väčšinou o telefonické konzultácie. Najviac konzultácií sa týkalo zriaďovania rtg pracovísk v privatej praxi, monitorovania pracovísk v nemocniciach i priemysle, zaraďovania pracovníkov do kategórií, rizikových prác, skúšok a odstraňovania ra odpadov a pracovnej zdravotnej služby.

8.1.5 RIEŠENÉ ÚLOHY, PROGRAMY A PROJEKTY

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2011 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

8.1.5.1 Monitoring prírodnej rádioaktivity v minerálnych vodách plnených do fliaš dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

Anotácia

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, Košice, Banská Bystrica. V januári 2012 sa konalo pracovné stretnutie odborníkov v Banskej Bystrici na ktorom sa dohodol plán porovnávacích meraní, odberov a jednotlivých stanovení na rok 2012. V januári 2012 bola zároveň podpísaná Trojdohoda o spolupráci orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy, orgánov verejného zdravotníctva a Slovenskej obchodnej inšpekcie. V zmysle ustanovenia Trojdohody nadobudla štátna veterinárna a potravinová správa kompetencie pri vykonávaní úradnej kontroly potravín vrátane spotrebiteľsky balenej pitnej vody, pramenitých vôd, minerálnych vôd vo výrobe, pri manipulovaní s nimi a ich umiestňovaní na trh. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici požiadal listom zo dňa 28.02.2012 ÚVZ SR o Odborné usmernenie v súvislosti s Trojdohodou a pokračovaním hlavnej úlohy na rok 2012 a ďalšie roky. ÚVZ SR listom zo dňa 10.05.2012 poslal RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici odpoveď, v ktorej uviedol, že požiadal listom zo dňa 02.05.2012 o spoluprácu Štátnu veterinárnu a potravinovú správu.

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Košiciach zorganizovali porovnávacie meranie 20.03.2012 na Sivej Brade za účelom stanovenia nasledovných rádiologických ukazovateľov:

1. celková objemová aktivita alfa,
2. celková objemová aktivita beta,
3. objemová aktivita ^{222}Rn ,
4. objemová aktivita ^{226}Ra ,
5. hmotnostná koncentrácia U_{nat} .

Vzorky vôd sa odoberali z prameňov Svätého Ondreja a Svätého Kríža. Vyhodnotenie porovnávacích meraní zabezpečila Ing. Ďurecová, PhD. z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Koncom augusta 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR dostali písomné stanovisko Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS) „Vyjadrenie k žiadosti o súhlas s vykonaním odberu vzoriek balených vôd“ spolu s prílohou, v ktorom sa uvádza postup spolupráce ŠVPS a ÚVZ SR pri odberoch vôd. Následne koncom roku 2012 boli realizované prvé odbery vôd na stanovenie prírodných rádionuklidov.

8.1.5.2 Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľ

Zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Anotácia

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojim charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva. Legislatíva požaduje od prevádzkovateľov defektoskopických zdrojov žiarenia, ktorí majú povolenie na zriaďovanie dočasných pracovísk, aby zriadenie pracoviska oznámili orgánom dozoru 24 hodín vopred. Často sa práce vykonávajú len jeden deň, prípadne v noci a zriedka je v praxi možné zorganizovať zo dňa na deň previerku na takomto pracovisku. Vzhľadom na dôležitosť dodržiavania požiadaviek radiačnej ochrany na dočasných pracoviskách je potrebné podrobnejšie rozpracovanie požiadaviek platných predpisov v oblasti radiačnej ochrany pre tieto pracoviská formou odborného usmernenia.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek MAAE uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii). Pracovná skupina zriadená na metodickú koordináciu úlohy pripravila postup riešenia projektu a spresnila postup v jednotlivých ďalších etapách. Vypracoval sa rozsiahly a veľmi komplexný dotazník, ktorý slúži na zisťovanie údajov o pracoviskách a ich vybavení v zmysle platnej legislatívy, druhu a množstva defektoskopických prác a dávok pracovníkov. Pri úpravách dotazníka bolo čerpané z dotazníkov MAAE o profesionálnej expozícii v priemyselnej rádiografii, ktoré vypracovala pracovná skupina pre priemyselnú rádiografiu WGIR. Do prieskumu je zaradených 8 pracovísk v Žilinskom kraji a 5 pracovísk v Banskobystrickom kraji. Priebežne sa analyzujú a dopĺňajú údaje z jednotlivých defektoskopických pracovísk získané previerkami v rámci štátneho zdravotného dozoru. Získané údaje budú slúžiť ako podklady na zhodnotenie a porovnanie úrovne radiačnej ochrany týchto pracovísk v priebehu roku 2013. Pripravujú sa neohlásené previerky na dočasných pracoviskách, ktoré budú vyžadovať kontroly realizované v nočných hodinách.

8.1.5.3 Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Cieľ

Zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia. Na základe výsledkov navrhnúť nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení.

Anotácia

Hodnotenie veľkosti ožiarenia populácie z lekárskeho ožiarenia v jednotlivých členských štátoch Európskej únie je jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre Atómovú energiu EURATOM. Smernice Európskej komisie č. 97/43/EURATOM vyžaduje od členských štátov zabezpečiť hodnotenie dávok jednotlivých skupín obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia. Na veľký nárast ožiarenia zo zdrojov žiarenia používaných v medicíne upozorňujú v súčasnosti aj mnohé medzinárodné inštitúcie a organizácie – IAEA, UNSCEAR, Európska komisia. Ochrana zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením je jednou zo základných úloh radiačnej ochrany a úradov verejného zdravotníctva. Optimalizácia rádiologických vyšetrovacích postupov z hľadiska radiačnej ochrany je základným postupom pre znižovanie ožiarenia populácie so zdrojov ionizujúceho žiarenia a môže zabrániť zbytočnému ožiareniu pacientov a znížiť riziko vzniku radiačných poškodení zdravia vyvolaných ionizujúcim žiarením. Úloha bude zameraná na sledovanie a hodnotenie ožiarenia pacientov pri vybraných rádiologických vyšetreniach a odhad veľkosti ožiarenia populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia.

Rok 2012 bol ťažiskovo zameraný na zber údajov o aplikácii rádiofarmák pacientom pri diagnostických vyšetreniach v nukleárnej medicíne, ktoré sú potrebné na výpočet efektívnej dávky prostredníctvom elektronických formulárov. Tieto formuláre boli rozdistribuované na všetky pracoviská a pracovníci boli poučení ako je potrebné ich vyplniť.

Na základe dotazníkov pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Banská Bystrica pripravili prehľad o počtoch, typoch vyšetrení na pracoviskách nukleárnej medicíny v Banskobystrickom a Žilinskom kraji. Pri vyšetreniach musel byť evidovaný typ vyšetrenia, použité rádiofarmakum, aplikovaná aktivita a forma rádiofarmaka.

V Banskobystrickom kraji boli oslovené 2 zdravotnícke zariadenia, kde vykonávajú vyšetrenia pomocou rádiofarmák (1 pracovisko nukleárnej medicíny a 1 pracovisko PET/CT).

V Žilinskom kraji bolo oslovené 1 zdravotnícke zariadenie.

Na poslednom pracovnom stretnutí pracovnej skupiny bol prehodnotený postup ďalšieho plnenia hlavnej úlohy na rádiodiagnostických pracoviskách.

8.1.5.4 Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299) (2000/473/Euratom a zabezpečovanie a činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou

Anotácia

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje

Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne)
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrtročne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrtročne, podzemný vodný zdroj Ladová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská. Bystrica, štvrtročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium)

Zložka ŽP	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Odberové miesto		
Ovzdušie		
Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik,		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		
Povrchové vody		Cs- 137
Hron		mesačne
Pitné vody	H-3, Sr-90. Cs-137	
Banská Bystrica, Žilina	Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC,	
	štvrtročne	
Mlieko		Cs- 137, Sr-90
Zvolen		mesačne
Celodenná strava	Cs- 137, Sr-90	
FNsP FDR Banská Bystrica	štvrtročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium rádiochemie OZPŽ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

8.1.6 PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

1. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.:** Havária jadrovej elektrárne Fukušima z pohľadu radiačnej ochrany.. Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií, Bratislava, Výskumný ústav vodného hospodárstva, 17.04.2012.
2. **Ďurecová, A.:** Havária jadrovej elektrárne Fukušima z pohľadu radiačnej ochrany. Vedecký seminár „Chémia pod Urpínom“, Banská Bystrica, 03.05.2012.
3. **Ďurecová, A.:** Environmental radioactivity in the Slovak Republic. Workshop on Regulatory Control of Public Exposure, Protection of the Environment and Radiological Impact Assessment, Moskva, 12. - 16. 11. 2012.
4. **Maruniaková A., Nikodemová D., Greschner J.:** Evaluation of the radiation load of children in neonatal departments of Slovak hospitals, 37 th Annual Meeting on Radiation Protection, Hajduszoboszló, dátum: 24.-26. apríl 2012 (prednáška v anglickom jazyku)
5. **Maruniaková A., Nikodemová D., Greschner J.:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. Slovensko-české sympóziu rádiologických asistentov, Trenčianske Teplice, 3.-5. mája 2012

6. **Varjúová A., Nikodemová D., Greschner J.:** Zhodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. XXXIV. Dny radiačnej ochrany, Třeboň, 5.-9.11.2012
7. **Varjúová A., Nikodemová D., Greschner J.:** Hodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v SR. II. fórum verejného zdravotníctva, Bratislava 18.10.2012
8. **Varjúová A., Nikodemová D., Greschner J.:** Hodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v SR: Odborný seminár Oddelenia radiačnej hygieny FVZ SZU SR: Aktuálne problémy radiačnej ochrany, dátum: 22.11.2012
9. **Varjúová A., Nikodemová D., Greschner J.:** Zhodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike [abstrakt]. In: 34. dny radiačnej ochrany : zborník abstraktů : Třeboň, 5. - 9. 11. 2012. - Praha : České vysoké učení technické, 2012. - ISBN 978-80-01-05140-5. - S. 115.
10. **Varjúová A., Nikodemová D., Greschner J.:** Zhodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike [CD-ROM]. In: Preventívne programy v zdravotníctve: zborník : II. fórum verejného zdravotníctva, Bratislava, 18. 10. 2012. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2012.

8.2 ŠPECIÁLNA ČASŤ

8.2.1 POČET VÝKONOV V RÁMCI VÝKONU ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Tabuľka č. 1

8.2.2 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA TYPU PRACOVÍSK

Tabuľka č. 2 až 6

8.2.3 MONITOROVANIE IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Tabuľka č. 7 až 13

8.2.4 ČINNOSŤ RÁDIOCHEMICKÉHO LABORATÓRIA

Tabuľka č. 14

Tabuľka č. 1: Počet výkonov v rámci výkonu štátnej správy

Prehľad výkonov	Zdravotníctvo	Priemysel	Veterinár. diagnostika	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	54	15	6	1		76
Počet preverených pracovísk	150	22	6	1		179
Počet meraní rtg žiarenia	910	150	29			1089
Počet meraní gama žiarenia						
Počet meraní povrch. kontaminácie						
Počet záznamov z previerok	102	20	6			128
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií						
Prešetrenie nehôd a mimoriad. udalostí		3				3
Podklady pre správnu činnosť orgánov na ochranu zdravia (RÚVZ BB)	115	22	6	1		144
Odborné vyjadrenia	20					20
Prednášky (hodín)	40					40
Počet školených pracovníkov	200					200
Publikačná činnosť	2					
Sťažnosti	0					0
Konzultácie a odborné jednanie	182	53	6	2	57	300

Tabuľka č. 2: Prehľad rtg pracovísk. Banskobystrický kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ.		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrne	Na kontrolu batožín
B. Bystrica	111	47	20	13	1	1	4	6	3	2	6	2	6	
B. Štiavnica	7	3	3	1										
Brezno	33	17	1	2				1	1		1	5	5	
Detva	8	6		1							1			
Krupina	8	3	2	1	1								1	
Lučenec	32	10	5	5		1	1	3	2		2		2	1
Poltár	4	3		1										
Revúca	21	9	1	5	2			1	1				2	
Rimavská Sobota	44	20	7	5	1	2		2	2	1	2		2	
Veľký Krtíš	11	5	2	2					2					
Zvolen	36	17	4	4					1		5	1	3	1
Žarnovica	15	9	1	1	1							1	2	
Žiar n/Hronom	34	14	2	5	1			1	1		1	6	3	
Celkový počet	364	163	48	46	7	4	5	14	13	3	18	15	26	2

Tabuľka č. 2: Pokračovanie - Prehľad rtg pracovísk. Žilinský kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ.		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrne	Na kontrolu batožín
Bytča	6	3		1							1		1	
Čadca	39	19	4	8	2			1	2		3			
Dolný Kubín	25	12	4	3	1		1	1	1				2	
Kys. N. Mesto	9	5		2	1								1	
Lipt. Mikuláš	47	27	6	5	2			2	1		3		1	
Martin	67	21	10	13	4	1	2	3	3		4	4	2	
Námestovo	9	6		2									1	
Ružomberok	26	22		1	1						1			1
Turč. Teplice	5	4		1										
Tvrdošín	17	9	2	3	1			1	1					
Žilina	75	30	11	11	3	1	1	2	2	1	3	3	6	1
Celkový počet	325	158	37	50	15	2	4	10	10	1	15	7	14	2

Tabuľka č. 3: Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4	3		1		1	9
Banská Štiavnica							0
Brezno		3					3
Detva							0
Krupina							0
Lučenec	1						1
Poltár							0
Revúca		1					1
Rimavská Sobota	3						3
Veľký Krtíš							0
Zvolen		2		1		1	4
Žarnovica		1					1
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	8	11	0	2	0	2	23

Tabuľka č. 3: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča						1	1
Čadca							0
Dolný Kubín		2					2
Kysucké Nové Mesto						1	1
Liptovský Mikuláš							0
Martin	4	2					6
Námestovo							0
Ružomberok		11					11
Turčianske Teplice		1					1
Tvrdošín							0
Žilina	3	6		1		2	12
Celkový počet	7	22	0	1	0	4	34

Tabuľka č. 4: Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4					2	6
Banská Štiavnica							0
Brezno							0
Detva							0
Krupina							0
Lučenec						1	1
Poltár							0
Revúca							0
Rimavská Sobota							0
Veľký Krtíš							0
Zvolen							0
Žarnovica							0
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	4	1	0	0	0	3	8

Tabuľka č. 4: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča							0
Čadca							0
Dolný Kubín							0
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	2			1			3
Námestovo							0
Ružomberok	3						3
Turčianske Teplice							0
Tvrdošín							0
Žilina	1					2	3
Celkový počet	6	0	0	1	0	2	9

Tabuľka č. 5: Prehľad pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zrušených v roku 2012 podľa krajov

Kraj B. Bystrica / Okres	BS	LC	VK	ZH			Spolu
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	1	3	2	1			7
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
Kraj Žilina / Okres	CA	LM	MT	RK	TS	ZA	
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	2	1	1	1	2	3	10
zrušenie technických rtg a ra pracovísk						1	1
SPOLU:							18

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu uzavretých žiaričov v jednotlivých krajoch

Typ žiariča	KRAJ		SPOLU
	Banskobystrický	Žilinský	
Am - 241	6	3	9
Am/Be	2	6	8
Cd - 109	1	0	1
Co - 60	8	6	14
Cs - 137	12	29	41
Eu - 152	0	1	1
Ir - 192	3	9	12
Kr - 85	1	7	8
Pm - 147	1	2	3
Pu - 238	0	0	0
Ra - 226	180	18	198
Se - 75	0	5	5
Sr - 90	3	0	3
Tl - 204	1	0	1
Yb - 169	0	1	1
SPOLU	218	87	305

Tabuľka č. 7: Príkion absorbovanej dávky v nGy/h v okolí JE Mochovce (prístroj FieldSpec)

Dátum	Monitorovacie miesta					
	N. Baňa	Hr. Beňadik	Tlmače	N.Tekov	Bátovce	Dudince
10.01.2012	79 ± 4	61 ± 6	66 ± 7	67 ± 7	67 ± 9	64 ± 3
06.02.2012	102 ± 16	87 ± 5	70 ± 5	79 ± 5	71 ± 5	65 ± 4
07.03.2012	75 ± 4	72 ± 5	70 ± 2	58 ± 4	70 ± 4	67 ± 3
16.04.2012	68 ± 11	66 ± 4	62 ± 4	70 ± 5	65 ± 5	70 ± 4
14.05.2012	86 ± 6	57 ± 4	69 ± 4	72 ± 5	59 ± 4	70 ± 4
11.06.2012	71 ± 4	59 ± 6	71 ± 5	73 ± 6	60 ± 4	70 ± 6
16.07.2012	91 ± 6	58 ± 4	71 ± 4	65 ± 4	69 ± 6	71 ± 6
14.08.2012	82 ± 6	80 ± 6	96 ± 8	81 ± 6	67 ± 5	71 ± 4
13.09.2012	86 ± 4	78 ± 6	77 ± 4	83 ± 8	68 ± 4	74 ± 5
03.10.2012	92 ± 5	57 ± 11	85 ± 6	76 ± 6	72 ± 9	69 ± 7
05.11.2012	84 ± 6	83 ± 9	76 ± 4	82 ± 7	67 ± 6	74 ± 4
10.12.2012	76 ± 6	76 ± 7	75 ± 8	54 ± 9	68 ± 10	66 ± 5

Tabuľka č. 8: Objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹) v pitných vodách v roku 2012

Obdobie	Miesto odberu			
	Nový Tekov	Hronský Beňadik	Nová Baňa	Tlmače
	(Objemová aktivita ± U) Bq. l⁻¹			
Január	< 1,9	2,1±1,3	< 1,9	< 1,9
Február	1,9±1,3	< 1,9	< 1,9	< 1,9
Marec	2,5±1,3	3,9±1,3	2,7±1,3	< 1,9
Apríl	< 1,9	< 1,9	< 1,9	< 1,9
Máj	2,3±1,4	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Jún	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Júl	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
August	2,3±1,4	< 2,0	< 2,0	< 2,0
September	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Október	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
November	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
December	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0

Tabuľka č. 9: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}), ^{137}Cs (mBq/l) a ^{90}Sr (mBq/l) v povrchových vodách v roku 2012

Obdobie	Miesto odberu				
	Banská Bystrica Zrážková voda	Nový Tekov Povrchová voda	Malé Kozmálovce Povrchová voda	Zvolen Povrchová voda	
				^{137}Cs	^{90}Sr
	^3H (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}			(Objemová aktivita $\pm U$) mBq.l^{-1}	
Január	3,1 \pm 1,3	---	< 1,9	< 0,74	21,0 \pm 4,0
Február	< 1,9	---	---	-	-
Marec	< 1,9	11,2 \pm 1,4	< 1,9	< 0,60	-
Apríl	< 1,9	---	< 1,9	1,08 \pm 0,36	17,0 \pm 3,0
Máj	< 2,0	---	< 2,0	< 0,66	5,0 \pm 1,0
Jún	< 2,0	---	< 2,0	< 0,61	< 3
Júl	2,1 \pm 1,4	---	< 2,0	0,49 \pm 0,22	-
August	< 2,0	---	< 2,0	0,47 \pm 0,14	7,0 \pm 2,0
September	< 2,0	---	< 2,0	< 0,78	< 1
Október	< 2,0	---	202,4 \pm 2,9	< 0,54	< 1
November	---	---	< 2,0	< 0,75	< 1
December	2,3 \pm 1,4	---	---	< 0,43	-

Neistota U je pre k=2

Tabuľka č. 10a: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku, Zvolen

Dátum odberu	^{137}Cs (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}	^{90}Sr (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}
17.01.2012	0.014 \pm 0.004	-
13.02.2012	0.007 \pm 0.004	-
14.03.2012	0.025 \pm 0.006	0,046 \pm 0,012
11.04.2012	0.025 \pm 0.008	0,135 \pm 0,016
21.05.2012	0.016 \pm 0.006	-
18.06.2012	0.017 \pm 0.004	-
23.07.2012	0.027 \pm 0.006	-
22.08.2012	0.022 \pm 0.006	0,143 \pm 0,024
17.09.2012	0.020 \pm 0.006	0,096 \pm 0,012
10.10.2012	0.016 \pm 0.003	0,068 \pm 0,011
12.11.2012	0.016 \pm 0.004	0,130 \pm 0,021
05.12.2012	0.014 \pm 0.006	0,025 \pm 0,008

Tabuľka č. 10b: Objemové aktivity ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{40}K v celodennej strave, NsP FDR Banská Bystrica

Dátum odberu	^{137}Cs A [Bq/osobu.deň]	^{90}Sr A [Bq/osobu.deň]	^{40}K A [Bq/osobu.deň]
15.02.2012	< 0,038	0,198 ± 0,033	50,9 ± 5,3
23.05.2012	0,065 ± 0,011	0,271 ± 0,039	50,0 ± 5,7
15.08.2012	0,098 ± 0,020	0,075 ± 0,021	52,0 ± 5,9
07.11.2012	0,046 ± 0,008	0,219 ± 0,035	73,9 ± 7,7

Tabuľka č. 11 : Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v pitných vodách

a) Úpravňa vody Turček

Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Príkon absorbovanej dávky v nGy/
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹		
17.01.2012	1,05 ± 0,24	6 ± 1	-
13.02.2012	< 0,63	3 ± 1	69 ± 3
14.03.2012	< 0,60	9 ± 2	70 ± 4
11.04.2012	0,94 ± 0,29	11 ± 2	72 ± 12
21.05.2012	0,68 ± 0,20	6 ± 1	64 ± 4
18.06.2012	0,67 ± 0,11	-	60 ± 4
23.07.2012	0,72 ± 0,19	8 ± 1	61 ± 3
22.08.2012	< 0,52	12 ± 2	84 ± 4
17.09.2012	0,74 ± 0,09	< 1	90 ± 6
10.10.2012	< 0,53	< 3	83 ± 7
12.11.2012	< 0,65	< 2	97 ± 6
05.12.2012	0,73 ± 0,20	< 2	-

b) RÚVZ Banská Bystrica a Žilina

Banská Bystrica			Žilina		
Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹			(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹	
30.1.2012	0,58 ± 0,17	< 2	08.03.2012	< 0,55	6 ± 1
02.05.2012	0,66 ± 0,23	< 2	31.05.2012	< 0,74	< 2
09.07.2012	0,60 ± 0,19	-	06.09.2012	< 0,80	< 1
26.11.2012	< 0,76	6 ± 1	22.10.2012	0,37 ± 0,12	< 1

Tabuľka č. 12: Výsledky meraní dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	96,3 ± 4 %	109,8 ± 3 %	97,9 ± 2 %	103,6 ± 2 %
Banská Bystrica – SHMÚ	73,5 ± 2 %	80,5 ± 2 %	78,1 ± 1 %	86,1 ± 1 %
Čadca	71,5 ± 2 %	77,1 ± 3 %	77,1 ± 3 %	84,7 ± 4 %
Čadca - budova	123,7 ± 2 %	139,3 ± 1 %	137,9 ± 2 %	132,8 ± 3 %
Dolné Plachtince	82,5 ± 1 %	78,5 ± 3 %	78,5 ± 2 %	93,2 ± 1 %
Dudince	86,5 ± 4 %	83,5 ± 2 %	79,2 ± 3 %	95,2 ± 3 %
Chopok	79,8 ± 3 %	152,8 ± 8 %	129,8 ± 4 %	130,5 ± 7 %
Chopok 2 m	80,4 ± 1 %	139,6 ± 5 %	133,6 ± 5 %	nemerané
Chopok – budova	102,3 ± 1 %	119,8 ± 2 %	112,4 ± 3 %	110,9 ± 1 %
Liesek	75,5 ± 3 %	89,1 ± 2 %	86,4 ± 2 %	89,3 ± 2 %
Liesek – budova	102,2 ± 2 %	106,5 ± 1 %	102,9 ± 1 %	108,3 ± 1 %
Liptovský Mikuláš	85,5 ± 4 %	99,2 ± 2 %	94,8 ± 3 %	101,9 ± 4 %
Lom nad Rimavicou	76,4 ± 4 %	99,5 ± 3 %	96,8 ± 3 %	105,7 ± 2 %
Lučenec – Boľkovce	91,7 ± 3 %	92,8 ± 2 %	88,7 ± 2 %	97,9 ± 5 %
Martin	74,8 ± 1 %	73,7 ± 2 %	70,6 ± 2 %	89,1 ± 2 %
Oravský Podzámok	75,0 ± 2 %	84,4 ± 1 %	83,8 ± 1 %	92,9 ± 5 %
Podbanské	71,4 ± 3 %	87,3 ± 3 %	83,1 ± 3 %	91,7 ± 3 %
Rimavská Sobota	88,1 ± 3 %	89,0 ± 3 %	85,0 ± 2 %	97,1 ± 4 %
Sliač	88,8 ± 4 %	90,0 ± 3 %	93,2 ± 1 %	99,5 ± 3 %
Telgárt	80,7 ± 2 %	106,6 ± 3 %	99,9 ± 4 %	107,5 ± 1 %
Žiar nad Hronom – Lovča	86,2 ± 3 %	85,4 ± 2 %	86,3 ± 4 %	93,0 ± 2 %
Žilina	85,1 ± 2 %	88,2 ± 3 %	88,5 ± 4 %	94,6 ± 1 %

Výsledky meraní okamžitých hodnôt dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h) pri výmene TLD (prístroj FieldSpec)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	pozri týždenné merania			
Banská Bystrica – SHMÚ	65 ± 7	52 ± 7	60 ± 5	68 ± 8
Čadca	60 ± 3	83 ± 7	61 ± 8	73 ± 5
Dolné Plachtince	59 ± 7	69 ± 4	74 ± 6	61 ± 6
Dudince	58 ± 6	54 ± 8	81 ± 5	58 ± 8
Chopok	--	--	86 ± 13	94 ± 9
Chopok – budova	--	101 ± 12	113 ± 12	102 ± 10
Liesek	53 ± 4	56 ± 7	70 ± 9	66 ± 9
Liesek – budova	101 ± 7	92 ± 7	113 ± 11	102 ± 7
Liptovský Mikuláš	66 ± 6	62 ± 4	74 ± 6	81 ± 7
Lom nad Rimavicou	--	56 ± 6	60 ± 9	98 ± 7
Lučenec – Boľkovce	68 ± 7	67 ± 3	84 ± 9	88 ± 8
Martin - Lipovec	59 ± 4	83 ± 6	64 ± 8	78 ± 8
Oravský Podzámok	54 ± 6	59 ± 6	71 ± 8	68 ± 8
Podbanské	--	51 ± 7	68 ± 6	59 ± 5
Rimavská Sobota (Lukovištia)	76 ± 9	72 ± 5	70 ± 8	84 ± 5
Sliač	64 ± 5	66 ± 5	76 ± 7	75 ± 6
Telgárt	65 ± 7	59 ± 8	73 ± 6	64 ± 7
Žiar nad Hronom – Lovča	64 ± 5	72 ± 7	74 ± 7	81 ± 8
Žilina	68 ± 6	83 ± 5	74 ± 9	84 ± 7

Tabuľka č.13a: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
	Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1})			
Január	2,1±1,3	–	< 1,9	2,5±1,3
Február	–	–	< 1,9	–
Marec	2,1±1,3	2,0±1,3	< 1,9	–
Apríl	2,3±1,3	–	2,7±1,3	–
Máj	<2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Jún	<2,0	–	<2,0	–
Júl	<2,0	–	< 2,0	< 2,0
August	<2,0	–	2,2±1,4	–
September	<2,0	3,3±1,4	< 2,0	–
Október	<2,0	<2,0	< 2,0	–
November	<2,0	–	< 2,0	< 2,0
December	<2,0	–	< 2,0	–

Tabuľka č.13b: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^{137}Cs (mBq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Január	< 0,74	---	1,05 ± 0,24	0,58 ± 0,17
Február	-	---	< 0,63	---
Marec	< 0,60	< 0,55	< 0,60	---
Apríl	1,08 ± 0,36	---	0,94 ± 0,29	---
Máj	< 0,66	< 0,74	0,68 ± 0,20	0,66 ± 0,23
Jún	< 0,61	---	0,67 ± 0,11	---
Júl	0,49 ± 0,22	---	0,72 ± 0,19	0,60 ± 0,19
August	0,47 ± 0,14	---	< 0,52	---
September	< 0,78	< 0,80	0,74 ± 0,09	---
Október	< 0,54	0,37 ± 0,12	< 0,53	---
November	< 0,75	---	< 0,65	< 0,76
December	< 0,43	---	0,73 ± 0,20	---

Tabuľka č.13c: Monitoring potravín pre JRC v Ispre
(ak nie je uvedené inak, tak ide o aktivitu v natívnom stave).

Názov	Miesto	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
paradajky	okr. Lučenec	< 0,21
kapusta	Stredné Plachtince	< 0,29
zemiaky	Stredné Plachtince	< 0,25
paprika	Stredné Plachtince	< 0,23
cibuľa	okr. Lučenec	< 0,32
mrkva	Malý Krtíš	< 0,28
kukurica	Pribelce	< 0,22
pšenica	Pribelce	< 0,24
paprika	Lučenec	< 0,25

Tabuľka č. 14 a) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
G	Kalibrácia		Poč.vz.	0	5	5
A	Overovanie		Poč.uk.	0	3	3
M			Poč.an.	0	2	2
A	Porovnávacie		Poč.sk.	0	0	0
S	merania		Poč.uk.	0	0	0
P	Merania	Voda	Poč.vz.	44	31	75
E	/Rádiometrické		Poč.an.	44	31	75
K	analýzy/	Potravin.	Poč.vz.	14	19	33
T		reťazec	Poč.an.	14	19	33
R		Iné zložky	Poč.vz.	100	84	184
O		ŽP	Poč.an.	100	84	184
M.		Pozadia	Poč.vz.	9	1	10
	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
R	Kalibrácia		Poč.vz.	48	89	137
Á	Overovanie		Poč.uk.	7	6	13
D			Poč.an.	132	29	161
I	Porovnávacie		Poč.sk.	5	22	27
O	merania		Poč.uk.	4	2	6
C	Rádiochem.	¹³⁷ Cs	Poč.vz.	39	55	94
H	analýzy		Poč.an.	39	55	94
É		²²⁸ Ra	Poč.vz.	1	0	1
M			Poč.an.	2	0	2
I		³ H	Poč.vz.	56	56	112
A			Poč.an.	56	56	112
		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	26	21	47
			Poč.an.	26	21	47
		²²⁶ Ra	Poč.vz.	7	1	8
			Poč.an.	15	2	17
		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		²²² Rn	Poč.vz.	116	100	216
		voda	Poč.an.	119	102	221
		Σ	Poč.vz.	135	147	282
		alfa	Poč.an.	143	155	298
		Σ	Poč.vz.	135	165	300
		beta	Poč.an.	143	173	316
		U _{nat.}	Poč.vz.	0	0	0

		Poč.an.	0	0	0	
		^{234,235,238} U	Poč.vz.	3	1	4
			Poč.an.	6	2	8

Tabuľka č. 14 b) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
R	Merania	³ H	Poč.vz.	0	0	0
Á	/Rádiometrické		Poč.an.	0	0	0
D	analýzy/	Pozadia	Poč.vz.	8	6	14
I		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	26	48	74
O			Poč.an.	26	36	62
C		Pozadia	Poč.vz.	2	4	6
H		²²⁶ Ra	Poč.vz.	7	1	8
É			Poč.an.	15	2	17
M		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
I		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
A			Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
		²²² Rn	Poč.vz.	116	100	216
		Voda	Poč.an.	119	102	221
		Pozadia	Poč.vz.	119	102	221
		²²² Rn	Poč.vz.	0	0	0
		Ovzdušie	Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
		Σ	Poč.vz.	135	147	282
		Alfa	Poč.an.	143	155	298
		Pozadia	Poč.vz.	228	198	426
		Σ	Poč.vz.	135	165	300
		beta	Poč.an.	143	173	316
		Pozadia	Poč.vz.	228	198	426
		U _{nat.}	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
		^{234,235,238} U	Poč.vz.	3	1	4
			Poč.an.	6	2	8
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
T	Kalibrácia		Poč.vz.	0	0	0
E	Overovanie		Poč.uk.	0	0	0
R	Merania	D.příkon	Poč.vz.	66	60	126
É		²²² Rn ovzd.	Poč.vz.	0	0	0
N	Odbery	Voda	Poč.vz.	51	55	106
		Potr.reťazec	Poč.vz.	8	11	19
		Iné zlož.ŽP	Poč.vz.	1	0	1

RÚVZ KOŠICE

1. ÚVODNÁ ČASŤ

Medzi základné úlohy štátneho zdravotného dozoru patrí radiačná ochrana, to znamená ochrana zdravia ľudí pred účinkami ionizujúceho žiarenia pri všetkých činnostiach vedúcich k ožiareniu za normálnych podmienok a v prípade straty kontroly nad zdrojom žiarenia. V rámci radiačnej ochrany je potrebné regulovať radiačnú záťaž pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a obyvateľstva ako celku, zabrániť vzniku nestochastických účinkov a udržiavať riziko stochastických účinkov na najnižšej možnej miere. Je potrebné zabezpečiť, aby činnosti vedúce k ožiareniu vykonávali iba osoby so zodpovedajúcou zdravotnou a odbornou spôsobilosťou, pričom musí byť zaistená i odborná lekárska starostlivosť pre pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a v prípade straty kontroly nad zdrojom žiarenia i pre obyvateľstvo. Činnosť odborníkov v ochrane zdravia pred účinkami ionizujúceho žiarenia je sledovaná orgánmi Európskej únie a Medzinárodnej komisie pre atómovú energiu. Táto skutočnosť kladie vysoké nároky na odbornú úroveň pracovníkov odboru. Ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením je taktiež sledovaná a pripomienková zo strany mimovládnych ekologických organizácií.

Mimoriadne dôležitou súčasťou systému zdravotnej starostlivosti je bezpečnosť pacientov a racionálne znižovanie dávok ionizujúceho žiarenia pri zachovaní poskytovaných diagnostických informácií, prípadne ich rozšírení. Pracoviská odborov ochrany zdravia pred žiarením spolupracujú pri zavádzaní programov kvality pri lekárskom ožiarení na jednotlivých rádiodiagnostických pracoviskách a dbajú na dodržiavanie predpísaných pracovných postupov pri rôznych typoch vyšetrení.

Veľký význam má aj kontrola dovozu zdrojov ionizujúceho žiarenia na územie Slovenskej republiky, ako aj ich vývozu zo Slovenskej republiky. Každý členský štát Európskej únie musí mať vybudované zariadenia na uskutočňovanie nepretržitého sledovania úrovni radiačnej kontaminácie atmosféry, hydrosféry, pôdy a článkov potravinového reťazca. V súvislosti so sledovaním prírodnej rádioaktivity je činnosť zameraná na stanovenie radónu v podlaží, v stavebných materiáloch, ako aj na meranie objemovej aktivity radónu v ovzduší, v obytných a v pracovných priestoroch (napr. verejnosti prístupné jaskyne).

V roku 2012 boli na Odbore ochrany zdravia pred žiarením riešené nasledujúce projekty:

1. Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.
2. Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.
3. Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.
4. Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000)1299)(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného Informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou komisiou.

2. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

3. VYDÁVANIE ROZHODNUTÍ

Podľa § 45 ods. 3 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z bolo v roku 2012 vydaných 312 povolení.

4. VYDÁVANIE POTVRDENÍ O REGISTRÁCIÍ ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENÍU

Oznamovanie činností vedúcich k ožiareniu fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba oznamujú Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

5. ODBORNÉ STANOVISKÁ, KONZULTAČNÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ, VYDÁVANIE OSVEDČENÍ A SKÚŠKY ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI

Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. vstúpil do platnosti 1.9.2007 a v súvislosti so zavedením nového zákona sa prejavili mnohé nejasnosti, ktoré bolo potrebné riešiť. Pracovníci odboru poskytovali konzultácie a radili užívateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia pri aplikácii nového zákona do praxe.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti a vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na činnosti vedúce k ožiareniu podľa § 45 ods. 2, 3 a 7 zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. je zriadená na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave. Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach nie je takáto komisia zriadená a osvedčenia o odbornej spôsobilosti Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach nevydáva.

V roku 2012 sme vypracovali stanovisko k prevádzkovému poriadku pre prácu s expozíciou ionizujúcemu žiareniu pre Nemocnicu Poprad, a.s., pre Nemocnicu Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, n.o. - stavebné úpravy a optimalizácia nového CT pracoviska a preinštalácia röntgenového prístroja. Detská fakultná nemocnica Košice požiadala o posúdenie priestorov pre denzitometické pracovisko. Stanovisko bolo vydané aj k stavebným úpravám priestorov onkologického oddelenia NsP Š. Kukuřu Michalovce, a.s., Michalovce. Jedná sa o vybudovanie nového pracoviska v priestoroch vyšetrovne uvoľnenej po demontáži kobaltového žiariča. Pracovisko bude využívané k modernému spôsobu ožarovania onkologických pacientov. Pre pracoviská v priemysle sme vydali 2 stanoviská, týkajúce sa elektrónlúčovej zväračky vo firme Honeywell Turbo, s.r.o., Záborské a röntgenového analyzátoru v Schülle Slovakia, Poprad.

Posudky o riziku pre práce s expozíciou ionizujúcemu žiareniu boli vypracované pre 4 zdravotnícke pracoviská (PRO VITAE Gelnica, Nemocnica Poprad, a.s., Nemocnica s poliklinikou Levoča, Detská fakultná nemocnica Košice) a pre Oddelenia špeciálnych technológií na pracovisku Vyšné Nemecké a Maťovce.

6. VYPRACOVANÉ SPRÁVY, HLÁSENIA, INFORMÁCIE, DOTAZNÍKY (prehľad)

O mimoriadnych radiačných udalostiach sú vypracované hlásenia, ktoré sa raz týždenne zasielajú vedúcemu Odboru ochrany zdravia pred žiarením na Úrade verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

7. VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU

a. činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve

Zdravotnícke rádiodiagnostické a rádioterapeutické pracoviská

V roku 2012 bolo pripravených 250 návrhov rozhodnutí na povolenie činností vedúcich k ožiareniu a činností dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany.

V roku 2012 bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 371 previerok. Pri previerkach bol používaný prístroj MINI-ION na meranie rozptýleného žiarenia. Prípadné nedostatky, zistené počas previerok a meraní, boli oznámené majiteľovi röntgenového prístroja alebo štatutárnemu zástupcovi zariadenia. V zázname z previerky bol na mieste určený termín na odstránenie zistených nedostatkov.

Poliklinika Sabinov dala do prevádzky nový digitálny mamografický prístroj a nový digitálny skiagrafický komplex, čo výraznou mierou skvalitní poskytovanie zdravotnej starostlivosti v uvedenej lokalite. Nový skiagrafický komplex bol daný do prevádzky aj v zdravotníckom zariadení DUAS-RTG, s.r.o., Gelnica.

V roku 2012 sme jednému účastníkovi konania Nemocnici s poliklinikou Sv. Jakuba, n.o. v Bardejove nepovolili používanie röntgenového zariadenia pre skiagrafiu a skioskopiu z dôvodu nevyhovovania technických parametroch pri skúške dlhodobej spôsobilosti.

Počas previerok bola kontrolovaná i činnosť odborných zástupcov. Nedostatky v ich činnosti, prevažne formálneho charakteru, boli zistené iba na niektorých menších pracoviskách. Väčšina týchto nedostatkov bola odstránená ešte počas previerky samotnej.

Terajší zastaralý prístrojový park zatiaľ nie je schopný znižovať záťaž obyvateľstva z ionizujúceho žiarenia a z hľadiska programu kvality zdrojov ionizujúceho žiarenia momentálne nenastal trend k zlepšeniu tohto stavu, ale na niektorých pracoviskách už dochádza k miernemu zlepšeniu a modernizácii pracovísk.

Zubné röntgenové pracoviská.

Celkove je v súčasnosti v oboch krajoch spolu 441 stomatologických röntgenových pracovísk. V uplynulom roku bol najväčší nárast v počte súkromných stomatologických pracovísk.

V rámci Košického a Prešovského kraja bolo schválených 22 nových stomatologických röntgenových pracovísk (Košický kraj – 9, Prešovský kraj – 13). Pribudli aj dve nové pracoviská s panoramatickými röntgenovými prístrojmi. Jedno v Košickom kraji a jedno v Prešovskom kraji.

Novozriaďované pracoviská sú v prípravnom štádiu konzultované s pracovníkmi odboru ochrany zdravia pred žiarením, čím sa predchádza prípadným nedostatkom pri ich zriaďovaní. Nové pracoviská sú vybavované modernými stomatologickými röntgenovými prístrojmi, pri ktorých je dávková záťaž na pacienta podstatne nižšia, ako u starých röntgenových prístrojov. Vybavenie stomatologických röntgenových pracovísk ochrannými prostriedkami je štandardné. Pozostáva z ochranného Pb goliera a Pb zástery, pričom na detských pracoviskách sú k dispozícii pacientom detské Pb goliere a detské Pb zástery.

Nukleárna medicína

V roku 2011 sa v Košickom a Prešovskom kraji nezmenil počet oddelení nukleárnej medicíny. Rozsah prác s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi v roku 2012 bol najvyšší v Košickom a Prešovskom kraji na pracoviskách oddelení nukleárnej medicíny. V Košiciach, Poprade a v Michalovciach je po jednom oddelení nukleárnej medicíny, v Prešove sú dve, z toho je jedno neštátne zdravotnícke zariadenie. Najčastejšie používanými rádionuklidmi sú ^{99m}Tc , ^{125}I , ^{131}I , ^{123}I , ale v ostatnom čase pracoviská rozširujú spektrum používaných rádionuklidov.

Pracoviská nukleárnej medicíny v Košickom i Prešovskom kraji zodpovedajú požadovaným štandardom v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Situácia sa výrazne zlepšila aj v Košiciach na Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny. V roku 2011 boli dané do užívania nové priestory, ktoré významným spôsobom skvalitnili zdravotnú starostlivosť. Pracovisko má aj lôžkovú časť, kde sa pacientom aplikujú otvorené žiariče za účelom liečby. Na tomto pracovisku bolo v roku 2011 spektrum používaných otvorených

žiarčiv doplnené o ^{153}Gd , ktorý sa bude využívať ako zdroj pre korekciu atenuácie pri scintigrafickom zobrazení.

Odpady z pracovísk sa triedia a sú uložené v sklade rádioaktívneho odpadu, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou pracoviska. Krátko žijúce nuklidy sa skladujú do doby ich vymretia a následne sú likvidované ako neaktívny odpad.

V marci 2012 bola daná do užívania hybridná PET/CT kamera v prenajatých priestoroch Inštitútu nukleárnej a molekulárnej medicíny firmou AGEL DIAGNOSTIC, a.s., Bratislava. Pri práci sa využíva rtg žiarenie a pozitronový žiariv fluórodeoxyglukóza – ^{18}FDG .

Pracoviská s otvorenými rádioaktívnymi žiarivmi

V evidencii máme jedno súkromné pracovisko v zrekonštruovaných priestoroch na Kukučínovej ulici v Košiciach. Na uvedenom pracovisku sa používa rádionuklid ^{125}I pri vyšetreniach in vitro, ktoré je veľkým prínosom pre ďalšiu cieľnú terapiu pacienta, bez jeho záťaže z vyšetrenia, pretože sa pracuje len s jeho odobratým biologickým materiálom.

Rádioaktívny odpad z pracovísk je skladovaný do doby jeho vymretia v špeciálne určených a kontrolovaných priestoroch. Po vymretí je tento odpad likvidovaný ako komunálny v zmysle príslušnej legislatívy. Na pracovisku sú dodržiavané predpisy pre ochranu zdravia pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

b. činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve

Pracoviská s uzavretými rádioaktívnymi žiarivmi

V okresoch Košice-mesto a Košice-okolie je 56 pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiarivmi.

Najrozšírenejšie je používanie uzavretých žiariv, ako súčasť zariadení na riadenie a kontrolu technologických procesov, na meranie kvality finálnych výrobkov a ako súčasť rozličných meracích prístrojov.

Číselný prehľad podnikov, závodov, ústavov a organizácií, ktoré používajú uzavreté žiarive je uvedený v tabuľke.

Priemyselné indikačné zariadenia sa nachádzajú väčšinou v prevádzkových priestoroch, kde sa pracovníci trvale nezdržiavajú, ale s prihliadnutím na zvýšenú prašnosť resp. vysokú koncentráciu chemických látok sa venuje zvýšená pozornosť technickému stavu používaných zariadení a taktiež zabráneniu manipulácie neoprávnenými osobami.

Technické röntgenové a defektoskopické pracoviská.

Používanie technických röntgenových prístrojov v priemysle je zamerané predovšetkým na defektoskopické skúšky pri sledovaní a kontrole zvarov, materiálov a výrobkov nedeštruktívnym spôsobom a na mikro a makroštruktúrnú analýzu surovín a materiálov.

V regióne sa nachádzajú dvaja súkromníci pre defektoskopické činnosti.

Prehľad o počte defektoskopických pracovísk je v tabuľkách.

c. činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume

Školstvo a vzdelávanie, výskum

Vo výskumných ústavoch a na vysokých školách (Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie a Prírodovedecká fakulta UPJŠ) sa rádioaktívne látky využívajú v malej miere.

Na PF UPJŠ v Košiciach sa nachádza ožarovač CHISOSTAT s uzavretým žiarivom ^{60}Co . Z otvorených žiariv sa používajú ^3H , ^{32}P , ^{14}C a ^{131}I .

d. činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve

Veterinárna medicína

V súčasnosti sú všetky veterinárne röntgenové pracoviská privatizované, okrem röntgenových pracovísk na Univerzite veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach. V roku 2012 Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie Košice požiadala o vydanie povolenia na používanie troch nových skiagrafických veterinárnych röntgenových prístrojov, jedného panoramatického röntgenového prístroja a jedného prenosného intraorálneho röntgenového prístroja.

Tak isto sa nám zvýšil počet súkromných veterinárnych pracovísk, dve pracoviská v Prešovskom kraji a jedno v Košickom kraji.

Pri prevádzke veterinárnych röntgenových pracovísk neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Veterinárne röntgenové pracoviská sú štandardne vybavené ochrannými Pb zásterami pre zamestnancov a v prípade potreby i majiteľov zvierat.

e. činnosti vedúce k ožiareniu na cyklotróne

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

f. činnosti vedúce k ožiareniu v jadrových zariadeniach

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

g. činnosti na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

h. činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

V Košiciach je v prevádzke firma HUMA-LAB APEKO, s.r.o., zaoberajúca sa prevádzkovou manipuláciou, prechodným skladovaním, prepravou a distribúciou uzavretých žiaričov. Na pracovisku sa uskutočňujú skúšky tesnosti uzavretých žiaričov a na ich základe sa vydávajú osvedčenia, ako aj osvedčenia pre dovážané uzavreté žiariče. Na prevádzkovú manipuláciu bola vybudovaná horúca komora, ktorá umožňuje pomocou diaľkových manipulátorov uskutočňovať manipuláciu s rádionuklidmi, ako aj krátkodobé uskladnenie použitých uzavretých žiaričov. Technicky je pracovisko zabezpečené tak, že je možnosť bezpečného uskladnenia použitých uzavretých žiaričov pre potreby Slovenskej republiky.

Pracovisko je situované na ulici Ukrajinská 22 v Košiciach a má platné povolenie ÚVZ SR Bratislava na práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

V roku 2012 bolo vydané povolenie na karotážne práce na celé územie Slovenskej republiky pre firmu AQUATEST a.s., Košice pri karotážnom meraní hornín za účelom zisťovania ich vlastností alebo obsahu definovaných zložiek zastúpených v horninách.

i. prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách

V rámci procesu povoľovania pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bolo 12 účastníkom konanie prerušené podľa ust. § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Po doplnení podania účastníkmi konania, v deviatich prípadoch bolo vydané povolenie. V troch prípadoch prešiel spis na vybavenie do roku 2013.

V roku 2012 bolo vydané aj jedno nepovolenie na používanie zdroja ionizujúceho žiarenia z dôvodu zlých technických parametroch pri skúške dlhodobej spôsobilosti.

8. Laboratórna činnosť

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetrilo 35 vzoriek stavebných materiálov a surovín. V odobratých vzorkách sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. Prekročenie úrovne $120 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ pre ^{226}Ra nebolo zistené v žiadnej vzorke. Maximálna hodnota ^{226}Ra – $66,46 \pm 0,41 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ bola zistená vo vzorke - troska mletá vysokopecná granulovaná, VSH, a.s., Turňa nad Bodvou. Minimálna hodnota ^{226}Ra - $1,29 \pm 0,09 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ bola nameraná vo vzorke - prírodné kamenivo, Lom Gombasek, Carmeuse, Slavec

Výsledky meraní rádioaktivity stavebných materiálov sú uvedené v tabuľke.

Prírodná rádioaktivita vo vodách a vodných sedimentoch

V roku 2012 bola rádioaktivita stanovovaná v 584 vzorkách vôd zo 181 rôznych odberových miest a v 27 kontrolných vzorkách. Uskutočnilo sa v nich 456 rádiochemických a 601 rádiometrických vyšetrení.

Pitné vody

Zo 128 odberových miest (126 Košický kraj + 2 Prešovský kraj) bolo odobratých 364 (356 Košický kraj + 8 Prešovský kraj) vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 394 (386 Košický kraj + 8 Prešovský kraj) vyšetrení. Výsledky pre Košický a Prešovský kraj sú uvedené v tabuľkách.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa smerná hodnota na vykonanie opatrení - $0,20 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ - bola prekročená vo vzorkách vôd odobratých z vlastného vodného zdroja v Železničných stavbách, Južná Tr. 66, Košice ($a_{v,\alpha} < 0,29 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$), z verejného vodovodu na OcÚ v Bidovciach (okres Košice - okolie) - $a_{v,\alpha} = 0,25 \pm 0,09 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ a z verejného vodovodu na ZŠ v Borši (okres Trebišov) odobratej 28.6.2012 ($a_{v,\alpha} = 0,23 \pm 0,10 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$).

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili smernú hodnotu $0,50 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v umývarke OcÚ v Gyňove (okres Košice - okolie) – $a_{v,\beta} = 0,38 \pm 0,05 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn nebola smerná hodnota $100 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálna hodnota bola stanovená vo vzorke vody z verejného vodovodu vo výdajni stravy na Poľnohospodárskom dvore v Čečejevciach (okres Košice - okolie) – $a_{v,^{222}\text{Rn}} = 36,2 \pm 9,3 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$. V ostatných vzorkách vôd sa hodnoty objemovej aktivity ^{222}Rn pohybovali pod touto úrovňou.

V doplnkových ukazovateľoch objemová aktivita ^{226}Ra a koncentrácia prírodného uránu $c_{\text{U}_{\text{nat}}}$ zvýšené hodnoty rádioaktivity neboli zaznamenané.

Minerálne vody

Z 28 lokalít (4 Košický kraj + 24 Prešovský kraj) bolo odobratých 120 vzoriek minerálnych vôd (13 Košický kraj + 107 Prešovský kraj). Vykonalo sa v nich 126 vyšetrení. Výsledky pre Košický a Prešovský kraj sú uvedené v tabuľkách.

Vo vzorkách minerálnych vôd sa oproti pitným vodám zaznamenávali vyššie hodnoty rádioaktivity. Tá sa však pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody.

Maximálna hodnota celkovej objemovej aktivity alfa - $9,93 \pm 3,97 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ a maximálna hodnota celkovej objemovej aktivity beta - $6,55 \pm 1,56 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ bola stanovená vo vzorke liečivej vody z vrtu CH-1-Cígeľka v Cígeľke (okres Bardejov). Maximálna objemová aktivita ^{222}Rn - $225,6 \pm 28,4 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ - bola stanovená vo vode z prameňa Sv. Ondreja na Sivej Brade (okres Levoča).

Maximálna objemová aktivita ^{226}Ra – $0,915 \pm 0,070 \text{ Bq.l}^{-1}$ - bola zaznamenaná vo vode z vrtu S2 v Lipovciach (okres Prešov). Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu – $0,769 \pm 0,046 \text{ mg.l}^{-1}$ - bola stanovená vo vzorke liečivej vody z vrtu CH-1-Cígeľka v Cígeľke (okres Bardejov).

Termálne vody

Z 5 odberových miest v Prešovskom kraji (2 Vrbov, 3 Vyšné Ružbachy) bolo odobratých 25 vzoriek termálnych vôd. Vykonalo sa v nich 25 vyšetrení. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Vo vzorkách termálnych vôd sa oproti minerálnym a pitným vodám zaznamenali vyššie hodnoty rádioaktivity. Tie sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody.

Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložja lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Maximálna hodnota celkovej objemovej aktivity alfa - $15,53 \pm 1,37 \text{ Bq.l}^{-1}$ - bola stanovená vo vzorke vody – vrt č. 1 vo Vrbove (okres Kežmarok). V tejto vzorke sa zaznamenala aj maximálna hodnota aktivity ^{226}Ra – $2,528 \pm 0,054 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota celkovej objemovej aktivity beta – $4,15 \pm 0,31 \text{ Bq.l}^{-1}$ a maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu $c_{\text{Unat}} = 0,084 \pm 0,003 \text{ mg.l}^{-1}$ - bola stanovená vo vzorke vody – vrt č. 2 vo Vrbove. Maximálna hodnota v ukazovateli objemová aktivita $^{222}\text{radónu}$ bola zaznamenaná vo vzorke vody z vrtu Kráter vo Vyšných Ružbachoch (okres Stará Ľubovňa) - $25,3 \pm 5,8 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Povrchové vody

V odberovom mieste rieka Hornád v Krásnej nad Hornádom boli vzorky povrchových vôd odoberané v mesačných intervaloch. Bolo odobratých 36 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 36 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke odobratej 17.9.2012 – $a_{\text{v},\alpha} = 0,17 \pm 0,06 \text{ Bq.l}^{-1}$. V ukazovateli celková objemová aktivita beta maximálna hodnota bola zistená vo vzorke odobratej 22.10.2012 – $a_{\text{v},\beta} = 0,15 \pm 0,02 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V odberovom mieste rieka Bodrog v Borši boli vzorky povrchových vôd odoberané v štvrtročných intervaloch. Bolo odobratých 12 vzoriek a uskutočnilo sa v nich 12 vyšetrení rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa – $a_{\text{v},\alpha} < 0,08 \text{ Bq.l}^{-1}$ a maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita beta – $a_{\text{v},\beta} = 0,18 \pm 0,02 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola zistená vo vzorke vody odobratej 25.9.2012.

Spolu so vzorkami vôd sa v odberových miestach odoberajú aj vzorky riečnych sedimentov. Zvýšená rádioaktivita sedimentov nebola zaznamenaná a pohybovala sa na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný odberový profil. Maximálna hodnota ^{137}Cs bola zaznamenaná vo vzorke sedimentu odobratej z rieky Čermel'ský potok (okres Košice-mesto) - $10,30 \pm 0,80 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Hodnoty aktivít prírodných rádionuklidov ^{40}K , ^{226}Ra a ^{232}Th sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre dané odberové miesta.

Výsledky stanovení rádioaktivity povrchových tokov a ich sedimentov sú uvedené v tabuľke.

Zrážkové vody

Na RÚVZ Košice, Ipeľská 1 bolo v roku 2012 odobratých 6 vzoriek zrážkových vôd – 19.2. snehové zrážky a 3.10. dažďové zrážky. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Aktivita ^{137}Cs bola menšia ako $0,003 \text{ Bq.l}^{-1}$. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete.

V priebehu roka 2012 bolo vykonaných 364 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol 112,1 nSv.h⁻¹ s maximálnou hodnotou 134,5 nSv.h⁻¹ nameranou 16.4.2012 a minimálnou hodnotou 92,6 nSv.h⁻¹ nameranou 10.9.2012. Dlhodobý priemer PDE pre dané odberové miesto je 111,3 nSv.h⁻¹.

Priemerné mesačné hodnoty PDE sa pohybovali v intervale 97,5 - 130,6 nSv.h⁻¹ s celoročným priemerom 112,1 nSv.h⁻¹. Výsledky týchto meraní sa nachádzajú v tabuľke.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Z 18-tich pevných stanovišť v Košickom a Prešovskom kraji boli v roku 2012 termoluminiscenčné dozimetre (TLD) pravidelne menené len na stanovištiach v Košiciach, Prešove a Kamenici nad Cirochou. Z ostatných lokalít boli na základe rozhodnutia Ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ Bratislava dozimetre stiahnuté. Koncom roka 2012 dostal RÚVZ Košice vlastné dozimetre a pre ďalšie monitorovanie PDE v týchto lokalitách už budú používané tieto dozimetre.

Pravidelná výmena TLD v Košiciach, Prešove a Kamenici nad Cirochou sa uskutočnila v dňoch 17.1.2012, 11.4.2012, 11.7.2012 a 26.9.2012. Pretože RÚVZ Košice nevlastní zariadenie na vyhodnocovanie dozimetrov tieto sú zasielané do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete, ktoré ich vyhodnocuje a výsledky sú spätne zasielané na RÚVZ Košice. Súčasne s výmenou termoluminiscenčných dozimetrov sa v daných lokalitách prenosným meračom merali aj okamžité hodnoty PDE.

Výsledky integrálnych meraní termoluminiscenčnými dozimetrami a výsledky jednorazových meraní PDE v týchto lokalitách pri výmenách TLD sú uvedené v tabuľkách. Ani na jednom stanovišti nebolo zaznamenané významne zvýšenie hodnôt nad charakteristické dlhodobé priemery.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. Za rok 2012 bol zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E PDE v 148 odberových miestach (84 v Košickom kraji a 64 v Prešovskom kraji). Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality a nebola zaznamenaná zvýšená hodnota rádioaktivity. V Košickom kraji boli maximálne hodnoty PDE namerané v odberovom mieste: stanovište TLD, Stará Voda (okres Gelnica), odber 2.7.2012 – hodnota PDE: 169±4 nSv.h⁻¹. V Prešovskom kraji boli maximálne hodnoty PDE namerané v odberovom mieste: 3. vrt (bazén - jazierko) na Sivej Brada (okres Levoča), odber 20.3.2012 - hodnota PDE: 249±7 nSv.h⁻¹. Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste: pred Obecným úradom, Borša (okres Trebišov), odber 27.11.2012 – hodnota PDE: 46±4 nSv.h⁻¹. Výsledky jednorazových meraní PDE v odberových miestach Košického a Prešovského kraja sú uvedené v tabuľkách.

Spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spad sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (¹³⁷Cs a ⁷Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Niektoré vzorky sa v súčasnosti merajú. Doteraz namerané hodnoty aktivity ¹³⁷Cs sa nachádzajú na úrovni minimálnej detekovateľnej aktivity. Maximálna hodnota ⁷Be bola stanovená vo vzorke za mesiac júl: 81,77±14,52 Bq.m⁻².

Maximálna hodnota sumárnej beta aktivity ($51,51 \pm 3,07 \text{ Bq.m}^{-2}$) a maximálna hodnota sumárnej alfa aktivity ($124,64 \pm 12,62 \text{ Bq.m}^{-2}$) boli stanovené ako dôsledok veľkej prašnosti ovzdušia v mesiaci máj. Výsledky meraní sú uvedené v tabuľke.

Na RÚVZ Košice, Ipeľská 1 boli 19.2.2012 odobraté 3 vzorky snehu a 3.10.2012 3 vzorky dažďovej vody. V meraných vzorkách snehu neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Aj celková objemová aktivita alfa aj celková objemová aktivita beta sa pohybovali pod úrovňou $0,06 \text{ Bq.l}^{-1}$, aktivita ^{137}Cs bola nižšia ako $0,003 \text{ Bq.l}^{-1}$. Vzorky dažďovej vody sa v súčasnosti premeriavajú. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom.

V roku 2012 v rámci monitorovania rádioaktivity boli sezónne odobraté vzorky potravín v spolupráci s RÚVZ Košického a Prešovského kraja v jednotlivých okresoch. V sledovaných lokalitách sa stanovovali hodnoty ^{137}Cs v obilninách (49 vzoriek - z toho kukurica (10), jačmeň (12), pšenica (12), raž (7), ovos (8)), jačmeň sladovnícky (1), sladový kvet (1) a slad svetlý(1)), v ovocí (14 vzoriek - z toho hrušky (6), jablká (8)), v zelenine (25 vzoriek - z toho zemiaky (10), mrkva (8) a petržlen (7)) a v hubách - 26 vzoriek. U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ^{137}Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou. Odobraté vzorky sú v súčasnosti v štádiu merania. V roku 2010 došlo k poruche detektora a jedna gamaspektrometrická linka je mimo prevádzky, čo má za následok spomalenie stanovenia obsahu umelých rádionuklidov v jednotlivých vzorkách potravinového reťazca.

Huby so svojim metabolizmom sa výrazne odlišujú od zelených rastlín a vyznačujú sa výraznou schopnosťou akumulovať rádiové izotopy. V súvislosti s touto skutočnosťou sa v sledovanom období odoberali a spracovávali vzorky húb z rôznych lokalít Košického a Prešovského kraja.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli odobierané aj vzorky kravského (12) a ovčieho (18) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekárni Kežmarok a na troch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice, Perín a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Peklány. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Obsah ^{137}Cs v sledovaných vzorkách kravského mlieka bol pod detekčným limitom. Vo vzorkách ovčieho mlieka sa hodnoty obsahu ^{137}Cs pohybovali v intervale od $0,013 - 0,135 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje.

Obsah ^{137}Cs vo vzorkách celodennej stravy bol v prvom kvartáli $0,027 \pm 0,005 \text{ Bq.kg}^{-1}$, v druhom kvartáli $0,025 \pm 0,006 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníckeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Meranie vzoriek pôd a porastov

Vzorky pôd sa odoberali raz ročne v miestach, kde sú umiestnené termoluminiscenčné dozimetre. V rámci Košického a Prešovského kraja je to 18 lokalít. Vzorky sa odoberali v troch vrstvách: prvá vrstva 0-5 cm, druhá vrstva 5-15 cm a tretia 15-30 cm pod povrchom

plochy 30x30 cm. Vzorky sa vyhodnocujú na obsah umelých a prírodných rádionuklidov. Výsledky sú prezentované v tabuľke.

Maximálna hodnota aktivity ^{137}Cs sa namerala u vzorky z druhej vrstvy v lokalite Stará Voda ($17,03 \pm 0,73 \text{ Bq.kg}^{-1}$). Najnižší obsah ^{137}Cs bol stanovený vo vzorke pôdy z prvej vrstvy lokality Milhostov ($^{137}\text{Cs} 1,45 \pm 0,32 \text{ Bq.kg}^{-1}$).

Spolu so vzorkami pôd sa odoberali aj vzorky porastov v daných lokalitách. Výsledky sú uvedené v tabuľke.

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád, raz mesačne a v lokalite Borša, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberali vzorky pôd. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z II. vrstvy z lokality Krásna nad Hornádom odobratej 27. 03 . 2012 a dosiahla hodnotu $13,55 \pm 0,72 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Najnižšia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z I. vrstvy z lokality Krásna nad Hornádom odobratej 22. 10 . 2012 a dosiahla hodnotu $0,53 \pm 0,18 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Výsledky sú uvedené v tabuľke.

9. Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením (informácia o aktivitách v oblasti)

Radón v pobytových priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

Najväčší podiel (>80 %) na celkovej radiačnej záťaži obyvateľstva majú prírodné zdroje žiarenia a z nich najvýznamnejší je ^{222}Rn . Pracovníci odboru vykonávajú merania objemovej aktivity radónu v pobytových priestoroch, v pôdnom vzduchu, a v banských a jaskynných priestoroch.

Dňa 9. augusta 2012 boli uskutočnené merania objemovej aktivity radónu (OAR) v pobytových priestoroch rodinného domu - Šemša 94 (okres Košice – okolie). Výsledky meraní v priestoroch rodinného domu preukázali, že smerná hodnota na vykonanie opatrení na obmedzenie ožiarenia v existujúcich stavbách s pobytovými priestormi (OAR = 400 Bq.m^{-3} v priemere za rok) nebola prekročená v žiadnom meracom mieste. Vzhľadom na to, že v ovzduší v technologickej časti budovy (Suterén – kotolňa – stred miestnosti a Suterén – chodba – pri tlakovej nádobe) bola preukázaná prítomnosť radónu a existuje potenciálna možnosť prenikania radónu do ostatných priestorov budovy, bolo doporučené ovzdušie suterénu sanovať odvetraním, resp. stavebnými úpravami zamedzujúcimi prenikaniu radónu z podlažia stavby. Príležitostný a krátkodobý pobyt v týchto priestoroch nepredstavuje významné zvýšenie radiačnej záťaže a zdravotného rizika osôb.

9. ČINNOSŤ CENTRÁLNYCH REGISTROV

Centrálne registre dávok pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ako aj centrálne registre zdrojov ionizujúceho žiarenia sú vedené na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave. Pri vykonávaní obhliadky nového pracoviska so zdrojmi ionizujúceho žiarenia je užívateľ zdroja ionizujúceho žiarenia dostáva registračné karty, ktoré po získaní povolenia na prevádzku pracoviska zasiela na Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Košice, ktorý sa potom zasiela na ÚVZ SR Bratislava.

11. INFORMOVANIE VEREJNOSTI

Za rok 2012 nedošlo k mimoriadnym udalostiam, ktoré by vyžadovali informácie do masmédií.

12. MEDZIREZORTNÁ SPOLUPRÁCA

Odbor ochrany zdravia pred žiarením spolupracoval s Odborom chemických analýz. Spolupracovali sme pri stanovovaní obsahu ťažkých kovov vo vybraných vzorkách životného prostredia.

13. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa pre Slovenskú republiku stali záväznými ustanovenia zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ktoré v článku č. 35 požadujú, aby každý členský štát EÚ vykonával monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí a v pravidelných intervaloch oznamoval namerané výsledky Európskej komisii. Zároveň podľa citovaného článku Európska komisia preveruje a kontroluje subjekty, ktoré monitorovanie vykonávajú.

14. HLAVNÉ ÚLOHY A ICH PLNENIE, ÚČASŤ NA PROJEKTOCH

Stav plnenia programov a projektov riešených na Odbore ochrany zdravia pred žiarením v roku 2012 bol samostatne spracovaný v januári 2013 a závery plnenia boli zaslané koordinátorovi riešených programov a projektov rámci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

15. CELKOVÉ ZHODNOTENIE ÚROVNE RADIAČNEJ OCHRANY OBYVATEĽOV

Za účelom hodnotenia celkovej dávkovej záťaže sa vykonáva monitorovanie životného prostredia, kde sa sleduje úroveň radiačnej kontaminácie atmosféry, hydrosféry, pôdy a článkov potravinového reťazca.

16. RADIAČNÉ UDALOSTI, NEHODY A HAVÁRIE, HAVARIJNÁ PRIPRAVENOSŤ

Zvýšené dávky ožiarenia

Pracovníci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri výkone svojej činnosti používajú dozimetre, ktoré sú podľa druhu činnosti mesačne, alebo kvartálne vyhodnocované. Pracoviská sú monitorované, kde sa sleduje príspevok k celkovej dávkovej záťaži pracovníkov.

Na základe oznámenia Slovenskej legálnej metrológie, n.o., oddelenia osobnej dozimetrie Metrologického pracoviska Bratislava bolo v roku 2012 riešených 8 prípadov zvýšenej hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia mesačne vyhodnocovaných osobných dozimetrov. V 2 prípadoch sa nadexpozícia týkala pracovníkov Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb, 3 prípady sme zaznamenali u pracovníkov Fakultnej nemocnice s poliklinikou Prešov a po jednom prípade v Nemocnici s poliklinikou Trebišov, Poliklinika Sekčov Prešov a Chemstroj, a.s., Strážske. U 2 zamestnancov Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb a jedného zamestnanca Fakultnej nemocnice s poliklinikou Prešov došlo aj k opakovanému prekračovaniu mesačných dávok.

V roku 2012 sme zaznamenali aj 6 prípadov zvýšenej hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia kvartálne vyhodnocovaných osobných dozimetrov. V Nemocnici Poprad boli 3 prípady nadexpozície, 2 prípady sa vyskytli v Univerzitetnej nemocnici L. Pasteura Košice a jeden prípad v Tatravagónke Poprad. U jednej pracovníčky Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice došlo aj k opakovanému prekročeniu efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Lekárske ožiarenie tehotných žien

V roku 2012 sme v 6 prípadoch vypočítavali dávku žiarenia tehotných žien. Vo všetkých prípadoch bola dávka nízka a bolo nepravdepodobné, aby vykonané ožiarenie ohrozilo zárodok.

17. INFORMÁCIE O ODBORE OCHRANY ZDRAVIA PRED IONIZUJÚCIMI ŽIARENÍM

b. zabezpečenie činnosti pri mimoriadnych udalostiach (prehľad aktivít – výjazdov pri nálezoch, účasť na cvičeniach, vybavenie a podobne)

Pracovníci odboru riešili mimoriadne udalosti v súvislosti so záchytným rádioaktívne kontaminovaného materiálu v dodávkach kovového šrotu.

Mimoriadne udalosti

Zamestnanci Odboru ochrany zdravia pred žiarením v roku 2012 riešili 14 prípadov zvýšenej rádioaktivity.

V siedmich prípadoch zvýšenú rádioaktivitu vykazovala súčiastka z poľnohospodárskeho stroja, jeden prípad sa týkal súčiastky vojenskej techniky a v jednom prípade sa našla časť riadiaceho panelu. Všetky kontaminované predmety zobrali pracovníci firmy JAVYS, a.s., Bratislava na ďalšiu identifikáciu a uskladnenie. V štyroch prípadoch bol vagón, po vyložení nákladu, vrátený do krajiny pôvodu.

Dňa 24. 10. 2012 nás pracovník spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. e-mailom informoval o netesnosti dvoch žiaričov. Tesnostné skúšky žiaričov boli vykonané spoločnosťou HUMA-LAB, s.r.o., Košice, ktorá ich dňa 05. 10. 2012 vyviezla z pracoviska firmy U. S. Steel Košice, s.r.o. a dňa 22. 10. 2012 podala informáciu o ich mechanickom poškodení a netesnosti. Na základe tejto skutočnosti pracovníci spoločnosti HUMA-LAB, s.r.o. Košice vykonali kontrolné merania v skladových priestoroch žiaričov firmy U. S. Steel Košice, s.r.o. a bolo zistené, že pri manipulácii so žiaričmi došlo ku kontaminácii priestorov skladu. Dňa 29. 10. 2012 vykonali pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach merania rádioaktivity v U. S. Steel Košice, s.r.o., 044 54 Košice – sklad rádioaktívnych žiaričov. Po vynesení žiaričov zo skladu bolo v zadnej časti podlahy skladu na pravej strane identifikované kontaminované miesto a hodnota plošnej aktivity dosahovala maximálne 1200 Bq/cm². Pracovníci firmy AMEC Nuclear Slovakia s.r.o., Trnava dekontaminovali podlahu, pracovné stoly police v regáloch, olovené kryty žiaričov a steny skladu žiaričov. Po ukončení dekontaminačných prác priestorov skladu žiaričov, dňa 30.10.2012 vykonali zamestnanci Odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Košice merania rádioaktivity v U. S. Steel Košice, s.r.o. - sklad rádioaktívnych žiaričov. Firma AMEC Nuclear Slovakia, s.r.o. Trnava vykonala dekontamináciu všetkých priestorov skladu a všetkých kontaminovaných predmetov, ktoré vykazovali zvýšenú rádioaktivitu. Zároveň predmety, ktoré nebolo možné kompletne dekontaminovať, odobrala na likvidáciu.

c. personálne obsadenie a štruktúra personálu (prípadne vývoj za posledné roky)

Odbor sa v roku 2012 skladal z dvoch oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2011, neboli dostatočne personálne obsadené. K 21.12.2012 bolo personálne obsadenie odboru 9 pracovníkmi.

Členenie odboru ochrany zdravia pred žiarením:

Vedúci odboru

1. Oddelenie röntgenov, uzavretých a otvorených žiaričov
AHS -4
2. Oddelenie rádioaktivity a monitorovania životného prostredia
Vedúci oddelenia
VŠ - 2
lab. - 3

Počet pracovníkov odboru v roku 2012:

9 2 VŠ
4 AHS, 3 lab.

d. doškoloňovanie a vzdelávanie personálu**e. členstvo v domácich a medzinárodných výboroch****f. zahraničné pracovné cesty**

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára	Miesto konania	Dátum
ČIPÁKOVÁ Andrea, RNDr., PhD.	Hodnotenie kontaminácie potravín rádionuklidmi	III. Vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia	UPJŠ Košice	11. 09. 2012
VRÁBEL Viktor, RNDr., PhD.	Rádioaktivity alebo obsah arzénu – limitujúci faktor doporučenej maximálnej dennej spotreby minerálnej vody	III. Vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia	UPJŠ Košice	11. 09. 2012

Tab. č. 1 - Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia – Košický a Prešovský kraj

Druh výkonu	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo Veda Výskum	Iné	Spolu
Počet previerok	325	9	7	8	1	350
Návrh na zákaz činnosti	1	-	-	-	-	1
Podklady pre správnu činnosť	250	51	3	6	2	312
Počet meraní rtg žiarenia	1491	15	16	10	-	1532
Počet meraní gama žiarenia	1000	150	-	30	1410	2590
Prešetrenie chorôb z povolania	-	-	-	-	-	-
Odborné vyjadrenia	371	14	5	6	31	427
Mimoriadne udalosti	-	11	-	-	3	14
Prešetrenia nadexpozií	12	2	-	-	-	14
Prešetrenia nehôd	-	-	-	-	-	-
Stanoviská pre MZ SR	-	-	-	-	-	-
Skúšky odbornej spôsobilosti	-	-	-	-	-	-
Počet školených pracovníkov	-	-	-	-	-	-
Prednášky (hodín)	-	-	-	-	-	-
Publikačná činnosť	-	-	-	-	-	-
Sťažnosti	-	-	-	-	-	-
Konzultácia a odborné jednanie	412	79	9	17	132	649

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 2 - Prehľad o počte jednotlivých röntgenových pracovísk – Košický kraj

Okres	Spolu	Z toho									
		Zdravotnícke rtg pracoviská							Vete- rinár-ne rtg	Techn. rtg	
		zubné		pojaz. rtg	skiagr. skiask.	mamo graf	tera- pia	CT		makro strukt.	mikro štrukt.
		štátne	súkr.								
Košice – mesto	265	16	89	27	65	9	2	5	17	31	4
Košice – okolie	24	3	12	-	5	1	-	-	2	-	1
Gelnica	8	1	1	3	3	-	-	-	-	-	-
Michalovce	55	1	27	4	13	1	-	2	3	4	-
Rožňava	30	2	14	2	10	1	-	1	-	-	-
Sobrance	9	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	52	2	29	2	11	1	-	2	2	2	1
Trebišov	50	1	21	8	14	2	-	1	3	-	-
Spolu	493	26	201	46	122	15	2	11	27	37	6

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 3 - Prehľad o počte jednotlivých röntgenových pracovísk – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Z toho									
		Zdravotnícke rtg pracoviská							Vete- rinár-ne rtg	Techn. rtg	
		Zubné		pojaz. rtg	skiagr. Skiask.	mamo graf	tera- pia	CT		makro strukt.	mikro štrukt.
		štátne	súkr.								
Prešov	92	2	50	5	23	4	2	2	4	-	-
Bardejov	42	3	25	4	6	1	-	1	2	-	-
Humenné	35	1	13	5	8	2	-	1	1	3	1
Kežmarok	20	2	10	1	6	1	-	-	-	-	-
Levoča	22	1	8	2	8	2	-	1	-	-	-
Medzilaborce	4	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Poprad	76	2	31	8	21	1	-	3	2	6	2
Sabinov	15	2	5	-	6	1	-	-	1	-	-
Snina	15	-	9	3	2	1	-	1	-	-	-
Stará Ľubovňa	17	-	11	2	2	1	-	1	-	-	-
Stropkov	8	1	6	-	1	-	-	-	-	-	-
Svidník	17	3	7	2	4	-	-	1	-	-	-
Vranov	36	2	19	6	5	1	-	1	2	-	-
Spolu	399	20	194	38	95	15	2	12	12	9	3

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPZ
február 2013

Tab. č. 4 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi – Košický kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Priemy- sel
Košice – mesto	58	3	4	4	47
Košice – okolie	-	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-	-
Michalovce	4	-	-	1	3
Rožňava	2	-	-	-	2
Sobrance	-	-	-	-	
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	
Trebišov	2	-	-	-	2
Spolu	66	3	4	5	54

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

**Tab. č. 5 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi –
Prešovský kraj**

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Priemy- sel
Prešov	2	-	-	1	1
Bardejov	-	-	-	-	-
Humenné	3	-	-	-	3
Kežmarok	10	-	-	-	10
Levoča	-	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-	-
Poprad	5	-	-	-	5
Sabinov	-	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-	-
Vranov	2	-	-	-	2
Spolu	22	-	-	1	21

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 6 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi – Košický kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Iné
Košice-mesto	20	4	9	5	2
Košice-okolie	-	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-	-
Michalovce	1	-	-	1	-
Rožňava	-	-	-	-	-
Sobrance	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	1	-
Trebišov	-	-	-	-	-
Spolu	21	4	9	6	2

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 7 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Iné
Prešov	2	-	-	2	-
Bardejov	-	-	-	-	-
Humenné	-	-	-	-	-
Kežmarok	-	-	-	-	-
Levoča	-	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-	-
Poprad	1	-	-	1	-
Sabinov	-	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-	-
Vranov	-	-	-	-	-
Spolu	3	-	-	3	-

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 8 – Prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia na defektoskopických pracoviskách – Košický kraj

Okres	RTG	URI	Spolu RTG + URI	Z toho súkromné
Košice- mesto	15	14	29	2
Košice-okolie	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-
Michalovce	2	1	3	-
Rožňava	-	-	-	-
Sobrance	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	-
Spolu	17	15	32	2

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 9 – Prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia na defektoskopických pracoviskách – Prešovský kraj

Okres	RTG	URI	Spolu RTG + URI	Z toho Súkromné
Prešov	1	1	2	-
Bardejov	-	-	-	-
Humenné	1	1	2	-
Kežmarok	-	-	-	-
Levoča	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-
Poprad	6	2	8	-
Sabinov	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-
Vranov	-	-	-	-
Spolu	8	4	12	-

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 10 - Používané druhy rádionuklidov a množstvo spracovanej aktivity v roku 2012

Odberateľ	Rádionuklid										
	¹²³ I [MBq]	¹²⁵ I [MBq]	¹³¹ I [MBq]	^{99m} Tc [MBq]	⁹⁰ Y [MBq]	^{81m} Kr [MBq]	²⁰¹ Tl [MBq]	⁶⁷ Ga [MBq]	¹¹¹ In [MBq]	¹⁸ FDG [MBq]	⁸⁹ Sr [MBq]
INMM Košice	13 838	95,33	828 800	510 000	-	6 220	-	-	8 492	9 489	-
RIA lab., Košice	-	1 109,53	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NsP ONM Michalovce	-	44,21	-	88 000	-	-	-	-	-	-	-
Vivamed, ONM Prešov	703	127,56	185	529 000	1 998	8 325	-	410	2 684	-	1 350
Nemocnica Poprad, ONM	1 147	-	-	245 000	-	3 219	-	-	-	-	-
Poliklinika Sekčov, Prešov, ONM	11 250	-	-	62 000	2 812	-	4 126	410	1 344	-	-
Spolu	26 938	1376,63	828 985	1 434	4 810	17 764	4 126	820	12 520	9 489	1 350

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 11 - Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2012 v Košickom a Prešovskom kraji

Druh vyšetřovaného Materiálu	Počet odobr. vzo – riok	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
atmosferický spád	12	12	12	-	-	-	24	-	-	12	12	-	-	-	12	36
aerosoly v život. prostr.	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
vody pitné, povrchové, banské, iné (kontrolné)	611	183	183	-	45	45	456	-	-	183	183	-	168	45	22	601
hydrosféra-sedimenty dna a vodné rastliny	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	36
ovocie, zelenina	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	54
obilie	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63	63
steril. ovocie a zelenina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huby	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	26
iné potraviny (mlieko, med, soľ, slad)	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	73
ovzdušie v priest. obč. vybavenosti a bytoch	55	-	-	-	-	-	-	-	55	-	-	-	-	-	-	55
stavebný materiál	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	50	100

**Tab. č. 11 – Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2012 v Košickom a Prešovskom kraji
dokončenie tabuľky**

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vzo – riek	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
pôdy	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104	104	208
porasty, křmne zmesi	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	29
stery	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
vyhodnocovanie TLD	12	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	12
merania PDE	1516	-	-	-	-	-	-	-	1516	-	-	-	-	-	-	1516
S p o l u	2635	195	195	-	45	45	480	12	1571	195	195		168	217	463	2821

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 12 - Výsledky merania rádioaktivity aerosolov v Bq.m⁻³ za rok 2012 v odberovom mieste - SHMÚ Stropkov

Odber od - do	Aktivita	
	⁷ Be	¹³⁷ Cs
13. I. -20. I.	6,49 E-05 ± 6,20 E-06	<1,51 E-06
13. II. -20. II.	1,00 E-03 ± 2,34 E-05	<2,76 E-06
12. III. - 19. III.	-	< 2,14 E-06
09. IV. - 16. IV.	1,11 E-03 ± 2,54 E-05	< 2,52 E-06
11. VI. – 18. VI.	7,97 E-04 ± 1,89 E-05	1,24 E-06± 4,10 E-07
09.VII. – 16.VII.	8,66 E-04 ± 1,92 E-05	< 1,81 E-06
13. VIII. – 20. VIII.	5,44 E-04 ±1,34 E-05	2,57 E-06± 3,64 E-07

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 13 - Výsledky merania rádioaktivity spadov v Bq.m⁻² za rok 2012 odobraných na RÚVZ Košice, Ipel'ská 1

Odber od – do	Aktivita			
	⁷ Be	¹³⁷ Cs	Σα	Σβ
5.I. – 1.II.	-	< 1,48	15,45 ± 2,04	7,93 ± 0,50
1.II. – 1.III.	18,27 ± 6,71	< 2,38	8,87 ± 1,05	5,81 ± 0,42
1.III. - 2.IV.	-	< 1,5	24,78 ± 2,44	8,47 ± 0,55
2.IV. – 2.V.	-	< 1,88	63,6 ± 5,82	39,02 ± 1,58
2.V. – 1.VI.	12,57 ± 6,10	1,75 ± 0,33	124,64 ± 12,62	51,51 ± 3,07
1.VI. – 2.VII.	42,00 ± 6,60	< 1,72	31,76 ± 2,74	32,68 ± 0,91
2.VII. – 1.VIII.	81,77 ± 14,52	< 3,42	31,26 ± 2,68	34,86 ± 0,93
3.IX. – 1.X.	-	< 1,91	7,42±1,23	16,56 ±0,70
1.X. – 2.XI.	21,69 ± 8,42	< 1,77	8,63 ± 1,30	25,14 ± 0,82
2.XI. – 3.XII.	-	<1,49	-	-

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

**Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012
z lokalít v Košickom a Prešovskom kraji**

Druh	Aktivita			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Vápenec Lom Honce VSK MINERAL,s.r.o., Košice	3,35 ± 0,12	< 0,10	74,70 ± 2,23	0,04
Prírodné kamenivo Stredisko Orlov VSH a.s. Turňa n/Bodvou	10,68 ± 0,24	12,65 ± 0,21	400,79 ± 7,58	0,23
Prírodné kamenivo Stredisko Geča VSH a.s. Turňa n/Bodvou	10,72 ± 0,15	11,72 ± 0,14	359,33 ± 6,01	0,21
Prírodné kamenivo Stredisko Milhošť VSH a.s. Turňa n/Bodvou	10,90 ± 0,15	11,76 ± 0,14	337,16 ± 5,73	0,21
Prírodné kamenivo CEM I 42,5N VSH a.s. Turňa n/Bodvou	29,52 ± 0,40	12,76 ± 0,24	242,41 ± 5,99	0,24
Prírodné kamenivo CEM I 42,5R VSH a.s. Turňa n/Bodvou	28,93 ± 0,36	13,02 ± 0,24	238,62 ± 5,85	0,24
Prírodné kamenivo CEM I 52,5R VSH a.s. Turňa n/Bodvou	30,79 ± 0,28	13,40 ± 0,19	243,84 ± 4,97	0,25
Prírodné kamenivo CEM II/A-S 42,5R VSH a.s. Turňa n/Bodvou	33,99 ± 0,41	14,00 ± 0,27	243,03 ± 6,42	0,26
Prírodné kamenivo CEM II/A-S 42,5N VSH a.s. Turňa n/Bodvou	36,86 ± 0,47	15,55 ± 0,30	248,27 ± 6,81	0,28
Prírodné kamenivo CEM III/A 32,5N VSH a.s. Turňa n/Bodvou	48,17 ± 0,34	17,96 ± 0,22	271,07 ± 5,31	0,34

**Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012
z lokalít v Košickom a Prešovskom kraji**

pokračovanie tabuľky

Druh	Aktivita			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Prírodné kamenivo CEM III/B 32,5N VSH a.s. Turňa n/Bodvou	57,19±0,52	21,35±0,32	295,36±6,86	0,40
Prírodné kamenivo CEM III/A 32,5N VSH a.s. Turňa n/Bodvou	50,63±0,47	18,70±0,30	263,16±6,47	0,35
Prírodné kamenivo Portlandský slinok VSH a.s. Turňa n/Bodvou	31,57±0,28	14,65± 0,19	226,03±4,57	0,25
Troska mletá vysokopecná granulovaná VSH a.s. Turňa n/Bodvou	66,46±0,41	22,11±0,23	305,77±5,71	0,43
Prírodné kamenivo VSK MINERAL s.r.o., Košice	13,45±0,17	19,23±0,20	414,77±6,90	0,28
Prírodné kamenivo CEM V/A 32,5R VSH a.s. Turňa n/Bodvou	52,80±0,39	26,39±0,28	434,18±7,69	0,45
Prírodné kamenivo CEM II/B- P 32,5R VSH a.s. Turňa n/Bodvou	29,66±0,34	25,81±0,30	547,76±9,45	0,41
VANDEX SUPER STAVAN s.r.o. Košice	9,91±0,20	3,67±0,11	202,13±4,21	0,12
VANDEX UNI 1 STAVAN s.r.o. Košice	9,22±0,14	4,47±0,10	169,92 ± 3,36	0,11

**Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012
z lokalít v Košickom a Prešovskom kraji**

pokračovanie tabuľky

Druh	Aktivita			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Piesok Šaštín LB MINERALS a.s. Košice	3,47±0,12	3,26±0,09	387,63±6,39	0,16
Prírodné kamenivo Lom Brestov TaSÚS, Prešov	21,60±0,20	24,05±0,22	566,87±9,12	0,38
Prírodné kamenivo Lom Fintice TaSÚS, Prešov	14,65±0,19	19,02±0,20	497,80±8,17	0,31
Prírodné kamenivo Výrobná Batizovce Agrostav, Poprad	16,66±0,18	33,74±0,32	571,88±9,16	0,41
Prírodné kamenivo-piesok Štrkovňa Zsujta-Maďarsko Zapa beton, Bratislava	10,83±0,16	13,33±0,16	395,38±6,67	0,23
Prírodné kamenivo VK Beton , Bardejov TaSÚS, Prešov	10,73±0,17	11,37±0,15	370,19±6,29	0,22
Piliny zo starých dosiek P&P HOLZ ,s.r.o. Svidník	14,78±0,90	-	1042,96±22,27	
Vápencová múčka Calmit, s.r.o. Margecany	3,92±0,16	<0,1	114,60±3,03	0,05
Prírodné kamenivo Mošurov Agromelio s.r.o., Veľký Šariš	3,10±0,13	5,52±0,19	170,64±3,46	0,09

**Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012
z lokalít v Košickom a Prešovskom kraji**

dokončenie tabuľky

Druh	Aktivita			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Prírodné kamenivo-andezit Lom Žehňa Agromelio s.r.o., Veľký Šariš	18,09±0,20	21,71±0,22	522,67±8,55	0,34
Prírodné kamenivo-andezit Orkucany Agromelio s.r.o., Veľký Šariš	11,60±0,16	11,39±0,15	353,05±6,00	0,21
Prírodné kamenivo Závod Liptov VSK a.s., Novoveská Huta	14,11±0,17	16,63±0,17	599,45±9,51	0,33
Prírodné kamenivo Lom Gombasek Carmeuse Slovakia, Slavec	1,29±0,09	<0,1	52,85±1,67	0,02
Prírodné kamenivo Lom Včeláre Carmeuse Slovakia, Slavec	1,55±0,10	<0,1	54,87±1,66	0,02
Prírodné kamenivo Lom Trebejov Carmeuse Slovakia, Slavec	22,40±0,18	0,40±0,06	76,52±2,07	0,10
Prírodné kamenivo Štrkopiesky Batizovce	13,84±0,17	25,32±0,28	604,00±9,64	0,37

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 15 - Merania rádioaktivity prírodných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012

Druh	Aktivita			
	⁴⁰ K	¹³⁷ Cs	²²⁶ Ra	²³² Th
Vápenec Křížová jaskyňa	160,12±7,30	2,65±0,28	3,62±0,36	2,57±0,42
Granodiorit Jahodná	195,28±5,95	5,04±0,24	2,09±0,26	< 0,01
Pieskovec Trstená Oravská priehrada	380,97±10,48	0,81±0,32	18,13±0,52	20,45±0,72
Žula Vysoké Tatry	707,15±18,53	12,84±0,61	9,73±0,67	18,85±0,82
Žula Jahňací štít	757,97±15,61	4,58±0,35	10,98±0,44	17,46±0,56
Vápenec Slovenský raj Suchá Belá	210,14±10,11	4,48±0,38	6,38±0,60	2,33±0,53
Nerast Špaňopolská jaskyňa Slovenský kras	170,63±9,10	4,37±0,36	5,29±0,51	2,23±0,49
Dolomit Veľká ružinská jaskyňa	212,64±9,10	2,20±0,33	3,76±0,44	1,77±0,42
Nerast Podbanište- lokalita Slizké Slovenský kras	150,54±10,49	3,16±0,39	4,50±0,59	1,06±0,53
Vápenec Jánošíkové diery Terchová, Mala Fatra	269,14±9,15	6,20±0,35	14,44±0,48	10,19±0,36

Tab. č. 15 - Merania rádioaktivity prírodných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012

dokončenie tabuľky

Druh	Aktivita			
	⁴⁰ K	¹³⁷ Cs	²²⁶ Ra	²³² Th
Granit Ďumbier	794,94±16,29	8,20±0,42	11,08±0,49	27,02±0,63
Granodiorit Vrbické pleso	679,35±14,24	4,26±0,34	20,67±0,51	23,92±0,45
Žula Chopok	884,20±18,67	2,26±0,39	19,96±0,59	25,27±0,79
Bridlica Areál UVLF Košice Nám. S Ardom	588,27±10,65	0,84±0,15	19,34±0,31	24,56±0,33
Rula Východná	670,41±15,78	9,07±0,47	10,84±0,53	21,61±0,68

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 16 - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ rok 2012.

Druh	Aktivita ¹³⁷ Cs (čerstvá váha)
Košický a Prešovský kraj	
Petržlen - zm. vz. (KS, RV, TV, MI)	0,04±0,01
Slad svetlý (MI)	< 0,30
Jačmeň sladovnícky (MI)	< 0,25
Sladový kvet (MI)	< 0,29

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 17 - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2012

Druh	Aktivita ¹³⁷ Cs
Iné potraviny - huby	
Suchohrúb marhuľovo žltý - hlavy	1,84±0,42
Suchohrúb marhuľovo žltý - nohy	1,04±0,27
Čechračka tmavohlúbiková - hlavy	14,72±0,445
Čechračka tmavohlúbiková -nohy	3,29±0,70
Hrúb dubový – hlavy	1,61±0,34
Hrúb dubový - nohy	2,21±0,21
Zmes húb- Jahodná KV 2R6V	31,73±1,10
Muchotrávka- Jahodná KV 2 R6V	7,03±0,53
Zmes húb – Jahodná KV 1R6V	4,92±0,58
Kuriatko jedlé	< 3,90
Hrúb zrnito hlúbikový	2,63±0,77
Rýdzik plstnatý	0,51±0,19
Jelenka poprehýbaná - nohy	10,25±1,52
Jelenka poprehýbaná - hlavy	18,08±0,79
Čírovka	273,88±3,04
Čechračka podvinutá - nohy	< 0,25
Čechračka podvinutá - hlavy	<0,09
Hrúb dubový	996,44±16,74

Tab. č. 18 - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2012

Druh	Aktivita ¹³⁷ Cs
Bylinky	
Pamajorán obyčajný - Gelnica	0,27 ± 0,07
Praslička roľná - Gelnica	0,18 ± 0,05
Myší chvost obyčajný - Gelnica	< 0,21
Žihľava dvojdomá – Giraltovce	0,56 ± 0,05

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 19 - Výsledky monitorovania rádioaktivity celodennej stravy v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2012

Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	28.03.2012	0,027 ± 0,005
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	20.06.2012	0,025 ± 0,006

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 20 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách kravského mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2012 odobratých kvartálne v Košickom a Prešovskom kraji.

Lokalita	¹³⁷ Cs
I. kvartál	
Jarovnice	0,022 ± 0,005
Kežmarok	< 0,032
Turnianská Nová Ves	< 0,026
Perín	< 0,030
II. kvartál	
Jarovnice	< 0,029
Kežmarok	< 0,027
Turnianská Nová Ves	< 0,028
Perín	< 0,028
III. kvartál	
Jarovnice	< 0,028
Kežmarok	< 0,023
Turnianská Nová Ves	< 0,028

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 21 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách

ovčieho mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2012 odobratých mesačne

v Košickom a Prešovskom kraji.

Lokalita	¹³⁷ Cs
Apríl	
Hermanovce	0,035 ± 0,007
Uzovské Pekľany	0,039 ± 0,006
Slatvina	0,013 ± 0,004
Máj	
Hermanovce	< 0,027
Uzovské Pekľany	< 0,029
Slatvina	< 0,028
Jún	
Hermanovce	< 0,027
Uzovské Pekľany	0,019 ± 0,004
Slatvina	0,013 ± 0,004
Júl	
Hermanovce	0,023 ± 0,007
Uzovské Pekľany	0,135 ± 0,034
August	
Slatvina	0,020 ± 0,005
Uzovské Pekľany	0,034 ± 0,012
Hermanovce	0,042 ± 0,007
September	
Hermanovce	0,042 ± 0,007
Uzovské Pekľany	0,052 ± 0,006

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 22 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012 (v Bq.kg⁻¹) odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Orechová	¹³⁷ Cs	3,85±0,33	4,06±0,35	3,50±0,43
	⁴⁰ K	547,54±12,70	484,95±12,57	491,41±13,23
	²²⁶ Ra	30,73±0,61	29,57±0,66	28,59±0,72
	²³² Th	37,95±0,57	34,66±0,60	40,81±0,93
Bardejov	¹³⁷ Cs	5,32±0,59	6,59±0,31	5,84±0,39
	⁴⁰ K	573,01±16,25	535,30±11,61	563,71±13,33
	²²⁶ Ra	20,74±0,75	18,73±0,48	17,40±0,55
	²³² Th	19,42±0,86	22,80±0,40	23,47±0,51
Stropkov	¹³⁷ Cs	10,71±0,38	10,77±0,48	6,51±0,28
	⁴⁰ K	636,69±13,01	604,65±14,84	605,01±11,44
	²²⁶ Ra	28,30±0,51	26,88±0,66	27,14±0,43
	²³² Th	34,30±0,49	31,22±0,75	33,85±0,43
Prešov	³⁷ Cs	1,99±0,31	1,98±0,30	2,24±0,24
	⁴⁰ K	631,02±14,07	562,41±11,70	575,85±12,09
	²²⁶ Ra	24,67±0,62	24,08±0,52	23,57±0,48
	²³² Th	30,19±0,54	34,89±0,68	29,90±0,47
Medzilaborce	¹³⁷ Cs	5,35±0,47	5,06±0,34	5,05±0,48
	⁴⁰ K	548,98±14,62	484,01±11,40	495,24±14,52
	²²⁶ Ra	35,55±0,77	29,31±0,55	30,18±0,76
	²³² Th	33,34±0,67	28,20±0,48	29,11±0,66
Kamenica n/Cir.	¹³⁷ Cs	22,13±0,69	28,18±0,66	21,95±0,70
	⁴⁰ K	561,25±15,00	571,14±13,46	502,88±14,29
	²²⁶ Ra	23,21±0,74	23,82±0,68	20,82±0,67
	²³² Th	27,06±0,61	27,37±0,52	20,91±0,74
Milhostov	¹³⁷ Cs	1,45±0,32	2,94±0,48	3,27±0,48
	⁴⁰ K	601,73±15,06	553,50±16,79	668,26±17,22
	²²⁶ Ra	23,67±0,70	20,38±0,75	22,93±0,75
	²³² Th	30,69±0,61	26,19±0,87	33,12±0,70

Tab. č. 22 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012 (v Bq.kg⁻¹) odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD
pokračovanie tabuľky

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Štrbské Pleso	¹³⁷ Cs	4,82±0,42	4,44±0,46	4,48±0,31
	⁴⁰ K	664,97±15,91	686,74±18,43	667,73±13,75
	²²⁶ Ra	24,70±0,68	24,15±0,86	25,28±0,53
	²³² Th	34,54±1,09	31,89±0,74	36,84±0,80
Plaveč	¹³⁷ Cs	12,55±0,61	9,75±0,71	10,78±0,66
	⁴⁰ K	675,22±17,12	674,61±21,73	635,87±18,63
	²²⁶ Ra	25,29±0,73	27,17±1,05	27,12±0,92
	²³² Th	28,21±0,84	28,91±1,14	31,75±0,97
Červený Kláštor	¹³⁷ Cs	8,70±0,46	9,33±0,49	8,64±0,29
	⁴⁰ K	776,09±16,35	776,95±16,14	735,04±12,92
	²²⁶ Ra	28,46±0,65	30,13±0,64	29,27±0,40
	²³² Th	37,19±0,84	36,10±0,59	34,83±0,40
Gánovce	¹³⁷ Cs	11,47±0,59	7,46±0,39	5,67±0,38
	⁴⁰ K	790,75±17,99	783,23±15,72	761,44±15,85
	²²⁶ Ra	24,54±0,72	26,41±0,61	30,47±0,60
	²³² Th	29,10±0,83	33,06±0,53	33,91±0,55
Spišské Vlachy	¹³⁷ Cs	3,51±0,36	5,14±0,47	4,24±0,33
	⁴⁰ K	705,21±15,45	641,85±16,79	638,95±13,66
	²²⁶ Ra	26,91±0,61	24,96±0,73	25,26±0,54
	²³² Th	32,47±0,56	29,24±0,87	30,56±0,50
Milhost'	¹³⁷ Cs	1,98±0,26	1,79±0,44	4,20±0,38
	⁴⁰ K	637,74±13,09	639,54±1,64	638,00±14,11
	²²⁶ Ra	23,81±0,51	25,82±0,70	25,11±0,56
	²³² Th	37,01±0,75	30,17±0,79	38,07±0,81
Stará Voda	¹³⁷ Cs	11,90±0,71	17,03±0,73	13,80±0,78
	⁴⁰ K	900,95±21,59	941,28±21,97	899,90±21,34
	²²⁶ Ra	28,83±0,87	29,20±0,83	29,24±0,85
	²³² Th	42,91±1,05	55,32±1,26	43,19±1,03

Tab. č. 22 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012 (v Bq.kg⁻¹) odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD
dokončenie tabuľky

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Košice	³⁷ Cs	1,77±0,42	2,05±0,32	1,47±0,35
	⁴⁰ K	565,22±14,14	548,25±13,24	537,96±14,15
	²²⁶ Ra	19,89±0,61	22,13±0,63	21,01±0,70
	²³² Th	33,45±0,85	32,50±0,81	29,66±0,61
Jasov	¹³⁷ Cs	9,74±0,73	7,93±0,62	6,63±0,63
	⁴⁰ K	801,44±21,10	793,05±19,01	779,17±20,72
	²²⁶ Ra	31,62±0,93	29,33±0,73	27,63±0,90
	²³² Th	49,03±0,95	54,51±1,14	54,60±1,36
Rudná	¹³⁷ Cs	10,66±0,62	7,97±0,62	7,83±0,44
	⁴⁰ K	639,76±17,12	602,98±18,36	625,09±13,41
	²²⁶ Ra	32,53±0,80	31,98±0,97	34,48±0,63
	²³² Th	48,14±0,83	48,29±0,95	53,23±0,84
Nová Vieska	¹³⁷ Cs	4,04±0,36	3,56±0,26	3,71±0,32
	⁴⁰ K	536,56±13,38	553,74±11,85	539,74±12,00
	²²⁶ Ra	20,08±0,59	19,84±0,46	18,94±0,48
	²³² Th	27,72±0,81	24,98±0,43	27,42±0,72

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
 február 2013

I. vrstva: 0 - 5 cm
 II. vrstva: 5 - 15 cm
 III. vrstva: 15 - 30 cm

Tab. č. 23 - Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2012 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs
Orechová	< 0,24

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
 február 2013

**Tab. č. 24 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách pôd v Bq.kg⁻¹
za rok 2012 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji**

Lokalita	Dátum Odberu	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
I. kvartál					
Košice - Hornád	27.03.2012	¹³⁷ Cs	9,10±0,55	13,55±0,72	10,56±0,50
		⁴⁰ K	528,63±16,44	548,00±17,04	546,95±13,91
		²²⁶ Ra	22,10±0,83	20,85±0,85	20,33±0,62
		²³² Th	26,98±0,71	22,47±0,90	26,63±0,82
II. kvartál					
Košice - Hornád	28.06.2012	¹³⁷ Cs	4,85±0,42	7,86±0,67	9,09±0,70
		⁴⁰ K	554,81±14,87	533,61±18,88	555,92±19,03
		²²⁶ Ra	23,40±0,69	21,16±0,89	21,46±0,88
		²³² Th	27,46±0,62	22,38±0,97	23,17±0,97
Borša – Bodrog	28.06.2012	¹³⁷ Cs	6,65±0,38	6,23±0,34	5,78±0,40
		⁴⁰ K	595,19±13,25	552,19±11,86	601,00±12,82
		²²⁶ Ra	22,48±0,53	21,09±0,47	22,68±0,52
		²³² Th	33,66±0,74	29,85±0,47	34,81±0,74
III. kvartál					
Košice - Hornád	30.08.2012	¹³⁷ Cs	2,94±0,26	5,81±0,27	9,22±0,38
		⁴⁰ K	573,29±11,79	592,84±11,39	583,62±12,62
		²²⁶ Ra	23,96±0,46	24,33±0,47	23,90±0,49
		²³² Th	27,14±0,43	27,75±0,38	27,68±0,46
Borša – Bodrog	25.09.2012	¹³⁷ Cs	6,29±0,49	4,42±0,25	4,14±0,44
		⁴⁰ K	593,70±15,74	566,82±11,03	582,70±15,27
		²²⁶ Ra	26,29±0,72	24,56±0,41	24,21±0,76
		²³² Th	33,28±0,99	25,11±0,37	28,37±0,61
IV. kvartál					
Košice - Hornád	22.10.2012	¹³⁷ Cs	0,53±0,18	0,85±0,25	0,96±0,30
		⁴⁰ K	553,63±10,55	525,44±12,50	538,46±13,35
		²²⁶ Ra	19,72±0,35	21,69±0,55	21,25±0,60
		²³² Th	23,83±0,49	23,79±0,48	24,04±0,51
Borša – Bodrog	27.11.2012	¹³⁷ Cs	5,91±0,46	7,12±0,66	5,12±0,41
		⁴⁰ K	785,78±16,90	631,54±18,70	640,15±14,29
		²²⁶ Ra	24,57±0,63	26,14±0,89	25,08±0,60
		²³² Th	30,24±0,60	30,43±0,97	36,20±0,85

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 25 - Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2012 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Košice Jahodná (Košická Belá)	¹³⁷ Cs	1,62±0,32	2,08±0,25	1,82±0,39
	⁴⁰ K	833,41±17,50	1050,28±18,33	865,54±20,50
	²²⁶ Ra	27,13±0,65	26,50±0,48	27,30±0,77
	²³² Th	34,10±0,59	36,46±0,49	33,03±0,93
Košice Alpinka	¹³⁷ Cs	12,12±0,55	11,95±0,54	13,37±0,85
	⁴⁰ K	565,12±15,18	573,61±14,63	571,80±19,91
	²²⁶ Ra	25,14±0,73	26,28±0,68	25,27±0,99
	²³² Th	21,54±0,56	22,95±0,54	19,84±1,13
Košice Jahodná KV 2R6V	¹³⁷ Cs	45,23±1,22	60,69±1,33	45,90±1,61
	⁴⁰ K	709,13±22,09	1098,58±24,91	1099,31±31,98
	²²⁶ Ra	46,89±1,15	49,72±1,14	46,79±1,62
	²³² Th	34,31±0,92	40,10±0,91	34,97±1,62
Košice Jahodná KV 1R6V	¹³⁷ Cs	14,52±1,47	23,68±0,75	26,35±2,05
	⁴⁰ K	923,40±37,60	901,98±24,33	921,81±37,53
	²²⁶ Ra	343,87±4,12	307,87±2,60	325,27±3,85
	²³² Th	36,83±1,65	37,22±0,95	35,70±1,61
Košice Jahodná Test 04	¹³⁷ Cs	7,10±0,81	7,62±0,74	7,39±0,56
	⁴⁰ K	909,97±25,64	1054,50±26,28	864,39±22,15
	²²⁶ Ra	53,53±1,32	56,85±1,23	58,08±1,18
	²³² Th	30,57±0,99	34,32±0,95	33,67±0,83
Košice Myslava	¹³⁷ Cs	3,84±0,55	7,19±0,74	10,54±0,67
	⁴⁰ K	793,65±20,58	864,95±23,94	846,37±20,28
	²²⁶ Ra	26,09±0,96	28,09±1,05	27,71±0,88
	²³² Th	29,63±1,09	30,59±1,25	32,72±0,76
Chemko Strážske	¹³⁷ Cs	2,96±0,5	2,89±0,39	2,01±0,38
	⁴⁰ K	667,02±21,61	672,80±15,79	630,51±15,50
	²²⁶ Ra	26,86±1,06	29,03±0,69	27,12±0,67
	²³² Th	32,22±1,17	40,99±0,96	35,14±0,77

Tab. č. 26 - Výsledky meraní rádioaktivity vo vzorkách pôd spod byliniek v Bq.kg⁻¹ za rok 2012

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva
Gelnica	¹³⁷ Cs	6,55±0,54
	⁴⁰ K	853,85±21,59
	²²⁶ Ra	25,25±0,94
	²³² Th	42,74±1,24
Hronovce	¹³⁷ Cs	7,30±0,86
	⁴⁰ K	710,18±23,43
	²²⁶ Ra	37,06±1,23
	²³² Th	37,89±1,06
Giraltovce	¹³⁷ Cs	6,15±0,67
	⁴⁰ K	557,93±18,12
	²²⁶ Ra	26,04±1,00
	²³² Th	29,61±1,05
Sereď	¹³⁷ Cs	55,74±2,20
	⁴⁰ K	1247,37±41,76
	²²⁶ Ra	40,40±2,03
	²³² Th	29,35±2,12

Spracoval: RÚVZ Košice, OŽ
február 2013

Tab. č. 27 – Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012 v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Dátum	¹³⁷ Cs	
		Bq.kg ⁻¹ čerstvej váhy	Bq.kg ⁻¹ suchej váhy
II.kvartál			
Krásna n. Hornádom	28.06.2012	< 0,25	< 0,96

Spracoval : RÚVZ Košice, OÖZPŽ
február 2013

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vlastný vodný zdroj-Železničné stavby- Južná trieda 66-kuchynka	Košice	KE	<0,29	0,21±0,06	12,2±3,1	<0,005	0,004±0,001
vodovod verejný-Klub dôchodcov- umývareň-ul. Milosrdenstva	Košice	KE	<0,04	<0,04	<5,7		
vodovod verejný-dispečing TEHO- Budapeštianska-Ľahanovce	Košice	KE	<0,02	0,03±0,01	<5,9		
vodovod verejný-MŠ-Polianska ul.	Košice	KE	<0,04	0,11±0,02	6,0±2,6		
vodovod verejný-Podnikateľské centrum- predsieň WC-Gemerská	Košice	KE	0,02±0,01	0,04±0,01	<5,9		
vodovod verejný-pohostinstvo Flipper- výčap	Košice	KE	<0,04	0,06±0,02	<5,8		
vodovod verejný-Potraviny-Vyšné Opátske	Košice	KE	<0,02	0,05±0,01	<5,8		
vodovod verejný-Reedukačný domov- kuchyňa (Bankov)	Košice	KE	0,15±0,04	0,08±0,02	<5,1		
vodovod verejný-RÚVZ KE, Ipeľská 1, umývarka	Košice	KE	<0,02	0,03±0,01	<5,9		
vodovod verejný-ZOO-AB kuchyňa	Košice	KE	0,03±0,02	0,03±0,01	<5,8		
vodovod verejný-ZŠ Tomášikova-vrátnica	Košice	KE	<0,05	0,04±0,01	<5,2		
vodovod verejný-KC-kuchyňa	Košická Nová Ves	KE	0,05±0,02	0,03±0,01	<4,9		
vodovod verejný-US Steel-kuchyňa	Kráľovce	KE	0,07±0,02	0,05±0,01	<5,0		
vodovod verejný-fy TAMAS (30.1.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,12±0,04	0,07±0,02	<3,8	0,006±0,003	0,019±0,002
vodovod verejný-fy TAMAS (16.2.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,03	0,08±0,02	5,0±2,1		
vodovod verejný-fy TAMAS (27.3.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,04	0,08±0,02	<4,3		
vodovod verejný-fy TAMAS (19.4.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,03±0,01	0,05±0,01	<4,4		
vodovod verejný-fy TAMAS (30.5.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,09±0,04	<0,04	<4,2		
vodovod verejný-fy TAMAS (28.6.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,11	0,07±0,02	<5,8		

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-fy TAMAS (26.7.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	<0,05	4,0±1,8		
vodovod verejný-fy TAMAS (30.8.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,18±0,08	0,06±0,03	<4,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (17.9.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,11	0,15±0,03	<3,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (22.10.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,13	0,08±0,03	<3,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (22.11.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,05	0,04±0,01	<3,6		
vodovod verejný-fy TAMAS (13.12.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,08±0,01	<4,9		
vodovod verejný-MÚMČ-zasadačka	Pereš	KE	<0,04	0,05±0,01	<5,1		
vodovod verejný-Zdrav. stredisko	Seňa	KE	<0,07	<0,04	<5,1		
vodovod verejný-MÚ-kuchynka	Šebastovce	KE	<0,03	0,08±0,02	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Baška	KS	<0,03	0,06±0,01	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Beniakovce	KS	0,06±0,02	0,03±0,01	<4,7		
vodný zdroj pre skupinový vodovod-výtokový kohútik-surová voda	Bidovce	KS	0,19±0,08	0,28±0,04	<4,9		
vodojem-za miestom dávkovania dezinfekčného prostriedku	Bidovce	KS	<0,17	0,28±0,04	<5,0		
vodojem-za miestom dávkovania dezinfekčného prostriedku	Bidovce	KS	<0,15	0,26±0,04	<5,1		
vodovod verejný-OcÚ	Bidovce	KS	0,25±0,09	0,24±0,04	<4,9	<0,005±	0,022±0,003
výtokový stojan-r.d.č.14	Bočiar	KS	0,11±0,06	0,37±0,04	20,1±5,5		
vodovod verejný-reštaurácia Marika-výčap	Budimír	KS	<0,02	0,04±0,01	<6,0		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Budulov	KS	0,10±0,04	0,06±0,02	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Bukovec	KS	<0,04	0,06±0,01	<3,7		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa-jedáleň	Cestice	KS	<0,13	0,11±0,03	<5,2		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Čakanovce	KS	<0,07	0,21±0,02	<5,1		
vlastný vodný zdroj-DD-kuchyňa (Rosná č.3)	Čaňa	KS	0,16±0,07	0,27±0,04	14,2±3,5		
vodovod verejný-PD-výdajňa stravy	Čečejevce	KS	<0,04	0,07±0,01	36,2±9,3		

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Debraď	KS	0,04±0,02	0,05±0,02	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Debraď	KS	0,07±0,02	<0,04	<6,0		
vodovod verejný-OÚ-predsieň WC	Drienovec	KS	0,07±0,03	0,12±0,02	<5,8		
vodovod verejný-Pohostinstvo-sklad	Družstevná pri Hornáde	KS	0,05±0,03	0,13±0,02	11,2±3,5		
vodovod verejný-pohostinstvo Alantik-výčap	Ďurkov	KS	<0,08	0,20±0,03	7,7±2,9		
vodovod verejný-OcÚ-umývarka	Gyňov	KS	<0,14	0,38±0,05	17,4±4,2		
vodovod verejný-r.d.č.65-výtokový stojan na dvore	Háj	KS	<0,07	<0,05	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Herľany	KS	0,02±0,01	0,04±0,01	<6,3		
vodovod verejný-r.d.č.46-kuchyňa	Hrašovik	KS	<0,04	0,04±0,01	<5,2		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Hýľov	KS	0,02±0,01	<0,04	5,0±1,9		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Janík	KS	<0,13	0,08±0,03	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ-kancelária	Jasov	KS	0,15±0,07	<0,05	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Kecerovce	KS	<0,06	0,16±0,02	<5,9		
strojovňa-úpravňa vody	Kechnec	KS	0,17±0,08	0,09±0,03	12,1±3,2		
studňa HGK-1; výtokový stojan	Kechnec	KS	0,18±0,08	0,12±0,03	14,0±3,6		
studňa HGK-2; výtokový stojan	Kechnec	KS	<0,10	0,19±0,03	8,5±2,6		
studňa HGK-5; výtokový stojan	Kechnec	KS	<0,20	<0,09	13,1±3,3		
vodovod verejný-priemyselný park-Magneti Marreli-vrátnica	Kechnec	KS	<0,04	0,03±0,01	<5,6		
vodovod verejný-zdrav. stredisko-predsieň WC	Kechnec	KS	<0,09	<0,04	<5,1		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Kokšov-Bakša	KS	0,06±0,03	0,04±0,01	<4,6		
vodovod verejný-reštaurácia pri Železničnej stanici-výčap	Kysak	KS	<0,09	0,05±0,02	<5,0		

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-predajňa Potraviny	Malá Lodina	KS	<0,09	<0,04	5,8±2,2		
vodovod verejný-Detsky domov-umývarka	Nižná Kamenica	KS	<0,02	0,06±0,01	<5,4		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Nižná Myšľa	KS	0,07±0,03	0,20±0,02	<6,0		
vodovod verejný-ZŠ-kuchyňa	Perín	KS	<0,13	0,12±0,03	<4,9		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Poproč	KS	<0,04	0,06±0,01	<5,4		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Rešice	KS	<0,05	0,07±0,02	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Rozhanovce	KS	<0,02	0,06±0,01	<5,9		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Rudník	KS	<0,04	0,06±0,01	19,6±4,6		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Rudník	KS	<0,02	0,04±0,01	23,5±6,2		
vodovod verejný-r.d.č.67-kuchyňa	Rudník	KS	0,04±0,02	0,07±0,01	12,6±3,2		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Ruskov	KS	0,18±0,08	0,31±0,04	<5,2		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Sady nad Torysou	KS	<0,02	0,04±0,01	<5,3		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Sokol'	KS	0,10±0,05	0,06±0,02	6,6±2,3		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Štós	KS	0,03±0,01	0,04±0,01	<6,0		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Turnianska Nová Ves	KS	<0,17	0,15±0,04	<5,1		
vodovod verejný-OcÚ-chodba	Vajkovec	KS	0,11±0,06	0,11±0,03	5,4±2,2		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Valaliky	KS	<0,07	0,07±0,02	<5,2		
výtokový stojan r.d.č.29	Včeláre	KS	<0,07	<0,04	<5,8		
vodovod verejný-Pohostinstvo-výčap	Velká Ida	KS	0,07±0,03	<0,05	<5,9		
vodovod verejný-Dets. Domov-kuchyňa	Vyšná Kamenica	KS	0,05±0,02	0,07±0,01	<5,1		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Vyšná Myšľa	KS	<0,06	0,09±0,02	11,6±3,6		
vodovod verejný-bytová jednotka č. 16, byt č. 2-kuchyňa	Vyšný Lanec	KS	<0,14	0,07±0,03	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Vyšný Medzev	KS	<0,04	0,05±0,01	<5,9		
vodovod verejný-r.d.p.Jalčovej-Lucia Baňa	Vyšný Medzev	KS	<0,01	0,04±0,01	<6,2		
vodovod verejný-kréma Pod roštami-výčap	Zlatá Idka	KS	0,09±0,03	<0,03	<4,9		
vodovod verejný-Detská poliklinika	Michalovce	MI	0,02±0,01	0,09±0,01	<6,0		

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-Technické a záhradnícké služby	Michalovce	MI	0,05±0,03	0,06±0,01	<9,5		
vodovod verejný-MŠ	Pavlovce nad Uhom	MI	<0,04	0,17±0,02	<9,1		
vodovod verejný-MŠ	Pozdišovce	MI	<0,03	0,08±0,02	<6,3		
vodovod verejný-MŠ	Strážske	MI	<0,01	0,04±0,01	<6,4		
vodovod verejný-ZŠ	Veľké Kapušany	MI	<0,03	0,07±0,01	<5,6		
vodovod verejný-ZŠ	Vojany	MI	0,08±0,02	0,06±0,01	<5,9		
vodovod verejný-OcÚ	Betliar	RV	<0,03	0,05±0,01	<5,1		
vodovod verejný-predajňa Lahôdky	Dedinky	RV	<0,08	0,05±0,01	<5,4		
vodovod verejný-ZŠ-výdajňa stravy	Dlhá Ves	RV	<0,10	<0,05	<5,1		
vodovod verejný-penzión CALISIO-kuchyňa	Dobšiná	RV	<0,03	<0,02	9,0±3,1		
vodovod verejný-hotel Raj-kuchyňa	Dobšinská Maša	RV	0,04±0,02	0,04±0,01	16,9±4,1		
vodovod verejný-SCA-závodná kuchyňa	Gemerská Hôrka	RV	0,18±0,06	0,13±0,03	7,8±2,4		
vodovod verejný-MŠ-výdajňa-školská jedáleň	Gemerská Poloma	RV	0,02±0,01	0,03±0,01	<6,5		
vodovod verejný-ZŠ-výdaj stravy	Hrhov	RV	0,07±0,03	0,04±0,02	<6,7		
vodovod verejný-OÚ-Kultúrny dom	Jablonov nad Turňou	RV	<0,06	<0,04	<6,3		
vodovod verejný-bufet-vstupný areál do jaskyne Domica	Kečovo	RV	<0,04	0,05±0,04	<6,5		
vodovod verejný-OÚ-zariadenie na osobnú hygienu	Pača	RV	0,03±0,01	0,06±0,01	34,5±9,0		
vodovod verejný-PL-kuchyňa	Plešivec	RV	0,05±0,03	<0,04	<6,3		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Roštár	RV	0,18±0,05	<0,05	<5,4		
vodovod skupinový Sobrance-MŠ	Hlivištia	SO	<0,04	0,12±0,01	<4,8		
vodovod verejný-OcÚ	Podhorod'	SO	0,03±0,01	0,05±0,01	<5,5		
vodovod verejný-OcÚ	Priekopa	SO	0,03±0,01	0,07±0,01	<6,1		

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

dokončenie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod Remetske Hámre-MŠ	Remetské Hámre	SO	<0,04	0,08±0,01	<5,1		
vodovod skupinový Sobrance-ZŠ	Sobrance	SO	0,04±0,02	0,09±0,01	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ	Vyšné Nemecké	SO	<0,03	0,19±0,02	<6,3		
vodovod verejný-OcÚ (11.1.2012)	Borša	TV	<0,08	<0,05	<5,7		
vodovod verejný-ZŠ (28.6.2012)	Borša	TV	0,23±0,10	0,23±0,04	<5,3	<0,010	0,016±0,001
vodovod verejný-OcÚ (25.9.2012)	Borša	TV	0,17±0,07	0,24±0,03	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ (27.11.2012)	Borša	TV	0,19±0,08	0,34±0,04	<5,2		
vodovod verejný-OÚ	Brehov	TV	0,12±0,05	0,09±0,02	8,5±3,1		
vodovod verejný-OÚ	Byšta	TV	0,02±0,01	0,06±0,01	<6,5		
vodovod verejný-potraviny COOP Jednota-boťansky skupinový vodovod	Kráľovský Chlmec	TV	0,04±0,02	0,06±0,01	<6,2		
vodovod verejný-OcÚ	Kravany pri Sečovciach	TV	<0,02	0,10±0,01	<9,4		
vodovod verejný-MILK AGRO-vodovod Starina	Sečovce	TV	<0,05	0,04±0,01	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ	Slivník	TV	0,06±0,03	0,12±0,02	<8,6		
vodovod verejný-sídl. SEVER-Boťansky skupinový vodovod	Trebišov	TV	0,03±0,01	0,04±0,01	<6,4		
vodovod verejný-sídl. SEVER-potraviny (vodovod Starina)	Trebišov	TV	0,05±0,02	0,06±0,01	<5,8		

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 29 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Prešovskom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l⁻¹]	Beta [Bq.l⁻¹]	²²²Rn [Bq.l⁻¹]	²²⁶Ra [Bq.l⁻¹]	U_{nat} [mg.l⁻¹]
vodovod verejný - Hydroforka	Vrbov	KK	<0,17	<0,08	10,2±3,1	<0,010	0,016±0,001
vodovod verejný - OcÚ (pri vstupe do vodojemu)	Demjata	PO	0,18±0,07	0,06±0,02	<3,7		

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 30 - Monitoring rádioaktivity minerálnych vôd v Košickom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l⁻¹]	Beta [Bq.l⁻¹]	²²²Rn [Bq.l⁻¹]	²²⁶Ra [Bq.l⁻¹]	U_{nat} [mg.l⁻¹]
vrt G-5 Gajdovka (Anička)	Košice	KE			36,7±9,6	0,458±0,050	0,044±0,002
prameň v dedine	Herľany	KS	0,80±0,12	0,42±0,05	39,4±10,2	0,097±0,011	0,033±0,002
studňa v dedine	Herľany	KS			36,3±9,4	0,259±0,038	0,030±0,001
studňa za dedinou	Herľany	KS			<6,4	0,327±0,041	0,031±0,001

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 31 - Monitoring rádioaktivity minerálnych vôd v Prešovskom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
Hlavný prameň	Bardejovské Kúpele	BJ	<1,24	1,62±0,28	19,1±5,6	0,095±0,011	0,030±0,002
Lekársky prameň	Bardejovské Kúpele	BJ	<1,15	1,49±0,34	10,6±4,0	0,218±0,016	0,055±0,003
tretí prameň	Bardejovské Kúpele	BJ	<1,17	1,43±0,28	11,8±3,6	0,104±0,011	0,050±0,003
vrt Cígeľka	Cígeľka	BJ	9,93±3,97	6,55±1,56	<6,1	0,579±0,026	0,769±0,046
vrt BV-1 Baldovská	Baldovce	LE	0,46±0,13	0,62±0,08	10,0±3,5	0,041±0,008	0,055±0,003
prameň pre verejnosť	Baldovce	LE	0,63±0,31	1,82±0,22	<6,2	0,032±0,007	0,117±0,007
prameň Sv. Ondreja	Sivá Brada	LE	2,75±1,28	4,37±0,39	225,6±28,4	0,524±0,024	0,172±0,010
prameň Sv. Kríža	Sivá Brada	LE	2,34±1,12	4,75±0,41	29,6±3,9	0,897±0,031	0,214±0,012
vrt bazén – tretí vrt (jazierko)	Sivá Brada	LE	4,58±2,01	4,72±0,40	<8,8	0,277±0,018	0,235±0,012
prameň Sv. Ondreja	Sivá Brada	LE	2,85±1,31	5,10±0,40	207,1±26,1	0,342±0,019	0,130±0,007
prameň Sv. Kríža	Sivá Brada	LE	2,91±1,35	5,01±0,43	24,7±3,4	0,912±0,030	0,130±0,007
fľaškovaná voda-vrt S2-Salvatorka	Lipovce	PO	1,36±0,29	1,23±0,13	<6,5	0,379±0,046	0,053±0,003
vrt S2	Lipovce	PO	3,05±0,41	1,74±0,17	7,4±2,8	0,915±0,070	0,113±0,005
vrt S1	Lipovce	PO			15,5±4,6	0,192±0,033	0,048±0,002
vrt Sultánka	Šindliar	PO	<0,25	0,94±0,13	<6,2	0,033±0,007	0,063±0,004
prameň u rómov (Filice)	Gánovce	PP			<8,9	0,250±0,037	0,093±0,004
prameň u bielych	Gánovce	PP			<8,0	0,650±0,058	0,079±0,004
prameň na parkovisku (prameň Andrej)	Hôrka	PP			10,3±3,6	0,228±0,037	0,270±0,013
Smokovecká Kyselka	Starý Smokovec	PP	0,05±0,02	0,03±0,01	96,9±24,5	<0,010	<0,008
vrt LH-1	Legnava	SL	0,37±0,15	<0,13	<6,1	0,030±0,007	0,034±0,002
prameň Michal	Lubovnianske Kúpele	SL	<0,36	0,28±0,08	<5,9	0,030±0,007	0,034±0,002
prameň Veronika	Lubovnianske Kúpele	SL	0,60±0,28	0,57±0,12	<6,0	0,047±0,008	0,034±0,002
prameň Andrej	Lubovnianske Kúpele	SL	<0,23	0,20±0,06	7,9±2,9	0,161±0,014	0,045±0,003
vrt Johanus	Sulín	SL	3,58±0,92	1,67±0,28	<7,1	0,239±0,017	0,062±0,004

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity termálnych vôd v Prešovskom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l⁻¹]	Beta [Bq.l⁻¹]	²²²Rn [Bq.l⁻¹]	²²⁶Ra [Bq.l⁻¹]	U_{nat} [mg.l⁻¹]
vrt 1	Vrbov	KK	15,53±1,37	3,43±0,27	<5,4	2,528±0,054	0,060±0,002
vrt 2	Vrbov	KK	14,48±1,41	4,15±0,31	<5,3	2,338±0,060	0,084±0,003
kráter	Vyšné Ružbachy	SL	1,15±0,36	0,42±0,11	25,3±5,8	0,204±0,016	0,048±0,002
Prameň Izabela	Vyšné Ružbachy	SL	0,67±0,31	0,36±0,12	<5,5	0,224±0,017	0,042±0,002
vrt pri pošte - Jozef	Vyšné Ružbachy	SL	1,46±0,34	0,23±0,09	<5,7	0,249±0,020	0,056±0,002

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 33 - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012

Vodný tok	Lokalita	Okr.	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
Čermel'sky potok (22.11.2012)	Košice - Alpinka	KE	0,11±0,04	0,05±0,02	7,03±0,74	860,53±23,24	25,48±1,05	27,66±0,87
vrt TEST-04 (22.11.2012)	Košice - Jahodná	KE	0,07±0,03	0,05±0,01	10,30±0,80	885,12±24,67	51,30±1,23	37,53±0,96
rieka Hornád (30.1.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,07±0,03	<0,05	-	-	-	-
rieka Hornád (27.3.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,07±0,03	0,10±0,02	0,86±0,28	447,37±12,02	16,26±0,52	18,26±0,47
rieka Hornád (19.4.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,05±0,02	0,14±0,02	0,43±0,04	462,31±7,68	13,97±0,18	16,16±0,19
rieka Hornád (30.5.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,03	0,10±0,02	0,39±0,12	452,78±8,57	14,26±0,27	16,66±0,25
rieka Hornád (28.6.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,05	0,12±0,02	0,50±0,04	425,93±7,09	14,23±0,18	16,27±0,18
rieka Hornád (26.7.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,04	0,14±0,02	0,45±0,04	466,37±7,72	18,43±0,21	24,22±0,31
rieka Hornád (30.8.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,05	0,11±0,02	0,55±0,18	458,18±9,47	16,17±0,36	18,73±0,32
rieka Hornád (17.9.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,17±0,06	0,14±0,02	0,37±0,04	522,62±8,29	-	-
rieka Hornád (22.10.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,13±0,05	0,15±0,02	3,59±0,30	735,12±15,06	25,74±0,56	34,81±0,78
rieka Hornád (22.11.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	0,11±0,02	3,13±0,19	688,75±11,85	27,62±0,35	29,70±0,34

Tab. č. 33 - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012
dokončenie tabuľky

Vodný tok	Lokalita	Okr.	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
rieka Hornád (13.12.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,08±0,04	0,10±0,02	0,72±0,24	539,87±12,59	19,09±0,53	20,39±0,44
Myslavský potok (27.11.2012)	Myslava	KE	<0,07	0,13±0,02	0,45±0,04	595,64±9,40	15,67±0,18	17,73±0,18
potok Belá (22.11.2012)	Košická Belá	KS	0,09±0,03	0,06±0,01	2,41±0,07	708,09±11,38	23,09±0,25	24,91±0,24
Rieka Bodrog (11.1.2012)	Borša	TV	0,05±0,02	<0,02	5,40±0,67	911,40±25,10	32,64±1,10	38,35±1,16
Rieka Bodrog (28.6.2012)	Borša	TV	0,07±0,03	0,11±0,02	2,99±0,17	643,57±10,55	23,47±0,27	35,01±0,42
Rieka Bodrog (25.9.2012)	Borša	TV	<0,08	0,18±0,02	3,62±0,57	868,33±20,30	27,27±0,87	31,76±0,95
Rieka Bodrog (27.11.2012)	Borša	TV	0,14±0,04	0,15±0,02	5,91±0,46	785,78±16,90	24,57±0,63	30,24±0,60

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
 február 2013

Tab. č. 34 - Monitoring rádioaktivity zrážkových vôd v Košickom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l⁻¹]	Beta [Bq.l⁻¹]	¹³⁷Cs [Bq.l⁻¹]	⁴⁰K [Bq.l⁻¹]
sneženie 19.2.2012 - RÚVZ KE - Ipeľská 1	Košice	KE	0,02±0,01	<0,06	<0,003	8,59±0,13

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 35 – Minimálne a maximálne mesačné hodnoty a priemerný mesačný príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ meraný kontinuálne na RÚVZ Košice - Ipeľská 1 v roku 2012

Mesiac	Počet meraní	Mesačné minimum	Mesačné Maximum	Mesačný priemer
Január	31	95,2	99,6	97,5
Február	29	94,3	133,6	102,0
Marec	31	125,9	132,1	129,3
Apríl	30	126,7	134,5	130,6
Máj	31	105,4	127,9	111,6
Jún	30	104,6	131,2	124,1
Júl	31	116,9	129,8	124,5
August	29	121,9	134,4	130,1
September	30	92,6	131,9	99,4
Október	31	96,3	105,2	98,9
November	30	94,2	102,6	97,9
December	31	95,7	105,3	99,4
Celoročný priemer				112,1
Dlhodobý priemer				111,3

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 36 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Stará Voda	TLD	GL	145±5		169±4	
Košice	laboratórny TLD	KE	109±4	115±5	110±4	125±5
Košice	TLD - strecha	KE	126±4	100±5	118±6	120±4
Krásna nad Hornádom	fy TAMAS	KE	98±3	80±4	131±4	125±4
			76±4	113±3	110±4	98±6
			98±3	132±3	128±4	118±3
Krásna nad Hornádom	rieka Hornád	KE	96±4	98±6	128±3	130±4
				110±4	104±4	104±4
			88±3	108±3	112±3	105±4
Košice - Haniska	US Steel - šrotovisko	KE	70±5			
			70±5			
Košice - Šaca	US Steel - šrotovisko	KE		100-125		
Košice - Anička	vrt G-5 - Gajdovka	KE		112±3		
Jahodná	vrt KU 1 RGV	KE				163±7
Jahodná	vrt KU 2 RGV	KE				126±8
Jahodná	TEST 04	KE				94±4
Alpinka	pri moste	KE				76±6
Myslava	Myslavský potok	KE				119±4
Milhošť	TLD	KS	105±4			
Jasov	TLD	KS	110±4		150±4	
Perín	poľnohospodársky dvor	KS	84±4		127±6	68±3
					125±5	
Turnianska Nová Ves	poľnohospodársky dvor	KS	109±9		128±5	
					139±4	
Herľany	studňa za dedinou	KS		111±4		
				106±4		

Tab. č. 36 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

dokončenie tabuľky

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Herľany	prameň v dedine	KS		113±6		
				141±4		
Milhošť	TLD	KS		118±3		
Šemša	r.d. č. 94 - Ďurinda Marek	KS			130 - 170	
Košická Belá	potoky (pred Hotelom)	KS				111±4
Strážske	Steel MILL a.s. - šrotovisko	MI	70±5	100-125		
			70±5			
Rudná	TLD	RV	86±4		154±4	
Spišské Vlasy	TLD	SN	74±4		140±6	
Slatvina	poľnohospodársky dvor	SN	90±8	108±5		
Orechová	TLD	SO	118±3		133±3	
Milhostov	TLD	TV	99±3		129±4	
Borša	rieka Bodrog	TV	97±4	108±3	134±4	48±4
Borša	OcÚ	TV	118±3	113±4	120±4	46±4
Nová Vieska	TLD	TV	94±4		132±3	

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2013

Tab. č. 37 - Prikon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h^{-1}]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Bardejov	TLD	BJ	105±4		123±3	
Cígeľka	vrt CH-1 (Cígeľka)	BJ			127±3	
Bardejovské Kúpele	pred prameňmi	BJ			120±4	
Kamenica nad Cirochou	TLD	HE	112±3	113±3	121±4	133±4
Červený Kláštor	TLD	KK	110±4		146±4	
Kežmarok	mliekareň	KK	114±4	130±3	125±4	60±15
Vrbov	Hydroforka	KK			126±4	
Vrbov	vrt 2	KK			148±4	
Vrbov	vrt 1	KK			151±4	
Sivá Brada	prameň Sv. Kríža	LE	124±4			
Sivá Brada	prameň Sv. Ondreja	LE	119±4			
Sivá Brada	vrt bazén (jazierko)	LE	249±7			
Sivá Brada	inkrustové pole pod bazénom (jazierkom)	LE	151±4			
Baldovce	vrt BV-1	LE		103±3		
Baldovce	vrt pre verejnosť	LE		98±4		
Branisko	triangulačný bod	LE				232±8
Branisko	na kopci pri CHVALABOHU	LE				212±8
Branisko	z boku na svahu	LE				216±5
Branisko	na odstavnom pruhu z kopca na Levoču	LE				136±9
Medzilaborce	TLD	ML	102±3		135±4	
Prešov	TLD	PO	95±4	117±3	135±4	134±4
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO	96±3			
Kendice	šrotovisko	PO		100 - 150		
				100 - 150		

**Tab. č. 37 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)
dokončene tabuľky**

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Lipovce	vrt S2 - Salvatorka	PO		114±4		
Lipovce	vrt S1 - aj pre verejnosť	PO		126±4		
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO		108±3		125±5
Šindliar	vrt Sultanka	PO		121±5		
Štrbské Pleso	TLD	PP	61±4			
Gánovce	TLD	PP	91±4		138±6	
Gánovce	prameň u rómov - Filice	PP		126±6		
Gánovce	prameň u bielych	PP		126±4		
Hôrka	prameň na parkovisku	PP		125±4		
Starý Smokovec	Smokovecká kyselka	PP			146±4	
Štrbské Pleso	TLD	PP			166±4	
Jarovnice	poľnohospodársky dvor	SB	63±4	134±4	134±4	104±4
Plaveč	TLD	SL	112±3		154±4	
Legnava	vrt LH-1	SL			124±4	
Sulín	vrt Johanus	SL			124±4	
Ľubovnianske Kúpele	vrt Veronika + vrt Michal + prameň Andrej	SL			124±4	
Vyšné Ružbachy	vrt Izabela	SL			120±4	
Vyšné Ružbachy	vrt Kráter	SL			149±4	
Vyšné Ružbachy	vrt Kráter - nad vodou	SL			183±3	
Vyšné Ružbachy	vrt Jozef (pri pošte)	SL			138±3	
Tisinec	TLD	SP	57±3		125±4	

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPZ
február 2013

Tab. č. 38 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2012 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	-	-	-	-	114	63	161
Košice	KE	48:43:22	21:14:02	30	88	57	62	92	30	199
Milhost'	KS	48:32:26	21:16:09	-	-	-	-	100	61	144
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	-	-	-	-	100	59	197
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	-	-	-	-	90	72	114
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	-	-	-	-	98	59	181
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	-	-	-	-	105	65	157
Spišské Vlachy	SN	48:56:36	20:48:08	-	-	-	-	97	58	158
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	-	-	-	-	113	64	172

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPZ
február 2013

Tab. č. 39 - Prikon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2012 meraný prenosnými meračmi

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	110	-	150	-	115	68	152
Košice - strecha	KE	48:43:22	21:14:02	126	100	118	120	103	76	130
Milhost'	KS	48:32:26	21:16:09	105	-	118	-	108	57	158
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	99	-	129	-	110	35	182
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	94	-	132	-	111	84	132
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	118	-	133	-	115	60	162
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	86	-	154	-	118	60	158
Spišské Vluchy	SN	48:56:36	20:48:08	74	-	140	-	112	65	153
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	145	-	169	-	130	81	169

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 40 - Prikon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2012 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	-	-	-	-	102	61	171
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	-	-	-	-	106	57	449
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	-	-	-	-	107	70	190
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	31	62	51	82	93	31	195
Medzilaborce	ML	49:15:11	21:54:43	-	-	-	-	98	60	183
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	-	-	-	-	103	69	180
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	46	75	62	69	99	46	168
Stropkov	SP	49:12:53	21:38:47	-	-	-	-	97	57	158
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	-	-	-	-	108	20	341

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2013

Tab. č. 41 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2012 meraný prenosnými meračmi

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	105	-	123	-	111	50	145
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	110	-	146	-	112	58	163
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	91	-	138	-	115	79	151
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	112	113	121	133	108	61	147
Medzilaborce	ML	49:15:11	21:54:43	102	-	135	-	112	66	143
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	112	-	154	-	108	64	154
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	95	117	135	134	111	72	143
Stropkov	SP	49:12:53	21:38:47	57	-	125	-	109	52	184
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	61	-	166	-	113	61	166

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPZ
február 2013

KONTROLA, SŤAŽNOSTI A PETÍCIE

1. Kontrolná činnosť

Vyhodnotenie kontrolnej činnosti odbor kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZ SR) za rok 2012 vypracoval v súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, ako aj v súlade s ostatnými odbornými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Odbor kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období vykonával kontrolnú činnosť v súlade s právnym režimom zákonov :

- č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach
- č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- ako aj ďalšími odborne súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj so všeobecne záväznými právnymi predpismi lex specialis.

Kontrolné akcie boli vykonané ako:

- **plánované kontroly** - v súlade so Zameraním kontrolnej činnosti Úradu verejného zdravotníctva SR na rok 2012, resp. aj ako
- **mimoriadne kontrolné akcie.**

Pri kontrolnej činnosti odbor kontroly, dozoru, a sťažností preveroval súlad príslušnej kontrolovanej oblasti a kontrolovaných skutočností s príslušnými ekonomickými zákonmi, resp. odbornými predpismi vzťahujúcimi sa na danú oblasť, ako aj so zákonom o sťažnostiach.

Predmetom k o n t r o l bolo preverenie dodržiavania nasledovných všeobecne záväzných právnych predpisov :

- a/ zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- b/ zákon 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- c/ zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- d/ zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- e/ zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov,
- f/ zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov,
- g/ zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- h/ zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov
- i/ zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce,
- j/ zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov
- k/ zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- l/ zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

m/ a iné všeobecne záväzné právne predpisy, upravujúce príslušnú špecializovanú odbornú oblasť verejného zdravotníctva lex specialis.

Kontrolné akcie, vyplývajúce zo zamerania kontrolnej činnosti, ako aj mimoriadne kontrolné akcie boli uskutočnené na základe písomných poverení hlavného hygienika SR ÚVZ SR.

Odbor kontroly, dozoru a sťažností celkove v priebehu roku 2012 vykonal kontrolné akcie na ÚVZ SR a na RÚVZ v nasledovnej štruktúre :

celkove : 10 kontrolných akcií
z toho : 8 vyplývajúcich zo zamerania kontrolnej činnosti – plánované kontroly
2 mimoriadne kontrolné akcie

A/ Na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva odbor kontroly, dozoru a sťažností vykonal v priebehu hodnoteného obdobia nasledovné kontrolné akcie:

Celkove : 5 kontrolných akcií na RÚVZ
Z toho: 4 plánované kontrolné akcie
1 mimoriadna kontrola

Plánované kontroly:

- RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- RÚVZ so sídlom v Svidníku
- RÚVZ so sídlom v Čadci
- RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši
- RÚVZ so sídlom v Košiciach

Všetky kontroly v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva boli vykonané odborom kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva SR v súčinnosti s jednotlivými odbormi ÚVZ SR a príslušnými RÚVZ.

B/ Na ÚVZ SR (vnútorná kontrola) – odbor kontroly, dozoru a sťažností v priebehu hodnoteného obdobia vykonal nasledovné kontrolné akcie:

Celkove : 5 kontrolných akcií
Z toho : 4 plánované kontrolné akcie
1 mimoriadna kontrolná akcia

Z uvedených 5 kontrolných akcií vzhľadom na ich charakter išlo o:

- 3 následné finančné kontroly
- 2 kontroly v príslušnej oblasti štátnej správy

Jedna následná finančná kontrola plánovaná na 4. Štvrťrok 2012 je štádiu výkonu a z objektívnych dôvodov prešla do roku 2013 vzhľadom na dlhšiu práceneschopnosť zodpovednej pracovníčky.

OKDAS kontrolné akcie vykonal v nasledovných odborných útvaroch :

- odbor rozpočtu a financovania,

- odbor podpory zdravia
- odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov,
- odbor hygieny životného prostredia,
- odbor legislatívno – právny,
- príslušné odborné útvary podľa zamerania kontrolnej akcie.

Z celkového počtu kontrol vykonaných jednak na príslušných regionálnych úradoch verejného zdravotníctva, ako aj na odborných útvaroch úradu, vzhľadom na charakter a obsah výsledného materiálu (kontrolné zistenia) boli kontrolné akcie ukončené:

- v počte 7 záznamom, kedy neboli zistené nedostatky a
- v počte 2 protokolom, kedy boli zistené nedostatky
- 1 kontrolná akcia z objektívnych dôvodov prešla do roku 2013

V súvislosti s vypracovaním protokolov sa konštatuje, že ani jeden výsledný materiál nebolo potrebné odstúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

Zamestnanci odboru kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období vykonali nasledovné kontrolné akcie :

a/ kontrolné akcie uskutočnené v príslušných odborných útvaroch úradu vyplývajúce zo zamerania kontrolnej činnosti:

- kontrola plnenia úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva na roky 2012 – 2016, zročných k 30.9.2012,
 - následná finančná kontrola pokladnice za 1. štvrtrok 2012, pokladničných kníh a pokladničných dokladov,
 - následná finančná kontrola pokladnice za 2. štvrtrok 2012, pokladničných kníh a pokladničných dokladov,
- mimoriadna kontrolná akcia:**
- zameraná na evidenciu a registráciu zmlúv a ich dodatkov

b/ odborné kontrolné akcie vykonané v súčinnosti s dotknutými odbormi na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR v počte 5:

- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne,
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku,
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach

Ako **mimoriadna kontrolná akcia** bola vykonaná odborná kontrola v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach. Ostatné boli vykonané ako plánované kontrolné akcie v zmysle zamerania kontrolnej činnosti OKDAS.

c/ odbor kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období prešetril sťažnosti, petície a podania v nasledovnom zložení :

- **0 sťažností,**
- **280 podaní**
- **0 petícií**

d/ z celkového počtu 280 podaní bolo:

- **44 prešetrovaných v súčinnosti s RÚVZ**
- **22 bolo postúpených z MZ SR**
- **44 anonymných podaní**

Ostatné podania boli prevažne postúpené na vybavenie regionálnym úradom verejného zdravotníctva, prípadne iným príslušným inštitúciám, napr.:

- Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou
- Štátnej veterinárnej a potravinovej správe
- Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, ďalej Slovenskej obchodnej inšpekcii, Živnostenskému úradu, Národnému inšpektorátu práce, Daňovému úradu a Bratislavskému samosprávnemu kraju.

Vzhľadom na závery kontrolných akcií uskutočnených v roku 2012 ani jeden výsledný materiál z kontroly, alebo z prešetrovania sťažností a podaní nebolo potrebné odstúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

e/ Ďalšie aktivity:

OKDAS zorganizoval školenie pre zamestnancov RÚVZ, ktorí sú zodpovední za agendu sťažností, petícií a podaní, lektormi z Úradu vlády SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR a Ministerstva zdravotníctva SR.

OKDAS poskytoval súčinnosť MZ SR pri výkone kontroly opatrení prijatých z kontrol vykonaných kontrolnými skupinami MZ SR.

Zamestnanci OKDAS sa zúčastnili seminára „Zvyšovanie právneho vedomia v oblasti prevencie korupcie a boja proti korupcii“ organizovaného Úradom vlády SR.

OKDAS poskytoval súčinnosť pri internom audite, ktorý je vykonávaný na ÚVZ SR podľa plánu.

ZDRAVOTNÍCKA INFORMATIKA A BIOŠTATISTIKA

1. Organizácia a podmienky činnosti odboru

1.1 Organizačná štruktúra odboru

Zdravotnícka informatika a bioštatistika je začlenená podľa organizačnej štruktúry jednotlivých RÚVZ v SR do

- odboru zdravotníckej informatiky a bioštatistiky,
- oddelenia podpory zdravia a zdravotníckej štatistiky,
- oddelenia informatiky, štatistiky a vnútornej kontroly,
- oddelenia ekonomiky, rozpočtu a prevádzky,
- úseku regionálneho hygienika,
- odboru alebo oddelenia organizačne - dokumentačného,
- oddelenia dokumentačne právneho, kontroly a informatiky
- osobného úradu,
- oddelenia podpory zdravia,
- oddelenia hospodársko – technických činností,
- oddelenia preventívneho pracovného lekárstva

V RÚVZ, kde nie je obsadené zamestnanecké miesto, sa vykonávajú činnosti v tejto oblasti externými pracovníkmi.

1.2 Personálne obsadenie odboru

Tabuľka 1

	Pracovníci odboru	
	interne	externe
VŠ lekár		
VŠ informatik	15,75	3,9
VŠ bioštatistik	2,2	
SŠ informatik	11,6	0,2
SŠ štatistik	1,1	

Poznámka:

Prepočítaný počet informatikov na úväzok (v desatinných číslach).

1.3.Počítačové a programové vybavenie na úrade

1.3.1. Prepočítaný počet pracovníkov a počet PC na úrade

Tabuľka 2

	Počet pracovníkov	Počet PC / z toho v LAN
Spolu	1536,91	1575/1321

Poznámka:

Prepočítaný počet pracovníkov na úväzok.

1.3.2. Programové vybavenie na úrade na PC

Technické vybavenie úradov bolo priebežne obnovované a upravované pre zabezpečenie plynulého chodu úradov a úloh vyplývajúcich z ich činnosti. Technické vybavenie úradov pozostáva zo siete LAN , v ktorej je zapojených 1 321 pracovných staníc PC. Regionálne úrady využívajú Data projektory, ktoré sa využívajú na prednáškovú, vzdelávaciu a prezentačnú činnosť.

Technické vybavenie úradov je nutné každý rok upgradovať z dôvodu narastajúcich požiadaviek softwarových aplikácií.

Tabuľka 3a

Operačné systémy	Počet užívateľských licencií*
MS Windows 8	5
MS Windows 7	327
MS Windows Vista	111
MS Windows XP	1275
MS Windows 2000	22
MS Windows 98	60
MS Windows 95	32
Staršie MS Windows	2
Iné okrem MS Windows	10

Tabuľka 3b

Kancelárske balíky	Počet užívateľských licencií*
MS Office 2010	224
MS Office 2007	389
MS Office 2003	734
MS Office 2002	19
MS Office 2000	184
MS Office XP	134
Staršie MS Office	43
Iné okrem MS Office	138

Tabuľka 3c

Špecializované APV skupiny	Počet užívateľských licencií*
Zdravotnícke	284
Ekonomické a personálne	163
Registratúrne	540
Právnické	30
Štatistické a matematické	38
Grafické	57

Na oddelení hygieny výživy a oddelení hygieny detí a mládeže sa využíva portálový Informačný systém úradov verejného zdravotníctva IS ÚVZ, kde v priebehu celého roku sa zadávajú resp. aktualizujú údaje o nových resp. aktívnych potravinárskych zariadeniach, údaje z výkonu štátneho zdravotného dozoru, z úradných kontrol potravín, z odberov vzoriek, údaje o výsledkoch laboratórnych vyšetrení vzoriek potravín, pokrmov, predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a pitnej vody.

Na oddelení hygieny výživy sa používa program ALIMENTA, v ktorom sú spracovávané jedálne lístky klientov v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“, pre získanie údajov o druhu a množstve spotrebovaných potravín a o nutričnej hodnote celodennej stravy.

Na oddelení poradne zdravia sa využíva databázový program Test zdravé srdce, v ktorom sú spracúvané údaje ako podkladový materiál za účelom preventívneho vyšetrenia, ako aj o jeho priebehu a súčastiach (dotazník, antropometria, meranie TK, odber kapilárnej krvi na biochemickú analýzu) v rámci základnej poradne zdravia.

Na oddelení hygieny životného prostredia a zdravia sa používajú portálové informačné systémy a to VODA NA KÚPANIE, ktorý sa využíva na zadávanie výsledkov analýz vôd na kúpanie, priebeh letnej turistickej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách, základné informácie o prírodných a umelých kúpaliskách a portálový informačný systém O PITNEJ VODE, do ktorého sú zadávané výsledky analýz pitných vôd.

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva sa využíva program ASTR na evidenciu rizikových prác podľa jednotlivých faktorov, vytváranie požadovaných databáz a výstupných zostáv, ktoré slúžia ako podklady pre rôzne požadované výstupy.

Na oddelení epidemiológie sa využíva portálový informačný systém EPIS, kde sa hlásia infekčné ochorenia a to potvrdené ako i podozrenia z ochorení. Každý prípad sa klasifikuje, uzatvára, zároveň sú k nemu preberané laboratorne protokoly a hlásenia kontaktov. Program slúži pre vytváranie zostáv prenosných ochorení, chrípky a epidémií, ktoré sú využívané pri zostavovaní mesačného výkazu prenosných ochorení, pre potreby spracovania výročnej správy a podľa potreby, napr. pri epidémii chrípky.

V podateľni sa využíva program WINASU pre účely registratúry, ktorý zabezpečuje evidenciu pošty.

Pre právne účely sa využíva program ASPI – databáza platných zákonov.

Na oddelení hospodársko-technických činností sa využívajú programy od firmy ARKOS (LEA UAFALAN) pre účely účtovníctva a VEMA (EKOS) pre evidenciu hnuiteľného a nehnuteľného majetku úradu.

Na oddelení informatiky sa spracováva, vydáva a vedie evidencia skladových zásob v programe LEA SKLADY od firmy ARKOS.

Na osobnom úrade sa využívajú program VEMA (PAM) pre spracovanie personálnych údajov a mzdy.

1.4. Poskytovateľ pripojenie do internetu, Web sídlo úradu, Intranet

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR využívajú ADSL pripojenie a služby Internetu poskytované externe firmou SLOVANET a.s, Mopos Communication s.r.o. a Telekom a.s.. Regionálne úrady verejného zdravotníctva využívajú službu VPN od firmy Slovanet a.s., do ktorej sú zapojené v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR. Firma SLOVANET ďalej poskytuje služby WEB priestoru, FTP, ktoré úrady využívajú.

Tabuľka 4a

Poskytovateľ pripojenia	34x Slovanet, a.s. 1x Mopos Communication s.r.o. 1x Telekom a.s.
-------------------------	--

Tabuľka 4b

webové sídlo - vytvorené	21x interne	15x externe
webové sídlo - aktualizácie	25x interne	11 x externe

Tabuľka 4c

Zriadený intranet v RÚVZ SR	13x
-----------------------------	-----

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR majú vytvorené vlastné web stránky, ktoré prevádzkujú a interne aktualizujú na serveri poskytovateľa internetových služieb firmy SLOVANET a.s., Mopos Communication s.r.o. a Telekom a.s.

2. Vzdelávanie pracovníkov pracujúcich v odbore zdravotnícka informatika a bioštatistika

Vzdelávanie pracovníkov zdravotníckej informatiky a bioštatistiky je zabezpečované formou kurzov na Slovenskej zdravotníckej univerzite, školiacich akcií, odborných seminárov organizovaných jednotlivými RÚVZ v sídle okresu, dodávateľmi softvéru, štúdiom odbornej literatúry a samoštúdiom na internete.

Jednotlivé školiace akcie:

- Inovačný kurz pre informatikov vo verejnom zdravotníctve
- Školenie VEMA – prechod na nový systém V4
- Stretnutie užívateľov programu Vema
- Semináre odborných pracovníkov
- Seminár pre pracovníkov internej kontroly
- Celoslovenská porada informatikov vo verejnom zdravotníctve
- Kurz k Registratúre a úprave písomností
- Školiace akcie organizované dodávateľmi softvéru
- Postupy v oblasti podpory zdravia
- Aktuálna problematika životného prostredia a zdravia
- Dôchodkové poistenie v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení
- Prvá pomoc v krízových situáciách
- Úlohy, ciele a kompetencie VZ
- Právo na prístup k informáciám, ochrana osobných údajov
- Odraz sebahodnotenia na rizikové správanie sa deviatakov ZŠ mesta SNV
- Uverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok, seminár, Žilina, EDOS-PEM
- „Podpora zdravia – Test zdravé srdce“
- Jarná prezentácia SOMI Systems „IT SECURITY
- Surveillance infekcie v mieste chirurg.výkonu po CHE
- 37. dni MUDr. Ivana Stodolu, Nový Smokovec
- Surveillance chronických chorôb, Staré Hory

- Slovenská štatistická konferencia: Európska a slovenská štatistika - teória, politika a prax
- Školenie BOZP a PO
- Prezentačný seminár- Zber a spracovanie dát v prieskumoch a výskumoch
- Prezentačný seminár – Ako vyťažiť maximum z dát a efektívne tvoriť reporty
- Online vzdelávací kurz cez web. portál f. Dashoher Holding s.r.o. Bratislava . kurz zameraný na tvorbu, prehľad, úpravu , obnovu, zadávanie a prehľady web stránok
- Webová prezentácia zmien a testovanie programu WIN ASU od f. IVES Košice /
- Prednášková činnosť KD a CVC

3. Výsledky činnosti odboru

3.1. Hardvérová a softvérová podpora

- Vypracovanie Bezpečnostnej politiky RÚVZ v SR vyplývajúcej z Výnosu MZ SR č.312/2010 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.
- Pravidelná kontrola plnenia bezpečnostnej smernice z Bezpečnostného projektu na ochranu osobných údajov a jeho aktualizácia v závislosti od zmien príslušných legislatívnych predpisov.
- Pravidelná kontrola plnenia Bezpečnostnej politiky RÚVZ v SR vyplývajúcej z Výnosu MZ SR č.312/2010 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.
- Technické zabezpečenie programu Test zdravé srdce.
- Účasť na všetkých výberových konaniach pri nákupe výpočtovej, kancelárskej a telekomunikačne techniky.
- Inštalácia, oprava tlačiarní a výmena tonerov.
- Inštalácia operačných systémov v prípade porúch PC a pri nákupe nových PC, inštalácia upgrade všetkých používaných SW, inštalácia nových SW.
- Individuálne školenia pre zamestnancov pri novom SW.
- Operatívne plnenie úloh vyplývajúcich zo záverov porád regionálneho a hlavného hygienika.
- Spolupráca so štatistickými úradmi pri vyhľadávaní zdravotníckych štatistických údajov pre jednotlivé oddelenia RÚVZ.
- Aktualizácia programu evidencia objednávok, ich plnenie a vystavenie výdajok.
- Aktualizácia programu na komplexnú evidenciu agendy odd. PPL.
- Aktualizácia programu na evidenciu výkonov oddelení HDM a HŽP.
- Prepracovanie programu na evidenciu a vyhodnotenie vzoriek.
- Vytvorenie programu na evidenciu kontroly fajčenia a príspevkov do médií.
- Aktualizácia programu na evidenciu odbornej spôsobilosti.
- Vytvorenie programu na tvorbu testov pre skúšky odbornej spôsobilosti.
- Opravy a údržba HW a spolupráca s autorizovanými servismi.
- Tvorba, údržba a aktualizácia web stránok RÚVZ v SR.
- Údržba LAN siete a jej aktívnych prvkov.
- Administrácia a údržba serverov.
- Spravovanie a údržba emailového koša.
- Pravidelná kontrola a odstraňovanie vírusov, spyware a adware, malware.
- Tvorba prezentácií, plagátov a propagačných materiálov a ich príprava do tlače v grafickom software.

- Vytváranie výberových zostáv v daných programoch.
- Pravidelné zálohovanie údajov na externý hard disk.
- Zaznamenávanie bezpečnostných incidentov a záznam o spôsobe ich riešenia.
- Podpora pri bežných a periodických uzávierkach systémov.
- Štvrťročné odposielanie výkazov za účtovníctvo RÚVZ.
- Spracovanie a sumarizovanie podkladov k Výkazníctvu.
- Mesačné zasielanie vyplnenej tabuľky – „Uverejnené príspevky v médiách za aktuálny mesiac . ”
- Softvérová podpora update KERIO FireWallu a KERIO Mail Servera.
- Prijímanie dennej e-mailovej pošty a jej odovzdávanie na jednotlivé oddelenia.
- Mesačne vytváraná analýza a grafické spracovanie výstupov z programu WIN ASU za jednotlivé odbory / počet rozhodnutí, záväzných stanovísk a počet kontrol v rámci ŠZD/
- Priebežné na základe Bezpečnostného projektu IS vykonávané antivírusové kontroly serverov a počítačov, riešené bezpečnostné hrozby súvisiace s pokusom o prienik škodlivého kódu do jednotlivých počítačov a počítačovej siete.
- Kontrola pravidelných aktualizácií antivírusového programu a zabezpečenie predĺženia licencie na nový rok.
- Hĺbkové kontroly jednotlivých počítačov.
- Vykonávanie monitorovania a kontroly stavu záloh operačných systémov.
- Diagnostikovanie hardvérových a softvérových poruchových stavov.
- Nákup a renovácia tonerov a náplní do tlačiarní, multifunkčných zariadení a kopírovacích strojov.
- Riešenie užívateľských problémov softvérového vybavenia v konzultácii s autormi.
- Vývoj a údržba softvéru – vytváranie aplikácií pre OLM, OCHA a OOZPŽ.
- Analyzovanie počtu výtlačkov a kópií za jednotlivé odbory.
- Presun IT v rámci odboru, medzi budovami detašovaných pracovísk.
- Návrhy konfigurácie IT.
- Pripájanie nových PC do PC siete.
- Inštalácia nových IT zariadení vrátane programového vybavenia.
- Reinštalácia počítačových staníc.
- Servis a testovanie IT.
- Spolupráca s dodávateľskou firmou pre servis IT.
- Demontáž vyradenej IT.
- Kontrola a cieleňá očista jednotlivých PC od škodlivého kódu získaného z internetu.
- Identifikácia a odstraňovanie chýb činnosti hardvéru.
- Zabezpečovanie opráv hardvéru.
- Analyzovanie stavu hardvéru a softvéru, plánovanie investícií.
- Zabezpečovanie a evidencia softvérových licencií a zodpovednosť za dodržiavanie licenčných podmienok.
- Tvorba a aktualizácia hlavnej databázy evidencie renovácie náplní do tlačiarní.
- Tvorba a aktualizácia hlavnej databázy hardvéru a softvéru.
- Zabezpečenie budovania, prevádzky a správy banky údajov vybraných informácií.
- Inštalácia nového systému V4 server a V4 klient pre spracovanie miezd a majetku a ich ďalšie aktualizácie
- Inštalácia nových verzií Vema EKOS (majetok) – podľa potreby, údržba a zálohovanie databázy
- Inštalácia nových verzií Vema mzdy – mesačne, údržba a zálohovanie databázy

- Inštalácia nových verzií Arkos UAFALAN25 – podľa potreby, údržba a zálohovanie databázy
- Aktualizácia web stránky a intranetového portálu úradu
- Prepracovanie štruktúry, obsahu, formy i dizajnu web stránky a jej doplnenie.
- Inštalácia nových verzií programu na evidenciu rizikových prác ASTR
- Update routra pfSense na novšiu verziu

3.2. Semináre a školiace akcie

- Interné školenie k programu WinASU.
- Poradenská činnosť pre pracovníkov RÚVZ v SR v oblasti informatiky , štatistiky a ochrany osobných údajov.
- Školenie zamestnancov „Ochrana osobných údajov - Bezpečnostný projekt RÚVZ“
- Organizovanie odborného seminára.
- Organizovanie celoslovenskej porady informatikov vo verejnom zdravotníctve .
- Kontrola plnenia Bezpečnostnej politiky.
- Poskytnutie intenzívneho kurzu v IKT oblasti (súborová správa) pre interných zamestnancov.
- V rámci zabezpečovania ochrany a bezpečnosti údajov pravidelné preškolenie všetkých zamestnancov a ich oboznamovanie s aktuálnou legislatívou v tejto oblasti na odborných seminároch.
- Organizačná činnosť pri zabezpečení stánku a sprievodnom programe pri výstavách:
 - Zdravý životný štýl na výstavisku EXPO CENTER a.s. Trenčín
 - „Dni zdravia v Trenčianských Tepliciach“ – Kúpeľná dvorana
 - vzdelávania seniorov v Akadémii III. veku Trenčianskeho kraja na výstavisku EXPO CENTER a.s. Trenčín

3.3. Činnosti v spolupráci s ostatnými odbormi RÚVZ

V spolupráci s oddeleniami hospodársko-technických činností a osobnými úradmi pracovníci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky pripravovali a upravovali rôzne výstupné zostavy, štatistické výkazy (reporty) podľa ich potreby. V spolupráci s oddeleniami preventívneho pracovného lekárstva, hygieny výživy, hygieny detí a mládeže, hygieny životného prostredia a zdravia, podpory zdravia, osobným úradom a regionálnym hygienikom pracovníci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky pripravovali a upravovali elektronické informácie, ktoré boli následne publikované na www stránkach RÚVZ v SR:

- Zdravotnícka ročenka okresu Banská Bystrica v porovnaní s okresom Brezno
- Zdravotnícka ročenka Banskobystrického kraja.
- Zabezpečenie výstupov za regionálnu poradňu, spracovanie krajskej databázy a zabezpečenie jeho prevádzky.
- Navrhnutie programovej aplikácie v prostredí MS Access pre centrálnu evidenciu vzoriek v laboratóriách OLM, OCHA a OOZPŽ jej prepojenie s ďalšou aplikáciou,

navrhnutou pre odbor lekárskej mikrobiológie pre potreby evidencie výsledkov a tlače protokolov.

- Analýza a grafické spracovanie výstupov z programu WIN ASU za jednotlivé odbory / počet rozhodnutí, záväzných stanovísk a počet kontrol v rámci ŠZD/
- EPIS – zabezpečenie administrácie informačného systému, administrácia používateľov, mapovanie údajov z kódov EPIS na kódy TESSy, príprava metodických pokynov pre vkladanie údajov, príprava seminárov a školení systému EPIS, spravovanie informačného portálu.
- Pre programovú aplikáciu EPIS – kontrola kvality údajov, špecifické zostavy, export údajov do informačného systému EÚ TESSy.
- Vplyv elektromagnetickej radiácie na zdravie zamestnancov a obyvateľstva. Konzultačná a podporná činnosť pri posudzovaní škodlivých účinkov na zdravie ľudí v pásme neionizujúceho žiarenia.
- Vykonávanie zdravotno - výchovnej činnosť v školských zariadeniach a v kluboch dôchodcov.
- Spolupráca s oddelením HTC – inventarizácia majetku.
- Pre potreby laboratórií a terénnych oddelení vedenie databázy analyzovaných vzoriek a čiastočne aj výsledkov analýz (operatívne rozhodovanie, výročné správy)
- Pre potreby projektu „Program na podporu zdravia znevýhodnených komunit“ sú vykonávané analýzy a prezentácia dát v požadovanom rozsahu a forme.
- Zverejňovanie aktuálnych informácií o situácii vo výskyte akútneho respiračného ochorenia a chrípky.
- Zverejňovanie týždennej aktuálnej peľovej situácie.
- Zverejňovanie aktuálnych informácií zo systému rýchleho varovania.
- Spolupráca s oddelením PPLaT práce na celoštátnom programe IS ASTR.
- Zverejňovanie aktuálnych informácií o epidemiologickej situácii.
- Vykonanie uzávierky prechodu do nového roka v programe LEA_UAFALAN
- Administrácia WinASU (reindex databáz, nový rok, prenos spisov, uzavretie starého roka), aktualizácia a jeho zálohovanie.
- Príprava registratúrneho plánu za oddelenia.
- Aktualizácia podrobnej elektronickej databázy celého počítačového parku.
- Tvorba prezentácie k internému školeniu STN – tvorba písomností.
- Priebežné vyhotovenie preukazov na parkovanie.
- Evidencia inventára.
- Príprava programu na dochádzku na aktuálny rok .
- Príprava, skenovanie, upravovanie a zverejnenie zmlúv a dlžníkov na web sídla RÚVZ v SR.
- Pravidelné zverejňovanie faktúr, objednávok, registrov odborných spôsobilostí na web sídla RÚVZ v SR.
- Strih, export a archivácia videí pre odd. PPL.
- Súčinnosť pri kontrolných činnostiach.
- Správa registratúrneho strediska.

- Poskytovanie konzultačné a poradenské činnosti pre diplomové práce z oblasti zdravia a pre praktikantov na oddeleniach.
- Telefónické konzultácie s pracovníkmi štatistických úradov.
- Riešenie reklamácií na HW v rámci záručného i pozáručného servisu.
- Vypracovanie a zasielanie formulárov podľa požiadaviek nadriadených orgánov.
- Inventarizácia výpočtovej techniky.
- Vypracovaním Bezpečnostného plánu kritickej infraštruktúry pre prvky kritickej infraštruktúry.
- Prezentácie odborných tém pomocou dataprojektora a príprava prezentácií v Power Pointe.
- Zabezpečenie technického vybavenia pre odborné semináre, spracovanie kreditov a tlačenie potvrdení.
- Štatistické spracovanie dát poradne zdravia.
- Realizácia prírastkov a úbytkov v programe VEMA majetok.
- Grafická úprava dokumentov a správ (spracovanie výkazníctva za celý úrad, kompletizovanie odpočtu Programov a projektov a Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva, spracovávanie a kompletizácia výročných správ.)
- Tvorba špecifických grafov a zobrazení v mapách a v GIS - v GIS je pre spracovanie údajov dostupná mapa SR v úrovni krajov, okresov a katastrov obcí, a uličný systém mesta Banská Bystrica.
- Grafický návrh a tlač posterov.
- Podľa požiadaviek jednotlivých oddelení štatistické popisovanie údajov a v nich výbery, sumarizácie a percentuálne vyjadrenia o chorobách z povolania, rizikových prácach.
- Štatistické výstupy z WinAsu v tabuľkovej i grafickej forme.
- Realizácia centrálného zberu údajov o vykonaných kontrolách podľa jednotlivých oddelení a pracovníkov.
- Jednotná evidencia dochádzky pracovníkov v počítačovej aplikácii Excel.
- Aktualizácia údajov v databáze programu „Test zdravé srdce“ po výjazdových vyšetreniach pracovníkmi poradne zdravia.
- Príprava a prenos údajov pre partnerské organizácie, pre poisťovne a štátnu pokladnicu.
- Euro dotazník pre NCZI
- Štatistické zisťovanie za rok 2012 pre NCZI
- Register zdravotníckej techniky - R /MZ SR/ 3-01 – aktualizácia pre NCZI

3.4. Ďalšie špecifické činnosti

Centrálny register prenosných ochorení v SR - EPIS

– s projektom pre informačný systém EPIS súvisia tieto úlohy:

- špecifikácia a rozpočet pre ďalšie požiadavky na rozšírenie systému EPIS
- komunikácia s riešiteľom tvorby a úpravy softvéru
- detailná špecifikácia nových požiadaviek
- kontrola uskutočnenia úprav softvéru

- komunikácia s pracovníkmi siete RÚVZ a lekármi prvého kontaktu za účelom riešenia technických problémov so systémom EPIS
- reklamácia zistených problémov pomocou web aplikácie „Echo“
- kontrola riešení spojených s reklamáciou a schvaľovanie (zamietnutie) riešení

Poradný zbor hlavného odborníka hlavného hygienika pre zdravotnícku informatiku a bioštatistiku vo verejnom zdravotníctve

Plnenie nasledovných úloh:

- úprava osnovy a metodiky výročnej správy pre odbor
- pripomienkovanie legislatívnych dokumentov, podľa požiadaviek ÚVZ SR

Pracovníci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky vykonávajú aj kumulované funkcie – vedenie odboru HTČ, vedenie personálnej a mzdovej agendy, vedenie agendy pre vzdelávacie aktivity, zamestnanec prevádzkovo technického referátu. Vykonávajú úlohy súvisiace s členstvom v Poradnom zbore HH pre zdravotnícku informatiku a bioštatistiku a členstvom v Rade ministra pre medicínsku terminológiu a štandardy zdravotníckej informatiky. Zároveň sú poverení dodržiavaním zákonných ustanovení pri spracúvaní osobných údajov a dodržiavaním informačnej bezpečnosti všetkých informačných systémov verejnej správy. Vykonávajú činnosti spojené s ochranou prvkov kritickej infraštruktúry.

**PUBLIKAČNÁ A PREDNÁŠKOVÁ ČINNOSŤ
RÚVZ v SR za rok 2012**

Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Bratislava hlavné mesto

Odbor hygieny životného prostredia

1. Publikačná činnosť : 0

2. Prednášková činnosť :

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára	Miesto konania	Dátum
MUDr. Duba, S.	Poznatky a problémy pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach	Odborná konferencia pri príležitosti osláv 60. výročia prijatia zákona o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti	Bratislava	15.03.2012
Ing. Mihalčík, L., PhD., Ing. Dvořáček, D.	Review of directive 2002/49/EC based on noise measurements in Bratislava	Medzinárodná konferencia EAA: EURONOISE 2012	Praha, Česká republika	10.-13.06.2012
MUDr. Holíková, J.	Hodnotenie vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie	Odborný seminár k projektu: Tvorba a realizácia vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	Banská Bystrica Banská Bystrica Trnava	08.10.2012 17.10.2012 14.11.2012
MUDr. Holíková, J.	Hodnotenie zdravotných rizík	Odborný seminár k projektu: Tvorba a realizácia vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	Banská Bystrica Banská Bystrica Trnava	08.10.2012 17.10.2012 14.11.2012

Prednášková činnosť (pokračovanie tabuľky) :

MUDr. Holíková, J.	Legislatívne zabezpečenie HIA	Odborný seminár k projektu: Tvorba a realizácia vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	Trnava	14.11.2012
MUDr. Holíková, J.	Základy právnej úpravy starostlivosti o zdravie ľudí	Odborný seminár k odbornej príprave fyzických osôb na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie	Banská Bystrica	15.11.2012
Ing. Mihalčík L., PhD.	Štatistické hladiny hluku – príspevok k tvorbe metodík MZ SR.	Odborná konferencia pod záštitou hlavného hygienika SR: Hodnotenie kvality prostredia 2012	Košice	24.-25.10.2012

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygieny výživy RÚVZ Bratislava hlavné mesto**1. Publikačná činnosť : 0****2. Prednášková činnosť :**

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
MUDr. Tatiana Darulová Mgr. Eva Fitzová	Skúsenosti z kurzov Európskej komisie - tréningový kurz pre inšpektorov „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“	celoslovenská pracovná porada v hygiene výživy	Štrbské Pleso	12.12.2012

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygieny detí a mládeže RÚVZ Bratislava hlavné mesto

1. Publikačná činnosť :

Rončáková, A.: Hygienické kontroly, výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania. In: Školské stravovanie v praxi, www.raabe.sk/ŠSvP, 2012, C2.7

Rončáková, A.:Hygienické požiadavky na školy v prírode. In:www.skolskyportal.sk/www.raabe.sk/ŠSvP, 09 2012,C1.24

Rončáková, A.: Národný program prevencie obezity. In:www.skolskyportal.sk/www.raabe.sk/ŠSvP, 09 2012 A6.3

Rončáková, A.: Stravovanie alergikov v materských školách. In:www.skolskyportal.sk/www.raabe.sk/ŠSvP, 08 2012, B 1.17

Rončáková, A.: Hygienické požiadavky na zariadenia pre deti a mládež, vzdelávacie materiály pre RAABE, 02 2012

Rončáková, A.: Hygienické požiadavky na zariadenia spoločného stravovania, vzdelávacie materiály pre RAABE, 02 2012

Karpatová, E., Kristianová, S.:Prevádzkový poriadok pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi.In: Bezpečnosť pri práci s chemickými faktormi, MŠVVaŠ SR, Štátny inštitút odborného vzdelávania, Štátny pedagogický ústav, 2012, s.14-23.

2. Prednášková činnosť :

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára	Miesto konania	Dátum
Rončáková, A:	Meranie a hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo vnútornom ovzduší MŠ	Gremiálna porada RÚVZ Bratislava hlavné mesto	Bratislava	18.05.2012
Rončáková, A:	Hygienické požiadavky na zariadenia pre deti a mládež	Riaditeľky materských škôl Bratislavského kraja	Bratislava	24.05.2012
Rončáková, A:	Hygienické požiadavky na zariadenia spoločného stravovania	Vedúce školských jedální Bratislavského kraja	Bratislava	21.06.2012
Ibolyová, K.:	Monitoring výživových zvyklostí a výživových preferencií žiakov ZŠ Bratislavského kraja	Gremiálna porada RÚVZ Bratislava hlavné mesto	Bratislava	15.10.2012

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygieny práce RÚVZ Bratislava hlavné mesto

1. Publikačná činnosť:

KRISTIÁNOVÁ, S. 2012. Práca s chemickými faktormi na ZŠ a SŠ, In.: Informačný bulletin HH 4/2012, prezentácie

BARTAL, M a kol. 2012. Bezpečnosť pri práci s chemickými faktormi na základných a stredných školách, Metodický materiál k niektorým právnym a technickým aspektom realizácie školských chemických pokusov. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu SR, Štátny inštitút odborného vzdelávania, Štátny pedagogický ústav, 2012, 88 s. ISBN 978-80-89247-30-1.

2. Prednášková činnosť :

Meno, priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára	Miesto konania	Dátum
Klempová, J.	Hodnotenie profesionálnej expozície vybraným genotoxickým látkam pomocou biologického expozičného testu	IX. Martinské dni pracovného lekárstva	Martin	09. -10. 02. 2012
Kristiánová, S.	Pracovná zdravotná služba – zmeny v legislatívnych úpravách od 01.januára 2012	Odborná konferencia RÚVZ BA pri príležitosti osláv 60. výročia prijatia zákona o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti	Bratislava	15.03.2012
Kristiánová, S.	Práca s chemickými faktormi na ZŠ a SŠ	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR	Vyhne	22.-23.05.2012

Publikačná a prednášková činnosť za odbor epidemiológie RÚVZ Bratislava hlavné mesto

1. Publikačná činnosť :

PERTINAČOVÁ, Jarmila: Odmietnutie alebo odloženie očkovania. In: *Pediatrica pre prax*. roč. 13, 2012, č. 3, s. 11-14

PERTINAČOVÁ, Jarmila: Očkovanie rizikových skupín: očkovanie diabetikov proti vírusovej hepatitíde typu B. In: *Revue medicíny v praxi*. roč. 10, 2012, č. 3, s. 33-35

PERTINAČOVÁ, Jarmila: Kliešťová meningoencefalitída v roku 2011, klinický priebeh a epidemiológia. In: *Via practica*. roč. 9, 2012, č. 5, s. 205-208

2. Prednášková činnosť :

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Truska P., Avdičová M., Vargová M., Tintová Ľ.	Súčasnosť a perspektívy surveillancie pohlavne prenosných infekcií v SR	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9.-11.5.2012
Staneková D., Truska P., Bukovinová P., Nasir J.	Novinky v koinfekcii malárie a HIV	XIII. Prowázekove dni	Komárno	25.10.2012
Böhmová E., Chochol D.	Chríпка na psychiatrických oddeleniach	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12.-14.1.2012
Böhmová E.	Medzinárodný deň hygieny rúk v Ba kraji	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9.-11.5.2012
Böhmová E.	Skúsenosti s výkonom ŠZD v zdravotníckych zariadeniach v Ba kraji	II. Medzinárodná BODE VIP konferencia	Liptovský Ján	13.-15.6.2012
Moravčíková A., Böhmová E.	Individuálna sterilizácia v zdravotníckej praxi	II. celoslovenská konferencia sestier a pracovníkov pracujúcich na pracoviskách OCS	Podhájska	23.-24.3.2012

Böhmová E.	Poznatky a skúsenosti s výkonom ŠZD v zdravotníckych zariadeniach Ba kraja	Odborný seminár pri príležitosti osláv 60.výročia prijatia zákona o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti	Bratislava	15.3.2012
Pertinačová J.	Kliešťová encefalitída v SR, rok 2011, klinika a epidemiológia	III. Slovenský vakcinologický kongres s medzinárodnou účasťou	Štrbské Pleso	12.-14.1.2012
Pertinačová J.	Zmeny v epidemiológii pertussis. Nové poznatky v epidemiológii.	Diskusné sústreďenie v epidemiológii infekčných ochorení	Bratislava	30.1.-2.2.2012
Pertinačová J.	Fakty a mýty o očkovaní.	Seminár RÚVZ BA pri príležitosti 60. výročia vzniku hygienickej služby	Bratislava	15.3.2012
Pertinačová J.	6 rokov od zavedenia vakcíny proti rotavírusom.	Celoslovenská konferencia s medzinárodnou účasťou k nedožitým 96. narodeninám prof. Getlíka.	Bratislava	15.3.2012
Pertinačová J.	EPIS a ochorenia preventabilné očkovaním	Odborné vzdelávanie pre všeobecných lekárov pre dospelých v oblasti očkovania – Problémy očkovania 2012.	Nitra Bratislava Trenčín	22.3.2012 27.3.2012 28.3.2012
Pertinačová J.	Zvyšuje sa riziko KE v SR?	Seminár Fóra infekčnej a tropickej medicíny	Bratislava Žilina	17.4.2012 18.4.2012
Pertinačová J.	Výskyt infekcií CNS na Slovensku.	Konferencia s medzinárodnou účasťou Pediatria pre prax 52. Pediatrické dni.	Bratislava	19.-20.4.2012
Pertinačová J.	Očkovanie dialyzovaných pacientov.	Odborné vzdelávanie pre nefrológov, dialyzačných pracovníkov a revíznych lekárov.	Vyhne	3.5.2012 10.5.2012
Pertinačová J.	Fakty a mýty o očkovaní. XI	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9.-11.5.2012
Pertinačová J.	Očkovanie v ordinácii praktického	Seminár pre všeobecných lekárov pre	Prievidza.	16.5.2012

	lekára pre dospelých	dospelých.	Trnava Dunajská Streda Trenčín	21.5.2012 22.5.2012 23.5.2012
Pertinačová J.	Najčastejšie otázky rodičov odmietajúcich očkovanie	Mediforum – škola očkovania.	Košice Banská Bystrica Piešťany	18.-19.5.2012 25.- 26.5.2012 1.- 2.6.2012
Pertinačová J.	Rotavírusy – sú hrozbou pre naše deti?	Odborný seminár pneumokokové vakcíny a rotavírusy pre pediatrov.	Bratislava	24.5.2012
Pertinačová J.	Nepovinné očkovanie detí a dospelých	Vzdelávací seminár – Očkovať či neočkovať populáciu.	Trnava	30.5.2012
Pertinačová J.	Očkovanie rizikových skupín: očkovanie diabetikov proti VHB.	Seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých.	Komárno	31.5.2012
Pertinačová J.	Fakty a mýty o očkovaní.	Škola vakcinológie	Ráztočno	7.- 8.6.2012
Pertinačová J.	Fakty a mýty o očkovaní	Vzdelávací seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých.	Sielnica	9.6.2012
Pertinačová J.	Prevenencia infekčných ochorení, odmietanie očkovania	XXXVIII. lekárnické dni a XXI. sympóziu klinickej farmácie.	Bratislava	13.-14.9.2012
Pertinačová J.	1.Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2011/2012 a rozbor SARI. 2.Antivakcinisti a ich vplyv na očkovanie.	Odborný seminár – Problémy očkovania.	Trnava Rimavská Sobota Trenčín Bratislava	18.9.2012 19.9.2012 20.9.2012 2.10.2012
Pertinačová J.	Meningokokové ochorenia – výskyt a povedomie verejnosti o ochorení.	Konferencia všeobecných lekárov pre deti a dorast	Trenčianske Teplíce	21.- 22.9. 2012

Pertinačová J.	Meningokokové ochorenia a dostupné možnosti ich prevencie	Cyklus - Moderná škola pediatrie.	Nitra Trenčín Bratislava	26.9.2012, 27.9.2012, 8.10.2012
Pertinačová J.	Hrozia (staro)nové očkovaním preventabilné ochorenia?	XXXIII. Konsolidačná výročná konferencia pre všeobecných lekárov pre dospelých.	Vysoké Tatry	11.- 13.10.2012
Pertinačová J.	Význam kombinovaných vakcín	44. Celoslovenská pediatrická konferencia s medzinárodnou účasťou – Galandove dni.	Martin	22.-23.11.2012
Pertinačová J.	1. Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. 2. Princípy vakcinácie, typy očkovacích látok	Odborný seminár „Hodnota očkovania“ usporiadaný RÚVZ pre sestry a pôrodné asistentky.	Bratislava	6.12.2012, 11.12.2012, 13.12.2012
Pertinačová J.	Surveillance vírusových hepatítid a EPIS.	Monotematický hepatologický deň 2012 MZ SR - vírusové hepatitídy.	Bratislava	7.12.2012
Pertinačová J.	1. Meningokokové invazívne ochorenia a ich prevencia 2. Sú rotavírusy hrozbou pre naše deti?	Odborný seminár pre pediatrov	Malacky	20.11.2012
Csibová V.	Správna aplikácia očkovacích látok.	Odborný seminár „Hodnota očkovania“ usporiadaný RÚVZ pre sestry a pôrodné asistentky.	Bratislava	6.12.2012, 11.12.2012, 13.12.2012
Košarová Z.	Transport a uchovávanie vakcín.	Odborný seminár „Hodnota očkovania“ usporiadaný RÚVZ pre sestry a pôrodné asistentky.	Bratislava	6.12.2012, 11.12.2012, 13.12.2012

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygienických laboratórií RÚVZ Bratislava hlavné mesto

1. Publikačná činnosť :

1. KOLENOVÁ, J. a kol.: Meranie a hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo vnútornom ovzduší materských škôl. In „Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia“, III. vedecká konferencia, 11. septembra 2012, Košice, s. 63-67.

2. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RNDr. J. Kolenová, D. Chmelíková	Objektívizácia pevných aerosólov v pracovnom prostredí	Odborná prax	SZU Bratislava	16.04.2012
RNDr. J. Kolenová, D. Chmelíková	Objektívizácia chemických látok v pracovnom prostredí	Odborná prax	SZU Bratislava	24.10.2012
RNDr. J. Kolenová, D. Chmelíková	Biologické expozičné testy	Odborná prax	SZU Bratislava	07.11.2012

Publikačná a prednášková činnosť za odbor podpory zdravia RÚVZ Bratislava hlavné mesto

1. Publikačná činnosť :

Šebeková K, Kollárová R, Stecová A, Gerová Z et al. Vzťah mikroalbuminúrie a obezity u zdravých mladistvých – predbežné výsledky štúdie „Rešpekt pre zdravie“. Vnitř Lék 2012;58:544-552.ISBN/ISSN:0042-773X

Kollárová R, Gerová Z, Potičný V, Šebeková K. Prevalencia nadhmotnosti a obezity u študentov bratislavských stredných škôl - predbežné výsledky štúdie „Rešpekt pre zdravie“. Česko-slovenská pediatrie, v tlači. ISBN/ISSN: 0069-2328.

2. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Kollárová R., <u>Gerová Z.</u> , Šebeková K.	Jednoduché antropometrické indexy potenciálne využiteľné pri diagnostike celkovej a abdominálnej obezity u mladistvých	Zborník abstraktov vedeckých prác z konferencie 88. Fyziologické dni Hradec Králové 2012,	vydal Tribun EU 2012. s.47, 125 strán. ISBN: 978-80-263-0210-0	
<u>Gerová Z.</u>	Rizikové faktory kardiometabolických ochorení u detí základných škôl mestskej časti Petržalka Bratislava – Petržalka	Celoslovenská porada vedúcich pracovníkov Podpory zdravia Regionálnych úradov verejného zdravotníctva	Remata pri Prievidzi	29.02.-01.03.2012 (prednáška)
Kollárová R, <u>Gerová Z</u> , Potičný V, Šebeková K.	Risk of metabolic syndrome in highschool students.	Bridges in Life Sciences 7th Annual Conference	Budapest	30.3.-1.4.2012, (prednáška)
Kollárová R., <u>Gerová Z.</u> , Šebeková K.	Jednoduché antropometrické indexy potenciálne využiteľné pri	51. fakultná konferencia Študentskej vedeckej odbornej činnosti a VII. vedecká	Lekárska fakulta, Univerzita Komenského	19. 04. 2012

	diagnostike celkovej a abdominálnej obezity u mladistvých	konferencia doktorandov	v Bratislave	
Koszegyová V., <u>Gerová Z.</u> , Wimmerová S.	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou, Životné podmienky a zdravie	Vysoké Tatry	24. – 26. 09.2012
<u>Gerová Z.</u> , Kováčiková H., Psota M., Egnerová A., Dostálová K., Moricová Š. Major	Cardiovascular Risk Factors in Primary school children Petrzalka, the concrete suburb of Bratislava	25 th World Congress of the International Union of Angiology	Praha, Česká republika	1-5.7. 2012 (poster)
Avdičová M., Krištúfková Z., Bérešová J., <u>Gerová Z.</u> , Egnerová A.	Epidemiológia obezity v SR	Dni praktickej obezitológie 2012, 28.09.-29.09.2012	Bardejov	28.09.-29.09.2012
Šebeková K, Kollárová R, Stecová A, Potičný V, <u>Gerová Z.</u>	Vzťah mikroalbuminúrie a obezity u zdravých mladistvých – predbežné výsledky štúdie „Rešpekt pre zdravie“	Fórum verejného zdravotníctva, vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou	SZU Bratislava	18.10.2012 (poster)
Egnerová A, <u>Gerová Z.</u> , Kováčiková H.	Projekt Rešpekt pre zdravie - základné informácie a prínosy pre FVZ	Fórum verejného zdravotníctva, vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou	SZU Bratislava	18.10.2012
<u>Gerová Z.</u> , Koborová I, Šebeková K.	Projekt Rešpekt pre zdravie- predbežné výsledky	Fórum verejného zdravotníctva, vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou	SZU Bratislava	18.10.2012 (prednáška)

Kollarova R. <u>Gerová Z.</u>	Simple antropometric indices potentially usable in diagnostics of obesity in adolescents.	9th International Medical Postgraduate Conference	Hradec Kralove, Czech Republic	22.-23.11.2012, (prednáška)
Psota M., <u>Gerová Z.</u> , Kováčiková H., Egnerová A.	Prevalencia obezity a nadváhy v súbore žiakov základných škôl v Petržalke	<i>Zborník abstraktov vedeckých prác z vedeckej konferencie SLS „Surveillance chronických ochorení“</i>	Staré Hory	29.11.2012(poster)
Koborová I, Kollárová R, <u>Gerová Z.</u> , Potičný V, Šebeková K.	Obezita a tlak krvi u adolescentov v bratislavskom kraji	89.Fyziologické dni	Praha	5.-7.2.2013 (prednáška)
Šebeková K, <u>Gerová Z.</u> , Stecová A, Potičný V, Koborová I, Kollárová R.	Kardiometabolický profil adolescentov – vybrané rizikové faktory u študentov	Nové trendy v prevencii aterosklerózy	Bratislava	14.2.2013 (prednáška)
Béderová A.	Nutričná edukácia v primárnej prevencii	Celoslovenská porada vedúcich pracovníkov Podpory zdravia Regionálnych úradov verejného	Remata pri Prievidzi	29.02.-01.03.2012

		zdravotníctva.		
Béderová A.	Výživa v prevencii a liečbe osteoporózy	Krajský seminár Osteoporóza – príznaky, diagnostika, liečba.	Trenčín	10.2012
Béderová A.	Výživa detí – mýty a fakty	Konferencia MŠ-SR	Bratislava	16-18.10.2012
Béderová A.	Mýty a fakty o výžive	Konferencia Jednoty dôchodcov SR a Centrum Memory Za krajšiu jeseň života	Trenčín	19.10.2012
Béderová A.	Prídavné látky v potravinách, ako čítať etikety	Konferencia ZZV – Výživa detí nové programy.	Bratislava	7.6.2012
Prokop J.	Alzheimerova choroba – možnosti jej predchádzania a prevencia	Deň mozgu	Bratislava - Rača	19.3. 2012
Prokop J.	Psychologické osobitosti starnutia		Jednota dôchodcov Bratislava Staré mesto	12. 4. 2012
Prokop J.	Stres a jeho dôsledky v seniorskom veku.		DD Bratislava Dúbravka	14.6. 2012
Prokop J.	Prechádzanie vzniku Alzheimerovej choroby	Svetový deň Alzheimerovej choroby	Okresná organizácia JDS Bratislava III	21.9.2012

Prokop J.	Príčiny vzniku Alzheimerovej choroby a jej prevencia.	Deň Alzheimerovej choroby	DD Bratislava III	25.9.2012
Béderová A.	Výživa a voľnoradikálové ochorenia		Kivaniš club Bratislava	9.3.2012
Béderová A.	Výživa a prevencia		Telekom Bratislava	23. 5. 2012
Béderová A.	Výživa v prevencii civilizačných ochorení	Dni zdravia	DELL Bratislava	29. 5. 2012
Béderová A.	Výživa vo vyššom veku		DSS Bratislava	14.6.2012
Béderová A.	Výživa a onkologické ochorenia		Liga proti rakovine Bratislava	15.6.2012
Béderová A.	Výživa a onkologické ochorenia		Liga proti rakovine Bratislava	15.6.2012
Béderová A.	Výživa a prevencia civilizačných ochorení	Dni zdravia	DELL-Bratislava	13.9.2012
Béderová A.	Výživa v prevencii osteoporózy	Akadémia staromestského seniora	Bratislava	8.11.12

Béderová A.	Výživa v prevencii osteoporózy	Akadémia staromestského seniora	Bratislava	8.11.12
Béderová A.	Predchádzajme zimným chorobám – výživa, imunita, prevencia.	Akadémia tretieho veku JDS	Bratislava	18.1.2012
Blažová K. Ďurčová.V.	Zdravá výživa detí	Deň zdravia	ZŠ Bratislava - Rača	12.10.2012

Publikačná činnosť zamestnancov RÚVZ Banskobystrického kraja

Kategoríe publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		93
Kód	Názov kategórie	
ACB	Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách	1
ADC	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	8
ADE	Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch	2
ADF	Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch	2
AEC	Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	1
AED	Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	15
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	2
AFG	Abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií	6
AFH	Abstrakty príspevkov z domácich konferencií	32
AFK	Postery zo zahraničných konferencií	2
AFL	Postery z domácich konferencií	3
BCI	Skriptá a učebné texty	1
BDF	Odborné práce v domácich nekarentovaných časopisoch	3
BEE	Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	1
DAI	Dizertačné a habilitačné práce	2
GII	Rôzne publikácie a dokumenty, ktoré nemožno zaradiť do žiadnej z predchádzajúcich kategórií.	12

ACB Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách

- ACB 01 Rovný, I. - Hamade, J. - **Klement, C.** - Oleár, V. - Starzyk, M. - Bielik, I.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva 3 : štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve. - Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2011. - 344 s. - ISBN 978-80-8132-011-8.

ADC Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

- ADC 01 Brenner, D. R. - Boffetta, P. - Duell, E. J. - Bickeböller, H. - Rosenberger, A. - McCormack, V. - Muscat, J. E. - Yang, P. - Wichmann, H.-E. - Brueske-Hohlfeld, I. - Schwartz, A. G. - Cote, M. L. - Tjønneland, A. - Friis, S. - Le Marchand, L. - Zhang, Z.-F. - Morgenstern, H. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Lissowska, J. - Zaridze, D. - Rudnai, P. - **Fabiánová, E.** - Foretova, L. - Janout, V. - Bencko, V. - Schejbalova, M. - Brennan, P. - Mates, I. N. - Lazarus, P. - Field, J. K. - Raji, O. - McLaughlin, J. R. - Liu, G. - Wiencke, J. - Neri, M. - Ugolini, D. - Andrew, A. S. - Lan, Q. - Hu, W. - Orlow, I. - Park, B. J. - Hung, R. J.: Previous lung diseases and lung cancer risk : a pooled analysis from the International Lung Cancer Consortium. In: American journal of epidemiology. - ISSN 0002-9262. - Vol. 176, no. 7 (2012), s. 573-585.
[abstrakt: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22986146>]
- ADC 02 Cote, M. L. - Liu, M. - Bonassi, S. - Neri, M. - Schwartz, A. G. - Christiani, D. C. - Spitz, M. R. - Muscat, J. E. - Rennert, G. - Andrew, A. S. - Bencko, V. - Bickeböller, H. - Boffetta, P. - Brennan, P. - Brenner, H. - Duell, E. J. - **Fabiánová, E.** - Field, J. K. - Foretova, L. - Friis, S. - Harris, C. C. - Holcatova, I.

- Hong, Y. C. - Isla, D. - Janout, V. - Kiemeney, L. A. - Kiyohara, C. - Lan, Q. - Lazarus, P. - Lissowska, J. - Le Marchand, L. - Mates, D. - Matsuo, K.-I. - Mayordomo, J. I. - McLaughlin, J. R. - Morgenstern, H. - Müller, H. - Orlow, I. - Park, B. J. - Raji, O. Y. - Rudnai, P. - Seow, A. - Stucker, I. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Teare, M. D. - Tjønnelan, A. - Ugolini, D. - Heijden, H. F. M. van der - Wichmann, E. - Wiencke, J. K. - Woll, P. J. - Yang, P. - Zaridze, D. - Zhang, Z. F. - Etzel, C. J. - Hung, R. J.: Increased risk of lung cancer in individuals with a family history of the disease : a pooled analysis from the International Lung Cancer Consortium. In: European journal of cancer. - ISSN 0959-8049. - Vol. 48, no. 13 (2012), s. 1957-1968.

[abstrakt: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22436981>]

- ADC 03 Hrubá, F. - Strömberg, U. - Černá, M. - Chunying, Ch. - Narari, F. - Harari, R. - Horvat, M. - **Koppová, K.** - Kos, A. - Krsková, A. - Krsnik, M. - Laamech, J. - Li, Y.-F. - Löfmark, L. - Lundh, T. - Lundström, N.-G. - Lyoussi, B. - Mazej, D. - Osredkar, J. - Pawlas, K. - Pawlas, N. - Prokopowicz, A. - Rentschler, G. - Spěváčková, V. - Spiric, Z. - Tratnik, J. - Skerfving, S. - Bergdahl, I. A.: Blood cadmium, mercury, and lead in children : an international comparison of cities in six European countries, and China, Ecuador, and Morocco. In: Environment international. - ISSN 0160-4120. - Vol. 41, May (2012), s. 29-34.
[<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22257910>]

- ADC 04 Chuang, S. C. - Jenab, M. - Heck, J. E. - Bosetti, C. - Talamini, R. - Matsuo, K. - Castellsague, X. - Franceschi, S. - Herrero, R. - Winn, D. M. - La Vecchia, C. - Morgenstern, H. - Zhang, Z. F. - Levi, F. - Dal Maso, L. - Kelsey, K. - McClean, M. D. - Vaughan, T. - Lazarus, P. - Muscat, J. - Ramroth, H. - Chen, C. - Schwartz, S. M. - Eluf-Neto, J. - Hayes, R. B. - Purdue, M. - Boccia, S. - Cadoni, G. - Zaridze, D. - Koifman, S. - Curado, M. P. - Ahrens, W. - Benhamou, S. - Matos, E. - Laggiou, P. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Olshan, A. F. - Fernandez, L. - Menezes, A. - Agudo, A. - Daudt, A. W. - Merletti, F. - Macfarlane, G. J. - Kjaerheim, K. - Mates, D. - Holcatova, I. - Schantz, S. - Yu, G. P. - Simonato, L. - Brenner, H. - Mueller, H. - Conway, D. I. - Thomson, P. - **Fabiánová, E.** - Znaor, A. - Rudnai, P. - Healy, C. M. - Ferro, G. - Brennan, P. - Boffetta, P. - Hashibe, M.: Diet and the risk of head and neck cancer : a pooled analysis in the INHANCE consortium. In: Cancer causes control. - ISSN 0957-5243. - Vol. 23, no. 1 (2012), s. 69-88.

[abstrakt: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22037906>]

- ADC 05 Chuang, S. C. - Jenab, M. - Heck, J. E. - Bosetti, C. - Talamini, R. - Matsuo, K. - Castellsague, X. - Franceschi, S. - Herrero, R. - Winn, D. M. - La Vecchia, C. - Morgenstern, H. - Zhang, Z. F. - Levi, F. - Maso, L. D. - Kelsey, K. - McClean, M. D. - Vaughan, T. - Lazarus, P. - Muscat, J. - Ramroth, H. - Chen, C. - Schwartz, S. M. - Eluf-Neto, J. - Hayes, R. B. - Purdue, M. - Boccia, S. - Cadoni, G. - Zaridze, D. - Koifman, S. - Curado, M. P. - Ahrens, W. - Benhamou, S. - Matos, E. - Laggiou, P. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Olshan, A. F. - Fernandez, L. - Menezes, A. - Agudo, A. - Daudt, A. W. - Merletti, F. - Macfarlane, G. J. - Kjaerheim, K. - Mates, D. - Holcatova, I. - Schantz, S. - Yu, G. P. - Simonato, L. - Brenner, H. - Mueller, H. - Conway, D. I. - Thomson, P. - **Fabiánová, E.** - Znaor, A. - Rudnai, P. - Healy, C. M. - Ferro, G. - Brennan, P. - Boffetta, P. - Hashibe, M.: Diet and the risk of head and neck cancer : a pooled analysis in the INHANCE consortium. In: Cancer causes & control. - ISSN 0957-5243. - Vol. 23, no. 1 (2012), s. 69-88.

- ADC 06 Rosenberger, A. - Bickeböllner, H. - McCormack, V. - Brenner, D. R. - Duell, E. J. - Tjønneland, A. - Friis, S. - Muscat, J. E. - Yang, P. - Wichmann, H. E. - Heinrich, J. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Lissowska, J. - Zaridze, D. - Rudnai, P. - **Fabiánová, E.** - Janout, V. - Bencko, V. - Brennan, P. - Mates, D. - Schwartz, A. G. - Cote, M. L. - Zhang, Z. F. - Morgenstern, H. - Oh, S. S. - Field, J. K. - Raji, O. - McLaughlin, J.R. - Wiencke, J. - Lemarchand, L. - Neri, M. - Bonassi, S. - Andrew, A. S. - Lan, Q. - Hu, W. - Orlov, I. - Park, B. J. - Boffetta, P. - Hung, R. J.: Asthma and lung cancer risk : a systematic investigation by the International Lung Cancer Consortium. In: Carcinogenesis. - ISSN 0143-3334. - Vol. 33, no. 3 (2012), s. 587-597.
[abstrakt: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22198214>]
- ADC 07 't Mannetje, A. - Zaridze, D. - Bencko, V. - Brennan, P. - Cassidy, A. - **Fabiánová, E.** - Fevotte, J. - Fletcher, T. - Foretova, L. - Janout, V. - Lissowska, J. - Mates, D. - Rudnai, P. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Boffetta, P.: Welding and lung cancer in Central and Eastern Europe and the United Kingdom. In: American journal of epidemiology. - ISSN 0002-9262. - Vol. 175, no. 7 (2012), s. 706-714.
[abstrakt: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22343633>]
- ADC 08 Timofeeva, M. N. - Hung, R. J. - Rafnar, T. - Christiani, D. C. - Field, J. K. - Bickeböllner, H. - Risch, A. - McKay, J. D. - Wang, Y. - Dai, J. - Gaborieau, V. - McLaughlin, J. - Brenner, D. - Narod, S. - Caporaso, N. E. - Albanes, D. - Thun, M. - Eisen, T. - Wichmann, H. E. - Rosenberger, A. - Han, Y. - Chen, W. - Zhu, D. - Spitz, M. - Wu, X. - Pande, M. - Zhao, Y. - Zaridze, D. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Lissowska, J. - Rudnai, P. - **Fabiánová, E.** - Mates, D. - Bencko, V. - Foretova, L. - Janout, V. - Krokan, H. E. - Gabrielsen, M. E. - Skorpen, F. - Vatten, L. - Njølstad, I. - Chen, C. - Goodman, G. - Lathrop, M. - Benhamou, S. - Vooder, T. - Vålk, K. - Nelis, M. - Metspalu, A. - Raji, O. - Chen, Y. - Gosney, J. - Liloglou, T. - Muley, T. - Dienemann, H. - Thorleifsson, G. - Shen, H. - Stefansson, K. - Brennan, P. - Amos, C. I. - Houlston, R. - Landi, M. T. - for TRICL Research Team: Influence of common genetic variation on lung cancer risk : meta-analysis of 14,900 cases and 29,485 controls. In: Human molecular genetics. - ISSN 0964-6906. - Vol. 21, no. 22 (2012), s. 4980-4995.
[abstrakt: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22899653>]
[FT: <http://hmg.oxfordjournals.org/content/21/22/4980.long>]

ADE Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch

- ADE 01 Dado, M. - Hnilica, R. - Schwarz, M. - **Frič, M.**: Meranie a predikcia hluku v priemyselných halách. In: Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti [= Journal of safety research and applications (JOSRA)] [online]. - ISSN 1803-3687. - Roč. 5, č. 1-2 (2012), nestr.
[<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-01-02-2012/mereni-hluku-v-halach.html>.]
- ADE 02 Kuulasmaa, K. - Tolonen, H. - Koponen, P. - Kilpeläinen, K. - **Avdičová, M.** - Broda, G. - Calleja, N. - Dias, C. - Gösswald, A. - Kubinova, R. - Mindell, J. - Männistö, S. - Palmieri, L. - Tell, G. S. - Trichopoulou, A. - Verschuren, W. M.: An overview of the European Health Examination Survey pilot joint action. - In: Archives of public health. - ISSN 0778-7367. - Vol. 70, no. 20 (2012), nestr. [5 s].
[<http://www.archpublichealth.com/content/pdf/0778-7367-70-20.pdf>]
[doi: 10.1186/0778-7367-70-20]

ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

- ADF 01 **Avdičová, M.:** Epidemiológia invazívnych meningokových nákaz na Slovensku. In: Revue medicíny v praxi. - ISSN 1336-202X. - Roč. 10, č. 6 (2012), s. 15-16 a 20.
- ADF 02 Borsányiová, M. - Sobotová, Z. - **Kissová, R. - Klement, C. - Bopegamage, S.:** Virologická diagnostika : možnosti súčasnej virologickej diagnostiky na Slovensku z virologického pohľadu. In: Interná medicína. - ISSN 1335-8359. - Roč. 12, č. 7-8 (2012), s. 285-288.

AEC Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

- AEC 01 Dado, M. - Schwarz, M. - **Frič, M.:** Predikcia hlukovej záťaže v pracovnom prostredí priemyselných hál. In: Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci 2012 : 12. ročník mezinárodnej konferencie : zborník prednášok : VŠB - TU Ostrava, 15. května 2012. - Ostrava : Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, [2012]. - ISBN 978-80-248-2670. - S. 1-6.

AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

- AED 01 **Adamčáková, Z. - Fabiánová, E. - Král, P. - Nedelová, G. - Kačšáková, A. - Grendár, M.:** Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku ESNAP - prvé výsledky [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 81-87.
- AED 02 **Adamčáková, Z. - Koppová, K. - Bartová, P. - Bobál'ová, P. - Hrubá, F.:** Obsah kadmia, olova a ortuti v krvi žien : 2. fáza projektu PHIME v SR - prvé výsledky [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 17-23.
- AED 03 **Borošová, D. - Karásek, M.:** Analýza a hodnotenie obsahu toxických prvkov v sušených čajoch. In: Laboralim 2012 : zborník vedeckých prác. - Bratislava : Slovenská technická univerzita, 2012. - ISBN 978-80-227-3696-1. - S. 57-61. [Laboralim 2012, Banská Bystrica, 31. 1. - 1. 2. 2012]
- AED 04 **Borošová, D. - Krčmová, E. - Plížiková, A. - Vassányi, Z. - Majoroš, J. - Kráľovičová, E. - Dubajová, J. - Kukučová, M. - Šošková, Ľ. - Janošek, J.:** Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk. In: Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia 3 : recenzovaný zborník vedeckých prác / Edit. G. Holéczyová, A. Hudák, S. Růžička. - Košice : Univerzita P. J. Šafárika, 2012. - ISBN 978-80-7097-985-3. - S. 74-79.
- AED 05 Dado, M. - Hnilica, R. - Schwarz, M. - **Frič, M.:** Porovnanie predikovaných a nameraných ekvivalentných hladín hluku vzhľadom na posudzovanie rizika z expozície hluku. In: Nové trendy akustického spektra : vedecký recenzovaný zborník / Edit. M. Čulík, A. Danihelová, M. Němec. - Zvolen : Technická univerzita, 2012. - ISBN 978-80-228-2371-5. - S. 31-37.

- [7th International Conference Material - Acoustics - Place 2012, Zvolen, Slovakia, 12 - 14 Sept 2012.]
- 2012** Dado, M. - Hnilica, R. - Schwarz, M. - **Frič, M.**: Comparison of predicted and measured equivalent noise levels with respect to risk assessment at workplaces [abstrakt, CD-ROM]. In: 7th International Conference Material - Acoustics - Place 2012 : book of abstracts : Zvolen, 12 - 14 Sept 2012. - [Zvolen : Technická univerzita, 2012]. - ISBN 978-80-228-2372-2. - Nestr. [2 s.]. [http://www.acoustics.sk]
- AED 06 Dado, M. - Schwarz, M. - **Frič, M.**: Assessment of differences between task-based and full-shift methods for measurement of occupational noise exposure. In: Akustika. - ISSN 1801-9064. - Roč. 17, č. březen (2012), s. 2-5.
- AED 07 Dado, M. - Šípoš, J. - **Frič, M.**: Porovnanie základných stratégií merania na určenie expozície hluku na pracovisku. In: Acta Universitatis Matthiae Belii : séria Environmetálne manažérstvo. - ISSN 1338-449X. - Roč. 13, č. 2, (2011), s. 34-40.
- 2011** Dado, M. - Šípoš, J. - Schwarz, M. - **Frič, M.**: Determination of occupational noise exposure : agreement between task-based and full-day measurement strategies. In: Material - Acoustics - Place 2011 : proceedings of the 6th international conference. - Zvolen : Technická univerzita, 2011. - ISBN 978-80-228-2258-9. - S. 43-46. [KEGA 007TUZVO-4/2011.]
- AED 08 **Fabiánová, E.**: Prevencia expozície karcinogénom pri práci v praxi. In: Životné podmienky a zdravie : zborník vedeckých prác. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 399-410. [FT: http://www.fmed.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/ustavy/hygiena/ZPaZ2012.pdf]
- AED 09 **Fabiánová, E.**: Prevencia expozície karcinogénom pri práci v praxi [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 399-410.
- AED 10 **Frič, M.** - Dado, M. - **Fabiánová, E.**: Modelovanie a vizualizácia imisií hluku v pracovnom prostredí : prípravná štúdia. In: Acta Universitatis Matthiae Belii : séria Environmetálne manažérstvo. - ISSN 1338-449X. - Roč. 14, č. 2, (2012). [v tlači]
- AED 11 **Koppová, K.** - Gajdošová, E. - **Bartová, P.** - **Slotová, K.** - Bakošová, M. - **Ďateľová, M.** - Hrubá, F.: Medzinárodný projekt PHIME - obsah kadmia, olova a ortuti v krvi detí žijúcich vo vidieckej, mestskej a priemyselnej oblasti [CD-ROM]. In: Životné podmienky a zdravie / Edit. J. Jurkovičová, Z. Štefániková. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. - ISBN 978-80-7159-211-2. - S. 24-30.
- AED 12 Mikas, J. - **Klement, C.** - Žampachová, A.: Organizácia a úlohy verejného zdravotníctva v Slovenskej republike pri riešení biologického ohrozenia verejného zdravia. In: 15. ročník medzinárodnej konferencie Medicína katastrof. [S.l.: s.n., 2012]. [Tatranské Zruby, 30. 5. 2012 - 1. 6. 2012.]
- AED 13 Nagyová, I. - **Borošová, D.**: Porovnanie metód pre účely stanovenia kovov pri sledovaní rizík zo starých banských činností. In: Acta Universitatis Matthiae Belii

: Sériá Chémia, no. 12. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2010. - ISBN 978-80-557-0069-4. - S. 24-31.

2010 Borošová, D. - Nagyová, I.: Porovnanie metód pre účely stanovenia kovov pri sledovaní rizík zo starých bankských činností [prezentácia]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2010. - [31 sn.].
[Vedecký seminár Súčasnosť a perspektívy riešenia starých bankských záťaží, Banská Bystrica, 7. 6. 2012]

- AED 14 Švihrová, V. - Buchancová, J. - Hudečková, H. - **Avdičová, M.**: Kliešťová encefalitída z pohľadu profesie v epidemiologickom informačnom systéme SR [CD-ROM]. In: 9. martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie : zborník plných textov : publikácia vybraných vedeckých a odborných prác s odboru pracovné lekárstvo a toxikológia : 9. - 10. február 2012, Martin. - Martin : Jessseniova lekárska fakulta univerzity Komenského, 2012. - ISBN 978-80-89544-13-4. - S. 220-223.
[Tlačená verzia: Pracovné lekárstvo a toxikológia : nové poznatky a skúsenosti / Edit a zost. O. Osina, L. Mušák. - Martin : Jessseniova lekárska fakulta univerzity Komenského, 2012. - ISBN 978-80-895444-14-1. - 304 s.]
2012 Švihrová, V. - Buchancová, J. - Hudečková, H. - **Avdičová, M.**: Kliešťová encefalitída z pohľadu profesie v epidemiologickom informačnom systéme SR [abstrakt]. In: 9. martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie : program - abstrakty : 9. - 10. február 2012, Martin. - Martin : Jessseniova lekárska fakulta univerzity Komenského, 2012. - ISBN 978-80-89544-12-7. - S. 43.

- AED 15 **Trnková, K.**: Ekológia a rozšírenie medicínsky významných voľne žijúcich meňaviek v bazénoch. In: Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012 : zborník prednášok a posterov : Nový Smokovec, 12. 9. - 14. 9. 2012. - Bratislava; Praha : Československá spoločnosť mikrobiologická, 2012. - ISBN 978-80-971197-2-0. - S. 73-75.

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

- AFD 01 **Frič, M.**: Aplikácia základných metód zníženia hlučnosti na pracoviskách [CD-ROM]. In: Zdravie budúcich generácií : zborník : 1. fórum verejného zdravotníctva, Bratislava, 23. 9. 2010. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2010. - ISBN 978-80-89352-44-9. - S. 110.
2010 Frič, M. - Fabiánová, E. - Dado, M.: Aplikácia základných metód zníženia hlučnosti na pracoviskách [poster].
[Zdravie budúcich generácií, 1. fórum verejného zdravotníctva, Bratislava, 23. 9. 2010.]
- AFD 02 Pačutová, L. - Šarmírová, S. - Štípalová, D. - Sobotová, Z. - **Klement, C.** - Bopegamage, S.: Tissue tropism of passaged isolate of aseptic meningitis patient - In: Študentská vedecká konferencia PriF UK 2012 : Bratislava, 25. 4. 2012. - Bratislava : PriF UK, 2012. - ISBN 978-80-223-3213-2. - S. 528-532.

AFG Abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií

- AFG 01 **Avdičová, M.** - **Francisciová, K.** - **Kerlik, J.**: Establishing a new national HES in Slovakia [abstrakt]. In: European journal of public health. - ISSN 1101-1262. - Vol. 21, suppl.1 (2011), s. 96-97.

[4th European Public Health Conference „Public Health and Welfare - Welfare Development and Health“, Copenhagen 9 - 12 November 2011.]
[http://eurpub.oxfordjournals.org/content/21/suppl_1/10.full.pdf+html]

- AFG 02 **Avdičová, M.** - Kološová, A.: Salmonella enteritidis outbreak associated with contaminated eggs in Slovakia, May 2012 [abstrakt]. In: European Scientific Conference on Applied Infectious Disease Epidemiology : abstract book : 24 - 26 October 2012, Edinburgh, UK. - [Stockholm : European Centre for Disease Prevention and Control, 2012]. - S. 25.
- AFG 03 Bopegamage, S. - Stipalova, D. - Sojka, M. - Borsanyiova, M. - Sarmirova S. - Sobotova, Z. - Berakova, K. - Gomolcak, P. - Bhide, M. - **Klement, C.**: Difference in virulence phenotype of Coxsackieviruses B4 and B5 isolates [abstrakt]. In: Biopolymers and cell. - ISSN 1993-6842. - Vol 28, suppl. 2 (2012), s. 64.
[7th Annual Conference Science and Art for the Advancement in Medicine „Bringes in Life science“, March 30-April 1, 2012, Budapest, Hungary.]
[<http://www.biopolymers.org.ua/>]
- AFG 04 **Fabiánová, E.**: New health examination survey in Slovakia [abstrakt]. In: European Health Examination Survey Conference „Monitoring the Health of Europeans : proceedings : 6 - 7 March 2012, Brussels, Belgium. - [Helsinki : European Health Examination Survey, 2012]. - Nestr. [2 s.].
[http://www.ehes.info/EHES_conference/EHES_Conference_proceedings.pdf]
2012 Fabiánová, E.: New health examination survey in Slovakia [prezentácia]. Banská Bystrica : Regional Authority of Public Health, 2012. - [24 sn.].
[European Health Examination Survey Conference „Monitoring the Health of Europeans, 6 - 7 March 2012, Brussels, Belgium.]
[http://www.ehes.info/EHES_conference/EHES_Conference_proceedings.pdf]
- AFG 05 **Frič, M.** - **Fabiánová, E.** - Dado, M.: Monitoring and assessment of the noise exposure and risk of hearing loss due to noise at work [abstrakt]. In: Globální problémy veřejného zdravotnictví 2012 : sborník abstrakt : Ostrava, 16. - 17. 5. 2012. - Ostrava : Ostravská univerzita, 2012. - ISBN 978-80-7368-805-9. - S. 42.
2012 Frič, M. - **Fabiánová, E.** - Dado, M.: Sledovanie a posúdenie zhoršenia sluchu vplyvom hluku pri práci [poster].
[Globální problémy veřejného zdravotnictví 2012, Ostrava, 16. - 17. 5. 2012.]
- AFG 06 Halzlová, K. - **Slotová, K.** - Jajcaj, M.: Democophes : investigation of mother's and children exposure to environmental contaminants in Slovakia [abstakt]. In: Human Biomonitoring (HBM) - Linking Environment to Health and Supporting Policy. - [Nicosia : Ministry of Health, 2012]. - S. 86.
[Konferencia Human Biomonitoring (HBM) - Linking Environment to Health and Supporting Policy, Larnaca, Cyprus, 22. - 25. 10. 2012.]

AFH Abstrakty príspevkov z domácich konferencií

- AFH 01 **Avdičová, M.** - **Francisciová, K.** - Kamenský, G.: Výskyt rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení - výsledky prvej národnej štúdie [abstrakt]. In: Cardiology letters. - ISSN 1338-3655. - Roč. 21, suppl. 1 (2012), s. 8S.
[17. kongres Slovenskej kardiologickej spoločnosti, Bratislava, 11. - 13. október 2012].

[http://sks.webcentrum.eu/images/stories/aktuality/2012/supplementum_2012a.pdf]

- AFH 02 **Avdičová, M. - Francisciová, K.**, - Kamenský, G.: Výskyt rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení : výsledky prvej národnej štúdie [abstrakt, CD-ROM].
[Konferencia „Surveillance chronických ochorení“, Staré Hory, 28. - 29. 11. 2012.]
- AFH 03 **Avdičová, M. - Francisciová, K. - Námešná, J.**: Vzťah obezity k ostatným rizikovým faktorom srdcovo-cievnych ochorení : výsledky celonárodnej štúdie EHES [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie 2012 : zborník abstraktov konferencie. - [Piešťany : Slovenská spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých, 2012]. - S. 7-9.
- AFH 04 **Avdičová, M.** - Krištúfková, Z. - **Bérešová, J.** - Gérová, Z. - Egnerová, A.: Epidemiológia obezity v Slovenskej republike [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie 2012 : zborník abstraktov konferencie. - [Piešťany : Slovenská spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých, 2012]. - S. 5-7.
- AFH 05 **Avdičová, M.** - Krištúfková, Z.: Epidemiologický informačný systém - výsledky 5-ročného využívania v surveillance prenosných chorôb v SR [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [2 s.].
- AFH 06 **Borošová, D. - Krčmová, E. - Pížiková, A. - Vassányi, Z.** - Majoroš, J. - Kráľovičová, E. - Dubajová, J. - Kukučová, M. - Šošková, L. - Janošek, J.: Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk [abstrakt]. In: Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia : program a zborník abstraktov : 3. vedecká konferencia : 11. september 2012, Košice. - Košice : Technická univerzita, 2012. - ISBN 978-80-7097-952-5. - S. 18.
- AFH 07 **Bottková, E. - Klement, C. - Mad'arová, L.** - Hupková, H. - **Avdičová, M. - Čamajová, J.**: Surveillance invazívnych pneumokokových infekcií na Slovensku [abstrakt, CD-ROM]. In: 2. fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve“ : program a zborník abstraktov : Bratislava, 18. 10. 2012. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, [2012]. - S. 53.
2012 **Bottková, E. - Klement, C. - Mad'arová, L.** - Hupková, H. - **Avdičová, M. - Čamajová, J.**: Surveillance invazívnych pneumokokových infekcií na Slovensku [poster].
[2. fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve“, Bratislava 18. 10. 2012.]
- AFH 08 **Ďateľová, M.** - Alberty, R.: Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte ZDZR 2 [abstrakt]. In: 10. jubilejné slovenské obezitologické dni s medzinárodnou účasťou : 9. - 10. november 2012, Vyhne : program + abstrakt. - [Bratislava : Slovenská lekárska spoločnosť, 2012]. - S. 11-12.
2012 **Ďateľová, M.** - Alberty, R.: Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte ZDZR 2 [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie 2012 : zborník abstraktov konferencie. - [Piešťany : Slovenská spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých, 2012]. - S. 12.
2012 **Ďateľová, M.** - Alberty, R.: Vzťah obezity a rizikového cholesterolu

- v projekte Zdravé deti v zdravých rodinách - 2. etapa [abstrakt, CD-ROM].
[Konferencia „Konferencia „Surveillance chronických ochorení““, Staré Hory, 28. - 29. 11. 2012.]
- AFH 09 **Fabiánová, E.** - Darmová, I. - Kortiš, M. - **Krčmová, E.**: Riešenie zníženia expozície polycyklickým aromatickým uhl'ovodíkom [abstrakt]. In: 9. martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie : program - abstrakty : 9. -10. február 2012, Martin. - ISBN 978-80-89544-12-7. - S. 20-21.
- AFH 10 **Francisciová, K.** - **Avdičová, M.**: Kam sa uberá výskyt rizikových faktorov chronických chorôb - výsledky prvej národnej štúdie [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.].
- AFH 11 **Francisciová, K.** - **Avdičová, M.** - **Námešná, J.**: Vzťah obezity k ostatným rizikovým faktorom srdcovo-cievnych ochorení. Výsledky 2. národnej štúdie EHES [abstrakt, CD-ROM].
[Konferencia „Konferencia „Surveillance chronických ochorení““, Staré Hory, 28. - 29. 11. 2012.]
- AFH 12 Hudečková, H. - **Klement, C.** - Hupková, H.: Význam surveillance invazívnych pneumokokových ochorení 2012 [abstrakt]. In: Peditria. - ISSN 1336-863X. - Roč. 7, suppl. (2012), s. 21.
Hudečková, H. - **Klement, C.** - Hupková, H.: Význam surveillance invazívnych pneumokokových ochorení 2012 [abstrakt].
[3. slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov, Štrbské Pleso, 12. - 14. 1. 2012.]
- AFH 13 Hujová, Z. - Kobanová, J. - **Ďatelová, M.** - Figlárová, J.: Obezita a životný štýl u detí okresu Banská Bystrica : porovnanie vidieckych a mestských probandov [abstrakt].
<http://konferencie.ukf.sk/index.php/phdconf/phdconf2010/paper/view/201>
[11. vedecká konferencia doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov : 23. septembra 2010, Nitra.]
- AFH 14 **Kissová, R.** - **Klement, C.**: Izolácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov z klinických materiálov a z odpadových pôd na virologickom oddelení lekárskej mikrobiológie [abstrakt]. In: 9. odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : program a zborník abstraktov : Bratislava, 27. 3. 2012. - [Bratislava : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2012]. - Nestr. [1 s.].
2012 **Kissová, R.** - **Klement, C.**: Izolácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov z klinických materiálov a z odpadových pôd na virologickom oddelení lekárskej mikrobiológie [poster].
[9. odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27. 3. 2012.]
- AFH 15 **Klement, C.** - **Kissová, R.** - Lengyelová, V. - Štípalová, D. - Sobotová, Z. - Galama, J. - Bopegamage, S.: Monitoring ľudských enterovírusov v Slovenskej republike v rokoch 2001 až 2011 [abstrakt, CD-ROM]. In: 2. fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve“ : program a zborník abstraktov : Bratislava 18. 10. 2012. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, [2012]. - S. 12-13.

- AFH 16 **Kontrošová, S.** - Hořková, K.: Výskyt chronickej obštrukčnej choroby pľúc u klientov poradní zdravia na Slovensku v roku 2011 [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.].
- AFH 17 **Kontrošová, S.** - **Vrbanová, H.**: Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie 2012 : zborník abstraktov konferencie. - [Piešťany : Slovenská spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých, 2012]. - S. 11.
2012 **Kontrošová, S.** - **Vrbanová, H.**: Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR [abstrakt, CD-ROM].
 [37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“, Nový Smokovec, 16. - 17. október 2012.]
2012 **Kontrošová, S.,- Vrbanová, H.**: Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR [poster].
 [Konferencia „Konferencia „Surveillance chronických ochorení““, Staré Hory, 28. - 29. 11. 2012.]
- AFH 18 Krištúfková, Z. - **Avdičová, M.**: Výskyt a možnosti prevencie pertussis [abstrakt]. In: 9. odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : program a zborník abstraktov : Bratislava, 27. 3. 2012. - [Bratislava : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2012]. - Nestr. [1 s.]
- AFH 19 **Mad'arová, L.** - **Klement, C.** - **Bottková, E.** - **Avdičová, M.** - **Morihladková, V.**: Možnosti laboratórnej diagnostiky pertussis : odporúčania EÚ Pertstrain group [abstrakt]. In: 9. odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : program a zborník abstraktov : Bratislava, 27. 3. 2012. - [Bratislava : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2012]. - Nestr. [1 s.]
- AFH 20 **Morihladková, V.** - **Avdičová, M.**: Aktuálny výskyt zoonóz v SR [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.]
- AFH 21 **Námešná, J.** - **Avdičová, M.**: Systém pre surveillance v EÚ a kvalita slovenských dát [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.]
- AFH 22 **Striežová, E.** - **Košťanová, Z.**: Meningokoková meningitída v komunite bezdomovcov [abstrakt]. In: Pediatria. - ISSN 1336-863X. - Roč. 7, suppl. (2012), s. 26.
 [III. slovenský vakcinologický kongres určený pre lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov, Štrbské Pleso, 12. - 14. 1. 2012.]
- AFH 23 Šarmírová, S. - Pačutová, L. - Borsányiová, M. - Sobotová, Z. - **Klement, C.** - Bopegamage, S.: Tkanivový tropizmus pasážovaného izolátu vírusu CVB4 získaného od pacienta aseptickou meningitídou [abstrakt, CD-ROM]. In: 2. fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve“ : program a zborník abstraktov : Bratislava 18. 10. 2012. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, [2012]. - S. 54-55.

- AFH 24 Šimurka, P. - Regecová, V. - Baráková, A. - **Ďateľová, M.**: Rizikové faktory aterosklerózy u 11 a 17 ročných detí na Slovensku [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.].
- AFH 25 Šimurka, P. - Regecová, V. - **Ďateľová, M.** - Král, M.: Rizikové faktory aterosklerózy u detí na Slovensku, rok 2001 a 2011 [abstrakt]. In: Česko-slovenská pediatria. - ISSN 0069-2328. - Roč. 66, suppl. 1 (2011), s. 63-64. [9. slovenský pediatrický kongres s medzinárodnou účasťou, 22. -24. september 2011, Banská Bystrica.]
- AFH 26 Štípalová, D. - Šarmírová, S. - Bopegamage, S. - Sobotová, Z. - **Klement, C.**: Rozdiely vo fenotype medzi izolátmi coxsackievírusu B4 a B5 [abstrakt]. In: odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : program a zborník abstraktov : Bratislava, 27. 3. 2012. - [Bratislava : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2012.]. - Nestr. [1 s.].
- AFH 27 **Trnková, K.**: Ecology and extension of free living amoebae in swimming pools : or how to create optimal conditions for their life = Ekológia a rozšírenie nahých meňaviek v bazénoch : alebo návod ako im vytvoriť optimálne podmienky pre život [abstrakt]. In: 16. konferencia Slovenskej limnologickej spoločnosti a Českej limnologickej spoločnosti : zborník príspevkov : 25. - 29. jún 2012, Jasná, Nízke Tatry / Edit. Z. Čiamporová-Zaťovičová. - Bratislava : Slovenská limnologická spoločnosť, 2012. - ISBN 978-80-971056-0-0. - S. 167-169. [http://www.sls.sav.sk/documents/ZBORNIK_LIMNO_2012.pdf]
- AFH 28 Truska, P. - **Avdičová, M.** - Vargová, M. - Tintová, Ľ.: Súčasný a perspektívy surveillance pohlavne prenosných infekcií v SR [abstrakt]. In: 11. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou : Banská Bystrica, 9. - 11. mája 2012. - [Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012.]. - Nestr. [1 s.].
- AFH 29 **Varjúová, A.** - Nikodemová, D. - Greschner, J.: Zhodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení [abstrakt]. In: 34. dny radiačnej ochrany : zborník abstraktů : Třeboň, 5. - 9. 11. 2012. - Praha : České vysoké učení technické, 2012. ISBN 978-80-01-05140-5. - S. 115.
2012 Varjúová, A. - Nikodemová, D. - Greschner, J.: Hodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v SR. In: 2. fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve : program a zborník abstraktov : Bratislava, 18.10.2012. - [Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2012.]. - S. 27-28.
- AFH 30 **Vrbanová, H.**: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011 [abstrakt, CD-ROM]. [Konferencia „Surveillance chronických ochorení“, Staré Hory, 28. - 29. 11. 2012.]
- AFH 31 **Vrbanová, H.**: Fyzická aktivita, nadmerná hmotnosť a prítomnosť metabolického syndrómu u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie 2012 : zborník abstraktov konferencie. - [Piešťany : Slovenská spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých, 2012.]. - S. 9.
- AFH 32 **Vrbanová, H.**: Fyzická aktivita, prežívanie distressu a pocit zdravia či zdravotných ťažkostí u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES [abstrakt].

[37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“, Nový Smokovec, 16. - 17. október 2012.]

AFK Postery zo zahraničných konferencií

- AFK 01 **Avdičová, M.** - Crasta, P. - Hardt, K. - Kovac, M.: Lasting immune memory against hepatitis B 10 years after the 2+1 primary vaccination schedule with DTPa-HBV-IPV/Hib OR DTPa-IPV/Hib+HBV [poster].
[ESPID 2012, 30th Annual Meeting of the European Society for Paediatric Infectious Diseases, Thessaloniki, Greece, May 8 - 12, 2012.]
[<http://www2.kenes.com/espид/Pages/Home.aspx>]
- AFK 02 Stipalova, D. - Borsanyiova, M. - Sarmirova, S. - Sobotova, Z. - **Klement, C.** - Bopegamage, S.: Cytokines in brain of Coxsackievirus infected mice [poster]. In: Biopolymers and cell. - ISSN 1993-6842. - Vol 28, suppl. 2 (2012), s. 152.
[7th Annual Conference Science and Art for the Advancement in Medicine „Bringes in Life science“, March 30-April 1, 2012, Budapest, Hungary.]
[<http://www.biopolymers.org.ua/>]

AFL Postery z domácich konferencií

- AFL 01 **Ďateľová, M.** - **Šinská, M.** - **Šuchaňová, M.**: Psychosociálne rizikové faktory u stredoškolskej mládeže v okrese Banská Bystrica a Zvolen v roku 2011 [poster].
[37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“, Nový Smokovec, 16. - 17. október 2012.]
- AFL 02 **Klement, C.** - Hupková, H. - **Maďarová, L.** - Piačková, V. - **Bottková, E.** - **Avdičová, M.** - Nikš, M.: Činnosť NRC pre pneumokokové nákazy v roku 2011 [poster]. In: 9. odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : program a zborník abstraktov : Bratislava, 27. 3. 2012. - [Bratislava : Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, 2012]. - Nestr. [1 s.].
- AFL 03 **Vrbanová, H.**: Prítomnosť metabolického syndrómu, pocit zdravia a pohody u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES vo vzťahu k ich hmotnosti a fyzickej aktivite [poster].
[37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“, Nový Smokovec, 16. - 17. október 2012.]

BCI Skriptá a učebné texty

- BCI 01 Staroňová, E. - Sobotová, Z. - Gavačová, D. - Vaculíková, A. - Polčičová, A. - Školníkovič, P. - Miková, I. - Vargová, M. - Masica, I. - Nadzonová, B. - **Strhársky, J.** - **Kohútová, D.** - **Maďarová, L.** - Černická, J.: Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva, 2010. - 72 s. - ISBN 978-80-7159-205-1.
[V rámci projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike“.]

BDF Odborné práce v domácich nekarentovaných časopisoch

- BDF 01 **Avdičová, M.:** Chrípka stále aktuálny problém, očkovanie pred sezónnym výskytom. In: Teória a prax : farmaceutický laborant. - ISSN 1338-743X. - Roč. 1, č. 2 (2012), s. 32-33.
- BDF 02 **Frič, M. - Fabiánová, E. - Dado, M.:** Chrániče sluchu a ich využitie na pracoviskách v Stredoslovenskom kraji. In: Fyzikálne faktory prostredia. - ISSN 1338-3922. - Roč. 1, č. 2 (2011), s. 14.
- BDF 03 **Frič, M.:** Negatívny vplyv hluku na zdravie a jeho regulácia na pracoviskách. In: Zdravotnícke noviny, príl. Medical practice. - ISSN 1335-4477. - Roč. 7, č. 1 (2012), s. 26-27.

BEE Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)

- BEE 01 **Klement, C. - Maďarová, L. - Bottková, E. - Hupková, H. - Piačková, V. - Avdičová, M.:** Surveillance of Streptococcus pneumoniae : current situation in Slovakia.
[5th Pneumo Surveillance Workshop, Varšava, 4. 6. 2012.]
[v tlači]

DAI Dizertačné a habilitačné práce

- DAI 01 **Adamčáková, Z.:** Etiologické aspekty rakoviny pankreasu : dizertačná práca. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2011. - 120 s.
- DAI 02 **Kissová, R.:** Monitoring a detekcia chrípkových vírusov vo virologickom laboratóriu so zameraním na potreby verejného zdravotníctva : dizertačná práca. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2011. - 145 s.

GII Rôzne publikácie a dokumenty, ktoré nemožno zaradiť do žiadnej z predchádzajúcich kategórií

- GII 01 **Avdičová, M. - Kontrošová, S. - Francisciová, K.:** EHES - prehľad záverečných aktivít - celoslovenská porada odborov podpory zdravia [prezentácia]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012. - [14 sn.].
[Celoslovenská porada odborov podpory zdravia, 29. 2. 2012, Ráztočno.]
- GII 02 **Avdičová, M. - Kontrošová, S. - Francisciová, K.:** Primárna prevencia v oblasti chronických chorôb : súčasná situácia - výsledky a problémy - celoslovenská porada odborov podpory zdravia, 29. 2. 2012, [Ráztočno] [prezentácia]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012. - [56 sn.].
- GII 03 **Béřešová, J.:** Podmienky školského stravovania v MŠ. In: Materská škola a jej riadenie : august 2012. - Bratislava : RAABE, 2012. - S. G 3.2/1-12.
- GII 04 **Béřešová, J.:** Prevádzkový poriadok škôl a školských zariadení a zariadení v ktorých sa prevádzkuje živnosť starostlivosti o deti do 6 rokov veku alebo výchovy a mimoškolského vzdelávania. In: Administratíva a hospodárenie školy : december 2012. - Bratislava : Raabe, 2012.

- GII 05 **Béřešová, J.:** Vnútročné prostredie škôl z hľadiska ochrany verejného zdravia. In: Poradca riaditeľa školy : NPVSP január 2012. - Bratislava : RAABE, 2012. - S. F4.3/1-18.
- GII 06 **Borošová, D. - Krčmová, E. - Vassányi, Z.:** Monitorovanie chemických ukazovateľov v detských prieskiviskách [prezentácia]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012. - [50 sn.].
[Vedecký seminár Chémia pod Urpínom, Banská Bystrica, 8. 3. 2012.]
- GII 07 **Bottková, E.:** Využitie prístroja LightCycler v podmienkach Informačného centra pre biologické a toxínové zbrane [prezentácia]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, [2012]. - [24 sn.].
[Prednáška pre firmu Roche, Bratislava, 15.11.2012; Košice, 16.11.2012]
- GII 08 **Fabiánová, E.:** Programy a projekty preventívneho pracovného lekárstva v SR verus programy SZO, Komisie EÚ, ILO [prezentácia]. In: Informačný bulletin hlavného hygienika SR. - Č. 4 (2012), nestr. [30 sn.].
[Celoslovenská pracovná porada vedúcich odborov a oddelení PPLaT v SR, Vyhne, 22. - 23.máj 2012.]
- GII 09 **Hettychová, Ľ.:** NV č.471/2011 Z.z...Najčastejšie otázky pri uplatňovaní NPEL a BMH v praxi [prezentácia]. In: Informačný bulletin hlavného hygienika SR. - Č. 4 (2012), nestr. [36 sn.].
[Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v SR a ÚVZ SR, Vyhne, 25. - 26. mája 2012.]
[http://www.uvzsr.sk/docs/bulletin/Informacny_bulletin_HH_SR_porada_PPL_2012.rar]
- GII 10 **Mad'arová, L. - Janičinová, L. - Klement, C. - Kohútová, D.:** Diagnostika pertussis v NRC pre pertussis a parapertussis : prínos zavedenia real-time PCR do diagnostickej praxe tohto agens [prezentácia]. Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, [2012]. - [12 sn.].
[Seminár „Nové poznatky o diagnostike a liečbe infekcií dýchacích orgánov“, LFUK Bratislava, 3. 4. 2012.]
- GII 11 **Ostrihoňová, T. - Béderová, A. - Ďateľová, M.:** Manuál lekárskej prevencie kardiovaskulárnych chorôb pre poradňu zdravia pre deti a mládež RÚVZ - časť výživa [prezentácia]. - [Rimavská Sobota : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2012]. - [32 sn.].
[Celoslovenská porada odborov podpory zdravia, 29. 2. 2012, Ráztočno.]
- GII 12 **Strhársky, J.:** Diagnostika kongenitálnej toxoplazmózy [prezentácia]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, [2012]. - [39 sn.].
[Sympóziu laboratórnej diagnostiky, Vyhne, 12. - 13. 9. 2012.]
[http://www.roche.sk/portal/roche-slovensko/z_podujati_roche_]

**Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Banská Bystrica
za rok 2012**

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Avdičová, M. - Francisciová, K. - Kamenský, G.	Výskyt rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení : výsledky prvej národnej štúdie.	Konferencia „Surveillance chronických ochorení“	Staré Hory	28. 11. 2012
Beláková, J.	Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z., č. 544/2007 Z. z. a č. 448/2007 Z. z.	Odborné vzdelávanie pracovníkov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci organizované Uniškom, s. r.o.	Banská Bystrica	25. 5. 2012
Borošová, D. - Krčmová, E. - Pížiková, A. - Vassányi, Z. et al.	Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk.	3. vedecká konferencia „Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia“	Košice	11. 9. 2012
Borošová, D. - Krčmová, E. - Vassányi, Z.	Monitorovanie chemických ukazovateľov v detských prieskovichkách.	Vedecký seminár „Chémia pod Urpínom“	Banská Bystrica	8. 3. 2012
Dado, M. ... Frič, M.	Porovnanie predikovaných a nameraných ekvivalentných hladín hluku vzhľadom na posudzovanie rizika z expozície hluku.	7 th International Conference Material - Acoustics - Place	Technická univerzita, Zvolen	12. 9. 2012
Ďatelová, M.	Hľadanie identity.	...	Stredná odborná škola, Slovenská Ľupča	8. 11. 2012
Ďatelová, M.	Interakcia rizikových faktorov kardiovaskulárneho zdravia detí.	...	Stredná zdravotnícka škola, Zvolen	3. 12. 2012
Ďatelová, M.	Postupy v oblasti podpory zdravia : muzikoterapia.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 8. 2012 4. 9. 2012 9. 10. 2012
Ďatelová, M.	Postupy v oblasti podpory zdravia : syndróm vyhorenia.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 8. 2012 4. 9. 2012 9. 10. 2012

Ďateľová, M.	Postupy v oblasti podpory zdravia : vzťah psychiky a duševného zdravia.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 8. 2012 4. 9. 2012 9. 10. 2012
Ďateľová, M.	Rizikové faktory aterosklerózy u vybratej vzorky detí SR.	Celoslovenská porada riešiteľov projektu „Zdravé deti v zdravých rodinách 2“	Banská Bystrica	3. 6. 2012
Ďateľová, M.	Sila osobnosti a vznik drogových závislostí.	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie	Banská Bystrica	14. 11. 2012
Ďateľová, M.	Sociálno-psychologické aspekty gender v doliečovacom systéme problémového pitia.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	30. 10. 2012
Ďateľová, M.	Závislosť ako problém : alkoholová závislosť.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	30. 10. 2012
Ďateľová, M. - Albery, R.	Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte Zdravé deti v zdravých rodinách - 2. etapa.	Konferencia „Surveillance chronických ochorení“	Staré Hory	29. 11. 2012
Ďateľová, M.	Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte ZDZR 2.	Dni praktickej obezitológie 2012	Bardejov	28. 9. 2012
Ďateľová, M.	Vzťah obezity a rizikového cholesterolu v projekte ZDZR 2.	10. jubilejný slovenský obezitologický deň s medzinárodnou účasťou	Vyhne	10. 11. 2012
Ďurecová, A. - Ďurec, F.	Havária jadrovej elektrárne Fukušima z pohľadu radiačnej ochrany.	Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií	Výskumný ústav vodného hospodárstva, Bratislava	17. 4. 2012
Ďurecová, A.	Havária jadrovej elektrárne z pohľadu radiačnej ochrany.	Vedecký seminár „Chémia pod Urpínom“	Výskumný ústav vodného hospodárstva, Bratislava	3. 5. 2012
Ďurecová, A.	Environmental radioactivity in the Slovak Republic.	Workshop on Regulatory Control of Public Exposure, Protection of the Environment and Radiological Impact Assessment	Moskva	12. - 16. 11. 2012
Fabiánová E.	Funkcie manažmentu. SR a verejné zdravotníctvo. Nové úlohy verejného zdravotníctva.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	23. 11. 2012

Fabiánová, E. - Potisková, L. - Adamčáková, Z. - Chakamen, S. D. - Hettychová, E. et al.	Nadväzujúca štúdia stredoeurópskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku.	20. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“	Nový Smokovec	24. - 25. 9. 2012
Fabiánová, E. - Darmová, I. - Kortiš, M. - Krčmová, E.	Riešenie zníženia expozície polycyklickým aromatickým uhl'ovodíkom.	9. Martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie - vedecká konferencia so zahraničnou účasťou	Martin	9. - 10. 2. 2012
Fabiánová, E.	Pracovné riziká nádorových ochorení.	Vedecko-odborná konferencie s medzinárodnou účasťou „Globální problémy veřejného zdravotnictví 2012“	Ostravská univerzita, Ostrava	16. 5. 2012
Fabiánová, E.	Manažment a jeho význam. Manažér. Hlavné úlohy verejného zdravotníctva.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	16. 11. 2012
Fabiánová, E.	Metodika HIA.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	8. 10. 2012
Fabiánová, E.	New Health Examination Survey in Slovakia.	European Health Examination Survey Conference „Monitoring the Health of Europeans“	Brussels (Belgium)	6. 3. 2012
Fabiánová, E.	Skúmanie vonkajších príčin nádorových ochorení v rámci medzinárodnej spolupráce.	Záverečná porada projektu ERA-ENVHEALTH (ERA – ENVHEALTH „Koordínacia národných programov a projektov v oblasti integrovaného výskumu životného prostredia a zdravia prostredníctvom siete ERA-NET)	ÚVZ SR, Bratislava	9. 5. 2012
Francisciová, K. - Avdičová, M. - Námešná, J.	Vzťah obezity k ostatným rizikovým faktorom srdcovo-cievnych ochorení : výsledky 2. národnej štúdie EHES.	Konferencia „Surveillance chronických ochorení“	Staré Hory	29. 11. 2012
Frič, M.	Modelovanie a optimalizácia	20. vedecko-odborná konferencia	Nový Smokovec	24. - 26. 9. 2012

	pracovného prostredia z hľadiska zníženia expozície hluku pri práci.	s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“		
Halzlová, K. - Slotová, K. - Jajcaj, M.	Democophes : investigation of mother's and children exposure to environmental contaminants in Slovakia.	Konferencia „Human biomonitoring (HBM) – Linking Environment to Health and Supporting Policy“	Larnaca (Cyprus)	22. - 25. 10. 2012
Hettychová, E.	Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : zákon č. 67/2010 Z. z., nariadenie vlády SR č. 253/2006 a č. 355/2006 Z. z.	Odborné vzdelávanie pracovníkov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci organizované spoločnosťou Uniško, s. r. o.	Banská Bystrica	25. 5. 2012
Hettychová, E.	Nariadenie vlády č.471/2011 Z.z...Najčastejšie otázky pri uplatňovaní NPEL a BMH v praxi. Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v SR a ÚVZ SR.	...	Vyhne	25. - 26. 5. 2012
Hettychová, E.	Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci s prípravkami na ochranu rastlín : toxicita, expozícia, riziko, zdravotné účinky expozície, rozdelenie otráv, všeobecné zásady prvej pomoci.	Odborné vzdelávanie pracovníkov v oblasti uvádzania a používania prípravkov na ochranu rastlín na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti organizované Agroinštitútom Nitra, š. p.	Banská Bystrica	22. 3. 2012
Hettychová, E.	Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci.	Aktualizačná odborná príprava pre autorizovaných bezpečnostných technikov organizované spoločnosťou Uniško, s. r. o.	Banská Bystrica	6. 3. 2012 12. 6. 2012
Hettychová, E.	Ochrana zdravia pri práci s azbestom. Povinnosti zamestnávateľa a zamestnancov.	Odborná príprava pracovníkov na výkon práce s azbestom a materiálom obsahujúcim azbest organizované spoločnosťou Uniško, s. r. o.	Banská Bystrica	17. 7. 2012 11. 10. 2012 13. 11. 2012
Klement, C. - Mad'arová, L. -	Surveillance of <i>Streptococcus pneumoniae</i> : current situation in	The 5th Pneumo Surveillance Workshop	Varšava (Poľsko)	4. 6. 2012

Bottková, E. ... Avdičová, M.	Slovakia.			
Kontrošová, S., Vrbanová, H.	Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR.	37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“	Nový Smokovec	17. 10. 2012
Kontrošová, S.	Test Zdravé srdce : využitie v praxi.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	6. 12. 2012
Kontrošová, S. - Vrbanová, H.	Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR.	Dni praktickej obezitológie	Bardejov	28. 9. 2012
Kontrošová, S.	Životný štýl.	...	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 3. 2012
Koppová, K.	Biologická hodnota pitnej vody.	Konferencia “Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou”	Nový Smokovec	25. - 26. 4. 2012
Koppová, K.	Doprava, hluk a zdravie.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	2. 10. 2012
Koppová, K.	Hodnotenia zdravotných rizík.	Odborný kurz Slovenskej agentúry životného prostredia „Analýza rizika znečisteného územia“	Banská Bystrica	28. 8. 2012 12. 9. 2012 24. 10. 2012
Koppová, K.	Klimatické zmeny a zdravie.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	2. 10. 2012
Koppová, K.	Kvalita pitnej vody : problematika pitnej vody a vody na kúpanie.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 5. 2012 17. 5. 2012 3. 10. 2012
Koppová, K.	Legislatívne zabezpečenie HIA.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	8. 10. 2012 17. 10. 2012
Koppová, K.	Legislatívne zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík.	Odborný kurz Slovenskej agentúry životného prostredia „Analýza rizika	Banská Bystrica	28. 8. 2012 12. 9. 2012

		znečisteného územia“		24. 10. 2012
Koppová, K.	Metodológia HIA.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	17. 10. 2012
Koppová, K.	Prípadová štúdia, HIA pre spaľovňu TKO v Košiciach.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	8. 10. 2012 17. 10. 2012
Koppová, K.	Prípadové štúdie hodnotenia zdravotných rizík.	Odborný kurz Slovenskej agentúry životného prostredia „Analýza rizika znečisteného územia“	Banská Bystrica	28. 8. 2012 12. 9. 2012 24. 10. 2012
Koppová, K.	Soláriá a zdravie.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	2. 10. 2012
Kurucz, P.	Microsoft Office Excel 1.	Vzdelávanie zamestnancov RÚVZ BB	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	16. 4. 2012
Kurucz, P.	Microsoft Office Excel 2.	Vzdelávanie zamestnancov RÚVZ BB	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	23. 4. 2012
Kurucz, P.	Microsoft Office Excel 3.	Vzdelávanie zamestnancov RÚVZ BB	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	2. 5. 2012
Kurucz, P.	Novinky v IT.	Odborný seminár pre VŠ zamestnancov RÚVZ Banská Bystrica	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	31. 1. 2012
Mad'arová, L. - Kissová, R. - Strhársky, J.	Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	11. 6. 2012 12. 6. 2012 7. 12. 2012
Mad'arová, L. - Klement C. - Bottková, E. - Avdičová, M. -	Možnosti laboratórnej diagnostiky pertussis : odporúčania EU, Pertstrain Group.	Seminár „Nové poznatky o diagnostike a liečbe infekcií dýchacích orgánov“	Lekárska fakulta Univerzity Komenského, Bratislava	3. 4. 2012

Morihládková, V.				
Mad'arová, L. - Klement C. - Bottková, E. - Avdičová, M. - Morihládková, V.	Možnosti laboratórnej diagnostiky pertussis : odporúčania EU, Pertstrain Group.	9. odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	Bratislava	27. 3. 2012
Mad'arová, L.	Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie SR.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	12. 6. 2012 13. 6. 2012 7. 12. 2012
Mančíková, M. - Zrubec, M.- Koreňová, Z.- Ďurecová, A.	Emergency preparedness and response.	Workshop on Harmonization of Methods for Assessing Source Term and Other Environmental Data	Úrad jadrového dozoru, Bratislava	18. - 21. 09. 2012
Maruniaková, A. - Nikodemová, D. - Greschner, J.	Evaluation of the radiation load of children in neonatal departments of Slovak hospitals.	37 th Annual Meeting on Radiation Protection	Hajduszoboszlo (Maďarsko)	24. - 26. 4. 2012
Maruniaková, A. - Nikodemová, D. - Greschner, J.	Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení.	Slovensko-české sympozium rádiologických asistentov	Trenčianske Teplice	3. - 5. 5. 2012
Parobeková, M.	Ako byť zdravý.	...	Mestský úrad, Brezno	26. 11. 2012
Parobeková, M.	Aktívne starnutie pre seniorov.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	11. 5. 2012 12. 6. 2012
Parobeková, M.	Aktívne starnutie.	...	Spojená škola, Brezno	10. 9. 2012
Parobeková, M.	Aktívne starnutie.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	14. 12. 2012
Parobeková, M.	Anatómia človeka. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	12. 9. 2012
Parobeková, M.	Anatómia a fyziológia dýchacích ciest. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	10. 10. 2012
Parobeková, M.	Bezplatné darcovstvo krvi.	...	Súkromné gymnázium, Brezno	2. 3. 2012

Parobeková, M.	Cvičenie pamäti pre dôchodcov. Mosty medzi generáciami.	...	Domov dôchodcov LUNA, Brezno	20. 7. 2012 20. 9. 2012
Parobeková, M.	Cvičenie pamäti pre dôchodcov. Mosty medzi generáciami.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	11. 7. 2012
Parobeková, M.	Cvičenie pamäti pre dôchodcov. Mosty medzi generáciami.	...	Domov dôchodcov, Dubová	30. 7. 2012
Parobeková, M.	Duševné zdravie, nácvik relaxačných techník.	...	Klub dôchodcov, Čierny Balog	24. 2. 2012
Parobeková, M.	Duševné poruchy v staršom veku.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	4. 4. 2012
Parobeková, M.	Dýchací systém. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	28. 3. 2012
Parobeková, M.	História a význam darcovstva krv.	...	Súkromné Gymnázium, Lopej	29. 2. 2012
Parobeková, M.	História ošetrovatel'stva.	...	Nemocnica s poliklinikou, Brezno	22. 10. 2012
Parobeková, M.	Hygiena a epidemiológia	...	Nemocnica s poliklinikou, Brezno	12. 11. 2012
Parobeková, M.	Inkontinencia a jej prevenci. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	22. 2. 2012
Parobeková, M.	Najčastejšie infekčné ochorenia a prevencia.	...	Nemocnica s poliklinikou, Brezno	9. 2. 2012
Parobeková, M.	Najčastejšie kožné ochorenia vo vyššom veku.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	5. 2. 2012
Parobeková, M.	Najčastejšie úrazy v lete a prvá pomoc.	...	Komunitné centrum Brezno	19. 6. 2012
Parobeková, M.	Najčastejšie úrazy v lete a prvá pomoc.	...	Základná škola Pionierska 2, Brezno	21. 6. 2012
Parobeková, M.	Naturálna medicína a jej formy.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	12. 3. 2012
Parobeková, M.	O škodlivosti fajčenia.	...	Základná škola Pionierska 2, Brezno	22. 11. 2012
Parobeková, M.	Ochorenie dýchacích ciest a prevencia.	...	Komunitné centrum,	28. 2. 2012

			Brezno	
Parobeková, M.	Poskytovanie prvej predlekárskej pomoci pri stavoch, ktoré bezprostredne ohrozujú život človeka.	Medzinárodná konferencia „ Aké podmienky aktívneho starnutia majú seniari v Európe?“	Akadémia Európskeho seniora, Banská Bystrica	23. 10. 2012
Parobeková, M.	Prekyslenie organizmu, jeho následky a prevencia.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	13. 2. 2012
Parobeková, M.	Príprava projektu „Mosty medzi generáciami“.	...	Gymnázium, Brezno	25. 6. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pre materské škôlky.	...	Materská škola Hradby, Brezno	15. 3. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pre učiteľov okresu Brezno.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	24. 4. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pre seniorov.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	25. 4. 2012 9. 5. 2012 21. 5. 2012 23. 5. 2012 6. 6. 2012 20. 6. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pre študentov.	...	Cirkevné gymnázium, Banská Bystrica	30. 5. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc.	...	Hotelová akadémia, Brezno	2. 7. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc.	...	Gymnázium, Brezno	3.7.2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc.	...	Centrum voľného času, putovný tábor Puťáčik, Brezno	24. 7. 2012 31. 7. 2012 6. 8. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc.	...	Súkromná pedagogická škola, Brezno	27. 8. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc	...	Základná škola Mazorník, Brezno	30. 8. 2012 17. 9. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc. Senior záchranár.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	12. 9. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc.	...	Mestská polícia, Brezno	18. 9. 2012

Parobeková, M.	Prvá pomoc. Senior záchranár.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	26. 9. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc.	...	Základná škola Sitnianská, Banská Bystrica	9. 10. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc. Senior záchranár.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	25. 10. 2012 7. 11. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich zdravie. Senior záchranár.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	28. 11. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc - úrazy detí prevencia pre rodičov.	...	Materská škola Hradby, Brezno,	12. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pri zlomeninách a popáleninách. Senior záchranár.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	28. 11. 2012
Parobeková, M.	Prvá pomoc pre učiteľov.	...	Základná umelecká škola, Brezno	21. 12. 2012
Parobeková, M.	Resuscitácia a nácvik.	...	Gymnázium Brezno	10. 2. 2012
Parobeková, M.	Správna výživa : zloženie stravy.	...	Nemocnica s poliklinikou, Brezno	18. 6. 2012
Parobeková, M.	Štádia infekčnej choroby.	...	Nemocnica s poliklinikou, Brezno	9. 11. 2012
Parobeková, M.	Terminálne štádium choroby.	...	Nemocnica s poliklinikou, Brezno	21. 11. 2012
Parobeková, M.	Tráviaci systém a jeho funkcie. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	21. 3. 2012 21. 11. 2012
Parobeková, M.	Ukončenie projektu „Mosty medzi generáciami“.	...	Gymnázium Brezno	19. 11. 2012
Parobeková, M.	Význam darcovstva krvi.	...	Súkromná pedagogická škola, Brezno	26. 3. 2012
Parobeková, M.	Význam bezplatného darcovstva krvi. Červený kríž.	...	Stredné školy mesta, Brezno	13. 9. 2012
Parobeková, M.	Význam bezplatného darcovstva krvi. Červený kríž.	...	Gymnázium, Brezno	5. 11. 2012

Parobeková, M.	Význam bezplatného darčovstva krvi. Červený kríž.	...	Spojená škola, Brezno	11. 12. 2012
Parobeková, M.	Zdravotná výchova metódy a formy. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	7. 3. 2012
Parobeková, M.	Zdravý životný štýl.	...	Spojená stredná škola, Brezno	6. 6. 2012
Parobeková, M.	Zloženie krvi.	...	Hotelová akadémia, Brezno	1. 3. 2012
Parobeková, M.	Zloženie stravy.	...	Nemocnica s poliklinikou Brezno	5. 3. 2012
Parobeková, M.	Životospráva pri acidóze. Mám 65+.	...	Denné centrum Prameň, Brezno	5. 12. 2012
Přížiková, A. - Janíková, K.	Perzistentné organické látky v materskom mlieku (DDT po 40 rokoch).	Odborný seminár pre VŠ zamestnancov RÚVZ Banská Bystrica	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	26. 6. 2012
Potocká, J. - Nováková, J.	Stravovanie detí a mládeže.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	21. 5. 2012 28. 5. 2012
Potocká, J.	Aktuálne problémy v školskom stravovaní.	Odborný seminár SZP zamestnanov RÚVZ Banská Bystrica	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	17. 1. 2012
Příbil, T.	Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : nariadenia vlády SR č. 115/2006 Z. z., č. 416/2005 Z. z., č. 410/2007 Z. z. a vyhláška MZ SR č. 541/2007 Z. z.	Odborné vzdelávanie pracovníkov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci organizované Uniškom, s. r. o.	Banská Bystrica	31. 5. 2012
Sedliačiková, I.	Legislatívne požiadavky na hydínové mäso.	Odborno-vzdelávací seminár pre pracovníkov oddelení a odboru hygieny výživy RÚVZ Banskobystrického kraja	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica,	26. 6. 2012
Sedliačiková, I.	Zdravá výživa detí a mládeže.	Prednáška pre študentov SOU farmaceutické	Banská Bystrica	14. 11. 2012
Slotová, K. -	Aktuálne téma v oblasti hygieny detí	Projekt „Tvorba a realizácia systému	Regionálny úrad verejného	10. 7. 2012

Nováková, J. - Hamade, J.	a mládeže.	vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	zdravotníctva, Banská Bystrica	7. 8. 2012
Slotová, K. - Nováková, J.	Stravovanie detí a mládeže.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	21. 5. 2012 28. 5. 2012
Slotová, K.	Európska štúdia DEMOCOPHES - ľudský biomonitring.	Odborný seminár pre VŠ zamestnancov RÚVZ Banská Bystrica	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	24. 4. 2012
Slotová, K.	Faktory vnútorného ovzdušia budov a ich vplyv na zdravie obyvateľov.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	2. 10. 2012
Slotová, K.	Monitoring „Program ovocie a zelenina do škôl“.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	25. 9. 2012 9. 10. 2012
Strhársky, J.	Laboratórna diagnostika kongenitálnej toxoplazmózy.	Sympóziu laboratórnej diagnostiky	Vyhne	12. - 13. 9. 2012
Šuchaňová, M. - Korbeľová, B.	Nepriaznivé účinky na psychické a fyzické zdravie človeka pri vybraných drogách.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 8. 2012 4. 9. 2012 11. 9. 2012
Šuchaňová, M. - Vrbanová, H.	Ako sa chrániť pred chronickými chorobami? Ako sa v zdraví dožiť vysokého veku? Čo môže urobiť každý z nás?	...	Klub dôchodcov Rozmarín, Banská Bystrica	1. 10. 2012
Šuchaňová, M.	Alzheimerova choroba.	...	Klub dôchodcov Uhlisko, Banská Bystrica	29. 10. 2012
Šuchaňová, M.	O škodlivosti fajčenia.	...	Základná škola Pionierska 2, Brezno	22. 11. 2012
Šuchaňová, M.	O škodlivosti fajčenia.	...	Špeciálna základná škola, Polomka	26. 11. 2012
Šuchaňová, M.	Prevenca fajčenia u mladistvých : neprefajči si mladosť.	...	Gymnázium A. Sládkoviča, Banská Bystrica	12. 3. 2012
Šuchaňová, M.	Prevenca fajčenia u mladistvých :	...	Gymnázium Ľ. Štúra,	14. 3. 2012

	neprefajči si mladosť.		Zvolen	
Šuchaňová, M.	Škodlivosť fajčenia a prevencia.	...	Stredná spojená škola, Brezno	6. 6. 2012
Trnková, K.	Ecology and extension of free living amoebae in swimming pools: or how to create optimal conditions for their life.	16. konferencia Slovenskej limnologickej spoločnosti a České limnologickej spoločnosti „Od molekúl po ekosystémy“	Jasná	25. - 29. 6. 2012
Trnková, K.	Ekológia a rozšírenie medicínsky významných voľne žijúcich meňaviek v bazénoch.	[Vedecká konferencia] Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012	Nový Smokovec	12. – 14. 9. 2012
Trusková, I. - Kromerová, K. - Sedliačiková, I.	Úradná kontrola potravín.	E-learning	Banská Bystrica	24.10.2012
Varjuová A., Nikodemová D., Greschner J.	Hodnotenie radiačnej záťaže novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v SROV.	Odborný seminár Oddelenia radiačnej hygieny FVZ SZU SR „Aktuálne problémy radiačnej ochrany“	Bratislava	22. 11. 2012
Vrbanová, H.	Starší ľudia medzi nami.	...	Základná škola Pieninská, Banská Bystrica	2. 10. 2012
Vrbanová, H.	Starší ľudia medzi nami.	...	Základná škola, Baďín	3. 10. 2012
Vrbanová, H.	Starší ľudia medzi nami.	...	Základná škola Sitnianska, Banská Bystrica	9. 10. 2012
Vrbanová, H. - Kadličeková, P.	Úrazovosť v Slovenskej republike.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	6. 9. 2012
Vrbanová, H. - Francisciová, K.	Chrípka.	...	Základná škola Sitnianska, Banská Bystrica	19. 12. 2012
Vrbanová, H. - Krač, J.	Miesto pohybovej aktivity v poradenstve OPZ RÚVZ.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	14. 8. 2012 5. 9. 2012 6. 9. 2012 14. 9. 2012 29. 10. 2012 30. 10. 2012
Vrbanová, H.	Alzheimerova choroba.	...	Denné centrum Krivánska,	21. 9. 2012

			Banská Bystrica	
Vrbanová, H.	Detoxikácia organizmu. Vhodná životospráva onkologickej pacientky v remisii - výživa, pitný režim a fyzická aktivita v rehabilitácii po chemo a aktinoterapii.	...	Mestský úrad, Banská Bystrica	12. 4. 2012
Vrbanová, H.	Dospievanie : ako ho prežiť v zdraví. Význam pohybovej aktivity pre zdravie dospievajúceho školáka.	Prednáška v rámci podujatia pre terciánov 8-ročného Katolíckeho gymnázia Štefana Moyzesa	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	31. 5. 2012
Vrbanová, H.	Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011.	Konferencia „Surveillance chronických ochorení“	Staré Hory	28. 11. 2012
Vrbanová, H.	Fyzická aktivita, prežívanie disstresu a pocit zdravia či zdravotných ťažkostí u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES.	37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“	Nový Smokovec	16. 10. 2012
Vrbanová, H.	Fyzická aktivita, nadmerná hmotnosť a prítomnosť metabolického syndrómu u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES.	Dni praktickej obezitológie 2012	Bardejov	28. 9. 2012
Vrbanová, H.	Fyziologické účinky pohybovej aktivity na ľudský organizmus.	...	Bankovní institut vysoká škola, Banská Bystrica	24. 5. 2012
Vrbanová, H.	Hygiena a životospráva dospievajúceho.	...	Špeciálne odborné učilište internátne, Valaská	16. 2. 2012
Vrbanová, H.	Prevenca nálezlivých ochorení a starostlivosť o choré dieťa.	...	Rómske komunitné centrum, Internátna 12, Banská Bystrica	20. 2. 2012
Vrbanová, H.	Význam pohybovej aktivity pre zdravie.	...	Stredná priemyselná škola J. Murgaša, Banská Bystrica	10. 5. 2012
Vrbanová, H.	Význam pohybovej aktivity v prevencii a liečbe chorôb vo vyššom veku.	...	Jednota dôchodcov, Nemecká – Zámotie	23. 5. 2012

Vrbanová, H.	Zdravý životný štýl : ako sa od mladosti chrániť pred chronickými ochoreniami častými vo vyššom veku : starší ľudia medzi nami.	...	Gymnázium Mikuláša Kováča, Banská Bystrica	19. 10. 2012
Vrbanová, H.	Živospráva a hygiena dospelujúceho školáka.	...	Základná škola, Badín	22. 10. 2012
Vrbanová, H.	Alzheimerova choroba.	...	Denné centrum Nádej, Banská Bystrica	18. 9. 2012
Zvalová, T.	Alzheimerová choroba a iné psychické poruchy vo vyššom veku.	...	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	15. 3. 2012
Zvalová, T.	Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ v B. Bystrici.	...	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Martin	31. 1. 2012
Zvalová, T.	Drogová problematika.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	11. 9. 2012 25. 9. 2012
Zvalová, T.	K aktuálnym otázkam o fajčení.	Pracovná porada výchovných poradcov a koordinátorov základných a stredných škôl v okrese B. Bystrica	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Banská Bystrica	14. 11. 2012
Zvalová, T.	O škodlivosti fajčenia.	...	Základná škola, Selce	7. 12. 2012
Zvalová, T.	O škodlivosti fajčenia.	...	Stredná zdravotnícka škola, Banská Bystrica	21. 11. 2012 14. 12. 2012
Zvalová, T.	Prevenencia fajčenia.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Banská Bystrica	3. 5. 2012 21. 6. 2012
Zvalová, T.	Prevenencia fajčenia na ZŠ a SŠ.	...	Katolícke gymnázium, Banská Bystrica	30. 5. 2012

**Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Lučenec
za rok 2012**

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Fančiová, Simona	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Asistencia vzdelávania sestier v očkovaní v rámci Iniciatívy pre podporu a hodnotu očkovania	hotel Slovan, Lučenec	10. 11. 2012
Fančiová, Simona	Správna aplikácia očkovacích látok (technika očkovania)	Asistencia vzdelávania sestier v očkovaní v rámci Iniciatívy pre podporu a hodnotu očkovania	hotel Slovan, Lučenec	10. 11. 2012
Fančiová, Simona	Nežiadúce účinky a kontraindikácie očkovania	Asistencia vzdelávania sestier v očkovaní v rámci Iniciatívy pre podporu a hodnotu očkovania	hotel Slovan, Lučenec	10. 11. 2012
Fančiová, Simona	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Asistencia vzdelávania sestier v očkovaní v rámci Iniciatívy pre podporu a hodnotu očkovania	hotel Slovan, Lučenec	10. 11. 2012
Gubániová, Alica	Pedikulóza – prenosné ochorenie		MŠ Zvolenská cesta, Lučenec	2. 2. 2012
Lupták, Ján	Ochorenia pohybového aparátu		DD a SS Sušany	27. 2. 2012
Gubániová, Alica	Tréning mozgu		VšZP Lučenec	12. 3. 2012
Gubániová, Alica	Tréning mozgu		Klub mamičiek Lučenec	13. 3. 2012
Gubániová, Alica	Tréning mozgu		VEOLIA chem labor. Lučenec	14. 3. 2012
Lupták, Ján	Tajomstvo mozgu		Klub dôchodcov Lučenec	15. 3. 2012
Lupták, Ján	Tajomstvo mozgu		RÚVZ Lučenec	16. 3. 2012
Lupták, Ján	Zdravý životný štýl		TESCO Fiľakovo	11.-12. 4. 2012
Gubániová, Alica Feteríková, Andrea	Zdravé zúbky		MŠ Rúbanisko Lučenec	27. 4. 2012
Lupták, Ján	Pohyb a zdravie		TESCO Lučenec	22. 5. 2012
Lupták, Ján	Tajomstvo mozgu		Liga proti rakoviny, Lučenec	30. 5. 2012

Gubániová, Alica Feteríková, Andrea	Zdravé zúbky		MŠ Vidiná	4. 6. 2012
Gubániová, Alica Feteríková, Andrea	Zdravé zúbky		MŠ Veľká nad Ipľom	5. 6. 2012
Lupták, Ján	Ochorenia tráviacej sústavy		DD a SS Sušany	5. 6. 2012
Lupták, Ján	Demencia pri Alzheimerovej chorobe, Srdce		DD a SS Sušany	19. 9. 2012
Lupták, Ján	Demencia pri Alzheimerovej chorobe, Srdce		Klub dôchodcov Vidiná	19. 9. 2012
Lupták, Ján	Demencia pri Alzheimerovej chorobe, Srdce		RÚVZ Lučenec	21. 9. 2012
Gubániová, Alica	Demencia pri Alzheimerovej chorobe, Srdce		DD a SS AMBRA, Lučenec	21.09.2012
Lupták, Ján	Demencia pri Alzheimerovej chorobe, Srdce		DDaSS Libertas - Lučenec	27. 9. 2012
Gubániová, Alica Feteríková, Andrea	Zdravé zúbky		ŠZŠ Lučenec	2. 10. 2012
Lupták, Ján	Pohyb a zdravie		TESCO Fiľakovo	18.-19. 10. 2012
Gubániová, Alica	HIV/AIDS Deti a drogy		ZŠ Kubínyho, Lučenec	21. 11. 2012
Gubániová, Alica Feteríková, Andrea	Zdravá výživa- hravo-zdravo		ŠZŠ Lučenec	22. 11. 2012
Gubániová, Alica	BECEP		MŠ Rúbanisko, Lučenec	27. 11. 2012
Gubániová, Alica	Zdravé zúbky HIV/AIDS Deti a drogy		ZŠ Lovinobaňa	29. 11. 2012
Gubániová, Alica Feteríková, Andrea	HIV/AIDS Pohlavné choroby		ZŠŠ Lučenec	03. 12. 2012
Lupták, Ján	Ochorenia močovej sústavy		DD a SS Sušany	11. 12. 2012
Gubániová, Alica	Legálne drogy- fajčenie		ŠZŠ Lučenec	12. 12. 2012
	Legislatíva v oblasti hygieny výživy	Školení pracovníkov pracujúcich v potravinárstve	Lučenec	6 prednášok

**Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Rimavská Sobota
za rok 2012**

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Béreš, Dušan	Príprava databázy na vkladanie údajov z dotazníka do počítača v programe EPI INFO	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	RÚVZ - Trenčín, Trnava, N.Zámky, B.Bystrica, R.Sobota, Košice, Prešov	október - december 2012
Béreš, Dušan	Dotazník vo verejnom zdravotníctve		SZU Bratislava	apríl 2012
Béreš, Dušan	Štatistika vo verejnom zdravotníctve		SZU Bratislava	október 2012
Avdičová, Mária Krištúfková, Zuzana Bérešová, Janka	Epidemiológia obezity na Slovensku	XVI. Kongres klinickej výživy	Bratislava	19.-21. 4. 2012
Regecová, Valéria. Šimurka, P. Bérešová, Janka Baráková, Anna	Ako hodnotíme odchýlky od primeranej hmotnosti u detí a mládeže na Slovensku	Celoslovenská konferencia Surveillance chronických chorôb	Staré Hory	28.-29. 11. 2012
Bérešová, Janka	Epidemiológia obezity v SR	Dni praktickej obezitológie 2012	Bardejovské kúpele	28.-29. 9. 2012
Bérešová, Janka	Obezita a úskalia jej hodnotenia u detí	Celoslovenská konferencia Surveillance chronických chorôb	Staré Hory	28.-29. 11. 2012
Bérešová, Janka Ostrihoňová, Timea	Stravovanie v zariadeniach detí a mládeže - teória a skúsenosti z praxe	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie	Nový Smokovec	24.-26. 9. 2012
Bérešová, Janka	Prostredie materskej školy ako determinant zdravia	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 6. 2012
Avdičová, Mária Krištúfková, Zuzana. Bérešová, Janka	Epidemiológia obezity na Slovensku	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9.-11. 5. 2012
Bérešová, Janka Ostrihoňová, Timea	Zmeny stravovacích zvyklostí detí SR so stúpajúcim vekom	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 3. 2012
Ostrihoňová, Timea	Zmeny stravovacích zvyklostí detí SR so stúpajúcim vekom a vybrané	Dni praktickej obezitológie 2012	Bardejovské kúpele	28.-29. 9. 2012

Béreš, Dušan	ukazovatele stavu zdravia			
Ostrihoňová, Timea	Hodnotenie kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ za rok 2011	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	13. 4. 2012
Ostrihoňová, Timea	Realizácia projektu EHES	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	15. 10. 2012
Kresová, Viera	Legislatíva verejného zdravotníctva - Vzdelávanie pracovníkov RÚVZ so sídlom v R.Sobote v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 9. 2012
Strečková, Adriana	Vplyv kontroly očkovania na zaočkovanosť dospeléj populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	13. 4. 2012
Horenitzká, Mária Andóová, Nadežda	Vírusová hepatitída typu B	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 9. 2012
Betaová, Karla Andóová, Nadežda	Salmonelóza	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 12. 2012
Strečková, Adriana	HIV/AIDS	prednáška pre študentov	Súkromná stredná odborná škola v Revúcej	23. 11. 2012
Strečková, Adriana	HIV/AIDS	prednáška pre študentov	Stredná spojená škola v Rimavskej Sobote	4. 12. 2012
Andóová, Nadežda	Vývoj chorobnosti na vybrané prenosné ochorenia v okresoch R. Sobota a Revúca - poster	X. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica Hotel DIXON	9. 5. 2012 11. 5. 2012
Strečková, Adriana	Invazívne meningokokové ochorenie - 10 ročný trend - poster	X. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica Hotel DIXON	9. 5. 2012 11. 5. 2012
Andóová, Nadežda	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Projekt - Hodnota očkovania	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote	16. 11. 2012
Andóová, Nadežda	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Projekt - Hodnota očkovania	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca	15. 11. 2012
Strečková, Adriana	Správna aplikácia očkovacích látok	Projekt - Hodnota očkovania	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca	15. 11. 2012

Andóová, Nadežda	Nežiadúce účinky a kontraindikácie očkovania	Projekt - Hodnota očkovania	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca	15. 11. 2012
Strečková, Adriana	Správna aplikácia očkovacích látok	Projekt - Hodnota očkovania	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote	16. 11. 2012
Andóová, Nadežda	Nežiadúce účinky a kontraindikácie očkovania	Projekt - Hodnota očkovania	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote	16. 11. 2012
Strečková, Adriana	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Projekt - Hodnota očkovania	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote	16. 11. 2012
Strečková, Adriana	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Projekt - Hodnota očkovania	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca	15. 11. 2012
Majanová, Tatiana	Ochrana zdravia zamestnancov pri CHOR	Seminár organizovaný Slovenskou poľnohospodárskou komorou	Rimavské Janovce	17. 2. 2012
Majanová, Tatiana	Ochrana zdravia zamestnancov pri CHOR	Seminár organizovaný Slovenskou poľnohospodárskou komorou	Teplý Vrch	19. 3. 2012
Priatková, Silvia	Ochrana zdravia zamestnancov pri CHOR	Seminár organizovaný Slovenskou poľnohospodárskou komorou	Teplý Vrch	19. 3. 2012
Majanová, Tatiana	Zdravotné riziká pri práci	Zdravotné riziká pri práci - informovanie zamestnancov pre SLOVMAG a.s. Lubeník	SLOVMAG a.s., Lubeník	20. 4. 2012
Majanová, Tatiana	Banské a súvisiace predpisy	Odborný seminár „Banské a súvisiace predpisy“ organizované Slovenskou baníckou spoločnosťou	Hotel Čingov - Smižany Hradisko	3. - 4. 5. 2012
Andóová, Nina	Banské a súvisiace predpisy	Odborný seminár „Banské a súvisiace predpisy“ organizované Slovenskou baníckou spoločnosťou	Hotel Čingov - Smižany Hradisko	3. - 4. 5. 2012
Majanová, Tatiana	Legislatívna vo verejnom zdravotníctve, choroby z povolania	Vzdelávanie zástupcov zamestnancov pri POO OZ PBGN v SMZ a.s. Jelšava	SMZ, a.s., Jelšava	12. 12. 2012
Andóová, Nina	Legislatívna vo verejnom zdravotníctve	Vzdelávanie zástupcov zamestnancov pri POO OZ PBGN v SMZ a.s. Jelšava	SMZ, a.s., Jelšava	12. 12. 2012
Majanová, Tatiana	Azbest - súčasná legislatíva, poškodenie zdravia z expozície	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 2. 2012

	azbestu			
Majanová, Tatiana	Skúsenosti s prevádzkou FVE - podnet na výkon ŠZD vo Včelinciach	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 5. 2012
Majanová, Tatiana	JNDZ v súvislosti so vznikom profesionálnych ochorení	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 11. 2012
Krkošková, Henrieta	Nanotechnológie a nanomateriály a možnosti ich využitia	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 2. 2012
Krkošková, Emília	Monitoring spotreby prídavných látok (farbivá)	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 5. 2012
Borlášová, Alena	Nové úlohy pri úradnej kontrole predmetov a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 11. 2012
Milecová, Katarína	Svetový deň vody	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 3. 2012
Kosnová, Michaela	Katalóg služieb a vzor prevádzkového poriadku	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 6. 2012
Milecová, Katarína	Sinice vo vodných nádržiach	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ Rimavská Sobota	14. 12. 2012

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Veľký Krtíš za rok 2012

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Adamová, Jana	Puberta		ZŠ Modrý Kameň	29. 3. 2012
Foltánová, Zlatica	Voda pre život		ZŠ Modrý Kameň	23. 3. 2012
Foltánová, Zlatica	Pedikulóza		ZŠ Modrý Kameň	29. 3. 2012
Adamová, Jana	Energetické nápoje		ZŠ Modrý Kameň	23. 3. 2012
Foltánová, Zlatica	Puberta		ZŠ Čebovce	4. 4. 2012
Adamová, Jana	Ako mať zdravé zúbky		MŠ Š. Tučeka ŠZŠ Veľký Krtíš	2. 4. 2012 12. 9. 2012
Adamová, Jana	AIDS		Spojená škola Modrý Kameň OA Modrý Kameň	27. 11. 2012 11. 12. 2012

Foltánová, Zlatica	Životný štýl teenegera		III. ZŠ Veľký Krtíš	14. 6. 2012
Adamová, Jana	Škodlivosť fajčenia u mladistvých		III. ZŠ Veľký Krtíš ZŠ Modrý Kameň	14. 6. 2012 20. 11. 2012
Adamová, Jana	Nebojme sa lekára		MŠ Š. Tučeka	24. 10. 2012
Foltánová, Zlatica	Dôležitosť pohybu v seniorskom veku		Klub dôchodcov Veľký Krtíš	27. 9. 2012
Adamová, Jana	Alzheimerova choroba		Klub dôchodcov Veľký Krtíš	27. 9. 2012
Adamová, Jana	Fajčenie a rakovina		Baňa Dolina Veľký Krtíš	10. 12. 2012 17. 12. 2012
Foltánová, Zlatica	Mozog a jeho činnosť		Klub dôchodcov Veľký Krtíš	22. 3. 2012
Adamová, Jana	Prevenčia vírusových ochorení		ŠZŠ Veľký Krtíš	21. 11. 2012 12. 12. 2012
Foltánová, Zlatica	Hygiena v dospievaní		III. ZŠ Veľký Krtíš	29. 11. 2012
Kolektív PPL	Zásady ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami	Odborný seminár	RÚVZ Veľký Krtíš	1 prednáška

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Zvolen za rok 2012

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Launerová, Margaréta	Stomatohygiena	Zdravotno-výchovná akcia pra deti MŠ	MŠ Tehelná Zvolen	13. 11. 2012
Gondášová, Iveta	Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami	Seminár RÚVZ Zvolen	RÚVZ Zvolen	5. 6. 2012
Gondášová, Iveta	Alzheimerova choroba	Seminár RÚVZ Zvolen	RÚVZ Zvolen	6. 11. 2012
Gondášová, Iveta	Mozgové ochorenie a spôsoby ich prevencie	Zdravotno - výchovné aktivity	Klub dôchodcov Lieskovec	21. 2. 2012
Gondášová, Iveta	Prevenčia mozgových ochorení pre pedagógov	Zdravotno - výchovné aktivity	9. ZŠ Zvolen	13. 3. 2012
Gondášová, Iveta	Riziká vzniku mozgových ochorení	Zdravotno - výchovné aktivity	Klub dôchodcov Detva	14. 3. 2012

	a ich prevencia			
Gondášová, Iveta	Zdravou stravou proti obezite	Zdravotno - výchovné aktivity	ZŠ Zvolen	16. 4. 2012
Gondášová, Iveta	Alzheimerova choroba – môžeme jej predchádzať?	Zdravotno - výchovné aktivity	Klub dôchodcov Krupina	21. 4. 2012
Gondášová, Iveta	Hrozí Vám ochorenie mozgu?	Zdravotno - výchovné aktivity	Dom dôchodcov Detva	4. 10. 2012
Gondášová, Iveta	Význam poznania rizikových fakt. srdcovo-cievnych ochorení	Zdravotno - výchovné aktivity	Dom dôchodcov Detva	4. 10. 2012
Gondášová, Iveta	Zdravý životný štýl ako prevencia drogových závislostí	Zdravotno - výchovné aktivity	3. ZŠ Zvolen	19. 11. 2012
Gondášová, Iveta	Tréning mozgu	Zdravotno - výchovné aktivity	Klub dôchodcov Krupina	21. 9. 2012
Gondášová, Iveta	Prečo sa nám oplatí zdravo žiť	Zdravotno - výchovné aktivity	3. ZŠ Zvolen	19. 11. 2012
Gondášová, Iveta	Umenie starnuť	Zdravotno - výchovné aktivity	Dom dôchodcov Detva	18. 10. 2012
Gondášová, Iveta	Lepšia prevencia ako demencia	Zdravotno - výchovné aktivity	Jednota dôchodcov Kráľovce- křišov	16. 11. 2012
Gondášová, Iveta	Lepšia prevencia ako demencia	Zdravotno - výchovné aktivity	Obyvatelia a Domov Evanjelickej diakonie Hontianske Moravce	22. 11. 2012
Gondášová, Iveta	Kým stúpa dym	Zdravotno - výchovné aktivity	Špeciálna základná škola 2.st. Zvolen	7. 12. 2012
Gondášová, Iveta	Dôležitosť osobnej hygieny	Zdravotno - výchovné aktivity	Špeciálna základná škola 1.st. Zvolen	24. 10. 2012
Gondášová, Iveta	Kým stúpa dym	Zdravotno - výchovné aktivity	Špeciálna základná škola 2.st. Zvolen	12. 12. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	3. ZŠ Zvolen 9. ZŠ Zvolen	12. 11. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	6. ZŠ Zvolen	14. 11. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	Stredná zdravotnícka škola	20. 11. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	Cirkevná ZŠ Zvolen	28. 11. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	Hotelová škola Zvolen	4. 12. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	Špeciálna škola Zvolen	7. 12. 2012
Reinhardt, Peter	Fajčenie škodí zdraviu	Zdravotno - výchovné aktivity	ZŠ Pliešovce Dopravná a priemyselná škola	12. 12. 2012

Reinhardt, Peter	Prevenca v opatrovateľskej službe	Zdravotno - výchovné aktivity	Slovenský červený kríž	20. 1. 2012 7. 3. 2012 5. 4. 2012 22. 5. 2012 7. 9. 2012 23. 10. 2012 23. 11. 2012
-------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	------------------------	--

**Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Žiar nad Hronom
za rok 2012**

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Striežová, Eva	Meningokoková meningitída v komunite bezdomovcov	III. Slovenský vakcinologický kongres s medzinárodnou účasťou	Hotel Patria, Štrbské Pleso	12. 1.–14. 1. 2012
Košťanová, Zina	Zásady správneho životného štýlu	Workshop k zdravému životnému štýlu	Kremnica	11. 2. 2012
Striežová, Eva	Algoritmus správneho konania pri odmietnutí povinného pravidelného očkovania detí	Škola vakcinológie II.	Ráztočno	7. 6.–8. 6. 2012
Košťanová, Zina	Analýza zdravotného stavu obyvateľov mesta Kremnica a okolia vyšetrených v Poradni zdravia v rokoch 2007	Workshop k zdravému životnému štýlu	Kremnica	20. 9. 2012
Košťanová, Zina	Životný štýl seniora 21. storočia	Konferencia pri príležitosti Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami	Kremnica	2. 10. 2012
Striežová, Eva	Závažnosť rotavírusových enteritíd u novorodencov	Prevenca v ambulancii pediatra	Zvolen	23. 10. 2012
Striežová, Eva	Závažnosť rotavírusových enteritíd u novorodencov	Prevenca v ambulancii pediatra	Zvolen	25. 10. 2012
Striežová, Eva	Meningokokové invazívne ochorenia a ich prevencia	Prevenca v ambulancii pediatra	Žiar nad Hronom	29. 10. 2012

Striežová, Eva	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok. Správna aplikácia očkovacích látok. Nežiadúce účinky a kontraindikácia očkovania.	Odborný seminár k problematike očkovania	Zasadačka Všeobecnej nemocnice, Žiar nad Hronom	19. 11. 2012
Osvaldtová, Monika	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami. Zaočkovanosť sledovanej detskej populácie k 31.8.2012 v regióne, analýza odmietnutia očkovania	Odborný seminár k problematike očkovania	Zasadačka Všeobecnej nemocnice, Žiar nad Hronom	19. 11. 2012
Košťanová, Zina	Životný štýl a prevencia Alzheimerovej choroby	Odborný seminár k problematike prevencia Alzheimerovej choroby	Klub dôchodcov v Žiari nad Hronom	13. 3. 2012
Košťanová, Zina	Týždeň mozgu, prevencia Alzheimerovej choroby	Odborný seminár k problematike týždeň mozgu	KD v obci Horná Ves	08. 3. 2012
Búryová, Elena	Týždeň mozgu a prevencia Alzheimerovej choroby	Odborný seminár k problematike týždeň mozgu	DSS Prochot	12. 3. 2012
Búryová, Elena	Týždeň mozgu a prevencia Alzheimerovej choroby	Odborný seminár k problematike týždeň mozgu	Klub dôchodcov v Žarnovici	14. 3. 2012
Búryová, Elena	Týždeň mozgu a prevencia Alzheimerovej choroby	Odborný seminár k problematike týždeň mozgu	Domov dôchodcov v Novej Bani	16. 3. 2012
Košťanová, Zina	Ochrana zdravia správnou životosprávou	Odborný seminár k problematike správna životospráva	Školenie firmy VUM vo Vyhniach	19. 12. 2012
Búryová, Elena	Fajčenie a jeho dôsledky	Odborný seminár k problematike fajčenie	Školenie firmy VUM vo Vyhniach	19. 12. 2012
Kolektív HV	Predchádzanie abúzu alkoholu		Žiar nad Hronom	23 prednášok
Kolektív HV	Prevencia drog		Žiar nad Hronom	25 prednášok
Kolektív HV	Predchádzanie fajčeniu		Žiar nad Hronom	40 prednášok
Kolektív OPZ	Interaktívna prednáška pre deti	Medzinárodný deň bez fajčenia	Žiar nad Hronom	20. 11. 2012 9 prednášok
Kolektív OPZ	Interaktívna prednáška pre dospelých	Medzinárodný deň bez fajčenia	Žiar nad Hronom	20. 11. 2012

Publikačná činnosť zamestnancov RÚVZ Košického kraja

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Bibliografický odkaz na časť diela - článok v zborníku:

BIZUBOVÁ, R., SZEGHYOVÁ, Z., MAJOROŠ, J.: Sledovanie formaldehydu v pracovnom ovzduší. In: HOLÉCZYOVÁ, G., HUDÁK, A., RUŽIČKOVÁ, S.: *Využití experimentálních metod při ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia III*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 84-89, ISBN 978-80-7097-985-3.

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PLŽÍKOVÁ, A., VASSANYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČKOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, E., JANOŠEK, J.: Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk. In: HOLÉCZYOVÁ, G., HUDÁK, A., RUŽIČKOVÁ, S.: *Využitie experimentálních metod při ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia III*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 74-79, ISBN 978-80-7097-985-3.

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D., IHNATKO, M., HUDÁKOVÁ, T.: Biomonitoring chromozomálnych poškodení v medicínskej prevencii karcinogenézy. In: HOLÉCZYOVÁ, G., HUDÁK, A., RUŽIČKOVÁ, S.: *Využitie experimentálních metod při ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia III*. Recenzovaný zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 156-162, ISBN 978-80-7097-985-3.

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D.: Genetická toxikológia v hygienickej praxi v prevencii iniciácie karcinogenézy v populácii. In: Edukační sborník, XXXVI. Brněnské onkologické dny a XXVI. Konference pro nelékařské zdravotnické pracovníky, 2012, s- 313-314

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D.: Využitie genetickej toxikológie v hygienickej praxi. In: Zborník. In: *Genetická toxikológia a prevencia rakoviny*. Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, Brno, vydanie 1., 2012, s. 27

TARABČÁKOVÁ, D., IHNATKO, M., GAJDOŠOVÁ, D., SZEGHYOVÁ, Z., GAJDOŠ, A., STRMENSKÁ, K.: Výsledky monitoringu pracovného prostredia v prevádzke s rizikom chemickej karcinogenity. In: Zborník. In: *Genetická toxikológia a prevencia rakoviny*. Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, Brno, vydanie 1., 2012, s. 107

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D., HUDÁK, A., HUDÁKOVÁ, T., TARABČÁKOVÁ, D.: Analýza anamnestických údajov a chromozomálnych aberácií u ľudí exponovaných genotoxickým faktorom. In: Zborník. In: *Genetická toxikológia a prevencia rakoviny*. Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, Brno, vydanie 1., 2012, s. 27

DIETZOVÁ, Z., BRATSKÁ, Z.: Odhad zdravotného rizika z konzumácie vody z voľne prístupného prameňa v Košiciach. In: Zborník referátov y XVI. Medzinárodnej vodohospodárskej konferencie Voda Zlín. Zlín 2012, s. 47-52, ISBN 978-80-260-1468-3.

DIETZOVÁ, Z., LABANCOVÁ, J.: Skúsenosti s riešením problematiky chovu psov a hospodárskych zvierat v obytných zónach z hľadiska ochrany verejného zdravia. In: Zborník publikácií z XII. ročníka odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou „Manažment miest a obcí-právne aspekty súvisiace so spoločenskými, domácimi a voľne žijúcimi živočíchmi“, Vysoké Tatry-Stará Lesná 2012, s. 90-94, ISBN 978-80-89385-20-1.

DIETZOVÁ, Z., LABANCOVÁ, J., BRATSKÁ, Z.: Je zdravotné riziko z arzenu vo voľne prístupnom minerálnom prameni v Košiciach prijateľné? In: Zborník referátov z konferencie *Využitie experimentálnych metód pri ochrane obyvateľstva a životného prostredia*, Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 32-37, ISBN 978-80-7097-985-3.

VRÁBEL, V., BRATSKÁ, Z., DIETZOVÁ, Z., HUDÁK, A., JALČOVIKOVÁ, V.: Rádioaktivita alebo obsah arzenu? – limitujúci faktor doporučenej dennej spotreby minerálnej vody. In: Zborník referátov z konferencie *Využitie experimentálnych metód pri ochrane obyvateľstva a životného prostredia*, Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 23-31, ISBN 978-80-7097-985-3.

TKÁČOVÁ, E., SMEJKALOVÁ, E., DAŇKOVÁ, E.: Prieskum výskytu vodných makrofytov vo vybraných prírodných kúpaliskách v okrese Košice-okolie. Zborník referátov z konferencie *Využitie experimentálnych metód pri ochrane obyvateľstva a životného prostredia*, Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 56-59, ISBN 978-80-7097-985-3.

SCHNITZEROVÁ, E.: Mýty a fakty o návykových látkách a ich užívateľoch. In: ŠIMKO, Gabriel., OCHABA, Róbert (eds.): Hodnotenie dopadov na verejné zdravie. *Vedecká konferencia 36. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu*. Bratislava: ÚVZ SR, 2011, ISBN 978-80-7159-210-5 (CD-ROM) – publikované v roku 2012

KOLLÁROVÁ, J.: Aktualizácia návrhu koncepcie odboru podpory zdravia. In: ŠIMKO, Gabriel., OCHABA, Róbert (eds.): Hodnotenie dopadov na verejné zdravie. *Vedecká konferencia 36. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu*, Bratislava: ÚVZ SR, 2011, ISBN 978-80-7159-210-5 (CD-ROM) – publikované v roku 2012

KOŽÁROVÁ, M., KOLLÁROVÁ, J.: Vyhodnotenie inovatívnej kampane EU projektu SUNFLOWER: „Mladí ľudia a HIV“, organizovanej v školách Košického regiónu. In: ŠIMKO, Gabriel., OCHABA, Róbert (eds.): Hodnotenie dopadov na verejné zdravie. *Vedecká konferencia 36. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu*, Bratislava: ÚVZ SR, 2011, ISBN 978-80-7159-210-5 (CD-ROM) – publikované v roku 2012

SCHNITZEROVÁ, E.: Sociálna práca – etika – prístup ku klientom/klientkam so závislosťami. In: KVAŠŇÁKOVÁ, Lenka., ŠOLTĚSOVÁ, Denisa (eds.): Aktuálne výskumné otázky pomáhajúcich profesií – nové výzvy pre prax. *Zborník príspevkov z konferencie mladých vedeckých pracovníkov s medzinárodnou účasťou, 30. apríla 2010*,

Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2012, s. 167-174, ISBN 978-80-555-0580-0

KOLLÁROVÁ, J., MADARÁSOVÁ GECKOVÁ, A., KATRENIÁKOVÁ, Z., SARKOVÁ, M., RONDOŠOVÁ, J.: Vplyv školského prostredia na duševné zdravie – kľúčové zistenia z HBSC štúdie 2009/2010. In: *Vedecká konferencia 36. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu*, Nový Smokovec (prijaté k publikovanou do zborníka)

KOLLÁROVÁ, J.: Fiškálna politika v prevencii rizikových faktorov chronických ochorení. In: *Zborník príspevkov z konferencie Surveillance chemických ochorení*, Staré Hory (CD-ROM)

KOŽÁROVÁ, M.: Rozdiel medzi udanými a nametanými hodnotami výšky a hmotnosti u klientov štúdie EHES v regióne Košice I. In: *Zborník príspevkov z konferencie Surveillance chronických ochorení*, Staré Hory (CD-ROM)

Bibliografický odkaz na článok v seriálovej publikácii

RIGANOVÁ, N., BRATSKÁ, Z.: Zariadenia na domácu úpravu pitnej vody áno alebo nie? In: *Vodohospodársky spravodajca*. 2012, č. 3-4, s. 9-11

TKAČOVÁ, E., BIZUB, V.: Staphylococcus aureus (koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny). Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v Slovenskej republike za rok 2011, s. 84-87.

Iné

Publikovane články na Internete

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D.: Účinná zložka v prevencii rakoviny. In: www.zdravie.sk, 05.03.2012

GAJDOŠOVÁ, D.: Dukanova diéta. In: www.zdravie.sk, 23.01.2012

GAJDOŠOVÁ, D.: 90 dňová diéta. In: www.zdravie.sk, 23.01.2012

GAJDOŠOVÁ, D., TORMÁŠIOVÁ, M.: Somnambulizmus. In: www.zdravie.sk, 12.04.2012

GAJDOŠOVÁ, D.: Dyspepsia. In: www.zdravie.sk, 08.05.2012

GAJDOŠOVÁ, D., VESELÁ, A.: Alzheimerova choroba. In: www.zdravie.sk, 19.10.2012

GAJDOŠOVÁ, D., ŠAFRÁNOVÁ, L.: Orientačné testovanie zdravia doma. In: www.zdravie.sk, 05.11.2012

RÚVZ so sídlom v Rožňave

Bibliografický odkaz na článok v seriálovej publikácii

RODA, Š.: Protokol o vode a zdraví. In: *Regionálny denník Korzár*, Rožňava. 22. marec 2012

HRUDKOVÁ, J.: 5. jún, Svetový deň životného prostredia. In: *Regionálny denník Korzár*, Rožňava. 4. jún 2012

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Košického kraja

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Daniela Tarabčáková Dagmar Gajdošová Zuzana Szeghyová Ondrej Gajdoš Marie Šťastná Katarína Strmanská	Výsledky monitoringu pracovného prostredia v prevádzke s rizikom chemickej karcinogenity.	IX. Martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie	Martin	09.-10.02.2012
Daniela Tarabčáková	Praktické skúsenosti z hodnotenia PPZ v praxi	Diskusné sústreďenie – psychická pracovná záťaž	Bratislava	22.03.2012
Mária Petraššovitšová	Výskyt škodlivých faktorov v zdravotníckych zariadeniach	VII. ročník Regionálneho odborného dňa MTP v zdravotníctve	Košice	13.04.2012
Daniela Tarabčáková	Hodnotenie psychickej záťaže v praxi	Seminár „Zdravé pracoviská“	Košice	03.05.2012
Eva Brdárska Alena Vojtková	Pracovné podmienky v doprave	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	06.07.2012
Adriana Takáčová	Hygienická problematika zlievárenskej prevádzky	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	06.07.2012

Marie Šťastná	Kazuistiky chorôb z povolania	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	04.10.2012
Mária Ludrovská	Nová chemická legislatíva z pohľadu verejného zdravotníctva	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	04.10.2012
Eva Kováčiková	Aktuálne hygienické problémy v danom predškolskom zariadení s dôrazom na ranný filter.	Seminár v MŠ	Nižný Žipov	11.09.2012
Eva Kováčiková	Diabetik na základnej škole.	Seminár v ZŠ	Košice	18.10.2012
Eva Kováčiková Viera Lešníková Viera Puškášová Mária Lietavová	Propagácia zdravej výživy v rámci „Dňa otvorených dverí“ v školských jedálňach.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012
Mária Vargová Daniela Slimáková Jana Uhliariková	Syfilis a HIV – nebezpečná kombinácia	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	31.05.2012 18.09.2012
Viera Lengyelová Anna Belyová Róbert Seliga	PCR – polymerázová reťazová reakcia a jej využitie v diagnostike vírusov chrípky	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	31.05.2012 18.09.2012
Iveta Jászayová Monika Hudáková Eva Takáčová	Sledovanie výskytu Legionell vo vzorkách životného prostredia.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	24.04.2012
Eva Tkáčová Ema Daňková	Sledovanie výskytu Legionell vo vzorkách životného prostredia.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	31.05.2012

Eva Tkáčová Ema Daňková Emília Smejkalová	Prieskum výskytu vodných makrofytov vo vybraných prírodných kúpaliskách v okrese Košice-okolie.	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a ŽP.	Košice	11.09.2012
Zuzana Dietzová	Odhad zdravotného rizika z konzumácie vody z voľne prístupného prameňa v Košiciach	Konferencia „Voda Zlín“	Zlín, ČR	15.-16.04.2012
Zuzana Bratská	Implementácia Smernice Rady ES 98/83 pre vodu určenú na ľudskú spotrebu vybranými členskými štátmi ES.	Seminár – Kvalita vody vo verejnom vodovode v Košiciach	Košice	27.03.2012
Zuzana Bratská	Analýza antropogénnej činnosti v širšej oblasti vodárenských zdrojov – studní pri Hornáde pre mesto Košice	Svetový deň vody na GR VVS a.s. Košice	Košice	25-26.04.2012
Emília Sedláková Lucia Göllnerová	Filtračné zariadenia na domácu doúpravu pitnej vody áno – alebo nie?	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	24.04.2012
Darina Hrabčáková	Problematika pohrebníctva – podmienky prevozu zosnulého v rámci Slovenskej republiky, medzi štátmi EÚ a mimo hraníc EÚ.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	24.04.2012
Zuzana Dietzová	Skúsenosti s riešením problematiky chovu psov a hospodárskych zvierat v obytných zónach z hľadiska ochrany verejného zdravia	Konferencia „Manažment miest a obcí, právne aspekty súvisiace so spoločenskými, domácimi a voľne žujúcimi živočíchmi“.	Stará Lesná	02.-04.07.2012
Zuzana Dietzová	Je zdravotné riziko z arzénu vo voľne prístupnom minerálnom prameni v Košiciach prijateľné?	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia.	Košice	11.09.20122012

Zuzana Bratská	Transpozícia Smernice 98/83/EC pre voľbu určenú na ľudskú spotrebu vybranými členskými štátmi ES	Konferencia – Technické stavby – malé vodné diela – krajina a voda.	Stará Lesná	19.-21.11.2012
Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová	Genetická toxikológia v hygienickej praxi v prevencii iniciácie karcinogenézy v populácii	XXXVI. Brnenské onkologické dny s XXVI. Konferenciou pro nelekárské pracovníky	Brno, ČR	19.-21.04.2012
Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová	Využitie genetickej toxikológie v hygienickej praxi	35. konferencia českej a slov. spoločnosti pre mutagenézu vonkajšieho prostredia	Brno, ČR	09.-15.05.2012
Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová Alexander Hudák Terézia Hudáková Daniela Tarabčáková	Analýza anamnestických údajov a chromozomálnych aberácií u ľudí exponovaných genotoxickým faktorom	35. konferencia českej a slovenskej spoločnosti pre mutagenézu vonkajšieho prostredia	Brno, ČR	09.-15.05.2012
Daniela Tarabčáková Michal Ihnatko Dagmar Gajdošová Zuzana Szeghyová Andrej Gajdoš Katarína Strmenská	Výsledky monitoringu pracovného prostredia v prevádzke s rizikom chemickej karcinogenity	35. konferencia českej a slovenskej spoločnosti pre mutagenézu vonkajšieho prostredia	Brno, ČR	09.-15.05.2012
Mária Mitríková Anna Hovanová Zuzana Szeghyová	Odber a stanovenie vybraných chemických faktorov v inhalovateľnej a respirabilnej frakcii aerosólu pracovného ovzdušia.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.05.2012
Eva Roszková Renáta Marcinčinová Dagmar Gajdošová	Porovnanie chromozomálnych aberácií u ľudí exponovaných rôznymi genotoxickým faktorom.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.05.2012

Emília Vašková Zdenka Tkáčová Drahomíra Olejárová	Stanovenie dusičnanov a jódu v moči.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.05.2012
Renáta Bizubová Zuzana Szeghyová Jozef Majoroš	Sledovanie formaldehydu v pracovnom ovzduší	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia.	Košice	11.09.2012
Jozef Majoroš a kol.	Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia.	Košice	11.09.2012
Andrej Gajdoš Michal Ihnatko Dagmar Gajdošová Terézia Hudáková	Biomonitoring chromozomálnych poškodení v medicínskej prevencii karcinogenity	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia	Košice	11.09.2012
Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová	Vplyv kumulovaných rizikových faktorov na chromozomálne poškodenia populácie	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	13.09.2012
Zuzana Szeghyová Renáta Bizubová	Odber a stanovenie vybraných chemických faktorov v inhalovateľnej a respirabilnej frakcii aerosólu pracovného ovzdušia	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	13.09.2012
Drahomíra Olejárová Alena Ferencová	Stanovenie dusičnanov a jódu v moči	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	13.09.2012
Koloman Frankovič Eva Schnitzerová	Analýza kazivosti chrupu u 12-ročných detí v regióne Košice.	21. dni zubných lekárov SKZL – Regionálnej komory Košice	Košice	01. – 02.06.2012

Soňa Gregová Marián Švida				
Eva Schnitzerová	Etika v sociálnej práci s užívateľmi drog.	Medzinárodná vedecká konferencia „Sociálna patológia optikou sociologického skúmania“	Modra	03. – 05.10.2012
Eva Schnitzerová	Účast' verejného zdravotníctva a sociálnej práce na prevencii drogových závislostí.	Vedecká konferencia 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“	Nový Smokovec	16. – 17.10.2012
Jana Kollárová Andrea Madarásová-Gecková Zuzana Katreniaková Mária Sarková Jaroslava Rod'ošová	Vplyv školského prostredia na duševné zdravie – kľúčové zistenia y HBSC štúdie 2009/2010	Vedecká konferencia 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“		16. – 17.10.2012
Jana Kollárová	Fiškálna politika v prevencii rizikových faktorov chronických ochorení.	Konferencia „Surveillance chronických ochorení“	Staré Hory	28.- 29.11.2012
Mária Kožárová	Rozdiel medzi udanými a nameranými hodnotami výšky a hmotnosti u klientov štúdie EHES v regióne Košice I.	Konferencia „Surveillance chronických ochorení“	Staré Hory	28.- 29.11.2012
Soňa Gregová Monika Fabianová	Prezentácia služieb Poradenského centra ochrany a podpory zdravia a mobilnej Poradne Zdravia	Medzinárodná konferencia „VIII. patientský seminár v rámci XVI. Košických chemoterapeutických dní“	Košice	01.12.2012

Jana Seligová	Raritné pozitívne laboratórne vyšetrenia na prítomnosť vírusu chrípky A/H1N1 – 2009 v mesiacoch máj-júl 2011 v okresoch Košice I.-IV. a Košice-okolie	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	09.-11.05.2012
Jana Seligová	Epidemiológia vírusových hepatítid.	Odborný seminár GSG	Michalovce	29.05.2012
Jana Seligová	Výskyt nežiaducich účinkov po očkovaní, zastavme ich zneužívanie, kontrola.	XV. Východoslovenský vakcinačný deň L. Pasteura	Košice	05.06.2012
Anna Magdová Milada Križanová	Umývajte si ruky – zachrániš život.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	14.06.2012
Anna Magdová Milada Križanová	Umývajte si ruky – zachrániš život.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	27.06.2012
Jana Seligová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok. Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. Projekt Hodnota očkovania.	Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky.	Košice	30.10.2012
Oľga Mináriková	Správna aplikácia očkovacích látok. Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami. Projekt Hodnota očkovania	Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky UPJŠ Košice	Košice	30.10.2012
Jana Seligová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok. Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. Správna aplikácia očkovacích látok. Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami Projekt Hodnota očkovania.	Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky VŠOU Geriatrický Sv. Lukáša Košice	Košice	13.11.2012
Jana Seligová Oľga Mináriková	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok. Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. Projekt Hodnota očkovania	Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky 1. súkr. nemocnica Košice-Šaca	Košice-Šaca	20.11.2012

Jana Seligová Ol'ga Mináriková	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok. Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. Projekt Hodnota očkovania	Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky NsP Moldava nad Bodvou	Moldava nad Bodvou	21.11.2012
Jana Seligová Ol'ga Mináriková	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok. Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. Projekt Hodnota očkovania	Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	Košice	29.11.2012
Andrea Čipáková	Hodnotenie kontaminácie potravín rádionuklidmi.	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia.	Košice	11.09.2012
Viktor Vrábeľ	Rádionuklidy alebo obsah arzénu – limitujúci faktor doporučenej maximálnej dennej spotreby minerálnej vody	III. vedecká konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a ŽP.	Košice	11.09.2012
Andrea Čipáková	Zhodnotenie výsledkov radiačnej monitorovacej siete pred jej reorganizáciou.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	06.12.2012
Viktor Vrábeľ	Obsah prírodných a umelých rádionuklidov v zložkách životného prostredia	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	06.12.2012
Anna Opinová	Zhodnotenie nadexpozícií u pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve v Košickom a Prešovskom kraji.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	11.12.2012
Andrea Tomková	Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	11.12.2012
Beáta Antošová	Problematika E. coli v potravinách.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012

Eva Gajancová	Zhodnotenie podnetov podaných v roku 2011 na potravinárske prevádzky alebo činnosti.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012
Vlasta Prokopovičová	Bisfenol A v kojeneckých fľašiach.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012
Margita Kaplanová	Význam výživy v prevencii rakoviny hrubého čreva.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012
Margita Kaplanová	Výsledky obsahu chemických prvkov v rybách a výrobkoch z rýb.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	15.11.2012
Katarína Valouchová Leona Kellerová	Informatívne výsledky z kontrol zariadení spoločného stravovania vykonaných pred začatím a počas konania MS v ľadovom hokeji.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	20.11.2012
Mária Dzúrová Jana Theiszová	Zhodnotenie výsledkov laboratórnych skúšok vzoriek potravín a pokrmov odobratých v rámci úradnej kontroly v roku 2011.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	2011.2012

RÚVZ so sídlom v Michalovciach

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Henrieta Hubal'ová Iveta Erdélyiová	Pitný režim a jeho význam v životospráve detí a mládeže	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012

Henrieta Hubal'ová Iveta Erdélyiová	Pitný režim a jeho význam v životospráve detí a mládeže	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.04.2012
Alena Dolná Vladimíra Kovaľová Vladimír Kocúr	RASFF – oznámenie migrácie formaldehydu z melamínových lyžíc	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.04.2012
Denisa Kačmárová	Kozmetické výrobky a hraničné výrobky.	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.04.2012
Daniela Kniežová Jana Humeníková	Hodnotenie fyzickej záťaže zamestnancov v strojárskom závode v okrese Michalovce	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.04.2012
Henrieta Hubal'ová Iveta Erdélyiová	Pitný režim a jeho význam v životospráve detí a mládeže .	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	26.04.2012
Denisa Kačmárová	Pitný režim a jeho význam v životospráve detí a mládeže .	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	26.04.2012
Daniela Kniežová Jana Humeníková	Hodnotenie fyzickej záťaže zamestnancov v strojárskom závode v okrese Michalovce	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	28.05.2012
Mária Gimerová Božena Kováčová	Informačné systémy používané na oddelení HŽP a Z.	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.06.2012
Daniela Kniežová Jana Humeníková	Poškodenia podpornopohybovej sústavy ako dôsledok nesprávnej polohy pri práci	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.06.2012
Henrieta Hubal'ová Iveta Erdélyiová	Stravovanie v zariadeniach pre deti a mládeže	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.06.2012

Ján Filko Eubica Halášová Viera Hricutová	Automaty na surové kravské mlieko v okresoch Michalovce a Sobrance	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.06.2012
Daniela Kniežová Jana Humeníková	Poškodenia podpornopohybovej sústavy ako dôsledok nesprávnej polohy pri práci	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	25.06.2012
Mariana Hamadejová Dagmar Erdélyiová	Kolorektálny karcinóm a onkologické ochorenia v primárnej prevencii	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	24.09.2012
Ján Filko Alena Dolná Vladimíra Kovaľová	Dioxíny v potravinách a ich vplyv na zdravie ľudí	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	24.09.2012
Jozefína Šoltéssová Ján Ciberej	Solária a zdravotné riziká	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	26.09.2012
Daniela Kniežová Božena Kováčová	Klimatizácia – komfort, alebo hrozba?	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	26.09.2012
Mariana Hamadejová Dagmar Erdélyiová	Kolorektálny karcinóm a onkologické ochorenia v primárnej prevencii	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	26.09.2012
Janka Stašková Slavomíra Hadžuriková Karin Záviská	Bezpečnosť v očkovaní	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	26.09.2012
Daniela Kniežová Božena Kováčová	Klimatizácia – komfort, alebo hrozba?	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	04.10.2012
Mariana Hamadejová Dagmar Erdélyiová	EHES 2011 v realizácii RÚVZ Michalovce	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	29.10.2012

Alena Dolná Vladimíra Kovaľová Vladimír Kocúr	RASFF – oznámenie migrácie formaldehydu z melamínových lyžíc	Odborný seminár RÚVZ Humenné	Humenné	29.10.2012
Ján Filko Alena Dolná Vladimíra Kovaľová	Dioxíny v potravinách a ich vplyv na zdravie ľudí	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	15.11.2012
Mariana Hamadejová Dagmar Erdélyiová	Kolorektálny karcinóm a onkologické ochorenia v primárnej prevencii	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	15.11.2012
Mariana Hamadejová Dagmar Erdélyiová	EHES 2011 v realizácii RÚVZ Michalovce	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	28.11.2012
Vladimír Kocúr Viera Hricutová Edita Čorgöová	Výkon ŠZD a ÚKP na hromadných podujatiach v okresoch Michalovce a Sobrance za uplynulé roky	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	28.11.2012
Iveta Bánociová Daniela Kniežová Anna Camberovitchová	Výskyt osýpok v európskych krajinách	Odborný seminár RÚVZ Michalovce	Michalovce	28.11.2012

ÚVZ so sídlom v Rožňave

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Štefan Roda	Hodnotenie záťažových horných končatín pri dvíhaní bremien – profesia manipulanta na expedícii hotových výrobkov	Vedecká pracovná schôdza SLS-SGL Rožňava	Rožňava	26.01.2012

Štefan Roda	Hodnotenie fyzickej záťaže v profesii balička.	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	04.10.2012
Ľubomír Balážik	Omega- mastné kyseliny – význam pre človeka	Vedecká pracovná schôdza SLS-SGL Rožňava	Rožňava	26.01.2012
Ľubomír Balážik	Výživa a krvný tlak	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	16.10.2012
Alžbeta Donovalová	Surveillance infekčných ochorení	Pre laikov	Rotari club Rožňava	29.10.2012
Alžbeta Donovalová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Projekt „Hodnota očkovania“ – vzdelávanie sestier v NsP Rožňava	Rožňava	14.11.2012
Alžbeta Donovalová	Správna aplikácia očkovacích látok	Projekt „Hodnota očkovania“ – vzdelávanie sestier v NsP Rožňava	Rožňava	14.11.2012
Alžbeta Donovalová	Nežiadúce účinky a kontraindikácie očkovania	Projekt „Hodnota očkovania“ – vzdelávanie sestier v NsP Rožňava	Rožňava	14.11.2012
Alžbeta Donovalová	Správe skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Projekt „Hodnota očkovania“ – vzdelávanie sestier v NsP Rožňava	Rožňava	14.11.2012
Alžbeta Donovalová	Aktuálne výsledky kontroly očkovania	Projekt „Hodnota očkovania“ – vzdelávanie sestier v NsP Rožňava	Rožňava	14.11.2012
Alžbeta Donovalová	Očkovanie a antivakcinačné aktivity	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	11.12.2012

Zuzana Petiová	Umývanie a dezinfekcia rúk zdravotníckych pracovníkov	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	13.03.2012
Silvia Lengová	Činnosť poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Rožňave	Vedecká pracovná schôdza SGL	Rožňava	26.01.2012
Silvia Lengová Margita Illyésová	Vyhodnotenie Projektu „Týždeň zdravia“ v spoločnosti TESCO STORES a.s. za roky 2010-2011	Medzinárodná vedecká konferencia Ošetrovatelstvo a zdravie	Trenčín	10.05.2012
Silvia Lengová Margita Illyésová	Výsledky vybraných ukazovateľov vplyvujúcich na duševné zdravie sledovaných v rámci projektu EHES v okrese Rožňava	Vedecká konferencia – 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Nový Smokovec	16.-17.10.2012
Silvia Lengová	EHES – mapovanie zdravia Európanov	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	23.10.2012
Margita Illyésová	Využitie TZS v PCOPZ	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	13.11.2012
Petra Szöllösová	Stravovacie zvyklosti detí a mládeže	Vedecká pracovná schôdza SGL	Rožňava	26.01.2012
Petra Szöllösová	Alternatívne stravovanie detí a mládeže	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	17.04.2012
Ľudmila Ďuránová	Antropometrický prieskum telesného vývoja	Odborný seminár RÚVZ Rožňava	Rožňava	11.12.2012

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Je harmonická rodina zárukou zdravého životného štýlu?	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	10.05.2012
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Je harmonická rodina zárukou zdravého životného štýlu?	Odborný seminár RÚVZ Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	31.05.2012
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Je harmonická rodina zárukou zdravého životného štýlu?	Vedecká konferencia 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“	Nový Smokovec	16.-17.10.2012
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Sebahodnotenie na rizikové správanie sa deviatakov ZŠ mesta Spišská Nová Ves.	Vedecká konferencia 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“	Nový Smokovec	16.-17.10.2012
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Odras sebahodnotenia na rizikové správanie sa deviatakov ZŠ mesta Spišská Nová Ves	Odborný seminár RÚVZ Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	06.12.2012
Mária Vlčáková	Zmeny v postoji k svojmu okoliu v seniorskom veku	Vedecká konferencia 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu „Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“	Nový Smokovec	16.-17.10.2012
Iveta Tkáčová	HACCP v školskej praxi	Svetový deň potravín	Smižany	15.10.2012

Renáta Hudáková	Hodnota očkovania	Odborný seminár pre sestry NsP	Spišská Nová Ves	22.11.2012
Renáta Hudáková	Hodnota očkovania	Odborný seminár pre sestry NsP	Krompachy	25.11.2012
Renáta Hudáková	Rotavírusové infekcie, prevencia a aktuálny výskyt ochorení v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica	Odborný seminár pre pediatrov	Spišská Nová Ves	08.11.2012
Martina Filická	Spolupráca zdravotníckych zariadení s RÚVZ v oblasti verejného zdravotníctva	Celoslovenská konferencia sestier v ambulantných zariadeniach	Spišská Nová Ves	26.10.2012

RÚVZ so sídlom v Trebišove

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Lucia Demesová Terézia Konevičová	Možnosti a obmedzenia pri hodnotení verejného zdravia na okresnej úrovni	VII. ročník Regionálneho odborného dňa MTP v zdravotníctve	Košice	13.04.2012
Andrea Jenčová Terézia Konevičová	Epidemiológia metabolického syndrómu v okrese Trebišov	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	Trebišov	24.09.2012
Lucia Demesová	1. Správa o stave verejného zdravia v meste Sečovce. 2. Organizácia a kompetencie orgánov verejného zdravotníctva v Nórsku.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	Trebišov	24.09.2012

Andrea Jenčová Terézia Konevičová	Epidemiológia metabolického syndrómu v okrese Trebišov	Konferencia Surveillance chronických ochorení.	Staré Hory	28.-29.11.2012
Lucia Demesová	Organizácia a kompetencie orgánov verejného zdravotníctva v Nórsku.	Konferencia Surveillance chronických ochorení.	Staré Hory	28.-29.11.2012
Lucia Demesová Terézia Konevičová	Možnosti a obmedzenia pri hodnotení verejného zdravia na okresnej úrovni	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	06.12.2012
Eudmila Tintová Ingrid Matolová	Sociálne aspekty VHA v okrese Trebišov.	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12.01-13.01.2012
Eudmila Tintová	Vyhodnotenie projektu „Hrou proti AIDS“ realizovaného v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trebišov	Odborný seminár RÚVZ Košice	Košice	29.03.2012
Eudmila Tintová	Pohlavné choroby v SR	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	09.05.- 11.05.2012

Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Nitrianskeho kraja

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

RÚVZ Komárno

Seman, M., Prokšová, M., Rosinský, J., Ferianc, P.: Isolation, identification, and characterization of *Vibrio cholerae* from the Danube River in Slovakia, *Folia Microbiol* DOI 10.1007/s12223-012-0116-7, 15.3.2012– odborný článok.

Rosinský, J., Petrovičová, K., : Necholerové vibriá izolované na Slovensku , Deň Národných referenčných centier organizovaný SEA, MZ SRBratislava:., 27.3.2012 – poster

RÚVZ v Komárne, **Pozor na alkohol. In: Komárňanské**

RÚVZ Nitra

ADE Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch

Hegedúsová, A. – Jakabová, S. – **Hegedús, O.** – Valšíková, M. – Uher, A. Testing of Selenium Inhibition Effect on Selected Characteristics of Garden Pea. *Eur. Chem. Bull.* 2012, 1(12), 520-523. ISSN 2063-5346

ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

Hegedüs, O. - Šmotláková, Z. – Hegedúsová, A. 2012. Hodnotenie metódy stanovenia kreatinínu v moči dvomi nezávislými metódami, 2012. In. Slovak Journal of Health Sciences : časopis v oblasti výskumu zdravia, zdravotného stavu a liečby chronických ochorení. - ISSN 1338-161X, Vol. 3, no. 1 (2012), p. 25-31.

BCI Skriptá a učebné texty

Jakabová, S. – Hegedúsová, A. – **Hegedüs, O.** – Jakab, I. Dubajová, J. – Pavlík, V. 2012. Inštrumentálne metódy analytické. - Nitra : UKF, 2011 . - CD-ROM. - ISBN 978-80-558-0033-2.

AFG Abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií

AFG Hegedúsová, A. – Jakabová, S.- Pernyeszi, T.- Farkas, V. – Tálos, K. – **Hegedüs, O.** 2012. Use of Phytoremediation Techniques for Elimination of Lead Content in Soil, 2012.

In. 5th International Symposium on Biosorption and Bioremediation : proceedings of abstracts, Prague June 24 - 28, 2012. - Prague : Institute of Chemical Technology, 2012. - ISBN 978-80-7080-819-1, P. 196.

AFK Postery zo zahraničných konferencií

AFK Hegedúsová, A. – Jakabová, S.- Pernyeszi, T.- Farkas, V. – Tálos, K. – **Hegedüs, O.** 2012. Use of Phytoremediation Techniques for Elimination of Lead Content in Soil, 2012.

In. 5th International Symposium on Biosorption and Bioremediation : poster presentation, Prague June 24 - 28, 2012. - Prague : Institute of Chemical Technology, 2012. P. 196.

AFK Hegedúsová, A. – Jakabová, S. – **Hegedús, O.** – Valšíková, M. – Uher, A. 2012. Testing of Selenium Inhibition Effect on Selected Characteristics of Garden Pea. In. 4th International Symposium on Trace Elements in the Food Chain. TEFC 2012. Visegrád, Hungary 15-17 november 2012 .

AGI Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách

Hegedúsová, A. – Jakabová, S. – **Hegedús, O.** – Pavlík, V. – Dubajová, J. – Jakab, I.: Audiovizualizačné techniky vo vyučovaní experimentov k tematickým okruhom inštrumentálnych analytických metód = Audiovisual techniques in teaching of experiments within topics of instrumental analytical methods. – Záverečná správa. Nitra : UKF, 2012. - 15 s. - ISBN KEGA 3/7428/09.

Iné:

Hegedús, O, Pavlík, V., Šmotlákova, Z.: Problematika sledovania ukazovateľov vôd z kúpalísk. In: *Zborník referátov z odborného seminára RÚVZ so sídlom v Nitre, Jeseň-2012*. RÚVZ so sídlom v Nitre, roč. 4 , č. 1, (2012), s. 4 - 10.

Kušnierová, M., Barátová, E., Kraváriková, M., 2012. Význam monitorovania kvality detských pieskovísk v Nitrianskom regióne. In: Zborník prednášok a posterov z konferencie Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, 12.-14. september 2012, Nový Smokovec.

BALÁŽ, I., TREBICHALSKÝ, V., HALZLOVÁ, E.: Zásady správania sa pri rtg vyšetreniach. In: Zborník referátov z Odborného semináru RÚVZ so sídlom v Nitre, Jeseň-2012, roč. 4, 2012

Mgr.EvaČapová,Mgr.Tatiana Maková,Mgr.Eva Jankušíková : Výživový stav obyvateľov Nitrianskeho kraja , In: Zborník referátov z odborného seminára RÚVZ so sídlom v Nitre , Jeseň 2012.RÚVZ so sídlom v Nitre, ročník 4,číslo1,2012

Prednášková činnosť - Komárno

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RNDr.Mária Rosinská Oľga Almásiová	Pôsobnosť orgánov verejného zdravotníctva pri hodnotení dopadov na verejné zdravie	Vnútorň seminár na RÚVZ	RÚVZ so sídlom v Komárne	Marec 2012
Ing.Helena Palusková Helena Slatinová	Problematika plesní v bytoch a domácnostiach z hľadiska požiadaviek na ochranu zdravia ľudí	Vnútorň seminár na RÚVZ	RÚVZ so sídlom v Komárne	Jún 2012
RNDr. J.Rosinský, MPH	Činnosť HDM v Nitrianskom kraji	Celoslovenská porada hygieny detí a mládeže	Vyhne	17.04.2012
RNDr. J.Rosinský, MPH	Hygienická problematika školských internátov-	Krajský seminár Nitrianskeho samosprávneho kraja	Nitra	15.06.2012
RNDr. J.Rosinský, MPH	Hygienické zabezpečenie zariadení školského stravovania	Krajský seminár Nitriansk. samosprávneho kraja	Nitra	21.06.2012
Berezová, dipl.a.h.e.	Nedostatky zistené pri ŠZD	Porada vedúcich ZŠS organizovaná Odborom školstva a kultúry, Mestského úradu v Komárne	Komárno	28.08.2012
Berezová, dipl.a.h.e. Bc.Nagyová	HACCP a nedostatky zistené pri výkone ŠZD	Odborný seminár organizovaný Krajským školským úradom v Nitre	Komárno	14.09.2012
Ing. Klaudia Bertóková	Zákon č. 152/1995 Z.z. o	Ústavný seminár RÚVZ so	RÚVZ v	Máj 2012

	potravínach – zmeny v kompetenciách pri výkone úradnej kontroly potravín	sídлом v Komárne	Komárne	
Adriana Sláviková	Porovnanie nedostatkov zistených inšpektormi oddelenia hygieny výživy pri výkone ÚKP v okrese Komárno so zisteniami v rámci SR za rok 2011	Ústavný seminár RÚVZ so sídlom v Komárne	RÚVZ v Komárne	September 2012
Gizela Filkóová	Zmena v legislatívnych úpravách	Vnútroústavný seminár	Komárno, RÚVZ	02.05.2012
Ing. Elena Mlčuchová	Hodnotenie expozície zamestnancov fyzikálnym, chcemickým a biologickým faktorom, kategorizácia prác	Vnútroústavný seminár	Komárno, RÚVZ	29.11.2012
MUDr. Andrea Kološová	Vyhodnotenie pilotnej bodovej prevalenčnej štúdie nozokomiálnych nákaz	Celoslovenská konferencia sestier pracujúcich sa na OCS a operačných sálach	Komárno	6/2012
MUDr. Andrea Kološová	Epidémia salmonelózy v ZŠS Komárno	ESCHMDE	Edinburg-Škotsko	10/2012
MUDr. Andrea Kološová	Epidémia salmonelózy - silný epidemiologický dôkaz	Celoslovenská porada epidemiológov	Košice	11/2012
MUDr. Andrea Kološová	Princíp vakcinácie Nežiaduce účinky, kontraindikácie očkovania Odmietanie očkovania - argumenty rodičov, postup zdravotníckych pracovníkov	Hodnota očkovania	Komárno	9/2012
MUDr. Andrea Kološová	HACCP a nedostatky zistené pri výkone ŠZD	Odborný seminár org. Krajským školským úradom v Nitre	Komárno	9/2012
Mgr.Helena Uričková	Technika očkovania	Hodnota očkovania	Komárno	9/2012
Mgr.Denisa Masárová	Skladovanie vakcín	Hodnota očkovania	Komárno	9/2012

Mgr. Denisa Masárová	Epidémia salmonelózy v zariadení školského stravovania, máj 2012	Porada vedúcich ZŠS organizovaná Odborom školstva a kultúry, Mestského úradu v Komárne	Komárno	8/2012
MUDr. F. Molnár:	Alkohol – naozaj na zdravie?	Vnútroústavny seminár	Komárno	30. 10. 2012
PhDr. Izsáková Z., PhD, MUDr. Molnár F., Kačmariková M.	Vyhodnotenie efektivity intervencie u klientov Poradne zdravia	Surveillance chronických chorôb	Staré Hory	28. 11. 2012
RNDr. Jozef Rosinský, MPH	História a epidémie cholery	Celoslovenský konzultačný deň MŽP a zasadanie poradného zboru HH SR pre MŽP	ÚVZ SR, Bratislava	5.6.2012
RNDr. Jozef Rosinský, MPH	Necholerové vibriá izolované na Slovensku	vnútorný seminár	RÚVZ, Komárno	27.6.2012
RNDr. Jozef Rosinský, MPH	Cholera v histórii a súčasnosti ľudstva	XIII. Prowazekove dni , celoslovenská konferencia mikrobiológov	Komárno	25-26.10.2012
RNDr. Jozef Rosinský, MPH	Vplyv propolisu na vybrané druhy baktérií	vnútorný seminár	RÚVZ, Komárno	13.12.2012

Prednášková činnosť – RÚVZ Levice

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Tumor pelvis versus aktinomykóza	Okresný seminár sestier	NsP Levice	18.1.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Umývajte si ruky – Národná kampaň	Okresný seminár sestier	Psychiatrická nemocnica Hronocve	31.5.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Umývajte si ruky – Národná kampaň	Okresný seminár sestier	Nemocnica Šahy	30.8.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Projekt očkovania	Okresný seminár sestier	Nemocnica Topoľčany	26.9.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Projekt očkovania	Okresný seminár sestier	NsP Levice	4.10.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Očkovanie áno či nie?	Okresný seminár sestier	NsP Levice	17.10.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Očkovanie áno či nie?	Okresný seminár sestier	Psychiatrická nemocnica Hronocve	25.10.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Očkovanie áno či nie?	Okresný seminár sestier	Nemocnica Šahy	30.10.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Umývajte si ruky – Národná kampaň	Okresný seminár sestier	NsP Levice	14.11.2012
MUDr. Adriana Czigányiová, MPH	Projekt očkovania	Okresný seminár sestier	Nemocnica Šahy	15.11.2012

Prednášková činnosť – Nitra

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Ing.Darina Pintová	Výkon kontroly v oblasti ochrany zdravia ľudí pred nebezpečnými potravinárskymi výrobkami	Poľnohospodárstvo 21.storočia a bezpečnosť potravín	Župný dom, Nitra	15.11.2012
Mgr.Eva Čapová,Mgr.Tatiana Maková,Mgr.Eva Jankušiková	Výživový stav obyvateľov Nitrianskeho kraja	Jesenný odborný seminár RÚVZ Nitra	RÚVZ so sídlom v Nitre	12.12.2012
Kušnierová M, Barátová E, Kraváriková M	Význam monitorovania kvality detských pieskovísk v Nitrianskom regióne	Mikrobiológia vody a životného prostredia	Nový Smokovec	12.-14.9. 2012
Nováková, Martincová, Bosáková	(Poster - Rodinná epidémia Pertussis v okr. Nitra v r. 2010)	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské pleso	12. - 14.1.2012
MUDr. Tináková Katarína	Očkovanie v ambulancii praktického lekára	seminár pre SZP	RÚVZ Nitra	5.6.2012
MUDr. Tináková Katarína	Očkovanie rizikových skupín populácie v ambulancii praktického lekára	seminár pre PZS	RÚVZ Nitra	12.6.2012
MUDr. Tináková Katarína	Hodnota očkovania	seminár pre zdrav.sestry a ZP	MNsP Zl.Moravce	20.9.2012
MUDr. Tináková Katarína	Hodnota očkovania	seminár pre zdrav.sestry a ZP	FN Nitra	26.9.2012
MUDr. Tináková Katarína	Epidemiologický informačný systém	seminár pre zdravotníckych pracovníkov	UKF Nitra	20.5.2012
MUDr. Tináková Katarína	Jesenný seminár RÚVZ Nitra	seminár pre prac. RÚVZ		

			RÚVZ Nitra	12.12.2012
Ing. Eleonóra Halzlová, MPH	„Chemická legislatíva SR a EÚ a prípady ohrozenia ľudí chemickými látkami“	Projekt vzdelávania Úradu kriminálnej polície: „Spoločne proti teroristickým hrozbám CBRN“	Krajské riaditeľstvo policajného zboru SR, Piesková 32, Nitra	20.3.2012
Vladimír Trebichalský	Problematika ochrany zdravia pri používaní zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia	kurz „Základná odborná príprava bezpečnostných technikov“	Agroinštitút Nitra, š.p., Nitra	29.2.2012
Vladimír Trebichalský	Problematika ochrany zdravia pri používaní zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia	kurz „Základná odborná príprava bezpečnostných technikov“	Agroinštitút Nitra, š.p., Nitra	21.6.2012
Vladimír Trebichalský	Problematika ochrany zdravia pri používaní zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia	kurz „Základná odborná príprava bezpečnostných technikov“	Agroinštitút Nitra, š.p., Nitra	21.11.2012
Igor Baláž	Zásady správania sa pri rtg vyšetreniach	Odborný seminár RÚVZ so sídlom v Nitre, Jeseň-2012	Spojená škola, Nitra	12.12.2012

Prednášková činnosť - Nové Zámky

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Mgr.Andrea Baloghová	Zaočkovanosť a postoje k očkovaniam chronicky chorých osôb vo veku 50-59 rokov v okrese Nové Zámky v sezóne 2011/2012	IX. odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR Bratislava	27.03.2012
Mgr.Andrea Baloghová	Využitie pandémie chrípky na zistenie prevalence vybraných chronických chorôb v okrese Nové Zámky v roku 2009 - poster	IX. odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR Bratislava	27.03.2012
Mgr.Andrea Baloghová	Využitie pandémie chrípky na zistenie prevalence vybraných chronických chorôb v okrese Nové Zámky v roku 2009 - poster	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	11.05.2012
Mária Ferusová, DAHE	Výsledky kontrol sterility a dezinfekcie v roku 2011	Komisia pre sledovanie a analýzu NN	RÚVZ Nové Zámky	22.05.2012
MUDr.Juraj Benko	Analýza výskytu NN v roku 2011	Komisia pre sledovanie a analýzu NN	RÚVZ Nové Zámky	22.05.2012
Mgr.Klaudia Stehlová	Pomoc nemocniciam k vytvoreniu akčného plánu s rámcom sebahodnotenia hygieny rúk a zapojenia sa do siete nemocníc.	Komisia pre sledovanie a analýzu NN	RÚVZ Nové Zámky	22.05.2012
MUDr.Juraj Benko	Princíp vakcinácie a typy očkovacích látok.	Odborný seminár k problematike očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých.	FNSP Nové Zámky	10.10.2012
MUDr.Juraj Benko	Nežiadúce účinky a kontraindikácie očkovania	Odborný seminár k problematike očkovania	FNSP Nové Zámky	10.10.2012

		v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých.			
RNDr.Eva Matušková	Správna aplikácia očkovacích látok.	Odborný seminár k problematike očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých.	FNsP Zámky	Nové	10.10.2012
RNDr.Eva Matušková	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami.	Odborný seminár k problematike očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých.	FNsP Zámky	Nové	10.10.2012
RNDr.Eva Matušková	História očkovania na Slovensku	Odborný seminár k problematike očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých.	FNsP Zámky	Nové	10.10.2012
Mária Ferusová, DAHE	Výsledky kontrol sterility a dezinfekcie v I. polroku 2012	Komisia pre sledovanie a analýzu NN	RÚVZ Zámky	Nové	27.11.2012
MUDr.Juraj Benko	Analýza výskytu NN v I. polroku 2012	Komisia pre sledovanie a analýzu NN	RÚVZ Zámky	Nové	27.11.2012

Prednášková činnosť - RÚVZ Topoľčany

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Dr. V. Lisák	Nefarm. zníž. hypertenzie	Nefarm. zníž. hypertenzie	DD Čsl. armády Topoľčany	13.02.2012
Dr. V. Lisák	Fajčenie	Fajčenie	SOŠ Továrnická Topoľčany	06.03.2012
Dr. V. Lisák	Týždeň uvedomenia si mozgu	Týždeň uvedomenia si mozgu	RÚVZ Topoľčany	13.03.2012
MUDr. M. Harineková, M. Trenčanská	Týždeň uvedomenia si mozgu	Týždeň uvedomenia si mozgu	MŠ Škultétyho Topoľčany	14.03.2012
Dr. V. Lisák	Týždeň uvedomenia si mozgu	Týždeň uvedomenia si mozgu	Gymnázium Topoľčany	14.03.2012
MUDr. M. Harineková, M. Trenčanská	Týždeň uvedomenia si mozgu	Týždeň uvedomenia si mozgu	ČK Topoľčany	14.03.2012
Dr. V. Lisák	Alkohol	Alkohol	Gymnázium Topoľčany	22.03.2012
Dr. V. Lisák	Zdravá výživa	Zdravá výživa	KD „Nádej“ Topoľčany	16.04.2012
Dr. V. Lisák	Drogy	Drogy	SOŠ Továrnická Topoľčany	04.05.2012
Dr. V. Lisák	Alkohol	Alkohol	SOŠ Továrnická Topoľčany	04.05.2012

Dr. V. Lisák	Fajčenie	Fajčenie	SOŠ Továrnická Topoľčany	17.05.2012
Dr. V. Lisák	Fajčenie	Fajčenie	Gymnázium Topoľčany	18.05.2012
Dr. V. Lisák	Fajčenie	Fajčenie	ZŠ Kovarce	06.06.2012
RNDr. Mária Škodová	Možnosti vynechania dezinfekcie vody pri hromadnom zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou	Možnosti vynechania dezinfekcie vody pri hromadnom zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou	RÚVZ Topoľčany	28.06.2012
Dr. V. Lisák	Zdravá výživa	Zdravá výživa	ObÚ Topoľčany	11.09.2012
Dr. V. Lisák	Alzheimerova choroba	Alzheimerova choroba	KD „Nádej“ Topoľčany	21.09.2012
MUDr. Beata Hlaváčová	Aktuálna epidemiologická situácia v okrese Topoľčany	Seminár sestier: Hodnota očkovania	ObÚ Topoľčany	26.9.2012
Dr. V. Lisák	Alzheimerova choroba	Alzheimerova choroba	Liga proti rakovine Topoľčany	03.10.2012
Dr. V. Lisák	Zdravý životný štýl	Zdravý životný štýl	KD „Nádej“ Topoľčany	08.10.2012
Dr. V. Lisák	Nefarm. zníž. hypertenzie	Nefarm. zníž. hypertenzie	Liga proti rak Topoľčany	18.10.2012
Dr. V. Lisák	Zdravý životný štýl	Zdravý životný štýl	ZPCCH Topoľčany	29.10.2012
Ing. Marta Igazová	Opatrenia v rámci princípu predbežnej opatrnosti vo vzťahu k zisteniu metylalkoholu v liehovinách vyrobených	Ústavný seminár	RÚVZ Topoľčanoch	29.10.2012

	v Českej republike			
Dr. V. Lisák	Fajčenie	Fajčenie	SZŠ Topoľčany	12.11.2012
Ing. Marta Igazová	Vplyv obezity na zdravie	Seminár pre žiakov ZŠ	Tribečské osvetové stredisko Topoľčany	13.11.2012 14.11.2012
Dr. V. Lisák	Drogy	Drogy	Gymnázium Topoľčany	14.11.2012
MUDr. M. Harineková, M. Trenčanská	Fajčenie + zdravý ŽŠ	Fajčenie + zdravý ŽŠ	špeciálna ZŠ Topoľčany	14.11.2012
Dr. V. Lisák	HIV/AIDS	HIV/AIDS	galéria mesta Topoľčany	30.11.2012
Dr. V. Lisák	HIV/AIDS	HIV/AIDS	ZŠ sv. Ladislava Topoľčany	11.12.2012
Dr. V. Lisák	HIV/AIDS	HIV/AIDS	ZŠ Gogoľova Topoľčany	12.12.2012
Dr. V. Lisák	Zdravá výživa	Zdravá výživa	Gymnázium Topoľčany	13.12.2012

Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Prešovského kraja

1. Publikačná činnosť

RÚVZ Poprad

Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou – Zborník odborných prác z konferencie

Téma: Bezpečná pitná voda pre spotrebiteľa

Vyd. Hydrotechnológia Bratislava s. r. o., r. 2012, ISBN 978 – 80 – 969974 – 6 – 6

Článok: Možnosti vynechania dezinfekcie vody vo vybraných vodovodoch v Podtatranskom regióne

Krak J., Akurátny A., Rosipalová A., Valluš E., r. 2012, s.77 - 84

2. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Ing. Jana Mýtniková, MPH	Povodeň a ochrana verejného zdravia	Odborný seminár	OÚ Prešov	5.12.2012
Ing. Jana Mýtniková, MPH	Projekt spoločne proti teroristickým hrozbám CBRN materiálov	Odborný seminár	Krajské riaditeľstvo Policajného zboru Prešov	11.9.2012
OHVBPaKV MVDr. Dagmar Hybenová Ing. Mária Lichvárová MVDr. Ľubica Hasárová	Školenia o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností	Odborný seminár pre osoby pracujúce pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov.	RÚVZ Prešov	Priebežne počas celého roka
MUDr. Jozef Krak, MPH	Možnosti vynechania dezinfekcie vody vo vybraných vodovodoch v Podtatranskom regióne	Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou	Nový Smokovec	25. – 26 . 4. 2012

RÚVZ Humenné

Meno a priezvisko, titul	Názov prednášky	Názov seminára	Miesto konania	Dátum
Anna Sovšáková, MUDr.	Toxoplazmóza	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	08.03.2012
Miriám Gulyášová, MVDr.	Parazitózy	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	08.03.2012
Vladimír Dzan, Ing., Teodor Dadaj, MVDr.	Šetrenie chorôb z povolania s expozíciou vibráciami a JNDZ	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	08.03.2012
Miluša Seničová	Výskyt infekčných ochorení v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce r. 2011	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	08.03.2012
Miroslav Veliký, Ing., Františka Gasparová	Proces EIA v praxi RÚVZ so sídlom v Humennom	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	23.04.2012
Františka Gasparová Alena Nemcová	Zásobovanie pitnou vodou z individuálnych zdrojov a význam indiv. zdrojov	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	23.04.2012
Eva Máchová, MUDr., MPH	Alergie, čo o nich vieme a čo by sme mali vedieť	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	23.04.2012
Henrieta Hubaľová, Ing., Iveta Erdélyiová	Pitný režim a jeho význam v životospráve detí a mládeže	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	23.04.2012
Ľubica Hromádková	Výživový stav obyvateľstva v okr. Humenné, Snina a M-lab.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	23.04.2012

Daniela Kniežová, MUDr. Jana Humeníková	Hodnotenie fyzickej záťaže zamestnancov v strojárskom závode v okrese Michalovce	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	28.05.2012
Alena Nemcová	Hluk v životnom prostredí a hluková situácia v dozor. regióne	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	28.05.2012
Alexandra Gonosová, Františka Gasparová	Prírodné kúpaliská	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	28.05.2012
Anna Sovšáková, MUDr.	Syfilis	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	28.05.2012
Miroslav Veliký, Ing. Alena Nemcová	Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	25.06.2012
Viera Dupkaničová, Ing., Marta Štofčíková	Dotazník REACH-EN-FORCE 2: skúsenosti s uvádzaním chemickej legislatívy do praxe	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	25.06.2012
Daniela Kniežová, MUDr.	Poškodenia podperne-pohybovej sústavy ako dôsledok nesprávnej polohy pri práci	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	25.06.2012
Božena Šeňová Viera Dupkaničová, Ing.	Rizikový faktor hluku – aktuálna situácia v našom regióne	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	25.06.2012
Jana Belcáková, Bc.	Výskyt chrípky AH1N1- 2009 v okrese Humenné za roky 2009-2010	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	25.06.2012
Lenka Lesňáková, Mgr.	Prieskum vedomosti žiakov ZŠ o HIV/AIDS	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	24.09.2012

Meno a priezvisko, titul	Názov prednášky	Názov seminára	Miesto konania	Dátum
Marianna Hamadejová, MUDr., Dagmar Erdélyiová, Mgr.	Kolorektálny karcinóm a onkologické ochorenia v primárnej prevencii	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	24.09.2012
Eva Máchová, MUDr., MPH	Drogy a drogová scéna v SR	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	24.09.2012
Beáta Bérešová Eva Machničová	Prevenca dusičnanovej methemoglobinémie dojčiat v regióne Humenné v rokoch 2007 – 2011	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	24.09.2012
Ján Filko, MVDr., Alena Dolná, MVDr., Vladimíra Kovaľová	Dioxíny v potravinách a ich vplyv na zdravie ľudí	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	24.09.2012
Kristína Ducková Viera Bajcurová, MVDr.	Nariadenie (ES) č. 882/2004 EP a Rady z 29.04.2004	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	05.11.2012
Dagmar Erdélyiová, MVDr., Marianna Hamadejová, MUDr.	EHES 2011 v realizácii RÚVZ Michalovce	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	05.11.2012
Alena Dolná, MVDr., Vladimíra Kovaľová, Vladimír Kocúr	RASFF – oznámenie migrácie formaldehydu z melamínových lyžíc	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	05.11.2012
Anna Gavaľová, Vladimír Dzan, Ing.	Význam spracovania dát v programe ASTR 2011	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	05.11.2012
Eva Machničová, Beáta Bérešová	Priebeh plnenia úlohy: Monitoring stravovacích zvyklostí detí a mládeže SR (I. a II. etapa) v regióne Humenné	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Humennom	Humenné	05.11.2012
Miroslav Veliký, Ing.	Proces EIA v praxi RÚVZ so sídлом v Humennom	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Michalovciach	Michalovce	20.06.2012
Eva Máchová, MUDr., MPH	Alergie, čo o nich vieme a čo by sme mali vedieť?	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídлом v Michalovciach	Michalovce	20.06.2012

Meno a priezvisko, titul	Názov prednášky	Názov seminára	Miesto konania	Dátum
Anna Sovšáková, MUDr., Miluša Seničová	Praktické skúsenosti epidemiológa s výskytom a hlásením NN za posledných 5 rokov	IX. Humenský deň ošetrovateľstva NsP A.Leňa Humenné	Humenné	20.09.2012
Anna Sovšáková, MUDr., Jana Belcáková, Bc.	Kontrola účinnosti sterilizácie a sterilizačnej techniky, uplatňovanie štandardných postupov	IX. Humenský deň ošetrovateľstva NsP A.Leňa Humenné	Humenné	20.09.2012
Anna Sovšáková, MUDr.	Legionelózy	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídrom v Michalovciach	Michalovce	26.09.2012
Lenka Lesňáková, Mgr.	Prieskum vedomostí žiakov ZŠ o HIV/AIDS	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídrom v Michalovciach	Michalovce	26.09.2012
Eva Máchová, MUDr., MPH	Alergie, čo o nich vieme a čo by sme mali vedieť	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídrom v Prešove	Prešov	27.09.2012
Miriám Gulyášová, MVDr.	Larvárna toxokaróza	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídrom v Prešove	Prešov	27.09.2012
Anna Sovšáková, MUDr.	Výskyt VHB a VHC v záchytnom tábore v Humennom	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídrom v Prešove	Prešov	27.09.2012
Anna Sovšáková, MUDr.	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Vzdelávanie sestier – NsP Snina	Snina	27.11.2012
Anna Sovšáková, MUDr.	Správna aplikácia očkovacích látok	Vzdelávanie sestier – NsP Snina	Snina	27.11.2012
Jana Belcáková, Bc.	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Vzdelávanie sestier – NsP Snina	Snina	27.11.2012
Miluša Seničová	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Vzdelávanie sestier – NsP Snina	Snina	27.11.2012
Eva Máchová, MUDr., MPH	Drogy a drogová scéna v SR	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídrom v Michalovciach	Michalovce	28.11.2012

RÚVZ Svidník

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Renáta Tyčová Emília Krifková	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie v okrese Svidník a Stropkov za rok 2011	odborný seminár	RÚVZ Svidník	11.5.2012
MUDr. Ingrid Senajová, Mária Varjanová	Zmeny v očkovaní v roku 2012	odborný seminár	RÚVZ Svidník	11.5.2012
Mgr. Edita Podaná Jana Ufnárová	Glykemický index potravín	odborný seminár	RÚVZ Svidník	11.5.2012
Mgr. Janka Mičáková Mária Viravcová	Kvalita vody v prameňoch v okrese Svidník a Stropkov za rok 2010 – 2011	odborný seminár	RÚVZ Svidník	11.5.2012
MVDr. Viera Michališinová Mgr. Galina Hakunová	Vyhodnotenie auditov GMP vykonaných v zariadeniach školského stravovania v roku 2011 – 2012	odborný seminár	RÚVZ Svidník	23.11.2012
Ing. Slávka Vasilenková Helena Kolečavová	Pracovná zdravotná služba a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu – zmeny v legislatíve od 1.1.2012	odborný seminár	RÚVZ Svidník	23.11.2012
Emília Krifková Renáta Tyčová	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách v okrese Svidník a Stropkov v roku 2011	odborný seminár	RÚVZ Svidník	23.11.2012
Mária Varjanová Anna Hanáková	Pneumokokové ochorenia	odborný seminár	RÚVZ Svidník	23.11.2012

Miroslav Gerek Helena Kolečavová	Objektívizácia a posúdenie imisíí hluku vo vonkajšom prostredí z pozemnej dopravy.	odborný seminár	RÚVZ Svidník	12.12.2012
MVDr. Viera Michališinová	Prieskum vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine	odborný seminár	RÚVZ Svidník	12.12.2012
Jana Ufnárová Mgr. Edita Podaná	Projekt „EHES“ zisťovanie zdravia európanov	odborný seminár	RÚVZ Svidník	12.12.2012
Mária Viravcová Mgr. Janka Mičáková	Naše poznatky a skúsenosti z výkonu ŠZD v zariadeniach osobných služieb v okrese Svidník a Stropkov	odborný seminár	RÚVZ Svidník	12.12.2012
MUDr. Ingrid Senajová Mgr. Edita Podaná	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých pre zdravotné sestry okresov Svidník a Stropkov	Seminár – vzdelávanie sestier	Nemocnica arm. gen. L. Svobodu Svidník, n.o.	24.10.2012
MVDr. Viera Michališinová	HACCP v školskom stravovacom zariadení	Odborný seminár RP MPC Prešov	OŠK mesta Stropkov	3.7.2012

RÚVZ Stará Ľubovňa

P. č.	Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
1.	RNDr. Mária Salamonová	HACCP	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
2.	RNDr. Mária Salamonová	Úvod do problematiky hygieny, HV, základné pojmy	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
3.	RNDr. Mária Salamonová	Zariadenia spoločného stravovania	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
4.	RNDr. Mária Salamonová	Označenie potravín	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
5.	RNDr. Mária Salamonová	Stánkový predaj	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
6.	RNDr. Mária Salamonová	HACCP	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	10.9.2012
7.	RNDr. Mária Salamonová	Úvod do problematiky hygieny, HV, základné pojmy	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	10.9.2012
8.	RNDr. Mária Salamonová	Zariadenia spoločného stravovania	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	10.9.2012
9.	RNDr. Mária Salamonová	Označenie potravín	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	10.9.2012
10.	RNDr. Mária Salamonová	Stánkový predaj	Školenie v rámci EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	10.9.2012
11.	RNDr. Mária Salamonová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Školenie v rámci projektu „Vzdelávanie sestier“	Ľubovnianska nemocnica, n. o. SL	22.10.2012
12.	RNDr. Mária Salamonová	Správna aplikácia očkovacích látok	Školenie v rámci projektu „Vzdelávanie sestier“	Ľubovnianska nemocnica, n. o. SL	22.10.2012
13.	RNDr. Mária Salamonová	Vedenie dokumentácie správnej výrobných praxe v ZŠS	Školenie vedúcich ZŠS	ŠJ pri SŠI SL	15.11.2012
14.	Viktória Reištetterová Mgr. Viera Zahorjanová	Týranie, zneužívanie a zanedbávanie dieťaťa	Seminár pre pracovníkov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	10.9.2012
15.	Mgr. Viera Zahorjanová Viktória Reištetterová	Výkon auditov v roku 2011 v školských stravovacích zariadeniach	Seminár pre pracovníkov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	15.10.2012

16.	RNDr. Mária Salamonová	Manažment projektu vo verejnom zdravotníctve	DS – Programy a projekty v podpore zdravia	SZU, Bratislava	14.6.2012
17.	RNDr. Mária Salamonová	Problematika prevencie fajčenia vo verejnom zdravotníctve	TK – Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo výchove k zdraviu	SZU, Bratislava	29.6.2012
18.	RNDr. Mária Salamonová Mgr. Jana Pekárová Mgr. Viera Zahorjanová	EHES v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa	Seminár pre pracovníkov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	10.9.2012
19.	Helena Jakubčová	Odstraňovanie azbestu zo stavieb	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	4.6.2012
20.	Ing. Štefan Slivko	Nový ASTR - 11	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	26.11.2012
21.	JUDr. Olšavská J.	Novelizácia Zákonníka práce	Odborný seminár, autor	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	12.3.2012
22.	JUDr. Olšavská J.	NV SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností	Odborný seminár, autor	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	12.3.2012
23.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Nebezpečné kozmetické výrobky	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	4.6.2012
24.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Epidemicky závažná činnosť - legislatíva	Školenie	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	12.6.2012
25.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Právne normy pre výkon epidemicky závažných činností	Školenie	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	12.6.2012
26.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Právne normy pre výkon epidemicky závažných činností	Školenie	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	12.6.2012
27.	MVDr. Miriam Olšavská,	Epidemicky závažná činnosť -	Školenie	RÚVZ so sídlom	11.9.2012

	MPH	legislatíva		v Starej Ľubovni	
28.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Právne normy pre výkon epidemicky závažných činnosti	Školenie	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	11.9.2012
29.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Právne normy pre výkon epidemicky závažných činnosti	Školenie	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	11.9.2012
30.	MVDr. Miriam Olšavská, MPH	HACCP	Odborný seminár	Domov pre seniorov, Stará Ľubovňa	14.11.2012
31.	Helena Choborová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Jakubany – ZRPS (rómska komunita)	17.1.2012
32.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a pohlavne prenosné ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	SOŠ – T, Stará Ľubovňa	24.1.2012
33.	Štefánia Kolcunová	Prevencia prenosných ochorení u seniorov	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	KD Forbasy	6.2.2012
34.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská SL	15.2.2012
35.	Štefánia Kolcunová	Primárna, sekundárna a terciálna prevencia	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	22.2.2012
36.	Štefánia Kolcunová	Najčastejšie infekčné choroby a ich prevencia	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	22.2.2012
37.	Štefánia Kolcunová	Dezinfekcia, sterilizácia a nemocničné nákazy	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	22.2.2012
38.	Štefánia Kolcunová	Opatrovanie osoby s prenosným ochorením	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	22.2.2012
39.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská Stará Ľubovňa	23.2.2012
40.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská Stará Ľubovňa	23.2.2012
41.	Štefánia Kolcunová	TBC	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kamienska	15.3.2012
42.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kamienska	15.3.2012

43.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a pohlavne prenosné ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kamienska	15.3.2012
44.	Štefánia Kolcunová	Šírenie prenosných ochorení	Školenie pre PZP, NZP	Lubovnianska nemocnica	20.3.2012
45.	Štefánia Kolcunová	Dekontaminácia v ZZ	Školenie pre PZP, NZP	Lubovnianska nemocnica	20.3.2012
46.	Štefánia Kolcunová	Vyhláška MZ SR č. 553/2007 Z. z.	Školenie pre PZP, NZP	Lubovnianska nemocnica	20.3.2012
47.	Štefánia Kolcunová	Šírenie prenosných ochorení	Školenie pre PZP, NZP	Lubovnianska nemocnica	22.3.2012
48.	Štefánia Kolcunová	Dekontaminácia v ZZ	Školenie pre PZP, NZP	Lubovnianska nemocnica	22.3.2012
49.	Štefánia Kolcunová	Vyhláška MZ SR č. 553/2007 Z. z.	Školenie pre PZP, NZP	Lubovnianska nemocnica	22.3.2012
50.	Štefánia Kolcunová	Chrípka a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Jakubany	22.3.2012
51.	Štefánia Kolcunová	Infekčné ochorenia spôsobené hmyzom	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Jakubany	22.3.2012
52.	Štefánia Kolcunová	Chrípka a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Jakubany	22.3.2012
53.	Štefánia Kolcunová	Infekčné ochorenia spôsobené hmyzom	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Jakubany	22.3.2012
54.	Štefánia Kolcunová	Infekčné ochorenia spôsobené hmyzom	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ŠZŠ Jakubany	28.3.2012
55.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ŠZŠ Jakubany	28.3.2012
56.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ŠZŠ Jakubany	28.3.2012
57.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Jakubany	28.3.2012
58.	Štefánia Kolcunová	Európsky imunizačný týždeň	Prednáška v rámci	SOŠ, Jarmočná SL	19.4.2012

		a efektívita povinného očkovania	kampane		
59.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	SOŠ, Jarmočná SL	19.4.2012
60.	Štefánia Kolcunová	Európsky imunizačný týždeň a efektívita povinného očkovania	Prednáška v rámci kampane	SOŠ, Jarmočná SL	19.4.2012
61.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	SOŠ, Jarmočná SL	19.4.2012
62.	Emília Pastirčíková, Elena Mikudová	Hygiena a dezinfekcia rúk	Prednáška v rámci kampane – seminár RÚVZ	RÚVZ Stará Ľubovňa	23.4.2012
63.	Štefánia Kolcunová	Európsky imunizačný týždeň a efektívita povinného očkovania	Prednáška v rámci kampane	Gymnázium T. V., SL	25.4.2012
64.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	Gymnázium T. V., SL	25.4.2012
65.	Štefánia Kolcunová	Pohlavne prenosné infekcie	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	Gymnázium T. V., SL	25.4.2012
66.	Štefánia Kolcunová	Vírusové hepatitídy	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	Gymnázium T. V., SL	25.4.2012
67.	Štefánia Kolcunová	Európsky imunizačný týždeň a efektívita povinného očkovania	Prednáška v rámci kampane	Obchodná akadémia SL	26.4.2012
68.	Štefánia Kolcunová	Európsky imunizačný týždeň a efektívita povinného očkovania	Prednáška v rámci kampane	Obchodná akadémia SL	26.4.2012
69.	Štefánia Kolcunová	Hygiena a dezinfekcia rúk	Prednáška v rámci kampane	SČK Stará Ľubovňa	3.5.2012
70.	Štefánia Kolcunová	Primárna, sekundárna a terciálna prevencia	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	3.5.2012
71.	Štefánia Kolcunová	Najčastejšie infekčné choroby a ich prevencia	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	3.5.2012
72.	Štefánia Kolcunová	Dezinfekcia, sterilizácia a nemocničné nákazy	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	3.5.2012
73.	Štefánia Kolcunová	Opatrovanie osoby s prenosným ochorením	Kurz pre opatrovatelky	SČK Stará Ľubovňa	3.5.2012
74.	Štefánia Kolcunová	Mechanizmus prenosu infekčných ochorení	Kurz odbornej spôsobilosti pre výkon EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012

75.	Štefánia Kolcunová	Alimentárne nákazy a otravy z požívatín	Kurz odbornej spôsobilosti pre výkon EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
76.	Štefánia Kolcunová	Sanitácia v potravinárstve, zásady dezinfekcie	Kurz odbornej spôsobilosti pre výkon EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.6.2012
77.	Štefánia Kolcunová	Mechanizmus prenosu infekčných ochorení	Kurz odbornej spôsobilosti pre výkon EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.9.2012
78.	Štefánia Kolcunová	Alimentárne nákazy a otravy z požívatín	Kurz odbornej spôsobilosti pre výkon EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.9.2012
79.	Štefánia Kolcunová	Sanitácia v potravinárstve, zásady dezinfekcie	Kurz odbornej spôsobilosti pre výkon EZČ	RÚVZ Stará Ľubovňa	11.9.2012
80.	Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Okresný seminár pre lekárov	Reštaurácia u Jeleňa SL	27.9.2012
81.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Komenského, SL	1.10.2012
82.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Komenského, SL	1.10.2012
83.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Komenského, SL	1.10.2012
84.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Komenského, SL	1.10.2012
85.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Komenského, SL	1.10.2012
86.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská, SL	8.10.2012
87.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská, SL	8.10.2012
88.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská, SL	8.10.2012
89.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Levočská, SL	8.10.2012
90.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ Komenského, SL	11.10.2012
91.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu	ZŠ Komenského, SL	11.10.2012

			pravidelných z - v aktivít		
92.	Štefánia Kolcunová	Prevenia prenosných ochorení u seniorov	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	KD Jarabina	21.10.2012
93.	Štefánia Kolcunová	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Projekt „Hodnota očkovania“, okresný seminár zdrav. sestier	Lubovnianska nemocnica, n. o.	22.10.2012
94.	Štefánia Kolcunová	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Projekt „Hodnota očkovania“, okresný seminár zdrav. sestier	Lubovnianska nemocnica, n. o.	22.10.2012
95.	Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a výskyt prenosných ochorení	Projekt „Hodnota očkovania“, okresný seminár zdrav. sestier	Lubovnianska nemocnica, n. o.	22.10.2012
96.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kolačkov	14.11.2012
97.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kolačkov	14.11.2012
98.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kolačkov	14.11.2012
99.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kolačkov	14.11.2012
100.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Mníšek n/P	15.11.2012
101.	Štefánia Kolcunová	Chrípka a preventívne opatrenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Mníšek n/P	15.11.2012
102.	Štefánia Kolcunová	Chrípka a preventívne opatrenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Orlov	16.11.2012
103.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	ZŠ s MŠ Orlov	16.11.2012
104.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	ZŠ Komenského, SL	19.11.2012
105.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	ZŠ Komenského, SL	19.11.2012

106.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	SOŠ Jarmočná, SL	22.11.2012
107.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	SOŠ Jarmočná, SL	22.11.2012
108.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	SOŠ Jarmočná, SL	23.11.2012
109.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	SOŠ Jarmočná, SL	23.11.2012
110.	Elena Mikudová, Emília Pastirčíková	Pertussis – aktuálna situácia vo vývoji ochorenia	Seminár RÚVZ	RÚVZ Stará Ľubovňa	26.11.2012
111.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	ZŠ Levočská, SL	10.12.2012
112.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	SŠI Levočská, SL	13.12.2012
113.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	SŠI Levočská, SL	13.12.2012
114.	Štefánia Kolcunová	Nebezpečné kliešte – prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kamienska	19.12.2012
115.	Štefánia Kolcunová	Pedikulóza a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných z - v aktivít	ZŠ s MŠ Kamienska	19.12.2012
116.	Štefánia Kolcunová	HIV/AIDS a prevencia ochorenia	Prednáška v rámci svetového dňa	ZŠ s MŠ Kamienska	19.12.2012
117.	RNDr. Kolcun Ján	Hodnotenie dopadov na verejné zdravie (HIA)	Odborný seminár, autor	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	23.4.2012
118.	RNDr. Kolcun Ján Gelenekyová Ľudmila Ing. Hojstričová Jana	Mimoriadna situácia v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou zo skupinového vodovodu Stará Ľubovňa	Odborný seminár, autor	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	15.10.2012

119.	Mgr. Pekárová Jana	Zdravý životný štýl	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Za vodou, Stará Lubovňa	6.3.2012
120.	Mgr. Pekárová Jana	Zdravý životný štýl	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Za vodou, Stará Lubovňa	6.3.2012
121.	Mgr. Pekárová Jana	Chrbtica školáka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	7.3.2012
122.	Mgr. Pekárová Jana	Chrbtica školáka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	7.3.2012
123.	Mgr. Pekárová Jana	Voda a hygiena	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	13.3.2012
124.	Mgr. Pekárová Jana	Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	13.3.2012
125.	Mgr. Pekárová Jana	Voda a hygiena	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	13.3.2012
126.	Mgr. Pekárová Jana	Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	13.3.2012
127.	Mgr. Pekárová Jana	Duševné zdravie	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	15.3.2012
128.	Mgr. Pekárová Jana	Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	15.3.2012
129.	Mgr. Pekárová Jana	Anorexia, Bulímia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	15.3.2012
130.	Mgr. Pekárová Jana	Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	15.3.2012
131.	Mgr. Pekárová Jana	Anorexia, Bulímia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	11.4.2012
132.	Mgr. Pekárová Jana	Anorexia, Bulímia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	24.4.2012
133.	Mgr. Pekárová Jana	Anorexia, Bulímia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	24.4.2012
134.	Mgr. Pekárová Jana	Prevencia drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	8.6.2012

135.	Mgr. Pekárová Jana	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	8.6.2012
136.	RNDr. Salamonová Mária	Manažment projektu vo verejnom zdravotníctve	DS- Programy a projekty v podpore zdravia	SZU, Bratislava	14.6.2012
137.	RNDr. Salamonová Mária	Problematika prevencie fajčenia vo verejnom zdravotníctve	TK- Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo výchove k zdraviu	SZU, Bratislava	29.6.2012
138.	Mgr. Pekárová Jana	EHES v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa	Seminár odborných zamestnancov	RÚVZ Stará Ľubovňa	17.9.2012
139.	Mgr. Frankovská Martina	Osobná hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	KC Podsadek	18.9.2012
140.	Mgr. Frankovská Martina	Osobná hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	KC Podsadek	18.9.2012
141.	Mgr. Frankovská Martina	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Domov pre seniorov, Stará Ľubovňa	21.9.2012
142.	Mgr. Pekárová Jana	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	21.9.2012
143.	Mgr. Pekárová Jana	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	21.9.2012
144.	Mgr. Frankovská Martina	Duševné zdravie	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	8.10.2012
145.	Mgr. Frankovská Martina	Osobná hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	8.10.2012
146.	Mgr. Frankovská Martina	Ústna hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Tatranská, Stará Ľubovňa	10.10.2012
147.	Mgr. Frankovská Martina	Ústna hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Tatranská, Stará Ľubovňa	10.10.2012
148.	Mgr. Frankovská Martina	Zdravý životný štýl	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Jakubany	11.10.2012
149.	Mgr. Frankovská Martina	Zdravý životný štýl	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Jakubany	11.10.2012
150.	Mgr. Frankovská Martina	Ústna hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Haligovce	12.10.2012

151.	Mgr. Frankovská Martina	Ústna hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Za vodou, Stará Lubovňa	15.10.2012
152.	Mgr. Frankovská Martina	Ústna hygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Za vodou, Stará Lubovňa	15.10.2012
153.	Mgr. Frankovská Martina	Zdravý životný štýl	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Obchodná Akadémia, Stará Lubovňa	16.10.2012
154.	Mgr. Frankovská Martina	Zdravý životný štýl	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Obchodná Akadémia, Stará Lubovňa	16.10.2012
155.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Gymnázium Terézie Vansovej, Stará Lubovňa	29.10.2012
156.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Štúrova, Stará Lubovňa	29.10.2012
157.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Gymnázium Terézie Vansovej, Stará Lubovňa	29.10.2012
158.	Mgr. Pekárová Jana	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Gymnázium T. Vansovej, Stará Lubovňa	29.10.2012
159.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Gymnázium Terézie Vansovej, Stará Lubovňa	30.10.2012
160.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Gymnázium Terézie Vansovej, Stará Lubovňa	30.10.2012
161.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	SOŠ Technická, Stará Lubovňa	5.11.2012
162.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Štúrova, Stará Lubovňa	5.11.2012
163.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Štúrova, Stará Lubovňa	6.11.2012
164.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	6.11.2012

165.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Komenského, Stará Lubovňa	7.11.2012
166.	Mgr. Frankovská Martina	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Komenského, Stará Lubovňa	7.11.2012
167.	Mgr. Pekárová Jana	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	Gymnázium T. Vansovej, Stará Lubovňa	7.11.2012
168.	Mgr. Pekárová Jana	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Komenského, SL	7.11.2012
169.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Vsetinská, Stará Lubovňa	9.11.2012
170.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Vsetinská, Stará Lubovňa	9.11.2012
171.	Mgr. Frankovská Martina	Alkohol a jeho účinky	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Haligovce	12.11.2012
172.	Mgr. Frankovská Martina	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Haligovce	12.11.2012
173.	Mgr. Frankovská Martina	Vstupné drogy	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	13.11.2012
174.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	13.11.2012
175.	Mgr. Pekárová Jana	Zdravá výživa	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	13.11.2012
176.	Mgr. Pekárová Jana	Zdravá výživa	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Lubovňa	13.11.2012
177.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kolačkov	14.11.2012
178.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kolačkov	14.11.2012

179.	Mgr. Frankovská Martina	Alkohol a jeho účinky	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Mníšek nad Popradom	15.11.2012
180.	Mgr. Frankovská Martina	Zdravý životný štýl	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Mníšek nad Popradom	15.11.2012
181.	Mgr. Pekárová Jana	Prevenencia drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	SOŠT, Stará Ľubovňa	16.11.2012
182.	Mgr. Frankovská Martina	Alkohol a jeho účinky	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Orlov	16.11.2012
183.	Mgr. Frankovská Martina	Alkohol a jeho účinky	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Orlov	16.11.2012
184.	Mgr. Frankovská Martina	Vstupné drogy	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	19.11.2012
185.	Mgr. Frankovská Martina	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	20.11.2012
186.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	20.11.2012
187.	Mgr. Frankovská Martina	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	21.11.2012
188.	Mgr. Frankovská Martina	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	21.11.2012
189.	Mgr. Frankovská Martina	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Plaveč	22.11.2012
190.	Mgr. Frankovská Martina	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Plaveč	22.11.2012

191.	Mgr. Frankovská Martina	Bulímia a Anorexia	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Nová Ľubovňa	29.11.2012
192.	Mgr. Frankovská Martina	Čo nám škodí	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Lomnička	3.12.2012
193.	Mgr. Frankovská Martina	Čo nám škodí	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Lomnička	3.12.2012
194.	Mgr. Frankovská Martina	Duševné zdravie	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	14.12.2012
195.	Mgr. Frankovská Martina	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	ZŠ Kamienska	14.12.2012

RÚVZ Vranov nad Topľou

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
JUDr. Čepeňová B.	Bezpečnostná politika informačných systémov.	Odborný pracovný seminár	RÚVZ so sídlom vo Vranov nad Topľou	16.03.2012
Romanová Oľga	Rekreácia na RO Domaša – vyhodnotenie za sezónu 2011.	Odborný pracovný seminár	RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou	20.04.2012
Ing. Čurlej Peter	Znečisťovanie ovzdušia tuhými znečisťujúcimi látkami.	Odborný pracovný seminár	RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou	20.04.2012
RNDr. Rosiarová E.	Pôsobenie škodlivých chemických faktorov na ľudský organizmus.	Odborný pracovný seminár	RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou	18.05.2012

Brečková Milada	Rizikové práce na pracoviskách v okrese Vranov nad Topľou..	Odborný pracovný seminár	RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou	18.05.2012
MUDr. Pižemová K.	Zdravá výživa.	Deň otvorených dverí	ZŠŠ A. Dubčeka vo Vranove nad Topľou	04.04.2012
MUDr. Pižemová K.	Zdravý životný štýl.	Beseda spojená s meraním TK, BMI, BM...	Gymnázium vo Vranove n. T.	14.02.2012
MUDr. Pižemová K.	Životný štýl seniorov.	Zelená pre seniorov.	Dom Penzion Vranov n.T.	06.06.2012
MUDr. Pižemová K.	Hypertenzia.	Zelená pre seniorov.	Dom Penzion Vranov n.T.	12.06.2012
MUDr. Pižemová K.	Aktívni ľudia žijú dlhšie.	Okresný snem JDS	ZŠ Lúčna Vranov n.T.	27.04.2012
MUDr. Pižemová K.	Pohybom k zdraviu.	Svetový deň pohybu	ZŠ Banské	10.05.2012
MUDr. Pižemová K.	Rizikové faktory KVOCH	MOST	Denné centrum seniorov VT	04.08.2012
MUDr. Pižemová K.	Správnou výživou podperme zdravie.	MOST	MC Slniečko Vranov n.T.	02.09.2012
MUDr. Pižemová K.	Najčastejšie choroby v staršom veku.	Svetový deň starších	SED Vranov n.T.	01.10.2012
MUDr. Pižemová K.	Nedajme sa zlomiť osteoporózou	Svetový deň starších	Dom Penzión Vranov n.T.	05.10.2012
MUDr. Pižemová K.	Diabetes mellitus II. typu	Svetový deň starších	Denné centrum seniorov VT	13.11.2012
MUDr. Pižemová K.	Hypertenzia.	Jednota dôchodcov	Seč. Polianka	06.11.2012
MUDr. Pižemová K.	Cukrovka je trpká choroba..	Jednota dôchodcov	Nižný Hrabovec	14.11.2012
RNDr. Kuruc Š.	Svetový deň boja proti AIDS	Gymnázium 3x	Vranov nad Topľou	December 2012

Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Trenčianskeho kraja

1. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
Štefkovičová M., Šimurka P., Černická J, Litvová S.	Molekulárna epidemiológia rotavírusov v trenčianskom regióne	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12.1. – 14.1.2012
Šimurka P., Štefkovičová M.	Rotavírusové infekcie v praxi všeobecného lekára pre deti a dorast (poster)	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12.1. – 14.1.2011
Štefkovičová M.	Zdravotné riziká chýb pri prevádzkovaní wellness centier.	seminár OaPK Ochrana spotrebiteľa,	Trenčín	31.1.2012
Štefkovičová M.	Mikroflóra kože ako možný zdroj infekcie operačného poľa	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii	SZU Bratislava	1.2.2012
Štefkovičová M., Litvová S., Čerešňáková K.	Riešenie výskytu infekcie v mieste chirurgického výkonu	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii	SZU Bratislava	1.2.2012
Štefkovičová M.	Infaustný priebeh pneumokokovej meningoencefalitídy otogénneho pôvodu – kazuistika	seminár mikrobiologického ústavu LF UK a FN Bratislava	LF UK a FN Bratislava	8.2.2012
Štefkovičová M.	Kliešťová encefalitída. Pediatria pre prax	52. pediatrické dni	Bratislava	19.4. – 20.4. 2012
Štefkovičová M.	60. výročie založenia hygienickej služby na Slovensku.	seminár	RUVZ Trenčín	27.4.2012
Štefkovičová M., Litvová S.	Predoperačná príprava rúk chirurga	XI Červenkové dni	Banská Bystrica – hotel	9.-11.mája 2012

	– odporúčania WHO.	preventívnej medicíny.	Dixon	
Gerlichová K., Meluš V., Štefkovičová M.	Význam hygieny rúk v profesionálnej príprave študentov FZ.	Medzinárodná konferencia „Ošetrovatelstvo a zdravie VI“	EXPO CENTER Trenčín	10.5.2012
Štefkovicova M.	Pneumokokové infekcie u dospelých.	Seminár venovaný novým možnostiam a stratégiám v prevencii invázií pneumokokových ochorení u dospelých.	Bratislava	17.5.2012
Štefkovičová M., Kopšíková E.	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, kontraindikácie a nežiadúce reakcie.	Seminár: Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých - aktivita sústavného vzdelávania SKSaPA	Bánovce nad Bebravou	15.5.2012
Štefkovičová M., Bronišová Z.	Správna aplikácia očkovacích látok	Seminár: Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých - aktivita sústavného vzdelávania SKSaPA v Bánovciach nad Bebravou	Bánovce nad Bebravou	15.5.2012
Štefkovičová M.	Prootiepidemické opatrenia v prípade výskytu meningokokového invazívneho ochorenia.	Škola očkovania	Banská Bystrica	26.5.2012
Štefkovičová M.	Prootiepidemické opatrenia	Škola očkovania.	Piešťany	2.6.2012

	v prípade výskytu meningokokového invazívneho ochorenia.			
Štefkovičová M., Litvová S.	Hodnota očkovania, projekt : Vzdelávanie sestier	Odborné vzdelávacie podujatie: Škola vakcinológie II.	Ráztočno	7.-8.6.2012
Štefkovičová M.	Protiepidemické opatrenia pri výskyte meningokokových meningitíd	seminár	RUVZ Trenčín	11.6.2012
Litvová S., Štefkovičová M	Invazívne streptokokové infekcie dospelých	seminár	RUVZ Trenčín	11.6.2012
Litvová S., Štefkovičová M.	Ohniská kliešťovej encefalitídy na Trenčiansku.	seminár	RUVZ Trenčín	11.6.2012
.Štefkovičová. M., Drhová S., Litvová S	Neobvyklý faktor prenosu - materské mlieko.	Konferencia všeobecných lekárov pre deti a dospelých.	Trenčianske Teplice	21. – 22. 9. 2012
Štefkovičová M., Litvová S.	Očkovanie staršej populácie	seminár	RUVZ Trenčín	22.10.2012
Štefkovičová M., Litvová S.	Očkovanie seniorov.	Vedecká schôdza spolku SLS v Trenčíne	Trenčín	31.10.2012
Štefkovičová M.	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, kontraindikácie a nežiadúce reakcie.	Seminár: Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dospelých a pre dospelých - aktivita sústavného vzdelávania SKSaPA v Novom Meste nad Váhom	Nové Mesto nad Váhom	7.11.2012

Štefkovičová M.	Správna aplikácia očkovacích látok	Seminár: Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých - aktivita sústavného vzdelávania SKSaPA v v Novom Meste nad Váhom	Nové Mesto nad Váhom	7.11.2012
Štefkovičová M.	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, kontraindikácie a nežiadúce reakcie.	Seminár: Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých - aktivita sústavného vzdelávania SKSaPA v Myjave	Myjava	20.11.2012
Štefkovičová M.	Správna aplikácia očkovacích látok	Seminár: Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých - aktivita sústavného vzdelávania SKSaPA v Myjave.	Myjava	20.11.2012
Štefkovičová M.	Nozokomiálne nákazy	Prednáška pre študentov medicíny na SZU v Bratislave	Bratislava	18.12.2012
Litvová S. štvrtý autor	Molekulárna epidemiológia rotavírusov v trenčianskom regióne.	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12.1. – 14.1.2012
Litvová S.	Sledovanie nozokomiálnych nákaz v SR.	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii	Bratislava	1.2.2012

		infekčných chorôb		
Litvová S. druhý autor	Riešenie výskytu infekcie v mieste chirurgického výkonu.	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii	SZU Bratislava	1.2.2012
Litvová S. druhý autor	Pneumokoková meningitída s infaustným priebehom – kazuistika.	Seminár mikrobiologického ústavu LF UK a UN Bratislava	Bratislava	8.2.2012
Litvová S.	Úvod do problematiky bodového prvalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík. Skúsenosti v Európe.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Trenčín	19.3.2012
Litvová S.	Celoeurópske bodové prvalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz podľa protokolu ECDC.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Trenčín	19.3.2012
Litvová S.	Metodológia zberu údajov pri bodovom prevalenčnom sledovaní nozokomiálnych nákaz. Základné pojmy.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Trenčín	19.3.2012
Litvová S.	Protokol, zoznam kódov, formuláre a bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Trenčín	19.3.2012
Litvová S.	Využitie softvéru HelicsWin.Net pri bodovom prevalenčnom sledovaní nozokomiálnych nákaz.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Trenčín	19.3.2012
Litvová S.	Plánovanie a realizácia bodového prevalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz na úrovni	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Trenčín	19.3.2012

	nemocnice.			
Litvová S.	Úvod do problematiky bodového prvalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík. Skúsenosti v Európe.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Martin	28.3.2012
Litvová S.	Celoeurópske bodové prvalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz podľa protokolu ECDC.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Martin	28.3.2012
Litvová S.	Metodológia zberu údajov pri bodovom prevalenčnom sledovaní nozokomiálnych nákaz. Základné pojmy.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Martin	28.3.2012
Litvová S.	Protokol, zoznam kódov, formuláre a bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Martin	28.3.2012
Litvová S.	Využitie softvéru HelicsWin.Net pri bodovom prevalenčnom sledovaní nozokomiálnych nákaz.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Martin	28.3.2012
Litvová S.	Plánovanie a realizácia bodového prevalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz na úrovni nemocnice.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Martin	28.3.2012
Litvová S.	Úvod do problematiky bodového prvalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík. Skúsenosti v Európe.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Košice	29.3.2012

Litvová S.	Celoeurópske bodové prevalečné sledovanie nozokomiálnych nákaz podľa protokolu ECDC.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Košice	29.3.2012
Litvová S.	Metodológia zberu údajov pri bodovom prevalečnom sledovaní nozokomiálnych nákaz. Základné pojmy.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Košice	29.3.2012
Litvová S.	Protokol, zoznam kódov, formuláre a bodové prevalečné sledovanie nozokomiálnych nákaz.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Košice	29.3.2012
Litvová S.	Využitie softvéru HelicsWin.Net pri bodovom prevalečnom sledovaní nozokomiálnych nákaz.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Košice	29.3.2012
Litvová S.	Plánovanie a realizácia bodového prevalečného sledovania nozokomiálnych nákaz na úrovni nemocnice.	Výcvikové kurzy k PPS.	RÚVZ Košice	29.3.2012
Litvová S. druhý autor	Predoperačná príprava rúk chirurga – odporúčania WHO	XI Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9.-11.5.2012
Litvová S.	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania.	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára	Bánovce n. B.	15.5.2012
Litvová S.	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami.	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára	Bánovce n. B.	15.5.2012

Litvová S. druhý autor	Hodnota očkovania, projekt : Vzdelávanie sestier.	Škola vakcinológie II.	Ráztočno	7.-8.6.2012
Litvová S.	Invazívne streptokokové infekcie dospelých	seminár RUVZ v Trenčíne	Trenčín	11.6.2012
Litvová S.	Ohniská kliešťovej encefalitídy na Trenčiansku.	seminár RUVZ v Trenčíne	Trenčín	11.6.2012
Litvová S.	Protiepidemické opatrenia pri výskyte meningokokových meningitíd.	seminár RUVZ v Trenčíne	Trenčín	11.6.2012
Litvová S.	Riešenie problematiky nozokomiálnych nákaz v podmienkach SR.	II. Medzinárodná BODE VIP konferencia.	Liptovský Ján	13. – 14.6.2012
Litvová S. tretí autor	Neobvyklý faktor prenosu - materské mlieko.	Konferencia všeobecných lekárov pre deti a dorast.	Trenčianske Teplice	21. – 22. 9. 2012
Litvová S. druhý autor	Očkovanie staršej populácie.	Seminár RUVZ v Trenčíne	Trenčín	22.10.2012
Litvová S. druhý autor	Očkovanie seniorov.	Vedecká schôdza spolku SLS v Trenčíne	Trenčín	31.10.2012
Litvová S.	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania.	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára	Nové Mesto n. V.	7.11.2012
Litvová S.	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami.	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára	Nové Mesto n. V.	7.11.2012
Litvová S.	Nežiaduce účinky	Problematika očkovania	Myjava	15.11.2012

	a kontraindikácie očkovania.	v ambulancii všeobecného lekára		
Litvová S.	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami.	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára	Myjava	15.11.2012
Kuníková M.	Výkon auditov v zariadeniach školského stravovania v Trenčianskom kraji	Zdravý životný štýl a prevencia výživou	Nitra	07.12.2012
Dobiášová, V	Záujem seniorov a senioriek o vlastné zdravie	Otvorená odborná konferencia organizovaná Úradom vlády SR z príležitosti Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami	Hotel Bôrik, Bratislava	7.február 2012
Dobiášová, V	Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami – ciele a príprava aktivít v rámci SR,	<i>projekt EHES – monitorovanie zdravia Európskej populácie (predbežné výsledky),</i> celoústavný seminár pracovníkov RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trenčín	13. február 2012
Bašová, V.	projekt EHES – monitorovanie zdravia Európskej populácie	celoústavný seminár pracovníkov RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trenčín	13. február 2012
Dobiášová, V	Postupy v oblasti podpory zdravia,	Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Trenčín, RÚVZ Prievidza,	16.február 2012, 17. február 2012,

			RÚVZ Žilina, RÚVZ Martin, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Trnava RÚVZ Veľký Krtíš	22. február 2012, 22. marec 2012, 16. máj 2012 11. júl 2012, 18. júl 2012, 8. august 2012
Dobiášová, V.	Postoj zdravotníckych pracovníkov k vlastnému zdraviu – príklad dobrej praxe	Celoslovenská porada odborov podpory zdravia	Hotel REMATA, Ráztočno	29. február - 01. marec 2012
Dobiášová, V.	Výkon primárnej prevencie starnutia populácie a aktivity poradní zdravia na Slovensku	zasadnutie Fóra pre pomoc starším ľuďom	Bojnice	21. marec 2012
Červeňanová, E., Dobiášová, V.	Prírodné probiotikum vo výžive a v liečbe	Medzinárodná vedecká konferencia, Ošetrovateľstvo a zdravie VI., v rámci výstavy Zdravý životný štýl	Trenčín	10. apríl 2012
Dobiášová, V., Červeňanová, E., Vozár, M.	Postoj populácie k vlastnému zdraviu	Medzinárodná vedecká konferencia, Ošetrovateľstvo a zdravie VI., v rámci výstavy Zdravý životný štýl	Trenčín	10. apríl 2012
Špániková, B., Bašová, V.	Projekt EHES – výsledky a hodnotenie projektu na lokálnej	Ošetrovateľstvo a zdravie VI., v rámci výstavy Zdravý	Trenčín	10. apríl 2012

	úrovni	životný štýl,		
Dobiášová, V.	Ciele a organizačné zabezpečenie súťaže pre fajčiarov „ <i>Prestaň a vyhraj 2012</i> “	účinky fajčenia na organizmus a možnosť prevencie fajčenia v populácii	celoústavný seminár pracovníkov RÚVZ Trenčín	16. apríl 2012
Dobiášová, V.	<i>21. september „Svetový deň Alzheimerovej choroby“</i> – prejavy, diagnostika, prevencia, precvičovanie pamäti podľa listov vydaných Centrom MEMORY	celoústavný seminár pracovníkov RÚVZ Trenčín	RUVZ Trenčín	17. september 2012
Dobiášová, V.	Starnutie populácie – výzva pre spoločnosť	40. celoslovenská konferencia Sekcie sociálnych sestier a sociálnych pracovníkov	Trenčín	5. október 2012
Dobiášová, V.	Postavenie seniorov v spoločnosti – možnosti prevencie ochorení a sociálnych aspektov starnutia,	zasadnutie KO JDS Trenčín	Trenčín	9. október 2012
Dobiášová, V.	Za krajšiu jeseň života	cieľ a aktivity realizované v mesiaci októbra – úcty k starším, Akadémia tretieho veku	Trenčín	10. októbra 2012
Dobiášová, V.	Účasť seniorov v poradniach zdravia na Slovensku – analýza výsledkov a hodnotenie intervencie	konferencia Za krajšiu jeseň života	Trenčín	19. október 2012
Dobiášová, V.	Projekt SHARE – pilier európskeho výskumu v oblasti starnutia populácie, Starnutia populácie – výzva pre spoločnosť	celoústavný seminár pracovníkov RÚVZ Trenčín	22. októbra 2012	RÚVZ Trenčín

Dobiášová, V.	Starnutie populácie – výzva pre spoločnosť	vedecká pracovná schôdza SLS Spolku lekárov Trenčín	31.októbra 2012	FN Trenčín
Bučková, E., Dobiášová, V.	Projekt SHARE – pilier európskeho výskumu v oblasti starnutia populácie	vedecká pracovná schôdza SLS Spolku lekárov Trenčín	31. októbra 2012	FN Trenčín
Bašová, V., Meravá Z.	Medzinárodný deň bez fajčenia – 22. november 2012	celoústavný seminár pracovníkov RÚVZ Trenčín	26. novembra 2012	RÚVZ Trenčín.
Dobiášová, V.	SHARE – pilier vo výskume starnutia populácie v Európe	celoslovenská konferencia Surveillance chronických chorôb	28.-29. november 2012	Staré Hory
Litvová S.	Surveillance nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti	Pracovné stretnutie k surveillance nozokomiálnych nákaz	Trenčín	05.12.2012
Litvová S.	Infekcie v mieste chirurgického zákroku	Pracovné stretnutie k surveillance nozokomiálnych nákaz	Trenčín	05.12.2012
Čerešňáková K.	Hygiena rúk v zdravotníckom zariadení	Seminár zdravotníckych pracovníkov infekčného oddelenia FN Trenčín	Trenčín	03.04.2012
Čerešňáková K.	Hygiena rúk u zdravotníckych pracovníkov	Seminár zdravotníckych pracovníkov geriatrického oddelenia FN Trenčín	Trenčín	12.04.2012
Čerešňáková K.	Správna technika hygieny rúk	Seminár zdravotníckych pracovníkov novorodeneckého oddelenia	Trenčín	30.06.2012

		FN Trenčín		
Čerešňáková K.	Nové trendy v hygiene rúk	Seminár zdravotníckych pracovníkov OAIM FN Trenčín	Trenčín	24.09.2012
Čerešňáková K.	Vieme používať rukavice v zdravotníctve	Seminár zdravotníckych pracovníkov infekčného oddelenia FN Trenčín	Trenčín	18.10.2012
Jamrichová M.	Surveillance alimentárnych ochorení	Seminár RÚVZ v Trenčíne	Trenčín	12.03.2012
Kopšíková E.	Alimentárny prenos kliešťovej encefalitídy a ochrana pred ochorením	Seminár RÚVZ v Trenčíne	Trenčín	12.03.2012
Kopšíková E.	Sledovanie nozokomiálnych nákaz v Slovenskej republike 2005 - 2011	Pracovné stretnutie k surveillance nozokomiálnych nákaz	Trenčín	05.12.2012
Bustinová, J.	Požiadavky na ubytovacie zariadenia z hľadiska ochrany zdravia	Ochrana spotrebiteľa - seminár	Trenčianska regionálna komora SOPK, Jilemnického 2, Trenčín	31.1.2012
Bustinová, J.	Legislatívne a materialno technické požiadavky na zariadenia starostlivosti o ľudské telo	Kozmetika a regenerácia v teórii a v praxi - seminár	EXPO CENTER a.s. Trenčín	15.03.2012
Bustinová, J.	Požiadavky na ubytovacie zariadenia z hľadiska ochrany zdravia	Podpora činnosti v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - seminár	Penzion Holotých výška	29.06.2012

Kocianová, H., Štefkovičová, M., Bustinová, J.	Mikroorganizmy izolované z rybacích pedikúr	Mikrobiológia vody a životného prostredia - kongres	Nový Smokovec	12. – 14. 09. 2012
Kocianová, H., Štefkovičová, M., Bustinová, J.	Mikrobiologická problematika rybných pedikúr	Životné podmienky a zdravie - konferencia	Nový Smokovec	24. – 26. 09. 2012
Štefkovičová, M., Bustinová, J., Litvová, S.	Epidémia norovírusovej gastroenteritídy na BAŽANT POHODA 2012 podľa epidemiológa	SZU Bratislava - prednáška študentom	Bratislava	27.11.2012
Bučková, L.	Význam príjmu tekutín v staršom veku	Seminár Jednota dôchodcov Trenčín	Trenčín	11.01.2012
Bučková, L., Galková M.	Vývoj zdravotnej bezpečnosti epidemiologicky rizikových potravín	Medzinárodná vedecká konferencia „Ošetrovatel'stvo a zdravie VI“	Trenčín	10.05.2012
Bučková L.,	Postup orgánov UK pri kontrole mäsa v ZSS	Krajský seminár	RÚVZ Trenčín	25.06.2012
Babulíková A.	Problematika obalov a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami	Krajský seminár	RÚVZ Trenčín	25.06.2012
Galková M.	Zdravotná bezpečnosť potravín v Trenčianskom kraji	Krajský seminár	RÚVZ Trenčín	25.06.2012
Bučková L.	Projekt SHARE - štúdiá o zdraví, stárnutí a dôchodcovskom veku v Európe	seminár RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trenčín	22.10.2012
Bučková L., Dobiášová V.	Projekt SHARE - pilier európskeho výskumu v oblasti starnutia populácie	Vedecká schôdza , Spolku lekárov SLS Trenčín	FN Trenčín	31.10.2012
Bučková L.	Riziká z potravín, požiadavky pre potravinárske prevádzkarne	Odborná spôsobilosť pre potravinárov	CCB Lúka nad Váhom	22.11.2012
Bučková L.	Novela zákona o odpadoch, problematika vedľajších živočíšnych produktov	Celoslovenská porada vedúcich odborov HV a BP	Štrbské Pleso	13.12.2012
RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici				
Mutalová Martina	Epidemiologický prieskum rotavírusových infekcií v SR	Certifikovaný odborný seminár N s P Pov. Bystrica	Považská Bystrica	4.4.2012
Mutalová Martina	Vyhodnotenie kontroly očkovania k	Certifikovaný odborný seminár	Považská Bystrica	4.4.2013

	31.8.2011 u pediátrov v okresoch Považská Bystrica, Ilava, Púchov	N s P Pov. Bystrica		
Mutalová Martina	Výskyt rizikových faktorov šírenia NN na JIS	18. Odborný seminár Lekári a laboratórium	Púchov	17.10.2012
Mutalová Martina	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, kontraindikácie a nežiaduce reakcie	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Púchov	17.10.2012
Mutalová Martina	Správna aplikácia očkovacích látok	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Púchov	17.10.2012
Zboranová Božena	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Púchov	17.10.2012
Hlinková Anna	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Púchov	17.10.2012
Mutalová Martina	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, kontraindikácie a nežiaduce reakcie	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Považská Bystrica	30.10.2012
Mutalová Martina	Správna aplikácia očkovacích látok	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Považská Bystrica	30.10.2012
Zboranová Božena	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Považská Bystrica	30.10.2012
Hlinková Anna	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Považská Bystrica	30.10.2012
Mutalová Martina	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, kontraindikácie a nežiaduce	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika	Dubnica nad Váhom	6.11.2012

	reakcie	očkovania v ambulancii všeobecného lekára"		
Mutalová Martina	Správna aplikácia očkovacích látok	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Dubnica nad Váhom	6.11.2012
Zboranová Božena	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Dubnica nad Váhom	6.11.2012
Hlinková Anna	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Certifikovaný odborný seminár pre sestry "Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára"	Dubnica nad Váhom	6.11.2012
Hlušková Daniela	Projekt: „Spoločne proti kriminalite a bezpečné dieťa“	Surveillance chronických chorôb	Staré Hory	28.11.-29.11.2012

RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach				
MUDr. Klára Minčíková	Nozokomiálne infekcie z pohľadu regionálneho epidemiológa	Nozokomiálne nákazy z hľadiska bezpečnosti pacientov a zamestnancov	Nemocnica s poliklinikou Partizánske	25.1.2012
MUDr. Klára Minčíková	Bodová prevalenčná štúdia	Seminár pre primárov	NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach	28.3.2012
MUDr. Klára Minčíková	Rotavírusová infekcia ako nozokomiálna nákaza	Seminár pre pediatrov	Prievidza	16.5.2012
MUDr. Klára Minčíková	Spolupráca RÚVZ s ambulatnými lekármi	Seminár pre ambulantných a nemocničných lekárov	Bojnice	22.5.2012

RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach				
MUDr. Klára Minčíková	Poznatky a skúsenosti z tréningu psychologických zručností zvládania zložitých situácií pri pohovoroch s rodičmi odmietajúcich očkovanie detí	Škola vakcinológie	Remata, Handlová	7.-8.6.2012
MUDr. Klára Minčíková	Hodnota očkovania - Princíp vakcinácie - Nežiadúce účinky a kontraindikácie očkovania - Technika očkovania - Skladovanie očkovacích látok - Výskyt preventabilných ochorení v regióne Prievidza	Seminár pre zdravotné sestry	UNIKLINIKA Prievidza	11.9.2012
MUDr. Klára Minčíková	Mimoriadne udalosti – záplavy na Hornej Nitre – legislatíva, popis udalosti, opatrenia	študenti denného štúdia VZ	SZU Bratislava	11.10.2012
MUDr. Klára Minčíková	Hodnota očkovania	Seminár pre zdravotné sestry	Bojnice	28.11.2012
MUDr. Klára Minčíková	Prenosné ochorenia, prevencia, očkovanie	opatrovateľský kurz	Červený kríž Prievidza	8x v priebehu celého roka
Alexandra Kjurčijská Alena Hlatká Bc. Veronika Rendeková	Norovírusové enteritídy	Seminár RÚVZ	RÚVZ Prievidza	17.5.2012
Bc. Viera Botková	Sterilizačná technika v ZZ, región Prievidza	Seminár RÚVZ	RÚVZ Prievidza	17.5.2012

Publikačná činnosť

Štefkovičová M., Šimurka P., Černická J, Litvová S.: Molekulárna epidemiológia rotavírusov v trenčianskom regióne. III. Slovenský vakcinologický kongres Štrbské Pleso, 12.1. – 14.1.2011. in *Pediatrics* (zborník abstraktov) S 7/2012 s.30. ISSN 1336-863X

Štefkovičová M., Litvová S.: Predoperačná príprava rúk chirurga – odporúčania WHO. In: zborník abstraktov: XI. Červenkové dni preventívnej medicíny. Banská Bystrica 9.-11.mája 2012

Štefkovičová M., Litvová S., Šimurka P., Góczeová J., Rovný I.: Genotypový profil rotavírusov na severozápade Slovenska. In: Sborník abstrakt VIII. Hradecké vakcinologické dny (poster), s.67. ISBN 978-80-260-2987-8

Štefkovičová. M., Drhová S., Litvová S.: Neobvyklý faktor prenosu - materské mlieko. In: In: zborník abstraktov Konferencia všeobecných lekárov pre deti a dorast s.30. Trenčianske Teplice 21. – 22. 9. 2012

Dobiášová, V., Červeňanová, E., Vozár, M.: Postoj populácie k vlastnému zdraviu, Zborník vedeckých prác, Fakulta zdravotníctva TnUNI Trenčín, 2012, s.45-54, ISBN 978-80-8075-531-7, EAN 9788080755317, 260 s.

Červeňanová, E., Dobiášová, V.: Prírodné probiotikum vo výžive a v liečba, Zborník vedeckých prác, Fakulta zdravotníctva TnUNI Trenčín, 2012, s.31-44, ISBN 978-80-8075-531-7, EAN 9788080755317, 260s.

Bršiak, V., Dobiášová, V.: Cesty ku zdraviu, GEORG, Žilina, 2012, ISBN 978-80-89401-87-1, 65s.

Hollá, V., Štefkovičová, M., Dobiášová, V.: Fragmenty histórie verejného zdravotníctva na Trenčiansku, RÚVZ Trenčín, 2012, ISBN 978-80-970916-9-9, EAN 9788097091699, 52s.

Štefkovičová M., Šimurka P., Černická J, Litvová S.: Molekulárna epidemiológia rotavírusov v trenčianskom regióne. III. Slovenský vakcinologický kongres Štrbské Pleso, 12.1. – 14.1.2011. in *Pediatrics* (zborník abstraktov) S 7/2012 s.30. ISSN 1336-863X

Šimurka P., Štefkovičová M.: Rotavírusové infekcie v praxi všeobecného lekára pre deti a dorast. III. Slovenský vakcinologický kongres Štrbské Pleso, 12.1. – 14.1.2011. in *Pediatrics* (zborník abstraktov) S 7/2012 s.30. ISSN 1336-863X

Štefkovičová M.: Faktory ovplyvňujúce účinnosť dezinfekcie a sterilizácie. PZP, Raabe, február 2012, D6,5 s1-14. ISBN 978-80-89182-31-2

Štefkovičová M.: Kliešťová encefalitída. In: zborník abstraktov *Pediatrics pre prax Supplement* S2 (13), 2012, s.32-33, ISSN 1337-4443

Hollá V., Štefkovičová M., Dobiášová V.: Fragmenty histórie verejného zdravotníctva na trenčiansku. Vydal : RUVZ Trenčín, 2012, s. 52 ISBN 978-80-970916-9-9

Štefkovičová M., Nedelková Z.: Pneumokokové invazívne pneumónie a ich prevencia. Revue Medicíny v praxi , 10,2012, 2. s. 21-23. ISSN 1336-202X

Štefkovičová M., Litvová S.: Predoperačná príprava rúk chirurga – odporúčania WHO. In: zborník abstraktov: XI. Červenkové dni preventívnej medicíny. Banská Bystrica 9.-11.mája 2012

Gerlichová K., Meluš V., Štefkovičová M.: Význam hygieny rúk v profesionálnej príprave študentov FZ. In: zborník abstraktov : Medzinárodná konferencia „ Ošetrovatelstvo a zdravie VI“ EXPO CENTER Trenčín, 10.5.2012 (poster)

Šimurka P., Štefkovičová M.: Rotavírusové infekcie v primárnej pediatrickej praxi. Lekárske listy č.21,2012. s.14-15

Štefkovičová, M.: Kontrola sterilizácie a jej dokumentácie v lekárni. Úspešná lekárneň, Raabe, február 2012 C 2.5 s.1-14.

Štefkovičová, M.: Riziko prenosu HIV ve stomatologické ambulanci. Průvodce dětskou stomatologií, Raabe, jún 2012 E19, s.1-8.

Štefkovičová, M.: Riziko legionelózy ve stomatologii. Průvodce dětskou stomatologií, Raabe, jún 2012 E20, s.1-12.

Štefkovičová M., Litvová S., Šimurka P., Gőczeová J., Rovný I.: Genotypový profil rotavírusov na severozápade Slovenska. In: Sborník abstrakt VIII. Hradecké vakcinologické dny (poster), s.67. ISBN 978-80-260-2987-8

Poláková M., Krajčovičová Z., Meluš V., Štefkovičová M., Šulcová M.: Study of Urinary Concentration of Mandelic Acid in Employees Exposed to Styrene. Cent Eur J Public Health 2012; 20 (3) : 226-232 ISSN 1210-7778

M.Štefkovičová., Drhová S., Litvová S.: Neobvyklý faktor prenosu - materské mlieko. In: In: zborník abstraktov Konferencia všeobecných lekárov pre deti a dorast s.30. Trenčianske Teplice 21. – 22. 9. 2012

Štefkovičová, M.: Riziko legionelózy v zubnej ambulancii, RAABE, február 2012 D6.5 s. 1-14

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici

Bibliografický odkaz na článok v seriálovej publikácii

Mutalová, M. : Chrípka u nás zatiaľ neprepukla. In. Považskobystrické novinky, 24.1.2012

Mutalová, M. : Chrípka už začína medzi školákmi. In. Považskobystrické novinky, 31.1.2012

Mutalová, M. : Pacientov medzi deťmi začína pribúdať . In. MY OBZOR –noviny stredného Považia , 7.2.2012

Mutalová, M. : Chrípkujeme viac In. Považskobystrické novinky, 8.2.2012

Mutalová, M. : Chrípkou trpia najmä školáci. In. Považskobystrické novinky, 14.2.012

Mutalová, M. : Pre chrípku zatvorili materské školy. In. MY OBZOR –noviny stredného Považia, 14.2.2012

Mutalová, M. : Najvyššia chorobnosť u školákov. In. Považskobystrické novinky, 28.2.2012

Mutalová, M. : Najviac pacientov je medzi deťmi. In. MY OBZOR –noviny stredného Považia, 28.2.2012

Mutalová, M. : Leto so sebou prináša hrozbu hnačkových ochorení. In. Považskobystrické novinky, 14.8.2012

Mutalová, M. : Rozdiel medzi chrípkou a prechladnutím. In.ITV – Považská Bystrica , 15.11.2012

Mutalová, M. : Chorých na chrípku pribúda, dbajte na preventívne opatrenia . In. Považskobystrické novinky, 20.11.2012

RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach

MUDr. Minčíková, Klára: Pre chrípku sú zatvorené ďalšie dve školy. In: SME - regióny: 17.2.2012

MUDr. Minčíková, Klára: Chorých na chrípku pribúda pozvoľne. In: SME - regióny: 22.2.2012

MUDr. Minčíková, Klára: Aktuálna situácia v ARO v Partizánskom v 5. kalendárnom týždni. In: TEMPO - 3.2.2012

MUDr. Minčíková, Klára: Chrípka sa objavuje aj v lete. Hlavne črevná. In: Hornonitrianske noviny MY ročník 8, 2012,č.31.

MUDr. Minčíková, Klára: Chrípka sa niekedy objavuje aj v lete. Hlavne črevná. In: Prievidzské ECHO, 2012,č.17.

MUDr. Minčíková, Klára: Výskyt chrípky je zatiaľ v regióne sporadický. In: Hornonitrianske noviny MY ročník 8, 2012,č.50-51.

MUDr. Minčíková, Klára: Chorých na chrípku pribúda, ale zatiaľ len pozvoľne. In: Hornonitrianske noviny MY ročník 8, 2012,č.53.

MÉDIÁ:

MUDr. Minčíková, Klára: Chrípka na Hornej Nitre, Televízia Markíza, Bratislava: 9.2.2012

MUDr. Minčíková, Klára: Aktuálna informácia o chrípkovej situácii, Regionálna televízia Prievidza: 10.2.2012

MUDr. Minčíková, Klára: Informácie o výskyte chrípky v regióne Prievidza, Partizánske, TASR – opakovane v priebehu chrípkovej sezóny.

Poradňa zdravia:

1. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Súťaž pre fajčiarov Quit & Win – „Prestaň a vyhraj 2012“ – regionálne žrebovanie. Dostupné na internete: <<http://www.ruvzpd.sk/aktual/index.php?kat=1&show=397>>
2. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Jablko namiesto cigarety. In *Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou*. Roč. LXXIII, 2012, č. 21, s. 6.
3. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Prestaň fajčiť, daj si jablko – analýza výsledkov akcie. Dostupné na internete: <<http://www.ruvzpd.sk/aktual/index.php?kat=1&show=410>>
4. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Prestaň fajčiť, daj si jablko! In *Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou*. Roč. LXXIII, 2012, č. 23, s. 6.
5. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: 2. júl – Deň zodpovednosti. Dostupné na internete: <<http://www.ruvzpd.sk/aktual/index.php?kat=1&show=415>>
6. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: 2. júl – Deň zodpovednosti Viac informácií o konzumácii alkoholu. In *Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou*. Roč. LXXIII, 2012, č. 26, s. 6.
7. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Deň zodpovednosti aj v Partizánskom. In *Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou*. Roč. LXXIII, 2012, č. 27-28, s. 10.
8. Gálisová, A.: MOST 2012 a Deň srdca 28.9.2012. Dostupné na internete: <<http://www.ruvzpd.sk/aktual/index.php?kat=1&show=427>>
9. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Svetový deň Alzheimerovej choroby. In *Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou*. Roč. LXXIII, 2012, č. 37, s. 7.
10. ŠTOVČÍKOVÁ, M.: Sviečkový pochod pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS – 2012. Dostupné na internete: <<http://www.ruvzpd.sk/aktual/index.php?kat=1&show=438>>

Inštruktorka výchovy ku zdraviu:

Pračková, Ž.: Súťaž pre fajčiarov – „Prestaň a vyhraj 2012“. In *Tempo - Týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou*. Roč. LXXIII, 2012, č. 16, str. 6.

Príspevky na internetovej a intranetovej stránke úradu - elektronické dokumenty:

Dni vyhlásené SZO (WHO a inými agentúrami OSN) súvisiace so zdravím, resp. s Národným programom podpory zdravia

Zdroj: <http://www.who.sk/>. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 2.1.2012 - zobrazil sa 13496-krát

Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 13. 1. 2012 - zobrazil sa 521-krát

4. február - Svetový deň rakoviny - World Cancer Day

Zdroj: OVZ Prievidza, ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 3. 2. 2012 - zobrazil sa 362 -krát

29. február - Medzinárodný deň zriedkavých ochorení (International Day of Rare Diseases)

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 7. 2. 2012 - zobrazil sa 535-krát

12. - 18. marec – Týždeň mozgu (Brain Awareness Week)

Zdroj: ÚVZ SR, Slovenská Alzheimerova spoločnosť Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 10. 2. 2012 12:50 - zobrazil sa 495-krát

Týždeň mozgu - Čírenie spomienok - výveska

Zdroj: RKC. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 23. 2. 2012 09:30 - zobrazil sa 394-krát

Národný program starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (NPDD)

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 6.3. 2012 08:15 - zobrazil sa 496-krát

Vyhrajte nad jarnou únavou a jarnou depresiou

Zdroj: OVZ. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 15.3. 2012 7:40 - zobrazil sa 8179-krát

24. marec 2012 – Svetový deň TBC (World TB Day)

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 14.3. 2012 10:48 - zobrazil sa 254 -krát

7. apríl - Svetový deň zdravia (World Health Day)

Zdroj: SZO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 30.3. 2012 07:07 - zobrazil sa 324-krát

Sút'až pre fajčiarov Quit & Win – „Prestaň a Vyhraj 2012“

Zdroj: OVZ. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 24.4.. 2012 08:15 - zobrazil sa 406-krát

10. máj – Svetový deň - Pohybom ku zdraviu (Move For Health Day)

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 30. 4. 2012 08:21 - zobrazil sa 265-krát

31. máj – Svetový deň bez tabaku (World No Tobacco Day)

Zdroj: doc. PhDr. Róbert Ochaba, PhD., MPH. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 26. 4. 2012 08:40 - zobrazil sa 355-krát

17. máj – Svetový deň hypertenzie / World Hypertension Day

Zdroj: OVZ. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 15. 5. 2012 11:46 - zobrazil sa 231-krát

Zoznam zdravotno-výchovných a výchovno-vzdelávacích filmov - Aktualizované

Zdroj: OVZ. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/>16. 5. 2012 08:12 - zobrazil sa 12958-krát

O čom je kampaň „Exfajčiari sú nezastaviteľní?“

Zdroj: EXSMOKERS.EU, ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/>24. 5. 2012 08:15 - zobrazil sa 210-krát

„Prestaň fajčiť, daj si jablko!“

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/>31. 5. 2012 14:20 - zobrazil sa 185-krát

Výherná listina súťaže „Prestaň a vyhraj 2012“

Zdroj: OVZ. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/>1. 6. 2012 11:23 - zobrazil sa 519-krát

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi (International Day against Drug Abuse and Illicit Trafficking)

Zdroj: OVZ . Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/6>. 6. 2012 11:53 - zobrazil sa 278-krát

Čo robiť počas horúčav?

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/19>. 6. 2012 08:05 - zobrazil sa 2075-krát

Týždeň zdravia

Zdroj: MÚ Partizánske Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/12>. 6. 2012 11:01 - zobrazil sa 320-krát

Deň zodpovednosti

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/25>. 6. 2012 14:33 - zobrazil sa 325-krát

Výherná listina súťaže „Prestaň a Vyhraj 2012“ - Aktualizované o národné žrebovanie

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/28>. 6. 2012 07:45 - zobrazil sa 453-krát

28. júl – Svetový deň hepatitídy (World Hepatitis Day)

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/18>. 7. 2012 09:15 - zobrazil sa 627-krát

21. september - Svetový deň Alzheimerovej choroby (World Alzheimer's Day)

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/15>. 8. 2012 06:00 - zobrazil sa 262-krát

Aktívne starnutie stop Alzheimerovej chorobe

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/22>. 8. 2012 08:11 - zobrazil sa 195-krát

Čírenie spomienok 2012 - výveska

Zdroj: RKC Prievidza, Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk> 7. 9. 2012 12:11 - zobrazil sa 219-krát

1. október - Medzinárodný deň starších (International Day of Older Persons)

Zdroj: WHO. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/24>. 9. 2012 11:01 - zobrazil sa 180-krát

1. október - Medzinárodný deň starších ľudí: podujatie "Jeseň je dar - XIV. ročník"

Zemianske Kostoľany - výveska

Zdroj: RKC. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/1>. 10. 2012 06:00 - zobrazil sa 316-krát

Mesiac úcty k starším: podujatie "Jeseň je dar - X. ročník" Chynorany - výveska

Zdroj: RKC. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/1>. 10. 2012 06:00 - zobrazil sa 325-krát

10. október – Deň duševného zdravia (World Mental Health Day)

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/9>. 10. 2012 08:28 - zobrazil sa 142-krát

22. november – Medzinárodný deň bez fajčenia (International No Smoking Day)

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 2.11. 2012 07:00 - zobrazil sa 3520-krát

Zoznam zdravotno-výchovných a výchovno-vzdelávacích filmov - Aktualizované

Zdroj: OVZ. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 8. 11. 2012 08:57 - zobrazil sa 13158-krát

1. december – Svetový deň boja proti AIDS (WHO) - World AIDS Day

Zdroj: ÚVZ SR. Dostupné na internete: <http://www.ruvzpd.sk/> 12. 11. 2012 14:10 - zobrazil sa 238krát

Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov:

Paulíková, Darina: Český alkohol je stále strašiakom. In: *MY NOVINY. Hornonitrianske noviny*. roč. 8/53, 2012, č. 43.

Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ v Trnavskom kraji

1. Publikačná činnosť – odborné publikácie

V r. 2012 neboli publikované články v odborných publikáciách.

Publikácie pre laickú verejnosť

RÚVZ Trnava

KOLLÁROVÁ, Dagmar; Kollárová, Ľubica: Pneumokokové a hemofilové ochorenia. *In: Novinky z radnice.* roč. XXIII, 2012, č. 1, s. 33-35.

KOLLÁROVÁ, Dagmar; Kollárová, Ľubica: Žltáčka typu B – závažné prenosné ochorenie *In: Novinky z radnice.* roč. XXIII, 2012, č. 2, s. 41-42.

ONDICOVÁ, Miriam; Kollárová, Ľubica: Očkovanie v dospelom veku *In: Novinky z radnice.* roč. XXIII, 2012, č. 5, s. 35-36.

KOLLÁROVÁ, Dagmar; Kollárová, Ľubica: Zdravotné rizika počas letného pobytu pri vode *In: Novinky z radnice.* roč. XXIII, 2012, č. 6, s. 34-35.

ONDICOVÁ, Miriam; Kollárová, Ľubica: Súvislosť očkovania s kolektívnou imunitou, *In: Novinky z radnice.* roč. XXIII, 2012, č. 9, s. 31-32.

ONDICOVÁ, Miriam; Kollárová, Ľubica: Chrípku som dostal napriek očkovaniu, *In: Novinky z radnice.* roč. XXIII, 2012, č. 10, s.

RÚVZ Galanta

STRAKA, Mário: Hypnotiká len dočasne. *In: Zdravie.* roč. 68, 2012, č. 12, s. 79-80,

STRAKA, Mário: Kto chce prestať, musí mať dôvody. *In: SME.* roč. 20, 2012, č. 252, s. 19,

ŠULEKOVÁ, Iveta: regionálne noviny - 1 príspevok na tému očkovanie

2. Prednášková činnosť

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RÚVZ Trnava				
Mgr. Andrea Šimorová	Dni zdravia v TT a prevencia fajčenia	Školiaci seminár pre pracovníkov poradní odvykania od fajčenia	RÚVZ so sídlom v Martine	31.01.2012
Mgr. Andrea Šimorová	Drogy a drogové závislosti	Projekt vzdelávanie pracovníkov RUVZ	RÚVZ so sídlom v Trnave	09.02.2012
Mgr. Andrea Šimorová	Poradne pre pohybovú aktivitu v Trnavskom kraji	Celoslovenská porada vedúcich OPZ	Ráztočno	29.02.2012
MUDr. Dagmar Kollárová	Poster – Epidémia VHA v okrese Hlohovec v roku 2011	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Hotel Dixon, B. Bystrica	9.5.-11.5.2012
MUDr. Miriam Ondicová	Vybrané aspekty HER v stomatologickej praxi	Krajský odborný seminár pre stomatológov	Trnava	24.05.2012
Mgr. Andrea Šimorová	Drogy a drogové závislosti	Projekt vzdelávanie pracovníkov RUVZ	RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede	24.05.2012
MUDr. Miriam Ondicová	Povinné očkovanie detí a dospelých	Krajský seminár pre sestry	Trnava	30.05.2012
MUDr. Miriam Ondicová	K otázkam rodičov odmietajúcich povinné očkovanie	Vzdelávanie lekárov Medifórum	Piešťany	01.06.2012
MUDr. Miriam Ondicová	Najčastejšie otázky pri odmietaní očkovania	Škola vakcinológie	Ráztočno	07.06.2012

Mgr. Andrea Šimorová	Pamäť a tréning pamäte	Jarný seminár RUVZ TT	RÚVZ so sídlom v Trnave	21.06.2012
RNDr. Lucia Ivanovičová	Názov príspevku v TV - Stav ihrísk v Trnave	Mestská televízia Trnava – odpovede na otázky ohľadom pieskovísk		12.07.2012
Jiří Janošek, Ľubica Pecháčková	Poster: Stanovenie chloridu sodného v potravinách	Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia	Košice 2012	11.09.2012
RNDr. Lucia Ivanovičová	Naše deti sú v dobrých rukách. Ale štrajk by pomohol	Hospodárske noviny – informácie o stave Školskej jedálne pri ZŠ Spartakovská 5 v Trnave		21.09.2012
MUDr. Dagmar Kollárová	Hodnota očkovania pre zdravie populácie	Odborný seminár pre lekárov	FN Trnava	27.09.2012
MUDr. Míriam Ondicová	Príprava na chrípkovú sezónu, Požiadavky HER v nemocničných zar.	Odborný seminár pre lekárov	FN Trnava	27.09.2012
MUDr. Ľubica Kollárová	Rizikové práce v zdravotníctve	Odborný seminár pre lekárov	FN Trnava	27.09.2012
MUDr. Ľubica Kollárová	Pripravované zmeny v oblasti zabezpečenia PZS	Odborný seminár pre lekárov	FN Trnava	27.09.2012
Mgr. Andrea Šimorová	Dni Zdravia v Trnave	Vedecká konferencia 37. Dni Zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Kúpele Nový Smokovec	17.10.2012
MUDr. Anna Sedláčková	Nebezpečné liehoviny z ČR	trnava-live.sk		30.10.2012
MUDr. Dagmar Kollárová	Princíp vakcinácie, hodnota očkovania pre zdravie populácie	Jesenný seminár pre sestry	Kino Hviezda, Trnava	21.11.2012

MUDr. Miriam Ondicová	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania, informácie k chrípkovej sezóne	Jesenný seminár pre sestry	Kino Hviezda, Trnava	21.11.2012
Mgr. Martina Meszárosová	Výkon auditov v zariadeniach spoločného stravovania	Odborný seminár: Zdravý životný štýl a prevencia výživou“	Gymnázium, Párovská ul. 1, Nitra	07.12.2012
Mgr. Andrea Šimorová	Projekt CINDI	Workshop TU	TU Trnava	11.12.2012
RÚVZ Dunajská Streda				
MUDr. Misányik Tibor	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	16.01.2012
Ing. Cséfalvayová Helena	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	16.01.2012
Czafiková Priska	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	16.01.2012
MUDr. Misányik Tibor	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	13.02.2012
Csémyová Katarína	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	13.02.2012

	prevádzok			
Csanaky Erzsébet	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	13.02.2012
Alica Chromeková	Cigareta zlý priateľ človeka	Výchova detí a mládeže	Špeciálna základná škola Opatovský Sokolec	14.02.2012
MUDr. Misányik Tibor	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	12.03.2012
Mgr. Varjúová Júlia	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	12.03.2012
Czafiková Priska	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	12.03.2012
MUDr. Misányik Tibor	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	16.04.2012
Ing. Cséfalvayová Helena	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	16.04.2012

Csanaky Erzsébet	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	16.04.2012
MUDr. Misányik Tibor	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	14.05.2012
Csémyová Katarína	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	14.05.2012
Czafiková Priska	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	14.05.2012
MUDr. Misányik Tibor	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	18.06.2012
Mgr. Varjúová Júlia	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	18.06.2012
Csanaky Erzsébet	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	18.06.2012
Ing. Cséfalvyová Helena	Starostlivosť o zdravie	Odborná príprava na získanie	Dunajská Streda	25.06.2012

	v zariadeniach spoločného stravovania	osvedčenia o odbornej spôsobilosti		
Csémyová Katarína	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	25.06.2012
MUDr. Horony Terézia	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	25.06.2012
Ing. Cséfalvayová Helena	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	10.09.2012
Mgr. Varjúová Júlia	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	10.09.2012
MUDr. Horony Terézia	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	10.09.2012
Alica Chromeková	Fajčenie a rakovina pľúc	Výchova detí a mládeže	Špeciálna základná škola Dunajská Streda	20.09.2012
Mgr. Varjúová Júlia	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	08.10.2012

Csémyová Katarína	Všeobecné požiadavky platnej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	08.10.2012
MUDr. Horony Terézia	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	08.10.2012
Alica Chromeková	Škodlivosť fajčenia u detí	Výchova detí mládeže	Základná škola Dunajská Streda 5. ročník	30.10.2012
Alica Chromeková	Moderné je nefajčiť	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda 5. ročník	06.11.2012
Ing. Cséfalvayová Helena	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	12.11.2012
Csémyová Katarína	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	12.11.2012
Csanaky Erzsébet	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	12.11.2012
Alica Chromeková	Nemoderné dievčatá v modernej dobe	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda	13.11.2012

			8. ročník	
Alica Chromková	Fajčenie ako celosvetový problém	Výchova detí a mládeže	Základná škola Malé Dvorníky 1 – 4 ročník	14.11.2012
Alica Chromeková	Kým stúpa dym	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda 8. ročník	19.11.2012
Mgr. Varjúová Júlia	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	10.12.2012
Ing. Cséfalvayová Helena	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	10.12.2012
MUDr. Horony Terézia	Alimentárne nákazy prenášané potravínami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	10.12.2012
RÚVZ Galanta				
MUDr. Iveta Šuleková	Projekt „Hodnota očkovania“	Odborný seminár pre zdravotné sestry	Galanta	14.11.2012
MUDr. Iveta Šuleková	Projekt „Hodnota očkovania“	Odborný seminár pre zdravotné sestry	Dunajská Streda	21.11.2012

Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Žilinskom kraji

1. Konkrétnu publikačnú činnosť uvádzať podľa normy STN ISO 690, Bibliografické odkazy

ŽIGOVÁ, A., GÁLIKOVÁ, T.E., BRUNCLÍKOVÁ, M., VLADÁROVÁ, M.: Ojedinelé profesionálne ochorenie pri česaní konských chvostov. In: *Životné podmienky a zdravie*. Zborník vedeckých prác. Bratislava: ÚVZ SR, 2012, s.287-290. ISBN 978-80-7159-211-2

Olosová, D., Šajgalíková, R.: Sledovanie výživového stavu obyvateľstva v regióne Turiec. Zborník z konferencie II.fórum verejného zdravotníctva Preventívne programy v zdravotníctve. Bratislava, 2012.

BENKOVÁ, Ľ., ŠVANDOVÁ, M.: Rizikové faktory a nefarmakologická intervencia u klientov Poradne zdravia v regióne Liptova. In: 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie. Bratislava: Úrad verejného zdravotníctva SR, 2012. V tlači.

BENKOVÁ, Ľ., ŠVANDOVÁ, M.: Rizikové faktory chronických ochorení a nefarmakologická intervencia u klientov Poradne zdravia v regióne Liptova. In: LACKO, A. et al.: *Ružomerské zdravotnícke dni 2012 – VII. ročník*. Zborník z medzinárodnej konferencie. Ružomberok: Fakulta zdravotníctva Katolíckej univerzity, 2012, s. 606 - 616. ISBN 978-80-8084-951-1.

GURÁŇOVÁ, G., HRABUŠOVÁ, A.: Azbest a jeho riziká. In: LACKO, A. et al.: *Ružomerské zdravotnícke dni 2012 – VII. ročník*. Zborník z medzinárodnej konferencie. Ružomberok: Fakulta zdravotníctva Katolíckej univerzity, 2012, s. 246 - 247. ISBN 978-80-8084-951-1.

HUDÁK, I.: Aktuálne informácie k problematike pitnej vody a jej úpravy – alebo končí sa éra storočnej dezinfekcie pitnej vody chlóróm? In: LACKO, A. et al.: *Ružomerské zdravotnícke dni 2012 – VII. ročník. Zborník z medzinárodnej konferencie*. Ružomberok: Fakulta zdravotníctva Katolíckej univerzity, 2012, s. 397 - 401. ISBN 978-80-8084-951-1.

ŠVANDOVÁ, M., BENKOVÁ, L.: Realizácia projektu EHES v okrese Liptovský Mikuláš. In: LACKO, A. et al.: *Ružomerské zdravotnícke dni 2012 – VII. ročník. Zborník z medzinárodnej konferencie*. Ružomberok: Fakulta zdravotníctva Katolíckej univerzity, 2012, s. 671 - 684. ISBN 978-80-8084-951-1.

Fialová, A., Krupová, D. 2012. Fajčenie ako jeden sociálny determinant zdravia školákov. In *Metódy sociálnej práce s rodinou*. Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. 2012, s. 167 - 171. ISBN 978-80-8132-050-7.

Krupová, D., Fialová, A.. 2012.. Problematika spoluzávislosti ako existujúceho sociálneho problému súčasnej rodiny. In *Metódy sociálnej práce s rodinou*. Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. 2012, s. 299 - 308. ISBN 978-80-8132-050-7.

Fialová, A., Krupová, D., Palenicová, M., Medvecká, E.: Syndróm vyhorenia u zdravotníckych pracovníkov. In *Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia*. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu. Bratislava: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.2012, s.187-188. ISBN 978-80-7159-214-3.

Kokoruďová, J., Kokoruďa, M., Fialová, A.: Verejnost' a výskyt CAN syndrómu. In *Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia*. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu. Bratislava: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.2012, s.211-213. ISBN 978-80-7159-214-3.

Krupová, D., Fialová, A., Palenicová, M.: Postoj pacientov k prevencii kolorektálneho karcinómu. In *Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia*. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu. Bratislava: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. 2012, s.213-215. ISBN 978-80-7159-214-3.

Fialová, A., Krupová, D., Palenicová, M.: Postoj občanov Žilinského regiónu k prevencii kardiovaskulárnych ochorení. In *Ošetrovatel'stvo a zdravie*. Zborník vedeckých prác. Trenčín: Fakulta zdravotníctva, TnUAD. 2012, s.64-68. ISBN 978-80-8075-531-7.

Palenicová, M.: Sledovanie prídavných látok v potravinách. In *Ošetrovatel'stvo a zdravie*. Zborník vedeckých prác. Trenčín: Fakulta zdravotníctva, TnUAD. 2012, s.174-178. ISBN 978-80-8075-531-7.

2. Prednášková činnosť - 17

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RNDr. Ivana Štěpánková	Monitoring a hodnotenie výživového režimu detí v predškolských zariadeniach v okrese Liptovský Mikuláš	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	29.02.2012
MVDr. Renáta Štupková	Legislatíva v oblasti školského stravovania, vysledovateľnosť	Pracovná porada pre pracovníkov školských jedální	ZŠ Janka Kráľa, Žiarska, Liptovský Mikuláš	30.08.2012
RNDr. Ivana Štěpánková	Hygienické požiadavky na zariadenia spoloč. stravovania, alimentárne ochorenia	Pracovná porada pre pracovníkov školských jedální	ZŠ Janka Kráľa, Žiarska, Liptovský Mikuláš	30.08.2012
Mgr. Jarmila Mihalcová	Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospelujúcich	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Žiline	RÚVZ so sídlom v Žiline	12.06.2012
MUDr. Alena Šulová	Materiálno-spotrebné normy a receptúry pre školské stravovanie	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Žiline	RÚVZ so sídlom v Žiline	04.12.2012
MUDr. Milan Zenka	Monitoring stravovacích zvyklostí 7-10 ročných detí Základných škôl v SR	Odborný seminár	RÚVZ v Čadci	13.03.2012

Mgr.Olosová Dagmar	Zásady zostavovania jedálnych lístkov	Konferencia „Zdravá škola + zdravá strava = cesta k zdraviu“	Dolný Kubín	20.9.2012
Mgr.Olosová Dagmar	Úradná kontrola potravín	Konferencia „Zdravá škola + zdravá strava = cesta k zdraviu“	Dolný Kubín	20.9.2012
Mgr.Olosová Dagmar	Sledovanie výživového stavu obyvateľstva v regióne Turiec	Konferencia II.fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve“	SZU Bratislava	18.10.2012
Mgr.Emília Balková	Celiakia – aktuálne ochorenie v súčasnosti	Ústavný seminár RÚVZ Martin	RÚVZ Martin	28.02.2012
Mgr.Olosová Dagmar	Diétne stravovanie v školských stravovacích zariadeniach	Ústavný seminár RÚVZ Martin	RÚVZ Martin	20.12.2012
Mgr. Olosová Dagmar	Hygienické požiadavky na prevádzku zariadení pre deti a mládež	Seminár pre riaditeľov školských zariadení a starostov obcí Turčianskeho regiónu	Mestský úrad Martin	23.5.2012
Mgr. Olosová Dagmar	Hygienické požiadavky pre zariadenia školského stravovania	Porada Spoločného obecného školského úradu Kláštor pod Znievom	Mestský úrad Martin	03.10.2012

Daniela Hrašková	Osobná hygiena, zdravotná a odborná spôsobilosť	Odborná pracovná porada vedúcich školských jedální	ZŠ s MŠ Oravský Podzámok	16.03.2012
Daniela Hrašková	Osobná hygiena, zdravotná a odborná spôsobilosť	Odborná pracovná porada vedúcich školských jedální	ZŠ M. Kukučina DK	19.04.2012
Daniela Hrašková	Nový systém HACCP, školské jedálne z pohľadu RÚVZ	Seminár pre pracovníkov zariadení školského stravovania	Dolný Kubín	30.08.2012
Daniela Hrašková	Pitný režim, školské jedálne z pohľadu RÚVZ	Zdravá škola – zdravá strava – cesta k zdraviu, medzinárodná konferencia	Dolný Kubín	20.09.2012
Bačíková Dipl.ahe,, Jarina Dipl.ahe	Zákon na ochranu nefajčiarov, problematika vodných fajok v ZSS	Vzdelávanie odborných pracovníkov RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	12.06.2012
MUDr.Palenicová	Význam vlákniny vo výžive	Vzdelávanie odborných pracovníkov RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	11.09.2012
Zuzana Brodňanská	Profil Liptovská Mara	XI. Celoštátna odborná konferencia Slovenskej komory medicínsko-technických pracovníkov	Trenčín	15.-16.5.2012
MUDr. Ivan Hudák	Vodné dielo Liptovská Mara	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	11.6.2012
Zuzana Brodňanská	Profil Liptovská Mara	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	11.6.2012
MUDr. Ivan Hudák	Aktuálne informácie k problematike pitnej vody a jej	Konferencia Ružomberské zdravotnícke dni VII.	Katolícka univerzita Ružomberok	8.11.2012

	úpravy – alebo končí sa éra storočnej dezinfekcie pitnej vody chlóróm?	ročník		
MUDr. Iveta Triznová	Úradná kontrola potravín určených pre celiatikov v prevádzke Pečivárne Liptovský Hrádok	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	28.3.2012
MUDr. Iveta Triznová	Skúsenosti z výkonu úradnej kontroly prírodnej minerálnej vody, pramenitej vody a balenej pitnej vody	Celoústavný seminár RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	17.4.2012
MUDr. Iveta Triznová	Úradná kontrola potravín určených pre celiatikov v prevádzke Pečivárne Liptovský Hrádok	Krajský odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Žiline	27.6.2012
MUDr. Iveta Triznová	Skúsenosti z výkonu úradnej kontroly prírodnej minerálnej vody, pramenitej vody a balenej pitnej vody	Krajský odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Žiline	27.6.2012
Gabriela Guráňová	Hodnotenie rizík u SZČO	Celoslovenská porada ved. odborov a odd.PPL RÚVZ v SR	Vyhne	22. – 23.5. 2012
Gabriela Guráňová	Azbest a jeho riziká	Ružomerské zdravotnícke dni Katolíckej univerzity Ružomberok	Ružomberok	8. – 9. 11. 2012
MUDr. Danica Maslenová	Je ťažké odhaliť šíriace sa osýpky?	III. Vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12.1.-14.1.2012
MUDr. Danica Maslenová	Vakcinácia ako forma prevencie.	Deň otvorených dverí na Katolíckej univerzite v Ružomberku	Ružomberok	15.2.2013
Jana Demková, DAHE	Je ťažké odhaliť šíriace sa osýpky?	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	B. Bystrica	9.5.-11.5.2012

MUDr. Danica Maslenová	Genetická forma CJCH	Globální problémy veřejného zdravotnictva 2012	Ústav epidemiologie a ochrany VZ LF OU v Ostrave, ČR	16.5.-17.5.2013
MUDr. Danica Maslenová	Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2011/2012 na Slovensku a rozbor SARI EPIS- regionálna situácia v očkovaní a infekčných ochoreniach preventabilných očkovaním	Semináre pre praktických lekárov a sestry poriadané spoločnosťou VLD SLS	Košice Poprad Žilina Prešov Martin Zvolen Ružomberok B.Bystrica	14.3.2012 15.3.2012 20.3.2012 28.5.2012 29.5.2012 30.5.2012 31.5.2012 1.6.2012
MUDr. Danica Maslenová	XVIII. Vakcinačný deň SR	Aktívna účasť v panelovej diskusii	Žilina	29.9.2012
MUDr. Danica Maslenová	Celoslovenská porada epidemiológov	Aktívna prezentácia vyhodnotenia chrípkovej sezóny 2011/2012	Košice	5.11.-6.11.2012
MUDr. Danica Maslenová	Nárast prípadov genetickej formy CJCH v severnom fokuse v r.2009-2011	Pečenkové epidemiologické dni	Harachov, ČR	18.9.-20.9.2012
MUDr. Daniaca Maslenová, Mgr. Miroslava Mrvová, Mgr. Viera Kmečová, Jana Demková	Princíp vakcinácie, typ očkovacích látok, Správna aplikácia očkovacích látok, Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami, Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Okresný odborný seminár pre zdravotné sestry	Mestský úrad L. Mikuláš ÚVN SNP – FN Ružomberok	14.11.2012 22.11.2012
MUDr. Ľubica Benková	Prevenia srdcovo-cievnych ochorení so zameraním na výživu	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ	RÚVZ Liptovský Mikuláš	16.2.2012
Fialová Alena, Palenicová Mária, Krupová Dagmar	Postoj občanov ZA regiónu k prevencii KVS ochorení – poster	Ošetrovateľstvo a zdravie VI.	Trenčín	10.05. 2012

Fialová Alena, Krupová Dagmar	Postoj pacientov k prevencii kolorektálneho karcinómu - poster	Ošetrovateľstvo a zdravie VI.	Trenčín	10.05.2012
Palenicová Mária	Sledovanie prídavných látok v potravinách	Ošetrovateľstvo a zdravie VI.	Trenčín	10.05.2012
Fialová Alena	„Tvoja správna voľba“ – nadnárodný preventívny projekt eliminácie trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok – prednáška	Vzdelávanie odborných pracovníkov RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	12.06.2012
Fialová Alena	Tréning pamäte - prednáška	Konf. Policajného zboru	Strečno	12.10.2012
Kokoruďová Jana, Miroslav Kokoruďa Miroslav, Fialová Alena	Verejnosc' a výskyt CAN syndrómu - poster	37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Nový Smokovec	16.-17. 10. 2012
Alena Fialová, Eva Medvecká, Dagmar Krupová, Palenicová Mária	Syndróm vyhorenia u zdravotníckych pracovníkov - poster	37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Nový Smokovec	16.-17.10. 2012
Krupová Dagmar, Fialová Alena, Palenicová Mária	Postoj pacientov k prevencii kolorektálneho karcinómu - poster	37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Nový Smokovec	16.-17.10. 2012
Fialová Alena, Palenicová Mária, Krupová Dagmar	Prevalencia malígneho melanómu kože - poster	Surveillance chronických ochorení	Staré Hory	28.-29.11.2012
Palenicová Mária, Krupová Dagmar, Fialová Alena	Postoj občanov ZA regiónu k prevencii KVS ochorení – poster	Surveillance chronických ochorení	Staré Hory	28.-29.11.2012
Fialová Alena	Možnosti sestry v ovplyvnení dietoterapie u onkologických pacientov - prednáška	Odborný seminár pre sestry – Komora sestier a pôrodných asistentiek	Žilina	11.12.2012

Ing. Katarína Uhrínová, prof. MUDr. ana Buchancová, CSc., MUDr. Martin Kapasný, PhD., MPH, RNDr. Ľudmila Šošková, Mgr. Jana Zibolenová	Je prostredie detských pieskovísk pre zdravie detí bezpečné?	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie.	Nový Smokovec	24.-26.09.2012
Ľudmila Šošková, Miriám Karnetová	Interpretácia výsledkov v kozmetických výrobkoch.	Celoslovenská pracovná porada pre kozmetiku.	Ošadnica	21.-22.03.2012
Drahomíra Tomášková, Mária Piešová, Anna Augustínová, Adriana Mičiaková	Expozícia sevoranom zdravotníckych zamestnancov na operačných sálach.	II. Vedecká konferencia Využitia experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia.	Košice	11.09.2012
Ľudmila Šošková, Pavel Petráš, Elena Diačiková	Výživová hodnota hlavného denného jedla v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie.	Nový Smokovec	24.-26.09.2012
Miriám Karnetová, Ľudmila Šošková Margita Cesneková	Žiarivý a pekný úsmev – používať bieliace prípravky na zuby?	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie.	Nový Smokovec	24.-26.09.2012
Drahomíra Tomášková, Anna Augustínová, Adriana Mičiaková	Expozícia zamestnancov na zváračských pracoviskách.	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie.	Nový Smokovec	24.-26.09.2012
Ľudmila Bírová, Andrea Rybárová	Mikrobiológia v kozmetike.	XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie.	Nový Smokovec	24.-26.09.2012

Michal Liška	Znižovanie hlučnosti vo výrobných prevádzkach. Skutočnosť, či fikcia?	Odborný seminár	Žilina	25.6.2012
Adriana Mičiaková	Pevné aerosóly v pracovnom prostredí.	Odborný seminár	Žilina	23.3.2012
Zuzana Mohyláková	Mikrobiologická kvalita vody.	Odborný seminár	Žilina	23.3.2012
Pavel Petráš	Jodidácia jedlej soli v roku 2011.	Odborný seminár	Žilina	24.9.2012
Mária Piešová	Hluk v pracovnom prostredí.	Odborný seminár	Žilina	17.12.2012
Iveta Prieložná	Kvalita minerálnych a pramenitých vôd v roku 2011.	Odborný seminár	Žilina	25.6.2012
Andrea Rybárová	Dezinfekcia a dezinficiencia.	Odborný seminár	Žilina	24.9.2012
Irena Síkorová	Dusičnany v detskej výžive.	Odborný seminár	Žilina	24.9.2012
Anna Šušotová	Vyhodnotenie medzinárodného dňa vôd.	Odborný seminár	Žilina	17.12.2012
Miroslava Šimeková	Sledovanie obsahu syntetických sladidiel v požívatinách.	Odborný seminár	Žilina	17.12.2012
Drahomíra Tomášková	Sledovanie parametrov tepelnej pohody v kultúrnych zariadeniach v meste Žilina.	Odborný seminár	Žilina	23.3.2012
Mária Tvrdá	Význam peľového monitoringu v prevencii a ochrane zdravia.	Odborný seminár	Žilina	25.6.2012
MUDr.G.Košecká	Prenosné ochorenia .	Univerzita tretieho veku	Žilinská Univerzita	28.02.2012
MUDr.G.Košecká	Princíp vakcinácie	Okresný odborný seminár-sestry	Žilina-RÚVZ	27.11.2012
MUDr.G.Košecká	Nezvyčajné reakcie po očkovaní.	Okresný odb.seminár-sestry	Žilina-RÚVZ	27.11.2012
MUDr.G.Košecká	Princíp vakcinácie	Okresný odb.seminár - sestry	Žilina-MÚ	11.12.2012
MUDr.G.Košecká	Kontraindikácie očkovania	Okresný odb. seminár-sestry	Žilina-MÚ	11.12.2012

Kortišová R. Dipl.ahe	Správna aplikácia vakcín.	Okresný odb.seminár-sestry	Žilina-RÚVZ	27.11.2012
Kortišová R.Dipl.ahe	Skladovanie a manipulácia s vakcínami.	Okresný odb.seminár - sestry	Žilina-RÚVZ	27.11.2012
Kortišová R. Dipl.ahe	Správna aplikácia vakcín.	Okresný odborný seminár.sestry	Žilina- MÚ	11.12.2012
Kortišová R. Dipl.ahe	Skladovanie a manipulácia s vakcínami.	Okresný odborný seminár.sestry	Žilina- MÚ	11.12.2012
Kapasná Ľ. Dipl.ahe	Epidemiol.situácia v regióne, 2011	Vzdelávanie RÚVZ,seminár	Žilina-RÚVZ	13.3.2012
Predanóczyová L.,Dipl.ahe spoluautor	Epid.situácia v regióne 2011.	Vzdelávanie RÚVZ, seminár	Žilina - RÚVZ	13.3.2012
Kortišová R.,Dipl.ahe.	Bodová prev.štúdia NN	Vzdelávanie RÚVZ, seminár	Žilina - RÚVZ	4.12.2012
Uhliariková K., Dipl.ahe, spoluautor	Bodová prevalenčná štúdia NN	Vzdelávanie RÚVZ,seminár	Žilina-RÚVZ	4.12.2012
MUDr.G.Košecká	Základy epidemiológie	SČK-rekvalif.kurz	Žilina	27.11.2012
MUDr.G.Košecká	Základy dezinfekcie	SČK-rekvalif.kurz	Žilina	29.11.2012
MUDr. Katarína Ranostajová	Prevenia v ambulancii pediatra	Odborný lekársky seminár HO NsP Trstená	Trstená	13.11. 2012

MUDr.Katarína Ranostajová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Odborný seminár pre zdravotné sestry Hodnota očkovania	Dolný Kubín	29.11.2012
Mgr. Ingrid Kahanová	Správna aplikácia očkovacích látok			
Mgr. Martina Danišková	Vedľajšie účinky očkovacích látok a kontraindikácie očkovania			
Mgr. Marek Benčík	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami			
MUDr. Katarína Ranostajová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Odborný seminár pre zdravotné sestry	Námestovo	9.11. 2012
Mgr. Ingrid Kahanová	Správna aplikácia očkovacích látok	Hodnota očkovania		
Mgr. Martina Danišková	Vedľajšie účinky očkovacích látok a kontraindikácie očkovania			
Mgr. Marek Benčík	Správne skladovanie a manipulácia s očkovacími látkami			
Ing. Pavlíková Renáta	Povodne a zásady ochrany zdravia pred povodňami	Seminár RÚVZ so sídlom v Čadci	RÚVZ so sídlom v Čadci	14. 02. 2012
Ing. Holub Pavol	Hluk v životnom prostredí	Seminár RÚVZ so sídlom v Čadci	RÚVZ so sídlom v Čadci	10. 07. 2012
MVDr. Oľga Matláková	Sledovanie výživového stavu u vybraných skupín dospelaj populácie	Odborný seminár	RÚVZ Čadca	24.01.2012
Ing. Daša Čečotková	Vyhodnotenie ŠZD nad bezpečnosťou kozmetických výrobkov	Celoslovenská porada – aktívna účasť	Oščadnica	21.-22.03.2012
Mgr. Martina Pokorná,	Význam zavedenia systému	Odborná prednáška 2x	COOP Jednota Čadca	11.04.2012

Ing. Daša Čečotková	HACCP v sektore obchodu			13.04.2012
Dipl. AHE Eva Špiláková	Zdravá výživa a jej význam – zhodnotenie výsledkov z projektu	Odborná prednáška	SOU Kysucké Nové Mesto	13.06.2011
MVDr. Oľga Matláková	Kontrola bezpečnosti kozmetických výrobkov	Odborný seminár	RÚVZ Čadca	02.07.2012
MVDr. Oľga Matláková	HACCP vo výrobnom sektore	Odborná prednáška	KP a C, a.s. Čadca	18.09.2012
Mgr. Jarmila Klieštková	Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá – výsledky z hlásení za rok 2012	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	02.12.2012
MVDr. Oľga Matláková	Legislatíva na úseku výroby a predaja potravín	Odborná prednáška 3x	KNsP Čadca	27.02.2012 28.05.2012 15.10.2012
MVDr. Oľga Matláková	Odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie	Odborný seminár	RÚVZ Čadca	04.12.2012
MUDr. Mária Vladárová	Ochorenie horných končatín pri razení a balení elektrónok.	XX. vedecko - odborná konferencia „Životné podmienky a zdravie“	Nový Smokovec	24.-26.9.2012
RNDr. Viera Točoňová	PZS – legislatíva, poznatky z pôsobenia tejto služby v regióne.	Odborný seminár	RÚVZ Čadca	22.5.2012
MUDr. Hubočan	Problematika AIDS	Prednáška pre žiakov ZŠ.	ZŠ Olešná	30. 11. 2012
RNDr. Lukáčová	Princíp vakcinácie, typy očkovacích látok	Problematika očk. v amb. všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých.	KNsP Čadca	05. 12. 2012
RNDr. Lukáčová	Správna aplikácia očkovacích látok	Problematika očk. v amb. všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých.	KNsP Čadca	05. 12. 2012
Vojteková	Nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania	Problematika očk. v amb. všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých.	KNsP Čadca	05. 12. 2012
Vojteková	Správne skladovanie	Problematika očk. v amb.	KNsP Čadca	05. 12. 2012

	a manipulácia s očkovacími látkami	všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých.		
Mgr. Zuzana Valachová	Výživa a poruchy príjmu potravy	Prednáška pre 7.roč.	ZŠ Čierne - Vyšný koniec	02.02.2012
Mgr. Zuzana Valachová	Obezita, anorxia, zdravý životný štýl	Prednáška pre 5. a 7. roč.	ZŠ Olešná	07.02.2012
Mgr. Zuzana Valachová	Obezita, anorxia, zdravý životný štýl	Prednáška pre 4. a 6. roč.	ZŠ Olešná	07. 02. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Fajčenie a zdravie	Prednáška pre 7. roč.	ZŠ Nesluša	02. 03. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Nefajčím – žijem zdravo	Prednáška pre 2.a 3. roč.	Odborné učilište KNM	27. 03. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Nefajčím – žijem zdravo	Prednáška pre 2. roč.	Odborné učilište KNM	27. 03. 2012
Bc. Mária Cudráková	Čo môžeme urobiť pre svoje zdravie	Prednáška pre 2. roč.	Odborné učilište KNM	27. 03. 2012
Bc. Mária Cudráková	Čo môžeme urobiť pre svoje zdravie	Prednáška pre 2. roč.	Odborné učilište KNM	27. 03. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravá výživa	Interný seminár	RÚVZ Čadca	03. 04. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Miluj život- nie drogu	Prednáška pre 6.a 7. roč.	ZŠ Zákopčie	04. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Miluj život- nie drogu	Prednáška pre 5., 8.a 9. roč.	ZŠ Zákopčie	04. 05. 2012
Bc. Mária Cudráková	Racionálna výživa – prevencia predčasného stárnutia	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	Sídlo ÚNSS Čadca	11. 05. 2012
Bc. Mária Cudráková	Čo môžeme urobiť pre svoje zdravie „Žijeme zdravo?“	Prednáška pre 8.a 9. roč.	ZŠ Zákopčie	17. 05. 2012
Bc. Mária Cudráková	Čo môžeme urobiť pre svoje zdravie „Žijeme zdravo?“	Prednáška pre 5, 6.a 7. roč.	ZŠ Zákopčie	17. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 1.a 2. roč.	ZŠ Zákopčie	17. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 3.a 4. roč.	ZŠ Zákopčie	17. 05. 2012
Bc. Mária Cudráková	Obezita, poruchy príjmu potravy	Prednáška pre ZŠ	ZŠ Vysoká nad Kysucou	28. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 1. roč.	ZŠ Rázusova Čadca	29. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 1. roč.	ZŠ Rázusova Čadca	29. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Vraždiaci návyk – fajčenie	Prednáška pre študentov gymnázia – 2. roč.	Mestská knižnica Čadca	30. 05. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Vraždiaci návyk – fajčenie	Prednáška pre študentov	Mestská knižnica Čadca	30. 05. 2012

		ZŠHSaO – 1.a 2. roč.		
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	04. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	04. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	05. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	05. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	06. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	06. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	07. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	07. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	12. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	12. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	13. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	13. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	14. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	15. 06. 2012
Bc. Mária Cudráková	Tvoja správna voľba	Realizácia nadnárodného projektu	OR PZ Čadca	15. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 2. roč.	ZŠ Rázusova Čadca	19. 06. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 2. roč.	ZŠ Rázusova Čadca	19. 06. 2012

Bc. Mária Cudráková	Čo môžeme urobiť pre svoje zdravie	Prednáška pre 1. roč.	Gymnázium Turzovka	30. 10. 2012
Bc. Mária Cudráková	Čo môžeme urobiť pre svoje zdravie	Prednáška pre 1. roč.	Gymnázium Turzovka	30. 10. 2012
Bc. Mária Cudráková	Stravovanie u detí	Prednáška pre 6. roč.	ZŠ Vysoká nad Kysucou	12. 11. 2012
Bc. Mária Cudráková	Zdravá výživa – žijeme zdravo	Prednáška pre 9. roč.	ZŠ Vysoká nad Kysucou	12. 11. 2012
Bc. Mária Cudráková	Nie drogám, áno životu	Prednáška pre 2. roč.	Gymnázium Turzovka	15. 11. 2012
Bc. Mária Cudráková	Nie drogám, áno životu	Prednáška pre 2. roč.	Gymnázium Turzovka	15. 11. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Alzheimerova choroba	Jednota dôchodcov Slovenska	Kultúrny dom Čadca	05. 11. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Alzheimerova choroba	Jednota dôchodcov Slovenska	Obecný úrad Zborov nad Bystricou	21. 11. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 1. a 2. roč.	ZŠ Vysoká nad Kysucou	22. 11. 2012
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre 3. a 4. roč.	ZŠ Vysoká nad Kysucou	22. 11. 2012
Bc. Mária Cudráková	Nebezpečenstvo modernej doby - fajčenie	Prednáška pre 6. roč.	ZŠ Vysoká nad Kysucou	22. 11. 2012
Bc. Mária Cudráková	Dobré rady pre zdravú výživu	Seminár pre pracovníkov Tesco stores	Hypermarket Tesco Čadca	28. 11. 2012